

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

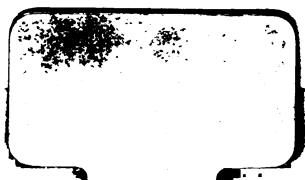
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

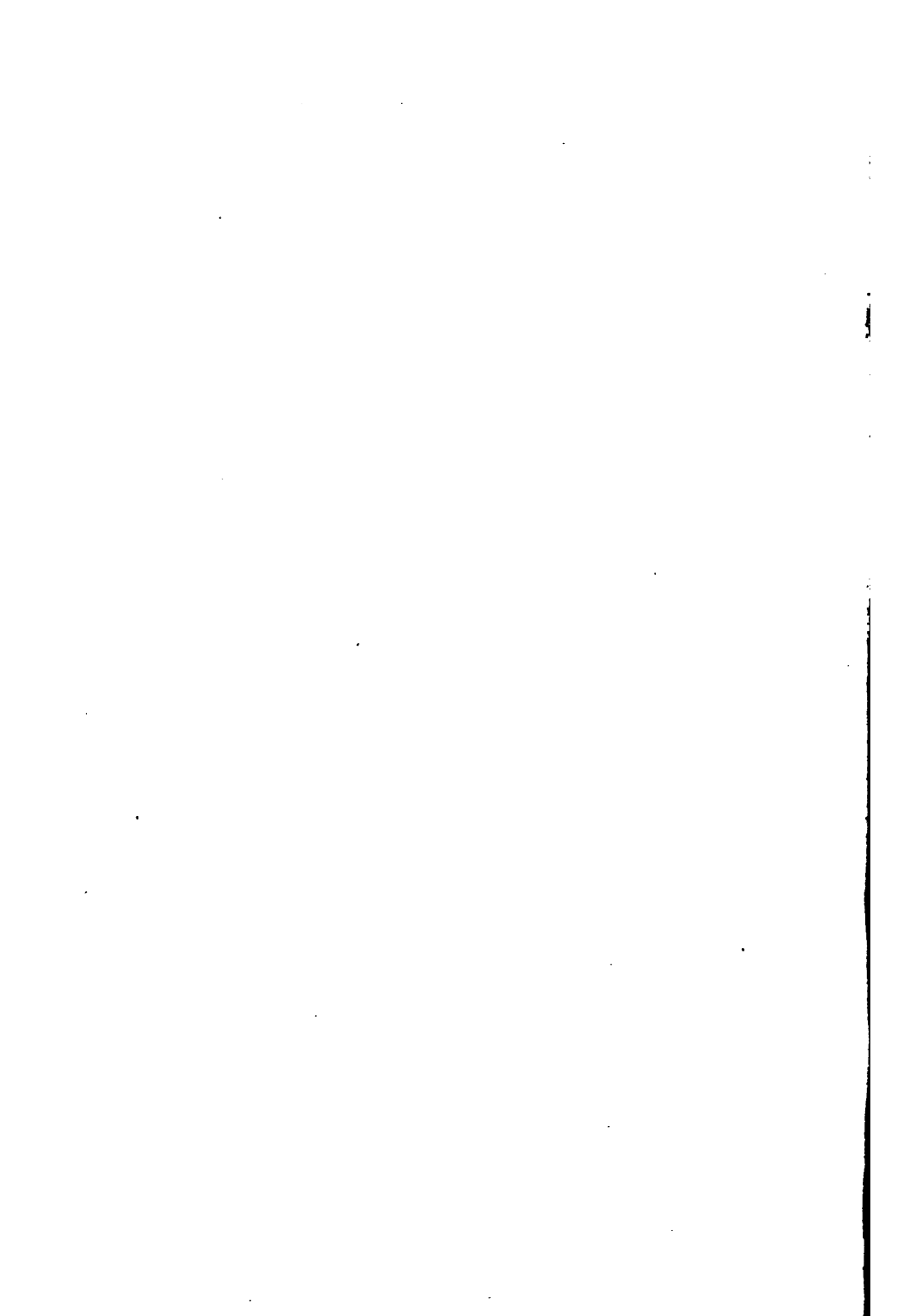

Vet. DF550, c8. p9 (3)

DEPARTMENT OF BYZANTINE
AND MODERN GREEK IN THE
UNIVERSITY OF OXFORD

1350

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

PARS II.

P R O C O P I U S.

VOLUMEN III.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXVIII.

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

1977-1978

P R O C O P I U S

EX RECENSIONE

GUILIELMI DINDORFII.

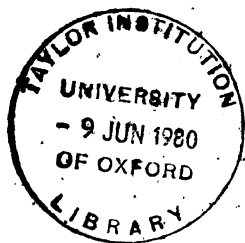
VOL. III.

BONNAE.

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXVIII.

G.42

CLAUDIUS MALTRETUS v 264

E SOCIETATE IESU

LECTORI OPTIMO S. D.

ANEKDOTA iam semel anno 1623. Lugdūni separate edita, adiungo caeteris PROCOPII Caesariensis Operibus. Quae quidem ita recenset Nicephorus Callisti F. ut locum Arcanae huic Historiae postremum tribuat. Ego vero dedissem primum, si mutare ob Interpretis meritum licuisset. Novi quantus vir fuerit NICOLAUS ALMANNUS: amplector nitorem styli: Notas, quas historicas appellavit, singulari plenas eruditione deosculor. Addiderat censorias, sive Graeci textus recognitionem, in lectionum diversitate, et eorum, quae Typographus peccaverat, correctione maxime positam. Eiusmodi notas omisi, utpote iam inutiles: cum et lectiones varias in margine disposuerim, et mendas editionis Lugdunensis vitarim. Nonnulla tamen collegi seorsum, retulique in emendationes meas: ubi etiam interpretationem ipsam correxi. Nam hoc in libro ter aut quater Procopius, nisi fallor, aliud Graece, aliud Latine dicit. Id quod valde humanum est. Vix enim potest fieri, ut cum Author quispiam evasit *δύλωστος* ac lingua duplici loquitur, utraque semper constet, nec diversa interdum proferat. Quamobrem cautius cum iis agere soleo, quī, ut ita dicam, ore sunt gemino praediti, diligenterque attendo, num uno verum pronuntient, altero falsum. Sic attendas velim ad ea, quae ipse in Latinum verti. Iam vero sine, LECTOR, paucis commemorem beneficium R. P. Possini. Eram admodum adolescens, et a consilio suscipiendae interpretationis Procopii longissime aberam; quando inter ipsius manus Codicem vidi huius Historiae MS. quem habet amplissima Bibliotheca ILLUSTRISSIMI CANCELLARII PETRI SEGUIERII. Ex eo ille in exem-

plar Lugdunense transtulit quidquid diversi legerat, ac multis post annis mihi, Procopii interpretationem aggresso, reliquit, Romam proficiscens. Sed habebat adhuc exordium cum magna parte sequentis narrationis. Neque enim ex MS. utpote mutilo, suppleri potuerant quae desiderabantur. At eruditissimus Possinus in Italiam consilium afferens iuvandi Procopii, feliciter incidit in MS. Bibliothecae Ambrosianae. Unde cum lectiones varias, atque in primis ea, quae exordio deerant, excerpisset, ad me pro sua humanitate misit. Ea nunc, a me Latine reddita et huic libro inserta, sic lege, ut magistro meo gratiam habeas. Vale.

D. L U D O V I C O

CARDINALI LUDOVISIO,

S. R. E. CAMERARIO.

Nicolaus Alemannus F.

Qui publicum favorem, sive Principum grâtiâ sibi conciliare novarum rerum narrationibus consueverunt, nihil opportunius, nihil magis ex usu esse suo hac historia fortasse credent, quam ex Vaticana Bibliotheca depromptam, ad te, CARDINALIS AMPLISSIME, defero: usque adeo rerum novitate, variisque casibus ea referta est. Verum neque haec ita nova sunt, ut acroamata quis esse putet, iucundum scilicet, sed inutile animi delinimentum: neque ego tuam ita quaerere gratiam necesse habeo, qui eam singulari tuo beneficio longe antè tenere visus sim mihi, quam ullis vel factis, vel obsequiis promeruerim: neque tuus ille sublimis animus, quem in gravissimis rebus nunquam non occupatissimum videmus omnes, novis eiusmodi rebus capitur, quibus ut alii capiantur otii suavitas potius concedit, quam negotii severitas. Est tamen haec historia a tuis Ecclesiasticis curis non aliena. Nam Imperatoris Iustiniani (qui huiusce libri est argumentum) in sacerdotalem ordinem, in summos sacrorum Antistites, in rem Ecclesiae publicam, ad hanc ferme diem mirati sumus effusam licentiam: et Cardinalis Baronius aequalis doctrinae vir ac pietatis, cum huius Imperatoris res in annales referret, vehementer etiam atque etiam hunc Procopii librum expectavit, quod inde compertum fore putaret, Imperatoris Iustiniani mores qui fuerint, quod ingenium, quae prudentia, quae denique pietas; cum non bonam de illo opinionem movere videretur illa eius in

Ecclesiasticos licentia, quam in pium probumque Principem cadere minime posse et summus ille vir affirmabat, et boni omnes intelligunt. Haec porro in posterum Christiana Respublica mirari desinet, et quae Iustinianum suspicere adhuc visa est, licet despectura dehinc non sit, est tamen eius vicem, casumque infelicissimum deploratura; cum hic lubricos videbit calles, viamque vitae periculosam, quam Iustinianus ingressus, a vera regiaque deflexit, ac demum ad petram Christum offendit, sibi praecepitium paravit. Tantum ac tam illustre Iustiniani exemplum sub eius auspiciis in publicum prodire par est, qui in Ecclesiasticas ita curas incumbit, ita sacerdotalem tuetur dignitatem, ita denique propagandae Religioni studet, ut facere te omnes videmus, et publice gratulamur. Nec dubito quin Baronius ad tui quempiam similem delatum hunc librum voluisset; si tum a se inveniri contigisset, cum Apostolicum Bibliothecarium agebat. Nunc vero dum pro munere meo Vaticanam Bibliothecam perlustro, et optimos quosque libros, qui ad publicam utilitatem edantur iussus perquiro, hic se mihi primus obtulit, quasi non temere ac fortuito delitesceret, sed te patronum praestolaretur. Hunc tibi tot nominibus debitum ego pro mea in te observantia defero, do, et si qua pars hic mea est, dedico.

NICOLAI ALEMANNI

V 275

DE PROCOPIO,
ET ARCANA EIUS HISTORIA
IUDICIUM.

De Iustiniano Imperatore, deque rebus ab illo gestis ea vulgo est hominum opinio, ut quidquid secus affirmes, quam de eo fama percubuit, suspicione id carere minime videatur. Quare non ambigo, multos, qui hanc Historiam lecturi sunt, statim dubitatos, num vera illa sit, aut saltem ab odio sincera, et a malevolentia penitus integra.

Quamquam enim in confesso sit apud omnes, neque ulla defendi excusatione queat Iustiniani de Christo sententia plane perversa, et ad religionis dogmata definienda, Ecclesiasticasque sanciendas leges effusa licentia, et in Romanos Pontifices, Agapetum atque Vigilium, aliosque Praesules saevitia: duo tamen illa huius Historiae summa capita nullus temere credat; ita moribus incompositum eum Principem, qui terrarum orbem sanctissimis legibus temperavit; itaque Reipublicae perniciosum, qui tot urbes, regna, provincias, atque regiones Imperio Romano restituit; exterarum ac barbararum gentes aut omnino delevit, aut repressit, aut denique in societatem populi Romani adiunxit. Sane post Constantini tempora Imperium Romanum pene corruens ita sustinuit Iustinianus, ut cum antiquis Imperatoribus merito comparari possit.

Enimvero harum rerum duarum splendor in Iustiniano sic enituit, A 2 ut quidquid culpa, vel criminis in illo fuit, ea sit occultatum claritate. De partis quidem victoriis, Imperioque Romano propagato P II nihil hic attinet dicere, cum sola modo reliqua illorum memoria sit.

Constitutiones autem ab eo sapientissime conditae; vel veterum Imperatorum leges uno in Codice ordine distributae; vel antiquorum Sapientum responsa ex immensa congerie summa studiorum facilitate ac brevitate digesta; vel haec eadem ad Institutionis modum enucleata, eam Justiniano gloriam pepererunt, at undecim iam et amplius hominum aetates eandem quasi per manus acceperint, foverint, et magis ac magis amplificaverint. Nee sane facilius Justiniano quicquam fuit, quam vel hanc solum ob rem gloriae ac nominis laude reliquos omnes Romanos Principes infra se ponere; cum illi pro suorum quisque facinorum praestantia, in Romana Republica, velut in theatro, alius alio vel humiliore, vel editiore loco titulos, nomenque sibi statuisse videantur; ipse vero qui Romanis legibus suum praefixit, eminentissimum locum, atque aeternum invenit.

Quamobrem iam tanto publici favoris applausu, sinistri de eo rumores pene siluerunt, ac tanta gloriae ac temporis diuturnitate omnis de illo ingrata memoria exolevit. Exolevit autem tum apud alios, tum apud eos praesertim, qui cum dies noctesque assidui cum Justiniano sint, eam de illius iustitia, temperantia, pietate, innocentia conceperunt animo opinionem, quae non rebus ab eo gestis, ad quas parum fortassis attendunt animum, respondeat; sed quae latis ab eo legibus conveniat; in quibus nihil fere est, quod non ad absolutam virtutis normam scriptum inveniant, et quasi in imagine suis coloribus expressum contemplantur. Neque ipsis quidem aliter de Justiniano sentire praestat, cuius commendationem non minimum suorum esse studiorum ornamentum putant. Scilicet Iurisconsultos Procopii haec offendet historia; nec tamen omnes passim, ut arbitror, sed eos duntaxat, qui minus antiqua litterarum monumenta pertractarint. Nam etsi modo in magna praeae historiae penuria, tenebrisque versemur, multique rerum a Justiniano gestarum scriptores desiderentur, nempe illi Procopii aequales, Hesychius Milesius, Ioannes Lydinus, Theophanes Byzantius, Menander Protector, Paulus Florus, Ioannes Antiochenus, Plutarchus Justiniano a secretis, et alii plerique;

P III supersunt tamen Graeci, Latineque eiusdem aetatis graves Historici, qui Procopio dant praeclarissimum in iis, quae narrat, testimonium; quamquam Principum obtreptionibus sui quisque periculi formidine abstinere soleat. Euagrius Epiphanius Scholasticus detestatur Iustiniani profundam avaritiam, rerum alienarum rapinas, subiectorum cuiusvis ordinis vexationes; quae et longe diversis artibus ille com-

miniscebatur, et impudentissimis nonnunquam meretricibus administris in ditissimos quosque parabat. Addit, Magistratus, Praefecturas, Officiaque ab eodem pretio divendita: Ecclesias, Nosocomia, A 3 Monasteria, et alia id genus aedificia ex privatorum exuviis ab illo excitata. Venetorum ita fovisse factionem affirmat, ut Prasinos impune contrucidandos iis permetteret, eorumque licentia caedibus, rapis, incendiis omnia compleret; Magistratus vero qui in Venetos egissent ex lege, capite damnaret. Neque haec summa est eorum, quae Procopius in hac historia prosequitur: quamobrem Euagrii Scholastici verba hic ideo praeterimus, ut in ipso huiusce libri limine argumenti loco opportunius extent. Maiestatem Romanae Reipublicae pene labefactam initio quidem suae dominationis non minima cum laude Iustinianus, ut dixi, sustentavit. Verum ubi consenuit, adeo illi vires, animusque defecit, ut, quomodum scribit Menander, non Persis modo, sed Hunnis, Abaribus, Saracenis, Cortiguris, aliisque Barbarorum populis tributarium fecerit Imperium Romanum. Hesy chius Milosius Iustiniani levitatem derisit, qui adulanti Triboniano fore crederet, ut in coelum vivus surriperetur. De illius fraudibus atque fallaciis uberius quam Procopius scripsit Agathias Myrrhinaeus; nam et artes, et epistolarum exempla profert, quibus Hunnorum Ducibus ad invidiam et odia excitatis, et ad civilia bella crudelissimo dissidio inflammatis, eam gentem penitus abolevit. Nec siluit patrimoniorum et haereditatum rapinas aequae in superstitibus liberos, ac in demortuos parentes, crudeles, iniustas, impias. Quare Iustinus successor apud Corippum,

——— *Vivus patri qui substitit haeres,
Thesaurus fidis privatos ferre ministris
Imperat.* ———

Nam Corippus Africanus tam improvidus est Iustiniani atque Iustini P IV adulator, quam levis Poeta; in alterius enim laudibus exultans, alterius in vituperationem labitur incautus, vel potius adductus veritate. Gregorius Turonensis Iustiniani avaritiam a lectissima matrona Iuliana Anicia delusam luculenta narratione commemorat. Vitalianum V. C. Romanae militiae Magistrum, Iustiniani factione interemptum narrat Victor Tunensis.

Is ipse, et Liberatus Africanus memoriae prodiderunt eiusdem in universum Ecclesiasticum ordinem, in Episcopos Orientis, et Africae, in Romanos Pontifices saevitiam et immanitatem. Contra, V 267

Iustinianus sic Constantinopolitanorum Patriarcharum fastui ac supercilio blanditus est, ut Ioannes Scholasticus Cappadox, Iustiniano, a quo plurimum diligebatur, Rempubicam administrante, primum Oecumenici nomen sibi arrogarit, idemque ratum, gratumque primus omnium Orientis Imperatorum habuerit, atque suis Constitutionibus Iustinianus inscripserit. Quamobrem Epiphanius, qui Ioanni successit, quidquid in Romanos Pontifices ausus et ipse foret, ita sibi facilem Iustinianum futurum, ab eoque sibi adeo nihil fore timendum intelligebat, ut Ioanni Ecclesiae Romanae Pontifici Byzantium appellenti loco cedere noluerit, vixque tandem (ut Marcellinus Iustiniani Cancellarius refert, ac Theophanes explicat) dextrum Ecclesiae solium Pontifici Romano aegre concesserit. Demum quod Constantinopolitani, et Chalcedonensis Concilii duobus illis ab Ecclesiae Romanae adversariis decantatis Canonibus Byzantium Praesulum loci praerogativa semper titubaverit, sua fulcire sanctione, stabilireque nixus est Iustinianus.

Mitto quae iidem isti Auctores, ac nominatim Euagrius, Victor ac Liberatus habent de Iustiniani coniuge Theodora neque enim hic operaepretium est quaerere Procopio testes, cum nullam tam inauditum, tam execrandum piaculum fingi animo possit, quin graviora molita sit perditissima foemina, et re ipsa perpetrarit in Rempubicam, in Senatum, in Magistratus, in plebem, in Deum; quippe Dei filium absolute passum fuisse Edicto pronuntiavit, et hanc exegit vi'a Catholicis fidem, scriptamque manu approbationem. Chalcedonense Concilium de medio tollendum, quoad vixit, summo studio curavit. Ecclesiis praefecit, quibus favebat, Haereticos; minis exagitavit Agapetum Romanum Pontificem, Vigiliam per urbem Byzantium furem raptavit; exilio, morte Sylverium affecit. Tam infestum Ecclesiae Catholicae monstrum Cardinalis Baronius non ex Procopio, quem plane vidisse se negat, sed ex veterum scriptorum historiis ita repraesentavit. *Tanta haec mala ordita est pessima foemina (Theodora) quae altera Eva serpenti obaudiens facta est viro malorum omnium causa, novaque Dalila Sampsoni eius vires dolosa arte enervare laborans, Herodias altera sanctissimorum virorum sitiens sanguinem, petulansque summi Sacerdotis Ancilla Petri negationem sollicitans: sed purum sit ipsam huiusmodi sugillasse nominibus, quae reliquas impietate foeminas antecelluit: accipiat potius nomen ab inferis, quod furis fabulae indiderunt, foemina furens Alecto potius, vel*

Megaera, aut Tisiphone nuncupanda, civis inferni, amica Daemonum, satanico agitata spiritu, oestro percita diabolico, initaque summo labore inimica concordiae, pacisque redemptae sanguine martyrum, et sudoribus confessorum partae fugatrix.

Idem Baronius haec de Iustiniano Imperatore. *Opera ipsa, quae hinc abeuntem secuta sunt Iustinianum, adversus eum hactenus clamant in chartis, nempe iuge bellum Ecclesiasticum, quod (exule facta, quam reperit, pace) iugiter enutrivit, decedensque reliquit accensum; sacrilegiorum immensitas, cum saepe in Christos Domini sanctos Episcopos violentas manus iniecit, ut inter alios, in Vigilium Romanum Pontificem, et Eutychium sanctissimum Constantinopolitanum Antistitem; crudelitas insuper in cives innoxios ab Evagrïo superius deplorata, et avaritia ab eodem pressius sugillata, ut omittamus reliqua. Quam autem mortuus ante horrendum maiestatis divinae tribunal sententiam acceperit, etri non sit hominis iudicare; opinari tamen si cui licet, facilius est invenire, qui Evagrïi de eius condemnatione velit sequi sententiam, quem iure sciat praerogativa temporis, cum quae scripsit, inspexerit, Historicis reliquis esse praefendum, qui longe post Iustiniani tempora, res ab eo gestas scribere: cum praesertim in eandem proculdubio abiisse sententiam Procopius eiusdem temporis luculentus Historicus visus sit, dum quem ante saepe laudarat, postea scripto volumine, tam ipsum quam Theodoram coniugem, recantans palinodiam, magnopere vituperavit, ut apud Suidam notatum habetur.* V 268 A 5. P VI

Haec modo de Iustiniano et Theodora summam; complura vero alia fusius in Notis ad singula quaeque Procopii loca confirmanda in medium adducemus. Hic testes duntaxat certissimos, id est, oculos, qui eadem illa Iustiniani aetate vixerunt, satis sit produxisse, ex quorum apprime comperta, testataque fide iudicium Baronius pronuntiavit.

Quantquam et posteriorum Historicorum testimonium non minoris momenti in hac Procopii causa censi debet; cum uti synchroni, sic etiam isti Iustiniani, ac Theodorae flagitiorum, et improbitatum non hauserint ex Procopio notitiam. Nam aequalibus quidem tam exploratum est, ignotum hunc librum fuisse, quam nulla re alia, nisi eodem suppresso, salyam sibi Procopius vitam fore putabat. Sane cum Evagrius illustrium Iustiniani factorum expositionem instituit, singulis quibusque capitibus editam iam tum Procopii historiam laudat, et longas ex ea narrationes excerpit, Autoris nomine summa

cum laude memorato; non item ubi refert Iustiniani, Theodoraque facinora; imo pleraque hoc libro a Procopio praetermissa narrat, et eorum quae ab eo hic nonnunquam incuriose scribuntur, ipse loca, tempora, virorum nomina, occasionesque rerum gestarum insuper explicat. Ut plane hinc intelligamus non ex Procopii hoc fonte illa derivata fuisse. Sane in paucorum manus hoc volumen olim pervenisse probavit diligentia doctorum virorum, qui, dum hanc nos editionem parabamus, certatim Viro amplissimo Scipioni Cardinali Sanctae Susannae E. R. Bibliothecario in insignioribus Bibliothecis hunc librum frustra perquisiverunt. Posteriores autem Historici, si quidem ipsis huius copia libelli fuisset, ea minime commisissent, quae ex hac historia in illorum monumentis nunc emendanda occurrunt. Horum sane video neminem, qui operis huiusce meminerit, praeter unum Nicephorum Callisti; is vero neque argumentum, neque titulum recte, certeque nobis explicat, tantum abest ut commentarium ipsam aliquando legerit. Unus Suidas ante aliquot secula bonam eius partem, ac fere luculentiores decerpit, quam ex eius Collectaneis hinc inde

P VII recollectam unum in locum ad nostras Notas coniecimus, ut argumento sit eandem *Ἀνecdόταιν* Procopii editionem esse, quam et Suidas habuit, et nos hac demum aetate vulgamus. Hunc quidem posteriores Historici librum non viderunt; quotus tamen quisque illorum est, qui traditam quasi per manus de Iustiniani flagitiis historiam non repetat, atque confirmet? Quaedam narrarunt Theophanes Isaurus, vir Sanctus, Antor Chronici Alexandrini, Ioannes Antiochenus, Suidas; nonnulla Anastasius Bibliothecarius, Paulus Diaconus, Aimodus; pleraque Ioannes Zonaras, Georgius Cedrenus, Nicephorus Callisti, Ephraemius, alique Chronicorum autores. Quorum omnium

A 6 narrationes eorum maxime testimonio innitantur, qui Procopio aequales fuere, ac eadem quae ille de Iustiniano scripserunt, scilicet Hesychnus Milesius, Paulus Florus, Agathias Myrrhinaeus, Menander Protector, Euagrius Scholasticus, Ioannes Epiphaniensis, Cyrillus Scythopolitanus, Theophilus Iustiniani Praeceptor, Innocentius Maronianus, Eustathius Byzantius, et ex Latinis Victor Tunnenensis, Flavins Cresconius Corippus, Gregorius Turonensis, Liberatus Afer, Facundus Hermianensis, alique complures, quorum testimonia in Notis Historicis, prout res ipsa postulabit, in medium afferemus.

Sed non est cur tantopere Historicorum testimonium licet aequa-
V 269 lium hic urgeamus; cum domi testes, iique locupletissimi non desint,

qui ab hac historia falsitatem procul abesse fidem faciunt, Iustinianus ipse, Iustinus avunculus, iuniorque alter sororis Iustiniani filius Iustinus. Nam hic quidem, extincto Iustiniano, dirisque Venetorum, Prasinorumque seditionibus adhuc fluctuante Imperio Romano, populorum in Circo, atque Theatro, strictis mucronibus, gladiatorum, vel potius hostium more in sese funestissimo spectaculo irruentium tumultus, qua voce compescere aliquando voluit, eadem Iustinianum malorum omnium prodidit autorem. *Heus, inquit, cives, Reipublicae calamitatum sit denique modus. Vobis obiisse, Veneti, Iustinianum; Prasini vobis superesse sciatis.* Sic illos, Iustiniani desperato favore, coercuit, hos autem, eiusdem crudelitatem interminatus, deterruit. Hac Iustini voce altera huius historiae pars, quae de Prasinis agit ac P VIII Venetis, satis comprobatur. De altera vero, quae infamissimam Theodora educationem, vitam, moresque continet (quam uti nos vertere sine rubore, sine stomacho non potuimus, ita neque lecturos alios putamus) si quis dubitet, extat hodieque Iustini Senioris Constitutio, qua mulierum abiectarum Principibus viris permittuntur conubia. Illud hac lege Iustinus egit, ne Iustinianus sororis filius, qui Theodoram vilissimum scortum deperibat, eiusque coniugio ut frui posset flagitabat, Imperio, et quacumque alia dignitate hoc ipso prohiberetur. Illud etiam eadem illa lege apertissime testatum posteritati reliquit, e scena Theodoram fuisse: ex omnibus enim abiectis mulierculis, quae a Principum virorum matrimonio lege Constantiniana excluderentur, scenicas tantummodo ea Constitutione Iustinus complectitur. E scena igitur Theodora cum fuerit, quidquid flagitii, quidquid obscenitatis de illa commemorare, nihil credet nimium, qui credet.

Tertiam huius Historiae partem, quae est de Iustiniani criminibus, ipsemet comprobatur Iustinianus; licet autem haec ille nec singillatim, nec aperte fateatur, tamen rerum a se fere omnium male factorum originem non solum non celat, sed etiam serio profitetur. *Haec, inquit, omnia apud nos cogitantes ET HIC QUOQUE participem consilii sumpsimus eam, quae a Deo data est nobis, piissimam coniugem.* Felicem plane Iustinianum, eiusque principatum Scriptores omnes fortunatissimum futurum fuisse affirmant, nisi Theodoram consiliorum, rerumque gerendarum participem habuisset. Deinde sua Iustinianus facinora prioribus octo illis historiae Procopii libris omnino visus est confirmasse, quos iam tum ab Autore vulgatos Im- A 7

peratoris consensu universae per Imperium Romanum gentes (ut est libro ultimo) lectitabant. Quare nemini mirum videbitur, si ad historiam *Ἀνέκδοτον* asserendam, hic et in Notis probationes ex reliquis Procopii libris petamus, cum nullam tam veram, tamque fidelem de Iustiniano historiam invenire liceat, quam cui calculum ille album adiecerit, quamque subiectorum manibus totos septem ac decem fere annos pervolitari tam ambitiose viderit, ut aucto honoribus ac dignitatibus (uti statim dicemus) Autore, eidem novorum de suis Aedificiis cudendorum librorum curam demandarit. In ea igitur tam proluxa historia adeo sobrie, ne dicam ieiune, Iustiniani laudes Procopius delibavit; contra vero tam copiosa sparsit eiusdem semina vituperationum, ut neque ibi per adulationem, neque hic per calumniam egisse posteritati videri possit; imo fidem universae historiae ea dicendi libertate conciliasse, quam suo Iustinianus suffragio et auctoritate probaverit.

P IX

Lector, si vacas, hunc postremum cum reliquis committe Procopii libris, pluraque et graviora quam hic habeantur Iustiniani crimina in illis invenies, pleraque etiam fusius et maiore apparatu explicata; crudelitatem, avaritiam, infidum animum in amicos, datam hostibus fidem, ac violatam, in probos odium, amorem in improbos, ius humanum atque divinum, denique omnia ad Theodorae imperium, atque libidinem temperata: haec in illis libris raptim indicare non piget. Ioannem Cappadocem Praefectum Praetorio, a Theodora privatas iniurias persequente falso perduellionis accusatum liberare Iustinianus non audet, submissis vero clam nunciis de Augustae insidiis certiore facit: tandem urgente foemina hominem crimine, cuius quidem insimulabatur, vacuum, sibi vero unice gratum atque amicissimum exilio, et honorum proscriptione damnat; ab exilio, nisi extincta Theodora, insontem revocare non ausus. Inita pace cum Chosroe, Alamundarum, et Hunnos ad bellum Persis inferendum spe et pretio sollicitat, idque in gravem Imperii Romani perniciem. Militem per urbes praesidiarium negatis diu stipendiis ad defectionem impellit. Praeter urbanos ac domesticos, in castris duos habuit insignes suae avaritiae ministros, Ioannem Quaestorem exercitus, qui ut sumptibus parceret Imperatoris, pane sordido ingentem militum multitudinem impune necavit; et Alexandrum Forficulam, cuius odio milites rem de industria male gerere in Italia pergebant. Propter avaritiam Logothetas ibidem instituit; et Romae omnes honorum

gradus abolevit. Sceleratissimos quosque semper ad dignitates ac magistratus evexit, inter hos Acacium, cui post caesum Amazaspem, Arineniae imperium concessit; et Ioannem Zibum, qui ut Colchi ad P X Chosroem deficerent autor fuit. Haec, aliaque complura in historia, A 8 quam Iustiniano legendam Procopius tradidit, eodemque vivo publicavit.

Neque posteaquam ii commentarii emissi, atque multorum calumniis et obtreactionibus, ut ferme accidit, expositi sunt, offensionem aliquando Iustiniano fuerunt, vel crearent auctori periculum: imo non diu post octavum Procopius librum edidit, in quo ab insectandis notandisque Iustiniani criminibus nihilo magis quam antea abstinuit. Nam iterum stipendia militibus negata inculcat; iterum neglectos belli apparatus commemorat; iterum Iustiniani prodigiam in excipiendo fastosissimo Barbaro Isdiguna Persarum Regis legato vituperat; addit hic vero eas domum retulisse ab Iustiniano divitias, quibus opulentissimos quosque Persarum facile deinde superarit. Praeter haec rem Romanorum sub Iustiniano eo loci venisse dicit, ut Persis tributum quotannis penderetur; Hunnis vero in fines Romanorum perpetuo excurrentibus magnificentissima munera per singulos annos darentur. Denique intempestiva reorum indulgentia, praesertim ducum exercitus, magnopere Iustinianum obfuisse Reipublicae. *Εἰσάγει γὰρ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐπιχωρεῖν τὰ πολλὰ τοῖς ἄρχουσιν ἀμαρτάνουσι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἕς τε τὴν διαίταν, καὶ τὴν πολιτείαν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον παρανομοῦντες ἡλίσκοντο.* Consueverat enim, inquit, Iustinianus Imperator ut plurimum crimina ignorare ducibus exercitus delinquentibus: atque haec causa erat, quomobrem illi cum in disciplinam militarem, tum in Rempublicam gravissime peccare deprehenderentur. Verum ne singula numerando modum excedere videamur, historiam *Ἀνέκδοτον*, et priores illos libros, quos Iustiniano Procopius obtulerat, ita concinnasse videtur, ut nihil fere in hac sit, quod ex illis Iustiniani ipsius confessione probare non possis.

Ita sane, inquires, at nemo est, qui non videat huius historiae acerbiteriam, quae ut malevolentiam subolet, ita veritati detrudere iure potest. Nam primò quidem nonnulla Iustiniani facta deteriore in partem accepta animum minime sanum, nedum benevolum scriptoris ostendunt. Deinde documenta studiosè conquisita, quibus persuasum sit semihomines furias Iustinianum ac Theodoram

P XI fuisse, praeter odium, habent etiam nescio quid levitatis. Tertio,
V 271 cum decretas a Iustiniano in Haereticos capitis poenas Procopius
damnat, in scirpo quaerere nodum videtur, ni forte cum Haereticis
et ipse sentiebat.

De odio quidem atque malevolentia vetus suspicio est, qua
omnes fere laborant Historici, qui veritatem liberius profitentur.
Et in tantis vitiis hominum plura culpanda sunt quam laudanda; tum
si laudaveris, parvus; si culpaveris, nimius fuisse dicaris: quamvis
illud plenissime, hoc strictissime feceris. Sed Autoris notitiam ha-
beamus ante necesse est, quam hic de illo quidpiam statuamus.
Procopius Caesarea Palaestinae, quae illi patria fuit, sub Anastasio
A 9 Imperatore Byzantium venit; ubi vir omnis generis litteraturae, sum-
maeque prudentiae facile in se Principum oculos convertit. Nam
Iustinus Senior difficillimo Reipublicae tempore, Persis bello praes-
valentibus, Belisario Procopium a consiliis dedit. Iustinianus vero
in Africana et Italica expeditione nunquam a Belisarii latere divelli
Procopium passus est; cuius fide atque consilio non minus quam ar-
mis ac virtute Belisarii Romanos fines prolatari atque stabiliri sen-
tiebat: dumque Belisarius ex Africa recens subingata in Orientem
evocatur, Procopius Carthagine apud Solomonem designatum ducem
exercitus subsistere iussus est, ad formandam in ea Provincia tene-
rum adhuc imperium, et rebellionibus opportunum. In Perside, in
Italia, Romae, Neapoli, Syracusis quae gesserit, ipse quidem
memoravit; at ea per occasionem, temperateque dicta licet minus
insignia et pauca videantur, parta tamen gloria in Rempublicam
Procopii merita declarat; nam Illustrium dignitatem adeptus, et in
Senatum cooptatus est. Post editam vero integram historiam (eam,
quae tot Iustiniani crimina continet) ad summum Romani Senatus lo-
cum, id est, Urbanam Praefecturam, anno Iustiniani quinto et tri-
gesimo pervenit: quo ferme etiam tempore absolvit opus *Ἀνέκδοτον*.

Ergo in homine cordato, tantis honoribus et dignitatibus aucto,
quis facile repererit adversus Principes beneficentissimos Iustinum et
Iustinianum malevolentiam? Ego certe nisi dicendi, scribendique li-
centiam non video, qua ut insigni Procopius fuit, ita non ab Iustiniano
P XII solum, sed etiam ab amicis, quorum in historia mentio incidisset,
eam plene sibi dari atque concedi statim in exordio postulavit.
*Πρόκειν ἤγειτο ἐφηγορικῇ μὲν δεινότητι, ποιητικῇ δὲ μυσθοποιεῖαν,
συγγραφῇ ἀλήθειαν. ταῦτά τοι οὐδὲ τῶν οἱ ἐς ἄγαν ἐπιτηδεύων*

τὰ μοχθηρὰ ἀπεκρύψατο, ἀλλὰ τὰ πᾶσι ξυνενεχθέντα ἕκαστα ἀκριβολογούμενος ξυνεγράψατο εἴτε εὖ, εἴτε ἄλλῃ πρὶν αὐτοῖς εἰργασται. *Ritus decere Oratores quidem eloquentiam, Poetas vero fabulas, et Historicos veritatem. Quamobrem ne amicisimorum quidem peccata occultavit, sed quae cuique accidissent, sive illa pro dignitate, sive secus ab iis patrata fuerint, summa diligentia conscripsit.* Eam licentiam vel Procopii auctoritati in Senatu clarissimae, vel ingenio eius plane Censorio concessam fuisse cum ex editis ab eo libris, publicoque tunc receptis applausu liquet; tum quia Iustiniani rerum Scriptores Agathias Myrrhinaeus, et Ioannes Epiphaniensis suos Commentarios ad Mauritium usque Imperatorem, ut Evagrius est autor, oeculuerunt. Quamquam illi si quid in Iustinianum scripserunt, id quam modestissime, cautissimeque fecerant, ac in reliquos Imperii Romani procures, quam pro illorum improbitate morum levius egerant. At Procopius liberrime Ioannis Praefecti Praetorio impietatem obiurgat; Triboniani Quaestoris avaritiam arguit; Arethae ducis ingenium subdolum et infidum vituperat; militum legiones, oppida, et urbes numerat, quae vel omnino abolitae, vel hostibus praedae fuerant, ob foedissimam Bessae, Acacii, Ioannis A 10 Zibi, et alterius Quaestoris exercitus, atque Forsiculae pecuniae cupiditatem; Veri temulentiam accusat; Sergii fastum ac mollietiam; V 272 Maximini ignaviam, nullamque rei militaris peritiam. Artabanem coniurationis, Arsacem proditionis crimine, etsi Iustinianus ob generis claritatem absolverit; Procopius tamen neutri etiamnum superstiti aeternae poenam infamiae condonavit. Quid de Belisario dicam, ad cuius unius laudes tota respexisse historia videtur? semel in Italia ignaviter ille rem gessit, haec una Procopio libere de illo scribendi ampla fuit occasio. Βελισάριος μὲν τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον οὐδενὶ κόσμῳ ἦει, γῆς μὲν τῆς Ἰταλῶν πεντάετες οὐδαμῇ ἐπιβάς, οὐδέ πῃ ὁδῷ ἵκναι ἐνταῦθα ἰσχύσας, ἀλλὰ φυγῇ κεκυρμένῃ ἐχόμενος πάντα τοῦτον τὸν χρόνον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιθαλασσοῦ τινός ἐς ἄλλο ἐπὶ τῆς παραλλας ὁχύρωμα διηνεκὲς ναυτιλλόμενος, P XIII καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀδεέστερον τοὺς πολεμίους τετύχηκε θάμην τε αὐτὴν ἀνδραποδίσαι, καὶ τὰ ἄλλα ὥς εἰπεῖν ἅπαντα. Τότε δὲ καὶ Περσῶν πόλιν, ἣ πρώτη ἐν Τούρκοις οὖσα ἐτύγχανε, μικρότατα πολιορκουμένην κατέλιπεν, ἥπερ αὐτοῦ ὁδῷ λόντος κατὰ πρῶτος ἐάλω. Belisarius nullo decore Byzantium discessit, cum quinque totos annos nunquam in Italia pedem figere potuerit, neque certis iti-

neribus progredi, sed toto hoc tempore clanculum fugitans ab uno munitissimo praesidio ad aliud classe debebatur; unde tanto securius hostes et Romam, et caetera omnia subiugarunt. Perusiam vero primariam Tusciae civitatem dira cinctam obsidione reliquit, quae illo Byzantium contendente, capta est. Haec in primarios Senatores, et Imperii Romani proceres summa sibi necessitudine coniunctos Procopius, ipsis vivis, evalgavit. Quae sane scribendi severitas quemadmodum magnam veritatis laudem eius historiae conciliat, ita omnem removel simultatis suspicionem obiurgationis et censurae gravitas; quae tantum ab odio et maledicentia distat, quantum violatae Reipublicae querelas, iustumque dolorem, et communis damni castigationem spectare videtur. Quod non solum in prooemio τῶν Ἀνecdότων Auctor ingenue profitetur, sed ipsa etiam re praestitit, cum ea duntaxat de Iustiniano commemoraverit, quae publicae rei damno, et in subditorum perniciem peccavit; illaque ipsa foeda narratio de turpissima Theodorae vita eo pertineat, ut quantum augustissimam Imperii Romani maiestatem execrandis nuptiis primus violaverit, dehonestaveritque Iustinianus, clarius intelligas.

Quod autem Iustinianum ac Theodoram semihomines furias Auctor appellet; est qui credat, monstra Poetarum narrare Procopium, atque ita suam in Imperatorem evomere acerbiter voluisse? Erit de hac re in Notis Historicis opportunior locus.

Quod denique poenam in Haereticos capitalem a Iustiniano constitutam non probet; non tam odii, quam pravae de religione sententiae suspicionem movet atque confirmat. Illud in Procopio saepe miratus sum, quod de nostrae religionis mysteriis ita dicat, ut ab iis modo alienus, nonnunquam recte sentire videatur. Quamquam

A 11 Hesychium Milesium, et Ioannem Lydium aequales Procopii, qui eadem ambiguitate luserunt, Photius atque Suidas Gentilium impietate damnarint. Sane non rata fuit istiusmodi hominum turba Iustiniani tempore, et quidem in Aula Imperatoria (ut in Notis Historicis dicam) officiis ac dignitatibus insignis. Sed ex hac plane Procopium eximo, quod non solum hic, sed etiam in Aedificiorum libris Gentilium sacrificia et libamina, et, ut ipse loquitur, ἀθεῖαν τε καὶ νό-
 P XIV ἄνθεσιν detestetur, et libro Persicorum primo Ioannem Cappadocem Gentilitiae superstitionis damnet; certe Iustinianus de sacris a se excitis aedificiis historiam Procopio Gentili nunquam commisisset. Haereticos autem et Samaritas, qui Caesareae Palaestinae frequentes

admodum erant, prorsus aversatur. Demum in libris aedificiorum Iustiniani aperte Christianorum fidem non semel profitetur. Quamobrem ad eos se composuisse videtur, quos POLITICOS appellant; sed longe verius haeresium omnium sentinas, prorsusque Atheos appellarent; qui licet in speciem Catholici videantur, nullique sectae V 273 nominatim addicti sint, privatis tamen rationibus, vel Reipublicae commodis Christianam religionem, pietatemque metiuntur, neque de Deo quid sentias, quidve doceas, si res ita forat, vehementer laborant; Haereticos autem et Astrologos, aliasque eiusmodi Catholicae fidei pestes, prout e re, ac tranquillitate publica esse illis videtur, ita recipiunt, et insectantur. Quod de Haereticis et Astrologis dico, habes hic in *Ἀνεκδότοις*. De Deo autem libro Gothicorum primo, haec est Procopii sententia, qui cuique pro libidine de Deo credere permittendum potius existimat, quam Reipublicae procellas videre, quibus tum Romanum Imperium ob nonnullas de Fide quaestiones iactabatur. *Πρέσβεις ἐν Βυζαντίου παρὰ τὸν Πάμης ἀρχιερέα ἦκου, ὅτι τῆς Ἐφέσου λεγούσης Ἱπάτιος καὶ Δημήτριος τῶν ἐν Μακεδόσι Φιλιππων δόξης ἕνεκεν, ἣν Χριστιανοὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἀντιλέγουσιν ἀμφιγνοοῦντες. Τὰ δὲ ἀντιλεγόμενα ἐγὼ ἐξεπιστάμενος ὥς ἤκιστα ἐπιμνησθήσομαι. ἀπονοίας γὰρ μανιώδους τινὸς ἡγοῦμαι εἶναι διερευνᾶσθαι τὴν τοῦ Θεοῦ φύσιν ὅποια ποτέ ἐστιν. Ἀνθρώπων γὰρ οὐδὲ τὰ ἀνθρώπεια εἰς τὸ ἀκριβὲς οἶμαι καταληπτὰ, μὴ τί γε δὴ τὰ εἰς Θεοῦ φύσιν ἦκοντα. Ἐμοὶ μὲν ταῦτα ἀκινδύνως σεβασμῶσθαι μόνον τῷ μὴ ἀπιστῆσαι τετιμμημένα. Ἐγὼ γὰρ ἂν οὐδὲν ἄλλο περὶ Θεοῦ ὅτι οὖν εἴποιμι, ἢ ὅτι ἀγαθὸς τε παντάπασιν εἴη, καὶ σύμπαντα ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῇ αὐτοῦ ἔχει. λεγέτω δὲ ὥς πῃ ἕκαστος γινώσκειν ὑπὲρ αὐτῶν οἴεται καὶ λεγὼν καὶ ιδιώτης. Legati ad Romanum Pontificem Byzantio vene-*

P XV
runt Hypatius Ephesiorum Antistes, ac Demetrius Philippensium, qui sunt in Macedonia; nimirum de ea quaestione acturi, in qua dubiis sententiis inter se Christiani dissentiunt. Eam controversiam etsi probe ipse teneam, minime tamen commemorabo; quod vesanam esse putem insaniam, Dei quae sit natura disquirere: nam humana haec ipsa, nedum Dei naturam, perfecte assequi mortales haudquaquam existimo. Quare tutius haec ego silentio praeteribo, sola tantum credulitate veneratus. Siquidem de Deo nihil ipse praeterea affirmaverim, nisi quod bonus omni ex parte sit, resque universas sua potentia complectatur. De hisce vero controversiis ita quisque vel sacerdos, vel privatus homo A 12

loquatur, quemadmodum illi sentire libuerit. De Deo autem atque fortuna nonnunquam permittere videtur optionem, utrum malit quisque defendere vel casu res humanas, et fortunae temerario impetu ferri, vel Dei providentia gubernari. Qua in re Gentilium saepe nomina usurpat, quod libro secundo belli Vandalici antiquus Censor ad marginem ita reprehendit: Οὐκ ὀρθῶς παρεισφύρεις τῇ τῶν Χριστιανῶν πίστει δαιμόνιον, καὶ τύχην καὶ εἰμαρμένην. Non recte Christianae ingeris religioni Genium, et fortunam ac fatum. et in margine Codicis Vaticani manuscripti ad perversam illam de Deo vocem legitur: Σημειῶσαι εἰ ὀρθόδοξός ἐστιν ὁ συγγραφεύς. Notu num orthodoxus sit autor. Quemadmodum ergo Procopii historia ex his quae hic disputavimus, fidem habet indubitata; ita quae ipse de religione scribit, nullam auctoritatem habere iure censemus.

I D E M A D L E C T O R E M P XVI

DE PROCOPII LIBRIS ET HAC EDITIONE.

Pars haec historiarum Procopii Caesariensis, quam tibi fruendam, **L**ECTOR, proponimus, mole licet exigua, et ordine postrema sit; erit tamen minime iniucunda, cum ipsa per sese, tum quia primum in lucem nunc prodit, atque tibi ab Autore lucubrata videtur. Quam enim aequalibus ille suis ἀνέκδοτον, abditam esse voluit, solique posteritati destinavit, tibi ex posteris omnibus haec modo conceditur. Plena, prorsusque incorrupta ut tibi concederetur, nos pro virili parte adnisi quidem sumus; verum consueta est et bene vetus Procopii Commentariorum iniqua illa conditio, ut nullam eorum partem ab omni vel hominum, vel temporis iniuria teneamus immunem. Leonardus Aretinus Procopii libros de bello Gotthico primus omnium publicavit; sed ludum eruditus ille vir lusi nobis plane illiberalem. Nam suppressa Graeca historia, et Autoris nomine dissimulato, Latinam quam ipse ex Graeca fecerat, tanquam e variis scriptoribus a se decerptam, de bello Italico praenotat, et Iuliano Caesarino nuncupatam in publicum emittit. Eandem Graece scriptam Blondus Flavius industria primum sua Italiam habuisse memorat; sed is cum in historia Procopii modo desideret quae hodie nos minime desideramus, modo ea carpat, quae in vulgatis editionibus bene habere videmus: antiquas Blondi membranas, vel interpretem, quem ille nactus est, fraudi eidem fuisse nemo non dicat; cum ea ipse nota carere facile possit, qui se linguae Graecae prorsus imperitum fateatur. Christophorus Persbna, qui aegre simulationem Leonardi tulit, Autoris integro nomine eandem historiam vertit quidem e Graeco; multis tamen partibus diminutam, et pene laceram dedit. Post illos Raphael Volaterranus reliquos de bello Persico et Vandalico libros A 14 Latine vulgavit: sed nihilo meliore quam Christophorus Codice P XVII

nonus est. Certo neuter, licet Vaticanae Bibliothecae uterque perfectus, versionem ex Codice habuit Vaticano, quem plenissimum video, et omni ex parte integrum, atque emendatissimum, ut ex alio fonte eas illorum virorum interpretationes manasse non dubitem. Libros de Iustiniani Aedificiis quales Arnoldus Vesaliensis habuerit, ipsa eius docet interpretatio; de qua, et Volaterrani atque Personae versionibus, quam bene sensa scriptoris exprimant, aliorum esto iudicium. Graeca denique Procopii Editio Augustana, quae ex multis antiquis manu descriptis libris emendata et aucta, omnibus creditur numeris absoluta, tam longe a primae descriptionis fide, quam a Vaticano Codicis integritate abesse videtur, ut persuadere tibi vix possis, quantum ex hoc illa locupletari queat. Utinam in eodem volumine, et ex eadem librarii manu, et hunc illarum postremam historiarum libellum haberemus: sed quemadmodum octo illis ab Autore libris in vulgus emissis, nonus hic ad odium Iustiniani, Theodoraecque vitandam, semper in angulo caute delituit; ita deinde securim ab amanuensis descriptus est, atque ad posteritatem pervenit. De cuius casibus, atque sinistra fortuna quid loquar? Duo eius exempla servat Vaticana Bibliotheca, alterum ex altero derivatum, utrumque in principio mutilum, multisque passim hiatibus deforme.

V 275 Ex his quod est antiquius etiam sine decurtatum est, recentius vero, licet tumultuaria descriptione exaratum, extremam nobis partem ab interitu conservavit, qui, praeter hanc accessionem, nulla nobis in re usui fuit. Sic in brevissima historia tot loci dubii, obscuri, deplorati manserunt. Quamobrem saepe inter interpretandum duos illos celebres ἀνέκδοτα Procopii Codices expetivimus, Ioannis Lascaris alterum Constantinopoli ad Laurentium Medicem adlatum, quem deinde (ut fama est) Catharina Medices Regina in Gallias asportavit, et Galli hodie in exteris Bibliothecis requirunt. Alterum Ioannis Vincentii Pinelli, quem ante aliquot annos, praeter hosce Vaticanos, unicum (quod ego sciam) habuit Italia; sed hic, ut accepimus, in navigatione Neapolitana naufragium fecit. Ex eo tamen quaedam a

P XVIII Petro Pitheao, et Guido Pancirolo, Pinelli familiaribus excerpta fragmenta, maris et undarum discrimen evaserunt. Sed, quae nec librariorum incuria est, nec temporis, aut maris iniuria, haec quam tenemus non uno in loco manca videtur historia, in qua multa narratum se quidem Autor pollicetur, et tamen promissum non facit. Quibus passim defectibus ita hic hiat commentarius, ut per hasce ve-

Isti rimas Procopium pene furtim scribentem deprehendas, et festinatione, vel metu memoria turbatum interdum agnoscas. Accedit, quod annum secundum et trigesimum Principatus Iustiniani narratio haec non excedit, ille vero quadragesimum attingit. Denique illa, *λίαν γὰρ ἐς αὐτὴν ἡ Θεοδώρα ἡγριάλνετο καὶ ἐσεσθήρει*: et illa, *μήτηρ δὲ τῶν τινος ἐν θυμέλῃ πεπορευμένων*, narrationum particulae sunt, quas olim Suidianus Codex habebat, hic Vaticanus non habet. A 15

De huius porro libri ordine, deque tempore quo scriptus est, sic habeto. Reliquos octo historiae libros ipse vivens Procopius emisit, ac Iustiniano legendos tradidit: immo septem illi primi, nempe duo de Persico bello, de Vandalico totidem, ac tres de Gotthico, ut ipsemet affirmat, *ἤδη ἐξενεχθέντες πανταχόθι δεδήλωντο τῆς Ρωμαίων ἀρχῆς, iam evulgati in universo Romanorum Imperio noti erant*. Quoto vero quisque anno editus fuerit, certum non est; duo haec tantum habeo explorata. Ante obitum Theodorae, id est, ante annum secundum et vigesimum Iustiniani, Persica, Vandalicaque bella, et bonam Gotthicorum partem Procopium absolvisse; nam in iis Amalasunthae structas insidias a Theodora, ob eius metum tacuisse, indicat in hoc commentario. Praeterea, septem priores libros ante annum Iustiniani sextum et vigesimum divulgatos fuisse. Idque Autor memorat initio libri octavi, quem anno Iustiniani septimo et vigesimo commentabatur. Caeterum octavus ille perperam inscribitur de bello Gotthico: complectitur enim quae cum Persis, Vandalis, et Gotthis, post edita priora volumina, Romanis contigissent; quae quod *γράμμασι τοῖς ἐς τὸ πᾶν δεδηλωμένοις οὐκ ἐτι εἶχον τὰ ἐπιγενόμενα ἐναρμόζειν*, monumentis iam omnino in publicum datis addere, *haud amplius commodum esse videret* Procopius, in octavum illa omnia librum coniecit, qui ob id historia quaedam *σύμμικτος*, miscella, vel ut ipse ait, *ποικίλη*, varia est. Hic liber editus eodem fere quo scriptus est anno, septimo scilicet P XIX et vigesimo Iustiniani. Post hanc universam historiam licet animo Procopius moliretur *Ἀνέκδοτα*, ut ultimo libro declarat: tamen abstinuit, idque operis reiecit in annum secundum et trigesimum Iustiniani, quod hic saepius repetit, eodemque anno absolvit, totumque septennium, id est, ad obitum Imperatoris, ac diutius additum, atque reconditum habuit. Ex his corrigas aliorum, et Nicephori perversam Procopii librorum partitionem; de quibus Photii sententiam atque censuram in Bibliotheca desideramus.

Nostra vero translatio sententiis quidem ad Graecae historiae fidem, verbis, et modis ad Latinam consuetudinem aptis composita
 V 276 est. Id genus interpretandi cum Hieronymo, ac universa antiquitate optimum puto; et si historiam interpreteris, id maxime convenire censeo: denique si cuius alterius scriptoris, Procopii certe stylus hoc in primis requirere semper visus est mihi, cuius formam dicendi ei spectes, ea sophisticis compta est lenociniis, Atticisque leporibus ad ostentationem instructa, a quo orationis habitu Latina gravitas praesertim in historia quam abhorreat nemo nescit. Operaepretium non est omnia recensere; sed nihil gestum, factumque Procopius dicit, nisi per suam illam perpetuam periphrasin, ut statim in fronte legis τόδς γενέσθαι συνηχθῆ, συνέβη, συνέπεσε, τετύχηκε.

A 16 Nec minus offendent in tam claro scriptore orationis illae particulae, quae passim redundant, potius ad levem quendam ornatum Sophistis exquisitae, quam ad historicam gravitatem. Praeterea scatet eius oratio frequentissimis transitionibus, et epilogis ad brevissimas quasque narratiunculas. Huc accedunt illa, quae Asiatico dicendi genere vel non opportune inculcat, vel longiore verborum ambitu dilatat. Quaedam etiam esse in hac historia video, quae (ut in scriptis ἀνecdότοις plerumque accidit, et de suis affirmat Tullius) minus perpolita limataque sint: sane in hoc brevissimo libello sexcenties repetitam habes illam vocem λήξομαι, ne dicam de aliis; quae omnia si Latina modestia et gravitate a me temperata sunt, aequi bonique id consulat Lector, cui ut fidam dare historiam fuit animus, ita non ineptam curavimus interpretationem.

P XX Nostras in calce libri Notas addidimus, easque duplices; Censorias, quibus Graecum contextum mendis emaculatum, quoad fieri potuit, nitidiorem legeres; Historicas, quibus universam de Iustiniano historiam illustratam et confirmatam haberes. Denique in hoc libello ne testimonium antiquitatis fidemque desiderares, Suidiani et Vaticani Codicis collationem hinc inde decerptam adiecimus; nam ex priscis omnibus, ut alibi dixi, unus Suidas hanc legit historiam, quod etiam ex hisce veterum Autorum, qui Procopii, eiusque librorum meminerunt, testimoniis obiter intelligere potes.

DE PROCOPIO CAESARIENSI HISTORICO TESTIMONIA VETERUM SCRIPTORUM.

Evagrius lib. 4. cap. 12.

Φιλοπονώτατα, κομψῶς τε καὶ λογίως ἐκτέθειται Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι ἃ δὴ πέπρακται ὑπὸ Βελισαρίῳ στρατηγούντι τῶν ἐφ' ὧν δυνάμεων Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις πρὸς ἀλλήλους πολεμοῦσι. Procopius Rhetor res a Romanis et Persis dum inter ipsos praeliis decertabant, gestas, Belisario tum Orientalium copiarum duce, accuratissime, disertissimeque narrat.

Agathias Scholasticus lib. 1.

Τὰ πλεῖστα τῶν κατὰ τοὺς Ἰουστινιανοῦ χρόνους γεγενημένων ἐπειδὴ Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι Καισαριεῖσιν ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀναγγελλονται, παρὲν ἡμῖν, ὅτι δὴ ἀποχωρῶντος εἰρημένη. Cum omnia fere quae Iustiniani temporibus gesta sunt, a Procopio Caesariensi causidico summa sint diligentia narrata, praetermittenda a me sunt, quippe quae satis iam explicata.

Ioannes Scholasticus Epiphaniensis lib. 1.

A 17

Τὰ μὲν ὅσα Ῥωμαῖοι τε καὶ Μῆδοι πολεμοῦντες ἀλλήλοις ἑπαθόν τε καὶ ἔδρασαν κατὰ τὴν Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ῥωμαίων αὐτοκράτορος βασιλείαν γέγραπται Ἀγαθίᾳ τῷ Μυρρηνίᾳ μετὰ γὰρ Προκόπιον τὸν Καισαρέα. Quae Romani ac Persae in bellis gesserunt ac passi sunt Iustiniano Imperatore regnum moderante, conscripsit Agathias Myrrhinaeus post Procopium Caesariensem.

Theophylactus Simocata lib. 2. cap. 3.

Ταῦτα Προκοπίῳ τῷ συγγραφεῖ ἐν τῷ πνυκτίῳ τῆς ἱστορίας ἐγγέγραπται. Haec Procopius in Historiae volumine scripsit.

Symeon Metaphrastes in Vita S. Sabae.

Περὶ τούτων δὲ μικροῦ πάντων καὶ Προκόπιος ὁ Καισαρεύς ἐν γὰρ τῷ πέμπτῳ λόγῳ τῷ περὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ κτισμάτων αὐτῷ

φιλοπονηθέντι κατὰ μέρος διαλαμβάνει συνωδὰ Κυρίλλῳ τῷ τὸν βίον ἐξ ἀρχῆς τοῦ θείου Σάβα συγγραφάμενῳ φθεγγόμενος. De his fere omnibus Procopius Caesariensis libro quinto de Iustiniani aedificiis singillatim commemorat; convenitque eius historia cum Cyrillo, qui Sancti Sabae vitam olim conscripsit.

Constantinus Porphy. lib. 1. Them. 2.

Οὔτε γὰρ Προκόπιος, οὔτε μὴν Ἀγαθίας, οὔτε Μένανδρος, οὔτε Ἡσύχιος ὁ Ἰλουύστριος ἐμνημόνευσαν τοῦ τοιοῦτου ὀνόματος οἱ τὰ χρονικά συντάξαντες ἐπὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας. Neque Procopius, neque Agathias, neque Menander, neque Hesychius Illustis, qui tempore Iustiniani Imperatoris Chronica composuerunt, huiusce nominis mentionem faciunt.

Photius in Bibliotheca cap. 63.

Ἀνεγνώσθη Προκοπίου ζήτηρος ἱστορικὸν ἐν βιβλίῳς οὕτω, ἱστορεῖ δὲ τὰ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ συνεχθέντα πρὸς τὰ Πέρσας Ῥωμαίοις καὶ πρὸς Βανδήλους καὶ Γότθους, ἃ Βελισάριος στρατηγῶν διεπράξατο μάλιστα, ᾧ καὶ τὰ πολλὰ συνῶν τὴν ἱστορίαν ἐξ ὧν ὅψι παρῆλθε συνεγράψατο. Legi Procopii Caesariensis octo libros historiarum, in quibus exponit quae Persis, ac Romanis, Vandalisque, et Gothis sub Iustiniano acciderunt, quaeve praesertim a Belisario duce exercitus gesta sunt, cuius ipse Rhetor perpetuus comes, et rerum quas narrat spectator fuit.

Idem ibidem cap. 160.

Προκόπιος ὁ Καισαρεύς ὃς εἰς μέγα κτῆμα καὶ ὄφελος κατ' ἐκείνο καιροῦ τὰς γραφὰς συντάξας ἀίμνηστον αὐτοῦ κλέος τοῖς
A 18 σπουδαιοτέροις καταλέλοιπεν. Procopius Caesariensis Iustiniani aetate luculentissimas, maximeque utiles historias conscripsit, aeternumque sibi nomen apud eruditos comparavit.

Suidas in Collectaneis.

Προκόπιος Ἰλουύστριος ὁ Καισαρεύς ἐκ Παλαιστίνης ζήτηρ καὶ σοφιστὴς ἔγραψεν ἱστορίαν Ῥωμαϊκὴν, ἥγουν τοὺς πολέμους Βελισαρίου, τὰ κατὰ Ῥώμην, καὶ Λιβύην πραχθέντα. γέγονεν ἐπὶ τῶν χρόνων Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως. ὑπογραφεύς χρηματί-

σας Βελισαρίου, καὶ ἀκόλουθος κατὰ πάντας τοὺς συμβάντας πολέμους τε καὶ πράξεις τὰς ἐπ' αὐτοῦ συγγραφείσας. ἔγραψε καὶ ἕτερον βιβλίον τὰ καλούμενα *ΑΝΕΚΔΟΤΑ* τῶν αὐτοῦ πράξεων, ὡς εἶναι ἀμφοτέρω τὰ βιβλία ἑννέα. Τὸ βιβλίον Προκοπίου τὸ καλούμενον *ΑΝΕΚΔΟΤΑ* ψόγους καὶ κωμωδίας Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως περιέχει, καὶ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς Θεοδώρας, ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτοῦ Βελισαρίου καὶ τῆς γαμετῆς αὐτοῦ. Procopius Illustris Caesariensis Palaestinus, Orator et Sophista, scripsit historiam Romanam, bella scilicet Belisarii, res Romae et in Africa gestas. Fuit temporibus Iustiniani Imperatoris, a secretis Belisarii dictus, et comes in omnibus bellis, et rebus a se descriptis interfuit. Scripsit et alium librum qui *ΑΝΕΚΔΟΤΑ* dicitur, de rebus Iustiniani: ut eius libri omnes sint novem. In hoc opere vituperationes et insectationes Iustiniani et Theodorae eius coniugis, atque etiam Belisarii et uxoris eius continentur.

Ioannes Zonaras Tom. 3.

Τῷ Βελισαρίῳ καὶ ὁ Καίσαρεὺς συνωμάρτεϊ Προκόπιος, ὃς τὰ περὶ τῶν ἐκείνου πολέμων ἱστορήσει πλατύτερον. Belisarium secutus est Procopius Caesariensis, qui eius in bello res gestas plenissima historia complexus est.

Georgius Cedrenus in Annal.

Τὰ τοῦ Βελισαρίου στρατηγήματα Προκόπιος ὁ Καίσαρεὺς ἐν ὀκτῶ βιβλίοις συνέγραψατο. Belisarii bellica facinora Procopius Caesariensis octo libris narravit.

Anonymus in Chron. Vatic.

Προκόπιος Ἰλλούστριος Καίσαρεὺς συνέγραψε τοὺς πολέμους Βελισαρίου τοῦ πατρικίου ἐν βιβλίοις ὀκτώ. Procopius Caesariensis Vir Illustris composuit historiam de bellis a Belisario Patricio gestis octo libris.

Niceph. Callist. lib. 17. cap. 10.

A 19

Facta Iustiniani a Procopio Caesariensi eleganter admodum et docte in temporum suorum historia sunt conscripta. Quatuor autem volumina is ad antiquitatis styli accedentia composuit: quorum unum Persica nominavit, in quatuor partes divisum opus: secundum pari

divisione Gothica; quae scripta, bella ab ipso Iustiniano et Belisario in orbe Romano feliciter gesta complectuntur. Tertium Aedificia inscripsit, magnifice admodum commemorans, quae opera Iustinianus construxerit: templa scilicet, regias, oppida et urbes, pontes, atque alia ad publicum usum spectantia. Quartum opus retractatio est orationum, quas apud Iustinianum laudibus eum vehens habuit: quasi quaedam palinodia, seu recantatio minus recte ab eo dictorum.

Petrus Gyllius lib. 1. de Bosporo Thracio cap. 1.

Procopius restrictius Bosporum praefinire videtur in libro inscripto περὶ τῶν ἀνεδότων; quem scripsit contra Iustinianum, contraque eius uxorem Theodoram. vide et lib. 3. cap. 4.

CLAUDII MALTRETI
P R A E F A T I O

AD LIBROS DE AEDIFICIIS.

Animam expedi, AMICE LECTOR, et ad longum iter accinge. Orbis Romanus, quam late patuit sub Iustiniano Augusto, obeundus est totas, excepta forte Italia. Se ducem offert PROCORPIUS Caesariensis, ubique notus. Tibi ipsum sequenti hospitia nusquam deerunt. Ubivis patebunt Imperatoris illius Aedificia: quae Scriptor hic adeo munit, ut ea non imber edax aut Aquilo impotens possit diruere, aut innumerabilis annorum series et fuga temporum labefactare. Vide et mirare quantum adversus vetustatem bonae litterae valeant. Columnae, Porticus, Sacrae Aedes, Palatia, Pontes, Balneae, Castella, Oppida in foliis eruditis melius stant, quam ubi extracta quondam fuere opere solidissimo. Alibi vel foede mutila sunt, vel omnino nulla: hic nomen, situm formamque retinent. Quanquam visum est aliquando aevum scripta isthaec abolevisse. At cum diu latuissent in pulvere, extitere sensim, arcuum instar triumphalium: qui terra iam pridem obruti, paulatim reteguntur. Cum primum summa curvatura apparet, os aliquod effossi cadaveris videre te credas. Humo autem egesta ac solo purgato, decus molemque omnes suspiciunt, et suus honor monumento antiquitatis redditur. Eodem plane modo hi περί κτισμάτων libri, primum Basileae, subinde Parisiis editi ante annos 120. *) summa quaedam veluti fa-

[*) Videtur Francisci Cranveldii interpretationem Latinam dicere, quae Parisiis prodiit a. 1537. ex officina Christiani Wecheli. V. Fabric. B. Gr. vol. 7. p. 559. éd. Harl.]

stigia prodere coeperunt. Postea duplo ampliores prodire studio atque opera Davidis Hoeschelii. Iam demum exhibemus integros, praeterquam duobus in locis, ubi admodum pauca librariis exciderunt. Huius beneficii primam originem positam audio in locupletissima Dn. SEGVIERII Illustrissimi Franciae Cancellarii Bibliotheca. Ibi MS. asservatur, cuius, ut ita dicam, propage est codex, unde textus Graecus Regiae huic editioni suppetiit. Eum ego codicem in Lectionibus variis Tolosanum iure appello; propterea quod doctissimi Philippi Iacobi Maussaci Tolosatis cura descriptus, post eius obitum, e manibus possessoris optimi ac spectatissimi Dn. Vitelli Senatoris dono transiit ad virum Clarissimum Bernardum Medonium. Qui ut privatum munus publicum faceret, mihi, amico veteri multisque obstricto beneficii ipsum benignissime obtulit. Ego vero accepi, et accepiisse laetor eo magis, quo melius novi praestantem eius humanitatem, doctrinam, atque ingenium. Caeterum moneo non ita me usum eiusmodi MS. ut nunquam ad editionem Augustanam respexerim. Immo semper illam ante oculos habui, ac sicubi meliora obtulit, excepi lubens; contextuique inserui. Quidquid discriminis fuit, id in lectionibus variis reperies. Addo, lecturum te in his libris, quaecunque inedita retulit ex Procopio Petrus Gyllius in Topographia CP. Procul dubio codicem nactus erat vir eruditus nostro similem. Ac forte eo ipso usus est, quem habet Illustrissimus Cancellarius, et olim habuisse dicitur Illustr. ac Reverend. Cardinalis Armaniacus; cuius Bibliothecae Gyllius praefuit. Tenere te, Lector, diutius nolo. Procopius invitat: i, sequere; bonis avibus ingredere viam: Iustiniani aedificia ebi: singula diligenter inspice. Vale.

P R A E F A T I O

GUILLIELMI DINDORFII.

Quum librarii rationes diutius differri huius voluminis editionem non paterentur, omissis codicum Vaticanorum aliorumque collationibus, nondum absolutis, ceterisque quae ei destinatae erant accessionibus et indice Graeco quali hic scriptor non indignus mihi videbatur paulo pleniore, opera nostra angustioribus quam solemus finibus est circumscripta: de quo paucis dicemus.

Historiae arcanae librum, quem falluntur qui scriptum a Procopio esse negant, primus edidit Nicolaus Alemannus Lugduni a. 1623. codicibus usns Vaticanis duobus amplisque additis annotationibus, quas locis non paucis ex schedis Alemanni auxi et correxi. Alemannus enim novam, ut videtur, editionem meditatus, veteris exemplar correctionibus suis, partim ex codice Mediolanensi ductis, et additamentis auctum reliquit, quod in bibliotheca Barberiniana asservatur. Ea omnia aliud in exemplar eiusdem editionis ab se transcripta cum L. Elzevirio olim communicavit Lucas Holstenius*): cuius libri usum nos Gaudioeveri, Academiae Rheno-Traiectinae doctoris clarissimi, benevolentiae debemus. Proxima Alemanno, sed vix digna memoratu editio Ioannis Eichellii est (Helmstadii a. 1654.), verborum onerata annotationibus. Alemanni editionem integram in suam transtulit Maltretus, textus Graeci vitiiis plurimis sublati duorum ope codicum, Segneriani et Mediolanensis, de quibus dixit in prae-

*) Conf. Holstenii epist. ad Elzevir. p. 263. ed. Boisson.

fatione p. V. Maltreti editionem brevibus auctam annotationibus repetivit I. Conradus Orellius, Lipsiae a. 1827. insertis famosis de Theodorae libidine locis, qui a prioribus editoribus suppressi ex codice Vaticano editi sunt in Menagianis vol. 3. p. 255. et seqq. Ego eorundem usus sum apographo Holsteniano.

Reiskii in Historiam arcanam emendationes, mense Februario a. 1751. perscriptas, quae multa utilia continent, de margine exemplaris Alemanniani, quod post mortem Reiskii in bibliothecam regiam Havniensem est illatum, meos in usus descripsit O. D. Blochius.

Libros sex de Aedificiis Iustiniani ex codice et vitioso admodum et lacunoso Conradi Peutingeri primum edidit Hervagius Basileae a. 1531. curante Beato Rhenano, post Hervagium Historiarum libris octo adiunxit Davides Hoeschelius, libris adhibitis duobus, altero Frederici Lindenbrogii, editioni Basileensi simillimo, altero ab Carolo Labbaeo ex veteri codice transcripto, quem licet longe integriorem editione Basileensi fuisse appareat, tamen ipse quoque omni vitiorum genere inquinatus locisque plurimis est defectus: longe emendatius Maltretus, duorum quidem ille, sed parum accurate usus codicum lectionibus, Vaticani et, quem Tolosanum propter rationem in praefatione ab se expositam vocavit, Segueriani. Ego quum idoneis ad hos libros pertractandos codicum praesidiis essem destitutus, Maltreti secutus sum editionem, levioribus quibusdam vitiis correctis, raro Hoeschelianam memoravi. Brevis horum librorum epitome exstat in codice regio Parisino 1941. cuius passim ab me mentio facta est in annotatione litera C designati.

Indices Latinos ab homine confectos verborum non parco ex editione Maltreti repeti numerosque paginarum ad nostram editionem accommodari curavit librarius.

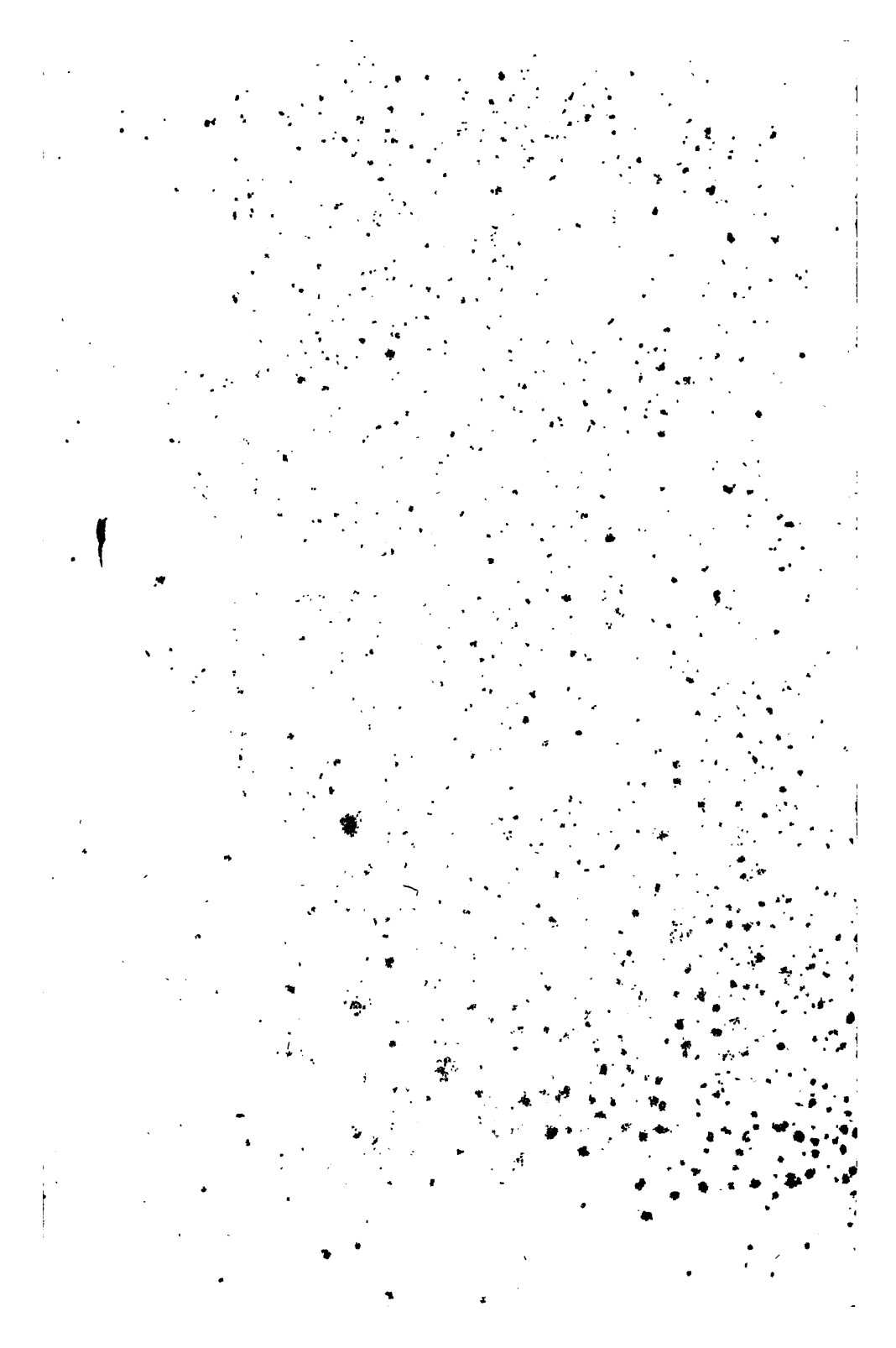
ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

Α Ν Ε Κ Δ Ο Τ Α

Procopius III.

1

ARGUMENTUM

HISTORIAE ARCANAE.

EX EUAGRIO 4, 30.

Ο Ιουστινιανὸς ἦν μὲν χρημάτων ἀπληστος καὶ τῶν ἀλλοτρίων οὕτως ἐκτόπως ἐραστής, ὥς καὶ τὸ ὑπῆκοον ἅπαν χρυσίον πιπράσκειν τοῖς τε τὰς ἀρχὰς ἐπιτροπεύουσι τοῖς τε τοὺς φόρους ἐκλέγουσι καὶ τοῖς ὅσοι ἀπ' οὐδεμιᾶς αἰτίας ῥάπτειν ἐπιβουλὰς τοῖς ἀνθρώποις ἐθέλουσι. πολλοὺς δὲ καὶ ἀναριθμούς τῶν τὰ πολλὰ κεκτημένων προφάσεις ἀπροφασίστους ἐπιχρώσας τὰς οὐσίας ἀπάσας ἐξημίωσεν. ἦν δὲ καὶ γυνὴ ἐταιριζομένη ἐποφθαλμίσασά τῃ ὁμιλίᾳ τινὰ ἥ μῆξιν ἀνέπλασεν, εὐθὺς ἅπαντα φροῦδα τὰ τῶν νόμων καθίστατο, καὶ τὸν Ιουστινιανὸν προσεταιρίζουσα μετέσχευάσατο. καὶ ἀφειδῆς δὲ χρημάτων ὑπῆρχεν, ὥστε καὶ πολλοὺς ἀγίους καὶ ἐκαστοχοῦ ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἀναστήσαι, ἄλλους τε εὐαγεῖς οἴκους εἰς ἐπιμέλειαν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἀώρων τε καὶ ἐξώρων καὶ τῶν ὑπὸ νοσημάτων ποικίλων

In Iustiniano tam inexplebilis fuit pecuniae cupiditas et tam turpis atque adeo absurda rerum alienarum appetitio, ut omnia subiectorum bona his, qui magistratus administrabant, qui tributa colligebant, qui nulla de causa insidias hominibus struere volebant, ob auri amorem vendiderit. Complures, immo vero innumerabiles, qui multa bona possidebant, causa falsa commentitiaque conficta omnibus fortunis mulctavit. Quod si quae meretrix oculis cupiditatis ad alicuius bona addiciens, consuetudinem se ullam cum eo, vel conjunctionem habuisse simularet, statim omnia iura et leges, modo Iustinianum turpis lucri socium constitueret, eius causa eversae iacuerunt, facultatesque omnes illius, qui falso in crimen adductus erat, fuerunt in eius domum translatae. Erat porro tam largus in pecunia eroganda, uti multa et magnifica templa in diversis locis extrineret, magnamque seorsum colligeret a suis pecuniarum

ἐνοχλουμένων οὐκ ἄξις τε μεγάλας ἀποκληρώσαι, ὅθεν δέοι ταῦτα γίνεσθαι, πρῶτον τε καὶ ἄλλα μυρία εὐσεβῇ καὶ θεῷ ἀρέσκοντά, εἴπερ ἐξ οἰκείων δρῶν οἱ τούτων ἐργάται καὶ καθαρὰς τὰς σφῶν πράξεις καρποφοροῖεν.

Ibidem 32.

Εἰπεῖν δὲ δεῖ καὶ ἕτερον τῶν Ἰουστινιανοῦ πᾶσαν θηριώδη γνῶμην ἐκβαῖνον, εἴτε δὲ φύσεως ἁμαρτία εἴτε δειλίας τε καὶ φόβων ἕκγονον, οὐκ ἔχω λέγειν, ἐκ τῆς δημῶδους στάσεως τοῦ νῦν τὴν ἀρχὴν ἔλκον. ἰδοὺ γὰρ θατέρω τῶν μερῶν, τῶν κνανέων φημι, ἀτιχνῶς προσκεκλίσθαι ἐς τοσοῦτον ὥστε καὶ μαιφονίας αὐτοὺς ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἐργάζεσθαι τῶν ἀπ' ἐναντίας, καὶ μὴ μόνον ποινὰς μὴ δειδέναι, ἀλλὰ καὶ γεῖων ἀξιοῦσθαι, ὥς πολλοὺς ἀνδροφόνους ἐντεῦθεν γενέσθαι. ἔξῃ δὲ αὐτοῖς καὶ τοῖς οἰκοῖς ἐπιέναι, καὶ τὰ ἐναποικείμενα κμήλια ληΐεσθαι, καὶ τοῖς ἀνθρώποις τὰς σφῶν πιπράσκειν σωτηρίας. καὶ ἦν τις τῶν ἀρχόντων εἰργεῖν ἐπειράθη, περὶ τὴν σωτηρίαν ἐκινδύνευεν. ὅθεν ἀμείλει εἰς τις τὴν ἑῴαν ἐπιτροπεύων ἀρχὴν, ἐπεὶ ἐνίοις τῶν νεωτεριζόντων κέρους ἐσωφρόνισεν, ἀνὰ τὸ μεσαίτατον τῆς πόλεως κέρους ἤκισθαι τε καὶ περιτρίχθαι. Καλλίνικος δὲ τῶν Κιλικῶν ἡγούμενος δύο ἀνδροφόνω. Κίλικε, Παῦλον καὶ Φανστῖνον, ἐπελθόντε οἱ καὶ διαχρήσασθαι βουλο- 20

vim, unde ista perficerentur, quae sane pia Deoque accepta essent, si modo vel ille, vel alii qui talia moluntur, de suis ipsorum bonis efficienda curarent, suaeque vitae actiones vacuas a sceleris labe tanquam hostiam Deo offerrent.

Ibidem 32.

De alio item Iustiniani facto mihi dicendum est, quod quidem sive ex naturae vitio, sive ex formidine et timore ortum sit, non habeo dicere, eius tamen generis fuit, ut omnem belluinam immanitatem longe superaret. Duxit autem initium ab ea seditione populari, quam Nicola, hoc est Vincula, vocant. Placuit Iustiniano ita vehementer in alteram factionem eorum qui Veneti dicuntur, animo propendere, ut impune possent apud meretricem in media civitate adversarios trucidare, et non modo non poenas metuerent, verum etiam dignarentur honoribus: adeo ut inde multi homicidae existerent. Licēbat autem illis in aedes alienas irrumpere, thesauros diripere in illis reconditos, hominibus suam ipsorum salutem ac vitam divendere: et si quis Magistratus illos cohibere moliretur, suo ipsius capiti creavit periculum. Unde certe vir quidam qui gessit in Oriente Magistratum, quoniam nonnullos eorum qui rebus novis studebant, nervis coercere voluit, quo modestiores efficerentur, per mediam urbem circumductus fuit, nervisque graviter caesus. Callinicus porro Praefectus Ciliciae, cum duo Cilices, Paulus et Fanstinus, homi-

μένω, ἐπεὶ ταῖς ἐκ νόμων ποιναῖς ὑπέθληκέν, ἀνεσκολοπίσθη, ποιήν ὑπὲρ δρθῆς συνέσεως καὶ τῶν νόμων ταύτην καταλαβόν. ἐντεῦθεν οἱ θατέρου μέρους τὰ οἰκία πεφηνγότες, καὶ πρὸς οὐδενὸς ἀνθρώπων δεξιούμενοι, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄγῃ πάντοθεν ἐλαυ-
 5 νόμενοι, τοῖς ὁδοιποροῦσιν ἐφῆδρευνόν, λώποδυσίας τε καὶ μισαι-
 φονίας ἐργαζόμενοι καὶ πάντα πλήρη θανάτων αἰώνων, λεηλα-
 σίας τε καὶ τῶν λοιπῶν ἀτοπημάτων εἶναι. ἔστιν δὲ οὐδὲ πρὸς τὰ
 ἐναντία μεταχωρήσας καὶ αὐτοὺς διεχρήσατο, τοῖς νόμοις ἐκδοῦς,
 οὗς ἀφῆκεν ἀνὰ τὰ ἄσθη ἀνοσιουργεῖν βαρβάρους ἴσα. καὶ τὰ
 10 μὲν περὶ τούτων λεπτομερῶς λέγειν κρεῖττον καὶ λόγου καὶ χρό-
 νου. ἀπόχρη δὲ ταῦτα τεκμηριῶσαι καὶ τὰ ἐπιλοιπα.

EX IOANNE ZONARA.

Ἀρξάντης Ἰουστινιανοῦ οὐκ εἰς μοναρχίαν ἢ βασιλεία κατέ-
 στη, ἀλλ' εἰς διπλοῦν τὸ κράτος μετέριστο. οὐδὲν γὰρ ἦσαν
 τοῦ κρατοῦντος, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, ἢ κοινῶν αὐτῷ τοῦ βίου δε-
 15 δύνητο. ἦν δὲ οὗτος ὁ βασιλεὺς ῥᾶστος μὲν πρὸς ἐντενξίν καὶ
 ἀναπεπτιμέναις εἶχε τὰς ἀκοὰς πρὸς διαβολὰς, ὅς τις δὲ πρὸς
 ἄμυναν, ἀφειδὴς πρὸς χρημάτων ἐξάντηλσιν, καὶ πρὸς συλλο-
 γῇν αὐτῶν ἀφειδέστερος. τὰ μὲν γὰρ ἀνῆλκε πρὸς οὐκ οὐδομάς,
 τὰ δὲ ἔν' αὐτῷ κατορθοῦντο ὅσα οἱ ἐνύγχανε πρὸς βουλῆς, τὰ δὲ

3. οἰκία] οικία P.

cida uterque in eum impetum facerent, occidereque in animo haberent, quoniam poena ex legibus constituta eos mulctavit, in crucem actus est, hocque supplicio pro recta conscientia et legum observatione affectus. Inde factum est, ut qui alterius erant factionis cum a domiciliis suis fugissent, et a nemine usquam exciperentur hospitio, sed velut scelera ubique exagitarentur, tendere insidias viatoribus, compilare, caedes facere coeperint, usque eo ut omnia loca nece immaturā, direptione, et reliquis id genus maleficiis redundarent. Interdum animo in contrariam sententiam mutato, eius generis homines interfecit, legumque permisit potestati etiam eos quos ante passus fuisset more Barbarorum in civitatibus impia scelera consciscere. Sed ad ista singillatim persequenda mihi nec tempus suppetit nec facultas dicendi. Atque ea, quae diximus, satis esse poterunt ad coniecturam de reliquis eius facinoribus faciendam.

EX IOANNE ZONARA.

Iustiniano principatum adepto, non unius, sed duorum potestas fuit, cum uterque non minus ipso, ac potius plus posset. Fuit hic Imperator ἄσθη facilis, ad poenam irrogandam aequè promptus atque ad crimina audienda; pecuniam et temere profudit, et per fas ac nefas comparavit; aliam in aedificia, aliam ad exequenda consilia sua, aliam in

εἰς πολέμους καὶ τὰς πρὸς τοὺς ἀνδισταμένους ταῖς αὐτοῦ θελήσσειν ἔριδας. ὅθεν αἱ χρημάτων δεόμενος, ἐξελέγτο ταῦτα ἐκ τρόπων οὐκ εὐαγῶν, καὶ χάριτας ἤδει τοῖς προφάσεσι αὐτῶ τοῦ ἀργυρολογεῖν ἐφευρίσκουσι. καὶ οὐχ ὁ μὲν οὕτω διεκείτο, ἡ δὲ βασιλὶς ἡλαττοῦτο κατὰ τι τοῦ αὐτακράτορος ἢ πρὸς ἔξουσίαν, ἢ πρὸς χρημάτων κτήσιν ἐκ τρόπων παντός. ἐδύνατο γὰρ πολλῶ τῷ μέσῳ τοῦ ξυνεννέτου ἐπέκεινα. ἦν δὲ καὶ ποριμωτάτη πρὸς εὗρεσιν καινοτέρων καὶ πολυτρόπων ἐπινοιῶν. ἐντεῦθεν τοῖς ὑπηκόοις διχόθεν αἱ συμφοραί· οἱ τε γὰρ ἐτήσιοι θάσμοι ἐπὶ μείζον ἐξήρουντο καὶ καινοὶ προσεπινενόηοντο, καὶ οἱ μὲν ὥς μὴ 10 περὶ τὴν εἰς τὸ θεῖον δόξαν ὀρθῶς διακειμένοι, οἱ δὲ ὥς ἀκολάστως βιοῦντες ἢ ἀσελγῶς ἐκολάζοντο καὶ τὰς περιουσίας ἀφῆρυντο, οἱ δὲ διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφοράς, καὶ ἄλλοι ἐξ ἄλλων τρόπων καὶ ἕτεροι ἐξ ἑτέρων. πάντας γὰρ ἀπαριθμεῖν μακρῶς ἂν δέοιτο συγγραφῆς.

15

rem bellicam, et contentiones eorum, qui voluntati ipsius adversabantur, insumendo. Ita factum, ut cum pecunia semper egeret, eam rationibus parum honestis compararet, ac gratiam haberet iis, qui colligendi argenti vias ostenderent. Neque vero ille sic affectus erat; Imperatrix vero illi sive licentia, sive quovis modo faciendae pecuniae solertia cedebat. Sed et maritum longo intervallo potentia superabat, et novos, eosque varios quaestus ingeniosissime reperiebat. Hinc subditi gemino onere premebantur. Nam et annua tributa exaggerebantur, et nova excogitabantur. Alii, ut perperam de religione sentientes mulctabantur: alii ut immodeste et petulanter viventes opibus privabantur: alii ob contentiones inter sese: alii denique aliis de causis; quae omnes breviter recenseri nequeunt.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΑΝΕΚΔΟΤΑ P 1

PROCOPII ANECDOTA.

ARGUMENTUM.

EX EDITIONE MALTRETI.

Antoninae genus et educatio. Belisario nupta dedit se adulteriis. Caede Silverii Papae Theodoram Aug. sibi conciliat. Eius flagitia cum Theodosio adolescente. Deprehenditur a Belisario: in delatores saevit: Photium filium suum insidiis petit. Theodosius fit Ephesi monachus. (Cap. 1.) Belisarius adversus Chosroem mittitur. Photium privignum suum hortatur ad necem Theodosii, ad Antoninam reversi. Res Orientis, et in his culpa Belisarii. Ex epistola Theodorae Aug. ansam Chosroes carpendi Romanos arripit. (2.) Antoninam Belisarius in custodiam dat. Theodosius Antoninae amasium in templum confugit. Belisarius Byzantium revocatur. Photius Theodosium in vincla coniicit. Theodora in amicos Belisarii saevit: Theodosium Senatorem ad praeseptum damnat: Antoninae Theodosium amasium reddit: Photium habet in carcere: asylum violat. Elabitur Photius monitu Zachariae prophetae in somnis visi. Fit monachus. (3.) Ob prolatam temere vocem, aegrotante Iustiniano, Bazes in carcerem subterraneum coniicitur. Exauctoratur Belisarius. Indigna passum, tandem Theodora Antoninae condonat. Ioannina Belisarii filia Anastasio spondetur. Altera Belisarii in Italiam expeditio, infelix. Fortuna nihil aliud nisi divina providentia. (4.) Avaritia Belisarii in Italia: ab eo Ioannes se abalienat. Italiam Belisarius afflictam relinquit. Nuptiarum conciliatrix turpissima. Belisarius uxorius. Sergii perfidia ac crudelitas in Legatos. Solomon Pegasium, a quo pie monebatur, occidit: ab Imperatore absolutus, a Deo plectitur. (5.) Iustini senioris genus et patria. Cum esset Praetorianus, mortem evasit, Ioanne in somnis monito, ne illum occideret. Praetorianis ab Anastasio praeficitur. Fit Imperator, quamvis analphabetus. Nova subscribendi ars. Lupicina Iustini uxor. Iustiniani ingenium. Auctor caedis Amantii ac Vitaliani. (6.) Factionum Circi licentia egregie describitur. Novitas in cultu corporis. Latrocinia ac caedes. Exarmatae Leges. Libido vaga. Uxoris mira in maritum fides. Iustiniani reprehensio. (7.) Iustinianus asino similis. Aerarium exhaurit: insanas moles in mari substruit: pecuniae quaerendae viam inquit iniustam: forma corporis Domitianum refert. De statua Domitiani narratio parum hactenus nota. Iustiniani mores, sane pessimi. (8.) Theodorae genus obscurissimum: turpissima educatio: infamis corporis quaestus. Amasia Iustiniani. Theodotus Cucurbitinus

iniquissime habitus. Uxor Iustini non vixit-Iustiniano subgre. Theodoram Iustini lege Senatoribus connubia cum scenicis ac meretricibus permessa. Quo die ad Imperium accitus Iustinianus. (9.) Auctoris iudicium de Iustiniani matrimonio cum Theodora. Quae forma corporis Theodorae. Eius consensio cum Iustiniano. (10.) Iustinianus nihil non mutat, ut nomen suum propaget, illud rebus multis impledo. Pecuniam profundit: sua prodigientia Barbaros allicit. Avaritiae causa Haeretios exagit. Montianistarum horrenda desperatio. Samaritani ad Christum conversi, maximam partem ad Manichaeos et Polytheos desciunt Rustici Samaritani cum suo Rege caesi. Persequitur Iustinianus Gentiles, tunc puerorum amatores, et Astrologos. (11.) Insignis fraus in Zenonem, in alios Senatores, et in Ioannem Edessenum. Iustinianus ac Theodora Daemones habiti. Iustinianus a Dasmone fertur genitus: visus sine capite ambulare. Mira Monachi visio. Iustinianus non cibo, non somno, sed Veneri deditus. Nem cum Lemuribus habet Theodora. Eius somnium. (12.) Iustiniani lenitas affectata: ira in supplices: favor suspensus sacerdotibus: qualis pietas: consensio cum Theodora: levitas. Triboniani assentatio. Iustiniani amor et odium: avaritia: pretio fixae et restituae leges. Quinam illi carissimi. Eius perfidia. Ieiunia. (13.) Iustiniani barbaries. Iniqua iudicia. Nihil Senatui nisi nomen relictum. Pondera librae Themidis, aurum. Referendarii munus. Praetoriani extorquent iudicia. Lex Cills auctor vendendi iuris. (14.) Theodorae crudelitas: cura corporis: fastus: pedum oscula: calumniae: saepe ignominiosa iniuria in Patrium: recessus in Heronem. (15.) Theodora Amalasynthas parat exitum. Ad id Petrum inducit. Prisco insidiatur. Areobindum famulum pessime habet. Basinnum crudelissime necat. Exagitat Diogenem. Theodorum torquet. (16.) Theodora in crucem agit Praefectum, quod Vechetum damnavit. Meretrices ad meliorem frugem adigit. Nobiles feminas perat. Ioannem filium suum nothum occidit. Mulieribus adulteris patrocinatur. Episcopos et Magistratus creat. Matrimonia nobilium curat. Saturnino meretricem dondet, et querentem illum, seu puerum, flagro excipit. Acta in Ioannem Cappadocem. (17.) Clades a Iustiniano Orbi illatae. Africana calamitas. Belisarius male ex Africa revocatus. Italiae cludes. Fines Imperii Gothici. Incuriones Barbarorum in Europam. Saracenum ac Persarum irruptiones. Iustinianus bellorum auctor. Praepostere Theologus. Strages civiles. Inundationes fluminum. Terrae motus. Pestilentia. (18.) Somnium de Iustiniani avaritia. Relictas ab Imp. Anastasio opes profundit. Subditos expilat: in Barbaros prodigus. (19.) Praefectus Vaeclitii. Instituta monopolia: Praetor plebis et Quaestor nove creati. Deformata Quaestura. Triboniano succedit Iuslul: hic Constantinus. Utriusque mores. (20.) Aerium tributum. Rapacitas Praefectorum Praet. Phocae et Bessi integritas. Praefecturae locatae pretio. Lex de Praefecturis gratis dandis. Magistratus conductitii. Sclerati Reip. praefecti. Barbaris data grassandi copia. (21.) Ioanni Cappadoci Praefecto Praetorio subrogatur Theodotus: huic Petrus Barsames. Eius scelera. Collector. Frumenti putridi distributio. Petrus Theodorae carissimus ob Magiae peritiam. Iustiniani levitas. Petrus aerario praeficitur. Nummus aureus diminutus. (22.) Sublata vectigalium condonatio. De Annona, Impositione, ac Descriptione. Barbarorum Byzantii gentium multitudo. (23.) Vexati milites. Triplex eorum ordo. Quam inique a Logothetis habiti. Milites limitanei. Scholarii. Supernumerarii. Domestici et Protectores. Quinquennale donativum sublatum. (24.) Vexati institores. Nummularii. Sericarii. Serici pretium. (25.) Iacent Causidici: Medici et liberalium disciplinarum magistri. Sublata spectacula: sublati Consules. Pauperum vexatio. Romae Praetoriani relictum a Theodorico stipendium, itemque frumentum pauperibus D. Petri. Haec

Alexander Fervicula reperat. Adertit Hephaestus assignatam a Diocletiano pauperibus Alexandrinis annonam. (26.) Rhodo Alexandriae Praefectus Pauli eiusdem urbis Antistitis impulsu et Iustiniani iussu Poem Diaconum necat. Sententia Vigili Papae Paulus deicitur solio. Iustinianus Rhodorem, Theodora Asenium capite plectunt. Vigili constantia. Faustinus Samarita reus ab Imp. absolvitur. (27.) Priscus Emesensis faharius. Praescriptio centenaria Ecclesiis data. Longinus Prisci fraudem deprehendit. Hebraeos verat Iustinianus. (28.) Iustiniani dissimulatio rixam gravissimam parit. Eudaemonis et Euphratae haereditates occupat. Lex de haereticis Senatorum. Iniqua Iustiniani sententia. Praesente illectus pecunia nec Venetia favet. (29.) Quae olim ratio cursus publici. Sublati a Iustiniano Veredarii plurimae in locis, et Exploratores. Eius ridiculum. Salutandi Imperatoris et Augustae mos. Regiae frequentia. (30.)

V 279^a **Ο**σα μὲν οὖν Ῥωμαίων τῷ γένει ἐν τε πολέμοις ἄχρηδεῖρο ζυ-
 A 1 ηνέχθη γενέσθαι, τῇδὲ μοι δεικνύεται, ἥπερ δυνατόν ἐγεγόνει
 τῶν πράξεων τὰς δηλώσεις ἀπάσας ἐπὶ καιρῶν τε καὶ χωρίων ἐπι-
 τηδείων ἀρμυρομένῳ τὰ δὲ ἐνθένδε οὐκ ἔτι μοι τρόπῳ τῷ εἰ-
 ρημένῳ συγκαίεται, ἐπεὶ ἐνταῦθα γεγράφεται πάντα; ὅποσα δὲ ὅ-
 τεύχῃ γε γενέσθαι πανταχοῦ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. αἴτιον δέ,
 ὅτι δὴ οὐκ οἶόν τε ἦν περιόντων ἐν τῶν αὐτὰ εἰρησασμένων ὅτῳ
 P 2 δεῖ ἀναγράφεσθαι τρόπον. οὔτε γὰρ διαλαθεῖν πλήθῃ κατασκό-
 πῳ οἶόν τε ἦν οὔτε φῶραθέντα μὴ ἀπολωλέναι θανάτῳ οἰκτι-
 στῶ. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τῶν συγγενῶν τοῖς γε οἰκειοτάτοις τὸ θαρρεῖν¹⁰
 εἶχον. ἀλλὰ καὶ πολλῶν τῶν ἐν τοῖς ἐμπροσθεν λόγοις εἰρημέ-
 νων ἀποκρύψασθαι τὰς αἰτίας ἡναγκάσθη. τὰ τότε δ' οὖν
 τέως ἄρρητα μέινοντα καὶ τῶν ἐμπροσθεν δεδηλωμένων ἐνταῦθ' αὖ
 μοι τοῦ λόγου τὰς αἰτίας σημεῖναι δεῖδει. ἀλλὰ μοι εἰς ἀγῶνισιν

4. ἐνθένδε Alem. Vulgo ἐνθάδε. 7. ὅτι δὴ] δὴ om. P.

8. δεῖ] δὴ A (l. e. editio Lugdunensis Alemanni). ibid.

πλήθῃ κατασκόπων — προγεγενημένων (p. 11, 18.) „Exordium

parte maxima mutilum in editione Lugdunensi hic datus integrum

ex MS. cod. Mediolanensi.“ MALT. πλ * οἶόν τε ἦν; οὔτε φῶρα-

θέντων μὴ ἀπολωλέναι θανάτῳ οἰκτίστῳ. ὁ *, συγγενῶν τοῖς γε

οἰκειοτάτοις τὸ θαρρεῖν εἶχον. * ἀλλὰ καὶ πολλῶν τῶν ἐν * εἰ-

ρημένων ἀποκρύψασθαι τὰς αἰτίας ἡναγκάσθη. τότε δ' οὖν *

καὶ τῶν ἐμπροσθεν δεδηλωμένων ἐντ * ἀλλὰ μοι εἰς ἀγῶνισιν ἐτέ-

ραν ἴδοντι. * θροῦρα βεβιωμένων, βα * ἐμβαλεῖ, ὅτι δὴ μοι

τὰ * φανησόμενα τοῖς ὅπῃ * παλαιότεραν τὴν ἀκοή * * εὐπορος

ὑπὸ ἀμάθειας ἢ ἐς τῶν ο γεγενημένων A. 12. ἡναγκάσθη]

ἡναγκάσθη apogr. Holst. 13. ἄρρητα apogr. Holst. ἀπό-

ρητα P.

Romanae genti quae ad hanc ferme diem in bellicis expeditionibus ac-
 cidere, ita plane narravi, ut rerum gestarum eventus suis quique tem-
 poribus ac locis, quoad eius fieri potuit, disponerentur. Nunc reliqua
 haud libet simili ratione distinguere, cum in hunc locum conficere sit
 animus quae sparsim in ditione Romana contigere. Huiusve vero con-
 silii eam habeo causam, quod illa scribere qua maxime ratione oportuis-
 set, nequaquam expedire tum mihi videbatur, cum etiamnum superstites
 forent, qui ea perpetrassent. Certe latere ipse diutius non potuissem
 exploratores passim dispositos; neque supplicio crudelissimo non interire,
 si deprehensus fuisset: quando nec sanguine propinquo fidere tuto po-
 teram. Quae et malorum, quae in superioribus libris memoriae prodidi,
 silere causas coactus sum. Quare meum erit officium in hac parte hi-

ἑτέραν ἰόντι χυλικήν τινα καὶ δεινῶς ἄμαχον τῶν Ἰουστινιανῶν τε
 καὶ Θεοδώρας βεβιωμένων βαμβαίνειν τε καὶ ἀναποδίσσειν ἐπὶ πλει-
 στον ἐκείνο διαρhythμιζόμενῳ συμβαίνει, ὅτι δὴ μοι ταῦτα ἐν τῷ B
 παρόντι γεγράφεται τὰ μήτε πιστὰ μήτε εἰκότα φανησόμενα τοῖς A 2
 5 ὀπισθεν γενησομένοις, ἄλλως τε ὀπηρῖκα ἐπὶ μέγα ῥεύσας ὁ χορ-
 νος παλαιότεραν τὴν ἀκοὴν ἀπεργάζεται, δέφακα μὴ καὶ μνδο- V 280
 λογίας ἀποδοῦμαι δόξαν κὰν τοῖς τραγωδοδιδασκάλοις τετάξο-
 μαι. ἐκείνῳ μέντοι τὸ θαρρεῖν ἔχων οὐκ ἀποδειλιάσω τῶν ὄγκων
 τοῦ ἔργου, ὥς μοι οὐκ ἁμαρτύρητος ὁ λόγος ἐστίν. οἱ γὰρ τῶν
 10 ἄνθρωποι δῆμονέστατοι μάρτυρες τῶν πράξεων ὄντες ἀξιοχρεώ-
 παρόκοι ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον τῆς ὑπὲρ αὐτῶν πίστεως ἔσου-
 νται. καίτοι με καὶ ἄλλο τι ἐς λόγον τόνδε ὀργῶντα πολλάκις ἐπὶ C
 πλείστον ἀνγχάλισαι χρόνον. ἐδόξασα γὰρ τοῖς ἐς τὸ ἔπειτα γε-
 νησομένοις ἀξύνφορον εἶσθαι τοῦτο γε, ἐπεὶ τῶν ἔργων τὰ πο-
 15 νηρότατα μάλιστα ξυνοίσει ἄγνωστα χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ εἶναι, ἣ
 τοῖς τυράννοις ἐς ἀκοὴν ἦκοντα ζηλωτὰ γίνεσθαι. τῶν γὰρ κρα-
 τούντων αἱ τοῖς πλείστοις εὐπορος ἐπὶ ἀμαθίας ἢ ἐς τῶν προγε-
 γενημένων τὰ κακὰ μίμησις, καὶ πρὸς τὰ ἡμαρτημένα τοῖς πα-
 λαιοτέροις ὁρὴν τε καὶ ἀπονώτερον ἐς αἰὶ τρέπονται. ἀλλὰ με
 20 ὕστερον ἐς τῶνδε τῶν ἔργων τὴν ἱστορίαν τοῦτο ἤνεγκεν, ὅτι δὴ
 τοῖς ἐς τὸ ἔπειτα τυραννήσουσιν ἐνδηλον ἔσται ὥς μάλιστα μὲν

6. ἀπεργάζεται] ἀπεργάζεται apogr. Holst.

δικαίοις] Legebatur τραγωδιδασκάλοις.

7. τραγωδοδι-

τάξεται apogr. Holst.

ibid. τετάξομαι] τε-

14. ἀξύνφορον apogr. Holst.

13. ἐδόξασα] ἐδόξαζον apogr. Holst.

Vulgo φ.

21. ὥς Alem.

storiæ, cum res silentio suppressas hactenus, tum easum, quas prius
 vulgatae sunt, causas edere. Sed aliud, molestum sane et difficillimum,
 repugnat; nimirum Iustiniani vita ac Theodoraë, ad quam animum ap-
 pellens, tremo, longissimeque retrahor hac cogitatione, ea me iam scri-
 pturum, quae nec fide digna, nec verisimilia posteris videbuntur. Ac
 maxime cum harum rerum historiae longinquus temporis lapsus magnam
 vetustatem attulerit, verèor ne famam fabulatoris tum referam, et cum
 recitatoribus tragoediarum annumerer. At rursus me illud confirmat ve-
 tatque absterri gravitate materiae, quod nonnisi testata narro. Nam
 qui hodie vivunt, certissimi actorum testes, satis habent auctoritatis,
 ut fidem, quam illa habent, in consequens aevum producant. Quanquam
 et quiddam aliud me ad haec literis mandanda saepe impulsu diutissime
 repressit. Ea, nempe haud in rem fore posteritati ceasebam: cum multo
 magis expediat futuro tempore ignorari improbabile facta, quam, ubi
 ad tyrannorum aures pervenerint, imitanda illis videri. Eorum enim,
 qui tyranni possunt, plerisque expedita semper via est ad sequenda
 stulta, et vitia: atque illi facilius promptiusque ad prava prisco-
 rum facta dilabi solent. Me vero ad eas res historia prodendas in-

D και τὴν τῶν αὐτῶν τῶν ἁμαρτανομένων περιελθεῖν οὐκ ἀπαικὸς εἶναι, ὅπερ καὶ τοῖσδε τοῖς ἀνθρώποις ἐξηγητέον παθεῖν· ἔπειτα δὲ καὶ ἀνάγραφτος αὐτῶν αἱ πράξεις καὶ οἱ τρόποι ἐς αἰεὶ ἔσονται, ἀπ' αὐτοῦ τε ἴσως δεινότερον παρανομήσουσιν. τίς γὰρ ἂν τὸν Σεμιράμιδος ἀκόλαστον βίον ἢ τὴν Σαρδαναπάλλου καὶ 5 Νέρωνος ἰμνίαν τῶν ἐπιγενομένων ἀνθρώπων ἔγνω, εἰ μὴ τοῖς τότε γεγραφοῖσι τὰ μνημεία ταῦτ' ἐλλείπτο; ἄλλως τε καὶ τοῖς τὰ ὅμοια πεισομένοις, ἂν οὕτω χύχοι, πρὸς τῶν τυράννων οὐκ ἀκέρδης αὕτη πταντάπειν ἢ ἀκοή ἐστίν. παρμυθεῖσθαι γὰρ οἱ δυστυχοῦντες εἰδῶσαι τῷ μὴ μόνον σφίσι τὰ δεινὰ ζυγεῖσθαι. 10 διὰ τοι ταῦτα πρῶτα μὲν ὅσα Βελισαρίῳ μοχθηρὰ εἰργασται ἐρῶν ἐρχομαι· ἕστερον δὲ καὶ ὅσα Ἰουστινιανῷ καὶ Θεοδωρᾷ μοχθηρὰ εἰργασται ἐγὼ δηλώσω.

P 3 α'. Ἦν τῷ Βελισαρίῳ γυνή, ἥς δὴ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐμνήσθην, πάππου μὲν καὶ πατρὸς ἡνίοχων, ἐν τε Βυ-15 ζαντίῳ καὶ Θεσσαλονίκῃ τὸ ἔργον τοῦτο ἐνδείξαμένων, μητρὸς

1. αὐτοὺς τῶν Alem. αὐτῶν A. τῶν P. 5. τὸν Σεμ. A. τὸν om. P. *ibid.* Σαρδαναπάλλου] Vulgo Σαρδαναπάλον. 6. ἀνθρώπων ἔγνω, εἰ μὴ] ἀνθρώπων * μὴ A. 7. καὶ τοῖς — πεισομένοις] καὶ * μένοις A. *ibid.* ταῦτ'] ταῦτα apogr. Holst. 9. παντάπειν — λόγοις ἐρρήθη (p. 13, 15.)] πάντα * παρμυθεῖσθαι γὰρ οἱ δυστυχοῦντες εἰδῶσαι, τῷ μὴ μόνον * εἶναι. διὰ τοι ταῦτα πρῶτα μὲν ὅσα βελισαρίῳ μοχθηρὰ * ἕστερον δὲ καὶ ὅσα Ἰουστινιανῷ καὶ Θεοδωρᾷ μοχθηρὰ εἰργασται, ἐγὼ * δὴ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις, ἐμνήσθην πάππου * λονίῃ τὸ ἔργον τοῦτο ἐνδείξαμένων. * τη τὰ πρότερα μᾶλλον τινὰ βιώσασα * τοῖς πολλὰ ἀμικηνυῖα καὶ * σαφῶς γυνὴ γέγονε. μήτε ἦδη * εἶναι. ἐνγκαλύπτειν * λόγος ἐρρήθη A. 12. ἐρῶν apogr. Holst. εἶναι P.

duxit, quod qui tyrannidem in posterum exercebunt, facile sibi horum hominum exemplo persuadere poterunt, quae ipsos etiam malefactorum maneat animadversio. Deinde fortasse veriti ne vita moresque sui aeternae posterorum memoriae tradantur, haud ita ad peccandum praecipites erunt. Quotus enim quisque hominum, qui deinde vixerunt, perditam Semiramidis vitam, vel Sardanapali aut Neronis dementiae nosset, nisi haec historiis commendata fuissent? In primis, si qui forte iis, quae hic narrantur, similia a tyrannis olim patientur, illis non omnino inutile erit ista audire. Solent enim miseri eo se consolari, quod non soli sint, quibus acciderint calamitates. Quamobrem primo quidem quae Belisario flagitiose commissae, deinde quae Iustinianus ac Theodora scelerate gesserunt, ego narrabo.

1. Belisarii coniux, de qua feci in superioribus libris mentionem, avum quidem et patrem aurigas habuit, hanc artem Byzantii ac Thessalonicae professos, matrem vero ex earum numero, quae in thymele

δὲ τῶν τινος ἐν θυμῳ πεπορευμένων. αὕτη τὰ πρότερα μά-
 λον τινὰ βασιῶσα βίον καὶ τὸν τρόπον ξερωγνῖα, φαρμακεύ-
 τε πατρώας πολλὰ ὠμοληκνῖα, καὶ τὴν μάθησιν τῶν οἱ ἀναγ-
 καίων ποιησάμενης ἐγγυητὴ ὑστερον Βελισαρίῳ γυνὴ γέγονε, μὴ-
 5 τηρ ἥδη παίδιον γενομένη πολλῶν. εὐδὲς μὲν οὖν ἥξιον μοιχεύ-
 τρια τὸ ἐξ ἀρχῆς εἶναι, ξυγκυλύπτειν μέντοι τοῦτον τοῦτο ἐν
 σπουδῇ εἶχεν, ἐγκαταδυομένη τοῖς οἰκίοις ἐπιτηδεύμασιν, οὐδὲ B
 τι πρὸς τοῦ ξυνοικοῦντος δειμαίνουσα δέος (οὔτε γὰρ αἰδῶ τινα
 ἔργου σπουδῇ λαβεῖν πώποτε καὶ τὸν ἄνδρα μυγανέαις πολλαῖς
 10 κατέλληφεν), ἀλλὰ τὴν ἐκ τῆς βασιλίδος ὑποπτεύουσα τίσιν. Ἰαν
 γὰρ ἐξ αὐτῇ ἡ Θεοδώρα ἡγριαίμετό τε καὶ ἰσότηρει. ἐπεὶ δὲ αὐ-
 τὴν ἐν τοῖς οἱ ἀναγκαιοτάτοις ὑπαυγῆσασα χειροῦθι πεπολῆται,
 πρῶτα μὲν Σιλβέριον διαχορησμένη τῷ ὄντι ἐν τοῖς ὀπισθεν
 λόγοις εἰρήσεται, ὑστερον δὲ Ἰωάννην κατεργασμένη τὸν Καπ-
 15 παδόκην, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἐμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, ἐνταῦθα
 δὲ ἀδείστερόν τε καὶ οὐκ ἔτι ἀποκρυπτομένη ἅπαντα ἔξαμαρτά- C
 νειν οὐδαμῇ ἀπηξίαν.

1. τῶν τινος Suidas s. v. θυμῳ. Legebatur τῶν τινος τῶν.
 ibid. αὕτη — ὠμοληκνῖα] Suidas s. v. μάλως, et partim s. v. ἐξ-
 ξερωγνῖα et φαρμακεύς. ibid. τὰ πρότερα] τὸ πρότερον Sui-
 das. 2. καὶ τὸν] καὶ om. Suidas. 4. ἐγγυητὴ — ἐξῆς
 εἶναι] Suidas s. v. ἐγγυῆσθαι. ibid. Βελισαρίῳ] βελισσα-
 ρίῳ apogr. Holst. ibid. μήτηρ pone καὶ δων Suidas. 5. μὲν
 οὖν] μὲν om. Suidas. 6. ἐξ ἀρχῆς] ἐξῆς Suidas. ibid. μέν-
 ται apogr. Holst. μὲν P. 7. ἐγκαταδυομένη] οὐ καταδυομένη
 apogr. Holst. correctum. ibid. οὐδὲ — πώποτε] Suidas s. v.
 δειμαίνει. οὐδὲ τι πρὸς τοῦ Suidas. οὐδὲ τὸ πρὸς τοῦ apogr.
 Holst. οὐδὲ τοῦ P. 8. γὰρ om. Suidas. 9. ὅταν οὖν om.
 Suidas. ibid. ἔλαβε] ἐλάμβανε Suidas. ibid. καὶ τὸν ἄν-
 δρα μυγανέαις πολλαῖς κατέλληφεν ex apogr. Holst. addidi.
 11. ἡ Θεοδώρα] ἡ om. apogr. Holst. ibid. ἰσότηρει Suidas s.
 v. ἰσότηρεσαν. Legebatur ἐμερίνει. 12. τοῖς οἱ] οἱ om. apogr.
 Holst. 13. ὥσπερ apogr. Holst. ὥσπερ P. 16. ἀδείστερον]
 ἀσελγέστερον A. ibid. ἀποκρυπτομένη] ἀποκρυπτομένη Pm.

prostituant pudicitiam. Ac prius illa vitae genus secuta impudicissimum,
 dissoluta, cum veneficiis patriis versata diu, et apprime edocta quae ad
 res ipsius maxime faciebant, desponsa deinde Belisario fuit, cum iam
 multam sobolem suscepisset. Extemplo autem eam libido perpulit, ut in
 posterum esset adultera. Cumque in studia sua illa sese immergeret,
 factum quidem oculere nitebatur, non quod vereretur maritum: nam
 ipsam nullius unquam flagitii puduit et maritum multis iam praestigiis
 occupaverat: sed ne ab Augusta male multaretur: etenim Theodora in
 illam animo exasperata odio furebat. Postea vero quam Augustam mi-
 tigavit obsequio, et opera illi in summi momenti coeptis impensa, pri-
 mum quidem vita eo modo, de quo postea, erepta Silverio, dein autem
 Iohanni Cappadoci illata, ut supra dixi, pernicie, intemperantius palam-
 que peccare nihil pensi habuit.

Ἦν δέ τις νεανίας ἐκ Θράκης ἐν τῇ Βελισαρίου αἰαίᾳ, Θεο-
δόσιος τοῦνομα, δόξης γεγωνὺς ἐκ πατέρων Εὐνομικῶν καλου-
μένων. τοῦτον, ἥλικα ἐς Λιβύην ἀποπλεῖν ἔμελλεν, ἔλουναι μὲν.
V 281 ὁ Βελισάριος τὸ θείον λουτρὸν καὶ χερσὶν ἀνελόμενος ἐκθάνει οὐ-
κείαις εἰσποιητὸν ἐποιήσατο ξὺν τῇ γυναικὶ παῖδα, ἥπερ εἰσποιή-
σθαι Χριστιανοῖς νόμος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἡ Ἀντωνίνα τὸν Θεοδό-
A 3 σιον, ὅτε παῖδα ὄντα ἱερῷ λόγῳ, ἡγάπα τε ὥς τὸ αἰὸς καὶ τοῖς
D μάλιστα ἐπιμελομένη ὑφ' αὐτὴν εἶχεν. εἶθ' ὕστερον αὐτοῦ ἐρα-
σθεῖσα ἐκτόπως ἐν τῷ διπλῷ τούτῳ καὶ κατακορῆς γεγονυῖα τῷ
πάθει ἀπεσεύσατο μὲν θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων δέος 10
τε καὶ αἰδῶ ἔμψασκεν, ἐμίσγντο δὲ αὐτῷ τὰ μὲν πρῶτα ἐν πα-
ραβύστῳ, τελευτῶσα δὲ καὶ οἰκτιρῶν καὶ θεραπευνίδων παρόν-
των. κάτοχος γὰρ ἦδη τῷ πόθῳ τούτῳ γεγεννημένη καὶ διαφα-
νῶς ἐρωτόληπτος οὔσα οὐδὲν ἔτι τοῦ ἔργου κώλυμα ἔβλεπε. καὶ
ποτε ὁ Βελισάριος ἐπ' αὐτοφώρῳ τὴν πρῆξιν λαβὼν ἐν Καρχη- 15
P 4 δόνι ἐξηπάτητο πρὸς τῆς γυναικὸς ἐκὼν γε εἶναι. ὁ μὲν γὰρ
ἄμφω ἐν δωματίῳ καταγείῳ εὐρὼν ἐμεμήνει, ἥ δὲ οὔτε ἀποδει-
λῶσασα οὔτε καταδυσαμένη τῷ ἔργῳ ταύτῳ, Ἐπαῦθα, ἔφη, τῶν

1. Βελισαρίον] βελισσαρίον A, quae ubique duplici σ utitur.
3. ἔλουναι — νόμος] Suidas. s. v. ἔλουναι, τὸν δὲ Εὐνομικῶν
ἔλουναι B. τὸ θείον λουτρὸν, χερσὶ δὲ οἰκτιρῶν ἀνελόμενος εἰσ-
ποιητὸν ἐποιήσατο παῖδα — νόμος. 8. εἶθ' ὕστερον ἐρασθεῖ-
σα αὐτῆς ἐν παραβύστῳ Suidas s. v. ἐκτόπως. 9. ἐκτόπως]
ἐκτόπως Pm inepte. ibid. γεγονυῖα] γενομένη Suidas s. v.
κατακορῆς. 11. ἐμίσγντο δὲ αὐτῷ] ἡράσθη αὐτοῦ Suidas s.
v. ἐν παραβύστῳ. 13. τούτῳ] τούτων Suidas s. v. κάτοχος.
15. Βελισάριος] Βελισσάριος P hic et infra saepius. ibid. ἐκ-
— ἐκὼν γε εἶναι] Suidas s. v. ἐπ' αὐτοφώρῳ. 17. δωματίῳ]
Vulgo δωματεῖον.

Adolescens nomine Theodosius, parentibus, qui cum Eunomianis sentirent, in Thracia natus, domi apud Belisarium versabatur; quem ipse iam iam in Africam transmissurus, divino lavacro lustratum suis exceperat manibus, et una cum uxore sua filium adoptaverat, quo Christiani more consueverunt liberos adsciscere. Ex eo Theodosius Antonina, quippe sacro ritu filium, amare, ut par erat, omnemque eius curam suscipere, dictoque audientem habere. Deinde vero ea navigatione in incredibilem adolescentis amorem incidit; quo penitus imbuta, omnem abiecit divinarum, humanarumque legum formidinem ac verecundiam. Cum eo principio quidem clanculum consuevit; denique inspectantibus etiam vernulis et ancillis; nam nihil suae libidinis impedimento esse putavit, quando perditae amore capta, eo iam palam duceretur. Ipse Belisarius aliquando apud Carthaginem manifesto rem deprehendit, verum ab uxore delusus est non invitus. Nam ille subterraneo in cubiculo cum ambos una comperisset, pene furens in modum commotus est. Antonina eam ob rem nec expavit, nec vitavit conspectum, sed, haec, inquit, in

λαφρόρως τὰ τιμωτάτα σὺν τῷ νεανίᾳ κρύψουσα ἡλθόν, ὥς μὴ ἐς βασιλεία ἐκπυστα γένηται. ἡ μὲν οὖν ταῦτα σκηπτομένη εἶπεν, ὡδὲ ἀναπεισθῆναι δόξας ἀφῆκε, καίπερ τῷ Θεοδοσίῳ ἐκλελυμένον τὸν ἱμῆντα ὁρῶν τὸν ἀμφὶ τὰ αἰδοῦτα τὰς ἀναξυρίδας ζυγὸν δέοντα. ἔρωτι γὰρ τῆς ἀνθρώπου ἀναγκασθεὶς ἐβούλετό οἱ τὴν τῶν οἰκίῳ ἀφθαλμῶν θείαν ὡς ἤκιστα ἀλλοθῆσθαι. τῆς δὲ μαχλοσύνης διὰ προαίρεσιν ἐς κακὴν ἄφατον οἱ μὲν ἄλλοι θεώμενοι, τὰ πραττόμενα ἐν σιωπῇ ἔχον, δούλη δὲ τις Μακεδονία ὄνομα ἐν Συράκουσαις, ἥρκα Σικελίας ἐκράτησε Βελισάριος, ὅρκους 10 δευσιπάρους τὸν δεσπότην κατὰ λαβούσα, μὴ ᾗποτε αὐτὴν τῇ κεκτημένη καταπρησέσθαι, πάντα αὐτῷ λόγον ἐξήνεγκε, δύο παιδάρια πρὸς μαφτυρίαν πυρασχομένη, οἷς δὴ τὰ ἀμφὶ τὸν κοιτῶνα ὑπηρετεῖν ἐπιμελὲς ἦν. ταῦτα μαθὼν Βελισάριος τῶν οἱ ἐπομένων τινὶ τὸν Θεοδόσιον ἐκέλευσε διαχειρίσασθαι. ὁ δὲ προμα- 15 θὼν εἰς Ἐφέσον φεύγει. τῶν γὰρ ἐπομένων οἱ πλείστοι τῷ ἀββαίῳ τῆς τοῦ ἀνθρώπου γνώμης ἡγμένοι ἀρέσκειν τὴν γυναῖκα μᾶλλον ἐν σπαρδῇ εἶχον ἢ τῷ ἀνδρὶ δοκεῖν εὐνοιακῶς ἔχειν, οἳ γε καὶ τὰ σφοδρὰ ἐπιειμένα τότε ἀμφ' αὐτῷ προῦδσαν. Κωνσταντίνος δὲ Βελισάριον ὁρῶν περιώδυνον γεγνῶτα τοῖς ζυμπιόουσι, 20 τῇ τε ἄλλᾳ συνήλγει καὶ τοῦτο ἐπεῖπεν ὡς ἔγωγε θάσσον ἐν τῇ γυναίκα ἢ τὸν νεανίαν κατεργασάμην. ὅπερ Ἀντωνίνα μαθοῦσα, κεκρυμμένως αὐτῷ ἐχαλέπαινε, ὅπως ἔγκατα ἐνδείχεται τὸ εἰς

4. [ἐκδύοντα] δέοντα Suidas s. v. ἀναξυρίς. ὁδοὶ Maktetus. 20. [ἔγωγε] Vulgo ἐγὼ τε. εἰκότως Pm. ἔγγιστα Vat.

14. διαχορήσας 22. [ἐγνοτα]

latetris praeiosissima quaeque spoliolum cum adolescentulo reconditura denique hac istorum fama ad Caesarem perveniret. Isthac illa quidem simulavit; hic autem rem et facile dissimulavit, et sibi persuaderi passim est; licet Theodosio ligulam, quas circa pudenda subnectit femoralibus, utulum observasset. Nam mulieris victus benevolentia, maluit verum esse credere, quae sibi oculorum etiam fide probarentur. Ita in qua susceperat in incredibile malum lascivia, caeteri quidem silentio flagrantem inspiciebant, familia vero Macedonia nomine, post debellatam a Belisario Syllam, Syracusis hero sanctissimi iurisdurandi fide primum obsecrante, ne utquam Antoninae prodiretur, totam ei fabulam detexit, et per praeterea testibus duobus a cubiculo familia. Re comperta, Belisarius quidem ex stipulatoribus suis necem imperat Theodosii; ille de cubiculo effugit, Ephesum aufugit. Nam assectatores ingenii Belisarii molantur, quod malebant uxori gratum facere quam videri benevolentiam sibi comparari. Quamobrem iussa contra Theodosium eidem proditorum Antoninus hoc rerum casu vehementer Belisarii moerentis provocavit, quae illud dictitavit: Ego mulieri citius interitum quam Antoninae pararem. Hoc audito Antonina, animo penitus abditio illi, et se gravius in eum acerbiter evomeret. Nam erat ad

αὐτὸν ἔχθος. ἦν γὰρ σκαρπιώδης τε καὶ δόρην σφοτεινὴ. οὐ
 πολλῶ δὲ ὑστερὸς ἢ μαγγανίσασα ἢ θαμπύσασα πείθει τὸν ἄν-
 δρα ὡς οὐκ ὕγιες τὸ κατηγόρημα τὸ ταύτης γένοιτο· καὶ ὁ Θε-
 οδόσιον μὲν μελλήσει οὐδεμιᾷ μετεπέμψατο, Μακεδονίαν δὲ καὶ
 B τὰ παιδία τῇ γυναικὶ ἐκδοῦναι ἐπέστη. οὓς δὲ ὑπερταῖς πρώτα
 πὰς γλώττας, ὁσπερ λέγουσιν, ἀποτιμώσας, εἴτα κατὰ βραχὺ
 φρεσυργήσασα καὶ θυλακίοις ἐμβεβλημένη ἐς τὴν θάλατταν ἐκνή-
 σαι οὐδεμιᾷ ἔρριψε, τῶν τινος οἰκτιρῶν Εὐγενίου ὄνομα ὑπόβο-
 ρήσαντός· οἱ ἐξ ἅπαν τὸ ἄγος, ὧ δὲ καὶ τὸ ἐς Σιλβέρμον εἰργα-
 σται μίσμα. καὶ Κωνσταντίνον δὲ οὐ πολλῶ ὑστερον Βελισά- 10
 ριδος τῇ γυναικὶ ἀναπέσθεις κτείνει. τὰ γὰρ ἀμφὶ τῷ Πραισιδίῳ
 καὶ τοῖς ἐπιφιδίοις τεχνικᾶδε ξυνηνέχθη γενέσθαι ἅπερ μοι ἐν τοῖς
 A 5 ἐμπροσθεν λόγοις δεδήλωται. μέλλοντος γὰρ τοῦ ἀνδραπῶν ἀφί-
 σθαι, οὐ πρότερον ἀνῆκνεν ἢ Ἀντωνίνα, ἕως αὐτὸν τοῦ λόγον
 P 5 ἔτιστατο, οὐπερ ἐγὼ ἀρτίως ἐμνήσθην. καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἔχθος 15
 μέγα περιεβάλλετο ὁ Βελισάριος ἐκ τε βασιλέως καὶ τῶν ἐν Ρω-
 μαίοις λογίων πάντων.

Ταῦτα μὲν οὖν τῇδε καχώρηκε. Θεοδόσιος δὲ οὐκ ἔφη ἐς
 Ἰταλίαν ἀφίξεσθαι οἶός τε εἶναι, ἵνα δὴ τότε διατριβὴν ἔχον Βε-
 λισάριός τε καὶ Ἀντιφνίνα, ἣν μὴ Φώτιος ἐκποδῶν γένηται. P 20
 γὰρ Φώτιος πρόχειρος μὲν φήσει ἐς τὸ δάκνεσθαι ἦν, ἣν τις αὐ-

1. ἔχθος P et cod. Mediol. ἔχθος A.

ιδίαι. σφοδραῖος Suidas s. v. σφοδραῖος. ἵνα ἡδη A.

11. περιεβό A.

ιδίαι. σφοδραῖος Suidas s. v. σφοδραῖος. ἵνα δὲ Suidas s. v. σφοδραῖος.

indignationem tegendam et animi virus exerendum comparata. Non ita multo post aut beneficiis, aut blandis verborum illecebris falso in se conflata accusationem persuadet coniugi. Ille nihil moratus Theodosium accersit; Macedoniam vero famulam, ambosque pueros uxori se dediturum pollicetur; quos Antonina linguis, ut fertur, primum resectis, et membratim concisos, sacculis ad extremum inclusos in altum illico demergit. Fuit illi minister sceleris quidam ex famulis Eugenius nomine, qui et commissi contra SILVERIUM piaculi satelles fuerat. Tandem Constantinum etiam suasu coniugis e medio sustulit Belisarius. Nam quae de sicis, Praesidioque prioribus libris narravimus, eo ferme tempore contigerunt. Ubi enim Constantinus iniuriarum in Belisarium et Praesidium erat absolvendus, non prius destitit Antonina quam eius vocis, cuius paulo ante memini, ab illo poenas exegisset. Quamobrem magnam Belisarius cum Imperatoris tum Romanorum procerum in se concitavit invidiam.

Theodosius in Italiam (ubi tum Belisarius et Antonina degebant) se minime venturum respondit, nisi Photius inde longius amandaretur. Nam ea erat natura Photius, ut valde aegro ferret animo, si quis apud aliquem videretur se esse potior. Igitur secundis Theodosii rebus con-

τοῦ παρ' ὁτιοῦν δύνηται μάλλον, ἐν μέντοι τοῖς ἀμφὶ Θεοδο-
σίῳ καὶ θαυμάσιως ἀποπλήρωσθαι οἱ ἐκτρέφοντες, ὅτι δὴ αὐτὸς μὲν V 282
καίπερ υἱὸς ὢν ἐν οὐδενὶ ἐγγίγνετο λόγῳ, ὃ δὲ θυνάμει τε πολλῇ
ἐχρήτο καὶ χρήματι μεγάλη περισβάλλετο. ἄγουσι γὰρ αὐτὸν B
5 ἐκ Κασσηδόνης τε καὶ Ραβέννης ἐς ἐκατὸν κεντηνάρῳ ἐξ ἀμφοῖν
παλατίοις συλήσαντα ἔχειν, ἐπεὶ καὶ μόνῳ αὐτ' ἐξουσίαν δια-
χυρίσαι ταῦτα ἐκτρέφει. ἡ δὲ Ἀντωνίνα ἐπεὶ τὴν Θεοδοσίῳ γυνά-
μην ἔμαθεν, οὐ πρότερον ἀνῆκεν ἐνεδρεύουσά τε τὸν παῖδα καὶ
φρονίους τισὶν ἐπιβουλαῖς αὐτὸν μετιόυσα, ὥς καταπράξασθαι
10 ἴσχυσεν αὐτὸν μὲν ἐνθάδε ἀπαλλαγέντα ἐς Βυζάντιον ὁδῷ ἵναι,
οὐκ ἐτι φέρειν τὰς ἐνέδρας οἷόν τε ὄντα, τὸν δὲ Θεοδοσίον ἐς τὴν
Ἰταλίαν παρ' αὐτὴν ἦκει. οὗ δὴ κατακόρως τῆς τε τοῦ ἐρωμέ-
του διατριβῆς καὶ τῆς τοῦ ἀνδρός εὐθελείας ἀποναμένη χρόνῳ
ὑπερτερον ζὼν ἀμφοῖν ἐς Βυζάντιον ἦκεν. ἔνθα δὴ Θεοδοσίον, ἔδε- C
15 δάσειτο τὸ συνειδέναι καὶ ἔστρεφεν αὐτοῦ τὴν δίκην. λήσει
γὰρ ἐς τὸ παντελὲς οὐδαμῇ ᾤετο, ἐπεὶ τὴν γυναῖκα ἐώρα οὐκ ἐτι
τὸ πάθος ἐγκρατεῖαν οἶον τε οὖσαν, οὐδὲ κεκρυμμένως ἐξεργα- A 6
γένηται, ἀλλὰ διαροσθήδην μοιχαλίδι εἶναι τε καὶ ὀνομάζεσθαι ὥς
ἤκιστα ἀπαξιούσαν. διὸ δὴ αὐτὸς ἐς τὴν Ἐφεσον ἀφικόμενος καὶ
20 ἀποφριζόμενος ἥπερ εἰδισται ἐνέγραψεν εἰς τοὺς μοναχοὺς κα-
λουμένους αὐτὸν. τότε δὴ κατ' ἄρας ἐμάνη καὶ τὴν ἐσθῆτα

1. δύνηται Alem. P. αὐτῇ δύνηται A. ἂν τε δύνηται Reiskius.

2. ὅτι δὴ Alem. P. ὅτι δὲ A. 10. ἐνθάδε] ἐνθένδε Pm.

13. ἀποναμένη] Vulgo ἀπονάμενη.

14. Θεοδοσίον A. Θεο-

δόσιος P. 15. τὸ Alem. τῷ AP.

19. ἀπαξιούσαν Alem. P.

ἀξιοῦσαν A.

tabescere illi quidem non sine causa videbatur, cum, etsi filius, nullo
haberetur loco; contra vero Theodosius multum polleret, ingentibusque
afflueret opibus. Nam ea fama erat, ex aerariis Carthaginiis et Raven-
nae ad decem milia pondo auri eum depuculatum fuisse, cum sine col-
lega, summaque auctoritate eas illi pertractare pecunias obvenisset. In-
tonsa tunc Antonina Theodosii percepit animum, non antea desit adver-
sus filium ex insidiis agere, et arte pene parricidalis eum circumvenire,
donec pervenit ut in excederet tot insidiis ferendis impar, Byzantium-
que cogeretur; Theodosius vero ad se in Italiam veniret, ubi et ama-
sui concubinae, et coniugis fatuitate abunde iam oblectata, tandem
utroque comite Byzantium appulsi. Hic vero coepit Theodosius con-
scientia perterriti, et in diversas partes agitare consilium. Nam latere
demum posse minime sibi persuadebat, cum feminam nequire amplius
occultare libidinem, cerneret, ad effracto iam aperta animo diffuere,
neque minus graviter publicam adulterii opinionem atque infamiam. Quam-
obrem libidinem repetit, comaque, sicut fieri consuevit, detonsa, in albo
monachorum conscribi voluit. Tum vero Antonina prorsus insanire, ve-

ζὸν τῇ διαίτῃ ἐς τρόπον μεταβαλοῦσα τὸν πένθυμον περιγίει συ-
 χνά κατὰ τὴν οἰκίαν κωκύνουσα, ὀλολυγῇ τε κερήμενῃ ὀλοφύρετο
 D οὐκ ἀπολειψιμῆναι τάνδρῳ, ὅποιον αὐτῇ ἀγαθὸν ὠλώλει, ὡς
 πιστὸν, ὡς εὖχαριν, ὡς ἀγαθὸν, ὡς δραστήριον. τελευτῶσα
 δὲ καὶ τὸν ἄνδρα ἐς ταύτας δὴ ἐπαγαγομένη τὰς ὀλοφύσεις ἐκά-5
 θισεν. ἔκαμε γοῦν ὁ ταλαίπωρος τὸν ποθεινὸν ἀνακαλῶν Θεο-
 δόσιον. ὥστερον καὶ ἐς βασιλεῖα ἐλθὼν, αὐτόν τε καὶ τὴν βασι-
 λίδα ἱκετεύων, ἀνέπεισε Θεοδόσιον μεταπέμψασθαι, ὅτε ἀναγ-
 καστον αὐτῷ κατὰ τὴν οἰκίαν ὄντα τε καὶ ἐσόμενον. ἀλλὰ Θεο-
 δόσιος ἀπέειπε μηδαμῇ ἐνθὲνδε ἵκναι, ὡς ἀσφαλέστατα ἐμπειρώ-10
 σιν ἰσχυρισάμενος τὸ τῶν μοναχῶν ἐπιτήδευμα. ἦν δὲ ἄρα ὁ
 λόγος κατὰπλαστος, ὅπως ἐπειδὴν τάχιστα Βελισάριος ἐκ Βυζαν-
 τίου ἀποδημοίῃ, αὐτὸς παρὰ τὴν Ἀντωνίαν ἀφικηταὶ λάθρα.
 ὅπερ οὖν καὶ ἐγένετο.

- P 6 β'. Αὐτίκα Βελισάριος μὲν ὡς Χοσρόῃ πολέμησεν ζὸν 15
 τῷ Φωτίῳ ἐστέλλετο, Ἀντωνίαν δὲ αὐτοῦ ἔμεινεν, οὐκ ἐλωθὼς
 αὐτῇ πρότερον τοῦτό γε. τοῦ γὰρ μὴ κατὰ μόνας τὸν ἄνθρω-
 πον καθιστάμενον ἐν αὐτῷ τε γενέσθαι καὶ τῶν ἐκείνης μαγγα-
 νισμάτων ὀλιγωροῦντα φρονήσαι τι ἄμφ' αὐτῇ τῶν δεινῶν,
 παταχόσε τῆς ἥης ζὸν αὐτῷ στέλλεσθαι ἐπιμελὲς οἱ ἐγένετο. 20
 ὅπως δὲ καὶ αὐτὸς Θεοδοσίῳ παρὰ Ἀντωνίαν ἐσιτηρᾷ εἶη, Φώ-
 A 7 τιον ἐκποδῶν οἱ γενέσθαι ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο. πείθει τοίνυν τῶν

8. οὐκ ἀπολειψιμῆναι] οὐκ ἀπολειψιμῆναι Reisk. *ibid. αὐτῇ]*
 αὐτῇ Reisk. 20. ἐγένετο] ἐγένετο Alem.

ste, victusque ratione prae se ferre moestitiam, identidem circumire do-
 mum lacrimans, elulansque, illud lamentari marito etiamnum superstiti,
 amissam viri optimi fidem, gratiam, benevolentiam, industriam; denique
 coniugem ipsum in eadem ita pertrahere lamentationes, ut impigre ille
 quidem elaboraret, quo adamatus revocaretur Theodosius. Tandem Cae-
 sarem adit, et Augustam, a quibus ut ille accersatur supplex gemum
 impetrat, quippe qui sibi non in praesentia solum, sed et in posterum
 domi futurus esset pernecessarius. At inde negat se abiturum Theodo-
 sium, affirmatque esse iam animo ad monachorum institutum penitus
 confirmato. Haec tamen ita simulavit, ut cum primum Byzantiō disce-
 deret Belisarius, ipse clam (ut et factum est) Antoninam conveniret.

2. Interea cum Photio Belisarius adversus Chosroem mittitur in
 expeditionem; Antonina, praeter morem pristinum, Byzantii subsistit:
 summo peregrini curavit Belisario se comitem adiungendam, quo ille
 cumque terrarum pergeret, verita ne ubi solus esset, ad mentem ipse
 rediret, suisque neglectis praestigiis, de se opportunum aliquod iuraret
 consilium. Igitur Theodosio ut ad se veniendi omnis pateret aditus,
 Photium de medio tollere molitur, suadetque nonnullis ex Belisarii ati-

Βελισαρίῳ ἐπομένῳν τινὺς ἱρεσχελεῖν τε αὐτὸν ἐς αἶε καὶ προπη-
 λαίξειν, οὐδένᾳ ἀνέντας καιρὸν· αὐτῇ τε γράφουσα ἐς ἡμέ- B
 ραν σχεδόν τι ἐκάστην διέβαλλέ τε διηκεῖς καὶ ἐπὶ τῷ παιδὶ πάν-
 τα ἐκίνει. οἷς δὴ ὁ νεανίας ἀναγκασθεὶς διαβόλῳς ἔγνω τῇ μη-
 5 τρὶ χρῆσθαι, ἥκοντά τε τινα ἐκ Βυζαντίου, ὃς δὴ ἀπήγγελε Θεο-
 δόσιον λάθρᾳ ἔδν Ἀντιωνίῃ διατριβὴν ἔχειν, παρὰ Βελισαρίῳ
 εὐθὺς εἰσάγει, φράζειν ἐπιστελλας τὸν πάντα λόγον. ἔπει ἐπεὶ
 ὁ Βελισαρίος ἔγνω, δὲδ θυμωθεὶς ὑπερφονῶς παρὰ τοῦ Φωτίου
 πόδας ἐπὶ στόμα πλῖνται, καὶ αὐτοῦ ἰδεῖτο τιμωρεῖν αὐτῷ πᾶ-
 10 σχοντι ἐφ' ὧν ἥκιστα χρῆν ἀνδρία ἔργου „Ω παῖ“ λέγων „γλω-
 κύτατε, πατέρα μὲν τὸν σὸν ὅστις ποτὲ ἦν οὐδαμῇ οἶσθα, ἐπεὶ V 283
 πᾶς ὑπὸ τιτθοῦ τρεφόμενος ἔτι καταλιπὼν ξυνημέτηρήσαίτο τὸν ἐμ- C
 τοῦ βίον, οὐ μὴν οὐδὲ του τῶν αὐτοῦ ὦνῃσαι. ἦν γὰρ τὸ ἐς
 τὴν οὐσίαν οὐ λίαν εὐδαίμων. ὑπ' ἐμοὶ δὲ καίπερ ὄντι πατρὶ
 15 τραφεῖς, τὴν τε ἡλικίαν τηλικόσδε ἦς, ὡς σὸν εἶναι ἀμύνειν ἀδι-
 κουμένῳ μοι ἐς τὰ μάλιστα, ἔς τε ὑπείτων ἀξιώμα ἦκεις καὶ
 πλουτίον περιβέβησαι τοσόνδε χρῆμα, ὥστε πατὴρ τε καὶ μήτηρ
 καὶ τὸ ξυγγενὲς ἄπαν ἔγωγε κυλομένην ἄν, ὧ γενναῖε, καὶ εἴην
 δικαίως. οὐχ αἵματι γὰρ, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις εἰώθασι δῆτ' ἐν σταθ-
 20 μᾶσθαι τὴν ἐς ἀλλήλους στοργὴν ἀνθρώποι. ὦρα σοι τοῖνον μὴ

2. αὐτῇ τε Reisk. Vulgo αὐτῇ τε γὰρ. 3. πάντα] πάντας
 Alem. Male. 5. ἀπήγγελε P et MS. Alem. ἀπαγγέλλεσθαι A.
 6. λάθρα addidi ex MS. Alem. 7. ἐπιστελλας] ἐπιστελλας Alem.
 8. παρὰ Alem. P. ὡς παρὰ A. 13. οὐδὲ τον Alem. οὐδὲ
 τοῦ P. 15. τηλικόσδε] Legebatur τηλικούσδε. ibid. ἦς]
 ἦ A. 18. ξυγγενὲς A. συγγενὲς P. 19. οὐχ αἵματι γὰρ
 οὐ ῥήμασι Suidas a. v. σταθμᾶσθαι. 20. στοργὴν] οργὴν
 Suidas.

patoribus, ne quem diem intermittant, quin eum provocent, probriisque
 insectentur; ipsa vero quotidianis fore litteris illum apud omnes tradu-
 cebat, omnium in filium commovebat animos. Quare adolescens in pa-
 trem parare delationem denique cogitur. Ergo nescio quem Byzantio
 advenientem ad Belisarium introducit, qui Theodosii, Antoninaeque con-
 suetudinem referat, et quemadmodum rem totam prosequatur, ipse prae-
 scribit. Quas cum Belisarius accepisset, vehementi admodum incensus
 ira, ad Photii pedes procumbit, imploratque, ut se velit ulcisci tanta
 laeessitum a quibus minime deberet flagitiorum impietate. Et, o fili,
 inquit, suavissime, patrem tu quidem tuum quis fuerit ignoras; nam te
 adhuc nutrix alebat, cum ille cessisset e vita; eius te nihil iuverunt fortu-
 nae, quae perexiguas valde fuere; apud me vero licet vitricum educatus,
 ad id iam aetatis pervenisti, ut tuarum sit virium mihi praesto esse sum-
 mis iniuriis affecto. Ad consularem te dignitatem evedi, et opibus amplis-
 simis cumulavi, ut parens, et genitrix, et quidquid est propinquitatis,
 ego sim tibi, ac iure a te appeller. Non enim sanguinis nomine, sed re-

- D περιιδεῖν ἔμε μὲν πρὸς τῇ τῆς οἰκίας διαφθορᾷ καὶ χρημάτων
 ἐστερημένον πληθὺς τοσούτων, τὴν δὲ μητέρα τὴν σὴν ἀσχος
 ἀναδουμένην οὕτω δὴ μέγα πρὸς πάντων ἀνθρώπων. ἐνθυμῶ
 A 8 τε ὡς αἱ τῶν γυναικῶν ἀμαρτάδες οὐκ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας ἔνται
 μόνον, ἀλλὰ καὶ παίδων ἄπτονται μᾶλλον, οὓς γε καὶ δόξαν
 τινα φέρεσθαι ἐκ τοῦ ἐπὶ πλείστον συμβήσεται, ὡς φύσει τὸν
 P 7 τρόπον ταῖς γενομέναις εἰκάσιν. οὕτωςαι τε λογιζομαι περὶ ἐμοῦ,
 ὡς ἐγὼ τὴν γυναῖκα τὴν ἐμαυτοῦ πάνν μὲν φιλῶ, καὶ ἦν μοι τί-
 σασθαι τὸν διαφθορὰ τῆς οἰκίας ἐξῆ, οὐδὲν αὐτὴν ἐργάσσομαι
 φραῦλον, περιόντος δὲ Θεοδοσίου ταύτῃ τὸ ἔγκλημα ἐπαυχεῖν οὐκ 10
 ἂν δυναίμην.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Φωτίος ὑπηρετήσῃ μὲν ὁμολόγει ἐς
 ἅπαντα, δεδιέναι δὲ μὴ τι λάβοι ἐνθὲνδε κακὸν, τὸ θαρσεῖν ἐπὶ
 τῷ ἀβεβαίῳ τῆς Βελισαρίου γνώμης τά γε ἐς τὴν γυναῖκα οὐ
 σφόδρα ἔχων· ἄλλα τε γὰρ αὐτὸν πολλὰ καὶ τὸ Μακεδονίας θυσ- 15
 ιοπεῖν πάθος· διὸ δὴ ἄμφω ἅπαντας ἀλλήλοις ὠμολόγησάν τισι
 δὴ ἐν Χριστιανοῖς δυνότατοι ὄνκοι εἰσὶ τε καὶ ὀνομάζονται, μὴ
 ποτε ἀλλήλων καταπροήσασθαι ἄχρι τῶν ἐς τὸν Ὀλεθρὸν φερόν-
 B τῶν κινδύνων. ἐν μὲν οὖν τῷ παρόντι τῷ ἔργῳ ἐγχείρειν ἔδοξε
 σφίσιν ἀξίμφορον εἶναι, ὁπηρῖκα δὲ Ἀντωνίνα ἐκ Βυζαντίου ἀφί- 20

2. πληθὺς τοσούτων] τοσούτων πληθὺς Suidas s. v. ὥρα.
 3. ἀναδουμένην] ἀναδουμένην Alem. Citat h. l. Suidas s. v. ἀνα-
 δούμενος. 4. αἱ τῶν γυναικῶν — εἰκάσιν] Suidas s. v.
 ἀμαρτάδες. ibid. ἔνται] Vulgo ἔνται. 9. ἐξῆ Roisk.
 Vulgo ἐξῆν. 16. ὠμολόγησάν — φερόντων] Suidas s. v. κατα-
 προήσασθαι.

rum declaratione metiri homines mutuam benevolentiam solent. Haec ergo
 tua est occasio, si et me quidem non abiicis, omnibus fortunis ad ipsam
 etiam familiae eversionem periclitantem; et parentem tuam in tantum de-
 decus apud omnes mortales incurrentem. Illud apud animum tuum reputa,
 fornicarum flagitia non solum in coniuges derivari; sed ad liberos multo
 magis pertinere, quos notam diuturnae turpitudinis ferre contingit, quasi
 maternam labem natura referant. De me vero sic habeto, Antoninam
 uxorem a me plurimum diligi, quam nullo affecerim malo, modo meae
 domus pestem utisci liceat: at vero Theodosio superstiti, crimen hic
 haud possum condonare.

Haec Photius cum audisset, suam in omnibus operam spondet. Ve-
 rum sibi malum timet, si levi et inconstanti Belisarii animo fidat, prae-
 sertim infensa sibi Antonina; aliis enim permultis deterrebatur, et in
 primis Macedoniae famulae casu. Quare summa quae apud Christianos
 est, et habetur ipsam religionem mutuo sibi polliciti sunt, nunquam
 se deserturos invicem, etiam vitae, supremum discrimen subeundum fe-
 ret. Visum est tamen, id se tum aggredi citra periculum minime posse:
 cunctandum vero ad Antoninae usque Byzantio discessum, et Ephesum

κηται, ἐς δὲ τὴν Ἐφεσον Θεοδοσίους ἔτοι; τῆνικαδὲ τοῦ χρόνου
 Φώτιον ἐν τῇ Ἐφέσῳ γενόμενον Θεοδοσίον τε καὶ τὰ χρήματα
 φέδει πόνῳ χειρώσασθαι. τότε μὲν οὖν αὐτοὶ τε τὴν ἐσβολὴν
 παντὶ τῷ στρατῷ ἐς τὴν Περσίαν πεπονήνται χώρῳ, ἀμφὶ τε
 Ἰωάννῃ καὶ Καππαδόκῃ ἐν Βυζαντίῳ ξυνηρέχθῃ γινέσθαι ἄπερ
 μοι ἐν τοῖς ἐμπροσθεν λόγοις δεδήλωται. ἔνθα δὲ τοῦτο μοι
 τῷ δεῖν ἀρσιώπηται μόνον, ὅτι γε οὐκ εἰκὴ τὸν γε Ἰωάννην καὶ
 τὴν αὐτοῦ παῖδα ἡ Ἀντωνίνα ἐξηπατήκει, ἀλλ' ὅρκων αὐτοὺς
 πληθεῖ, τῶντερ οὐδὲν φοβερώτερον ἐν γε Χριστιανοῖς εἶναι δο- A 9
 10 καὶ, πιστώσαμένῃ, μηδεμιᾷ δολερᾷ γνώμῃ ἐς αὐτοὺς χρῆσθαι. C
 ταῦτά τε διαπεπραγμένῃ καὶ πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῇ τῆς βασι-
 λίδος θαρροῦσα φίλῃ Θεοδοσίον μὲν ἐς Ἐφεσον στέλλει, αὐτὴ
 δὲ μηδὲν ἔποταπάουσα ἐναντίῳμα ἐπὶ τὴν ἔω κομίζεται. ἄρτι
 δὲ Βελισαρίῳ τὸ Σισαυράνων φρούριον ἐλόντι ὁδῷ λαῦσα πρὸς
 15 τῶν ἀγγέλλεται. καὶ ὃς τᾶλλα πάντα ἐν οὐδενὶ λόγῳ πεποιημένος
 δότις ἐπῆγε τὸ στρατεύμα. ξυνηρέχθῃ γὰρ, ἥπερ μοι τὰ πρό-
 τερα διδύχηται, καὶ ἕτερα ἅττα ἐν τῷ στρατοπέδῳ γινέσθαι,
 ἄπερ αὐτὸν ἐς τὴν ἀναχώρησιν ὤρμα. τοῦτο μέντοι πολλῷ ἔτι
 δῶσσαν ἐνταῦθα ἀνῆγεν. ἀλλ' ὅπερ τοῦδε τοῦ λόγου ἀρχόμενος
 20 εἶπον, οὐ μὴ ἀκίνδυνον τῆνικαδὲ τοῦ χρόνου ἔδοξεν εἶναι τὰς D

7. τὸν γε] τὸν τε Reisk.

8. „τὸν αὐτοῦ παῖδα] Ita uterque

MS. cod. Vat.; sed reponendum ex Mediol. τὴν αὐτοῦ παῖδα, cui
 Euphemias nomen fuit, de qua libro primo belli Persici extremo.

ALB.

14. Σισαυράνων] Legebatur Ἰσαυράν. „Libri MSS.
 et impressi variant, Ἰσαυρανόν, Σισαυρανόν, Σισαυρον, Σισαυ-
 ριον. Apud Procopium Aedific. I. II. [p. 36 b.] Σισαυρανόν,
 Photius Σισαυρων, Theophylactus Sideta Σισαυρανόν. MS. Me-
 diol. Ἰσαυρανόν legit.“ ALB.

Theodosii reditum; qua data opportunitate, Photius eo se venturum ait,
 nulloque labore Theodosium, eiusque pecunias captum iri. Ac tum illi
 quidem in agrum Persicum omnibus copiis invadunt. Byzantii vero con-
 tingere quae aliis huius historiae libris de Ioanne Cappadocae narrata
 sunt; in quibus id a me solum caute praetermissum, quod non incon-
 spito Ioannem eiusque filiam, Antonina decepit; sed posteaquam data
 iterum atque iterum iuramenti fide (qua nihil apud Christianos formido-
 losius), iisdem sancte spondidisset, nihil se dolo malo in eos acturam.
 His peractis, Augustaeque plurimum amicitiae confisa, Theodosium Ephes-
 um dimittit, ipsa vero nihil adversi suspicata in Orientem proficiscitur.
 Nonne Isaurarum praesidium Belisarius occupaverat, cum ei Antoninam
 nuntiare nuntiatur. Quare caeteris omnibus posthabitis, e vestigio re-
 vertens eandem militi imperat. Forte et alia; ut antea narravi, in exer-
 citu eadem fuit, quamobrem vult conclamarentur; sed Antoninae adven-
 tus eo citius maturavit recessum. Haec causas rerum singulas ante hoc

αἰτίας τῶν πεπραγμένων ἀπάσας εἰπεῖν. Ἐκκλημά τε ἀπ' αὐτοῦ
ἐγένετο Βελισαρίῳ πρὸς πάντων Ῥωμαίων, ὅτι δὴ τῆς πολιτείας
τὰ καιριώτατα αὐτὸς περὶ ἐλάσσονος πραγμάτων τῶν κατὰ τὴν
οἰκίαν πεποιθται. ἀρχὴν μὲν γὰρ τῷ τῆς γυναῖκος πάτρει ἐχόμε-
νος, ὥς ἀπωτάτω γενέσθαι γῆς τῆς Ῥωμαίων οὐδαμῇ ᾗθελεν, 5
ὅπως ἐπειδὴν τάχιστα πύθεται τὴν γυναῖκα ἐκ Βυζαντίου ἥκειν,
ἀναστρέψας αὐτίκα δὴ μάλα καταλαβεῖν τε καὶ τίσασθαι οἷός τε
εἶη. διὸ δὴ τοὺς μὲν ἀμφὶ Ἀρέθαν Τίγριν ποταμὸν διαβαίνειν
ἐκέλευσεν, οἳ γε οὐδὲν ὅ τι καὶ λόγον ἄξιον διαπεπραγμένοι ἐπ'
οἶκον ἀπεκομισθήσαν, αὐτὸς δὲ οὐδὲ ὥρας ὁδῷ ἀπολελειφθεὶς 10
P 8 ὄρων τῶν Ῥωμαίων ἐν σπουδῇ εἶχε. φροῦρον γὰρ τὸ Σισυρά-
νων διὰ μὲν πόλεως Νισίβιδος ἴοντι οὐ πλέον ὁδῷ ἡμέρας εὐζώνῳ.
A 10 ἀνδρὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὁρίων διέχει. ἐτέρῳ δὲ τοῦτου δὴ τοῦ
μέτρον ξυμβαίνει τὸ μεταξὺ εἶναι. καίτοι εἰ παγὶ τῷ στρατῷ
V 284 Τίγριν ποταμὸν διαβῆναι κατ' ἀρχὰς ᾗθελεν, οἷμαι ἂν αὐτὸν 15
ξύμπαντα λήσασθαι τὰ ἐπὶ Ἀσσυρίας χωρία, καὶ μέχρι ἐς Κτη-
σιφῶντα πόλιν οὐδενὸς τὸ παρὰ παν ἀντιστατοῦντος σφίσιν ἀφῆ-
χθαι, καὶ τοὺς τε Ἀντιοχείων αἰχμαλώτους, ὅσοι τε Ῥωμαίων
ἄλλοι ἐνταῦθα ὄντες ἐνέγκανον, διασωσόμενον ἐπανήκειν ἐς τὰ
B πάτρια ᾗθῃ. Ἐπειτα δὲ καὶ Χοσρόῃ αἰτιώτατος γέγονεν ἀδεύσας 20
ῥον ἐπ' οἶκον ἀποκομιζέσθαι ἐκ τῆς Κολχίδος. ὅντινα δὲ τρό-
πον τετίχηκε τοῦτο αὐτίκα δηλώσωμι. ἥνικα Χοσρόης ὁ Καβά-

6. ἐπειδὴν Alem. P. εἰδ' ἂν A. 11. Σισυράνων] Legebatur
Ἰσαυράν. 14. μεταξὺ] ἡμῖν Alem. 15. οἷμαι ἂν] Ab-
erat ἂν. „Ex altero MS. adde ἂν.“ ALEM. 18. ὅσοι P et
MS. Mediol. ὅσα A. 21. Κολχίδος] κολχίδος A.

quidem temporis aperire, ut initio praefatus sum, haud tutum mihi vi-
sum fuit. Porro ex eo tempore Belisarius male apud populum Roma-
num audiit, quod sumpsis Republicae negotiis domestica priora duxisset.
Nam iniuria coniugis graviter oppressus aegre ferebat a finibus Roma-
nae ditionis longius discedere, quo paratior esset ad ulciscendum Theo-
dosium, cum primum Antoninam venisse Byzantio accepisset. Quare
Aretham iubet cum militari manu Tigrim transire, qui re infecta, nulla
cum laude ad castra regreditur: ipse, ne vel unius horae via a finitimis
Romanorum locis abesset in primis studuit: licet Isauranum illud praesi-
dium ab agris limitaneis amplius non distaret quam itinere, quod uno
die expedito viro eunti Nisibi conficeretur. Nam aliunde via est ferme
dimidio brevior. Caeterum si cum omnibus initio copiis Tigridis ripas
superasset, haud dubito futurum fuisse, ut tota Assyriorum provincia
ab eo diriperetur, et ad usque Ctesiphontem urbem nullo impedimento
perveniretur; Antiocheni verò et quicumque Romani captivi liberaren-
tur, antequam in patriam concederent. Simul et Chosroae domum ex
Colchide remeandi omnem opportunitatem fecit et securitatem; id au-
tem quemadmodum evenierit, statim narrabo. Chosroe Cabadae filio in

δρου εἰς γῆν ἐμβαλεῖν τὴν Κολχίδα τὰ τε ἄλλα δὲ πρᾶξατο, ἀπὲρ
μοι. ἐμπροσθεν δεδιγγηται, καὶ Πέτραν εἰλε, πολλοὺς τοῦ Μη-
δῶν στρατοῦ διεφθάρθαι ξυνέβη τῷ τε πολέμῳ καὶ ταῖς δυσχω-
ραῖς. δύσποδός τε γάρ, ὥσπερ μοι εἴρηται, ἡ Λαζική ἐστὶ καὶ
5 ὅλως κορυμνώδης. καὶ μὴν καὶ λοιμοῦ ἐπιπεσόντος σφίσι τὸ πλεῖ-
στον τοῦ στρατοῦ ἀπελωλέναι ξυνέπεσε, πολλοὺς δὲ αὐτῶν καὶ
τῶν ἀναγκάλων τῇ ἀπορίᾳ διεφθάρθαι ξυνέβη. ἐν τούτῳ δὲ καὶ
τινες ἐκ γῆς τῆς Περσίδος ἐνταῦθα ἐπιχωροῦντες ἠγγέλλον ὡς
Ναβέδην μὲν Βελισάριος ἀμφὶ πόλιν Νισίβιν μάχῃ νικήσας πρόσω
10 χωροῖν, πολιορκία δὲ τὸ Σισαυράνων ἑλὼν φρουρῶν Βλησάμην
τε καὶ Περσῶν ἱππεῖς ὀκτακοσίους δοριαλώτους πεποίηται, στρα-
τευμα δὲ ἄλλο Ῥωμαίων ξὺν γε Ἀρέθᾳ τῷ Σαρακενῶν ἄρχοντι
πέμψεν, ὅπερ διαβὰν ποταμὸν Τίγριν ξυμπαντὰ ληλατήσῃ τὰ
ἐκείνη χωρία, πρότερον ἀδῆγναι ὄντα. ἐτόγγανε δὲ καὶ στρα-
15 τευμα Οὐννων ἐπὶ Ἀρμενίους τοὺς Ῥωμαίων κατηκόους ὁ Χοσ-
ρόης στείλας, ὅπως τῇ ἐς αὐτοὺς ἀσχολίᾳ μηδεμίᾳ τοῖς τῶν Ῥω-
μαίων τῶν ἐν Λαζικῇ πρᾶσσομένων αἰσθησὶς γένηται. τοῦ
20 θέντος τῇ μάχῃ ἐκ τοῦ ἐπὶ πλείστον ἀπολωλέναι. ἀπὲρ οἱ Πέρ-
σαι ἀκούσαντες καὶ κακοπαθεῖα μὲν τῇ ἐν Λαζοῖς κεκακωμένοι,
δεδιότες δὲ μὴ τινὲς ἐν τῇ ἀποπορείᾳ ἐντυχόντες πολεμίων στρατῷ

1. Κολχίδα] κοχλίδα A. 5. λοιμοῦ Alem. λοιμὸς AP. 10. Σι-
σαυράνων] Legebatur Ἰσαυρανῶν. ibid. Βλησάμην] μλησά-
μην A. 11. δοριαλώτους] Vulgo δοριαλώτους. 13. ληλα-
τήσῃ] ληλατήσῃς Alem. 15. Οὐννων] οὐννων A. Οὐννων
Alem. 22. ἀποπορεία] Legebatur ἀπορία,

Colchidem irrumpente, captaque Petra, iisque gestis, quae a me supra
declaratæ sunt, magnam Persicus miles cladem accepit, qua armorum
conflictu, qua regionis asperitate ob scopulos, ut dixi, praeruptosque
montes, vix perviae; qua pestilentia, quae bonam exercitus partem de-
percebatur; qua denique necessariorum penuria. Interim ex Perside qui-
dam nuntiatum veniunt Belisarium ad urbem Nisibem acie devicto Na-
bēda progressionem facere; Isaurano praesidio obsidione capto, Blescha-
mem et pētingentos Persarum equites captivos ducere. Praeterea exer-
citu Romanorum alio cum Aretha Saracenorum duce immisso, Tigrim
fluvium transgressum, totamque illam provinciam nullis antea incursioni-
bus habefactam depopulari. Insuper Hunnorum agmen, quod in Arme-
nos Romanos subiectos ditioni Chosroes expedierit (ut eo contendente
Romani milite, quid ipse in Colchide moliretur, minus attenderet) in
Valerianum et Romanos incidisse, consertisque manibus infelici praelio
pugnasse, vix ad internecionem. His auditis, Persae iam fere confecti
Lazicae regionis iniquitate, veriti ne in tanta rerum difficultate ob-

ἐν κρημνοῖς καὶ χώροις λοχμώδεσιν ἅπαντες οὐδενὶ κόσμῳ δια-
φθαρείεν, περιδεῖς ἀμφὶ τε καὶ καὶ γυναῖδι καὶ τῇ πατρίδι γε-
γεννημένοι, εἴ τι καθαρὸν ἦν ἐν τῷ Μήδων στρατῷ, Χοσρόη
ἔλοιδόρουσόντο ἐπικαλοῦντες ὡς ἔς τε τοὺς δροκούς ἡσεβηκώς καὶ τὰ
κοινὰ νόμιμα πάντων ἀνθρώπων ἐσβάλοι μὲν ἐν σπονδαῖς ἐς Ῥω-
μαίων τὴν γῆν οὐδενὶ προσῆκον, ἀδικοῖη δὲ πολιτεῖαν ἀρχαίαν τε
P 9 καὶ ἀξιοτάτην πάσων μάλιστα, ἥς τῷ πρὸς ἐμὴν περιεῖναι οὐκ ἂν
δύναίτο· ἔμελλον δὲ νεωτέροις ἐγχειρεῖν πρῶγμασιν. οἷς δὲ ὁ
Χοσρόης ξυνταραχθεὶς εὗρετο τοῦ κακοῦ ἴασιν τήνδε. γράμματα
γὰρ αὐτοῖς ἀνέλεξατο, ἅπερ ἐναγχος ἡ βασιλὶς τῷ Ζαβεργάνῃ 10
ἐτύγγανε γράψασα. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τῆδε, „Ὅπως σε, ὦ
Ζαβεργάνη, διὰ σπονδῆς ἔχω, εὖνον σε οἰομένη τοῖς ἡμετέροις
πράγμασιν εἶναι, οἷσθα ἐπὶ πρεσβείᾳ οὐ πολλῇ πρότερον ἐς ἡμᾶς
ἀφικνήμενος. οὐκοῦν πρῶττοις ἂν εἰκότα τῇ δόξῃ, ἣν ἐπὶ σοὶ ἔχω,
εἰ γε βασιλεῦ Χοσρόην εἰρηναῖα πείθαις ἐς πολιτεῖαν τὴν ἡμετέ- 15
ραν βούλεσθαι. οὕτω γὰρ σοὶ ἀγαθὰ μέγιστα πρὸς ἀνδρὸς ἀνα-
δέχομαι τοῦμοῦ ἔσεσθαι, ὅς γε οὐδὲν ἂν ὦ τι καὶ ἄνευ γνώμης
A 12 τῆς ἐμῆς πράξειεν.“ ταῦτα ὁ Χοσρόης ἀναλεξάμενος, ἀνεδί-
σας τε Περσῶν τοῖς λόγοις εἰ πολιτεῖαν αἰνόντα εἶναι, ἣν γυνὴ
διοικεῖται, τὴν τῶν ἀνδρῶν ὁρμὴν ἀκυστάλλειν ἔσχεν. ἀλλὰ καὶ 20

1. διαφθαρείεν] Vulgo διαφθαροίην. 3. εἴ τι Vat. ἔτι AP.
5. „ἐν σπονδαῖς] Alter ms. codex ἐν σπονδαῖς: utrumque vitiosum.
Procopium scripsisse non dubito ἐκ σπονδῶν. Nam violatae fidei
Chosroem accusant.“ ALBM. 16. „βούλεσθαι] Rectius βου-
λεύεσθαι.“ MALT.

viam factis hostibus omnes quicumque incolumes superessent, in abruptis
cautibus, saltibusque silvosis cum dedecore, cum liberorum et coniugum
ac patriae iactura interirent, quicumque erant in Persarum exercitu spe-
ctatissimi, Chosroae conviciari, et neglecti iurisiurandi religionem, vio-
latique communis gentium iuris impietatem obicere; quodque foedere
cum Romanis confirmata societate, deinde non iusto bello in illorum
agrum excurrat; Rempubliam denique laedat antiquitate, ac dignitate
omnium praestantissimam, quam nec superare pugnando possit. Iamque
milites ad res novas tentandas erecto animo erant; id vero Chosroes cum
vereretur, malo medicinam excogitavit, relictis Augustae litteris, recens
ad Zabergeranem in hanc ferme sententiam datis. Quo simul in te, Za-
bergane, studio, quod nostris te rebus favere non dubitemus, vel tum in-
telligere potuisti, cum apud nos legationem nuper obises. Quare neque de
te opinioni factis plane respondebis, si Chosroae regi ut amico erga rem
nostram publicam sit animo persuaseris. Quod si effeceris, recipio fore
ut amplissima in te mei coniugis extent beneficia, qui meo absque arbi-
trio nihil omnino gerit. His lectis, mirari dicebat Chosroes Persarum
primoribus, si Rempubliam existimarent, cui femina moderaretur: atque

ὥς ἔδν δέμ πολλῶ ἐνθ' ἐνδὲ ἀπ' ἡ, τοὺς ἀμφὶ Βελισάριον διόμε-
νός σφίσιν ἐμποδῶν στήσεσθαι. οὐδεὶς δέ οἱ τῶν πολεμίων
ἐπαντίαςαντος ἄσμενος ἐς γῆν τὴν οἰκίαν ἀπεκομίσθη.

γ'. Γενόμενος δὲ ὁ Βελισάριος ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων εὐρε- C
5 σκει τὴν γυναῖκα ἐκ Βυζαντίου ἀφικομένην. καὶ αὐτὴν μὲν ἐν V 285
ἀτιμία ἐφύλασσε, πολλάκις τε διαχειρίσασθαι αὐτὴν ἐγκειρήσας
ἐμάλθανέσθαι, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ ἔρωτος ἡσσηθεὶς διαπύρου τινός.
φαρὶ δὲ αὐτὸν καὶ μαγγανείας πρὸς τῆς γυναικὸς καταλαμβανό-
μενον ἐν τῷ παραντίκῳ ἐκλύεσθαι. Φώτιος δὲ κάτοχος ἐς τὴν
10 Ἐφέσον στέλλεται, τῶν τινὰ εὐνούχων Καλλίγονον ὄνομα προα-
χωγὸν τῆς πεκτημένης ὄντα δεσμεύσας τε καὶ ἔδν αὐτῷ ἔχων,
δοπερ αὐτῷ αἰκλιζόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἅπαντα ἐξήνγκε τὰ D
ἀπόρητα. καὶ Θεοδόσιος μὲν προμαθῶν ἐς τὸ ἱερὸν Ἰωάννου
καταφεύγει τοῦ ἀποστόλου, ὅπερ ἐνταῦθα ἀγιώτατόν τε ἐπιμῶς
15 καὶ ἐντιμὸν ἔστιν. Ἀνδρέας δὲ ὁ τῆς Ἐφέσου ἀρχιερεὺς χρήμα-
σιν οἱ ἀναπεισθεὶς τὸν ἄνθρωπον ἐνεχείρισεν. ἐν τούτῳ ἡ Θεο-
δώρα ἀμφὶ τῇ Ἀντωνίνῃ δειμαίνουσα, ἡκηκεὶ γὰρ ὅσα δὴ αὐτῇ
ἐννεπιπτώκει, Βελισάριον ἔδν αὐτῇ ἐς Βυζάντιον μεταπέμψεται.
Φώτιος δὲ ταῦτα ἀκούσας Θεοδόσιον μὲν ἐς Κίλικας πέμπει, ὅ
20 δὴ οἱ δορυφόροι τε καὶ ὑπασπισταὶ διαχειμάζοντες ἔτυχον, τοῖς P 10

3. οἰκίαν] οἰκίαν AP.

4. τὴν Ῥωμαίων] Vulga τὰν Ῥο-
μαίων.

6. ἐγκειρήσας A. ἐγκειρήσας P.

7. διαπύρου

Alem. P. διαπύρου A.

9. ἐκλύεσθαι] ἐκλύεσθαι Reisk.

ibid. κάτοχος alter MS. Alem. κάτοχος AP. κατὰ τάχος Reisk.

10. Καλλίγονον] Vulgo Καλλίγονον. Conf. p. 10 d. 18 a.

18. Βελισάριον Alem. P. βελισάριος A.

19. et p. 26, 2. Κί-
λικας Alem. Κίλικας AP.

ita quidem virorum impetum potuit cohibere. Veritus tamen ne via sibi
praeculaderetur a Belisario, inde castra movit, cumque nullum obvium
habuisset hostem, sospes denique in patriam concessit.

3. Ergo Belisarius Romanos iam fines ingressus, uxorem Byzantio
venisse reperit, quam nulla honore in custodiis habuit, saepeque confi-
dere aggressus relinquit, amore, ut equidem reor; mulieris ingenti re-
tardatus. Sed alia fama est, eum a femina praestigis praecoccupatum,
statim animo et viribus enervari solitum. Tum Photius velut lymphatus
Ephesus provolat, Calligono eunucho nimirum Antoninae legum astricto
vinculis cum abducto, qui flagris in via caesus arcana omnia prodidit.
Haec ubi percepit Theodosius, in Iohannis Apostoli templum confugit,
quod Ephesi veneratione sanctissimum habetur; verum pecunia corruptus
Andreas ubi amictus illum Photio dedit in potestatem. Inter haec
maius Antoninae verita ex iis, quae de illa acceperat Theodora, Belisa-
rium uno die in illam Byzantium accivit. Quibus Photius auditis, in Ci-
liciam Theodosium abigit, ubi hastatos atque scutatos milites suos hie-

παραπόμοις ἐπιστελλας λαθραϊότατα μὲν τὸν ἄνδρα τοῦτον δια-
 κομίζων, ἐς Κίλικας δὲ ἀφικομένους κερκυμένως ἐς τὰ μάλι-
 στα ἐν φυλακῇ ἔχειν, μὴ ἐνὶ αἰσθησιν παρεχόμενους ὅποι γῆς
 A 13 εἴη. αὐτὸς δὲ ξὺν τε Καλλιγόνῳ καὶ τοῖς Θεοδοσίου χρημασιν
 ἄδροις τισιν οὖσιν ἐς Βυζάντιον ἦλθεν. ἐκταῦθα ἡ βασιλεὺς ἐπὶ 5
 δαΐξιν πέποιήται ἐς πᾶσας ἀνθρώπους, ὅτι δὴ χάριτας φρονίους
 εἰδείη μελλοῦν τε καὶ μισρωτέροις ἀμείβεσθαι δώροις. Ἀντωνίῳ
 μὲν γὰρ ἓνα οἱ ἑναγχος τὸν Καππαδόκην ἐχθρὸν ἐνεδρεύσασα
 B προὔδωκεν, αὐτὴ δὲ πλήθος ἐκείνη ἐγχειρίσασα ἀνδρῶν ἀνεγκλή-
 τως ἀνήρκεε. τῶν γὰρ Βελισαρίῳ καὶ Φωτίῳ ἐπιτηδείων τετῶν 10
 μὲν τὰ σώματα αἰκισαμένη, καὶ τοῦτο μόνον ἐπικαλέσασα, ὅτι
 ἐς τὸν ἄνδρα τοῦτω εὐνοϊκῶς ἔχοιεν, οὕτω διέδετο ὥστε αὐτοῖς
 ἐς δὲ τί ποτε ἡ τύχη ἐτελεύτα οὕτω νῦν ἴσμεν. ἄλλους δὲ φυγῇ
 ἐξημίωσε, ταῦτ' οὗτο ἐπενεγκούσα. ἓνα μέντοι τῶν Φωτίῳ
 ἐς τὴν Ἐφεσον ἐπισπομένων, Θεοδοσίον ὄνομα, καίπερ ἐς ἀξίωμα 15
 βουλῆς ἦκοντα, τὴν οὐσίαν ἀφελομένη ἐν δωματίῳ καταγελῶ τε
 καὶ ὅλως ζοφώδει ἔστησεν ἐπὶ φάτνης τινὸς βροχόν οἱ τοῦ τραχή-
 λου ἀναψαμένη εἰς τοσόνδε βραχὺν, ὥστε αὐτῷ δὴ ἐντετάσθαι
 C καὶ χαλιάρῳ μηδαμῇ εἶναι. ἐστηκὼς ἀμέλει διηρηκὲς ἐπὶ ταύτης
 δὴ τῆς φάτνης ὁ τάλας ἥσθιέ τε καὶ ὕπνον ἤρειτο, καὶ τὰς ἄλ- 20
 λας ἦνθεν ἀπάσας τῆς φύσεως χρειᾶς, ἄλλο τέ οἱ οὐδὲν ἐς τὸ

1. ἐπιστελλας] ἐπιτελλας Alem. 2. κερκυμένως addidi ex cod.
 Vat. 4. Καλλιγόνῳ] Vulgo Καλιγόνῳ. 8. ἓνα Reisk Le-
 gebatur ἐνθα. ibid. τὸν] Ἰωάννην τὸν Pm. 15. ἐπισπο-
 μένων] Vulgo ἐπισπαμένων. 16. βουλῆς Vat. P. τιμῆς A.
 ibid. δωματίῳ] δωματεῖο AP. 18. αὐτῷ δὴ] αὐτὸν αἰε Reisk.

mare iusserat; illud satellitibus praecipiens, ut hominem quam occultis-
 sime ducant, apud Cilicas vero clam dent in custodiam, nallique mortar-
 lium, ubi terrarum sit ille, significant. Ipse cum Calligono, et amplissi-
 mis Theodosii fortunis, Byzantium ire pergit. Hic sane Theodora do-
 cumentum apud omnes homines statuere voluit; nempe sanguinariam re-
 ferre Antoninae gratiam, immo maioribus atque scelestioribus obsequiis
 compensare. Nam illa paulo ante Ioannem Cappadocem ex insidiis Im-
 peratrici tradiderat, ipsa vero magnam illi virorum manum, quos et in-
 sonantes peremit. Nam ex Belisarii, atque Photii necessariis, alios hoc
 vel solo nomine, quod cum illis intercederet consuetudo, ita verberibus
 accepit, ut, quo tandem eorum calamitates evaserint, incertum hodieque
 sit. Alios vero, quibus eorumdem hominum amicitiam crimini vertit,
 exilio mulctavit. Theodosium quendam Senatorii ordinis virum, qui
 Ephesii comitem itineris se Photio dederat, omnibus privatum bonis, in
 ergastulo subterraneo, ac penitus inculto tenebris ad praecipium stitit,
 tam brevi fune collo devinctum, semper ut corpus interderet; remittere
 vero minime posset. Ergo miser ad illud praecipium ingit consistens,
 cibum quietamque carpebat, ac reliquis naturae parebat necessitatibus;

τοῖς ὄνοις εἰκάζεσθαι ὃ τί μὴ βρωμῶσθαι ἐλλείπτο. χρόνος δὲ
 τῷ ἀνθρώπῳ οὐχ ἥσσαν ἢ μηνῶν τεσσάρων ἐν ταύτῃ τῇ διαίτῃ
 ἐτριβή, ἕως μελαγχολίας νόσῳ ἀλὸν μανίς τε ἐκτόπως καὶ
 οὕτω δὴ ταύτης τῆς εἰρκτῆς ἀφαιεῖς εἶτα ἀπέθανεν. καὶ Βέλι-
 5 σάριον οὐ τι ἐκούσιον Ἀντωνίῃ τῇ γυναικὶ καταλλαγήναι ἠνάγ-
 κασε. Ὡς οὖν δὲ αἰκισμοῖς τε ἄλλοις ἀνδραποδῶσαι περιβα-
 λοῦσα καὶ ξάνασα κατὰ τε τοῦ νότου καὶ τῶν ὤμων πολλὰς, ἐκ- A 14
 λέγειν ἐκέλευεν ὅποι ποτὲ γῆς Θεοδόσιος τε καὶ ὁ προαγώνος εἴη. D
 ὁ δὲ καί περ ὑπὸ τῆς βασιάνου κατατεινόμενος τὰ δαμνοσμένα ἐμ-
 10 πεδοῦν ἔγνω, ἀνὴρ νοσώδης μὲν καὶ ἀνεμμένος γεγινώς πρότερον,
 ἐς δὲ τὴν ἀμφὶ τὸ σῶμα θεραπείαν ἐσπουδακώς, ἄβρως τε γενό-
 μενος ἢ ταλαιπωρίας τινος ἀπειρος. οὐδὲν γοῦν αὐτὸς τῶν Βε-
 λισαρίου κεκρυμμένων ἐξεῖπεν. ὕστερον μὲντοι ἅπαντα τὰ τέως
 ἀπόρητα ἐς φῶς ἐλήλυθε. καὶ Καλλίγονον μὲν ἡδ' ἐνταῦθα V 286
 15 εὐρούσα τῇδε παρέδωκε, τὸν δὲ Θεοδόσιον μετακαλέσασα ἐς
 Βυζάντιον, ἐπειδὴ ἀφίκετο, εὐθὺς μὲν κρύπτει ἐν παλατίῳ, τῇ
 δὲ ὁστεράῳ μεταπέμψαμένη Ἀντωνίαν, „ὦ φιλότῃ πατρικίᾳ“
 ἔφη „μάρτυρον ἐς χεῖρας τὰς ἐμὰς τῇ προτεράῳ ἐμπέτωκεν,
 οἷον οὐδὲς ποτ' ἀνθρώπων εἶδεν. καὶ σοὶ βουλομένη σὺ ἂν
 20 φθονήσαιμι τοῦ θεάματος τούτου, ἀλλ' ἐπιδείξω. καὶ ἡ μὲν P 11
 οὐ ξυνείσα τοῦ πρασσομένου τὸ μάρτυρον οἱ ἐπιδείξαι πολλὰ
 ἐλιπύρει. ἡ δὲ τὸν Θεοδόσιον ἐξ οἰκίδου τῶν τιος εὐνούχων

7. τοῦ νότου καὶ τῶν ὤμων. Vat. τῶν ὤμων καὶ τοῦ νότου P.
 τῶν νόμων καὶ τοῦ νότου A. 9. ἀμωμοσμένα] ὁμωμένα A
 hic et infra. 12. ἀπειρος Vat. P. ἐμπερος A. 15. Θεο-
 δόσιον addidit Pm.

cui quidem ut asinum referret, nihil omnino nisi rudere relinquebatur.
 Quaternis totis mensibus eam homo vitam exegit, cum in furorem actus,
 prorsusque a mente alienatus, carcere dein emissus, mox interijt. Beli-
 sarium vel invitum ac renitentem in pristinam cum Antonina coniuge re-
 dire gratiam adegit. Photium humeris ac dorso ceu mancipium, flagel-
 lis male acceptum edicere iussit, ubinam Theodosius ageret, ubi leno?
 Ille supplicio dire confectus licet, (homo quippe valetudinarius, et infir-
 mis antea viribus, curæque corporis studens, et omnium iniuriarum in-
 solens atque calamitatum) tamen iusiurandum conservare maluit, quam
 arcana Belisarii prodere; quanquam haec omnia in lucem tandem venero.
 Nam Theodora Calligonum nacta restituit Antoninae; Theodosium vero
 Byzantini evocatum, in regia occulte habuit; accita autem postridie
 Antonina: O amicissima Patricia, inquit, gemma in manus incidit pridie
 mihi, qualem vidisse neminem puto mortaliunt; si ulla te eius videndae
 cupiditas tangit, hoc tibi spectaculum ego non inviderim, sed ultro osten-
 derim. Antonina rem non assecuta, gemma ut sibi indicaretur, etiam
 atque etiam flagrabat. Illa ex cuiusdam eunuchi cubiculo apprehensum

ἔξαγογῶσα ἐπέδειξεν. Ἀντωνίνα δὲ τὰ μὲν πρῶτα περιχαρὴς ἄγαλμα γεγονυῖα ὑπ' ἡθαρῆς ἄχαρής ἔμεινε, χάριτάς τε οἱ δεδρακέναι ὁμολόγει πολλὰς, σώτειράν τε καὶ εὐεργέτην ἀποκαλοῦσαι καὶ δέσποιναν ὄντως. τοῦτον δὲ τὸν Θεοδοσίον ἡ βασιλὶς κατασχοῦσα ἐν παλιτρὶ τρυφῇς τε καὶ τῆς ἄλλης εὐπαθείας ἡξίου, στρατηγὸν τε ἡπείλησε Ῥωμαίοις αὐτὸν οὐκ εἰς μακρὰν καταστήσεσθαι. ἀλλὰ τις προτεγῆσασα δίκη νόσῳ ἄλόντα δυσεντερίας ἔξ ἀνδρῶν
 A 15 πῶν αὐτὸν ἀφανίζει. ἥν δὲ οἰκίδια τῇ Θεοδώρᾳ ἀπόκρυφον μὲν
 B καὶ ὅλως ἡλεηθῶσα ἱερῶδη τε καὶ ἀγείτονα, ἐνθα δὴ οὔτε νυκτὸς οὔτε ἡμέρας δῆλωσις γίνεται. ἐνταῦθα τὸν Φωτίον ἐπὶ 10
 χρόνου μῆκος καθειρξάσα ἐτήρει. ὅθεν δὴ αὐτῷ ἐντέβη τις τύχη οὐχ ἁπλῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ δις διαφυγόντα ἀπαλλαγῆναι. καὶ τὰ μὲν πρῶτα καταφυγὼν εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου, ὃς παρὰ Βυζαντινοῖς ἁγιώτατός ἐστι τε καὶ ὀνομάσθη, παρὰ τὴν ἱερὰν τροπὴν ἔκτετης καθήστω. ἐντεῦθεν τε αὐτὸν ἀναστήσασα βίᾳ τῇ 15
 πάσῃ καθείρξεν αὐδῆς. τὸ δὲ δὴ δεύτερον ἐς τῆς Σοφίας τὸ ἱερὸν ἦκων, ἐς αὐτὴν πού τὴν θείαν δεξαμενὴν ἑξαπινάλως ἐκάθισεν, ἥνπερ μάλιστα πάντων νενομίκασι Χριστιανοὶ ἄβειν. ἀλλὰ
 C κἀνθένδε ἐφέλκειν αὐτὸν ἡ γυνὴ ἴσχυσεν. χωρίον γὰρ ἀβέβηλον πώποτε ἀνέφρακτον αὐτῇ οὐδὲν γέγονεν, ἀλλ' αὐτῇ βιάζεσθαι τὰ 20
 ἱερὰ ἐξόμνηντα οὐδὲν πρᾶγμα ἐδόκει εἶναι. καὶ ζὼν τῷ δήμῳ οἱ

12. διαφυγόντα] διαφυγόντι Pm.

13. παρὰ Vat. περὶ AP.

14. ἁγιώτατος Alem. ἁγιώτατος AP.

ibid. παρὰ] παρὶ Pm.

15. ἐκτέτης Alem. οἰκτέτης AP.

16. ἐς τῆς Σοφίας — ἴσχυσεν]

Suidas s. v. δεξαμενῇ. unde accentum in δεξαμένην correxi.

19. κἀνθένδε] κἀνθένθεν AP.

mann producit Theodosium. Protinus Antonina summo oppressa gaudio stupefacta haesit: utque recepit sese, immortales Augustae gratias egit, servatricem, et beneficentissimam compellavit, ac vere dominam. Imperatrix Theodosium in Palatio continens, omnibus refecit deliciis, et oblectamentis recreavit; illud interminata, brevi se Theodosium exercitus ducem Romanis daturam. Sed plane antevertit ultio divina, quae illum intestinorum difficultate correptum e vivis subduxit. Brant Theodora recondita, abstrusae, nullisque finitimae habitationibus custoditae, usque adeo terrae, ut inde nullum diei vel noctis, indicium discernere potuisses; vinctum in his Photium diu detinuit. Sed nescio quo casu semel atque iterum inde aufugendi facta illi est opportunitas. Tum primum in Deiparae templo, quod Byzantiis sanctissimum est, ac nominatim, ad sacram aram supplex consistit; eum inde per vim ac scelus avulsam custodia rursus includit. Secundo deinde inopinato se addit in sacrum Sophiae templi emissarium, cuius summa Christianis ritu solemnī religio est: verum inde etiam eum abstrahere illa non exhorruit, cui nullus tam sanctus visus est locus, quem non violaret; quia propheta duxit vim omnibus inferre sacris. Ac licet tum populus, et sacerdotum ordo faci-

τῶν Χριστιανῶν ἱερεῖς καταπεπληγμένοι τῷ δέμῃ ἕξισταντο καὶ ἐνεχώρουν αὐτῇ ἅπαντα. τριῶν μὲν οὖν αὐτῷ ἐναντιῶν χρόνος ἐν ταύτῃ τῇ διαίτῃ ἐτριβή, ὕστερον δὲ ὁ προφῆτης αὐτῷ Ζαχαρίας ἐπιστὰς ὄντα ἄρτοις φααίν ἐκέλευε φεύγειν, συλλήψεσθαι δ' οἱ ἐν τῷ ἔργῳ τῷδε ὁμολογήσας. ταύτῃ τε τῇ ὄψει ἀναπειομένης ἀνέστη τε ἐνθένδε καὶ διαλαθὼν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἦλθε, μυρίων μὲν αὐτὸν διαφενωμένων ἀνθρώπων, οὐδενὸς δὲ τὸν νεανίαν, καίπερ ἐντυχόντα ὁρώμενος. οὗ δὲ ἀποθριβόμενος τε καὶ τῶν D μοναχῶν καλουμένων τὸ σχῆμα περιβαλλόμενος τὴν ἐκ Θεοδώρου 10 κόλασιν διαφγεῖν ἔσχε. Βελισάριος δὲ τὰ ὁμωμοσμένα ἡλογηκώς, τιμωρεῖν τε οὐδαμῇ τούτῳ ἐλθόμενος πάσχοντι, ὥσπερ ἐρρήθη, ἀνόσιμα ἔργα, ἐς πάντα οἱ λοιπὸν τὰ ἐπιτηδεύματα πολλὰ A 16 μὴ τὰ πρὸς τοῦ Θεοῦ ὡς τὸ εἶκος ἔδρεν· εὐθὺς γὰρ ἐπὶ τε Μήδους καὶ Χοσρόην σταλαῖς τὸ τρίτον ἐσβαλάντας, ἐς Ῥωμαίων τὴν 15 γῆν κατέσχετα ὅσπρε. καίτοι ἐδόκει τε λόγον ἄξιον διαπεπρωχθαι, τὸν πόλεμον ἐνθένδε ἀποσεισάμενος. ἀλλ' ἐπεὶ Χοσρόης Εὐφράτην διαβὰς ποταμὸν Καλλίνικον πόλιν πολυάνθρωπον οὐδενὸς P 12 ἀμυνομένου εἶλε, μακράς ἡνδραπόδισε Ῥωμαίων πολλὰς· Βελισάριος δὲ, ὃς οὐδὲ ὅσον ἐπισπείσθαι τοῖς πολεμίοις ἐν σκοπῇ 20 ἔσχε, δόξαν ἀπῆνεγκεν ὡς δυοῖν θάτερον, ἢ ἐδελοκλήσας ἢ ἀποδειλιάσας, αὐτοῦ ζεῖναι.

2. ἐνεχώρουν Vat. ἐνεχώρουν AP. 3. ἐν ταύτῃ τῇ διαίτῃ addidi ex Vat. 4. συλλήψεσθαι] συλλήψασθαι AP. 15. κα-
κότητι Alem. κακότητα AP. 19. Addidi δε.

nus exhorrescerent, ac detestarentur, ei tamen omnia concesserunt. Tertiū iam annum agebat Photius in eo squalore, cum ecce per quietem visus Zacharias Propheta illi est, qui fugam imperaret, praesidiumque anote polliceretur; quo visu fretus, inde clam erupit, cumque innumeros propemodum persecutores praesens latuisset, tantem Hierosolimam pervenit: ubi detonsa caesarie, sumptoque Monachorum habita, Theoderae potuit evadere carnificinam. Cui cum Belisarius iniustissimè afflicto calamitatibus ire suppetias neglexisset, contra quam sacramenti fide, ut dixi, promiserat, omnibus deinde suis in rebus merito infensum habuit divinum numen. Nam paulo post adversum Persas et Chosroem tertio iam in provincias Romanorum grassantes ducere iussus exercitum, quamquam inde cum laude hostem abegerit, sceleris tamen notam subivit. Cum etenim Chosroem, qui Euphrate transmissa urbe frequentissima Callinico omnibus destituta praesidiis potitus erat, infinita Romanorum multitudine in suam potestatem redacta, Belisarius insequi nihil curaverit, sed in castris se continerit, suspicionem de se excitavit, quasi vel rem de industria male gereret, vel ignaviter hostibus concederet.

- B 8. Ὑπὸ τούτων τὸν χρόνον καὶ τι ἕτερον αὐτῷ ἐπιπεσεῖν
 V 287 ξυγνήχθη τοιόνδε. ὁ μὲν λοιμὸς, ὅπερ ἐν τοῖς ἡμεροσθεν
 λόγοις ἐμνήσθη, ἐπενέμετο τοὺς ἐν Βυζαντίῳ ἀνθρώπους. βα-
 σιλεῖ δὲ Ἰουστινιανῷ χαλεπώτατα νοσῆσαι ξυνέβη, ὥστε καὶ ἐλέ-
 γμετο ὅτι ἀπολλώλει. τούτων δὲ τὸν λόγον παραγαγοῦσα ἡ φήμη δ
 διακόμισεν ἄχρι ἐς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον. ἐνταῦθα ἔλεγον
 τῶν ἀρχόντων τινὲς ὡς, ἦν βασιλεὺς Ῥωμαῖοι ἑτερόν τινα ἐν Βυ-
 ζαντίῳ καταστήσονται σφίσι, οὐ μήποτε αὐτοὶ ἐπιτρέψωσιν.
 ὁλίγῳ δὲ ὑστερον βασιλεῖ μὲν φαῖσαι ξυνέβη, τοῖς δὲ τῶν Ῥω-
 C μαίων στρατοῦ ἄρχουσι διαβόλοις ἐπ' ἀλλήλοις γενέσθαι. Πέ-10
 τρος τε γὰρ ὁ στρατηγὸς καὶ Ἰωάννης, ὅπερ ἐπικλήσιν Φαγῶν
 ἐκάλουν, Βελισαρίον τε καὶ Βούζον ἐκείνη λεγόντων λαχρυῶντο
 ἀκηκοέναι ἅπερ μοι ἀρτίως δεδύλωται. ταῦτά γε ἡ βασιλὶς Θεο-
 δώρα ἐπικαλέσασα ἐφ' ἑαυτῇ τοῖς ἀνθρώποις εἰρησάει μεστῇ
 ἐγγόνει. ἅπαντας οὖν εὐθὺς μετακάλεσασα ἐς Βυζάντιον, ζή-15
 A 17 τήσιν τε τοῦ λόγου τούτου ποιησαμένη, τὸν Βούζην μετέπεμψατο
 εἰς τὴν γυναικωνίτιν ἐξαπινάκως, ὡς τι αὐτῷ κοινολογησομένη
 τῶν ἁγῶν σπουδαίων. ἦν δὲ τι οἶκημα ἐν παλατίῳ κατὰγειον,
 ἀσφαλὲς τε καὶ λαβυρινθώδες καὶ ὅλον ταρτίῳ εἰκάζεσθαι, ἵνα
 D δὴ τοὺς προσκεκρουκότας ὡς τὰ πολλὰ καθεῖρξάσα ἐντηρῇ. καὶ 20
 ὁ Βούζης οὖν ἐς τὸ βάρυθρον τοῦτο ἐμβέβηται, ἐνταῦθα τε
 ἀνὴρ ἐξ ὑπᾶτων γενόμενος ἄγνωστος αἰὲ τοῦ παρόντος καιροῦ
 ἔμεινεν. οὔτε γὰρ αὐτὸς ἐν σκότῳ καθήμενος διαγινώσκειν οἶός

5. παραγαγοῦσα] παραλαβοῦσα. Reisk.
 ἐπιστρέψωσιν AP.

8. ἐπιτρέψωσιν. Reisk.

4. Illud quoque sub idem tempus ei contigit. Cum lues Byzantio-
 rum depasceret multitudinem, ut superioribus libris meminimus; Iusti-
 nianus Imperator morbo difficillimo laborabat, ut iam interficere etiam di-
 ceretur. Fama vulgi rumoribus exagitata ad castra pervasit, militemque
 Romanum. Hic vero dictitare ex Praefectis nonnulli, si populus Romā-
 nus Byzantii permitteretur Caesarem pronuciare, fore omnino ut ipsi
 in castris perpetuo versarentur. Nec ita multo post e morbo recreari
 coepit Imperator; tum vero duces exercitus deferunt alius alium, et Be-
 lisarii, atque Buzae eam fuisse vocem, quam modo dixi, Petrus, et
 Ioannes huiusmodi asseverabant. Haec ab illis de se dici interpretata Theo-
 dora, ira efferbuit, iussitque omnes extemplo adesse Byzantii. Dicti au-
 ctoribus pervestigatis, Buzem repente accerkit in gynaeceum, sicuti de
 re quapiam gravius cum eo communicatura. Caeterum in regia erat
 subterraneus ac tutissimus carcer, ad quem ibatur per longos anfractus;
 Tartaro similem diceret. Ergo ibi, ubi vinciebantur, qui illi offen-
 sioni fuissent, Buzem habuit; scilicet vir consularis in eam sentinam
 deturbatus, longo tempore delituit, nulla de eo certa fama; nam dies,

τε γεγονόμιν πρότερον· ἡμέρῃ ἢ νύκτια εἴη οὔτε ἄλλῃ τῇ ἐνταχθεὶς
 εἶχεν. ἄνθρωπος γὰρ, ὅσπερ οἱ ἐς ἡμέραν ἐκάστην τὰ σιτία
 ἐροῖσιν, ὥσπερ τι θηρίον· θηρίῳ ἄφρωνος ἀφώνῳ ὁμίλει. καὶ
 πᾶσι μὴ τελευτηγένοι εὐθὺς ἔδοξε, λόγον μὲντοι ἢ μνήμην
 5 ποιῶσθαι αὐτοῦ οὐδεὶς ἐτόλμα. ἐναντιῶν δὲ δυνάμει ὑστερον πρὸς
 μῆσι τέσσαραις οἰκτισαμένη τὸν ἄνδρα ἀφῆκε, καὶ ὥς ὥσπερ P 13
 ἀναβεβηκώς ἄκισιν ὤφθη. ξυνέβη τε τῷ ἀνδράδι ἐνθύνει
 ἀεὶ ἀμβλυώτεον τε καὶ τὰ ἄλλα σῶμα νοσήδει εἶναι. τὰ μὲν οὖν
 ἀμφὶ τῷ Βούλῃ τῇδε ἐχώρησε. Βελισάριον δὲ βασιλεὺς, κάποτε
 10 οὐθένος τῶν κατηγορουμένων ἄλφοντα, ἔγκειμένης τῆς βασιλίδος
 παραλύσας ἥς εἶχεν ἀρχῆς Μαρτίνον ἀντ' αὐτοῦ τῆς ἐφ' ἑαυτοῦ
 ἐγγὺς κατεστήσατο, τοὺς τε Βελισαρίου δορυφόρους τε καὶ ὑπα-
 σπιστὰς, καὶ τῶν οἰκετῶν εἴ τι ἐν πολέμῳ δόκιμον ἦν, τῶν τε
 ἀρχόντων καὶ πῶν ἐν πύλαισι εὐνοούχων τισὶν ἐπέστειλε διαδύσα-
 15 σθαι. οἱ δὲ κλήρους ἐπ' ἐκείνοις ἐμβεβλημένοι αὐτοῖς ἐπλῆρις
 ἔπαιον ἐν σφίσι αὐτοῖς διενείμεναντο, ὥς πῃ κατατυχεῖν ἐκάστω
 συνέβη. καὶ τῶν φίλων δὲ καὶ ἄλλως αὐτῷ τὰ πρότερον ὑπορ- B
 γηκότων πολλοὺς ἀπέειπε παρὰ Βελισαρίῳ μῆκετι λέναι, καὶ πε- A 18
 ριήροχτο πικρὸν θέαμα καὶ ἄπιστος ὄψις, Βελισάριος ἰδιώτης ἐν
 20 Βυζαντίῳ, σχεδὸν τι μόνος, σύννους ἀεὶ καὶ σκυθρωπὸς καὶ τὸν

1. „ἐνταχθεὶς] ἐνταχθέντων MS.“ MALT. 5. αὐτοῦ οὐδεὶς
 ἐτόλμα] * ταῦτα τινὰ οὐδεὶς * A. „Si coniectariis indulgere li-
 cet, lacunam sic expleo, τοῦτον (vel αὐτὸς) τινὰ οὐδεὶς ἐτόλμα.
 Ne scilicet in Theodorae offensionem et odium incurreret.“ ALBK.
 6. τέσσαρσι] τέσσαροι AP. ibid. οἰκτισαμένη Alem. οἰκτε-
 ραμένη AP. 14. ἐπέστειλε] ἐπέστειλε Alem. 16. πῃ] Valgo
 ποι. 18. ἀπέειπε Alem. P. ἀπέειπον A.

noctisque vicissitudines nullo poterat vel ipse in tenebris faciens indico
 distinguere, vel ab alio resciscere; quippe cum in dies singulos qui ei
 veluti ferae cuiusdam belluae pastum obiectabat, mutus iuberetur illuc
 penetrare, interius iam putabatur, eiusque memoriam sermonibus usur-
 pare nullus plane audebat; cum uno atque altero anno, et quateris
 praeterea mensibus elapsis, inde (aliquam fortasse commovens misera-
 tionem), omnibus, quasi rediivus ab omnibus circumspicabatur, ex eo-
 que coepit tempore caecutire, ac reliquo tempore adversa semper ei
 valebat. Itaque Buzae cecidit res. Belisarium autem, nulli licet cri-
 minis causa inamularetur, obnoxium; Augusta tamen instante, Imperator
 exoptavit Martino eius loco exercitus Orientis duce designato. Prae-
 terea, equitibus, hastatosque milites, ac reliquum Belisarii satellitum rei
 Belisarii peritum, quibusdam aulae primatibus et eunuchis concessit, qui
 coniectis militibus eos vel sic armatos inter se partirentur. Denique ami-
 cis, qui prius Belisario praesto fuissent, interdicit illius consuetudinem.
 Miserum, magis et acerbum spectaculum, etsi visum, haud tamen facile
 credendum; Belisarium hominem iam privatum urbem obire solum, nunquam

ἐξ ἐμφανέως ὁρῶσδων θάνατον. μαθοῦσα δὲ ἡ βασίλισ πολλὰ οἱ ἐπὶ τῆς ἐν χρήματα εἶναι, πέμψασα τῶν ἐν παλατίῳ εὐνούχων τινὰ κεκρίμειναι πάντα. ἐτύγχανε δὲ Ἀντωνίνα, ὥς μοι εἰρηται, τῇ μὲν ἀνδρὶ διάφορος γεγεννημένη, τῇ δὲ βασιλίδι φιλεμένη καὶ ἀναγκαιότητι τύγχανουσα ἐν τοῖς μάλιστα, ἅτε Ἰωάννην ἐναγχοῦς.

C κατεργασμένη τὸν Καππαδόκην. διὸ δὴ χαρίσασθαι ἡ βασίλισ τῇ Ἀντωνίῃ βουλευσαμένη, ἅπαντα ἐπραττεν ὅπως θῆαι τῆσθαι τε τὸν ἄνδρα ἢ γυνή καὶ ἀπὸ ἐμπορῶν τηλικαῶνδε ῥύσασθαι δόξειε, ταύτη τε οὐ μόνον τῷ ταλαιπώρῳ ἐς τὸ παντελὲς

V 288 καταλλαγῆναι συμβήσεται, ἀλλὰ καὶ διαρρηθῆναι αὐτὸν ἅτε πρὸς 10 αὐτῆς διασεύσμενον αἰχμάλωτον ἀναρπάσασθαι. ἐγένετο δὲ ὧδε. ἦλθε μὲν ποτε Βελισάριος πρῶτ' ἐς παλάτιον, ἥπερ εἰώθει,

ξὺν ἀνθρώποις οἰκτροῖς τε καὶ ὀλλοῖς τισὶν. οὐκ εὐμενῶν δὲ πειρασάμενος βασιλέως τε καὶ τῆς βασιλίδος, ἀλλὰ καὶ περὶ βου- σμένος ἐν ταῦθα ὑπ' ἀνδρῶν μοχθηρῶν τε καὶ ἀγέλαιων, οἰκαδε 15

D ἀμφὶ δέλῃν ὄψιν ἀπιὼν ὥχετο, συγχά τε περιστρεφόμενος ἐν πῇ ἀναχωρήσει ταύτῃ καὶ πανταχόσε περισκοπούμενος, ὁπόθεν πρῶτ' προσφόντας αἰτῷ τοὺς ἀπολλόντας ἴδοι. ξὺν ταύτῃ τε τῇ ὁρῶσδῃ εἰς τὸ δωματίον ἀναβὰς ἐπὶ τῆς στιβάδος καθήστω μό- νος, γενναῖον μὲν ὁφείδ' ἐννοῶν, οὐδὲ ὅτι ἀνὴρ ἐγγόνει ἐν μνήμῃ 20

A 19 ἔχων, ἰδρῶν δὲ αἰεὶ καὶ ἡλιγγίων καὶ ξὺν τρόμῳ πολλῷ ἀπορρέν- .

1. πολλὰ οἱ Vat. P. οἱ om. A.

2. πέμψασθαι Reisk.

3. εὐμενῶς.

4. Vulgo στιβάδος.

11. ἀναρπάσασθαι] ἀναρρή- .

13. εὐμενῶν aut εὐμενοῦς Relaskius. Legeba-

15. οἰκαδε] ἐς οἰκίαν Vat.

19. σφιδάδος]

non cogitabundum, ac tristem, sibi timentem insidias caedemque. Sed et Augusta magnam pecuniae vim, quam in Orientem Belisario servari audierat, eunuchō quopiam ex regis destinato, curavit convehendam. Haec Imperatrix in gratiam Antoninae Belisario quidem infensae, summo autem sibi amore et necessitudine devinctae, ob nuperam Ioannis Cap-padocis ruinam curavit eo consilio, ut si quando illa videretur reum coniugem sibi deponere, et e tantis aerumnis posse vindicare; iam vir ille omnino afflictissimus, non modo similitatem cum Antonina deponeret: sed palam quasi servatum mancipium velut per triumphum traheretur. Quod ita peractum est. Mane Belisarius, ut illi mos erat, in regiam venit, famulis stipatus perpaucis, atque iis abiectis et sordidis. Convento Caesare et Augusta, nullamque in illis expertus erga se ani-mi benevolentiam; quin accepta inibi contumelia ab hominibus vilissimis atque nefariis, sub vespere se domum recepit, in via identidem sese convertens, et huc atque illuc circumspectans, sicunde videret in se irruentes ad caedem sicarios: consensu cubiculo tremebundus in toro con-sedit solus, nihil animo versans quod virum fortem deceret, qualem et se fuisse penitus obliviscebatur: sed aestuare ad sudorem, tremefactus,

μενος, φόβοις τε ἀνδραποδάδῃσι καὶ μερμηναις ἀποκναύμενος
φιλονύχοις τε καὶ ὄλως ἀνάνδροις. Ἀντιπληρὸν δὲ αἶτε οὔτε τὰ
πρασσωμένα, ὄλως ἐπισταμένη οὔτε τι τῶν ἐτοιμῶν καρδοκοῦσα
περιπάτους ἐνταῦθα ἐποιεῖτο συγχρὺς ὀξύρρημιαν σκηπτομένη.
5 ἔτι γὰρ ἄς ἀλλήλους ἐπόπτως εἶχον. μετὰ δὲ τις ἐκ παλατίου, P 14
Κοναδρῶτος ὄνομα, ἤκει ἤδη δευκότος ἡλίου, τήν τε αὐλειον
ἐπερβὰς ἑξαπινάλως παρὰ τὴν ἀνδρωνίτιδα, ἔστη θύραν, φάσκει
πρὸς τῆς βασιλίδος ἐνταῦθα ἐστάνθαι. ὅπῃ ἐπεὶ Βελισάριος
ἤκουσε, χεῖρας καὶ πόδας ἐπὶ σιβάδος ἐκλυσας ὑπτιος ἔκειτο,
10 πρὸς τὴν ἀναίρεσιν ἐτοιμώτατος· οὕτως ἅπαν αὐτὸν τὸ ἄρρενω-
πὸν ἀπολειοίπει. οὕτω τῶν δὲ Κοναδρῶτος παρ' αὐτὸν εἰσελ-
θὼν γράμματα οἱ τῆς βασιλίδος ἐπέδειξεν. ἐδήλον δὲ ἡ γραφή
τάδε „Ἄ μὲν εἰργάσω ἡμῶς, ὦ βέλτιστε, οἷσθα. ἐγὼ δὲ πολ-
λὰ ὀφειλόνσα, τῇ σῇ γυναικί, ταύτῃ δὲ τὰ ἐγκλήματά σοι ἀφεί- B
15 ναι ἔσμπαντα ἔγνωκα, ἐκείνῃ τὴν σὴν δωρομένην ψυχὴν. τὸ
μὲν οὖν ἐνδεν σοὶ τὸ θαρσεῖν ὑπὲρ τε τῆς σωτηρίας καὶ τῶν χρη-
μάτων περιεσθῆναι. ὁποῖος δὲ σὺ πρὸς αὐτὴν ἔση διὰ τῶν πρᾶξαν-
σόμενων εἰσόμεθα.“ ταῦτα ἐπεὶ Βελισάριος ἀνέλεσθαι, ἅμα
μὲν ὑφ' ἡδονῆς ἐπὶ μέγα θορᾶς, ἅμα δὲ καὶ τῷ παρόντι ἐπιδεί-

2. 3. οὔτε — οὔτε] οὐδὲ — οὐδέ AP.

ποιουμένη Suidas s. v. ὀξύρρημιαν.

4. σκηπτομένη] προσ-
ποιουμένη Suidas s. v. ὀξύρρημιαν.

9. σιβάδος] Vulgo σι-
βάδος. ibid. „ἐκλυσας] Quid si legamus ἐκλυσας? ALBM.

11. ἀπολειοίπει] ἀπελειοίπει Alem. Frustra. 13. πολλὰ

Alem. P. τὰ πολλὰ A. 14. „ταύτης δὲ] Alter mss. liber ταύ-

τῃ δὲ. utrumque ἀμφίβολον. nam ad Antoninam referri videtur.

Si sine libris movendum nihil sit, et priorem lectionem retineamus,

subintelligendum erit ἕνεκα: si posteriorem, ταύτῃ δὲ idem erit

atque ταύτης δὲ ἕνεκα τῆς αἰτίας. ALBM. Recepti ταύτῃ δὲ.

ταύτης δὲ χάριν Reisk.

animi pendere, perterritus metu, anxioque sollicitudine mortem ignaviter
vereri. Antoninam prorsus ignara, quam nec fingere animo sibi facile
poterat, forte obambula-
bat crudelitatem causata, ut graviorem ma-
riti suspicionem exciteret, cum ecce post solis occasum e regia Qua-
dratus, superat vestibulo, ostio repente cancelli adstitit, missus, ut
aiebat, ab Antoninica. Hoc audito Belisarius, pedibus atque manibus
resolutis, in terram cecidit resupinus, ad necem paratissimus, adeo omni
prorsus animi fortitudine destituebatur. Quadratus adhuc subsistens Au-
gustae litterarum manu praeferebat, in hanc ferme sententiam scriptas:
In nos quae commiseris, praescire vir, non ignoras; sed quod ego pluri-
mum debeam uxorituae, est cur eius causa tua tibi crimina condonem, illi
tuam vitam concedam, per eam sit tibi in posterum de salute, deque for-
tunis bene sperare. Sed in Antoninam te qualem consideris, rebus ipsis
te nobis demonstraturum scito. Haec ubi perlegit Belisarius, gestire prae
laetitia vehementer coepit, sulque animi certam Quadratum etiamnum

Procopius III.

ξιν ἐθέλων ποιέσθαι τῆς γνώμης, ἀναστὰς εὐθὺς παρὰ τοὺς γυναικὸς πόδας ἐπὶ στόμα πίπτει. καὶ χειρὶ μὲν ἑκατέρᾳ περιλαβὼν αὐτῆς ἄμφω τὰς κνήμας, τὴν δὲ γλῶσσαν αἰ τῶν ταρσῶν τῆς γυναικὸς μεταβιβάζων, τοῦ μὲν βίου καὶ τῆς σωτηρίας αἰτίαν ἐκάλει, ἀνδράποδον δὲ αὐτῆς τὸ ἐνθὺνδε πιστὸν ὡμολόγει 5
 C καὶ οὐκ ἀνὴρ ἔσεσθαι. καὶ τῶν χρημάτων δὲ ἡ βασιλὶς τρεῖς 6
 A 20 κρητὰ χρυσοῦ κεντηνάρια τῷ βασιλεῖ δοῦσα, τὰλλα Βελισαρίῳ ἀπέδοτο. τὰ μὲν οὖν ἄμφι Βελισαρίῳ τῷ στρατηγῷ τῇδε κεχωρήκει, ὥπερ ἡ τύχη οὐ πολλῷ πρότερον Γελέμερό τε καὶ Οὐίτιγγιν δοριαλώτους παρεδεδάκει. ἐκ παλαιοῦ δὲ Ἰουστινιανόν τε 10
 καὶ Θεοδώραν πλοῦτος ὁ τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἀκριβῶς ἐκνίζεν, ὑπέρογκός τε ὢν καὶ βασιλικῆς αὐλῆς ἄξιος. ἔφρασκόν τε ὡς τῶν δημοσίων χρημάτων Γελέμερός τε καὶ Οὐίτιγγιδος τὸ πλεῖστον ἀποκρυψάμενος λάθρᾳ ἔτυχε, μοῖραν δὲ αὐτῶν βραχεῖαν τε τινα καὶ οὐδαμῇ ἀξιόλογον βασιλεῖ ἔδωκε. πόνους δὲ τοὺς τοῦ ἀν- 15
 D θρώπου καὶ τῶν, ἔξωθεν τὴν βλασφημίαν διαριθμούμενοι, ἅμα δὲ καὶ σκῆψιν ἀξιόχρεων ἐπ' αὐτῷ οὐδεμίαν κεκομισμένοι ἥσυχῇ ἔμενον. τότε δὲ ἡ βασιλὶς αὐτοῦ λαβομένη κατωρρωδηκότος τε καὶ ἀποδειλιάσαντος ὅλως πράξει μιᾷ διεπράξατο ξυμπάσης αὐτοῦ τῆς οὐσίας κυρία γενέσθαι. ἐς κῆδος γὰρ ἀλλήλοις ξυνηλ- 20
 θέτην εὐθὺς Ἰωαννίνα τε ἡ Βελισαρίου θυγάτηρ, ἥσπερ μόνης ἐχγόνει πατὴρ, Ἀναστασίῳ τῷ τῆς βασιλίδος θυγατρὶδῷ μνηστῇ

10. δοριαλώτους] Vulgo δορυαλώτους.

17. κεκομισμένοι] πεπορισμένοι Reisk.

ηλθέτην Suidas v. κῆδος.

14. ἔτυχε] ἔσχε Reisk.

20. ξυνηλθέτην] συν-

praesentem sibi parare cupiens; repente ad coniugis pedes effusus, manibus tibias prehensat, modo hunc, modo illum pedem osculatur, salutis illam appellans auctorem; se non maritum, immo mancipium fidei in posterum ait censendum fore. Caeterum Augusta de illa pecuniarum copia ad tria millia auri pondo impartita Caesari, reliqua Belisario permisit; cui sic iste contigere, quemadmodum Gelimerae ac Vittigi, quos illi fortuna paulo ante abiugarat. Iam inde a multo tempore Iustinianum ac Theodoram graviter pungebat huius viri divitiarum vis immensa, et Imperatoris prorsus aerario digna; conquerebantur vero publicarum Gelimerae Vittigisque pecuniarum partem maximam alicubi penitus ab eo retrusam, minimam vero ac nullius fere ponderis Imperatori delatam. Verum id tacite tulerunt, simul recensitis viri rebus praeclare gestis, simul veriti aliorum obrectationes, praesertim cum idoneam adversus eum praestendere causam non possent. At ubi trepidantem illum Augusta deprehendit, et animum penitus despondentem, uno effecit conatu ut omnium eius fortunarum adiret possessionem contracta statim affinitate. Nam Ioanninam Belisarii filiam, quae una illi fuit, Anastasio ex

γέρονε. Βελισάριος μὲν οὖν ἀρχὴν τε ἀπολαβεῖν τὴν οὐκείαν ἤξιον
καὶ στρατηγὸς τῆς ἑώας ἀποδειχθεὶς πάλιν ἐπὶ Χοσρόην καὶ Μή-
δους ἐξηγήσεσθαι τῷ Ῥωμαίων σφρατῷ, Ἀντονίνα δὲ οὐδαμῶς
εἶα· περιυβρίσθαι ἐν τοῖς ἐκείνῃ χωροῖς πρὸς αὐτοῦ ἔφρασκεν,
5 ἅπερ οὐκέτι τὸ λοιπὸν ὄψεσθαι. διὸ δὴ Βελισάριος ἄρχων τῶν P 15
βασιλικῶν καταστάς ἐπποκόμεν ἐς τὴν Ἰταλίαν τῇ δευτέρῳ ἐστά-
λῃ, ὁμολογήσας βασιλεῖ, ὡς φησι, χρήματι μήποτε αὐτὸν ἐν
τῷδε τῷ πολέμῳ αἰτήσιν, ἀλλὰ ξύμπασαν αὐτὸς τὴν τοῦ πατέ- A 21
ρος παρασκευὴν χρήμασιν οὐκείοις ποιήσασθαι. πάντες μὲν οὖν V 289
10 ὑπετάρηζον τὰ τε ἀμφὶ τῇ γυναικὶ τάντῃ, ἥπερ ἐρρήθη, Βελι-
σάριον διοικήσασθαι καὶ βασιλεῖ ταῦτα ὁμολογήσθαι ἀμφὶ τῷ πο-
λέμῳ, ἀπαλλαξέοντα τῆς ἐν Βυζαντίῳ διατριβῆς, ἐπειδάν τε
τάχιστα τοῦ τῆς πόλεως περιβόλου ἐκτὸς γένηται, ἀρπάσασθαι τε
αὐτίκα τὰ ὄπλα καὶ τεγγεῖαν καὶ ἄνδρὶ πρόπον ἐπὶ τε τῇ γυναικὶ B
15 καὶ τοῖς βιασαμένοις φρονήσαι. αὐτὸς δὲ πάντα τὰ ξυμπεσόντα
ἐν ἀλογίᾳ πεποιημένος. δοκῶν τε τῶν Φωτίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις
ἐπιτηδεύοις δμώμοσμένων ἐν λήθῃ τε πολλῇ καὶ ὀλιγωρίᾳ γεγόμε-
νος ἐπῆτο τῇ γυναικὶ, καταστάς ἐκτόπως εἰς αὐτὴν ἐρωτόληπιος,
καὶ ταῦτα ἐξήκοντα ἤδη γεγονυῖαν ἔτη. ἐπειδὴ μέντοι ἐν Ἰταλίᾳ
20 ἐγένετο, εἰς ἡμέραν ἐκάστην ἀπ' ἐναντίας αὐτῷ τὰ πρόγματα
ἐχώρει, ἐπὶ οἱ διαρρήδην τὰ ἐκ Θεοῦ πόλεμα ἦν. πρῶτον μὲν
γε τὰ τῷ στρατηγῷ τούτῳ ἐν τοῖς ξυμπίπτουσιν ἐπὶ τε Θεωδῶτι C
καὶ Οὐλίγγιν βουλευόμενα, καίπερ αὐκ ἐπιτηδείως τοῖς πρασσο-

4. εἶα Alem. P. εἶη A.

ibid. περιυβρίσθαι] γὰρ addit Reisk.

filia nepotì spondendam curat. Interim Belisarius, ut in antiquum resti-
tuatur dignitatìs gradum petit, utque Imperator in Oriente designatus
adversus Chosroem, et Persam militem Romanum ducat. Antonina re-
clamat, provinciasque minime se illas prospecturam dieit, in quibus ab
eo gravissimis affecta fuisset iniuriis. Quare Belisarius Imperatoris sta-
bulo praefectus, secundo in Italiam mittitur; ea, ut fertur, data Cae-
sari conditione, nullas ut eo bello pecunias peteret, sed aere suo id ap-
paratum, agitatoinque conficeret. Ita cum Caesare pacisci Belisarium,
et cum Antonina coniuge rem omnem compositam habere alii quidem sus-
picabantur, ut qui exire Byzantio discuperet, quo pede muris elato ar-
riperet arma, et strenue aliquid, suaeque virtute dignum faceret in con-
iugem, et qui se acerbo casu oppressissent. Verum ille iis quae acci-
dissent neglectis, et sacramenti, quo Photio, ac reliquis familiaribus
tenebatur, per summam oblitus iniuriam, totus ab Antonina pendebat,
cuius licet annos natae sexaginta ardebat amore flagrantissimo. In Ita-
liam ubi pervenit, infelices rerum eventus, quandoquidem divino numine
adverso, in dies coepit experiri. Primo quidem bello contra Theoda-
tum et Vittigem, quae pro re nata cepit consilia, licet minime oppor-

- μένοις δοκοῦντα ἔχειν, ἐς ξύμφορόν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλείστον ἐτελεύτα
τέλος· ἐν δὲ τῷ ὑστέρω ῥόξαν μὲν ἀπήνεγκεν· ὅτι δὴ τὰ βελτίω
βεβούλευται, αἶτε καὶ τῶν κατὰ τὸν πόλεμόν τόνδε πραγμάτων
γέγονώς ἐμπειρός, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀποβαλίνουσι κακοτυχοῦντι τὰ
πολλὰ ἐς ἄβουλλας δόκησιν· αὐτῷ ἀπεκρίθη. οὕτως ἄρα οὐκ ἀν-
θρώπων βουλαῖς, ἀλλὰ τῇ ἐκ θεοῦ ῥοπῇ πρωτανεύεται τὰ ἀν-
θρώπεια, ὃ δὴ τύχην εἰδῶσαι καλεῖν ἄνθρωποι, οὐκ εἰδότες ὅτου
δὴ ἕνεκα ταύτῃ πρόεισι τὰ συμβαίοντα, ἥπερ αὐτοῖς ἔγδηλα γί-
νεται. τῷ γὰρ ἀλόγῳ δοκοῦντι εἶναι φιλεῖ τὸ τῆς τύχης ὄνομα
A 2 προσχωρεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡς πη ἐκάστῳ φίλον, τούτῃ 10
δοκίτω.
- D εἰ. Βελισάριος δὲ τὸ δεύτερον ἐν Ἰταλίᾳ γενόμενος αἰσχι-
στα ἐνθόδε ἀπήλλαξε· τῆς μὲν γὰρ γῆς ἐς πεντάετες ἐπιβῆναι
οὐκ ἔχουσεν, ὥσπερ μοι ἐν τρισὶ ἔμπαρόθεν λόγοις ἐρρήθη, ὅτι
P 16 μὴ ἐνθάδε ὀχυρώμα ἦν. ναυτιλλόμενος δὲ πάντα τοῦτον τὸν χρό-
νον τὰ ἐπιθλάσσια περιήει. Τωτίλας δὲ λυσσῶν ἦν αὐτὸν ἔξω
τείχους λαβεῖν, οὐ μέντοι εἶδεν, ἐπεὶ ῥρηδία πολλῇ υδρὸς τε

5. οὕτως — προσχωρεῖν] Suidas s. v. τύχη. οὕτως — δοκίτω
hisdem fere verbis leguntur De bello Gotth. p. 600 c. 8. ἥπερ]
εἴπερ vulgo, consentiente Suida. Correxī ex altero loco. 9. ἀλό-
γῳ] παραλόγῳ 600. 13. ἐπιβῆναι οὐκ ἔχουσεν Alem. Lé-
gébatur ἀποβῆναι ἔχουσε. De bello Gotth. 3. p. 548 a. γῆς μὲν τῆς
Ἰταλῶν πεντάετες οὐδαμῇ ἐπιβίς. 14. „ὅτι μὴ ἐνθάδε ὀχυρώ-
μα ἦν] Imo erant praesidia, in quae Belisarius recipere se pote-
rat; sed haec, et quae sequuntur foede a librariis corrupta, ex li-
bro 3 belli Gotthici restitui possunt: ἐκ τε ὀχυρώματος· αἰεὶ ἐπιθα-
λασσίον τινὸς ἐς ἄλλο ἐπὶ τῆς παραλίης ὀχυρώμα διηγεῖται ναυτιλ-
λόμενος.“ ALEM. 16. περιήει om. A, indicata lacuna. ibid.
Τωτίλας] τουτίλας Vat. ibid. λυσσῶν ἦν Vat. Aberat ἦν.

tuna rebus viderentur, ad exitus tamen plerumque felices deducta sunt. Secundo vero illa demum fuit aliorum de eo sententia, optime quidem consultare, utpote qui Italici belli administrandi experimentum haberet; at rebus ut plurimum male sic recidentibus, minime sani consilii opinione movit, confirmavitque. Sane res mortalium non humana ratione, sed a deo quibusdam veluti momentis gubernantur; etsi fortunam ii vocare consueverunt, qui licet rerum eventus teneant, minime tamen causas, quibus res ipsae ita fiuntur, fitque ut quod carere ratione videtur, e vestigio fortunae nomen consequatur. Verum quisque, ut libet, de his ita sentiat.

5. Post secundam ergo Belisarius in Italiam expeditionem turpis-
sime inde redūcitur, cum e navigiis in terram descendere, ut supra me-
moravi, quinquennium totum nequiverit, neque in certum aliquod prae-
sidium se recipere, sed perpetuo maritimam oram classe legeret. Certe
licet insane Totilas cuperet, minime tamen illum cum toto Romanorum

καὶ ῥώμης ὁ Ῥωμαίων στρατός εἶχετο· διὸ δὴ οὐτὲ τῶν ἀπο-
 λωλότων ἀνέστησαν, ἀλλὰ καὶ Ῥώμην προσαπώλεσε καὶ τὰλλα
 ὡς εἰπεῖν ὑπάντα. ἐγένετο δὲ φιλοχρήματος ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ
 πάντων μάλιστα καὶ κέρδους ἄσχερῳ ἐπιμελητῆς ἀκριβέστατος,
 5 αἵτε οὐδὲν ἐκ βασιλείως κεκομισμένοι, Ἴταλούς ἀμέλει σχεδὸν πάν-
 τας, οἵπερ ὄκνητο ἐπὶ Ραβέννης καὶ Σικελίας, καὶ εἴ του ἄλλου
 κατὰ ταχεῖν ἐν ἐξουσίᾳ ἔσχευ, ἐλήισατο οὐδενὶ κόσμῳ, λογισμοὺς B
 δὴθεν τῶν βεβιωμένων καταπραττόμενος. οὕτω γὰρ καὶ Ἡρω-
 διανὸν μετιὼν χρήματα ἦντι, ὑπάντα τῷ ἀνθρώπῳ ἐπανασείων.
 10 οἷς δὴ ἐκεῖνος ἀχρόμενος ἀπειτάζατο μὲν τῷ Ῥωμαίων στρατῷ,
 αὐτὸν δὲ εὐχὴς ἔχον τε τοῖς ἐπομένοις καὶ τῷ Σπολετῷ Τωτίλῃ
 καὶ Γότθοις ἐνέδωκεν. ὅπως δὲ αὐτῷ τε καὶ Ἰωάννῃ τῷ Βιτα-
 λιανοῦ ἀδελφῶν διχοστατῆσαι συνέβη, ὅπερ τὰ Ῥωμαίων πρά-
 γματα μάλιστα ἔσφηλεν, αὐτίκα δηλώσω. ἐς τοῦτο ἀπεχθείας
 15 Γερμανῷ ἡ βασιλεὺς ἤλθεν ἐπιδηλότατόν τε ἅπασιν τὸ ἔχθρος ἐποίη,
 ὥστε ἀπὸ κηδεύειν, καίπερ βασιλείως ἐκείνῳ ὄντι, ἐτόλμη οὐ-
 δεῖς, ἀνυμφοὶ τε αὐτῷ οἱ παῖδες γεγόνη, μέχρις αὐτῇ ἐβίον. C
 ἡ τε θυγάτηρ αὐτῷ Ἰουστίνῃ ἐπὶ ἑκτοκάλδεκα ἔτη ἡβήσασα ἔτι A 23
 ἀνυμνέαιος ἦν. διὰ τοι τοῦτο ἦντο Ἰωάννης πρὸς Βελισσαρίον

6. ὄκνητο] Vulgo ὄκνητο. 11. αὐτὸν] Vulgo αὐτόν. ibid.
 Σπολετῷ ex Bello Gotth. addunt Alem. P: om. A, posito asterisco.
 12. Βιταλιανοῦ Alem. ex MS. Mediol. et P: Βιταλιανῷ A.
 17. μέγας αὐτῇ τοῦ βίου A. „Alter codex Vat. μέγας αὐτοῦ τοῦ
 βίου, quasi toto vitae tempore Germani liberi Iustinus et Iustinianus
 sine uxoribus fuerint. Haud ita est. Quare legendum censeo μέ-
 γας αὐτῇ ἐβίον, nempe Theodora: idque in historia clarum est.“
 ALEM. 19. Βελισσαρίον Alem. P. βελισσάριον A.

exercitu timore perculsum in aciem deducere potuit. Quare afflictas Ro-
 mae res non restituit; quin Romam etiam, et si quae alia reliqua erant,
 de manibus insuper amisit. Nihil ex aerario Caesaris ad hoc bellum illi
 fuit; proinde hoc tempore profunda laboravit avaritia, omneque studium
 ad turpe compendium convertit. Sic Italos fere omnes, Ravennates, Si-
 culosque indigenas expulavit, et si quos alios fortuna in eius potestatem
 coniecisset, a quibus nescio quo iure antea vitae cogitationum poe-
 nas exegit. Sic in Herodianum animadversurus, pecunias petiit, minas
 omnes intendens; quarum ille pertaesus dictum Romanis sacramentum
 exuens, cum suis cohortibus seque et Spoletum Totilae, Góthisque de-
 didit. Libet hic narrare causam, quamobrem a Belisario alieno esse
 animo coeperit Ioanne Vitaliani ex sorore nepos; ingenti sane damno
 rei Romanorum publicae. Tantum in Germanum Augusta gerebat odium,
 tamque omnibus manifestum, ut nullus cum illo, licet Imperatoris fratris
 filio, connubia iungere auderet. Nam eius liberi, quoad illa vixit, nul-
 las nuptias adepti sunt. Iustina vero filia octavum iam et decimum age-
 bat annum, neque dum tamen nuptiarum solemnia celebrarat. Ergo cum

σταλεις ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον, ἐς λόγους αὐτῶ· κάτασθῆναι ὁ Γερ-
 V 290 μανὸς ἀμφὶ τῇ κηδεῖα ἡγάγκαστο, καὶ ταῦτα λαν ἀπὸ τῆς ἀξίας
 τῆς αὐτοῦ ὄντι. ἐπεὶ τε τὸ πρῶγμα ἤρεσκεν ἄμφω, ὅρκοις ἀλ-
 λήλους ἐγνωσαν δεινотάτοις καταλαβεῖν, ἥ μὴν τὸ κῆδος ἐπιτε-
 λείειν δυνάμει τῇ πάσῃ, ἐπεὶ αὐτοῖν ἐκάτερος τὸ θαρσεῖν ἐπὶ θα- 5
 τέρω ὡς ἤκιστα εἶχεν, ὁ μὲν τῷ ξυνειδέναί ὅπῃ δὴ τῶν ὑπὲρ τὴν
 D ἀξίαν ὀρέγοιτο, ὁ δὲ κηδεστοῦ ἀπορούμενος· ἥ δὲ οὐκ ἔχρουσα
 τίς γένηται διὰ πάσης ὁδοῦ ἰοῦσα ἐκάτερον μετιέναι μηχανῇ πάσῃ
 οὐκ ἀπῆξιον, ὥπως ἂν τὰ πραττόμενα μηχανῇ τῇ πάσῃ διακω-
 λῶσι. ἐπεὶ δὲ αὐτοῖν καίπερ πολλὰ δεδοξαμένη ἀναπείθειν οὐδέ 10
 τερον ἔσχε, διαρρήδην ἀπολείν τὸν Ἰωάννην ἠπειλήσει· καὶ ἀπ’
 αὐτοῦ Ἰωάννης αὖθις ἐς Ἰταλίαν σταλεις οὐδαμῇ συμμίξαι Βελι-
 σαρίῳ ἐτόλμησε, τὴν ἐξ Ἀντωνίνης ἐπιβουλήν δεῖσας, ἕως Ἀν-
 τινίνα ἐς Βυζάντιον ἤλθε. τὴν τε γὰρ βασιλίδα ταύτην ἐπι-
 στείλαι τὸν αὐτοῦ ἄνδρα οὐκ ἄπο τοῦ εἰκότος ἂν τις ὑπώ- 15
 πτευσαι, καὶ τὸν Ἀντωνίνης σταθμωμένῳ τρόπον ἀπαντᾷ τε
 P. 17 Βελισάριον ἐνδιδόναι ἥ γυναικὶ ἐπισταμένῳ δέος ἐγένετο· μέγα
 καὶ τὸν ἐσήει. τοῦτο γοῦν Ῥωμαίοις τὰ πρῶγματα καὶ πρότερον

6. τῷ ξυνειδέναί Alem. Legebatur τὸ ξυνειδέναί. 7. ἥ δὲ
 Alem. P. τῶν A. τότε Alem. in schedis. „Θεοδώρα οὖν οὐκ
 ἔχρουσα ὅ τε καὶ γένηται, vel potius οὕτως διαταξαμένην αὐτῶν
 οὐκ ἔχουσα cet.“ REISK. 11. ἀπολείν Vat. P. ἀπόλλειν A.
 14. ταύτη Alem. P. ταύτην A. 15. ἀπο τοῦ εἰκότος] Vulgo
 ἀπὸ τοῦ εἰκότος. εἰκότος Maltret. 16. σταθμωμένῳ Alem. P.
 σταθμωμένη A. „Quod sequitur ita vertit Alemannus, ut pateat
 fecisse ipsam ex puncto virgulam ac legisse σταθμώμενος pro
 σταθμωμένῳ, et ἐπιστάμενος pro ἐπισταμένῳ.“ MALT. Ante δέος
 punctum ponit Alem. et post δέος inserit οὖν. 17. Βελισά-
 ριον Alem. P. Βελισσαρίῳ A. 18. τὸν ἐσήει] τόπον σωτηρίας
 ἐσήει Reisk. Fort. δέος ἐσήει μέγα.

Ioanne a Belisario Byzantium legato verba Germanus de ineunda affini-
 tate habere cogitur, quamvis dignitate longe inferiore. Id postquam
 utrique placuit, visum est iureiurando se mutuo sanctissimo devincere,
 ut conficiendis nuptiis pro virili uterque studeret. Nam inter se gravi-
 ter diffidebant; ille quod maiora quam pro dignitate ambiret, hic quod
 alterius affinitatem desperaret. Augusta impotenti haec animo ferens,
 utrumque omnibus circumveniendum curavit artibus, ut rebus inferret
 impedimentum. Cum autem neutrum vel minis gravissimis abducere ab
 instituto posset, Ioanni palam periculum capitis ostentavit. Post haec
 Ioannes in Italiam redire iussus, a Belisarii consuetudine abstinuit, donec
 Byzantium Antonina discederet, cuius apprimè cavebat insidias.
 Namque illi ab Augusta suam imperatam necem haud vana visa fuit
 suspicio, si quis et Antoninae mores perpenderit, et Belisarium nos-
 set, omnia coniugi indulgentem. Quare ut magna haec erat formido,
 sic ea vehementer Ioannis subivit animum. Hinc ergo res Romanorum

ἐπὶ θάτερον σκέλους ἐστῶτα προσουδίζει χαίματι Βελισαρίῳ
 μὲν οὖν ὁ Γοτθικὸς πόλεμος τῆδε ἐχώρησεν. ἀπογόνους δὲ βασι-
 λέως ἰδοῦτο ὅπως οἱ ἔξῃ ἐνθύνειν ὅτι τάχιστα ἀπαλλαγῆναι. καὶ
 ἐπεὶ ἐνδεχόμενον βασιλεῦ τὴν δέησιν ἔγνω, ἄσμενος ἐὼς ἀπὸ
 5 ὧν ἔτι, χαίρειν πολλὰ τῷ τε Ῥωμαίων στρατῷ καὶ Ἰταλοῖς φρά- A 24
 σας, καὶ τὰ μὲν πλείστα ὑποχέρια τοῖς πολεμίοις ἀπολιπὼν,
 Περυσίαν δὲ πικρότατα πολιορκία πιεζομένην, ἥπερ ἔτι αὐτοῦ
 ὁδῷ ἰόντος κατ' ἄκρας ἀλοῦσα ἐς πᾶσαν ἀκούῃ ἰδεῖν ἤλθεν, ἥπερ
 μοι πρότερον διεδίγηται. ξυνηνέχθη δὲ καὶ κατὰ τὴν οἰκίαν τῷ-
 10 χης ἐγγυλίωμα ξυμπέσειν τοιόνδε. Θεαδώρα ἡ βασίλισ τῆς Βε-
 λισαρίου παιδὸς ἐξεργάζεσθαι τὴν ἐγγυήν ἐπειγομένη τῷ θνητῷ B
 πατρὶ, συχνὰ γράφουσα τοὺς γενομένους τὴν κόρην ἠνώχλει.
 οἱ δὲ τὸ κῆδος ἀναδυόμενοι ἀπετίθεντο μὲν ἐς παρούσαν τὴν
 σφετέρην τὸν γάμον, μεταπεμπομένης δὲ αὐτοὺς ἐς Βυζάντιον
 15 τῆς βασιλίδος, ἀδύνατοι εἶναι ἀπαλλάσσεσθαι τανῶν ἔξ Ἰταλίας
 ἐσκήπτοντο. ἡ δὲ γλιχομένη μὲν κύριον τὸν θνηταριδοῦν τοῦ
 Βελισαρίου καταστρέφειν πλούτου, ἥδει γὰρ ἐπὶ κληρῶν ἐσομέ-
 νην τὴν παῖδα, οὐκ ὄντος Βελισαρίου ἑτέρου τοῦ γόνου, ἐπὶ
 μέντοι τῇ Ἀντωνίνης γνώμῃ θαρσεῖν οὐδαμῇ ἔχουσα, δειμαίνου-
 20 σά τε μὴ μετὰ τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν οὐ φανείσα πιστὴ ἐς
 τὸν αὐτῆς οἶκον, καίπερ αὐτῆς οὕτω φιλανθρωπὸν ἐν τοῖς ἀναγ- C
 καιοτάτοις τυχοῦσα, διασπάσῃται τὰ ξυγκείμενα, ἐργάζεται ἀνό-
 σιον ἔργον. τῷ γὰρ μερακίῳ τὴν παιδίσκην ξυνοικίζει οὐδενὶ

6. τὰ μὲν Alem. P. τῷ μὲν A.

7. ἔτι Alem. ἐπὶ AP.

8. ἰόντος] Vulgo ἰέντος.

11. θνηταριδοῦ] θνηταριδῷ A.

16. γλιχομένη Alem. γλικομένη A. γληχομένη P.

altero veluti innixae pede, ad terram penitus collapsae ruina sunt. Sic bello Gotthico procedente, Belisarius re desperata, ut sibi quam primum ex Italia decedendi facultas fiat, Principem rogat; quo preces admittente, alacer e vestigio abit, Romanum militem, Italiamque valere habent; quam maiore ex parte sub hostium potestate, et Perusiam dira obsidione reliquit oppressam; quae, dum ipse in suscepto itinere est, expugnata, in omnia, ut supra narravimus, mala devenit. Sed domi suae, hoc interim Belisarius tulit infortunium. Theodora Augusta Belisarii filiae nuptias Anastasio nepoti perficere maturabat, ut et frequenter datis epistolis parentibus esset molestiae. Illi vitandi connubii causa in creditum nuptias reliquit; accersiti vero Byzantium, tunc ex Italia proficisci non posse praetextunt. Verum haec intelligens haud dubio puellam (nullis praeter Belisario liberis) adiutam haereditatem, bonorum Belisarii possessionem peroptat Anastasio. Antoninae tamen nihil fident augere; quin etiam veretur, ne ubi natura sibi vitae finem fecerit, benevolentiam, quam summis in rebus experta esset, et erga suam domum fidem abiciat, rescindatque pactiones. Ea re factum impium aggredi-

- νόμῳ. φῶς δὲ ὥς καὶ πλησιάζουσιν ὅτι ἐκουσίῳ ἠνάγκασε χρύ-
βδην, οὕτω τε διαπεπαρθενεμένη τὸν ὑμέναιον τῇ κόρῃ ξυνη-
ναί, τοῦ μὴ βασιλέα τὰ πρασσόμενα διακωλύσαι. τοῖς μὲντοι
ἔργῳ ἐξευγαμένον ἔρωτι ἀλλήλοιν διαπύρῳ τινὶ ὃ τε Ἀναστά-
σιος καὶ ἡ παῖς εἶποντο, καὶ χρόνος σφίσιν οὐκ ἥσσαν ἢ οὐκ ἔτι 5
A 25 μηνῶν ἐν ταύτῃ τῇ διαίτῃ ἐτρίβη. ἡνίκα δὲ Ἀντωνίνα τῆς βα-
σιλίδος ἀπογεγομένης ἐς Βυζάντιον ἦλθεν, ἐπελάθετο μὲν ἐθε-
λουσία ὧν ἐκείνη ἔναγχος ἐς αὐτὴν εἴργαστο, ὥς ἡμιδα δὲ ὑπο-
λογισαμένη ὥς, ἦν τῷ ἑτέρῳ ἡ παῖς αὐτῇ ξυνωμιλοῖτο, πε-
D πορνευμένη τὰ πρότερά ἐστι, τὸν Θεοδώρου ἐκγονον κηδεστὴν 10
ἀτιμάζει, τὴν τε παῖδα ὥς μάλιστα ἀποκρίαν βιασαμένη ἀνδρὸς
τοῦ ἐρωμένου ὑπέστησε. μεγάλην τε ἀγνωμοσύνης ἐκ τοῦ ἔργου
τούτου ἀπηνέγκατο δοῦσαν εἰς πάντας ἀνθρώπους, ἥκοντά τε οὐ-
δενὶ πότῳ ἀναπειθεὶ τὸν ἄνδρα τοῦ ἄγους αὐτῇ μεταλαχῆν τοῦδε,
ὥστε διαρρήδην τηρικᾶδε ὁ τοῦ ἀνθρώπου τρόπος ἐλήλεγκται. 15
καὶ τοὶ διδοσάμενος Φωτίῳ τε καὶ τῶν ἐπιτηδεύων τοῖς πρότερον
καὶ τὰ δωροδοκίμα οὐδ' αὖ ἐμπειδώσας συγγνώμης ἐπύχχανε πρὸς
πάντων ἀνθρώπων. αἴτιον γὰρ τοῦ ἀπύστου τῶνδρὸς οὐ τὴν
γυναικοκρατίαν, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς βασιλίδος ὑπώπτεον εἶναι.
P 18 ἐπεὶ δὲ Θεοδώρου ἀπογεγομένης, ὥσπερ μοι εἴρηται, οὔτε Φω- 20
τίου οὔτε ἄλλου τοῦ τῶν οἱ ἀναγκαίων λόγος γεγένητο, ἀλλ'
αὐτῷ δέσποινα μὲν ἡ γυνὴ ἐφάρτετο οὕσα, κύριος δὲ Καλλίγονος

3. τὰ πρασσόμενα]. Aberat τὰ. 9. ἦν τῷ Alem. ἦν τῷ AP.
16. διδοσάμενος AP. 17. δωροδοκίμα] δωροδοκίμα A.
18. τῶνδρὸς Alem. ἀνδρὸς AP. 20. ἐπεὶ δὲ] ἐπεὶ καὶ A.
ibid. οὔτε — οὔτε] οὐδὲ — οὐδὲ AP.

tur, puellamque contra ius fasque ephēbo contubernio iungit, non siq̃
rūmore per vim prostratae clanculum pudicitiae, ut sponsalibus illato
puellae vitio confirmatis, Princeps esse rebus impedimento non posset.
Hoc facto nihilominus octo mensibus Anastasius, puellaque eodem usi
contubernio, amore mutuo iam tenebantur, eoque ardentissimo. Extin-
cta Imperatrice, ubi Byzantium appulit Antonina, sciens, prudensque in
se nāper gestorum simulat oblivionem, nullamve reputans infamiam stu-
pri, si filiam nuptul sic alteri collocaret, spreto desponso Theodōrae
nepote, filiam sane invitam ab eius amore per vim abduxit. Quam qui-
dem ob rem apud omnes magnam retulit improbitatis opinionem; venien-
tem vero ex Italia coniugem in partem tanti sceleris trahit nullo nego-
tio. Et quidem Ingenium Belisari aperte tandem deprehensum tum est.
Nam quod pridem Photio, nonnullisque necessariis promissi fidem non
praestiterit, facile veniam apud omnes invenit, qui nunquam suspicaren-
tur coniugis dominatu, sed Imperatricis formidine fidem labefactatam:
verum ea, ut dixi, defuncta cum nullam Photii, nullam familiarium ra-
tionem duceret, sed coniugem, eiusque lenonem Calligonum imperitantes

ὁ προαγαγὸς ἦν, τότε δὴ ἀπογόνους αὐτοῦ ἅπαντες ἐχλεύαζόν V 291
 τε διαδουλοῦντες καὶ ὅτε ἄνθρωποι ὀφλισκάνοντι βλοσυροῦντο. τὰ
 μὲν οὖν ἡμαρτημένα Βελισαρίῳ ἀπαρκαλύπτως ἀπαῖν ταύτῃ πη
 ἔχει· τῇ δὲ Σέργῳ τῷ Βάχχου παιδί ἐπὶ Ἀβύθης ἡμαρτημένα
 5 διαφύκας μὲν ἐν λόγοις μοι τοῖς ἐπιτηδείας ἀσκήλωνται, ὅς δὲ αὐ-
 τῶν αὐτῶν γέγονε Ῥωμαίοις ἐνταῦθα διαφθαρεῖν τὰ πράγματα τὰ
 τε πρὸς Λευέθας αὐτῷ πρὸς τῶν ἐπαγγελίων ὁμομοσμένα ἐν ἑλο-
 γῇ πεπδημένος καὶ τοὺς ὀρθοῦντα πρόσβεις οὐδένι λόγῳ δια- B
 χρησάμενος, κοποῦτον δὲ μοι τῶν ἐντιδέχαι τῷ λόγῳ δεῖναι, ὥς
 10 οὔτε τῷ δολεῶν οἱ ἄνδρες οὔτοι παρὰ Σέργῳ ἦλθον οὔτε τινὰ A 26
 σκῆψιν ὁ Σέργιος ὑποφίας περὶ αὐτοῦ εἶχεν, ἀλλ' ἀδιώμοτός ἐπὶ
 θοῶν καλέσας τοὺς ἄνδρας διχρήσατο οὐδένι κόσμῳ· ἀφ' οὗ
 δὴ Σολόμωνι καὶ τῷ Ῥωμαίων στρατῷ καὶ Ἀβυνοὶ πᾶσι διε-
 φθάρθαι ἐνέβη. δι' αὐτὸν γάρ, ἄλλως τε καὶ Σολόμωνος τε,
 15 τελευτηκίτος, ὥσπερ μοι εἰρήται, οὔτε τις ἄρχῳ οὔτε τις στρα-
 τιώτῃ ἐς πολέμου κίνδυνον ἵνα ἦεν. μάλιστα δὲ πάντων
 Ἰωάννης ὁ Σισιννίδου τῷ ἐς αὐτὸν ἔχθει ἀπόμαχος ἦν, ὥς
 Ἀρεοβίνδος ἐς Ἀιβὴν ἀφίκετο. ἦν γὰρ ὁ Σέργιος μαλθακὸς μὲν C
 καὶ ἀπόλεμος, τὸ δὲ ἦθος καὶ τὴν ἡλικίαν κομιδῇ νέος, φθόνῳ
 20 τε καὶ ἀλαζονείᾳ ἐς ὑπερβολὴν ἐχόμενος ἐς πάντας ἀνδρῶνους,
 τεθρυνμένος τε τὴν διαίταν καὶ τὰς γνάθους φασγάνῳ, ἀλλ'

1. ἀπογόνους] καταγόνους Reisk.

2. διαδουλοῦντες AP.

5. ὅς Alem. P. ὡς A.

7. Λευέθας] Λευέθας P. Λευέθα A.

ibid. ὁμομοσμένα] ὁμοσμένα A. ὁμοσμένα P. 15. οὔτε
 τις — οὔτε] Vulgo οὐδέ τις — οὔτε.17. ἔχθει Alem. ἔχθει
 AP. ibid. ἀπόμαχος] Vulgo ἀπομαχόμενος. 21. τεθρυν-
 μένος Alem. τεθρυνμένος AP. ibid. φασγάνῳ] φασγάνῳ AP.

haberet, tunc enimvero contemni ab omnibus et veluti demens subsan-
 nari. Haec quidem, ut libere dicam, peccavit Belisarius. Quae autem
 Sergius Bacchi filius commisit in Africa, iam satis opportuno loco nar-
 rata sunt: eius enim causa res male gesta Romanis in ea provincia;
 Levathis iurata fides; conceptis ad Evangelia verbis, et violatâ tamen;
 traditâ nulla ratione octoginta legati, qui (quod mox praeterea dicen-
 dum) nea solo malo ad Sergium proficiscerentur, nec ullus esset suspi-
 cioni locus; apparatus tamen epulis acceptos, neglecto sacramento, per
 scelus interfecit; quae fuit origo non modo Solomonis ducis; sed Roma-
 norum etiam, et Africanorum interitus. Extincto Solomone, cum duces
 alii, tum milites pugnae discrimina detrectarunt, omniumque maxime
 Ioannes Sisinnius, qui ad Areobindi usque in Africam adventum praelio
 abstinuit, nempe in Sergium odio, quodque is esset inbellis et delicatus,
 ac ut aetate prorsus iuvenilis, sic etiam moribus; invidia et petulantia
 in omnes homines effusissimus, molli fractoque cultu, et buccis ad su-
 perbiâ inflatis. Verum quod Antoninae Belisarii coniugis neptem sibi

ἐπεὶ τῆς Ἀντωνίνης τῆς Βελισσάριον γυναικὸς ἐγγόνης ἐτόγγανε μνηστὴρ γενονὼς, τίσιν τινὰ ἐς αὐτὸν ἡ βασιλεὺς ἐξευκμεῖν ἢ παραλύειν τῆς ἀρχῆς οὐδαμῇ ἤθελε, κατὰ ἐνδελεχέστατα διαφθειρομένην Λιβύην ὁρώσα, ἐπεὶ καὶ Σολόμωνα τὸν Σεργίου ἀδελφὸν τοῦ Πηγάσιου φόρον αὐτῇ τε καὶ βασιλεὺς ἀφ' ὧν ἀφῆ-5 κεν. ὃ τι δὲ τοῦτ' ἔστιν αὐτίκα δηλώσω. ἐπειδὴ δὲ Πηγάσιος

D τὸν Σολόμωνα πρὸς τῶν Λευαθῶν ὠνήσατο καὶ οἱ βάρβαροι ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθησαν, ὁ μὲν Σολόμων εὖν τε Πηγάσιῳ τῷ ἐὼνη- μένῳ καὶ στρατιωταῖς ὀλίγοις τίσις ἐς Καρχηδόνα ἐπέλετο, ἐν δὲ τῇ ὁδῷ ταύτῃ λαβὼν ὁ Πηγάσιος ὃ τι δὲ ἀδικοῦντα Σολόμωνα 10 χοῖνα οἱ ἔφασκεν ἐν μνήμῃ εἶναι ὡς αὐτὸν ἔναγχος ἐκ τῶν πολεμίων ὁ Θᾶς εὔσαιτο. ὁ δὲ χαλεπήνας, ὅτι δὴ οἱ αἵτε δοριαλῶτες ὠνέδωκε, τὸν Πηγάσιον εὐθὺς ἔκτειλε, ταῦτά τε ὡστρα τῷ ἀν-

A 27 θρώπῳ ἀπέδωκεν. ἐπειδὴ τε ὁ Σολόμων ἐς Βυζάντιον ἦλθε, κα- θαρὸν αὐτὸν βασιλεὺς τοῦ φόρου ἐποίησε, αἵτε προδότην ἀνελόντα 15 τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. γράμματά τε αὐτῷ ἐδίδον τὴν ὑπὲρ τούτων ἀσφάλειαν παρεχόμενος. καὶ ὁ μὲν Σολόμων οὕτω τὴν τίσιν διαφυγὰν ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἄσμενος ἦκε, τὴν τε πατρίδα καὶ γένος τὸ κατὰ τὴν οἰκίαν ὀφόμενος. ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τίσις ἐν ταύτῃ τῇ ὁδῷ καταλαβοῦσα ἐξ ἀνθρώπων αὐτὸν ἀφανίζει. τὰ μὲν οὖν 20 ἀμφὶ Σολόμωνι τε καὶ Πηγάσιῳ τῇδὲ ἐχώρησεν...

P 19 ἔ. Οἵτινες δὲ ἀνθρώπῳ Ἰουστινιανὸς τε καὶ Θεοδώρα ἦσθη τρόπῳ τε δὴ διεσπάσαντο τὰ Ῥωμαίων πράγματα ἐρῶν

12. δοριαλῶτες AP. 14. 17. Σολόμων] σολομών A. 19. τοῦ Θεοῦ A. τοῦ om. P. 21. Σολόμωνι P. σολομώντα A. σολομώντι Alem. 22. ἀνθρώπῳ Reisk. Vulgo ἀνθρώπων.

despnderat, in eum animadvertere nunquam Augusta voluit, nec imperio spoliare, quamquam properante ruina Africam collabentem videret. Quin et iuniorem Sergii fratrem Solomonem interempti Pegasii crimine liberavit ipsa. et Imperator. Id uti se habuit, paucis expedio. Posteaquam Leuathis pro Solomone pretium solvit Pegasius, reductis domum barbaris, ipse cum Pegasio, a quo redemptus fuerat, et parva militum manu, petebat Carthaginem. Quo in itinere manifestum flagitii Solomonem monet Pegasius, meminisset nuper se divinitus ereptum ab hostibus ille indigne ferens obiectam sibi quasi mancipio libertatem, repente Pegasium interimit, illud vitae servatae praemium rapndens. Ut vero Byzantium venit, ab Imperatore caedis absolvitur, tanquam ipse morte perdidit perduellum Imperii Rom. scriptoque accipit indemnitate. Ubi supplicium ille sic evasit, patriam propinquosque revisurus in Orientem alacer properavit: sed divina ultione persequente, in itinere decessit e vita. Ita haec de Pegasio et Solomone gesta.

6. Venio nunc ad Iustinianum et Theoderam, dicturus quid hominum uterque fuerint, quibusve modis rem Romanam affligerint. Byzan-

ἔρχομαι. Λέοντος ἐν Βυζαντίῳ τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος,
 γεωργοὶ τριῖναι τρεῖς, Ἰλλυριοὶ γένος, Ζιμαρχὸς τε καὶ Διτύβι-
 στος καὶ Ἰουστίνος ὁ ἐκ Βεδέριανης, πρῶγμασιν ἐνδεδεχέστατα
 τοῖς ἀπὸ τῆς πενίας οἰκοὶ μαχόμενδι τούτων τε ἀπαλλαξέοντες
 5 ἐπὶ τῷ στρατεύεσθαι ὥρμησαν. καὶ περὶ βαδίζοντες ἐς Βυζάν-
 τιον ἦσαν, σισύρας ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοὶ φέροντες, ἐν αἷς δὲ ἄλλο
 οὐδὲν ὅτι μὴ διπύρους ἄρτους οἴκοθεν ἐμβεβλημένοι ἀφικον-
 το, ταχθέντας τε ἐν τοῖς στρατιωτικαῖς καταλόγοις βασιλεὺς αὐ-
 τοὺς ἐς τοῦ παλατίου τὴν φυλακὴν ἐπεξέλεξάτο. κλέκτιστοι γὰρ
 10 ἄπαντες τὰ σώματα ἦσαν. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀναστάσιῳ τὴν
 βασιλείαν παραλαβόντι πόλεμος πρὸς τὸ Ἰσαύρων ἔχνης ὄπλα ἐπ' V 292
 αὐτὸν ἀράμενους κατέστη. στρατιάν τε λόγον ἀξίαν ἐπ' αὐτοὺς
 ἐπεμψεν, ἥσπερ Ἰωάννης ἡγήτο, ἐκκλησίαν κυρτός. οὗτος Ἰωάν-
 νης τὸν Ἰουστίνον ἀμαρτάνους τινὸς ἕνεκα ἐν δεσμωτηρίῳ καθείρ-
 15 ξεν, ἡμέρα τε τῇ ἐποούσῃ ἐξ ἀνθρώπων αὐτὸν ἀφανίσιν ἐμελλεν, C
 εἰ μὴ τις μεταξὺ ἐπιγενομένη ὄψις ὀνείρου ἐκούλυσεν. ἔφη γάρ
 οἱ ἐν ὀνείρῳ ὁ στρατηγὸς ἐντυχεῖν τινα παμμεγέθη τε τὸ σῶμα καὶ A 28
 τάλλα κρείσσῳ ἢ ἀνθρώπῳ εἰκάζεσθαι. καὶ τὸν μὲν οἱ ἐπισκῆ-
 ψαι μεθεῖναι τὸν ἄνδρα, ὃν περ καθιέρξας ἐκείνῃ αἷ. ἡμέρα ἐτύγ-
 20 χανεν· αὐτὸν δὲ τοῦ ὕπνου ἐξαναστάντα ἐν ἀλογίᾳ τὴν τοῦ ὀνεί-
 ρου ὅψιν ποιήσασθαι. ἐπιλαβούσης δὲ καὶ ἐτέρας νυκτὸς ἐδόκει
 μὲν ἐν τῷ ὀνείρῳ καὶ αὖθις τῶν λόγων ἀκούειν ὃν περ ἡκηκόει

3. ἐνδεδεχέστατα τοῖς ἀπὸ] ἐνδεδεχέστατης ἀπὸ Suidas s. v. ἐνδε-
 λεχέστατα. 4. τοῖς Alem. Malt. τῆς AP. 7. διπύρους
 Suidas s. v. διπύρος et σισύρα. πηροῦς AP. 10. ἄπαντες]
 πάντων Reisk. 12. κατέστη Alem. P. ὀπλίζε A. 14. Ἰου-
 στίνον Alem. ex MS. Med. et P. Ἰουστινιανόν A et codd. Vat.
 15. ἀφανίσιν Reisk. ἀφανίσιν Alem. ἀφίειν A. ἀφίειν P.
 22. μὲν Reisk. μένειν AP.

tii Leo summam habebat Imperii, cum tres in Illyria nati, exercendis-
 que agris assuevi adolescentes Zimarchus, Ditybistus et Iustinus (cuius
 Bederiana patria fuit) summae, qua domi premebantur, egestatis vitan-
 dae causa, militiam sequuntur, pedibusque Byzantium veniunt, relictis
 post terga sagis, in quibus praeter secundarios panes, nihil eis quod re-
 conderent, ex re domestica fuit. Numeris militaribus inscripti ab Impe-
 ratore, utpote egregia corporis forma conspicui, ad regiae custodiam
 seliguntur. Imperio deinde potitus Anastasius, in Isauros, qui arma
 sumpserant, florentissimum immittit exercitum, quem Ioannes gibbus duc-
 ctavit. Is Iustinum criminis reum includit carcere, postridie statim ca-
 pite plectendum. Verum, ut dux ille narrare solebat, a proposito de-
 terretur, visō per quietem sibi, qui proceritate ac reliquo corporis ha-
 bitu praestantius quid homine prae se ferret, iuberetque dimitti quem
 pridie tradidisset custodiae. Ille somno excitus non magni ducit quae in

D τὸ πρότερον, ἐπιτελέσει δὲ τὰ ἐπιτεταγμένα οὐδ' ὡς βεβουλῆσθαι. τρίτον τέ οὐ ἐπιστάσαν τὴν τοῦ ὀνείρου ὕψιν ἀπειλῆσαι μὲν τῷ ἀνήμεστῳ, ἢ μὴ τὰ ἐπηγγελμένα ποιῶν, ἐπειτεῖν τε ὡς αὐτοῦ τε τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ξυγγενείας χροῖος οἱ μέγα θρηγισθοσμένω ἐς χρόνον τὸν ὀπισθεν εἶν. τῷ μὲν οὖν οὕτως Ἰου- 5 στίνω πρὸκειναι ξυνέβη, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐς μέγα δυνάμειος οὗτος Ἰουστινὸς ἐχώρησεν. ἄρχοντα γὰρ αὐτὸν Ἀνυστάσιος βασιλεὺς κατεστήσατο τῶν ἐν παλατίῳ φυλάκων. ἐπειδὴ τε ὁ βασιλεὺς ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο, αὐτὸς τῇ τῆς ἀρχῆς δυνάμει τὴν βασιλείαν παρέλαβε, τυμβογέρων μὲν γεγονὼς ἤδη, ἀμάρτη- 10 τος δὲ γράμμάτων ἀπάντων καὶ τὸ δὴ λεγόμενον ἀναλφάβητος P 20 ὢν, οὐ γεγὼς ἐν Ῥωμαῖς πρότερον τοῦτο γε. εἰδιαμένου δὲ γράμματα οἰκτεῖα τοῖς βιβλίοις ἐντιθέσθαι τὸν βασιλεῖα, ὅσα ἂν ἐπαγγέλλοντος αὐτοῦ γίνοντο, αὐτὸς μέντοι οὔτε ἐπηγγέλλεν αὐτε τοῖς πρᾶσσομένοις ξυνεπίστασθαι εἰδὼς τε ἦν. ὃς δὲ παρεδρέμειν 15 αὐτῷ ἔλαχεν ἀρχὴν τὴν τοῦ καλουμένου κοιαιστόρος Ἡρόκλος ὄνομα, αὐτὸς δὲ αὐτονόμῳ γνώμῃ ἅπαντα ἐπρασεν. ὅπως δὲ μαρτυρεῖται τῆς βασιλείας χειρὸς ἔχουιν, οἷς ἐπικεῖται τὸ ἔργον τοῦτο, ἐπενοήθη πάδε. ἔξωλῳ εἰργασμένῳ βραχεὶ ἐγκολάψαντες μωροφῆν 20 τινα γραμμάτων τετάρων, ἅπερ ἀναγνῶναι τῇ Λατίνων φωνῇ 20 δύναται, γράφειν τε βαφῇ βάναντες, ἢ βασιλεὺς γράφειν εἰώθασιν, ἐνχειρίζοντο τῷ βασιλεῖ τούτῳ. καὶ τὸ ξύλον, ὡπερ

A 29
B

10. τυμβογέρων] Suidas s. h. v. *ibid.* ἀμάρτητος — ἀναλφάβητος] Suidas s. v. Ἰουστινός. 14. ἐπηγγέλλεν P. ἐπηγγέλλεν A. 15. „ξυνεπίστασθαι] ξυνεπίσθαι, aut ξυνεφίστασθαι. Prius rectius.“ REISK. 18. οἷς ἐπικεῖται P. ἢ * * * ἐπικεῖται A. 22. ἐνχειρίζον δὲ τῷ βασιλεῖ ταύτῃν REISK.

somno visa forent, nocteque insequente iisdem in quiete visis et auditis, ac nihilominus neglectis; tertio ab eadem illa specie atrocioribus minis exagitatur, ut dicto pareat: Nam hoc, inquit, homine, huiusque propinquus opus cum primis erit, quando ira mihi mox concitabitur. Sic mortem evadere Iustino contigit. Tempore deinde procedente, magnam is consequitur potentiam, Praetorianis militibus praefectus ab Anastasio Principe: qui ubi fato concessit, ea fretus Iustinus praefectura capessivit Imperium, senex iam licet capularis, et, quod Romanis antehac non evenit, adeo litterarum expertus et, quod dicitur, analphabetus, ut cum sui soleat nominis apices libellis indere Princeps, cum quid imperat faciundum, ipse neque imperare neque compos esse posset rerum gerendarum, sed Proclus, qui officio Quaestoris fungebatur eique assidebat, omnia faceret pro arbitrio. Verum ut aliquod Imperatoris manus extaret argumentum, a magistratu, qui id munus habet, excogitatum hoc est. Tabellae ligneae perpolitae formam quatuor litterarum, quae legi Latine possent, incidendam curant, eaque libello imposita, calamus colore im-

ἐμνήσθην, τῷ βιβλίῳ ἐνθάμενοι, λαβόμενοι τε τῆς βασιλείας χει-
 ρός, περιήγον μὲν ἔξιν τῇ γραφίδι ἐς τῶν τεττάρων γραμμάτων
 τὸν τύπον, ἕως πάσας τε τὰς τοῦ ξύλου αὐτῇ περιετέλξαντες ἐντο-
 μὰς οὕτω δὴ ἀπηλλάσσοντο, τοιαῦτα βασιλείας γράμματα φέ-
 5 ροντες. τὰ μὲν ἄμφι τῷ Ἰουστίνῳ ταύτῃ Ῥωμαίοις εἶχε. γυ-
 ναικὶ δὲ ὄνομα Λουπικίνῃ ξυνώκει. αὕτη δὲ δοῦλη τε καὶ βάρ-
 βαρος οὕδα τοῦ πρόσθεν αὐτῇ ἐωνημένου παλλακῇ γέγονε. καὶ
 αὕτη μὲν ἔξιν Ἰουστίνῳ ἐπὶ βίῳ δυσμαῖς τὴν βασιλείαν ἔσχεν.
 Ἰουστίνος μὲν οὖν οὔτε τι πονηρὸν τοὺς ὑπηκόους ἐργάζεσθαι
 10 οὔτε ἀκαθὸν ἔσχεν. ἐνθ' οὖν γὰρ πολλῇ εἴχετο, ἀγλωττός τε C
 παντάπασιν ὢν καὶ ἀγροικίζομενος μάλιστα. ἀδελφιδούς δὲ αὐτῷ
 Ἰουστινιανὸς νέος ὢν ἔτι διωκεῖτο τὴν ἀρχὴν ξύμπασαν καὶ γέγονε
 Ῥωμαῖος συμφορῶν αἰτίος, οἷας τε καὶ ὅσας ἐς τὸν ἀπαντα-αἰῶ-
 να οὐδεὶς πού πρότερον ἀκοῇ ἔλαβεν. ἕς τε γὰρ ἀνθρώπων ἁδι-
 15 κων φόνον καὶ χρημάτων ἀρπαγὴν ἀλλοτρίων ῥᾶστα ἔχῳρει, καὶ
 οὐδὲν ἦν αὐτῷ μυριάδας πολλὰς ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι, καί-
 περ αὐτῷ αἰτίαν οὐδεμίαν παρὰσχομένων. καὶ φυλάσσειν μὲν
 τῶν καθ' ἑσταμένων οὐδὲν ἔξελον, ἀπαντα δὲ νεοχμοῦν ἕς αἰὲ ἦθε-
 λε, καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν, μέγιστος δὴ οὗτος διαφθαρθεὶς τῶν εὖ
 20 καθιστώτων. τὸν μὲν οὖν λοιμὸν, ὅσπερ μοι ἐν τοῖς ἐμπροσθεν D
 λόγοις ἐρρήθη, καὶ τῇ ἐπισκῆψαντα εἰς τὴν γῆν ξύμπασαν, διέ-
 φρυγον ἀνθρώποι σὺχ' ἔσονται ἢ ὅσοις διαφθαρῆναι τετύχηκεν, ἢ

1. ἐνθάμενοι] ἐπιθάμενοι Reiskius. 2. τῶν τεττάρων] τὸν
 τεττάρων AP. 14. ἀνθρώπων Alem. P. ἐξ ἀνθρώπων A.
 18. καθ' ἑσταμένων] καθ' ἑστῶτων Suidas s. v. νεοχμοῦν. ibid.
 νεοχμοῦν Alem. P. νεοχμολοῦν A. 22. ἢ ὅσοις P. cum Suida
 s. v. ἐπισκῆπτω. ἢ om. A.

butus, quo scribere mos est Imperatoribus, huic Principi tradebatur in
 manum; quam alii prehensantes ducebant, circumagebantque calamum
 per quatuor illas litterarum formas, nempe singulas tabellae incisuras,
 atque ita demum his ab Imperatore litteris reportatis recedebant. Is qui-
 dem Romanis erat Iustinus. Coniux vero, cui nomen Lupicinae fuit,
 serva eaque barbara, sui pellex emptoris Iustini, et ad usque vitae
 exitum Imperii socia. Neque malo subiectis, neque bono esse Iustinus
 quidem potuit, insignis homo stoliditatis, summa cum infantia summa-
 que cum rusticitate coniunctae. At eius sororis filius Iustinianus aetate
 adhuc iunior, et qui summam moderabatur Imperii, is demum fuit Ro-
 manis tot tantorumque malorum auctor, quot et quanta audita non sunt
 ex omni superiorum aetatum memoria. Facile prorumpbat in opum alie-
 narum rapinas, in caedes, sic ut pro nihilo duceret innumeram perdere
 omnis criminis insontem multitudinem. Statuta servare, nequaquam illi
 animus; contra semper rebus studere novis, et, uno verbo, bene con-
 stitutis pestem importare funestissimam. Iuxta illam, quam superioribus

- A 30 οὐδαμῇ τῇ νόσῳ ἀλόντες ἢ ὑγιαζόμενοι, ἐπειδὴ σφίσι ἀλῶναι
 ξυνέβη. ἄνδρα δὲ τοῦτον διαφυγεῖν ἀνθρώπῳ γε ὄντι τῶν πάν-
 των Ῥωμαίων οὐδενὶ ξυνηνέχθη, ἀλλ' ὥσπερ τι ἄλλο ἔξ οὐρα-
 νοῦ πάθος ὄλω τῷ γένει ἐπεισεσὸν ἀνέπαφον οὐδένα πάντελως
 εἶασε. τοὺς μὲν γὰρ ἔκτεινεν οὐδενὶ λόγῳ, τοὺς δὲ περὶ μάχο-5
 μένους ἀφείλε ἀθλιωτέρους τῶν τετελευτηκότων ἐργάζετο, εὐχομέ-
 νους τὰ παρόντα σφίσι διαλῦσαι θανάτῳ οἰκτίστω. τινῶν μὲν-
 ται ξὺν τοῖς χρήμασι καὶ τὰς ψυχὰς εἶλεν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἦν αἰ-
 τῷ μόνην καταλῦσαι τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν, Διβῆς τε καὶ Ἰτα-
 V 293 λίας οὐκ ἄλλου του ἕνεκα πεποιῆσθαι τὴν ἐπικράτησιν ἴσχυσεν 10
 P 21 ἢ ὥστε ξὺν τοῖς πρότερον ἑφ' αὐτῷ οὐσι διολῆσαι τοὺς ταύτῃ ἀν-
 θρώπους. οὐπω γοῦν δεκαταῖος εἰς τὴν δύναμιν γεγονὼς Ἀμάν-
 τιον τῶν ἐν παλατίῳ εὐνοσῶν ἄρχοντα ξὺν ἑτέροις τισὶν ἔξ αἰ-
 τίας οὐδεμιᾶς ἔκτεινεν, ἄλλο οὐδὲν τῷ ἀνθρώπῳ ἐπενεγκὼν, πλην
 γε δὴ ὅτι ἐς Ἰωάννην τὸν τῆς πόλεως ἀρχιερέα λόγον τινὰ προ-15
 πετῇ εἶποι. καὶ ἀπ' αὐτοῦ φοβερώτατος γέγονεν ἀνθρώπων
 ἀπάντων. αὐτίκα δὲ καὶ Βιταλιανὸν τὸν τύραννον μετεπέμψατο,
 ᾧ δὴ τὰ πιστὰ πρότερον ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας παρέσχετο, διαλα-
 χὼν αὐτῷ καὶ τῶν ἐν Χριστιανοῖς μυστηρίων. ὁλλῶ τε ὕστερον
 ἔξ ὑποψίας αὐτῷ προσκεκρουκότα ξὺν τοῖς ἐπιτηδείοις ἐν παλά-20
 τίῳ λόγῳ οὐδενὶ διεχρήσατο; πιστεῖς οὕτω θανάτῳ ἐμπεδῶσαι
 οὐδαμῇ ἀξιώσας.

1. ἢ ὑγιαζόμενοι ex MS. Med. Alem. et P. ἢ * γενόμενοι A: unde
 Tourpius ἢ περιγενόμενοι. ibid. σφίσι] σφίσι AP. 10. ἴσχυ-
 σεν] ἔσπευσεν Reisk. 16. φοβερώτατος P. φοβεράτερος A.

libris in totum fere terrarum orbem pervasisse narravimus, non paucio-
 res homines vel non conceptam effugere contigit, vel conceptam depel-
 lere, quam ea perire. At Iustinianum evitavit nemo Romanorum omnium,
 qui velut e caelo immissa perniciēs ac labes nullum non infecit, alios ne-
 farie de medio sustulit; aliis vitam dira afflictandam egestate condonans,
 perditis miseriorēs effecit, qui vel crudelissimo supplicio tantis mēsis
 solvi cuperent; aliorum demum nec fortunis parcere, nec vitae libuit.
 Non illi satis Romanum Imperium evertisse; ad subiugandam Africam
 et Italiam vires convertit, ut cum subiectis sibi Provinciis illas etiam
 gentes unum in exitum deturbaret. Vix decimus dies abierat ex quo
 cum potestate fuit, et Amantium eunuchorum aulae principem nonnullis
 cum aliis interfecit, in crimen illū ea tantum re ducens, quod nescio
 quam vocem petulantius in Ioannem iactavit urbis antistitem; ex quo
 omnium hominum evasit formidolōsissimū. Illico vocatum mittit Vitalia-
 num Tyrannum fide publica, impunitate promissa, et una susceptis
 Christianorum mysteriis. Paulo deinde post dato suspitioni, atque of-
 fensionī loco, eum ac necessariis in Aula impie contrucidavit, nihil ve-
 ritus fidem fallere tam formidandam.

ζ'. Τοῦ δὲ δήμου ἐκ παλαιοῦ ἐς μοίρας δύο διεστηκότος, Β
 ὥσπερ μοι ἐν ταῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, μίαν αὐτὸς τὴν
 Βενέτων ἐταιρισάμενος, ἣ οἱ καὶ τὸ πρότερον κατεσπονδασμένη
 ἐτόγγανε, ξυγγέν-τε καὶ συνταγῆσαι ἅπαντα ἴσχυσε. καὶ ἀπ'
 5 αὐτοῦ ἐς γόνυ ἔλθειν Ῥωμαίοις τὴν πολιτείαν πεπολήκεν. οὐχ
 ἅπαντες δὲ οἱ Βένετοι ἐπισπένδοι τῇ τοῦδε ἀνδρὸς γνώμῃ ἐγα- A 31
 σαν, ἀλλ' ὅσοι στασιῶται ὄντες ἐτόγγανον. καὶ αὐτοὶ μέγιστοι
 προϊόντος ἤδη τοῦ δεινοῦ σωφρονέστατοι ἔδοξαν εἶναι ἀνθρώπων
 ἁπάντων. ἐνδεστέρωσ γὰρ ἡ κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἡμάρτανον. οὐ C
 10 μὴν οὐδὲ αὖν πρασίνων οἱ στασιῶται ἡσυχῇ ἔμενον, ἀλλὰ καὶ
 αὐτοὶ ἔκρασσον ἀεὶ τὰ ἐγκλήματα ἐς ὅσον σφίσι δυνατὰ ἐγχεῖναι,
 καίπερ κατὰ μόνας διηγεῖς κολαζόμενοι. ὅπερ αὐτοὺς ἐς τὸ
 θρασύνεσθαι πολλῶ ἔτι μᾶλλον ἐς ἀεὶ ἤγεν. ἀδικοῦμενοι γὰρ
 εὐώθασιν ἐς ἀπόνοιαν τρέπεσθαι ἀνθρώποι. τότε οὖν τὸς Βε-
 15 νέτους αὐτοῦ ἠπλῶς τε καὶ διαφανῶς ἐρεθίζοντος ἅπασα κατ'
 ἄκρας ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ ἐκινήθη ὥσπερ σεισμοῦ ἢ κατακλυσμοῦ
 ἐπιπεσόντος ἢ πόλεως ἐκάστης πρὸς τῶν πολέμων ὑλούσης. πάν- D
 τα γὰρ ἐν ἅπασι ξυνεταράχθη καὶ οὐδὲν ὑφ' ἑαυτοῦ τὸ λοιπὸν
 ἔμεινεν, ἀλλ' οἱ τε νόμοι καὶ ὁ τῆς πολιτείας κόσμος ξυγχύσεως
 20 ἐπιγενομένης ἐς πᾶν τούναντίον ἐχώρησαν. καὶ πρῶτα μὲν τοῖς
 στασιώταις τὰ ἐς τὴν κόμην ἐς νεώτερόν, καὶ μετεβέβλητο τρὸ-

3. Βενέτων] βένετον A.

6. τοῦδε ἀνδρὸς] τοῦδε τανδρὸς αὐτ

τοῦ ἀνδρὸς Reisk.

8. τοῦ δεινοῦ Alem. δεινὸν P. τοῦ A.

13. ἐς αἰὶ ἤγεν] ἐσῆγεν Reisk.

ibid. ἀδικοῦμενοι — ἀνδρα-

ποι] Suidas s. v. ἀπόνοια.

15. αὐτοῦ Alem. P. αὐτὸν A.

18. ὑφ'] ἐφ' Reisk.

21. ἐς τὴν] ἀμφὶ τὴν Suidas s. v. εὐ-

πάρουφα.

ibid. μετεβέβλητο] παραβέβληται Suidas.

7. Cum pridem duae populi, ut diximus, factiones essent, concl-
 liata sibi altera Venetorum, cuius iam antea studia acquisierat, ita mi-
 scere omnia potuit ac perturbare, ut exinde rem Romanorum publicam
 inclinatam labefacterit, licet Venetorum seditiosi quique duntaxat illius
 libidini obtemperarent, qui tamen gliscente calamitate, omnium mortalium
 moderatissimi habiti sunt, quod data peccandi potestate parcus adute-
 rentur: Ex prasinis vicissim, qui seditiones agitant, haud sese con-
 linnerunt; sed ut sibi facultas fuit, ita facinora perpetrarunt, quamquam
 idcirco oculis affecti supplicii; ex quibus quotidie nihilominus su-
 merent maiores spiritus. Nam usu venit, ut iniuriis lacecssiti ad maiora
 flagitia traducant animum. Ergo proritatis tum ab ea concitatisque pa-
 ram Venetis, universum convulsam suis sedibus est Romanum Imperium,
 quasi ab hostibus vastatae urbes, vel terrae quodam motu prostratae,
 vel eruptione oppressae; nam omnia passim concussa, locoque dimota,
 iura, leges, ac totus Reipub. status atque deque tracta sunt. Factioni

- πον. ἀπεκείροντο γὰρ αὐτὴν οὐδὲν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις Ῥωμαίοις. τοῦ μὲν γὰρ μύστακος καὶ τοῦ γενείου εὐδαμῆ· ἤπτοντο, ἀλλ' ἄνδρ' ἑκάστου κατακαμῶν ἐπὶ πλεῖστον ὥσπερ οἱ Πέρσαις ἀεὶ ἤθελον. τῶν δὲ ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν καὶ ἔμπροσθεν ἄχρι ἐς τοὺς κροτάφους ἀποτεμόμενοι τὰ ὀπίσθεν ἀποκρέμασθαι σφίσιν ἐπὶ μακρότατον λόγῳ·
- P 22 οὐδὲν εἶδον, ὥσπερ οἱ Μασσαγέται. διὸ δὴ καὶ Οὐννικὸν τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐκάλεον. ἔπειτα δὲ τὰ ἐς τὰ ἱμάτια εὐπάρφοι ἤξιον εἶναι ἅπαντες, καὶ ὑποδεστέραν ἢ κατὰ τὴν ἐκάστου ὄξιν ἐνδιδυσκόμενοι τὴν ἐσθῆτα. κτῶσθαι γὰρ αὐτοῖς τὰ τοιαῦτα ἐξ οὐ προση-
- A 32 κόντιον παρῇ. τοῦ δὲ χιτῶνος τὸ ἀμφὶ τῷ χεῖρει μέρος ἐς τὸν 10 καρπὸν· ξυνήμει σφίσιν ἐν στενῷ μάλιστα. τὰ δὲ ἐνθ' ἐνδεῖ ἄχρι τοῦ ὤμου· ἐκότερον ἐς ἄφατόν τι εὖρους διεκένυτο χοῆμα. ὅσῳ τε ἡ χεὶρ αὐτοῖς σελοῖτο ἀναβοῶσιν ἐν τοῖς θεάτραις· τε καὶ ἱπποδρομίαις, ἢ ἑλκελευόμενοις, ἥπερ εἰώθει, ἐς ὕψος αὐτοῖς τοῦτο τὸ μέρος ἄτεχνῶς ἦετο, αἰσθησὶν παρεχόμενον τοῖς ἀνθρώποις, ὅτι 15
- B δὴ αὐτοῖς οὕτω καλὸν τε τὸ σῶμα καὶ ἄδρὸν εἶναι, ὥστε δεῖν γε αὐτοῖς πρὸς τῶν τριούτων ἱματίων καλύπτεσθαι, οὐκ ἐννοοῦσιν ὅτι δὴ αὐτοῖς τῇ τῆς ἐσθῆτος ἡραιωμένῳ τε καὶ κενῷ πολλῷ ἔτι μᾶλλον καὶ τοῦ σώματος ἐξίτηλον διελεγχθεῖν. αἱ ἐπωμίδες δὲ

1. αὐτὴν P cum Suida. αὐτοὶ A.
2. αὐτοῖς] αὐτὸν Suida.
3. ἀποτεμόμενοι] ἀποτεμνόμενοι Suidas. *ibid.* σφίσιν Suidas. σφίσι AP.
4. *ibid.* ἐπὶ μακρότατον ex Suida addidi.
5. Οὐννικὸν P. οὐννικὸν A. Οὐννιον Suidas. *ibid.* τοιοῦτον] αὐτὸ Suidas.
6. τὰ ἱμάτια P cum Suida. ταματία A.
7. ἐξ οὐ Suidas. ἐξ οὐ AP.
8. τὸ ἀμφὶ AP et Suidas. *ibid.* μέρος Alem. P. μέρος αὐτοῖς A et Suidas.
9. ἐξ οὐ Suidas. ἐξ οὐ AP.
10. τὸ ἀμφὶ Alem. ex MS. Med.
11. μάλιστα P cum Suida. μάλιστα δὲ A. μάλιστα δὲ Reisk.
12. εὖρους] εὖρος Suidas, omisso quod sequitur χοῆμα.
13. τοῦτο τὸ — παρεχόμενον τοῖς ex Suida add. Alem. P.
14. ἡραιωμένῳ Suidas. ἡρηωμένῳ AP. ἡρηωμένῳ aut ἡρωμένῳ Reisk. *ibid.* κενῷ] κενῶν Suidas.
15. διελεγχθεῖ AP. Correxī ex Suida.

statim comere capsiarum, ac novo quodam, et Romanis alieno cultu recidere; nam mento et alis intonsis, quae Persarum more prolixae lubebat promittere, sinciput capillitio ad tempora usque nudarunt, coma ad occipitum permissa, ut Massagetae solent, nulla lege diffluere; quare et hunc habitum Hunnicum appellavere. Omnes sibi curarunt vestes arte laboratas, iisque quam pro dignitate splendidioribus amiciebantur, quas iniquis sibi praedis poterant comparare. Vestis manicæ ad brachia strictissime cohibent; inde vero ad humeros in arctam amplitudinem diffundebantur. Cum autem in Theatro vel Circo intenta manu vociferarentur, vel alios, ut sit, incitarent; ea potissimum vestimenti pars exerebatur, ut Bardis opinionem afferrent, tam plena fortituae esse se corporis habitudine, ut illo egeret vestium amictu; neque viderunt tumida et inani veste tanto magis sui corporis prodendam tenuitatem. Humera-

καὶ ἀναστρίδεις καὶ τῶν υποκατημάτων τὰ πλεῖστα ἐς τῶν θύνηων
τὰ τε ὄνομα καὶ τὸν τρόπον ἀπεκρίκτο σφίσιν. ἰσίδηροφόρον
δὲ νεώτερον μὲν τὰ πρῶτα ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἡκοντες σχεδόν, ἐν
δὲ γε ἡμέτερα ξηφίδια περὶ τὸν μηρὸν διστομὴ σπὸ τῷ ἱματίῳ ἀπο- V 29
5 πρὸνόμενοι, ξυνοστύμενοι τε κατὰ συμμορίας, ἐπειδὴν σπασκο-
σαίην, ληλοποδύτουσι τοὺς ἐπεικιστέροους ἐν τε ὅλῃ ἀγορᾷ κὶν τοῖς C
στενωποῖς, ἀραιορύνμεκοι τὰς παροσπεπτικώκας τὰ τε ἱμάτια
ζώνας τε καὶ περσῶνας χρυσᾶς καὶ εἰ τι ἄλλο ἐν χειρὶν ἔχουσιν τι-
κάς δὲ πρὸς τῇ ἀρπιαγῇ καὶ κτείνειν ἤξουσιν, ὅπως μηδὲν τὰ συμ-
10 μερόντα σφίσιν ἀναγγέλκωσιν. οἷς δὴ ὅπαντες καὶ τῶν Βενέτων
οἱ μὴ στυσιόκται μάλιστα ἤχθοντο. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ αὐτοὶ ἀπαθῆς
ἔμενον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ χαλκαῖς τὸ λοιπὸν ζώναις τε καὶ περσῶναις
καὶ ἱματίοις πολλῶν λαδσόνως ἢ κατὰ τὴν ἀξίαν δὲ πλεῖστοι
ἐχρῶντο, ὥπως δὴ μὴ τῷ φιλοκλήρ ἀπόλωνται, καὶ οὕτω δεδυ-
15 κότος ἡλίου εἰς τὰς οἰκὰς ἀναχωροῦντες ἐκρύπτοντο. μήκυνή-
μένον δὲ τοῦ κακοῦ καὶ οὐδεμιᾶς ἐπιτίστροφῆς ἐς τὰς ἡμαρτηκό-
τας πρὸς τῆς τῷ ἄλῃμα ἔφεπτώσης ἀρχῆς γνωμένης ἐλπίμα τὸ D
τῶν ἀνδρῶν θούρας ἐς αἰ ἥρεσθαι ἡμαρτια γὰρ πικροτήλας ἀξίμ- A 33
θεῖσα ἐπ' ἄπειρον φθρεσθαι πέφυκεν, ἐπεὶ καὶ κολάσθαι ἐκεί-
20 ἑλκλήματα φιλεῖ. οὐκ ἐς τὸ παντελὲς ἀποκοπῆσθαι. ἔσται γὰρ
οἱ πλεῖστοι ἐς τὸ ἡμάρτηναιν ἐδπετῶς τρέπονται. τὰ μὲν οὖν
τῶν Βενέτων ἐρέρετο τῇδε. τῶν δὲ ἀντιστασιωστῶν οἱ μὲν εἰς
τὴν ἐκείνων ἀπέκλινον μοῖραν, ἐπιθυμία τοῦ ξυναμαρτύνοντος

1. Οὐρανὸν Suidas s. v. ἐπαυμίς. Οὐρανὸν P. οὐρανὸν A. 6: ὁλη] τῇ Reisk. 7. ἀφανισόμενοι Alem. P. ἀφανισόμενοι A. 19. φθ-
οισθαί] φέροισθαί Reisk.

lia, tibialia, et pieraque calcamentorum genera. Hunnorum ad ritus, domusque usurpant. Autebac armati fere omnes noctu palm inede-
batur. Interdum accipitibus ad femur acta, sub veste occipitis. Prima nocte
in armis coacti, vel aperto foro, vel angustis obsecsis, obvios quos-
que innoxiosque deprædabantur, palliis, balteis, aureisque detractis
fibulis, et quædam ex se hæc manibus supposito iam alios cadebant,
ne cui referrent quæ sibi accidissent. Passim hæc omnes graviter tu-
lentur; et, si venturum quisquis seditio nibus abstineret. Ut vero nec ipsi
abibant inopine, exinde plerique aeris fibulis, balteisque uti coepe-
rant, ne quor vestibis longè quam pro dignitate villioribus, ne vitæ in-
sidieretur ornatus; et ante solis occasum domum se recipiebant et con-
stabantur. Hoc malo latius serpente, neque seditio nibus ab urbis præfe-
cto coercitis, magis ac magis illis in dies animus addebatur. Nam fa-
cta peccandi licentia latius scelere propagantur, quod et funditus recidi
supplicia non possint, et in ea naturæ quodam impetu plerique rapien-
tur. Venturum ita se res habuere; contrariæ vero factionis popularium
alii præcisserant in illorum partes libidine vandicandarum in plebe offen-

Procopius III. 4

- δήμος δοῦναι τὴν δίκην, οἱ δὲ φυγὴν ἐχόμενοι ἐς ἑτέρας τιὰς
 ἐλάνθανον, χάρας. πολλοὶ δὲ καὶ αὐτοῦ καταλαμβανόμενοι διε-
 φθείροντο πρὸς τῶν ἐναντίων ἢ πρὸς τῆς ἀρχῆς καὶ ἀλλήλων.
 καὶ ἄλλαι δὲ νεανίαι πολλοὶ ἐς ταύτην δὴ τὴν ἑταιρείαν ἐνέειρον
 οὐδενίποτε πρότερον περὶ ταῦτα ἐσπουδακότες, ἀλλὰ δυνάμεναι
 τε καὶ ὕβρεως ἐξουσίᾳ ἐνταῦθα ἡγμένοι. οὐ γὰρ ἐστὶν οὐδὲν ἡμέ-
 ρημα ὑπὸ ἀνθρώπων ὠνομασμένον, ὅπερ οὐχ ἡμεῖς ἴδμεν τε ἐν
 P 23 τῇ τῇ χρόνῳ καὶ τιμωρίας ἐκτὸς ἔμεινε. πρῶτον μὲν οὖν
 σφαιρὰ τῶν ἀντιστασιώτας διέφθειρον, προϊῦντες δὲ καὶ τοὺς οὐ-
 δὲν προσκεκροσμένους αὐτοῖς διέφθειρον. πολλοὶ δὲ καὶ χρημῆ- 10
 σιν αὐτοὺς ἀναπέλκοντες ἀπεδείκνυν τοὺς σφαιρῶν ἐχθροὺς,
 οὐδὲν ἐκείνοι διεχωρῶντο ἐξ οὗτος ὄνομα μὲν πρασίμων αὐτοῖς ἐπε-
 νεγκόντες, ἀγνώτας δὲ σφίσι παντάπασιν ὄντας. καὶ ταῦτα οὐ
 ἐν σκότῳ ἦσαν ἢ ἐν παραβίσις ἐγένετο, ἀλλ' ἐν ἅπασιν μὲν τῆς
 ἡμετέρας καιροῖς; ἐν ἐκύστῳ δὲ τῆς πόλεως χώρῳ, ἀνδράσι τοῖς
 λογισματικῶν τῶν πρασσομένων; ἀν οὕτω τέτοι, ἐν ὁφθαλμοῖς
 ὄντων. οὐδὲν γὰρ ἐπικαλύπτειν ἐθέλοντο τὰ ἐγκλήματα, ἀλλ' οἱ
 αὐτοὺς οὐκ ἐπείκειτο κολάσεως ὄφτος, ἀλλὰ τις προσῆν καὶ φιλοτι-
 B μίας ἀντιπρῆξις; ἰσχύος τε καὶ ἀνδρείας ἐμποιοσμένους ἐπιδείξιν,
 ὅτι δὴ τῇ τῇ μὴ τῶν τινα παραπεινωμένων γυμνὸν ἔκτεινον, 20
 A 34 ἔλπις τε οὐδενὶ τοῦ ἐκ βιώσεσθαι ἐν τῷ τῆς διαλέτης σφαλερῶ
 ἔμεινε. πάντες γὰρ ἐγκέσθαι σφίσι τὸν θάνατον τῷ περιδείξιν εἰ-

1. δήμου προφάσει μηδεμίαν δοῦναι δίκην vel ἐπὶ μηδεμίᾳ δοῦναι
 τὴν δίκην Reisk. *ibid.* ἐχόμενοι] ὀχόμενοι Reisk. 6. οὐ-
 δὲν Alem. P. οὐδὲ A.

nionem; pars fuga lapsi alicubi delituerunt; complures comprehendi, vel
 ab adversariis, vel a magistratu suppliciis adigebantur ad necem. De-
 mum frequens civitatis pubes in eandem confluit societatem, non quidem
 iis pridem addictis studiis, sed ad ea sequenda vel viribus inflammata,
 vel flagitiosa licentia allecta. Nam nullum est hominibus notum piaculum,
 quod non hoc tempore patratum, et innotum relictum sit. Principio
 quidem in adversae factionis homines peremerunt; deinde in eos
 etiam qui se nunquam offenderant. A multis pecunia corrupti, eorum
 inimicos, accepto iudicio, morte mactarunt. Praecipuum causam iis affi-
 gentem, quos omnino ignorarent. Neque haec amplius in obscuro, vel
 clam patrata sunt, sed horis, diebus singulis, et ex libet urbis locis, et vi-
 rorum etiam primatum, si quando id accidisset, in oculis. Neque enim
 occultato erat opus, quidquid perpetrassent, ubi nulla esset poenae for-
 mido. Quin et occasio parandae gloriæ, et ostentandae fortitudinis esse
 videbatur, obvium quemque inermem uno ictu conficere. In quo sane
 rerum discrimine nemo sibi spem vitæ fecit; sed mors imminere ex ipso
 terrore credebatur, praesertim cum natus videretur ad salutem vel tu-
 tus locus, vel tempus opportunum; sed in angustiis quibusque tem-

ναι ὑπώπτεον, καὶ οὐδὲ τόπος τις ὄχυρός οὐδὲ καιρὸς ἐχέγγυός
 τινι ἐς τὴν σωτηρίαν ἔφοξεν εἶναι, ἐπεὶ καὶ τοῖς τῶν ἱερῶν τιμω-
 τάτοις καὶ ταῖς κυρηγύρεσι λόγῳ οὐδενὸν ἐλπίδι φείροντο, πίστις τε
 οὐδεμία πρὸς τὰ τῶν φίλων καὶ τῶν συγγενῶν ἐκείναιτο.
 5 πολλοὶ γὰρ καὶ τῇ τῶν οἰκιοτάτων ἐπιβουλῇ ἐθνήσκον. ζήτησις
 μέντοι οὐδεμία τῶν πεπραγμένων ἐγίνετο, ἀλλὰ τὰ πάθη ἀπροσ-
 δοκῆτα· πῦσιν ἔκριντε καὶ τοὺς πεπτωκόσιν οὐδὲς ἤμυνε. νόμου
 δὲ τινὸς ἢ συμβολαίου δύναμις τις ἐν τῷ βεβάρῃ τῆς τάξεως
 οὐκ ἔκειτο, ἐκείναιτο, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς βιαίτερον ἡκιστα τετραμμένοις C
 10 συνεταράχθη, τυραννίδι τε ἢ πολιτεία ἐμφερὲς μάλιστα, εὐ-
 καδεσιδωθή μέντοι γε, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην τε ἀμβρομένη καὶ ἀει-
 ἀρχομένη· τῶν τε ἀρχόντων αἱ γνώμαι ὥσπερ ἐκπελεγμέναις
 ἐπώκειαν, ἐπὶ δὲ ἀνόδρος φόβῳ δεδουλωμένοι τὸ φόρημα, οἳ τε
 δικάζοντες τὰς ὑπὲρ τῶν ἀντιλεγόμενων παύοντο γνῶμας τὰς
 15 ψήφους ἐδίδοσαν, οὐχ ἥπερ αὐτοῖς ἐδόκει δίκαιά τε καὶ νόμιμα
 εἶναι, ἀλλ' ὥσπερ τῶν διαφορομένων ἐκάστω τὰ ἐκ τῶν στασιω-
 τῶν θρασυμένη τε καὶ φίλα ἐτύγγαεν ὄντα. δικαστῇ γὰρ ὠλιγορη-
 κότες τῆς ἐκείνων προρρήσεως θάνατος ἢ ζῆμα ἐκείναιτο. καὶ πολλοὶ
 μὲν θάμνισται τὰ γραμματεῖα τοῖς ὠφληκόσι ἐν βίᾳ πολλῇ οὐδὲν
 20 τοῦ ὀφλήματος κεκομισμένοι ἀπέδοντο, πολλοὶ δὲ οὐτὶ ἐκούσιοι D
 ἐλεῖσθαι τοὺς ἀδίκτας ἄφηκαν. φασὶ δὲ καὶ γυναῖκάς τινάς
 πολλὰ μὲν οὐκ ἐβούλοντο τοῖς αὐτῶν δούλοις ἀναγκασθῆναι. ἦδη

A. συγγενῶν A. συγγενῶν P. 7. ἐκρίντε] ἐκρίναιτες Reisk.
 8. τις δελεῖ Reisk. 13. ἐπώκειαν] ἐπώκειαν Alem. ibid. δε-
 δουλωμένοι] δεδουλωμένοι A. 16. στασιωτῶν MS. Med. P.
 στασιωτῶν A. 17. γὰρ addidit Reisk. 21. τινὰς πρὸς
 πολλὰ Reisk. τινὰς πολλὰ AP.

plis, autemque celebritates, ac religionis nulla lege iugularentur. Nulla
 vel apud amicis, vel propinquos iam reliqua fides, cum et maxime ne-
 cessariosque insidiis plerique interirent. Nulla malefactorum fuit inquisi-
 tio, sed propinatis quique calamitatibus oppressi sunt, et oppressis nemo
 esse auxilio potuit. Nullus legum et conventionum vigor, certumque idcirco
 superfluit, sed perturbato, perque vim omnia decernebantur. Republica
 degeneraverat in quoddam genus tyrannidis inconstans quidem ac per-
 astilis, sed novæ semper principio erumpentis. Principes perperam
 mis, et unius hominis terrore visi sunt in servitutem adduci. Insuper in
 sententiis de rebus controversis presuanciandis non ad legum præcepta
 sed ut factionis erga litigatorum quemque vel bene essent, vel
 malo, ferebant calculum. Nam iussa Venustorum spernere opus iudici
 capitale. Ita plerique resedentes compulsi sunt syngrapham debitoribus
 credere, fraudati pecunia. Libertatis alii donare servos, mancipiorum
 cupiditatibus parere mulieres, vel repugnantes coactas sunt. Iam vero

δὲ καὶ παῖδες οὐκ ἀφαιρῶν ἀνδρῶν τοῦτοις δὴ τοῖς νεανίαις ἀνα-
 V 295- μυχθέντας τοὺς πατέρας ἡγάμαζον ἄλλα τε πολλὰ οὕτι ἐθέλον-
 A 35- σιους ποιεῖν καὶ τὰ ἡγήματα σφίσι προτείναν. πολλοὶ δὲ καὶ
 ἀποούσιοι παῖδες τοῖς στρασιῶταις ἐς πόλιν ἀνίσταν οὐκ ἀγνοούν-
 τας ἡγαγασθῆσάντων πατέρων ἐλθεῖν. καὶ γυναιξὶ μέντοι ὄν- 5
 δράσι ξυνομοῦνταις τοῦτον τῶτο ξυνέβη παθεῖν. καὶ λέγεται
 γυνὴ μὴ κόσμιον περὶ βλεβημένην πολὺν πλεῖν μὲν σὺν τῷ ἀνδρὶ ἐπὶ
 P 24- τὸ προάστιον· τὸ ἐν τῇ ἀντιπόρῳς ἡπέλθῃ, ἐντυχόντων δὲ σφίσι
 ἐν τῷ διάπλῳ τοῦτω τῶν στασιωτῶν, καὶ τοῦ μὲν ἀνδρὸς αὐτὴν
 ξὺν ἀπειλῇ ἀφαιρῶνμένων, ἐς δὲ ἄκατον τὴν οἰκίαν ἐμβιβασάν- 10
 των, ἐξελθεῖν μὲν ἐς τὴν ἄκυστον ξὺν τοῖς νεανίαις, ἔγκλεισα-
 μένην τῷ ἀνδρὶ λῆθρα θάρασιν τε καὶ μῆδέν ἐκ αὐτῇ δεδιέναι
 φασίλον· οὐ γὰρ τοὶ ξυμβήσεσθαι ἐς τὸ πῶμα αὐτῇ ὕβρισθῆναι·
 ἔτι δὲ καὶ ἀνδρὸς ξὺν πένθει μεγάλῳ ἐς αὐτὴν βλέποντος ἐς τὴν
 τῆς θύκασσας καθεῖναι τὸ πῶμα καὶ αὐτὴν μῶκα ἐξ ἀνδρώπων 15
 B. ἀφαιρῶσθαι. τοιαῦτα μὲν ἦν τὰ τοῦτοις δὴ τότε τοῖς στασιώ-
 ταις ἐν Βυζαντίῳ τετολμημένα. ἦσσαν δὲ ταῦτα τοὺς παρὰ π-
 πτωκότας ἡοῖα ἢ τὰ πρὸς Ἰουσκηνιανὸν ἐς τὴν πόλιν εἰλάν ἡμαρ-
 τηθέντα, ἐπεὶ τοῖς παρὰ τῶν κακουργούντων πεπονθόσι τὰ χα-
 λειώτατα μέρος ἀφαιρεῖται τὸ πλείστον τῆς διὰ τῶν ἔξω ἐμβύ- 20
 σης ἀνίας τὸ προσδοκᾶν αἰετὴν πρὸς τῶν νόμων τε καὶ τῆς ὑ-
 χῆς τίειν· ἐν γὰρ τῷ πρὸς τὰ μέλλοντα ἐδελκυσθῆναι εἶναι οὐκ ὄν
 καὶ ἀποκώτερον τὰ παρόντα σφίσι φέρουσιν ἄνθρωποι, βιαζό-

6. τοῦτο] τοῦτω AP. 18. πολιτείαν] πόλιν Suidas s. v. ἦσσαν.
 20. διὰ τῶν ἔξω Alem. P. διατάξεως A. δι' ἀναξίας Reisk.

et civium liberi non obscure loco nati, huius inventutis studia sectantes,
 cum pleraque alia, tum pecunias extorserunt ab invitis parentibus. Im-
 puberes filii vel reluctantibus pati coacti sunt sceleratos factiosorum con-
 cubitus, non inactis parentibus; neque immunes hac violentia nuptiae fe-
 minae. Mulieri haud diviti mundo ornatae, quae cum marito in perversae
 orae suburbanum navigio vehebatur, factiosos istos occurrisse fe-
 runt, qui minaciter a viro abstractam in suam cymbam eam inducere-
 rent. Conscedentem illam coniugi iussisse tacite bono esse animo, ni-
 hilque indigne de se vereri. Nam in hoc corpus, inquit, nullam scias
 me labem admissuram. Ergo marito graviter indolentis, et in coniugem
 etiamnum prospectante, in altum illa sese demisit, moxque interlit. Haec
 quae Byzantii turbulenti homines tunc ausi sunt, minus offensorem an-
 xerunt animos quam quae Iustinianus commisit in Republicam. Nam
 miserum in modum afflictis contracti pars maxima doloris minuitur, cum
 apud magistratum et legum vindices aliqua ultionis spes relinquitur in
 nefarios. Nam spe quamdā bonae sustentatur animus, sit ut praesentia
 mala facilius praeferant homines: contra cum opprimuntur a principe,

μενοι ἐν ταῖς πόλεσιν τῇ πολιτείᾳ ἐφειστώσης ἀρχῆς τοῖς τε ξυμπε- C
 σαύουσιν ἐν μάλλιν, ὥς τὰ εἰκὸς, περιωλγῶναι καὶ ἐς τὴν ἀπό-
 γνῶσιν τῇ ἀπρόσδοκῇ τῆς τιμωρίας ἐς αἰετρεπόνται. ἡμάρ-
 ταντε δὲ αὐχ. ὅτι μόνον προσποιεῖσθαι τοὺς κακουμένους ἥμισυτα
 5 ἤθελεν, ἔλλ' ὅτι προσατίτης τῶν στωσιωτῶν ἐκ τοῦ ἐμφαντοῦς
 καθίστασθαι οὐδυνῇ ἀπηξίου, χρήματά τε μεγάλα πρὸς νεα- A 36
 ρίας τῶν τοις προέτετο, καὶ πολλοὺς μὲν ἀμφ' αὐτὸν εἶχε, τινὰς
 δὲ αὐτῶν ἐς τε τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ ἄλλα ἀξιωματὰ καλεῖν ἐδικαίουν.
 ἡ. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν τε Βυζαντίῳ ἐκράτειτο καὶ πόλει D
 10 ἐκάστη. ὥσπερ γὰρ ἄλλο τι νόσημα ἐνθένδε ἀρξάμενον τὸ κακὸν
 πανταχοῦ ἐπέσκηψε τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. βασιλεῖ δὲ τῶν πρασ-
 σομένων ἥμισυτα ἔμειλεν, ἐπεὶ οὐδὲ τις αἰσθησις τῷ ἀνθρώπῳ
 ἐγένετο, καὶ περ ἀντάπη τῶν δρωμένων ἐν τοῖς ἵπποδρομοῖς αἰε-
 15 γινομένη. ἡλιθίος τε γὰρ ὑπερφῶς ἦν καὶ ῥωθεὶ ὄνῳ ἐμπε-
 15 ρῆς μάλιστα καὶ ὁλος τῷ τὸν χαλὰν ἐλκοντι ἐπεσθαι, συχρὰ
 οἱ σκευόμενων τῶν ὥτων, Ἰουστινιανὸς ταῦτα τε ἐπαρσσε καὶ
 ξύμπαντὰ τὰ ἄλλα ἐκύκα. ὥσπερ ἐπιτοδὴ τύχιστα ἐπελάβετο αὐτῆς
 τοῦ θείου ἀρχῆς, χρήματα μὲν τὰ δημόσια εὐδὸς καταναλῶν
 κόσμῳ οὐδενὶ ἐν σπουδῇ εἶχαν, αἵτε αὐτῶν κύριος γεγονώς. οὐδ-
 20 ὦν γὰρ τοῖς αἰετρεπόντασι πλείστα ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ προέτετο. E 25

5. ἐμφαντοῦς Alem. P. ἀφανοῦς A. 13. ἀντάπη τῶν Alem. P.
 αὐτῶν ἡ * τῶν A. 14. γινομένη Alem. P. γινομένην A.
 ibid. ῥωθεὶ] ῥωθῆς Suidas s. v. ἡλιθίος. 15. ἐπαρσσε] κατ-
 εσθαι Suidas. 19. ὄνῳ Alem. P. ὄνῳ A. 20. καὶ συ-
 χρὰ Alem. πολιτεία AP. „Πολιτεία. quid est? Ego sic accipio.
 Justinianum praeter nimis magnos sumptus multas alias in excipien-
 dis Honnis profudisse divitias, πλείστα ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ προέτετο.
 Librarius iterum infra p. 43. l. 8. πολιτείας acripit pro πολιτε-
 λειαν.“ ALEM.

penes quem publica res est, eo sane gravius aerumnas sentiant, et de-
 sperata ultione, sibi tandem ipsi desperant. Peccavit, inquam, Iustinia-
 nas non modo quod afflictorum minima querelas admitteret; sed etiam
 quod in ore atque oculis omnium sua studia factionis inventi, et qui-
 dem volenti animo profiteretur, hisque magnas elargiretur opes, et com-
 plures eorum haberet affectatores, ac nonnullos ad magistratus et digni-
 tates vocaret.

8. Ista quemadmodum Byzantii, sic et in singulis municipiis gesta
 sunt. Siquidem id mali, tanquam ibi concepta pestis, in universum
 deinde Romanum invasit imperium, nihil id Cassare curante, cum neque
 eorum sensum aliquem acciperet, quae se spectante in Circo fierent.
 Nam mire stolidus fuit, et lento quamphillinus asino, capistro facile
 trahendus, cui et aures subinde agitantur. Haec dum Iustinianus ne-
 gligeret, reliqua omnia perturbavit. Simulatque capessivit Avunculi pri-
 cipatum, id omni studio, nulla dignitate egit, ut publicum aerarium,
 quo iam potiebatur, exhauciret. Nam Hunnos, qui saepius ad se ad-

ἐξ οὗ δὴ ἐφόδοις ἀποκείσθαι συγκαίς ξυνέβαινεν Ῥωμαίων τὴν γῆν. ἀπογευσάμενοι γὰρ οἱ βάρβαροι οὗτοι Ῥωμαίων πλοῦτον μεθίεσθαι οὐκέτι ἠνείχοντο τῆς ἐνταῦθα φερομένης ἑδοῦ. πολλὰ δὲ ῥήπειν καὶ ἐς θαλαττίους οἰκοδομίας τινὰς ἤξιον, βιαζόμενος τὸ τῶν κομμάτων ἐς αὐτὸν ῥόδιον. ἐκ γὰρ τῆς ῥόνος ταῖς τῶν 5 λίθων ἐπιβολαῖς ἐπιπροσθεν ἦν φιλονεικῶν ταῖς ἐκ τοῦ πόντου ἐπαιρηταῖς καὶ καθάπερ ἔξουσία πλοῦτον πρὸς τὴν τῆς θαλάττης ἀντιφιλατιμούμενος δύναμιν. τὰς τε τῶν Ῥωμαίων ἰδίας ἐκαστων οὐσίας ἐκ πάσης γῆς ἐς αὐτὸν ἤγειρε, τοῖς μὲν δ' τι δὴ ἐγκλημα οὐχ ἁμαρτηθὲν ἐπικαλέσας, τῶν δὲ καὶ τὴν γνώμην ὥστε 10

A 37 B αὐτὸν δεδορημένων τερατευσάμενος. πολλοὶ δὲ φόνων τε καὶ ἄλλων ἐγκλημάτων τοιούτων ἀλόντες, εἰτα ἔξιστάμενοι αὐτῶ τῶν πάντων χρημάτων διέφυγον, ὧν ἡμαρτον μὴ δοῦναι τὴν δίκην.

V 296 ἔτεροι δὲ χωρίων, οὐ δέον, ταῖς πέλαις τινῶν, ὥς οὕτω τύχοι, ἀμφισβητοῦντες, ἐπεὶ καταδικασθῆσασθαι τῶν ἀντιδικῶν οὐδαμῇ 15 εἶχον τοῦ νόμου σφίσι ἀντιστατοῦντος, οἱ δὲ τοῦτοις δὴ τοῖς ἀντιλεγόμενοις αὐτὸν θωρησάμενοι ἀπηλλάσσοντο, αὐτοῖς μὲν χάριτι ἀζημίω κερδάναντες τὸ γνῶριμοι γεγενῆσθαι τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, τρόπον δὲ παρανομωτάτῳ καταδικασθῆσθαι τῶν ἀντιδικῶν ἰσχύσαντες.

20

Ὅν ἀπο δὲ καιροῦ ἡγοῦμαι εἶναι καὶ τὸ εἶδος τούτου δὴ τοῦ ἀνδροπῶου σημῆναι. τὸ μὲν οὖν σῶμα οὔτε μακρὸς οὔτε κο-

5. ῥόνος] ἡόνος AP. 6. ἦν] ἐν A. ibid. φιλονεικῶν Reisk. φιλονεικῶς AP. 7. πλοῦτον Alem. πλοῦ AP. 16. οὐδ' P. οἱ δὲ A. 17. αὐτῶ μὲν Reisk. αὐτοὶ δὲ AP. 21. ἀπο] ἀπὸ AP.

ventarent, praeter impensas magnis etiam largitionibus auxit. Unde Romanorum provinciae frequentibus barbarorum expositae sunt incur- sionibus, qui ad Romanas opes, quas semel delibassent, redibant, ab iisque divelli se non patiebantur. Libuit ei magnam pecuniarum pondus marinis substructionum molibus demergere ad fluctum amolendam vim, et magnorum lapidum obicibus contra Ponti confluentis impetum ire pertinacius, et quodam divitiarum conatu parvis violentiae quaesita gloria oblectari. Privatas Romanorum substantias undecumque sibi contraxit, his quidem vanis obiectis criminibus, ab aliis dono sibi destinatas fortunas, inepte commemorans. Plerique parricidiorum, et eiusmodi scele- rum rei poenas evasuri, omnibus ei bonis ceaserunt. Alii cum vicinis nullo iure, ut fit, de praediis iudicio contendentes, postquam secundis legibus causam in adversarios obtinere actores iniqui non poterant, in rem Caesaris litem verterunt; id saltem consecuti, quod nullo dampno ei fierent noti gratique, deinde iniquissimo iure adversarios oppressissent.

Haud ab re esse puto huius hominis formae ducere lineamenta. Corpore neque procero fuit neque pusillo nimis, sed quo staturam iu-

λαβὸς ἄγαν, ἀλλὰ μέτριος ἦν, οὐ μέντοι ἰσχυρὸς, ἀλλὰ κατὰ C
 βραχὺ εὐσαρκος, τὴν δὲ δὴ, ᾗσιν στρογγύλος τε καὶ οὐκ ἄμορ-
 φος· ἐκურρία γὰρ καὶ δυοῖν ἡμέραιν ἀπόσιτος ὤν. ὅπως δὲ
 ὤκειν αὐτοῦ τὸ εἶδος συλλήβδην σημήνω, Δομετιανῷ τῷ Οὐέσπα-
 5 σιανῷ παιδὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἐμπεφραστέρος ἦν, οὐκ ἐπὶ Ῥω-
 μαῖοι τῆς κακουργίας ἐς τοσόνδε ἀπώναντο ὥστε οὐδὲ κριτοῦργή-
 σαιτες ὅλον ἐκλῦσαι τὴν ἐς αὐτὸν ὀργὴν ἐγνωσαν, ἀλλὰ δόγμα
 ἐγγράφῃ τῆς συγκλήτου βουλῆς μηδὲ ὄνομα τοῦ βασιλέως τούτου
 ἐν γραμμασίην εἶναι μηδ' εἰκόνα ἡντιναοῦν αὐτοῦ διασώζεσθαι.
 10 τὸ τε γοῶν ὄνομα τοῦτο παντάχῃ ἐπὶ τῶν τῆς Ῥώμης γραμμά-
 τω, καὶ εἴ ποῦ ἄλλῃ τοῦτο γεγράφθαι ξυνέβη ἐκκεκολλημένον
 ἴδεν μεταξὺ τῶν ἄλλων πάρεισι μόνον, καὶ τις αὐτῷ εἰκὼν οὐ- D
 θαμῇ φαίνεται οὕσα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ὅτι μὴ χαλκῇ μίαν ἐξ
 αἰτίας τοιαύτη. ἦν τῷ Δομετιανῷ γυνὴ ἐλευθέριος καὶ ἄλλως
 15 κοσμίη, καὶ οὐδὲ αὐτὴ κακὸν τι οὐδένα εἰργάσατο πώποτε τῶν
 πάντων ἀνθρώπων, οὐδὲ τις αὐτῇ τῶν τοῦ ἀνδρὸς πράξεων
 ἤθεσκε. διόπερ αὐτὴν ἄγαν ἀγαπωμένην ἡ βουλή τότε μεταπεμ-
 ψαμένη αἰτεῖσθαι ὅ τι ἂν αὐτῇ βουλομένη εἴη ἐκέλευεν. ἡ δὲ A 38
 ταῦτα μόνον ἰκέτευε, τὸ τε Δομετιανοῦ σῶμα λαβοῦσα θάψαι
 20 καὶ μίαν αὐτῷ ἀναθεῖναι εἰκόνα χαλκῇν, ὅποιαν ἐθελῶι. καὶ ἡ
 μὲν βουλή ξυνεχώρει ταῦτα· ἡ δὲ γυνὴ τῆς ἀπανθρωπίας τῶν

3. ἐκურρία Alem. ἐκურρία AP. ἐσφορία Reisk.

6. κριτοῦργί-

σαντες A.

11. ἐκκεκολλημένον Alem. ἐγκκολλημένον A. ἐγ-

κεκολλημένον P. 16. οὐδὲ τις] οὐδέ τι Alem. 18. ἡ δὲ]

AP. 20. ὅποι αὖν Alem. ὅποιαν AP. „Ὅποιαν. Non

ita, sed, ubi ei videretur ac placeret, ὅποι αὖν nam ad Capitoli

clivum locare statuerat.“ ALEM.

stam non excederet; neque omnino gracili, sed succi moderate pleno;
 vultu tereti, nec invénusto, quippe qui post bideum ruberet ieiunus;
 eius species, ut verbo statuam, Domitianum Vespasiani filium plurimum
 referebat; cuius morum improbitatem sic experti sunt Romani, ut neque
 post laniatum odium in eum concocerint, sed Senatusconsulto cautum sit
 ne Domitiani nomen titulis consignatum vel statua ulla extaret. Certe
 Romæ, vel alibi nominis illius inscriptionem videre non est, nisi inscul-
 ptum, sicubi fuerit cum principibus aliis; signum vero nusquam gentium
 apparet in orbe Romano, præter unum aeneum, hac de causa positum.
 Erat Domitiano libera et alioqui honesta coniux, quas nemini aliquando
 hominum molestiæ, vel fraudi fuerit, et mariti scelera nunquam proba-
 vit. Haec tum, quod plurimum diligeretur, in Senatim accita, petere
 quidquid liberet iubebatur. Illa rogat dumtaxat ut Domitiani corpus
 condere, eidemque vel unam ex aere statuam, ubi sibi videretur, locare
 liceret. Permisit hæc Senatus. Femina, ut crudelitatis lanionum mariti

τὸν ἄνδρα κρεινουργήσαντων ἀπολείψαι, βουλομένη μνημεῖα τῷ
 P 26 ὀπισθεν χρόνῳ ὑπινόμε τάδε. τὰ Διοκλετιανοῦ συλλεξαμένη χρῆς,
 ξυνθεῖσά τε αὐτὰ ἐς τὸ ἀκριβές καὶ ἐναρμοσραμένη ἐς ἄλληλα, κυ-
 πέρραψε μὲν τὸ σῶμα ὅλον, τοῖς δὲ πλάστοις ἐνδείξαμένη ἐν ἐκ-
 κόνι χαλκῇ τὸ πάθος ἀπομιμῆσθαι, τοῦτο ἐξέλεον. οἱ μὲν οὖν
 τεχνίται τὴν εἰκόνα εὐθὺς ἐποίησαν. λαβοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ἔστησεν
 ἐπὶ τῆς εἰς τὸ κυπετώλιον φερούσης ἀνόδου ἐν δεξιᾷ ἐκ τῆς ἀγο-
 ρᾶς ἐνταῦθα ἰόντι, εἰδὸς τε τὸ Διοκλετιανοῦ καὶ τὸ πάθος δη-
 λούσαν ἐς τότε τοῦ χρόνου. εἰκασμένον ἂν τις τὸ τε ἄλλο Ἰουστι-
 νιανοῦ σῶμα καὶ τὴν ὄψιν αὐτὴν καὶ τὰ τοῦ προσώπου ἅπαντα 10
 ᾗθη ἐν ταύτῃ τῇ εἰκόνι διαφανῶς εἶναι.

B. Τὸ μὲν οὖν εἶδος τοιοῦτός τις ἦν· τὸν δὲ τρόπον ἐς μὲν
 τὸ ἀκριβές οὐκ ἂν φράσαιμι. ἦν γὰρ οἷος ἀνὴρ κακοῦργός τε
 καὶ εὐκαράγωγος, ὃν δὴ μωροκυκοήθη καλοῦσιν, οὔτε αὐτὸς
 ἀληθιζόμενος τοῖς ἐκτυγχάνουσιν, ἀλλὰ καὶ ὁλερῶ ἅπαντα ἐς αἰῶ-
 15 καὶ λέγων καὶ πράττων, καὶ τοῖς ἐξαπατᾷ· ἐδ' ἔλρυσιν ὑποκείμε-
 νος οὐδενὶ πόνῳ. καὶ τις ἀήθης κρύσις ἐν αὐτῷ ἐπιφύκει ἐκ τε
 ἀνοίας καὶ κακοτροπίας ξυγκεκραμένη. καὶ τύχη ταῦτο ἦν ὅπερ
 ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις τῶν τις ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων ἀπε-
 φθέξατο, ὡς καὶ τὰ ἐναντιώτατα ἐν ἀνθρώπων φύσει συμβαίνει 20
 A 39 εἶναι, ὥσπερ ἐν τῶν χρωμάτων τῇ μίξει. γράφω μέντοι ὧν μοι

1. ἀπολείπει P. ἀπαλείφει A, de quo Alem. „Cūr in illā statua-
 lionum Domitiani crudelitatem repraesentabat, si eam prorsus ob-
 literare erat animus? Quare legendum censeo ἀπελείπει, nisi ma-
 lis ἀπολείφει. Hoc placet.“ 13. ἦν γὰρ — καλοῦσιν] Sui-
 das s. v. μωροκυκοήθης. 18. ὅπερ Alem. ὅσπερ AP.
 19. περιπάτου] περιπάτους AP.

posteris monumentum relinqueret, hoc excogitavit. Conquisitis Domitiani
 frustis aptaque inter se coactis, compactisque, sic illum in unum cada-
 ver coagmentatum statuariis ostentat, utque ex aere ducant id spectacu-
 lum imperat. Statuam illico fudere artifices; quam illa ad clivum sta-
 tuit Capitolinum, dextrorsum ex foro euntibus; ea vero ad hanc aeta-
 tem Domitiani et vultum et fortunam refert. Est in hac imagine per-
 spicue contemplari Iustiniani corporis habitum et oris effigiem ac re-
 liqui vultus simulacra sensusque.

Species quidem haec Iustiniano fuit, qui autem eidem mores, fru-
 stra nitar, si dicere velim exquisitae. Erat hic homo iuxta malignae et
 deceptu facilis; cuiusmodi ingenium fatuum pravumque appellamus.
 Nam ad euntibus omnia mente mala, nihil aut re, aut verbis praeferebat
 veri; ipse nihilominus fraudibus passim omnium expositus. Insolente
 hoc fatuae perditaeque mentis temperamento is sane fuit. Nimirum
 illud est, quod nescio quis Peripateticorum olim affirmavit, sicuti in co-
 20 lorum temperie, ita et hominum natura comparatum esse, ut in utrisque
 maxime contraria convenient. Ut igitur scribam quae penitus discernere

ἐφικέσθαι δυνατόν γέγονεν. ἦν τοίνυν ὁ βασιλεὺς οὗτος ἔρων, C
 δουλερός, κατὰ πλυσσας, σκότιος ὀργήν, διπλοῦς, ἀνθρώπος δει-
 ρός, ὑποκρίνασθαι γνώμην τελειώτατος, καὶ δάκρυα οὐκ ἔφ'
 ἡδοῦναι τινος ἢ πάθος ἐκφέρων, ἀλλὰ τεχνάζων ἐπὶ καιροῦ κατὰ
 5 τὸ τῆς χάριτος παρὸν, ψευδόμενος ἐς αἶψα, ἀπὸ ἐκπύμετος, ἀλλὰ
 καὶ γράμματα καὶ ὅρκους δεινотάτους ἐπὶ τοῖς ξυγκαιμένοις πε-
 ποιημένος, καὶ ταῦτα πρὸς τοὺς κατηκόους τοὺς αὐτοῦ. ἀπὸ
 χῶρει δὲ τῶν τε ἀμολογημένων καὶ ὁμωροσμένων εὐθὺς, ὥσπερ
 τῶν ἀνδραπόδων τὰ χεῖριστα, δέει τῶν ἐγκαιμένων σφίσι βιά-
 10 νων, διώμοτα εἰς τὴν ὁμολογίαν ἡγμένα. φίλος ἀβέβαιος, ἐχθρὸς
 ὑσποδός, φόβων τε καὶ χρημάτων διάπυρος ἐραστής, δύσερις τε D
 καὶ νωτεροποιός, μάλιστα ἐς μὲν τὰ κακὰ εὐπαράγωγος, ἐξ δὲ
 τὰ ἀγαθὰ οὐδεμιᾷ συμβουλῇ ἤκων, ἐπινοῆσαι μὲν τὰ πρᾶτλα
 καὶ ἐπιτελέσαι ὅξους, τῶν δὲ δὴ ἀγαθῶν καὶ αὐτὴν που τὴν ἀκοήν
 15 ἄλμυράν εἶναι οἰόμενος. πῶς ἂν τις τῶν Ἰουστινιανῶν τρόπων Y 297
 ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ δυνατός εἴη; ταῦτά τε καὶ πολλά ἐτ' ἐμείλῃ
 κακὰ οὐ κατὰ ἀνθρώπων ἔχων ἐφαίνετο, ἀλλὰ πᾶσαν ἡ φύσις
 ἐδόκει τὴν κακοτροπίαν ἀφελομένη τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐν τῇ
 τοῦδε τοῦ ἀνδρὸς κατὰθέσθαι ψυχῇ. ἦν δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐς
 20 μὲν τὰς διαβολὰς εὐκόλος ἄγαν, ἐς δὲ τὰς τιμωρίας ὅξους. οὐ
 γὰρ τι πάποτε διεφροννησόμενος ἔκρινεν, ἀλλὰ ἀκούσας τοῦ δια-
 βάλλοντος τὴν γνώσιν εὐθὺς ἐξενεγκεῖν ἔγνω. ἔγραφε τε γράμ-

2. δουλερός — ὀργήν] Suidas s. v. σκότιος. ibid. δεινός — ὑπο-
 κρίνασθαι γνώμην τελειώτατος Reisk. 8. ὁμωροσμένων] ὁμωρο-
 μένων AP. 13. συμβουλῇ Alem. συμβολῇ AP. συμβουλῇ
 Reisk. ibid. ἤκων] ἔκων Reisk. 20. ἄγαν Alem. P.
 ἅπαν A.

petui; fuit hic princeps usque adeo veri dissimulatus, ut fraudum tegan-
 darum et obscure ferendae indignationis versuteque agendi, et oculan-
 tandae animi sententiae esset absolutissimus artifex. Non laetitia, vel
 dolore illi opus ad lacrimas, arte iam paratas pro opportunitate, et oc-
 casione rei praesentis. Mendacis fallebat, etsi semper, non tamen for-
 tuito, sed confectis tabulis, dataque verbis religionissimis fide, de qui-
 bus esset conventum etiam cum subditis: tam vero a conditionibus, et
 sacramento, recedebat, non secus ac villissima mercipia, quae peritura,
 tandem ad conventiones adiunguntur parati supplicii formidine. Inconstans
 amicis fuit, et inimicis inexorabilis. Aurum ardentissime sitiivit et san-
 guinem. Contentionum rerumque novarum studiosissimus. Ad scelera
 perfacile, ad optima nullis suasionibus commoveri poterat. Acer in com-
 miniscendis perpetrandisque facinoribus, honesti vero vel nomen illi in-
 suave. His atque plurimis aliis laboravit vitis ultra modum humanae
 pravitatis, quae a singulis hominibus elicitam in illius coniecit animi
 naturam visa est. Nam praeterea delationes facillime admisit et
 irrogavit poenas. Nunquam cogitata causa iudicavit, sed audito delatore

- P 27 ματα οὐδεμιῶν δεικνύουσι, χωρίων τε ἀλώσεις καὶ πόλεων ἐμπρη-
 σμούς καὶ ὅλων ἐθνῶν ἀνδραποδισμός ἐξ αἰτίας οὐδεμιᾶς ἔχον-
 A 40 τα. ὥστε εἴ τις ἄνωθεν ἀπαντα τὰ Ῥωμαίοις ἐκινεῖσθαι σταθ-
 μωθέντος ἀντιστοχαῖν αὐτὰ τοῖς τοῖς ἐθέλει, θαπεί μοι ἂν πλείων
 φόρον εὐρέσθαι ἀνδραπῶν πρὸς τοῦ ἀνδρὸς τοῦδε ἔμφαντα ἦ 5
 ἐν τῷ ἄλλῳ παντὶ αἰῶνι γεγενῆσθαι τετύχηκε. τῶν δὲ ἄλλων
 χημάτων ἐς μὲν τὴν ἀναίσθητον κτῆσιν ἀοκνότητος ἦν· οὐδὲ
 γὰρ οὐδὲ σκῆψιν ἤβηεν τινὰ παραπέτασμα τοῦ δικαίου περιβε-
 βλημένος τῶν οὐ προσηκόντων ἐπιβατεύειν· γενομένων δὲ οἰ-
 κίων ἐτοιμότητος ἦν ἀλογίστῳ φιλοτιμίᾳ περιφρονεῖν τε καὶ τοῖς 10
 βαρβάροις προέσθαι οὐδενὶ λόγῳ. καὶ τὸ ἔμπαν εἰπεῖν, χρεῖ-
 B ναια οὔτε αὐτὸς εἶχεν οὔτε ἄλλων τινὰ ἔχεν τῶν ἀπάντων εἰς,
 ὥστε οὐ φιλοχρηματίας ἡσώμενος, ἀλλὰ φθόνῳ ἐς τοὺς ταῦτα
 κειμήλιους ἔχόμενος. ἔξοικίσας οὖν ὅσα τὸν πλοῦτον ἐκ Ῥω-
 μαίων τῆς γῆς πενήτας δημιουργὸς ἄπασι γέγονεν. 15
 C 28. Ἰουστινιανῷ μὲν οὖν τὰ ἐς τὸν τρόπον ὅσα γε ἡμῶς
 δύνασθαι φράσαι τῇδε πη εἶχεν. ἔγχετο δὲ γυναῖκα, ἣ ὄντινα
 τῶν γενομένων τε καὶ τραφεῖσα καὶ τῷδε τῷ ἀνδραπῶν ἐς γάμον
 ἐνταφείσθαι πρόρριζον Ῥωμαίοις τὴν πολιτείαν ἔξεργασεν, ἐγὼ
 δηλώσω. Ἀκάκιος ἦν τις ἐν Βυζαντίᾳ θηριοκῆμος τῶν ἐν κτη- 20
 γείῳ θηρίων μοίρας πρασίμων, ὅπερ ἀρκυοτρόφος καλεῖται.
 οὗτος ὁ ἀνὴρ Ἀναστασίου τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἐχούτος ἐτε-
 λώτῃς νόσῳ παίδων οἱ ἀπολελειμμένων τριῶν θήλειος γένους,

12. οὐτε ἄλλων] οὐδὲ ἄλλων AP. 16. τὸ ἐς] ἐς τὰ AP.

actutum sententiam tulit, litterisque confectis temere decrevit locorum
 caecidia, urbium incendia, populorum direptiones. Quare si quis inde a
 principio repetere casus Romanorum singulos cumque his velit commit-
 tere, mea quidem sententia longe plures inveniet factas ab hoc homine
 caedes quam ex omni ante actis tempore. In privatorum mutas fortunas
 praecipiti aviditate ferebatur, neque aliquam iuris speciem praetexuit
 rapinis bonorum; quae cum in aeris suo fuissent, iam nihil ducebat, sed
 insana munificentia nullaque ratione barbaris effundebat. Et ut paucis
 absolvam, neque illi erant pecuniae, neque ut aliis essent, permisit;
 quasi non avaritia solum eas appeteret, sed etiam possessorum invidia.
 Sic tota Romanorum ditio facile divitiis exhausta, egestatis omnibus
 auctor fuit.

9. Hoc Iustinianus erat ingenio, si tamen verbis illud assecuti su-
 mus. Uxorem is habuit, cuius mox ortum diem et educationem, et
 quomodo huius viro innotis matrimonio Romanorum funditus evertit Rom-
 publicam. Acacius quidam erat Byzantii bestis ad amphitheatralis pra-
 sinorum venationes alendis praefectus, quem vocant ursarium. Hic Ana-
 stasio principe morbo periit, tribus famellis relictis, Comitona, Theo-

Κομιστῶς τε καὶ Θεοδώρας καὶ Ἀναστασίας, ὧν ἡ πρεσβυτάτη
 οὐκ ἔτι ἐπιτάφιος γεγονότι ἐκγόναίεν. ἡ δὲ γυνὴ ἐκπαινοῦσα ἑτέρω D
 ἀνδρὶ ἐς κοίτην ἦλθεν, ὅς δὴ ἔξιν αὐτῇ τῶν τε κατὰ τὴν οἰκίαν
 καὶ τοῦ ἔργου τούτου ἐπιτελέσθαι τὸ λοιπὸν ἔμελλεν. ὁ δὲ τῶν
 5 πρασίνων δορυφόρος Ἀστέριος ὄνομα χρημασί πρὸς ἑτέρου ἀνα-
 πεισθεὶς τούτους μὲν τῆς τιμῆς ταύτης ἀπέστησε, τὸν δὲ οἱ τὰ A 41
 χρήματα δόξα ἐς αὐτὴν ἀντικατέστησεν οὐδενὶ πόνῳ. τοῖς γὰρ
 δορυφοταῖς τὰ τοιαῦτα ἔξιν διεικείσθαι κατ' ἐξουσίαν ἢ βούλων-
 το. ἐπεὶ δὲ σὺν δῆμον ξύμπαντα ἡ γυνὴ ἐν κνηρησίῳ ἀγγερεμέ-
 10 νον εἶδε στέμματα ταῖς πασίιν ἐν τε κεφαλῇ καὶ ἀμφοτέροις ταῖς
 χερσὶν ἐνδεμένη ἐς τὴν μετέλαν ἐκάθισεν. ἀλλ' οἱ πράσινοι μὲν
 προσέειπον τὴν ἐκεῖνάν οὐδαμῇ ἐγνώσαν, Βένστοι δὲ αὐτὰς ἐπὶ F 28
 ταύτης δὴ κατεστήσαντο τῆς τιμῆς, ἐπεὶ ὁ δημοκόμος ἐτετελευ-
 τέκει καὶ αὐτοῖς ἐπαρχος. ἐπεὶ δὲ τὰ παιδία ταῦτα ἐς ἡβην ἦλθε,
 15 καθῆκεν αὐτὰ ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα σκηνῆς ἀντίκα ἡ μήτηρ, ἐπεὶ ἐ-
 πρεκίς τὴν ὕψιν ἦσαν, οὐ μέντοι ὑπὸ χρόνον τὸν αὐτὸν ἀπάσας,
 ἀλλ' ὡς ἐκάστη ἔδοξεν οἱ ἐς τὸ ἔργον τοῦτο ὥραία εἶναι. ἡ μὲν
 οὖν πρώτη Κομιστὴ ἦδη ἐν ταῖς καθ' αὐτὴν ἐταίραις λαμπρὰ ἐγε-
 γένει. Θεοδώρα δὲ ἡ μετ' ἐκείνην χιτωνίσκον χειρῶν τὸν ἀμπε-
 20 ρομένη δούλῳ παιδί πρέποντα τὰ τε ἄλλα δηροποῦσα εἶπετο καὶ
 τὸ βάθρον ἐπὶ τῶν ὤμων αἰετῶρεν, ἐφ' οὗπερ ἐκείνη ἐν τοῖς
 ἑυλόγοις καθῆσθαι εἰώθει. τίως μὲν οὖν ἄσχος βῆσα ἡ Θεοδώρα
 ἐς κοίτην ἀνδρὶ ξυνίωαι οὐδαμῇ εἶχεν, οὐδὲ οἷα γυνὴ μὴνυσθαι.

1. Κομιστῶς] Κομητῶς et infra Κομητῶ Reisk.

8. ἡ Alem.

ei AP.

19. χιτωνίσκον — πρέποντα] Suidas s. v. χιτῶν.

22. τίως μὲν — διατριβὴν εἶχεν Vat. Med.: om. AP.

dora et Anastasia, quarum natu maior vix septimum annum attigerat. Mater orbata viro, alterius torum quaeavit, qui secum in posterum et domesticam, et eiusdem muneris curam susciperet. Verum Asterius orchestrae praeceptorum magister ab alio pecunia praecooccupatus hos excedere officio voluit, aeris largitore in locum nullo obice cooptato. Nam isthaec orchestrae magistris pro arbitratu disponere licebat. At mater ubi frequentem populum ad venationes aliquando confluentem vidit, impositis puellarum capitibus manibusque coronis eas publice supplicaturas exposuit. Prasini abiiciendam plane supplicationem decernunt. Veneti nuper et ipsi bestiarum altore destituti eas muneri praeficiunt. Quas mater, ut erat quaeque viripotens, omnes alloqui forma elegantes immittebat in scenam, non quidem sub idem tempus, sed ut singulae rei videbantur opportuna. Comitona nata maior insignis iam inter aequales erat prostibula. Theodora quae illam aetate proxime sequebatur, mandata, ut servulae solent, induta tunicula ei omnia ministravit, humerisque subsellum detulit cui illa insideret in circulis. Per id temporis Theodora adhuc intempestiva taro coniungi viro et feminarum ritu con-

ἡ δὲ τοῖς κακοδαίμονουσιν ἀνδρείοις τὴν αἰσθητικὴν ἀνεμίλογετο, καὶ ταῦτα δούλοις, ὅσοι τοῖς κειτημένοις ἐπόμενοι ἐς τὸ θέατρον παρέργον τῆς οὔσης αὐτοῖς εὐκαιρίας τὸν ὕλεθρον τοῦτον ἐργάζοντο, ἐν τε μαστροπείῳ πολὺν τινα χρόνον ἐπὶ ταύτῃ δὴ τῇ παρὰ φύσιν ἐργασία τοῦ σώματος διατριβὴν εἶχεν. ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἐς 5
 B 298 τὴν ἡβὴν ἀφίκετο καὶ ὥραία ἦν ἥδη, εἰς τὰς ἐπὶ σκηνῆς καθίσκειν αὐτὴν, ἐταῖρα τε εὐθὺς ἐγγόνει, οἷον περ οἱ πάλαι ἀνδρῶποι ἐκάλον περὶ τὴν. οὐ γὰρ αὐλήτρια οὐδὲ ψάλτρια ἦν, οὐ μὲν οὐδὲ τὰ ἐς τὴν ὀρχήστραν αὐτῇ ἥσκητο, ἀλλὰ τὴν ὥραν τοῖς ἀεὶ περιπλκτούσιν ἀπεδίδοτο μόνον ἐκ παντὸς ἐργαζομένη τοῦ σώματος. εἰς τοῖς μίμοις τὰ ἐς τὸ θέατρον πάντα ὠμίλει καὶ τῶν ἐνταῦθα ἐπιτηδευμάτων μετέχων αὐτῶς, γελωτοποιῶς τισι βωμολοχίαις ὑπηρετοῦσα. ἦν γὰρ ἄσπετον διαφερόντως καὶ σκώ-
 A 42 πτρια, ἀπρόβλεπτάς τε ἐκ τοῦ ἔργου εὐθὺς ἐγγόνει. οὐ γὰρ τα-
 C ρος αἰδοῦς τῇ ἀνδρῶπι μετὴν ἢ διατραπεῖσάν τις αὐτὴν πώποτε 15 εἶδεν, ἀλλ' ἐς ἀνάσχύντους ὑπουργίας οὐδεμιᾶ ἠκνήσει ἐχώρει, καὶ τοιαύτη τις ἦν οἷα ῥαπιδόμην-μὲν τε καὶ κατὰ κόρης πατασσομένη χαριεντίζων τε καὶ μέγιστα ἀνακαυχᾶται, ἀποδυσ-μὲν τε τὰ τε πρόσω καὶ τὰ ὀπίσω τοῖς ἐντυγχάνουσιν γυμνὰ ἐπιδείξαι, ἃ τοῖς ἀνδράσι θέμις ἄδελφά τε καὶ ἀφανῆ εἶναι. ἐς δὲ 20 τοὺς ἐραστὰς ἐχλεύαζε τε βλακύνουσα καὶ νεωτέραις ἀεὶ τῶν μί-

1. μισητικῶν] μισητικῶν Med. μισητικῶν Vat. 4. μαστροπείῳ
 Alem. apographum: reliqua μαστροπείῳ. 8. οὐδὲ] οὐτε AP.
 10. μόνον ἐκ] μόνον οὐκ ἐκ Reisk. 17. μὲν τε] ἰμάντι Reisk.
 18. ἀποδυσσόμενη — τὰς μίμους ποιοῦντας] Haec ex Vat. et Med.
 accesserunt: om. AP. 21. ἐχλεύαζε τε] ἐχλεύαζετο Vat.
 ibid. νεωτέραις] νεωτέροις MSS.

venire, perditō thasculorum more se villissimis servis prostituit, qui domi-
 nos in theatrum secuti tempestive fortuitum illud scelus otiosi nancisceban-
 tur, diuque in lupanari hanc naturae invisam sui corporis artem obtinuit.
 Ut primum vero ad aetatis florem et maturitatem pervenit, scenae desti-
 natur a matre, statimque inter prostibulas habetur, quas veteres vocarunt
 planipedes. Neque enim tibicina fuit, vel cantatrix, aut orchestrae habuit
 usum, sed uti quisque obvius fuit, copiam illi fecit suae pulchritudinis, toto
 plane corpore. Deinde mimis in theatro ad omnia se praebuit ministrum,
 sociamque studiorum et ridicularum quarundam fabularum actricem.
 Nam erat apprime cum dicacitate faceta; quamobrem statim omnium in
 se convertit oculos, praesertim cum nihil in ea verecundum, nihil gli-
 quando pudens appareret, sed in quemvis impudicum morem facile pro-
 laberetur. Sic autem erat comparata, ut infictas alas tumentibus ge-
 nis excipiens lepide quereretur, ac tum fusc caehianos tolleret, et
 mada quoqueversum spectanda praeberet, quae maribus obscura totaque
 vult esse pudor. Amicorum animos facietiarum illecebris et excoctatis
 lasciviae artibus demolliens perpetuo irretitos habuit. Neque enim prae-

ξων ἐνδιαθροπτομένη ἐπιτεχνήσῃσι παραστήσασθαι τὰς τῶν ἀκολάστον ψυχὰς ἐς αἰὲ ἰσχυρὴν, ἐπεὶ οὐδὲ κειρῶσθαι πρὸς τοὺς τῶν ἐντογχαρόντων ἡξίου, ἀλλ' ἀνύπαλιν αὐτῇ γελοιάζουσά τε καὶ βωμολόχως ἰαγιάζουσα τοὺς παραπεπτωκότας ἅπαντας, ἄλλως τε 5 καὶ ἀγενεῖους θντας ἐπείρα. ἦσσαν γάρ τις ἡδονῆς οὕτως ἀπάσης οὐδαμῇ γέγονεν, ἐπεὶ καὶ ἐς ξυναγώγιμον δειπνον πολλάκις ἐλθοῦσα ξὺν νεανίαις δέκα, ἢ τούτων πλείοσιν, ἰσχύι τε σὺμματος ἀκμιάζουσι λίαν καὶ τὸ λαγνέειν πεποιετμένοις ἔργον, ξυνοκοιτάζετο μὲν τὴν νύκτα ὅλην τοῖς συνδείπνοις ἅπασιν, ἐπεὶ δὲ 10 πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο πάντες ἀπείποιεν, ἥδε παρὰ τοὺς ἐκείνων οἰκείας ἰούσα τριμάχοντα ὄντας, ἃν οὕτω τύχοι, ξυνοδύαζετο μὲν τούτων ἐκάστῳ, κόρον δὲ οὐδὲ ὥς ταύτης μὲν τῆς μισητίας ἐλάμβανε. καὶ ποτε ἐς τῶν τινος ἐπιφανῶν οἰκίαν ἐλθοῦσα μεταξὺ τοῦ πότου θιωμένων αὐτήν, ὥς φασι, τῶν ξυμποτῶν 15 ἀπάντων, ἐς τὸ προῦχον ἀναβῆσα τῆς κλίνης, ἄμφι τὰ πρὸς ποδῶν ἀνασῦρασά τε τὰ ἱμάτια, οὐδενὶ κόσμῳ ἐνταῦθα οὐκ ἀπηξίωσε τὴν ἀκολασίαν ἐνδείκνυσθαι. ἣ δὲ καὶ τῶν τριῶν τρυπήματων ἐργαζομένη ἐνεκάλει τῇ φέσει, δυσφορομένη ὅτι δὴ μὴ καὶ τοὺς πιεθὰς αὐτῇ ἐρῶτερον ἢ νῦν εἶσι τρυπή, ὅπως 20 καὶ ἄλλην ἐνταῦθα μῆξιν ἐπιτεχνῶσθαι δυνατὴ εἴη. καὶ συχνὰ

4. „*ἰαγιάζουσα*"] Hoc. verbum in lexicis nostris non comparat. Notavit tamen H. Steph. in indice sub v. *ἰαγίς* haec: „pro *ἰαγιάζειν*, quod in v. l. esse dicitur, inter eundem in utramque partem declinare, Hesychius habet *ἰαγιάειν*.“ Nimirum ille hoc verbum explicat ἐπὶ τῇ ποσίᾳ. πολὺ ἔφ' ἐκάτερα ἐκκλίνει. Atqui plane ita Suidas interpretatur *ἰαγιάζειν*, eique accedit Photius. Ergo etiam Hesychius scripsit *ἰαγιάζειν*. Theognostos apud Bekker. Anecd. Gr. p. 1384. *ἰαγιάζειν*, ἀναβάλλειν τὸ ἰαγίον.“ Huschke. Anal. p. 73.
10. ἀπείποιεν] ἀπειποιεν Med. 12. μισητίας] μισητίας MSS.
14. ἐνδείκνυσθαι] ἐπιδείκνυσθαι Vat. ibid. τῶν τριῶν Med. τῶν om. Vat. 19. ὅπως καὶ ἄλλην ἐνταῦθα μῆξιν ἐπιτεχνῶσθαι δυνατὴ εἴη] ὅπως δυνατὴ εἴη καὶ ἐκείνη ἐργάζεσθαι Vat.

solabatur ut ab ullo ganeonum sollicitaretur, sed ipsa ludibunda singulis, vel etiam impuberes ad inguina depalpens sale suo atque lepore vollebatur. Nulla enim, ut illa, sic omnibus debacchata est voluptatibus, nonnunquam cum denis et amplius adolescentibus quibus et laterum esset robur et exercitata salacitas ad coenam venit, suosque convivas passa tota nocte, ubi e re illi languerent, haec illorum expetebat famulos ferme tricens, seseque praebebat singulis semper inexplebili libidine. Quam aliquando cuiusdam ex primoribus ingressa super coenam omnibus convivis, ut fertur, spectantibus in lecti marginem recidens, vestis ora, quae fuit ad pedes, impudentissime reducta, patere propedia non erubuit: simul naturae succensens, quod tres tantum aperuerit vias ad lasciviam, nec papillas latius patere voluerit, per quas ipsa novam ali-

μὲν ἐκεί, πάντα δὲ σχεδὸν τεχνάζουσα εξαμβλύσκειν εὐθὺς ἔχουσι. πολλάκις δὲ καὶ τῷ θιάτρῳ ὑπὸ θιατῆ πυντὶ τῷ δῆμῳ ἀπειδύ-
 σαστό τε καὶ γυνή διὰ μέσον ἐγένετο, ἀμφὶ τὰ αἰδοῖα καὶ τοὺς
 βουβῶνας δαΐζωμα ἔχουσα μόνον, οὐχ ὅτι μέντοι ἡσχύνετο καὶ
 ταῦτα τῷ δῆμῳ δεικνύναι, ἀλλ' ὅτι ἐνταῦθα παντάπασι παρὶς 5
 καὶ οὐδενὶ ἔξεστιν ὅτι μὴ τῷ ἀμφὶ τοὺς βουβῶνας μόνον διὰ
 ζωμῶν ἔχοντι. οὕτω μέντοι τοῦ σχήματος ἔχουσα, ἀναπεπτωκυῖά
 τε ἐν τῷ ἰδίῳ, ὑπὲρ ἔκειτο. Θῆτες δὲ τινες, οἷς δὴ τὸ ἄ-
 γον τότε ἐνέκειτο, κριθὰς αὐτῇ ὑπερθεῖν τῶν αἰδοίων ἐραρίτουν,
 αἷς δὴ οἱ χῆνες, οἱ ἐς τοῦτο παρεσκευασμένοι ἐνύγχανον, τοῖς 10
 στομάσιον ἐνθ' ἐνδε κατὰ μίαν ἀνελόμενοι ἡσθιον. ἡ δὲ οὐχ ὅτι
 οὐκ ἐρυθριῶσα ἐξανίστατο, ἀλλὰ καὶ φιλοτιμουμένη ἐπὶ ταύτῃ
 δὴ τῇ πράξει ἐρέκει. ἦν γὰρ οὐκ ἀναίσχυντος μόνον, ἀλλὰ καὶ
 ἀναισχυντοποῖς πάντων μάλιστα. πολλάκις δὲ καὶ ἀποδυσυμένη
 ξὺν τοῖς μίμοις ἐν μέσῳ εἰστήκει λορδουμένη τε καὶ τὰ ὀπίσω 15
 ἀποκοντῶσα τοῖς τε διάπειραν αὐτῆς ἔχουσι καὶ τοῖς οὐκω πε-
 πλησιακόσι τὰ ἐκ παλαιστρας τῆς αὐτῇ εἰωθίας βρενδυομένη.
 οὕτω δὲ ἀκολάστως εἰς τὸ σῶμα τὸ αὐτῆς ὑβρίζειν, ὥστε τὴν
 αἰδῶ οὐκ ἐν τῇ τῆς φύσεως χώρᾳ κατὰ ταῦτά ταις ἄλλαις
 γυναιξίν, ἀλλὰ ἐν τῷ προσώπῳ ἔχειν ἐδόκει. οἱ μὲν οὖν 20
 αὐτῇ πλησιάζοντες ἐνδηλοὶ εὐθὺς ἀπ' αὐτοῦ ἦσαν, ὅτι δὴ
 οὐ κατὰ νόμον τῆς φύσεως τὰς μίξεις ποιοῦνται· ὅσοι δὲ

6. τῷ om. Vat. 9. ἐροῖκετον] ἐροῖκετον Vat. 11. ἡ-
 σθιον] εἰσθιον Med. εἰσθιον Vat. 14. ἀποδυσυμένη —
 ἀποκοντῶσα] Suidas s. v. λορδουμένη. 15. ξὺν] σὺν Vat.
 ibid. λορδουμένη] πορδουμένη Med. 17. βρενδυομένη] βρεν-
 δυομένη Med. 22. ποιοῦνται] ποιοῦντες Vat.

quam voluptatem exploratum iret. Quos saepe foetus conciperet, medi-
 camentis fere omnes statim abortu egerebat. In theatro nonnunquam fre-
 quente populo ad spectaculum nuda processit in medium, cincticincta ad
 inguina pubemque solum praecincta non quod haec aperire populo ve-
 reretur, sed quod illuc nemini prodire sine subligaculo pectus libet.
 Hoc habitu resupina iacebat humi. Servi, quibus id erat curae, verum
 illi hordeo conspergere, anseresque paratos immittere, qui grana, inde
 singula captarent ad pastum. Istorum adeo illam non pudebat, ut si
 insisteret ac videretur e re laudem quaerere. Erat enim non solum
 impudica, sed impudicitiarum magistra omnium ingeniosissima. Nam in-
 ter medios mimos saepe nudum corpus atque incurvum obscenissime agi-
 tabat, et cum apud familiares tam apud eos qui secum adhuc non con-
 suessent, artem palaestrae suae magnifice iactabat. Tanta demum insolentia
 lasciviae suo corpore abusa est, ut in fronte ipsa praeferre turpitudinem
 videretur, quam feminis natura reliquit. Qui cum Theodora rem habuissent
 eo deprehendebantur, quod uterentur alienis a natura legibus.

αὐτῇ ἐν ἀγορᾷ τῶν ἐπιμικστέρων ἐντόχοις, ἀποκλινόμενοι σπου-
δῇ ὑπεχώρουν, μὴ τοῦ τῶν ἱματίων τῆς ἀνθρώπου ἀνήμενοι
μεταλαχῆν τοῦ μιάσματος τούτου δέξιαν. ἦν γὰρ τοῖς ὁρώ-
σιν ἄλλως τε καὶ ἀρχομένης ἡμέρας βλύσφημος οἰανός. ἐς μέ-
5 τοι τὰς συνθεατρίας ἀγριώτατα εἰώθει ἐς αἰ σκορπιαίνεσθαι·
βασκανία γὰρ πολλῇ εἶχετο. Ἐκηβόλω δὲ ὕστερα Τυρίῳ ἀνδρὶ
τὴν ἀρχὴν παραλαβόντι πενταπόλειος ἐς τὰ ἀλχιστα ἀνηρετῆ-
σουσα εἶπετο, ἀλλὰ τι τῷ ἀνθρώπῳ προσκεκουκυῖα ἐκδένδε ὅτι
τάχιστα ἀπηλαύνετο· διὸ δὴ αὐτῇ ἀπορεῖσθαι τῶν ἀναγκάλων
10 ξυνέπειεν, ἥτερ τὸ λοιπὸν ἐπορρῆετο τὴν ἐς σῶμα παρενομίαν,
ἥπερ εἰδισσο, ἐργαζομένη. ἐς μὲν οὖν Ἀλεξάνδρειαν τὰ πρῶτα
ἦκεν. ἔπειτα δὲ πόσαν τὴν ἐκ περιελθοῦσα ἐς Βυζάντιον ἐπα-
νῆκεν, ἐργασίᾳ χρωμένη ἐν πόλει ἐκίστη, ἣν γεδνομάζοντι, ὧ-
μαι, ἀνθρώπῳ οὐκ ἂν ποτε ἴλεως ὁ θεὸς εἴη, ὥσπερ οὐκ ἀγε-
15 χομένου τοῦ δαίμονος χώρῳν τινα τῆς Θεοδώρας ἀκολασίας ἀγνώ-
τα εἶναι.

Οὕτω μὲν τετέχθαι τε τῇδε τῇ γυναικὶ καὶ τετράφθαι ξυνέ-
βη καὶ ἐπὶ δημοσίους πολλὰς διαβοήτης γιγνησθαι ἐς πάντας
ἀνθρώπους. ἔπει δὲ ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον αὐθις, ἡρώαθη αὐ-
20 τῆς Ἰουστινιανὸς ἔρωτα ἐξαισιον οἶον, καὶ τὰ πρῶτα ἐπιησάμεν P 29
ὡς ἐρωμένη, καίπερ αὐτὴν ἀναγαγὼν ἐς τὸ τῶν πατρικίων ἀδελ- A 43
μα. δύναμιν τοίνυν ἐξαισιαν τινα καὶ χρήματα ἐπιμικρῶς μεγάλα

2. μὴ τοῦ] μὴ σου Alem.

4. ἐς μέντοι — εἶχετο] Suidas s.

v. σκορπιαίνεσθαι.

10. ἐς σῶμα] ἐς τὸ σῶμα Reisk.

17. οὕτω μὲν] οὕν addit Reisk.

18. ὑπερ — διαβοήτην

Alem. P. ἐς — διαβοήτης A. ἐς δημοσίους πόρτας διαβοήτην
Reisk.: unde διαβοήτην ascivi.

Quare vitæ sanioris homines quicumque obviam illam habuissent in foro, vitabundi se subdlexerunt, ne vestium contactu tantum scelus in se derivatum putaretur. Quia prima luce, quibus in conspectum venisset, habebatur avis infamata. In mulierculas eiusdem theatri ut se truculentias gereret, livida malevolentia usque stimulabatur. Post hæc cum Pentapolis præfecto Hecebolo Tyrio in eam provinciam venit, scilicet illius volaptatibus servitura; sed in viri offensionem incidens, illuc e vestigio exturbatur, eoque necessariorum egestate pressa, sibi hæc sappeditare cogitur ex consueta corporis prostitutione. Alexandriam primum appellit, Oriente deinde toto peragrato, Byzantium reductur, eam ubique artem exercens, quam ne nominet quidem, deam habere qui sibi propitium venit. Sic certe daemones curarunt ut nullus esset Theodorianæ, vacuus impudicitiae locus.

Ita nasci et educari hanc feminam contigit, et multarum fieri meretricum apud omnes mortales longe celeberrimam. Ut vero Byzantium rediit, ingenti eius amore exarsit Iustinianus. Et primo cum ea tanquam amica versabatur, licet ad Patriciam dignitatem eversa. Fuit hæc sta-

περιβαλίσθαι ἢ Θεοδώρου εὐδὲς ἴσχυσε. πάντων γὰρ ἡδιστον
 τῷ ἀνθρώπῳ ἐφαίνετο, ὃ δὴ ἔνυμβαίνεν τοῖς ἐκτόπως ἐρῶσι φι-
 λιῇ, χάριτάς τε πύσας καὶ χροῖματα πάντα τῇ ἐρωμένῃ χαρίζε-
 σθαι. ἐγίνετό τε ἡ πολυτέλεια τοῦ ἐρωτος τοῦδε ὑπέκτανμα.
 ἔδν αὐτῇ τοῖων πολλῶν ἔτι μᾶλλον τὸν δῆμον διεφθεῖρεν οὐκ ἐν-5
 τρεῖς μόνον, ἀλλ' ἀγὰ πᾶσαν τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. ἄμφω
 γὰρ μοίρας τῆς Βενέτων ἐκ παλαιοῦ ὄντες ἐν πολλῇ ἔξουσίᾳ τού-
 τοις δὴ τοῖς στασιώταις τὰ ἐς τὴν πολιτείαν ἔθεντο πρίγματα.
 Β. ἡ γὰρ δὲ πολλῶν ὕστερον τὸ πλεῖστον τοῦ κακοῦ ἐλελωφῆκει τρό-
 πῳ ταιῶδε. Ἰουστινιανῷ ἐν ἡμέραις πολλαῖς νοσῆσαι ξυνέβη, ἐν 10
 δὲ τῇ νόσῳ ταύτῃ ἐς τόσον κινδύνου ἀφίκετο ὥστε καὶ ἐλέχθη ὅτι
 δὴ ἀποθάνοι· οἱ μὲντοι στασιῶται ταῦτα ἄπερ ἐρρήθη ἡμάρτια-
 κην, καὶ τινα Ὑπάτιον οὐκ ἀφανῆ ἄνδρα δι' ἡμέρας ἐν τῷ τῆς
 Σοφίας ἱερῷ διεσχίσαντο. ἔχειρασμένον δὲ τοῦ κακοῦντος ἔργον
 ταχέως ἐς βασιλεία ἦλθε, τῶν τε ἄμφ' αὐτὸν ἔκροτος, ἐπεὶ τῆς 15
 Ἰουστινιανοῦ ἀπουσίας ἐλάβετο, τὴν τῶν πεπραγμένων ἀτοπίαν
 ἐπὶ μέγα αἶφρην ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτο, καταλέγων ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα,
 ὅσα δὴ κενέσθαι τεύχεα. τότε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ τῆς πόλεως
 ἐπύρχῳ ἐπέστελλε τῶν πεπραγμένων ἀπάντων ποιῆσθαι τὰς τί-
 C σεις. ἦν δὲ οὗτος ὁ ἀνὴρ Θεόδοτος ὄνομα, ὄνπερ κολωνάδιον 20
 ἐπικλησιν ἐκάλον, καὶ ὁ διερευνόμενος ἅπαντα πολλοὺς μὲν
 τῶν κακούργων ἐλεῖν τε καὶ διαχρήσασθαι νόμῳ ἴσχυσε, πολλοὶ

4. πολυτέλεια Alem. P. πολιτεία A. 14. κακοῦντος] κακοῦ
 τοδοῦτον vel potius κακοῦ καὶ ἀνοσίῳ. RISK. 19. ἐπέστελλε]
 ἐπέτελλε Alem. hic, ut alibi, frustra. 21. ἅπαντα Reisk.
 ἀπαντας AP.

tim Theodoraē (qua nullum Iustiniano delictum erat suavius) ad magnam
 auctoritatem, et opes sane ingentes via facilis: ita ut ille (quod perdit
 amantibus usu venit) omnibus indulgeret amicæ votis, divitiisque po-
 tiundis; qua rerum affluentia amorī addebantur faces. Hac socia per-
 dendis populis usus est Iustinianus non modo Byzantii, sed ubique loco-
 rum Romani Imperii, praesertim cum iam antea Venetae uterque factio-
 nis esset, atque in horum hominum seditiosorum potestatem rempubli-
 cam plane coniecissent; licet hoc malum residere post diu nonnihil coe-
 perit hoc eventu. Morbo Iustinianus urgebatur diuturno et periculo-
 so, quo extinctum iam illum fama volabat. Interim a seditiosis ea facino-
 rose committebantur, quae iam commemoravi, et in Sophiae templo Hy-
 patius vir minime obscurus interdū obtruncatur. Quid factū scelere ex-
 citatae turbæ et ad Imperatorem delatae: nam quisque occasionem ab-
 sentis Caesaris nactus factorum in se et in alios flagitiorum atrocitates
 elferre, a capite quaecumque patrata essent receperat. Tum de his
 omnibus vindicandis, Praefecto urbis Theodōro Cucarbitino scribit Im-
 perator. Ille facinorosis hominibus perquisitis captisque nonnullis, egit

δὲ καὶ διαλαμβάνοντες ἐσώθησαν. μετὰ γὰρ ἐπαπολιέσθαι αὐτοὺς
 πράγμασι Ρωμαίων ἔδει. ὁ δὲ παρὰδοξον διασωθεὶς σωτηρίαν A. 44
 καὶ τὸν Θεόδοτον κτείνει ἅτε φαρμακεία καὶ μάγον εὐθὺς ἐνεχέ-
 ρει. ἐπεὶ δὲ οὐκ εἶχεν ὅτι ποτὲ χρώμενος τὸν ἄνθρωπον δια-
 5 φθείρειε, τῶν οἰεπιτηδείων τινας πικρότατα αἰκισάμενος ἡνάγ-
 καζε λόγους ὥς ἥμισυ ὕμεις ἐπ' αὐτῷ φθέγγεσθαι. πάντων δὲ
 οἱ ἐκποδὸν ἰσχυμένων καὶ σιωπῇ τὴν ἐς τὸν Θεόδοτον ὀδυρομέ-
 νων ξιβουλήν, μόνος ὁ Πρόκλος τὴν τοῦ καλουμένου κοιαιστο-
 10 ρος ἔχων ἀρχὴν καθαρὸν ἀπέβαινε τοῦ ἐγκλήματος εἶναι τὸν ἄν-
 ρωπον καὶ θανάτου οὐδαμῇ ἄξιον. διὸ δὴ Θεόδοτος ἐς τὰ Ἰε- V 299
 ροδόλυμα βυσικῶς κομίζεται γνώμη. γινὼς δὲ ἤκειν τινας ἐν-
 ταῦθα, ὥσπερ αὐτὸν διαφθείρουσιν, ἐν τῷ ἱερῷ ἦν κρυπτόμενος
 τῶν ἅπαντα χρόνον, οὕτω τε διαβιὼς ἐτελεύτησε. τὰ μὲν οὖν
 ἀμφὶ Θεόδοτον ταύτῃ πη ἔσχεν. οἱ δὲ στασιωτὰι συμφρονέστα-
 15 ται τὸ ἐντεῦθεν ἐγένοντο ἀνθρώπων ἀπάντων. οὗ γὰρ ἔτι τὰ
 τοιαῦτα ἐξαμαρτάνειν ἤνεχοντο, καὶ περ σφίσι παρὸν ἀφ' ἑστέρου
 τῇ ἐς τὴν δίκαιαν παρανομίᾳ χρῆσθαι. τεκμήριον δὲ ὧν
 γὰρ τινῶν ἑστέρον τόλμην τὴν ὁμοίαν ἐνδειξαμένων τίσις οὐδεμία
 ἐς αὐτοὺς γέγονεν. οἱ γὰρ τοῦ κολάζειν τὴν ἐξουσίαν ἀειέχοντες
 20 παρρησίαν τοῦ διαλανθάνειν τοῖς τὰ δεινὰ ἐργασμένοις παρί-

1. ἐπαπολιέσθαι] ἐκπαπολιέσθαι A. 2. Ρωμαίων P. Ρωμαίους A.
 „Est lacuna praeter propter sic supplenda, μετὰ γὰρ ἔτι ἀπολιέ-
 σθαι αὐτοὺς. ἀνέσφηλεν ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς νόσου, καὶ εὐθείας ὁ
 μὲν Θεόδοτος παρελύθη τῆς ἀρχῆς, ὁ μήποτε τοῖς πράγμασι τοῖς
 Ρωμαίοις ἔδει.“ REISK. Aliquem hinc sensum elicere studuimus,
 satis tamen nobis ipsi non fecimus. ALER. 12. διαφθείρουσιν]
 Praestat διαφθεροῦσιν. 20. παρρησίαν posuit pro ἀδύαν.
 Solocismus est, sed apparet ex toto Procopii habitu, eum veterum
 simiam esse, Musis invitis natum. REISK.

ex lege; aliis vitae consulentibus recessu ac latebris, quos dein cum
 Romana republica maneret interitus. Caesar ut ex morbo miro sanē
 casu convaluit, Theodotum ipsum perdere tentat, quasi praestigiarum
 et veneficii reum; sed nulla ex causa homini perniciem inveniēns, quos-
 dam ex familiaribus dire caesos impellit ad falsas illius delationes. Ergo
 reliquo Senatu illi contra nihil dicente, sed apud se deplorante paratas
 Theodoto insidias, unus Proclus Quaestor insentem illum pronunciat,
 nec morte puniendum. Quare Theodotus decreto Caesaris Hierosolymam
 deportatur; qui summissos illuc audiens ad suam necem sicarios, quoad
 vixit, in templo delituit, ac diem obliuit. Res Theodoti sic habuere.
 Verum seditiosi omnium moderatissimi in posterum evaserunt, qui iam
 ab eiusmodi flagitiis temperarent, quamquam impotentissima dominatione
 audacius abuti possent. Nam paulo post in nonnullos, qui eadem capi-
 tallia ausi fuissent, nihil animadversum, quod puniendis reis praefecti

P 30 χοντο, ταύτη αὐτοὺς τῇ ἑγγωγῇσει ἐς τὸ τοῦ νόμου ἐπιμεβα-
 λειν ἐνάγοντες. ἕως μὲν οὖν ἡ βασιλὶς περιῆν ἐν γυναικὶ ἐγγυ-
 τὴν Ἰουστινιανὸς τὴν Θεοδώραν ποιήσασθαι οὐδεμιᾷ μηχανῇ εἶ-
 χεν. ἐν τούτῳ γὰρ μόνον ἀπ' ἐναντίας αὐτῇ ἐκείνη, καίπερ ἀν-
 τιστατοῦσα τῶν ἄλλων οὐδέν. πωρηρίας μὲν νῦν ἡ γυνὴ ὑπὸ 5
 τάτῳ οὕσα ἐτόγχανε, ἄγροικος δὲ ἦν κομιδῇ καὶ βάρβαρος γέ-
 νος, ὥσπερ μοι εἴρηται. ἀντιλαβέσθαι δὲ ἀρετῆς οὐδαμῇ ἴσχυ-
 A 45 σεν, ἄλλ' ἀπειροτάτῃ οὕσα διατετέλεκε τῶν κατὰ τὴν πολιτείαν
 πραγμάτων, ἥ γε οὐδὲ ζὺν τῷ νόμῳ αὐτῆς ἰδίῳ, ὥτε κα-
 B τ' ἐγγελάσθω ὄντι, ἐς παλάτιον ἤλθεν, ἀλλ' Εὐφημία ἐπικληθεῖσα. 10
 χρόνῳ δὲ ἵστερον τῇ βασιλίδι μὲν ἀπογενέσθαι ξυνέπεσεν. ὁ δὲ
 ἡλιθιῶν τε καὶ κομιδῇ ἐσχατογέρον γενόμενος, πρὸς τῶν ἀρ-
 χομένων γέλωτα ὥφλεν, ὀλιγοῦρά τε πολλῇ ἐς αὐτὸν ἐχόμενοι
 ἄπαντες, ὥτε τῶν πρᾶσσομένων οὐ ξυνιέντος, ὑπερέωρων, Ἰου-
 στινιανὸν δὲ ζὺν δέει πολλῶν ἐθεράπευον. κυκλῶν γὰρ αἰεὶ καὶ ξυν- 15
 ταράσσων ἀνεσώβει ἐφεξῆς ἄπαντας. τότε δὲ τὴν ἐγγύην πρὸς
 τὴν Θεοδώραν ἐνεχέει ποιεῖν. ἀδύνατον δὲ ὄν ἄνδρα ἐς ἀξίωμα
 βασιλῆος ἦκοντα ἐταίρα γυναικὶ ξυνοικίεσθαι, νόμοις ἀνωθεν τοῖς
 C πάλαιότατοις ἀπορρηθὲν, λῦσαι τε τοὺς νόμους τὸν βασιλέα
 νόμῳ ἐτέρῳ ἠνάγκασε καὶ τοὺνθὲνδε αἶτε γαμετῇ τῇ Θεοδώρα 20
 ξυνέκησε, καὶ τοῖς ἄλλοις ἄπασιν βάσιμος κατεστήσατο τὴν πρὸς
 ἐταίρας ἐγγύην, τυραννῶν τε αὐτίκα ἐπεβάτενε τῆς τοῦ αὐτοκρά-
 τορος τιμῆς προσχήματι συμπεπλάσμενῳ τῆς πράξεως ἐπικαλύ-

5. οὐδέν] οὐδενὶ αὐτ ἐς οὐδέν Reisk.

20. τοὺνθὲνδε] τοὺν-
 θένδε A.

23. πράξεως] προστάξεως Reisk.

facultatem latendi facerent sceleratis, eosque ad insultandum legibus in-
 dulgentiā provocarent. Quandiu superfuit Euphemia Imperatrix, nullis
 artibus ut sibi Theodora desponderetur pervincere potuit Iustinianus;
 in hoc enim illa plane repugnavit, cui in rebus caeteroquin omnibus in-
 dulgeret. Nam procul femina ab omni aberat improbitate, sed ut genere
 barbara, quemadmodum memoravi, sic plane moribus fuit ineptis ac ru-
 dibus, ut nullam sit adepta virtutem, et reipublicae penitus fuerit im-
 perita. Certe in regiam cum suo nomine sane ignominioso non venit,
 sed Euphemia est appellata. Haec non ita multo post excedit e vita.
 Iustinus summa senectute confectus pene sensus exarsens, rebusque agen-
 dis ineptus, deridiculo iam subditis erat atque despectui; Iustiniano vero
 dissoluta licentia reliquos nullo discrimine cohibenti pavidis omnes studiis
 obsequabantur. Tum is cum Theodora moliri nuptias aggreditur; nam
 cum viris Senatoris (quod prisca lege cautum est) uxorem ducere me-
 retricem non liceat, ille principem adigit ad legem nova constitutione
 evertendam; et exinde Theodorae matrimonio iungitur, aditu reliquis ad
 meretricia connubia patefacto. Iam tum affectare imperium et exer-
 cere tyrannidem occoeperat, rei gerundae specie oblecta violentia. Cum

πτων ἐν θλασίν. ἀνείκων γὰρ αὐτὸν βασιλεὺς ζὺν τῷ θείῳ τῶν
 Ῥωμαίων, εἴ τι δόκιμον ἦν, δειμνίων περιουσίᾳ ἐπὶ ταύτην
 ἡγήσιντο τὴν ἡγήσιν. παρέλαβον τοίνυν τὴν βασιλείαν Ἰουστι-
 νιανός τε καὶ Θεοδώρα πρότερον τῆς ἐορτῆς ἡμέραις τρισίν, ὅτε
 5 δὴ οὔτε ἀσπάζεσθαι τίνα οὔτε ἐρηγνῆναι προσεῖπεν ἕξισιν. ἡμέ-
 ραις δὲ σὺ πολλὰς ὑπερεβόον Ἰουστίνος μὲν ἐτελεύτησεν νόσω, τῇ
 ἀρχῇ ἐπιβουὸς ἐπὶ ἐννέα, μόνος δὲ Ἰουστινιανὸς ζὺν τῇ Θεοδώρα
 τὴν βασιλείαν ἔσχεν.

Ὡς οὖν ἡ Θεοδώρα, ὥσπερ ἐρρήθη, τεχνεῖσά τε D
 10 καὶ τεθραμμένη καὶ παιδευθεῖσα ἐς βασιλείας ἀξίωμα τροφῇ οὐ-
 δὲν ἐμποδισθεῖσα ἦλθεν. οὐδὲ γὰρ τῇ γήμαντι ὑβρεὺς τις οἴη-
 σις ἦλθεν, εἴ οἱ παρὸν ἐκ πάσης ἀπολεξαμένη τῆς Ῥωμαίων A 46
 ἀρχῆς γαμιντὴν γυναῖκα ποιήσασθαι, τὴν πασιῶν γυναικῶν μάλι-
 στα ἐν τε γεγονυῖαν καὶ τροφῇ κορυφαίου μεταλαχούσαν, τοῦ τε
 15 αἰδέεσθαι οὐκ ἀμελλήτην γεγεννημένην, καὶ σωφροσύνην ἐνυγκι- P 31
 σμένην, πρὸς δὲ τῷ κάλλει ὑπερθεῖ καὶ παρθένον τινὰ καὶ τὸ δὴ
 λεγόμενον ὁρθοτίτιον ὄσαν. ὁ δὲ τὸ κοινὸν ἄγος ἀπάντων
 ἀκρωτῶν, ἀπὸ ἰδίων πεποιθῆσθαι οὐκ ἀπηξίου, ἐπὶ οὐδενὶ τῶν
 προδεδωμένων καταδύμενος, καὶ γυναικὶ πλησιάζειν ἄλλα τε
 20 πολλὰ περιβεβλημένη μεγάλα μιάσματα καὶ παιδοκτονίας πολλὰς

5. οὔτε ἀσπάζεσθαι P. οὔτε * * * οὔτε ἀσπάζεσθαι A. οὔτε
 ἀσπάζεσθαι τῶν φίλων Alem. 14. ἐν τε Alem. P. οὔτε A.
 ibid. κορυφαίου Alem. κορυφαίου AP. 15. γεγεννημένην Alem.
 γεγεννημένην AP. 12. ὁρθοτίτιον Alem. in schedis et Toup.
 Emend. vol. I. p. 444. ex Suida, Ὁρθοτίτιος. — ἡ παρθένος ἡ
 ὁρθὸς τοὺς τιτθὸς ἔχουσα. Ὁρθοτίτιον νεάνιδα Nicetas in
 Andronico. ὁρθότοον AP, quod in ὁρθότομος prius mutaverat
 Alem. 20. πολλὰ add. Med.

avunculo Romanorum Caesar, consulatur, si tamen bono id iure fa-
 ctum; nam metu ac minis Senatus populusque perterritus in eam im-
 pellitur. Suscepere dominationem Iustinianus ac Theodora
 tertio ante Paschatis die, quando scilicet nulli dicere salutem
 vel pacem fas erat. Paucis post diebus morbo Iustinus absumptus est,
 annis in principatu novem exactis, solusque Iustinianus imperavit cum
 Theodora.

10. Hoc loco nata, sic alta educataque Theodora ad imperii fa-
 stigium nullo negotio pervenit; quod eius matrimonii nihil Iustinianum
 pnduerit, cui plane copia fuisset ex universa Romanorum ditione coniu-
 gem sibi eligere mulierem prae omnibus nobili natam genere, summoque
 loco educatam; colendo pudori assuetam, pudicitia insignem, forma per-
 quam elegantissimam, squoriantibus, ut dicitur, mammillis virginem;
 ipse tamen commune mortalium dehonestamentum scum fasce ma-
 luit: cui neque illa omnia pudori essent, neque in amplexus veni-
 re feminae aliis commaculatae sceleribus, et tot parricidiis infantium

ἐθελουσίῳ ἀμβλύνειν. ἄλλο τέ μοι ἐνδοῖν ἤθους περί μνημονεύ-
σαι τοῦδε τοῦ ἀνδρώου οὐδ' ὅτι οὐδὲν οἶμαι. ἅπαντα γὰρ αὐτοῦ
τὰ τῆς ψυχῆς πάθη οὗτος ἂν ἀξιόχρεως ὁ γάμος δηκῆναι δια-
V 300 κῶς εἴη, ἐρμηνεύς τε καὶ μάρτυς τοῦ τρόπου καὶ λογιγράφος γι-
B νόμενος. ἐπεὶ ὅστις ἀλογίῃς τὴν ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων αἰσχρ- 5
νὴν οὐκ ἀπαξιοῖ τῶς ἐντυγχάνουσαι βδέλυγος φαίνεσθαι, τούτῳ
δὴ οὐδεμία παρανομίας ἀταρπὸς ἄβυτος, ἀλλὰ τὴν ἀναιδέαν αἰ-
τοῦ μετώπου προβεβλημένος ῥᾷστά τε καὶ οὐδενὶ πόνοι ἐξ τῶν
πράξεων τὸς κμαρωτότας χωρεῖ. οὐ μὴν οὐδέ τις ἐκ τῆς συγ-
κλήτου βούλης τὸ αἰσχος τοῦτο ἀναδουμένην τὴν πολιτείαν ὁρῶν 10
δυσφορεῖσθαι τε καὶ τὴν προῆξιν ἀπειπεῖν ἔγνιτο, καί περ αὐτὴν
ἄπαντες ἴσα θεῷ προσκυνήσοντες. ἀλλ' οὐδέ τις ἱερεὺς δεινο-
παθῶν ἔνδοσος γέγονε, καὶ ταῦτα δέσποιναν αὐτὴν πρότερον
μέλλοντες. καὶ ὁ πρότερον αὐτῆς θεατῆς ὅψιμος δοῦλος εὐθὺς
οὐδενὶ κόσμῳ ὑπὲρ εἶναι τε καὶ ὀνομάζεσθαι ὑπὸ τῆς ἐδικαίου 15
χεροῖν. οὐδέ τις στρατιώτης ἡγρώτο, εἰ τοῖς ἐν τοῖς στρατο-
C πέδοις κινδύνους ὑπὲρ τῶν τῆς Θεοδώρας πραγμάτων ὑφίστα-
A 47 σθαι μέλλοι οὐδέ τις αὐτῇ ἄλλος ἀπήντησε τῶν ἀπάντων ἀνδρώ-
πων, ἀλλὰ πάντες, οἶμαι, τῷ ταῦτα οὕτως δεδόσθαι κεκλιμέ-
νοι ἀνεχώρησαν συμπεριμένεσθαι τὸ μῖασμα τοῦτο, ὥρπερ τῆς 20
τύχης ἐπιδείξιν τῆς δυνάμεως πεποιημένης, ἥ δὴ ἅπαντα πρωτα-
νεοσύῃ τὰ ἀνθρώπεια ὥς ἥμισυ μέλει οὔτε ὅπως ἂν τὰ

1. τέ μοι] δέ μοι Aleh. ὥστε ἄλλο τί μοι Reisk. *ibid.* περί
μνημονεύσαι Reisk. περίμνημονεύσαι AP. 10. ἀναδουμένην]
ἀναδυομένην Alem. male. 12 ἴσα] ἴσα AP. 16. εἰ τοὺς]
εἰς τοὺς AP. 19. κεκλιμένοι Pm. κεκλημένοι AP. οὕτως δε-
δόσθαι κεκτημένην συνεχώρησαν Reisk. 21. ἥ δὴ ἅπαντα πρωτα-
νεοσύῃ Reisk. ἥδη ἅπαντα πρωτανεοσύσης AP. 22. μέλει
Reisk. μέλλει AP. *ibid.* οὔτε — οὔτε] οὐδέ — οὐδέ AP.

utro abortibus egestorum. Sane Instipiani ingenio declarando nihil de-
esse iam reor, quando vel hoc unum conglugium eius animi affectus satīs
indicare possit et mores aperire contestarique. Nam qui male factis
admittere dedecus non veretur, neque gravate fert aliorum ob id exe-
crationem, hic demum nullam interclusam sibi viam putat ad scelera;
quin vultum induens audacem, facile iam in teterrima quaeque ruit fla-
gitia. Nullus ex Senatu, qui reipublicae videret eam labem inferri,
prohibendam censuit rem detestabilem, iamiam Theodoram quasi deam
veneraturus. Nullus antistitem graviter affici visus est, qui eam do-
minam esset compellaturus. Et qui pridem in theatro populi Theodora
fuerant spectatores, eius se tanquam servitii supinis manibus per dede-
cus profitebantur. Nec miles ea re truculentior, scilicet pro Theodora
belli discrimen in posterum aditurus; nemo denique mortalium repugna-
vit. Quod vero id, uti reor, ita decretum esset, conficiendo flagitio
omnes concessere: visaque tum est quodammodo fortuna vires ostentasse,

πραττόμενα εικότα εἴη οὔτε ἄπως ταῦτα κατὰ λόγον τοῖς ἀν-
 θρώποις γεγενῆσθαι δοκῇ. ἐπαίρει γοῦν τινα ἐξαπινάως ἀλογί-
 στω τινὶ ἐξουσίᾳ ἐς ὕψος μέγα, ὥπερ ἐναντιώματα μὲν πολλὰ
 συμπεπλέχθαι δοκεῖ, ἀντιστατεῖ δὲ παρὰ τι ἔργον τῶν πάντων
 5 οὐδὲν, ἀλλ' ἄγεται μηχανῇ πάσῃ ὅπῃ ποτὲ αὐτῇ διατέτακται, D
 πάντων ἐτοιμῶς ἐξισταμένων τε καὶ υποχωρούντων προοῖούσῃ
 τῇ ἀνῇ.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅπῃ θεῷ φίλον, ταύτῃ ἐχέτω τε καὶ λε-
 γέσθω. ἡ δὲ Θεοδώρα εὐπρόσωπος μὲν ἦν καὶ εὐχαρις ἄλλως,
 10 κόλοσθς δὲ καὶ ὠρακιῶσα οὐ παντάπασιν μὲν, ἀλλ' ὅσον ἐπό-
 χλωρος εἶναι, γοργόν τε καὶ συκιστραμμένον αἰεὶ βλέπουσα. τῶν
 δὲ δὴ αὐτῇ βεβιωμένων ἐν τῇ θυμέλῃ τὰ μὲν πλείστα λέγοιτι οὐκ
 ἂν ὁ πῦς αἰὼν ἐπαρκέσαι, ὀλίγα δὲ ἅττα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λό-
 γοις ἀπολεξάμενος τοῦ τῆς γυναικὸς τρόπου τοῖς ἐπιγενήσκειν
 15 ὄντων ἀν' ἀπειροῦσθαι τὴν δῆλωσιν ἱκανὸς εἶην. νῦν δὲ αὐτῆς καὶ
 τὰ πόρῳ τὰ πεπραγμένα ἐκ ὀλίγῳ δηλωτέον ἡμῖν, ἐπεὶ οὐδέ τι
 ἀλλήλων χωρὶς ἐς τὴν δίκαιαν ἐπραξάτην. χρόνον μὲν γὰρ πο-
 λὺν ἔφεσαν ἡπασὶ καὶ γνώμας αἰεὶ καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι καταν- P 32
 20 τιχρὸν ἀλλήλων ἵεναι, ἔσπερον μέντοι ἔξεπιτήδες αὐτοῖν συμπε-
 πλάσθαι ἢ δόχτρως αὐτῇ ἐγνώσθῃ, τοῦ μὴ συμφορῶν ἴσαντας τοὺς
 κατήκους σφίσιν ἐπαναστῆναι, ἀλλὰ διεσῆναι τὰς γνώμας ἐν

1. εἰκότα Algm. Reisk. εἰκότω A. εἰκότως P. 4. ἀντιστατεῖ
 Reisk. ἀντιστατοῖ AP. ibid. παρὰ τι (sic P.: τοῖ A.) ἔργον]
 ἀπαρχομένου τοῦ ἔργου Reisk. 13. ἀπαρκέσαι] ἀπαρκέση AP.
 ibid. ἅττα] ἅττα AP.

quod ita mortalium rebus moderetur, ut opus non sit aliqua gerendis
 rebus convenientia, vel ut e consilio factas hominibus videantur, quando
 temeraria potentia repente ad summum ipsarum fastigium possit evehere,
 quod multis habeatur difficultatibus implicatum; nec quicquam rerum
 omnium ei obviam obstat, sed obices molita feratur, quo illi cumque
 constitutum est, omnesque properanti fortunae assurgant decedant-
 que via.

Verum haec non nisi ad dei providentiam facta dictaque credantur.
 Erat Theodora venusta facie, et alloqui pergrata, statura brevi, pal-
 lore suffusa, modico ac temperato, acribus oculis, et huc atque illic in-
 citato aspectu. Res ab ea gestas in scena si quis singillatim dicere ve-
 lit, prius illum tempus deficiat. Sed paucis illis, quae supra delibavi-
 mus, satis indicatos posteris, reor huiusmodi feminae mores. Nunc vero
 summam habemus rerum ab ea coniugeque gestarum; nam illis in re
 gerenda nihil non in commune actitatum; licet diu multumque omnibus
 opinionem fecerint, quasi in diversas irent sententias, et contraria stu-
 dia: nam deprehensum est demum ex industria hanc illos speciem simu-
 lationis induisse; ne subditi, communicatis consiliis, seditionem agitent
 quamdiu de illis opinio esset in ambiguo, Principio quidem simulatio

- A 48 αὐτοὺς ἅπασι. πρῶτα μὲν οὖν τοὺς Χριστιανοὺς διαναστήσαν-
τες καὶ τὴν ἐναντίαν ἐν γε τοῖς ἀντιλεγμένοις σκηπτομένῳ ἀλλή-
λων ἵνα διεσπᾶσαντο οὕτως ἅπαντας, ὥσπερ μοι λελέξεται οὐ
B πολλῷ ὑστερὸν, ἔπειτα δὲ τοὺς στασιώτας διεκλοντο. καὶ ἡ μὲν
δυνάμει τῇ πάσῃ μεταποιεῖσθαι τῶν Βενέτων ἐπλάσσετο καὶ τὴν 5
ἐξουσίαν αὐτοῖς ἐπὶ τοὺς ἀντιστασάτους ἀναπεύδουσα ἐνεδίδου,
κόσμῳ ἐν οὐδενὶ ἁμαρτάνειν τε καὶ βιάζεσθαι τὰ ἀντίκειστα. ὃ δὲ
ὥσπερ ἀγανακτοῦντι μὲν καὶ ἀποσκόζοντι λάθρα ἔφκει, κελεύ-
σεως δὲ τῇ γυναικὶ ἀντιστατεῖν οὐχ οἶα τε ὅτι, πολλάκις δὲ καὶ
μεταμπισχόμενοι τὴν τοῦ δυνασθαι δόξαν σφίσι αὐτοῖς τὴν ἐναν- 10
τίαν. ὁ μὲν γὰρ τοὺς Βενέτους οἷα ἐξαμαρτάνοντας κολάζειν
ἤξιον, ἡ δὲ τῷ λόγῳ χαλεπαίνουσα ἐνδοφορεῖτο ὅτι δὴ οὐχ ἐκού-
C σα τάνδρὸς ἡσσηθείη. τῶν μέντοι Βενέτων οἱ στασιῶται, ὥσ-
περ μοι εἴρηται, σωφρονέστατοι ἔδοξαν εἶναι. τοὺς γὰρ πέλας
βιάζεσθαι ὅσα ἐξῆν οὐδαμῇ ἰδικοῦν, ἐν τε ταῖς περὶ τὰς δίκας 15
φιλονεικίαις ἐδόκει μὲν ἐκάτερος ἐν τῶν διαφόρων ἀμύνειν, νικῶν
δὲ αὐτοῖν τὸν λόγῳ τῷ ἀδίκῳ ξυριστάμενον ἐπ'ἀνάγκης ἦν· οὕτω
δὲ τὰ πλεῖστα χρημάτων αὐτοὺς τῶν ἀντιλεγμένων ληΐεσθαι.
πολλοὺς μὲν οὖν ὅδε ὁ σῆτοκράτωρ ἐν ταῖς αὐτῷ καταλέγων ἐπι-
τηδεύσις ἐς τὴν ἐξουσίαν ἀνεβίβαζε τὰς βιάζεσθαι τε καὶ εἰς τὴν 20
D πολιτείαν ἐξαμαρτάνειν ἃ βούλονται, ἔπειδ' αὖν δὲ πλάστου' τι χρῆμα
περιβεβλημένοι φανείην, εὐθύς τι προακεκρονκότες τῇ γυναικὶ διά-
V 301 φοροὶ ἦσαν. ὧν δὴ κατ' ἀρχὰς μὲν μεταποιεῖσθαι πάσῃ προθυ-

8. κελεύσεως] κελύσει Reisk. κελύσει Pm. 9. τῇ γυναικὶ]
τῆς γυναικὸς Reisk. 10. αὐτοῖς τῇ] αὐτοῖς ἐφαινοντο. τὴν
Reisk. 16. διαφόρων Alem. P. διαφορῶν A. 23. μὲν
addidit Reisk.

his ex adverso studiis Christianos inter se quaestionibus, ut paulo post dicam, concitatos, deinde vero factionum populares distraxerunt. Theodora summa contentione studere Venetis dissimulavit, licentia in adversarios permissa per vim ac scelus quidquid liberet atrocissime peccandi. Justinianus id graviter ferre et indignari, et coniugem in officio continere vel ipsis iussionibus non posse simulabat. Contra nunquam hoc alter sumpsit specimen auctoritatis: nam ille Venetorum facinorosa puniendi decernebat; haec in speciem succensere, et iniquo animo se delusam a marito dictitare. Verum, ut dixi, Veneti omnium moderatissimi visi sunt, cum minus quam pro facta licentia vim aliis inferrent. In causis forensibus alter alteri litigatorum per simulationem favit, quorum illum obtinere causam necesse erat, qui inferiorem defenderet, ac principes maiorem partem aeris carpebant controversi. Multis a Justiniano in familiaritatem receptis, iniuriarum ac scelerum in republicam potestas pro libidine permissa fuit, qui postquam largas opes congegissent, ut primum Theodoraе offensioni erant, iam habebantur infideles, Caete-

μία οὐδαμῇ ἀπηξίου, ὥστερον δὲ τὴν ἐς τοὺς ἀνθρώπους μεθ' ἑς
 εὐνοίαν τὰ ἐς τὴν θποιήν τάραχος ἐκ τοῦ ἀφηνιδίου γίνετο. καὶ
 ἡ μὲν αὐτίκα εἰργάζετο αὐτοὺς ἀνήκεστα ἔργα, ὃ δὲ ἀφ' οὗ οὐκ
 ἐπαισθάνομενος τῶν πμττομένων σύμπασαν αὐτῶν τὴν οὐσίαν
 5 κτήσῃ ἡκαισθύνων ἡσπίζετο. τούτοις τε αἰ τοῖς μηχανήμασιν
 ἐν σφίσι μὲν αὐτοῖς ξυμφοροῦντες, ἐς δὲ τὸ ἐμφανὲς στασιάζειν
 ποιοῦμενοι, διασιτήσασθαι τε τοὺς ὑπηκόους καὶ τὴν τυραννίδα
 βεβαιότατα κρατεῖσθαι σχον.

10 ἰά. Ἐπειδὴ οὖν Ἰουστινιανὸς τὴν βασιλείαν παρέλαβε, ὄγγ- P 33
 10 χεῖν ἅπαντα εὐθὺς ὥχνησε. ἃ γὰρ ἐμπροσθεν νόμῳ ἀπορρηθέντα
 ἐτόγγανεν, ἐς τὴν πολιτείαν εἰσῆγε, τὰ τε ὄντα καὶ ξυνειδισμένα
 καθελὼν σύμπαντα, ὥσπερ ἐπὶ τούτῳ κεκοσμημένος τὸ τῆς βα-
 σιλείας σχῆμα, ἐφ' ᾧ ἅπαντα μεταλλάσσοι ἐφ' ἑτερον σχῆμα.
 ἀρχὴς τε γὰρ τὰς μὲν οὐκ ἀνῆρει, τὰς δὲ οὐκ οὐκας ἐφίστη
 15 τοῖς πράγμασι· τούς τε νόμους καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς καταλό-
 γους ταυτὶ τοῦτο ἐποίει, οὐτῷ δικαίῳ ἔκων οὐδὲ τῷ ξυμφόρῳ ἐς
 τοῦτο ἡγμένος, ἀλλ' ὅπως δὴ ἅπαντα νεώτερά τε καὶ αὐτοῦ ἐπὶ B
 νῆμα ἔην. ἦν δὲ τι καὶ μεταλαβεῖν ἐν τῷ παρῶντικῳ ἡκίστῳ ὥχνη-
 σεν, ἀλλὰ τούτῳ γε τὴν ἐπωμίαν τὴν αὐτοῦ ἔδετο. χρημάτων
 20 δὲ ἀρπαγῆς ἢ φόνου ἀνθρώπου κόρος αὐτὸν οὐδεὶς ἔλαβε πώποτε,
 ἀλλ' οὐκίς μὲν παμπληθεῖς ληισάμενος εὐδαιμόνων ἀνδρῶν ἐτέ-
 ρας ἐζήτει, προέμενος εὐθὺς τῶν βαρβάρων τισιν, ἢ ἀνοήτοις

2. τὰ ἐς τὴν σπουδὴν τάραχος] πρὸς τὰ ἐς τὴν σπουδὴν παραφθίς
 Reisk. 7. ποιοῦμενοι A. προσποιούμενοι Alem. P. „Ποι-
 μενοι est idem atque προσποιούμενοι, Saepe Zosimus verbo utitur
 eo sensu.“ BRISK. 14. τὰς μὲν οὐκας Alem. μεσού-
 σας AP.

rum initio eorum causam se acturum ille omni officio in se recipiebat;
 sed ablecta demum benevolentia illud ipsum studium in improvisas tur-
 bas evasis, ac Theodora tum in eos crudelissime saeviit; princeps vero
 tanquam inscius quid in illos gereretur, adiit impudenter universae su-
 stantiae possessionem. His artibus, re quidem inter se condita, sed
 palam simulatis dissidiis, ac subditorum animis in diversa actis, tyranni-
 dem sibi firmius asseruerunt.

11. Potius imperio Iustinianus extemplo omnia miscere, quae pri-
 scis legibus prohibita essent, in rempublicam introducere; quae con-
 suetudine obtinuissent, haec interdiceret; quasi imperatorum paluda-
 mentum induisset, ut aliam rebus faciem induceret. Nam statis magi-
 stratum formis, legumque ac militarium ordinum abrogatis, alias inve-
 nit, non iure, non publico commodo adductus; sed ut omnia nova, e-
 de suo nomine dicerentur. Rei, cuius statim abolendae copia non fuit,
 set, saltim suum indidit vocabulum. Sanguinis et auri nunquam sitis
 explevit, sed ex opulentissimis pecuniosorum hominum domibus factis

οικοδομίαις λείας τῆς προτέρας τὰ χρήματα. μνησίους δὲ ἴσως
 λόγῳ οὐδενὶ ἀνεκῶν ἐς πλειόνων ἄλλων ἐπιβουλὴν αὐτίκα μύλα
 C καθίστατο. * εἰρήνης τοίνυν Ῥωμαίοις ὕψης ἐς πάντας ἀνθρώ-
 πους δὲ ἔχων ὅστις γένηται τῶν φόνων ἐπιθυμίᾳ πάντα βάρ-
 βάρους πρὸς ἀλλήλους ξυνέκρουε, τῶν δὲ Οὐννων τοὺς ἡγεομέ- 5
 νους ἐξ αἰτίας σὺνδεμῶς μετακαλῶν, χρήματα μεγάλα σφίσιν ἀτό-
 πῳ φιλοτιμίᾳ προέτετο, φίλους ἐνέχουσα δῆθεν τῷ λόγῳ ταῦτα
 A 50 ποιοῦμενος* ὅπερ αὐτὸν ἐρρήθη καὶ τὸν χρόνον τῆς Ἰουστι-
 τον βασιλείας πεποιθέναι, οἱ δὲ τὰ χρήματα κεκομισμένοι τῶν
 ξυναρχόντων τινὰς ξὺν τοῖς ἐπομένοις πῶς αὐτῶν ἐπεμπον, * κατὰ 10
 D θείν ἐξ ἐπιδρομῆς γῆν τὴν βασιλέως ἐλευνόντες, ὅπως καὶ αὐτοὶ
 τὴν εἰρήνην ἀπεμπολῶν τῷ ταύτῃ ἀνείσθαι λόγῳ οὐδενὶ βουλο-
 μένῳ θνατοὶ εἶεν, καὶ οἱ μὲν αὐτίκα ἡνδραπόδιόν τε τὴν Ῥω-
 μαίων ἀρχὴν καὶ οὐδὲν τι ἥσσον ἐμισθοὶ πρὸς τοῦ βασιλέως
 ἐγίνοντο* ἕτεροι δὲ μετ' ἐκείνους ἐκτὸς ἐς τὸ ληξέσθαι τοὺς τα- 15
 λαπάρους Ῥωμαίους καθίσταντο, καὶ μετὰ τὴν λείαν ἀδελὰ τῆς
 ἐφόδου τὴν βασιλέως φιλοτιμίαν ἐδέχοντο. οὕτω τε ἅπαντες ἐν-
 λήβδην εἰπεῖν οὐδένα ἀνιέντες καὶ πᾶσι περικυρπῆς ἦγον· καὶ
 P 34 ἔφερον ὑπὸ ἅπαντα, ἀρχόντων γὰρ εἰσι τοῖς βαρβάρους τοῦτο
 ξυμμορίαι πολλαὶ καὶ περιήρχετο πόλεμος τὴν μὲν αἰτίαν ἐκ φιλο- 20
 * τιμίας ἀλογίστον λαβῶν, τὸ δὲ κέρως εὐρέσθαι οὐδαμῶς ἔχων,

1. οἰκοδομίαις] ἐκείας addit Reiskius. *ibid.* μνησίους Alem. P.
 κατὰ μνησίους A. 5. πρὸς Reiskius. πρὸς εἰ AP. 8. Ἰου-
 στίνου Alem. P. Ἰουστινιανῶ A. 12. ἀπεμπολῶν] ἀπεμπο-
 λῆν AP.

stis manublis, alios impétebat. Quas fortunarum rapinas, illico vel pro-
 degit barbaris, vel in insana aedificia insumpsit. Vesanis multorum cae-
 dilus pollutus, pluribus iam aliis paravit insidias. Tranquillam Romani
 cum exteris gentibus pacem habebant; hic sanguinario furore standi loco
 impatiens, omnes undique barbaros inter se commisit; et Hunnorum du-
 cibus nulla occasione accersitis, immanes pecunias perdita munificentia
 largitus fuit, amicitiae, ut aiebat, causa conciliandae firmandaeque;
 quod et sub Iustino principe facitatum ab eo iam diximus. Illi accepta
 pecunia alios duces, eorumque cohortes sollicitabant, qui in fines imperii
 excurrerent populabundi, venum et ipsi pacem daturi, tui sic eam mer-
 cari libitum esset. Hi statim Romanorum urbes depraedati sunt, sua
 nihilominus meriti apud imperatorem stipendia. Post hos en tibi e ve-
 stigio alios profligatae gentis Romanae populatores, qui acta praeda in-
 super incursionis mercedem consequerentur a munificentissimo principe.
 It, ut paucis absolvam, nullum tempus intermiserunt ab hisce, quas in
 orbem redeuntibus rapinis et excursionibus. Nam cum multiplices horum
 essent barbarorum tribuni atque stationes, bellum quasi per manus
 tadebatur, ab immoderatis Augusti largitionibus coeptum, nullo fine

ἀλλ' ἐφ' ἑαυτὸν ἀνακινούμενος τὸν πάντα αἰῶνα. διὸ δὴ χά-
ρος μὲν τις ἢ θρος ἢ σπήλαιον ἢ ἄλλο τι τῆς Ῥωμαίων γῆς ὑπὸ
τὸν χρόνον τοῦτον ἀδῆατον οὐδαμῇ ἔμεινε,· χώραις δὲ πολλαῖς
πλέον ἢ πεντάκις ἀλῶναι συνέβη.· καὶ τούτα μέντοι καὶ ὅσα πρὸς
5 Μήδων τε καὶ Σαρακενῶν καὶ Σκλαβηνῶν καὶ Ἀντῶν καὶ τῶν
ἄλλων βαρβάρων ξυνηγέθη γενέσθαι ἐν τοῖς ἔμπροσθέν μοι δε-
δεῆγται λόγοις· ἀλλ' ὑπὲρ τοῦδε ἀρχόμενος τοῦ λόγου ὑπέκρινον,
τὴν αἰτίαν τῶν συμπεπιπυκτώων ἐνταῦθά μοι ἦν ἀναγκαῖον εἰπεῖν. B
καὶ Χοσρόη μὲν κεντηγαριῶν πᾶνθός ὑπὲρ τῆς εἰρήνης προέμενος, V 302
10 αὐτογνωμονήσας δὲ οὐδενὶ λόγῳ νειτάτατος τοῦ λελύθαι τὰς
σπονδὰς γέγονεν, Ἀλαμουνδαρόν τε καὶ Οὐννούς τοὺς Πέρσαις
ἐκπρόνδους σπονδάζων τε καὶ διατεινόμενος ἐτάρατ' ἐσεῖναι, ὑπὲρ A 51
μοι ἐκ λόγοις τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν οὐκ ἀπαμφακαλύπτως εἰρησθῆναι δο-
κᾷ. ἐν ᾧ δὲ τὰ ἐκ τῶν στάσεων τε καὶ πολέμων πικρὰ Ῥωμαίοις
15 ἀνήγειρε καὶ ἐξορίσκει, ἐν τούτῳ βουλευσάμενος, ὡς ἂν ἀνδρω-
πέιον τὴν γῆν πολλαῖς μηχαναῖς ἐμπλεων γίνεσθαι καὶ χρήματα
λητῖζεσθαι πλείω, φόνον καὶ σάλον τῶν ὑπαρχῶν ἐπενέει πολλὸν C
τῷ τῷ τοῖσδε. Χριστιανῶν δόξαν ἀπόβλητοι πολλαὶ εἰσιν ἐν πάσῃ
τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ὥσπερ αἰρέσεις καλεῖν νενομίκασι, Μογταρῶν
20 τε καὶ Σαββατιανῶν καὶ ὅσαις ἄλλαις πλανᾶσθαι αἱ τῶν ἀνθρώ-
πων εἰώδασι γινώμει. τούτους ὑπαντας δόξαν τὴν παλαιὰν ἐκέ-

5. Σκλαβηνῶν] Alibi scribitur Σκλαβηνῶν. ALEM. Reposa Σκλαβη-
νῶν. ibid. Αντῶν Alem. P. αὐτῶν A. „Sunt autem Antae barbari
a quibus devictis Iustinianus Anticus dici voluit.“ ALEM. 9. μὲν
Reiskius. δὲ AP. 11. Πέρσαις Alem. P. Πέρσας A. „Hunni
qui Alamundarum tribunum sequebantur, Persarum erant foederati, ut
est libro 1. et 2. belli Persici.“ ALEM. 14. πολέμων Alem. P.
πόλεων A. 15. βουλευσάμενος Reiskius. βουλευόμενος A.
βουλευσας P. 17. σάλον Pm. ἄλλον AP.

claudendum. Semper enim a principio in orbem redibat; ita ut sub id tem-
pus nullus fuerit Romanorum locus, aut mons, aut specus a praedis immune;
quoniam multae provinciae quinta et amplius oppressae sint vastatione. Haec
mala ab his illata, neonon a Medis, Saracenis, Sclavenis, Antis et barbaris
aliis, a me superioribus libris narrata sunt; huc vero, ut iam praefatus sum,
illorum omnium causam reicere operae pretium fuit. Magnam profudit pec-
uniarum vim pro pace cum Chosroe stabilienda; at pervicacius suam secu-
tus sententiam, solvendi nulla causa foederis auctor fuit, omni studio atque
conatu in societatem pertractis Alamundaro et Hunnis, Persarum sociis ac
foederatis, quod opportuno loco aperte dixisse mihi videor. Eo ferme tem-
pore, quo seditiones et bella in Romanorum perniciem excitavit, ut omnibus
provinciis diversis artibus humano sanguine completis, opimiora spolia repor-
taret, alias ita excogitavit subditorum clades. Sunt in universo Romano im-
perio complures Christianorum sectae minime probatae, quas haeresees vulgo
dicunt, Montanistarum, Sabbatianorum, aliorumque complurium, quae men-
tes hominum transversas agunt. Hos omnes priori sententia docedere iussit,

- λενε μετατίθεσθαι, ἄλλα τε ἀπειλήσας ἀπειθοῦσι πολλὰ καὶ τὰς οὐσίας ἐς τοὺς παῖδας ἢ ξυγγεγεῖς μηκέτι παραπέμψεν οἷόν τε εἶναι. τούτων δὲ τὰ ἱερὰ τῶν σφαιρικῶν καλουμένων, καὶ διαφερόντως οἷσπερ ἢ τοῦ Ἀρείου ἥσκητο δόξα, πλουτοῖν τινα εἶχεν ἀσπής κρείττω. οὕτω γὰρ ἡ σύγκλητος βουλή· ξύμπασα οὔτε τις ἄλλη 5
- D ζεσθαι τούτοις δὴ τοῖς ἱεροῖς ἔσχε. κειμήλιά τε γὰρ αὐτοῖς χρόνῳ τε καὶ ἀγνοῖᾳ καὶ ξεγκείμενα ἐκ λῶν ἐντίμων ἀνύθητά τε καὶ ἀναρίθμητα ἦν, οἰκίαι τε καὶ κώμαι παμπληθεῖς, καὶ χώρα πολλή πανταχόθεν τῆς γῆς, καὶ πολλή ἄλλη πλουτοῖν ἰδέα ἐστὶ τε καὶ οὐκ 10
- μύζεται ἐν πᾶσιν ἰσθράποις, αἵτε οὐδενὸς αὐτὰ τῶν πώποτε βασιλευσάντων ἐγλήσαντος. πολλοὶ τε ἄνθρωποι, καὶ ταῦτα οὕτως ὅντες οὐδ' ἔτι, τῇ τῶν σφαιρικῶν ἐπιτηδεύματων προφάσει ἐνθέρου ἀπὸ τοῦ τοῦ αἰσχροῦς εἶχον. τούτων μὲν οὖν τῶν ἱερῶν πρῶτον τῶν οὐρανῶν δημοσίων Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἀφείλετο ἐξαπι- 15
- A 52 νὰς τὰς τοῦ αἵματος πάντα· ἐξ οὗ τοῖς πολλοῖς ἀποκεκλειῶσθαι τὸ λοιπὸν τοῦ βίου συνέβη. πολλοὶ δὲ εὐθὺς πανταχόσε περιεὶντες οὕτως τῆς πατρὸς τοὺς παραπίπτοντας ἠνάγκαζον μεταβάλλεσθαι.
- P 35 ἄλλοι ἐπεὶ ἄνθρωποις ἀγροικοῖς οὐκ ὅσα ἐδοξεν εἶναι, τοῖς ταῦτα ἐπαγγέλλουσιν ἀντιστατεῖν ἅπαντες ἔγνωσαν. πολλοὶ μὲν οὖν πρὸς 20 τῶν ἐκαστωτῶν διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ καὶ σφᾶς αὐτοὺς διεχρήσαντο εὐσεβεῖν μάλα ταῦτα ὑπὸ ἀβελτηρίας οἰόμενοι, καὶ αὐτῶν ὁ μὲν πλείστος ὁμιλος γῆς τῆς πατρίδος ἐξιστάμενοι ἔφευγον, Μοντανοὶ δὲ, οἱ ἐν Φρυγίᾳ κατοικῶντες, σφᾶς αὐτοὺς ἐν ἱεροῖς τοῖς

17. περιόντες Reisk. περιόντες AP.

protervis tum alia minatus, tum et ne liberis, aut propinquis bona relinquerent interdicens. In horum, quos vocant, haereticorum fanis, ac iis praesertim, in quibus Arij secta celebraretur, opes recondebantur plane supra quam credibile cuiquam sit. Neque enim Senatus universus, aut alia Romani praecipua pars imperii de divitiis cum his delubris conferri potest. Nam iis omnibus erat sacra suppellex ex auro argenteoque, pretiosis lapidibus omni opulentia et copia maior; domus et pagi refertissima; possessiones ubique gentium, et si quid aliud est mortalibus opum genus; utpote quibus nemo principum aliquando molestiam intulisset. Quin et multis rectae sententiae hominibus per occasionem artis et instituti necessaria ad vitam inde suppeditata sunt. Horum ergo templorum publicata bona praedae fuerunt Justiniano Augusto. Exinde vitae usus quamproximis praecclusus. Huc atque illic palantes alii obvium quemque patriam cogebant mutare sententiam. Id homines agrestes impium rati, suadentibus haec sese opponere deliberant; sed a seditionum popularibus passim mactati, alii superstitione et insana religione sibi manus intulerunt; pars occupata fuga patrio solo sese populatim elecit: qui erant in Phrygia Montani sectatores, templis in quae, praeco-

σφετέροις καθιέρξαντες τούτους τε τοὺς νεὺς αὐτίκα ἐμποήσαντες
 ξυνδιεφθάρησαν· οὐδὲν λόγῳ, πᾶσά τε ἀπ' αὐτοῦ ἡ Ῥωμαίων
 ἀρχὴ φρόνῳ· τε ἦν καὶ φυγῆς ἐμπλέως. νόμον δὲ τοῦ τοιοῦτου
 καὶ ἀμφὶ τοὺς Σαμαρείτας αὐτίκα τεθέντος ταραχὴ ἀκρίτος τὴν
 5 Παλαιστίνην κατέλαβεν. ὅσοι μὲν οὖν ἐν τε Καισαρείᾳ τῇ ἐμῇ B
 καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ὄκουν, παρὰ φύλλον ἡγησόμενοι κακῶν
 θειάν τινα ἐπὶ ἀνοήτου φέρεσθαι δόγματος, ὄνομα Χριστιανῶν
 τοῦ σφίσι παρόντος ἀνταλλαζόμενοι τῷ προσήματι τούτῳ τὸν
 ἐκ τοῦ νόμου ἀποσεύσασθαι κίνδυνόν ἵστανται. καὶ αὐτῶν ὅσοις
 10 μὲν τι λογισμοῦ καὶ ἐπιείκειας μετῆν, πιστοὶ εἶναι τὰ ἐς δόξαν
 τήνδε οὐδαμῇ ἀπηξίουσιν, οἱ μὲντοι πλείστοι· ὥσπερ ἀναγκάζον-
 τες, ὅτι δὴ οὐχ ἐκούσιοι, ἀλλὰ τῷ νόμῳ ἡνωκασμένοι δόγμα
 τὸ πάτριον μετεβύλλοντο, αὐτίκα δὲ μάλα ἐπὶ τε Μανιχαίους καὶ
 ταῖς καλουμένοις πολυθέοις ἀπέκλιναν. οἱ δὲ γεωργοὶ ἐμπύαντες C
 15 ἄθροοι γεγεννημένοι ὅπλα ἀντάγειν βασιλεῖ ἐγνωσάν, βασιλεῦ σφίσι
 τῶν τινα ληστῶν προβεβλήμενοι, Ἰουλιανὸν ὄνομα Σεβαστον· γιόν.
 καὶ χρόνον μὲν τινα τοῖς στρατιώταις ἐς χάριτος ἐκδόντες ἀντίχαι,
 ἔπειτα δὲ ἡττηθέντες τῇ μάχῃ διεφθάρησαν ἐν τῷ ἡγεμόνι. καὶ A 53
 λέγονται μυριάδες ἀνθρώπων δέκα ἐν τῷ πόνῳ πλῆθος ἀπολωλέναι,
 20 καὶ χώρα ἡ πάσης γῆς ἀγαθὴ μάλιστα ἔρημος γεωργῶν ἀπ' αὐτοῦ
 γένηται. τοῖς τε τῶν χωρίων κυρίοις Χριστιανοῖς οὗτοι τὸ πρᾶγμα
 τοῦτο ἐς μέγα κακὸν ἐτελεύτησεν· ἀναγκαῖον γὰρ γένοιτο σφίσι
 οὐδὲν ἐνθύνει μετακοιζομένοις φόρον τὸν ἐπ' αὐτοῖς ἄδρον τινα
 ὄντα ἐς τὸν ἅπαντα αἰῶνα βασιλεῖ φέρειν, ἔπει οὐδεμίαν κρεῖδοι ἡ

10. μὲν τι Reisk. μέντοι AP.

rant, occlusis atque succensis; una cum illis temere conflagrarunt. Atque ex
 hoc tempore ubique in Romano imperio fugae caedesque. Lege habet lata
 etiam in Samaritis ingens Palaestham tumultus pervasit. Qui ergo vel
 Caesareae apud nos erant, vel in urbibus aliis, indignum rati si pro insano
 dogmate subirent incommoda, Christianorum nomine, quod in promptu erat,
 cum suo permutato, hac specie legis discrimen evitarunt: etsi quibus mens
 erat bona, ii a fidelium sententia non abhorruerunt. Verum pars maior in-
 digne ferentes, quod praeter voluntatem lege coacti essent avitam religio-
 nem deserere, illico ad Manichaeos et quos vocant polytheos defecerunt.
 At agrestes agmine facto in Caesarem arripient arma, designatoque sibi Im-
 peratore Sabari filio Juliano praedone, manus cum milite conserunt; pugna
 tumque Marte aliquamdiu incerto est: demum praelio victi cum Juliano ducē
 contradicati sunt, deletis, ut ferunt, eo conflictu centenis hominum millibus.
 Agris vero omnium longe feracissimis a cultoribus iam tum destitutis, ma-
 gnani acceperunt ex ea re iacturam Christiani possessores, quibus opus fue-
 rit nullis terrae bonis repositis, anquum Imperatori vectigal, et quidem in-
 signe singulis quibusque pendere annis; exactione nullo humanitatis modo

- D τῶν ἔργων τούτου ἐπιτροπὴ γέγονεν. ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας
 V 303 καλουμένους τὴν διώξιν ἤγεν αἰκίζομενός τε, τὰ σώματα καὶ τὰ
 χρήματα ληϊζόμενος. ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ὅσοι τοῦ Χριστιανῶν ὀνό-
 μματος ᾔψεν τῷ λόγῳ μεταλαβεῖν ἐγνώσαν, καὶ τὸν παρόντα
 σφίσιν ἔκρουοντες, οὗτοι δὲ οὐ πολλῶν ὕστερον ἐπὶ ταῖς σπον- 5
 δαῖς καὶ θυσίαις καὶ ἄλλοις οὐχ ὁσίοις ἔργοις ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον
 ἠλλοκοῦτο. τὰ γὰρ ἀμφὶ τοῖς Χριστιανοῖς εἰρηασμένα ἐν τοῖς
 ὀπισθεν μοι λόγοις λελέξεται. μετὰ δὲ καὶ τὸ παιδεραστεῖν νόμῳ
 ἀπειρογόν, οὐ τὰ μετὰ τοῦ νόμον διερευνώμενος, ἀλλὰ τοὺς πάλαι
 ποτὲ ταύτην δὴ τῇ νόσῳ ἄλόντας. ἐγίνετό τε ἡ ἐξ αὐτοὺς ἀπο- 10
 στρεφθῆναι οὐδενὶ κόσμῳ, ἐπεὶ καὶ κατήγόρου χωρὶς ἐπρόσσετο ἡ
 ἐς αὐτοὺς τίσις; ἐνός τε ἀνδρὸς ἡ παιδὸς λόγος, καὶ τούτου δοί-
 λου, ὃν οὕτω τύχοι, καὶ ἀκασθόν μαρτυρεῖν ἐπὶ τὸν κεκτημένον
 ἀναγκασθέντας, ἔδοξεν εἶναι ἀκριβὲς ἐλεγχος. τοὺς τε οὕτως
 P 36 ἀλισκομένους τὴν αἰδοῦν περιηρημένους ἐκόμπενεν. οὐκ ἐς πάν- 15
 τας μέντοι τὰ κακὸν κατ' ἀρχὰς ἤγετο, ἀλλ' ὅσοι ἡ Πράσινοι
 εἶναι ἡ μεγάλη περιβεβλησθαι χρήματα ἔδοξαν ἢ ἄλλο τι προσ-
 κεκοσκότες ἐτύγγανον. καὶ μὴν καὶ τοῖς μεταφρολόγοις χαλε-
 πῶς εἶχεν. ὁμοῦ δὲ αὐτοὺς καὶ ἡ ἐπὶ τοῖς κλέπτεις τεταγμένη ἀρχὴ
 A 54 ἤχετο τε ἀπ' οὐδεμιᾶς ἄλλης αἰτίας καὶ ξαίνοσθα κατὰ νότον 20
 πολλὰς ἐπὶ κατηλῶν φερομένους ἐκόμπενεν ἀνὰ πῦσαν τὴν πόλιν
 γέροντας τε καὶ ἄλλως ἐπιεικῆς ὄντας, ἄλλο αὐτοῖς ἐπικαλεῖν οὐ-
 δὲν ἔχουσα, πλὴν γέ δὴ ὅτι σοφοὶ τὰ περὶ τοὺς ἀστέρας ἐν τοιού-

1. οὐδεμιᾶ φειδῶ ἡ τοῦ ἔργου τούτου ἐπιτροπὴ Alem. Legebatur
 οὐδεμιᾶ φειδῶ ἡ (ἡ Reisk.) τοῦ ἔργου τούτου ἐντροπή. 4. και-
 ρὸν Alem. P. τῷ A. 15. ἐκόμπενεν P. ἐκόμπενον A. 19. εἰ-
 χεν P. εἶχον A. ibid. καὶ ἡ Alem. P. ἡ om. A. 21. πολ-
 λὰς Alem. πολλοὺς AP. ibid. ἐκόμπενεν Alem. P. ἐκόμπενον A.

imperata. Hoc facto, iam in gentiles saevitiam convertit, qua caesis corpo-
 ribus, qua fortunis direptis, quorum qui nomina Christo dederunt, utpote
 qui per speciem malorumque vitandorum id causa fecissent, tandem inter li-
 bamina et sacrificia, atque impias religiones deprehensi sunt. Quae vero
 in Christianos ipsos compulsi, infra dicturi sumus. Post haec turpes pueror-
 um amores lege vetuit; non a lege lata, sed iam diu antea ea labe notatos
 iudicio arceans, nullo prorsus decore in eos facta animadversione. Hos
 nemine quaestionem ferente multavit, unico teste viro, vel puero, eoquo
 saepenumero seruo, etiam invito, et in dominum coacto dicere testimonium;
 sic enim de causa videbatur liquere. Cuius criminis qui rei agerentur, pu-
 dendia, et peccati publice ludibrio erant; licet initio non omnibus haec severi-
 tas, sed his adhiberetur qui vel Prasiniae factioni stunderent, vel magnis
 copiis affluentes celebrarentur, vel essent apud principem in officina. Astro-
 logos iniquo patiebatur animo; hos namque qui latrocinii vindicandis prae-
 erat magistratus, alloqui senes, et bonas frangi homines, camelis per univ-
 ersam urbem infami sane spectaculo exivit, capcidiy hae hūmēis, hoc illis ob-

τῷ χώρῳ ἐβούλοντο εἶναι. ἔφευγον τοίνυν ἀνθρώπων διηγεῖς
 ὁμιλος πολλὸς· οὐκ ἐξ βαρβάρους μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ τούτων μακρὰν B
 ὤκισμένους Ῥωμαίων, ἣν τε ἰδεῖν ἐν χώρῳ τε αἶε καὶ πόλει ἐκά-
 στη τὸν πλείστον ξένους. τοῦ γὰρ διαλαθεῖν ἕνεκα γῆς τῆς
 5 πατρῴας τὴν ἀλλοτρίαν ἡλλάξαντο ἐν περὶ ἑκάστοις, ὥσπερ τῆς
 πατρῴδος αὐτοῖς ἐπὶ πολεμίων ἀλούσης. τὸν μὲν οὖν πλοῦτον
 τῶν εὐδαιμόνων εἶναι δοκούντων ἐν Βυζαντίᾳ καὶ πόλει ἐκάστη
 μετὰ γε τοὺς ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς, τρόποις οἷσπερ εἴρηται
 Ἰουστινιανός τε καὶ Θεοδώρα ληισύμενοι ἔσχον. ὅπως δὲ καὶ
 10 τοὺς ἐκ βουλῆς ἀφαιρεῖσθαι τὰ χρήματα πάντα ἰσχύσαν, αὐτίκα
 δηλώσω.

ιβ'. Ἦν τις ἐν Βυζαντίῳ Ζήνων ὄνομα, ἐκείνου Ἀνθίμου C
 υἱόνος, ὅσπερ ἐν τῇ ἑσπερίᾳ τὴν βασιλείαν τὰ πρότερα ἔσχεν.
 τοῦτον δὲ ἐξεπύθηδες ἄρχοντα ἐπ' Αἰγύπτου καταστησάμενοι ἔστει-
 15 λον. ἀλλ' ὁ μὲν χρημάτων τὸ πλοῖον τῶν τιμιωτάτων ἐμπλησά-
 μενος τὰ ἐς τὴν ἀναγωγὴν διέτεινετο. ἦσαν γὰρ αὐτῷ σταθμοὺς
 τε ἀργύρου ἀναριθμητοὺς καὶ χρυσώματα μαργάροις τε καὶ σμα-
 ράγοις καλλωπισθέντα καὶ λίθους ἄλλοις τοιοῦτοις ἐντίμοις· οἱ
 δὲ τινες ἀναπείσαντες τῶν αὐτῶν πιστοτάτων εἶναι δοκούντων τὰ μὲν
 20 χρήματα ἐνθὺνδ' ὅτι τάχιστα ἐκφόρῃσαντες, πῦρ δὲ ἐν κοίλῃ νηὶ
 ἐμβεβλημένοι τῷ Ζήνωνι ἀπαγγέλλειν ἐκέλευον ἀπὸ ταῦτομάτου
 τὴν τε φλόγα ἐν τῷ πλοίῳ ξυγνέχθαι καὶ διολωλέναι τὰ χρήματα.
 χρόνῳ δὲ ὑστέρῳ Ζήνωνι μὲν ἐξαιπινάτως ἀπογενέσθαι ξυπέπεσεν,

1. χώρῳ] χώρῳ Pm.

ibid. διηγεῖς] διηγεῖς Reiskius.

3. Ῥωμαίων Alem. P. Ῥωμαίους A.

8. τοὺς ἐκ Alem P.

τῶν ἐκ A.

16. διέτεινετο] διέθετο Pm.

διέτεινετο πραγ-

ματρεύόμενος (vel παρασκευάζων) Reisk.

20. ἐκφόρῃσαντας

ἐμβεβλημένους Reisk.

ieci, cumtaxat, quod astrorum scientiae periti, ea in urbe degerent. Quare
 frequens hominum multitudo non ad barbaros dilabebatur modo, sed ad
 longe cunctas ab orbe Romano nationes. In singulis quibusque provinciis
 ac civitatibus plerosque vidisses convenas, qui latendi causa in alienas urbes
 ultro commigrassent, patria quasi post hostilem devastationem deserta. Qui
 ergo Byzantii, vel aliis in urbibus opulentiores e Senatoribus essent, sic a
 Iustiniano ac Theodoro de bonis omnibus deturbati sunt; Senatores vero ut
 ab iisdem emungi fortunis potuerint, iam dico.

12. Zeno Anthemii nepos eius, qui pridem in Occidente imperium ob-
 tinerat, Byzantii tum erat; hunc de industria designatum Aegypti praesi-
 dem in provinciam dimiserunt. Navigio iam pretiosissimis opibus onusto,
 discessum ille ducebat in dies, immanemque argenti vim, aurea vasa gemmis,
 smaragdīs, magnique pretii lapillis distincta in navim convexerat. Illi per-
 suadent nonnulli, qui Zenoni haberentur fidissimi, ut auro quamprimum
 egesto, ignem in imam navim inician; Zenoni vero nuncient, casu con-
 cepta flamma in navigio opes perire. Non ita multo post Zeno repente

αὐτοὶ δὲ κύριοι τῆς αὐτοῦ εὐδοκίας ἔτε κληρονόμοι γεγόνασκ· δια-
 θήκην γὰρ τινὰ προῦφερον, ἥνπερ οὐ παρ' ἔκεινον ἐξηγεῖσθαι δια-
 P 37 τεδρῶληται· καὶ Τατιανῷ τε καὶ Δημοσθένους· καὶ τῆς Ἰλαρῆς
 τρέφω τῷ θυμῷ σπῆς αὐτοῦς κληρονόμους πεποικηται., ὅπερ τὰ
 τε ἄλλα καὶ τὸ ἄξιομα πρώτοι ἐν γε Ῥωμαίων τῇ βοулῇ ἦσαν. 5
 τινῶν δὲ, οὐδ' διαθήκας, ἀλλ' ἐπιστολὰς διεσκευασμένοι τὴν οἰσίαν
 ἔσχον. οὕτω γὰρ Διονυσίου τε κληρονόμοι γεγόνασιν, ὃς ἐν Αι-
 βάνω ἦκε, καὶ Ἰωάννου τοῦ βασιλείου παιδὸς, ὃς ἐπιφανέστατος
 V 304 μὲν Ἐδεσσηνῶν ἐγγόνει πάντων, βίη δὲ πρὸς Βελισαρίον ἐν ὁμή-
 ρων λόγῳ ἐκδέδοται τοῖς Πέρσαις, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἐμπροσθεν 10
 λόγοις ἐρρήθη. τοῦτον γὰρ τὸν Ἰωάννην ὁ μὲν Χοσρόης οὐκέτι
 ἠφεί, ἐπικαλῶν Ῥωμαίους ἠλογηκέναι τὰ ξυγκείμενα πάντα, ἐφ'
 οἷς αὐτῷ ἥρως Βελισαρίον δοθεὶς ἐτύγχωνεν, ἀποδίδοσθαι μὲν-
 B τοι ἕτεροῦ ἀποδίδωτον γεγονότα ἥξιον. ἡ δὲ τοῦ ἀνδρὸς μύμη (πε-
 ριοῦσα γὰρ ἐτύγγανεν ἔτι) τὰ λότρα παρεχομένη οὐχ ἴσσαν ἢ δια- 15
 χιλίας λίτρας ἀργύρου τὸν νύωνδ ὠνήσεσθαι ἐπίδοξος ἦν. ἀλλ'
 ἐπεὶ τὰ λότρα ταῦτα ἐς Δάρειον ἦλθε, βασιλεὺς τὸ συμ-
 βόλαιον γενέσθαι οὐκ εἶα, ὥς μὴ ἐς τοὺς βαρβάρους, ἐπὶ τῶν, ὁ
 Ῥωμαίων κομίζεται πλοῦτος. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον τῷ μὲν Ἰωάννῃ
 νοσήσαντι ξυμβῆ ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι, ὁ δὲ τὴν πόλιν ἐπι- 20
 τροπεύων ἐπιστολὴν ἀναπλάσας τινὰ, ἔφη πρὸς αὐτὸν ἔτε φίλον
 οὐ πολλῷ ἐμπροσθεν τὸν Ἰωάννην χρᾶναι ὥς οἱ βουλομένῳ εἴη
 εἰς τὸν βασιλεῖα τὴν αὐτοῦ οἰσίαν εἰλθεῖν. πάντων δὲ τῶν ἄλλων

2. τινὰ Alem. τινες AP. ibid. διατεδρῶληται AP. 8. Ἰωάν-
 νου Alem. P. Ἰωάννης A. 10. ἐκδέδοται Alem. P. ἐνδέδοται A.
 14. δευράλωτον AP. 16. ἀνέσθαι ἀνεῖσθαι Suidas s. ἐπιδέ-
 δοξος. 22. οἱ βουλομένῳ Reisk. οἱ αὐτῷ βουλομένῳ AP.
 23. αὐτοῦ οἰσίαν Reisk. Aberat αὐτοῦ.

vita concessit; illi statim bonorum possessionem quasi haeredes adiecit, pro-
 ductis tabulis, quas ab eo minime confectas fama erat. Hac eadem arte Ta-
 tiani se facitarent haeredes, Demosthenis item ac Hilarae, qui tum rebus
 aliis tum dignitate primas tenerent in Senatu Romano. Aliorum non tabu-
 lis, sed confectis epistolis substantias invaserunt, sic haeredes ipsi Dionysii
 eius qui debebat ad Libanum; et Ioannis Basilii filii, Edessenorum omnium
 praeclearissimū, qui, ut aliis libris narratur, a Belisario Persis datus est obres
 invitatus. Certe Chosroes causatus neglectas a Romanis condiciones, quibus
 Ioannem Belisarius vadem dederat, illum negabat reddendum, nisi qua lege
 captivi solent. Quare Ioannis avia etiam tum superstes bis mille argenti
 pondō redimendō nepoti persolutura credebatur. Pretium id Darum con-
 vectum ubi Caesar accepit pacem cum barbaris vetuit, ne ad eos, inquit,
 veniant Romanorum opes. Non multo post Ioannes morbo languit perit-
 que; tum Daras Praefectus Ioannis ad se velut amicum nuperam simulat epi-
 stolam, qua Principem et suae substantiae haerem scriberet, et eam sibi
 esse mentem extremam. Sed plane difficile memoratu est, quot hominum

τὰ ὀνόματα καταλέγειν οὐκ ἔστι δύναμις ὡς περ ἀπὸ ματοῦ κληρο-
 νόμιον γένηται, ἀλλὰ μέχρι μὲν οὗν ἢ τοῦ ἵνα καλουμένων σφ- C
 οὺς ἐγένετο, κατὰ μίαν διαλέγεσθαι τὰς τῶν εὐδαιμόνων οὐσίας A 56
 ἤξιον· ἐπεὶ δὲ ταῦτα, ὥς περ καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν λόγοις ἐρ-
 5 ορήθη, γέσθαι ξενόβη, τότε δὲ ἀδρόα· εἰπὼν σχεδὸν τι πάντων
 τῶν ἀπὸ τῆς συγγλήτου βουλῆς τὰς οὐσίας δημοσιώσαντες, τὰ μὲν
 ἐπιπλεῖ πάντα καὶ τῶν χωρίων ὅσα κάλλιστα ἦν ἡπερ ἐβόλοντο διε-
 χείρεσθαι, ἀπολῆξαντες δὲ τὰ φόρου· μικρῶ· τε καὶ βαρυτάτου ἵπο-
 10 τέλῃ ὄντα· φιλανθρωπίας προσχέματι τῆς πάλαι κεκτημένοις
 ἀπέδωτο, διὸ δὴ πρὸς τε τῶν φορολόγων ἀγγόμενοι καὶ ἀποκταύ-
 μενοι τάχοις ἀφλημάτων ἀειρότοις τισὶ δυσθανοῦντες, ἀκούσιοι
 διεβίψαν· διὸ δὴ ἐμοὶ τε καὶ τοῖς πολλοῖς ἡμῶν οὐδὲ πώποτε
 ἔδοξαν οὐτοὺς ἀνθρώποι εἶναι, ἀλλὰ δαίμονες παλαμναῖοι τισες καὶ D
 ὥς περ οἱ ποιεῖται λέγουσι βροτολογίῳ ἦσθιν, οἳ δὲ ἐπὶ κοινῆς βου-
 15 λενόμενοι ὅπως ἅπαντα ἀνθρώπεια γένη τε καὶ ἔργα ὡς ῥᾶστα
 καὶ τάχιστα διασφείρειν ἱκανοὶ εἴη, ἀνθρώπειον τε ἡμιπείροιστο
 σῶμα καὶ ἀνθρωποδαίμονες γεγεννημένοι τῷ τρόπῳ τοῦτον ἐμύη-
 σαν τὴν οἰκουμένην κατῴκεισαν· τεκμηριώσαι δ' ἂν τις τὸ τοιοῦτον
 πάλαις τε ἄλλοις καὶ τῇ τῶν πεπραγμένων δυνάμει· τὰ γὰρ δαι-
 20 μονία τῶν ἀνθρωπέων ξυμβαίνει πολλῶ τῷ διαλλάσσοντι διαχε-
 κέσθαι· πολλῶν ἀμέλει γεγονότων ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος ἀνθρώ-
 πων τύχῃ ἢ φύσει φοβερῶν ἐς τὰ μάλιστα, οἳ μὲν πόλεις, οἳ δὲ
 χώρας, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον καθ' αὐτὸ ἐσφελάν, ὕλεθρον δὲ ξυμπάν· P 38

14. βροτολογίῳ Suidas s. h. v. Legebatur βροτολογιοι. 17. ἐμύ-
 πασαν κατέσεισαν τὴν οἰκουμένην Suidas s. ἀνθρωποδαίμονες.
 48. τεκμηριώσαι] τεκμηριώση AP. 19. τε ἄλλοις] τε καὶ ἄλ-
 23. καθ' αὐτό] Legebatur καθ' αὐτοῦ. καθ' αὐτοῦς
 vel καθ' ὅλην Alemannus.

sese ultroneos haeredes instituerint. Nam antequam seditio existeret Victo-
 riatorum, divitum sibi bona singulatim legerunt; at ubi illi erupere, tum
 enim vero omnium fere ordinis Senatorii acervatim facultatibus publicatis,
 ex iis totam suppellectilem, et optima quaeque praediorum pro arbitratu occu-
 parunt; decumana vero quae gravissimis tributis solvendis obnoxia essent,
 quodam humanitatis specie reddiderunt possessoribus; qui cum a vectigalium
 collectaribus urgerentur, et perpetuo aeris alieni foenore opprimerentur, in-
 viti, retardata morte, vitam trahebant. Quamobrem et mihi, et mei ordinis
 plerisque hi nunquam homines visi sunt, sed perniciosi daemones et fune-
 sti hominum pestes, qui in commune consuluerint, ut omnes hominum na-
 tiones, atque negotia facile, citoque perditum irent, eoque humanas induti
 formas; quibus semihomines furiae, sic universum terrarum orbem convulse-
 rint. Id et aliunde conicere est, et scelerym immanitate, qua longe mul-
 tumque superant daemones mortalium conatus. Nam multi licet prioribus
 saeculis extiterint homines vel natura, vel eventu praeter modum formidabi-

των ἀνθρώπων συμφορὰς τε γὰρ τῆς οἰκουμένης ἀπάσης οὐδεὶς οὐκ
μὴ οὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἐργάζεσθαι ἰκανῶς ἔχον, ὧν δὴ καὶ ἀπὸ τῆς
ἐποφύγει τῇ γνώμῃ συγκατερχαζομένη τῶν ἀνθρώπων διαφθορὰν.

- A 57 σεισμοῖς τε γὰρ καὶ λοιμοῖς καὶ ὑδάτων ποταμῶν ἐπιρροαῖς ἐπὶ
τὴν χροὸν τοσόντων πλείστα διολωλένας τετύχακεν, ὥς μοι αὐτίκα 5
λελέζεται. οὕτως δὲ ἀνθρωπείῳ, ἀλλ' ἐτέρῳ σθένει τὰ δεινὰ
ἐπρασσον. λέγονται δὲ αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα φάναι τῶν ἐπιτηδείων
τισὶν ὡς οὐ Σαββατίου τοῦ αὐτῆς ἀνδρὸς οὐδὲ ἀνθρώπων τινὸς
υἱὸς εἶναι. ἦν γὰρ αὐτῶν κτείν ἐμελλεν, ἐπιφουτῶν αὐτῇ δαιμό-
B νιο ὅτ' ὀρώμενον, ἀλλ' αἰσθῆσθαι τινα ὅτι δὴ πάρεστιν αὐτῇ πα- 40
ρασχόν, ἅτε ἄνδρα γυναικὶ πλησιάζοντα, καθάπερ ἐν δνείρῳ ἄφα-
ρισθῆναι. τινὲς δὲ τῶν αὐτῶ παρόντων τε πόρρω που τῶν νεκρῶν
καὶ ἐξηγγισμένων ἐν παλατίῳ δηλονότι, ὅσπερ ἐν καθαρίῳ ἢ ψυχῇ
ἦν, φάντασμα τι θεάσασθαι δαιμόνιον ἡθδεις σφίσις ἀντ' αὐτοῦ
ἐδόξαν. ὁ μὲν γὰρ ἔφασκεν ἄφνω μὲν αὐτὸν θρόνον τοῦ βασι- 15
λείου ἔξαναστάνα περιπάτους ἐπαύθαι ποιεῖν. συχνὸν γὰρ καθῆ-
σθαι οὐδαμῇ εἰθιστο. τῆς δὲ κεφαλῆς ἐν τῷ παρανύκτι τῷ Ιου-
στινιανῷ ἀφανισθείσης τὸ ἄλλο οἱ σῶμα τοσόντος δὴ τοὺς μακροὺς
διαυλῶν ποιεῖν δοκεῖν, αὐτὸν τε, ἅτε οἱ τῶν ὀμμάτων περὶ τὴν θάλα-
σσαν ἦκιστα ὑγαινόντων, ἀσχάλλοντα καὶ διαπορούμενον ἐπὶ πλεί- 20
C στον ἐστιάσαι, ὕστερον μὲντοι τῆς κεφαλῆς τῷ σώματι ἐπανηκού-

2. οἱ ἀνθρωποι Reisk. Aberat οἱ. 4. ποταμῶν Alem. ποτα-
μῶν AP. 11. αὐτῇ εἶτα ἅτε Reisk. 14. ἦν] εἶη AP. Cor-
rectum ex Suida s. πόρρω που, ubi ἦν ἢ ψυχῇ, φάσμα —
ibid: τι Reisk. τε AP. Omittit Suidas. 18. μακροὺς additum
ex Suida s. διαυλῶν. 19. Addidi τῶν. ibid. ὀμμάτων additum
Alem. in schedis Mas. ὀφθαλμῶν in exemplari impresso: unde recepit P.
20. διαπορούμενον Alem. P. διαπορευόμενον A.

les, qui urbes, provincias, nonnullasque regiones pessumdederint, nullas
tamen, ut isti, funditus hominum genus atque universum terrarum orbem
quivit evertere. In quorum sane consiliis ministram se praeibit fortuna ad
mortalium perniciem; quandoquidem sub id tempus, ut statim narrabo, et
terrae motibus, et pestilentibus, et fluminum eluvionibus tot acciderunt vasta-
tiones, ut illa etiam ab his non humana vi facta videantur. Certe Iustiniani
matrem nonnulla ex necessariis narrasse ferunt, hunc non Sabbatii coniugio,
aut hominum cuiuspiam esse sobolem; sed eo gravis antequam esset, quan-
dam Genii speciem ad se ventitasse, quae non ad visum, sed ad contactum
se praeberet, accubaretque sibi, et quasi maritus se coniugem iniret, deni-
que veluti per insomnium evanesceret. Quidam a tabiculis, quibus purior
esset animus, dum nocte concubia Iustiniano praesto erant, sibi videri
insolentem pro illo genii larvam videre. Ex his alter affirmabat, repente
Iustinianum regia sella excitum obambulatum ire (nam considerare Iustinianum nun-
quam consueverat) tum, capite illi subito in auras resolutum, reliquo corpore
illas conficere deambulationes; se vero ea re stupente, haerenteque diu, et
suis tanquam infirmis, et minime ad visum fidelibus oculis succedente, tan-

σης τὰ τέως λεγόμενα οἶσθαι παρὰ δόξαν ἀναπλήλανάι. ἄλλος
 δὲ παρῶνται οὐ καθήμενῳ ἔφη, ἐκ δὲ τοῦ αἰφνιδίου τοῦ πρόσ-
 ποσ οὐ φέρεται ἀσήμεν ἰδεῖν ἐμπερές γεγονός· οὔτε γὰρ ὕφους οὔτε V 305
 ὄψθαι μὲν ἐπὶ χάρας τῆς αὐτῶν ὄντας οὔτε ἄλλο τι τὸ παράπαν
 5 ἔφερε γνώρισμα· χρόνου μέντοι αὐτῷ τὸ σχῆμα τῆς ὕψους ἐπι-
 νήκον ἰδεῖν. τῶντα οὐκ αὐτὸς θαυμάσιος γράφω, ἀλλὰ τῶν τότε
 θαυμάσιος ἰσχυρίζομένων ἀκούσας. λέγουσι δὲ καὶ μοναχόν τινα
 τῷ Θεῷ τὰ μάλιστα φίλον πρὸς τῶν αὐτῷ γῆν τὴν ἔφημον ξυν- A 58
 οἰκόντων ἀναπεισθέντα στυλῆναι μὲν ἐς Βυζάντιον τοῖς ἄγχιστα D
 10 σφίσιν ἐνσηκόμενος ἐπαμειβόμενος, βιαζόμενος τε καὶ ἀδικουμένοις
 ἀνέποιστα, ἐνταῦθα δὲ ἀφικόμενος αὐτίκα εἰσόδον ἔης παρὰ τὸν
 βασιλέα παρῶν· μέλλοντα δὲ εἶω παρ' αὐτὸν γενέσθαι, ἀμείψαι
 μὲν τὸν ἐκείσε οὐδὲν θατέρω τῶν ποδῶν, ἑξαπιναιῶς δὲ ἀναποδί-
 ζοντα ὁπίσω ἵναί. εἰδοῦχον μὲν οὖν τὸν εἰσαγωγέα καὶ τοὺς τῇ-
 15 δε παρόντας πολλὰ τὸν ἄνθρωπον λιπαρεῖν ἐπὶ προσθεῖναι βάλειν.
 τὸν δὲ οὐδὲν τι ἀποκρινάμενος, ἀλλὰ καὶ παραπλήγῃ ἐκκόβει ἐς τὸ
 δωμάτιον, οὗ δὴ κατέλυε, γεγονότα, τῶν τε οἱ ἐπόμενων ἀναπν-
 θανομένων οὗτο ἕνεκα ταῦτα ποιοῖ, γὰρ λέγουσιν αὐτὸν ἀντι-
 κρως ὡς τῶν δαιμόνων τὸν ἄρχοντα ἐν τῷ παλατίῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου
 20 καθήμενον ἴδοι, ὃ δὴ ξυγγενέσθαι ἢ τι παρ' αὐτοῦ αὐτεῖσθαι P 39
 οὐκ ἂν ἔξισι. πῶς δὲ οὐκ ἐμελλεν ὅδε ὁ ἀνὴρ δαίμων τις ἄλι-
 τήριος εἶναι, ὅς γε ποτοῦ ἢ σιτῶν καὶ ὕπνου εἰς κόρον οὐδέποτε
 ἦλθεν; ἀλλ' ἀμωσθέντως τῶν παρατεθέντων ἀπογενεσάμενος ἀωρί

1. οἶσθαι] οἶσθαι Alem.

ibid. ἄλλος] Legebatur ἄνθρωπος.

13. θατέρω τῶν ποδῶν Reisk. θατέρω τῷ πόδε AP. 22. καὶ ὕπνου] ἢ ὕπνου Pm.

dem inspinato ad corporis compagem caput rediisse. Alter adstare se Iusti-
 niano sedenti commemorabat, cui facies illico in carhem vertebatur infor-
 mem, nullis superciliis, nullis oculorum extantibus suo loco vestigiis,
 nulla denique vera imagine; nec diu post quaedam submitti simulacra vultus
 conspexisse. Scribo non quae ego viderim, sed quae vidisse se alii mihi se-
 rio affirmarunt. Illud quoque narrant, monachum deo insigniter gratum,
 persuasum ab his, qui secum idem colerent solitudinis contubernium, venisse
 Byzantium causam acturum gentium finitimarum, quibus per vim ac nefas
 erant res afflictissimae. Eo ubi pervenit, facilem ad Imperatorem aditum
 reperisse; sed ut ad illum penetrandum fuit, e limine actutum retulisse pe-
 dem, ac retrorsum prima via redeuntem, ab euncho admissionali, atque
 adstantibus magnopere rogatum, ut ultra ire pergeret, illum vesano similem
 nihil respondentem ad contubernij se inde tugurium surripuisse. Sociis vero
 facti causam quaerentibus, aperte fassum, in regia daemonum principem
 residentem in solio vidisse, quem nec adire, nec rogare quicquam esset ani-
 mus. Eqtidem nescio cui non dirum et furiale caput is videretur, qui flect
 Venetis perditus studiosus, nunquam potus, cibi, vel somni se expleverit sa-

Procopius III.

- νόκτωρ περιήχεται τὰ βασίλεια, καίπερ ἐς τὰ ἀφροδίσια δαιμονίως ἐσπινδακίως. λέγουσι δὲ καὶ τῶν Θεοδώρας ἐκαστῶν τινες, ἥνικα ἐπὶ τῆς σκηρῆς ἦν, νόκτωρ τι αὐτοῖς ἐπισκῆψαν δαίμονιον ἐξελάσαι τοῦ δωματίου, ἵνα δὴ σὺν αὐτῇ ἐννυκτέρευεν· ὁμοιωτοῖς.
- B** Δέ τις Μακεδονία ὄνομα ἐγγόνει τοῖς ἐν Ἀντιοχεύσι Βαβυλοῖς, δὲ 5 ναμιν περιβεβλημένη πολλήν. γράμματι γὰρ Ἰουστινιανῷ γράφουσα ἔτι Ἰουστίνου διοικουμένου τὴν βασίλειαν, οὗς ἂν βοῦλῃτο τῶν ἐν τοῖς ἐφοῖς λογίμων ἀνῆροι οὐδενὶ πόνοι, καὶ αὐτῶν τὰ χρήματα ἐποίει ἀνάγραπτα ἐς τὸ δημόσιον γίνεσθαι. ταύτην τὴν Μακεδονίαν φασὶν ἐξ Αἰγύπτου καὶ Αἰθῶς ποτὲ ἔγκουσιν, τὴν 10
- A** 59 Θεοδώραν ἀπασομένην, ἐπειδὴ λίαν δυσφορομένην τε αὐτὴν καὶ ἀσχέλλουσαν· εἶδεν οἷς δὴ περὶ ὠβριστό τε πρὸς τοῦ Ἐκκλησίου καὶ τῷ χρήματι οἱ ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἀπολωλέναι, πολλὰ παρηγορεῖν
- C** τε καὶ παραθρασύνειν τὴν ἄνθρωπον, ὅτε τῆς τέχης οἷας τε οὕσης καὶ αὐτῆς αὐτῇ χορηγοῦ γενέσθαι χρημάτων μεγάλων. τότε 15 λέγουσι τὴν Θεοδώραν εἰπεῖν ὡς καὶ ὄναρ αὐτῇ ἐπισκῆψαν τὴν νύκτι ἐκέλευεν πλούτου ἕνεκα μηδεμίαν κελεύειν ποιεῖσθαι φροντίδα. ἐπειδὴν γὰρ ἐς Βυζάντιον ἵκοιτο, τῷ τῶν δαίμωνων ἄρχοντι ἐξ ἐδὴν ἤξεν· τούτῳ τε ὅτε γαμετὴν γυναῖκα ξυνοικήσεσθαι μηχανῇ πάσῃ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ κυρίαν αὐτὴν πάντων χρημάτων 20 γενήσεσθαι.
- D** γ'. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἷτω δὴ δόξης τοῖς πλείστοις εἶχεν. Ἰουστινιανὸς δὲ τοιοῦτος· μὲν τὸ ἄλλο ἥθος οἷος δεδήλωται.

7. Ἰουστίνου Alem. P. Ἰουστινιανῷ A. 12. εἶδεν] εἶδεν AP. *ibid.* καὶ τῷ Reisk. Aberat τῷ. 13. ἀπολωλέναι] ἀπολώλει P. ex Alem. coniectura. *ibid.* πολλὰ Alem. P. ἀλλὰ A. 17. κελεύειν] κελεύει AP. 19. ξυνοικήσεσθαι Reisk. ξυνοικήσεσθαι AP. 21. γενήσεσθαι Reisk. γενέσθαι: MS. Mediol. γεγεννημένην AP.

tietate; sed utcumque degustatis fereulis intempesta nocte regiam obambulet. De Theodora cum adhuc erat in scena, eius amasii ferunt, nocturnos leumures in fornicem irrumpentes inde se abegisse, ubi multam noctem cum illa traherent. Saltatricula Venetorum Antiöchenium, cui et nomen Macedonia fuit, et magna apud Iustinianum auctoritas (quippe quem litteris etiamnum Iustino Principe ad necem optimatum Orientis, et eorumdem proscriptionem bonorum pro sua libidine facile impelleret) ex Aegypto et Africa venientem Theodoram salutans, cum graviter moerentem vidisset, et acceptis ab Hecebolio iniuriis, factaque eo in itinere pecuniae iactura, indigna bundam solabatur, iubebatque bene sperare de fortuna, quae potis esset magnas opes illi rursum elargiri; tum vero dixisse Theodoram, quod quidem ad opes eadem nocte se in somnis iussam, omnem curam deponere; fore enim ut postea quam Byzantium tenuisset, Genii maximi lectum conscenderet, et artis ope tandem coniungeretur eidem foedere coniugali, atque exinde ad omnes divitias emergeret.

13. De his quidem ita ferebat plurimorum opinio. Iustinianus vero, iis

ἐπρόσιτον δὲ παρῆγεν αὐτὸν καὶ προῖα τοῖς ἐντυγχάνουσιν, οὐδενί
 τε τῶν πάντων ὑποκῆκλῆσθαι τῆς, εἰς αὐτὸν εἰσόδῳ συνέβαινε,
 ἀλλὰ καὶ τοῖς δὲκ. ἐν κόσμῳ παρ' αὐτὸν ἐστῶσιν ἢ φεγγαμένους
 ὡς ποτέ γαλιπῶς ἔρχετο. οὐ μέντοι ἡρόδοτος τινὰ τῶν πρὸς αὐτοῦ
 ἀπολουμένων. οὐ μὴν οὐδὲ ὁρῆς πώποτε τι ἢ ἀρχολίας ὑπο-
 φαίνων ἐς τοὺς προσκεκοῦκός τε ἐνδηλος γέγονεν, ἀλλὰ πρῶτος μὲν
 τῷ προσώπῳ, καθειμέναις δὲ ταῖς ὁφρύναι, ὑφειμένη δὲ τῇ φωνῇ
 ἐκείνῃ· μακρύδας μὲν διάσπαρτῆραι μηδὲν ἡδονηκότων ἀνθρώπων,
 πόλεις δὲ καθελεῖν, χορήματα τε ἀνάγραπτα ἐς τὸ δημόσιον πάντα
 10 πᾶσι δοῦναι. εἰκασεν ἂν τις ἐκ τοῦδε τοῦ ἡδονῶν προβαλὼς γνώμην P. 40
 τὸν ἀνθρώπον ἔχειν. ἦν μέντοι τις αὐτὸν ἰλεούμενος τοῖς πάρα V 30
 πειρωκότας ἐκείνοις λιταῖς παραιτεῖσθαι πειρώτο, ἐνταῦθα ἡρω-
 μένος τε καὶ σεσηρῶς μεστοῦσθαι ἐδόκει, ἀλλὰ καὶ τῷτο ἐπὶ
 φθόρῳ τῶν κατηρόων. τοῖς τε γὰρ ἱερῶν ἀδεέστερον τοῖς πᾶσι A 60
 15 πᾶσι συνέχουσι βιάζεσθαι καὶ ληϊζόμενοις τὰ τῶν ὁμοίων συνέχου-
 σιν, εἰσεβῆναι ταύτῃ ἀμφὶ τὸ θεῖον οἰόμενος. δίκας τε τοιαύτας
 δικάζων τὰ ὅσα προεῖν ὤρετο, ἦν τις ἱερῶν λόγῳ τῶν π οὐ προσ-
 ηκόντων ἀρπάσας νενικηκώς τε ἀπὸ τῶν ὤχετο. τὸ γὰρ δίκαιον
 ἐν τῷ περιεῖναι τοὺς ἱεράς τῶν ἐναντίων ὤρετο εἶναι. καὶ αὐτὸς
 20 δὲ κτώμενος ἐξ οὐ προσηκόντων τὰς τῶν περιώντων ἢ τετελεστηκό-
 των οὐσίας, καὶ ταύτας τῶν τιμῶν νεῶν ἐδίδας ἀνατιθεῖς τῷ τῆς B

1. ἐπρόσιτον Alem. P. ἀπρόσιτον A. 4. οὐ μέντοι] διὰ ταῦτα
 addit Alem. ibid. ἡρόδοτος τινὰ] Sic et Iustinianus loquitur No-
 vella 25. ὥσπερ ἐκεῖνος οὔτε τοὺς ἡμετέρους λόγους οὔτε τοὺς νό-
 μους οὔτε τὸ τῆς ἀρχῆς ἐρῶντος σχῆμα, οὕτω οὐδὲ ἡμεῖς αὐτὸν
 ἀρπαζόμεν. ALEM. 12. πειρώτο vel ἐπειρώτο Reisk. ἐπει-
 ρώτο AP.

licet moribus esset, omnibus tamen ita se praebeuit in congressu facilem ac
 lenem, ut neminem acciderit eius aditu prohiberi, nec unquam aegre ipse tur-
 beretur, si quis indecore apud se vel staret, vel loqueretur. Nihil commoveba-
 tur exitio, quod aliis pararet. In infestos nunquam iracundia, nedum ira-
 concitatio, nisi, ubi; sed fronte placida, demisso supercilio, summissa voce
 imperabat, ut innoxiorum hominum multitudinis interuersionem, devastatio-
 nes urbium, bonorum publicationes, ex quo quidem habitu mansuetissimum
 hominis ingenium interpretaretur. Si quis autem eius implorare clementiam
 supplex niteretur, misereque afflictis patrocinari, tum enim vero turbari ac
 ringere, iraque commovere in subditorum caput. Sacerdotibus in vicinis
 fidenter sane peccantibus iudulgebat, et finitimorum bona occupantibus gra-
 tulari, sic ratus adversus deum colere pietatem. Si quando huiusmodi
 causas cognosceret, religionis esse putavit, ut victa causa discederent, qui
 sacri nomine rem alienam occupassent; in eoque ius statuebat, ut sacerdo-
 tum adversarii tandem causa caderent. Ipse namque bonorum bona sive
 occupassent, sive de vita illi decessissent, templis addidit, ut sic et crimen

εὐσεβείας ἐφιλοτιμεῖτο· παρῃπέτῳ· ὡς μὴ ἐς τοὺς βιωσθέντας
 ἢ τούτων αὐτῶν ἐπανόιοι κτήσις· ἀλλὰ καὶ φρόνον ἀριθμὸν ἀκρι-
 τον διὰ ταῦτα εἰργάζετο· εἰς μίαν γὰρ ἀμφὶ τοῦ Χριστοῦ δόξαν
 συναγαγεῖν ἅπαντας ἐν σπονδῇ ἔχον λόγῳ οὐθένι τοῦς ἄλλους ἀν-
 θρώπους διέφθειρε, καὶ ταῦτα ἐν τῷ τῆς εὐσεβείας προσήματι
 πρᾶσσων· οὐ γὰρ οἱ ἐδόκει φόνος ἀνθρώπων εἶναι, ἦν γε μὴ τῆς
 αὐτοῦ δόξης οἱ τελευτῶντες τύχοιεν ὄντες. οὕτως ἦν· κατεσπου-
 δασμένος οἱ τῶν ἀνθρώπων ἰσαεὶ φθόρος; ἐπινοῶν τέ ξὺν τῇ
 γαμετῇ οὐποτε ἀνίει τὰς εἰς τοῦτον φερούσας αἰτίας. ἅμῃ γὰρ
 C τῷδε τῷ ἀνθρώπῳ τὰς ἐπιθυμίας ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ἀδελφὰς ἐλ- 10
 χον, οὗ δὲ· αὐτῶς καὶ διαλλάσσειν τὸν τρόπον ξυτέβη· πονηρὸς
 μὲν ἐκείντος ἦν, τὰ μέντοι ἐναντιώτατα ἐνδοκνήμενοι τοὺς ὑπη-
 κόους δαμάθειον. ὁ μὲν γὰρ κονιροτοῦ τὸ ἐς τὴν γνῶμην κου-
 φότερος ἦν, ὅποκειμένος τοῖς ἀεὶ παράγειν ὑποί ποτ' ἐδόκει βου-
 λομένους αὐτὸν, ἦν μὴ τὸ πρᾶγμα ἐς φιλανθρωπίαν ἢ ἀπερδίαν 15
 ἄγοι, θάπας τε λόγους ἐνδεδεχέστατα προσείμενος. ἐπειδὴν γὰρ
 αὐτὸν οἱ κολακεύοντες οὐδενὶ πόνῳ ὅτι μετέωρος ἀρθεῖν καὶ ἀε-
 A 61 ροβατοῖη. καὶ ποτε αὐτῷ παρεδρεῖων Τριβωνιανὸς ἔφη περιδεῖς
 ἀτεχνῶς εἶμαι μὴ ποτε αὐτὸς ὑπὸ εὐσεβείας ἐς τὸν οὐρανὸν ἀναλή-
 D φθῇς λάθοι. τοιοῦτους δὲ τοὺς ἐπαινοὺς ἦτοι σκώμματα ἐν τῷ 20
 τῆς διανοίας ἵποιτο βεβαίῳ. ἀλλὰ καὶ τοῦ θωμάσας, ἃν οὕτως
 τύχοι, τὴν ἀρετὴν· ὀλίγα ὕστερον αὐτὴ πονηρῶς ἐλοιδορεῖτο. καὶ

2. ἐπανόιοι] ἐπανίει AP.

4. συναγαγεῖν addidit P. συνδραμεῖν
 addebat Alem.

8. οἱ Reiskius. ὁ AP. et Suidas s. φθόρος.

14 ὑποκειμένος Alem. P: ὑποκειμένους A. ibid. παράγειν

Reisk. παρὰ γούσιν AP.

ibid. ποτ' ἐδόκει Alem. P. ποτε δο-
 κεῖ A. 21. καὶ τοῦ Reisk. Aberrat καί.

obtegeret pietatē, et nunquam in posterum ad vexatos olim possessores fa-
 cultates redirent. Quin se infinitis caedibus praepostera hac pietate cruen-
 tavit. Illud etiam pugnavit, ut in unam omnes convenirent de Christo sen-
 tentiam; eaque specie religionis aliis vitam violavit, praeterquam ad homi-
 cidium, quod in alienae opinionis populares committeretur. Sic erat semper
 perdendis populis intentus, ut etiam cum Theodora coniuge ab his commi-
 scendis occasionibus nunquam desisteret. Nam ut erat maxima utriusque si-
 militudo cupiditatum, sic etiam morum et improbitatis, licet palam discor-
 diam simularent, ut subiectos impellerent in exitium. Erat Iustiniano ani-
 mus pulvisculo levior huc atque illic facile trahendus, praeterquam ad hu-
 manitatem, vel a turpi compendio abstrahendus. Assentatoribus cum primis
 patefaciebat aures, quibus facile fore crederet, ut sublimis aliquando raptus
 aera penetraret. Tribonianus illi assidens, vereri se vehementer affirmabat,
 ne ob singularem pietatem in coelum improviso surriperetur. Quam laudem,
 vel potius cavillum apud animum sic plane suum constanter habebat. Si
 cuius aliquando virtutem probasset, non dubitavit eundem mox improbum

κακίας τῶν τιμῶν δηληρίων αὐτοῦ αὐτοῦ ἐπαινέτης. ἐλθὲτο οὐδενὶ λόγῳ ἐξ οὐδεμιᾶς μεταβεβλημένος αἰτίας. τὰ γὰρ τῆς γνώμης αὐτοῦ ἐξ ἐναντίας ἦν ὡς τε αὐτὸς ἔλεγε καὶ ἐβούλετο ἐνδύηλος εἶναι. ἔπειτα μὲντοι ὁ τρόπος αὐτοῦ τὰ ἐς γλῶσσαν τε καὶ ἔχθρας εἶχεν, ὑπερ-
 6 πον ἤδη, τοῖς τῷ ἀνθρώπῳ ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ἐλογασμένοις τεκμη-
 ριώσας. ἐχθρὸς μὲν γὰρ ἀσφαλῆς τε καὶ ἀτρέπτος ἦν, ἐς δὲ τοῦς φίλους ἦν ἀβέβαιος, ὥστε ἀμέλει τῶν μὲν οἱ ἐσπουδασμέ- P 41
 νων κατειργάσατο πλείστον, φίλος δὲ τῶν πώποτε μισουμένων οὐδενὶ γέγονεν. οὗτος δὲ μάλιστα γνωρίμους καὶ ἐπιτηδέους ἔδοξεν
 10 ἔχειν, τοὺς τῇ ὁμῶνι ἢ ἄλλῳ ὀτινοῦν χαριζόμενος ἀπολου-
 μένους οὐκ ἐς μακρὰν προὔδωκε, καθπερ εὖ εἰδὼς ὅτι δὴ ἐς αὐτὸν εὐνοίας ἕνεκα τεθνήσκοντι μόνως. ἀπιστος γὰρ ἐν πᾶσι πλὴν γε δὴ τῆς τε ἀπαρθρωπίας καὶ φιλογραμμτίας διαφανῶς ἦν. ταύτας γὰρ αὐτὸν ἀποστήσαι δυνατόν οὐδενὶ γέγονεν. ἀλλὰ καὶ ἐς ἃ
 15 περὶ αὐτὸν ἡ γαμετή οὐκ εἶχε, χορημάτων αὐτῷ μεγάλων ἐλπί-
 δας ἐκ τοῦ ἔργου ἐσομένων ἐμβαλομένη εἰς τὴν πρᾶξιν ἦν περ ἐβού-
 λετο οὐτὶ ἐθελοῦσιν τὸν ἄνδρα ἐφείλκε. κέρδους γὰρ οὐκ εὐπε-
 ποῦς ἕνεκα καὶ νόμους τιθέναι καὶ αὐτὸν αὐτοῦς κατέλειπεν. οὐ- B
 δαμῇ ἀπαρτίζου. ἐδικίκζε τε οὐ κατὰ τοὺς νόμους, οὐς αὐτὸς ἐγρα-
 20 ψεν, ἀλλ' ἔνθα ἂν αὐτὸν μέλλων τε ὀφθεῖναι καὶ μεγαλοπρεπεστέρα A 62
 ἢ τῶν χορημάτων ὁπόσχεσις ἄγοι. καὶ κατὰ μικρὸν γὰρ κλέπτοντι ἀφαιρεῖσθαι τὰς τῶν ἐπηκόων οὐσίας αἰσχύνῃν αὐτῷ φέρειν τινὰ οὐδαμῇ ὥστε, ἥνικα δὴ οὐχ ἀπαξάπαντα ἀφελέσθαι λόγῳ τινὶ

1 οὐδενὶ addidit Reiskius.
 AP.

10 ὁμοῦνι Reiskius, ὁμοῦνι γὰρ
 ἦπερ AP.

dicere; ac rursus quemcumque subiectorum vituperasset, statim oratione commendavit exaggerata; in contrarias ideo sententias temere discedens, quod non aequo animo responderent quae affirmaret ipse, quaeve ab aliis vellet intelligi. Caeterum, quemadmodum amore, vel odio moveretur, ex eius potissimum factis coniecisse indicasseque mihi videor. Nam odia exercuit perfidia et implacabilia; cum amicitia nulla constantia. Certe sui studiosorum longe plurimos necavit; nullius vero quem aliquando odisset, rediit in amicitiam. Qui inter potos sibi per necessarios haberentur, hos coningit, aut equibet gratificans, mactandos non multo post tradidit, quos solo, erga se benevolentiae nomine perituros haud ignoraret. Denique fuit Iustinianus nulla in re stabilis, praeterquam crudelitate, studioque pecuniae; a quibus nullus eum cohibere unquam potuit. Theodora certe coniux si quando illum non haberet obsequentem, iniecta spe magnarum ex negotiis pecuniarum, tandem invitum ductabat quo ipsa cumque vellet. Nam non est veritus et leges ferre, et quas tulisset refugere, dummodo turpi lucro esset; neque ad eas quas scripsit constitutiones exegit iudicia, sed ad quas traheretur pecunias, seu lulentiores vias, sive promissas munificentius. Nul- lum admittere se dedecus putavit, cum subditorum suppilaret facultates, ubi simul omnium rapiendarum nulla suppeteret causa, hoc est, agendi crimi-

εἶχεν ἢ ἔργον ἡμῶν ἐπενεικὼν ἀπροσδόκητον, ἢ διαθήκης οὐ μενε-
 μένης προσχήματι. ἐμείνεν τε αὐτοῦ Ῥωμαίων ἄρχοντος, δὲ πᾶσις
 πρὸς θεὸν ἀσφαλῆς, οὐ δεξιὰ, οὐ νόμος ὀχυρὸς, οὐ πρᾶξις βε-
 V 307 βραία, οὐ συμβόλαιον οὐδέν. στελλομένων δὲ πρὸς αὐτοῦ τῶν οἱ
 ἐπιτηδείων τινὲς ἐπὶ τινα πρᾶξιν, εἰ μὲν δὴ αὐτοῖς ἀπολωλέναι
 C ἔνεβη τῶν σφίσι παραπεπτώκων, πολλοὺς καὶ χρημάτων τι
 ληίσασθαι πλήθος; οὗτοι δὲ εὐδόκιμοι τῷ αὐτοκράτορι ἐδόχουν
 τε εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι, ὥστε δὴ ἅπαντα ἐς τὸ ἀκριβὲς τὰ ἐπι-
 γεμένα ἐπιτελέσαντες· εἰ δὲ φειδοῖ τινα ἐς ἀνθρώπους χρησά-
 μεσθαι παρ' αὐτὸν ἵκοντο, δύνοντες τε αὐτοῖς τὸ λοιπὸν καὶ πολέ- 10
 μιος ἦν. ἀπογνούς τε, ὥσπερ ἀρχαιοτρόπον τινα τῇ τῶν ἀν-
 δρῶν γένει, ἐς τὴν ὑποργίαν οὐκέτι ἐκύλει. ὥστε καὶ πολλοὶ
 ἐν ὅποιδι ἐποιοῦντο ἐνδείκνυσθαι αὐτῷ ὡς πονηροὶ εἶεν, καίτεροι
 σφίσι τῶν ἐπιτηδευμάτων οὐ ταύτη ἐχόντων. ὑποσχόμενος δὲ τι-
 πόλλάκις καὶ ὄρακ' ἢ γράμμασι τὴν ὑπόσχεσιν ὀχυρωτέρως πεποιη- 15
 μένος, εὐθὺς ἐθελούσιως ἐς λήθην ἀφῆκτο, δόξης τι γέρας αὐτῷ
 τὰ ἔργον τοῦτο οἰόμενος. καὶ ταῦτα Ἰουστινιανῷ οὐ μόνον ἐς
 D τὰς ὑπηρεσίας ἐπράσσετο, ἀλλὰ καὶ ἐς τῶν πολέμων πολλοὺς,
 ὥσπερ μοι εἴρηται ἔμπροσθεν, ἦν τε αὐτὸς τε καὶ αἰστος ἐπι-
 πλείστον εἰπεῖν καὶ σιτίσις μὲν ἢ ποτὶ κατακορῆς οὐδαμῇ γέγονεν, 20
 ἀλλὰ σχεδὸν τι ἄκρῳ δακτύλῳ ἀπογενεόμενος ἀπηλλάσσεται. ὥσπερ

3 οὐ δεξιὰ Reiskius. ἢ δόξα AP. 5 ἐπιτηδείων τινὲς] τι-
 νες om. Alem. P. ibid. ἀπολωλέναι] ἀπολωλέναι Med. 6 τι]
 Aut delendum aut μέγα τι legendum. Reisk. 8 ὀνομάζεσθαι]
 ὀνομάζοντο Reisk. 10 ἵκοντο] ἀνέκοντο Reisk. 17 Ἰουστι-
 νιανῷ Reisk. Ἰουστινιανὸς AP. 19 ἦν τε] ἦν δὲ Reisk.
 ibid. αὐτὸς τε καὶ αἰστος Reisk. Legebatur αἰστος τε καὶ, omisso
 αἰστος. Conf. p. 45 a. 21 σχεδὸν τι ἄκρῳ Reisk. σχεδὸν
 τᾶκρῳ AP. σχεδὸν ἄκρῳ Suidas s. v. κατακορῆς, ibid. γενεά-
 μένος ἀπηλλάσσεται Suidas.

nose, vel supposititil testamenti obtinendi. Hoc Romanorum Principe,
 nulla firma de deo fuit sententia, vel fides; nullum stabile ius; pactio vel
 res constans nulla. Familiares, quibus dedisset aliquod negotium, si hos
 qui sibi incidissent in manus confertim profligassent, et magnam abstraxis-
 sent auri vim, hi Caesari videbantur erantque probati, ut qui absolutissime
 imperata fecissent; qui vero abstinuissent aliorum iniuriis, in hos post redi-
 tum odio erat hostili, pertaesusque illorum mores antiquos et ignavum in-
 genium, haud vocabat in posterum ad provincias gerendas; ob idque non
 nulli affectarunt apud illum opinionem improbitatis, a qua plane moribus vi-
 taque abhorrerent. Factarum saepenumero sponsonum, et sacramento vel
 tabulis confirmatarum, statim oblivionem simulavit, quasi laudem hinc sibi
 aliquam compararet, idque non apud suos tantum, sed, quod supra narra-
 vimus, etiam apud hostes. Nunquam amavit otiosum negotium; cibus, potus-

γὰρ τι αὐτῷ πέρερχον τῆς φύσεως ἀγγαρευομένης τὰ τοιαῦτα
 ἐφαίνετο εἶναι, ἐπεὶ καὶ ἀπόστολός ἡμέρας τε καὶ νύκτας δὲ τὰ A 63
 πολλὰ ἔμενεν, ἄλλως τε ἥνικα ὁ πρὸ τῆς πασχαλίας καλομένης
 ἡμέρας χρόνος ἐνταῦθα ἔσται. τότε γὰρ πολλάκις ἡμέραν δυοῖν,
 5 ὡς περ εἰρηται, γεγονὼς ὅσους ἔδατ' τε βραχεὶ ἀποζῆν ἐπιζήσιον
 καὶ βοτάναις ἀγρίαις τισὶν, ὥραν τε, ἂν οὕτω τέχοι, καταδρα-
 ζὼν μίαν, καὶ περὶ πάντας αἱ ποιοῦμενος τὸν ἄλλον κατέτρεβε P 42
 χρόνον. καίτοι εἰ τοῦτον αὐτὸν καιρὸν ἐς πράξεις δαπανᾷ ἀγα-
 θὰς ἠθέλει, ἐπὶ μέγα ἂν τι εὐδαιμονίας ἐκχωρήκει τὰ πράγματα.
 10 καὶ δὲ τῇ φύσει ἰσχυρὶ ἐπὶ τῷ Ῥωμαίων πονηρῷ χρώμενος ἐμί-
 ψαν αὐτῶν τὴν πολιτείαν ἐς τὸ ἔδαφος καθελείν ἰσχυρεῖν. ἐρη-
 γοῦναι τε γὰρ διηρηκὲς καὶ ταλαιπωρεῖν καὶ πονεῖσθαι δὴ ἄλλου
 τοῦ ἔνεκα ἔργον πεποιήται ἢ ὥστε κομπωδεστέρας αἰ καθ' ἐκαστήν
 τοὺς ἐπὶ πρὸς ἐπιτεχνῆσθαι τὰς συμφροδίας. ἦν γὰρ, ὡς περ εἰρηται,
 15 διαφερόντως ἔσθ' ἐπινοῆσαι τε καὶ ταχὺς ἀποτελέσαι ἀνόσιον ἔργον,
 ὥστε αὐτῷ καὶ τὰ τῆς φύσεως ἀγαθὰ ἐπὶ λύμῃ τῶν ἐπὶ πρὸς ἀπο-
 κεδνῆσθαι συνέβαινε.

ἰδ'. Ἐργαμάτων γὰρ ἦν ἡώρα πολλή καὶ τῶν εὐωδότην B
 οὐδὲν ἔμενεν, ὥν περ μοι δόλων ὑπομνησθέντι οἰωπῇ δοῖτον τὰ
 20 λοιπὰ, ὥς μὴ μοι ὁ λόγος ἀπέραντος εἴη. πρῶτα μὲν γὰρ οὐδὲν
 ἐς βασιλικὸν ἀξίωμα ἐπιτηδείως ἔχον οὐτ' αὐτὸς εἶχεν οὐτ' ἐμ-
 φυλάσσειν ἤξιον, ἀλλὰ τὴν τε γλῶττιαν καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν

1 τῆς φύσεως αὐτὸν ἀγγαρευομένης περὶ τὰ βροῦματα ἐφαίνετο εἶναι
 Suidas s. v. ἀγγαρεῖος. 2 ἐπεὶ καὶ — ἀποζῆν] Verbis nonnihil

mutatis affert Suidas s. ἀπόστολος. 6 τέχοι add. Alem. P: om. A.

ἰδ'. καταδραζὼν] Scribebatur καταδραζὼν.

16 γὰρ om. P.

20 ὥς μὴ μοι ὁ Alem. ὥς μοι ὁ (sic) A. ὥς μὴ ὁ P.

que illi nunquam ad satietatem, sed pene extremis digitis delibatis ferculis, mensam tolli iussit, praeter operam id esse ratus et ex violento naturae quodam imperio. Quare saepe unum atque alterum diem noctemque cibi abstinuit, praesertim eius festi pervigiis, quod Pascha dicimus, quandoque biduum brevi aqua et agresti olere victitans, et horam somno indulgens, reliquum temporis continuus terebat deambulationibus. Quod si rebus insumpsisset bene gerendis, pervenisset praesto respublica ad summam felicitatem; nunc vero his naturae viribus utebatur ad Romanorum perniciem, illorumque penitus rem ad terram affligendam; cuius perpetuae vigiliae, labores, conatus in eo vertebantur, ut atrocior in dies fieret subditorum calamitas; praesertim cum ad excogitanda scelera, uti monui, peracri esset ingenio, ad patranda festina, sicque illius animi dotes subiectorum pestis evaderent.

14. Nulla rebus agendis erat opportunitas, nullum vestigium antiquita-
 tis. Nec verò, ne infinitum faciam, paucis commemoratis complura prae-
 teribo. Principio quidem nihil, quod Imperatoriam deceret maiestatem vel
 habuit, vel curavit, ad barbarorum morem se citius comparavit sermone,

διάνοιαν ἐβαρβύριζεν. ὅσα τε γράφεσθαι πρὸς αὐτοῦ βούλοιτο, οὐ τῇ τὴν κραιστίωρος ἔχοντι τιμῇ, ἥτερ εἰσθῆναι ἐπέστελλεν προΐεσθαι, ἀλλ' αὐτὸς τε τὰ πλείστα, καὶ περ οὕτω τῆς γλώττης ἔχων, ἐκφέρειν ἡξίου· καὶ τῶν παρατυχόντων πολλὸς ἄμικτος, ὥστε τοὺς ἐνθῆναι ἡδικομένους οὐκ ἔχειν ὅτιν' ἐπικαλοῖεν. τοῖς δὲ ἀσπ- 5 κρητὶς καλουμένοις οὐκ ἀπεκρίτο τὸ ἄζῳμα ἐξ τῶν βασιλικῶν ἀπόροισι γράφειν, ἐφ' ὅπερ τὸ ἀνέκαθεν ἐτετάχατο, ἀλλὰ τά τε ἄλλα ἔγραφεν αὐτοῖς ὡς εἰπεῖν ἅπαντα καὶ εἰ πον διατάσσειν τοὺς διαιτῶντας ἐν πόλει δέχεσθαι, ἡγνόνουν ὅποι ποτὲ αὐτοῖς τὰ ἐς τὴν

D γνῶσιν ἰτεόν εἴη. οὐ γὰρ εἷα τινὰ ἐν γε τῇ Ρωμαίων ἀρχῇ γνῶ- 10 μη ἀπιδρόμῳ τὰς ψήφους διδόναι, ἀλλὰ αὐθαδιαζόμενος ἀλογίστω τινὶ παροργισμῷ κρίσεις τε αὐτοῖς τὰς ἐσομένας ἐροῦν· μὲν ἀκοῆς λόγον πρὸς του τῶν διαφερομένων λαβὼν καὶ ἀνάδικα τῶ-

V 308 θὺς τὰ δεδικομασμένα ἐποίει ὁ νόμος τινὶ ἢ δικαίῳ ἡμῶν; ἀλλ' ἀπαρκατέπτιως ἀσχροκερδέα ἡσώμενός. δωροδοκῶν γὰρ ὁ 15 βασιλεὺς οὐκ ἡσχύνετο, πᾶσαν αὐτοῦ τὴν αἰδῶ τῆς ἀπληστίας ἀφελομένης. πολλάκις δὲ τὰ ἀγγελλήτω βουλῇ καὶ τῷ αὐτοκράτορι δεδικομασμένα εἰς ἑτέραν τινὰ ἐτελεύτησε κρίσιν. ἡ μὲν

P 43 γὰρ βουλή ὥσπερ ἐν εἰκόνι ἐκάθητο, οὔτε τῆς ψήφου οὔτε τοῦ καλοῦ κῆρία οὐσα, σχῆματος δὲ μόνου καὶ νόμου ἐννευεχμένη 20

2 κοιαιστωρος] Ita passim. Sed rectius κραιστίωρος. ALEM. *ibid.*
 ἐπέστελλε προΐεσθαι Reisk. ἐπέστελλεν οἰεσθαι AP. ἐπέστελλε
 γράφεσθαι Alem. 4 ἡξίου καὶ A. ἡξίου. ἡν P. 5 τοὺς —
 ἡδικομένους Reisk. τοῖς — ἡδικομένοις AP. 7 ὅπερ Reisk.
 ὥνπερ AP. *ibid.* τὰ τε] Aberat te. 8 ἔγραφεν αὐτοῖς Alem.
 ἔγραφον αὐτοῖς AP. 9 ἡγνόνουν addidit Reisk. 10 γνῶσιν]
 ἰόντα διαδικομένους addit Reisk. 12 ἐσομένας] ἐσχομένας
 Reisk. 13 ἀκοῆς] ἀκοῇ Reisk. 14 δεδικομασμένα Suidas s.
 ἀνάδικα. Legebatur δεδικομασμένα. 19 οὔτε τῆς] Legebatur
 οὐδὲ τῆς. 20 καλοῦ] πάλου Reisk.

habitu, ingenio. Quae sibi scripto respondenda forent, haec non, uti mos est, Quaestori committebat, sed ut plurimum sumebat sibi pronuntianda, licet ei barbare sonaret oratio. Exinde iam turba frequens complexit tribunali postulatura quaestionem; sed apud quos iudices institueret, non habuit. Eorum, qui sunt a secretis et si antiquissimum munus est Principis arcaha scribere, concessum id tamen illis non fuit; sed ipse cum reliqua plane omnia scribebat, tum quae magistratus municipiorum sententias ferentes decernere oporteret, nulli in orbe Romano libera iuris dicendi potestate permitta. Sibi omnia imprudenti fastu arrogavit, temperavitque sic iudicia, ut alterutro litigatorum audito sententiam diceret, idque iudicatum esse vellet. Haec non ex aequo aut iure, sed turpi lucro ab eo facitari palam erat, cum accipere munera Caesarem non puderet, cui iam omnem extinxisset pudorem avaritia. Saepissime factum est, ut quae Senatus, quaeve Caesar de eadem re decrevisset, in contrarium caderent; nam fuit Senatus inane quoddam simulacrum, penes quem neque sententiae dicendae, neque tuendi honesti arbitrium esset:

παλαιῶν ἔνεκα, ἐπεὶ οὐδὲ γωνὴν ἀφείναι τινα ὁρωσὶν τῶν ἐνταῦθα
 ξυγκείμενων τὸ παράπαν ἔξῃν, ἀλλ' ὃ τε βασιλεὺς καὶ ἡ
 σύνκριος ἐκ τῶν ἐπιπλείστον διαλαγχάνειν μὲν ἀλλήλοισιν, τῶν δια-
 φερομένων ἔσκηπτον, ἐνέκρη δὲ τὰ ἐν σφίσιν αἰτοῖς ἐπὶ τούτων
 5 ξυγκείμεναι. ἦν δὲ τῶν δόξειν οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι παρανομη-
 κότι γενεαρχεῖναι, ὅδε καὶ ἄλλο τι χρυσίον τῷ βασιλεῖ τούτῳ προφ-
 μενός τῳμον εὐθὺς διεπράττετο ἀπ' ἐναντίας ὑπάντων ἔλθοντα
 τῶν πρόσθε κειμένων. ἦν δὲ καὶ τις ἕτερος τούτῳ δὴ τὸν νόμον B
 τὸν ἀπολλώλυντα ἐπιζητοῖη, αὐτὸς μὲν μετακαλεῖν τε καὶ ἀντακ-
 10 θιστάκει αὐτοκράτωρ οὐδαμῇ ἀπηξίου, οὐδέν τε ἐν τῷ τῆς θυνά-
 μειως βεβαίῳ ἐστήκει, ἀλλ' ἐπλανῶτο πικταχόσε περιφερομένη ἡ
 τῆς δίκης ῥοπή ὅση ἂν αὐτὴν βιρώσας ὁ πλείων χρόνος ἀνθίσκειν A 65
 ἰσχύοι. ἔκειτό τε ἐν τῷ δημοσίῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ ταῦτα ἐκ παλα-
 τίου καὶ προντίθετο οὐ δικαστικῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ νομοθετικῆς
 15 πωλητήρια. τοὺς δὲ ραιφερενδαρίους καλουμένους οὐκέτι ἀπὸ τῆς
 ἀνενεγκεῖν ἐς τὸν βασιλεῖα τὰς τῶν ἰκετωνόντων δέσεις, ἐς δὲ
 τὰς ἀρχὰς ἀναγγεῖλαι μόνον, ἥπερ εἰώθει, ὃ τε ἂν αὐτῷ ἀμφι
 τῷ ἰκέτῃ δοκῇ, ἀλλὰ ξυμφορῆσαντες ἐκ πάντων ἀνθρώπων
 τὸν ἄδικον λόγον, φανακισμοῖς μὲν τὸν Ἰουστινιανὸν καὶ παρὰ C
 20 γωγαῖς τισὶν ἐξηπάτων, τοῖς ταῦτα ἐπιτηδεύουσιν ὑποκείμενον

4 ἐπὶ τῶν διαφερομένων ἔσκηπτοντο Reisk. 13 καὶ ταῦτα
 ἐκ) πάντα τὰ ἐκ τοῦ — opes palatii omnes iacebant in publico foro
 venum expositas, omnis iudendi velandique potestas erat venalis.
 Reisk. 15 πωλητήρια Alem. πολιτηρίας AP. Interpretationem
 Latinam ex schedis Alemanni correxi. ibid. τοῖς δὲ ραιφερεν-
 δαρίοις καλουμένοις AP. Accusativos praebuit Med. 16 ἐκ δὲ
 τὰς ἀρχὰς] οὐδὲ τὴν ἀρχὴν Alem. 17 ἀναγγεῖλαι Med. ἀγγεῖ-
 λαι AP. 18 ἰκέτῃ] Med. P. οἰκέτῃ A. δοκῇ] Lagebatur δοκεῖ.
 20 ἐξηπάτων Alem. ἐξηπάτων AP. ibid. ὑποκείμενον Reisk.
 ἀποκείμενον AP.

sed concessum impleret ad speciem quandam et ex prisca lege, ac nemini plane
 mutire liceret; sed ea de quibus consulendum esset, Imperator ac Theodora
 sibi sumerent, et quae apud se ipsi statuerent, haec obtinerent. Si quis
 vero eandem sibi reo adjudicatam esse haud tutum putavit, praemium Impe-
 ratori dedit, qui statim legem conditurus esset omnibus iam olim statutis con-
 trariam. Eam vero legem si quis abrogatam repeteret, Caesar non dedigna-
 batur postliminio revocatam restituere. Ita nihil certum et fixum erat, sed
 ius volubile atque erroneum; et aequitatis lances eo propendere, quo auri
 graviore pondere deprimerentur; adeoque publicae in foro patebant officinae,
 ubi non solum iudicium sententiae, sed et leges ipsae ex Palatio venum
 prostant. Referendaris vix erat locus opportunus supplicum libellos Caesari
 ministrandi, nedum preces exponendi, ut moris est, vel suam de supplice
 sententiam aperiendi; qui tamen conquisitis undique rationibus iniustus, Im-
 peratorem, saptae naturae deceptionibus opportunum, in fraudem impellebant;
 deinde ad litigatores egressi, dissimulatis quae cum Caesare egissent, ab his

φύσει. ἔξω δὲ αὐτίκα γενόμενοι καὶ τῶν σφίσιν ὁμιλησάντων τοὺς
ἀντιδίκους καθελόντες χαίματα οὐδενὸς ἀμενόμενον ἀνέξελέ-
κτως ἐπράσσοντο ὅσα ἂν αὐτοῖς διασχεῖν. καὶ σπουδαῖται οἱ
τὴν ἐν παλατίᾳ φρουρὰν ἔχοντες ἐν τῇ βασιλείᾳ στοῦ παρὰ τοὺς
διαιωήντας γενόμενοι βίαια χειρὶ τῆς δίκης ἐσῆγον. πάντες τε 5
ὡς εἰπεῖν τῶν αὐτῶν ἐκλαπόντες τάξι. ὁδοὺς τότε κατ' ἐξουσίαν
ἐβάδίζον ἀπόρους τε καὶ ἀσπιβήτους σφίσι τὰ πρότερα οὕτως,
καὶ τὰ προγμὰ πλημμελῶς πάντα ἐσέρετο, οὐδὲ ὀνόματις τινος
ἰδίῳ μεταλαμβάνοντα, ἔωκει τε ἡ πολυτελεῖ βασιλίδι καίσιόντων παρ-
D δίων. ἀλλὰ τὰλλα μοι παριτέον, ὥσπερ τοῦδε ἀρχόμενος τῶ 10
λόγῳ ὑπέειπον. λήξεταί δὲ ὅστις ἀνὴρ πρῶτος δικάζοντα δωρο-
δοκεῖν τὸν βυσσέα τοῦτον ἀνέπεσε. Λέων ἦν τις, Κιλίσ μὲν
γένος, ἐς δὲ φιλοχρηματίαν ὁμιμονίως ἐσπουδακώς. οὗτος ὁ
Λέων κράτιστος ἐγένετο κοράκων ἀπάντων, καὶ ὅλος ταῖς τῶν ἀμα-
θῶν διατοαῖς τὸ δόξαν ὑποβαλέσθαι. παιδῶ γάρ οἱ τινα ξυναι- 15
ρομένην ἐς τοῦ τυράννου τὴν ἀβελιτησίαν ἐπὶ φθόρῳ τῶν ἀνθρώ-
πων εἶχεν. οὗτος ὁ ἀνὴρ πρῶτος Ἰουστινιανὸν ἀναρῶντι ἀπεμ-
πολᾶν χρημάτων τὰς δίκας. ἐπειδὴ τε κλέπτειν ὁδὲ ὁ αὐτὸς πρό-
A 66 πῃ τῷ ξείρῳ μέγα ἔρχω, οὐκέτι ἀνίει, ἀλλ' ὁδῷ προῖον τὸ κακὸν
τοῦτο. ἐπὶ μέγα ἔρχομαι, ὅστις τε δίκην λαχὼν αὐτὸν τῶν τινα 20
ἐπιεικῶν ἐν σπονδῇ εἶχεν, ἐδθὼς παρὰ τὸν Λέοντα ἦεν, καὶ μοῖραν
τῶν ἀντιλεγόμενων τινὰ ὁμολογήσας τῇ τε τυράννῳ καὶ αὐτῇ
καίσεσθαι, αὐτίκα γενεκηκῶς, οὐ δέον, ἀπὸ πλάσσειν ἐκ τοῦ παλα-
P 44 τίου. καὶ Λέων μὲν χρημάτων ἐνδέρξει περιβαλόμενος μετὰ κό-

1 ἀνεξελέγκτως addidi ex Med.
τὸ. 17 ὁ ἀνὴρ] Aberat ὁ.
λεῖν Méd.

15 τὸ δόξαν Reisk. Aberat
ibid. ἀπεμπολᾶν] ἀπεμπο-

satis commodam pecuniam nullo vindice emungebant. Praetoriani ipsi milites in regia curia conventis indicibus per vim extorquebant iudicia. Ita nullus stabat ordine, sed quacumque liberet per devia vagabatur: omnia deformata munia, ne integris quidem nominibus; erat respublica quasi lascivientium puerorum regina; sed ut initio statui, mitto iam reliqua. Caeterum ad quaestuarium hoc genus iudiciorum Imperatorem primus allexit Leo quidam genere Cilix, homo sane hiantis avaritiae, et singulare adulatorii dedecoris exemplum, aptissimus occupandis animis atque sententias imperitorum, et huius tyranni; quippe cuius fatuitate suadela quodam adminiculo uteretur in subditorum perniciem: hic, inquam, Iustiniano pensandis auro iudiciis primus auctor. Qui ubi hanc sibi constituit artem rapinarum, nihil unquam remisit: sed malo latius manante eo perventum est, ut quisquis in virum probum iniquam obtinere causam cuperet, Leonem adiret, illique controversorum bonorum parte ac Caesari constituta, statim contra ius fasque e regia discederet victa causa. Sic Leo rem pecuniariam amplissimam fecit, et late pa-

μυθῇ ἵσχυσε, χάρας τῷ πολλῆς κέρως γέροντι, Ρωμαίοις δὲ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ αὐτοῦ γέγονεν ἐν λόγῳ εἰλθεῖν. ἦν τε ὁδὸν τοῖς ἐμμεβεβηκόσιν ὁ γέροντις, ὃν νόμος, οὐκ ὅρκος, οὐ γράμματα; οὐ ποιητὴ ἐνκαίμενη, οὐκ ἄλλο τῶν ἀπάντων οὐδὲν, ὅτι μὴ Λέοντι 5 καὶ βασιλεὶ χρηματὰ πρόσδοται. οὐ μὴν οὐδὲ τοῦτο ἐν τῷ βεβαίῳ τῆς γνώμης τῆς τοῦ Λέοντος ἔμενε, ἀλλὰ μισοθρονίῳ καὶ πρὸς τῶν ἐναντίων ἤξιον. κλέπτων γὰρ αἱ ἐφ' ἐκείνους τῶν ἐπ' αὐτῷ προστεταύροισι δλιγώρειν τε καὶ ἐπ' ἐναντίας ἔλναι B οὐδαμῇ αἰσχύνῃ ὑπώπτεεν εἶναι. οὐδὲν γὰρ αἰσχρόν, εἰ μὴ 10 γὰρ τὸ κερδαίνειν προσῇ, ἐδόξαζεν οἱ αὐτῷ ἐπιτιμωθεῖσθαι ἔσεσθαι.

ἢ Ὁ μὲν οὖν Ἰουστινιανὸς τοιοῦτός τις ἦν. Θεοδώρα V 309 δὲ ἐν τῷ βεβαίῳ τῆς ἀπειθοῦς ἐνδελεχέστατα ἐπετήχει τὴν γνώμην. ἄλλω μὲν γὰρ ἀνὰ πεισθῆσαι ἢ ἀναγκασθῆσαι ἐργάζετο 15 οὐδὲν πώποτε, αὐτὴ δὲ καὶ δάξαντα ἐπιτέλει ἀσθαδιαζομένην δύναμει τῇ πύσῃ, οὐδὲν δὲ ἐξαιτεῖσθαι τὸν παροπτεπτακότα τομῶντος. οὐδὲ γὰρ χρόνου μήκος, οὐ κολάσεως πληρομένη, οὐκ ἐκείνης μηχανῇ, οὐ θανάτου ἀπειλῇ, ὅτι δὴ ἐξ οὐρανῶν πεσῖται τῷ παντὶ γένει ἐπίδοξος οὐσα, καταθέσθαι αὐτὴν τὴν τῆς ἀρχῆς 20 ἐπειθε. καὶ συλλήβδην Θεοδώραν τῷ προσκεχρονόκῳ καταλλὰ γείσων οὐδὲ ποτε εἶδεν ἢ ζῶντι ἢ ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθέντι, ἀλλὰ τοῦ τετελευτηκότος ὁ παῖς διαδεξάμενος τὸ τῆς βασιλείδος ἔχθος ὥσπερ ἄλλο τι τοῦ πατρὸς ἐς τριγονίαν παρέπεμπε. ὁ

10 αὐτῷ delet Reisk.

21 ἢ ζῶντι addidit Reisk.

ibid. ἢ

ἢ A. καὶ ἐξ P.

ibid. ἀφανισθέντι Alem. P.

ἀφανισθέντι A.

23 τριγονίαν Suidas s. h. v. Legebatur τριγόνειαν, Idem sequentia excerptis s. v. λαφῆσαι.

tentes agros possedit, publica Romanorum interim praecipitata re. Nulla iam conventionibus erat vis ex lege, ex data fide, ex syngrapha, ex poenae stipulatione, aliove compacto, sed ex pecunia tantum Leonis ac Caesari destinata. Neque id vero solum apud illum ratum firmumque fuit; quin ab adversariis lucra figurare studuit; nam utroque cliente fiduciario emuncto, tandem alterutri nullo dedecore fraudem faciebat; nihil ratus indignum hac ambiguitate fallere, quae sibi compendio foret.

15. Ita quidem Iustinianus. At Theodora sic erat propenso et obfirmato ad crudelitatem animo, ut nullius vel suasionis, vel stimulo aliquando peccarit; sed quae sibi visa essent, haec procaci animo summaque contentione acitaret. Ab ea deposcere sibi reum nemo ausus est; cum neque temporis diuturnitas, neque suppliciiis expleta crudelitas, neque studiosae precēs, neque imminētis irae caelestis terror, quioquam posset illius furorem sistere. Nemo plane vidit unquam Theodorae invisum quempiam in antiquam cum ea gratiam ne post mortem quidem redisse. Nam extincti parentis liberi Imperatricis odium cum paterna adibant haereditate, transmittébantque ad ne-

γὰρ θυμὸς αὐτῇ κινεῖσθαι μὲν εἰς ἀνθρώπων φθορὰν ἐτοιμώτατος ἦν, ἐς δὲ τὸ λωπῆσαι ἀμήχανος. τὸ μέντοι σῶμα ἐθεράπευε μετῴτως μὲν ἢ κατὰ τὴν χρεῖαν, ἐλασσόνως δὲ ἢ κατὰ τὴν αὐτῆς ἐπιθυμίαν. ταχυτάτη μὲν γὰρ ἐς τὸ βαλανεῖον εἰσῆι, ὑψιστάτη δὲ ἀπαλλαγεῖσα καὶ καταλουσαμένη, ἐς τὸ ἀκρατίζεσθαι ἐνθένδε 5
 D ἔχωρει. ἀκρατιαμένη δὲ ἡσυχίαν ἤγεν. ἀριστώσα μέντοι καὶ δειπνον αἰρουμένη ἐς πῦσιν ἰδεῖν ἐδωδίμων τε καὶ πότων ἤρχετο, ὕπνοι τε αὐτῆς αἰ μακρότατοι ἀντελαμβάνοντο, ἡμερτοὶ μὲν ἄρτι πρώτων νυκτῶν, νυκτερινοὶ δὲ ἄχρις ἡλίου ἀνίσχοντος. εἰς πῦσιν τε οὕτως ἀκρασίας ἐκπεπτακνῖα τρῖθον ἐς τόσον ἡμέρας 10
 καὶ πρὸν ἡπασαν διοικεῖσθαι ἡξίου τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. καὶ ἦν τῷ ἐπιστελλεῖ Ἀρῶξιν τινα ὁ βασιλεὺς οὐκ αὐτῆς γνώμη, ἐς τοῦτο τῆς περιεστῆκει τούτῳ δὴ τῷ ἀνθρώπῳ τὰ πράγματα, ὥστε οὐ πολλὰ ἔπειρον τῆς τε τιμῆς παραλυθῆναι οὐδ' ὕβρις μεγάλη
 P 45 καὶ ὑποκλίνει θανάτῳ ἀσχεστῷ. τῷ μὲν Ἰουστινιανῷ ἡπαντῇ 15
 πρῶσσειν ῥῶσιν ἦν, οὐχ ὅσον τῷ τῆς διανοίας ἐκόλω, ἀλλ' ὅτι καὶ ἄνθρωπος ἐπιπλείστον, ὥσπερ εἶρηται, καὶ ἐπρόσδοκος πάντων μάλιστα. πολλὴ γὰρ ἀνθρώποις ἐξουσία ἐγένετο, καίτοι ἀδύοις τε καὶ ἀφανέσι παντάπασιν οὖσαν, οὐχ ὅτι ἐντυχὴν τῷ τρυφῶν τούτῳ, ἀλλὰ καὶ κοιναλογεῖσθαι καὶ ἐξ ἀπορορῶν συγγίνεσθαι. 20
 παρὰ δὲ τὴν βασιλίδαν οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τινὲς οὐκ ἦν χροῖον τε πολλῶν καὶ πόνοις ἐστειγμένον ἦν, ἀλλὰ προσήδρευον μὲν αἰεὶ ἅπαντες, ἀνδραποδισθῆναι τινα προσεδρεύειν ἐν δωματίῳ στενῷ τε καὶ πνιγρῷ

6 ἀκρατιαμένη — ἤγεν] Suidas s. v. ἀκρατίζω. 10 ἐκπεπτακνῖα Suidas s. ἀκρασία. Legebatur ἐμπεπτακνῖα. 16 ἐνκόλω] ἐνλόγῳ Pm. 18 πολλή Alem. P. πολλῶ A. 22 προσήδρευον Alem. προσεδρεύον AP. προσεδρεύομεν Pm.

potes: ut enim facile in hominum exitium succendebatur furore, ita nunquam deslagabant irae. Corporis curae studuit, etsi ultra necessitatem, tamen citra animi libidinem. Maturrimè balneum ingressa absolutis tardissime lavationibus pergebat ad ientaculum, mox se tradebat quieti. Ad prandium, ad coenam nullam non adhibuit ciborum varietatem et copiam. Somni semper illi longissimi, ac succedant, diurni quidem usque ad primam noctem, nocturni vero ad solem Orientem; sic vero in omnem intemperantiam prolapsa, tantulum reliqui temporis esse sibi satis putavit ad Romanum moderandum Imperium. Si cui Caesar negotium daret inconsulta Theodora, eo loci res illi deveniebat, ut mox summo cum dedecore magistratu abeunti turpissima morte pereundum foret. Rebus mature conficiendis plane natus Iustinianus erat non solum continuis vigiliis, ut diximus, sed etiam ingenii et aditus facilitate, qua tanta fuit, ut ignotis, omninoque obscuris hominibus locus esset, non illius conveniendi modo, sed in communi conserendi sermonis, et secreta libertate loquendi. At apud Augustam sero ac difficile summatis ipsis aditus patebat, qui tanquam mancipia gregatim singulis diebus in angusto et aestuoso

τὸν ἅπαντα χρόνον. κέρδυνος γὰρ ἀπολειψάσθαι τῶν ἀρχαίων
 τινὶ ἀνύποιστος ἦν. ἴσταντο δὲ διηρηκὲς ἐπ' ἄκρῳ δακτύλῳ, B
 καθυπέρτερον ἔκαστος ἰτῶν πέλας διατεινόμενος τὸ πρόσωπον
 ἔχειν, ὅπως αὐτὸν ἐνδοθεν ἐξιόντες εὐνοῦχοι ὀρῶεν. ἐκαλοῦντο
 5 δὲ αὐτῶν τινες μάλιστα τε καὶ ἡμέραις πολλαῖς ἵστερον, ἰσύντες
 δὲ παρ' αὐτὴν ζῆν δέει πολλῷ ὅτι τάχιστα ἀπὸ πλάσσεως, προσ-
 κενήσαντες μόνον καὶ ταρσοῦ ἑκατέρου ποδὸς ἄκρῳ χεῖλει ἀψά-
 μενοι. θρόγγυσθαι γὰρ ἢ αἰτῶσθαι τι μὴ ἐκείνης ἐγκλεινομένης
 οὐδεμία παρηγορία ἐγένετο. ἐς δουλοπρέπειαν γὰρ ἡ πολιτεία
 10 ἦλθε, δοτ' ὁδοδασκαλον αὐτὴν ἔχουσα. οὕτω τε Ῥωμαῖοις τὰ
 πράγματα διεφθείρετο, τοῦ μὲν τυράννου τῷ ἄγαν ἐρήθει δο-
 κοῦντι εἶναι, Θεοδώρου δὲ τῷ χαλεπῷ καὶ λίαν δυσκλῶ. ἐν C
 μὲν γὰρ τῷ εὐθήθει τὸ ἀβέβαιον ἦν, ἐν δὲ τῷ δυσκλῶ τὸ ἄπειρα-
 τον. ἐν τοῖς μὲν ὅσῃ τῆς τε γνώμης αὐταῖς καὶ τῆς διαίτης τὸ
 15 διαλλάσσον ἐφαίνετο, κοινὰ δὲ τῶν αὐταῖς ἢ τε φιλοχρηματία.
 καὶ ἡ τῶν φόνων ἐπιθυμία καὶ τὸ μηδεὶν ἀληθίζεσθαι. ἤρρω-
 γὰρ ἐπιτηδείως ἐς τὰ μάλιστα ψεύδεσθαι εἶχον, καὶ ἦν μὲν τις
 τῶν Θεοδώρου προσκεκρουκῶτων ἀμωπτόμενος λέγοιτο τι βραχὺ τι
 καὶ λόγον οὐδαμῇ ἄξιον, αἰτίας εὐθὺς ἀναπλάσσουσα τῷ ἀνθρώπῳ
 20 οὐδὲν προσηκούσας, ἐς μέγα τι κακοῦ τὸ πρᾶγμα ἦρεν. ἐχλή- V 310
 μάτων τε ἠκούετο πληθὺς καὶ καταλύσεως πέρι πῶν κατηκῶν
 ληΐζεσθαι δικαστήριον ἦν, καὶ δίκασται ξυνελέγοντο πρὸς αὐτῆς
 ἀγειρόμενοι, οἳ δὲ ἔμελλον διαμαχέσασθαι πρὸς ἀλλήλους, ὅστις D
 ἂν αὐτῶν μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀρέσκειν τῇ ἐς τὴν γνῶσιν ἀποσθῶ-

2 ἴσταντο Alem. ἴσταντο AP.

19 ἀναπλάσσουσα P. ἀναπλάσ-
 σα A. 22 ληΐζεσθαι delet Alem. τῶν ὑπηκόων αὐτῇ ἰσό-
 μενον dix. Reisk. 24 ἀρέσκειν Alem. ἀρέσκει AP.

cubiculo assidebant, ne absentes graviter periclitarentur. Adstabant vero
 summis pedibus innixi, erectis cervicibus, extante facie, ut egredientibus
 eunuchis essent conspicui. Accersebantur autem certi quidam, iique vix, et
 diebus post multis. Ad illam ingressi perpavidi statim se subducebant, eam
 venerant dumtaxat, summisque labiis utrumque pedem osculati. Nam loqui
 vel aliquid petere nemo iniussus audebat. Degeneraverat in servilem hanc
 audientiam Senatus, Theodora magistra; Romanumque Imperium deforma-
 batur, partim levitate tyranni, qua nihil firmum erat, partim d. ficili Theo-
 dorae protervia, quae peragendis rebus officeret. Sic illi quidem inter se
 distarent ingenio vivendique ratione; sed aequae mens fuit utrique auri ac
 sanguinis avida, et veri nescia; nam fuerunt ambo mendaciorum artifices in-
 geniosissimi. Si quis Theodora infestus levissimae culpaе insimularetur,
 inde confata calumnia, quae in hominem minime conveniret, exacerbatoque
 crimine uno, iam infinita alia aggerabantur, statimque iudicium de expilandi
 subditis constituebatur, ad se convocabat iudices ambiciose inter se certa-

πίνακι βασιλείας τὰ βόλῃμα ἱκανὸς γέγονε. ὅστω τε τῷ παρα-
 πετωκότος τὴν μὲν οὐσίαν ἀντίκα ἐς τὸ δημόσιον ἀνέστραπτον
 ἐποίησε, πικρότατα δὲ αὐτὸν αἰκισαμένη, καίπερ ἴσως εὐπατριδὴν
 τὸ ἀνέκιδεν ὄντα, ἢ φρυγὴ ζημιούῃ ἢ θανάτῳ οὐδαμῇ ἀπήξιον,
 ἦν δὲ γε τῶν αὐτῇ ἐσπουδασμένων τινὶ ἐπὶ φόνους ἀδίκους ἢ ἑτέρῃ 5
 τῶν τῶν μερίστων ἀδικημάτων ἁλῶναι, ξυμβαίῃ, ριασύρουσα καὶ
 γλευζόσασα τὴν τῶν κατηγόρων δόμῃν σιωπᾶν τὰ προσπεσόντα
 οὗτι ἐθειλοσένους ἠνάγκαζεν. ἀλλὰ, καὶ τῶν προυγμάτων τὰ
 σπόνδαιώτατα εἰς γελιωσπιδίαν μεταβάλλειν, ὅταν αὐτῇ δοκῇ,
 ὥσπερ ἐν σκηρῇ καὶ θεάτρῳ ἔργον πεποιήται. καὶ ποτὲ τις τῶν 10
 πατρικίων γερῶν τε καὶ χρόνον πολὺν ἐν ἀρχῇ γεγονώς, οὐπερ
 ἐγὼ τὸ ὄνομα ἐξπιστάμενος ὥς ἤκιστα ἐπιμνήσομαι, ὥς μὴ ἀπέ-
 P 46 ραυτὸν τὴν ἐς αὐτὸν ὕβριν ποιήσωμαι, τῶν αὐτῇ ὑπηρετούντων
 τινὰ ὀφειλοντά οἱ χρήματα μεγάλα εἰσπράξασθαι, οὐχ οἷός τε ὦν
 ἐσῆλθαι παρ' αὐτὴν, τὴν τε συμβαλόντα αἰτιασόμενος καὶ δεηθῇ- 15
 σόμενος αὐτῷ βοηθῆσαι τὰ δίκαια. ὅπερ ἡ Θεοδώρα προμα-
 δοῦσα τοῖς εὐνούχοις ἐπέστελλεν, ἐπειδὴν ὁ πατρικίος πρὸς αὐτὴν
 ἴκοιτο, κυκλῶσασθαι μὲν αὐτὸν ἅπαντας, ἐπακούειν δὲ αὐτῇ
 φεγγαχόμην, ὑπειποῦσα ὅτι αὐτοὺς ἀντιφθίγγεσθαι δεῖ. ἐπεὶ
 δὲ ὁ πατρικίος ἐς τὴν γυναικωνίτιν εἰσῆλθε, προσεκύνησε μὲν ὡς- 20
 περ αὐτὴν προσκυνεῖν εἰδίστο, δευκαρμένῳ δὲ ῥοικῶς „ὦ δέ-
 σποινα“, ἔφη, „χαλεπὸν πατρικίῳ ἀνδρὶ χρημάτων δέσθαι. αἱ
 B γὰρ τοῖς ἄλλοις συγχωρήματα καὶ ἔλεον φέρεται, ταῦτα ἐς ὕβριν τῷ-

1 οὕτω Reisk. τούτῳ AP. 5 τινὶ Reisk. τῆς AP. 9 ὁ-
 ραφῇ φρυγῇ Reisk. 15 συμβαλόντα Reisk. συμβάλλοντα AP.
 16 ὅπερ — προμαδοῦσα Alem. ὅπερ — προμαχοῦσα AP. 20 γυ-
 ναικωνίτιν Alem. γυναικωνίτην AP. ibid. εἰσῆλθε addidit Alem.

trōs, de sententia ad Augustae crudelitatem attemperanda. Tum vero illa
 fortunis publicatis, reum, maiorum licet clarum nobilitate, virgis crudelissime
 caesus, vel exilio, vel ultima poena damnavit. Contra si viri quibus ipsa
 studeret, aut caedis, aut nefariorum criminum manifesti deprehenderentur,
 accusatorum conatus nunc asperius, nunc facietius eludens, a causā iudicioque
 deterruit vel invitos. Quin et res gravissimas data opera ad iocos et risum
 pro libidine revocavit, quasi in scena ac theatro. Vir ordinis Patricii, senio
 et gesto diu magistratu gravis (cuius notum nomen reticendum mihi est, ne
 tanta eius contumelia ad memoriam veniat posteritatis aeternam) a Theo-
 dora familiariter cum grave aes creditum exigere non posset, eam adiit debi-
 torem interpellaturus, illamque ut se aequo iure complecteretur rogaturus.
 Theodora re praecognita, imperat eunuchis venientem Patricium ut omnes
 ad unum circumstant, sibi que dicenti adiciant animum, conductumque car-
 men intercinant. Ergo Patricius cubiculum ingressus, se, ut moris erat, ad
 illius pedes abiecit, ac pene lacrimabundus: *Dura, inquit, o domina, Pa-*
tricii conditio est, qui numaria difficultate urgetur; id enim quod aliis
veniam commiserationemque conciliat, huic ordini est indignissimae calu-

δε συμβαίνει τῷ ἀξιώματι ἀποκροῦσθαι. ἄλλοι δὲ γὰρ ἴσως
 ἀπορομένη τὰ ἔργα πύρεσιν αὐτοῦ τοῦτο εἰπὼσι τοῖς χορήταις
 ὄχλου τοῦ ἐνθ' ἐνδὲ εὐδὲς ἀπηλλάχθαι, πατρίκιος δὲ ἄλλοι οὐκ
 ἔχον ὅθεν ἂν ἐκτίσω τοῖς χορήταις τὰ ὀφλήματα ἐκείνης ἐτήμια
 5 λίσσῃ μὲν τοῦτο ἂν εἰπεῖν ἀισχυρθεῖν, εἰπὼν δὲ οὐκ ἂν ποτὲ πείσαι
 ὡς οὐκ οἶόν τε ὅν τῷδε πενίαν τῷ τάγματι ἐννοικίλῃσθαι. ἦν A 70
 δέ γε καὶ πείσῃ, τὰ πάντων αὐτῷ ἀισχιστά τε καὶ ἀνιερύτατα
 πεπονθέναι συμβήσεται. οὐκοῦν, ὦ δέσποινα, εἰσί μοι χορήται,
 οἱ μὲν δανείσαντες τὰ σφέτερα αὐτῶν, οἱ δὲ παρ' ἐμοῦ δειδανείσ- C
 10 μένοι. καὶ τοὺς μὲν δανείσαντας ἐνδελχεῖσθαι ἐγκειμένους, οὐχ
 οἷός τέ εἰμι αἰδοῖ τοῦ ἀξιώματος ἀποκροῦσάσθαι, οἱ δὲ γε δευ-
 λοντες, ὅν γὰρ πατρίκιον τυγχάνουσιν ὄντες, εἰς στήφεις τινὰς
 ἀπαιθρόνους χώρουσιν. ἀντιβολῶ τοῖσιν καὶ ἱκετεύω καὶ δεομαι
 βοηθῆσαι τέ μοι τὰ δίκαια καὶ τῶν παρόντων ἀπαλλάξαι κακῶν.
 15 ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν. ἡ δὲ γυνὴ ἀπεκρίνατο ἐμμελῶς, πατρίκιε ὁ
 δαῖνα, καὶ ὁ πῶν ἐνούχων χορὸς ὑπόλαβον ἀντεφθέγγετο, μέγλην
 κήλην ἔχεις. αὐδὺς δὲ τοῦ ἀνδρῶπον ἱκετεύσαντος καὶ ῥήσας τῶν
 ἐμπερῇ τοῖς ἐμφορσθεν εἰρημένους εἰπόντος κατὰ ταῦτα κάλιν ἡ τε
 γυνὴ ἀπεκρίνατο καὶ ὁ χορὸς ἀντεφθέγγετο, ἔως ἂν ἀπεικὼν ὁ
 20 τάλαιπῶρος προσεκύνῃ τε ἥπερ εἰώθει καὶ ἀπὼν ἤγειτο δακρυδέν. D
 ἐν προαυτείσι δὲ τοῖς ἐπιθάλαιτοις τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους καὶ
 οὐκ ἥκιστα ἐν τῷ καλουμένῳ Ἡραῖῳ διατριβὴν εἶχε, καὶ αὐτοῦ τῶν
 ἐπομένων ὁ πολὺς ὁμιλος κακοπαθεῖν πολλῇ εἶχετο. τῶν τε γὰρ

4 ἔχον Alem. P. ἔσχεν A. 5 πείσαι] πείσῃ AP. 6 τάγματι
 Reisk. πράγματι AP. 22 Ἡραῖῳ Alem. Ἡραῖῳ AP. Ἡραῖῳ Med.
 ibid. αὐτοῦ] ἀπ' αὐτῶν Med. 23 γὰρ addidit Reisk.

mitati. Summa prematur alius indigentia; hanc ipsam operiat debitori;
 superabit aerumnas suas haec aerumna. Patricius qui aes alienum sol-
 vendi non sit, ipsum hoc satenti pudori caset; si vero fateatur, cui tandem
 id persuasum sit? cum in nostrum ordinem inopiam cadere non posse omni-
 bus persuasissimum sit. Si denique illi fides habeatur, actum iam de il-
 lius est fama ac dignitate. Sum ego quidem, o domina, in alieno aere,
 in meo sunt alii. Ego, quod virum Patricium non deceat, haud meos fratre
 creditores, sed iis licet gravissime prematur. Quos autem habeo debito-
 res, namque illi quidem Patricii, iniuste credendi causas quaerunt. Quam-
 ovis pro peccato supplicem oro ut honesta in causa praesto esse et his malis
 me velis. Haec quidem ille; cui Theodora modulata voce; PATRICIE.
 At non chorus eunuchorum resonabat? GERNIA TUMIDA LABORAS. Sed eo
 impetente supplicis, et aliquid dicente in eandem sententiam, idem Theo-
 dora carmen recinebat, idemque chorus modulabatur. Tandem miser ille
 rem pertectus, de more veneratus Theodoram se domum recepit. Anni
 maiorem partem in maritima suburbana, praesertim in Heraeum secedebat
 magno servitiorum incommodo, quae numeroso comitatu illuc eam sequeban-

ἀνδρῶπον. καὶ ὅς ἐν Ἰταλίᾳ γενόμενος (οὐ γὰρ εἶδεν ἀνθρώπον
 γήσις ἀνηρῶς ἐς ἄδικον γόνον ἵκειν, ἀρχῆς τινος ἴσως ἢ χρημιά-
 των ἐν ἐλλάδι κειμένων μεγάλων) οὐκ οἶδα ἦντινα Θεοδώτῃ πα-
 ραίρεισιν ποιησάμενος διαχρήσασθαι τὴν Ἀμαλασοῦνθαν ὑπέπεισε. C
 5 καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐς τε τὸ τοῦ μεγίστου ἀξίωμα ἦλθε καὶ ἐπὶ πλεί-
 στον διατάμεως καὶ μάλιστα πάντων ἐχθρῶν. τὰ μὲν οὖν κατὰ
 τὴν Ἀμαλασοῦνθαν ἐς τοῦτο ἐτελεύτη. ἦν δέ τις Τουστινιανῷ
 ἐπιστολογράφος Πρίσκος ὀνόματι, ἄγαν ποιηρὸς μὲν καὶ Παφλα-
 γῶν καὶ πρόειπεν τοῦ προστάτου τὸν τρόπον ἀρέσκειν, λίαν δὲ
 10 πρὸς αὐτὴν ἐννοικῶς ἔχων καὶ πρὸς αὐτοῦ τεγγάνειν τῶν ὁμοίων
 οἰόμενος· διὸ δὴ καὶ χρημίων μεγάλων τῶν κύριος ἐπῆρξε οὐκ
 ἐν δίκῃ τάχιστα γέρονε. τοῖον δὲ ἄτε ἀφροαῶντά τε καὶ οἱ ἀν-
 τιπείκειν περιωμνεν ἡ Θεοδώρα ἐς τὸν ἄνδρα διέβαλε. καὶ τὰ A 72
 μὲν πρῶτα οὐδὲν ἤνευεν, οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον αὐτῇ μὲν τὸν ἀν-
 15 δρῶπον εἰς ταύτην ἐμβιβύσασα ὅλη ἐβράλειτο ἔπειθε καὶ ἀποθοί-
 ξασα ἱερὰ αὐτῇ ἐκοῦσιν ἡγάγασεν εἶναι. αὐτὸς δὲ δόκησιν παρε-
 χόμενος ὅτι δὴ τῶν ποιημένων οὐδὲν εἶδείη Πρίσκον μὲν οὐ διη- D
 ρευνᾶτο ὅπῃ γῆς εἴη οὐδὲ ἐν μνήμῃ τὸ λοιπὸν εἶχεν, ἀλλὰ σιωπῇ
 ὥσπερ λιθάριον ἄλογος κυθῆστο, τὰ μέντοι χορήμιαι ὀλίγων οἱ
 20 ἀπολειψαμένον ἐλήϊστο πάντα. ὑποφίως δὲ ἐμπεισοῦσης αὐτῇ P 48
 εἰς τῶν οἰκετῶν ἓνα Ἀρεοβίνδον ὄνομα, βύρβαρον μὲν γένος,

3. ἐλλάδι] ἐλλάδι Pm. 5. ἀπ' Alem. P. ὑπ' AP. *ibid.* μεγίστου
 Alem. P. μεγιστοτάτου A. 6. καὶ μάλιστα πάντων ἐχθρῶν]
 κατὰ πάντων καὶ μάλιστα τῶν ἐχθρῶν Reisk. 9. πρόειπεν]
 σπεύδων Reisk. *ibid.* τοῦ προστάτου] τῷ προστάτῃ Alem.
 11. μεγάλων κύριος, ἀπ' ἀρχῆς πενιχρὸς ὢν, οὐκ ἐν δίκῃ Reiskius.
 18. οὐδὲ] Legebatur οὕτε. 19. ὀλίγων] πλὴν ὀλίγων Reisk.
 20. ἐμπεισοῦσης Alem. συμπεσοῦσης AP.

vel divitiarum spe in Italiam statim transmittit; nam ad nefarias caedes mo-
 derate venire mens humana nequit; Theodatum rationibus mihi quidem ob-
 scuris in Amalasunthae caedem impellit. Exinde Petrus ad Magistri dignita-
 tem magna quidem potentia, sed odio omnium evehitur. Atque is fuit Ama-
 lasunthae rerum exitus. Erat Iustiniano ab epistolis Priscus quidam homo
 bene ac naviter improbus ex Paphlagonia, aptus ad patronum sibi ex moribus
 conciliandum, quem unice diligebat, ab illoque mutuo se diligi nequaquam
 dubitabat; quare brevi tempore praeter ius fasque ad magnas opes pervenit.
 Huius Theodora supercilio et contumaciae indignata in eum delationibus agit
 apud coniugem, ac tum certe inani conatu. Ergo non ita multo post Pris-
 cum in ~~noxam~~ ^{noxam} contudit, et quo tandem libuit ablegatum detondet, invitum-
 que ~~innoxam~~ ^{innoxam} ~~perdoffum~~ ^{perdoffum}. Iustinianus integram ~~facta~~ ^{facta} conscientia simulata, ne-
 que ~~innoxam~~ ^{innoxam} ~~perdoffum~~ ^{perdoffum} Priscus esset curavit, neque deinceps ~~tantum~~ ^{tantum} occupatus
 veteris illam de eo cogitationem admisit, tantum paucas quae Prisco super-
 fuerant, ~~erradit~~ ^{erradit} pecunias. Insederat Theodora ~~suspicio~~ ^{suspicio} in Aereobindum
~~summa~~ ^{summa} genere barbarum, sed formosae ~~idolae~~ ^{idolae} adolescentem, quem sibi

εὐπρεπῆ δὲ καὶ ταπεινὰ, ὅπως ταμίαν αὐτῇ καταστησάμεν ἐν-
 χανεν, ἀπολύσασθαι βουλομένη τὸ ἐγκλημα, καίτοι, ὥς φασί,
 τοῦ ἀνδρόποιν δαιμονίως ἐρῶσα. ἐν μὲν τῶν παρόντι πικρότατα
 αὐτὸν ἀπ' οὐδεμιᾶς αἰτίας ἀλξέσθαι ἔργω, τὸ δὲ λοιπὸν οὐδέν
 τι ἄμφ' αὐτῷ ἔργομεν, οὐδὲ τις αὐτὸν ἄχρει τὸν εἶδεν. ἦν γὰρ 5
 τι τῶν προσκοιμένων ἀποκρίπτεσθαι αὐτῇ βουλομένη εἶη, ταῦτο
 δὲ ἄροισιν τε καὶ ἀνιηρόνεστον ἅπασιν ἔμενε, καὶ οὔτε τῷ
 ἐπισταμένῳ ἀγγεῖλαι τῶν τι ἀναγκαῶν ἔξῃ οὔτε τῷ μινδάνειν
 B βουλομένη πενθάνεσθαι, καὶν πάντις περὶ τοῦτος ἦν. τοῦτο
 γὰρ δέος ἔξ οὗ γέγονεν ἀνδρόποιν ἐκ τυράννων οὐδενὸς γένεσθαι, 10
 ἐπεὶ αὐδὲ λαθεῖν τι τὸν προσεζέμεν οἶόν τε ἦν. πλήθος γὰρ
 κατασκόπων αὐτῇ τὰ λεγόμενα καὶ προσκείμενα ἐν τῇ ἀγορῇ
 καὶ ταῖς οἰκίαις ἐστήκειον. ἦν γὰρ οἶον τοῦ παρασκευαστοῦ
 τὴν κόλυσιν ἐκτρέφεσθαι οὐδαμῇ ἥδεκεν, ἐποίει τάδε. τὸν ἀν-
 δρόπον μετακαλεσάμεν, ἦν τις τῶν λογίων ἐνέχχανεν ὄν, μόνῃ 15
 V 312 τε αὐτῇ τῶν ἐπουρογόντων τινὶ παραδοῦσα μόνῃ ἐπήγγελλεν εἰς
 A 73 τὰς ἐσχάτας αὐτὸν μετακομίσαι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. καὶ δὲ
 ἄσπι τῶν νεκρῶν κατακεκαυμένον αὐτὸν καὶ δεδέντα εἰς ταὐτὴν
 ἐμβιβάσας καὶ σὺν αὐτῷ γεγονώς, οὗ οἱ πρὸς τῆς γυναικὸς ἐπετέ-
 C τακτο, ἐνταῦθα παρεδίδον λαθραϊώτερον τῷ ἐξ ταύτης τὴν 20
 ὑποουρίαν ἑαυτῷ ἔχοντι, φελάσσειν τε ὥς ἀσφαλίστατα ἐπιστεί-
 λας τὸν ἀνδρόπον καὶ ἐπειτὰ μηδὲν φράζειν, ὥς ἂν ἡ τὸν τα-
 λαπύρονον ἢ βασιλῆς οἰκτιρῇται ἢ χρόνον πολὺν τῇ ἐνταῦθα κακο-
 παθείᾳ δυσθανάτῃσας τε καὶ καταμαρνανθεῖς τελευτήσασιν, ἀπὸ
 λήσαστο. καὶ Βασίλειον δὲ τινα Πράσινον, οὗ ἀγαπῇ νέον ὄντα,

4. οὐδέν τι] οὐδέν τοι AP.

habuit a supellestite. Hunc ad eluendum crimen nulla primo de causa (licet
 illum, ut fama est, deperiret) dire flagris excepit; demum quid actum de
 illo sit, neque nos, neque ad hanc diem alii norunt. Nam quod Theodora
 esse obscurum vellet, id ab ore ac memoria omnium ut evelleret, perterre-
 bat rei conscios (sic ut nullus antehac tyrannus) quo neque necessariis, ne-
 que curiose flagitantibus rem aperirent. Contra nihil adversariorum fuit,
 quod illam latuerit, cui per compita perque domos essent qui singulorum
 negotia et confabulationes explorarent. Quem vero a se mulctatum nesciri
 cuperet, clam accersitum (si ex Patriciis esset) sola sine arbitris, uni trade-
 bat satelliti in extremas oras Romanae ditionis deportandum; quem intem-
 pesta nocte obvelatum capite, constrictum vinculis, navigioque impositum ad
 imperatas exilii sedes satelles duceret, apud alterum non insolentem tantae
 crudelitatis ministrum, custodiis fidissimis secretissimisque clanculum con-
 cludendum, donec vel eius aerumnis Augusta commoveretur, vel diuturno
 squalore extrema pene in morte aegre vivens contabesceret caderetque. Ba-
 sianus adolescens factione Prasinus illustri loco natus cavillo in Theodoram

αὐτῇ νυαλοδορτοσάμενον δι' ὁρχῆς ἔσχε, καὶ δὴ ὁ Βυσιανὸς (οὗ-
 γὰρ ἀνέκοσθ' ταύτης δὴ τῆς ὁρχῆς ἐγεγύνηι) ἐς τοῦ ἀρχαγγέλου τὸν
 τεῶν φεύγει. ἡ δὲ οἱ ἐπέστησεν αὐτίκα τὴν τῷ δήμῳ ἐγεσιτάσασθαι
 ἀρχὴν, οὐδὲν μέντοι λουδορίας ἐπικαλεῖν ἐπαγγελίασα, ὅτι δὲ παι-
 5 δεραστοίη ἐπενεγκοῦσα. καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τὸν ἄρσῳ- D
 πον ἀμαρτίσασα ἤμμετο ἀνυποσίτῃ τῇ κολάσει, ὁ δὲ δῆμος ἄπας
 ἐπεὶ ἐν τοιαύταις, ξυμφοραῖς εἶδε σῶμα ἐλευθερίῳν τε καὶ ἀνει-
 μένῃ ἀνωθεν διαίτῃ ἐντραφέν, ἀπὴλγησέ τε τὸ πάθος εὐθὺς καὶ
 σὺν οἰμογῇ ἀνέκρουον ἀσθάνιον. ὅσων ἐξαιτούμενοι, τὸν νεανίαν.
 10 ἡ δὲ αὐτὸν ἐτι μᾶλλον κολάσασα καὶ τὸ ὑδοῖον ἀποτεμομένη διέ-
 γθειρεν ἀνέξελεγκτως, καὶ τὴν οὐσίαν ἐς τὸ δημόσιον ἀνεγράψατο.
 οὕτως ἡρίκα ὁρχήν τὸ γέναιον τοῦτο, οὔτε ἱερὸν ὄχρῳν ἐγεγόνει
 οὔτε νόμιον τοῦ ἀπαγόρευσις οὔτε πύλειος ἀντιβόλησις ἐξελεσθαι
 τὸν παρσιπεπωκότα ἱκανῇ ἐγαίνετο οὔτα, οὔτε ἄλλο αὐτῇ ἀπὴλγ-
 15 τῶν ὑπᾶντων οὐδέν. καὶ Διογένην δὲ τινα οἶα Πράσινον ὄντα
 δι' ὁρχῆς ἔχοντα, ἄρσῳ ἀστέιον καὶ ποθρινὸν ἀπασί τε καὶ αὐτῇ
 τῇ βασιλεῖ, οὐδέν τι ἴσπον γάμων ἀνδρείων ἐν σπονδῇ συκοφαν- A 74
 τεῖν εἶχε. δύο γὰρ ἀκατείασα τῶν αὐτοῦ οἰκετῶν κατηγόρους τε P 49
 καὶ μάστιγας τῷ κεκτημένῳ ἐπέσκησε. τοῦ δὲ οὐ κρηβδίην ἐξε-
 20 ταζομένου καὶ λαθραίου, ἥπερ εἰσῶθει, ἀλλ' ἐν δημοσίῳ, δικαστῶν
 ἡρμημένων πολλῶν τε καὶ οὐκ ἀδόξων, διὰ τὴν Διογένηος δόξαν,
 ἐπεὶ οὐκ ἐδόξαον ἀκριβολογουμένοις τοῖς δικασταῖς οἱ τῶν οἰκετῶν

4. ὅτι δὲ] πλὴν ὅτι Suidas s. ἐπικαλῶ.

9. οὐράνιον ὄσον] Sui-

das s. h. v.

10. ἀποτεμομένη] ἀποτεμονμένη AP.

18. εἶχε

Pm. ἔχουσα AP. ἐσυκοφάντει ἔχειν Reiskius.

20 λαθραίως

ὥσπερ (debebat ἥπερ) Alem. λαθραίότητι ἄπερ AP. λαθραίῳ τινι,

ἄπερ Reisk. quā δικαστηρίῳ post δικαστῶν addit.

luserat; cuius ob id in se concitatum iram intelligens in templum concedit
 Michaelis Archangeli. Huc statim illa Praetorem plebis immittit, iubetque
 non cavilli, sed infamis puerorum amoris Basianum reum agere. Ex templo
 abstractis acerbissimo supplicio a magistratu excruciat; sed populi multi-
 tudo, ingenui splendoris corpus, mollibus assuetum deliciis in saevissimum
 dari cruciamentum videns, eius interitum commiserata, pene in caelum sub-
 lato clamore complorans, salvum sibi deposcebat adolescentem. Mulier per-
 tinacius instare supplicii, pudendisque resectis, sic eum indicta causa iniu-
 dicatum indemnatumque peremit; ac tandem etiam fisco illius addixit bona.
 Scilicet cum haec foemina-insaniret, nec templorum asylum, nec legum im-
 perium, nec universae urbis imploratio, nec quicquam rerum omnium eripere
 poterat, quem ipsa perditum iret. Diogenem virum urbanum et carum tum
 omnibus, tum ipsi Caesari, tanquam Prasinorum partes foveret, odio prose-
 quebatur, in hunc etiam puerorum concubitus crimen intendens, duos illius
 vernas in domini caput subornat, calumniatores iuxta ac testes. Verum cum
 hoc non ex consuetis illius esset clandestinis iudiciis, sed pro viri dignitate
 multi atque insignes in Diogenem iudices sederent in foro, et vernularem

λόγοι ἀξιόχρηστοι ἐς τὴν κρίσιν εἶναι, ἄλλως τε καὶ παιδαρχῶν ὄν-
των, Θεόδωρον τῶν Διογένει ἀναγκαίων τινα ἐν τοῖς αἰσθητοῖς
οἰκιδίοις καθεύδον. ἐνταῦθα πολλαῖς μὲν θωπείαις, ἀρχαῖς δὲ
τὸν ἀνθρώπον αἰκισμοῖς περιῆλθεν. ἐπεὶ δὲ οἱ οὐδὲν προσχώρει,
Βενεράν βοῦσαν ἐς τοῦ ἀνθρώπου τὴν κεφαλὴν ἀμφὶ τὰ ὦτα περιε- 5
λίσσαντας τὴν νευρὰν στρέφειν τε καὶ σφίγγειν ἐκέλευε. καὶ τὰς
μὲν οἱ σφιδάλμοις Θεοδώρα ἐκπεπηδηκέναι τὴν οἰκίαν λιπόντας
χώρην ὑπόπτευν, οὐδὲν μὲντοι τῶν οὐ γεγονότων ἀπαγγέλλειν
ἐγγίω. διὸ φησὶ αἱ μὲν δικασταὶ ἅτε ἀμαρτυρήτου δίκης ἀλέγνω-
σιν, ἡ δὲ πόλις ἐδοτήν ὑπ' αὐτοῦ πανδημεὶ ἦγεν. 10
C ἢ Ἄλλα τοῦτο μὲν τῇδε ἐχώρησεν. ἐξορήθη δὲ ἀρχο-
μένη μοι τοῦδε τοῦ λόγου καὶ ὅσα Βελισάριον τε καὶ Φώτιον καὶ
Βούζην αὐτὴ ἐργασθεῖη. στασιώται δὲ Βένετοι δύο Κιλικίης
ἄνθρωποι Καλλινίκῳ τῷ Κιλικίας δευτέρως ἀρχοντι σὺν Θουρύβῳ πολλὰ
ἐπιστάντες χειρῶν ἀδίκων ἐπ' αὐτὸν ἤρξαν, τὸν τε αὐτοῦ ἵππο- 15
κόμον ἀγχιστά πον ἐσιώτα καὶ ἀμύνειν τῷ σκεπημένῳ περιόμενον
ἔκτειναν, τοῦ τε ἀρχοντος καὶ τοῦ δήμου θεωμένου παντός. καὶ
ὁ μὲν τοὺς στασιώτας ἄλλων τε πολλῶν καὶ τοῦδε ἀλάττης, τοῦ
V 313 φόνου ἐν δίκῃ ἀνέλεν, ἡ δὲ παθοῦσα ὅτι καὶ τοὺς Βενέτους προσ-
ποικίται ἐνδεικνυμένη, ἐπὶ αὐτῶν τὴν ἀρχὴν ἄρχοντα ἐν τῷ τῶν 20
A 75 φρονέον τῷφρ ἀνεσκολόπισεν οὐδενὶ λόγῳ. βασιλεὺς δὲ κλέειν τε
καὶ δούρεσθαι τὸν ἀπολωλότα σκηπτόμενός παρῆστο γυμναζῶν,
πολλὰ τε τοῖς ἐς τὴν πρᾶξιν ὑποεργηκόσιν ἀνατείναντος οὐδὲν

2. τῶν Alem. τὸν AP. *ibid.* Διογένει] Διογένους Pm. 5. ὅσα
Alem. ὅσα AP. *ibid.* περιελίσσαντας Alem. περιελίσσαντες AP.
8. ἀπαγγέλλειν Alem. ἀπολλάσσειν A: ἀπαλλάσσειν P. 13. αὐτῇ
Reisk. αὐτῇ AP.

testimonium etiam aetate minorum haud ad causam idoneum haberent, Theo-
dorum quendam Diogenis familiarem in consuetas custodias condit Augusta,
circumveniente modo blanditiis, modo cruciatibus. Nam ubi vidit sibi rem
non procedere, nervo bovino a fronte ad aures circumfacto, illi caput astringi
iubet, haud fore dubitans quin elisi oculi suis sedibus evibrarentur, ille ta-
men potius habuit nihil mentiri. Quare iudices causam de qua non liqueret,
abiecerunt, civibus publice ob id gratulantibus.

17. Hactenus haec: nam initio narravimus quae in Belsarium, in Pho-
tium, in Buzem haec foemina commiserit. Duo partis Venetae factiosi Cili-
ces Callinicum secundae Ciliciae praefectum in seditione per vim aggressi,
eius agasomeni astantem et vim hero defendere paratum confodunt, ipso in-
spectante praefecto populoque. Hos ille et huius homicidii aliorumque per-
multorum convictos iure capite plectit. Id ubi rescivit Theodora, suam in
Venetos propensionem confirmatura, eum adhuc in provincia ad siccatorum
tumultum insontem agit in crucem. Imperator simulatis facrimis eius causam
dolere, domi apud se grunnire, multas intendere minas in caedis satellites
nullo eventu; caeterum pecuniarum defuncti rapinam non abnuat. In illa

ἔδρασε, τὰ μέντοι χορήματα τοῦ τετελευτηκότος ληϊσθῆναι ὡς ἤκιστα ἐπιξίωσεν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἁμινοτάδων τῶν ἐς τὸ σῶμα κολάσεις τῇ Θεοδώρᾳ ἐπιποιεῖν ἐπιμελὲς ἦν. πόρνας ἀμείλει πλέον ἢ πεντηκοσίας ἀγείρουσα ἐν ἀγορᾷ μέση ἐς τριώβολον, ὅσον ἀπο-
 5 ζῆν μισθοφρούσας, ἐς τε τὴν ἀντιπέρας ἡπειρὸν στείλασα ἐν τῷ κα- P 50
 λουκίῳ Μετανοίας μοναστηρίῳ καθεῖρξε τὸν βίον μεταμύριεσθαι ἀναγκάζουσα. ὧν δὲ τινες ἐρρίπτουν αὐτὰς ἀφ' ὑψηλοῦ νύκτωρ, ταύτῃ τε τῆς ἀκουσίῳ μεταβολῆς ἀπηλλάσσοντο. δύο δὲ κόραι ἐν Βυζαντίῳ ἀδελφαὶ ἦσαν, οὐκ ἐκ πατρὸς τε καὶ τριγ-
 10 νίας ὑπάτων μόνον, ἀλλ' ἀνέκαθεν αἱματος τοῦ πρώτου ἐκ γέ τῇ συγγλῆτῳ βουλῇ γεγονυῖαι. ταύταις ἤδη ἐς γάμον ἐλθοῦσας ἀπολλολότων τῶν ἀνδρῶν χήραις γεγονέναι ξυνέπειεν. αὐτίκα δὲ ἀνδρας ἡ Θεοδώρα δύο ἀγελαίους τε καὶ βδελυρόνς ἀπολέξασα
 15 ξινοικίῃ αὐταῖς ἐν σπονδῇ εἶχεν, ἐπικαλοῦσα μὴ σωφρόνως βιωῖν. B.
 ἐς τε τὸν θείον λουτρώνα ἐλθοῦσαι τῆς ἐνταῦθα κολυμβήθρας ἀγρὺς ἔχοντο. ἀλλὰ τοσούτην αὐταῖς ἀνάγκην τε καὶ κακοπαδίαν προσετρίψατο ἡ βασιλίσση ὥστε αὐταῖς ἀπαλλαξιούσαις τῶν ἐν-
 20 θένδε κακῶν τὸν γάμον αὐτῶν ἀνταλλάξασθαι ἐν σπονδῇ γέγονεν.
 20 οὕτως αὐτῇ ἄχραντος οὐδείς ἢ ἄσυχλος μεμένηκε χάρος. αὗται μὲν οἷν ἀνδράσι πτωχοῖς τε καὶ ἀπερριμμένοις πολλῶ ἀπὸ τῆς σφέτερος ἀξίας ἀκούσαι ξυνωκίσθησιν, καίπερ ἰσπατριδῶν σφίσι παρόντων μνηστήρων. ἡ δὲ μήτηρ αὐταῖς χήρα καὶ αὐτὴ γέγο- A 76
 νυῖα οὔτε ἀνομιῶσαι οὔτε ἀπρηλατοῦσι τολμῶσα τὸ πῦθος παρῆν

6. Addidi Μετανοίας: de quo v. annotationem Alem.

8. ταύτη

τε Reisk. Aberat τε.

12. ἀνδρῶν] Legebatur ἀνθρώπων.

etiam cura versata est Theodora, ut prostituentes corpora mulierculas puniret; nam scorta ferme quingenta, quae se ad triobolarem quaestum, vitamque medio in foro vulgarent, in adversam Bospori partem, facto grege amandavit, retrusitque in monasterium, meliorem vitae rationem intrare coactas. Ex his pleraeque noctu e sublimi praecipites egerunt sese, ac sponte mori quam invite sic vivere maluerunt. Duae Byzantii adolescentulae sorores erant, non paterno solum et avito consulum splendore illustres, sed perantiqua etiam maiorum gloria primariae in senatu nobilitatis. Hae post nuptiales facies extinctis maritis vitae iacebant; quarum Theodora vitae honestatem criminata duos, quibus nuberent, ex ultima plebe homines quaerit, ac plane execrandos. Id illae veritae ad Sophianum templum convolant, in sacrum se condunt lavacrum, fontemque manibus prehensant; sed tot aerumnis, tanta rerum necessitate illas divexavit Augusta, ut sat habuerint eas eligere nuptias, quo e tantis malis emergerent. Sic illi nunquam inviolatum mansit asyli ius. Ergo quae Patriciae nobilitatis procos haberent, traduntur invitae maritis egentibus, abiectis, ab illarum dignitate longe alienis. Parens et ipsa vidua lacrimis et moerore compressis sponsalibus intererat. Denique

τῇ ἐγγύῃ. ὕστερον δὲ ἀποσειομένη ἡ Θεοδώρα τὸ μίσαιμα, δη-
 O μούσας αὐτὰς παρηγορεῖσαι ἑνφοραῖς ἔγνω. ἄρχοντα γὰρ ἐκά-
 τερον κατεστήσατο. καὶ ταῖς μὲν κόραις παραινέσας οὕτ' ὥς γέ-
 γονε, πάθη δὲ ἀνήκεστα καὶ ἀνύποιστα τοῖς νηπιόκοις σχεδὸν ἵνασι
 πρὸς τῶν ἀνδρῶν τοῦτον ἐννηνέχθη παθεῖν, ὥστε μοι ἐν τοῖς 5
 ἐμπροσθεν λόγοις λελέγεται. Θεοδώρα γὰρ οὔτε ἀρχῆς οὔτε πο-
 λιτείας ἀξιώσεις οὔτε τι ἄλλο ἐπιμελὲς ἦν, εἰ τὸ βούλημα περαινέ-
 ται μόνον. ἐτόγγαρε δὲ ἡδὺ τὸν κνήσασα τῶν ἐραστῶν, ἥνικα
 ἐκτελει σκητῆς ἦν, τοῦ δὲ κακοῦ ὄψε τοῦ καιροῦ αἰσθημένη πάντα
 μὲν ἐς τὸ ἀμβλύσκειν; ὥσπερ εἰώθει, ἐποίει, ὥσπον δὲ ἀποκτιν- 10
 νῆται τὸ βρόχος οὐδεμιᾷ μηχανῇ εἶχε, ἐπεὶ οὐ πολλὴν ἀπελέλειπτο
 τὸ ἀνδραποσιεῖδες γένος γεγενῆσθαι. διὸ δὲ ἐπεὶ οὐδὲν προσχώρει,
 τῆς πείρας ἀγεμένη τίττειν ἡνάγκαστο. ὁρῶν δὲ αὐτὴν ὁ τοῦ
 D τεχνθέντος πατρὸς ἀπορομένην τε καὶ ἀσχάλλουσαν, ὅτι μήτηρ
 γενομένη τῷ σώματι ὁμοίως ἐργάζεσθαι οὐκ εἶ δυνατόν, εἶη, ἐπεὶ 15
 καὶ ἀληθῶς δὴ ἐλήθητο ὡς διαγρήσεται τὸ παιδίον, ἀνελιτό τε
 καὶ Ἰωάννην ἐπογομάσας, ἐπεὶ ἄρσεν ἦν, ἐς τὴν Ἀραβίαν ἐς ἡμερ
 ὥριστο ἀπὸν ὤχετο. ἐπεὶ δὲ αὐτὸς μὲν τελεστῶν ἐυέλλει, Ἰωάν-
 νης τε ἤδη μειράκιον ἦν, τὸν πάντα λόγον αὐτῷ ἀμφοῖν τῇ μητρὶ
 ὁ πατὴρ ἔφησε. καὶ ὅς πάντα ἐπὶ τῷ πατρὶ τὰ νόμιμα ποιήσας 20
 ἐξ ἀνδρώπων ἀφανισθέντι, χροῖον τινὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον ἦλθε
 καὶ τοῖς περὶ τὴν μητέρα τὰς ἐξόδους αἰεὶ ποιουμένοις τὸ πᾶν
 ἀγγέλλει. οἱ δὲ οὐδὲν ἀπὸ τοῦ ἀνδραποσιεῖδος τρόπου αὐτὴν λογιέ-

P 54. σθαι ὑποτοπίσαντες ἐπαγγέλλονσι τῇ μητρὶ ὅτι δὴ αὐτῆς Ἰωάν-
 9. πάντα μὲν ὥσπερ ἀμβλύσκειν εἰώθει A. Recte Alem. P. πάντα
 μὲν ὡσπερ ἀμβλύσκειν εἰώθει Reisk. 12. τοῦ ἀνδραποσιεῖδος
 σκῆνος Reisk. 16. ἀληθῶς Reisk, ἀληθῶς AP. 18. γέ
 post Ἰωάννης addidit Reisk. 22. παρὰ] πρὸς Med.

suum Theodora facinus detestata, adolescentulas publicis damnis solandas curavit, aucto dignitatibus utroque marito. Verum hoc illis nullum fuit solatium, cum in subditos ii, ut paulo post edisseram, non ferebatur crudelitate se gesserint; neque enim Theodora magistratum, vel reipublicae, vel alterius muneris dignitatem pensi habebat, dum animum explet suum. Cum adhuc in scena versaretur, fuit ex amico gravida, idque sero ac tum sensit, cum omnia frustra tentabat, ut partum (sicut illi mos erat) immaturum enectumque abigeret, cui ad humanam formam non multum deerat; quare deserit artes quae nihil proficerent, parere iam coacta. Ut vero marito subulit aegro illam animo esse, et indignari, quod interim foeta meretricio corporis quaestu preberetur, ille soboli vehementer a matre timens interitum, prolem, quam marem suscepit, atque Ioannem vocovit, in Arabiam quo iam cogitabat, secum abducit. Is iamiam moriturus filio tum adulto totam aperit de matre rem. Ille iustus paterno funeri persolutis, certo post tempore Byzantium venit; et famulis qui aditum ad matrem darent, rem narrat. Hi rati nihil inhumani parentem molituram, adesse Ioannem filium nunciant. Verita

77. ο υἱὸς ἦκοι. δέισσα δὲ γυνή· μὴ ἐς τὸν ἄνδρα ἔκπυτος ὁ
 λόγος γένηται, τῶν παιδῶν οἱ ἐς ὕψιν ἐκείλευν ἦσαν. λέπει τε αἱ
 παρυγερόμενοι, τῶν οὐκίων τινὶ ἐνεγείρισεν, ὥπερ αἱ τὰ τοιαῦτα
 ἐπιδέλλειν εἰσώδει. καὶ τῷ τῷ μὲν ὅτι οὐ ταλαίπωρος ἐξ ἀνθρώ-
 78. πων ἀγάνισται· οὐχ ἔχω εἰπεῖν, οὐδὲ δὲ αὐτὸν ἄλλο δέορ ἰδεῖν
 οὐδὲ ἀπογενομένης τῆς βασιλίδος ἔσχεν. τότε καὶ ταῖς γυναιξὶ
 σχεδὸν τι ἀπώσας τὸν τρόπον διαφύλατταί· ἐξήμαρτον
 γὰρ ἐς τοὺς ἄνδρας ἐξουσίᾳ τῇ πᾶσι, οὐ φέροντος αὐταῖς κινδυνόν
 τινα ἢ βλάβην τοῦ ἔργου, ἐπεὶ καὶ δοαὶ μοιχείας ἄλοισιν, αὐταῖ. V 314
 10 μὲν καὶ ἀπὸ αὐτῶν ἔμενον, παρὰ δὲ τὴν βασιλίδι αὐτῆς ἰδοῦναι,
 ἀντίστοιχοι τε γινόμενοι καὶ δίκην οὐ γεγονότων ἐκκλησιῶν ἀντι-
 λαχοῦσαι τοὺς ἄνδρας ὑπῆγον. περὶ τὴν αὐτοῖς ἀντιελέγκτοις B
 οὐδὲ τὴν μὲν προῖκα ἐν διπλασίᾳ ἀποτινέναι, μεμαστιγμένους δὲ
 ἐκ τῶν ἐπιπλεῖστον ἐς τὸ δεσμωτήριον ἀπαχθῆναι, καὶ αὐτὴν πᾶν
 15 τὰς μοιχευθείας ἐπιδεῖν, κεκοιμημένους τε καὶ πρὸς τῶν μοιχῶν
 ἀδελφείας λαγνέοντάς. τῶν δὲ μοιχῶν πολλοὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ
 ἔργου καὶ τιμῆς ἔτχον. διόπερ οἱ πλεῖστοι τὸ λοιπὸν ἀσχόντες
 πρὸς τῶν γυναικῶν ἄνδρα ἔργα ὑσμενέστατα ἀμαστέγωτοι σιωπῇ
 ἔμενον, τῇ παρορσίᾳ αὐταῖς τῷ μὴ περὶ ὧσθαι δοκεῖν ἐνδιδόν-
 20 τες. αὐτῇ ὅπαντα προτινέειν αὐτογνωμονοῦσα τὰ ἐν τῇ πολι-
 τεύῃ ἥσιον. τὰς τε γὰρ ἀρχὰς καὶ ἱερῶσύναις ἔχειροτόνει, ἐκείνο
 μόνον ἀφρονεμένη καὶ φυλασσομένη ἐνδελεχέστατα, μὴ καλὰς
 κάγαθὰς τις ὁ τὸ ἀξίωμα μετῶν εἴη, καὶ οὐχ οὗτος τέ οἱ ἐθόμενος
 ἐς τὰ ἐπαγγελλόμενα ὑπουργήσιν. καὶ τοὺς γάμους ὅπαντας τῇ.

4. ἐπιδέλλειν Alem. ἐπέχειν AP.

9. αὐταὶ μὲν Reisk. αὐταὶ

AP, omisso μὲν.

20. αὐτῇ] ταύτῃ Reisk., nisi aliquid exciderit.

23. κάγαθός Reisk.

ἢ ἀγαθός AP.

24. ὅπαντας αὐτῇ ὀδρεῖα

τινὶ ἐξουσίᾳ Reisk.

ὅπαντας τῇ οὐσίᾳ ἐξουσίᾳ εἰ Alem.

foemina ne id fama coniux acciperet, in conspectum ingredi filium iubet, et
 coram exceptum ex domesticis cuidam talium scilicet negotiorum praefecto,
 in manus tradit. Verum quo miser ille casu sit interceptus, compertum non
 est: certe nemo extincta iam Augusta. illum denique vidit. Hae tempestate
 omnium fere mulierum mores corrupti; quae per summam licentiam impune
 peccabant in maritos, et in crimen adulterii vocatae dimittebantur inultae;
 adha statim imperatrice, ac reddito iterum de eadem causa plane contra-
 rio iudicio, criminum immunes pronunciabantur; maritis qui probationes non
 implessent, in crimen adductis, duplicique poena dotem solventibus, multis
 yagulantibus, in carcere aequalibus ac vinculis, et rursus inspectantibus
 calamitratas adulteras libere a corruptoribus constuprari, qui etiam dignita-
 tes mercedem sceleris consequerentur. Quamobrem plerique ne flagriones
 fierent, impiam coniugum libidinem ultro etiam illis, ne
 quando manifesto deprehenderentur, omnem fecerunt opportunitatem. Rem-
 publicam pro arbitratu moderari sic Theodora contendit, ut ipsa magistratus
 et sacerdotes crearet; id etiam atque etiam satagens, ne vix quicquam pro-

- A 78 *Θείη Ξουσία τὴν δουκεῖτο, τότε γαμῆν πρῶτον οὐδεμίαν ἀνδρω-
ποι ἐγγύη ἐκουσίαν πεποιήντι. γυνὴ ἐκῆστιν ἔξαιναιος ἐγίνετο,
οὐχ ὅτι δὴ αὐτὸν ἤρεσκεν, ὅπερ καὶ τοῖς βασιβάσις εἰσώδει, ἀλλ'
ὅτι βουλευμένη τῇ Θεοδώρᾳ εἶη. ὅπερ αὖ καὶ ταῖς γαμουμένηαις
ἀνάγκην ξυνέβαινε πάσχειν, ἀνδράσι ξυνέναι οὐδαμῇ ἐδελοῦσαι 5
ἡραγὰςοντο. πολλάκις δὲ καὶ τὴν νύμφην ἐκ τῆς πιστάδος ἀπο-
βιβάσασα λόγῳ οὐδενὶ ἀνυμέναιον τὸν νυμφίον ἀφῆκε, τοῦτο μὲν
D *νον ξὺν ἀκροχολίᾳ εἰποῦσα, ὅτι δὴ αὐτὴν ἀπαρέσκεν. ὅπερ ἄλ-
λους τε πολλοὺς ἔδρασε καὶ Λεόντιον, ὅσπερ ραιφερενδάριος ἦν
τὴν τιμὴν, καὶ Σατορνῖον, Ἐρμογένους τοῦ μεγίστου ἀπογεγο- 10
νότος ἐπὶ μηστιῇ. τοῦτῳ γὰρ τῷ Σατορνῖῳ ἦν τις ἀνεπιωδῆ
πυρθένης μηστιῇ, ἑλευθέριος καὶ κοσμία, ἥπερ οἱ Κόρικλος ὁ
πατὴρ κατηγγήνησεν Ἐρμογένους τοῦ βίου ἤδη ἀπὸλυθέντος. πε-
πηγνίας τε αὐτοῖς τῆς πιστάδος τὸν νυμφίον καθιέρωσεν, ὃς ἐς
τὴν ἑτέραν πιστάδα ἦλθῃ, ἔγχε τε κοκκύων καὶ οἰμώων ὅσον 15
τὴν Χρυσομαλλοῦς πύδα. Χρυσομαλλὰ δὲ αὕτη πύλαι μὲν
ὀρχηστρίσις ἐγγόνει καὶ αὐθις ἐταίρου, τότε δὲ ξὺν ἑτέρᾳ Χρυσο-
P 52 *μαλλοῖ καὶ Ἰνδαροῖ ἐν παλατίᾳ δάμταν εἶχεν· ἀντὶ γὰρ τοῦ γαλ-
λοῦ καὶ τῆς ἐν Θεάτρῳ διατριβῆς τῆδε διδραζόντο παρρηγίματα.
συγκαταδάρθων δὲ ὁ Σατορνῖος τῇ νύμφῃ καὶ διαπεπαρθένει 20
νῇ· εὐρὼν ἐς τινα τῶν ἐπιτηδείων ἐξηγεκεν ὅτι δὴ οὐκ ἀπορη-
σάμεν, ὅπερ ἐπεὶ ἐς Θεοδώραν ἦλθε, τοὺς ὑπηρέτας ἐκέλευεν,
1. τότε πρὸ τοῦ γαμῆν οὐδεμίαν Alem. 3. αὐτὸν Alem. P.
ἐς αὐτὸν A. 10. τὸν Ἐρμογένους AP. τὸν delet Alem. ibid.
ἀπογεγοτότος Alem. γεγοτότος AP. 15. ὅσον] μέγιστον addit
Reisk. 17. ἐταίρα Alem. ἑτέρα AP. ibid. ἑτέρα Reisk. ἐταί-
ρα AP. 19. τῇδε Alem. P. τῇ A. τῇ Θεοδώρᾳ Reisk. 20. συγ-
καταδάρθων AP. 22. γήμαι] γήμαι AP.***

bns ac integer dignitates obtineret, qui parere sibi nollet. Connubiale ius totum penes se esse voluit; nullus ante nuptias sponsus voluntarius; subito cuique coniux haec erat, non quae (ut vel barbaris usu venit) cuique placeret, sed quae Theodora. Haec et puellis erat subeunda fortuna, ut in matrimonium invitae viros acciperent. Saepe per vim sponsa e thalamo abstracta, matrimonio sponsum exturbavit; se lubente id fieri irate negans. Hac iniuria et alios complures affecit et Leontium referendarium, et Saturninum, extincto statim a sponsalibus Hermogene officiorum magistro. Nam erat Saturnino abneptis virgo nubilis, libera, honestaque, quam defuncto Hermogene Cyrillus ei pater desponderat. Ergo post adornatum illis thalamum sponsum Theodora coniicit in vincula, qui demum cadentibus ad querelas lacrimis trahitur in nuptias filiae Chrysomallae, quae primum saltatrix, deinde prostibula fuit. Nam erat hoc tempore Theodorae familiaris in Regia consuetudo cum Chrysomalla et Indara, quae pro veretro ac theatri exercitio ibi rempublicam tractarent. Caeterum Saturninus sponsae ut concubuit atque corruptam invenit, illud apud amicum extulit, puellam duxisse se hand imperviam. Quod ut accepit Theodora, servitium imperat ut subla-

αἰτε ἀποσκευνόμενον καὶ ὀρκωθέντα οὐδὲν αὐτῷ προσῆκον, με-
 τέωρον αἶρειν, οἷα τὰ ἐς γραμματιστοῦ φοιτῶντα παιδία, ξαι-
 νοῦσά τε κατὰ τῶν νότων πολλὰς ἀπέπειν αὐτῷ μὴ φλυαροῦ εἶναι.
 οἷα μέντοι καὶ Ἰωάννην τὸν Καππαδόκην εἰργάσατο ἐν τοῖς ἐμ- A 79
 5 προσθεν λόγοις ἐροῖσθαι, ἅπερ αὐτῇ διαπέπρακται τῷ ἀνδρὶ ὡς B
 χαλειαυνοῦσθαι, οὐχ ὑπὲρ ὧν ἐς τὴν πολιτείαν ἡμάρτανε (τεκμήριον
 δέ· τῶν γὰρ ὑστερον δεινότερα ἐς τοὺς ὑπάρχονς ἐργασυμένων οὐ-
 δένα τοῦτο πεποιήται), ἀλλ' ὅτι τὰ τε ἄλλα τῇ γυναικὶ καταπι-
 10 τῇ καὶ τὸν ἄνδρα ἐκπεπολεμῶσθαι παρ' ὀλίγον ἐλθεῖν. τῶν γὰρ
 αἰτιῶν, ὅπερ ἐπέειπον, ἐνταῦθ' αὖ μοι μάλιστα τὰς ἀληθεστάτας
 ἀναγκαῖον εἰπεῖν. ἥρκα τε αὐτὸν ἐπ' Αἰγύπτου καθεῖθεε πεπον-
 θῆναι ὅσα μοι ἅμφ' αὐτῷ προεδείχθηται, οὐδ' ὥς τινα ἔλαβε
 τῆς τοῦ ἀνθρώπου κολάσεως κόρον, ἀλλὰ ψευδομαρτυρίας ἐπ' C
 15 ἐκείνῳ διερευνημένη οὐδέποτε ἀνίει. τέττασι δὲ ἐνιαντοῖς ὕστε-
 ρον Πρασίνονς εὐρέσθαι δύο τῶν ἐν Κυζίκῳ στασιωτῶν ἰσχυρεν,
 οἵπερ τῶν τῷ ἐπισκόπῳ ἐπαυστάντων ἔλεγοντο εἶναι. καὶ αὐ-
 τοὺς θωπείας τε καὶ λόγους καὶ ἀπειλὰς καταπορεύσας καὶ ταῖς
 ἐλπὶσιν ἐκείνους τὸ μίσος τοῦ ἄνδρος τὸν Ἰωάννην ἀνιγκνέει.
 20 δὲ δὴ ἐπὶ τῆς ἀληθείας ἀπειλῇ ἐλθεῖν οὐδέποτε ἔγνω, καί-
 περ οὕτως ἐκ τῆς βασάνου κατατασθεῖς ὥστε, ὅτι δὴ καὶ τεθνή-
 σκει αὐτίκα μέγα ἐπίδοξος ἦν. δὲ δὴ τὸν μὲν Ἰωάννην τοῦτον D
 δὴ τῷ παρρησιασμένῳ διαγορήσας θάνατον ἐμνησάμην ἔσθαι, τῶν V 315

1. ὀρκωθέντα?]

Malteus. o. AP.

3. ἀπέπειν] ἐπέπειν

ibid. c. 7. Reisk. c. 7. Alem. P. c. 7. A.

8. οὐδένα

15. ἀνίει] ἀνίει AP.

18. Lacunam post ἀπειλὰς indicavit Alem.

tum (ceu pueros in ludo litterario) Saturnipum temerarium iactatorem, et per-
 iurum caederent. Multisque dorso plagis vapulantem ipsa monebat ut li-
 guis parullam cohiberet. Quo supplicio Ioannem Cappadocem fecerit,
 libris his diximus, haud vindicans ab eo in rempublicam commissa, quae
 sane gravius alii deinde patrarit impune, sed privatas iniurias persequens.
 Nam minime veritus est Ioannes Augustae refragari, et delatione adversus
 eam, ut aliquando apud Caesarem, quem prope fuit, ut in illam concitaret.
 His malixi, verissimae rerum causae memorandae mihi sunt. Tum vero in
 Aegyptum, ut narravi, hunc male mulotatum amandavit; nec tamen vexan-
 di hominis modum aliquando fecit, quae nunquam cessaret, a falsis in eum
 restibus quaerendis. Nam quarto post anno ex Aegypto editis duos parricidas
 Prasinos, qui exilis esse dicerentur, qui antistitem eorum aggressi fuissent,
 his praemia modo, modo formidinem ostentabat: quorum alter minis territus,
 et spe illectus Ioannem parricidium ascripsit, alter tantam rem mentiri coepit,
 etsi ita acceptus supplicio, ut eo statim periturus crederetur. Quare neque
 his artibus Ioannem creare potuit exitium. At tamen dextris utrumque adoles-

δὲ νεανίαν τοῦτον χεῖρας τὰς δεξιὰς ἔτεμε, τοῦ μὲν δὲ ψευδο-
μαρτυρεῖν οὐδαμῇ ἤθελε, τοῦ δὲ ὅπως μὴ λιμνητὴς ἢ ἐπιβουλὴ
ἐς τὸ πᾶν γένηται. τοῦτον δὲ οὕτως ἐν τῇ δημοσίᾳ πραιοσιμέ-
των τῆς ἀγορᾶς, ἐποιεῖτο τῶν πραιοσιμένων μηδὲνὰ τὸ παράπαν
ἐνεκῆναι.

5

P 53 17. Ὅτι δὲ οὐκ ἄνθρωπος, ἀλλὰ δαίμων τις, ὥσπερ εἶρη-
A 80 ται, ἀνθρωπόμορφος ἦν, τεκηριώσασαι ἂν τις τῷ μεγέθει σταθ-
μώμενος ὧν εἰς τοὺς ἀνθρώπους κακῶν ἔδρασεν. ἐν γὰρ τῷ
ἐπεσθάλλονται τῶν πεπραγμένων καὶ ἡ τοῦ δεδοικότες δυνάμις εὐ-
δηλος γίνεται. τὸ μὲν οὖν μέτρον ἐς τὸ ἀκριβές τῶν ἐπ' αὐτοῦ 10
ἀγροημένων εἰπεῖν οὐκ ἂν ποτὲ μοι δοκῇ τῶν πάντων τινὶ ἢ τῷ
θεῷ δυνατόν εἶναι. θᾶσσον γάρ τις, οἷμαι, τὴν πᾶσαν γῆμον
B ἑξαριθμῆσαι ἢ ὅσους βασιλεὺς οὕτως ἀνήρκε. τὴν δὲ χώραν
ἐπιπεύστον διωριθυμένους, ἥρπην ἔρημον τῶν ἐνοικοῦντων ἔμ-
πλετοκεν εἶναι, μυριάδας μυριάδων μυριάς ἡμίᾳ ἀπολώλεκεν. 15
Αἰθέρην μὲν γὰρ ἐς τοσοῦτον δειχούσαν μέτρον οὕτω ἀπολώλεκεν
ὥστε ὁδὸν ἴστυ πολλὴν ἀνδρὶ ἐντυχεῖν χαλεπὴν τε καὶ λόγον ἄξιον
εἶναι. καίτοι Βαρδύλειον μὲν τῶν ὅπλα ἀναιρομένων ἐνταῦθα μυ-
ριάδες ὁκτώ ἐνέγκανον οὖσαι, γυναικῶν δὲ καὶ παιδαρίων καὶ θε-
ραπόντων αὐτῶν τίς ἂν εἰκάσει μέτρον; Αἰθέρων δὲ τῶν ἐν ταῖς 20
C πόλεσιν ὄκημένων τὰ πρότερα καὶ γῆν γεωργούντων ἐργασίαν τε
τὴν κατὰ θάλασσαν ἐργαζομένων, ὑπερ μοι αὐτόπτη ἐπιπεύστον

4. ἐποιεῖτο] σπουδῇ ἐποιεῖτο Alem. 6. δὲ Suidas s. v. τεκη-
ριον. δὴ AP. 9. εὐδηλος Suidas. ἐνδηλος AP. 11. εἰπεῖν
addidit Alem. ibid. δοκῇ] δοκῇ AP. ibid. ἢ εἰ μὴ Reisk.
12. εἶναι Alem. P. εἶη A. 15. ἀπολώλεναι Suidas s. v. θᾶσσον.
16. ἀπολώλεκεν Reisk. ἀπόλωλεν AP. 18. ἀναιρομένων Alem.
ἀργυριονμένων AP. 20. τίς ἂν Reisk. τίσιν A. τίς Alem. P.

centem truncavit; hunc, quod sceleratum dicere testimonium renuerit; illum, ne prorsus paterent insidiae: scilicet clam esse alios curabat quae publice gererentur in foro.

18. Quod vero non homo, sed sub humana specie furia visus sit Iustinianus, documento esse possunt ingentia quibus affectit homines mala, quippe cum ex atrocitate facinorum auctoris virium immanitas palam fiat. Sane profligatorum a Iustiniāno gentium absolutam rationem ac numerum nemo omnium secundum deum habeat, sed arenam citius ad calculum reducat. Ego certe universam amentem gentes complectens, quas habitatoribus ille desolavit, dico ab amentibus perisse hominum ducenties decies centena millia. Quae longe lateque patet, Africam sic devastari, ut difficile sit, immo mirabile post multorum ibi dierum viam obviam habere quemquam. Et mandalis enim, qui arma tractarent, ad centum sexaginta millia hic degebant; puerorum vero, mulierum ac servitorum quis numerum dicat? quis Africanorum veterum indigenarum, qui urbes, qui agros colerent, qui mari-

γεγονέναι τετύχηκε, πῶς ἂν τις τὸ πλῆθος διαριθμείσθαι τῶν πάντων ἀνθρώπων ἱκανὸς εἴη; τούτων δὲ πολλῶν ἔτι πλείους Μαν-
 ροῦσιοι ἦσαν ἐνταῦθα, οἷς δὴ ἅπασι ξὺν τε γυναιξὶ καὶ γόνυ
 διεφάρθαι ξυνέβη. πολλοὺς δὲ αὖ καὶ Ῥωμαίων στρατιωτῶν
 5 καὶ τῶν αὐτοῖς ἐκ Βυζαντίου ἐπισπομένον ἢ γῆ ἔκρυπεν. ὥστε
 εἴ τις περιάδας ἀνθρώπων ἐν τε Λιβύῃ πεντακοσίας ἰσχυρίζεται
 ἀπολωλέναι, οὐκ ἂν ποτε τῷ πράγματι, οἶμαι, διαρκῶς εἴποι. D
 αἴτιον δὲ ὅτι Βανδύλων ἐδθὺς ἡσσημένιον οὐχ ὅπως κρατένοιτο
 τὴν τῆς χώρας ἐπικράτησιν ἐπιμελὲς οἱ ἐγίνετο, οὐδ' ὅπως οἱ ἢ
 10 τῶν ἀγαθῶν γυλακὴ ἐν τῇ ἀσφαλεῖ ἐννοίᾳ τῶν κατηγόνων εἴη
 προϋνόησεν, ἀλλὰ Βελισάριον αὐτίκα μελήσει σὺνδεμῖν μετεπέμπετο, A 8f
 τετραντίδα οἱ οὐδαμόθεν προσήκουσαν ἐπεγκαλέσας, ὅπως τὸ
 ἐνθὺνδε διοικούμενος κατ' ἔξουσίαν Λιβύην καταπαύων ὅλην λήξῃ-
 ται. τιμητὺς ἀμίλει τῆς γῆς ἐπεμπε καὶ φόρους ἐπιτίθει μικρο-
 15 τάτους τινὰς οὐ πρότερον ὄντας. καὶ τῶν χωρίων προσεπικέτο,
 εἴ τι ἄριστον ἦν, καὶ Ἀρειανὸς τῶν ἐν σήϊσιν αὐτοῖς μυστηρίων
 εἶογε. κὰν ταῖς στρατιωτικαῖς δυνάμεσιν ἀπερήμερος ἦν, καὶ P 5f
 ἄλλως τοῖς στρατιωταῖς ἐγγόνει βαρὺς. ἐξ ὧν αἱ στάσεις φνύ-
 μιναι περὶ ἐκτελέχασιν εἰς ὅλεθρον μέγαν. οὐ γὰρ μένειν ἐν τοῖς
 20 κρητιστοῖσι ποτε ἴσχυεν, ἀλλὰ ξυγχεῖν τε καὶ ἀναθολοῦν ἐπερὺκει
 πάντα. Ἰταλία δὲ οὐχ ἴσσον ἢ τριπλάσια Λιβύης οὔσα ἔρημος
 ἀνθρώπων πολλῶν μᾶλλον ἢ ἔτι ἐκείνη πανταχόθι γεγνήται. ὥστε
 δὴ μέτρον τῶν κἀνταῦθα ἀνηρήμενων ἢ δὴλώσις ἔσται *** γὰρ

4. αὐ Reisk. αὐτὴ A. αὐτοῦ Alem. P.

10. εὐνοία] τῆς ἐν-

νοίας Alem. 17. ἀπερήμερος Alem. ἀπερήμερος AP. 22. ὥστε]

ὄθεν? 23. Post ἔσται indicavi lacunam. ibid. ἢ δὴλώσις.

ἔσται γὰρ (ἢ τε γὰρ Alem.) αἰτία A. δὴλώσις ἔσται, ἢ τε αἰτία P.

τίς δὴλώσις ἔσται; ἢ γὰρ αἰτία Reisk.

timam mercaturam facerent? quorum ego infinitam vim longo tempore prae-
 sens contemplatus sum. His omnibus longe plures erant Mauritanī, qui po-
 pulasim cum uxoribus ac liberis interiere. Hic etiā pars magna exercitus
 Romani, et qui eius signa secuti sunt, exterorum occubuit: Quare haud scio
 an satis conveniat numerus si quis affirmet in Africa quinquies decies cep-
 tensena hominum millia deleta. Id vero quod post debellatos Vandalos minus
 curavit Iustinianus, imperium in ea regione stabilieundum, et rem communien-
 dam firma subiectorum benevolentia; sed Belisarius confestim, nullaque mora
 evocavit insimulatur tyrannidis, quae haud in hominem conveniret. Scilicet
 ut ipse liberius exinde omnia traheret, abactisque spoliis absumeret Africam
 universam. Nimirum censitores provinciae mittere, imperare nova, et gra-
 vissima vectigalium nomina, agrorum, quidquid optimum occupare. Arianis
 suis ritibus interdiciere, bellica auxilia protrahere, vexare militem, unde sedi-
 tiones excitarentur ultimo discrimine deflagaturae, certo in statu consistendi
 impotens, ad omnia miscenda ac perturbanda natus. Italia triple licet Africa
 maior, magis tamen multo quam illa mortalibus viduata; unde et huius stra-

αἰτία τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ξυμπεπιτωκότων ἤδη μοι ἔμπροσθεν δεικνύηται.
 ἅπαντα γὰρ ὅσα ἐν Αἰβύῃ, κἀνταῦθα αὐτῷ ἡμαρτήθη. καὶ τοὺς
 Β καλονομένους λογοθέτας προσεπιπέμψας ἀνεχαίτισέ τε καὶ διέφθει-
 ρεν ἐδῶδες ἅπαντα. κατέτεινε δὲ ἡ Γότθων ἀρχὴ πρὸ τοῦδε τοῦ
 πολέμου ἐκ Γάλλων τῆς γῆς ἄχρι τῶν Αὐκίας ὁρίων. οὗ δὲ πό- 5
 316 λης τὸ Σίρμιον ἐστι. Γαλλίαι μὲν οὖν καὶ Βενετίων γῆν τὴν πολ-
 λὴν Γερμανοὶ ἔσχον, ἐπειδὴ ἀφίκετο ἐς Ἰταλίαν ὁ Ῥωμαίων στρα-
 τός. Σίρμιον δὲ καὶ τὰ ἐκείνῃ πεδία Γήπαιδες κατέχουσιν, ἅπαντα
 μέντοι συλλήβδην ἐλπὶν ἀνθρώπων παντελῶς ἔρημα. τοὺς μὲν
 γὰρ ὁ πόλεμος, τοὺς δὲ νόσος τε καὶ λιμὸς διεχρήσαντο, ἃ δὲ 10
 τῷ πολέμῳ ἔπεσθαι πέφυκεν. Ἰλλυρίους δὲ καὶ Θράκην ὅλην,
 εἴη δ' ἂν ἐκ κόλπου τοῦ Ἰονίου μέχρι ἐς τὰ Βυζαντιῶν προάστεια,
 Α 82 ἐν τοῖς Ἑλλάς τε καὶ Χερρονησιῶν ἡ χώρα ἐστίν, Οἰννοὶ τε καὶ
 C Σκλαβηνοὶ καὶ Ἄνται σχεδὸν τι ἀνὰ πᾶν καταθέοντες ἔτος, ἐξ οὗ
 Ἰουστινιανὸς παρέλαβε τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν, ἀνήκεστα ἔργα εἰργά- 15
 σαντο τοὺς ταύτῃ ἀνθρώπους. πλέον γὰρ ἐν ἐκάστῃ ἐμβολῇ οἰμαι
 ἢ κατὰ μυριάδας εἰκοσιν εἶναι τῶν τε ἀνηρημένων καὶ ἡδραπο-
 δισμένων ἐνταῦθα Ῥωμαίων, ὥστε τὴν Σκυθῶν ξορημίαν ἀμέλει
 ταύτης πανταχόσε τῆς γῆς ὑμβαίνειν.

Τὰ μὲν οὖν ἐν Αἰβύῃ τε καὶ Ἐδρώπῃ κατὰ τὸν πόλεμον 20
 ξυνεγερόντα τοιαῦτά ἐστι. Σαρακενοὶ δὲ τοὺς ἐφ' ὅρους Ῥωμαίους
 ἐκ τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῶν Περσίδος ὁρίων πάντας τοῦτον τὸν

2. ἅπαντά τε AP. τε delevit Reisk. 3. προσεπιπέμψας Alem. P.
 παρὰσεπιπέμψας A: unde Reisk. ἢ μᾶλλον σπαρκατάς ἐπιπέμψας.
 13. Χερρονησιῶν Alem. Legebatur Χερρόνησος τῶν. 16. ἐμβολῇ
 Alem. ἐμβολῇ AP. ἐσβολῇ Pm. 18. ὥστε addidit Reisk.

gis nōmerum sumere licet; nam de origine Italici belli iam supra disserui.
 Quae in Africa, haec et in Italia peccavit; huc etiam censoribus, quos lo-
 gothetas dicunt, destinatis, omnia statim exussit corruptique. Ante bel-
 lum Italicum Gotthorum imperium ex Gallorum agro ad usque Daciae fines,
 ubi civitas Sirmium est, protendebatur. Caeterum cum Romanorum copiae
 erant in Italia, Gallicani et Venetici agri magnam partem Germani occupa-
 bant; Sirmium vero vicinamque regionem Gepaedes habebant. Totus hic
 terrarum tractus prorsus est mortalibus destitutus, partim bello deletis, par-
 tim lue morbisve, quae consequi bella solent. Illyricum, Thraciamque to-
 tam, Graeciam, Chersonesum, et omnes quae a faucibus Ionii maris ad By-
 zantium usque suburbana interiectae regiones populique sunt, ex quo tem-
 pore rerum potius est Iustinianus, Hunni, Sclabeni, Antae pene quotannis
 incursionibus crudelissime depopulati sunt. Crederem Romanorum supra
 ducentena millia singulis irruptionibus, qua fusa, qua in servitutem abacta;
 ut in his provinciis pene Scythicas solitudines videre sit.

Haec quidem in Africa et Europa hoc bello acciderunt. Porro autem
 Saraceni in Oriente ad Aegyptiorum ad Persarum usque fines hoc toto tem-
 pore in Romanorum urbes transgressi, adeo pertinaciter populos afflixerunt,

χρότον διηγεκώς καταθέοντες οὕτω δὴ ἐνδελεχέστατα κατειργά-
σαντο, ὥστε ὀλιγανθρωπότατα ζύμπαντα ἐγεγόνει τὰ ἐκείνη χω-
ρία, καὶ οὐ μήποτε ἀνθρώπων, οἶμαι, δυνάτῃ ἔσται τὸ μέτρον τῶν
οὕτως ἀπολωλότων διερευνημένῳ εὐρέσθαι. Πέρσαι τε καὶ Χοσ-
5 ρός τοῖς μὲν ἐμβάλλοντες ἐς τὴν ἄλλην Ῥωμαίων ἀρχὴν τὰς τε
πόλεις καθεῖλον καὶ τοὺς ἀνθρώπους οὓς ἂν λάβοιεν ἐν τε πόλεσι
ταῖς ἄλικομέναις καὶ χώρα ἐκάστη τοὺς μὲν κτείνοντες, τοὺς δὲ
ξὺν αὐτοῖς ἐπαγόμενοι, ἔαμμον τὴν γῆν κατεστήσαντο τῶν ἐνοι-
κόντων, ἥπερ αὐτοὺς ἐπισκῆψαι ξυνέπειεν. ἔξ οὗ δὲ καὶ εἰς
10 γῆν τὴν Κολχίδα εἰσῆλυσαν, αὐτοῖς τε καὶ Λαζοῖς καὶ Ῥωμαίοις
διαφείρεσθαι μέχρι δεῦρο ξυμβαίνει. οὐ μέντοι οὐδὲ Πέρσαις
ἢ Σαρακηνοῖς ἢ Οὐννοῖς ἢ τῷ Σκλαβηγνῶν γένει ἢ τῶν ἄλλων βαρ-
βάρων τισὶν ἀκραιφτέσιν ἐκ Ῥωμαίων τῆς γῆς ξυνηρέχθη ἀπαλ-
λαγῆναι. ἐν τε γὰρ ταῖς ἐφόδοις καὶ πολλῶ ἔτι μᾶλλον ἐν τε πο-
15 λιορξιαῖς καὶ ξυμβολαῖς ἐναντιώμασι πολλοῖς προσπειταχότες οὐ-
δὲν τι ἥσον ξυνδιεγάρησάν. οὐ γὰρ Ῥωμαῖοι μόνον, ἀλλὰ
καὶ βάρβαροι σφδόν τι πάντες τῆς Ἰουστινιανοῦ μισανονίας
ἀπώναντο. ἦν μὲν γὰρ τοῖς καὶ Χοσρόης αὐτὸς τε πονηρὸς τὸ
ἥθος καὶ, ὥς μοι ἐν λόγοις εἶρηται τοῖς καθήκοσι, τὰς μὲν αἰτίας
20 αὐτῶν τοῦ πολέμου οὐδε παρέχτο πάσας. οὐ γὰρ ἥξιον τοῖς και-
ροῖς ἐναρμόζειν τὰς πράξεις, ἀλλ' ἀπὸ καιροῦ πάντα εἰργάζετο,
ἐν μὲν εἰρήνῃ καὶ σπανδαῖς ἐξαργυρώμενος ἀεὶ καὶ δολερῶ ἐπὶ τοὺς
πείλας πολέμων αἰτίας, ἐν δὲ τῷ πολέμῳ ἀναπεπτωκώς τε οὐδενὶ
λόγῳ καὶ τὴν τῶν ἔργων παρασκευὴν ἀκηρώς ἄγων διὰ φιλοχρη-

17. τῆς — μισανονίας Reisk. τῇ — μισανονία AP. 18. γὰρ τοῖς
Reisk. γὰρ τε AP. 20. αὐτῷ Alem. P. αὐτῶν A. 22. ἐξαργυ-
ρώμενος Suidas s. ἐξαργήσας. ἐξαργυρώμενος A. ἐξαργυρόμενος P.

ut nulla sit hominum ibi frequentia; et caesorum multitudinem assequi nume-
rando non possis. Persae atque Chosroes. tertia in reliquum Romanum agrum
signa intulerunt. Qua vero illi cumque pervasere excisis urbibus, atque in
his extinctis ubique populis, abactis undecumque captivis regiones habitato-
rius desolaverunt: ex quo vero in Colchida incursionem fecere vicissim ipsi,
Romani, Lazique, alii alias etiamnum clades accipiunt. Neque vero Persae,
vel Saraceni, vel Hunni, vel Scylabeni, aliive barbari ex agro Romano inte-
gros exercitus domum reducere. Nam in impressionibus factis, multoque
magis in obsidionibus praeliisque sinistro saepe Marte atque cruento et ipsis
pugnatum est: ut non Romani modo, sed barbari quoque sanguinarium Iusti-
niani furorem experti sint. Fuit et Chosroes, ut opportuno loco dixi, vir
maio pravoque ingenio; bellorum tamen incendia Iustinianus perpetuo exci-
tavit. Nam in rebus agendis nunquam temporis consulere libuit, omnia intem-
pestive acititata. Pace, induciisque manentibus; semper in finitimos bellorum
offensiones mente mala captare; indicto bello inconsculte recidere, seros pro-

ματιαν ποιούμενος, ἀντί τε σπονδῆς τῆς περὶ ταῦτα περισχοπῶν
 μὲν τὰ μετέωρα, περιέρχος δὲ ἀμφὶ τῇ τοῦ Θεοῦ γένεσι γινόμενος,
 B καὶ οὔτε τὸν πόλεμον μεθίεις, τῷ μισηγόνος τις καὶ τυραννικὸς
 εἶναι, οὔτε περιεῖναι τῶν πολέμιων οἷός τε ὢν, τῷ μὴ τὰ δέοντα
 ὑπὸ σμικρολογίας περιεργάζεσθαι. ταύτῃ τε αὐτοῦ βασιλεύοντος
 ἢ γῇ ξόμπασα ἐμπλεὺς αἵματος ἀνθρωπείου ἐκ τε Ῥωμαίων καὶ
 βαρβάρων σχεδόν τι πάντων διαρκῶς γέγονε. ταῦτα μέντοι κατὰ
 τὸν πόλεμον πανταχόθι τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ εἰπεῖν ὑπὸ τοῦ-
 τον τὸν χρόνον ξυνηρέχθῃ γενέσθαι. τὰ δὲ κατὰ στάσιμ ἐν τε
 Βυζαντίῳ καὶ πόλει ἐκάστῃ ξυνερχθέντα διαριθμοῦμενος οὐκ 10
 ἐλάσσω ἀνθρώπων γόνον ταύτῃ ξυμβῆναι ἢ κατὰ τὸν πόλεμον
 οἴομαι. τοῦ γὰρ δικαίου καὶ τῆς ὁμοίας ἐπιστροφῆς τοῖς ἁμαρ-
 τανομένοις ὡς ἥκιστα ὄντων, ἀλλὰ κατεσπονδασμένου τῷ βασιλεῖ
 Θαιτέρου τοῖν μεροῖν μάλιστα ἡσυχίαν οὐδὲ θάτεροι ἦγον, ἀλλ'
 ρε μὲν τῷ ἐλασσοῦσθαι, οἱ δὲ τῷ θασεῖν εἰς ἀλόγησίν τε καὶ 15
 C ἀπόροισιν αἰετὶ βλεπον, καὶ πῇ μὲν ἀθρόοι ἐπ' ἀλλήλους ὢντες,
 πῇ δὲ κατ' ὀλίγους μαχόμενοι, αἱ καὶ κατ' ἄνδρα ἔτι τὰς ἐνέδρας,
 ἂν οὕτω τέχνη, ποιούμενοί ἐς δύο καὶ τριτάκτους ἐνιαυτοὺς οὐδένα
 A 84 ἀνέντες καιρὸν αὐτοὶ τε εἰργάζοντο ἀλλήλους ἀνῆκεσθαι ἔργα καὶ
 πρὸς τῆς τῇ δῆμῳ ἐφεστάσης ἀρχῆς ὡς τὰ πολλὰ διεσφαιρόντο. 20
 V 317 ἢ μέντοι τίσις τῶν ἁμαρτανομένων ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον εἰς τοὺς
 Πρασίονους ἐγένετο. ἔτι μὴν καὶ ἡ ἐς τοὺς Σαμαρείτας καὶ τοὺς
 καλομένους αἰρετικούς κλάσις γόνου ἐνέπλησσε τὴν Ῥωμαίων
 ἀρχήν. ταῦτα δέ μοι ὅσον ἐν κεφαλαίῳ εἰρησθαι ἀπομνημο-

4. πόλεμον Reisk. πολέμιον AP. 5. αὐτοῦ Reisk. Legebatu
 τοῦ. 22. μὴν] μὲν AP. 23. γόνον Alem. P. γόνον A. φό-
 νων Reisk. 24. ἀπομνημονεύεσθαι AP. Cōrrexist Alein.

pter avaritiam apparatus facere; pro quō studio agimur ad sublimia tradu-
 cere, dei naturam curiosius perscrutari, Interim neque ab armis discedere
 ob crudelitatem ac tyrannidē, neque hostem debellare, a comparandis ne-
 cessariis sordide abstinendo. Ita imperante Iustiniano Romanorum, atque
 omnium fere barbarorum cruore universus terrarum orbis abunde redquidavit.
 Militibz quidem hæc per totam fere Romanorum imperii ditioem hac tem-
 pestate contigerunt; domi vero non minores quam belli strages, si ab exci-
 tatis partibus Byzantiū atque in urbibus aliis patratas enumeremus. Quippe
 cum in fontes non æqua esset animadversio, quōd alterius partis populares
 magis Cæsari studerent, neutri quiescerent; sed hi principi favore destituti,
 illi freti, per summam vel desperationem vel dementiam periclitarentur;
 nunc facto agmine concurrere inter sese; nunc manipulatim congregi; nunc
 singulari certamine dimicare; vel si ferret occasio, ex insidiis agere; duos
 atque triginta totos annos remittentes alii in alios sævire; ab
 urbis Præfecto persæpe capite puniti; licet plerumque ob maleficia in pra-
 sinos esset animadversio; nec minus ab Samaritis et haereticis petitis poenis
 sanguine complēbatur Romanum imperium. Haec quae modo ad summam

γενέσθω ταῦτ' ἐπεὶ μοι ἱκανῶς ὀλέγω ὑπερσθεν διδέρχεται.
 ταῦτι μὲν κατὰ τὸν ἐν σώματι γινόμενον δαίμονα τετύχηκε γενέ- D
 σθαι ἐς πάριος ἀνθρώπους, ὥπερ τὰς αἰτίας αὐτὸς ἔτε βασιλεὺς
 κατεστὺς ἔδοξε· ὅσα μὲντοι κατακεκρυμμένη δυνάμει καὶ γένει
 5 δαιμονίῃ διεργάσατο ἀνθρώπους κακὰ, ἐγὼ δηλώσω. ταῦτ' ἔγωγε
 γὰρ Ῥωμαίων διοικουμένων τὰ πράγματα πολλὰ καὶ ἄλλα πάθῃ
 ξηνηρέχθη γενέσθαι, ἥπερ οἱ μὲν τῇ τοῦ ποτηροῦ δαίμονος—δε
 παρουσίᾳ ἰσχυροῦντο καὶ μηχανῇ ξυμβῆναι, οἱ δὲ αὐτοῦ τ'—ον
 τὰ ἔργα μισήσαν ἀποστραφέν τε ἀπὸ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς.
 10 δαίμονι τοῖς παλαμναίοις ἐνδεδωκέναι, ταῦτα διαπράττει τὸ
 Ἔδεσσαν μὲν γὰρ Σκυριὸς κλέσας— P 56
 γὰρ τοῖς ἐκείνῃ ἀνθρώποις—ρῶν—ει-
 προσθεν λόγοις γέγραπται—θει,
 χρόνοις δὲ οὐκ ἀποβάς το—ον εἰρ-
 15 γάσατο ἔργον, ἥπερ μοι—ρος δὲ
 Ταρσὸν περιβαλλόμενος σ—μν—την ἐπι-
 κλέσας πολλὰς οὐ πρότερον—πε—ὡς αὐ—στα κακὰ
 ἔδρασε. σισιμοὶ δὲ Ἀντιόχ—ειλον τ—ς ἔως πρώτην
 καὶ Σελεύκειον, ἥπερ αὐτ—ν οἰκεῖται, καὶ τὴν ἐν Κί-
 20 λῆν ἐπιφανιστάτην Ἀνάξ—αις τῶν ἀπολωλότων τὸ μέ-
 τρον τίς ἂν διαθρομίσθαι—εἶη; προσθεῖη δὲ ἂν τις τὰ B
 τε Ἰκωρὰ καὶ Ἀμιάσειαν, ἥ—εν πόντῳ ἐτήχυνεν οὕσα, Πο- A 85
 λύβοτον τε τὴν ἐν Φρυγίᾳ καὶ τὴν Πισιδίᾳ Φιλομηδὴν καλοῦσι,

2. τὰυτα] καὶ ταῦτα Reisk.

4. ὅσα Reisk. καὶ ὅσα AP. 5. τού-

των—διοικουμένου Alem.

6. ἄλλα] ἀλλόκοτα Reisk. 11. Ἔδεσ-

σαν] Ἔδεσσαν AP.

ibid Σκυριὸς Pm. Σκυριὸς AP. 15. ἔργον

Reisk. Legebatur ἔργον. Quo vitio non animadverto Alem. 17. ἢ ὡς Reisk. Aberat ἢ.

τῶς ἀκημένας εἰργάσατο ἔργον.

17. ἢ ὡς Reisk. Aberat ἢ.

revocavimus, et paulo ante fusius narravimus, hoc vel homine vel daemone
 imperatore, et auctore eodem mortalibus evenere. Quae velut picturis
 sum, furiali quadam vi ac nobis obscura efficit. Nam illo summae Romanae
 re moderante abunde mala contigerunt, quae aliis Genio huius hominis comiti,
 eiusdemque violentiae adscriberent, pars dictitaret iratum mortalibus nomen,
 Romanumque exosum imperium; perniciosi curis potestatem recessit tanto-
 rum malorum. Ad urbem Edessam Scirtus gravissimis incolarum damnis
 exundavit. Nilus Aegyptum de more irrigulis laudatissimo tempore recessit,
 colonisque causa calamitatum fuit, quas iam narravi. Aucto Cydno, Tarsus
 ferme tota multos dies stagnavit; nec antea flumen abiecit, quam urbem il-
 lam malis ingentibus obruit. Prostratae terrae motibus sunt Antiochia urbs
 Orientis primaria, vicinaque Seleucia, ut in Cilicia inter Anazarbus; qua-
 rum civitasque ruinam quis referat. Praeter has Thoria Amasia Ponti ur-
 bum novissima, Polybotus Phrygiae, et quae a Pisidiae populo vocatur

Λύχνιδόν τε τὴν ἐν Ἠπειρώταις καὶ Κόρινθον, αἱ δὲ πολυαν-
θρωπώταται ἐκ παλαιῶν ἦσαν. ταύταις γὰρ ἀπαξάπασαι ἐπὶ
τοῦτον τὸν χρόνον σεισμῷ τε καταπεσεῖν καὶ τοῖς ὀκνημένοις σχε-
δὸν τι πᾶσι ξυνδιολωλέναι τετύχηκεν. ἐπιγεγόμενος δὲ καὶ ὁ
λοιμὸς, οὗ πρόσθεν ἐμνήσθην, τὴν ἡμισίαν μάλιστα τῶν περι-5
γινομένων ἀνθρώπων ἀπῆγεγε μοῖραν. τοσούτων μὲν ἀνθρώπων
φθόρος, Ἰουστινιανοῦ πρότερον Ῥωμαίοις διοικουμένου
τεῖεν καὶ ὕστερον τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος.

C. Ὅπως δὲ καὶ τὰ χρήματα ἀφείλετο ἀπαξάπαντα ἐρῶν
αἱ μὲν οὖν θνείρον ὑπειπὼν πρότερον ἤπερ κατ' ἀρχὰς τῆς 10

ἐπὶ τῶν ἰδεῖν ἐννεχέθη. ἔφη
ὡς ἐστὶ ἐν πον ἐν Βυζαντίῳ παρὰ

ὁρῶν

πρῶ

οἰσ

πορθμῶ

καὶ φωροντον

ταῦθα γενέσθαι, καὶ αὐ

D αὐτὸς ἐξεργάσασθαι τοῦ πο-
λέμου τοιαῦτα. Ἰουστινι-
ανος τὴν βασιλείαν παρέλαβε, χρημάτων δημοσίων ἐμπεσὼν τὴν
πολιτείαν εὗρεν. Ἀναστάσιος γὰρ προνοητικώτατός τε αἶμα καὶ
οἰκονομητικώτατος πάντων αὐτοκρατόρων γενόμενος, δέσας ὅπερ

A 86 ἐγένετο, μὴ οἱ ὁ τὴν βασιλείαν ἐκδεξόμενος χρημάτων ὑποσπανίζων 25

5. λοιμὸς Alem. λιμὸς AP.

25. ὑποσπανίζων] Suidas s. h. v.

Philomida, Lychnidus in Epiro, et Corinthus, civitates ab antiquo frequen-
tissimae, hac tempestate extremo pene civium suoque interitu corruerunt.
Ingruens deinde pestis, de qua supra memoravi, dimidiam fere reliquorum
hominum partem depasta est. Hanc hominum genus cladem accepit Iustiniano
pridem Romanis rempublicam administrante, eodemque demum imperatore.

19. Porro dicam quemadmodum omnium pecunias campilavit, memo-
rata primum specie quadam somnii, quae viro illustri loco nato sub initium
huius dominationis occurrit. Affirmabat is per quietem visum sibi fuisse ad
littus esse Bospori, qua parte in Chalcedonem pertinet, vidisseque hic Iustini-
anum in medio extantem freto, totamque ingurgitantem maris vim, ut illa
demum exhausta, neque eo amplius influente, imae terrae insisteret. Tum
alios aquarum rivos turbidos illos atque caenosos utrinque ex cloacis eodem
confluentes, nihilominus hunc epotasse, freti alveo iterum subsidente. Haec
ille in quiete. Verum Iustinianus, cum avunculus cepit imperium, reipubli-
cae aerarium refertissimum habuit. Nam Anastasius omnium imperatorum
providendo publicae ac domesticae rei aptissimus, veritus ne (ut tunc acci-
dit) successor imperii, arcta re subiectos exagitaret; antequam nato, conce-

ἴσως τοὺς κατηκόους ληΐζεται, χρυσοῦ τοὺς θησαυροὺς ἅπαν-
 τας κατακόρως ἐμπλησάμενος, τὸν βίον ξυμμετρίσαιο. οὕσπερ P 57
 ἅπαντας Ἰουστινιανὸς ὡς τάχιστα διεσπάσατο, πῇ μὲν θαλασσοῖς
 οἰκοδομίαις λόγον οὐκ ἐχούσαις, πῇ δὲ τῇ ἐς τοὺς βαρβάρους πρὸς
 5 λότητι, καίτοι φήθη ἂν τις αὐτοὺς βασιλεῖ ἐς ἄγαν ἀσώτῳ τε V 818
 ἐσομένῳ ἐτῶν ἑκατὸν ἐπαρξέσεν. ἰσχυρίζοντο γὰρ οἱ τοῖς θησαν-
 ροῖς τε καὶ ταμείοις καὶ ἄλλοις ἅπασιν τοῖς βασιλικαῖς χρήμασιν
 ἐφειστώτες, Ἀναστασίον μὲν Ῥωμαίων ἐτη πλεόν ἢ ἑπτὰ καὶ εἰκο-
 σιν ἄρξαντος διακόσια καὶ τρισχίλια χρυσοῦ κεντηράρια ἐς τὴν
 10 βασιλείαν εἰσχομισθῆναι οὐδενὶ πόνῳ, καὶ τοῦτων ἁπάντων οὐδ'
 ὅτιοῦν ἀπολελεῖσθαι, ἀλλ' ἔτι περὶ αὐτοῦ Ἰουστινίου πρὸς τοῦδε
 τοῦ ἀνθρώπου δεδαπανῆσθαι ἥπερ μοι ἐν τοῖς ἐμπροσθεν λόγοις
 εἴρηται. ἡμεῖς γὰρ αὐτὸς ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ σφειτερίζεσθαι τε οὐ B
 δέον καὶ ἀναλοῦν ἰσχυρῶς, οὐδ' ἂν τινα λόγον ἢ λογισμὸν ἢ μέ-
 15 τρον φανῆναι μηχανῇ τις αὐδεμία ἐστίν. ὥσπερ γὰρ τις ποταμὸς
 αἰένως ἐς ἡμέραν ἐκώστην ἐκδηιούμενος κατεληΐετο τοὺς ἐπη-
 κόους, ἐπέσκει δὲ ἅπαντα τοῖς βαρβάρους ἐδύς. πλοῦτον οὕτω
 τὸν δημόσιον ἐδύς ἐκφορήσας ἐπὶ τοὺς κατηκόους τὸ βλέμμα
 ἤγε, πλεστοὺς τε αὐτίκα τὰς οὐσίας ἀφείλετο ἀρπάξων τε καὶ βιω-
 20 ζόμενος οὐδενὶ λόγῳ, τῶν ἐγκλημάτων τε οὐδαμῇ γενομένων ἐπά-
 γων τοὺς ἐδδαίμονας ἐν τε Βυζαντίῳ καὶ πόλει ἐκάστη δοζοῦντας
 εἶναι, καὶ τοῖς μὲν πολυδεΐαν, τοῖς δὲ δόξης ἐν Χριστιανοῖς οὐκ

3. πῇ — πῇ] ποῖ — ποῖ AP.

5. αὐτοὺς Reisk. αὐτῷ A. αὐτὸ

Alem. P. *ibid.* ἀσώτῳ τε] καὶ μακροβίῳ vel καὶ φιλοδαπάνῳ

addit Reisk. 7. ἄλλοις ἄ. τοῖς] τοῖς ἄλλοις ἄ. Alem. 10. πόνῳ

Alem. νόμῳ AP. 11. Ἰουστινίου Alem. P. Ἰουστινιανοῦ A.

14. οὐδ' ἂν τινα] οὐδ' ὅτινα Reisk. 15. φανῆναι] φάναι

aut φῆναι Reisk. 16. αἰένως] αἰένως AP. *ibid.* ἐκδη-

ούμενος] Verbo simplici ἐδύον τε καὶ ἐληΐετο utitur Suidas s.

αἰένως.

deret, thesauros affatim oplevit auro, quod statim dilapidavit Iustinianus, partim mariis minime necessariis substructionibus, partim barbaris conciliandis: quam pecuniam perpetuos centum annos vel perditus nepos imperator vincere sua libidine nequivisset. Nam praefecti thesauris, aerariisque publicis affirmarunt, annis amplius septem et viginti, quibus in imperio fuit Anastasius, reposita ter centum et viginti millia auri pondo nullo labore; quorum quidem nihil reliqui fuerit, sed Iustinio effamum superstiti, ut supra narra-
 ra. Iustinianum profudisse. Quantam enim pecuniam, quoad vixit, contra-
 ctas fasque rapuit, omnibusque modis traxit, vexavitque, incredibile plane memoratu est; quippe qui veluti immensa vorago omnes subiectorum fortunas perpetuo absorberet, easdemque barbaris refluxu gurgite evomeret. Hac publicorum opum facta iactura, tum privatos ad praedam petivit. Multos praedivites cum Byzantii, tum alibi eorum substantiis per vim direptis, falsorum criminum reos egit, hos quidem cultus multorum deorum, illos deprava-
 tae Christianae sententiae, alios puerorum concubinas, nonnullos sancti

Procopius III.

8

δοθῆς αἰρεσιν, τοῖς δὲ παιδεραστίας, ἐτέροις ἱερῶν γυναικῶν ἔρα-
 C τας, ἢ ἄλλας τινὰς οὐ θεμιτὰς μῖξεις, ἄλλοις στάσεως ἀφορμῇν,
 A 87 ἢ μέρους Πρωαίνου στοργῇν, ἢ ἐξ αὐτῶν ὑβρίξιν, ἢ ὄνομα δι-
 σὺν ἄλλο ἐπενεγκὼν, ἢ κληρονόμος αὐτόματος τοῖς τετελευτηκόσιν
 ἢ καὶ περιούσω, ἂν οὕτω τέχῃ, γενόμενος. αἱ γὰρ δὴ σημαντά-5
 ται τῶν πράξεων αὐτῷ τοιαῦται ἦσαν. ὅπως δὲ καὶ τὴν γενομέ-
 νην ἐπ' αὐτὸν στάσιν, ἣν νῖα ἐκάλουν, διοικησάμενος πᾶσι κλη-
 ρονόμος τοῖς ἐκ βουλῆς εὐδὲς γέγονεν ἤδη μοι ἐναγχος δεδιήχηται,
 καὶ ὅπως τῆς αἰύσεως ὀλίγῳ πρότερον αὐτὸς ἰδίᾳ ἐκάστον τὴν οὐ-
 σίαν ἀγείλετο. τοὺς δὲ βασιβάρους ἅπαντας οὐδένα ἀνέως καιρὸν 10
 χρήμασι δωρεῖτο μεγάλας, ἐφ' ὅς τε καὶ ἐσπερίους πρὸς τε
 ἄρχοντας καὶ μεσημβρίαν, ἄρχοι ἐς τοὺς ἐν Βρειτανίας ὄντας
 D καὶ γῆς πανταχόθι τῆς οἰκουμένης, ὅππῃ τὰ ἔθνη οὐδὲ ὅσον
 ἀκοῇ πρότερον εἶχον, ἀλλὰ πρῶτον ἰδόντες εἴτα τοῦ γένους ὄνομα
 ἔγνωσαν. αὐτοὶ τε γὰρ πυνθανόμενοι τὸ τοῦ ἀνδρὸς ἦθος ἐπ' 15
 αὐτὸν δὴ ἐκ πάσης γῆς ἐντέρρεον ἐς Βεζάντιον. καὶ ὅς οὐδε-
 μὴ ὀκνήσει, ἀλλ' ὑπεριδόμενος τῷ ἔργῳ τούτῳ, καὶ τι καὶ ἔρ-
 μαιον εἶναι οἰόμενος τὸν μὲν Ῥωμαίων ἐξαντλεῖν πλοῦτον, βασιβά-
 ροις δὲ ἀνδράσις ἢ ῥοθίοις τισὶ θαυμάτιοις προσεσθαι, αἰεὶ καὶ
 ἐκάστῃν αὐτῶν ἕκαστον ξὺν ἀδούτοις χρήμασι ἀπεπέμπειτο. ταύτην 20
 τε οἱ βάριβαροι ἅπαντες κύριοι τοῦ Ῥωμαίων παντάπασι γεγένη-
 ται πλοῦτον, ἢ τὰ χρήματα πρὸς τοῦ βασιλέως κεκομισμένοι ἢ λι-
 P 58 ξόμενοι τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχήν, ἢ τοὺς αἰχμαλώτους ἀποδιδό-
 μενοι, ἢ τὴν ἐκ χειρὶν ἀπεμπολῶντες, τὴν τε τοῦ ὀνείρου ὄψιν,

3. ὑβρίξιν] ὑβρίν vel ὑβρίσιν Reisk.

9. ὀλίγῳ Alem. Legeba-

tur οὐκ ὀλίγῳ.

13. τῆς οἰκουμένης τὰ ἔθνη, ἀπερ, οὐδὲ ὅσον

ἀκοῇ, πρότερον εἶδον Reisk.

17. καὶ τι Reisk. καίτοι AP.

24. ἀπεμπολῶντες] ἀπεμπολοῦντες AP.

monialium stupri, quosdam scelerati coitus, alios seditionis, Prasinorum studii, laesae maiestatis; vel demortuis, aut etiam superstilibus haeredem inopinatum se scripsit. Haec nempe egregiorum eius facinorum summa fuit. Ut vero senatorum omnium facultates occupavit usus victoriorum manu, quorum seditio eo excitata est imperatore, et paulo ante quam excitaretur, ut privatorum quorumque bona raptum iverit, supra memoravi. Nam barbarorum gentes, quae ad ortum et occasum pertinent, quaeve ad meridiem et septentriones; ipsos etiam Britannos, et alios ubique locorum degentes, nullo non tempore magnis largitionibus auxit: quos antehac ne fama quidem acceperamus; sed coram ante vidimus, quam gentis nomen audiremus. Hi, observato viri genio, ad eum ex toto terrarum orbe Byzantium confluere; ille vicissim promptus, hilarisque hanc amare rem, et in lucro deputare, ac tum opes exhaurire Romanas, et quidquid ex maritimis aedificiis reliqui esset, barbaris effundere, lautissque onustos magnificentissimis dimittere. Ita Romanorum aerarium totum fuit barbaris destinatum, vel largitiones accipientibus,

ἥς ἄρτι ἐμνήσθην, ἐς τοῦτο τῷ ἰδόντι ἀποκεκρίσθαι τετύγχε.
καὶ ἄλλους μέντοι ἐπιτεχνήσασθαι τῆς τῶν κατηκόων λειλασίας
τρόπους ἴσχυσεν, ὅπερ ἐς ὅσον δυνατὸς ἂν εἴην αὐτίκα μάλα λε-
λῆξονται, δι' ὧν οὐκ ἀθρόως, ἀλλὰ κατὰ βραχὺ τὰς πάντων οὐ-
5 σίας ληΐσθαι διαρκῶς ἔρχε.

κ'. Πρῶτα τῷ δήμῳ ἑπαρχον ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἐφεί- V 319
στη, ὅς δὴ ἐμέλλε τοῖς τὰ πωλητήρια ἔχουσι πόρον ἐναύσιον ἐν- A 88
θένδε διαλαγχάνων, ἐς τὴν ἔξουσίαν αὐτοὺς ἐμβιβάζειν τοῦ τὰ B
ὧνια ὀπῇ βούλονται ἀποδίδοσθαι. καὶ περιειστέλει τοῖς τῆδε ἀν-
10 θρώποις ὠνεῖσθαι τὰ ἐπιτήδεια, τριπλασίονα μὲν καταβαλλομένοις
τιμήματα, ὅτι δὲ ἂν διὰ ταῦτα ἐπικαλοῖεν, οὐδαμῇ ἔχουσι. μέγα
τε τὸ ἀπὸ τοῦ ἔργου βλάβος ἡγίρετο. μέρος γὰρ τῆς βασιλείας
τοῦδε φερομένης τοῦ πόρου πλουτεῖν ἀπ' αὐτοῦ ἡ γῆ πρόγματι
ἐφεστῶσα ἀρχὴ ἤθελε. τὸ δε ἐνθένδε οἱ τε τῆς ἀρχῆς ὑπηρετοὶ
15 τῆς αἰσχροῦς ταύτης, ὑπουργοὶ ἐπειλημμένοι καὶ οἱ τὰ πωλητήρια
ἔχοντες τῆς τοῦ παρανομεῖν ἔξουσίας δραξάμενοι ἀντήκεστα ἔργα C
τοὺς τότε ὠνεῖσθαι δεομένους εἰργάζοντο, οὐχ ὅσον, ὥς εἰρηται,
πολλαπλάσια τὰ τιμήματα κομιζόμενοι, ἀλλὰ καὶ δολώσεις ἐν τοῖς
ἐνίοις μηχανώμενοι ἀμυνδύτους τινάς. ἔπειτα δὲ πολλὰ καταστι-
20 σάμενος τὰ καλούμενα μονοπώλια τὴν τε κατηκόων σωτηρίαν
ἀπειμπολίους τοῖς τὸ ἄγος τοῦτο ἐνεργολαβεῖν ἀξιοῦσιν, αὐ-
τὸς μὲν τίμημα τοῦ ἔργου τοῦτον ἀντιφορτισάμενος ἀπηλλάσ-
σειτο, τοῖς δὲ αὐτῷ ξυμβεβληκόσι παρέχεται τὴν ἐργασίαν ἢ βοτ-

4. κατὰ addidit Alem.

6. δήμα AP. οἱ delevit Maltretus.

7. ἐναύσιον Reisk. ἔνον Alem. ἔνον A. πόρον in πόρον
mutabat Maltretus.

17. οὐχ ὅσον, ὥς εἰρηται Alem. P. οὐχ
ἔσον πολλὰ εἰρηται A. οὐχ ὥς (vel ὅ) πάλα εἰρηται Reisk.

vel agitantibus praedas, vel reddentibus captivos, vel inducias vendentibus,
atque ad hoc illa, de qua modo dixi, somnii species pertinuit. Excogitavit
et alia, quae (quantum queo) dicam rapinarum genera, quibus paulatim sub-
12 iectorum bona deciperet.

20. Plebi dedit magistratum, cuius negotium esset, venalitiis, qui of-
ficinas haberent, annuo imposito censu, potestatem facere vendendorum
quantumque venalium. Cives uti foro cogebantur, pretio ter tanto ma-
iore; nec illis tamen copia erat, etsi ingenti damno vexatis, in alicuius caput
ea de re quaestionem habere, quod ex eo proventus pars bona rediret, cum
ad imperatorem, tum ad opes huius magistratus agendas. Nec minorem
euphoribus fraudem fecit detestanda satellitum magistratus industria, et
venalitorum impunita licentia, quibus esset potestas non solum licitationem
facere, sed etiam omnibus modis venalia adulterare. Deinde plurima insti-
tuit monopolia; his divendita subiectorum libertate, qui impium hoc negotium
inirent: atque his imposito vectigali, rem a pactis conventis pro animi sen-
tentia administrandam permisit. Sic palam et cum aliis magistratibus atque
praefectis actitabatur, qui eo licentius clientum bona vexarent, quo magis

- λοιντο διοικήσασθαι. ὅπερ ἀπαρκαλύπτως ἡμαρτάνετο καὶ
ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις ἀρχαῖς. βασιλέως γὰρ αἰ μούρνῃ τινα οὐ
πολλὴν τῶν φρωίων κομιζομένου αἱ τε ἀρχαὶ ἀπ' αὐτοῦ καὶ οἱ
D πράγματι ἐφεστώτες ἐκάστω ἀδέσπετον τοὺς σφίσι παραπίπτον-
τας ἐληΐζοντο. ὥσπερ δὲ οἱ οὐκ ἱκανῶν ἐς τοῦτο οὐσῶν τῶν πύ-
λαι διατεταγμένων ἀρχῶν, ἐτέρας δύο ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ ἐπετερχή-
σατο, καίτοι ἅπαντα μετῆι πρότερον τὰ ἐγκλήματα ἢ τῷ δήμῳ
ἐφεστώσα ἀρχή. ἀλλ' ὅπως αἰ πλείους τε οἱ σνοκοφάνται εἰεν
A 89 καὶ πολλῶν ἔτι θάσσον τῶν οὐδὲν ἐπταικότων τὰ σώματα αἰχίζοιτο,
ταύτας δὴ τὰς ἀρχὰς ἐπινοεῖν ἔγνω. καὶ αὐταὶν τὴν ἐτέραν μὲν 10
τοῖς κλέπτεις δίδεν τῷ λόγῳ ἐπέστησεν, ὄνομα ταύτῃ ἐπιθεῖς
πραιτώρῃ δήμου· τῇ δὲ δὴ ἐτέρα τοὺς τε παιδεραστοῦντας ἐς αἰ
τίνυσθαι καὶ γυναιξὶν οὐ νόμιμα μιγνυμένους ἐπήγγελλε, καὶ εἰ
τω τὰ ἐς τὸ θεῖον οὐκ ὁρθῶς ἤσκηται, ὄνομα ταύτῃ ἐπιθεῖς κοι-
αισίτωρα. ὁ μὲν οὖν πραιτώρ εἴ τινα ἐν τοῖς φρωίοις λόγον πολ- 15
P 59 λοῦ ἄξια εὔρε, ταῦτα δὴ τῷ αὐτοκράτορι ἀποφέρειν ἤξιον, γάσ-
κων οὐδαμῇ φαίνεσθαι τοὺς τούτων κυρίους. ταύτῃ τε χρημά-
των αἰ τῶν τιμωτάτων διαλαγχάνειν ὁ βασιλεὺς εἶχεν. ὁ δὲ δὴ
κοιαισίτωρ καλούμενος τοὺς παραπεπτωκότας κατεργαζόμενος, αἰ
μὲν βούλοιο ἐφέρειν, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἤσπον ἐπλούτει τοῖς ἀλλο- 20
τοῖς οὐδενὶ νόμῳ. οἱ γὰρ δὴ τούτων τῶν ἀρχῶν ὑπηρέται οὔτε
κατ' ἀρχὰς κατηγοροὺς ἐπῆγοντο οὔτε μάρτυρας τῶν πεπραγμένων
παρεῖχοντο, ἀλλὰ διηγεῖς πάντα τοῦτον τὸν χρόνον ἀκατηγόρητοί
B τε καὶ ἀνεξέλεγκτοι ὡς λαθραιότατα ἐντυχόντες ἐκτείνοντό τε καὶ
ἀφηροῦντο τὰ χρήματα. ὕστερον δὲ ὁ παλαμναῖος οὗτος ταύτας

14. οὐκ ὁρθῶς] οὐκ om. Med.

15. κοιαισίτωρα] κοιαισίτωρ

Alem. P. 18. Διαλαγχάνειν Alem. P. διαλανθάνειν A. 21. οὔτε
μαρτυρας] οὐδὲ μάρτυρας AP. 23. ἀκατηγόρητοι Alem. κατῆ-
γοροι AP.

Caesar furtorum partem quamvis exiguam acciperet. Quasi vero ad hoc ei
satis non essent antiqui magistratus, (nam praefectus urbis omnem olim ha-
buit criminum quaestionem) duos alios invexit, ut eo plures sibi delatores es-
sent, et facilis de viris innoxii supplicia sumeret. Horum alterum praeto-
rem plebis vocavit, qui furtis ulciscendis praesesset; alterum quaesitorem,
cui cognoscendum foret de puerorum concubinato, de praeposteris mulierum
stupris, deque superstitiosa et falsa religione. Ergo praetor illustriora quae
que furta deferenda imperatori curavit, horum nullus apparere dominos dic-
citans, atque ita Caesar rebus quotidie pretiosissimis affluebat. Quaesitor
vero dicta in reos capitis sententia, quaecumque collibissent, afferebat Cae-
sari, atque ipse nullo iure alienis opibus nihilominus ditescerebat. Namque
huius magistratus exactores principio neque accusationem petivere, neque
testes inducere delictorum; sed hoc toto tempore incognita, indemnataque
causa, rei capite et bonorum proscriptione clam puniti sunt. Tam deum

τε καὶ τῇ τῷ Ἀθήνῃ ἐφεστῶσιν ἀρχῇ πάντων ὁμοίως ἐπιμελεῖσθαι
 τῶν ἐγκλημάτων ἐπέστελλεν, ἐρῶσιν σφίσιν πρὸς ἀλλήλους εἰπὼν
 ὅστις αὐτῶν πλεῖστος τε καὶ θάσσον διαφθεῖρειν ἱκανὸς εἴη. καὶ
 αὐτῶν ἓνα μὲν αὐτὸν εὐθὺς ἐρέσθαι φασίν, ἣν ἐξ τούτων τις
 5 ποτε διαβάλλητο, τίνος ἂν αὐτῶν ἢ τοῦ πράγματος δι᾿ ἡρώων εἴη.
 τὸν δὲ ἐπολαβόντα φάναι, ὅστις ἂν αὐτῶν προτερήσας τοὺς ἄλ-
 λους φθάνοι. ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ κοιαιστωρὸς καλουμένην ἀρχὴν
 δέχετο οὐδενὶ κόσμῳ, ἥσπερ διαφερόντως ἐπιμελοῦντο οἱ πρότε-
 10 ρον βασιλευσάντες, ὡς εἰπεῖν, ὅπαντες, ὅπως τὰ τε ἄλλα ἐρπεί-
 10 ροι καὶ σοφοὶ καὶ τὰ ἐξ τούτων νόμους μάλιστα εἶεν οἱ ταύτην δια- A 90
 χειρίζαντες καὶ χρημάτων διαφανῶς ἀδωρότατοι, ὡς οὐκ ἂνεν C
 μεγάλου ὀλέθρου τοῦτου γε τῇ πολιτείᾳ γενησομένου, εἴπερ οἱ
 ταύτην τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἢ ἀπειρία τινὶ ἔχοιτο ἢ φιλοχρηματία
 ἐφεῖτο. ὁ δὲ βασιλεὺς οὗτος πρῶτον μὲν ἐπὶ ταύτης Τριβωνια-
 15 νὸν κατεστήσατο, οὐπερ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐν τοῖς ἐμπροσθεν λό-
 γοις διαρκῶς εἰρηται. ἐπεὶ δὲ ὁ Τριβωνιανὸς ἐξ ἀνθρώπων ἡρά- V 320
 νιστο, μοῖραν μὲν αὐτοῦ τῆς οὐσίας ἀφείλετο, καί τοι παιδὸς τέ-
 αι ἀπολελειμμένον καὶ πλήθους ἐκγόνων, ὧν ἐπεγένετο τῷ ἀνθρώ-
 πῳ ἢ τέλειος ἡμέρα τοῦ βίου. Ἰούνιον δὲ Λιβὺν γένος ἐπὶ τῆς
 20 τιμῆς κατεστήσατο ταύτης, νόμον μὲν οὐδενὸς οὐδὲ ἐξ ἀκοῇ ἐλ-
 θόντα, ἐπεὶ οὐδὲ τῶν ῥητόρων τις ἦν, γράμματα δὲ Λατίνῃ μὲν
 ἐξεπιστύμενον, Ἑλληνικῶν μέντοι ἕνεκα οὐδὲ πεφοιτηκῶτα πρὸς

3. διαφθεῖρειν Alem. διαφέρειν AP. 4. αὐτῶν Alem. αὐτὸν AP.
 7. φθάνοι Alem. φάνοι AP. 8. ἐπιμελοῦντο Alem. ἐπιμε-
 λῶντο AP. 9. τὰ τε Reisk. τε τὰ AP. 12. εἴπερ Alem.
 οὐπερ AP. 18. ὧν addidit Reisk. 19. Λιβὺν Reisk. Λι-
 βύην AP. 20. νόμον μὲν οὐδὲ ἐξ ἀκοῇ ἔχοντα AP. Correx-
 it Reiskius.

nefarius hic homo ambobus hisce magistratibus, urbisque praefecto omnia sine discrimine permisit cognoscenda crimina, iussis ut pluribus citiusque per-
 dendis hominibus inter se certarent. Ex his vero quopiam, ut aiunt, ab eo
 percontante, cui potissimum cognitio staret causae, ad singulos quosque forte
 deferendae. Ei stabit, inquit, qui iudicio collegas antevertat. Sed et quae-
 sturae munus indignis modis accepit; cuius olim singulare fuit reliquorum
 sane omnium Caesarum studium, scilicet ut a viris tractaretur cum aliarum
 rerum ac disciplinarum, tum vero iuris apprime consultissimis, et omni pro-
 sus exutis avaritiā; summo reipublicae damno alioqui futuris, qui vel inaci-
 tia, vel divitiarum cupidine laborantes id munus capesserent. Hic tamen
 princeps primum quaesturae Tribonianum praefecit, cuius facinora satis alibi
 dicta sunt. Eo autem vita functo, parteque illius facultatum, licet super-
 stite filio, et bene multis nepotibus, proscrip̄ta, Iunius Afer in eo gradu lo-
 catur, homo cui leges ne fama quidem notae, cum in albo causidicorum non
 fuerit, et licet Latinarum litterarum non ignarus, Graecarum certe causa ne

D γραμματιστοῦ πρόποτε, οὐδὲ τὴν γλῶτταν αὐτὴν ἐλπίσσειν διδά-
μενον. πολλάκις ἀμέλει θωνὴν Ἑλληνίδα προθυμηθεὶς ἀφείναι
πρὸς τῶν ἐπιχειροῦντων γέλωτα ὥσπερ, ἐς δὲ τὴν αἰσχροκερδαίαν
δαιμονίως ἐσπονδακότη, ὃς δὴ γράμματα μὲν τὰ βασιλέως ἐν δη-
μοσίῳ ἀπειποῦσιν ὡς ἥμισυ κατεθέτετο. ἐνὸς δὲ στατήρος χρ-5
σοῦ ἕνεκα τὴν χεῖρα δρέγειν τοῖς ἐντυγχάνουσιν οὐδαμῇ ὀκνεῖ.
οὐχ ἥσσόν τε ἢ ἐπὶ ἐνιαυτῶν χρόνον τοῦτον ἢ πολιτεία τὸν γέλωτα
ὥσπερ, ἐπεὶ δὲ καὶ Ἰούνιλος ἐς τὸ μέτρον τοῦ βίου ἀφίκετο, Κων-
σταντῖνον ἐπὶ τοῦδε τοῦ ἀξιώματος κατεστήσατο, νόμιον μὲν ὅσα
οὐκ ἀμελέτητον, νέον δὲ κομιδῇ καὶ οὕτω ἀγωνίας δικανικῆς εἰς 10
πῆραν ἐλθόντα, κλεπτίστατον δὲ καὶ ἀλαζονικώτατον ἀνθρώπων
ἀπάντων. οὗτος Τοῦστινιανῷ ποθεινότατός τε ἄγαν καὶ φίλτατος
P 60 ἐν τοῖς μάλιστα ἐγεγόνει, ἐπεὶ καὶ δι' αὐτοῦ κλέπτειν τε καὶ δι-
κάζειν ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀεὶ οὐδαμῇ ἀπηξίου. διὸ δὴ χρήματα
μεγάλα χρόνου ὀλίγου Κωνσταντίνος ἔσχε καὶ ὑπερφρεῖ τι καὶ 15
πῶ ἐροῖτο, ἀεροβατῶν τε καὶ πάντας ἀνθρώπους πεδίστρον,
κἂν μὲν τινες αὐτῷ πολλὰ βούλοιντο χρήματα προέσθαι, ταῦτα
δὴ κατετιθέμεναι τῶν οἱ πιστοτάτων τισὶ τὰ σφίσιν ἐσπονδάσμενα
κατορθοῦν ἰσχυρόν. αὐτῷ μέντοι ἐντυχεῖν ἢ ἐνυγενέσθαι τῶν
πάντων οὐδενὶ γέγονε δυνατόν, ὅτι μὴ ἐς βασιλεία δρόμῳ ἴοντι ἢ 20
ἀπαλλασσομένῳ ἦνθένδε οὐ βάδην, ἀλλὰ σπονδῇ τε καὶ τάχει.
πολλῇ τοῦ μή τινα οἱ ἀκεροδῇ ἄσπολλαν τοὺς προσιόντας προστρι-
βεσθαι.

B καί. Ταῦτα μὲν οὖν τῇδε βασιλεὶ τῇδε εἶχεν. πρὸς δὲ

4. ὃς δὴ] ὃς δὲ AP. 5. κατεδέετο] κατηδεῖτο Reisk. 24. Ταῦτα
Alem. P. ταῦτην A.

salutatum quidem aliquando ludimagistrum venit, sed et offerendis Graecis
vocibus sic fuit inepta lingua, ut si id unquam tentaret, famulis risum expri-
meret. Turpi lucro sic inhiauit, ut minime vereretur imperatoris litteras
palam dinundinari, vel pro aureo statere promptissime clientibus manum por-
rigere; septem ipsis annis reipublicae Romanae hic probro fuit. Quo tan-
dem extincto, eam adeptus est dignitatem Constantini, legum haud imperi-
tus, sed plane adolescens, qui nec dum forensibus se exercuisset concerta-
tionibus; longe post homines natos furacissimus, idemque fastidiosissimus. Hic
Iustiniano si quis alius carissimus fuit; quem illi et suarum rapinarum prae-
fectum, et iudiciorum arbitrum habere libuit. Quare Constantianus brevi
amplissimam sibi pecuniam conflagavit. Sed erat superbia plane inaudita, sic
tumido fastu omnes despiciens, ut qui peragendorum causa negotiorum opi-
mas ad eum opes deferrent, illas domesticorum fidei credere cogerentur; quod
nemini hominum datum esset illum alloqui et convenire, nisi ad Caesarem
euntem redeuntemque; tum vero etiam praepropere ac tumultuarie, ne forte
sine quaestu ab adventantibus detineretur.

21. Haec ita Iustinianus, Praefectus praetorio praeter publicum cen-

τοῦ τῶν πραιτωρίων ἐπάρχου ἀνὰ πῖν ἔτος πλέον ἢ τριάκοντα κεν-
τηνάρια πρὸς τοῖς δημοσίοις ἐπράσσετο ἡύροις. οἷς δὴ ὄνομα τὸ
ἀερικὸν ἐπιτέθεικεν, ἐκεῖνο, οἶμαι, παραδηλῶν, ὅτι δὴ οὐ τετα-
γμένη τις οὐδὲ ἐντυφισμένη οὐσα ἡ φορὰ ἐτύγγανεν αὐτῇ, ἀλλὰ
5 τῇ τιμῇ ὥσπερ ἐξ ἀέρος αἰεὶ αὐτὴν φερομένην ἐλάμβανε, δέον τῆς
πόντηριος τῆς αὐτοῦ ταῦτ' ἐπικαλεῖν ἔργα. ὣν δὴ τῷ ὀνόματι οἱ
ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τεταγμένοι ἀφ' ἑστέρον αἰεὶ ταῖς ἐς τοὺς κατηκόους C
ληστείαις ἐχρῶντο. καὶ ταῦτα μὲν τῷ αὐτοκράτορι ἀποφέρειν
ἤξιον, αὐτοὶ δὲ πλοῦτον βυσιλικὸν περιεβάλλοντο. οὐδενὶ πόντῃ
10 ὄνπερ Ἰουστινιανὸς ἐπιτροπὴν οὐδεμίαν ἐδικαίον ποιεῖσθαι, και-
ροφυλακὴν ὅπως, ἐπειδὰν τάχιστα πλοῦτον τι μέγα περιβάλλωνται
χῆρμα, ὃ τι δὴ αὐτοῖς ἐπενεγκὼν ἀπροσάσιστον ἀθρόον αὐτοῖς
ἀσφαιρεῖσθαι τῇ οὐσίᾳ ἱκανὸς εἴη. ὅπερ Ἰωάννην τὸν Καππα-
δόκην εἰργάσατο. ἅπαντες οὖν ἀμέλει ὅσοι τῆς τιμῆς ὑπὸ τὸν
15 χρόνον τοῦτον ἐλάμβανον, πλούσιοι ἐξαπιναιώς οὐδενὶ γεγέννηται D
μέτρον, διὸν μὲντοι χωρὶς, Φωκᾷ τε, ὅπερ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν A 72
λόγοις ἐμνήσθην, (ἅτε τοῦ δικαίου ἐς τὸ ἀκρότατον ἐπιμελητοῦ
γεγονότος κέρδους γὰρ ὁτονοῦν οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ ἀξιώματι κα-
θαρὸς ἔμεινε) καὶ Βάσσου, ὃς δὴ ἐν χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ τὴν ἀρχὴν
20 ἔλαβεν. ὄνπερ οὐδέτερος ἐνιαυτὸν διασώσασθαι τὴν τιμὴν ἔσχεν,
ἀλλ' ἀχρεῖς τε καὶ τοῦ καιροῦ τὸ παράπαν ἀλλόκοτοι μηνῶν που
δλίγων τοῦ ἀξιώματος ἔξω γεγέννηται. ἵνα δὲ μὴ τὸ καθ' ἑκα-
στόν μοι διηγουμένη ἀτελεύτητος ὁ λόγος εἴη, ταῦτα καὶ ταῖς ἄλ- V 322

3. ἐπιτέθεικεν Reisk. ἐπιτέθηκεν AP. 11. περιβάλλονται Reisk.
περιβάλλονται AP. 14. τῆς τιμῆς] τὴν τιμὴν Alem. Servato
genitivo Reisk. ἐλάμβανον in ἔλαχον mutat. ibid. ὑπὸ Reisk.
ὑπὲρ AP. περὶ Alem. 23. ταῦτα καὶ] ταῦτα καὶ AP. ταῦτα
μὲν καὶ Reisk.

sum, amplius ter mille auri pondo Caesari quotannis pendebat, eumque pro-
ventum nec lege nec more maiorum receptum, sed quasi fortuito aliunde sibi
ex aëre adventitium, aerium ob id, ut credo, vocavit, suae potius improbi-
tatis facinus vocandum; quo nomine praefecti praetorio abusi sunt ad libe-
rius lacandandas subiectorum fortunas, eoque obtentu Caesari deferendas;
quibus nihilominus opes ipsi suas imperatorum ad luxum facile auxerunt. Id
per Justinianum illis erat impune, quoad amplissimas ebibissent pecunias; tum
enimvero usus ille temporis opportunitate, impositaque calumnia inevitabili,
omnes ab eis facultates (quemadmodum a Ioanne Cappadoce) expressit. Ut
quique per id tempus hanc dignitatem consecuti sunt, ita in infinitas spes re-
pente omnes creverunt. Duos excipio, Phocam, cuius antea memini, virum
aequi iustique observantissimum, in eoque munere ab omni quaestu purum
ac vacuum; et Bassam in eodem gradu postea successorem, qui veluti non
bonae frugi homines, neque morum ejus aetatis ad paucos menses eam sibi
dignitatem servare integram non potuerunt. Ne vero singula persequens in-
finittm faciam, eadem lego cum reliquis magistratibus Byzantii agitatum est.

λαις ἐπράσσετο ταῖς ἐν Βυζαντίῳ ἀρχαῖς. πανταχόθι μέντοι τῆς
 P. 61 Ρωμαίων γῆς ὁ Ἰουστινιανὸς ἐποίει τάδε. τοὺς πονηροτάτους
 τῶν ἀνθρώπων ἀπολεξάμενος διεφθάρθαι ἀπειδίδοτο τὰς ἀρχάς
 σφίσι χρημάτων μεγάλων. σὴν φροσι γὰρ ἀνδρὶ ἢ ἐνέχσεως ὁπωσ-
 τιοῦν μεταλαχόντι ἔννοια οὐδεμία ἐγένετο χρήματα οἰκεία προῖ- 5
 σθαι, ἐφ' ᾧ δὴ τοὺς οὐδὲν ἡδικοτάτας λήϊζται. τοῦτ' αὖτε τὸ
 χρυσίον πρὸς τῶν συμβαλλόντων κεκομισμένους ἐς τὴν ἐξουσίαν αὐ-
 τοὺς ἐνεβίβαζε τοὺς κατηκόους πάντα ἐργάζεσθαι. ἀφ' ὧν
 μελλον τὰς χώρας αὐτοῖς ἀνθρώποις ἀπολαύντες ἀπάσας πλοῦστοι
 τὸ λοιπὸν ἔσσεσθαι αὐτοί. οἱ δὲ τὰς τῶν πάλαιον τιμὰς ἐπὶ τόκοις 10
 ἄδροις τισιν ἀπὸ τῆς τραπέζης δεδανεισμένῃ καὶ τῷ ἀποδεδομένῳ
 ἀπαριθμήσαντες, ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν ταῖς πόλεσι, πᾶσαν κακὴν
 B ἰδέαν ἐς τοὺς ἀρχομένους αἰεὶ ἐνδείκνύμενοι οὐκ ἄλλον τὸν ἐν ἐπιμε-
 νείᾳ καθίσταντο ἢ ὅπως τοῖς χρήσταις τὰ ὁμολογημένα τελέσειαν
 καὶ αὐτοὶ τὸ λοιπὸν ἐν ταῖς πλουσιωτάτοις τετύζονται, οὐκ ἔχον- 15
 τος αὐτοῖς κίνδυνόν τινα ἢ ὕβριν τοῦ ἔργου, φέροντες δὲ τι καὶ
 δόξης μᾶλλον, ὅσα καὶ πλείους τῶν σφίσι παραπεπτωκότων οὐδενί
 A 93 λόγῳ ἀποκτείναντες λήϊζεσθαι ἴσχυον. τὸ γὰρ τοῦ φονέως τε καὶ
 ληστοῦ δῶμα ἐς τὸ τοῦ δραστηρίου αὐτοῖς ἀποκεκροῦσθαι ξυνέβαι-
 νεν. ὅσους μέντοι τῶν ἐχόντων ἀρχὰς ᾤσθετο πλοῦτιν ἀκμάζον- 20
 τας, τοὺτους δὲ σκῆψεσι θαγγειύσας εὐθὺς ἀπαντὰ συλλήβδην
 ἀφηρεῖται τὰ χρήματα. μετὰ δὲ νόμον τοὺς τὰς ἀρχὰς ἐγραψε
 D μετιήκτας θμύναει ἢ μὴν καθαροὺς ἀπὸ πάσης κλοπῆς σφᾶς αὐ-

3. Ante διεφθάρθαι videtur aliquid excidisse. REISK. 8. πάντα
 Alem. P. πάντας A. 9 αὐτοῖς ἀνθρώποις Alem. P. αὐτῶν
 ἀνθρώποι οἱ A. 14. ἢ ὅπως Alem. P. ἢ om. A. 16. τι
 Alem. τοι AP. 17. οὐδενί λόγῳ Alem. P. λόγῳ om. A.
 21. τοὺτους δὲ] τοὺτους δὴ REISK.

Per urbes vero imperii Romani Iustinianus perditissimis quibusque homini-
 bus perquam maximi praefecturas locavit, ab illis utique deformandas. Nec
 enim vir quisquam moderatus, vel qui tantulum saperet, quo insontes expul-
 sum iret fortunis, suas sibi putasset prodigendas. Ubi pecuniam Iustinianus
 accepisset ab iis, quibuscum pacisceretur, iam illis concidendos populos,
 provinciasque permittebat, ex quarum eversione divites ipsi futuri essent.
 Hi magno foenore acceptis mutuo praefectarum pretiis, ac de mensa pu-
 blica Caesari numeratis, cum in provinciis erant, iniquissimis modis accipie-
 bant subditos, ut servatis omni studio foeneratori tabulis, ad opes ipsi ma-
 gnas venirent; praesertim cum ob eam rem ne lege repetundarum vel poena
 tenerentur, eis timendum non foret, quin maior pro immanitate caedium ac
 rapinarum gloria speranda; quandoquidem eorum scelerum nomina iam illis
 industriae verterentur. Verum Iustinianus postquam horum quemque qui
 magistratus haberent, evasisse opulentissimum observasset, calumniis irretito
 omnes omnino pecunias illico detraxit. Legem scripserat, ut qui magistra-
 tus provinciasque peterent, sacramento profiterentur nullis se unquam ra-

τοὺς ἔσεσθαι, καὶ μήτε τι ἄλλο τῆς ἀρχῆς ἐνεκα μήτε λατρεύεσθαι.
 ἀράς τε πρὸς ἐπὶ βίαν, καὶ τὸν ἀρχαῖον ἀνδραγαθὸν ἀνδραγαθὸν
 ναὶ εἶναι, ἢν τις τῶν γενομένων ἐκείνῃ. ὅτι τὸ νόμον
 θέντες, ἀντιαντὸν αὐτοῖς μὲν τῶν γενομένων καὶ κατηραμέ-
 5 νων ἀκαρῶς, καὶ τῆς ἀπὸ τῶν αἰσχύνῃς ἀδεέστερον τὰ
 τιμήματα τῶν ἀρχῶν ἐν παραβίῃ, ἀλλ' ἐς τὸ δημόσιον τῆς ἀρ-
 ρας ἐπράττειν. οἱ δὲ τὰς ἀρχὰς ὠνήμενοι διωμότες πολλὸν
 πρότερον πάντα ἐσώλυν. ὕστερον δὲ καὶ ἄλλο τι ἐπετεργήσατο
 ἀκοῆς κρεῖσσον. τῶν ἀρχῶν, ὡς περ ἀξιώτατος ἐν τε Βυζαντίῳ D
 10 καὶ πόλεσι ταῖς ἄλλαις ὅτε εἶναι, οὐκέτι ἀπεμπολῶν ἐγὼ ἤπερ
 τὰ πρότερον, μισθωτοὺς δὲ διεκρινώμενος ἐχειροτόνει, ὥς ἀδ-
 τοῖς ὅτι δὴ μισθαροῦντας ἀποφέρειν αὐτῷ τὰ χωρὶς πάντα.
 καὶ δὲ τὴν μισθωσιν κεκομισμένοι ἀδεέστερον ἐμφοροῦντες ἐκ
 πύσης γῆς ἅπαντα ἔφερον καὶ περιόχετο μισθοφόροι ἐξουσία
 15 τῷ τῆς ἀρχῆς ὀνόματι καταληγέμενη τοὺς ὑπάρχοντες. ὅτι οὗτος ὁ
 βασιλεὺς ἀκριβολογούμενος τὸν ἅπαντα χρόνον ἐκείνῃ, ἐπὶ
 τοῖς πράγμασιν οἱ δὴ πάντων κατὰ τὸν ἀληθῆ λόγον μισθω- P 62
 τατοὶ ἦσαν, οὗτε τε τὸ κακὸν τοῦτο ἰσχυρατὸν κατεργάζοντο, οὐκ A 94
 ἔν ἀμέλει τὸν ἀπὸ τῆς πονηροῦς ἐπὶ τῆς ἀρχῆς κατεστῆκετο ἐς
 τοῦς τε αὐτοὺς τῆς δυνάμεως ἐξουσίᾳ τὴν καὶ τροπὴν ἐξήρχεν,
 ἰθαυμνίσαντες ὅτι οὕτως δὴ κακῶς τὸν ἀνδρῶπον φέροις
 ἐχωρῆσαι. ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς οἱ χρόνοι τῶν ἀρχῶν ἐκδεξάμενοι πόλ-
 λῶν τῶν περιόντι παρὲν ἰσχυρῶν, διηποροῦντο πρὸς ἀλλήλους οἱ
 ἄνθρωποι ὅτινα τρόπον οἱ πρόσθεν πονηροῦται δόξαντες τοσού-
 9 ἀπεμπολῶν ἀπεμπολεῖν AP. 12. ὅτι δὴ μισθαροῦντας Alem.
 οὐκ ἀμειψαροῦντας AP. ibid. Suspectum, Rursus.

pini foedaturos, nihilque daturus pro dignitate, vel accepturos, qui secus
 fecerant, diris omnibus more maiorum devoverentur. A lata lege vix annus
 abierat, cum ipse decreto, dirarum obnunciatione, pudoreque neglectis, dig-
 nitatem aud obsequere, sed palam in foro per summam impudentiam pretio di-
 venditaret; ac dignitatum licitatores periuri foedius quam antea omnia rape-
 rent. Denuum illud etiam excoogitavit, quod pene incredibile memoratu est;
 Byzantii atque municipiorum summos quosque magistratus haud amplius ve-
 nales habere collibuit; verum quosdam eis praeficere conductitios, apacta
 mercede, qui omnes ad eum locorum proventus conveherent. Illi accepto
 pendia undecumque terrarum per impudentiam susque deque trahebant om-
 nia compendebantque. Videres magistratum conductitium huc, atque illuc
 obsequere, praefatoque nomine dignitatis in provinciales saevientem. In
 magna in semper negotio Iustinianus habuit, nec sua illum fessellit industria;
 ut quae sine controversia consceleratissimi rebus praessent. Cum ergo
 primum nefarios ad dignitates evertit, eorumque improbitatem potestatis li-
 centia prodidit, perquam mirum visum est, si quidam terre posset malignita-
 tem humanum ingenium: at illos ubi longo intervallo successores suorum
 quaerebant homines, qui tandem visi priores illic longe diutiusque ab his

- τω παραλόγῳ, ἅτε αὐτοὶ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ γεγονότες ἐν τοῖς σφε-
B τέροις ἐπιτηδεύμασι, πρὸς τῶν ἐπιγεγενημένων ἴσσηθησαν, ἀν-
 θίς τε οἱ τρίτοι τοὺς δευτέρους ἐπετηκόντισαν πονηρίᾳ τῇ πάσῃ,
 καὶ μετ' ἐκείνους ἕτεροι τοῖς τῶν ἐγκλημάτων καινοτομήμασι ὄνο-
 μα χρηστὸν τοῖς θάσασσι προσετίθειντο. μηχανομένον δὲ τοῦ **5**
 κακοῦ πᾶσιν ἐκμεαθῆναι τῷ λόγῳ ἐνέβη ὅτι δὴ τοῖς ἀνθρώποις
 ἐπ' ἄπειρον μὲν ἡ πονηρία φύεσθαι εἴωθε, μαθήσει δὲ τῶν προ-
 γεγενημένων ἐκτροφεμένη καὶ τῇ τῆς παρουσίας ἐξουσίᾳ ἐς τὸ λυ-
 μαίνεσθαι τοῖς παραπίπτονσιν ἐξαγομένη ἐς τοσόνδε αἰὲ ἐξικνεῖσθαι
 δοκεῖ ἐς ὅσον δύναται ἡ τῶν βλαπτομένων σταθμᾶσθαι δόξα. **Ρω-10**
C μαίοις μὲν οὖν τὰ γε ἀμὰ τοῖς ἄρχουσι ταύτῃ πη εἶχε. πολλάκις
 δὲ καὶ Οὐννων πολέμιον στρατῷ ἀνδραποδίσασί τε καὶ ληισαμένοις
V 322 τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν οἱ Θουράων τε καὶ Ἰλλυριῶν στρατηγοὶ βεβου-
 λευμένοι ἀναχωροῦσιν ἐπιδήσεισθαι ἀνελήδυσαν, ἐπεὶ βασιλέως
 Ἰουστινιανοῦ γράμματα εἶδον, ἀπεροῦντα σφίσι τὴν ἐς τοὺς βαρ- **15**
 βάρους ἐπίδεσιν, ἀναγκαῖον αὐτῶν ἐς ἑμμάχίαν Ῥωμαίοις ὄντων
 ἐπὶ τοῖσιν ἰσὺς ἢ ἐπὶ ἄλλοις πολέμιον τιναί. καὶ ἀπ' αὐτοῦ
A 95 οἱ βάμβαροι οὗτοι ἐλήθοντο μὲν ὡς πολέμιοι καὶ ἡνδραποδίζοντο
 τοὺς τῆδε Ῥωμαίους, ξὺν τε τῇ ἄλλῃ λείᾳ καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις
 αἵτε φίλοι καὶ ἑμμάχοι Ῥωμαίοις ὄντες ἐπ' οἶκον ἀπεκομίζοντο.
D πολλάκις δὲ καὶ γεωργῶν τῶν ἐνταῦθά τινες, παίδων τε σφετέρων
 καὶ γυναικῶν πόθῳ ἐξηνδραποδισμένων ἡγμένοι, ἀδρόοι τε γεγεν-
 ῃμένοι ἀναχωροῦσι πολλοὺς κτείναντες, καὶ αὐτῶν τοὺς ἵππους ἴσχυ-

2. ἐπιγεγενημένων Reisk. ἐπιγεγενησμένων A. ἐπιγεγενημένων vel
 ἐπιγεγενησμένων Alem. 8. παρουσίας ἐξουσίας παρουσιας vel
 ἀρχῆς ἐξουσία Reisk. ἐξουσίας περιουσία Alem. 15. ἀπεροῦντα
 Alem. ἀπερ οὖν τὰ AP. 19. ξὺν τε Reisk. ξὺν δὲ AP.
 23. ἀναχωροῦσι ἀναχωροῦντας Alem. ἐπιδήσεισθαι pro γεγεννημένοι
 Reisk. ibid. καὶ αὐτῶν Pm. καὶ om. AP.

tantopere vincerentur, ut boni probive ab ipsis iam factis haberi possent
 tertii vero, et ab his alii deinceps sic priorum debilitarunt facinora, nova ro-
 bustioris improbitatis industria, ut illis optimum nomen famamque concilia-
 rint. Sic vero publicis gravescentibus malis, periculo compertum est, nul-
 lis circumscribi certis terminis humanam improbitatem, quae si maiorum ex-
 emplo coalescat, atque dignitatis licentia in subditorum pernecium exeratur,
 quo tandem possit evadere non nisi afflictorum aerumnis perpendi queat.
 Romanis hoc statu res magistratum fuit. Saepe accidit, ut Hunnos in Ro-
 manorum praedatoria manu grassantes, iam iamque recessuros, Thracum,
 atque Illyriorum duces aggredi constituerint, simul acceptis a Iustiniano ea
 super re litteris, utpote socii imperii Romani, atque adversus Gotthos alios-
 que Romani nominis hostes, bellorum participes. Barbari ea data opportu-
 nitate hostilem in modum Romanis afflictis domum sociali securitate redeunt
 abacta praeda atque captivis. Verum agrestes liberorum atque coniugum
 captivarum pietate stimulati, facto agmine abeuntes barbaros insectantur,

σαν ξὺν πάσῃ ἀφελέσθαι τῇ λείῃ, πραγμάτων μέντοι ἐς πείραν ἔλθον ἐνθένδε δυσκόλων. ἐκ Βυζαντίου γάρ τινες ἐσταλμένοι ἀ-
κλίσθαι τε αὐτῶν καὶ λωβᾶσθαι τὰ σώματα καὶ χρήμασι ζημιῶν
οὐδεμιᾷ ὀκνήσει ἤξιον, ἕως τοὺς ἵππους ἅπαντας δοῖεν οὐσπερ
5 τοὺς βαρβάρους ἀφείλοντο.

κβ'. Ἦνικα δὲ βασιλεὺς τε καὶ Θεοδώρα τὸν Καππαδόκην P 63
Ἰωάννην ἀντίλον, ἀντικαθιστάναι μὲν ἐς τιμὴν τὴν αὐτοῦ ἤθελον,
ἄνδρα δὲ τινα πονηρότερον εὖρεῖν ἐπὶ κοινῆς ἐποιοῦντο, περισκο-
ποῦμενοί τε τὸ τοιοῦτο τῆς τυραννίδος ὄργανον καὶ ἀπάσας διερε-
10 νῶντες τὰς τῶν ἀνθρώπων γνώμης, ὅπως ἔτι θῶσσον τοὺς ὑπη-
κόους ἀπολεῖν δύνωνται. ἐν μὲν οὖν τῷ παρυστίῳ Θεόδοτον
ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς κατέστησαν, ἄνδρα οὐ καλοῖσθαι μὲν,
οὐ σφόδρα δὲ ἀρέσκειν αὐτοῖς ἱκανὸν γεγονότα. ὕστερον δὲ ἅπαν
διερενόμενοι περισήχοντο. εἶρον δὲ παρὰ δόξαν ἀργηράμοισθον B
15 τινα Πέτρον ὀνόματι, Σέρον γένος, ὅνπερ ἐπέκλησιν Βυζαντινὴν
ἐκάλουν· ὃς πάλαι μὲν ἐπὶ τῆς τοῦ χαλκοῦ τραπέζης καθήμενος
κέρδη ἀσχερότατα ἐκ ταύτης δὴ ἐπορίζετο τῆς ἐργασίας, τὴν περὶ
τοὺς ὀβολοὺς κλοπὴν εὖ μάλα τεχνίζων καὶ τοὺς αὐτῷ ξημβάλλον-
τας αἰετῶ τῶν δικτύων τάχῃ ἐκχοῦσιν. δεξιὸς γὰρ ἦν κλέψαι
20 μὲν τὰ τῶν αὐτῷ περιπεπτωκότων ἀναιδῆν, ἄλλους δὲ ὁμοῦσαι καὶ
τῶν χειρῶν τὸ ἀπάρτημα τῇ τῆς γλώττης περικαλῆναι θράσει. C
ἐν δὲ τοῖς τῶν ὑπαρχῶν στρατοῦσι καταλιχθείς ἐς πλούσιον A 96

3. ζημιῶν. Alem. P. ζημιαν A. 7. ἀντικαθιστάναι μὲν. Adde
ἐξον. vel tale quid. Alem. 8. ἐπὶ κρητῆς? διὰ κρητῆς? Heisk.
ibid. [ποιοῦντο] ἐν σκοπῇ ἐποιοῦντο Alem. 9. καὶ διὰ. Heisk.
Abergt καὶ. 13. ἅπαν] ἅπαντας Alem. ἅπαντα Pm. 15. τινα
Alem. P. τε A. 20. μὲν τὰ Alem. μετὰ A et Suidas s. Θεο-
δότος μὲν P.

trucidant, captivae illorum iumentis sarcinariis praedas redimunt. At perin-
commode res haec illis cecidit; nam Byzantio missi, satellites, horum agre-
stium virgis, vulneribus cruciari corpora, fortunas atterere, quoad capta
barbarorum iumenta redderentur.

22. Posteaquam Iustinianus, Theodoraque Ioannem Cappadociam per-
diderunt, successorem loci quaesierunt alium, atque in communi conspectu
singulorum ingenii curarunt suae tyrannidis, et subiectorum exitii ministerium
hominem perversissimum. Interim Theodotum in eo gradu collocant, haud
laudandis moribus virum, non iis tamen, quibus prorsus illis perpleret.
Tandem observatis omnibus, forte oblatu illis est Petrus quidam, genere Sy-
rus, cognomento Barsymes nummularius; is apud mensam aerariam olim assi-
dens, quaestus ex aere circumforaneo foedissimos fecerat, perquam ingeniosa
arte circumveniens exactores obolaribus furtis micantium digitorum celeritate
interceptis; in quo tanta fuit industria et impudentia, ut cum arrehe-
retur, deieret, labentibusque digitis casum, et quidem audaciter, subiberet.
His inter praetorianos milites adscriptus eo improbitatis pervenit, ut Theo-

ἀποπύας ἐκλάκεν ὥστε Θεοδότῳ ἀρέσκειν τε ἐν τοῖς μάλιστα καὶ
 ἐς τῶν ἀδίκων αὐτῇ βουλευμάτων ῥήστα ὑπουργεῖν τὰ ἀμήχανα.
 διὰ δὲ Θεόδοτον μὲν, ὄνπερ μετὰ τὸν Καππαδόκην καταστησά-
 μενοι ἔτυχον, τῆς τιμῆς αὐτίκα παρέλυσαν, Πέτρον δὲ ταύτῃ ἐπέ-
 στησαν, ὥπερ αὐτοῖν διεπράξατο κατὰ νοῦν ἅπαντα. τοὺς τε 5
 γὰρ στρατευομένους ἀποστερῶν τὰς ξυντάξεις ἀπάσας οὔτε μί-
 σχυνθεις οὔτε δέϊσας πώποτε ὤφθη, ἀλλὰ καὶ ὠνίους τὰς ἀρχὰς
 ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον προὔθηκεν, ἀτιμότερας τε αὐτὰς κατωστη-
 σάμενος ἀπεδίδοτο τοῖς ταύτην δὴ οὐκ ἀποκνοῦσιν τὴν ἀνοσίῳ
 ἐμπορίζεσθαι πρῶτον, ἐφίεις διαροήδην τοῖς τὰς ἀρχὰς ὠήσασμέ- 10
 τοις ταῖς τῶν ἀρχομένων ψυχαῖς τε καὶ οὐδαίς ἢ βοδλῶντο χρή-
 σασθαι. αὐτῷ τε γὰρ εὐδὺς καὶ τῷ τῆς χώρας καταβεβληκότι
 τὸ τίμημα ἢ τοῦ σὺλᾶν τε καὶ ἄλλως ἀρπάζειν ἐξουσία ξονέκετο.
 καὶ προήει μὲν ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῆς πολιτείας ἢ τῶν βίων ὠνῇ,
 ἐπαρτίειό τε τὸ συμβόλαιον τῆς τῶν πόλεων διαφθορᾶς, ἐν τε 15
 τῶν δικαστηρίων τοῖς προὔχουσι καὶ τῷ δημοσίῳ τῆς ἀγορᾶς
 περιόρχετο ληστής ἐννομος, ὄνομα τὴν πρῶτον τιθεὶς τὴν σὺλλογὴν
 P 64 τῶν ἐπὶ τοῖς τίμημασι τῆς ἀρχῆς καταβεβλημένων χρημάτων, οὐκ
 ἐχούσης τινα ἐλαίδα τῆς τῶν ἡμαρτανομένων ἐπιστροφῆς. ἐκ
 πάντων δὲ τῶν τῇ ἀρχῇ ὑπηρετούντων, πολλῶν τε καὶ δοξίμων 20
 ὄντων, τοὺς πονηροὺς αἰεὶ ἐς αὐτὸν εἴλκε. τοῦτο δὲ οὐκ αὐτὸς
 V 323 ἐξήμαρτε μόνος, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ταύτην πρότερόν τε καὶ ὕστερον
 τὴν τιμὴν ἔσχον. ἡμαρτάνετο δὲ τοιοῦτο κἂν τῇ τοῦ μεγίστου
 κυλομένη ἀρχῇ κἂν τοῖς παλατίοις, οἳ δὲ ἀμφὶ τε τοὺς θησαυ-

14. τοῦ κεφαλαίου] Id est Iustiniani. REISK. Praefecti praetorii vel
 imperatoris. MALT. 15. πόλεων Alem. P. πολειών A. 19. ἐκ
 Alem. P. καὶ A.

potae si quis unquam arrideret, facilemque se praebere ad viam nefarii eius
 consilii invenendam. Quare Theodoto Cappadocis successore a dignitate
 amoto, Petrum ejdem praeficiunt; a quo sibi omnia ex sententia constituerentur.
 Principio is militem stipendio privare castrensi nullo pudore, vel metu
 aliquando visus est; deinde modus quam antea venum dignitates exposuit;
 impia negotiationem capessentibus pretio dedit vilior; provincialium for-
 tunas et animas istorum cupiditatibus plane concessit; sibi provinciaeque
 emptori, post numeratam pecuniam furandi rapiendive omni permissa pote-
 state. Ex reipublicae capite procedebat animarum nundatio. Conventa
 illa de profigandis urbibus in primariis tribunalibus, vel publico in foro agita-
 ta; ac tum in provinciam recessit grassator legitimus, nomine collector, cor-
 rasurus pecuniam pro adepta dignitate solutam, saevitia in fontes implacabili.
 Tandem Petrus ex sui officii ministeriis, quorum plurimi erant probati, ta-
 men impios ipse adhibuit; idque non ab eo solum peccatum est, sed ab
 aliis etiam, qui cum antea, tum post id temporis eam dignitatem attigeret;
 eademque minister officiorum commisit, commisere palatini largitionales,
 privatorumque ac patrimoniales; demum omnes urbani, et municipales magi-

ροδός, καὶ τὰ περιβύτια καλούμενα τὸ τε πατριμόνιον ἐπιτελεῖν αἱ 97
 τὴν ὑπουργίαν ἐβόθυσιν, ἐν πάσαις τε συλλήβδην εἰπεῖν ταῖς ἐν
 Βασιλείᾳ καὶ πόλεσι ταῖς ἄλλαις τεταγμέναις ἀρχαῖς. ἔς οὐ γὰρ
 οὐδὲ ὁ τυραννος τὰ πράγματα διωκῆσάτο ἐν ἀρχῇ ἐκάστη πρὸς αὐτὸς
 5 ὑπηρετοῦσαι προσήκοντας πόρους πῇ μὲν αὐτὸς, πῇ δὲ ὁ τὴν τιμὴν
 ἔχει προδραποιοῦντο οὐδενὶ λόγῳ, οἱ τε αὐτοῖς ἐπιτάττουσιν ὑπουρ-
 γοῦντες πενόμενι τὰ ἔσχατα πάντα τοῦτον τὸν χρόνον δουλοπρε-
 πέστατα ὑπουργεῖν ἡναγκάζοντο. σίτον δὲ πολλοῦ κομιδῇ ἐς Λυ- B
 ζάντιον κεκομισμένον ἔρασηται μὲν ὁ πλείστος ἤδη, αὐτὸς δὲ τοῦ-
 10 τὸν ἄλλοις ταῖς ἐραῖς ἐπέβαλλε κατὰ λόγον ἐκάστη, καίπερ οὐχ
 ἔχοντα ἐπιτηδεύειν εἰς βρώσιν ἀνθρώπων, ἐπέβαλλέ τε, οὐχ ἥπερ
 ἀποδίδουσαι τὸν κάλλιστον σίτον εἰῶδει, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄξιω-
 τερόν, ἦν τε τοῖς ὠνομένοις ἐπάναγκες χρήματα μεγάλα ποσέμε- C
 νοῖς ἐπὶ τιμῇμασι φορτικωτάτοις, εἴτω τὸν σίτον ἐς τὴν Ἑλλάδα
 15 σαν ἢ ἐς τινὰ ὑδροχόην ἀπορριπτεῖν. ἐπεὶ δὲ καὶ σίτον ἀκρίφ-
 νοὺς τε καὶ οὐκ ὀψιθέσιμος μέγα τι πληθὸς ἐνταῦθα ἀπέκειτο,
 καὶ τοῦτο πλείστοις τῶν πόλεων ταῖς σίτον ὑποσπανιζούσαις ἀπεμ-
 πολᾶν ἔγινε. ταύτῃ γὰρ διπλάσια τὰ χρήματα ἐποίησεν ἥπερ τοῖς
 ὑποτελέουσι τὸ δημόσιον ὑπὲρ τουτοῦ τοῦ σίτου τὰ πρότερον ἐλεό-
 20 γιστο. ἄλλ'. ἐπεὶ ἐς νέωτα οὐκέτι ὁμοίως ἢ πῶν καρπῶν ποσὴ
 ἤκμαζεν, ἐνδεστερώς δὴ ἢ κατὰ τὴν χρείαν ἐς Βυζάντιον ὁ σιτα-
 γωγὸς ὁτόλος ἀφίκετο, Πέτρος τοῖς παροῦσι διαπορούμενος, ἐκ
 τῶν ἐν τε Βιθυνίᾳ καὶ Φρυγίᾳ καὶ Θράκῃ χωρίων περᾶσθαι D

15. ὑδροχόην Alem. ὑδροχόαν AP. 17. πλείστοις τῶν πόλεων
 Alem. P. πλείδων τῶν πολεμίων A. *ibid.* ἀπεμολᾶν Alem.
 ἀπεμολεῖν AP. 18. ἥπερ Alem. P. ἥπερ A. 19. τουτοῦ
 Alem. P. τουτοῦ δὲ A. 21. ἤκμαζεν Alem. P. ἡ ἀκμάζειν A.
 22. ἢ τῶν add. Alem. 23. περᾶσθαι Alem. περᾶσθαι AP.
 et Suidas s. συνωνή.

stratus. Ex quo enim tyrannus hic rempublicam cepit, cuiusque dignitatis ministerium merces vel ab eo, vel a praefectis per scelus intercepta est; ipsique coacti nihilominus sunt tanquam vilissima mancipia, summa licet pressi egestate illis imperitantibus toto hoc tempore deservire. Frumenti Byzantium largissime importati maxima iam pars computruerat; id ipse licet hominibus cibo non esset, pro rata parte atque portione civitatibus orientis emendum imperat longe maiore pretio quam optimum quodque esset. Oppidani emptores in eam fortunam devenerant, ut iniquo coemptum pretio triticum denique in mare vel cloacas abicerent. Quod vero integrum et incorruptum illudque copiosissimum Byzantii servabatur, quae annonae difficultate laborarent urbibus vendendum curat duplo quam frumentariis provinciis vectigali publice constitutum fuerat. Ubi vero proximo anno arctior annona fuit, et frumentaria classis tenuior quam pro necessitudine Byzantium appulsi, Petrus in his angustiis remedii inops atque consilii, tamen ex Bithyniae, Phrygiae Thraciaeque agris magnam annonae copiam curat exportandam, coa-

μέγα τι χορήμια σίτου ἤξιον. ἦν τε ἀναγκαῖον τοῖς ταύτῃ οἰ-
 καῖσι μέγροι μὲν ἐς τὴν θάλασσαν πόνοι πολλοὶ τὰ φορτία φέρειν,
 A 89 ἐς Βυζάντιον δὲ ἕδν κινδύνῳ αὐτὰ ἐκκομίζεσθαι καὶ βουχία μὲν
 τιμήματα δῆθεν τῷ λόγῳ πρὸς αὐτοῦ φέρεσθαι, τὴν ζημίαν δὲ
 αὐτοῖς ἐς τοσούτους μεγέθους καθίστασθαι ὥστε ἀγαπᾶν ἦν τις αὐ- 5
 τοὺς ἐὼν τὸν τε σίτον τῷ δημοσίῳ χαρίζεσθαι καὶ τίμημα ἕτερον
 ἐπὶ αὐτοῦ κατατιθέναι. τοῦτ' ἔστι τὸ ἄχθος ὅπερ καλεῖν συν-
 ὠνὴν νενομίσασιν. ἐπεὶ δὲ οὐδ' ὥς σίτος ἐν Βυζαντίῳ κατὰ τὴν
 χορίαν ἱκανὸς ἐγεγόνει, πολλοὶ τὸ πρᾶγμα ἐς βασιλεῦς διέβαλλον.
 ἅμα δὲ καὶ οἱ στρατευόμενοι σχεδὸν τι ἅπαντες, ἅτε τὰς εἰσθυίας 10
 οὐ κεκομισμένοι ξυντάξεις, θορόβῳ τε ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ ταραχῇ
 πολλῇ εἶχοντο. βασιλεὺς μὲν οὖν ἤδη τε αὐτῷ χαλεπὸς ἔχειν
 ἔδοξε καὶ παραλύνει αὐτὸν τῆς ἀρχῆς ἥδε διὰ τε ταῦτα ἄπερ
 P 65 ἐρρήθη καὶ ὅτι χορήματα δαιμονίως μεγάλα ἠκηκόει αὐτῷ ἀποκε-
 κρῆσθαι, ἄπερ ἐκ τοῦ δημοσίου σεσληκῶς ἔνυχε. καὶ ἦν δὲ οὐ- 15
 τως. Θεοδώρῳ δὲ τὸν ἄνδρα οὐκ εἶα. ἐκτόπως γὰρ τὸν Βαρσά-
 μην ἠγάπα. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τῆς τε πονηρίας ἔνεκα καὶ τοῦ τοῖς κα-
 τήκοις διαφερόντως λυμάνεσθαι. αὐτὴ τε γὰρ ὡμοιότης ἦν καὶ
 ἀπανθρωπίας ἀτεχνῶς ἐμπλεως καὶ τινὲς ὑπονοεῖν τινος ἤξιον τὰ
 ἐς τὸν τρόπον αὐτῇ ὥς μάλιστα ἐπιτηδείως ἔχειν. φασὶ δὲ αὐ- 20
 τὴν καὶ καταμαγευθεῖσαν πρὸς τοῦ Πέτρου ἀκούσιον αὐτῷ ἐννοί-
 κως ἔχειν. περὶ τε γὰρ τοὺς φαρμακείας καὶ τὰ δαιμόνια περιέρ-
 γως ἐσπονδάκει ὁ Βαρσάμης οὗτος, καὶ τοὺς καλονμένους μανι-
 χαίους ἐτεθήκει τε καὶ αὐτῶν προστατεῖν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς οὐδαμῇ
 B ἀπήξιον. καίτοι καὶ ταῦτα ἡ βασιλεὺς ἀκούσασα οὐ μεθήκε τὴν 25

6. τῷ δημοσίῳ Suidas. σίκω δημοσίῳ AP.

7. συνὠνὴν Suidas.

δυναμὴν AP.

ctia colonis eam ad maritima primum loca magno labore, deinde non minore
 periculo, Byzantium convehere; pretia pro re vilissima accipere, damnum
 deinde tum grande referre, ut potius haberent frumento publicis torreis con-
 donato pretium insuper duplum persolvere. Hoc onus vocari annonæ consue-
 vit. Cum vero ad urbis necessitatem neque hæc satis frumentatio sufficeret,
 plerique rem ad imperatorem deferunt, omnesque fere ordines militares, aere
 de quo tumulantur per civitatem, turbasque concitant, sic ut iracior iam illi
 quædam heret; magistratum etiam de causis adempturus, et quod haud vana
 fama audisset, plane grandes ei divitias esse in latebris ex pecunia. Verum
 cohibitis coniugem Theodora, ut quæ Barsámen impotentem amaret, et de
 malis artibus, ut ego quidem reor, deque insigni adversus subiectos saevitia.
 Nam cum ipsa in primis esset animo ad crudelitatem commota, et persus
 plena inhumanitate, sic et moribus coniugum, ut habere ipsos cura-
 vit. Sed alia fama est; Petrum sibi Theodoræ animum, quin alienum
 praestigis deyinxisse, utpote qui impense operam veneficis ac hæmonibus
 dedisset, et de his studiis Manichæos suspiceret, eisque palam praesidio esse

ἐς τὸν ἀνθρώπον ἐνόησαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐτι διὰ ταῦτα περιστέλλειν
 τε καὶ ἀγαπᾶν ἔγνω. μάχους τε γὰρ καὶ φαρμακικοῖσι καὶ αὐτῇ
 ἐμύλυσσεν ἐκ παιδός, ὥστε τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῇ ἐς τοῦτο
 ἀφόντισεν, διαβίῳ πιστεύουσά τε τῷ πράγματι τούτῳ καὶ αὐτῇ τὸ A 99
 5 θαρσαίνει ἐς αἰὶ ἐχούσα. λέγουσι δὲ καὶ τὸν Ἰουστινιανὸν οὐ το-
 σούτων θωπεύονσαν χειροῇθι ποιεῖσασθαι, ὥσον τῇ ἐκ τῶν δαιμό-
 νιων ἀνάγκη. οὐ γὰρ τις ἦν εὐφρων ἢ δίκαιος ὅδε ἄνθρωπος ἢ ἐς τὸ
 ἀγαθὸν βέβαιος, ὥστε κρείσσων ποτὲ τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς εἶναι,
 ἀλλὰ ὁνίων μὲν καὶ χρημάτων ἔσχατος διαμαρτυρῶν ἦσαν, τοῖς δὲ
 10 αὐτῶν ἐξαπατῶσι καὶ κολακεύουσιν οὐ χαλεπῶς εἰκων. ἐν τε
 πράξεσι ταῖς μάλιστα οἱ ἐσπονδασμέναις μετεβάλλετό τε οὐδενὶ C
 λόγῳ καὶ κοινοῦ ἐνδελεχέστατα ἐμπερὶς ἐγγράφει. ταῦτά τοι
 οὐδὲ τις τῶν αὐτοῦ ἐγγράφων ἢ ἄλλως γνωρίμων ἐλπίδα τινὰ ποτε
 ἀσφαλῆ ἐπ' αὐτῷ ἔσχεν, ἀλλὰ μετὰ νουσιότητι αὐτῷ ἐς αἰὶ τῆς ἐς V 324
 15 τὰ ἐπιτηδεύματα ἐβόηοντο γνώμης. οὕτω τε καὶ τοῖς φαρμακεύ-
 σιν, ὅπερ ἐροῖθι, ἐξέφοδος ὢν καὶ τῇ Θεοδώρῳ πόνῳ οὐδενὶ
 ἐποχείριος ἐγγράφει, καὶ ἀπ' αὐτοῦ μάλιστα ἡ βασίλεις ὥστε σπου-
 δαῖον τὰ τοιαῦτα Πέτρον ὄντα ὑπερηγᾶν. ἀρχῆς μὲν οὖν ἤς τὰ
 πρότερον εἶχε βασιλεὺς αὐτὸν παρέλκεν μόλις, Θεοδώρου τε ἐγκρι-
 20 τῆς οὐ πολλῷ πρότερον ἀρχοῦ τῶν Θηραρῶν αὐτῷ κατεστή-
 σατο. Ἰωάννην παραλταῖς ταύτης δὴ τῆς τιμῆς, ὅπερ αὐτῇ
 παρελήφως μισθὸν πον, ὀλίγοις πρότερον ἔχεν. ἦν δὲ οὗτος ὁ D
 ἀνὴρ γένος μὲν Παλαιστίνος, πόλις δὲ καὶ ἀγαθὸς ἄνθρωπος, καὶ
 οὐδὲ πωρὶσθῆναι χρημάτων ἰδικῶν πόρους εἰδὼς, οὐδὲ τῷ ληγ-

23. ὁ ἀνὴρ ὁ ὅμ. AP. ἰδὲ γένος Alem. P. γενόμενος A.
 ἰδὲ Παλαιστίνος Aleut. Παλαιστίναιος AP.

non dubitaret, idque licet non ignoraret Augusta, benevolentiae tamen in
 eum nihil remisit, quin ea re humanius complectebatur, ac diligebat, ut quae
 ab ineunte aetate cum magis atque veneficis (sua huc arte adacta) consueverat
 huic rei fidem habens, et ea nunquam non treta. Namque Iustiniano non
 tam delinquentis quam, ut ferunt, daemonum vi mansueti usa est atque
 tractabili. Certe vir ille neque ea solertia fuit, neque ingenio ad iustitiam
 bonumque ita composito, ut his minus pateret insidiis, quin animo caedibus
 et avaritia plane prostrato, adulationibus atque deceptionibus exposito, et
 gravissimis in rebus facili non secus ac pulvisculis uteretur, ut nulla propin-
 quis vel amicis in illo firma certaue spes ostenderetur; mente denique huc
 atque illuc in incerto negotiorum vaga; sane veneficis aggredientibus, et ex-
 pugnantibus Theodora periclitantibus. Quare Petrum ab his artibus instru-
 ctum amavit Augusta ut quae maxime; quem licet imperator vix aegre de
 praetoriana praefectura tandem dimisisset, paulo post nitente Theodora ae-
 rario praefecit, ea dignitate Iohanni abrogata, qui paucis ante mensibus illam
 susceperat. Is erat genere Palaestinus insigni vir mansuetudine ac probi-
 tate, qui ne in re quidem familiari instituere sibi quaestum sciverit, neque

νήμενος πρόποτε τῶν πάντων ἀνθρώπων. ἀμέλει καὶ διαφερόν-
τως ἡγάπων αὐτὸν ὁ λεῶς ἅπας. διὰ τοι τοῦτο Ἰουστινιανὸν τε
καὶ τὴν ὁμόθυγα σὺδαμῃ ἤρεσκειν, ὅπερ ἐπειδὴ τῶν σφίσιν ἐπουρ-
γοῦντων καλὸν τε καὶ ἀγαθὸν παρὰ δόξαν τινὰ ἴδαιεν, ἡγηγῶντες
A 100 καὶ δυσφοροῦμενοι ἐς τὰ μάλιστα πάσῃ μηχανῇ αὐτὸν ὅτι τάχιστα⁵
διωθεῖσθαι ἐν σπουδῇ ἐποιοῦντο. οὕτω γοῦν καὶ τοῦτον τὸν Ἰω-
άννην ὁ Πέτρος ἐκδεξάμενος θησαυρῶν τε τῶν βασιλικῶν προὔστη
P 66 καὶ συμφροῶν αὐδὶς μεγάλων αἰτιωτάτος ἡλασι γέγονεν. ἀπο-
τεινόμενος γὰρ τῶν χρημάτων τὸ πλείστον μέρος, ἅπερ ἐν παρυ-
ψυχῇς λόγῳ πολλοῖς χορηγεῖσθαι ἀνὰ πᾶν ἔτος πρὸς βασιλέως ἐκ¹⁰
παλαιοῦ διατέτακται, αὐτὸς μὲν τοῖς δημοσίοις οὐ δίδον ἐπιούτει
καὶ μοῖραν ἐνδένδε βασιλεῖ ἀνέφερεν. οἱ δὲ τὰ χρήματα περιηρη-
μένοι ἐν πένθει μεγάλῳ περιεκάθηντο, ἐπεὶ καὶ τὸ χορησοῦν νό-
μισμα οὐχ ἥπερ εἰώθει ἐκφέρειν ἤξιον, ἀλλ' ἔλασσαν αὐτὸ κατα-
στησάμενος, πρῶγμα οὐδεπώποτε γεγὼνός πρότερον. τὰ μὲν¹⁵
ἄμφι τοῖς ἄρχονσι βασιλεῖ ταύτῃ πη εἶχεν. ὅπως δὲ τοὺς τὰ χω-
ρία κεκτημένους πανταχοῦ πη διέφθειρεν ἐρῶν ἐρχομαι. ἀπέχρη-
μὲν οὖν ἡμῖν εἰπεῖν τῶν ἐς τὰς πόλεις ἀπάσης στελλομένων ἀρ-
χόντων ἐπιμνησθεῖσιν οὐ πολλῷ πρότερον καὶ τούτων δὴ τῶν ἀν-
θρώπων σημεῖναι τὰ πάθη. πρώτους γὰρ οἱ ἀνθρώποι οὗτοι τοὺς²⁰
τῶν χωρίων κυρίους βιάζομενοι ἐληίζοντο, καὶ ὥς δὲ τᾶλλα ἃ εἴ-
ρηται πάντα.

B κα/. Πρῶτα μὲν εἰδισμένον ὃν ἐκ παλαιοῦ ἕκαστον τῆς Ρω-
μαίων ἀρχὴν ἔχοντα οὐχ ἕκαστος μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλάνικς τοῖς τῶν

14. ἡξιον Reisk. ~~ἐξέχον~~ AP. 16. πη] πῶ AP. 18. εἰπεῖν
delet Alem. οὐδὲν ἄλλο εἰπεῖν Reisk. 20. σημεῖναι] σημεῖναι
Reisk. ~~ibid.~~ οὗτοι Alem. P. οὕτω A. 21. εἰρηται Alem.
εἰρηται AP.

ullam aliquando hominum haeserit. Quare quemadmodum in oculis erat mul-
titudinis, ita Iustiniano ac Theodorae inimice gratus; qui uti quemque ex
administris bonum proboque praeter opinionem experti sunt, hunc penitus
stomachati aversatique omni curarunt studio quamque citissime abigendum.
Ergo Petrus post Ioannem acriario praefectus, magnarum omnibus fuit cala-
mitatum auctor, maxima ex parte imminuta pecunia, quae sublevandis multo-
rum rebus prisco more, institutoque Caesaris quotannis impartienda erat; ex
hoc aere publico sua ad principem parte delata, iniquas sibi opes hic invenit;
interim in squalore iacuerunt, quibus extenuata ea foret largitio. Aureum
item numisma, quod nunquam antea facilitatum est, cudit minus, et erogavit.
Haec magistratum facies sub hoc principe fuit. Quemadmodum vero praedi-
orum possessoribus corruptum iverit rem, dicam; licet istorum explican-
dis aerumnis vel ea sat essent, quae de praefectis in provincias discedenti-
bus paulo ante commemoravi; cum ante alia omnia, quae narraui, ii prae-
diorum dominos per vim diripiendos turarent.

23. Fuit Romanis imperatoribus mos perantiquus, ut quae superessent

δημοσίων ὀφλημάτων· λειψάνοις τοὺς κατακόους δωρεῖσθαι πύ-
 τας, τοῦ μήτε τοὺς ἀπορουμένους τε καὶ ὅθεν ἂν ἐκύνοιεν τὰ λεί-
 ψανα ταῦτα· οὐδαμῇ ἔχοντας διηλεκτές ἀπεπλήγεσθαι μήτε τοῖς
 φορολόγοις σκῆψις παρέχεσθαι, συκοφαντεῖν ἔγγιστοι τῶν τοῦ
 5 φόρου προερχομένων τοὺς οὐδὲν ὀφειλόντας, οὗτος ἐς δύο καὶ τριμύοντα
 ἔτων χρόνον οὐδὲν τοιοῦτο ἐς τοὺς κατηγόρους εἰργάσασθαι. καὶ A 101
 ἀπ' αὐτοῦ τοῦ μὲν ἀπορουμένοις ἀναγκαῖον ἦν ἀποδράναι τε γῆν C
 καὶ μήκει ἐπιανέναι. καὶ αἱ συκοφάνται τοὺς ἐπιεικτερόους
 ἀπέκναιον κατηγορίαν ἐπιανύοντες, ἅτε τὸ τέλος ἐνδεστέρω· ἐκ
 10 παλαιῶν καταβάλλοντες τῆς ἐκκειμένης τῷ χωρίῳ φορᾶς· οὐ
 γὰρ ὅσοι οἱ ταλαιπωροὶ τὴν καινὴν τοῦ φόρου ἀπαγωγὴν ἐδέδει-
 σαν, ἀλλὰ καὶ χρόνων τοσούτων τὸ πλῆθος οὐδὲν προσήκον
 βυρύνεσθαι φόροις. πολλοὶ γοῦν ἀμέλει τὰ σφέτερά αὐτῶν, τοῖς
 συκοφάνταις ἢ τοῖς δημοσίῳ προέμενοι ἀπηλλάσσοντο. ἐπειτα
 15 δὲ Μήδων μὲν καὶ Σαρακηνῶν τῆς Ἀσίας γῆν τὴν πολλήν, τῶν D
 δὲ δὴ Ὀθύνων καὶ Σαλαβηνῶν ξύμπασαν Εὐρώπην λήψαμένων,
 καὶ τῶν ὀφλειῶν τὰς μὲν κατελόντων εἰς ἑδαφος, τὰς δὲ ἀργυρο-
 λογήσαντων ἐς τὸ ἀκριβές μάλιστα, τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἑξάνδρα-
 ποδῶντων ἐν χρήμασι πῦσιν, ἑρημόν τε τῶν οἰκητόρων κατα-
 20 στησαμένων χρόαν ἐκάστην ταῖς καθ' ἡμέραν ἐπιδρομαῖς, φόρον
 μὲν οὐδὲν τῶν ἀπάντων ἀφῆκε, πλήν γε δὴ ὅσον ἐναντιοῦ ταῖς
 ἀλούσαις τῶν ὀφλειῶν μόνον. καίτοι εἰ καθάπερ Ἀνυστάσιος βα- V 325
 σιλεὺς ἐπτάετες ταῖς ἀλούσαις τὰ τέλη ἐπιψωρεῖν ἔργον, οἷμαι δ' P 67

8. τοὺς ἐκ. Alem. P. καὶ ἐκ. A.

15. γῆν τὴν] γῆν recte delet

Reisk.

16. ξύμπασαν P. καὶ ξύμπασαν A. καὶ Γότθων (vel Ἄντων) ξυμπασαν Alem.

aeris alieni publici partes tenuiores, harum remissionem non semel, sed ite-
 rum ac saepius subditis darent, ne qui attritis fortunis nomina sua dissolven-
 do non essent, perpetuo in his angustiis versarentur, neve improbitate exagi-
 tandi vectigales ansam quaestores haberent. Hic autem princeps viginti annos
 duos atque triginta nihil tale subiectis condonavit; ob id egentibus desperato
 reditu fugiendum erat, probi quique a calumniatoribus urgeri interminanti-
 bus accusationes tanquam olim persolutis publicis minus quam ad constan-
 tum praedii tributum. Quare miseri non tam novam vectigalis impositionem
 veriti quam longissimi temporis gravem atque iniquam exactionem, csimino-
 sis hominibus vel discis suis praediis cessare. Praeterea Asia magna ex parte
 Persarum et Saracenorum armis, Europa universa Hunnorum atque Scylabe-
 norum populationibus belloque Gotthico devastatis, aequatis solo urbibus,
 accisis penitus opibus, populis in servitutem cum fortunis abductis, direptis
 quotidie regionibus, et ab colonis desertis; nullas tamen Iustinianus, nisi
 captas ipsas urbes duntaxat a vectigalibus liberas, idque omnino per annum
 esse voluit. Qui, si vel septennalem, ut Anastasius imperator, illis indol-
 easset publicorum dissolutionem, ne sic quidem satis pro rei ac temporis con-

Procopius III.

ἂν αὐτὸν πεποιθῆσθαι τὰ δέοντα· ἐπεὶ Καβιάδης μὲν
 ταῖς οἰκοδομίαις ὥς ἥκιστα λυμηνάμενος ἀπὼν ἦρχετο, Χόσροης
 δὲ ἅπαντα πυρπολήσας καθείλεν εἰς ἕδαφος· μέλλω τε προσετρί-
 ψατο τοῖς περιπεπωκόσι τὰ πάθη, καὶ τοῦτοῖς μὲν τοῖς ἀνθρώ-
 ποις ὅσπερ τὸ γελωιδὲς τοῦτο τοῦ φόρου ἔφηκε καὶ τοῖς ἄλλοις 5
 ἄπασιν, πολλάκις μὲν δεξαμένους τὸν Μῆδαν στρατὸν, διηνεκὲς δὲ
 Οὐγγῶν τε καὶ βαρβάρων Σαρακηνῶν γῆν τὴν ἐφ' ἣν ληισαμένων,
 οὐδὲν δὲ ἦσσαν καὶ ἐπὶ τῆς Εὐρώπης βαρβάρων ταῦτα ἐργαζομέ-
 νων ἂν καὶ κατ' ἐκάστην τοὺς ἐκείνη Ῥωμαίους, βασιλεὺς οὗτος
 A 102 χαλεπώτερος εὐθὺς γέγονε βαρβάρων ἀπάντων. συνωναῖς τε γὰρ 10
 καὶ ταῖς καλουμέναις ἐπιβολαῖς τε καὶ διαγραφαῖς οἱ τῶν χωρίων
 κύριοι τῶν πολεμίων ἀνακχωρηκότων αὐτίκα μάλα ἤλικοκοντο· ὅ-
 τι δὲ τὰ ὀνόματά ἐστί τε καὶ βούλεται ταῦτα, ἔγω δηλώσω. τοὺς
 τὰ χωρία κεκτημένους ἀναγκάζουσι τὸν Ῥωμαίων ἐκτρέφειν στρα-
 τὸν κατὰ τὸ μέτρον τῆς κειμένης ἐκάστης φορᾶς, τιμημάτων κα- 15
 ταβαλλομένων ἧς ἥπερ ἐφήσιν ὁ παρὼν τῇ χορείᾳ καιρὸς, ἀλλ'
 ἥπερ ἔξεσται καὶ διωρίσται. οὐ διερευνώμενοι δὲ, εἴπερ αὐτοῖς
 ἐπιτήδεια ἐν τῇ χώρᾳ ξυμβαίνει, περιέστηκε τε τοὺς δειλοὺς τού-
 τος ἀνάγκη τὰ μὲν ἐπιτήδεια στρατιώταις τε καὶ ἵπποις ἐσκαμίζε-
 C σθαι, πάντα ὠνούμενους αὐτὰ τιμημάτων πολλῶν ἐξ ἄγαν ἀξίω- 20
 τέρων καὶ ταῦτα ἐκ χώρας μακράν πον δόσης, ἂν οὕτω τόχοι, ἐς
 τὸ χωρίον ἀποκομίζειν, οὐ δὴ τὸ στρατόπεδον ξυμβαίνει εἶναι.
 μετῆν τε τοῖς τῶν στρατιωτῶν χορηγῶς, οὐ καθάπερ πᾶσιν ἀν-
 θρώποις νόμος· ἀλλ' ἥπερ ἐκείνοις ἂν βουλευμένοις εἴη· καὶ τοῦτ'

15. οὐ τιμημάτων καταβαλλομένων οὐδ' ἥπερ ἔξεσται καὶ ἐφήσιν
 ὁ καιρὸς, ἀλλ' ἥπερ διωρίσται. οὐ διερευνῶσι γὰρ εἴπερ αὐτοῖς
 τὰ ἐπιτήδεια. Reisk. 17. ἔξεσται] ἐξετέθη Alem.

ditione fecisset. Cabades enim sartis tectis focis arisque victor discessit; at
 Chosroes omnibus igni ferroque ad terram afflictis, eo graviore populi in-
 tulit calamitates. Verum enimvero iimet quos deridicula plane tributi parte
 relevasset, ac caeteri praeterea, qui saepe ingruentes Persas, sive Hunnos,
 Sacacenosque per orientem, vel qui per Europam constituti Romani barba-
 ros alios praedabundos quotidie passi forent, Iustinianum omnibus saeviore
 barbaris experiebantur; cuius statim ab hostium discessu, annonae, imposi-
 tionum, descriptionumque decretis quique praediorum domiui irretirentur.
 Ea vero decreta quae continerent, expediam. Agrorum possessores pro sua
 quique portione annonae copiam Romano militi suppeditare iubentur; huius-
 que summa vegetalis non ad praesentis rei difficultatem, sed ad publicam
 sanctionem eis penditur; si vero com meatas ad equos militesque suis in prae-
 diis non suppetant, gravi miseris coemendi pretio sunt, et ex remotiore etiam
 provincia, si res ita ferret, ad castra, et ubi miles stationem habet, con-
 vehendi; simul et exercitus optionibus metiendi pro illorum libidine, non ex
 aequa hominum aestimatione. Annonam hanc rem appellant; quae praedio-

ἔστι τὸ πρῶγμα ὅπερ συνωνή καλεῖται, ἐξ ᾧ δὴ ἅπασιν ἐκνευρο-
σθαι τὰς τῶν χωρίων κυρίους συμβαίνει. φόρον γὰρ ἀπ' αὐτοῦ
τὸν ἐπέκειον οὐκ ἦσσανα ἢ διαπλασίονα κατατιθέναι σφίσι ἐπά-
ταγες, οἷς γε οὐ μόνον τῷ στρατῷ χορηγεῖν, ἀλλὰ καὶ στίον ἐς
5 Βυζάντιον πολλάκις διακομίζειν ταῦτα πεπονητοὺς ξυμπέσειεν, ἐπεὶ
οὐκ ὁ Βαρσύμης καλούμενος μόνος τὸ τοιοῦτο ἄγος ἐξαμάρτυνεν
τετόλμηκεν, ἀλλὰ καὶ πρότερον μὲν ὁ Καππαδόκης, ὕστερον δὲ Β
οἱ ματὰ τὸν Βαρσύμην τοῦτο δὴ τὸ τῆς ἀρχῆς παραλαβόντες
ἀξίωμα. τὰ μὲν οὖν τῆς συνωνῆς ταύτῃ πη ἔχει. τὸ δὲ τῆς
10 ἐπιβολῆς ὄνομα ὀλεθρός τίς ἐστιν ἀπρόοπτος ἐξαπινάως τοῖς τὰ
χωρία κεκτημένοις ἐπιγεγόμενος πρόρριζόν τε αὐτοῖς ἐκτρίβων τὴν
τοῦ βίου ἐλπίδα. χωρίων γὰρ τὸ τέλος τῶν ἐρήμων τε καὶ ἀπό- A 103
ρων γεγενθμένων, ὧν δὴ τοῖς τε κυρίοις καὶ τοῖς γεωργοῖς ἤδη τε-
τόχηκεν ἢ παντάπασιν ἀπολωλέναι, ἢ γῆν πατρῶαν ἀπολιποῦσι
15 τοῖς ἐγκειμένοις σφίσι διὰ ταῦτα κακοῖς κρύπτεσθαι οὐκ ἀπαξιοῦ-
σιν ἐπιφέρειν τοῖς οὕτω διεφθαρμένοις παντάπασιν. τοιοῦτο μὲν
καὶ τὸ τῆς ἐπιβολῆς ὄνομά ἐστιν, ἐπιπολώσαν ὡς τὸ εἰκὸς ἐπὶ τὸν
χρόνον μάλιστα τοῦτον. τὰ δὲ τῶν διαγραφῶν ὡς συντομώτατα
φράσαντι ἀπηλλάχθαι τῇδὲ πη ἔχει. ζημίαις πολλαῖς ἄλλως τε
20 καὶ ὑπὸ τοὺς χρόνους τούτους περιβαλέσθαι τὰς πόλεις ἦν ἀνάγκη. P 68
ἄνπερ τὰς τε ἀφορμὰς καὶ τοὺς τρόπους ἀφήμι λέγειν ἐν τῷ πα-
ρόντι, ὡς μὴ μοι ὁ λόγος ἀπέραντος εἴη. ταύτας οἱ τὰ χωρία
ἔχοντες κατατιθέντες κατὰ λόγον τῆς ἐγκειμένης ἐκάστῳ φορᾷ***

2. αὐτοῦ] αὐτῶν Med.

3. κατατιθέναι] ἐγκατατιθέναι Pm.

15. τοῖς ἐγκειμένοις — κακοῖς] τοὺς ἐγκειμένους — κακούς Suidas
a. v. ἐπιβολῇ. ibid. ἀπαξιοῦσιν] ἀπηξίου Suidas. 16. οὐ-

τω Alem. οὐπω AP et Suidas.

19. τῇδὲ πη — περιβαλέ-

σθαι om. Med.

20. ἦν addidit Reisk.

23. κατὰ λόγον

Alem. κατ' ὀλίγον AP.

ibid. Post φορᾶς indicavi lacunam.

ἔλουν addebat Alem. „Fort. addendum ἀπεσεύοντο. Sed videtur plus
et aliud quid deesse.“ Reisk.

rum possessoribus decies tanto maius tributum annuatim persolventibus frangi
nervos oportet, praesertim ubi a calamitate militaris annonae Byzantium
amplius comportandum frumentum sit. Nam non Barsamae modo, sed Ioan-
nia etiam Cappadociae, ac deinde successorum flagitium hoc fuit. Ita quidem
annona. Impositio vero quaedam est veluti improvisa pestis in possessores
agrorum repente ingruens omni spe vitae ab stirpe praecisa; nam vastis om-
ninoque sylvescensibus praediis (quorum domini, colonique seu perissent,
sive post tot mala patriam fugientes, gravissimeque afflicti uspiam latitarent)
vectigal imponere Iustinianus non dubitavit; id autem impositionum genus
his maxime tempestatibus valuit. Descriptiones demum, ut paucis absolvam,
decreta sunt, quo damna, quae frequenter hoc tempore civitates fecissent,
ab arvorum possessoribus pro vectigalium portione resarcirentur: sed illo-
rum causas atque eventus hoc loco dicere pene iniquum esset. Verum non

- οὐκ ἄχρι δὲ τούτων αὐτοῖς τὸ κακὸν ἐστὶ, ἀλλὰ καὶ τοῦ λοιμοῦ
 ξέμπασαν περιλαβόντος· τὴν τε ἄλλην οἰκουμένην καὶ οὐκ ἥκιστα
 τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν τῶν τε γωργοῶν ἀφανίσαντος μέγας τὸ
 πλεῖστον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐρήμων ὡς τὸ εἰκὸς γεγεννημένων τῶν
 χωρίων, οὐδεμιᾷ φειδοῖ ἐχρήσατο ἐς τοὺς τούτων κυρίους. φθ-5
 ρον γὰρ τὸν ἐπέτειον οὐ τότε ἀνίει προαττόμενος οὐκ ἥπερ ἐκάστη.
B ἐπέβαλλε μόνον, ἀλλὰ καὶ γειτόνων τῶν ἀπολωλότων τὴν μοῖραν.
 προσῆν δὲ αὐτοῖς καὶ τᾶλλα πάντα ὥνπερ ἐμνήσθην ἀρκίως, ἕτε
 τοῖς τῶν χωρίων δεδυστυχηκόσι τὴν κτῆσιν αἰεὶ ἔγκειμένον, ἔτι
 μέντοι καὶ τοῖς μὲν στρατιώταις ἀνὰ τὰ κάλλιστα τε καὶ τιμιώτα- 10
 τα δωματίων τῶν σφετέρων ὥκημένοις ὑπηρετεῖν, αὐτοῖς δὲ πάντα
 τοῦτον τὸν χρόνον ἐν τοῖς φτωχοτάτοις τε καὶ ἀπημελημένοις τῶν
 οἰκιδίων διαίταν ἔχειν. ὥπερ ἅπαντα ὑπὸ τὴν Ἰουστινιανοῦ τε
V 326 καὶ Θεοδώρου βασιλείαν τοῖς ἀνθρώποις αἰεὶ γίνεσθαι ξυνέβη,
 ἐπεὶ οὔτε πόλεμον οὔτε τι ἄλλο τῶν μεγίστων κακῶν ἐν τούτῳ δὴ 15
A 104 τῷ χρόνῳ λειωφηκέναι τετύχηκεν. ἐπεὶ δὲ δωματίων ἐμνήσθην,
C οὐδὲ τοῦτο παρατίθω ἡμῖν, ὅτι δὴ οἱ κεκτημένοι τὰς ἐν Βεζαντίῳ
 οἰκίας βαρβάρους ἐνταῦθα καταλύειν παρεχόμενοι ἐπιτακισμῶν
 μάστιγι οὖσιν, οὐκ ὅπως τῶν σφετέρων δύνανθαι οὐδαμῇ εἶχον,
 ἀλλὰ καὶ προσετρίβοντο δυσκόλοις ἑτέροις. 20
D κδ'. Οὐ μὴν οὐδὲ τὰ ἐς τοὺς στρατιώτας αὐτῷ ἐργασμένα
 σιωπῇ δοτέον, οὓς δὴ τούτους ἐπέστησεν ἀνθρώπων ἀπάντων
 χρήματι σφῶς ὅτι πλεῖστα ξυλλέγειν ἐνθένδε κελύουσας, εὐ εἰδὼτας
 ὡς μοῖρα τῶν πορίσθησμένων ἡ δωδεκάτη αὐτοῖς κίεσται. ὄνομα

6. οὐδὲ τότε ἀνίει εἰσπραττόμενος Alem. 9 ἔμ Alem. ἔστι AP.
 22. τούτους] Lego κακίστους vel simile. ALBM.

hic illorum mala constitere: nam licet pestilentia, quae in reliquam terrarum orbem ac Romanum pervasit imperium, cultores agrorum vulgo passim consumerent, incultis interea atque desertis arvis, nulla tamen modestia annuis vectigalibus temperatum est; quia ad partem viritum constitutam et ad ea omnia, quae paulo ante commemoravi, demortui cuiusque cōtermini nomina exacta, denique militem pulchrioribus atque honestioribus aedificiorum cubiculis exceptum, bene ac liberaliter habuerunt, ipsi in male materiata vilioraque receptacula interea secedentes. Haec accidere mortalibus Iustiniano Theodoraque imperium gerentibus, quando neque bella neque extrema malorum quidquam inferbuere. Sed quoniam de domiciliis sermo incidit, silentium non est, Byzantii ad septuaginta millia barbarorum aliquando fuisse, quos aedibus possessores exciperent, non modo domesticis exclusi commoditatibus, sed aliis etiam difficultatibus conflictati.

24. Neque silentio praeterire libet quae commisit Iustinianus in milites; dedit eis censitores (hos, logothetas vocavit) iussos ex quibus nominum genere quam maximam pecuniam in castris colligere; duodecima quaque parte

δὲ λογοθέτας αὐτοῖς ἔθετο. οἱ δὲ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐπενόουν τὰδε. τὰς στρατιωτικὰς συντάξεις οὐχ ὁμοίως νόμος χορηγεῖσθαι ἐφείξῃς ἅπασιν, ἀλλὰ νέοις μὲν ἔτι αὐτοῖς οὖσι καὶ στρατευσαμένοις ἀρτιῶς ἐλάσων ὁ πόρος, πεπονηκόσι δὲ καὶ μέσοις πονῆδῃ κατα-
 5 λόγον γεγενημένοις ἐπὶ μείζον χωρεῖ. γεγηρακόσι μὲντοι καὶ μέ-
 λουσι τῆς στρατείας ἀφίεσθαι πολλῶ ἔτι κομπωδεστέρα ἢ σύν-
 ταξις, ὅπως αὐτοὶ τε τὸ λοιπὸν ἰδίᾳ βιοῦντες ἐς τὸ ἀποζῆν διαρ-
 κῶς ἔχοιεν, καὶ ἐπειδὴν αὐτοῖς ἑυμετρήσασθαι τὸν βίον ἑυμβάδῃ,
 παραμυχήν τινα τῶν οἰκείων ἀπολιπεῖν τοῖς κατὰ τὴν οἰκίαν δυνατοὶ.

10 ἔεν. ὁ τοίνυν χρόνος τῶν στρατιωτῶν τοὺς καταδεεστέρους ἐς τῶν P 69
 τετελευτηκότων ἢ τῆς στρατείας ἀφεμένων τοὺς βαθμοὺς αἱ ἀναβι-
 βάζων προτινεύει κατὰ πρεσβεία τὰς ἐκ τοῦ δημοσίου συντάξεις
 ἐκάστη. ἀλλ' οἱ λογοθέται καλοῦμενοι οὐκ εἶον ἐκ τῶν καταλό-
 γων ἀφαιρέσθαι τὰ τῶν τετελευτηκότων ὀνόματα, καίπερ ὁμοῦ
 15 διαφθειρομένων, ἄλλως τε καὶ κατὰ τοὺς πολέμους συχνοὺς γινό-
 μένους τῶν πλείστων. οὐ μὴν οὐδὲ τοὺς καταλόγους ἔτι ἐπλή-
 ρουν, καὶ ταῦτα χρόνου συχνοῦ. καὶ ἀπ' αὐτοῦ περιεστῆκει τῇ A 105
 μὲν, πολιτείᾳ τὸν τῶν στρατευομένων ἀριθμὸν ἐνδεέστερον φεῖ
 εἶναι, τῶν στρατιωτῶν τοῖς περισσοῖς πρὸς τῶν πάλαι τετελευτη-
 20 κύτων διωθουμένοις ἐπὶ μοίρας παρὰ τὴν ἀξίαν τῆς καταδεεστέ-
 ρας ἀπολελειφθαι, τὰς τε ἐκτάξεις ἐλασσόνως ἢ κατὰ τὴν προσ- B
 ἤκουσαν κομίζεσθαι τάξιν, τοῖς δὲ λογοθέταις διαλαγχάνειν
 Ἰουστινιανῷ τῶν στρατιωτικῶν χρημάτων πάντα τοῦτον τὸν χρό-
 νον. ἔτι μὲντοι καὶ ἄλλαις ζημιῶν ἰδέαις πολλὰς τοὺς στρατιω-

5. χωρεῖ Alem. χωρεῖν AP.

6. τῆς Reisk. τὰς AP.

9. ἐκ

τῶν οἰκείων Alem.

15. πολέμους Alem. πολέμους AP.

20. μοί-

ρας Alem. ζεῖρας AP.

haud dubie ipais constituta, qui quotannis ad militem artibus vexandum in-
 cumberent. Usq̃ legeque castrensi receptum est, ut non omnibus aeq̃ue sti-
 pendia numerentur, sed tironibus tenuiora, exercitatus autem rorariis, et
 medio fere iam albo receptis, maiora; postremo veteranis, et quibus missio
 indulgenda sit, longe munificentiora, ut iis privatim agentibus ad vitam ne-
 cessaria supplerent, et naturae cedentes aliquid solatii ex peculio castrensi
 domesticis relinquerent. Ergo emeritis morte vel missione abeuntibus mi-
 litia ordinis inferiores, qui gradatim in locum succedunt, pro temporis ratione
 stipendia ex publico merentur. Verum censitores prohibuerunt militum no-
 mina pagim licet in praeliis occisorum ex albo deleri, aut album a longo
 tempore inhaerari. Unde respublica eo devenerat, ut exercitus numero
 exiguus esset, miles superstes extinctis emeritis, praeter dignitatem in in-
 ferioribus detineretur ordinibus; stipendia quam pro loco et gradu acciperet
 minora, reliqua castrensis pecunia Iustiniano a censitoribus toto hoc tem-
 pore corrogaretur, damnis praeterea perquam multis aliis milites afficerentur,
 ita compensatis periculis, quae per sua corpora in praelio subirent; Grae-

τας ἀπέκναιον, ὥσπερ ἀμειβομένοι τῶν ἐν τοῖς πόλεμοις κινδύνων, ἐπικαλοῦντες τοῖς μὲν ὡς Γραικοὶ εἶεν, ὥσπερ οὐκ ἔξόν τῶν ἀπὸ τῆς τὸ παράπαν τινὶ γενναίῳ γενέσθαι, τοῖς δὲ ὡς οὐκ ἐπιτεταγμένον πρὸς βασιλέως σφίσι στρατεύεσθαι, καίπερ ἀμφὶ τοῦτω γράμματα βασιλέως ἐνδεικνυμένοις, ἅπερ οἱ λογοῦνται διαβάλλειν οὐ-
 C δεμιᾷ δακνήσει ἐτόλμων· ἄλλοις δὲ, ὅτι δὴ τῶν ἐταίρων ἡμέρας σφίσιν ἀπολελείφθαι τινὰς ξυμβαλή. ὕστερον καὶ τῶν ἐν παλα-
 τῇ φύλακων τινὲς ἀνὰ πῦσαν στελλόμενοι τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν διηρεννῶντο δῆθεν τῷ λόγῳ ἐν τοῖς καταλόγοις τοὺς ἐς τὸ στρα-
 τεύεσθαι ἐπιτεθείλους ὄντας ὡς ἥκιστα, καὶ αὐτῶν τινὰς μὲν αἰεὶ 10
 ἀχρεῖους ὄντας καὶ γεγρακότας ἀφαιρεῖσθαι τὰς ζώνας ἐτόλμων, οἷπερ τὸ λοιπὸν ἐκ τῶν εὐσεβούντων ἐν τῷ δημοσίῳ τῆς ἀγορᾶς πρόσαιτοῦντες τροφὴν δακρύων τε καὶ ὀλοφύσεων αἰεὶ προφάσεις τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐγίνοντο πᾶσι, τοὺς δὲ λοιποὺς, ὅπως δὴ μὴ τὰῦτα καὶ αὐτοὶ πείσωνται, χρήματα μεγάλα ἐπράττοντο, ὧν 15
 ἐπιλιπόντων τοὺς στρατιώτας, αἵτε τρόποις ἐκνενερισμένοις πολ-
 D λῆς, πτωχοτέρους τε γεγονέναι καὶ οὐδαμῇ ἐς τὸ πολεμεῖν προθυ-
 μεῖσθαι ξυνέβη. ὅθεν Ῥωμαίοις καὶ τὰ ἐν Ἰταλίᾳ πράγματα λε-
 A 106 λύσθαι ξυνέπεισεν. οὗ δὴ Ἀλέξανδρος ὁ λογοθέτης σταλαῖς τοῖς μὲν στρατιωταῖς τὰῦτα ἐπικαλεῖν οὐδεμιᾷ δακνήσει ἐθάρρει, τοὺς 20
 δὲ Ἰσθαῖος χρήματα ἐπράττειν, τῶν ἐς Θεοδορίχον καὶ Γότθον·
 V 327 πεπολιτευμένων ἀμύνεσθαι φάσκων. οὐ μόνον δὲ οἱ στρατιῶται πενίᾳ τε καὶ ἀπορίᾳ πρὸς τῶν λογοθετῶν ἐπιέχοντο, ἀλλὰ καὶ οἱ

1. ἀπέκναιον Pm. ἐπέκναιον AP. 2. ἀπὸ τῆς] Γραικίας vel Ἑλλάδος addit Alem. 6. ἐταίρων Alem. P. ἐτέρων A. 10. ὡς ἥκιστα] καὶ τοὺς ὡς ἥκιστα Reisk. 15. ἐπράττοντο vel εἰσε-
 σπράττοντο Alem. ἐπράττετο A. ibid. ὡς ἐπιλιπόντων Reisk. Legebatur οὕτως πάντων, quod Alem. in οὕτω πάντως mutaverat. οὗ δὴ Alem. P. οὐδαμῇ A.

cumque nomen ut probum aliis obiectaretur, quasi nullum Graecia ferret strenuum militem; pars respueretur, ut quae iniussu principis militaret; eius prolata diplomata facile in suspicionem vocarentur; demum alii, ut qui frequenter a commilitonibus et castris abessent. Post haec quidam ex praetorianis militibus in universam Romanorum ditionem destinantur ex albo militiae, nimirum exploraturi, quicumque bello apti non essent. Nonnulli exacta aetate, quasi minime idonei cingulo spoliati propalam in fora stipem à religiosis viris emendicare et obviis quibusque acerbum et lacrimabile spectaculum praebere; alii ne eadem ipsi paterentur, se a conquisitoribus grandi pecunia redimebant; ita miles multifariam debilitatus ac destitutus necessariis, animo sic abhorruit a militia, ut Romanorum et Italiae res omnino dilaberentur. Nam Alexander, qui eo censitor missus est, crimini haec militibus per impudentiam dedit; Italos vero per speciem ulciscendarum Theodorici Gothorumque iniuriarum gravi aere mulctavit. Verum non militem modo, sed etiam exercitus ducum administratos, numero plurimos, et gloria pridem in-

πᾶσιν ὑπηρετοῦντες τοῖς στρατηγοῖς παμπλήθεις τε καὶ δόξη με-
 γάλῃ τὰ πρότερον ὄντες, λιμῶ καὶ πενίᾳ δεινῇ ἤχθοντο· οὐ γὰρ
 εἶχον ὅθεν τὰ εἰσθότια σφίσι πορίσονται. πρόσθ' ἴσω δέ τι τούτοις
 καὶ ἕτερον, ἐπεὶ με ὁ τῶν στρατιωτῶν λόγος ἐς τοῦτο ἄγει. οἱ
 5 Ῥωμαίων βεβασιλευκότες ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις πανταχόσε τῶν τῆς
 πολιτείας ἐσχатиῶν ἀμπολὺν κατεστήσαντο στρατιωτῶν πλήθος
 ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὁρίων τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, καὶ κατὰ τὴν ἔφ' ἂν P 70
 μάλιστα μοῖραν ταύτῃ τὰς ἐφόδους Περσῶν τε καὶ Σαρακηνῶν
 ἀναστέλλοιτες, οὕσπερ λιμιταναίους ἐκάλουν. τούτοις ὁ βασιλεὺς
 10 κατ' ἀρχὰς μὲν οὕτω δὴ παρέρχως τε καὶ φαύλως ἐχρήτο, ὥστε
 τεσσάρων ἢ πέντε αὐτοῖς ἐνιαυτῶν τῶν συντάξεων τοὺς χορηγούς
 ὑπερήμερους εἶναι, καὶ ἐπειδὴν Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις εἰρήνη
 γένοιτο, ἡγαγκάζοντο οἱ ταλαιπώροι οὗτοι, ὅτε καὶ αὐτοὶ τῶν ἐκ
 τῆς εἰρήνης ἀγαθῶν ἀπολαύσονται, χρόνον ῥητοῦ τὰς ὑφείλομέ-
 15 νας σφίσι συντάξεις τῷ δημοσίῳ χαρίζεσθαι· ὕστερον δὲ καὶ
 αὐτὸ τῆς στρατείας ὄνομα αὐτοὺς ὑφείλετο οὐδενὶ λόγῳ. τὸ λοι-
 πὸν τὰ μὲν ὅρια τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς φυλακτηρίων ἕκτος ἔμεινε,
 οἱ δὲ στρατιῶται ἑξαπινάλως ἔβλεπον εἰς τῶν εὐσεβείν εἰσθότων B
 τὰς χεῖρας. ἕτεροι στρατιῶται οὐχ ἥσσους ἢ πεντακόσιοι καὶ τρισ-
 20 χίλιοι τὰ ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ φυλακῇ τοῦ παλατίου κατέστησαν, οὕσπερ
 σχολαρίους καλοῦσιν. καὶ αὐτοῖς συντάξεις ἀνέκαθεν πλείους ἢ A 107
 τοῖς ἄλλοις ἅπασιν τὸ δημόσιον ἀεὶ χορηγεῖν εἴωθε. τούτους οἱ
 πρότερον μὲν ἀριστινδὴν ἀπολέξαντες ἐξ Ἀρμενίων ἐς ταύτην δὴ
 τὴν τιμὴν ἤγον. ἐξ οὗ δὲ Ζήνων τὴν βασιλείαν παρέλαβε, πᾶσιν

8. Περσῶν] Ῥωμαίων A. Correctum ex Suida s. λιμιταναῖοι. 9. λι-
 μιταναῖους Suidas. λιμηταναῖους AP. 10. παρέρχως Suidas.
 περιέρχων AP. 20. παλατίου] πάλλαντος Suidas s. v. σχολάριοι.

signes in summam inopiam; ac rerum omnium egestatem censitores impulere,
 quibus non esset unde sibi necessaria suppeditarent. Illud hic addere libet,
 quoniam de militibus locus admonuit, olim Romani imperatores passim in ex-
 tremis oris frequentes militum manipulos constituerunt, qui limites imperii
 Romani, praecipue per orientis provincias tuerentur, indeque Persarum atque
 Saracenorum incursiones vimque arcerent, quos et limitaneos appel-
 lanerunt. Hos Iustinianus adeo statim despiciatui duxit, ut quadriennalia et
 quinquennalia stipendia illis a quaestoribus differrentur. Romanis vero Per-
 siaeque inducias agitantibus, miseris illis commodo pacis fructuris certa erant
 ex aerario concedenda stipendia; tandem eos Caesar per iniuriam ex albo
 militum expungit; ita demum Romanorum fines praesidio destituti; miles li-
 mitaneus ex piorum manibus et largitate pendeat. Aula imperatoria trium
 milium ac quingentorum militum, quos vocant scholarios, olim praesidis
 tenebatur; his ab aerario maiora quam reliquis omnibus erant ab antiquo
 salaria; nec nisi Armenorum triarii et selectissimi quique hunc honorem a
 maioribus acceperunt. Postea vero quam Zenoni fuit imperium, inerti et

ἔξουσια ἐγένετο καὶ ἀνδράσιν καὶ ὑπολέμοις οὗσι παντάπασιν τοῦ-
του δὴ τοῦ ὀνόματος ἐπιβατεύειν. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ
ἀνδράποδα κατατιθέντες τιμημα τὴν στρατείαν ὠνούντο ταύτην.

C ἦν ἡ τοῖν Ἰουστινός τὴν βασιλείαν παρέλαβεν, οὗτος Ἰουστινιαν-
νός πολλοὺς εἰς τὴν τιμὴν κατεστήσατο ταύτην, χρήματα μεγάλα 5
περιβαλλόμενος. ἐπεὶ δὲ τούτοις καταλόγοις οὐδὲνα ἐνδεῖν τὸ
λοιπὸν ᾔσθετο, ἐτέρους αὐτοῖς ἐς δισχιλίους ἐντέθεικεν, οὓσπερ
ἐπερριθμοὺς ἐκάλουν. ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς τὴν βασιλείαν ἔσχεν,
τούτους δὴ τοὺς ἐπερριθμοὺς ἀπεσείσατο ἀντίκα μύλα, τῶν χρη-
μάτων οὐδ' ὅτιον ἀποδοὺς σφίσι. ἐς μέντοι τὰς ἐντὸς τοῦ 10
τῶν σχολαρίων ἀριθμοῦ ὄντας ἐπενόηε τάδε. ἦν ἡ στρατεύματα
ἐπὶ Λιβύην ἢ Ἰταλίαν ἢ ἐπὶ Πέρσας ὡς σταλήσεται ἐπὶ δόξον ἦν,
καὶ αὐτοῖς ὡς ἑστρατεύουσιν ἐπήγγελλε συσκευάζεσθαι, καίπερ
ἔξεπιστάμενος ἐπιτηδείως αὐτοὺς ἐς τὸ στρατεύεσθαι ὡς ἥκιστα

D ἔχειν, οἱ δὲ τοῦτο ἵνα μὴ γένηται δέισαντες χρόνον οἱ ὅτι τὰς 15
συντάξεις ἀφίεσαν. ταῦτα μὲν τοῖς σχολαρίοις πολλάκις ἐν-
νέχθη παθεῖν. καὶ Πέτρος δὲ τὸν ἅπαντα χρόνον ἦν ἡ τὴν τοῦ
μαγίστρου καλουμένου εἶχεν ἀρχὴν, αἱ καὶ ἡμέραν αὐτοὺς κλο-
παῖς ἀμυνθήτοις ἀπέκναιε. πρῶτος μὲν γὰρ ἦν καὶ ὡς ἥκιστα
ἐβρόχεν εἰδώς, κλεπτίστατος δὲ ἀνθρώπων ἀπάντων καὶ ῥύπου 20
αἰσχροῦ ἀτεχνῶς ἐμπλεως. τούτου τοῦ Πέτρου καὶ τοῖς ἐμ-
πορῶν λόγοις ἐμνήσθη, ὅτε τὸν Ἀμαλασούνθης φόνον τῆς Θεωδε-
A 108 ρίχου παίδος εἰργασμένου. εἰσι δὲ καὶ ἕτεροι τῶν ἐν παλατίῳ
πολλοὶ ἁξιώτεροι, ἐπεὶ καὶ πλείω τὸ δημόσιον αὐτοῖς χορηγεῖν

3. ἀνδράποδα Alem. ἀνδραπόδοις AP. 13. αὐτοῖς ὡς ἑ-
στρατεύουσιν Reisk. αὐτοῖς ἑστρατεύουσιν AP. 15. οἱ δὲ
Alem. P. οὐδὲ A. 24. πολλοὶ πολλῶ Reisk.

imbelli cuique nomen id sibi adsciscere licuit; tandem et calosis, qui hanc
sibi militiam praesenti pecunia commercarentur. Iustino autem principe,
complures magno aere ad eam dignitatem Iustinianus vocavit; post ubi nul-
lum deficere albo nomen animadvertit, alios ferme bis mille addidit, eosque,
supernumerarios appellavit; quibus ut ipse cum imperio fuit, e vestigio in-
tegra retenta pecunia missionem dedit. Porro autem statuti numeri schola-
rios cum in Africam, vel in Italiam, vel in Persidem exercitus immitterendi
fama esset, eos licet ignaros insolentesque bellorum comparare se ad bellum
cum delecto milite iussit. Illi rem veriti certa stipendia (idque non raro fa-
ctum) Caesari condonarunt. Senserunt hi ingentes ac pene quotidianas Pe-
tri officiorum magistri rapinas; qui etiamsi miti atque minime iniuriæ esset
ingenio, fuit tamen furacium hominum postremus, turpisque compendii plu-
nus, qui etiam, ut supra exposui, Theodoric filiae Amalasunthae necis auctor
fuit. Sunt in imperatoria domo dignioris plæpe ordinis milites alii, quibus
quo maiore pretio militiæ nomina sibi comparant, eo maior ab aëratio pu-

ἐλθον, αἵτε καὶ μετὰ κατατιθεῖσι τῶν τῆς στρατίας ὀνομάτων
τὰ τιμήματα, οἳ δὲ δομέστικοί τε καὶ προτήκτορες ἐπιχαλόνται
καὶ ἀνέκαθεν ἀμελέτητοί εἰσι πολεμίων ἔργων. τάσως γὰρ καὶ
προσώπου ἕνεκα μόνον ἐν παλαίῳ ἐλῶσιν καταλέγεσθαι.
5 αὐτῶν οἳ μὲν ἐν Βασιλίῳ, οἳ δὲ ἐπὶ τῇ Γαλατίας ἐκ παλαιούτων
χωρίων ἐτέρων ἴδονται. ἀλλὰ καὶ τούτους Ἰουστινιανὸς τρόπῳ
αἱ δεδισσόμενος πῶ εἰρημένῳ μεθισθαι ἠνάγκασε τῶν προσηκου-
σῶν σφίσι συντάξων, ἐν κεφαλῇ δὲ τοῦτο εἰρήσεται. νόμος
ἦν ἀνὰ πενταετηρίδα ἑκάστην τὸν βασιλεὺς τῶν στρατιωτῶν ἑκα-
10 στον δωρεῖσθαι χρυσίῳ τακτῷ. πέμποντες δὲ ἀνὰ πεντάετες παν-
ταχόσε τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς παρεῖχοντο στατήρας χρυσοῦς στρα-
τιωτῇ ἑκάστῳ πέντε. καὶ τοῦτο οὐχ οὕτω ἦν μὴ πράσσεσθαι
αἱ μηχανῇ πάσῃ. ἐξ οὗτου δὲ ἀνὴρ ὅδε διωκόμενος τὴν πολιτείαν, B
τοῦτο οὐδὲν οὔτε διεπράξατο οὔτε ἐμέλλησε, καίπερ χρόνον δύο, V 328
15 καὶ τριάκοντα ἐνιαυτῶν τριβέντος ἤδη, ὥστε καὶ λήθην τοῦ ἔργου
τούτου τοῖς ἀνθρώποις γενέσθαι τινά. τρόπον δὲ καὶ ἄλλον τῆς
ἐς τοὺς κατηκόους λεηλασίας ἔργων ἔρχομαι. οἱ βασιλεῖς τε καὶ
ταῖς ἀρχαῖς ἐν Βασιλίῳ ἢ ἀπαιζόμενοι ἢ γράμματα διαχειρίζον-
τες ἢ ἄλλο ὅτιοδ' ὑπηρετοῦντες τάσσονται μὲν ἐν τοῖς καταλόγοις
20 ἀρχὴν ἔσχατοι, προϊόντος δὲ τῶν χρόνων ἀναβαίνοντες αἱ ἐς τῶν
ἀπογομένων ἢ ὑπεξιώντων τὴν χώραν τάσως ἕκαστοι τῆς κατ'
αὐτοὺς ἐς τὸδε χωροῦσιν, ὥς ἂν τις βαθμοῦ ἐπιβεβηκώς τοῦ
πρώτου ἤδη ἐς τὸ τιμῆς ἀφίκηται πέρας. καὶ τοῖς ἐς τοῦτο A 109
ἀξιώματος ἡκούσι γράμματα ἐκ παλαιῶν διατίεταται, τοσαῦτα τὸ C

1. καταταθεῖσιν ὑπὲρ τοῦ Reisk.

3. καὶ ἀνέκαθεν Reiskius.

Aberat καὶ.

8. συντάξων Alem. τάσων AP.

14. ἐμέ-

λησε Reisk. ἐμέλησε AP.

22. ἐς τὸδε] ἐς τὸ πρόσφω Reisk.

blico solvitur pensio. Domestici et protectores vocantur, bellicae quædam
virtutis expertes, et ordine ac dignitate modo in regia censentur; pars By-
zantii, pars in Galatia olim, vel aliis in provinciis habuere stationes. Hosce
indem artibus perterritos, suis cedere pensionibus adegit Iustinianus. Sed
plura de his ad hoc unum caput revocemus. Ex prisca lege imperator quin-
quenniali donativo, certaque auri summa exercitum prosequi consuevit, ergo
per urbes Romanæ ditionis quinto quoque anno quæstores mittebantur, qui
singulis militibus stateres aureos quinque penderent; idque rato inviolatoque
usu receptum erat. Ex quo vero ad rempublicam Iustinianus accessit (inde
duo iam et triginta excurrunt anni) ita huius rei curam abiecit, ut eius pene
ceperit mortales oblivio. Sed tam alias de subditis actas prædas dicamus.
Qui Byzantii seu Caesari, sive magistratibus a re litteraria, vel militari, aut
alio quocumque munere sunt, locum statim tenent in albo postremum, sen-
simque decedentibus vel abeuntibus suo quique in ordine perpetuo succedunt,
quoad et supremum locum, simul et dignitatis apicem teneant. His, qui ad
id honoris pervenissent, proventus ab antiquo singulis decreti sunt annis,

πῶς ὅτε πλεόν. ἀνὰ πᾶν ἔπος ἢ ἐς ἑκατὸν χερσὶν ἀγείρεσθαι
κεντήρια τούτοις, καὶ αὐτοὺς τε γηροκομεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων
πολλοὺς μετέχειν αὐτοῖς ὠφελείας ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον τοῖς ἐνθεν
ἔβαινε, τῆς τε πολιτείας τὰ πράγματα ἐπὶ μέγα εὐπορίας ἀεὶ
ἔχουσαι. ἀλλὰ βασιλεὺς ὅδε τούτων αὐτοὺς ἀποστερήσας
σχεδὸν τι ἀπάντων, αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις κακὰ
ἤτοκεν. ἰσχυρὰ γὰρ αὐτῶν ἡ πενία πρῶτον, εἶτα καὶ διὰ τῶν
ἄλλων ἐχώρει, οἷς τι καὶ πρότερον ὠφελείας μετῆν. καὶ ἦν τις
τὴν συμπεπτοκωνίαν αὐτοῖς ἐνθένδε ζημίαν ἐς ἔτη δύο καὶ τριά-
κοντα διαριθμοῖτο, εὐθὺς τὸ μέτρον ἄνωγ' αὐτοὺς ἀποστερεῖ- 10
σθαι ζήνειας.

D κέ. Τοὺς μὲν στρατευομένους οὕτως ὁ τύραννος διεχρό-
σατο. ἄνωγ' δὲ αὐτῶν εἰς ἐμπόρους τε καὶ ναύτας καὶ βανανόους
καὶ ἀγοραλοὺς ἀνθρώπους, δι' αὐτῶν δὲ καὶ ἐς τοὺς ἄλλους ἀπά-
της εἰσάσται, φράσων ἔρχομαι. πορθμῷ δύο ἑκατέρωθεν Βυ- 15
ζαντίου ἑστών, ἕτερος μὲν ἐφ' Ἑλλησπόντου ἀμφὶ Σησιόν τε καὶ
Ζαγύρον, ὁ δὲ δὴ ἕτερος ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ Εὐδείνου καλου-
μένου πόντου, αὐτὸ ἱερὸν ὀνομάζεται. ἐν μὲν οὖν τῷ Ἑλλησπόν-
του πορθμῷ τελωνεῖον μὲν ἐν δημοσίῳ ὡς ἥκιστα ἦν, ἄρχων δὲ
P 72 τις ἐκ βασιλικῶς στελλόμενος ἐν Ἀβύδῳ καθῆστο, διερευνώμενος 20
μὲν, ἦν ναὺς ὅπλα φέρουσα ἐς Βυζάντιον οὐ βασιλικῶς ἴσθι γκαμῆ,
καὶ ἦν τις ἐκ Βυζαντίου ἀνάγοιτο οὐ φερόμενος χρῆματα τῶν ἀν-

2. καὶ αὐτοὺς Reisk. Aberat καὶ. 3. καὶ ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον
τοῖς ἐρδεστέροις πλῆνταιν συνέβαινε Reisk. ibid. τοῖς] τῆς
Aleñ. 4. 6. τι ἀπάντων Reisk. διὰ πάντων AP. διὰ πάντων
Alem. 9. ζημίαν] ἐρημίαν Pm. 14. δὲ καὶ Reisk. τε καὶ AP.
18. οὐ τὸ ἱερὸν] Lege ὁ τὸ ἱερὸν. Est nomen proprium promon-
torij, non templum. REISK. 19. τελωνεῖον Suidas s. v. πορθμός.
τελώνιον AP.

auri pondo amplius decem millia, ut et suam illi regere senectutem et pleris-
que alijs utilitati esse possent. Eumvero negotiorum reipublicae hae ge-
rendorum magnam id erat momentum. Hic vero princeps tum hos omnibus
pene redditibus exclusos, tum mortales etiam alios everit; ab iis enim ad
alios sicuti prius commoda, ita demum et inopia pertingit. Porro si quis duo
et triginta annorum damna his illata perpendat, rationem subijcet pecuniae,
quod illis expoliari contigit.

5. Militem ita tyrannus hic divexavit. Quae vero in mercatores,
nautas, artifices, forenses, et per hos in populares alios egit, dicere iam ag-
gredior. Fracta duo sunt ad utramque Byzantii litus, alterum in Hellesponto,
qua Sestus Abydum spectat, alterum ad ipsas maris Euxini fauces, ubi dei
matris templum celebre est. Igitur in Hellesponto creto nullus publicanorum
ordo, vel mensura fuit; sed missus ab imperatore praetor Abydi sedes habuit,
quia interesset observare merces, arma, quae hinc subente principe Byzan-
tium navigiis aveherentur, quive inde solviasset hinc litteris ac tessera magi-

δρῶν καὶ σημεῖα οἷς ἐπικείται ἡ τιμὴ αὐτῇ (οὐ γὰρ θέμις τινὰ
 ἐκ Βυζαντίου ἀναγεσθαι οὐκ ἀφαιμένον πρὸς τῶν ἀνδρῶν, οἱ τῇ
 τοῦ μαγίστρου ἀλλομένου ἀρχῇ ὑπουργοῦσιν) **πραττόμενος δὲ τοὺς A 110**
 τῶν πλοίων κυρίους τέλος οὐδενὶ αἰσθήσιν παρεχόμενον ἐλάμβανεν·
 ὁ δὲ ἐπὶ πορθμῷ τοῦ ἐτέρου ἀλλοόμενος **μαγίστρου** αἰεὶ πρὸς
 βασιλέως κεκομισμένος ἦν καὶ διεφενώμενος ἐς τὸ ἀκρῶς ταῦτα
 ἀπερ' μοι εἴρηται, καὶ ἦν τις ἐς τοὺς βαρβάρους κομίζετο, οἱ
 παρὰ τὸν Εὐξείνιον ἴδρονται πόντον, ὥνπερ οὐ θέμις ἐκ Ῥωμαίων
 τῆς γῆς ἐς τοὺς πολέμιους κομίζεσθαι. οὐδὲν μέντοι ἐξῆν τῷ
 10 ἀνδρὶ τούτῳ πρὸς τῶν τῇδε ναυτιλλομένων προσέσθαι. ἐξ οὗ δὲ
 Ἰουστινιανὸς τὴν βασιλείαν παρέλαβε, τελωνεῖον τε δημόσιον κα-
 τεστήσατο ἐν πορθμῷ ἑκατέρῳ καὶ μισθοφόρους ἄρχοντας δύο
 ἐς αἰεὶ πέμπων μισθῶσιν μὲν αὐτοῖς παρείχετο τὴν ἔνδοξον δύναμιν,
 ἐπηγγέλλε δὲ χρήματά οἱ ὅτι πλείστα ἐνθένδε ἀποφέροιεν δύναμει
 15 τῇ πάσῃ. οἱ δὲ ἄλλοι οὐδὲν ἢ εὐνοίαν τὴν ἐπ' αὐτὸν ἐνδείκνυσθαι
 ἐν σπουδῇ ἔχοντες ἀπαξάπαντα πρὸς τῶν πλεόντων τὰ τῶν πορ-
 τῶν τιμήματα ληϊζόμενοι ἀπηλλάσσοντο. ἐν μὲν οὖν πορθμῷ
 ἑκατέρῳ ταῦτα ἐποίει· ἐν δὲ Βυζαντίῳ ἐπενοίει τάδε. τῶν τινὰ
 οἱ ἐπιτηδεύων προδότησιν, Σύρον μὲν γένος, ὄνομα δὲ Ἀδδαῖον,
 20 ὃν δὲ ἐπηγγέλλετο ἐκ νηῶν τῶν ἐνταῦθα καταιρουσῶν ὄνησιν τινὰ
 οἱ πορίζεσθαι. ὁ δὲ πλοῖα ἅπαντα τὰ καταίροντα ἐς τὸν Βυζάν-
 τιον λιμένα οὐκέτι ἠφίει, ἀλλὰ τοὺς ναυκλήρους, ἢ τοῖς τιμήμασιν
 ἐλθιμῶν νηῶν τῶν σφετέρων ἢ ἀναφορεῖν ἐς τε Αἰθιοπὴν καὶ Ἰτα-

3. οὐκ ἀφαιμένον (sic) post μαγίστρου legebatur. Correxit et trans-
 posuit Alem.

4. τέλος P. τέλος δὲ A.

6. κεκομισμένος]

τὴν ἀρχὴν addit Reisk. ibid. ἢν Suidas et P. εἰδὴ A.

8. ὥν-

ἦν γὰρ Reisk. τελωνεῖον] τελώνιον AP.

19. Ἀδδαῖον]

AP.

stratus, minus ea res esset. Neque enim Byzantio moliri naves fas est, cui
 per praetorii officiorum administratos non liceat. Ergo quod portorii nomine
 inde praetor exigeret a naucleris, id perquam exiguum erat; quae pro ad al-
 terum fretum mittebatur, eadem illa, quae modo dixi, explorabat, et si quid
 mercium ad barbaros, qui secundum oram Euxini maris incolunt, distrahere-
 tur, quae ad quosdam ex Romanorum urbibus exportari interdictum sit. Huic
 praetori minus a nautis accipere lucri licebat. Postea vero quum Justinianus
 cepit imperium ad utrumque fretum publicanorum ordines instituti, duo
 praetores certa mercede conducti, iussique summa ope niti, ut quam maxi-
 mam inde pecuniam conquirerent. Hi vero quibus quam studium erga Caesarem
 declare nihil erat optatius, singularum a nautis portoria mercium ex-
 torquebant. Haec in utroque freto. Ad portum vero Byzantii familiarem
 quemdam Addaeum, ante Syrum constituit, cui ut appellationem eo navigio-
 rum commercia ad quicquam illi, aliquem revocaret praecepit. In quae na-
 ves Byzantium portum tenuissent, inde solvere non permisit, coactis nau-
 cleris, vel navigiorum nautum pendere, vel merces in Africam, aut Italiam

λαίαν ἀνάγκην, καὶ αὐτῶν οἱ μὲν οὔτε ἀντιφορτίζεσθαι οὔτε θα-
λαττοεργεῖν ἐτι ᾔπτελον, ἀλλὰ καύσαντες τὰ σφῆτ' πλοῖα εὐθὺς
ἄσμενοι ἀπηλλάσσοντο. ὅσοις μέντοι ἐπάναναγκας ἐκ ταύτης δὴ
V 329 τῆς ἐργασίας τὸν βίον ποιῆσαι, οὗτοι τριπλοσίαν πρὸς τῶν ἐμ-
A 111 πόρων τὴν μάθωσιν κεκομισμένοι τὸ λοιπὸν ἐφορτίζοντο τοῖς τε
ἐμπόροις περικιστῆκει ταύτην σφίσιν αὐτοῖς τὴν ζημίαν πρὸς τῶν
τὰ φορτία ὄντων ἰάσασθαι, οὕτω τε λιμοκτονεῖσθαι πᾶσαν
μηχανὴ τοὺς Ῥωμαίους ξυνέβηεν.

D Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τῇδε κατὰ τὴν πολιτείαν ἐφέρεται. ἃ δὲ 10
καὶ ἐς τὰ κέρματα τοῖς βασιλεῦσιν εἰργασται, οὗ μοι παριτέον
οἶμαι εἶναι. τῶν γὰρ ἀργυραιοφθῶν πρότερον δέκα καὶ διακο-
σίους ὀβολοὺς, οὓς φόλεις καλοῦσιν, ὑπὲρ ἑνὸς στατήρος χρυσοῦ
πρόεσθαι τοῖς ξημβάλλουσιν ἐπέπλεον, αὐτοὶ ἐπιτεχνώμενοι κέρδη
οἰκεία ὑφάσσοντα καὶ ἑκατὸν μισθὸς ὑπὲρ τοῦ στατήρος δίδοσθαι 15
τοὺς ὀβολοὺς διετάξαντο. ταύτῃ δὲ νομισματοῦ ἐκάστου χρυσοῦ
ἕκτην ἀπέτεμον μοῖραν ** πάντων ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ οἱ βασι-
λεῖς οὗτοι τῶν ὠνίων τὰ πλεῖστα ἐς τὰ καλούμενα περιστήσαντες

P 73 μονοπώλια, τοὺς τε ὠνήσασθαι βυθλομένους αἰεὶ καθ' ἐκαστὴν
ἀπέπλεον, μόνον δὲ αὐτοῖς ἀνέπαυται τὰ τῆς ἐσθῆτος ἐλλείπει 20
πωλητήρια, μηχανῶνται καὶ ἅμω' αὐτοῖς τὰδε. ἱμάτια τὰ ἐκ
μετάξης ἐν Βηρυτῷ μὲν καὶ Τύρῳ πόλεσι ταῖς ἐπὶ Φοινίκης ἐρ-
γάζεσθαι ἐκ παλαγοῦ εἰώθει. οἱ τε τούτων ἔμποροι τε καὶ ἐπιδη-
μιουργοὶ καὶ τεχνῖται ἐνταῦθα τὸ ἀνέκωδεν ὄκουν, ἐνθένδε τε
ἐς γῆν ἅπασαν φέρεσθαι τὸ ἐμπόλημα τοῦτο ξυνέβηεν. ἐπὶ δὲ 25

16. διετάξαντο Pm. διεπράξαντο AP. ibid. ταύτῃ Reiskius.
ταύτην AP. 17. Ante πάντων lacunam indicavit Reisk. 18. εἰς
τὰ add. Alem. 22. ἐν add. Maltretus.

comportare; quorum nonnulli et onera et navigationem detractantes, igne
corruptis navigiis omni cura liberi discesserunt. At quibus ad traducendam
vitam id negotii suscipiendum fuit, hi ter tanto maiore mercēde ad onera
conducti sunt a mercatoribus, qui damnis denique emptorum spem resarcienda
curaturi essent; atque hisce diversis artibus una est demum Romanis parata
communis perniciēs.

His in negotiis hic fuit reipublicae status. Sed mittendum minime arbi-
tror, ut ex tēpore hi principes aeruſcarint. Olim nummularii singulos sta-
teres aureos decem atque ducentis obolis, quos pholes vocant, exactoribus
pendebant; principes, quod sibi fore compendio vident, centum et octoginta
commutari decernunt; scilicet parte sexta cuiusque aurei numismatis subdi-
tis omnibus decocta. Cum vero alias fere omnes merces incredibili et quoti-
diano emptorum incommodo ad monopolia revocassent, una modo integra re
vestiaria, atque eius emporiis, haec tandem de his etiam comminiscuntur.
Olim serie vestis mercatores, et opifices in duabus Aegyptiacae urbis Be-
ryto atque Tyro negotiabantur, et officinas exercebant; unde in reliquum
deinde terrarum orbem id mercimonii distraxerunt. Sed imperatore Iusti-

Ἰουστινιανοῦ βασιλεφόντος οἱ ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἐργασίᾳ ἐν τε Βυζαν-
 τίῳ καὶ πόλεσι τῆς θαλάσσης ὄντες ἀξιοτέραν ἀπεδίδοντο τὴν ἐσθῆτα
 ταύτην, αἰτιώμενοι μᾶλλον μὲν ἢ πρότερον· ἐν χρόνῳ τῷ παρόντι
 ὑπὲρ αὐτῆς καταβάλλεσθαι τὸ τίμημα Πέρσαις, παλαιὰ δὲ νῦν τὰ B
 5 δεκατέττα εἶναι ἐν γῇ τῇ Ῥωμαίων, δοῦναι ἅπασιν ὁ αὐτο-
 κράτωρ παρεχόμενος, ὅτι δὴ ἐπὶ τούτῳ ἀγανακτοῖ, νόμῳ ἅπασιν
 ἀπέπειε μὴ πλεονῆσαι ὅκτω χρυσῶν τῆς τοιαύτης ἐσθῆτος τὴν λίτραν
 εἶναι, καὶ προστίμημα ἔκειτο τοῖς παρὰβησομένοις τὸν νόμον A 112
 τῶν ὑπαρχόντων στερεῖσθαι χρημάτων, ταῦτα ἀνθρώποις ἀμή-
 10 χανά τε καὶ ἄπορα ἐδόκει πάντῃσι εἶναι. οὐ γὰρ εἶόν τε ἦν
 τοὺς ἐμποροὺς μείζονος τιμῆς τὰ φορτία ἐωνημένους ἐλάττωσεν
 τιμῆς τοῖς συμβάλλουσιν ἀποδιδόναι. διὸ δὴ ταύτην μὲν τὴν
 ἐμπορίαν ἐργολαβεῖν οὐκέτι ἤξιον, ἐπικλοπώτερον δὲ φορεῖν
 τῶν σφίσις ἀπολελειμμένων ἐποιοῦντο κατὰ βραχὺ τὰς προκείμεναις, C
 15 δηλονότι τῶν γνωρίμων τισιν, οἷσπερ τὰ τοιαῦτα καλλωπίζουσιν τὰ
 σφέτερά αὐτῶν προϊόμενοις ἐν ἡδονῇ ἢ ἐν τέρπῳ τῶν ἀναγκαίων
 ἐγίνετο. ὣν δὴ ἡ βασιλὶς ἐπιψιδυρίζωντων τινῶν αἰσθόμενη, καὶ
 περ οὐ βυσαντίασα τὰ θρυλούμενα, ἔμπαπτα ἐθῆς τὰ φορτία
 τοὺς ἀνθρώπους ἀφείλετο, καὶ χωρίον αὐτοῖς ἐς πεντήναιον
 20 ἐπιτιμησαμένη. ἄρχει δὲ ταύτης ἐν γὰρ Ῥωμαίοις τῆς ἐργασίας
 ὁ τοῖς βασιλικαῖς ἐρεστώδεις θησαυροῖς. Πέτρον οὖν τὸν Βασι-
 μῆν ἐπὶ ταύτης καταστησάμενοι τῆς τιμῆς οὐ πολλῶν
 ἔσθρον ἐπιχώρου αὐτῷ πρᾶσσειν ἀνόσια ἔργα. τοὺς μὲν ἄλλους
 ἁπάντας τὸν νόμον ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐδικαίου τηρεῖν, τοὺς δὲ τοῦ

11. ἐωνημένους Alem. ἐωνημένοις AP.

15. οἷσπερ Alem.

ἐπὶ AP. 18. θρυλούμενα AP.

22. καταστησάμενοι Alem. P.

καταστησάμενος A.

niano, Byzantij et per alias urbes cum versarentur, mercem fecere cariorē,
 simul auctis, ut aiebant, eius rei pretiis apud Persas, simul et decumis in
 Romanorum ditione. Quod verbum in pectus Caesari altius descendisse om-
 nes intellexerunt, ubi lege cautum ab eo est, ut serici libra octonis aureis
 vaeniret, quique secus fecissent, proscriptione bonorum mulctarentur. Haec
 cum negotiatoribus omnino viderentur absurda, quibus haud esset e re, em-
 ptas quam plurimo merces, vaenum ire quam minimo, maluerunt mercatura
 cessare. Ergo quicquid reliqui mercium fuit notis hominibus furtim obtru-
 derunt, scilicet quibus sic suum prodigere, eamque rei speciem quæerere vel
 aliam quampiam necessitatem esset voluptati. Quod cum inerte latore,
 levique fama in vulgus spargi Theodora audisset, incoimperta re, mercatores
 centum aut pondo mulctat, ereptis praeterea mercibus. Nunc vero apud
 Romanos hoc totum opificium penitus praefectum imperatorii thesauri est;
 quare Persarum aemulae illa dein aucta praefectura, omnem improbitatis licen-
 tiam promiscue sunt. Quis scilicet sibi tantum artem facere coactis, alios se-
 vere illa, proseri lege voluit. Is non claudere, sed aperto foro unciam serici

- ἔργον τούτου τεχνίτας ἀπὸ μόνῳ ἀναγκάζων ἐργάζεσθαι ἐπέδ-
 D δοτο, οὐκέτι ἐπικρινόμενος, ἀλλ' ἐν τῷ θήμασι τῆς ἀγορᾶς
 βαφῆς μὲν τῷ προστιγούσης τὴν οὐγκίαν οὐχ ἥσσαν ἢ κατὰ ἕξ
 χρυσῶν, β. π. τοῦ βασιλικοῦ, ὅπερ καλεῖν ὑλόβηρον νηο-
 μίκαισι, πλέον ἢ τεσσάρων καὶ εἴκοσι χρυσῶν. καὶ βασιλεῖ μὲν 5
 ἐνθένδε μεγάλα χρήματα ἔφερεν, αὐτὸς δὲ περιβαλλόμενος πλείω
 ἐλάνθανεν, ἥπερ, ἂν' αὐτοῦ ἀρξάμενον ἐς αἰὶ ἐμείνε, μόνος γὰρ
 ἐς τόδε τοῦ χρόνου ἔμπορός τε ἀπρακαλύπτως καὶ ἀπηλὸς τοῦ
 ἐμπολῆματος οὐδὲ καθίσταται. ἔμποροι μὲν οὖν ὅσοι πρότερον
 τὴν ἐργασίαν ταύτην μετήρσαν ἐν τε Βυζαντίῳ καὶ πόλει ἐκάστη 10
 θαλαττοῦργοι τε καὶ ἔγγειοι ἐφέροντο ὡς τὸ εἶδος τὰ ἐκ τῆς ἐργα-
 A 113 σίας κακὰ. ἐν δὲ πόλεσιν ὁ δῆμος σχεδὸν τι ὅλος ταῖς εἰρημέναις
 προσαιτητῆς ἐξαπινάκως ἐγένετο. βάνανσοι γὰρ ἄνθρωποι καὶ
 χειρῶνάτῃ λιμῷ παλαῖν ὡς τὸ εἶδος ἡραγκάζοντο, πολλοὶ τε
 ἀπ' αὐτοῦ τὴν πολιτείαν μεταβαλλόμενοι φεύγοντες ὄχοντο ἐς τὰ 15
 P 74 Περσὶν ἤδη. μόνος δὲ αἰὶ ὁ τῶν θησαυρῶν ἄρχων ἐνεργολαβῶν
 ἐπιπόλημα τοῦτο μοῖραν μὲν βασιλεῖ, ὥπερ εἶρηται, πόρων
 τῶν ἐνθένδε ἀποφέρειν ἤξιον, αὐτὸς δὲ τὰ πλείω φερόμενος δη-
 μοσίαις συμφοραῖς ἐπλούτει. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε κεχώρηκεν.
 V 330 καὶ ὅντινα δὲ τρόπον τῶν πόλεων τοὺς κόσμους καὶ τὰ 20
 B ἐγκαλλωπίσματα πάντα ἐν τε Βυζαντίῳ καὶ πόλει ἐκάστη κατε-
 λείν ἴσχυσεν αὐτίκα ἐροῦμεν. πρῶτα μὲν καταλύειν τὸ πῶν ἡ-
 τῶρων ἀξίωρα ἔγνω. τὰ τε γὰρ ἐπαθλα ἀφείλετο αὐτοὺς ἅπαντα,
 οἷσπερ τρυφῶν τε τὰ πρότερα καὶ ἐγκαλλωπίεσθαι τῆς συνηγο-
 1 μόνῳ] νόμῳ Maltretus. ibid. ἐπεδίδοτο] ἀπεδίδοτο Reisk.
 3. οὐγκίαν Alem. P. οὐλίαν AP. 13. προσαιτητῆς Alem. P.
 προσαιτεῖν τὴν A. 14 χειρῶνάτῃ] χειρῶνάτῃς Pm. 20. τρό-
 πον hoc loco P: post πόλεων A. 24. οἷπερ — ταῖς συνηγοραῖς
 — εἰσθεύσαν Reisk.

alia quidem tinctura imbuti sex aureis, regio vero suffecti colore, quem ho-
 loverum vocant, quatuor ac viginti et amplius dedit; ex quo Caesari magnas
 pecunias, sibi clam maiores comparavit: quod inde coeptum hodieque per-
 durat; unusque ille institutoriam hanc rem etiamnum palam exercet. Quare
 ipsi negotiatores cum Byzantii tum aliis in urbibus incommoda proffigatae
 artis terra marique sensere; Tyri atque Beryti pene universa plebs fullonicae
 manuariisque illi exercitio addicta, collatitiam quaerere stipem, vel fame col-
 lici coacta fuit; pars commutata colonia ad Persas transfugit; nam, ut dixi,
 solus imperatoris thesauri praefectus eam negotiationem habens, lucri parte
 Caesari delata, sibi quoque maiore seposita, sic opes auget suas publicis calami-
 tatibus. Sed haec hactenus.

26. Ut autem Byzantium, ac reliquas urbes ornamentis spoliaret, modo
 dicendum est. Primo candidorum ordinem statuit evertendum, omnibus
 denegatis praemiis, quibus illi amplissimis, advectione perfuncti, donari
 olim et augeri consueverant; iussitque litigatoribus in seque et in litum iurare,

ρίας ἀφαιμένοι εἰώθασι, καὶ διωμότους συνίστασθαι τοὺς διαφε-
ρομένους ἐκέλευσε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ περὶ τῶν ἐπισημίων ἐν πολλῇ ἀθυ-
μίᾳ ἐκινῶντο. ἐπεὶ δὲ τῶν τε ἀπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς καὶ τῶν
ἄλλων ἐδδαιμόνων δοκούντων εἶναι ἐν τῇ Βυζαντίῳ καὶ ἐκαστῇ τῇ
5 Ῥωμαίων ἐκαστῇ πάσας, ὥσπερ ἐρρήθη, τὰς ἐδδίας ἀφαιμένοι, ἀρ- C
γεῖν τὸ λοιπὸν τῶν ἐπισημίων τούτῳ ἐκέλευσε. οὐ γὰρ εἶχον
ἄνθρωποι λόγον οὐδὲν ἄξιον, οὐπερ ἂν καὶ ἀμφισβητοῖεν
ἀλλήλοις. αὐτίκα τοίνυν ἐκ πολλῶν μὲν ὄλγοι, ἐξ ἐναδύων δὲ
λίαν κομιδῇ ἄδοξοι πανταχόθεν γεγονότες τῆς γῆς περὶ μὲν, ὡς
10 τὸ εἶδος, πολλῇ εἶχοντο, μόνην δὲ ὕβριν τὴν ἀπὸ αὐτῶν φε-
ρόμενοι ἀπηλλάσσοντο. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱατροὺς τε καὶ διδασκά-
λους τῶν ἑλευθερίων τῶν ἀναγκαίων στερεῖσθαι πεποίηκε. τὰς γὰρ
γὰρ σιτήσεις, ὥς οἱ πρότερον βεβασιλευκότες ἐκ τοῦ δημοσίου A 114
χορηγεῖσθαι τούτοις δὴ τοῖς ἐπιτηδευμασιν ἔταξαν, ταύτας δὲ οὐ-
15 τοὺς ἀφείλετο πάσας. καὶ μὴν καὶ ὅσους οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες D
ἀπάσας πολιτικῶν σφίσι καὶ θεωρητικῶν οἰκοῦν πεποιοῦνται πόρους,
καὶ τούτους μεταγαγὼν φόροις ἀναμιξῆαι τοῖς δημοσίοις ἐτόλμησε.
καὶ οὐτε ἱατρῶν τις ἢ διδασκάλων τὸ λοιπὸν ἐγένετο λόγος οὐτε
δημοσίας τις ἔτι οἰκοδομίας πρόνοειν ἔσχυσεν οὐτε λύχνα ταῖς
20 πόλεσιν ἐν δημοσίῳ ἐκάστη οὐτε τις ἦν ἄλλη παρασηνὴ τοῖς ταύ-
τας οἰκοῦσι. τὰ τε γὰρ θέατρα καὶ ἵπποδρομοὶ καὶ κινήσεις ἐκ
τοῦ ἐπιπλεῖστον ἔμψυκα ἤργει. οὐ δὲ οἱ τὴν γυναικῶν ἐκείνων
τε καὶ τετραφῆναι καὶ πεπαιδεῦσθαι ξυνέβαιναν. ὕστερον δὲ ταῦτα
δὴ ῥογῆν ἐν Βυζαντίῳ ἐκέλευσε τὰ θεάματα, τοῦ μὴ τὰ εἰωθότα

1. τοὺς διαφορομένοις Suidas s. v. διώμοτος. 2. ἀθυμία Alem.

ἀσημία AP. 3. ἐπεὶ Alem. ἐπὶ AP. 7. λόγον Alem. λόγον AP.

15. ὅσους Alem. ὅσους AP. 19. λύχνα Vid. Vales. ad Ammian.

Marcell. 14, 1. Rvsk. 20. ἐκάστη] ἐκάστῳ Pm.

causidicorum sane cum probro ac moerore. Caeterum ex quo tempore Iu-
stinianus senatores opulentosque alios qui vel Byzantii, vel ubicumque in
imperio Romano essent, omnibus, ut declaravi, fortunis evertit, summo in
otio fuit hic ordo, nulla iam reliqua digna re, de qua sibi lites mortales conc-
cissent. Quamobrem causidici numero ac dignitate praecipui iam perpauci
ac penitus abiecti, et in summa rerum ubique terrarum erant inopia, unq
reliquo instituto, quod ipsum illis esset ostentui. Sed et medicos ac libera-
rium disciplinarum magistros necessariis ad vitam exclusit; quam enim prio-
res Romani principes his ab aerario largiti sunt, sportulam ademit. Quos
oppidani sibi vel ad rempublicam vel ad spectacula frequent proventus, ve-
ritus non est in publicum censum referre; ob eaque in posterum nulla medi-
corum, magistrorumve honoraria, nulla publicorum aedificiorum cura, nulla
urbibus in communi luminum procuratio, nulla civibus laetitia, quandoqui-
dem a longo iam tempore ludi theatrales, circenses, atque venationes iacent,
in quibus Theodora uxor nata educataque adolescentiam exercuit. Denum
Byzantium quoque ab iis vacare spectaculis voluit, consuetis ex aerario im-

χορηγεῖν τοῖς δημοσίοις, πολλοῖς τε καὶ σχεδὸν τι ἀναριθμοῖς οὖσιν,
 P 75 οἷς ἐνθένδε ὁ βίος. ἤτοι ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ λύπη τε καὶ κατή-
 φρενι, ὥσπερ ἄλλοι τι τῶν ἀπ' οὐρανοῦ ἐπισκήψασαι πάσης καὶ
 βίος πᾶσι ἀγέλαστος. ἄλλοι τε τὸ παρὰ πᾶν οὐδὲν ἐφέρετο τοῖς
 ἀνθρώποις ἐν διηγήμασιν, οἵκοι τε γούσι καὶ ἀγοράζουσιν καὶ τοῖς
 ἱεροῖς διατρέβουσιν ἢ συμφοραὶ τε καὶ πάθη καὶ καινότερων ἀτυχῆ-
 ματων ὑπερβολή. ταῦτα μὲν οὕτω ταῖς πόλεσιν εἶχεν. θ δὲ τῷ
 λόγῳ ἀφαιρείται, τοῦτο εἰπεῖν ἄξιον. ὕπαιτοι Ῥωμαίων ἀνὰ πᾶν
 ἔτος ἐγινέσθην δύο, ἄτερος μὲν ἐν Ῥώμῃ, ὁ δὲ δὴ ἕτερος ἐν Βυ-
 ζαντίῳ. ὁ δὲ εἰς τὴν τιμὴν ἐκαλεῖτο αὐτὴν πλέον ἢ κεντηνὰ-10
 ρια χρυσοῦ εἴκοσιν ἐς τὴν πολιτείαν ἀναλοῦν ἐμελλεν, ὀλίγα μὲν
 B σκεῖα, τὰ δὲ πλείστα πρὸς βασιλικῶς κεκομισμένοις. ταῦτά τε τὰ
 A 115 χεῖματα ἔς τε τοὺς ἄλλους, ὧν περ ἐμνήσθην, καὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ
 πλείστον ἐς τῶν βίων τοὺς ἀπορωτέρους φερόμενα καὶ διαφερόν-
 τως ἔς τοὺς ἐπὶ σκητῆς ἅπαντα τὰ πράγματα ἔς αἱ τῇ πόλει ἀπέ-15
 στή. ἔξ οὗ δὲ Ἰουστινιανὸς τὴν βασιλείαν παρέλαβεν, οὐκέτι και-
 ροῖς τοῖς καθήκουσι ταῦτα ἐπράσσειτο. ἄλλοτε μὲν πολλοὺς Ῥω-
 μαίοις ὑπὸ τοῦ καθίστατο χρόνου, τελευτῶντες δὲ οὐδὲν ὄντα τὸ
 πρᾶγμα ἐώρων, ἔξ οὗ δὲ πενία τινὶ ἐπὶ ἐλεγεῖσιν ἐπαφίχθητο τὰ
 ἀνθρώπειά, τὰ μὲν εἰωθότα οὐκέτι τοῖς ὑπὸ τοῖς ἀρχαίοις ἀμεινωμένων, τὰ 20
 δὲ ἐπὶ ἀρχόντων τῶν τοῖς ἀπὸ πανταχόθεν ἀφαιρουμένων.

Ὡς μὲν οὖν τὰ δημοσία καταπιὼν ἐξόμματα χεῖματα τοὺς
 ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς ὁ λυμεὼν οὗτος ἕκαστόν τε ἰδίᾳ καὶ
 κοινῇ ἐξόμντας τὰς οὐσίας ἀφῆρηται, διαρκῶς δεδιγῆσθαι οἱ-

3. ἐπισκεψάντων Alem. ἐπισκήψασθαι Pm. 11. πολιτείαν]
 ὑπατείαν Reisk. 17. ἄλλοτε Alem. P. ἀλλὰ τὰ A.

pensis parsurus, damno infinitae pene multitudinis, quae indidem vicissaret.
 Quare publice privatimque omnes in aequalore versantur, vacua iucunditatis
 vita, quasi caelitus ingruente malo; sub laere quisque suo, in foro, in templis
 nihil nisi aerumnas, calamitates vel portentosum recentis fortunae casum
 commemorant. Haec urbium singularum conditio fuit; sed quod huic narra-
 tionem deest, dicere praestat. Singulis annis duo Romanis consules creaban-
 tur, Romae quidem alter, alter Byzantii. Ad eam dignitatem vocata in pub-
 licam rem amplius bis mille auri pondus erant insumenda; de suo quidem
 pauci, plurima de publico ex imperatoris largitate. Caeterum illud aes cum
 ad ea quae dixi munera exhibenda, tum in egenos, tum praecipue in scenicos
 actores erogatum, mirum quantum civitatibus rem sustentavit. Postea vero
 quam obtinuit Iustinianus imperium, haud est his rebus statutum tempus;
 diu quis multumque consulatum gerit; vel non est omnino comitia videre con-
 sularia. Quare extrema mortales oppressi sunt egestate, simul consueta
 subditis Caesare negante, simul eos locis, modisque omnibus deturbante
 fortuna.

Namque satis narratum arbitror de publicis pecuniis, deque virorum con-
 sularium in communi, atque privatim substantiis, in quas hic helluo ac pe-

μαι· ὥς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἐδοῦίμονας δοκῶντας εἶναι συκοφαντία· περιὼν ἀφαιρεῖσθαι τὰ χορήματά· ἰκανώτατά μοι ἐφθόσθαι νομίζω· καὶ μέντοι σαρκεύωντας τε καὶ ἄρχουσι πασιν ὑπηρετοῦντας καὶ τοὺς ἐν παλατίῳ στρατευομένους, γεωργούς 5 τε καὶ χωρίων κτητορας καὶ κυρίους, καὶ οἷς ἐν λόγοις τὰ ἐπιτηδεύματα ἐστίν, ἄλλα μὴν ἐμπόρους τε καὶ ναυκλήρους καὶ ναύτας βαναύσους τε καὶ χειρωνακτας καὶ ἀγοραίους καὶ οἷς ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐπιτηδευμάτων βίος, καὶ μὴν καὶ τοὺς ἄλλους ὥς εἰπεῖν ἅπαντας, ἐς οὓς διακρίσθαι βλάβος τὸ ἐς τοῦτοδε 10 συμβαίνει· οἱ δὲ τοὺς τε προσαιτητάς καὶ ἀγελαιούς ἀνθρώπους καὶ πτωχοὺς τε καὶ λῶβη πάσῃ ἐχομένους εἰργάσατο, αὐτίκα ἐροῦμεν· τὰ γὰρ ἀμφὶ τοῖς ἱερῶσιν αὐτῷ πεπραγμένα ἐν τοῖς 15 ὀπισθεν λόγοις λελέξεται· πρῶτα μὲν, ὅπερ εἴρηται, ἅπαντα περιβεβλημένος τὰ πωλητήρια καὶ ὠνίων τῶν ἀναγκαιοτάτων τὰ λεγόμενα καταστησάμενος μονοπώλια πλέον ἢ τριπλάσια τιμήματα πάντας ἀνθρώπους ἐπράττετο· καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐπεὶ ἀνὰρθεῖν μοι ἔδοξεν εἶναι, οὐκ ἂν ἔγωγε λόγῳ ἀτελευτήτῳ καταλέγειν φιλομεικλήην· ἀπὸ δὲ τῶν τοὺς ἄρχους ὠνουμένων πικρότατα ἐς πάντα τῶν αἰῶνα ἐσύλει, οὓς δὴ καὶ χειρωνακτας καὶ πτωχοὺς καὶ 20 πάσῃ λῶβῃ ἐχομένους ἀνθρώπους οὐκ ὤνεῖσθαι ἀδύνατον· αὐτὸς μὲν γὰρ ἐς χρεῖα κεντηνάρια φέρεσθαι ἀνὰ πᾶν ἔτος ἤξιον ἐξέειπε, ὅπως οἱ ἄρτοι ὥσι καὶ σποδοῦ ἐμπλεοί· οὐδὲ γὰρ ἐς τοῦτο P 76 δὴ τὸ αἰσχροκερδίας ἀσέβημα ὁ βασιλεὺς οὗτος θνητὸς ἦεν· ταύτῃ δὲ τῇ σκηνῇ οἰκία κέρδη ἐπιτεχνώμενοι οἷς ἐπέκειτο ἡ τιμὴ αὐτῇ 25 αὐτοὶ μὲν ῥᾶστα ἐς πλοῦτόν τινα περιίσταντο μέγαν, λιμὸν δὲ τοῖς

3. καὶ — στρατιώτας Reisk. ἐν — στρατιώταις AP. 23. ἤει] εἴη AP.

stis sese ingurgitavit; praeterea de bonis, quibus ditissimos quosque per calumniam circumventos fraudavit, vel imperatorum satellites, aliorumque principum administratos, militem in castris et regia, colonos, agrorumque possessores, liberalium disciplinarum cultores, mercatores, naucleros, nautas, artifices, turbamve forensem, ac scenicam, atque illos denique, in quos horum incommoda derivantur. Sed quam misere inopes habberit, hominesque illos gregarios, et in extremam inopiam miseriamque confectos, iam dicere libet; nam de commissis ab eo in sacerdotes infra locus erit. Iustinianus, quod saepe dixi, in suam rem omnia fora converterat, et necessaria quaeque venalia ad monopolium iam revocarat; tripla pretiorum parte a subiectis omnibus extorta. Neque modo immensa oratione alia prosequi contendit, quae penè infinita mihi visa sunt. Ex pane modo, quem sibi artifices, pauperes, et quisque corpore laesus coemere cogitur, durum atque perpetuum ille sibi censum conflaverat, scilicet in annos singulos ad tertentum auri pondus; ut panis sordidus ille foret atque pulverulentus; nam ad hanc etiam impietatem Caesaris avaritia facile redundavit. Hinc annonae praefecti quaestus occasione captata sibi magnas opes, egentibus vero la-

Procopius III.

10

πτωχοῖς χειροποίητον ἐν εὐθιγροῦσι χρόνοις αἰεὶ παρὰ δόξαν ἐργάζοντο, ἐπεὶ οὐδὲ σῆτον ἐτέρωθεν τῆμιν εἰσκομίζεσθαι τὸ παράπαν ἔξῃν, ἀλλὰ ἀναγκαῖον ἦν ἅπασιν τούτους δὴ ὠνούμενους ἄρτους ἐσθίειν. τὸν δὲ τῆς πύλης ὄχετον διεκρωγῶτα τε δρῶντες καὶ μοῖραν ὕδατος οὐκ ὀλίγην τιμὰ ἐς τὴν πόλιν εἰσάγοντα ὑπερεώρων 5 τε καὶ οὐδ' ὅτι οὖν αὐτῷ προσδοτὴν ἤθελον, καίπερ ὁμίλου ζεῖ ἄμφι τὰς κρήνας ἀποπνιγόμενον πολλοῦ, καὶ τῶν βαλανεῶν ἀπο-
B κεκλεισμένων ἁπάντων, καὶ ἐξ οἰκοδομίας θαλασσίους τε καὶ ἀνόητους ἄλλας μέγθος χρημάτων οὐδενὶ λόγῳ πρότερο, παντα-
 4 χόδι τῶν προαστείων ἐπιτεχνώμενος, ὥσπερ τῶν βασιλείων αὐτοὺς 10 οὐ χωροῦντων, ἐν οἷς δὴ ἅπαντες οἱ πρότερον βεβασλευκότες δια-
 βίου ἐς αἰεὶ ἤθελον. οὕτως οὐ χρημάτων φειδοῖ, ἀλλὰ φθόρον ἀνθρώπων ἕνεκα, τῆς τοῦ ὄχετος οἰκοδομίας διληγῶρειν ἔγνω, ἐπεὶ οὐδεὶς ἐκ τοῦ παντός χρόνου Ἰουστινιανοῦ τοῦδε ἐτοιμότερος γέγονεν ἀνθρώπων ἁπάντων χρήματα προσποιεῖσθαι κακῶς, καὶ ταῦτα 15
A 117 χειρόνως αὐτίκα δὴ μάλα προσδοτὴν. δοῦν τὸν ἀπολειψάμε-
 νον ἐν τε ποτὶ καὶ τοῖς ἐδωδίοις τοῖς τὰ ἔσχατα πεποιημένοις καὶ
C πτωχοῖς οὖσιν, ὕδατος καὶ ἄρτου, δι' ἀμφοῖν αὐτοὺς, ὥσπερ μοι δεικνύεται, βασιλεὺς οὐκ ἔβλαψε, τὸ μὲν ἀπορα σφίσι, τὸν δὲ πολλῶν ἀξιώτερον ἐργασάμενος. οὐ μόνον δὲ τοὺς ἐν Βυζαντίῳ 20
 προσαιτητάς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐτέρωθεν ἐκλήμενων τιμὰς ἔδρασε ταῦτα, ὥσπερ μοι αὐτίκα λελέγεται. Ἰταλὶν γὰρ Θεόδωρος ἐλὼν πρῶτος ἐν τῷ Ρώμης παλατίῳ στρατευομένους αὐτοῦ ξύσεν, ὅπως τι διασώζοιτο πολιτείας τῆς παλαιᾶς ἔχνης, μίαν ἀπολιπὼν σύνταξιν

3. ὠνούμενους] ὠναυμένοις Maltretus.

5. οὐκ addidit Reisk.

23. αὐτοῦ Reisk. αὐτοὺς AP.

xiorum annona, famem inopinatam ingeniose quaesierunt. Nam aliunde rem frumentariam curare omnino nemini licuit, sed emptitio pane cuique vivendum fuit. Effracto aquarum ductu, tenuissime in urbem aquas derivari principes observant; rem tamen neglexere, et omnibus abstinuere sumptibus; quamquam frequens multitudo aquarum veniens sese ad fontes opprimeret, balneaeque iam nullae paterent; atque Caesar nihilominus singulis in suburbis ad maritima aedificia immanes pecunias perquam insane profunderet, quasi seque et uxorem regia non caperet, in qua priores Caesares diutius perque libenter versati fuissent. Sic plane visi sunt non parsimonia, sed nulla intereuntis populi miseratione aquae ductus restaurationem praetermississe. Nam aliqui nullus post homines natos vel corradendis inique pecuniis promptior, vel repente dilapidandis profusior Iustiniano. Igitur extrema pauperibus indigentia laborantibus, quibus vescendo panis, potando aqua dumtaxat reliqua esset, utrumque Iustinianus vexavit, huius difficultate, illius caritate invecta. Verum non Byzantii solum, sed alibi sic egenos afflixit, quod sane non pigebit referre. Theodoricus, Italia subiugata, ut Romae aliquod reipublicae extaret vestigium, praetorianos milites, relicto sin-

ἐς ἡμέραν ἐκάστω. ἦσαν δὲ οὗτοι παμπληθεῖς ἄγαν. οἳ τε γὰρ
 σιλεντιάριοι κυλούμενοι καὶ δομέστικοι καὶ σχολάριοι ἐν αὐτοῖς
 ἦσαν, οἷς δὴ ἄλλο οὐδὲν ὑπελέλειπτο ἢ τὸ τῆς στρατείας ὄνομα
 μόνον, καὶ ἡ σύνταξις αὐτῇ ἐς τὸ ἀποζῆν ἀποχωρῶσα μόλις αὐτοῖς, D
 5 ἅπτερ ἐς τε παῖδας καὶ ἀπογόνους Θεωδότηος αὐτοὺς παραπέμπειν
 ἐκέλευσε. τοῖς τε προσαιτηταῖς οἱ παρὰ τὸν Πέτρον τοῦ ἀποστό-
 λου νεὸν δίδωται εἶχον, τρισχιλίους σίτον μεδίμνους χορηγεῖν διὰ
 τὸ δημόσιον ἀνὰ πᾶν ἔτος διώρισεν. ἅπτερ ἅπαντες οὗτοι διαγε-
 γόνασιν κομιζόμενοι ἕως Ἀλέξανδρος ὁ ψαλίδιος ἐς τὴν Ἰταλίαν
 10 ἀφίκετο. πάντα γὰρ εὐθὺς οὗτος ὁ ἀνὴρ ὀκνήσει οὐδεμιᾷ περι-
 λεῖν ἔγνω. ταῦτα μαθὼν Ἰουστινιανὸς Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ τῇ
 τε προῤῥξιν προσήκατο ταύτην καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἔτι μᾶλλον ἢ
 πρότερον διὰ τιμῆς ἔσχευεν. ἐν ταύτῃ Ἀλέξανδρος τῇ πορείᾳ καὶ
 τοὺς Ἕλληνας εἰργάσατο τάδε. τοῦ ἐν Θερμοπύλαις φυλακτήριον
 15 οἱ τὰ ἐκείνῃ γεωργοῦντες χωρὰ ἐκ παλαιοῦ ἐπεμελοῦντο, ἐκ περὶ V 332
 τροπῆς τε τὸ ἐκταῦθα τεῖχος ἐφύλασσον, ἥνικα δὲ ἐφοδὸς βαρβάρων P 77
 ἔνταῦθα γενόμενος τότε Ἀλέξανδρος οὗτος προνοεῖν Πελοποννήσιον A 118
 σκηπτόμενος οὐκ ἔφη γεωργοῖς τὸ ταύτῃ φυλακτήριον ἐπιτρέψαι.
 20 στρατιώταις οὖν ἐνταῦθα εἰς δισχιλίους καταστῆσάμενος οὐκ ἐκ
 τοῦ δημοσίου χορηγεῖσθαι σφίσι τὰς συντάξεις διώρισεν, ἀλλὰ
 τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πασῶν πόλεων τὰ τε πολιτικὰ καὶ θεωρικὰ
 ἔξυμπαντα χρήματα ἐς τὸ δημόσιον ἐπὶ τῷ προσχρήματι τούτῳ με-
 τήνεγκεν, ἐφ' ᾧ ἐνθένδε οἱ στρατιῶται οὕτω σιτίζοντο, καὶ ἅπ-
 αὐτοῦ ἐν τῇ ἄλλῃ πόσει Ἑλλάδι καὶ οὐκ ἥκιστα ἐν Ἀθήναις αὐ-

2. σιλεντιάριοι Alem. P. σιλεντηνάρια A. 22. θεωρικὰ] θεωρητικὰ AP.

gulis acrio, esse voluit; porro autem horum numerosa fuit manus, cum in
 his etiam silentiarii, domestici, scholarique censerentur, quibus, si nihil
 aliud, militiae saltem auctupamentum fuit et annona, vix dum ipsis tamen ad
 vitam satias, quae liberis nepotibusque transmitti Theodoricus indulsit. Pau-
 peribus vero, qui ad Petri Apostoli templum sedes habent, tritici e publico e tria
 millia medimnum quotannis attribuit. Haec ad Alexandri usque forsi-
 tibus in Italiam adventum illi retulere; nam is statim omnia sustulit, factumque
 id ut adeoepit Romanorum imperator Justinianus probavit, et Alexandrum
 ut cum maxime in honore habuit; is Graecos etiam hoc in itinere sic affectit.
 Ad Thermopylas indigenae coloni iam olim praesidium agitabant, cumque in
 Peloponnesum barbarorum incursiones timerentur, ad mirum in ipsis mon-
 tium fauces aeternas excubias habebant. Huc Alexander delatus, perinde
 quasi Peloponnesiorum rem ageret, hand fidendum eo loci affirmat agrestium
 praesidio; quamobrem iuvis ad duo millia militum constituit, decretis non ab
 aerario publico stipendiis, sed a singulis Graeciae civitatibus, quarum civi-
 cos theatralesque reditus, alendorum specie militum praesidiariorum, ad pu-
 blicum aerarium reduxit, ex eo autem cum in Graecia, tum ipsis Athenis nul-

ταῖς οὐτε τις ἐν δημοσίῳ οἰκοδομία οὔτε ἄλλο ἀγαθὸν γενέσθαι
 ξυλέβη. Ἰουστινιανὸς μέντοι τὰ τῆδε διωκημένα τῷ ψαλιδίῳ οὐ-
 δεμιῶ μελλήσει ἐπέρρωσε. ταῦτα μὲν οὖν τῆδε κεχώρηκεν ἰτέον
 δὲ καὶ εἰς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πτωχοὺς. Ἡφαιστός τις ἐν τοῖς
 ἐνταῦθα ῥήτορσιν ἐγεγόνει, ὅσπερ παραλαβὼν τὴν Ἀλεξανδρέων 5
 ἀρχὴν τὸν μὲν δῆμον τοῦ στασιάζειν κατέπαυσε, φόβερὸς τοῖς στα-
 σιώταις φάνεις, ἔσχατα δὲ ἔσχατων κακὰ τοῖς τῆδε ὥκημένοις ἐν-
 δέδεικται πᾶσι. πάντα γὰρ εὐθὺς τὰ τῆς πόλεως πωλητήρια ἐς
 τὸ καλούμενον μονοπώλιον καταστησάμενος ἄλλων μὲν ἐμπόρων
 ἀδύνα ταύτην δὴ τὴν ἐργασίαν ἐργάζεσθαι εἴασε, μόνος δὲ ἅπαν- 10
 των αὐτὸς γέγονως κάπηλος παρεδίδοτο τὰ ὠνια πάντα, δηλονότι
 C τὰς τούτων τιμὰς τῇ τῆς ἀρχῆς ἐξουσίᾳ σταθμώμενος, ἀπεπνίγετό
 τε τῇ τῶν ἀναγκαίων σπάνει ἢ τῶν Ἀλεξανδρέων πόλιν, οὗ δὴ
 καὶ τοῖς τὰ ἔσχατα πενομένοις τὰ πρότερα εὗωνα διαρκῶς ἐγεγόνει
 πάντα, μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἀμφὶ τῷ ἄρτῳ ἐπέτε. τὸν γὰρ σι- 15
 τον αὐτὸς ἐξ Αἰγυπτίων ὠνεῖτο μόνος, οὐδὲ ὅσον ἐς μέδιμον ἐνὰ
 ἐτέρῳ διδόνος πρῆσθαι, ταύτῃ τε τοὺς ἄρτους καὶ τὰ τῶν ἄρ-
 A 119 τῶν τιμῆματα διετίθετο ἥπερ ἐβούλετο. πλοῦτον τοίνυν ἀνέστη-
 τον αὐτὸς τέ δι' ὀλίγου περιεβάλλετο καὶ βασιλεῖ τὴν ἀμφὶ τούτῳ
 ἐπιθυμίαν ἐνεπλήφατο. καὶ τῶν μὲν Ἀλεξανδρέων ὁ δῆμος δέει 20
 τοῦ Ἡφαίστου τὰ παρόντα σφίσιν ἡσυχῇ ἐφέρειν, ὃ δὲ αὐτοκρά-
 τωρ αἰδοῖ τῶν οἱ ἐς αἰ ἐσκομιζομένων χρημάτων ἐν τοῖς μάλιστα
 ὑπερηγάπα τὸν ἄνθρωπον. βουλευσας δὲ Ἡφαιστός οὗτος ὅπως
 D τὴν βασιλικῶς διάνοιαν πολλῶν ἔτι μᾶλλον ἐξελεῖν δύνηται, προσε-

8. πόλεως addidit Alem. 10. εἴασε Alem. P. εἴωθε A. 11. κα-
 ρεδίδοδο] ἀπεδίδοτο Reisk.

lum publice vel aedificium, vel urbanum commodum procuratum est. Quae
 sic a forficula constituta, rata deinde grataque Iustinianus habuit. Haecenus
 haec; iam ad Alexandrinos pauperes pergamus. Erat Alexandriae inter
 causidicos quidam Hephaestus, qui posteaquam eius urbis iniit praefecturam,
 seditiosis truculentior in plebe tumultus sedavit; verum cives ad extremas
 adduxit calamitates. Nam in singulis venalium foris monopolio constituto
 (a quo reliquos negotiatores exclusos sibi id uni servatum vellet) omnia
 ad praefecturae licentiam facto pretio vendidit. Summa ob id necessariorum
 penuria nec eorum copia erat, quae pridem
 vilissime venirent; sed annonae potissimum caritate eos iovit oppressum.
 Nam unus ipse cum in Aegypto frumentaretur, ea emptione vel a publico
 medimnum reliquis interdictis pro libidine annonae pretium accenseret.
 Ergo brevi magnis sibi partis opibus, eandem imperatori explendam curavit pec-
 cuniarum cupiditatem. Ac populo Alexandrino ob formidinem haec omnia
 obscure ferente, eo magis Caesar perpetuis aeris convectionibus illectus,
 Hephaestum unice amavit; sed is ut penitus Iustiniani animum occuparet,

πετεγνήθαιτο τάδε. Διοκλητιανὸς Ῥωμαίων γεγονὼς αυτοκράτωρ
 σίτου μέγα τῷ χρήμα δίδοσθαι παρὰ τοῦ δημοσίου τῶν Ἀλεξαν-
 δρέων τοῖς θεομένοις ἀνὰ πᾶν ἔτος διώρισε. τὰῦτα ὁ δῆμος τη-
 νικάδε διαδασάμενοι ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἐς ἀπογόνους τοὺς μέχρι
 ἑδεύρο παρέπεμψαν. ἀλλ' Ἡφαιστος ἐνθένδε μυριάδας ἐς δια-
 κοσίας ἐπετελούς μεθίμων τοὺς τῶν ἀναγκῶν ὑποσπανίζοντας
 ἀφελόμενος τῷ δημοσίῳ ἐντέθεικε, βασιλεῖ γράψας ὡς οὐ δικαίως
 οὐδὲ ἤ. Ξυμφέρει τοῖς πράγμασι μέχρι νῦν ταῦτα οἱ ἄνδρες οὗτοι
 κομίζονται. καὶ ἀπ' αὐτοῦ βασιλεὺς μὲν ἐμπεδώσας τὴν πρᾶξιν
 10 διὰ σπουδῆς αὐτὸν μέλλονος ἔσχεν, Ἀλεξανδρέων δὲ ὅσοι ταύτην P 78
 εἶχον τοῦ βίου τὴν ἐλπίδα, ταύτης δὴ ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις τῆς
 ἀπένθρωπας ἀπύωντο.

κς. Τὰ μὲν Ἰουστινιανῷ εἰργασμένα τοσαῦτά ἐστιν, ὡς V 333
 μηδὲ τὸν πάντα αἰῶνα τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ ἱπαρκεῖν δύνασθαι. B
 15 ἀλλ' ἂν μοι ἅτα ἐκ πάντων ἀπολεξαμένῳ ἀποχορήσει εἰπεῖν, δι'
 ὧν αὐτοῦ ἐνδὸν καὶ τοῖς ὀπισθεν γενησομένοις τὸ ἥθος ἔπαι
 διαφανῶς ἔσται, ὡς εἶρων τε ἦν καὶ οὔτε Θεοῦ οὔτε ἱερῶν οὔτε
 νόμων αὐτῷ ἔμελεν, οὐδὲ δήμου κατεσπουδαζόμενον αὐτῷ δοκοῦν-
 τος εἶναι, οὐ μὴν οὔτε τινὸς τὸ παρῶπαν αἰδῶς ἢ τοῦ τῆς πολί-
 20 τέως Ξυμφόρου ἢ οὔτοι τι προὔργου ἐς αὐτὴν γένοιτο, ἢ ὅπως A 120
 σκήψεως τινος τὰ πρᾶσσόμενα τυχεῖν δύναίτο, οὔτε ἄλλο τι αὐ-
 τὸν ἔσθαι, ὅτι μὴ μόνῃ ὑφαίρεσις τῶν ἐν πάσῃ γῇ κειμένων χρη-

2. δημοσίου Vales. ad Euagr. 2, 3. δήμεν AP.	4. διαδασά-
μενοι Petavids. ad Synes. p. 58. διαδικασάμενοι AP.	5. παρὲ-
πεμψαν Alem. P. παραπέμψαι A.	8. ἢ Reiskius. si AP.
9. βασιλεὺς Alem. βασιλεῖ AP.	14. μηδὲ] μήτε AP.	ibid. τῷ
Reisk. τὰ AP.	17. ὡς] Legebatur καὶ ὡς.
21. σκήψεως] ἐπισκήψεως Reisk.	20. οὔτοι]		

ita rem conficit. Romanorum imperator Diocletianus magnam frumenti co-
 piam quodammodo in egenos distribuit populo Alexandrino iusserat; quam illi ad
 portionem inter se iam inde distributam etiamnum transmittabant ad poste-
 ror. Hephæstus bis decies centena millia medimnum fraudatis egenis in
 horrea publica imperavit, Caesare monito, Alexandrinos id perpetuo contra
 usurpasse atque liceret, rei publicae interesset. Rem imperator firmam
 sua auctoritate fecit, acceptumque magis ac magis Hephæstum habuit;
 Alexandrini, qui in eo spem vitae constituissent, hanc saevitiam tanto magis
 spuma in necessitate sentire.

27. Verum enimvero tot Justiniani sunt flagitia, ut ad ea numeranda
 nullum tempus satis futurum esset; at ex multis pauca legam, e quibus po-
 steritati plane compertum sit eius ingenium promptum dissimulare, paratum
 contemnere numen, sacerdotes, leges, populum eius studiis addictum, ratio-
 nem neque verecundiae ullam habere, neque reipublicae bene utiliterque ge-
 rundae, vel scelertum colore aliquo tegendorum, nisi expilandarum modo toto

C μάτων. ἄρξομαι δὲ ἐνθὺνδε. ἀρχιερέα κατεστήσατο Ἀλεξανδρεῦσιν αὐτὸς Παῦλον ὄνομα. ἐτόγγανε δὲ Ῥόδῳ τις Φοῖνιξ, γένος ἔχων τήνικα δὲ τὴν Ἀλεξανδρείας ἀρχήν. ὃς δὲ ἐπέστελλεν ἐς ἅπαντα Παῦλον ὑπηρετεῖν προθυμῶς τῇ πάσῃ, ὅπως δὴ ἀτελεύτητον μένοι τῶν πρὸς αὐτοῦ ἐπαγγελλομένων μηδέν. ταύτῃ γὰρ τῶν Ἀλεξανδρέων τοὺς ** ἐταιριάζεσθαι αὐτὸν ἐς τὴν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον ὤφειτο δυνατόν ἔσεσθαι. ἦν δὲ τις Ἀρσένιος Παλαιστίνος γένος, ὅσπερ Θεοδώρα βασιλίδι ἐν τοῖς μάλιστα ἀναγκαιωτάτοις ἐπιτήδειος γεγονώς, καὶ ἀπ' αὐτοῦ δύναμιν τῇ πολλῇ καὶ μεγάλῃ περιβαλλόμενος χρήματα ἐς βουλῆς ἀξίωμα ἤλθε, καίπερ 10 μιαιφώτατος ὢν. οὗτος Σαμαρείτης μὲν ἦν, τοῦ δὲ μὴ τὴν ἐν Ἀρχομακῶν πρόσθαι δύναμιν ὀνόματος ἀντιλαβέσθαι τοῦ Χριστιανῶν ἔγνω. ὁ μέντοι πατὴρ τε καὶ ἀδελφὸς τῇ τούτου δυνάμει θαρροῦντες διαγερόνασι μὲν ἐν Σκυθοπόλει, περιστέλλοντες τὴν 15 πατριὸν δόξαν, γνώμῃ δὲ αὐτοῦ ἀνήκεστα τοὺς Χριστιανούς, ἐπεὶ γάροντο πάντας. διὸ δὴ οἱ πολῖται σφίσιν ἐπαναστάντες ἄμφω ἔκτειναι θανάτῳ οἰκτίστω, κακὰ τε πολλὰ ξυνηνέχθη Παλαιστίνοις ἐνθὺνδε γενέσθαι. τότε μὲν οὖν αὐτὸν οὔτε Ἰουστινιανὸς οὔτε βασιλεὺς κακόν τι ἔδρασαν, καίπερ ἀπείρωτατον γεγονότα δυσκόλῳ ἀπάντων, ἀπέπικον δὲ αὐτῷ ἐς παλάτιον μηκέτι ἔναι. ἐν 20 δὲ ἐλεχέστατα γὰρ τούτου δὴ ἔνεκα πρὸς Χριστιανῶν ἡνωχλοῦντο.

P 79 οὗτος Ἀρσένιος βασιλεὺς χαριεῖσθαι οἰδυμένος, ὃ πολλῶ ὕστερον ἐν
A 121 τῷ Παύλῳ ἐς τὴν Ἀλεξάνδρειαν στέλλεται, ὥς δὴ τά τε ἄλλα

6. τοὺς **] Supple *εὐδοκίμοις* vel *λογιστάτοις*. ALBM. *πρώτους* vel *πλείστοις* Reisk. 18. οὔτε — οὔτε] οὐδὲ — οὐδὲ AP. 20. ἀπέπικον Alem. P, *ἀπειπών* A.

terrarum orbe pecuniarum. Dederat Paulum, ut hinc exordiar, Alexandrinis antistitem, Rhodone quodam ex Phœnicia illius urbis præfetto; cui scripsit, ut Paulo, omni data occasione, quam diligentissime præsto esset, ne quid infectum caderet, quod ipas factum averet, cuius opera facile Alexandrinorum primatum studia ad Cælchedónensis concilii firmitatem crederet excitanda. Arsenius quidam ex Palaestina homo sceleratissimus, in rebus pernecessariis Theodoræ Augustæ sic animum ceperat, ut magnam consecutus auctoritatem et pecuniarum vim, tandem in senatum pervenerit. Sentiebat ille cum Samaritis, verum ne tantæ potentiae iacturam faceret, Christianorum sibi consulto nomen adsciverat; cuius patris fraterque Scythopoli patria secta dissimulata, eius freti auctoritate, et suasionibus impuls, contumeliosissime Christianos vexarunt. Quamobrem factione civium crudelissimum supplicium ambo dederunt, eaque multorum malorum fuit origo Palaestinis. Arsenium vero quamquam omnium barbarum auctorem nullo principes affecerunt incommodo, nisi quod regia prohibere, ne diutius ea super re Christianorum votis fatigaretur. Arsenius hic ergo quasi rem Gæsari facturus gratam, non ita multo post cum Paulo Alexandriam venit, cum

ὑπερηφάνων καὶ τὴν ἐς τοὺς Ἀλεξανδρεῖς περὶ τὴν συνκατεργασίαν
 αὐτῷ δυνάμει τῇ πάσῃ. ἰσχυρίζετο γὰρ ὑπὸ τὸν χρόνον τοῦ-
 τον, ἥνκα οἱ τοῦ παλατίου ἀποκεκλειῖσθαι ξυνέπεσε, τῶν ἐν Χρι-
 στιανοῖς οὐκ ἀμελλέτητον γεγονέναι δογματῶν ἀπάντων. ὅπερ τὴν
 5 Θεοδώραν ἠρίψεν· τὴν ἐναντίαν γὰρ ἐσκήπτετο τῷ βασιλεῖ ἐς
 τοῦτο ἵκναι, ὥς μοι ἐν τοῖς ὀπισθεν λόγοις εἴρηται. ἔπει ἐν Ἀλε-
 ξανδρεῦσιν ἐγένοντο, διάκονόν τινα Ὑόην ὄνομα Ῥόδωνι Παῦλος
 παρέδωκε τεθνήσκοντα, φάσκων δὴ αὐτὸν μόνον οἱ ἐμποδῶν ἴστα-
 σθαι τοῦ μὴ τὰ βασιλεῖ δεδογμένα ὑπατελέσαι. τοῖς δὲ βασιλέως B
 10 γράμμασι Ῥόδων ἡγμένος, συχνοῖς τε οὖσι καὶ λίαν σπονδαίοις,
 αἰκλῆσθαι τὸν ἀνθρώπον ἔγνω, δς ὑπὸ τῆς βασιάνου κατατει-
 νόμενος αὐτίκα θνήσκει. ἅπερ ἐπεὶ ἐς βασιλέα ἦλθεν, ἐγκειμένης
 ἰσχυρότατα τῆς βασιλίδος, ἅπαντα ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Παύλῳ τε καὶ
 Ῥόδωνι καὶ Ἀρσενίῳ εὐθὺς ἐκίνει, ὥσπερ τῶν πρὸς αὐτοῦ τοῦτοις
 15 δὴ τοῖς ἀνθρώποις ἐπηγγελμένον ἐπιτελεσμένον ἀπάντων. Λι-
 βέριον οὖν τὸν ἐκ Ῥώμης ἄνδρα πατρικίον καταστησάμενος ἐπὶ
 τῆς Ἀλεξάνδρου ἀρχῆς καὶ τῶν δοκίμων ἱερέων τινὰς ἐς τὴν Ἀλε-
 ξάνδρειαν ἔστειλε τὴν αὐτῷ πράγματος ποιησομένους διάγνωσιν, ἐν
 οἷς καὶ ὁ Ῥώμης ἀρχidiaconos Πελάγιος ἦν, τὸ Βιγίλιου τοῦ ἀρ- C
 20 χιερώς ὑποδὺς πρόσωπον, ἐπιτεταγμένον οἱ τοῦτ' ἡγε πρὸς τοῦ Βι-
 γίλιου· τοῦ τε φάνος ἐληλεγμένου Παῦλον τῆς ἱερωσύνης εὐθὺς
 καθέλιον, φηγόντα δὲ Ῥόδωνα ἐς Βυζάντιον τὴν τε κεφαλὴν ἀφεί-
 λετο ὁ βασιλεὺς καὶ τὰ χρήματα ἐς τὸ δημόσιον ἀνάγκαστα ἐποίη- V 384

6 εἴρηται Reisk. εἰρήσεται AP. . *ibid.* ἐν addidit Alem. 8. οἱ
 Reisk. οἱ αὐτῷ AP. 12. βασιλέα ἦλθεν Alem. P. βασι ** A.
 17. Ἀλεξάνδρον Rectius forte Ἀλεξανδρεῶν. Scio tamen scriptores
 eius saeculi frequenter τὴν Ἀλεξάνδρου, τὴν Ἀντιόχου, τὴν Σελεύκου
 absolute dicere pro Alexandria, Antiochia, Seleucia, aliaque similia.
 ALEM. *ibid.* Ἀλεξανδρεῖαν Reisk. Ἀλεξανδρεῶν AP.

ad alia praesto illi, futurum, tum ad alliciendos omni studio Alexandrinos. Nam
 quamdiu regia exolus est, tamdiu se Christianorum dogmatibus operam
 navasse affirmabat; in quo plane Theodora offendit, quae contrariis Cae-
 sari studiis, ut supra dixi, ea in re niti visa est. Ubi Paulus Alexandriam
 tenuit, Phoen diacorum Rhodoni praefecto necandum tradit, quem unum per-
 agendis Caesaris imperatis obicem se pati diceret. Imperatoris crebris il-
 lis et perquam studiosis litteris Rhodo permotus vapulare hominem iubet, qui
 cruciatus confectus perit. Quod ut Justinianus accepit, summa ope Theo-
 dora nitente, omnia in Paulum, Rhodonem atque Arsenium movebat animo,
 quasi vero iam imperata viris oblitus. Liberium Patricium Romanum Alexan-
 driae praefecit; antistites viros probatos Alexandriam de causa cognituros
 mittit: inter hos fuit Pelagius ecclesiae Romanae archidiaconus, qui Vigili
 pontificis ab eodem iussus, personam sustineret. Paulus homicidii convictus
 sacerdotio deturbatur; Rhodonem Byzantii perfugam Caesar capite plectit,
 publicatque bona; quamquam ab eo terminis denis prolatis epistolis, quibus

σατο, καίτερ' τρισκαίδεκα ἐπιστολάς τοῦ ἀνθρώπου ἐνδείκνυμένου,
ὡςπερ αὐτῷ βασιλεὺς ἔγραψε σπένδον αἰῶνος τε καὶ διατεινόμενος
A 122 ἄγαν, ἐπαγγέλλων τε ἅπαντα τῷ Παύλῳ ὑπηρετεῖν ἐπιτάττοντι
καὶ μηδ' ὅτιοῦν ἀντιτείνειν, ὅπως ἐπὶ τῇ δόξῃ ἐπιτελέσῃ τὰ δό-
ξαντα δυνατὸς εἴη. Ἀρσένιον τε Λιβέριον γνῶμη. Θεοδώρας 5
ἀνεσκολόπισε, καὶ αὐτοῦ τὰ χρήματα δημοσιοῦν βασιλεὺς ἔγνω,
D καίπερ οὐδὲν αὐτῷ ἐπεγκαλεῖν ἔχων ἢ ὅτι ξὺν τῷ Παύλῳ δίαίταν
εἶχε. ταῦτα μὲν σὺν εἴτε θροῶς εἴτε ἄλλῃ, πῇ αὐτῷ εἰργασται,
οὐκ ἔγω εἰπεῖν, ὅτου δὲ δὴ ἔνεκα ταῦτά μοι εἰρηται' αὐτίκα δη-
λώσω. ὁ Παῦλος χρόνῳ τινὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον ἦκων ἐπτά τε 10
χρονσὺ κεντηνάρια τῷ βασιλεῖ τούτῳ προέμερος ἤξεν τὴν ἱερωσύ-
νην ἀπολαβεῖν, ἅτε αὐτὴν οὐδενὶ νόμῳ ἀφηρημένος. Ἰουστινι-
ανὸς δὲ τὰ τε χρήματα ἐδέξατο πρῶτος καὶ τὸν ἀνθρώπον ἐν τιμῇ
ἔσχεν, ἀρχιερεὺς τε ὠμολόγησεν Ἀλεξανδρεῦσιν αὐτὸν καταστήσε-
σθαι αὐτίκα δὴ μάλα, καίπερ ἐτέρου τὴν τιμὴν ἔχοντος, ὡςπερ 15
οὐκ εἰδὼς ὅτι δὴ τοὺς αὐτῷ ξυνοικήσαντάς τε καὶ ὑπουργοῦν τε-
τολμηκότας ἔκτεινέ τε αὐτοὺς καὶ τὰς οὐσίας ἀφείλετο. ὁ μὲν
σὺν Σεβαστὸς ἐς ἄγαν διατεινόμενος τὸ πρᾶγμα ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτα,
P 80 Παῦλος δὲ διαρρήδην ἐπίδοξος ἦν τὴν ἱερωσύνην ἀπολήψεσθαι
μηχανῇ τῇ πάσῃ. ἀλλὰ Βιγίλιος τμηκᾶδε παρὼν εἶκεν βασιλεῖ 20
τῷ τοιοῦτον ἐπιτάττοντι ἀδομαῇ ἔγνω. ἔφασκε γὰρ οὐχ οἷός τε
εἶναι ψῆφον τὴν δικαίαν αὐτὸς ἀνάδικον διεργάσθαι, τὴν Πελα-
γίου παραδηλῶν γνώσιν. οὕτως ἄλλος οὐδενὸς τῷ βασιλεῖ τούτῳ
ὅτι μὴ χρημάτων ἀφαιρέσεως αἰεὶ ἔμελεν. εἰρήσεια δὲ καὶ ἄλλο

17. αὐτὸς P. αὐτοὺς. 19. ἀπολήψεσθαι] ἀπολήφεται AP. unde
Maltretus ως post ἐπίδοξος ἦν inserebat.

Caesare gravissimis verbis etiam atque etiam iussus fuerat Paulum praeci-
pientem audire, contraque nihil dicere, ut de religione, quae visa essent, re
ille perficeret. Aftenium Liberius ex Theodorus-praecepto in crucem agit;
Iustinianus nihil nisi consuetudinem causatus, quae illi cum Paulo fuisset,
etiam facultates probscripsit. Recte ille haec an sebus, parum compertum
habeo; sed quorsum haec spectet narratio, iam incertum. Paulus haud diu fuit
cum Byzantium appulit, rogaturus imperatorem, et pondo septies centum
auri oblaturus, ut in sacerdotium restitueretur, a quo se per iniuriam de-
iectum contendebat. Pecuniam Iustinianus accepit, Paulumque comiter et
perhonorifice habuit, eumque propediem antistitem Alexandrinis (licet alteri
sacerdotium id esset) restituendum affirmabat, quasi non a se de viris illius
contubernalibus, et auxiliariis pecunia et capite anquisitum. Ea vero cum
Caesarem cura studiumque vehementer intentum haberet, nemini iam dubium
erat, quin sacerdotium Paulus esset consecuturus. Verum enimvero prin-
cipi id imperanti haud quaquam Vigilius (qui per id tempus Byzantii versa-
batur) concedendum censuit, neque de sententia a se nimirum per Pelagium
lata decedendum. Sic omnibus in negotiis uni pecuniae corradendae Iusti-

τοῖνδε. Φαυστίνος ἦν τις Παλαιστίνος γένος, Σαμαρείτης μὲν
γεγονώς ἀνωθεν, ὀνόματος δὲ τοῦ Χριστιανῶν ἀντιλαμβανόμενος A 123
ἀνάγκῃ τοῦ νόμου. οὗτος ὁ Φαυστίνος ἐς βουλῆς ἀξίωμα ἦλθε B
καὶ τῆς χώρας τὴν ἀρχὴν ἔσχεν, ὥσπερ αὐτὸν παραλαβόντα οὐ
5 πρὸς ἑξῆς ἐξ τε τὸ Βυζάντιον ἦκοντα τῶν τινες ἰσχυροὶ διέ-
βαλλον ἐπενεγκάμενοι ὡς Σαμαρειτῶν νόμιμα περὶ τέλλει, καὶ
Χριστιανὸς δρᾶσαι τοὺς ἐν Παλαιστίνῃ ὄκνημένους ἀνόσια ἔργα.
Ἰουστινιανὸς δὲ ἀγαπιόμεσθαι τε καὶ δεῖν ποιεῖν διὰ ταῦτα ἐδόκει,
ὅτι δὴ αὐτοῦ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἔχοντος τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα
10 ἔφ' ὅτωνοῦν διασύροίτο. οἱ μὲν οὖν τῆς συγκλήτου βουλῆς τὴν
διάγνωσιν πεποιημένοι τοῦ πράγματος φυχῇ τὸν Φαυστίνον ἐξ- C
μίσωσαν, βασιλεῶς ἐγκειμένου σφίσι. βασιλεὺς δὲ πρὸς αὐτοῦ
χρήματα ὅσα ἐβούλετο κεκομισμένος ἀνάδικα ἐδόξας τὰ δεδικασ-
μένα ἐποίησε. Φαυστίνος δὲ αὖθις τὸ πρότερον ἀξίωμα ἔχων,
15 βασιλεὺς τε ὠμίλει, ἐπίτροπός τε καταστάς τῶν ἐν Παλαιστίνῃ τε
καὶ Φοινίκῃ βασιλικῶν χωρίων ἀδεστέρον ἅπαντα κατεργάζεται
ὅσα οἱ αὐτῷ βουλομένῳ εἴη. ὅντινα μὲν οὖν Ἰουστινιανὸς τρόπον
τὰ Χριστιανῶν δικαίωματα περιστέλλειν ἤξιον, καίπερ οὐ πολλῶν
εἰρημένων ἡμῖν, ἀλλ' ἐκ τῶνδε βραχέων ὄντων, τεκμηριοῦν ἔστιν.
20 ὅπως, δὲ καὶ τοὺς νόμους οὐδεμιᾷ ὀκνήσει κατέσειε χρημάτων κει-
μένων βραχυτάτῳ δηλωθήσεται λόγῳ.

καί. Πρίσκος τις ἐν τῇ Ἐμεσηνῶν ἐγένετο πόλει, ὅσπερ V 335
ἀλλότρια γραμμάτια μιμεῖσθαι ἐθνῶς ἑξηπτότατο, τέχνη τις D
ἦν περὶ τὸ κακὸν τοῦτο δεξιὸς ἄνθρωπος. ἐτόγγανε δὲ ἡ τῶν Ἐμεση-

8. ποιεῖν] παθεῖν Alem.

10. ὅτωνοῦν Reisk. ὅτωσιν AP.

15. ἐν Παλαιστίνῃ τε καὶ Φοινίκῃ Alem. P. ἐν Παλαιστίνῃ τε καὶ
Φοινίκῃς A.

20. κειμένων] προκειμένων Reisk. 23. ἐθνῶς]
ἐθνῶσιν Suidas a. v. Πρίσκος.

magis intentus erat. Simile quid narrare lubet: Faustinus quidam in Palae-
stina Samaritis parentibus maioribusque natus, Christianum nomen legis
praetulit necessitate, lectus in senatum eum proconsulatum obtinuit; quem
ubi post paulo deposuit, Byzantii a sacerdotibus dissimulae Samaritarum
sectae, et in provinciales Christianos saevitiae ac impietatis fit reus. Ergo
impotenti furore Iustinianus concitatus, suam credit calamitatem, quod Chri-
stianum nomen, Romanorum principe se, a quoquam traducatur. Causa in
senatu cognita, Faustinus, instante Caesare, ex senatusconsulto exulatum
abibat. Sed interim princeps quanta libuit maxima corruptus pecunia, iu-
diciam rescidit; moxque Faustinus eandem sustinere dignitatem, actitare
cum Augusto, agros in Palaestina et Phoenicia Caesarianos procurare, omnia
securae perque libidinem gerere. Pauca quidem haec, ex quibus intelligere
tamen liceat, ut Iustiniano libuit Christianorum sanctiones pervertere; nam
de abolitis pecunia legibus brevissima narratione dicam,

28, Priscus quidam apud Emesenos fuit, alienae manus perquam inge-
nuose mentiendae peritus, eiusque fraudis plane idoneus artifex. Porro Eme-

- τῶν ἐκκλησίας τῶν τιнос ἐπιφανῶν κληρονόμος γεγενημένη χρόνοις
 τισὶ πολλοῖς ἐμπροσθεν. ἦν δὲ τις ἀνὴρ πατρικίος μὲν τὸ ἀξίωμα,
 Μαρμιανὸς δὲ ὄνομα, γένει λαμπρὸς καὶ περιουσίᾳ χρημάτων.
 A. 124 ἐπὶ δὲ Ἰουστινιανοῦ βασιλεύοντός ὁ Πρίσκος διερευνησάμενος πό-
 λεως τῆς εἰρημένης τὰς οἰκίας πάσας, εἴ τινας εὗρε τε πλοῦτῳ ἀκ- 5
 μαζούσας καὶ πρὸς ζημίαν χρημάτων μεγάλων διαρκῶς ἐχούσας,
 τούτων διερευνησάμενος ἐς τὸ ἀκριβὲς τοὺς προπάτορας, γράμμα-
 P 81 σιν αὐτῶν παλαιοῖς ἐντυχῶν, βιβλίδια πολλὰ ὡς παρ' ἐκείνων γε-
 γραμμένα ἐπέποιήται, ὁμολογούντων πολλὰ χρήματα τῷ Μαρμιανῷ
 ἀποδώσειν, ὥτε παρακαταθήκης λόγῳ ταῦτα πρὸς ἐκείνου κεκο- 10
 μισμένων. τό τε ὁμολογημένον ἐν τούτοις δὴ τοῖς καταπλάστοις
 γραμματίοις χρυσίον ξυνῆκε οὐχ ἥσσον ἢ ἐς ἑκατὸν κεντηνάρια.
 καὶ ἀνδρὸς δὲ τιнос, ὅσπερ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τηνικάδε τοῦ χρόνου
 καθήμενος, ἦν ἵκα ὁ Μαρμιανὸς· περιῆν δόξαν τε πολλὴν ἐπὶ τε
 ἀληθείᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ ἔχων, ἅπαντα ἐπετέλει τὰ τῶν πολι- 15
 τῶν γραμματεῖα, ἕκαστον οἰκείους ἐπισφραγίζων αὐτοὺς γράμμασιν,
 ὥνπερ ταβέλλωνα καλοῦσι Ῥωμαῖοι, τὰ γράμματα δαιμονίως μι-
 B μισάμενος τοῖς διοικουμένοις τὰ πράγματα τῆς Ἐμεσηνῶν ἐκκλη-
 σίας παρέδωκεν, ὁμολογηκόσι μοῖραν αὐτῷ τινα κείσθαι τῶν ἐν-
 θένδε πορισθησομένων χρημάτων. ἐπεὶ δὲ ὁ νόμος ἐμποδῶν ἴσταιτο, 20
 τὰς μὲν ἄλλας δίκας ἀπάσας ἐς τριακοντοῦτῃν παραγράφῃν ἄγων,
 ὁλίγας δὲ ἄττας καὶ τὰς ὑποθηκαρίας καλουμένας τεσσαράκοντα
 ἐνιαυτῶν μήκει ἐκκράδυν μηχανῶνται τοιάδε. ἐς Βυζάντιον ἀφι-

2. ἐμπροσθεν. ἦν δὲ τις P ex Suida. ἐμπροσθεν ἦδη. οὗτος A.
 ibid. μὲν τὸ ἀξίωμα P cum Suida. εἰεν τῷ ἀξιώματι A. 4. ἐπὶ
 δὲ P ex Suida. ἐπεὶ οὖν A. 5. εἴ τινας P cum Suida. εἴ τι A.
 10. παρακαταθήκης] παραθήκης Suidas. 12. ξυνῆκε Suidae ed.
 Mediol. Scribebatur ξυνίει. 21. παραγραφῇν Suidas. Legebatur
 παραγράφον.

senorum Ecclesiam annis antea non paucis haeredem instituerat Mammianus
 vir clarissimus Patricia dignitate, genere, et divitiarum copia illustris. Iu-
 stiniano postea principe Priscus census familiarum eius urbis habet, quae-
 cumque florent opibus, ac ditissimae praediae esse possent; harum diligen-
 ter observat maiores, quorum tabulas sibi conquisierat; eorumque nomine
 complures conficit libellos, quibus grandem pecuniam a Mammiano apud se
 depositam accepisse, eidemque debere se illi faterentur. Crediti vero inani-
 bus illis libellis auri summa decem millia pondo colligebat. Denique publici
 tabellionis, viri fide et virtute conspicui, qui superstiti Mammiano civibus ta-
 bulas conficiebat, suaeque manu consignabat, litteras mirum in modum imita-
 tus, sic eos libellos Eusebii procuratoribus tradit; qui partem
 acquirendae pecuniae, quae illum maneret, pollicerentur. Verum obstante
 lege, quae reliquas omnes actiones ad tricenariam praescriptionem prolatat,
 et quas hypothecarias dicunt, nonnullasque alias quadragenaria excipit ex-
 ceptione, id ineunt consilii. Pergunt Byzantium ire, vim auri Caesari de-

κόμενοι καὶ χρήματα μεγάλα τῷ βασιλεὶ τούτῳ προέμενοι ἐδόντο
 σφίσι τὸν τῶν πολιτῶν ὕλεθρον οὐδὲν ὠφέληκτόν τι ἔργον ἐργά-
 ζεσθαι. ὁ δὲ τὰ χρήματα κεκομισμένος μελλήσει οὐδεμίᾳ νόμον
 ἔγραψεν, οὐ χρόνον τὰς ἐκκλησίας τοῖς καθήκουσιν, ἀλλ' ἐναι-
 5 τῶν ἑκατὸν πλήθει δικῶν τῶν αὐτῆς προσηκουσῶν ἀποκεκλείσθαι,
 καὶ ταῦτα οὐκ ἐν Ἑμεσῇ μόνον κύρια εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶσαν C
 τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. Ἑμεσηνοῖς τε τὸ πρῶγμα τοῦτο δαίμων A 125
 ἔταξε Λογγίνον τινα δραστήριον τε ἄνδρα καὶ τὸ σῶμα ἰσχυρόν.
 ἄγαν, ὃς καὶ τὴν τοῦ δήμου ἀρχὴν ἐν Βυζαντίῳ ὕστερον ἔσχεν.
 10 οἱ δὲ τῆς ἐκκλησίας τὰ πράγματα διοικούμεχοι τὰ μὲν πρῶτα τῶν
 τιμι πολιτῶν δίκην κεντηναρίων ἐκ βιβλίων τῶν εἰρημένων λαχόν-
 τες δυοῖν, κατεδικάσαντο τοὺς ἀνθρώπους εὐθὺς, ὅ τι καὶ ἀπολο-
 γήσαιντο οὐδαμῇ ἔχοντας διὰ τε χρόνου τοσόνδε μήκος καὶ ἄγκοιαν
 τῶν τότε πεπραγμένων. ἐν πένθει δὲ μεγάλῳ ἐκώθησαν, οἳ τε
 15 ἄλλοι ξόμπαντες ἄνθρωποι ὡμῶς τοῖς συκοφάνταις ἐκκέμεινται καὶ
 πάντων μάλιστα οἱ τῶν Ἑμεσηνῶν λογιμάται. τοῦ δὲ κακοῦ ἐς
 τοὺς πλείστους ἦδη τῶν πολιτῶν ἐπιρροήντις προμήθειά τινα τοῦ
 Θεοῦ ξυνηνέχθη γενέσθαι τοιάνδε. Πρίσκοις δὲ Λογγίνος τὸν τοῦτο D
 δὴ τὸ σκαμνίσμα ἐργασούμενον ἅπαντα ὁμοῦ κομίζειν οἱ τὰ γράμ-
 20 ματα ἐκέλευσεν, ἀναδύμενον τε τὴν πρῶξιν ἐρράπισε δυνάμει τῇ
 πίσσῃ. ὁ δὲ ἄνθρωπος ἰσχυροῦ. λίαν τὴν πληγὴν οὐδαμῇ ἐνεγκὼν
 ἐπίσειν ὕπτιος, τρέμων δὲ ἦδη καὶ περιδεὴς γεγωνὺς, ὅπως τε Λογ-
 γίνον προσήσθαι τὰ πεπραγμένα ὑπονοῶν ἐξωμολόγει, οὕτω τε τῆς
 σκαμνίσμας ἀπίσης ἐς φῶς ἐνεχθείσης τὴν συκοφαντίαν πεπαύσθαι
 5. δικῶν P ex Sukla. δοκῶν. A. 10. τῶν τιμι. Reisk. Legeba-
 tur τῶν τιμι τῶν. 23. ὑπονοῶν addidit Reisk. ibid. ἐξωμο-
 λόγει Reisk. ὡμολόγει Alēn. ὁμολογῶν AP.

ferunt, ὅτι καὶ ut sibi esse praesto vult ad tantam civium perniciem. Ille
 accepta pecunia mox legem scribit, ut actiones quae Ecclesiae competere-
 rent, non statim temporis, sed centum annorum praescriptione excluderentur; idque
 non Emesae iustitiae, sed in universo Romano imperio perinde valeret. Ac-
 tummittit Longinum virum industrium et corpore strenuum (qui postmodum
 egit urbis praefectum) ius illud Emesensis dictum, firmaturumque. Prin-
 cipio quidem ex confectis illis libellis Emesenorum Ecclesiae procuratores,
 cum in nonnullos cives causam bis centum auri pondo tenuissent, eos illico
 condemnarunt, quibus ex tanta temporum distantia atque nocte rerum olim
 gestarum nulla defensio suppeteret. Quamobrem cum affii, tum Emeseno-
 rum primores in magno moerore iacebant, succensebantque calumniatoribus.
 Sed cum iam pars maxima civium in id exitii veniret, rem ita deus est mo-
 deratus. Prisco huiusmodi fraudis auctori, ut ad se omnes libellos deferret,
 Longinus imperat; atque rem detrectanti magna impingit alapam vi; ille
 ictu fortis dexterae affictus, spinus cecidit, tremensque ac pavidus, rem-
 que odoratum Longinum ratum fatetur fraudem; sic vero totius rei scena de-
 tecta desinit calumniis est. Non Romanorum leges modo sic diis ferme

ἑνέβη. ταῦτα δὲ οὐ μόνον ἐς τοὺς νόμους αἰεὶ καὶ καθ' ἐκάστην
εἰργάζετο τοὺς Ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ οὗς Ἑβραῖοι τιμῶσι καταλύειν
ὁδε βασιλεὺς ἐν σπουδῇ εἶχεν. ἦν γὰρ ποτε αὐτοῖς ἐπανιών ὁ χρόνος

P 82 τὴν·προχαλλαν ἑορτὴν πρὸ τῶν Χριστιανῶν·παγῶν τύχοι, οὐκ
V 336 εἶα ταύτην τοὺς Ἰουδαίους καιροῖς τοῖς κηδήκουσιν ἄγειν, οὐδὲ τις
ἐν ταύτῃ δεξιοῦσθαι τῷ θεῷ, ἣ ἐπιτελεῖν τῶν ἐν σφίσι αὐτοῖς το-
A 126 μίμω· πολλοὺς τε αὐτῶν οἱ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τεταγμένοι, ἅτε
προβατείων κρεῖων ἐν τούτῳ γευσσάμενους τῷ χρόνῳ, τῆς ἐς τὴν
πολιτείαν παρανομίας ὑπάγοντες χρήμασιν ἐζημίουν πολλοῖς. ἔρ-
γα μὲν οὖν καὶ ἄλλα τοιαῦτα Ἰουστινιανοῦ ἀνάριθμα ἐξεπιστάμε· 10
νος οὐκ ἂν τι ἐνδεῖην, ἐπεὶ πέραις δοτέον τῷ λόγῳ. ἀποχρήσει
γὰρ καὶ δὴ αὐτῶν τὸ τοῦ ἀνθρώπου ἦθος σημήναι.

B κθ'. Ὅτι δὲ εἴρων τε καὶ κατάπλαστος ἦν, αὐτίκα δηλώσω.
τὴν Λιβέριον τοῦτον, οὗπερ ἐμνήσθην ἄρτιως, παραλύσας ἥς
εἶχεν ἀρχῆς, Ἰωάννην αὐτ' αὐτοῦ κατεστήσατο Αἰγύπτιον γένος, 15
ἐπιβλήσιν Λαξαρίωνα. ὅπερ ἐπεὶ Πελάγιος ἔγνω Λιβερῖον φίλος
ἐς τὰ μάλιστα ὦν, τοῦ αὐτοκράτορος ἀνεπυθάνετο εἴπερ ὁ ἑμφι
Λαξαρίωνα λόγος ἀληθῆς εἴη. καὶ ὃς εὐθὺς ἀπηρνήσατο μηδὲν
πεπραγέναι τοιοῦτο ἀπισχνουσίματος, γραμματὰ τε αὐτῷ πρὸς
Λιβέριον ἐνεχείρισεν, ἐντελλόμενος βεβαιότατα τῆς ἀρχῆς ἐξε- 20
C σθαι, καὶ μηδὲν αὐτῆς τρόπῳ μεθίσθαι. οὐ γὰρ τυθῆς ἐθέ-
λειν ἐν τῷ παρόντι αὐτὸν παραλῦσαι. ἦν δὲ τις τῷ Ἰωάννῃ ἐν
Ῥυσαντίῳ θεῖος, Εὐδαμίων ὄνομα, ἐς τε τὸ τῶν ὑπάτων ἀξίωμα
ἦκὼν καὶ χρήματα περιβεβλημένος ἠρλλὰ ἐπιτροπῆς τέως τῆς βα-
σιλείας οὐσίας ἰδίας. οὗτος Εὐδαμίων ἐπειδὴ ταῦτ' ἡχηκοίαι ἀπερ 25

9. παρανομίας Alem. P. παρανομίως A. ~ 20. ἐνεχείρισεν] ἐνεχείρισεν AP.

singulis accepit Iustinianus, sed eas etiam, quas Hebraei venerantur, exor-
tendas curavit. Si quando enim Paschatis celebritatem ante illis quam Chri-
stianis recurrens annus forte reduceret, haud statuto tempore eam agere,
vel honores deo deferre, vel legitimas religiones perficere permittebantur.
Quia plerosque eo tempore agnita pastos in crimen violatae reipublicae ad-
ductos, pecunia ingenti magistratus punivit. Iustiniani facinora huius gene-
ris infinita mihi plane comperta praetereo, ut et modum huic historiae finem
que faciam, et quod viri illius ingenium satis hisce declaratum existimem.

29. Quod vero dissimulator fuerit ac versipellis, iam dicam. Liberio,
de quo paulo ante memoratum, quem gerebat magistratum abolevit, Ioanne
Aegyptio cognomento Laxarione in eius locum suffecto. Qua cognita re Pe-
lagius, cui cum Liberio summa intercedebat necessitudo, Caesarem percon-
tatur, quae fides esset famae de Laxarione vulgatae? Ille statim rem inficia-
tus litteras Pelagio tradit, quibus Liberius firmam habere provinciam, neuti-
quam deponere iubetur, de illo abrogando non esse in praesentia mentem
sibi. Caeterum Byzantii erat Ioannis Αἰγυπτίου Εὐδαμόν, vir consularis,
opulentus, Caesaris bonorum procurator; hic quoque auditis, imperato-

ἐρράθη· καὶ αὐτὸς βασιλέως ἀνέστη. αὐτὸς εἰ ἐν βεβαίῳ τῷ ἀδελ-
 φιδῷ τῇ τῆς ἀρχῆς εἶη. ὁ δὲ βασιλεὺς Λιβέριον ἐγγράπτο
 ἀρρησάμενος, πρὸς τὸν Ἰωάννην ἡγεμόνα γράψας ἀνταβέσθαι
 τῆς ἀρχῆς δυνάμει τῇ πάσῃ ἐπέστελλεν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτῷ
 5 νεώτερον ἀμφοτέρῃ βεβουλεύσθαι. οἷσπερ ὁ Ἰωάννης ἀναπει- A 127
 σθεῖς, Λιβέριον ἀναχωρεῖν τοῦ τῆς ἀρχῆς καταγωγίου ἅτε αὐτῆς D
 παραλελυμένον ἐκέλευεν. Λιβέριος δὲ αὐτῷ πείθεσθαι οὐδαμῇ
 ἔφασκεν, ἡμέτερος δηλονότι τοῖς βασιλέως καὶ αὐτὸς γράμματα.
 ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης τούς οἱ ἐπομένους ὁπίστας ἐπὶ τὸν Λιβέριον
 10 ἦει, ὁ δὲ ξὺν τοῖς ἀμφοτέρω αὐτὸν εἰς ἀντίστασιν εἶδε. μάχης τε γε-
 νομένης, ἄλλοι τε πολλοὶ πίπτουσι καὶ Ἰωάννης αὐτὸς ὁ τὴν ἀρ-
 χὴν ἔχων. Εὐδαίμωνος οὖν ἰσχυρότατα ἐγκειμένον, μετέπειπτο
 εὐθὺς ἐς Βυζάντιον ὁ Λιβέριος ἦν, ἥ τε σύγκλητος βουλὴ τὴν
 διάγνωσιν ποιουμένη τῶν πεπραγμένων, ἀνεψηφίσατο τοῦ ἀνδρὸς
 15 πού, ἐπεὶ αὐτοῦ οὐκ ἐθέλοντος, ἀλλ' ἀμνησμένου τὸ μίσημα ξυ-
 νήχθη γενέσθαι. βασιλεὺς μέντοι οὐ πρότερον ἀπέστη ζωῆς αὐ- P 83
 τὸν ἐξημίωσε χρήματα λάθρα. οὕτω μὲν οὖν Ἰουστινιανὸς ἀλη-
 θῆσταί τε ἥπιστατο καὶ εὐθύγλωστος ἦν. ἐγὼ δὲ πάριθρον τι
 τοῦδε τοῦ λόγου εἰπεῖν οὐκ ἀπὸ τοῦ καιροῦ οἶομαι εἶναι. ὁ μὲν
 20 γὰρ Εὐδαίμων οὗτος ἐτελεύτησεν οὐ πολλῷ ὕστερον, ζῳγγειῶν μὲν
 οἱ ἀπολελειμμένων πολλῶν, οὔτε διαθήκην τινὰ διαδέμενος οὔτε
 τι ἄλλο τὸ παράπαν εἰπών. ὑπὸ χθόνον τε τὸν αὐτὸν καὶ τις ἀρ-
 χων μερονῶς τῶν ἐν παλατίῳ εὐνούχων ὄνομα Εὐφράτης ἀπελύθη
 τοῦ βίου, ἀδελφιδοῦν μὲν ἀπολιπών, οὐδὲν δὲ ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ δια-
 25 θέμενος τῇ αὐτοῦ πολλῇ ἐς ἄγαν οὔση. ἄμφω δὲ βασιλεὺς τὰς

1. ἀδελφιδῶν Reisk. Legebatur ἀδελφῶ. ἀντιφῶ Alem. 8. ἡγε-
 νος] ἐννημένος Reisk. 15. ἐθέλοντος Alem. P. ἐλθόντος A.
 18. ἦν] εἶναι Alem.

rem sciscitatur, num integer nepoti magistratus maneret; ille dissimulatis ad
 Liberium datis epistolis Ioanni scribit, iubetque strenue provinciam insistere,
 a se nihil statutum contra. His fretus Ioannes, Liberio praecipit (quippe a
 magistratu submoto) praetorio excedat; renuit Liberius, praetenditque Cae-
 saris et ipse diploma. Ergo Ioannes armato satellite Liberium impedit; is
 contra suo se satellitio defensat; pugna committitur, alii alio cadunt, et
 Ioannes, cui decreta provincia. Tum Eudaemone pertinaciter insistente,
 Byzantium Liberius arcessitur; cognoscit causam senatus, absolvitque eum
 eadem, invite et ad defensionem patratae. Non prius Caesar destitit, quam
 eundem occulte pecunia damnavit: sic erat Iustinianus veritatis cultor et
 amicus. Sed haud esse ab re arbitror, hanc veluti historiae huius appendi-
 cem addere. Eudaemon hic frequenti numero propinquo-
 rum relicto, paulo post interfectus decessit; ac fere sub idem tempus obiit Euphratas eunuchorum
 palatii princeps, sororis filio superstiti, reque familiari sane amplissima
 minime constituta; actis bonorum utriusque rapinis voluntarium haeredem se

οὐσίας ἀφείλετο, κληρονομώμενος αὐτόματρός καὶ οὐδὲ
 τριώβολόν τινι τῶν νομίμων προέμενος. τοσαύτῃ αἰ-
 δοῖ ἐς πενήτους νόμους κληρονομώμενος ἐπιτηδείων τοὺς ἑγγεγεῖς ὁ βασι-
 λεὺς οὗτος ἐχρᾶτο. οὕτως καὶ τὰ Εἰρηναίου πολλῶ ἔμπροσθεν
 τελευτήσαντος δικαίωμα οὐδ' ὅτιοις ἐπ' αὐτοῦ ἔχων ἀφείλετο. 5
 τούτων δὲ τὸ ἐχόμενον ὑπὸ χρόνον τε τὸν αὐτὸν γεγονὸς οὐκ ἂν
 σιωπήσῃ. Ἀνατόλιός τις ἦν ἐν Ἀσκαλωνιτῶν λευκώματι τὰ προ-
 A 128 ρεῖα ἔχων. τούτου τὴν παῖδα γαμετὴν γυναῖκα τῶν τις Κασα-
 ρεῶν πεποιήται, Μιμικιανὸς ὄνομα, οἰκίας ἐπιφανοῦς ἁγῶν. ἦν
 V 337 δὲ ἡ κόρη ἐκίκληρος, ἐπεὶ μόνῃς αὐτῆς Ἀνατόλιος ἐγγεγόνει πατήρ. 10
 C νόμῳ δὲ ἄνωθεν διωρισμένον, ἐπειδὴν βουλευτῆς τῶν τιros πό-
 λεων οὐκ ἀπολελειμμένων οἱ παίδων γόνου ἄρρενος ἐξ ἀνδρώπων
 ἀφανισθείη, τῶν ἀπολελειμμένων ὑπὸ τούτου χρημάτων τὸ μὲν
 τεταρτημόριον δίδοσθαι τῷ τῆς πόλεως βουλευτηρίῳ, πάντων δὲ
 τῶν ἄλλων τοῖς κληρονόμοις τοῦ τετελευτηκότος ἀπόνασθαι, γνώ- 15
 ρισμῶ ἡθῶς τοῦ οἰκείου κἀνταῦθα ὁ αὐτοκράτωρ ἐνδεικνύμενος,
 νόμον ἑταίχως ἐτάχων γράψας, ἔμπαλιν τὰ τοῦ πράγματος διοι-
 κοῦμενον, ὥπως δὴ, ἐπειδὴν βουλευτῆς ἅπαις τελευτῶν γόνου ἄρ-
 ρενος τῆς οὐσίας, οἱ μὲν κληρονόμοι τὸ τέταρτον ἔχοιεν, τὰλλα δὲ
 D πάντα τὸ τε δημόσιον καὶ τὸ τῆς πόλεως λευκώμα φέροντο. καὶ 20
 ταῖς οὐδενώποτε δημόσιον ἢ βασιλεὺς ἀφ' οὗ γεγονάσιν ἀνθρώποι
 χρημάτων βουλευτικῶν μετασχεῖν ἔσχε. τούτου τοίνυν κειμένου
 τοῦ νόμου, Ἀνατόλῳ μὲν ἐπεγένετο ἡ τέλειος ἡμέρα τοῦ βίον, ἡ
 δὲ τούτου παῖς τὸν τούτου κληρονόμος πρὸς τε τὸ δημόσιον καὶ τὸ τῆς
 πόλεως βουλευτήριον κατὰ τὸν νόμον ἐνείματο, καὶ αὐτῇ γράμματα 25
 βασιλεὺς τε αὐτὸς καὶ Ἀσκαλωνιτῶν οἱ τοῦ λευκώματος ἔγραψαν,

4. οὕτως Alem. οὗτος AP.

Caesar scribit, legitimis haeredibus ne concessio quidem triobolo; ea fuit in
 leges, in familiarium propinquos modestia. Sic etiam Irenaei diu antea de-
 mortui huius iure fortunas diripuit. Hoc item per idem tempus accidit, quod
 minime praeterierim. Anatolius quidam Ascalonae fuit in albo senatorio fa-
 cile princeps, huius filiam haeredem, quae una illi fuerat, Mamilianus Cae-
 sariensium nobilissimus sibi uxorem adiunxerat. Caeterum prisca lex est, ut
 cuiuslibet civitatis senatorum, qui, maribus absque liberis diem obissent,
 quarta bonorum parte senatui addicta, haeredibus caetera fruenda superes-
 sent. Hic etiam sui specimen dedit imperator lata nuper plane illi contra-
 ria lege: ut extincto maribus absque liberis senatore, quartam haeredes debe-
 rent, reliqua ferret aerarium atque senatus; quamquam post genus huma-
 num natum nullae vel in publicum, vel in Caesaris aerarium illatae senato-
 rum facultates. Hoc decreto Anatolius diem vitae supremum egit; haere-
 ditatem ex lege aerario et curiae filia deservavit, acceptis ab imperatore et
 Ascalonae senatu tabulis, quibus eam controversia hac super re liberarent,

τῆς περὶ τοῦτον αὐτὴν ἀφιέντες ἀντιλογίας, ἅτε τὰ σφίσι προσή-
 χοντα κεκομισμέναι ὀρθῶς καὶ δικαίως. ὕστερον καὶ Μamilia-
 νὸς ἀπελώθη τοῦ βίου, ὅσπερ Ἀνατολίῳ κηδεστὴς ἐγενόμην, παιδὸς
 οἱ ἀπολειμμένης μίᾳς, ἥπερ καὶ τὴν τῷ πατρὸς γυναικα, ὡς τὸ
 5 εἰκὸς, ἔσχε. μετὰ δὲ αὐτῇ περιούσης ἔτι οὐ τῆς μητρὸς ἀφίκετο
 ἐς τὸ μέτρον τοῦ βίου, ἀνδρὶ μὲν ξυνοικισθεῖσα τῶν λογίων τινί,
 μήτηρ δὲ οὔτε θῆλεος οὔτε ἄρσενος γενομένη γόνου, ἀλλ' Ἰου-
 στινιανὸς πάντων ἀνελάβετο τῶν χρημάτων ἐδθὺς, ἐκεῖνο ἀποφθεγ-
 ξάμενος τὸ θανάσιον, ὡς τὴν Ἀνατολίου παῖδα γυναικα γραῦν
 10 οὔσαν τοῖς τε τοῦ πατρὸς καὶ τοῖς τοῦ ἀνδρὸς πλουτεῖν χρήμα-
 σιν ὅλῃ ὅσων εἴη. ὅπως δὲ ἡ γυνὴ μὴ ἐν τοῖς προσματηταῖς τὸ A 129
 ἐνθὲνδε τετάσσεται, στατήρα χρυσοῦν ἐς ἡμέραν ἐκάστην τὴν γυν- P 84
 αῖκα φέρειν αὐτὴν διώριεν, ἕως ἂν περιτῇ, τοῦτο θέμενος
 ἐν τοῖς γράμμασι, δι' ἃν τὰ χρήματα ἐληίσατο ταῦτα, ὡς τὸν στα-
 15 τῆρα προεῖται τῆς εὐσεβείας ἕνεκα τοῦτον· ἔδως γάρ μοι τὰ τε
 ὅσια καὶ εὐσεβῇ πράττειν. ἀλλὰ περὶ τούτων ἀπόρηρ λέγειν,
 ὅπως μὴ ὁ λόγος κατακόρως ἔχοι, ἐπεὶ οὐδὲ ἀπάντων ἀνθρώπων γε
 ὄντι θανάτων ἀπομνημονεύσαι. ὅτι δὲ οὐ Βενέτων τῶν οἱ ἐσπο-
 δασμένων δοκούντων εἶναι λόγον τινὰ πεποιτῆται χρημάτων παρόν-
 20 των, ἐγὼ δηλώσω. Μαλθάνης τις ἐγενόμην ἐν Κιλίᾳ Λέοντος B
 ἐκεῖνον γαμβρὸς, ὃς περιέειπεν, ὡσπερ μοι εἴρηται, τὴν τοῦ κα-
 λουμένου φαιφρενδαρίου τιμὴν. τοῦτον βίαις ἀναστέλλειν ἐπέ-
 στέλλε τὰς ἐν Κιλίᾳ. ταύτης τε τῆς σκλήψεως ὁ Μαλθάνης λα-
 βόμενος ἀνήμεστα κατὰ Κιλίκων τοὺς πλείστους ἐργάζετο, καὶ τῶ
 25 χρήματα ληϊζόμενος τὰ μὲν τῷ τυράννῳ ἐπέμπε, τοῖς δὲ αὐτοῖς
 ἰδικαίον πλουτεῖν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι τὰ σφίσι παρόντα σιωπῇ

debitamque pecuniam ad plenum acceptam eidem referrent. Demum cessit e-
 vitæ Mamilianus Anatolii gener, relicta filia paternae facultatis haerede, quæ
 ex optimatibus cuidam nupta, nullaque suscepta prole, denique matrimonia
 teriit. Huius omnia bona Iustinianus adimit, praeclara illa voce pronuntiata,
 Anatolii filiam iam senem parentis atque mariti fortunis ditescere flagitium
 esse. At ne mulier in posterum mendicaret, staterem aureum singulis diebus
 in omnem vitam illi constituit, et in tabulis huiusce rapinae hoc adiecit: sta-
 terem illum erogamus pietatis ergo; nam sanctos, piosque mores factis ex-
 primere consuevimus. Sed dictum satis, longiorque pareret historia satieta-
 tem: quamquam omnia humana complecti memoria posse haud facile putem.
 Quod vero nec Venetorum, qui eius ardere studio videbatur, ullam rationem
 habuerit ad praesentem pecuniam, nunc expono. Malthanes Cilix Leonis
 referendarii, de quo memoravi, gener, ad comprimendas seditiones mittitur
 in Ciliciam. Is eam nactus occasionem, indignis modis complures Cilicem
 occidit; ex raptis pecuniis alias huic tyranno, suis divitis alias aggressit.
 Haec damna obscure ferebant alii; sed quotquot erant Tarsi Venetae factioni-
 nis, Augustae favore freti, publice in foro absenti Malthanae conviciabantur.

- ἔφερον, Ταρσέων δὲ ὅσοι Βένετοι ἦσαν τῇ ἐκ βασιλίδος παρορησία
 Ταρσοῦντες ἐν τῷ δημοσίῳ τῆς ἀγορᾶς ἐς τὸν Μαλθάνην, οὗ πα-
 ρόντα σφίρι πολλὰ ἄβριζον. ὅπερ ἐπεὶ ὁ Μαλθάνης ἔγνω, πλη-
 C θος στρα- τῶν ἐπαγόμενος ἐς Ταρσὸν εὐθὺς ἀφίκετο νύκτωρ,
 περιπέμπων τε τοὺς στρατιώτας ἐς τὰς οἰκίας, δοῦρον βαθείος κα- 5
 τάλειν ἐκέλευεν. ἔφθογον δὲ οἰόμενοι ταύτην οἱ Βένετοι εἶναι, ἐκ
 τῶν παρόντων ἡμύνοντο. ξυνέβη τοίνυν ἄλλα τε κακὰ ἐν σκότῳ
 γενέσθαι καὶ Δαμιανὸν ἄνδρα ἐκ βουλῆς τοξεύματι βληθέντα πε-
 στεῖν. ἦν δὲ ὁ Δαμιανὸς οὗτος τῶν τῇδε Βενέτων προστάτης.
 ὅπερ ἐπεὶ ἐξ Βυζάντιον ἦλθεν, οἱ τε Βένετοι δυσφοροῦμενοι θο- 10
 A 130 ρύβῳ ἀνὰ τὴν πόλιν πολλὰ εἶχοντο, καὶ βασιλέα μὲν ἀμφὶ τῷ
 πράγματι ἠνώχλουν ἄγαν, Λέοντα δὲ καὶ τὸν Μαλθάνην δεινο-
 D τάταις ἀπειλαῖς πολλὰ ἐδυσσέημον. καὶ αὐτοκράτωρ οὐδέν τι
 ἥσσον ἀγριαίνεσθαι ἐπὶ τοῖς πεπρωμένοις ἐσκήπτετο. γράμμα
 μὲν οὖν εὐθὺς ἔγραψε, ζήτησίν τε καὶ τίσιν τῶν τῷ Μαλθάνῃ πε- 15
 πολίτευμένων κελεύων γενέσθαι. ἀλλὰ Λέων αὐτῷ χρυσίον προέ-
 μενος πληθὺς τοῦ τε διαγμοῦ ἀντίκα καὶ τῆς εἰς τοὺς Βενέτους
 στοργῆς ἔπαυσε, τοῦ τε πράγματος ἀνεξετάστον μενεγκότος Μαλ-
 θάνην βασιλεὺς ἐς Βυζάντιον παρ' αὐτὸν ἦκοντα ξύν τε πολλῇ
 φιλοφροσύνῃ εἶδε καὶ ἐν τιμῇ ἔσχεν. ἐξίοντα δὲ οἱ Βένετοι ἐκ βα- 20
 V 338 σιλέως τηρήσαντες, πληγὰς αὐτῷ προσετείραντο καὶ ἐν παλατίῳ
 διαχρήσασθαι ἔμελλον, εἰ μὴ τῶν τινες διεκώλυσαν, οἱ γὰρ πρὸς
 Λέοντος χροῖματα ἤδη κεκομισμένοι λάθρα ἐτόγγαχον. καίτοι τίς
 οὐκ ἂν ταύτην τὴν πολιτείαν ἐλεινοτάτην καλοίη, ἐν ᾗ βασιλεὺς
 μὲν δωροδοκήσας ἀνεξέταστα κατέλειπε τὰ ἐγκλήματα, στασμάται 25

17. διαγμοῦ Reisk. Legebatur μῶμον.

21. πληγὰς Alem. πλη-

γῆν AP. ibid. καὶ ἐν Alem. Aberat καί.

22. διεκώλυσαν]

τῶν παρόντων vel πρασίτων addit Reisk.

Id ubi accepit ille, collecta militum manu, Tarsum noctu pervenit; primo
 diluculo militi in domos immisso vastitatem imperat. Veneti hostilem impres-
 sionem rati, telis, quae cuique sors offerebat, defendere vim; cum alia in
 tenebris accidunt, tum Damianus senator Venetorum Tarsensium praeses telo
 confossus cadit. Simul ut adlata Byzantium haec fama est, impotenti animo
 Veneti per urbem ciere turbas, querelae apud Caesarem molestae hac super
 re, Leonem ac Malthanem trucibus minis conviciisque lacessere. Impera-
 tor, ut qui rem ferre gravius simulabat, de rebus a Malthane gestis quaestio-
 nem edicto constituit. Verum Leo profusissima largitione Caesaris edicti
 et in Venetos benevolentiae ardorem extinxit; ac iniudicata causa relictā,
 Malthanem Byzantium adventantem cum primis comiter imperator excepit,
 et honorifice prosequutus est; at Veneti ex aedibus Augusti prodeuntem
 adorti in Palatio vulnere afficiunt, plane conficiendum, nisi clam a Leone
 quidam pecunia occupati prohibuissent. Hic vero quotus quisque est, qui
 hanc rempublicam iure miseram non appellet, in qua muneribus sollicitatus

δὲ βασιλέως ἐν παλατίῳ ὄντος ἐκαυστέῃναι τῶν τινι ἀρχόντων οὐ-
 δεμιᾷ ὀκνήσει ἐτόλμησαν, ἀδίκων τε χειρῶν ἐπ' αὐτὸν ἄρξαι; τί-
 σις μὲντοι τούτων δὴ ἕνεκα οὐδεμία οὔτε εἰς τὸν Μελιθάνην ἐγέ- P 85
 νετο οὔτε εἰς τοὺς αὐτῷ ἐπανάστατας. ἐκ τούτων δὲ εἴ τις βού-
 5 λοιτο τὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως τεκμηριώσθω ἥθος.

λ'. Εἰ δὲ τῶν καὶ τοῦ τῆς πολιτείας ξυμφέρον ποιεῖται B
 λόγον, τὰ ἐς δρόμον τε αὐτῷ τὸν δῆμόσιον καὶ τοὺς κατασκόπους
 εἰργασμένα δηλώσει. οἱ μὲν γὰρ Ῥωμαίων αὐτοκράτορες ἐν τοῖς
 ἅνω χρόνοις γεγενημένοι, προνοήσαντες ὥπως ἅπαντά τε σφίσιν
 10 ἐπαγγέλλοιτο τάχιστα καὶ μηδεμιᾷ διδῶτο μελλήσει, τὰ τε πρὸς
 τῶν πολεμίων ἐν χώρᾳ ἐκάστη ξυμπέπτοτα καὶ ταῖς πόλεσι κατὰ
 στάσιν ἢ ἄλλο τι ἀπρόοπτον συμβαίνοντα πάδους τὰ τε πρὸς τῶν A 131
 ἀρχόντων καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων πάνταχθὲν πραιοσύμενα τῆς Ῥω-
 μαίων ἀρχῆς, ὥπως τε οἱ τοὺς φόρους παραπέμποντες τοὺς ἐπε-
 15 τεῖους διασωζοῖντο βραδυτῆτός τε καὶ κινδύνου χωρὶς, δημόσιον C
 δῶν τινὰ πάνταχθὲς πεποιήνται δρόμον τρόπῳ τοῦδε. ἐς ἡμέ-
 ρας ὁδὸν εὐζώνῳ ἀνδρὶ σταθμοὺς κατεστήσαντο, πῇ μὲν ὀκτῶ,
 πῇ δὲ τούτων ἐλάσσους, οὐ μὲντοι ἦσσαν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλείστον ἢ
 κατὰ πέντε. ἵπποι δὲ ἴσταντο ἐς τεσσαράκοντα ἐν σταθμῷ ἐκά-
 20 στω. ἵπποκόμοι δὲ κατὰ λόγον τοῦ τῶν ἵππων μέτρον ἐτεράχων
 ἐν πᾶσι σταθμοῖς. συγχυαῖς δὲ ἵππων δοκιμωτάτων ὄντων διαδο-
 χαῖς ἐλαύνοντες αἰεὶ ὥσπερ ἐπικείται τὸ ἔργον τοῦτο, δέκα τε, ἂν
 οὕτω τύχοι, ὁδὸν ἡμερῶν ἀμείβοντες ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἔπρασσον ἅπαντα

4. εἴ τις Reisk. ὅτι A. ὅτε P.

5. τεκμηριούσθω Alem. P.

τεκμηριούσθαι A.

6. ποιεῖται] ἐποιεῖτο Alem

9. χρόνοις

Alem. P. χωρίοις A.

10. διδῶτο Reisk. διδόντω AP.

20. δέκα

τε] δέκα μὲν Reisk.

imperator impunita facinora praetermittat; seditiosi in Palatio, praesente
 Caesare aggredi magistratum vesano impetu per scelus audeant? Caeterum,
 et Malthanes, et qui vim eidem intulissent, impune abierunt; unde Iustiniani
 imperatoris genium coniciere est.

30. Quam denique ad reipublicae utilitatem incumberet, in publicos
 veredarios et exploratores constituta argumento sint. Nam priores Romani
 principes, ut quam celerrime ex nunciis cognoscere, quae qualibet in pro-
 vincia hostes molirentur, quae in singulis municipiis seu seditione, sive im-
 proviso quocumque casu accidissent, quaeve praefecti ac reliqui praetores
 per Romanam ditionem agitent; utque annua vectigalia comportanda citra
 moram in tuto essent, publicum citumque cursum passim ita constituerunt.
 In via, quam diurno itinere expeditus viator conficit, octona ferme stabula,
 alicubi pauciora, infra quinque nusquam posuere. In singulis stabulis equi
 dispositi ferme quadraginta, et ad equorum numerum stabularii. Ergo quo-
 rum negotium hoc est, ii equis quam exercitatisimis aliis aliunde succeden-

Procopius III.

11

Δ ὅσα μοι ἄρτίως δεδῆλωται, πρὸς δὲ καὶ οἱ τῶν χωρίων πανταχῇ κῆρυοι, ἄλλως τε καὶ ἐν μεσογείοις τὰ χωρία ταῦτα ἐτύγγανεν, εὐδαιμονέστατοι ἐπ' αὐτοῖς ἐν τοῖς μάλιστα ἦσαν. τοὺς γὰρ ὄντας ἐκ τοῦ περιόντος σφίσι καρπὸν ἵππων καὶ ἵπποχόμων τροφῆς ἕνεκα τῷ δημοσίῳ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἀποδιδόμενοι, χρήματα με- 5 γάλα ἐφέροντο. ξυνέβαινέ τε διὰ ταῦτα τῷ δημοσίῳ δέχεσθαι μὲν αἰ τοὺς ἐγκειμένους ἐκώστω φόρους, ἀντιπαρέχεσθαι δὲ αὐτοὺς τοῖς ἐσκομίζουσιν αὐτίκα δὴ μάλα, καὶ προσῆν τὸ γεγενῆσθαι τῇ πολιτείᾳ τὰ δέοντα. τὰ μὲν οὖν πρότερα ταύτῃ πη εἶχεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ οὗτος πρῶτα μὲν τὸν ἐκ Καλχηδόνος ἄχρι ἐς Δακίβι- 10 ζαν καθελὼν δρόμον ἡνύγκασε πάντας ἐκ Βυζαντίου εὐθὺς ἄχρι ἐς τὴν Ἐλενούπολιν οὕτι ἐθέλουσίνους ναυτιλλεσθαι. πλείοντες οὖν ἐν ἀκίοις βραχείαις τωσιν, οἷσις διαπορθμεύεσθαι τῇδε εἰώθασιν, χειμῶνος, ἢ οὕτω τόχοι, ἐπιπεσόντος, ἐπὶ μέγα κινδύνον χωροῦσι.

Α 132 τῆς γὰρ ἀναγκαίου σπουδῆς ἐγκειμένης σφίσι καιροφυλακεῖν τε καὶ 15

P 86 προσδέχεσθαι μέλλουσιν. τὴν γαλήνην ἀδύνατ' ἔστιν. ἔπειτα δὲ κατὰ μὲν τὴν ἐπὶ Πέρσας ὁδὸν φέρουσιν τὸν δρόμον ἐπὶ σχήματος τοῦ πρόσθεν ὄντος εἶασεν εἶναι, ἐς δὲ τὴν λοιπὴν ζύμπισαν ἔω μέχρη ἐς Αἴγυπτον ἐν ἡμέρας ὁδῷ κατάσταθμον ἓνα κατεστή- 20 σατο μόνον, οὐχ ἵππων μέντοι, ἀλλ' ὄνων ὀλίγων. διὸ δὴ τὰ 20 ξυμβαίνοντα ἐν χώρᾳ ἐκάστη μόλις τε καὶ ὀψὲ τοῦ καιροῦ καὶ ὀπίσω τῶν πραγμάτων εἰσαγγελλόμενα ἐπικουρίας οὐδεμιᾶς τυ-

3. εὐδαιμονέστατοι Alem. εὐδαιμονέστατα AP. *ibid.* ἐπ' αὐτοῖς Alem. ἐπ' αὐτοῦς A. ἀπ' αὐτοῦ prius coniecerat Alem. quod recepit P. 7. ἀντιπαρέχεσθαι Reisk. Legebatur ἀντιπαρά- δέχεσθαι. 13. οἷσις Alem. οἷαι AP. 19. κατάσταθμον Alem. κατὰ σταθμὸν AP. 21. ἐκάστη μόλις Alem. P. μόλις ἐκάστη A.

tibus feruntur, cursuque diurno decem nonnunquam dierum viam evadunt, ad ea quae dixi peragenda. Hinc agrorum omnium etiam mediterraneorum possessores amplissimam rem domi fecerunt; nam promercales fructus alendis equis et stabulariis ingenti aere reportato, quaeastoribus quotannis vendebant. Hinc etiam erat, ut a singulis stipendiariis publica in aerarium perpetuo inferrentur; ex illatis statim aes debitum ii perciperent; omniaque fierent e republica. Antehac ita res habuit. Hic vero princeps sublato veredario, qui Calchedone Dacibizam movebat, omnes adegit Byzantio Helenopolim usque littribus exiguis, quibus fretum traiecit, vehi, in discrimen subito commovendae, ut fit, tempestatis adductos. Neque enim, ubi ipsa urget necessitudo, tempus futuramque malaciam observes et opperiare. Cursum in Persidem, ut antea, sic esse permisit; per reliquam vero orientis plagam ad usque fines Aegypti, in diurno viae spatio unicum non equorum stabulum, sed aliquot asinorum constituit. Quamobrem quae in provinciis geruntur, sero et post factum renunciatis, adhibendo remedio locus non est;

χάνειν εἰδός, οἱ δὲ τοὺς ἀγροὺς κεκτημένοι καρπῶν τῶν σφετέρων
 σεσηπότων τε καὶ εἰκῇ κειμένων ἀνόνητοι ἐς αἰεὶ γίνονται. τὰ δὲ
 τῶν κατασκόπων τοιαῦτά ἐστιν. ἄνδρες πολλοὶ ἐν δημοσίῳ τὸ B
 ἀνέκαθεν ἔσιτίζοντο, οἱ δὲ ἐς τοὺς πολέμους ἰόντες ἐν τε τοῖς Περ-
 5 σῶν βασιλείοις γινόμενοι ἐμπορίας ὀνόματι ἢ τροπῇ ἐτέρῳ, ἕς τε V 339
 τὸ ἀκριβὲς διερευνώμενοι ἕκαστα, ἐπὶ νήκοντες ἐς Ῥωμαίων τὴν
 γῆν πάντα τοῖς ἀρχουσιν ἐπαγγέλλειν ἡδύναντο τὰ τῶν πολεμίων
 ἀπόρρητα. οἱ δὲ προὔμαθον ἐφυλάσσοντό τε καὶ ἀπρόοπτον οὐ-
 δὲν ξυνέπιπτε σφίσι. τοῦτο δὲ τὸ χρῆμα κὰν τοῖς Μήδοις ἐκ πα-
 10 λαιοῦ ***. Χοσρόης μὲν οὖν μείζους, ὥσπερ φασί, πεποιημένους
 τὰς πρὸς τῶν κατασκόπων συντάξεις προμηθείας τῆς ἐνθὲνδε ἀπή-
 λαυσεν. οὐδὲν γὰρ αὐτὸς τῶν κατασκόπων ὄνομα ἐξέτριψεν ἐκ
 Ῥωμαίων τῆς γῆς, ἐξ οὗ δὴ ἄλλα τε πολλὰ ἡμαρτήθη καὶ Λαζική C
 πρὸς τῶν πολεμίων ἰάλω, Ῥωμαίων οὐδαμῇ πεπυσμένων ὅποι
 15 ποτὲ γῆς ὁ Περσῶν βασιλεὺς ξὺν τῷ στρατῷ εἶη. ἀλλὰ καὶ κα-
 μήλους παμπληθεῖς τὸ δημόσιον ἐκ παλαιοῦ τρέφειν εἰώθει, αἱ δὲ A 133
 τῷ Ῥωμαίων στρατῷ ἐπὶ πολέμους ἰόντι ἅπαντα φέρονσαι τὰ ἐπι-
 τήδεια εἶποντο. καὶ οὔτε τοῖς γεωργοῖς τότε ἀγγραφοφορεῖν ἐπὶ ἀναγ-
 κῆς ἦν οὔτε τι ἐνδεῖν τοῖς στρατιώταις τῶν ἀναγκαίων ξυνέβαινεν,
 20 ἀλλὰ καὶ ταύτας περιέλειπεν Ἰουστινιανὸς σχεδὸν τι ἅπασας. διὸ
 δὴ ἐπὶ πολέμους ἰόντος τὰ νῦν τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ γεγενῆσθαι
 τι τῶν δεόντων ἀδύνατον.

Τὰ μὲν οὖν σπουδαιότατα τῇ πολιτείᾳ ἐφέρετο τῇδε. οὐδὲν

8. ἐφυλάσσοντο Reisk. ἐφύλασσον AP. 10. Post παλαιοῦ indi-
 cavi lacunam. 11. πρὸς τῶν] πρὸς delet Reisk. 12. οὐδὲν
 γὰρ αὐτός] ὁ δὲ βασιλεὺς οὗτος Reisk. 18. ἀγγραφοφορεῖν
 liber Pinellianus. ἀγροφορεῖν Ms. Vatic. ALEM. 23. ἐφέρετο
 Reisk. ἐπεφέρετο AP.

hinc et praediorum possessoribus gravi dispendio perditū vel temere abiecti
 commeatūs. Exploratorum autem forma haec erat; alimenta quamplurimis
 olim fuerunt ab aerario, qui per mercaturae, vel alterius rei speciem, ad hos-
 tes, et in ipsam Persarum regiam pedem penetrantes, exquisitisque adver-
 sariorum consiliis, haec statim reduces principibus aperiebant; quibus prae-
 monitis cautisque nihil improvisum accidit. Id ipsum iam olim Persae usur-
 pavere; quin Chosroes maioribus praemiis, ut ferunt, exploratoribus decre-
 tis, quorum neminem a Romanorum ditione sublatum voluit, ea solertia bene
 rem gessit. Contra nostris cum alia peccata sunt, tum Lazica regio ab hos-
 tibus occupata, Romanis semper ignaris, quo tandem rex Persarum esset
 copias expositurus. Ingens etiam numerus camelorum ab antiquo publice
 alebatur, qui militem in expeditionem secuti impedimenta conveharent, ne ad
 id cogerentur coloni, vel necessarium quidpiam militem deficeret. Hos
 etiam Iustinianus ademūt fere omnes. Quare modo cum castra in hostes pro-
 moventur, nihil quod e re sit, est opportunum.

Quae ergo summo studio in republica curanda erant, sic ferebantur.

- D** δὲ οἶον καὶ τινος αὐτοῦ τῶν γελοίων ἐπιμνησθῆναι. τῶν ἐν Καισαρείᾳ ῥητόρων Εὐαγγελίος τις ἦν οὐκ ἄσχημος ἀνὴρ, ὅσπερ ἐπιφύρου τοῦ τῆς τύχης πνεύματος γενομένου χρημάτων τε ἄλλων καὶ χώρας πολλῆς κύριος γέγονεν. ὕστερον δὲ καὶ κόμην ἐπιθάλασσιαν Πορφυρεῶνα ὄνομα τριῶν χρυσίων κεντηναρίων ἑξαρίτο. 5 ταῦτα μαθὼν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἀφείλετο αὐτῷ τὸ χωρίον ἐδῶδες δλίγην τινα τοῦ τιμήματος προέμενος μοῖραν, καὶ τοῦτο ἀποφθεγξάμενος, ὡς Εὐαγγελίῳ ῥήτορι ὄντι οὐ μήποτε εὐπρεπὲς εἴη κόμης τοιαύτης κυρίῳ εἶναι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἀμνηστῆ αὐτῶν ἐπιμνησθέντες παυσόμεθα λέγειν. τῶν δὲ πρὸς τε Ἰουστινιανῶν καὶ Θεοδώρας νεοχμωθέντων καὶ ταῦτά ἐστι. πάλαι μὲν ἡ σύγκλητος βουλὴ παρὰ βασιλεῖ ἰοῦσα τρόπῳ τοιῷδε προσκυνεῖν
- P 87** ἡβούλοντο. πατρικίος μὲν τις ἀνὴρ παρὰ μαζὼν αὐτοῦ προσεκύ-
νει τὸν δεξιόν. βασιλεὺς δὲ αὐτοῦ καταφιλήσας τὴν κεφαλὴν
ἐξήει, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες γόνυ κλίναντες βασιλεῖ τὸ δεξιὸν ἀπὸ 15
λάσσαντο. βασιλῖδα μὲντοι προσκυνεῖν οὐδαμῇ εἵδιτο. παρὰ
δὲ Ἰουστινιανὸν τε καὶ Θεοδώραν τὰς ἐσόδους ποιοῦμενοι οἱ τε
ἄλλοι ἅπαντες καὶ ὅσοι τὸ πατρικίον ἀξίωμα εἶχον ἐπίπτον μὲν εἰς
- A 134** τὸ ἔδαφος εὐθὺς ἐπὶ στόμα, χειρῶν δὲ καὶ ποδῶν ἐς ἄγαν τετανω-
μένων τῷ χεῖλει ποδὸς ἑκατέρου ἀψάμενοι ἐξανίσταντο. οὐδὲ 20
- B** γὰρ ἡ Θεοδώρα τὴν ἀξίωσιν ἀνεδύετο αὐτήν, ἥ γε καὶ τοὺς πρέσ-
βεις προΐσθαι Περσῶν τε καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων, χρήμασι τε
αὐτοὺς δωρεῖσθαι, ὅσπερ ὑπ' αὐτῇ κειμένης τῆς Ῥωμαίων ἀρ-

1. οἶον] χεῖρον Reisk. 5. Πορφυρεῶνα Alem. πορφυριῶνα AP.
11. νεοχμωθέντων] νεοχμηθέντων AP. 14. δὲ add. Reisk.
20. ἐξανίσταντο] ἐξίσταντο Alem. 21. ἢ γε] ἥδε AP.

Haud piget ex eius ridiculis etiam aliquid referre. Caesariensium causidicorum unus fuit Evangelus vir non ignobilis, qui prospera usus fortunae aura, et pecunias et praedia complura possedit; tandem et Porphyreonem maritimum pagum pondo auri tercentum coemit. Id ubi Iustinianus rescivit, minima pretii parte numerata pago illum excludit, ac, dedecet, inquit, Evangelum causidicum talis tantique pagi potiri. Haec pauca de his dixisse satis. Caeterum ex iis quae Iustinianus atque Theodora novarunt, haec etiam sunt. Senatoribus olim imperatorem adeuntibus ita libebat salutare; quisque ordinis patricii ad dexteram mammam Caesarem venerabatur, illumque recedentem osculo Caesar impartiebat in capite; reliqui ad unum omnes dextero subnixa genu discedebant: at Augustae nullus adorandae mos fuit. Verum cum in conspectum Iustiniani Theodoraeeque venirent tum alii, tum qui patriciae dignitatis essent, statim in faciem procumbebant, ac manibus pedibusque tentis utrumque principis pedem osculo prosequerantur, ac tum abscedebant. Neque hunc honorem respuit Theodora, quae et Persarum aliorumque barbarorum legatos (quod nunquam post hominum recordationem usurpatum est) admitteret, eisque lautia praeberet, tanquam penes illam Romani summa

χῆς, οὐδαμῇ ἀπηξίου, πρῶγμα ὃ πώποτε γεγονὸς ἐκ τοῦ παντὸς
 χρόνου. καὶ πάλοι μὲν οἱ τῷ βασιλεῖ ξυγγεγόμενοι αὐτὸν τε βα-
 σιλέα καὶ τὴν γυναικα βασιλίδα ἐκάλουν, ἀρχόντων δὲ καὶ λοιπῶν
 ἑκαστον ὅπῃ αὐτῷ ἀξιώματος περὶ τάδε ἔχει. ἦν δὲ τις τούτων
 5 ὅποτερῳ ἐς λόγους συμμῖξας βασιλέως ἢ βασιλίδος ἐπιμνησθεῖη,
 ἀλλ' οὐ δεσπότην τε ἀποκαλοῖη καὶ δέσποιναν, ἢ καὶ μὴ δούλους
 τῶν τινος ἀρχόντων πειρῶτο ὀνομάζειν, τοσοῦτον ὅδε ἀμαθῆς καὶ C
 τὴν γλῶσσαν ἀκόλαστος ἐδόκει εἶναι, καὶ ὅτε ἡμαρτηκὼς τὰ πι-
 κρότατα καὶ ὑβρίσας ἐς οὓς ἥκιστα ἔχρῃν ἐνθ' ἑνὶ ἀπῆει. καὶ τὰ
 10 πρότερα μὲν ὀλίγοι τε καὶ μόλις ἐν βασιλείοις γίνοντο, ἔξ ὅτου δὲ
 οὗτοι τὴν βασιλείαν παρέλαβον, ἄρχοντες ὁμοῦ καὶ λοιποὶ ξύμπαν-
 τες ἐν παλατίῳ ἐνδελεχέστατα διατριβὴν εἶχον. αἴτιον δὲ ὅτι πά-
 λαι μὲν ταῖς ἀρχαῖς τὰ τε δίκαια καὶ νόμιμα πράσσειν γνώμῃ αὐ-
 τονόμῳ ἔξῃ. οἱ τε οὖν ἄρχοντες διοικοῦμενοι τὰ εἰωθότα ἐν τοῖς
 15 καταγωγῆσι τοῖς αὐτῶν ἔμενον, οἱ τε ἀρχόμενοι βίαιον οὐδὲν οὔτε
 ὁρῶντες οὔτε ἀκούοντες βασιλεῖ, ὡς τὸ εἰκὸς, ὀλίγα ἡνάχλουν. D
 οὗτοι δὲ ἅπαντα ἐπὶ πονηρῷ τῶν κατηκῶν ἐφ' ἑαυτοὺς ἐς αἰ ἔλ-
 κοντες ἅπαντας σφίσι δουλοπρεπέστατα προσεδρεύειν ἡνάγκαζον.
 ἦν δὲ ἰδεῖν εἰς ἡμέραν σχεδὸν τι ἐκάστην τὰ μὲν δικαστήρια πάντα A 135
 20 ἐκ τῆς ἐπιπλεῖστον ἀνδρῶν ἔρημα, ἐν δὲ τῇ τοῦ βασιλέως αὐλῇ
 ἄχλυν τε καὶ ὕβριν καὶ ὠτρισμὸν μέγαν καὶ δουλοπρέπειαν ἐς αἰ V 340
 ξύμπασαν. οἱ τε αὐτῶν ἐπιτήδειοι δοκοῦντες τὴν τε ἡμέραν διηνε-
 κῶς πᾶσαν καὶ τῆς νυκτὸς ἐς αἰ πολλὴν τινα μοῖραν ἐνταῦθα
 ἐστῶτες ἄνθρωποι τε καὶ ἀπόσιτοι παρὰ καιροὺς τοὺς εἰωθότους γενό-

4. περὶ τάδε ἔχει] ξυνέβη ἔχειν Reisk.
 τοσοῦτο δὲ A. οὗτος δὴ Alem. P.

7. τοσοῦτον ὅδε Reisk.

esset imperii. Antiquitus etiam qui Caesarem alloquerentur, imperatorem
 compellarunt, coniugemque imperatricem: caeteros vero principes, ut cuius-
 que ordo ac dignitas tulit. At quisquis cum horum alterutro Augustorum ser-
 mones misceret, imperatoremve aut imperatricem, non dominum dominam-
 que nominasset, ac principes dicere servos abstinuisset, is vero rudior ac
 procax habebatur, et quasi foedissime lapsus, et quibus haud esse illum de-
 ceret iniurius abigebatur. Olim minime multi, rarenterque regiam frequen-
 tarunt; sed post coeptam horum dominationem, cum magistratus, tum reli-
 qui omnes assidue in Palatio tempus traxerunt; quod magistratibus dicundi
 iuris faciundique libera quondam potestas fuerit, quaeque de more actita-
 rent, haec domi apud se, ac in praetoriis, clientesque qui nullam sibi vim in-
 ferri sentirent, minus essent imperatori molestiae. Sed hi in subditorum per-
 niciem negotiis ad se omnibus revocatis, eos servilem in modum ad hanc per-
 traxerunt assiduitatem. Videre licebat singulis pene diebus orbata mortali-
 bus tribunalia, forumque: contra in Caesaris aula perstrepentem seseque
 urgentem multitudinem et servile genus obsequii. Augustorum familiarissimi

μενοι διεφθείροντο, ἐς τοῦτό τε αὐτοῖς τὴν δοκοῦσαν εὐδαιμονίαν ἀποκεκρίσθαι ξυνέπεσε. τούτων μέντοι ἀφειμένοι πάντων διεμάχοντο πρὸς ἀλλήλους ἄνθρωποι, ὅποι ποτὲ Ῥωμαίων τὰ χρήματα
 P 88 εἶη. οἱ μὲν γὰρ ἰσχυρίζοντο ἐν βαρβάροις ἅπαντα εἶναι, οἱ δὲ βασιλέα ἔφασκον ἐν οἰκίσκοις πολλοῖς καθεύδοντα ἔχειν. ὁπηνίκα δ' οὖν ἡ ἄνθρωπος ὢν Ἰουστινιανὸς ἀπέλθῃ τοῦ βίου, ἡ ἅτε τῶν δαιμόνων ἄρχων ἀπολύσει τὸν βίον, ὅσοι τῆνικάδε περιόντες τύχῳσι, τὰληθές εἴσονται.

quique diem totam, multamque noctem ibi trahebant, vigiliis importunaque inedia confecti, huc tandem recidente illorum inani felicitate. His omnibus vero curis vacui inter se quaerere, ubi terrarum forent Romanorum opes: pars direptas a barbariis, pars a Caesare in diversis latebris retrusas affirmare. Verum ubi Iustinianus, siquidem homo ipse est, ex rebus humanis excesserit, vel si furiarum princeps res humanas evertat, quicumque tum superfuerint, id compertum habebunt.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΛΟΓΟΙ ΕΞ.

ARGUMENTA.

EX EDITIONE MALTRETI.

I.

Auctoris praefatio. De sancta Sophia. (Cap. 1.) Equestris statua Iustiniani in foro Augustaeo. Templum S. Irenae. Xenodochium Samsonis et alia duo. (2.) Deiparae virgini sacrae aedes in Blachernis, apud fontem et in Heraeo. Tempia S. Annae, S. Zoës Martyris, et Michaelis archangeli. (3.) Templum SS. Petri et Pauli ad regiam Hormisdas. Templum SS. Sergii et Bacchi. Templum SS. Apostolorum: in eo sepulcra imp. inventio corporum SS. Andreas, Luca atque Timothei. Alia quaedam templa. (4.) Quomodo mare Byzantium ambiat. (5.) Aedificia in situ Ceras, nimirum templa S. Laurentii, deiparae in Blachernis, SS. Prisci et Nicolai, SS. Cosmae et Damiani, ac S. Anthimi Martyris. (6.) In eodem sinu templum S. Irenae. Inventis ibi reliquiis SS. quadraginta militum martyrum, Iustinianus mirifice sanatur. (7.) Templum Michaelis archangeli in Anaplo. Ioannis Baptistae in heddomo. Alterum Michaelis archangeli templum in Asiae littore: itemque deiparae aedes. (8.) Sublatis lenonibus, regia quaedam, mutata in monasterium, meretricibus poenitentibus destinatur ac dicitur Poenitentia. Templum S. Panteleemonis in promontorio. Nosocomium in Argyronio. Templum archangeli in Mochadio: S. Tryphonis, SS. Mena et Menai, S. Iac. (9.) Alia aedificia: in primis curia et chalce. (10.) Atrium ad thermas Arcadianas. Cisternae. Palatia in Heraeo et in lucundianis. Portus. Xenodochia. (11.)

II.

Urbem Daram ab Anastasio Aug. conditam in Mesopotamia, Iustinianus munit. (Cap. 1.) Urbi Darae provisae aquae copia. Eventu mirabili aucta fluminis opportunitas. (2.) Chrysaе machinario obiecta per

somnum species aggeris opponendi fluvio, qui Daram interluit. Idem in mentem venit Iustiniano Augusto. Caetera ipsius eadem in urbe aedificia. Firmata urbis Amidae moenia. (3.) Rhabdii situs. Locum hunc Iustinianus moenibus circumdat, et castella Daram inter et Amidam vel instaurat vetera, vel nova condit. (4.) Instaurati muri Theodosiopolis ad flumen Aborrhama sitae. Quid actum Constantinae. (5.) Circesium a Diocletiano conditum, a Iustiniano munitum atque ornatum. Annucas et circumiecta Theodosiopoli castella instaurata. (6.) Edessae provisum ad versus fluvii Scirti inundationes. Eiusdem urbis, itemque Callinici et Carrarum moenia reparata. (7.) In Euphratesiae solitudine castellum Mamdri urbemque Zenobiam Iustinianus optime communit. (8.) Sura, Sergiopolis, castella quaedam, imprimis Hemerium: item Hierapolis, Zeugma, Neocaesarea, aliaeque oppida Euphratesiae muniuntur. (9.) Antiochiam a Chosroë extisam instaurat, munit, ornatque imp. Iustinianus. (10.) Reparati Chalcidis muri: instaurata Cyrus: Palmyra communita. (11.)

III.

Quos Armenia reges habuerit. Regni divisi portio Romanae ditioni adiuncta. In ea Comes, ac deinde sub Iustiniano magister militum. Armeniae Romanis subditae partem satrapae moderantur. Eorum insignia. Exactorati quidam satrapae a Zenone Aug. sublatis omnes a Iustiniano; atque in eorum locum successi duces. (Cap. 1.) Capta a Cabade Martyropolis, Anastasii principatu: deinde a Iustiniano egregie munita. (2.) Iustinianus in Sophanene Clisuras munit; in Asthianene castellum condit ad Citharizum; in Chorazane Artaleson moenibus circumdat. (3.) Firmati Satalae muri: reparata Colonia: Castellorum vel aedificatio nova, vel instauratio: monasteriorum item ac sacrarum aedium. Perfecta Melitene moenia. (4.) Firmata Theodosiopolis: condita Iustiniana. (5.) Tzanorum mores, sedes, et ad Christum conversio. Extructa apud illos aedificia. (6.) Iustiniani aedificia a Trapezunte ad urbem Bosporum: indeque ad urbem Anchialum. (7.)

IV.

Praefatio. Taurenium Iustiniani Aug. patria. Iustiniana prima ac secunda. Iustinopolis. Multarum Illyrici urbium refectioni muri. Extructa passim castella. Iustinianopolis in Epiro. Euroea. (Cap. 1.) Thermopylae urbesque Graeciae complures munitae. (2.) Quid actum circa urbes Thessaliae et Macedoniae. (3.) Catalogus castellorum, quae Iustinianus vel condidit, vel renovavit in utraque Epiro, Macedonia, Thessalia, Dardania, omnibusque Illyrici partibus mediterraneis. (4.) Ad oram Danubii quales olim munitiones. Dacia Ripensis. Singedon. Octavum. Viminacium. (5.) Munita a Iustiniano ripa Danubii ab urbe Viminacio ad Thraciam usque. (6.) Caetera Iustiniani aedificia ad Danubium. (7.) Via a Strongylo cast. ad Rhegium munita. Pons ad Myrmecem. In urbe Athyra cisternae. Castellum ad Episcopia. (8.) Provisum longis muris et Heracleae. Urbs condita ad Rhaedestum. (9.) In Cherroneso muri longi refectioni. Urbes Aphrodisias, Ciberis et Callipolis moenibus cinctae. Castella condita. (10.) Aenus munitur. Ex Bellaro pago fit urbs. Cura adhibita Traianopoli, Maximianopoli aliisque urbibus. Castellorum catalogus. (11.)

V.

Ephesi, templum S. Ioannis Evangelistae. In insula Tenedo horrea. (Cap. 1.) Helenopoli et ad fluvium Draconem acta. (2.) Quid re-

paratum Nicaeae ac Nicomediae. Pons Sangari impositus. Via munita. Pythia palatio, balneis, ac templo ornata. (3.) In Galatia fluvius Siberis ponte iunctus, et Iulio polis contra amnem munita. In Cappadocia, muri Caesareae in meliorem formam redacti, et Mosecus facta Metropolis. (4.) Via montibus praecisis laxata. Mopsuestiae Adanaeque pontes reparati. Tarso provisum adversus flumen Cydnum. (5.) Hierosolymis templum deiparae magnificentissimum. (6.) Mons Garizim summo in honore apud Samaritanos. Eorum seditio. Christi praedictio a Zenone Aug. impleta. Mulctati ab Anastasio Samaritani. Iustinianus Garizim munit, et incensa templa restaurat. (7.) Templum monachis in monte Sina exstructum. Castellum ad montis eiusdem radices positum. (8.) Instaurata in oriente monasteria, templa, ptochia, etc. (9.)

VI.

Alexandriae munita Phiala. Nilus Asiam ab Africa separat. Quid actum Taphosiri. (Cap. 1.) Paratonium et Antipyrus. Teuchria, Berenice, Ptolemais, Borium, utraque Augila. (2.) Syrtis maior. Tripolis. Mauri Pacati. (3.) Leptis magna a Iustiniano munita atque ornata. Oblatum ibi Mauris prodigium. Gadabitani Christi fidem amplectuntur. Syrtis minor. (4.) Carthago dicta Iustiniana, et Baga Theodorias. Quid in utraque urbe imperator aedificaverit. (5.) Muris cincta a Iustiniano Adrumetus, Iustiniana dicitur. Nova urbs condita ad Caputuada, ubi fons mirabiliter eruperat, appulsa illuc imperatoris classe. Byzacii quaedam urbes munitae. (6.) Urbes Numidiae, praecipue circa montem Aurasiu, in Sardinia Traiani forum: ad Herculis columnas Septem Iustinianus Moenibus cingit. (7.)

- V 393 Οὐκ ἀρετῆς ἐπιδείξιν ποιῆσθαι ἐθέλων, οὐδὲ λόγου δυνάμει
 P 2 θάρσων, οὐδὲ χωρίων ἐπὶ τῇ ἐμπειρίᾳ φιλοτιμούμενος, ἐς τῆσδε
 τῆς ἱστορίας τὴν γραφὴν ὤρμηκα· ἐπεὶ οὐκ εἶχον οὐδὲν ἕφ' οὗ
 ἂν παρησιας ἐς τόδε ἀγούμεν. ἀλλὰ μοι πολλάκις ἔννοια γέγο-
 νεν ὁπόσων τε καὶ πηλίκων ἀγαθῶν αἵτιον ἱστορία ταῖς πόλεσι 5
 γίνεσθαι εἶωθε, παραπέμπουσά τε εἰς τοὺς ἐπιγόνους τῶν προγε-
 γενημένων τὴν μνήμην, καὶ ἀνταγωνιζομένη τῷ χρόνῳ κρουφαῖα
 B ποιῆσθαι διατεινομένη τὰ πράγματα, καὶ τὴν μὲν ἀρετὴν εὐφη-
 μίαις αἰετῶν ἀναλεγόμενων αὐτὴν ἐπαίρουσα, τῆς δὲ κακίας ἐπι-
 λαμβανομένη διηγεῖς, ταύτῃ τε ἀποκρουομένη τὴν αὐτῆς δύνα- 10
 μιν. τοῦτου οὖν δὴ μόνου ἐπιμελητέον ἡμῖν, ὅπως δὴ ἔνδηλα
 τὰ πεπραγμένα διαφανῶς ἔσται καὶ ἕφ' οὗτοῦ ἐργασθῇ τῶν πάν-
 των ἀνθρώπων. ταῦτα δὲ, οἶμαι, οὐδὲ γλώσση τραυλιζούσῃ τε
 καὶ ἰσχυροφῶν ὄσῃ ἀμήχανά ἐστι. χωρὶς δὲ τούτων εὐγνώμο-
 C νας μὲν ἱστορία ἐς τοὺς εὐεργέτας ἐνδείκνυται γεγονέναι τῶν ἀρ- 15
 χομένων τῶς εὖ πεπονθότας, ἐν μείλοσι δὲ αὐτοῖς ἐκτετεκνῆναι τὰ
 χαριστήρια, οἳ γε, ἂν οὕτω τύχοι, ἐπὶ καιροῦ μὲν τῆς ἀγαθοερ-
 γίας τῶν ἐν σφίσιν ἡγησαμένων ἀπώναντο, ἀθάνατον δὲ αὐτοῖς
 τῶν εἰς τὸ ἔπειτα ἔσομένων τῇ μνήμῃ τὴν ἀρετὴν διασώζουσι.
 διὰ ταῦτα γὰρ καὶ τῶν ἐπιγινόμενων πολλοὶ ἀρετῶσι μὲν τὰς τῶν 20
 προγεγεννημένων ζηλοῦντες τιμᾶς, ἐς δὲ τὰς βλασφημίας χαλεπῶς

2. ἐς τῆσδε] ἐπὶ τῆσδε CH.
 εἶχον P.

3. οὐκ εἶχον οὐδὲν C. οὐδὲν
 16. ἐκτετεκνῆναι] ἐκτίσαι H.

Animus ad historiam hanc scribendam appuli, non ostentatione virtutis, non eloquentiae fiducia, non studio ductus venditandae locorum peritiae: cum nihil haberem, unde eo licentiae confidentiaeque procederem. At mecum saepius cogitavi, quot quantaque bona civitatibus ex historia nasci soleant: quae maiorum memoriam posteritati transmittit, dum tempori, rerum gestarum famam suppressimere contendenti, enixe obstat; semper lectorum suorum praeconiis virtutem effert, maledictis vitium premit; itaque improbitatis vim prohibet. Quare nihil aliud curandum nobis, nisi ut acta cum auctore prodantur suo: quod officium, meo quidem iudicio, vel balba atque haesitans lingua praestare potest. Praeterea subditi, qui aucti sunt beneficio, historia a se composita aperte probant, se tam grato fuisse animo in bene meritos, ut ipsis gratiam illustriorem rependerint. Etenim suorum principum benignitate usi forte brevissima, eorum virtuti immortalitatem donant apud memores posteros: quorum multos ob hanc causam avitae gloriae aemulatio ad amorem honesti pertrahit, et gravis infamiae metus a per-

ἔχοντες τῶν ἐπιτηδευμάτων τὰ πονηρότατα, ὥς τὸ εἶδος, ἀναδύον- D
ται. ὅτου δὲ δὴ ἕνεκα ταῦτα ὑπεῖπον αὐτίκα δηλώσω.

Ἐν χρόνῳ τῷ καθ' ἡμῶς Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς γέγονεν,
ὃς τὴν πολιτείαν πλημμυρῶς κινουμένην παραλαβὼν μεγάλῃ μὲν
5 αὐτὴν μίξω τε καὶ πολλῷ ἐπιφανεστέραν ἐργάσατο, ἐξελάσας V 394
ἐνθὺνδε τοὺς ἐκ παλαιοῦ βιασαμένους αὐτὴν βυράβρους, ὥσπερ
μοι λεπτολογουμένων ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδῆλωται λόγοις.
καίτοι λέγουσι ποτε Θεμιστοκλῆα τὸν Νεοκλέους ἀποσεμνύνεσθαι P 3
ὅτι δὴ οὐκ ἀνεπιστημόνως ἔχοι πόλιν μικρὰν ποιῆσαι μεγάλην.
10 ὁ δὲ δὴ οὐκ ἀμελέτητός ἐστιν ἔμπορξεσθαι πολιτείας ἐτέρας. πολ-
λὰς ἀμέλει προσεποίησεν ἥδη τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἀλλοτρίας καθ'
αὐτὸν οὕσας, πόλεις δὲ ἀναρίθμους δεδημιούργηκεν οὐ πρότερον
οὕσας. πλυνωμένην δ' εὐρὼν τὴν ἀμφὶ τῷ θεῷ δόξαν τὰ πρό- B
τερα ἐς πολλὰ τε ἀναγκαζομένην ἵεναι, συντρήσας ἀπάσας τὰς
15 ἐπὶ τὰς πλάνας φερούσας ὁδοὺς, διεπράξατο ἐν τῷ βεβαίῳ τῆς
πίστεως ἐπὶ μᾶς ἑστάναι κρηπίδος. πρὸς δὲ καὶ τοὺς νόμους
λαβὼν τῷ τε παμπληθεῖς οὐ δέον γεγενῆσθαι σκοτεινὸν ὄντας καὶ
συνγκεχυμένους διαφανῶς τῷ ἀπ' ἐναντίας ἀλλήλοις ἵεναι, καὶ τοῦ
μὲν ὅχλου αὐτοὺς τῆς τετραρθείας ἀποκαθάρας, τὸ δὲ ἐς ἀλλήλους C
20 διχοστατεῖν βεβαίωτατα κρατυνόμενος διεσώσατο, καὶ τοῖς μὲν
ἐπιβουλευούσιν αὐτεπάγγελτος τὰς αἰτίας ἀφείξ, τοὺς δὲ βίον
δεομένους πλοῦτιν πεποιημένος κατακορεῖς καὶ τύχην αὐτοῖς τὴν
ἐπηρεάζουσαν βιασάμενος, εὐδαίμονι βίῳ τὴν πολιτείαν ξυνώκι-
σεν. ἀλλὰ καὶ βαρβάρους πανταχόθεν ὑποκειμένην τὴν Ῥωμαίων

8. Νεοκλέους Hoeschelius. Legebatur Νικολέους. 18. εὐρὼν]
ἐφευρών CH. 18. συγκεχυμένους] ἐνγκεχυμένους H.

dita vivendi ratione, ut par est, advocat; quae cur ita praefatus sim, modo dicam.

Aetate nostra Justinianus Aug. cum Remp. foede quassatam capessivisset, illi magnitudinis ac splendoris plurimum addidit, exactis barbaris, qui iam inde olim ipsam invaserant, prout a me in libris, quos de bellis edidi, sigillatim narratum est. Aliquando Themistoclem Neoclis filium eo gloriatum accepimus, quod urbem sciret amplam ex modica facere: at imperator noster alia regna obtinere et dominatione complecti didicit. Iam certe multa, quae tum aliena erant, cum iniit principatum, Romanae ditioni adiunxit, et novas urbes condidit innumerabiles. Religionem prius ancipitem, et in varias partes distractam nactus, ruptis omnibus errorum viis, in uno verae fidei fundamento sedem ei stabilem dedit. Ad haec legibus, prae nimia obscuris multitudine, et manifesta inter se pugna confusis, admota manu turbam recidit supervacaneam, optimaque conciliatione sublato ipsarum dissidio, ius conservavit. Veniam ultro concessit insidiatoribus suis: opibus explevit indigos, et fortuna, a qua male multabantur, depulsa, effecit ut cum republica maneret vitae felicitas. Romanum quoque imperium,

- D** ἀρχὴν στρατιωτῶν τε πλήθει ἐπέρωσε καὶ ὀχυρωμάτων οἰκοδο-
- H** 2 μίαις ἀπάσας αὐτῆς τὰς ἐσχατίας ἐτειχίστατο. ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλ-
λων τὰ πλεῖστα ἐν ἑτέροις μοι συγγέγραπται λόγοις, ὅσα δὲ αὐτῷ
ἀγαθὰ οἰκοδομουμένῳ δεδημιούργηται, ἐν τῷ παρόντι γέγραπται.
ἄριστον μὲν δὴ βασιλεία γεγονέναι τὸν Πέρσῃ Κῦρον τοῖς τε ὁμο- 5
γενέσιν αἰτιώτατον τῆς βασιλείας ἀκοῇ ἴσμεν· εἰ δὲ τοιοῦτός τις
- P** 4 ἦν ὁ Κῦρος ἐκεῖνος οἷος δὴ ὑπὸ Ξενοφῶντι τῷ Ἀθηναίῳ παι-
δεύεται, οὐκ ἔχω εἰδέναι. τάχα γάρ που καὶ ἡ τοῦ γεγραφότος
αὐτὰ δεξιότης κεκομψευμένη δυνάμει τοῦ λόγου ἐκκαλλώπισμα
τῶν ἔργων γενέσθαι διαρκῶς ἴσχυσε. τοῦ δὲ καθ' ἡμᾶς βασι- 10
λέως Ἰουστινιανοῦ (ὃν δὴ καὶ φύσει βασιλεὺς καλῶν τις, οἶμαι,
- B** ὁρθῶς ἂν εἴποι, ἐπεὶ καὶ πατὴρ ὡς ἡπίος ἔστι, καθ' Ὅμηρον)
εἴ τις ἐς τὸ ἀκριβὲς τὴν βασιλείαν διασκοποῖτο, παιδιάν τινα τὴν
Κύρου ἀρχὴν οἰήσεται εἶναι. τεκμηριώσει δὲ τὸ τοιοῦτο ἡ μὲν
πολιτεία πρὸς αὐτοῦ, ἥπερ μοι ἔναγχος εἴρηται, τῇ τε χώρῃ καὶ 15
τῇ ἄλλῃ δυνάμει πλεῖον ἢ διπλάσια γεγεννημένη. τεκμήριον δὲ
τῆς τοῦ βασιλέως φιλανθρωπίας, οἱ τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ σκαιω-
- C** ρησάμενοι μέχρι ἐς φόνον μὴ ὅτι βιοτεύοντες ἐς τὸδε τοῦ χρόνου
καὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἔχοντες, καίπερ ἐξεληλεγμένοι διαφανῶς,
ἀλλὰ καὶ στρατηγούντες Ῥωμαίων ἔτι καὶ ἐς τὸ τῶν ὑπᾶτων 20
ἀναγεγραμμένοι ἀξίωμα. τανῦν δὲ, ὅπερ εἶπον, ἐπὶ τὰς οἰκο-
δομίας τούτου δὴ τοῦ βασιλέως ἡμῖν ἰστέον, ὥς μὴ ἀπιστεῖν τῷ τε
πλήθει καὶ τῷ μεγέθει ἐς τὸν ὀπισθεν χρόνον τοῖς αὐτὰς θεωμέ-
- D** νοις ξυμβαίη, ὅτι δὴ ἀνδρὸς ἐνὸς ἔργα τυγχάνει ὄντα. πολλὰ

2. ἄπασαν αὐτῆς τὴν ἐσχατιάν **H**. 4. γεγράφεται **Pm**. 6. τις
C. Legebatur τε. 12. Ὅμηρον] *Odyss.* β, 47, ο, 152.

undique patens barbaris, militaribus praesidiis firmavit, omnesque eius li-
mites exstructis munitionibus sepsit. Ego vero in libris aliis alia pleraque
prosecutus, nunc litteris commendabo, quam ille aedificiis testatus est be-
neficientiam. Equidem Cyrus Persam audivimus regem optimum, et po-
pularibus suis auctorem regni praecipuum extitisse: at compertum habere
nequeo, num talis revera fuerit Cyrus ille, qualem Xenophon Atheniensis
in ipsius institutione describit. Fortasse enim scriptoris industria rebus
gestis ornatum dedit, eloquentiae pigmenta liberalius adhibens. Iustiniani
vero principis nostri (quem merito dicendum censeo natura regem, cum,
ut verbis Homeri utar, *patrem se praebeat ille benignum*) si quis attente
dominatum consideret, quidam ei ludus regnum Cyri videbitur. Fidem
certe faciet imperium adeo propagatum, ut eius finibus ac potentiae, quem-
admodum proxime dicebam, alterum tantum adiectum sit, eoque amplius.
Clementiam imperatoris ostendent, qui insidiarum, quas ipsius vitae struxe-
rant, manifesto convicti, non vita solum fortunisque suis fruuntur hodie,
sed Romanis etiam exercitibus praesunt, ac se consulibus ascriptos vident.
Iam, ut dixi, ad ipsius aedificia veniendum: ne forte posteri, cum et molem

γὰρ ἤδη τῶν προγεγενημένων οὐκ ἐμπεδωθέντι τῷ λόγῳ τῷ
ὑπερβάλλοντι τῆς ἀρετῆς ἄπιστα γέγονεν. εἴη δ' ἂν εἰκότως τὰ
ἐν Βυζαντίῳ παρὰ πάντα τῷ λόγῳ κρητὶς. ἀρχομένου γὰρ ἔρ-
γον, κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν λόγον, πρόσωπον χρῆθ' ἐμειναι τη-
5 λανγές.

α'. Ἄνδρες ἀγελαῖοι ποτε καὶ ὁ συρφετὸς ὄχλος Ἰουστι- V 395
νιανῶ βασιλεῖ ἐν Βυζαντίῳ ἐπαναστάντες τὴν Νίκα καλουμένην P 5
στάσιν εἰργάσαντο, ἥπερ μοι ἀπαρακαλύπτως ἀκριβολογούμενον
ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδιήγηται λόγοις. ἐνδεικνύμενοι δὲ
10 ὥς οὐκ ἐπὶ τὸν βασιλέα μόνον, ἀλλ' οὐδὲν τι ἥσσαν ἐπὶ τὸν
θεόν, ἅτε ἀποφράδες, τὰ ὅπλα ἀντήραν, ἐμπρῆσαι τῶν Χριστια-
νῶν τὴν ἐκκλησίαν ἐτόλμησαν (Σοφίαν καλοῦσιν οἱ Βυζάντιοι τὸν
νεὸν ἐπικαιριώτατα τῷ θεῷ τὴν ἐπωνυμίαν ἀπεργασάμενοι), ἐπε-
χῶρει δὲ αὐτοῖς ὁ θεὸς διαπράξασθαι τὸ ἀσέβημα, προειδώς εἰς B
15 ὅσον τὸ κάλλος τοῦτο τὸ ἱερὸν μεταστήσεσθαι ἐμελλεν. ἡ μὲν
οὖν ἐκκλησία ἐξηθροακωμένη τότε ξύμπασα ἔκειτο. βασιλεὺς δὲ
Ἰουστινιανὸς τοιαύτην ἀποτετόρνευται οὐ πολλῷ ὕστερον ὥστε,
εἰ τῶν Χριστιανῶν τις ἐπύθετο πρότερον εἰ βουλομένοις αὐτοῖς
διολωλέναι τὴν ἐκκλησίαν εἴη καὶ τοιάνδε γενέσθαι, δείξας τι αὐ-
20 τοῖς τῶν νῦν φαινομένων ἐκτύπωμα, δοκοῦσιν ἂν μοι ὥς συντο-
μώτατα εὔξασθαι πεπονθυῖαν σφίσι τὴν ἐκκλησίαν θεάσασθαι,
ὅπως δὴ αὐτοῖς ἐς τὸ παρὸν μεταβάλοιτο σχῆμα. ὁ μὲν οὖν βα- C
σιλεὺς ἀφροντιστήσας χρημάτων ἀπάντων ἐς τὴν οἰκοδομὴν

3. ἀρχομένου] ἀρχομένου H. ἀρχομένου P. 4. λόγον] Πίν-
δαρι Olymp. 6, 4. 13. ἐπὶ τὰ καιριώτατα CH. 17. οὐ
πολλῷ] οὐ om. CH.

et numerum illorum ingentem cernent, ea negent viri esse unius opera:
quippe multis veterum factis, quibus auctoritas historiae deest, ipsa vir-
tutis excellentia iam fidem abrogat. Porro convenit primam sedem oratio-
nis in iis esse, quae Byzantii visuntur. Nam, ut veteri fertur adagio, qui
opus ordiuntur, frontem oportet illustrem ponant.

1. Aliquando Byzantii vilissima capita et colluvies plebis, cum in
Iustinianum Augustum, rebellasset, seditionem moverunt, dictam Nica;
quam in libris de bellis nuda accurataque narratione exposui. Ac ne cui-
quam obscurum esset, illos execrabili furore percitos, non minus in deum
cepisse arma, quam contra imperatorem; Christianorum ecclesiam igni de-
lere non dubitarunt; aedem illam appellant Byzantii Sophiam, vocabulum su-
premo numini convenientissimum nacti. Tantum autem piaculum permisit
deus, praevidens, quantum decus instaurati templi futurum esset. Tum
quidem ecclesia in cineres penitus redacta iacuit: ipsam vero haud multo
post Iustinianus Augustus sic exoravit, ut si quis antea Christianis aliquam
eorum, quae iam cernimus, protulisset effigiem, et quaesivisset, num everti
templum, itaque restitui cuperent, illico, mea quidem sententia, peroptas-
sent videre dirutum, ut felici viae hodiernam formam acciperet. Ergo

σπουδῇ ἔτεο, καὶ τοὺς τεχνίτας ἐκ πάσης γῆς ἤγειρεν ἅπαντας. Ἀνθέμιος δὲ Τραλλιανὸς, ἐπὶ σοφία τῇ καλομένη μηχανικῇ λο-
γιώτατος οὐ τῶν καὶ αὐτὸν μόνον ἁπάντων, ἀλλὰ καὶ τῶν αὐ-
τοῦ προγεγενημένων πολλῶ, τῇ βασιλεῶς ὑπουργεῖ σπουδῇ, τοῖς
τεκταينوμένοις τὰ ἔργα ὀνθυλλῶν, τῶν τε γενησομένων προδια-
σκευάζων ἰνδάλματα, καὶ μηχανοποιὸς σὺν αὐτῷ ἕτερος, Ἰσίδω-
ρος ὄνομα, Μιλήσιος γένος, ἔμφρων τε ἄλλως καὶ πρέπων Του-
D στινιανῶ ὑπουργεῖν βασιλεῖ. ἦν δὲ ἄρα καὶ τοῦτο τῆς τοῦ Θεοῦ
περὶ τὸν βασιλεῖα τιμῆς, προκαταστησάμενος τοὺς ἐς τὰ πρα-
χθυσόμενα χρησιμωτάτους αὐτῷ ἱσομένους. καὶ αὐτοῦ δὲ βα-
10 σιλεῶς τὸν νοῦν εἰκότως ἂν τις ἀγασθεῖν τούτου δὴ ἔνεκα, ὅτι
δὴ ἐκ πάντων ἀνθρώπων ἐς τῶν πραγμάτων τὰ σπουδαιότατα
τοὺς καιριωτάτους ἀπολξασθαι ἔσχε.

Θέαμα σὺν ἡ ἐκκλησία κεκαλλιστευμένον γένηται, τοῖς
μὲν ὁρῶσιν ὑπερφνές, τοῖς δὲ ἀκούουσι παντελῶς ἄπιστον. ἐπῆρ-
15 ται μὲν γὰρ ἐς ὕψος οὐράνιον ὅσον, καὶ ὥσπερ τῶν ἄλλων οἰκο-
δομημάτων ἀποσαλεύουσα ἐπινένευκεν, ὑπερκειμένη τῇ ἄλλῃ πό-
P 6 λει, κοσμοῦσα μὲν αὐτὴν, ὅτι αὐτῆς ἐστίν, ὠραῖζομένη δὲ,
H 3 ὅτι αὐτῆς οὕσα καὶ ἐπεμβαίνουσα τοσοῦτον ἀνέχει, ὥστε δὴ ἐν-
θάνδε ἡ πόλις ἐκ περιωπῆς ἀποσκοπεῖται. εὖρος δὲ αὐτῆς καὶ 20
μῆκος οὕτως ἐν ἐπιτηδείῳ ἀποτετόρνευται, ὥστε καὶ περιμήκης
καὶ ὀλως εὐρεῖα οὐκ ἀπὸ τρόπου εἰρήσεται. κάλλει δὲ ἀμυθήτῳ
ἀποσεμνύνεται. τῷ τε γὰρ ὄγκῳ κεκόμμευται καὶ τῇ ἁρμονίᾳ
τοῦ μέτρος, οὔτε τι ὑπεράγειν οὔτε τι ἐνδεῶς ἔχουσα, ἐπεὶ καὶ

1. ἔτεο] Vulgo ἔτεο.

imperator nulla sumptuum habita ratione, ad aedificationem incubuit, atque
artifices coegit ex tota orbe. Anthemius Trallianus, mechanicorum omnium
non solum sui, verum etiam multo superioris aevi facile princeps, illius stu-
dio deserviebat, intentus digerendo fabris operi, agendorumque imaginibus
praeformandis. Una aderat alter machinarius, Isidorus nomine, ortu Mile-
sius, singulari vir intelligentia, ac dignus quem Iustinianus Augustus ad-
ministrum sibi adiungeret. In hoc sane eluxit honorifica erga imperatorem
providentia numinis, quod ipsi viros praeparaverit, rebus faciendis accom-
modatissimos. Ac iure quispiam vel ob id miretur principis mentem, quod
coeptis momenti maximi idoneos maxime ex universo nominum genere deli-
gere sciverit.

Quare ecclesia spectaculum evasit pulcherrimum, quodque intuentium
captum, et fidem omnem audientium superet. Elata namque in altitudinem
ingentem, ac veluti navis in anchoris stans, supra caetera aedificia existit,
urbique imminet; quam ornat tanquam pars, eo gloriosa, quod intra illius
ambitum adeo se tollat, ut inde civitas clare circumspectetur. Tam apta
constat latitudine et longitudine, ut maxima utraque, neutra immodica dici
debeat. Commendat ipsam species inenarrabilis: nam et nitore et propor-
tione excellit; nihil ut supra modum habeat, nihil infra: utpote quae usu-

τοῦ ξυνειδισμένου κομπωδεστέρα καὶ τοῦ ἀμέτρον κοσμιωτέρα ἐπιεικῶς δοτι, φωτὶ δὲ καὶ ἡλίου μαρμαρυγαῖς ὑπερφυῶς πλήθει. φαιῆς ἂν οὐκ ἔξωθεν καταλύμπεσθαι ἡλίῳ τὸν χώρον, ἀλλὰ τὴν αἴγλην ἐν αὐτῷ φέεσθαι, τοσαύτη τις φωτὸς περιουσία
 5 εἰς τοῦτο δὴ τὸ ἱερὸν περικέχρται. καὶ τὸ μὲν τοῦ νεῶ πρόσω- B
 πον (εἴη δ' ἂν αὐτοῦ τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἡλίου, ἵνα δὴ τῷ θεῷ ἱερουργοῦσι τὰ ἄρρητα) τρόπῳ τοιῷδε δεδημιουργηται. οἰκο-
 δομία τις ἐκ γῆς ἀνέχει, οὐκ ἐπ' εὐθείας πεποιημένη, ἀλλ' ἐκ
 τῶν πλαγίων ὑπεσταλμένη κατὰ βραχὺ, καὶ κατὰ τὰ μέσα ὑπο- V 396
 10 χωροῦσα, ἐπὶ σχῆμά τε κατὰ ἥμισυ τὸ στρογγύλον ἰοῦσα, ὅπερ
 οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα σοφοὶ ἡμικύλινδρον δομαῖζουσιν, ἐς ὕψος
 ἀπότομον ἐπανέστηκεν. ἡ δὲ τοῦ ἔργου τούτου ὑπερβολὴ ἐς
 σφαίρας τεταρτημόριον ἀποκέκριται, ὑπερθεῖν τε μηνοειδὲς τι
 αὐτῇ ἔτερον τοῖς προσεχέσι τῆς οἰκοδομίας ἐπῆρται, τῇ μὲν εὐ-
 15 πρεπείᾳ θανυμῶσιν, τῷ δὲ σφαλερῷ τῆς συνθέσεως δοκοῦντι
 εἶναι φοβερὸν ὄλως. δοκεῖ γάρ πη οὐκ ἐν βεβαίῳ ἐπηωρησθαι,
 ἀλλ' ἐπικινδύνως τοῖς ἐνθάδε οὔσι μετεωρῖζεσθαι. καίτοι δια- C
 φερόντως ἐν τῷ βεβαίῳ τῆς ἀσφαλείας ἐστήρικται. τούτων δὲ
 δὴ ἐφ' ἐκάτερα κίονες ἐπ' ἐδάφους εἰσιν, οὐδὲ αὐτοὶ κατ' εὐθὺ
 20 ἐστῶτες, ἀλλ' εἴσω κατὰ σχῆμα τὸ ἡμικύκλον ὥσπερ ἐν χορῷ
 ἀλλήλοις ὑπεξανιστάμενοι, καὶ αὐτῶν ὑπεράνωθεν οἰκοδόμημα
 μηνοειδὲς ἀποκρέματα. τοῦ δὲ δὴ ἐψών καταντικρὺ τὰς εἰσόδους
 ἔχων ἐγγέγρται τοῖχος, καὶ αὐτοῦ ἐκατέρωθεν οἱ τε κίονες καὶ τὰ
 αὐτῶν ὑπερθεῖν ὁμοιότατα τοῖς δεδηλωμένοις ἐν ἡμικύκλῳ ἐστή-
 25 κασι. κατὰ δὲ τὰ τοῦ νεῶ μέσα λόφοι χειροποίητοι ἐπανεστή-

5. περιέχονται] διακένται CH.

21. ὑπεξιστάμενοι H.

tato more magnificentior, ac nimis molibus concinnior omnino sit. Lumine et solari splendore mirabiliter affluit: non extrinsecus collustrari a sole locum, sed inibi nasci fulgorem diceret: tanta est affusae templo huic lucis copia. Ac frons quidem, nimirum pars obversa orienti, ubi deo peragi sacra solent ineffabilia, hoc modo constructa est. Ab humo exstat aedificium, non recta productum linea, sed laxa sensim obliquitate flexum; receditque in medio, ac figura semitereti, quam artis periti semicylindrum vocant, ad perpendicularum surgit. In quartam sphaerae partem desinit operis huiusce culmen: cui quae sunt adiuncta celsius quiddam aliud sustinent, bicornis lunae instar sinuatum: quod simul concinnitate admirationem, simul dubiae compagis specie timorem parit. Neque enim videtur pendere tuto, et quamvis firmissime nitatur, periculum tamen ostentat ibi versantibus. Utrunque pavementum columnis premitur, non recto et ipsis ordine, sed intus semicirculari forma dispositis; ita ut sibi invicem tanquam in choro assurgentes, lunato aedificio subsint. Orientem contra excitatus est paries, in quo sunt templi ianuae: hinc inde columnae, et his superiora structura iam dictis plane simili semicirculum exhibent. Medio in templo aggeres manufacti,

κασι τέσσαρες, οὓς καλοῦσι πεσσούς, δύο μὲν πρὸς βορρᾶν, δύο
 δὲ πρὸς ἄνεμον νότον, ἀντίοι τε καὶ ἴσοι ἀλλήλοις, κίονας ἐν
 μέσῳ ἐκάτεροι κατὰ τέσσαρας μάλιστα ἔχοντες. πεποίηται δὲ
 D οἱ λόφοι λίθοις εὐμεγέθεσι σύνθετοι, λογάδην μὲν συνειλεγ-5
 μένοις, ἔς ἀλλήλους δὲ πρὸς τῶν λιθολόγων ἐπισταμένως ἐναρ-
 μοσθεῖσιν, ἔς ὕψος μέγα ἰκνοῦνται. εἰκασαίς ἂν αὐτοὺς εἶναι
 σκοπέλους δρῶν ἀποτόμους. ἐπὶ τούτοις δὲ ἀψίδες τέσσαρες
 ἐν τετραπλεύρῳ ἀνέχουσιν. καὶ αὐτῶν τὰ μὲν ἄκρα ξύνδυο ξυν-
 ώντα εἰς ἀλλήλα ἐν τῇ ὑπερβολῇ ἡρῆρεται τῶν λόφων τού-10
 των, τὰ δὲ δὴ ἄλλα ἐπηρμένα εἰς ἀπέραντον ὕψος ἡώρη-
 ται. τῶν δὲ ἀψίδων αἱ μὲν δύο κατὰ κενοῦ τοῦ ἀέρος ἐπανε-
 στήκασιν πρὸς ἀνίστασθαι τε καὶ δύοντά που τὸν ἥλιον, αἱ δὲ λει-
 πόμεναι οἰκοδομίαν τινὰ καὶ κίονας μικροὺς κομιδῇ ἐνεργεῖν ἔχον-
 P 7 σιν. ὑπερθεῖν δὲ αὐτῶν κυκλοτερῆς οἰκοδομία ἐν στρογγύλῳ 15
 ἐπῆρται· ὅθεν αἰετὶ διαγελαῖ πρῶτον ἢ ἡμέρα. ὑπεραίρει γὰρ,
 οἶμαι, τὴν γῆν ξύμπασαν, καὶ διαλείπει τὸ οἰκοδόμημα κατὰ
 βραχὺν, ἔξεπλίγηδες παρειμένον τοσοῦτον, ὅσον τοὺς χώρους, οὗ
 δὴ τὸ δηρημένον τῆς οἰκοδομίας ξυμβαίνει εἶναι, φέγγους διαρ-
 κῶς ἀγωγὸς εἶναι. ταῦτα δὲ, οἶμαι, οὐδὲ γλώσση τραυλιζούσῃ 20
 A 119 τε καὶ ἰσχυφῶν ῥύση ἀμήχανα ἔσται. τῶν ἀψίδων τῆς συμ-
 πλοκῆς ἐν τετραγώνῳ ἐξεργασμένης, ἔς τρήωνα τέσσαρα μεταξὺ
 τὸ ἔργον ἀποτετέλεσται. καὶ ἡ μὲν τριγώνου ἐκάστου κρηπὶς πε-
 πιεσμένη τῇ ἔς ἀλλήλας τῶν ἀψίδων ἐνέρσει ὀξεῖαν ποιεῖται τὴν
 κάτω γωνίαν, συναναβαίνουσα δὲ τὸ λοιπὸν εὐρυνομένη τῇ με-25
 B ταξὺ χώρα ἐς τὸ κυκλοτερὲς τελευτᾷ, ὃ ταύτῃ ἀνέχει, γωνίας δὲ
 λειπομένης ἐνταῦθα ποιεῖται. τούτου δὲ τοῦ κυκλοτεροῦς παμ-

1. πεσσούς] πεσοὺς H.

quos vocant pilas, quatuor stant; duo ad septentrionem, ad meridiem duo,
 adversi inter se et aequales: utrumque par columnas quatuor comprehendit
 intercapedine sua. Eiusmodi pilarum fabrica lapidibus constat ingentibus,
 quos diligenter collectos scite artifices commiserunt. Tam alte evadunt,
 ut abruptos montium scopulos videre tibi videaris. Insuper eminent arcus
 quatuor, totidem efficientes latera. Eorum capita bina coeunt, pilarumque
 illarum fastigiis incumbunt: curvaturae in immensum sublatae pendent. Ac
 duo quidem arcus, quorum alter ad orientem solem, alter ad occidentem spe-
 ctat, vacuo in aere erecti sunt: reliqui vero suppositum habent parietem
 cum columellis. Aedificium aliud sustinent rotundum ac teres: unde dies
 ridere semper incipit. Universa enim terra, credo, sublimius est, ac sensim
 deficit, eatenus de industria tenuatum, ut per ipsius aperturas lux intret
 affatim. Hinc etiam, opinor, balbutiens atque impedita lingua sese expedire
 poterit. Arcubus in quadrum connexis interiectum est opus, triangulis qua-
 tuor absolutum. Ima trianguli cuiusque pars, presse intercepta arcuum
 coitu, acutum facit angulum infimum: deinde cum intermedio spatio sursum

μεγέθους ἐπανιστηκυσία τις σφαιροειδὴς θύλος ποιεῖται αὐτὸ δια-
 φερόντως εὐπρόσωπον. δοκεῖ δὲ οὐκ ἐπὶ στεροῦς τῆς οἰκοδομίας
 διὰ τὸ παρεμμένον τῆς οἰκοδομίας ἐστάναι, ἀλλὰ τῇ σειρᾷ τῇ
 χρυσῇ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐξημμένη καλύπτειν τὸν χώρον. ταῦτα
 5 δὲ πάντα ἐς ἄλληλα παρὰ δόξαν ἐν μεταρσίῳ ἐναρμολοθέντα, ἕκ H 4
 τε ἀλλήλων ἡωρημένα καὶ μόνοις ἐναπεριδόμενα τοῖς ἄγχιστα
 οὔσι, μίαν μὲν ἁρμονίαν ἐκπρεπεστάτην τοῦ ἔργου ποιοῦνται, οὐ
 παρέχονται δὲ τοῖς θεωμένοις αὐτῶν τινι ἐμφιλοχωρεῖν ἐπὶ πολὺ
 τὴν ὕψιν, ἀλλὰ μετέλκει τὸν θοφθαλμὸν ἕκαστον, καὶ μεταβι-
 10 θάζει ῥᾶστα ἐφ' ἐαυτό. ἀγχίστροφός τε ἡ τῆς θέας μεταβολῇ
 ἐς αἰὲ γίνεται, ἀπολέξασθαι τοῦ ἑσοῦντος οὐδαμῇ ἔχοντος ὃ τι
 ἂν ποτε ἀγασθεῖη μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀπάντων. ἀλλὰ καὶ ὥς C
 ἀποσκοποῦντες πανταχόσε τὸν νοῦν, τὰς τε θορῆς ἐπὶ πᾶσι συννε-
 νευότες, οὐχ οἶοι τέ εἰσι ξυνεῖναι τῆς τέχνης, ἀλλ' ἀπαλλάσσον-
 15 ται αἰὲ ἐνθάνδε καταπεπληγμένοι τῇ ἐς τὴν ὕψιν ἀμηχανίᾳ. ταῦ-
 τα μὲν τῇδὲ πη ἔχει.

Μηχαναῖς δὲ πολλαῖς βασιλεὺς τε Ἰουστινιανὸς καὶ Ἀνθέ-
 μιος ὁ μηχανοποιὸς σὺν τῷ Ἰσιδώρῳ οὕτω δὴ μετεωριζομένην τὴν
 ἐκκλησίαν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ διεπράξαντο εἶναι· ὥνπερ τὰς μὲν ἄλ-
 20 λας ἀπάσας ἐμοὶ εἰδέναι τε ἄπορον καὶ λόγῳ φράσαι ἀμήχανον,
 μία δέ μοι μόνον ἐν γε τῷ παρόντι γεγράφεται, ἣ δύναται ἂν D
 τις σύμπασαν τοῦ ἔργου τεκμηριῶσαι τὴν δύναμιν. ἔχει γὰρ
 ὧδε. οἱ λόφοι, ὥνπερ ἐπεμνήσθην ἀρτίως, οὐ κατὰ ταῦτά ταις V 397
 ἄλλαις οἰκοδομαῖς πεποιήνται, ἀλλὰ τροπῶ τοιῷδε. λέγων ἐπι-

15. αἰ] ταρὸ H.

21. δύναται'] Legebatur δύναται.

versus se explicans, aedificio, quod inde circumato se effert ambitu, termina-
 tur, ac caeteros angulos ibi efficit. Rotuandum illud septu[m] mirifice ornat
 testudo amplissime orbiculata, itaque ipsi imposita, ut non firmae inniti fa-
 bricae, propter eius tenuitatem, sed aurea catena ex caelo apta pendere et
 locum tegere videatur. Quae omnia in sublimi praeter opinionem inter se
 iuncta, aliaque ex aliis suspensa, ac proximis tantum suffulta partibus, unam
 operis compagem praeclarissimam faciunt, neque usquam haerere diu sinunt
 contentium oculos: quippe quos certatim alliciant singula, facillimeque ad
 se traducant. Perpetuo motu nunc huc fertur visus, nunc illuc, nescienti-
 bus spectatoribus quid potissimum demirentur. Animo lustrantes omnia, su-
 perciliorum nutu passim testantur, nequire se cogitatione completi artificium
 ac semper illinc exeunt, aspectu rerum incomprehensibilium stupefacti: sed
 haec hactenus.

Ecclesiam ita elatam Iustinianus Augustus et Anthemius machinarius
 cum Isidoro, ex arte adhibitis rebus multis firmarunt: quas omnes nec mente
 concipere, nec verbis exequi valeo. Unam duntaxat in praesenti describam;
 unde quanta sit stabilitas operis plane intelligetur: sic enim habet. Pila-
 rum, de quibus mentionem proxime feci, non eadem est ac reliqui aedificii
 compositio, sed huiusmodi. Quadrata est structura lapidum, quibus na-

βολή ἐν τετραγώνῳ διαπεπόνηται, σκληρῶν μὲν φύσιν, ἑργασίαν δὲ λείων· ἐκτομὴν δὲ, εἰ μὲν τὰ προὔχοντα ποιῆσθαι τῶν τοῦ λόφου πλευρῶν μέλλοιεν, ἐγγωνίων, εἰ δὲ τὴν μεταξὺ κεκλήρωνται χώραν, ἐν τετραπλεύρῳ γεγενημένων. συνήρμοσε δὲ αὐτοὺς οὐ τίτανος, ἤνπερ ἄσβεστον ὀνομάζουσιν, οὐκ ἄσφαλτος, ἣ Σε-5
P 8 μισράμιδος ἐν Βαβυλῶνι φιλοτιμία, οὐκ ἄλλο τοιοῦτο οὐδὲν, ἀλλὰ
 τε λίθων τῇ ἁρμονίᾳ ἐντετηκὼς καὶ συνδέων ἀλλήλοις αὐτοὺς. τοῦτο μὲν οὖν ταύτῃ ἐξεργασται. ἐπὶ τὰ λειπόμενα δὲ τοῦ νεῶ ἔωμεν. χρυσῷ μὲν ἀκιβδῆλῳ κατελήπται ἡ ὀροφὴ πᾶσα, κε-10
 ρανῦσα τὸν κόμπον τῷ κάλλει, νικῶ μέντοι ἢ ἐκ τῶν λίθων αὐτῇ ἀνταστράπτουσα τῷ χρυσῷ. στοαὶ τέ εἰσιν ἑκατέρωθεν δύο, οἰκοδομίαν μὲν τοῦ νεῶ οὐδεμίαν διειργόμεναι, ἀλλὰ καὶ μείζον αὐτοῦ ποιῶσαι τοῦ εὗρους τὸ μέτρον, καὶ τῷ μήκει μέχρι ἐς τὸ πέρας ξυνεξικνούμεναι, τὸ δὲ γε ὕψος καταδέεστεραι. καὶ αὐ-15
B ταῖς ἢ τε ὀροφὴ θόλος καὶ ὁ χρυσὸς ἐγκαλλώπισμα. ταῦταιν δὲ
 ταῖν στοαῖν ὑπέρα μὲν τοὺς ἄνδρας εὐχομένους διακεκλήρωται, γυναιξὶ δὲ ταῦτ' οἰουμέναις ἢ ἄλλῃ ἀνεῖται. παραλλὰξ δὲ οὐδὲν ἔχουσιν, οὐδὲ διαφέρουσι δῆπου ἀλλήλαιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴσον αὐταῖν τῷ ἱερῷ ἐς κάλλος διήκει καὶ ὠραῖζει τὸ ἐμφερές. τίς 20
 ἂν τῶν ὑπερώων τῆς γυναικωνίτιδος ἐρμηνεὺς γένοιτο, ἢ τὰς τε παμπληθεῖς διηγοῖτο στοὰς καὶ τὰς περιστύλους αὐτὰς, αἷς δὲ κῶς περιβέβληται; τίς δὲ τῶν τε κόνων καὶ λίθων διαριθμησάιτο τὴν εὐπρέπειαν, οἷς τὸ ἑρὸν κεκαλλώπιστα; λειμῶν τις ἂν ἐν-

11. κόμπον] κόσμον H.

12. ἑκατέρωθεν] ἑκατέρωθεν H.

tura duritiem, ars laevorem dedit, ita caesis, ut ii quidem, qui eminentiis laterum cuiusque pilae destinati erant, angulati sint; quadrati vero, qui in medio sedent. Illos coagmentat non calx, quam vivam et inextinctam vocant; non bitumen, quo ambitiose Semiramis usa est Babylone; nihil aliud eiusce generis; sed plumbum; quod lacunis infusum, omnia permeat interstitia, illapsumque iuncturis lapidum ipsos nectit. Haec ibi observata fabricae ratio: nunc ad reliquas templi partes pergamus. Tota auro puro illita concameratio admistam habet pulchritudini pompam; aurum marmora aemulo fulgore vincunt. Utrumque latus duae porticus ambient, adeo non dissepientes structuram templi, ut potius latitudinem eius amplient, pari quidem cum ipso longitudine ad extrema porrectae, sed altitudine inferiores. Cameratae atque auro decorae sunt: altera precantibus viris assignata, altera foeminis; nihil habent disparile, nihil diversum. Nec parum confert ad templi decus haec ipsarum aequalitas, et ad nitorem similitudo. Quis superiorem gynaecei partem describat? quis tot numero circum aedem porticus atque aulas columnatas obeat oratione? quis columnarum ac marmorum, quibus templum ornatum est, egregiam varietatem percenseat? In

τετυχηκέναι δόξειεν ὥραίῳ τὸ ἄνθος.* θανμάσει γὰρ εἰκότως τῶν μὲν τὸ ἀλουργόν, τῶν δὲ τὸ χλοάζον, καὶ οἷς τὸ φοινικῶν ἐπανθεῖ καὶ ὧν τὸ λευκὸν ἀπαστρέπτει, ἔτι μέντοι καὶ οὗς ταῖς ἐναντιωτάταις ποικίλλει χροιαῖς ὥσπερ τις ζωγράφος ἢ φθεῖς. C
 5 ὀπηρῖκα δὲ τις ἐδόξενος ἐς αὐτὸ ἴοι, ξυνήσῃ μὲν εὐδὺς ὡς οὐκ ἀνθρωπείᾳ δυνάμει ἢ τέχνῃ, ἀλλὰ θεοῦ ῥοπῇ τὸ ἔργον τοῦτο ἀπρ- τετόρνευται· ὁ νοῦς δὲ οἱ πρὸς τὸν θεὸν ἐπαιρόμενος ἀεροβατεῖ, οὐ μακράν ποσὴν ἡγούμενος αὐτὸν εἶναι, ἀλλ' ἐμφιλοχωρεῖν μάλι- στα οἷς αὐτὸς εἴλετο. καὶ τοῦτο οὐ τὴν πρώτην μόνον ἰδόντι
 10 ἔξυμβαίνει, ἀλλὰ διηγετικὸς ἐκάστῳ ταῦτ' οὗτο δοκεῖ, ὥσπερ ἐν- ταῦθα τῆς ὁφειλῆς ἀρχομένης. τοῦτου χρόνον οὐδεὶς τοῦ θεάματος ἔλαβε πώποτε, ἀλλὰ παρόντες μὲν τῷ ἱερῷ ἀνθρωποι τοῖς ὁρω- μένοις γεγῆθασιν, ἀπιόντες δὲ τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ διαλόγοις ἀπο- σεμνύνονται. ἔτι μέντοι τῶν κειμηλίων τοῦ νεῷ τοῦδε τὰ τε D
 15 χρυσώματα καὶ τὰ ἐν ἀργύρῳ καὶ λίθοις ἐντίμοις ἅπαντα μὲν φράσαι ἀκριβολογουμένῳ ἀμήχανον, ἅπερ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τῇδε ἀνέθηκεν. ἐνὶ δὲ μόνῳ τεκμηριοῦσθαι τοῖς τὰδε ἀναλεγο- μένοις ἐφίημι. ὁ γὰρ τοῦ ἱεροῦ, τὰ μάλιστα χῶρος ἀβέβηλος καὶ μόνους ἱερεῦσι βατὸς, ὅνπερ καλοῦσι θυσιαστήριον, λιτρῶν ἀρ-
 20 γύρον μυριάδας ἐπιφέρεται τέτταρας.

Τὰ μὲν οὖν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας, ἥνπερ με- γάλην καλεῖν νενομίκασι, συνελόντι τε καὶ ἄκρῳ δακτύλῳ διαριθ- H 5
 μησαμένῳ εἰπεῖν, λόγῳ τε βραχυτάτῳ τὰ τῶν πραγμάτων ἀξιο- λογώτατα φράσαι, τῇδε Ἰουστινιανῷ δεδημιούργηται βασιλεῖ.
 25 οὐ χρήμασι δὲ αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἐδεύματο μόνον, ἀλλὰ καὶ πο- P 9

prato floribus convestito versari se quispiam putet, ac merito horum purpu- ram, illorum viriditatem miretur; alia puniceo, alia candido fulgore prae- dita; et quae natura, non secus ac pictor, coloribus dissimillimis variavit. Quando quis precaturus illuc ingreditur, statim intelligit non potentiae artis- ve humanae, sed divini numinis id esse opus, et levata ad deum mente cae- lum perambulat, sic statuens, non procul eum abesse, verum sede illa po- tissimum gaudere, quam sibi ipse delegerit. Nec solum novo spectatori haec incidit cogitatio; at semper cuiusque animo redit, pariter ac si tum primum illa oculis obversarentur. Videndi satietas neminem unquam cepit: sed qui sunt in templo, aspectu suavissimo oblectantur: egressi, in sermonibus, quos de illo miscent, triumphant. Iam vero quidquid pretiosae suppellectilis aedi huic Iustinianus Augustus donavit, aurum, argentum, gemmas, ut sin- gulatim commemorem fieri nequit: permitto lectoribus coniecturam ex uno facere. Templi locus maxime sacer, et cuius, praeterquam sacerdotibus, inaccessus (altare vocant) argenti pondo habet quadraginta millia.

Ut semel finiam, summo, quod aiunt, digito percursis, et oratione bre- vissima comprehensis, quae sunt memoratu dignissima, sic Iustinianus Au- gustus Constantinopolitanam ecclesiam, quae vulgo magna dicitur, aedifica-

νομένην τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ τῆς ψυχῆς ἀρετῇ, ὥσπερ ἐγὼ αὐτίκα δηλώσω. τῶν ἀψίδων, ὥσπερ ἐπεμνήσθην ἀρτίως, (λώ-
ρους δὲ αὐτὰς οἱ μηχανοποιοὶ ἐπικαλοῦσι) μία τις, ἥ πρὸς ἀνί-
σχοντα ἡλιόν ἐστιν, ἐπανειστήκει μὲν ἐκατέρωθεν ἤδη, οὕτω δὲ
δὴ τὸ μέσον συνετετέλεστο, ἀλλ' ἔμενεν ἔτι. οἱ δὲ πεσσοί, ὧν
δὴ ὑπερθεῖν ἡ οἰκοδομία ἐγένετο, τῶν ἐγκειμένων σφίσιν οὐκ ἐνεγ-
κόντες τὸ μέγεθος, ἀμηγέτη ἐξαπινάως ἀπορρηγνύμενοι, οὐκ ἐς
μακρὰν διαλυθῆσοιμένοις ἐώχεσαν. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τε Ἀνθέ-
μιον καὶ Ἰσίδωρον τοῖς συμπεπτωκόσι περίφοβοι ὄντες ἐπὶ τὸν βα-
σιλέα τὸ πρῶγμα ἤγον, δυσέλπιδες ἐπὶ τῇ τέχνῃ γεγεννημένοι. αὐ- 10

B τίκα δὲ ὁ βασικεὺς, ὅτι μὲν ποτε ἡγμένος οὐκ οἶδα, θεῶ δὲ, οἷ-
V 998 μαι (οὗ γάρ ἐστι μηχανικός) ἐς τὸ πέρας αὐτοῖς περιελλῆσαι τὴν
ἀψίδα ταύτην ἐπήγγελλεν. αὐτὴ γάρ, ἔφη, ἐφ' ἑαυτῆς ἀνεχο-
μένη τῶν ἐνερθεῖν πεσῶν οὐκέτι δεήσει. καὶ εἰ μὲν ὁ λόγος
ἀμάρτυρος ἦν, εὖ οἶδα ὅτι κόλαξ τε ἂν ἔδοξεν εἶναι καὶ ἄπιστος 15
ὅλως, ἐπεὶ δὲ μάρτυρες πάρεσι τῶν τηνικάδε πεπραγμένων πολ-
λοι, οὐκ ὀκνητεῖ ἡμῖν ἐπὶ τὰ τοῦ λόγου λειπόμενά ἐστιν. οἱ μὲν
οὖν τεχνῖται τὰ ἐπιτεταγμένα ἐποιοῦν, ἡ δὲ ἀψὶς ἐπ' ἀσφαλοῦς
ῥώρητο πᾶσα, ἐπισφραγίσουσα τῇ πείρᾳ τὴν τῆς ἐννοίας ἀλγ-
θειαν. τοῦτο μὲν οὖν ταύτῃ ἐξεργασται, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας 20
ἀψίδας αἱ τε πρὸς μεσημβρίαν τετραμμένοι εἰσι καὶ βορρᾶν ἀνε-
C μον, τοιοῦνδε ξυνηνέχθη γενέσθαι. οἱ μὲν λῶφοι καλούμενοι τοῦ
νεῷ τῇ οἰκοδομίᾳ ἐξωγκωμένοι ῥώρητο, βαρυνόμενα δὲ αὐτοῖς
ἐπεπονήκει τὰ ἐνερθεῖν πάντα, κλονέες τε οἱ τῇδε ὄντες χάλικας
μικροὺς ὥσπερ ἀπὸ ξυσθέντες ἀφίσσαν. καὶ αὐτὶς μὲν ἄθρυμοι 25
τοῖς συμπεπτωκόσιν οἱ μηχανικοὶ γεγεννημένοι τῷ βασιλεῖ τὰ

vit, non suis modo sumptibus, sed labore etiam ingenii, et praeclara animi
contentione, prout mox declarabo. Arcuum, de quibus paulo supra memini
(eos *lora* appellant mechanici) is qui ad solem orientem oppositus est, hinc
inde iam surgebat, medioque imperfecto, manum extremam expectabat; cum
pilae, quibus incumbebat, sub graviore mole fatiscentes, repente facto vitio,
imminentis ruinae speciem praeberunt. His Anthemius et Isidorus in maxi-
mum adducti metum, rem omnem ad imperatorem referunt, nullam ponentes
in arte spem. Illico imperator, nescio quo instinctu, coelesti opinor (neque
enim mechanicus est) curvaturam arcus absolvi iubet. *Is namque*, ait, *se*
ipso fultus, pilis suppositis non amplius indigebit. Ac nisi testata pro-
derem, narratio procul dubio adulatoria planeque incredibilis haberetur:
cum autem rei tunc gestae permulti testes adsint, me nihil tenere debet, quo-
minus quod sum exorsus pertexam. Ergo mandata confecerunt artifices:
tum arcus in caelum eductus integer constitit, experimento probans verita-
tem consilii. Quo ibi acto, arcubus ad meridiem et aquilonem spectantibus
istud accidit. Loris, ut vocant, substructione templi superbe elatis, quid-
quid erat inferius, sub pondere laborabat. Columnae subditae coementum

σφίσι παρόντα ἐσηγγέλλον. αἷθις δὲ ὁ βασιλεὺς ἀντετεχνήσατο
τάδε. τούτων δὴ τῶν πεπονηκότων τὰ ἄκρα ὅσα τῶν ἀνρίδων
ἐπέψαυε, διελεῖν μὲν ἐν τῷ παραντίκῳ ἐκέλευσεν, ἐντιθῆναι δὲ
πολλῷ ὕστερον, ἐπειδὴν τὸ τῆς οἰκοδομίας ὕγρον ἀπολωφῆσαι
5 αὐτοῖς μάλιστα. καὶ οἱ μὲν κατὰ ταῦτα ποιοῦν· ἡ δὲ κτίσις
διαγέγονε τὸ λοιπὸν ἐν ἀσφαλεῖ οὐσῶ. φέρεται δὲ τι μαρτύριον
ὁ βασιλεὺς τοῦ ἔργου τοιόνδε.

β'. Ἀγορά τις πρὸ τοῦ βουλευτηρίου ἐτύχχανεν οὐσα· κα- D
λοῦσι δὲ Ἀγνοσταῖον τὴν ἀγορὰν οἱ Βυζάντιοι. ἐνταῦθα ξυν-
10 θῆκαι λίθων οὐχ ἥσσον ἢ ἐπὶ ἐν τετραγώνῳ πεπονήνται, κατὰ
μὲν ἀπόβασιν ζυγαίμεναι πᾶσαι, τοσοῦτον δὲ ἐκάστη τῆς ἐνεργεν P 10
οὔσης ἐλασσομένη καὶ ἀποδέουσα, ὥστε δὴ τῶν λίθων ἔκαστον
τῇ ἐμβολῇ προὔχοντα βυθμὸν γεγονέναι τῶν τε ἀνθρώπων τοὺς
ἐκείνῃ ἀγειρομένους ἐπ' αὐτῶν ὥσπερ ἐπὶ βύθρων καθῆσθαι. ἐν
15 δὲ τῇ τῶν λίθων ὑπερβολῇ κίων ἐπανέστηκεν ἑξαίσιον ὅσον, οὐ
μονοειδῆς μέντοι, ἀλλὰ λίθοις ἐν περιδρόμῳ εὐμεγέτεσι σύνθε-
τος, ἐγγωνίους μὲν τῇ ἐντομῇ οὖσιν, ἐς δὲ ἀλλήλους ἐμπειρία
τῶν λιθοτόμων ἐναρμοσθεῖσι. χαλκὸς δὲ ἄριστος ἐν τε πῖναξ
καὶ στεφάνοις διαχυθεὶς περιβάλλει πανταχόθι τοῦ λίθου, ἐν
20 μὲν τῷ βεβαίῳ συνδέων, ἐν κόσμῳ δὲ αὐτοὺς συγκαλύπτων, καὶ
τά τε ἄλλα σχεδὸν τι πάντα καὶ διαφερόντως τά τε ἄνω καὶ τὰ
κάτω ἐς τοῦ κίονος τὸν τύπον ἀπομιμούμενος. ὁ δὲ χαλκὸς οὐ- B
τος τὸ μὲν χρῶμά ἐστι χρυσοῦ ἀκιβδήλου πρότερος, τὴν δὲ
ἄξιαν οὐ παρὰ πολὺ ἀποδέων ἰσοστάσις ἀργύρῳ εἶναι. ἐν δὲ

9. Ἀγνοσταῖον] μετετέθη ἡ λέξις· γουστειὸν γὰρ καλοῦσι τὸ ὄψο-
πωλεῖον. margo MS. Tolosani. MALT. Conf. p. 23 b.

perinde dimiserant, ac si quis ipsas destrinxisset. Eiusmodi casu percussali
mechanici, adito iterum imperatori significant quo res loco sit. Ille iterum
usus solertia, ita malo occurrit. Succumbentis fabricae partes summas ar-
cubusque contiguas extemplo deiici, ac multo post, ubi structurae humor
penitus excessisset, reponi iussit. Quo ab illis praestito, aedificium ex eo
firmitatem obtinuit: nec deest imperatori hoc operis testimonium.

2. Pro curia forum est, dictum Byzantii Augustaeum. Ibi lapidum
ordines non minus septem in quadrum extracti sunt, et ad descensum omnes
compositi. Nam quisque angustior sibi subdito, ita decrescit, ut qua parte
lapides prominent, gradus efficiant: in quibus, veluti in subselliis, consident
qui ibi congregantur. Supremo gradu exurgit columna ingens, quae non
constat materia uniusmodi. Est enim rotunda moles grandiorum lapidum,
quos angulatim scalptos fabrorum industria coagmentavit. Iidem undique
praecincti sunt fuis aere optimo tabulis et coronis: quae et valide ipsos
nectunt et pulchre vestiunt, columnae formam cum in caeteris fere omnibus,
tum vero maxime circa basim ac verticem imitando. Aes illud auro purpureo
inferius colore, argentum pretio pene aequat. In summa columna stat ingens

τοῦ κίονος κορυφῇ χαλκοῦς ἔστηκεν ὑπερμεγέθης ἵππος, τετραμ-
 μένος πρὸς ἔω, θάλαμα λόγου πολλοῦ ἄξιον. ἔοικε δὲ βαδιουμένῳ
 καὶ τοῦ πρόσω λαμπρῶς ἔχομένῳ. ποδῶν τῶν προσθίων ἀμέλει
 τὴν μὲν ἀριστερὴν μετεωρίζει, ὡς ἐπιβησόμενος τῆς ἐπὶπροσθεν
 γῆς, ὃ δὲ δὴ ἕτερος ἐπὶ τοῦ λίθου ἡρήρεισται, οὗ ὑπερθὲν ἔστιν, 5
 ὡς τὴν βάσιν ἐκδεξόμενος· τοὺς δὲ ὀπισθίους οὕτω ξυνάγει ὡς,
 ἐπειδὰν τὸ μὴ ἐσθῆξεν αὐτοῖς ἐπιβάλλῃ, ἐν ἑτοίμῳ εἶναι. τούτῳ
 δὴ τῷ ἵππῳ χαλκῇ ἐπιβέβηκε τοῦ βασιλέως εἰκὼν κολοσσῶ ἔμφε-
 ς ρῆς. ἔσταλται δὲ Ἀχιλλεὺς ἡ εἰκὼν. οὕτω γὰρ τὸ σχῆμα κα-
 λουσίην ὅπερ ἀμπεχεται. τὰς τε γὰρ ἀρβύλους ὑποδέδεται καὶ τὰ 10
 Η 6 σφυρά ἐστι κνημίδων χωρὶς. εἴτα ἡρωϊκῶς τεθωρακίσται καὶ
 κράνος αὐτῷ τὴν κεφαλὴν σκέπει δόξαν ὡς κατασελοῖτο παρεχόμε-
 νον, αἶγλη τέ τις ἐνδένδε αὐτοῦ ἀπαστρέπτει. φάη τις ἂν
 ποιητικῶς εἶναι τὸν ὀπωρινὸν ἐκείνον ἀστέρα. βλέπει δὲ πρὸς
 ἀνίσχοντά που τὸν ἥλιον, τὴν ἡνιόχῃσιν ἐπὶ Πέρσας, οἶμαι, ποι- 15
 ούμενος. καὶ φέρεται μὲν χειρὶ τῇ λαίῃ πόλον, παραδηλῶν ὃ πλά-
 σσης ὅτι γῇ τε αὐτῷ καὶ θάλασσά δεδούλωται πᾶσα, ἔχει δὲ οὔτε
 D ξίφος οὔτε δοράτιον οὔτε ἄλλο τῶν ὅπλων οὐδὲν, ἀλλὰ σταυρὸς
 399 αὐτῷ ἐπὶ τοῦ πόλου ἐπίκειται, δι' οὗ δὴ τὴν τε βασιλείαν καὶ τὸ
 τοῦ πολέμου πεπύρισται κράτος. προτεινόμενος δὲ τὴν χεῖρα τὴν 20
 δεξιάν ἐς τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον καὶ τοὺς δακτύλους διαπετά-
 σας ἐγκλενύεται τοῖς ἐκείνῃ βαρβάρους κατῆσθαι οἴκοι καὶ μὴ
 πρόσω ἵναται. ταῦτα μὲν οὖν ὧδε πη ἔχει.

Ἐκκλησίᾳ δὲ τῇ μεγάλῃ ὁμορον οὔσαν καὶ συγκαταφλεγθεῖ-
 σαν αὐτῇ πρότερον τὴν τῆς Εἰρήνης ἐπώνυμον Ἰουστινιανὸς βασι- 25

14. ποιητικῶς] Homerus II, ε, 5. ἀστέρ' ὀπωρινῶ ἐναλίγκιος.

equus aeneus, orienti obversus; spectaculum sane eximium. Incessuro, viamque prorsum affectanti similis, anteriorum pedum alterum, videlicet sinistrum attollit, quasi calcaturus sit solum obiacens: alter subiectum lapidem premit, tanquam continuo facturus gradum: posteriores ita contrahit, ut cum ipsorum partes erunt movere se vestigio parati sint. Equo huic insidet aenea imperatoris effigies collosa, cultuque Achilleo insignis: sic habitum, quo induta est, vocant. Arbylis enim calceata, malleolos habet ocreis nudos. Thorax ipsi heroicus: caput munitum galea, quae concuti videatur, non sine quodam vibranti iubare: autumnale illud aidus esse merito dixerit, qui verba velit poetica usurpare. Solem orientem spectat, equum agens, ni fallor, adversus Persas: manu laeva fert globum; quo victor inavit universum terrae et maris orbem servire ipsi. Non gladium, non hastam, aliud-ve gestat armorum genus, sed crucem globo impositam; cuius ope imperium ac belli victoriam adeptus est. Intenta ad orientem dextera porrectisque digitis, degentibus illic barbaris imperat, ut suis teneant sese finibus, noque ultra procedant. Et haec quidem ita se habent.

Irenes vero Ecclesiam, quae antea cum sibi vicino templo principe de-

λεὺς ὑπερμεγέθη ἰδεύματο, ἱερῶν τῶν ἐν Βυζαντίῳ σχεδὸν τε
 ἀπάντων, μετὰ γε τῆς Σοφίας τὸν νεῶν, οὐδενὸς δεύτερον. ἦν
 δέ τις μεταξὺ ταύταιν δὴ τῶν ἐκκλησιῶν ξενῶν, ἀνθρώποις ἀνε-
 μένος ἀπορουμένοις τε καὶ νοσοῦσι τὰ ἔσχατα, εἰ πρὸς τῇ οὐσίᾳ
 5 καὶ τὸ σῶμα νοσοῖεν. τοῦτον ἀνὴρ τις Θεοσεβῆς ἐν τοῖς ἄνω
 χρόνοις ἰδεύματο, Σιμαφῶν ὄνομα. ἔμεινε δὲ οὐδὲ οὗτος τοῖς στα- P 11
 σιώταις ἀνέπαφος, ἀλλὰ τῇ ἐκκλησίᾳ ἑκατέρᾳ συγκатаφλεχθεὶς
 ἀπολώλει. Ἰουστινιανὸς δὲ αὐτὸν ἀνψικοδομήσατο βασιλεὺς, κάλ-
 λει μὲν κατασκευῆς ἀξιώτερον, πλήθει δὲ οἰκιδίων παραπολὺ
 10 μείζων· προσόδῳ δὲ ἐπετείῳ δεδοῦρηται χρημάτων μεγάλων, ὅπως
 δὴ πλείουσιν, ἐς αἷ ταλαιπωρουμένοις ἀνθρώποις ἰῶτο τὰ πάθη.
 κόρον δὲ εἰς τὸν θεὸν τιμῆς ἢ πλησμονῇν τινα ὡς ἦκιστα ἔχων,
 δύο ξενῶνας ἐτέρους ἀπεναντίους αὐτῷ ἔθετο ἐν ταῖς Ἰσιδώρου τε
 καὶ Ἀρκαδίου καλουμέναις οἰκίαις, τῆς βασιλίδος Θεοδώρας αὐτῷ
 15 τούτων δὴ τῶν ἔργων ξυνεπιλαμβανομένης τὸ ἱερολατρεῖν. τὰ δὲ B
 δὴ ἄλλα ἱερὰ ἑξήμπακτα, ὅσα τῷ Χριστῷ ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀνέθηκε,
 τοσαῦτα τὸ πλῆθος καὶ τοιαῦτα τὸ μέγεθός ἐστιν, ὥστε λεπτολο-
 γεῖσθαι ἀμφ' αὐτοῖς ἀμήχανα εἶναι. οὐ γὰρ ἂν οὐδὲ ὁ λόγος
 οὐδὲ ὁ πᾶς ἡμῶν αἰὼν ἐξαρκέσοι κατάλογον πεποιημένοις ἀποστο-
 20 ματίσαι πρὸς ὄνομα τούτων δὴ ἕκαστον. ἄχρὶ τοῦδε ἡμῶν ἀπο-
 χρήσει.

γ'. Ἀρκτίον δὲ ἀπὸ τῶν τῆς Θεοτόκου Μαρίας νεῶν. C
 τοῦτο γὰρ καὶ αὐτὸ βασιλεῖ ἐξεπιστάμεθα βουλομένῳ εἶναι, καὶ
 διαφανῶς εἰσηγείται ὁ ἀληθὴς λόγος ὅτι δὴ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῇ

20. ἀποχρήσει] Vulgo ἀποχρήσαι. Conf. p. 15 d. 67 c.

flagraverat, Iustinianus Augustus amplissimam construxit; vix ut Byzantii, excepta aede Sophiae, ulla sit alia, cui de magnitudine concedat. Inter utramque erat hospitalis domus, hominibus destinata valde pauperibus et aegrotis; nempe quibus ad egestatem accessisset invaletudo. Nam Samson, vir summa in deum pietate, qui superioribus annis floruit, aedificaverat. Deinde a seditiosorum furore minime intactam, et cum utraque ecclesia deletam incendio, Iustinianus Augustus magnificentiori structura restituit, plurimumque auxit qua numero domuncularum, qua annuo censu, quo plures egestate et morbo affecti quovis tempore levarentur. Idem studio divini cultus inexplibili ardens, alia duo xenodochia, huic adversa condidit in aedibus Isidori atque Arcadii, quas appellant; plis hisce operibus sociam Theodora Augustus navante operam. Caetera vero templa Christo posita a nostro principe tot ac tanta sunt, ut singillatim recenseri nequeant. Nam nec par oratio nobis suppetat, neque aetatis quantumcunque fuerit spatium satis pateat texendo recitandoque catalogo singulorum. Hactenus de his dicta sufficiant.

3. A templis Mariae deiparae ordiri par est: quando imperatorem ipsum id cupere intelligimus, et recta historiae ratio nos eo ducit, ut a deo

αὐτοῦ μητέρα ἰτέον. πολλὰς τοίνυν ἐκκλησίας Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τῇ θεοτόκῃ ἐδείματο πανταχόθι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς οὕτω δὴ μεγαλοπρεπεῖς καὶ παμμεγέθεις καὶ χρημάτων ὄγκῳ ἐξεργασθείσας ὑπερφρεῖ, ὥστε, ἦν τις μίαν αὐτῶν κατὰ μόνας θεῶτο, εἰκάσειεν ἂν τοῦτο αὐτῷ μόνον εἰργάσθαι τὸ ἔργον καὶ περὶ τοῦτο ὁ ἡσυχολημένον ἅπαντα τῆς βασιλείας κατατρέψαι τὸν χρόνον. ἀλλὰ νῦν, ὅπερ εἶπον, τὰ ἐπὶ Βυζαντίου ἱερὰ μοι γεγράφεται. τὸν D μὲν οὖν ἓνα τῆς θεοτόκου νεῶν ὠκοδομήσατο πρὸ τοῦ περιβόλου ἐν χώρῳ καλουμένῳ Βλαχέρναις (αὐτῷ γὰρ λογιστέον καὶ τὰ Ἰουστίνῳ εἰργασμένα τῷ θεῷ, ἐπεὶ καὶ αὐτοῦ τὴν βασιλείαν κατ' 10 ἔξουσίαν αὐτὸς διοικεῖτο) ἐπιθαλάσσιος δὲ ὁ νεὺς ἐστίν, ἱερώτατος τε καὶ σεμνὸς ἄγων. ἐπιμήκης μὲν, κατὰ λόγον δὲ περιβεβλημένος τῷ μήκει εὖρος, τά τε ἄνω καὶ τὰ κάτω ἄλλῃ οὐδενὶ ἀνεχόμενος ὅτι μὴ τμήμασι λίθου Παρίου ἐν κίονων λόγῳ ἐνταῦθα ἐσῴωσι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα τοῦ νεῶ μέρη κατ' εὐθὺ ἐσῴωσιν οἱ κίονες, κατὰ 15 δὲ τὰ μέσα ὑποστέλλονται εἴσω. μάλιστα δὲ ἂν τις ἀγασθῇ τοῦ ἱεροῦ τοῦδε εἴσω γενόμενος τὸ μὲν ὑπέρρογκον τοῦ σφαλεροῦ P 12 χωρὶς τεταγμένον ὄρων, τὸ δὲ μεγαλοπρεπὲς τοῦ ἀπειροκάλου ἐλεύθερον.

Ἐτερον δὲ ἱερὸν αὐτῇ ἐν χώρῳ καλουμένῳ πηγῇ ἀνέσθηνεν. 20 ἐνταῦθ' ἐστὶ δάσος κυπαρίσσων ἀμφιλαφές, λειμῶν ἐν ὕψαις ταῖς ἀρούραις τεθληλὼς ἀνθεσι, παράδεισος εὐφορῶν τὰ ὠραία,

9. αὐτῷ γὰρ — διοικεῖτο, quae om. H, supplevi ex cod. Vaticano. In Ms. Tolosano est αὐτῷ γὰρ λογιστέον καὶ τὰ Ἰουστινιανῷ εἰργασμένα τῷ λίθῳ· ἐπεὶ καὶ αὐτοῦ τὴν βασιλείαν κατ' ἔξουσίαν αὐτὸς διοικεῖτο. MALT. 15. καὶ τὰ μὲν] Fort. καὶ κατὰ μὲν τὰ.

transeamus ad eius matrem. Igitur Justinianus Augustus in toto orbe Romano multas aedes sacras deiparae aedificavit, easque tantas, tam illustres ac sumptuosas, ut si quis unam aliquam seorsum spectet, continuo suspicetur nihil ipsum egisse aliud, tempusque omne, quo imperium tenuit, transmisisse, mente in illo opere occupata: at nunc, ut dixi, de templis solum agam, quae Byzantii visuntur. Pro moenibus, in Blachernis (id loco nomen) dei matri aedem posuit (nam acta quoque Iustini avunculi debemus ipsi ascribere: cum eius imperium summa auctoritate administraverit.) Est in maris littore templum illud, religione inclytum et augustissimum: cuius latitudo cum longitudine non mediocri aptam habet proportionem. Nihil aliud, quo supra infraque fulciatur, nisi marmoris Parii segmenta in columnarum formam disposita videas. Columnae rectis ordinibus ubique stant, praeterquam in medio, ubi introrsum recedunt ac sinuantur. In primis miretur, qui pedem illuc intulerit, praecleram citra ruinae periculum fabricam, et magnificentiam, quae nihil habeat inconcinnum.

Eidem templum aliud condidit apud fontem: sic locum appellant, in quo opacissimum est cupressetum: floribus molli solo surgentibus pratum vernat:

πηγή ἀφορητὴ βλύζουσα γαλήνῃ τὸ ὕδωρ καὶ πότιμον, ἱεροπρε-
 πῇ ἐπιεικῶς πάντα. ταῦτα μὲν ὁ ἀμφὶ τὸ τέμενος χώρος· αὐτὸν V 400
 δὲ τὸν νεὼν οὐδὲ δνόμασιν ἐπαξίοις συλλαβεῖν ῥάδιον, οὐδὲ δια-
 νοίᾳ σκιαγραφῆσαι, οὐδὲ διαψιθυρίσαι τῷ λόγῳ. τοσοῦτον δὲ
 5 μόνον εἰπεῖν ἀποχρήσει, ὥς τῶν ἱερῶν κάλλει τε καὶ μεγέθει ὑπερ-
 αἶρει τὰ πλείστα. ταῦτα δὲ ἄμφω τὰ ἱερὰ πρὸ τοῦ τῆς πόλεως B
 πεποιήται τείχους, τὸ μὲν ἀρχομένου παρὰ τὴν τῆς θαλάσσης
 ἡϊόνα, τὸ δὲ ἄγχιστά πη τῶν χρυσῶν καλουμένων πυλῶν, ἃς δὴ
 ἀμφὶ τὸ τοῦ ἐρύματος πέρας συμβαίνει εἶναι, ὅπως δὴ ἄμφω ἀκα-
 10 τωγώνιστα φυλακτήρια τῷ περιβόλῳ τῆς πόλεως εἶεν. ἔτι μέντοι
 καὶ τῷ Ἑραίῳ, ὅπερ Ἱερεῖον καλοῦσι τανῦν, τῇ Θεοτόκῃ νεὼν
 οὐκ ἐδδιήγητον κατεστήσατο.

Ἐν χωρίῳ δὲ τῆς πόλεως, ὃ Δεύτερον ἐπικαλεῖται, ἱεροπρε-
 πές τε καὶ ἀγαστὸν ὅλως ἀνέθηκεν ἕδος Ἀννῆς ἁγίας, ἣν τῆς μὲν
 15 Θεοτόκου γεγονέναι μητέρα τινὲς οἴονται, τοῦ δὲ Χριστοῦ τιτθῆν. C
 ἄνθρωπος γὰρ ἥπερ ἐβούλετο γεγονῶς ὁ Θεὸς καὶ τριγωνίας ἀνέχε-
 ται καὶ γενεαλογεῖται τὰ ἐκ μητρὸς ἀνθρώπων ἴσα. τοῦτου δὲ δὴ
 τοῦ νεὼ οὐ πολλῷ ἄποθεν ἀμφὶ τῆς πόλεως ἀγυῶν ἐσχάτην Ζώῃ H 7
 μάρτυρι σεμνὸν ἐπιεικῶς ἕδος πεποιήται.

20 Τοῦ δὲ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ἱερὸν ἔδρεν ἐν Βυζαντίῳ βραχὺ
 τε καὶ ἀφεγγές ἄγαν καὶ ὥς ἡκιστα τῷ ἀρχαγγέλῳ ἀνείσθαι πρόπον
 πρὸς Σενάτορός τινος τῶν πατρικίων ἐν χρόνῳ γεγενημένων τῶν
 ἔμπροσθεν, κοιτωνίσκῳ οἰκίας ἀτεχνῶς ἐμφορὲς οὐδὲ λίαν εὐδαί-
 25 μονος. διὸ δὴ καθεῖλε μὲν αὐτὸ ἐς τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν θεμελίων, D

pomis exuberat viridarium: fons tacita scaturigine lenem ac dulcem aquam
 effundit: nihil denique honori religionis consentaneum deest. Haec circum
 aedem: ipsam vero nec dignis signare vocabulis, nec adumbrare cogitatione,
 nec verbis exprimere promptum est. Unum dicere satis habeo: illam nitore
 et magnitudine plerisque sacris aedibus antecellere. Utrumque templum ante
 urbis moenia extructum est: Blachernaeum quidem ad littus maris, ubi illa
 incipiunt; alterum vero ad portam auream, quae in extremo est munimento:
 ut ambo, veluti inexpugnabilia propugnacula, urbis muros protegant. Prae-
 terea in Heraeo (vulgo hodie Hierio) deiparae aedem statuit, quam verbis
 nemo facile depingat.

In eo urbis loco, quem Deuteron sive Secundum vocant, templum nobi-
 lissimum ac plane mirabile dedicavit S. Annae; quam aliqui deiparae matrem
 Christique aviam fuisse credunt. Etenim deus ea ratione, qua voluit, factus
 homo, tertium habere generis gradum minime refugit, et more humano ma-
 terna eius prosapia describitur. Non procul inde, ad ultimum urbis vicum,
 Zuae martyri templum augustissimum aedificavit.

Byzantii, aedem archangeli Michaëlis invenerat angustiore et nimis
 obscuram, nec dignam quae diceretur archangelo posita a Senatore quodam,
 patricio veteri: cum persimilis esset cubiculo domus non admodum locuple-

ὥς μὴ τι αὐτῷ τῆς προτέρας ἀκοσμίας ἀπολεμθῇ. ἐδμήγεθες δὲ τεκτηνόμενος κατὰ τὸν νῦν φαινόμενον τρόπον, ἐς κάλλος μεταβιβάζει θαυμάσιον ὄν. ἐν τετραπλεύρῳ μὲν γὰρ τὸ τέμενος ἔστιν, οὐ κατὰ πολλὴν δὲ φαίνεται προέχον τοῦ ἔξρου τὸ μῆκος. τῆς δὲ πλευρᾶς ἥ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον τέτραπται κατὰ μὲν τὰ 5 ἄκρα παρὰ τὸ ἐκατέρωθεν τοῖχος λίθοις ἐν πλήθει ξυγκειμένοις ἀποτετόρνενται, κατὰ δὲ τὰ μέσα ἐξ ὑπαγωγῆς ἀποχωρῶν ὑποστέλλεται. καὶ αὐτῆς ἐφ' ἐκάτερα μὲν ἀνέχουσι τὸν νεῶν κίονες χοροαῖς τισι ποικιλλόμενοι φύσει. ὁ δὲ καταντικρὺ πρὸς δύνοντά πού τὸν ἥλιον τοῖχος ταῖς εἰς τὸν νεῶν εἰσαγούσαις διήρηται θύραις. 10

- P 13 δ'. Ἐς δὲ τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλους τὸ πιστὸν ἐπιδέδεικται τῷ τρόπῳ τοῦδε. πρῶτα μὲν Πέτρῳ καὶ Παύλῳ νεῶν οὐ πρότερον ὄντα ἐν Βυζαντίῳ ἰδεύματος παρὰ τὴν βασιλείως ἀσλήν, ἥ Ὁρμισθοῦ τὸ παλαιὸν ἐπώνυμος ἦν. ταύτην γὰρ ἰδίαν αὐτοῦ οἰκίαν καλλάντιον εἶναι δοκεῖν τε καὶ πρέπειν τῷ μεγαλοπρεπεῖ τῆς οἰκο- 15 δομίας διαπραξάμενος, ἐπειδὴ αὐτοκράτωρ κατέστη Ῥωμαίοις, τοῖς ἄλλοις βασιλείοις ἐνήψεν. οὗ δὲ καὶ τέμενος ἄλλο ἁγίοις ἐπιφανέσι Σεργίῳ τε καὶ Βάκκῳ ἰδεύματος, καὶ ἔπειτα καὶ τέμενος ἄλλο ἐκ πλαγίου τούτῳ παρακείμενον. ἄμφω δὲ τούτῳ τῷ νεῷ B οὐκ ἀντιπροσώπω, ἀλλ' ἐκ πλαγίας ἀλλήλων ἐστᾶσι, συνημμένοι 20 τε καὶ ἀλλήλοις ἐνάμιλλοι ὄντες, καὶ τὰς εἰσόδους ἐπικοινωνοῦμενοι, καὶ ἴσα ἀλλήλοις τὰ τε ἄλλα πάντα καὶ τὰ κράσπεδα περιβεβλημένοι, καὶ οὐδέτερος οὔτε κάλλους πέρι οὔτε μεγέθους οὔτε ἄλλου

15. καλλάντιον] παλάτιον H. 23. οὐδέτερος οὔτε κάλλους] οὐδὲ κάλλους vulgo. οὐδέτερος κάλλους Maltretus. In C illa ἄμφω — κάλλους πέρι sic sunt expressa, τούτων δὲ τῶν δύο καὶ ἄτερος θατέρου οὔτε κάλλους πέρι.

tis. Quare illam demolitus a fundamento, ne quid squaloris pristini remaneret, peramplam, qualem modo videmus, fecit, et ad decus summa dignum admiratione perduxit. Templum hoc ita quadratum est, ut longitudine latitudinem haud multum superare videatur. Exortivi lateris paries extrema habet crassiora, ac magna lapidum mole utrinque constat: in medio paulatim se subducens et contrahens, recessum efficit, columnis natura versicoloribus suffulta hinc inde aede. E regione murus, qui ad solis occasum spectat, templi ianuis est interstinctus.

4. Suam vero in Christi Apostolo fidem et observantiam hoc modo testatus est. Principio Byzantii novum templum Petro et Paulo iuxta regiam extruxit, de Hormisdæ nomine olim dictam: quam ipse, suam antea domum, cum adeo magnifice ornasset, ut speciem haberet dignitatemque Palatii; postea Romanus factus imperator, eam alteri regiae accessionem adiunxit. Sergio quoque et Baccho, caelitis inclitis, ibi templum constituit: dein et alterum huic obliquum apposuit. Neque enim adversa sunt ambo: sed a latere cohaerent, invicem comparabilia: communes aditus habent: aequalia prorsus inter se sunt, et crepidinibus cincta. Neutrum decore, mag-

οὐδενὸς πλεονεκτῶν ἢ ἐλασσούμενος δέκνυνται. ὁμοίως μὲν γὰρ
 ἑκάτερος τῇ αἰγλῇ τῶν λίθων ὑπεραστράπτει τὸν ἥλιον, ὁμοίως
 δὲ χρυσοῦ περιουσία πανταχόθι κατακορῆς ἔστι καὶ κατακομῆ τοῖς
 ἀναθήμασιν. ἐνὶ μέντοι διαλλάσσουσι μόνῳ. τὸ μὲν γὰρ μη-
 5 κος αὐτοῖν τῷ μὲν κατ' εὐθὺν διαπεπόνηται, τῷ δὲ οἱ κίονες ἐν
 ἡμικύκλῳ ἐκ τοῦ ἐπιλείστον ἐστῶσιν. ἔστι δὲ αὐτοῖς μία μὲν ἢ C
 ἐπὶ τῶν προθύρων στοὰ ἐπὶ τοῦ νάρθηκος τῷ περιμήκης εἶναι ὥνο- V 401
 μιάσμένη. ἐπὶ κοινῆς δὲ προπύλαια πάντα, ἣ τε αὐλὴ καὶ μέ-
 σαυλοι θύραι καὶ τὸ προσήκειν τοῖς βασιλείοις. οὕτω δὲ ἄμφω
 10 ἀγαστὰ τὰ ἱερά τὰδε ζυμβαίνει εἶναι ὥστε διαφανῶς τῆς τε πό-
 λεως ὅλης καὶ οὐχ ἥμισυ τῶν βασιλείων ἐγκαλλώπισμα τυγχάνει
 ὄντα.

Μετὰ δὲ καὶ τοὺς ἀποστόλους ἅπαντας ὑπερφυῶς σέβων
 ἐποiei τοιαύδε. ἦν τις ἐν Βυζαντίῳ ἐκ παλαιοῦ τοῖς ἀποστόλοις
 15 νεὸς ἄνωσι· μήκει δὲ χρόνου κατασεισθεὶς ἤδη καὶ πρὸς τὸ μη- D
 κέτι ἐστήξεν γεγωνὶς ὑποπτος. τοῦτον περιελὼν Ἰουστινιανὸς
 βασιλεὺς ὅλον οὐχ ὅσον ἀνανεώσασθαι διὰ σπουδῆς ἔσχεν, ἀλλὰ
 καὶ μεγέθους καὶ κάλλους περὶ ἀξιώτερον καταστήσασθαι. ἐπε-
 τέλεισε δὲ τὸ σπουδάσμα τρόπῳ τοιῷδε. εὐθελὶ συναγμέναι κατὰ
 20 μέσον ἀλλήλαιν ἐπὶ σταυροῦ σχήματος πεπολῆνται δύο, ἣ μὲν ὀρ-
 θῇ πρὸς ἀνίσχοντά τε καὶ δύνοντα τὸν ἥλιον οὐσα, ἐγκαρσῆα δὲ ἣ
 ἐτέρω πρὸς τε ἄρκτον τετραμμένη καὶ ἄνεμον νότον. τοίχοις μὲν
 ἐκ περιφεροῦς ἀποπεφραγμένοι τὰ ἔξωθεν, ἐντὸς δὲ περιβαλλόμε- P 14
 ναι κίονιν ἄνω τε καὶ κάτω ἐστῶσι· κατὰ δὲ ταῖν δυοῖν εὐθείαιν

8. μέσαντοι] μέταυλοι Tolos.

9. προσήκειν] προσοικεῖν Tolos.

nitidine, aliave re quapiam praestat ceditve alteri. Utrumque ex aequo
 solem superat fulgore marmorum, et plurimo ubique auro pariter litum ac
 donariis refertum est. Hoc uno differunt, quod huius directa est longitudo,
 illius vero columnae in semicirculum dispositae sunt fere omnes. Unam ha-
 bent in vestibulo porticum, nomen ex narthece seu ferula idcirco nactam,
 quod longissime porrigatur. Communia sunt omnia propylaea, atrium, me-
 dianae ianuae, et ad regiam adiunctio. Ea demum est utriusque templi mag-
 nificentia, ut toti hinc civitati ipsique Palatio manifestum decus accedat.

Deinde hoc etiam praestitit, summa erga omnes apostolos pietate im-
 pulsus. Erat Byzantii vetusta quaedam aedes, cunctis dicata apostolis:
 quam aevi longinquitas sic labefecerat, ut collapsura propediem videretur.
 Hanc Iustinianus imperator funditus demolitus, non solum instaurare studuit,
 sed maiorem etiam facere et pulcriorem: porro consilium hac ratione ex-
 plicuit. Rectae lineae designatae sunt duae, quae se medias invicem
 secant, commissae in formam crucis; altera ab occasu ad ortum directa,
 altera ad meridiem transversa a septentrione. Praeter exteriorem parietem
 ambitum, interioribus columnarum ordinibus supra sunt infraque cir-
 cundatae. In commissa linearum, utriusque fere medium obti-

- τὸ ζεύγμα, εἴη δ' ἂν κατὰ μέσον αὐταῖν μάλιστα, τοῖς οὐκ ὀργαζομένοις ἄβατος τετέλεσται χώρος, ὅνπερ ἱερατεῖον, ὡς τὸ εἶκος, ὀνομάζουσι. καὶ αὐτοῦ αἱ μὲν ἑφ' ἐκάτερα πλευραὶ τῆς ἐν τῷ ἐγκαρσίῳ κειμένης εὐθείας ἴσαι ἀλλήλαις τυγχάνουσιν οὖσαι, τῆς μέντοι ὁρθῆς ἡ πρὸς δύοντα ἥλιον ἐς τόσον τῆς ἐτέρας πεποιήταις 5 μείζων ὅσον ἀπεργάσασθαι τὸ τοῦ σταυροῦ σχῆμα. τῆς δὲ ὀροφῆς τὰ μὲν τοῦ ἱερατείου καλουμένου καθύπερθεν τῷ τῆς Σοφίας ἱερῷ κατὰ γε τὰ μέγα ἑμπερῇ εἰργασται, πλήν γε δὴ ὅτι ταῦτα
- B** ἐκεῖνων ἐλασσοῦσθαι μεγέθει συμβαίνει. αἱ γὰρ ἀψίδες τέσσαρες οὖσαι κατὰ τὸν αὐτὸν ἡώρηται τε καὶ συνδέονται ἀλλήλαις 10 τρόπον καὶ τὸ κυκλοτερές ὑπερανέστηκός κατὰ τὰς θυρίδας διήρηται, τό τε σφαιροειδὲς κυρτούμενον ὑπερθεῖν μετεωρίζεσθαι πον
- H 8** δοκεῖ καὶ οὐκ ἐπὶ στερεῶς τῆς οἰκοδομίας ἐστάναι, καίπερ ἀσφαλίας εὖ ἔχον. τὸ μὲν οὖν τῆς ὀροφῆς μέσον τῆδε πεποιήται· κατὰ δὲ τὰς πλευρὰς τέσσαρας οὖσας, ἥπερ μοι εἰρηται, κατὰ 15 ταῦτα τῷ μέσῳ τὸ μέγεθος ἐκγασται, τούτου δὴ μόνον ἐνδέοντος, ὅτι δὴ τοῦ σφαιρικοῦ ἐνερθεῖν οὐ διήρηται ἡ οἰκοδομία θυρίσιν.
- C** ἐπειδὴ δὲ αὐτῷ τὸ ἀγλστεισμα τοῦτο ἐξείργαστο, καταφανεῖς οἱ ἀπόστολοι πεποιήνται πᾶσαν ὡς γεγῆσθαι τε τῇ τοῦ βασιλέως τιμῇ καὶ κατακόρως ἐναβρόννουνται. σώματα γὰρ τῶν ἀποστόλων Ἀν- 20 δρέον τε καὶ Λουκᾶ καὶ Τιμοθέου ἄδηλὰ τε καὶ ὄλας κρυφαῖα τὰ πρότερα ὄντα τηνικάδε πᾶσιν ἐνδήλι γέγονεν, οὐκ ἀπαξιοφάντων; οἶμαι, τὴν βασιλέως πίστιν, ἀλλ' ἐπιχωρούντων αὐτῷ διαρρήδην

18. καταφανεῖς] καταφανές Tolos.

nente, conditum inauguratumque est sanctuarium: sic locum merito appellant, eorum vestigiis interdictum, qui rei divinae non opantur. Hinc inde procurentia transversi spatii latera, inter se aequalia sunt: spatii vero in directum porrecti pars illa, quae vergit ad occidentem, alteram superat quantum satis est ut figuram crucis efficiat. Quod ad tectum attinet, quidquid imminet sanctuario, a medio Sophiae templo nulla re differt, praeterquam magnitudine, qua illi cedit. Enimvero arcus quatuor, eodem eductos modo atque connexos, aedificium supereminet rotundum ac fenestratum: cui imposita testudo sphaerica in aëre pendere, nec solida niti videtur fabrica, quamvis firmitatis plurimum habeat. Ac medium quidem tectum ita constructum est: in lateribus autem quatuor, de quibus dixi, culmina sunt, medio illi magnitudine paria. Hoc unum deest, quod orbiculatae testudini nullae subsunt fenestrae. Perfecto sanctuario, nemini obscurum esse voluerunt apostoli, delectari se et magnopere gloriari cultu ab imperatore sibi exhibito. Siquidem ignota prius ac penitus abdita, tunc omnibus notuerunt corpora apostolorum Andreae, Lucae atque Timothei, non dedignantium, opiner, Augusti fidem, sed ipsi palam permittentium, ut accederet, inspi-

ὁρῶντι τε αὐτοὺς καὶ προσιόντι καὶ ἄπτομένῳ τῆς ἐνθένδε ὠφελείας τε καὶ περὶ τὸν βίον ἀσφαλείας ἀπόνασθαι. ἐγνώσθη δὲ ὧδε.

Κωνσταντῖνος μὲν βασιλεὺς τοῦτον δὴ τὸν νεῶν ἐς τε τὴν τιμὴν καὶ τὸ ὄνομα τῶν ἀποστόλων ἐδείματο, τὰς θήκας γενέσθαι 5 αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἐς τὸ ἔπειτα βασιλεύουσιν ἐνταῦθα τάξας, οὐκ D ἀνδράσι μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναιξὶν οὐδέν τι ἥσσον· ὅπερ καὶ διασώζεται ἐς τόνδε τὸν χρόνον· οὗ δὴ καὶ Κωνσταντίνου τοῦ πατρὸς τὸν νεκρὸν ἔθετο. ἀποστόλων δὲ σώματα ἐνταῦθα εἶναι ὡς ἥκιστα ἐπισημήματο, οὐδὲ τις ἐνταῦθα ἐφαίνετο χῶρος σώμασιν 10 ἁγίοις ἀνέσθαι δοκῶν. ἀλλὰ νῦν Ἰουστινιανῷ βασιλεῶς ἀνοικοδομουμένον τὸ ἱερὸν τοῦτο, οἱ λιθοργοὶ τὸ ἔδαφος διώρυσσον ὅλον, τοῦ μή τι ἄκοσμον τῇδε λείψθαι· θήκας δὲ ξυλλίνας ἐνταῦθ' αὖ πῃ ἀπημελημένας τεθέανται τρεῖς, γραμμασίῳ ἐγκειμένους σφίσι δηλούσας, ὡς Ἀνδρέου τε καὶ Λουκᾶ καὶ Τιμοθέου τῶν 15 ἀποστόλων σώματα εἶν· ἅπερ ἀσμενέστατα βασιλεὺς τε αὐτὸς καὶ Χριστιανοὶ ἐκύπαντες εἶδον, πομπὴν τε αὐτοῖς καὶ πανήγυριν P 15 ἐπιτετελεκότες, τῇ τε περὶ αὐτοὺς τιμῇ ἐξοσιωσάμενοι τὰ εἰωθότα καὶ περιστέλλαντες τὰς θήκας αὐτοῖς τῇ γῇ ἔκρυψαν, οὐκ ἄσχημον οὐδὲ ἀγέστονα λιπόντες τὸν χῶρον, ἀλλὰ σώμασιν ἀπο- 20 στόλων ἀνειμένον καταστησάμενοι ξὺν εὐσεβείᾳ. εὐδελον δὲ ὡς V 402 ἀμειβόμενοι, ὅπερ μοι εἴρηται, οἱ ἀπόστολοι οἶδε τὴν ἐς αὐτοὺς βασιλεῶς τιμὴν πεφήνουσι τοῖς ἀνθρώποις τανῦν. βασιλεῶς γὰρ εὐσεβοῦντος οὐδὲ ἀποφοιτᾷ τῶν ἀνθρωπείων τὰ θεῖα πραγμάτων,

19. ἀγέστονα] ἀγνώτα Pm.

ceret, conrectaret, et quod inde provenit ad vitam adiumentum praesidium-que caperet. Ita verò detecta sunt.

Constantinus Augustus aedem apostolis hanc posuerat, eorumque gloriae et nomini consecrarat, decreto addito, ut cum sibi tum aliis in imperium successuris, foeminis iuxta ac maribus, ibi sepulcra fierent: quod etiamnum servatur. Illic et Constantini patris cadaver condiderat. Nullam autem notam reliquerat, quae ibi iacere apostolos testaretur; nec locus ullus speciem offerebat conditorii sacrorum corporum. At nunc, cum hoc templum Iustinianus Augustus reficeret, artifices, effosso penitus pavimento, ne quid restaret male compositum, ligneos viderunt loculos tres, illic habitos derelictui, ac suis significantes inscriptionibus, Andreae, Lucae ac Timothei apostolorum inesse corpora, quae imperator ipse Christianique omnes maxima cum voluptate spectarunt. His pompa ac festi celebritate ornatis, solitisque honoribus rite persolutis, oculos loculos humo denuo mandarunt; ac ne locus nota ad memoriam insigni et frequentia careret, apostolorum corporibus illum pie dedicarunt. Nec dubium est, quod dixi, quin hi apostoli, in praemium honoris sibi ab imperatore habiti, se nunc hominibus ex-

ἀλλ' ἐπιμέγνυσθαι τε καὶ ἐμφιλοχωρεῖν τῇ ἐς τοὺς ἀνθρώπους
B ὁμιλίᾳ φιλεῖ.

Τίς δ' ἂν τὸν Ἀκακίου σιωπῇ νείων; ὅνπερ καταπεπονη-
κότα περιελὼν ἐξ αὐτῶν θεμελίων ἀνέστησε, μέγεθος περιβεβλη-
μένον θαυμάσιον ἤλικον· ὃς κίοσι μὲν ἐπῆροται πανταχόθι λευ- 5
καῖς ἐπεράγαν, λίθῳ δὲ τὰ ἐδάφη παραπλησίῳ ἡμφέεσται, ὡν-
περ ἀστράπτει τοσοῦτον ἡ αἴγλη ὥστε καὶ δόξαν παρέχεσθαι ὅτι
δὴ χίοσιν ὁ νεὼς ἅπας κατάρρυτός ἐστι. στοαὶ δὲ αὐτοῦ προβέ-
βληνται δύο, περιστυλος μὲν ἑτέρα οὖσα, ἣ δὲ πρὸς ἀγορὰν νε-
C νευκυῖα. μικροῦ με τὸ μαρτύριον ἐκείνο παρῆλθεν εἰπεῖν, ὃ Πλά- 10
τωνι ἀνέεται ἁγίῳ, ἱεροπρεπές τε ὡς ἀληθῶς ὃν καὶ σεμνὸν ἄγαν,
οὐ πολλῶ τῆς ἀγορᾶς ἄποθιν, ἣ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐπών-
μός ἐστιν· ἔτι μέντοι τὸν Μωκίῳ μάρτυρι ἀνειμένον ναὸν, οὗπερ
τὰ ἑρὰ πάντα μεγέθει ἐλάσσω. πρὸς δὲ καὶ τοῦ Θύρσου μάρ-
τυρος ἕδος καὶ μὴν τὸ Θεοδώρου ἁγίου τέμενος πρὸ τῆς πόλεως 15
κείμενον ἐν χώρῳ καλουμένῳ Ῥησίῳ, καὶ τό τε Θέκλης μάρτυρος
ἱερὸν, ὃ παρὰ τὸν τῆς πόλεως λιμένα ἐστίν, ὅνπερ ἐπώνυμον Ἰου-
D λιανοῦ συμβαίνει εἶναι, καὶ τὸ Θεοδότης ἁγίας ἐν προαστείῳ κα-
λουμένῳ ἐβδόμῳ. ταῦτα γὰρ ἅπαντα οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ
Θείου Ἰουστίνου βασιλεύοντος ἐκ θεμελίων ἐδειματο, ἀπαγγέλλε- 20
σθαι μὲν οὐ ῥάδιον λόγῳ, θαυμάζεσθαι δὲ ὕψει κατὰ τὴν ἀξίαν
ἀμύχανα. ἔλκει τὸν λόγον ἐς αὐτὸν ὁ Ἀγαθονίκου τοῦ ἁγίου νεὼς
καὶ βιάζεται οὐδὲ φωνὴν ἔτι ἔχοντα οὐδὲ ὀνόματα ἐφαρμόσαι τοῖς
πράγμασι. διόπερ ἡμῖν μὲν ἄχρι τοῦδε εἰπεῖν ἀποχρήσει· φρά-

16. Ῥησίῳ] Ῥησίῳ P. ῥησίῳ CH.

hibuerint. Nam ubi religiosus est princeps, non refugiant a mortalibus su-
peri: sed cum illis versari gaudent et amica consuetudine congregi.

Quis Acacii templum silentio praetereat? quod ille, cum ruinosum es-
set, disiecit, restituitque a fundamento, mirifice ampliatum. Ipsum ubique
sustinent columnae candoris eximiae. Solum simili constratum est marmore:
unde tantus proficiatur splendor, ut toti templo infusa nix videatur. Prae-
structae sunt porticus duae: quarum altera columnata est, altera ad forum
vergit. Parum absuit quia Martyrium S. Platoni sacrum praetermitterem,
splendidum sane atque angustum, ac vicinum foro Constantini: templum item
Mocii martyris, omnium maximum: necnon Thyrsi itidem martyris, et quod
ante urbem S. Theodoro in Rhesio positum est: aedemque Theclae marty-
ris ad urbis portum, qui nomen habet a Iuliano: ac templum S. Theodotae
in suburbano, quod Hebdomon sive Septimum vocant. Nam illa omnia prin-
ceps hic noster, quo tempore Iustinus avunculus imperabat, a fundamentis
aedificavit: quae nec facile quis describere, nec pro merito mirari spectator
possit. S. Agathonici templum orationem ad se trahit, mihiq; nec vocem
nec vocabula habenti rebus apta vim affert. Mentionem eius fecisse conten-
ti, ipsius nitorem et absolutam numeris omnibus magnificentiam aliis enarran-

σαι δὲ αὐτοῦ τό τε κάλλος καὶ τὸ ἐς ἅπαντα μεγαλοπρεπὲς ἐτέροις ἀσπίμεν, οἷς ἂν ὁ λόγος ἀκμάζων τε καὶ οὕτω πεπονηκὼς παντά-
πασιν εἴη.

εἰ. Καὶ ἄλλα δὲ τεμένη ἐν τῷ καλουμένῳ Ἀνάπλῳ καὶ κατὰ P 16
5 τὴν ἀντιπείρας ἥπειρον εὐρὼν οὐ πρόποντά τινι τῶν ἁγίων ἀνείσθαι,
ἐνι μέντοι καὶ ἀμφὶ τὸν κόλπον, ὅνπερ Κέρας οἱ ἐπιχώριοι Κε-
ροέσση τῇ Βύζαντος μητρὶ τοῦ τῆς πόλεως οἰκιστοῦ ἐπωνύμως
καλοῦσιν, ἐν τοῖς ὕπασιν ἐπιδέδεικται πολυτέλειαν ἐπιτηδείως βα-
σιλεὺς ἔχουσαν, ἅπερ ἐγὼ αὐτίκα δηλώσω, ὑπεριπὼν πρότερον ὄντινα
10 διακοσμεῖ τρόπον ἢ θάλασσα τὸ Βυζάντιον.

Πρὸς τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ καὶ ἡ θάλασσα ἐν καλῷ τίθεται
ἀμφ' αὐτὸ μάλιστα ἐγκολπουμένη τε καὶ εἰς πορθμοὺς· ξυναγο- B
μένη καὶ χεομένη ἐς πέλαγος μέγα, ταύτῃ τε τὴν πόλιν εὐπρόσω-
πόν τε διαφερόντως ἐργαζομένη καὶ σκέπας λιμένων ἡσύχιον τοῖς
15 ναυτιλλομένοις παρεχομένην, τά τε εἰς τὴν διαίταν εὐπορον καὶ
τὰ ἐς τὴν χρεῖαν εὐδαίμονα. πελάγη γὰρ δύο ἀμφ' αὐτὴν ὄντα,
ὃ τε δὴ Αἰγαῖος καὶ ὁ Εὐξείνος καλούμενος πόντος, ξυνίασιν ἁλ-
λήλοις ἐς τὰ πρὸς ἑω τῆς πόλεως, καὶ ξυγκρουόμενα τῇ τοῦ ῥοθίου
ἐπιμιζία, ταύτῃ τε τὴν ἥπειρον τῇ ἐσβολῇ βιαζόμενα, καλλωπί-
20 ζουσι κύκλῳ τὴν πόλιν. πορθμοὶ τοίνυν αὐτὴν περιβάλλουσιν τρεῖς,
ἁλλήλοις μὲν ἀπερηρυσμένοι, ἐς κάλλος δὲ αὐτῇ διατεταγμένοι
καὶ χρεῖαν, περιπλεῖσθαι μὲν ἡδιστοὶ ἅπαντες, ἀποσκοπήσασθαι C
δὲ ποθεινοὶ, ἐνορμίσασθαι δὲ λίαν εὐλιμένες. καὶ ὁ μὲν αὐτῶν
μέσος ἐκ πόντου προῖων τοῦ Εὐξείνου εὐθὺς τῆς πόλεως ὡς δια-
25 κοσμήσων αὐτὴν ἵεται, ἔφ' ἐκάτερα δὲ ἄμφω τὰ ἡπείρω διακε- H 9

dam relinquimus, quibus ad dicendum satis vegeta est necdum plane de-
fessa mens.

5. In anaplo est adversa continente, praeterea circa sinum ab indigenis dictum Ceras, de nomine Ceroëssae, matris Byzantis, qui urbem condidit; cum templa nullo caelitus digna vidisset Iustinianus, in omnibus magnificen-
tiam ostendit vere imperatoriam: quae ego mox declarabo, ubi dixero, quo-
modo mare Byzantium decoret.

Auget Byzantii felicitatem opportunitas maris: quod circum hanc ur-
bem ita se terrae insinuat, in freta cogit, effunditque in vastum pelagus, ut
ea re ad aspectum urbs praeclarissima sit, tranquillo portuum praesidio na-
vigantes invitet, annonam accipiat copiosam, et rebus ad vitae usus commo-
dis abundet. Duo namque maria, quibus cingitur, Aegaeum videlicet ac Pon-
tus Euxinus, ad latus urbis orientale coeunt, seque undis promiscuis sic colli-
dunt, ut continentem distrahant sua illa irruptione, et urbem amoenissime
circumplectantur. Igitur hanc freta ambiunt tria, inter se cohaerentia, et
cum ad ornatum, tum ad commoditatem disposita. Nullum est quod non
suavissime obeatur navi, oculos reficiat, et portum facillimum praebeat ap-
pellentibus. Ac medium quidem e Ponto Euxino prodians, urbem recta pe-

κλήρωται. ὣν δὴ ταῖς ὄχθαις πεπλισται, ἐπιφρίττων τε καὶ γαν-
 ροιμένῳ λοικῶς, ὅτι δὴ ἐποχούμενος τῇ τε Ἀσίᾳ καὶ τῇ Εὐρώπῃ
 προσβαίνει τῇ πόλει. δόξαις ἂν ποταμὸν τεθεῖσθαι ἐπιπροσθεῖν
 προσηγεῖ τῷ ῥέειθρῳ ἰόντα. ὁ δὲ δὴ αὐτοῦ ἐν ἀριστερᾷ θλίβεται
 μὲν ἐκατέρωθεν ἐπὶ μακροτάταις ταῖς ἀκταῖς, τὰ τε ἄλσῃ καὶ 5
 λειμῶνων κάλλῃ καὶ τὰ ἄλλα τῆς ἀντιπέρας ἡπείρου ἐνδεικνύμενος
 V 403 ὑποκείμενα τῇ τῆς πόλεως ὕψει. εὐρύνεται δὲ τὸ ἐντεῦθεν ἔξω-
 D θούμενος αὐτῆς πρὸς ἄνεμον νότον καὶ τῆς Ἀσίας αὐτῆς ὡς πορ-
 ρωτάτῳ ἀποκομίζων. ἀλλὰ καὶ ὡς περιβάλλον διαμένει τὴν πό-
 λιν τὸ ῥόδιον ἄχρι ἐς δύνοντά που τὸν ἥλιον. ὁ δὲ τρίτος πορθ- 10
 μὸς τοῦ μὲν πρώτου ἐχόμενος ἐπὶ δεξιᾷ, ἐκ δὲ Συκῶν τῶν καλου-
 μένων ἀρχόμενος, ἐπιπλεῖστον διήκει τῆς πόλεως πρὸς βορρᾶν ἄνε-
 μον, οὗ δὴ ἐς κόλπον τελευτῶν παύεται. οὕτω μὲν οὖν στεφα-
 νοῖ τὴν πόλιν ἡ θάλασσα, ἐκδέχεται δὲ ἀνὰ τὸ λειπόμενον ἡ γῆ,
 μεταξὺ τοσαύτῃ οὕσα, ὅσον τὴν ἀπὸ τῆς θαλάττης στεφάνῃ ἐν- 15
 P 17 ταῦθα ξυνδεῖσθαι. πραῖνεται δὲ διηγεκὲς ὁ κόλπος οὗτος καὶ
 ἀναθολοῦσθαι οὐδαμῇ πέφυκεν, ὥσπερ ὁρίων τῷ κλύδωνι κειμέ-
 νων ἐνταῦθα καὶ σάλου τὸ ἐνθένδε παντὸς τῇ τῆς πόλεως εἰργο-
 μένου τιμῇ. χειμῶνος δὲ, ἂν οὕτω τύχῃ, καὶ ἀνέμων σκληρῶν
 τοῖς τε πελάγεσι καὶ τῷ πορθμῷ ἐπιπесόντων, ἐπειδὴν ἐς τὴν εἰς- 20
 ὁδον ἔκωνται τοῦ κόλπου αἱ νέες, ἀκνέροντοί τε τὸ λοιπὸν ἴασι
 καὶ ἀπροβουλεύτως ὀρμίζονται. ἐς σταδίους μὲν γὰρ πλεῖον ἢ
 τεσσαράκοντα τὸ περίμετρον τοῦ κόλπου διήκει, λιμὴν δὲ ὅλος
 πανταχῇ ἔστιν· ὥστε ἀμέλει ὀρμιζομένης ἐνταῦθα νηὸς ἢ μὲν πρῶμνα
 τῇ θαλάσῃ ἐπῆρται, ἢ δὲ πρῶρα ἐν τῇ γῇ κἀθεται, ὥσπερ ἀλλή- 25

tit, ut decus afferat. Hinc inde geminae appositae sunt continentes, quarum littoribus premitur, aquas crispans, ac simile superbienti, quod Asiae Europaeque innixum ad urbem accedat: fluvium placido labentem agmine videre tibi videaris. Quod vero ad laevam est, longissimis littoribus utrinque stringitur, lucos, pratorum amoenitates, caeterasque oppositae continentis delicias exhibens, subiectas oculis civitatis. Inde porro evolutum meridiem versus, et ab Asia procul recedens, sese explicat: nec tamen vel sic absistit urbem alluere ad partem usque occidentalem. Tertium fretum, a dextera coniunctum primo, ex regione, quam Sycenam vocant, longissime allabitur urbis lateri aquilonari, ubi in sinum desinit. Sic mare urbem coronat: reliquam terra excipit, tanto interstitio, quantum satis est ut vinculum sit illius coronae, quam aequor efficit. Sinus hic semper tranquillus, minime turbari solet: quasi terminus tempestati hic fixus esset, atque inde procellam omnem excluderet urbis honor ac reverentia. Si forte venti vehementiores incumbant, ac maria fretumque concitent, simul navigia sinus fauces intrarunt, nullo regente pergunt, et quocumque sors tulerit appelluntur. Plus x l. stadia suo sinus ambitu colligit, ac totus est ubivis portus. Quapropter appli-

λοις τῶν στοιχείων ἀμιλλωμένων, ὁπότερον ἂν αὐτοῖν δύναιτο μᾶλλον τὴν ἐς τὴν πόλιν ἐν ἔργῳ λαβεῖν ὑπουργίαν.

ζ'. Τὰ μὲν οὖν τοῦ κόλπου τοῦδε τοιαῦτά ἐστι. βασι- B
λεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς κάλλος ἀμφ' αὐτὸν ἐξ οἰκοδομίας πεποιημέ-
5 νος ἐκφανέστερον ἐξεργάσατο. οὗ τε γὰρ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ κό-
λπου Λαυρεντίου ἁγίου μαρτύριον ἀφειγγές τε τὰ πρότερα ὄν καὶ
σκότους ἀτεχνῶς ἐμπλεον μεθαρμυσάμενος, ὥς διὰ βραχέων εἰπεῖν,
ἐς τὸν νῦν φαινόμενον ἀνέθηκε τρόπον. καὶ αὐτοῦ ἐπιπροσθεν
τὸν τῆς Θεοτόκου νεῶν ἐν χώρῳ καλουμένην Βλαχέρναις τοιοῦτον
10 δεδημιούργηκεν οἷός μοι ἑναγχος δεδιήγηται. ἐπέκεινά τε Πρίσκῳ C
καὶ Νικολᾷ ἁγίοις ἱερὸν ὠκοδομήσατο, καινουργήσας αὐτὸ, οὗ
δὴ οἱ Βυζάντιοι ἐμφιλοχωροῦντες ἐνδιατρέβουσιν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖ-
στον, πῇ μὲν σέβοντες καὶ τεθηπότες τοὺς ἁγίους ἐνδήμους γινο-
μένους, πῇ δὲ τῆς τοῦ τεμένους ἀπολαύοντες εὐπρεπείας, ἐπεὶ τῆς
15 θαλάσσης τὸ ῥόδιον βιασάμενος βασιλεὺς ὑπερῑθέεν τε τοῦ κλυδω-
νίου ἐπὶ μακρότατον ἐνθέμενος τὰ θεμέλια τὸ ἱερὸν κατεστήσατο.

Κατὰ δὲ τοῦ κόλπου τὸ πέρας ἐν τε τῷ ἀνάντει καὶ ἰσχυρῶς
ῥοθίῳ τέμενος ἐκ παλαιοῦ Κοσμᾶ τε καὶ Λαμινῶ ἁγίοις ἀνεῖται.
οὗ δὴ αὐτὸν ποτε νενοσηκότα πικρότατα καὶ δόκησιν πυρεχόμενον D
20 ὅτι δὴ ἀποθάνοι, πρὸς τε τῶν ἱατρῶν ἀπολελειμμένον ἅτε δὴ ἐν
νεκροῖς κείμενον, ἐς ὅρην ἐλθόντες ἐσώσαντο οἱ ἅγιοι οὗτοι ἐκ τοῦ
παραδόξου καὶ τοῦ παραλόγου καὶ ῥοθὸν ἔστησαν. οὗς δὴ εὐγνω-
μοσύνη ἀμειβόμενος ὅσα γε τὰ ἀνθρώπεια, ὅλως ἐναλλάξας τε
καὶ μετασκευασάμενος τὴν προτέρων οἰκοδομίαν ἄκοσμόν τε καὶ

cata huc navi, puppim mare sustentat; prora telluri insidet: perinde quasi
ambo haec elementa inter se certent, utrum civitati melius serviat.

6. Is plane est sinus ille. Iustinianus vero Aug. ipsi decus ac splen-
dorem addidit, aedificiis circumstructis. Siquidem ad sinus laeyam, S. Lau-
rentii martyrium, caecum antea ac valde tenebricosum, in eam, ut dicam
brevissime, quam hodie cernimus, mutando formam, refecit. Ultra illud, ae-
dem deiparae in Blachernis talem posuit, qualem paulo supra descripsi. Post
SS. Prisco ac Nicolao novum templum aedificavit; quod frequentare gaudent
Byzantii, partim cultu et admiratione Sanctorum praesentium, partim volu-
ptate illecti, quam ex aspectu capiunt concinnitatis templi. Scilicet impera-
tor, illata vi maris fluctibus, in alto procul fundamenta iecit, quibus aedem
imposuit.

Ad extremum sinum, in acclivi arduoque admodum loco, SS. Cosmae et
Damiani templum erat antiquum: ubi illi aliquando tam graviter laboranti,
ut iaceret exanimi similis, et a medicis depositus, pro mortuo haberetur,
conspicci hi caelites inopina ac mirabili plane ope attulerunt salutem, eum-
que relevaverunt. Quibus ille ut se gratum, quoad homini licet, praestaret,
mutata prorsus et in aliam redacta formam structura veteri, utpote incon-
cinna ac vili, nec talibus tantisque digna caelicolis, templum nitore, magni-

ἄδοξον οὖσαν οὐδὲ ἀξιόχρεων τηλικαῖς ἀγίοις ἀνείσθαι, κάλλει τε
 P 18 καὶ μεγέθει τὸν νεῶν κατελάμπρυνε καὶ φωτὸς αἴγλη, ἄλλα τε
 πολλὰ οὐ πρότερον ὄντα ἀνέθηκεν. Ἐπειδὴν δὲ τινες ἀρρωστήμα-
 σιν ὁμολήσαιεν ἰατρῶν κρείττετον, αἶδε τὴν ἀνθρωπεῖαν ἀπογόνν- 5
 τες ἐπικουρίαν ἐπὶ τὴν μόνην τοῖς ἀπολελειμμένην ἐλπίδα χω-
 ροῦσι, καὶ γενόμενοι ἐν ταῖς βάρεσι πλέουσι διὰ τοῦ κόλπου ἐπὶ
 τοῦτον δὴ τὸν νεῶν. ἀρχόμενοι δὲ τοῦ εἰσπλου εὐθὺς ὁρῶσιν
 ὥσπερ ἐν ἀκροπόλει τὸ τέμενος τοῦτο ἀποσεμνυνόμενόν τε τῇ τοῦ
 βασιλέως εὐγνωμοσύνη καὶ παρεχόμενον τῆς ἐντεῦθεν ἐλπίδος αὐ- 10
 τοῖς ἀπολαύειν.

Τοῦ δὲ κόλπου ἐπὶ θάτερα μαρτύριον οἰκοδομησάμενος βα-
 σιλεὺς οὐ πρότερον ὃν ἀνέθηκεν Ἀκθίμῳ μάρτυρι παρ' αὐτὴν μά-
 λιστα τὴν τοῦ κόλπου ἡύονα. καὶ τὰ μὲν κράσπεδα τοῦ ἱεροῦ
 B πραῦνόμενην ἐπικλυζόμενα τῇ τῆς θαλάσσης ἐπιρροῇ τὸ εὐχαρι 15
 ἐπικεικῶς ἔχει. οὐ γὰρ ἔξιν θορόβῳ τὸ κλυδωνίον ἐπανεστήκός ἐστι
 V 404 εἰς τοὺς ἐκείνη λίθους ἀράσσεται, οὐδὲ μεγάλα τὸ κύμα ἤχῃσαν,
 οἷά γε τὰ θαλάσσια, καὶ σχιζόμενον ἀποκρίνεται εἰς εἶδος ἀφρω-
 H 10 δες, ἀλλὰ πρόεισι μὲν προσηνές, σιωπηλὸν δὲ ὃν ἐπιπαύει τῆς γῆς,
 ἀναστρέφει δὲ μόνον. ἐκδέχεται δὲ τὸ ἐνθὲνδε αὐτὴ ὁμαλὴ τε 20
 καὶ λίαν ὑπέρτα, μαρμαροῖς μὲν πανταχόθεν κεκομψευμένη καὶ κλο-
 σιν, ὅψει δὲ ὠραυζόμενη τῇ ἐς τὴν θάλασσαν. στοὰ μετὰ ταύ-
 την καὶ ὁ νεὺς ἐντὸς ἐν τετραγώνῳ ἐς ὕψος ἐπῆρται λίθων ἐμπρε-
 C πεία καὶ χρυσῷ κατακεχυμένῳ καλλωπιζόμενος. τοσοῦτον δὲ
 προέχει μόνον τοῦ εὐρους τὸ μῆκος ἐς ὅσον δὴ χώρον τὸν ἀβέβη- 25
 λον, ἐν ᾧ τὰ ὄργια τὰ ἄρρητα τελεῖσθαι θέμις, κατὰ τὴν πλε-

1. τηλικούτοις ἀνείσθαι ἀγίοις CH.
 ibid. ὁμαλὴ τε] ὁμαλὴ τις H.

19. μόνον] μένον Toles.

tudine, luminis copia illustre reddidit, ac multa alia, quibus carebat, benignissime contulit. Qui morbis arte medica valentioribus tenentur impliciti, ex humani auxilii desperatione ad spem sibi unam in illis reliquam se convertunt, et per sinum scaphis ad templum hoc devehunt. Statim ut solvant, ipsum tanquam in arce conspiciunt, grati principis munificentia gloriosum, ac spem ipsis bonam ostentans.

Trans sinum, novum imperator martyrium extruxit dicavitque Anthimo martyri in ipso sinus littore. Templi crepido, leni plausa maris allapsu, visum iucundissime oblectat. Neque enim elata unda positus ibi saxis illiditur, nec fluctus, ut in mari fit, gravi cum murmure fracti expumant; sed modestè accedunt, terramque allambunt taciti, ac placide sese referunt. Deinde planissimum patet atrium, marmoribus uadique et columnis reidens: ex quo pulcher est in mare prospectus. Ultra est porticus: tum æa templum attollit, intus quadratum, et marmoribus scite compositis aureque illito decorum. Longitudo tantum superat latitudinem, quantum in latere orientali porrigitur

ρὰν, ἣ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον τέτραπται, δῆκεν ξυμβαίνει. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε πη ἔχει.

ζ'. Ἐπέκεινα δὲ κατ' αὐτὸ μάλιστα τοῦ κόλπου τὸ στόμα D
Εἰρήνης μάρτυρος ναὸς ἴδρυνται. ὃς δὴ οὕτως μεγαλοπρεπῶς τῷ
5 βασιλεὶ ὅλος ἐξείργασται ὥς οὐκ ἂν ἔγωγε φράσαι ἱκανῶς ἔχοιμι.
ἀντιφιλοτιμούμενος γὰρ τῇ θαλάσῃ ἀμφὶ τοῦ κόλπου τῇ εὐπρε-
πείᾳ, ὥσπερ ὁρμῶν περιφερεῖ ἐγκαλλώπισμα τὰ ἱερὰ ταῦτα ἐντέθει-
κεν. ἀλλ' ἐπεὶ τοῦτου δὴ τοῦ τῆς Εἰρήνης νεὺ ἐπεμνήσθην, καὶ
τὸ ἐκεῖνη ξυνερχθὲν οὗ μοι ἀπὸ τρόπου τῇδε γεγράφεται. ἐν-
10 ταῦθα ἔκειτο λείψανα ἐκ παλαιοῦ ἀνδρῶν ἀγίων οὐχ ἥσσαν ἢ τεσ-
σαράκοντα· οἱ στρατιῶται μὲν Ῥωμαῖοι ἐτύγχανον ὄντες, ἐν λε-
γεῶνι δὲ δυσκαίδεκάτῃ ἐτάττοντο, ἣ ἐν πόλει Μελιτηνῇ τῆς Ἀρ-
μενίας τὸ παλαιὸν ἴδρυτο. ἦν τε τοίνυν αἱ λιθοδόμοι διώρουσον
οὐπὲρ ἐπεμνήσθην ἀρτίως, κιβώτιον εἶρον γραμμασι σημαῖνον ὥς P 19
15 λείψανα ἔχοι τούτων δὴ τῶν ἀνδρῶν, ὅπερ ἐξήνεγκε λεληθὸς τέως
ἐξεπλήκτες ὁ θεὸς, ἅμα μὲν πιστούμενος ἅπαντας ὥς τὰ βασιλέως
ἀμεινέστατα ἐνδέδεκται δῶρα, ἅμα δὲ καὶ τοῦ ἀγρόδος τὴν ἀγα-
θοεργασίαν ἀμεινῆσθαι διατεινόμενος χάριτι μελῶν. ἐτύγχανε
γὰρ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς χαλεπῶς ἄγαν τοῦ σώματος ἔχων, ἐπεὶ
20 ρεύματος δεινὸν τι χρήμα κατὰ τὸ γόνυ ἐκτεπὸν συντριβῇ ταῖς
ὀδύναϊς τὸν ἄνδρα ἐποίη· οὐπὲρ οἱ αὐτὸς αἰτιώτατος ἦν. ἐν
γὰρ ταῖς ἡμέραις ἀπάσαις, αἵπερ τὴν Πασχαλίαν ἐορτὴν προτε-
ρέουσαι νηστεία καλοῦνται, σκληρὰν τινα βιοτὴν ἔσχε μὴ ὅτι βα- B
σιλεὶ ἀλλόκοτον οὖσαν, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων ἀμνηστῇ τῶν πολιτι-

17. ἀγαθοεργίαν] ἀγαθοεργίαν H. Conf. p. 45 c. 115d. 22. Πα-
σχάλιν] πασχάλιον H.

locus religione sanctissimus; ubi sacris licet ineffabilibus operari: sed haec hactenus.

7. Post ad ipsas sinus fauces situm est Irenes martyris templum, quod tatum adeo magnifice imperator extraxit, ut me illi describendo imparem fatear. Is enim ornandi sinus studio ambitiose cum mari certans, tanquam molli rotundo gemmas nitidas, sic ei templa haec addidit. Sed quando huius templi Irenes mentio incidit, rei, quae ibi contigit, non aliena erit narratio. Iacebant illic iam inde olim repositi cineres Sanctorum x l. Hi Romani fuere milites legionis duodecimae, quam quondam stationariam habuit urbs Armeniae Melitene. Ergo artifices, cum in eo, de quo memini proxime, loco foderent, arcam invenerunt, inscriptane significante, se eorum cineres complecti. Hanc prius abditam eo deus consilio protulit in lucem, ut omnibus declararet acceptissima sibi esse Augusti dona, elusque beneficentiam maiori gratia remuneraretur. Aegrotabat enim Iustinianus Augustus et illapsa in genu magna humoris copia graviter cruciabatur. Quem ille morbum sibi ipse accersiverat; toto eo tempore, quod Paschali festo superius appellatur ieiunium, victum colere solitus asperum, nec solum a principe, sed ab homine

κῶν ἀπτομένῳ. θνοῖν γὰρ ἡμέραιν διεγεγόνει ἐς αἰὲ ἀπόδοτος ὢν, καὶ ταῦτα μὲν ὄρθρου βαθέος διηνεκὲς ἐκ τῶν στρωμάτων ἐξανιστάμενος καὶ προεγγρογῶς τῆς πολιτείας, αἰὲ τε αὐτῆς ἔργῳ καὶ λόγῳ διαχειρίζων τὰ πράγματα, ὄρθριός τε καὶ μεσημβρινός, καὶ οὐδέν τι ἥσσαν ἐπινυκτίδιος. πόρρω γὰρ τῶν νυκτῶν ἐς κοίτην ἰὼν ἐξανίστατο αὐτίκα δὴ μάλα, ὥσπερ χαλεπῶς τοῖς στρώμασιν ἔχων. καὶ ἤνικα δὲ πον τροφὴν αἵροίτο, οἶνον μὲν καὶ ἄρτον καὶ τῶν ἄλλων ἐδωδίων ἐκτὸς ἔμενε, βοτάνας δὲ ἥσθιε μόνον, καὶ

C ταύτας ἀγρίας ἐπὶ χρόνον μῆκος τεταρριχενμένας ἅλσι τε καὶ ὄξει, ὃ τε πότος αὐτῷ ὕδωρ ἔγινετο μόνον. οὐ μέντοι οὐδὲ τούτοις κα- 10 τὰκορὴς γέγονε πώποτε, ἀλλὰ καὶ ἤνικα δαῖτα αἵροίτο, ἀπογευσάμενος τούτων δὴ τῶν αὐτῷ ἐδωδίων, εἰτα μεθίει, οὕτω ἐδοδοκῶς τὰ αὐτάρκη. ἐντεῦθεν τοίνυν τὸ πάθος ἀκμάσαν τὴν ἀπὸ τῶν λατρῶν ἐπικουρίαν ἐνεκικήκει, καὶ χρόνος τῷ βασιλεῖ πολὺς ἐν ταύταις δὴ ταῖς ὁδύναϊς ἐτέλβη. μεταξὺ δὲ τὰ περὶ τῶν δεδη- 15 λωμένων λειψάνων ἀκούσας, τῆς ἀνθρωπείας ἀφένετος τέχνης,

D ἐπὶ ταῦτα τὸ πρῶγμα ἤγε, τὴν ὑγίαν ἐπισπώμενος τῇ ἐς αὐτὰ πίστει, καὶ δόξης τῆς ἀληθοῦς ἐν τοῖς ἀναγκαιστάτοις ἀπώνατο. οἱ μὲν γὰρ ἱερεῖς τὸν δίσκον ἐπὶ τὸ τοῦ βασιλέως ἐτίθεντο γόνυ, ἀφανίζεται τὸ πάθος εὐθὺς, σώμασι δεδουλωμένοις τῷ θεῷ βιασθέν: 20 ὅπερ ἀμφιλεκτον ὁ θεὸς οὐ συγχωρῶν εἶναι, σημεῖον τῶν πραττομένων ἐνδεδεικται μέγα. ἔλαιον γὰρ ἑξαπινυαῖως ἐπιρροῦσαν μὲν ἐκ τούτων δὴ τῶν ἁγίων λειψάνων, ὑπερβλύσαν δὲ τὸ κιβώτιον,

V 405 τῷ τε πόδε καὶ τὴν ἐσθῆτα τοῦ βασιλέως κατέκλυσε δλην ἅλουργ-

1. διεγεγόνει] διαγέγονε Toios.
 2. ἐξανιστάμενος] ἐπανιστά-
 μένος CH.

etiam rerum civilium utcumque participes abhorrentem. Bedium enim traducebat impastus, quamvis e lecto pro more suo corpus moliretur primo diluculo, invigilans Reip. in cuius negotiis et re et voce tractandis nocturnum aequae ut matutinum ac meridianum tempus ponere consueverat. Cum enim multa iam nocte cubitum ivisset, confestum surgebat, quasi strato offenderetur. Ad mensam, vino, pane caeterisque abstinebat edulibus, nec nisi oleribus, iisque agrestibus, sale et aceto diu maceratis vescebatur: eiusdem potus mera aqua. Ac ne his quidem sese unquam explebat: sed cum cibum caperet, sua illa feracula leviter delibata prius remittebat quam necessitati satisfacisset. Crudeascens hinc morbus opem vicit medicinae, ac diuturnos dolores passus est imperator. Hoc interim spatio sacras reliquias inventas audiit: tum arte humana valere iussa, se illis commendavit, sanitatem evocans pia credulitate. Quae vera persuasio ipsi in re maxime necessaria plurimum profuit. Nam simul ac sacerdotes imperatoris genu discum admoverunt, morbus evanuit, corporibus divino obsequio mancipatis coactus cedere. Qua de re nullum ambigendi locum reliquens deus, illustre editi miraculi signum dedit. Repente enim oleum ex sacris reliquiis effusum arculaque exundans, imperatoris pedes

γὼν οὖσαν. διὸ δὴ ὁ χιτῶν οὕτω καταβεβρεγμένος διασώζεται ἐν τοῖς βασιλείοις, μαρτύριον μὲν τῶν τηλικαύδε γεγενημένων, σωτήριον δὲ τοῖς ἐς τὸ ἔπειτα πάθει περιπεσουμένοις τισὶν ἀνηκίστως. ἦ. Οὕτω μὲν οὖν ὑπογέγραπται Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τὸ P 20

5 Κέρας ὁ κόλπος. καὶ πορθμοῖν δὲ τοῖν ἄλλοιιν δυοῖν, ὥνπερ ἐπεμνήσθην ἀρτίως, οἰκοδομίαις τὰς ἡϊόνας ἐς μέγα τι κάλλος ἐξεργασταὶ τρόπῳ τοιῷδε. ἱερὰ δὲ δύο τῷ ἀρχαγγέλῳ Μιχαὴλ ἀνειμένα καταντικρὺ ἁλλήλοιν ἱστῶτα τοῦ πορθμοῦ ἐκατέρωθι συνέβαινεν εἶναι, θάτερον μὲν ἐν χώρῳ καλουμένῳ Ἀνάπλῳ ἐν ἀρι-

10 στερεῇ εἰσπλέοντι τὸν Εὐξείνιον πόντον, τὸ δὲ δὴ ἕτερον ἐν τῇ ἀντιπέρας ἀκτῇ. Προόχθους μὲν ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ ἄνθρωποι τὴν H 11 ἀκτὴν, ὅτι δὴ προβέβληται, οἶμαι, κατὰ πολὺ τῆς ταύτης ἡϊόνος, νῦν δὲ Βρόχοι ἐπικαλεῖται, διαφθειρούσης τὰ ὀνόματα τῆς τῶν ἐπιχωρίων ἀγνοίας τῷ μήκει τοῦ χρόνου. ταῦτα δὲ τὰ δύο τεμένη B

15 οἱ μὲν αὐτῶν ἱερεῖς κατεργαγμένα ὑπὸ τοῦ χρόνου θεούμενοι καὶ περίφοβοι γεγενημένοι ὥς μὴ αὐτίκα μάλα σφίσιν ἐμπέσοιεν, βασιλέως ἐδέοντο ἀνοικοδομήσασθαι ἄμφω ἐφ' οὗπερ σχήματος τὸ παλαιὸν ἦν. οὐ γὰρ οἶόν τε ἦν ἐπὶ τούτῳ βασιλεύοντος ἐκκλησίαν τινὰ ἢ γίνεσθαι πρῶτον, ἢ καταπεπονηκυῖαν ἐπανορθοῦ-

20 θῆναι, ὅτι μὴ ἐκ χρημάτων βασιλικῶν, οὐκ ἐν Βυζαντίῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. βασιλεὺς δὲ αὐτίκα τῆς προφάσεως τυχὼν τῆσδε καθεῖλε μὲν ἐκάτερον ἐς τὸ ἔδαφος, ὥς μὴ τι αὐτοῖς τῆς προτέρας ἀκοσμίας ἀπολειφθῇ. ἀνοικοδομήσατο δὲ τὸν μὲν ἐπὶ τοῦ Ἀνάπλου τρόπῳ τοιῷδε. πετρῶν ἐμ- C

15. κατεργαγμένα] κατεργακμένα H. κατεργακμένα C.

ac vestem purpuream benignissime rigavit. Quare vestis sic delibuta asser-
vatur in regia. testimonio rei tunc gestae, et salutis futura posteris, qui in
morbos insanabiles delabentur.

8. Ita Iustinianus Augustus sinum Ceras ornavit: quod ad freta attinet
alia duo, quae paulo supra memoravi, eorum quoque littora in hunc modum
distinguit praeclarissimis aedificiis. Templum duo Michaeli archangelo sacra,
sibique adversa, hinc inde freto imminabant: quorum alterum erat in Anaplo,
ad laevam navigantium in Pontum Euxinum; alterum in opposito littore,
quod, meo quidem iudicio, Proochthos ideo dixere veteres, quia longe ultra
reliquam oram prominet: nunc Broches appellant, vocabula per temporis
longinquitatem corrumpente indigenarum inscitia. Cum templum illa aevo di-
ruptum cernerent utriusque sacerdotes, ac ne ruina propediem opprimerentur
vehementer timerent, imperatori supplicarunt ut ambo in formam pristinam
restitueret. Neque enim illius principatu, vel nova condi, vel ruinosae eccle-
siae reparari ulla potuit, nisi Caesareis sumptibus; non modo Byzantii, sed in
universo etiam orbe Romano. Eam nactus occasionem imperator, statim
utramque aedem aequavit solo, ne quid vitii pristini superesset: et eam qui-
dem, quae est in Anaplo, sic reaedificavit. Interioram littoris illius partem

βολῇ τὴν ἐκείνη ἀκτὴν εἶσω περιέλλξας ἐς σκέπυς λιμένος, τὴν
 τῆς θαλάσσης ἡύνα ἐς μεταμόρφωσιν ἀγορᾶς ἤνεγκεν. ἡσύχιος
 γὰρ ὑπεράγαγε ἐνταῦθα ἡ θάλασσα ὅσα τῇ γῇ ἐπικοινωνοῦται συναλ-
 λαγός. ταῖς τε ἀκάτοις οἱ τῶν ἐμπόρων θαλάττιοι παρὰ τὴν ἐμ-
 βολὴν τῶν πετρῶν ὀρμισσάμενοι συμβάλλονται τοῖς ἐγγείοις ἀπὸς
 τῶν καταστρωμάτων τὰ ἐμπολήματα. ἀλλῇ μετὰ τὴν παραλίαν
 ἀγορὰν τοῦ νεῶ πρόκειται. καὶ μαρμάρους μὲν ὠραίοις τε καὶ
 χιόσιν ἡ ἀλλῇ τὸ χρῶμα ὁμοιοῖ. οἱ δὲ τοὺς περιπάτους τῇδε ποι-
 D ούμενοι εὐπρεπεῖα μὲν ἤδονται λίθων, γεγῆσθαι δὲ τῆς θαλάσσης
 ὄψει, ἐναβρύνονται δὲ κοιναῖς ταῖς αἵραις ἐκ τε τοῦ ῥοθίου ἐπε- 10
 γειρομέναις καὶ λόφων ἐπανεστηκότων τῇ γῇ. στοὰ τὸν νεῶν
 περιβάλλει ἐγκύκλιος εἰς τὰ πρὸς ἔω διαλποῦσα μόνον. ἐπὶ μέ-
 σης τὸ ἱερὸν χρώμασι μυρίοις πεποικιλταὶ λίθων. ὄροφος ἐν
 θόλῳ ὑπερῴωρηται μετάρσιος. τί ἂν τις διαριθμησάμενος ἐπα-
 ξίως τοῦ ἔργου φράσαι τὰς ἡωρημένας στοὰς, τὰς ὑπεσταλμένας 15
 P 21 οἰκοδομίας, τὸ τῶν μαρμάρων ἐπίχαι, οἷς δὴ οἱ τε τοῖχοι καὶ τὰ
 ἐδάφη παντάσῃ περιβέβληνται; πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ χρυσοῦ
 πλήθος ἐξάλσιον πανταχόσε τοῦ ἱεροῦ καθάπερ αὐτῷ πεφυκὸς πε-
 ρικέχνται. τοσαῦτα εἰπόντι καὶ τὸ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ τέ-
 μενός μοι δεδῆλωται, ὅπερ αὐτῷ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐναγχοῦς 20
 ἐν τῷ Ἐβδόμῳ καλουμένῳ ἀνέθηκεν. ἐμπερέστατα γὰρ ἀλλήλοιν
 ἄμφω τὰ τεμένη τυγχάνει ὄντα, πλήν γε δὴ ὅτι οὐκ ἐπιθαλάσσιον
 τὸ τοῦ βαπτιστοῦ ξυμβαίνει εἶναι.

Ὁ μὲν οὖν ἐν τῷ Ἀνάπλῳ καλουμένῳ τοῦ ἀρχαγγέλου ναὸς
 B τῇδε πεπύνηται. κατὰ δὲ τὴν ἀντιπέραν ἀκτὴν ὀλίγῳ τῆς θα- 25

8. χιόσιν hic legendum censeo, non κίοςιν, ut habent H et Tolos.
 MALT.

lapidea complexus crepidine, qua portus muniretur, forum fecit ex ora ma-
 ris; quod hic placidissimum commercia cum terra miscet: ita ut institores
 maritimi, appulis ad crepidinem navibus onerariis, cum his, qui in terra sunt,
 merces e foris commutent. Post forum illud littoreum, templo obiacet atriū:
 cuius marmora hic fructus varios, illic nives colore referunt. Qui ibi inam-
 bulant, hinc eorum nitore, inde maris aspectu mirifice hilarantur: simul etiam
 recreantur auris, quae ex mari praeterlabente collibusque communiter spirant.
 Aedem ambit porticus in orbem ducta, desinensque ad eius latus orientale.
 Est in medio templum, mille coloribus marmorum varium ac tholo sublimi te-
 ctum. Quis pro operis dignitate recenseat porticus pensiles, interiores re-
 cessus, gratissimum nitorem marmorum, quae et parietes et solum omnino
 vestiunt? Adde immensam auri vim ubivis alliti, ita ut congenitum videatur.
 Haec enarrans, eadem opera templum descripsi, quod nuper Ioanni Baptistae
 Iustinianus Aug. in Hebdomo posuit. Nam aedes ambae, caetera inter se
 simillimae, hoc uno differunt, quod sacra Ioanni Baptistae non est maritima.

Sic in Anaplo templum archangeli constructum est: in adverso autem

λάσσης διέχει τις χώρος, ὁμαλὸς μὲν φύσιν, συνθέσει δὲ λίθων ἑνὸς ἀνέχων. ἐνταῦθα τὸ τοῦ ἀρχαγγέλου δεδημιούργηται τέμενος, εὐπρεπείᾳ μὲν ἑξαισιον, μεγέθει δὲ πρῶτον, πολυτελείᾳ δὲ ἀνακείσθαι μὲν τῷ Μιχαὴλ πρέπειν, ἀναθεῖναι δὲ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ. τούτου δὲ δὴ οὐ πολλῶ ἄποθεν τοῦ νεῷ τέμενος ἅγιον τῇ θεοτόκῃ ἀνεγώσατο τρόπῳ τῷ αὐτῷ καταπεποιηκὸς πολλῶ πρότερον, οὗ δὴ τὸ σεμνὸν μακρὸν ἂν εἴη καὶ διερευνήσασθαι καὶ ὅτι λόγῳ σημῆναι· ἐκδέχεται δὲ ἡ πάλας τῆς ἱστορίας προσδοκωμένη μοῖρα.

- 10 ● Δ'. Ἐπὶ ταύτης δὴ τῆς ἀκτῆς ἀξιοθέατα ἐκ παλαιοῦ βασι- C
λεια ἐτύγχανεν ὄντα. ταῦτα βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀνατίθεικε
τῷ θεῷ ἅπαντα, τὸν ἐνθένδε τῆς εὐσεβείας καρπὸν τῆς παραινέ-
τικας παραφυγῆς ἀλλαξάμενος τρόπῳ τοῦδε. ὁμιλος ἦν ἐπὶ Βυζαντίου
γυναικῶν ἐν μαστροπελίῳ λελαγγευμένων οὐχ ἐκούσιον, ἀλλὰ βιαίαν
15 τινὰ μισητίαν. τῆς γὰρ πενίας τῷ ὑπερβάλλοντι ὑπὸ πορνοβοσκῶ
τρεφομέναις αἰεὶ καὶ καθ' ἑκάστην ἀκολασταίνειν ἐπάναγκες ἦν,
ἀνδράσι τε ἀγνώσι καὶ παραπεπτωκόσιν ἑξαπινάως ἐσποδοῦντο
συνδναζόμεναι. πορνοβοσκῶν γὰρ ἐνταῦθα ἦν ἐκ παλαιοῦ ἐται- D
ρία πολλή, ἐπ' ἐργαστηρίον τὸ τῆς ἀκολασίας διαχειριζόντων ἐμ-
20 πόλημα, ἐν τε τῷ δημοσίῳ τῆς ἀγορᾶς ὧραν ἀποδοιμμένων τὴν
ἀλλοτρίαν καὶ δουλαγωγούντων τὸ σῶφρον. βασιλεὺς δὲ Ἰου-
στινιανὸς καὶ βυσιλὶς Θεοδώρα (τὴν γὰρ εὐσέβειαν ἀλλήλοις ἐπι-
κοινοῦμενοι ἅπαντα ἐπρασσον) ἐπενόουν τάδε. τὴν μὲν πολιτείαν
τοῦ τῶν μαστροπελίων ἄγους ἐκάθηραν, ἑξελάσαντες τὸ τῶν πορ-

19. ἐμπόλημα] Vulgo ἐμπόλημα. ἐμπολημάτων infra p. 58 d. 95 d.
Hoc vocabulo utitur Sophocles Trachin. v. 538.

littore, parum distat a mari locus situ planus, lapideoque aggere editus. Ibi condita est archangeli aedes altera, decore summo, praecipua magnitudine, eaque magnificentia, ut digna sit, quae et Michaeli sacra et a Iustiniano Aug. posita dicatur. Non procul hinc deiparae templum, iamdiu caducum, similiter inauravit: cuius excellentiam si dispicerem verbisque exponerem, longius abiret oratio. Iam vero expectata pridem pars historiae sequitur.

9. Erat in eo littore vetus regia, spectatu digna. Hanc totam Iustinianus Aug. deo consecravat, praesenti oblectamento praeferens pietatis fructum, qui sic inde est consecutus. Byzantii grex erat muliercularum, quae in lupanari servire Veneri adigebantur. Cum enim leno tam arcte eas aleret, ut extrema penuria nunquam exirent; necesse habebant quotidianae libidini se permittere. Corpus subitario coitu cum ignotis obviisque miscebant. In urbe enim numero abundabat conflata quondam sodalitas lenonum, qui non solum in fornice quaestus venereos tractabant, sed in foro etiam publico alienam formam nundinabantur, ac pudicitiam turpi obsequio constringebant. Verum Iustinianus imperator ac Theodora Aug. cum ex communi inter se studio pietatis omnia facerent, rationem hanc inierunt. Pulsis lenonibus,

- P 22** νοβοσκῶν ὄνομα, τῶν δὲ γυναικῶν τὰς πενία ταλαιπωρουμένας
- H 12** πολλῇ ἀκολασίας τῆς δουλοπρεποῦς ἡλευθέρωσαν, βλοτον μὲν σφί-
 σιν αὐτόνομον, ἐν' ἡλευθερίαν δὲ τὴν σωφροσύνην πεπορισμένοι.
 ταῦτα μὲν οὖν διωκῆσαντο τῇδε. παρὰ ταύτην δὲ τοῦ πορθοῦ
 τὴν ἀκτὴν, ἣ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι τὸν Εὐξείνον καλούμενον 5
 πόinton, βασιλεία πρότερον ὄντα μοναστήριον μεγαλοπρεπὲς κα-
 τεστήσαντο καταγώγιον ταῖς μεταμελουμέναις γυναιξὶν ἐπὶ τῷ προ-
 τέρω βίῳ ἐσόμενον· ἐφ' ᾧ δὴ ἐνταῦθα περὶ τε τὸν θεὸν καὶ τὴν
 εὐσέβειαν ἀσχολία γενησομένη περικαθῆραι τὰς ἀμαρτάδας δυνα-
 ται εἶεν τῆς ἐν μαστροπείῳ διαίτης. διὸ καὶ Μετάνοιαν τοῦτο 10
- B** δὴ τῶν γυναικῶν τὸ διαιτητήριον ὁμωνύμως τῷ ἔργῳ ἐπονομά-
 ζουσι. καὶ πολλαῖς μὲν χρημάτων προσόδοις οἱ βασιλεῖς οὗτοι
 τοῦτο τὸ μοναστήριον δεδώρηται, πολλὰ δὲ οἰκία κάλλει τε καὶ
 πολυτελείᾳ διαφερόντως ἐξαίσια, ταῖς γυναιξὶ παραψυχὴν ἰσομέ-
 νην, ὠκοδομήσαντο, ὥς μηδενὶ ἀναγκασθεῖσαι πρὸς τὰ τῆς σω- 15
 φροσύνης ἐπιτηδεύματα τρόπῳ ὀτωσὺν ἀποκνήσουσι. ταῦτα μὲν
 οὖν τῇδὲ πη ἔχει.
- Ἐς δὲ τὸν Εὐξείνον πόinton ἐνθένδε ἴοντι ἄκρα τις ἀπόρρωξ
 παρὰ τὴν τοῦ πορθμοῦ προβέβληται ἡύνα, ἐφ' ἧς μαρτύριον Παν-
 τελεήμονος εἰστίκει ἁγίου, ἀρχὴν τε ἀπημελημένως πεποιημένον 20
 καὶ χρόνῳ μακρῷ πεπονηκὸς ἄγαν ὅπερ ἐνθένδε περιελὼν Ἰουστι-
 νιανὸς βασιλεὺς, τοῦτόν τε μεγαλοπρεπῶς τὰ μάλιστα οἰκοδομη-
 σάμενος τὸν ἐκείνῃ τανῦν ὄντα νεών, τῷ τε μάρτυρι διεσώσατο
- C** τὴν τιμὴν καὶ τῷ πορθμῷ κάλλος ἐντέθεικεν, ἐκατέρωθι τὰ ἱερὰ
 ταῦτα πηξάμενος. τούτου δὲ τοῦ τεμένους ἐπίπροσθεν ἐν χώρῳ 25
 τῷ καλουμένῳ Ἀργυρωνίῳ πτωχῶν ἦν ἐκ παλαιοῦ καταγώγιον, οἷς-

abominandas lustrorum sordes eiecerunt Rep. foeminasque egentiores servili luxuria liberarunt, efficientes ut vitam nemini mancipatam, et iunctam cum libertate continentiam colerent. His ita constitutis, in eo freti littore, quod in Pontum Euxinum navigantibus dextrum est, veterem regiam in monasterium splendidum mutarunt: ut eo receptae foeminae, quas antea vitae poeniteret, intentis animis divino cultui, contractas meretricio instituto noxas pient. Cui rei consentaneo nomine, Poenitentia dicitur hoc mulierum domicilium. Eidem monasterio amplius reditus uterque attribuit, multaque cubicula aedificavit, decore ac splendore maximè solatium allatura foeminis: ne qua necessitas studium continentiae quomodocunque infringat. Haec ibi se ita habent.

Inde Pontum Euxinum petenti occurrit abruptum quoddam ac procurrens e freti littore promontorium, in quo S. Panteleemonis martyrium situm erat, ac negligenter olim aedificatum vetustati iam succumbebat. Eo diruto, atque aede, quae ibi hodie visitur, magnificentissime extracta, honorem Iustinianus Aug. asseruit martyri, et freti decus addidit, utrinque sacra, quae dixi, aedificia apponendo. Ultra hoc templum, in loco, quem Argyronium

περ ἡ νόσος τὰ ἀνήκεστα ἐλωβήσατο. ὅπερ τῷ χρόνῳ κατεργω-
γὸς ἤδη τὰ ἔσχατα προθυμίᾳ τῇ πάσῃ ἀνενέωσατο, γενησόμενον
τοῖς οὕτω ταλαιπωρουμένοις ἀνάπανταν. ἀκτὴ δὲ τις ἐστὶ Μω-
κάδιον ὄνομα τοῦ χώρου ἐγγὺς, ὃ καὶ νῦν Ἰερὸν ὀνομάζεται. ἐν-
5 ταῦθα ναὸν τῷ ἀρχαγγέλῳ ἐδείματο ἱεροπρεπῆ τε διαφερόντως,
καὶ τῶν τοῦ ἀρχαγγέλου ἱερῶν, ὥνπερ ἐπεμνήσθην ἀρίτως, οὐδε-
νὸς ἀξιώματι ἀποδέοντα. καὶ Τρύφωνι δὲ ἀνέθηκεν ἱερὸν μάρ-
τυρι πόνῳ τε καὶ χρόνῳ πολλῷ ἐς κάλλος ἀποτετορευμένον ἀμύ-
θητον ὅλως ἐν τῇ τῆς πόλεως ἀγνιᾷ, ἣ τοῦ πελάργου ἐπώνυμός
10 ἐστιν. ἔτι δὲ Μηρᾷ καὶ Μηρναίῳ μάρτυσιν ἕδος ἐν τῷ Ἐβδόμῳ
ἀνέθηκεν. ἐν ἀριστερᾷ δὲ εἰσὶντι ἐς τὰς χρυσᾶς καλουμένας πύ-
λας τῆς ἁγίας Ἰας μαρτύριον εὐρὺν καταπεπτωκὸς, πολυτελεῖα τῇ
πάσῃ ἀνενέωσατο. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τοῖς ἐν Βυζαντίῳ ἱεροῖς εἰρ-
γασμένα Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τοιαῦτά ἐστι. τὰ δὲ ἀνὰ πᾶσαν
15 διαπεπονημένα τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἕκαστα διαριθμεῖσθαι χαλεπὸν
τέ ἐστι καὶ λόγῳ παντελῶς ἄπορον. ἀλλ' ἡνίκα ἡμῖν δεήσει πό-
λεως ἢ χωρίου του πρὸς ὄνομα ἐπιμνησθῆναι, καὶ τὰ ἐνταῦθα ἱερὰ
ἐν ἐπιτηδείῳ γεγράφεται.

Ι. Τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τοῖς ἱεροῖς ἐν τε Κωνσταντινουπόλει P 23
20 καὶ τοῖς τῇδε προαστείοις οὕτως Ἰουστινιανῷ δεδημιουργηταί βα-
σιλεῖ. τῶν δὲ ἄλλων αὐτῷ οἰκοδομημάτων πεποιημένων ἕκαστον
μὲν ἐπελθεῖν οὐ ῥάδιον λόγῳ, ὥς ἐν κεφαλalaίῳ δὲ φράσαι, τὰ τε
πλείστα καὶ ἀξιολογώτατα τῆς τε ἄλλης πόλεως καὶ τῶν βασιλείων
καταφλεχθέντα τε καὶ καθηρημένα ἐπ' ἑδαφος ἀνοικοδομησόμενος
25 ἅπαντα ἐπὶ τὸ εὐπρεπέστερον μετεστήσατο· ὅπερ μοι ἐν τῷ πα-

12. καταπεπτωκὸς] καταπεπονηκὸς CH.

vocant, vetusta domus erat pauperum, qui morbis tenentur insanabilibus. Hanc funditus iam aevo corruptam omni studio refecit, futuram sedem sic laborantium. Littus est (Mochadium appellant) vicinum loco, qui Hieri nomen etiamnum retinet. Hic templum archangelo condidit augustissimum, neque ullo eorum, quae eidem dicata paulo ante commemoravi, dignitate inferius. Aedem, multo et labore et tempore omnino supra quam dici potest ornatum Tryphoni martyri posuit in urbis compito a Ciconia nomen sortito: itemque alteram in Hebdomo Menae et Menaeo martyribus. Ad laevam introitus portae aureae, cum martyrium sanctae Iae collapsum vidisset, illi reparando omnem adhibuit munificentiam. Hactenus de sacris Byzantii aedificiis, in quibus Iustinianus Aug. elaboravit. Quae vero idem in universo Rom. imperio construxit, sigillatim enumerare grave est, nec par his oratio suppetit. Sed cum urbis cuiuspiam aut provinciae nominatum erit facienda mentio, de illius templis opportune scribemus.

10. Ita quidem Iustinianus Aug. Constantinopolim eiusque suburbia templis ornavit. Alia vero ipsius aedificia singulatim recensere haud promptum est. Ut autem summatim dicam, magnam ac praecipuam urbis et pa-

- ρῶντι λεπτολογεῖσθαι οὐτι ἱναγκαῖον ἔδοξεν εἶναι. ἅπαντα γὰρ
μοι ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδήλωται λόγοις.
τοσοῦτον δὲ μόνον ἐν γὰρ τῷ παρόντι γεγραίνεται, ὥς τῶν βασι-
B λείων τὰ τε προπύλαια καὶ ἡ καλουμένη Χαλκῇ μέχρι ἐς τὸν Ἄρειος
καλούμενον οἶκον, ἕκ τε τῶν βασιλείων τὸ τε βαλανεῖον ὃ Ζευξίπ-
πος αἰ. τε μεγάλαι στοαὶ καὶ τὰ ἐκατέρωθεν ἐξῆς ἅπαντα μέχρι
ἐς τὴν ἀγορὰν, ἡ Κωνσταντίνου ἐπώνυμός ἐστι, τούτου δὲ ἔργα
τοῦ βασιλέως τυγχάνει ὄντα. πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ τὴν Ὀρμίσδα 5
ἐπώνυμον οἰκίαν, ἄγχιστα οὖσαν τῶν βασιλείων, παραλλάξας τε
καὶ ὅλως ἐς τὸ ἐπιφανέστερον μεθαρμοσάμενος, ὥς τοῖς βασιλείοις
ἐπιεικῶς πρέπει, τῷ παλατίῳ ἐντέθεικεν, εὐρύτερόν τε αὐτὸ καὶ
πολλῶ ἔτι μᾶλλον ἀξιώτερον ταύτῃ ἐξέργασται.
- Ἔστι δὲ τις ἀγορὰ πρὸ τῶν βασιλείων περίστυλος. Αἰγόν- 10
C σταῖον καλοῦσι τὴν ἀγορὰν οἱ Βυζάντιοι. ταύτης ἐν λόγοις ἐπε-
μνήσθην τοῖς ἔμπροσθεν, ἥνικα τῆς Σοφίας περιηγησάμενος τὸν
νεὼν τὴν ἐπὶ τῷ ἔργῳ χαλκῇν εἰκόνα τῷ βασιλεῖ ἐπὶ κίονος ὑψη-
λοτάτου καὶ λίθοις συνθέτου ἀνατεθεῖσαν δεδήλωκα. ταύτῃ ἐς
τὰ πρὸς ἕω τῆς ἀγορᾶς τὸ βουλευτήριον ἴδρυνται, λόγον μὲν τῇ τε 15
πολυτελείᾳ καὶ τῇ κατασκευῇ τῇ πάσῃ κρεῖττον, Ἰουστινιανοῦ δὲ
βασιλέως ἔργον. ἐνθα δὲ ξυνιοῦσα ἔτους ἀρχομένον ἡ Ῥωμαίων
βουλή σύγκλητος ἐνιαύσιον ἑορτὴν ἄγει, τὰ τῆς πολιτείας ὀργιά-
ζουσα ἐς αἰ νόμιμα. ἔξ δὲ αὐτοῦ κίονες ἐπίπροσθεν ἐστῶσιν,
οἱ μὲν δύο τὸν τοῦ βουλευτηρίου τοῖχον ἐν μέσῳ ἔχοντες, ὃς πρὸς 20
D δύοτα ἥλιον τέτραπται, οἱ δὲ τέσσαρες ὀλίγῳ ἐκτός, τὸ μὲν εἰ-

15. ἐμπροσθεν] P. 9 d.

latii partem, quae incendio deleta et solo aequata fuerat, restituit elegantius. Supervacaneum duco ea iam particulatim referre, postquam omnia accurate sum persecutus in bellorum historia. In praesenti id solum scribam; vestibulum regiae, et quam appellant Chalcen ad oecum usque Martis, atque ex palatio thermas Zeuxippi, magnasque porticus, et quae hinc inde continenter ad forum Constantini pertinent, imperatoris huius opera esse. Praeterea Hormisdas domum, palatio proximam, mutavit penitus, ac splendore auctam dignissimo regia, adiunxit palatio: quae accessio multo id laxius praestantiusque effecit.

Pro palatio forum est columnatum dictamque Byzantii Augustaeum: de quo supra mentionem feci, cum, post templi Sophiae descriptionem de aenea egi statua, imperatori supra lapideam columnam altissimam posita in monumentum illius operis. Ad fori latus orientale est curia, opus Iustiniani Aug. adeo splendidum, itaque rebus omnibus apparatus, ut facultatem dicendi superet. Eo senatus Romanus ineunte anno conveniens, festum solenne celebrat more institutoque reip. Stant pro curia columnae sex: quarum duae parietem eius, soli occidenti obversum in medio habent: quatuor aliquantulum ab eo distant, candidae omnes, et columnarum, quas habet uni-

δος λευκοὶ ἅπαντες, μέγεθος δὲ πρῶτοι τῶν ἐν γῇ κίωνων, οἶμαι, τῇ πάσῃ. στοὰν δὲ ποιοῦσιν οἱ κίονες ὄροφον ἐν θόλῳ ἐλλίττουσαν, τὰ δὲ ἄνω τῆς στοᾶς ἅπαντα μαρμάρων μὲν κάλλει διακεκό- H 13
σμηται τοῖς κίοσι τὸ εἶδος ἴσων, ἀγαλμάτων δὲ πλήθει ὑπεράνω
5 ἐστῶτων θαυμαστικῶς ὡς ὑπογράφεται.

Ταύτης δὲ τῆς ἀγορᾶς οὐ πολλῷ ἄποθεν τὰ βασιλέως οἰκία ἔστι, καὶ νέα μὲν τὰ βασιλεία σχεδόν τι πάντα, Ἰουστινιανῷ δὲ, ἥπερ μοι εἴρηται, δεδημιούργηται βασιλεῖ, φράσαι δὲ αὐτὰ λόγῳ ἀμήχανά ἐστιν, ἀλλ' ἀποχρήσει μὲν τοὺς γενησομέ- P 24
10 νους εἰδέναι ὅτι δὴ ἅπαντα τούτου δὴ ἔργον τοῦ βασιλέως γυ-
χάνει ὄντα. ὥσπερ δὲ φασι, τὸν λέοντα ἔξ ὄνυχος ἴσμεν, καὶ
τούτων δὴ οὕτω τῶν βασιλείων δύναμιν ἐκ τοῦ προτεμηνίσμα-
τος οἱ τάδε ἀναλεγόμενοι εἰσονται. τοιοῦτον δὲ τὸ προτεμέ-
νισμά ἐστιν ὃ καλοῦσι Χαλκῆν. ὄρθιοι οἱ τοῖχοι οὐρανομή-
15 κεις ἐν τετραγώνῳ ἐστῶσι τέσσαρες, τὰ μὲν ἄλλα ἰσοστάσιοι
ἀλλήλοις ὄντες, μήκει δὲ ἄμφω, ὃ τε πρὸς μεσημβρίαν τετραμμέ-
νος καὶ βορρᾶν ἄνεμον, τῶν ἐτέρων οὐ παρὰ πολὺ ἀποδόντες.
προβέβληται δὲ τις ἀμφὶ τὴν γωνίαν αὐτῶν ἐκάστου λίθων εὖ
μᾶλα ἐργασμένων ἀνάστασις, τῷ τοίχῳ μέχρι ἐς τὴν ὑπερβολὴν
20 ἔξ ἐδάφους συναναβαίνουσα, τετράπλευρος μὲν, ἐνημμένη δὲ κατὰ V 408
τὴν μίαν τῷ τοίχῳ πλευρὰν, οὐ διακόπτουσα τοῦ χωρίου τὸ κάλ- B
λος, ἀλλὰ τι καὶ κόσμου αὐτῷ ἐντιθεῖσα τῇ τοῦ ἐμφεροῦς ἁρμο-
νίᾳ. ὑπερῴηται δὲ αὐτῶν ἀψίδες ὀκτώ, τέσσαρες μὲν ἀνέχου-
σαι τὸν ἐν μέσῳ τοῦ παντὸς ὄροφον ἐν σφαιροειδεῖ μεταρσίῳ ἐπι-
25 κυρτούμενον, αἱ δὲ δὴ ἄλλαι δύο μὲν πρὸς νότον, δύο δὲ πρὸς
βορρᾶν ἄνεμον τῷ γειτνιῶντι ἐναπεριδόμεναι τοίχῳ, τὸ μεταξὺ

versus terrarum orbis, meo quidem iudicio maximae. Testudineatam efficiunt porticum: cuius pars superior marmore columnis concolori tota nitet, ac magno superstantium statuarum numero mirum in modum distincta est.

Non procul ab eo foro est regia, quam Iustinianus Aug. de nova, ut dixi, fere totam extruxit. Cum autem nulla describi queat oratione, satis erit scire posteros illam, quantacunque est, opus esse principis nostri. Ac sicut, quod trito fertur adagio, ex ungue leonem novimus, ita quae sit huius palatii excellentia lectores mei conicient ex vestibulo, cui nomen Chalce. Stant ad perpendicularum praealti parietes quatuor, forma quadrangulari: caetera inter se aequales, longitudine solum inferiores paulo sunt reliquis duo illi, qui ad meridiem et boream spectant. Unumquemque angulum protegit pila ex lapidibus affabre elaboratis, a solo ad culmen usque pariter cum pariete surgens. Quadrata est, unoque latere ita cohaeret parieti, ut non tollat concinnitatem, sed potius augeat aptissima parilitate. Arcus octo supereminet: quatuor fastigium sustinent, sublimi rotunditate curvatum in medio totius operis: quod ad caeteros attinet, duo a parte austri, totidem a septen-

τέγος ἐν θόλῳ ῥωρημένον ἐξαίρουσιν. ἐναβρύνεται δὲ ταῖς γρα-
φαῖς ἡ ὀροφὴ πάσα, οὐ τῷ κηρῷ ἐντακέντι τε καὶ διαχυθέντι ἐν-
ταῦθα παγείσα, ἀλλ' ἐναρμοσθεῖσα ψηφῖσι λεπταῖς τε καὶ χρώ-
μασιν ὠραῖσμέναις παντοδαπαῖς: αἱ δὲ τὰ τε ἄλλα ἅπαντα καὶ
ἀνθρώπους ἀπομιμοῦνται. ὅποια δὲ αὐτῶν τὰ γράμματα ἔστιν 5
C ἐγὼ δηλώσω. ἔφ' ἐκάτερα μὲν πόλεμός τέ ἐστι καὶ μάχη, καὶ
ἀλίσκονται πόλεις παμπληθεῖς πῇ μὲν Ἰταλίας, πῇ δὲ Λιβύης,
καὶ νικᾷ μὲν βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ὑπὸ στρατηγοῦντι Βελισαρίῳ,
ἐπάνεισι δὲ παρὰ τὸν βασιλέα, τὸ στράτευμα ἔχων ἀκραίφνης ὅλον
ὁ στρατηγός, καὶ δίδωσιν αὐτῷ λάφυρα βασιλεῖς τε καὶ βασιλείας, 10
καὶ πάντα τὰ ἐν ἀνθρώποις ἐξαίσια. κατὰ δὲ τὸ μέσον ἐστᾷσιν
ὃ τε βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλὶς Θεοδώρα, λοικοῦς ἄμφω γεγηθόσι
τε καὶ νικητήρια φορτάζουσιν ἐπὶ τε τῷ Βανδίλῳ καὶ Γότθῳ
βασιλεῦσι, δορυαλώτοις τε καὶ ἀγωγίμοις παρ' αὐτοὺς ἦκουσι.
περίεστηκε δὲ αὐτοὺς ἡ Ῥωμαίων βουλή σύγκλητος, φορτασταὶ 15
πάντες. τοῦτο γὰρ αἱ ψηφίδες δηλοῦσιν ἐπὶ τοῖς προσώποις ἱλα-
D ρὸν αὐτοῖς ἐπανθοῦσαι. γανροῦνται οὖν καὶ μειδιῶσι τῷ βασιλεῖ
νέμοντες ἐπὶ τῷ ὄγκῳ τῶν πεπραγμένων ἰσοθέους τιμᾶς. ἡμφία-
σται δὲ μαρμάρων εὐπρεπεῖα τὰ ἐντὸς ἅπαντα μέχρι ἐς τὰς ὑπερ-
άνω ψηφίδας, οὐχ ὅσα ἐπατέστηκε μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔδαφος 20
ἐφεξῆς ὅλον. τῶν δὲ μαρμάρων ἓνα μὲν λίθου Σπαρτιάτου ἔκει
σμαράγδῳ ἴσα, ἓνα δὲ πυρρὸς φλόγα μιμοῦνται· λευκὸν δὲ τῶν
πλειόνων τὸ εἶδος, οὐ λιτὸν μέντοι, ἀλλ' ὑποκυμαίνει κυναναγεῖ
ὑπογεγραμμένον μεταξὺ χρώματι. ταῦτα μὲν οὖν τῇδὲ πῇ ἔχει.

trione parieti proximo innixi, tectum intermedium attollunt opere testudineo. Tota camera picturis ridet, non ceris inustis illitisque compacta, sed apta tessellulis colorum omnium varietate nitentibus: quae cum aliarum rerum cuiusque generis, tum hominum imagines repraesentant: quatenam autem eae picturae sint, declarabo. Hinc et hinc bella, pugnae, quamplurimae captae urbes Italiae Africaeque. Vincit Iustinianus Aug. per legatum Belisarium. Hic ad imperatorem redux cum exercitu integro, exuvias ipsi offert, reges ac regna, et quidquid inter homines excellit. In medio stant imperator ac Theodora Augusta, ea uterque specie, ut summam laetitiam prae se ferant, et festo victoriam celebrent, captis suppliciterque accedentibus Vandalorum et Gothorum regibus insignem. Circumstant senatores, omnes festum agitantibus similes. Hoc enim exprimit vermiculatum emblema, in eorum vultibus renidens hilaritatis flore. Itaque gestiunt ac subrident, honores caelestibus pares imperatori ob rerum gestarum magnitudinem impertientes. Intus praeclare omnia incrustata sunt marmore ad tesseras usque in superiori parte compositas, non modo quaecunque humo surgunt, sed ipsum etiam pavimentum. Illorum autem marmorum quaedam Laconica smaragdum aequiparant; quaedam ignis flammam imitantur: pleraque candore nitent, non utique simplici: quippe cui color ceruleus undatim intercurrit. Haec hactenus.

α'. Ἐκ δὲ τῆς Προποντιδὸς ἐσπλέοντι ἐς τὰ πρὸς ἑὸ τῆς V 409
 πόλεως, βαλανεῖον ἐν ἀριστερᾷ ἐν δημοσίῳ ἐστίν. ὅπερ Ἀρχα- P 25
 διανὰ μὲν ἐπικαλεῖται, Κωνσταντινουπόλιν δὲ πηλὴν οὖσαν ἐπι-
 κοσμεῖ. αὐτὴν ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐδείματο, τῆς μὲν
 5 πόλεως προβεβλημένην, καὶ τοῖς μὲν ἐκείνῃ διατριβὴν ἔχουσιν ἐς
 περιπάτους αἰεὶ ἀνειμένην, ἐς δὲ τὸ ἐνορμίσασθαι τοῖς περιπλέονσι.
 ταύτην ἥλιος καταλάμπει μὲν ἀνίσχων τῇ αἴγλῃ, ἐκτρεπόμενος δὲ
 ἀμφὶ τὰ πρὸς ἐσπέραν ἐν ἐπιτηδείῳ ἐπισκιάζει. ταύτην ἡ θάλασσα
 περιρρεῖ ἀτρεμῆς ἐν ἡσυχίᾳ περιγεομένη τῷ ῥέειθρῳ, ποταμοῦ
 10 τρόπον ἐκ πόντου ἰοῦσα· ὥστε καὶ προσδιαλέγονται τοῖς πλέουσιν B
 οἱ τοὺς περιπάτους ποιούμενοι. ἡ γὰρ θάλασσα κατατείνουσα
 μὲν ἐς ἄβυσσον μέχρι ἐς τῆς αὐτῆς τὴν κορητῖδα πλώμιος ἐνταῦθα
 ταῖς ναυσὶ γίνεται, τῆς δὲ γαλήνης τῷ ὑπερβάλλοντι τοὺς ἐκατέ-
 ρωθ' ὄντας ἐπιμίγνυσιν ἐς τοὺς διαλόγους ἀλλήλοις. τὰ μὲν οὖν
 15 κατὰ τῆς θάλασσης τὸ γειτόνημα τῇ αὐτῇ τῇδὲ πη ἔχει, καλλω-
 πιζομένη μὲν τῇ ἐς αὐτὴν ὄψει, περιπνεομένη δὲ ἀπαιαῖς οὖσαις
 ταῖς ἀπ' αὐτῆς αὔραις. καὶ κίωνων δὲ καὶ μαρμάρων κάλλει
 ὑπερφνεί τὰ τε αὐτῆς ἐδάφη καὶ τὰ ὑπερθεν καλύπτεται πάντα·
 ὣν ἡ αἴγλη ὑπεράγαν λευκὴ τίς ἐστι, ταῖς τοῦ ἡλίου ἀγχαῖς ἐπι-
 20 εὐκῶς ἀπαστράπτουσα. καὶ μὴν καὶ εἰκόνες κοσμοῦσιν αὐτὴν C
 παμπληθεῖς, αἱ μὲν χαλκαῖ, αἱ δὲ τῷ λίθῳ ἐπιξυσθεῖσαι, θέαμα H 14
 λόγου πολλοῦ ἄξιον. εἰκάσαις ἂν ἡ Φειδίου τοῦ Ἀθηναίου ἢ τοῦ
 Σικωνίου Λυσίππου ἔργον ἢ Πραξιτέλους αὐτὰς γεγονέναι. ἐν-
 ταῦθα καὶ Θεοδώρα ἡ βασιλὶς ἐπὶ κίονος ἔστηκε· τοῦτο γὰρ ἀνα-
 25 τέθεικεν ἡ πόλις αὐτῇ ὑπὲρ τῆς αὐτῆς χαριστήριον. καὶ ἡ μὲν

11. Qui ex Propontide ad urbis latus orientale navigio vehitur, a sini-
 stra thermas habet Arcadianas, Constantinopoleos, caeteroque tantae, orna-
 mentum. Hic atrium imperator noster urbi praestruxit, quod et ambulacrum
 est ibi degentium, et navigantium statio. Id sol oriens luce collustrat; deinde
 ad occasum declinans, commodè inumbratum relinquit. Ipsum etiam circum-
 luit mare, allabens placide, et fluminis rita ex ponto veniens; ita ut qui illic
 deambulant, cum navigantibus sermocinetur. Etenim mare, cum ad ipsam
 usque crepidinem atrii profundissimum sit, naves ibi patitur, et summa eius
 tranquillitas utrobique positos colloquio miscet. Eiusmodi est vicinia maris
 circa hoc atrium, laetum illo prospectu, et a ventis inde leniter spirantibus
 circumflatum. Solum ac superiora omnia eximio intacta sunt decore colu-
 mnarum et marmorum; quorum splendor incredibiliter candet, solaribus ra-
 diis mirifice fulgurans. Simulacris compluribus ornatum est: quorum alia
 ex aere fusa, alia e saxo scalpta egregium spectaculum praebent: a Phidia
 Atheniensi, vel Lysippo Sicyonio, aut Praxitele facta diceret. Ibidem Theo-
 dora Aug. columnae superstat. Hoc enim grati animi monumentum ei civi-
 tas posuit extructi ergo ab ipsa atrii. Formosa quidem effigies; non tamen

εἰκὼν εὐπρόσωπος, ἀλλὰ τῆς βασιλίδος τὸ κάλλος ἐλάσσωσιν, ἐπεὶ αὐτῆς τὴν εὐπρέπειαν λόγῳ τε φράσαι καὶ ἰνδάλματι ἀπομιμῆσθαι ἀνθρώπῳ γε ὄντι παντάπασιν ἀμήχανα ἦν· ἀλουργὸς δὲ
 D ὁ κίων καὶ πρὸ τοῦ ἐκτυπώματος δτι δὴ βασιλίδα φέρει διαφανῶς ἐνδεικνύμενος. 5

Ὅπερ δὲ ὕδατος εὐπορίας πέρι ἐνταῦθα διαπεπνῶνται τῇ βασιλεῖ τούτῳ ἀντίκα δηλώσω. Θέρους ὥρα ἡ βασιλὶς πόλιν ὕδατος ὑπεσπάνιζεν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον, καίπερ ἐς τοὺς ἄλλους καιροὺς διαρκὲς ἔχουσα. τοῦ γὰρ καιροῦ τηνικάδε ἀχμονὸς ἔχοντος ἑλασσόνως ἢ κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας αἱ πηγαὶ τὸ ὕδωρ ἀπο-
 10 βλυστάνουσαι καταδεεστέραν παρείχοντο τὴν ὀχεταγωγίαν τῇ πόλει. διὸ δὴ ὁ βασιλεὺς ἐπενόει τοιαῦτα. κατὰ τὴν βασιλείῳ στοᾶν, ἵνα δὴ τὰς δίκας παρασκευάζονται οἱ τε ῥήτορες καὶ εἰσαγωγεῖς καὶ εἴ τινες ἄλλοι τοῦ ἔργου τούτου ἐπιμελοῦνται, ἀλλή τῆς
 P 26 ἐστὶν ὑπερμεγέθης, περιμήκης μὲν καὶ εὖρους ἱκανῶς ἔχουσα, ἐν 15 τετραπλεύρῳ δὲ περιστυλὸς οὖσα, οὐκ ἐπὶ γεώδους ἐδάφους τοῖς αὐτὴν δειμαμένοις, ἀλλ' ἐπὶ πέτρας πεποιημένη. στοαὶ δὲ αὐτὴν τὴν ἀλλήν περιβάλλουσι τέσσαρες, κατὰ πλευρὰν ἐκάστην ἐστῶσαι. τούτων τε οὖν τῶν στοῶν μίαν, ἥπερ αὐτῆς τέτραπται πρὸς ἄνεμον νότον, ἐς βάθους μέγα τι χρῆμα κατορύξας Ἰουστινιανὸς 20 βασιλεὺς, ἀποβαλλομένοις τῇ περιουσίᾳ κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας τοῖς ὕδασι ἐς θέρος ἐν ἐπιτηδείῳ θησαυρὸν ἔθετο. δεχόμενα γὰρ τὰ ἔλωτρα τάδε τοῦ ὀχετοῦ τὴν ἐπιρροὴν ὑπερβλύζοντας στενοχωρουμένους μὲν τοῖς ὕδασι τότε χαρίζεται χώραν, ποθεινῶν δὲ
 B αὐτῶν γινομένων ἐπὶ καιροῦ τοῖς δεομένοις παρέχεται πόρον. 25

17. αὐτὴν] Vulgo αὐτὴν.

aequat Augustae formam: quippe quam nec oratione ulla nec simulacro ars humana valeat repraesentare. Est columna purpurea, ac prius quam imago ipsa manifeste significat impositam sibi esse Augustam.

Quid vero ut aqua dulci urbs abundaret, idem fecerit imperator, mox edam. Aestate regia civitas aquae penuria plerumque laborabat, quamvis reliquo anno haberet affatim. Tunc enim torrente aestu, fontes minus benigni quam caeteris tempestatibus, in urbem tenuius corrivabantur. Quare haec imperator excogitavit. Ad porticum regiam, ubi lites instruunt causidici, institutores, ac si qui alii rerum eiusmodi curam suscipiunt, atrium est longitudine latitudineque amplissimum, et columnarum ordine quadrato cinctum, neque in molli solo positum, at super saxo. Illud ambiunt porticus quatuor, appositae cuique lateri. Harum porticum unam, quae anstro obversa est, altissime fodi iussit Iustinianus Aug. et aquas, aliis anni temporibus ob nimiam copiam refusas, illic in aestatem commode asservari. Ad hoc enim comparatae cisternae illae, ut quod effluit ex aquaeductu restagnanti recipiant, aquis iniquo spatio exclusis tunc locum praebent, et cum ii latentes

οὕτω μὲν μὴ προσδεῖν Βυζαντίοις ποτίμων ὑδάτων Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς διεπραξάτο.

Καὶ βασιλεία δὲ ἀλλαχόθι δεδημιώργηκεν αὐτὸς καινουργή-
 σας ἔν τε τῷ Ἡραίῳ, ὃ νῦν Ἱερεῖον ὀνομάζουσιν, καὶ Ἰουκουνδια-
 5 ναῖς καλουμένας· ὧν δὴ οὕτε τὸ μεγαλοπρεπὲς σὺν τῷ ἐς τέχνην
 ἡκριβωμένῳ, οὕτε τὸν ὄγκον ἂν σὺν τῷ εὐπρεπεῖ λόγῳ φράσαι
 ποτὲ ἰκανῶς ἔχοιμι. ἀλλ' ἀποχρήσει ταῦτα εἰπεῖν βασιλείᾳ τε
 εἶναι καὶ πρὸς Ἰουστινιανοῦ γεγονέναι παρόντος τε καὶ ἐπιτεχνω-
 μένου, καὶ αὐθενδὸς ἀπεριόπτου, ὅτι μὴ χρημάτων, καθισταμένον. V 410
 10 ταῦτα γὰρ οὐχ οἷόν τέ ἐστι καὶ λόγῳ κρατεῖν. ἐνταῦθα δὲ καὶ
 λιμένων σκέπας ἀποτετόρνενται ὡς πρότερον ὄν. ἀκτὴν γὰρ εὐ-
 ρὴν ἐκατέρωθι τοῖς τε ἀνέμοις καὶ ταραχῇ τοῦ ῥοδίου ἀποκειμέ- C
 νην, σωτήριον εἶναι τοῖς πλέουσι κατεστήσατο ὁδε. τὰς κιβω-
 τοὺς καλουμένας ἀναρτήμας τε καὶ παμμεγέθεις πεπονημένους,
 15 ἀμφοτέρωθεν τε αὐτὰς τῆς ἡϊόνος ἐπιπλεῖστον ἑγκαρσίας ἀπορρι-
 ψάμενος, αἰεὶ τε τῶν πρότερον καθύπερθεν ἐτέρων ἐν τάξει ἐπι-
 βολὴν ἐντιθέμενος, τοίχους πελαγίους ἀπεναντίους ἀλλήλων ἀνέ-
 στησε δύο ἐκ τῶν τῆς ἀβύσσου κρηλίδων μέχρι ἐς τὸ ὕδωρ, ὧν
 δὴ αἱ νέες ἐναπεριεῖδόμεναι πλέουσι. πέτρας τε τὸ λοιπὸν ἀπο-
 20 τόμους ταύτῃ ἐμβέβληται. ὧν δὴ πρὸς τοῦ ῥοδίου ἀρασσομένων,
 ἀποκρουομένων τε τὴν τοῦ κλυδωνίου ἐπίθεσιν, καὶ ἀνέμου χει-
 μῶνος ὥρᾳ καταβάντος σκληροῦ, διαμένει τὰ ἐντὸς ἡσυχῇ ἅπαντα
 τῶν τοίχων, μεταξὺ μιᾶς ἀπολελειμμένης ἐπὶ τὸν λιμένα τοῖς D
 πλοίοις εἰσόδου. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἱερὰ τεμένη πεπολῆται, ἥπερ
 25 μοι ἔμπροσθεν δεδιήγηται, καὶ στοάς τε καὶ ἀγορὰς καὶ λουτρῶ-

4. Addidi Ἱερεῖον. Conf. p. 12 b.

5. οὕτε — οὕτε] Legebatur

οὕδὲ — οὕδὲ.

12. ἀμφοτέρωθεν] ἐκατέρωθεν CH.

16. ἐπι-

βολὴν] ἐπερβολὴν CH.

expetuntur, ipsos opportune suppeditant indigentibus. Ita Iustinianus Aug. Byzantiis dulcem aquam providit.

Idem alibi nova palatia construxit, nempe in Heraeo, ut hodie vocant, et in Iucundianis: quorum ego nec splendorem cum arte singulari coniunctum, nec magnitudinem concinnam exequar unquam pro dignitate. Satis habeo dicere, ea esse palatia a Iustiniano condita praesente et adiiciente solertiam, nec spernente quidquam, nisi impensas; quarum summa comprehendendi animo nequit. Novum portum ibidem fecit ac munit. Nam litus utrinque ventis fluctibusque iratis patere animadvertens, ipsum navigantibus salutare hoc modo reddidit. Cum arcas, quas appellant, fecisset innumeras, et quidem maximas, hinc atque illinc ex litore transversas longe, in altum iecit, aliisque super alias continenter aggestis, maritimas moles inter se oppositas excitavit geminas, ex imo gurgite ad undas usque superiores, quibus sustentatae naves aguntur: dein saxa abrupta imposuit; quae fluctibus tunc, vim eorum repellunt: hieme, cum furunt venti, intra illos parietes tranquilla

νας ἐν δημοσίῳ καὶ τὰ ἄλλα σχεδὸν τι πάντα· ὥστε δὴ ταῦτα τῶν ἐν τῇ πόλει βασιλείων ἑλασσοῦσθαι μὴδέν. καὶ λιμένα δὲ ἄλλον ἐτεκτήνητο ἐν τῇ ἀντιπέρᾳ ἡπείρῳ, ἐν τοῖς Εὐτρόπιου ἐπωνύμοις, τοῦ Ἡραίου τοῦδε οὐ πολλῶ ἄποθεν, κατὰ ταῦτ' αἰγασμένον τοῖς ἄλλοις, ὥνπερ ἐπεμνήσθην ἄρτίως. 5

Τὰ μὲν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ δεδημιουργημένα ἐν πόλει τῇ βασιλίδι, ὥς διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν, ταύτῃ πη ἔχει. ὃ δὲ μόνον ἡμῖν ἐνταῦθα δὴ ἀπολλέλειπται αὐτίκα δηλώσω. τῇδε τοῦ βασι-
 P 27 λῆως τὰ διαιτητήρια ἔχοντος, διὰ μέγεθος τῆς βασιλείας, ἐκ πά-
 σης γῆς ὅμιλος ἀνθρώπων τῇ πόλει πυντοδαπὸς ἐπεσέρεχεται. 10
 παραγίνεται δὲ αὐτῶν ἕκαστος ἢ πράξει τινὲ ποδηγούμενος ἢ ἐλ-
 πίδι ἢ τύχῃ, πολλοὶ δὲ τινες, οἷς δὴ τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν οὐκ ἐν
 καλῷ κεῖται, βασιλέως δεησόμενοι, τῇ πόλει ἔνδημοι γίνονται διὰ
 βίαν τινὰ ἢ πιέζουσιν ἢ ἐγκειμένην ἢ μέλλουσιν. ὅσπερ συμ-
 βαίνει πρὸς τῇ ἄλλῃ ἀμχανίᾳ καὶ οἰκίᾳ ὑποσπανῆσαι, οὐχ οἷοις 15
 τε οὔσι τὴν ὑπὲρ τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς προέσθαι μίσθωσιν.
 ταύτην δὲ αὐτοῖς βασιλεὺς τε Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ βασίλισ Θεοδώρα
 τὴν ἀπορίαν διέλυσαν. τῆς γὰρ θαλάσσης ὥς ἀγχοτάτω, ἵνα δὴ
 Στάδιον ὁ χώρος καλεῖται (ἀγῶσι γὰρ, οἶμαι, τὸ παλαιὸν ἀπείτῳ
 τισι) ξενῶνας ὑπερμεγέθεις ἐδείμαντο, τοῖς τὰ τοιαῦτα τυλαιπω- 20
 ροῦμένοις ἐπὶ καιροῦ γενήσομένους καταλυτήρια.

sunt omnia, uno in portum relicto navibus aditu. Ibi templa, quae supra recensui, porticus, fora, balneas publicas, ac caetera fere omnia aedificavit, ita ut palatiis urbis nihil concedant. In adversae continentis loco, qui ab Eutropio nomen habet, non procul ab Heraeo, portum alterum fecit, aliis, quorum modo memini, similem.

Haec sunt, ut quam brevissime dicam, Iustiniani Aug. in urbe principe aedificia. Quod unum superest, modo edisseram. Quoniam hic habitat imperator, ob imperii magnitudinem ex toto orbe multitudo hominum cuiusque generis in urbem confluit: ac venit eorum quisque vel negotio, vel spe, vel fortuna ductus. Multi, quorum res domi male habent, ut imperatori supplicent, in urbe degunt invit, quod ipsos calamitas vel implicitos teneat, vel urgeat, vel sequatur. His tecti inopia ad reliquam egestatem accedit, non habentibus quod pro commoratione in urbe solvant. Qua illos penuria levarunt Iustinianus imp. ac Theodora Aug. Nam propter mare, eo in loco, qui stadium, ut equidem censeo, idcirco dicitur, quia ludis ac certaminibus olim destinatus erat, xenodochia amplissima aedificavit, ubi commode hospitarentur qui eo inopiae redacti essent.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΛΟΓΟΣ Β'.

PROCOPII CAESARIENSIS

DE AEDIFICIIS DN. IUSTINIANI

LIBER II.

Ὅσα μὲν δὴ ἐπὶ τε Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἐκείνη προ- P 28
αστείων ἱερὰ τεμένη βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς νέα ἰδρύσατο, καὶ ὅσα H 15
καταπεπονηκότα διὰ χρόνον μῆκος ἀνεωώσατο, τὰ τε ἄλλα οἰκο-
δομήματα, ὅσα δὴ ἐνταῦθα πεποίηται, ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ P 29
5 δεδήλωται. τὸ δὲ λοιπὸν ἐπὶ τὰ ἐρύματα ἡμῖν ἴτεον, ὅσπερ τὰς
ἐσχατίας περιέβαλε Ῥωμαίων τῆς γῆς. ἔνθα δὴ καὶ ταλαιπω-
ρεῖσθαι τῷ λόγῳ τὰ μάλιστα ἐπ'ἀνάγκης ἂν εἶη καὶ τὰ ἀμήχανα
διαπονεῖσθαι. οὐ γὰρ τὰς πυραμίδας ἀφηγησόμεθα, τοῦτο δὴ
τῶν ἐν Αἰγύπτῳ βεβασιλευκότων τὸ διαθρυλούμενον ἐπιτήδευμα,
10 ἐς χάριν ἀποκεκριμένον ἀνόνητον, ἀλλὰ τὰ ὀχυρώματα σύμπαντα,
οἷς ὁ βασιλεὺς οὗτος τὴν βασιλείαν ἐσώσατο, τειχισμένός τε αὐ-
τὸν καὶ ἀμήχανον τοῖς βυρβάροις καταστησάμενος τὴν ἐς Ῥω-

9. διαθρυλούμενον] Vulgo διαθρυλλούμενον.

Nova templa, quae Constantinopoli et in suburbis Iustinianus Aug.
condidit, ac vetera, quae aevo debilitata restituit, caeteraque ipsius in ea-
dem urbe aedificia, superiori libro complexi sumus. Iam ad munitiones, qui-
bus imperii Rom. limites circumdedit, traducamus orationem: quam hic ma-
xime laborare, et rem sane arduam moliri necesse est. Neque enim pyrami-
das, decantatum illud opus, in quo regum Aegypti industria ad inutilem gra-
tiam recidit, sed arcses munimentaue omnia describemus; quibus princeps
hic noster servavit imperium, sic ipsum vallans, ut barbarorum in Romanos

Procopius III.

μαίους επιβουλήν. ἔκ δὲ ὁρίων τῶν Μηδικῶν ἄρξασθαι οὐ μοι ἀπὸ τρόπου ἔδοξεν εἶναι.

- B** Ἐπειδὴ Μηδοὶ ἀνεχώρησαν ἐκ Ῥωμαίων τῆς γῆς, πόλιν αὐτοῖς Ἀμίδα^ν ἀποδόμενοι, ἥπερ ἐν λόγοις τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδῆλωται, βασιλεὺς μὲν Ἀναστάσιος ἀγχιιστὰ πη τῶν Περσικῶν 5 ὅρων κώμην ἄδοξόν τινα τὰ πρότερα οὖσαι, Δάρας ὄνομα, τείχει περιβαλεῖν διὰ σπουδῆς ἔσχε, πόλιν τε αὐτὴν ἐπιτελίσματα ἰσομένην τοῖς πολεμοῖς ἐργάσασθαι. ἐν δὲ ταῖς σπονδαῖς ἀπειρημένον, ὥσπερ ποτὲ βασιλεὺς Θεοδοσίος ἔθετο πρὸς τὸ Περσῶν γένος, μηδετέρους ἐν χωρίῳ οἰκίῳ ἐν γειτόνων πον τοῖς τῶν ἐτέρων ὁρίοις 10 κειμένῳ δούρωμα νεώτερόν τι ἐπιτεχνῶσθαι, προτεινόμενοι Πέρσαι τὰς ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ ξυνθήκας ἐμπόδιοι τῷ ἔργῳ σπουδῇ τῇ πάσῃ
- C** ἐγίνοντο, καίπερ Οὐννικοῦ πολέμου πιεζόμενοι τῇ ἀσχολίᾳ. Ῥωμαῖοι δὲ αὐτοὺς ἀπαρυσκένους διὰ ταῦτα ὀρῶντες ὀξύτερον τῆς οἰκοδομίας ἀντελαμβάνοντο, προτερῆσαι διὰ σπουδῆς ἔχοντες πρὶν 15 οἱ πολέμοι τὴν πρὸς Οὐννους ἀγώνισιν διαλύσαντες ἐπὶ σφῶς
- V 412** ἴωσιν. ὑποψία οὖν τῇ ἐκ τῶν πολέμων περιφροβοὶ ὄντες καὶ καραδοκοῦντες αἰετὰς ἐφόδους, οὐκ ἐς τὸ ἀκριβὲς τὴν οἰκοδομίαν ἐξῆγον, τοῦ τάχους αὐτοῖς τῷ ὑπερβάλλοντι τῆς σπουδῆς παραιρουμένον τὴν ἐς τὸ ἔργον ἀσφάλειαν. τῷ γάρ συντόμῳ τό γε 20 ἀσφαλὲς οὐδαμῇ εἴωθε ξυνοικίεσθαι, οὐδὲ τῷ ὀξεῖ τὸ ἀκριβὲς φιλεῖ ἔπεσθαι. οὕτω τοίνυν ἐπισπερχῶς ἀπειργάσαντο τὴν τοῦ
- D** περιβόλου ἀνάστασιν οὐκ ἀνανταγώνιστον τοῖς πολεμοῖς πεποιημένοι, ἀλλ' ὅσον αὐτῷ ἀναγκαῖον ἔψος ἐνθέμενοι, οὐ μὲν οὐδὲ αὐτοὺς ἐμβεβλημένοι ἐν ἐπιτηδείῳ τοὺς λίθους, ἣ αὐτῶν ἐν δέοντι εἰργα- 25

consilia conatusque everterit. Iam si a finibus Persicis ordiar, me haud inepte facturum puto.

Postquam Medi, restituta Romanis Amida, ex eorum finibus excessere, prout a me in libris, quos de bellis conscripsi, narratum est, Anastasius Aug. Daram, vicum ignobilem ad limitem Persicum, moenibus cingere, atque urbem facere satagit, unde hostibus faceretur negotium. At quoniam instrumento pacis, quam olim cum Persis pepigerat imp. Theodosius, sancitum fuerat, ut neutra natio in suo solo prope alterius fines novam ullam munitionem extrueret; pacis conventa obiciebant Persae, et omni studio opus impediabant, quamvis ipsi bello essent Hunnico impediti. Romani vero, quo minus paratos videbant, hoc acrius urgebant aedificationem, et maturabant prius absolvere, quam hostes, composito bello Hunnico, adessent. Ergo oblata inde suspitione et assiduo hostilis irruptionis metu turbati, haud satis accurate aedificarunt: cum nimium praeceps ac vehemens opera ne validum fieret opus obstaret. Neque enim firmitas cum celeritate compendia quaerente habitare solet, nec laborem subitarium exacta ratio comitatur. Sic igitur festinando muros excitant, hostibus minime inexpugnabiles, vix alto quantulum satis esset. Lapides aptis cubilibus non disposuerant, non bene

σμένοι τὴν σύνθεσιν, ἢ τῷ τέλματι τῆς τιάνου κατὰ λόγον ἐναρ-
μοσάμενοι. χφόνου οὖν ὄλγον (χίοσι τε γὰρ καὶ ἡλίον θέρμη τῷ
τῆς οἰκοδομίας σφαλερῶ ἀντέχειν οἱ πύργοι ὥς ἡκιστα εἶχον) διερ-
ρωγέται αὐτῶν τοῖς πλείστοις ξυνέβη. οὕτω μὲν τὰ πρότερα ἐν
5 πόλει Δάρας τὰ τεῖχη ἀνέστη.

Ἐννοια δὲ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ γέγονεν ὥς οὐ περιόφονται
Πέρσαι ὅσα γε δύναται τοῦτο δὴ τὸ κατ' αὐτῶν ἐπιτελίσματα Ῥω-
μαίοις ἐστάναι, ἀλλὰ πανοικεσία μὲν προσβαλοῦσι, τέχνας δὲ κι-
νήσουσι πάσας ἐξ ἀντιπάλου τειχομαχῆσειν τῆς πόλεως, καὶ ὁμιλος
10 μὲν αὐτοῖς ἐλεφάντων ἔμπεται, οἴσουσι δὲ ξυλλήνους ἐπὶ τῶν ὤμων P 30
οἱ ἐλέφαντες πύργους, οἷς ὑποκείμενοι ἀντὶ θεμελίων ἐστήξουσιν,
καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον ἐν ἐπιτηδείῳ τοῖς πολέμοις περικυγόμενοι,
καὶ φέροντες τεῖχος γνώμη τῶν κεκτημένων ὅπη παρατύχοι ἐπό-
μενον· ἐπεμβαίνοντες δὲ οἱ πολέμιοι βαλοῦσι μὲν κατὰ κορυφὴν
15 τοῦς ἔνδον Ῥωμαίους, ἐκ δὲ ὑπερδεξίων ἐπιθήσονται, ἀλλὰ καὶ
λόφους χειροποιήτους ἐπαναστήσουσι, καὶ μηχανὰς τὰς ἐλεπόλεις
ἐπάξονται πάσας. ἦν δὲ τι τῇ πόλει Δάρας ἀξύνμορον ἐπιγένη-
ται, πάσης μὲν προβεβλημένη τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἀντιτεταγμένη
δὲ τῇ πολέμῳ διαφανῶς, οὐκ ἄχρι τοῦδε ἡμῖν κίεσται τὸ κακὸν,
20 ἀλλ' ἡ πολιτεία κατασεισθήσεται ἐκ τοῦ ἐπιπλείστον. ἐβοῦλετο B
δὲ διὰ ταῦτα ὁχρόρωμα τῷ χωρίῳ περιβαλεῖν ἐπαξίως τῆς χρείας.

Πρῶτα μὲν οὖν τὸ τεῖχος (κολοβόν τε γὰρ ἦν κομιδῇ, ἥπερ
μοι εἶρηται, καὶ τοῖς ἐπιούσι διὰ ταῦτα ἐπιμαχούτατον) ἀπρόσοδόν
τε καὶ ἄμαχον ὅλως τοῖς πολέμοις ἐσκενῶσατο εἶναι. τὰς μὲν γὰρ

struxerant, non iusto modo immissa calce coagmentarant. Quocirca turres plurimae, cum nec nivibus nec solis fervoribus obsistere possent ob fabricae infirmitatem brevi tempore fecere vitium. Sic prima Darae moenia constructa fuerant.

At imperator Iustinianus haec secum consideravit, quidvis acturos Persas ut sibi infestum opus Romanis everterent; irrupturos cum omnibus copiis, nullamque artem non adhibitueros ad oppugnandam ex aequo urbem: catervam ducturos elephantum, qui turres ligneas humeris impositas ferrent, atque illis, tanquam fundamenta, suppositi starent, et, quod gravius foret, acite ab hostibus circumducti, murum, quo onusti incederent, pro arbitrio dominorum, quovis appellerent: hostes, his consensens, in Romanos intra urbem positos a vertice missuros tela, atque ex edito institutos: praeterea structuros aggeres, omnesque admoturos helepoles machinas: tum si quid sinistri pateretur Dara, totius Romani imperii propugnaculum hostili solo oppositum, eo nos damno haud defuncturos; sed fore ut resp. late quateretur. His de causis, pro rei merito ac momento munire locum constituit.

Ac primum quidem, cum, ut dixi, moenia valde mutila essent, proindeque expugnatu facillima invadentibus, tantum studii operaeque adhibuit, ut illa hostis nec subire nec perrumpere valeat. Etenim veteres pinnae con-

ἐπάλξεις πρότερον οὐσας λίθων ἐνθήκη συναγαγὼν ἀπέσφιγξεν ἐν στενῷ μάλιστα, ἔχρη αὐταῖς μόνα ἐς θυρίδων ἀπολιπὼν σχῆμα. τοσοῦτον δὲ αὐτῶν συγκεχωρηκὼς ἀνεφάνει, ὅσον δὴ καὶ χεῖρα διεῖναι, καὶ τῶν τοξευμάτων ἐξόδους ἐπὶ τοὺς ἐνοχλοῦντας ἐνθὺνδε C λελεῖσθαι. ὑπερθεῖν δὲ αὐτῶν ὕψος τῷ περιβόλῳ ἐπετεχνήσατο 5 ἐς τριάκοντα μάλιστα πόδας, οὐχ ὅλον ἐνθήμενος τὸ πάχος τῷ τείχει, ὥς μὴ τῶν θεμελίων τῇ τῶν ἐγκειμένων περιουσίᾳ βαρυνόμενων ἀνήμεστόν τι τῷ ἔργῳ ξυμβαίη, ἀλλὰ τὸν ἐκείνη ἀέρα λίθων περιβολῇ περιελίξας, στοῦν τε ἐν κύκλῳ τοῦ περιβόλου περιδρο- μὸν ἐργασάμενος, ὑπὲρ τε τὴν στοῦν τὰς ἐπάλξεις ἐπιβαλὼν, ὥστε 10 διώροφον μὲν πανταχόσε τὸ τεῖχος εἶναι, κατὰ δὲ τοὺς πύργους καὶ τρεῖς γεγενέαι χώρας τῶν τε ἀμυνομένων τοῦ περιβόλου καὶ τὰς ἐπ' αὐτὸν ἀποκρονομένων ἐφόδους. κατὰ μέσους γὰρ ᾧ τὸς πύργους σφαιρικὸν σχῆμα ἐνθήμενος αὐθις ἐνταῦθα ἐντέθεικεν ἐπάλξεις ἐτέρας, τριώροφον ταύτῃ τὸ τεῖχος ἀπεργασάμενος. 15

D Ἐπειτα δὲ κατανενοηκὼς ὅτι δὴ καὶ τῶν πύργων διεφθάρθαι πολλοὺς, ἥπερ μοι εἴρηται, ξυνηνέχθη ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ, καθελεῖν μὲν αὐτοὺς ὥς ἥκιστα εἶχεν, ἐν γειτόνων ἀεὶ τῶν πολεμίων ὄντων καὶ καιροφυλακοῦντων τε καὶ διηλεκτὲς ἰχνευόντων εἴ ποτε τοῦ περιβόλου μοίρας ἀτειχίστου τινὸς ἐπιτυχεῖν οἷοι τε ᾧσιν· ἐπενόει 20 δὲ τάδε. τούτους μὲν τοὺς πύργους αὐτοῦ εἴασεν, ἔκτοσθεν δὲ αὐτῶν ἐκάστου οἰκοδομίαν τινὰ ἐτέραν ἐμπείρως ἐν τετραγώνῳ ἐδείματο, ἀσφαλείας τε καὶ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας εὖ ἔχουσιν, ταύτῃ τε τοὺς πεπονηκότας τῶν τοίχων ἐρύματι ἐτέρῳ ἐς τὸ ἀσφαλὲς ἐτειχίσατο. ἓνα δὲ αὐτῶν τὸν καλούμενον τῆς φρουρᾶς 25

traxit lapidibus inditis, adeoque arctavit, ut sola ipsis reliquerit vestigia ad modum fenestellarum, nec nisi tantum aperturae dederit, quantum sufficit exerendae manui, mittendisque inde telis in aggressores. Insuper adiecit muro pedum fere triginta altitudinem: at non continuavit crassitudinem integram; ne praegravatis nimio pondere fundamentis, dirum aliquid accideret operi: sed imminuentem aërem lapidea complexus fabrica, ac porticum molitus circa muros meabilem, huic pinnas imposuit. Quo fit ut moenia duplicem contignationem ubique habeant. In turribus vero tres sunt loci, unde propugnatores a muris hostiles impressiones repellant. Mediis enim turribus rotandum opus attexuit, aliasque fecit in eo pinnas, ita ut ibi murum triplici contignatione distinxerit.

Deinde cogitans turres multas brevi tempore, ut dixi, fecisse vitium, illas quidem non est ausus diruere: propterea quod hostes e propinquo semper imminebant occasione, et observabant partemne quamquam aliquando perviam offenderent: sed animo ita providit. His turribus in quo erant statu relictis, extra singulas aliud quoddam opus scitè praestruxit, quadrata forma, validum et accuratum. Parietes itidem ruinosos altero munimento firmavit. Unum autem,

ἐπικαιριώτατα καθελὼν ἀνικοδομήσατο· ἔκ τῷ ἀσφαλεῖ καὶ παν- V 413
ταχύθεν τοῦ περιβόλου τὸ ἐκ τῆς ἀσθενείας ἀφείλετο δέος. καὶ P 31
τῷ προτειχίσματι δὲ κατὰ λόγον διαρκὲς ὕψος ἐπισταμένως ἐντέ-
θεικεν. ἔκτισθεν δὲ αὐτοῦ τάφρον ὠρυξεν, οὐχ ἥπερ εἰώθασιν
5 ἄνθρωποι τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ἀλλ' ἐν χώρῳ τε ὀλίγῳ καὶ τρόπῳ
ἐτέρῳ· ὅτου δὲ δὴ ἔνεκα, ἐγὼ δηλώσω.

Τὰ μὲν ἄλλα τοῦ περιβόλου ἀπρόσβατα τοῖς τειχρμαχοῦσιν
ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ξυμβαίνει εἶναι, ὅτε οὐκ ἐφ' ὁμαλοῦ χωρίου
ἐστῶτα, οὐδὲ τοῖς ἐπιούσιν ἔχοντος πρὸς ἐπιβουλήν ἐπιτηδείως,
10 ἀλλὰ κατὰ τὸ ἄναντες ἐν τε σκληρῷ καὶ ὀρθίῳ κείμενον, ἔνθα οὐ-
τε διώρυχα οἷον τέ ἐστιν οὔτε προσβολὴν γενέσθαι τινά. ἥ δὲ αὖ- B
τοῦ πρὸς ἄνεμον νότον ἢ πλευρὰ τέτραπται, μαλθακὴ τε οὖσα καὶ
γῆώδης ἢ χώρα καὶ πρὸς διώρυχας εὐκολος ἄγαν, εὐέροdon ταύτῃ
ποιεῖ τὴν πόλιν. τάφρον οὖν ἐνταῦθα μηροειδῇ, εὐρους τε καὶ
15 βάρους ἱκανῶς ἔχουσαν ἐπὶ μακρῷ κατορύξας, ἐκύτερον αὐτῆς
τῷ προτειχίσματι τὸ πέρας ἐνήψεν, ὕδατος μὲν αὐτὴν διαρκῶς
ἐμπλησάμενος, ἄβατόν τε παντάπασιν τοῖς πολεμίοις κατασθησά-
μενος, ἐν μοίρᾳ δὲ αὐτῆς τῆς ἐντὸς προτειχίσμα θέμενος ἕτερον·
ὃ δὴ ἐφεστῶτες ἐν πολιορκίᾳ φρουροῦσι Ῥωμαῖοι, τοῦ τε περιβό- C
20 λου καὶ προτειχίσματος τοῦ ἐτέρου ἀφροντιστήσαντες, δπερ τοῦ
τείχους προβέβληται. ἐτήγγανε δὲ τοῦ τε τείχους καὶ τοῦ προτει-
χίσματος μεταξὺ κατὰ τὰς πύλας, αἱ καταντικρὺ τοῦ Ἀμμωδίου
χωρίου εἰσι, μέγα τι χρῆμα χώματος κείμενον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ οἱ
πολέμιοι λανθάνειν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον οἷοι τε ἦσαν, ἐπὶ τῇ πόλει
25 διώρυχας ἔνερθεν τοῦ περιβόλου ποιοῦμενοι. δπερ ἐνθὲνδε περὶ-

11. διώρυχα] Vulgo διώρυγα. Hoc mutavi, quam bis sequatur διώ-
ρυχας.

cui custodiae nomen erat, opportunissime demolitus, tuto ipsum refecit, et undique metum depulit, quem murorum infirmitas offerebat. Recte etiam murum exteriorum eduxit altius pro portione, eique fossam praeduxit, non solito. sed alio quodam modo, idque brevi in spatio: quod cur ita fecerit, declarabo.

Oppugnatoribus inaccessa est muri pars maxima: quippe non plano in loco, qui insidiis illorum faveat; sed in acclivi, duro atque arduo posita: ubi nec agi cuniculi, nec machinae appellique queunt. Ad latius australe, solum molle ac fossile et cuniculis accommodatissimum, aditum in urbem ea parte facilem praebet. Ergo fossam hic fecit, longo ambitu lunatam, iustaeque altitudinis ac latitudinis: utrumque eius extremum cum minori muro coniunxit: ipsam implevit aqua, ut hostibus omnino sit insuperabilis. Ceteriori quoque eiusdem margini alterum minorem murum apposuit; ubi Romanae custodiae obsidionis tempore excubias agunt, securae de moenibus deque altero minori muro, qui maiori praetentus est. Inter utrumque, ad portam, quae Ammodium spectat, magnus agger intererat: unde hostes in urbem

ἐλὼν καὶ περικαθήρας εὖ μάλα τὸν χώρον, ταύτῃ τοῖς πολεμίοις τὴν ἐς τὸ τεῖχος ἐπιβουλήν ἀνεχαίτισε.

- D** β'. Τὰ μὲν οὖν τοῦ ὀχυρώματος αὐτῷ τῇδὲ πῇ πεποιήται. καὶ ὕδατος δὲ εἰργάσατο ἔλντρα πῇ μὲν τοῦ περιβόλου καὶ τοῦ προτειχίσματος μεταξὺ, πῇ δὲ ἄγχιστα τοῦ νεῶ, ὃς Βαρθολομαίῳ 5 ἀποστόλῳ ἀνείται πρὸς δύνοντά που τὸν ἥλιον. ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς ἐκ προαστείου τῆς πόλεως διέχοντος αὐτῆς σημείοιν δυοῖν, ὃ δὴ Κόρδης ἐπικαλεῖται. ἐφ' ἑκάτερα δὲ αὐτοῦ σκοπέλω δύο ἀνέχετον ὑπεράγαν σκληρῶ. πρόβουσι δὲ μεταξὺ τῆς ἐκατέρου ὑπαιρείας ἄχρι ἐς τὴν πόλιν ὃ ποταμὸς οὗτος, παρὰ τοὺς πρόπο- 10 δους φερόμενος τῶν ὀρῶν, μάλιστα τε καὶ δι' αὐτὸ τοῖς πολεμίοις ἀτρεπτός τε καὶ ἀνέπαφος ὢν. οὐ γὰρ ἔχουσι βιάζεσθαι πως αὐτὸν ἐν ὑπέρῳ τῆς γῆς. ἐπισπῶνται δὲ αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν τρέπῳ τοιῷδε. ὀχετὸν μὲν ἐκ τοῦ περιβόλου πεποιήνται μέγαν, ὀβε- **P 32** λούς δὲ σιδηροῖς τὸ τοῦ ὀχετοῦ στόμα συγκροῖς τε καὶ ὡς παχυτά- 15 τοις καταλαβόντες, τοῖς μὲν ὀρεοῖς, τοῖς δὲ ἔγκαρσις, διεπράξαντο τῷ ὕδατι ἐς τὴν πόλιν ἐστιγνῆ εἶναι, οὐκ ἐπὶ πονηρῷ τοῦ ὀχυρώματος. οὕτω τοίνυν εἰς τὴν πόλιν εἰσὼν καὶ τὰ ἐκείνῃ ἔλντρα ἐμπλησάμενος, περιωρόμενός τε ὅποι ποτὲ δοκοῖ τοῖς τῇδε ἀνθρώποις, εἴτα ἐκβάλλει ἐς ἑτέραν τινὰ τῆς πόλεως χώραν, ἐμ- 20 φερούς αὐτῷ τῇ ἐς τὴν πόλιν εἰσαγωγῇ πεποιημένης τῆς ἐκβολῆς. περιωρόν τε τὰ ταύτῃ πεδία ἐς πολιορκίαν εὐπετῇ ἐποιεῖτο τὴν πόλιν. ἐνταῦθα γὰρ ἐνοστρατοπεδεύεσθαι τοῖς πολεμίοις τῇ τοῦ ὕδατος περιουσίᾳ οὐ χαλεπὸν ἦν. ὅπερ ἵνα μὴ γένηται λογισάμενος

7. ὁ Tolos. Vulgo δς. MALT.

suffosso muro clam suggredi poterant. Illo inde egesto, tam bene locum purgavit, ut fraudem hostilem a moenibus prohibuerit.

2. Sic Darum Iustinianus Aug. munit: aquarum vero receptacula tum inter muros maiorem et minorem, tum propter aedem extruxit Bartholomaeo Apostolo sacram, ad solem occidentem. Fluvius ex suburbano, quod Cordem vocant, duobus ab urbe milliariis dissito decurrit. Ab utraque ripa assurgunt asperissimi duo scopuli: quorum radices ad urbem usque amnis ille interfuit, ima montium alluens. Hinc fit, ut cum hostes nec divertere valeant, nec tentare: depressior enim alveus ab illo vim prohibet: sic autem a civibus in urbem inducitur. A moenibus canalem duxere magnum: huius ore clathris ferreis munito plurimis, iisque admodum crassis, quorum alii recti, alii transversus sunt, aquam admittunt, citra murorum iniuriam. Igitur sic urbem ingressus, postquam cisternas implevit, atque euripis quocunque incolis lubet est derivatus, in aliam urbis partem se eiecit; ubi exitum habet similem ori, quo in urbem admissus est. Quo tempore errabat in vicino camporum aequore, urbem reddebat obsessu facilem. Nam hostibus aquae copia invitatis haud grave erat castra illic metari. Quod ne fieret, rem lu-

Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὰ παρόντα ἐν βουλῇ ἐπινοεῖτο, διασκοπού- B
μενος εἴ τινα τῷ πράγματι ἄκειςιν εὔροι. ὁ δὲ θεὸς αὐτῷ τὴν
ἀμχανίαν ἰάμενος, ἀπαντοματίσας τὴν πρῶξιν μελλήσει οὐδεμιᾷ
τὴν πόλιν διεσώσατο. ἐγένετο δὲ δὴ ὧδε.

- 5 Τῶν τις ἐκέλη στρατευσαμένων, εἴτε τινὰ ὄψιν ὀνείρου ἰδὼν
εἴτε αὐτόματος εἰς τοῦτο ἡγμένος, τῶν περὶ τὰς οἰκοδομίας τεχνι-
τῶν ἑταιρισάμενος πολλὸν δμῶλον, διώρυχα ἐκέλευε μακρὰν ἐντὸς
τοῦ περιβόλου γεγενῆσθαι, δέξας τι χωρίον αὐτοῖς· ὕδωρ γάρ τι
πότιμον ἐνταῦθα ἐβρῆσεν ἐκ μυχῶν ἀποβλύζον τῆς γῆς. κυκλοτερεῇ
10 τὴν διώρυχα ἐς ποδῶν μῆκος ἰε' ποιησάμενος ἐπιπλείστον τὸ βῆ- H 17
θος κατήγε. τοῦτο τῇ πόλει σωτήριον οὐκ ἐκ προνοίας τῶν τε· C
χνιτῶν τούτων πεποιήται, ἀλλ' ὅπερ ἐνταῦθα ξυμβήσεται κακὸν
ἐμέλλεν, ἐς πᾶν ξυμφέρον διὰ τῆς κατώρυχος ἀπεκρίθη Ῥωμαίοις.
δμῶρον γὰρ μεταξὺ ἑξαισίων καταρρυγέντων, ὁ ποταμὸς, ὅπερ
15 ἐπεμνήσθην ἀρτίως, πρὸ τοῦ περιβόλου μυρμύρων ἀρθεῖς τε ἐπὶ V 414
μέγα οὐκέτι ἐχώρει, οὐ δεχομένων αὐτὸν τηλικάνδε γεγενημένον
οὔτε τῶν εἰσόδων οὔτε τοῦ ὀχετοῦ, ἥπερ τὰ πρότερα. ξυνίστατο
οὖν ἐπὶ τὸ τεῖχος ξυνάγων τὸν ῥοῶν, ἐς ὕψος τε καὶ βάθος κατα-
τείνων πολὺ, καὶ πῇ μὲν λιμνάζων, πῇ δὲ κυρτούμενός τε καὶ κυ-
20 ματίας γεγενημένος. τὸ μὲν οὖν προτείχισμα βιασάμενος καθεί-
λεν εὐθὺς, κατασεύσας δὲ καὶ πολλήν τινα τοῦ τείχους μοῖραν καὶ D
τὰς πύλας ἀνυπετάσας πολὺς τε ῥεύσας τὴν πόλιν καταλαμβάνει
σχεδὸν τι ὅλην, καὶ αὐτῆς τὴν τε ἀγορὰν καὶ τοὺς στενωποὺς καὶ
οὐδέν τι ἦσσαν τὰς οἰκίας περιπολήσας, ἐπὶ τῶν τε ἐνθρόνδε καὶ

3. ἀπαντοματίσας CH. αὐτοματίσας P.
Vulgo οὐδὲ — οὐδὲ.

17. οὔτε — οὔτε]

stinianus Aug. in consilium vocavit, attente dispiciens quo modo mederi posset. At deus illum difficultate exēmit, ac re ultro confecta protinus, urbi salutem asseruit. Id vero ita evenit.

Quidam ex militari urbis praesidio, sive obiecto per somnum viso, sive suo impulsu, adiunctis sibi fabris compluribus, cum intra muros locum designasset, longam ibi fieri foveam imperavit, affirmans dulcis aquae scaturiginem in terrae sinu repertum iri. Ducta in orbem fossa longitudinis pedum quindecim, humum altius exhaustit. Fuit hoc urbi salutare, non artificum consilio ac providentia: sed quod hic acerbum futurum erat, Romanis optime vertit, beneficio fossae. Siquidem hoc interim spatium maximis caelo delapsis imbribus, flumen, cuius modo mentionem feci, pro muro murmurans, atque admodum tumens, non defluebat; cum ita auctum nec fauces muri caperent, nec canalis. Ergo haerebat, aquas ad murum cogens, et sursum deorsumque altissimus, hic stagnabat, illic inaequaliter tumidus fluctuabat. Ac minorem quidem murum statim disiecit; maioris vero parte magna convulsa, patefactaque porta effusus, urbem fere totam occupavit; ac forum, angiportus, adeoque domos ipsas pervadens, et inde supellectilem, vasa lignea

ξυλίων τευχῶν καὶ ἄλλων τοιούτων φορυτὸν μέγαν ἐπαγόμενος,
 ἐς ταύτην τε τὴν διώρυχα ἐμπεσὼν ἀφανίζεται ὑπόγειος γεγενημέ-
 νος. ἡμέραις δὲ οὐ πολλαῖς ὕστερον ἄγχι στὰ πη τῶν Θεοδοσιου-
 πόλεως ὁρίων ἐκδοὺς, ἐν χώρῳ ἐφάνη σημείοις τεσσαράκοντα διέ-
 χοντι μάλιστα Δάρας πόλεως, ὅσπερ ἐπηγάγετο ἐκ τῶν τῆδε υἱ- 5
 κίων γνωσθεῖς. διεφάνη γὰρ ἐνταῦθα ὁ συρφετὸς ὅλος. καὶ τὸ
 λοιπὸν ἐν μὲν εἰρήνῃ καὶ ἀγαθοῖς πράγμασιν ἐν μέσῃ πόλει γινώ-
 μενος ὁ ποταμὸς οὗτος, περιπλέους τε τῶν ὕδατος τοὺς θησαυροὺς
 ἐργασάμενος, φέρεται μὲν τῆς πόλεως ἔξω διὰ τῶν ἐξόδων αἵπερ
 • αὐτῷ πεποληνται ἐξεπλήθους πρὸς τῶν δειμαμένων τὴν πόλιν, 10
 P 33 ὥσπερ μοι ἔναγχος δεδιήγηται. ἀρδεύων δὲ τὰ ἐκείνη χωρία πο-
 θεινὸς ἅπασιν τοῖς περιοικοῦσιν ἐς αἰὲ γίνεταί. ἐπειδὴν δὲ πολεμίων
 στρατὸς ὡς πολιορκήσων τὴν πόλιν ἐνταῦθα ῥοι, τὰς μὲν διὰ τῶν
 σιδηρῶν ὀβελῶν ἐξόδους ἐπιβύσαντες τοῖς καταράκταις καλουμέ-
 νος, αὐτίκα τε τὸν ποταμὸν μεταπεφυκέναι καὶ τὴν ἐκβολὴν με- 15
 ταπορεύεσθαι βιασάμενοι ἀνάγκῃ χειροποιήτῳ, ἐπὶ τε τὴν διώρυχα
 καὶ τὸ ἐνθένδε περιάγουσι χάος. καὶ ἀπ' αὐτοῦ οἱ πολέμοι πιε-
 ζόμενοι τοῦ ὕδατος τῇ ἀπορίᾳ διαλύειν ἀναγκάζονται τὴν πολιορ-
 κίαν εὐθύς. Μιρράνης ἀμέλει ὁ Περσῶν στρατηγὸς ἐπὶ Καβάδου
 B βασιλεύοντος ἐπὶ πολιορκίᾳ ἐνταῦθα ἦκων, τούτοις τε πᾶσιν ἀναγ- 20
 κασθεῖς, ἄπρακτος οὐκ εἰς μακρὰν ἀνεχώρησε. καὶ Χοσρόης αὐ-
 τὸς πολλῶ ὕστερον ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀφικόμενος στρατῷ μεγάλῳ
 ἐγκεχείρηκε τῇ ἐς τὴν πόλιν ἐπιβουλῇ. ὕδατος τε ἀπορίας πέρι
 ἀμηχανῶν, καὶ ἀπὸ σκοπούμενος τὴν τοῦ περιβόλου ὑπερβολὴν,
 ἄμαχόν τε αὐτὴν διαρκῶς ὑποπτεύων εἶναι, καὶ τὰ βεβουλευμένα 25

atque alia id genus plurima convehens, ubi in foveam illam decidit, subter-
 raneo meatu suffugit oculos. Paucis post diebus, proxime Theodosiopolita-
 num limitem redditus, apparuit quadragesimo lapide ab urbe Dara, iis ex
 rebus agnitus, quas illius domibus exportaverat: nam tota colluvies illuc
 erupit. Ex eo tempore, cum pax viget ac bono res loco sunt, fluvius hic
 mediam urbem intermeans, ubi cisternas aqua implevit, exit per ostia, sibi
 de industria, ut proxime dixi, ab illis extracta, qui urbem aedificaverunt. Tum
 agros vicinos irrigans, omnes accolae beare solet. Verum simul eo. advenit
 hostilis exercitus, urbem circumstans, ostia, quae ferro clathrata sunt,
 vectibus obstruunt; mox amnem divertere seque alio exonerare coactum so-
 lerti manu, in foveam ac barathrum huic subiunctum abducunt. Quocirca
 hostes aquae penuria laborantes, obsidionem confestim solvere necesse ha-
 bent. Certe Mirrhanes Persarum dux, regnante Cabade, cum urbem obse-
 disset, his omnibus adactus, re infecta, brevi abscessit: ipseque adeo Chos-
 roës, multo post, ingentibus copiis secum ductis tentavit urbem: sed ubi
 aquae inopiam levare nesciit, et visa murorum altitudine, ipsos inexpugna-

μεταγνούς, εὐθὺς ὥς τὰ Περσῶν ἦδη ἀπιὼν ῥῆγτο, τῇ τοῦ
Ῥωμαίων ἀτοκράτορος καταστρατηγηθεὶς προμηθεΐα.

γ'. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν πόλει Δάρας οὕτω δὴ Ἰουστινιανὸς C
βασιλεὺς κατεστήσατο· ὅτινα δὲ προσεποίησε τρόπον τῇ πόλει
5 μηκέτι αὐτῇ πάθος πρὸς τοῦ ποταμοῦ ξυμβαίνειν τοιοῦτον, τοῦ
θεοῦ διαρρηθὴν αὐτῷ ξυνεπιλαμβανομένου τὸ σπούδασμα τοῦτο,
ἐγὼ δηλώσω. Χρύσης ἦν τις Ἀλεξανδρεὺς, μηχανοποῖς δεξιός,
ὅσπερ βασιλεῖ τὰ ἐς τὰς οἰκοδομίας ὑπηρετῶν, τὰ πλεῖστα τῶν τε
ἐν πόλει Δάρας καὶ τῇ ἄλλῃ χώρᾳ γεγνηότα ἐξείργασται. οὗτος
10 ὁ Χρύσης ἀπεδήμει μὲν ἡνίκα δὴ ἐν τῇ πόλει Δάρας τὸ ἐκ τοῦ
ποταμοῦ πάθος ξυνέπεσεν· ἀκηκοὺς δὲ καὶ περιαλλήσας τῇ συμ-
φορᾷ ἐς κοίτην τὴν αὐτοῦ ἀπεχώρησεν. ὅψιν δὲ ὄνειρον τοιάνδε
εἶδεν. ἐδόκει οἱ ἐν τῷ ὄνειρῳ τις ὑπερφυῆς τε καὶ τὰ ἄκρα κρείσ- D
σων ἢ ἀνθρώπῳ εἰκάζεσθαι μηχανὴν τινα ἐπαγγέλλειν τε καὶ ἐν-
15 δεικνυσθαι, ἣ ἂν διακωλύειν τὸν ποταμὸν ἱκανὴ εἶη ἐπὶ πονηρῷ
τῆς πόλεως μηκέτι μορμύρειν. καὶ ὁ μὲν αὐτίκα θεῖον ὑποτοπή-
σας τὸ πρᾶγμα εἶναι, τὴν τε μηχανὴν καὶ τὴν τοῦ ὄνειρου ὅψιν ἐς
βασιλεῖα γράψας ἀνήνεγκε, σκιαγραφήσας τὴν ἐκ τοῦ ὄνειρου δι-
δασκαλίαν. ἐτύγγανε δὲ οὐ πολλῷ πρότερον ἄγγελος ἐς βασιλεῖα
20 ἦκων ἐκ Δάρας πόλεως, ὅσπερ αὐτῷ τὰ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ξυνε-
νεχθέντα πάντα ἐσήγγειλε. βασιλεὺς δὲ τότε τοῖς ξυμπεπιτωκόσι
ξυνταραχθεὶς καὶ περιώδυνος γεγονώς, τοὺς τὰ μηχανικὰ ἐδόξα-
μοῦντας εὐθὺς μετεκάλει, Ἀνθέμιον τε καὶ Ἰσίδωρον, ὧν περ ἔμ-
προσθεν ἐπεμνήσθην. καὶ τὰ ξυμβεβηκότα ἐπικοινωνοῦμενός ἀνε-

V 415

P 34

18. σκιαγραφήσας CH. συγγραφήσας P.

biles indicavit, consilii poenitens, mox in Persidem rediit, providentia victus imperatoris Romani.

3. Haec in urbe Dara Iustinianus Aug. constituit. Iam quo idem pacto ne in posterum fluvius urbi illi noceret, deo utique ipsius consilium manifestissime adiuvante, effecerit, narrabo. Chryses quidam erat Alexandrinus, machinarius praestantissimus: qui in extruendis aedificiis navare solitus operam imperatori, multa cum Daræ tum alibi aedificaverat. Is peregre profectus, quo tempore fluvius calamitatem Daræ attulit, accepto eius nuntio, graviter dolens, cubitum iit: tum dormienti species huiusmodi oblata est. Quidam procerissima et humanum excedente modum statura, ipsi per somnum visus est machinam designare atque ostendere, quae urbem ab exundante fluvio innoxiam posthac servare posset. Mox ille rem divinitus oblatam ratus, de machina ac viso nocturno ad imperatorem perscripsit, et quae secundum quietem acceperat delineavit. Paulo ante, nuntius ex urbe Dara ad Augustum venerat, eique ordine panderat fluminis inundationem. Commotus tum imp. et casum illum aegerrime ferens, mechanicos celeberrimos Anthemium et Isidorum, quorum supra mentionem habui, extemplo accersit; et re communicata, ex ipsis quaerit qua tandem machina in posterum

πυνθάνετο τῶν ἀνδρῶν ὅποια ποτὲ μηχανὴ γένοιτο, ὥς μὴ τι περὶ αὐτῶν τῇ πόλει ξυμβαίῃ; καὶ αὐτῶν μὲν ἐκότερος ἐποθήκην τινὰ ἔφραζε τὴν οἱ δοκοῦσαν ἐπιτηδεύς ἐς ταῦτα ἔχειν· βασιλεὺς δὲ, θείας δηλοκότης ἐπινοίας αὐτῷ γενεαμένης τινός, αὐπιο τὰ Χρύσου ἰδὼν γραμματα, ἐπενόει τε καὶ ἐσκιωγράφει αὐτογεννημονήσας 5 ἐκ τοῦ παραδόξου ὃ δὴ τοῦ ὀνείρου ἐκτόπωμα ἦν. ἔτι δὲ τῆς βουλῆς ἠωφευμένης καὶ τοῦ πρακτέου σφίσειν ἐν ἀδήλῳ ὄντος, διέλυσαν τὸν δαίλογον. ἡμέραις δὲ γ' ὕστερον ἤκε τις βασιλεῖ τὴν τε

B τοῦ Χρύσου ἐπιστολὴν καὶ τῆς τοῦ ὀνείρου μηχανῆς τὴν ἐκμαγεῖαν ἐνδεικνύμενος. καὶ ὃς μεταπεισάμενος τῶς μηχανικοῦς αὐτοῖς 10 ἀναγεῖναι τῇ μνήμῃ ἐκέλευεν ὅσα δὴ σφίσειν ἀμφὶ τῷ ἔργῳ τὸ

H 18 πρότερον δοκοῦντα εἶη. οἱ δὲ ἀπεσταματίζον ἐφεξῆς ἅπαντα, ὅσα τε αὐτοὶ τεχνίζοντες εἶπον καὶ ὅσα βασιλεὺς ἀπινυδαδιασόμενος ἐπήγγειλε γενέσθαι. καὶ τότε δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν τε πρὸς τοῦ Χρύσου σταλόντα καὶ τὰ γραμματα ἐπιδείξας, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐκ 15 τοῦ ὀνείρου γεγονυῖαν ἐπὶ τῷ ἐσομένῳ ὄψιν τε καὶ σκιωγραφίαν, κατεστήσατο αὐτοῖς ἐν θαύματι μεγάλῳ, ἐν νῷ ποιοῦμένους ὡς ἅπαντα ὃ θεὸς συνδιαπράσσειται τῷ βασιλεῖ τούτῳ τὰ τῇ βασιλείᾳ ξυνοίσοντά. ἐκράτει τοίνυν ἡ τοῦ βασιλείως ἐπιδείξις, ὑποχωρούσης μηχανοποιῶν σοφίας καὶ τέχνης. καὶ γίνεται ἡ Χρύσης αὐτοῖς 20

C ἐν πόλει Δάρας, ἐπιτεταγμένον αἱ πρὸς τοῦ βασιλείως ὑποτελέσαι τὰ γεγραμμένα σπουδῇ τῇ πάσῃ, καθάπερ ἡ τοῦ ὀνείρου ἐποθήκη ἐπήγγελλεν. ἐποίει τε τὰ ἐπιτεταγμένα τῷ τοιῷδε.

Ἐν χώρῳ διεχόντι τοῦ τῆς πόλεως προτειχίσματος ἐς μ' ἡμί-
λιον πόδας, μεταξὺ σκοπέλου ἐκατέρου, ὧν δὴ κατὰ μέσον ὁ πο- 25

ab urbe casus eiusmodi averti possit? Uterque quam ad id valere duxit rationem protulit. At imperator coelesti quodam instinctu, nondum visis Chryssae literis, de sua sententia assecutus est mirabiliter, adumbravitque imaginem, quae Chryssae in somnis obiecta fuerat. Pendebat adhuc consilium, nec quid opus facto esset inter ipsos constabat, cum digressi sunt. Tertio post die quidam affuit, et Chryssae epistolam cum forma visae per somnium machina reddidit imperatori. Hic mechanicos iterum accitos memoria repetere iubet quae de opere inter se prius contulissent. Mox illi ordine referre quae ipsi ex artis suae praescripto dixissent, et quae imperator per se designasset. Tum Augustus Chryssae tabellarium proferens cum literis et somnii viso futurique operis delineatione, ad magnam ipsos admirationem traduxit, secum reputantes deum in omnibus, quae imperio expedirent, principi nostro opitulari. Igitur cedente peritia atque arte machinariorum, vincit imperatoris sententia: Chryssae Daram revertitur, iussus scripta perficere omni studio, plane uti somnio edoctus esset: sic demum mandata est executus.

In loco XL. circiter pedes dissito ab urbis muro exteriori, binos inter scopulos illos, quos amnis interluit, iustae altitudinis ac latitudinis aggerem

ταμὸς προῶν φέρεται, ἀντιτείχισμα ἐκτεκίνητο ὕψους τε καὶ εὐ-
 ρους ἰκανῶς ἔχον. οὐπερ τὰ πέματα οὕτω δὴ ὄρει ἐκατέρω παν-
 ταχόθεν ἐνήψεν, ὥς τῷ ὕδατι τοῦ ποταμοῦ, ἦν καὶ σφοδρότατα
 ἐπιρρεῦσειεν, ἐνταῦθα ἰσιτητὰ μηδαμῇ ἔσσεσθαι. τοῦτο δὲ τὸ ἔρ-
 6 γον οἱ περὶ ταῦτα σοφοὶ φράκτιν ἢ ἀρίδα καλοῦσιν, ἣ ὃ τί ποτε
 ἄλλο ἐθέλουσιν. οὐκ ἐπ' εὐθείας δὲ τὸ ἀντιτείχισμα πεποιήται
 τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μενηνοιδὲς τετραμμένον, ὅπως ἂν τὸ κύρτωμα
 πρὸς τῇ τοῦ ποταμοῦ ἐπιρροῇ κείμενον ἔτι μᾶλλον ἀντέχειν τῷ D
 φείθῳ βιαζομένῳ δυνατὸν εἴη. θυρίδας δὲ ἐς τὸ ἀντιτείχισμα
 10 ἔς τε τὰ κάτω καὶ ἄνω πεποιήται. ὥστε τῷ ποταμῷ πλημμυ-
 ροῦντι ἑξαπιναιῶς, ἂν οὕτω τόχοι, ξηλώσασθαι μὲν ἐνταῦθα
 ἐπάνωγkis εἴη καὶ μὴ παντὶ τῷ ῥοθίῳ περατέρῳ χωρεῖν. ἐκροῇν
 δὲ κατὰ τὰς ὁπὰς ἀφίεντι βραχεῖαν τινι τοῦ μὲν ὑπερβάλλοντος
 ὄγκου κατὰ μικρὸν ἀπολήγειν αἶ, τῷ δὲ τείχει λελυμωμένῳ μη-
 15 δέποτε εἶναι. ἣ γὰρ ἐκροὴ ἐν τῷ χώρῳ ξηνωταμένῃ; ὅσπερ ἐς
 τεσσαράκοντα διήκων πόδας, ἥπερ μοι εἰρηται, τῆς τε ἀρίδας
 καὶ τοῦ προτειχίσματος μεταξύ ἔστιν, οὐδαμῇ τὸ παράπαν βιαζο-
 μένη, ἀλλ' ἐς τὰς ξυνειθισμένας εἰσόδους κατὰ λόγον χωροῦσα ἐς P 35
 τὴν ὀχεταιγωγίαν ἐνθένδε εἰσβάλλει, καὶ τὰς πύλας, ὥσπερ τὸ
 20 πρότερον βιασάμενος ἑξαπιναιῶς ὁ ποταμὸς ἀνεπέτασε, περικλῶν
 ἐνταῦθεν, λίθοις μὲν πάμμεγέθεαι πῆν προτέραν αὐτῶν ἐφράξατο
 χώραν, ἐπεὶ ἐφ' ὁμαλοῦ κείμεναι τῷ ποταμῷ ὑπερβλύζοντι εὐέφο-
 δοὶ ἦσαν. ὕγχιστα δὲ πῃ ἐν χώρῳ ἀνάντει κατὰ τὸ κρημνῶδες
 τοῦ περιβόλου αὐτὰς ἔθετο, οὗ δὴ τῷ ποταμῷ βύσσημα ὡς ἥκιστα
 25 ἦν. ταῦτα μὲν οὖν οὕτω διαπεπύνηται τῷ βασιλεῖ τούτῳ.

5. φράκτιν CH. φράκτα P. φρακτῆρα Fm,

extruxit; cuius extrema utrique menti undique sic annexit, ut aquis fluvii,
 quamvis impetu maximo decurrentibus, nullus hac aditus futurus sit. Eius-
 modi rerum periti opus illud appellant phractem vel aridem, vel si quo alio
 vocabulo uti malunt. Nec recta linea produxit hunc aggerem, sed sinuavit,
 quo melius undarum vim sustineat procurrens in adversum fluvium curvatura.
 Eundem fenestris infra supraque divisit; ut si forte amnis repente excreve-
 rit, cogatur ibi consistere, nec totum aquarum agmen ultra devolvat; sed
 modice per foramina effluens, sensim detumescat, nec muros violet. Nam
 illo in spatio pedum XL. quod inter aridem murumque exteriorem, ut dixi,
 interiectum est, ita coit effluvium, ut nullam vim patiatur; sed ad consue-
 tum muri aditum convenienter properans, canali excipitur. Denique foribus,
 quas antea flumen inopinato recluserat, illinc amotis, pristinam earum sedem
 grandibus saxis obstruxit: propterea quod situs loci planus aditum eo facilem
 dabat fluvio restagnanti. Portam acclivi in loco posuit ad moenium partem
 impositam praecipitio, quo flumen ascendere non potest. Haec imp. noster
 ita confecit.

- ³Ἦν δέ τις ἐν πόλει πολλὴ ὕδατος πέρι ἀμνηχανία τοῖς τῆδε
B ἀνθρώποις. οὐδὲ γὰρ ἀναβλυστάνουσιν εἶχον ἐνταῦθα πη κρή-
 νην, οὐδὲ ὀχετῷ περιωρομένην ἐς τὰς ἀγνίας, αἱ τῆδὲ εἰσιν, οὐδὲ
 τισι θησαυριζομένην ἐκείνῃ ἐλύτρωσις, ἀλλ' οἷς μὲν ἀγχοτάτῳ ὁ
 ποταμὸς κατὰ τὰς ἀμφοδούς ἐφέρετο, εἶδε ἀταλαιπώρως ἀρόμε- 5
 νοι ῥῶστα ἔπεινον, οἷς δὲ ὡς ἀπωτάται τῆς τοῦ ποταμοῦ ἐκροῆς τὰ
 οἴκοι ἐτόγγανεν ὄντα, τούτοις δυοῖν τὸ ἕτερον ἐπιώσκειν ἦν, ἢ τὰ
 ἔσχατα πονουμένοις πιεῖν, ἢ δέψει ἐχομένης ἀπολωλέναι. ἀλλ'
 ὀχετὸν βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐτεκτίνετο μέγαν, ᾧ δὴ τὸ ὕδωρ
 416 περιελαγῶν πανταχόσε τῆς πόλεως τὴν ἀπορίαν τοῖς τῆδε ὥκημέ- 10
 νοις διέλυσεν. ἀλλὰ καὶ ἱερὰ πεποίηται δύο, τὴν τε μεγάλην ἐκ-
 κλησίαν καλουμένην καὶ τὸν τοῦ ἀποστόλου Βαρθολομαίου νεών.
C ἔτι μέντοι καὶ τοῖς στρατιώταις καταλυτήρια ἐδείματο παμπληθῆ,
 ὅπως δὴ τοὺς πρὸς ὥκημένους μηδμιῶς ἐνοχλοῖεν.
 Καὶ Ἀμιδῆς δὲ πόλεως τὸ τε τεῖχος καὶ τὸ προτείχισμα ἐν 15
 τοῖς ἡνὰ γεγεννημένα χρόνοις καὶ ἀπ' αὐτοῦ ὕποπτα ὄντα ἐξίτηλα
 γενήσεσθαι, οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ τινὶ καταλαβὼν οἰκοδομίᾳ τῇ
 πόλει τὴν ἀσφάλειαν ἀνεσώσατο. ὅσα δὲ καὶ τοῖς φρουροῖς αὐ-
 τῷ εἰργασται, ἅπερ ἐν τοῖς ὁρίοις τούτων δὴ τυγχάνει τῶν πόλεων
 ὄντα, ἐρῶν ἔρχομαι. 20
D δ'. Ἐκ Δύρας πόλεως ἴόντι ἐς τὰ Περσῶν ἤδη χώρα τις
 ἐν ἀριστερᾷ ἔστιν ἀναμύξεντός τε καὶ ἄφιππος ὁλως, κατατείνουσα
 μὲν ἐς ἡμέραιν ὁδὸν δυοῖν ἐδῶνιν ἄνδρϊ μάλιστα, τελευτῶσα δὲ
 ἐς χῶρον σιμὸν καὶ ἀπόκρημνον Ῥάβδιον ὄνομα. ταύτης δὲ τῆς

7. οἴκοι] οἰκία C. οἰκία H.

In urbe cives aquae inopia graviter conflictabantur; cum nec fontem haberent scatebra emicantem, nec latices, qui canali structili ducerentur in compita, nec qui ibi in cisternis asservarentur: sed qui in triviis labentem fluvium accolebant, ii quidem aquam nullo negotio haurientes, potu utebantur facillimo: qui vero procul flumine habitabant, facere non poterant quin horum alterum paterentur; vel summo cum labore levarent sitim, vel ea interirent. At Iustinianus Aug. magnum aquaeductum construxit, quo in omnes urbis partes derivata aqua, incolis difficultatem expedit. Praeterea sacras aedes duas, eam videlicet quae magna ecclesia dicitur, et Bartholomaei apostoli templum condidit. Militibus quoque diversoria quamplurima aedificavit, ne molestiam civibus exhiberent.

Urbis Amidae muros, maiorem iuxta ac minorem, qui ob vetustatem iam ruinae proximi videbantur, nova quadam substructione firmavit, itaque urbi securitatem praestitit. Quid vero fecerit in castellis, quibus harum urbium limites muniti sunt, nunc exponam.

4. Eunte in Persidem ex urbe Dara, ad laevam est quaedam regio plaustris invia ac prorsus inequitabilis. Bidui fere patens expeditio viro, terminatur loco abrupto atque praecipiti, cui nomen Rhabdium. Viae, quae

ἐπὶ τὸ Ῥάβδιον φερούσης ὁδοῦ ἐφ' ἐκάτερα τὰ Περσῶν ὄρια ἐπὶ
μακρότατον ξυμβαίνει εἶναι. ὅπερ μοι κατ' ἀρχὰς ἀγαμένῳ καὶ
τῶν ἐπιχωρίων ἀναπνυθανομένῳ ὄντινα τρόπον Ῥωμαίοις προσή-
κουσα ὁδός τε καὶ χώρα γῆν' ἐκατέρωθι τὴν πολεμίαν διακεκλήρω- P 36
5ται, ἀπήγγελλον τινες ὡς εἴη μὲν Περσῶν τὸ χωρίον ποτὲ, δεο-
μένῳ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεῖ τῶν τις Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων
ἀμπέλους τινὰ κατακορῇ κώμην ἐπὶ Μαρτυροπόλεως οὖσαν δώσει,
τοῦτο δὴ αὐτῆς τὸ χωρίον ἀνταλλαξάμενος. τὸ μὲν οὖν Ῥάβδιον
ἐπὶ πετρῶν οἰκεῖται ἀποτόμων τε καὶ ὅλως ἀγρίων, αἵπερ ἐνταῦθα
10ἐπανεστήκασι θαυμάσιον ὄσον. ἔνερθεν δὲ αὐτοῦ χωρίον ἔστιν,
ὅπερ καλοῦσι Ῥωμαίων ἀγρόν, ἀγασθέντες, οἶμαι, τὸ ἐξ ἀρχῆς,
ὅτι δὴ ἐν μέσῳ χωρίων Περσικῶν κείμενον Ῥωμαίοις προσήκει.
οὗτος δὲ ὁ Ῥωμαίων ἀγρός κεῖται μὲν τῆς γῆς ἐν ὑπὲρ, ἀγαθῶν H 19
δὲ ἔστι τῶν ἐν τοῖς ληίοις κομιδῇ εὐπορος. τεκμηριώσκει δ' ἂν
15τις καὶ τοῖσδε, ὅτι δὴ πανταχόθεν τὸν χώρον περιβάλλουσι τὰ Β
Περσῶν ὄρια.

Πόλισμά ἐστιν ἐν Πέρσαις ἐπιφανὲς ἄγαν, ὄνομα Σισανρά-
νων, ὅπερ ποτὲ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐξελὼν ἐς ἔδαφος καθεῖλεν,
ὁμίλον πολλὸν τῶν ἐν Πέρσαις ἱππέων ξὺν Βλησχάγῃ τῇ σφῶν
20ἡγεμόνι δορυαλώτους πεποιημένους. τῆς πόλεως μὲν Λάρας ὁδὸν
ἡμέραιν διέχει δυοῖν ἐδζώνῳ ἀνδρὶ· τούτου δὲ τοῦ Ῥαβδίου ση-
μείοις δέσπηκε τρισὶ μάλιστα. πρότερον μὲν οὖν ἀφύλακτός τε
ἦν ὁ χώρος οὐδὲ καὶ Ῥωμαίοις παντελῶς ἄσημος. οὐκοῦν οὐδὲ
φρουρᾷς οὐδὲ ὀχυρώματος οὐδὲ ἄλλον ὅτου ἂν ἀγαθοῦ πρὸς αὐ-
25τῶν ἔλαχε πώποτε. ἀμέλει οἱ τὸν ἀγρόν γεωργοῦντες, οὐπὲρ ἐπε-

14. τεκμηριώσκει CH. τεκμηριώσαι P.

Rhabdium ducit, pars maxima inter Persarum fines posita est. Id ego cum
primum vidi, demirans scilicet ex indigenis quaesivi, qui factum esset, ut
viam tractumque ditionis Romanae hostile solum utrinque clauderet? Re-
sponderunt nonnulli, pertinuisse olim ista ad Persas; sed imperatorem quem-
dam. Rom. pro pago vitifero Martyropoli vicino, quem regi Persarum ro-
ganti dederat, eo tractu remuneratum fuisse. Ac Rhabdium quidem rupes
insidet praeruptas et omnino asperrimas, quae ibi mirum in modum attollun-
tur: subiacet vero campus, quem Romanorum agrum appellant, iam a prin-
cipio, ut opinor, mirati quod in media Persarum provincia ad Romanos per-
tineat. Porro hic Romanorum ager in planitie situs est, frugibusque abun-
dat: argumento sit, quod Persarum limites undique locum ambiunt.

Clarissimum est in Perside oppidum Sisauranum, quod Iustinianus Aug.
in potestatem redactum suam exciderat, abductis inde magno numero capti-
vis Persis equitibus cum Bleschane ipsorum? ce. Ab urbe Dara abest iti-
nere, quod biduo vir expeditus conficiat; tri. circiter milliaribus a Rhab-
dio: qui locus antea incustoditus et apud Romanos planè obscurus fuerat.
Quare cum ab ipsis nec praesidium, nec munimentum, nihil denique boni un-

- C μνήσθην ἀρτίως, ὥσπερ ἄλλο τι ἀγγαροφοροῦντες, πεντήκοντά ἐπε-
 τείους χρυσοῦς ἔφερον Πέρσαις, ἐφ' ᾧ ἀδείστερον κεκτήσονται τὰ
 αὐτῶν ἴδια καὶ καρπῶν δύνωνται τῶν τῇδε φρομένων δύνασθαι.
 βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἅπαντα αὐτοῖς μεταπεφυκέναι διεσκεύαστο.
 τειχίσμασι γὰρ τὸ Ῥάβδιον περιβαλὼν κατὰ τῶν πετρῶν τὴν ὑπερ- 5
 βολήν, αἵπερ ἐκείνη ἀνέχουσιν, ἀπρόσοδον αὐτὸ τοῖς πολεμίοις
 πεποιεῖται τὸ χωρίον, δηλονότι συλλαμβανούσης τῆς φύσεως. ἐπεὶ
 δὲ ὕδατος οἱ τῇδε ὠκημένοι ἐσπάνιζον, ἐν τῇ τῶν σκοπέλων ἀκρω-
 ρεῖα πηγῆς ὡς ἥκιστα οὔσης, ταμεῖά τε ὑδάτων εἰργάσατο δύο καὶ
 τὰς ἐκείνη πέτρας πολλαχῇ διερύξας παμπληθεῖς ὑδάτων θησαυ- 10
 ροὺς διεπράξατο εἶναι, ὅπως δὴ ξυρρέοντων ὑετίων ἐνταῦθα ὑδά-
 των ἀδείστερον αὐτοῖς οἱ τῇδε ἄνθρωποι δύνονται χρῆσθαι, ὡς
 μὴ τοῦ ὕδατος πιεζόμενοι τῇ ἀπορίᾳ ἐδάλωτοί εἰεν.
- V 417 Καὶ τὰ ἄλλα δὲ φροῦρια πάντα ἐν ὄρει κείμενα, ἅπερ ἐν-
 θένδε τε καὶ ἐκ Δάρας πόλεως ἄχρι ἐς Ἀμίδαν διήκειν ἔσμβαίνει, 15
 τὸ τε Κίφας καὶ Σαυρὰς καὶ Σμάργιδις τε καὶ Λούρησις τὸ τε Ἰε-
 ριφθὸν καὶ Ἀταχὺς καὶ Σιφριὸς τε καὶ Ῥιπάλθας καὶ Βανυσυ-
 μέων, ἔτι μέντοι καὶ Σινὰς καὶ Ῥάσιος, καὶ Δαβανὰς, καὶ ὅσα
 ἄλλα ἐνταῦθα ἐκ παλαιοῦ ἐστί, γελοιότατα δῆθεν τῷ σχήματι
 ἀποτεθριγκωμένα τὸ πρότερον ἀνοικοδομησάμενος σὺν τῷ ἀσφαλεῖ 20
- P 37 ἔς τε τὸ νῦν φαινόμενον κάλλος τε καὶ ὀχύρωμα μεταθέμενος ἀνά-
 λωτα εἶναι καὶ προβεβληθῆναι Ῥωμαίων τῆς γῆς βεβαιότατα κατε-
 στήσατο. ἐνταῦθα ὁρος οὐρανόμηκες ἀποκεκρέμαται, ἀπόκρημνὸν
 τε καὶ προσελθεῖν ἀμήχανον ὄλως. ἐν πεδίῳ δὲ ὑπόκειται χώρα
 γεώδης τε καὶ μαλθακὴ λίαν, ἀγαθὴ μὲν ἀρόσαι, θρόμβια δὲ 25

16. [Ιεριφθὸν] Ἰεριφθὸν H.

quam acceperisset; colonis agrī, de quo memini proxime, ad onus vectigalis. publici id accedebat, ut Persis aureos quinquaginta quotannis penderent, quo securius possiderent sua, ac fruerentur proventu frugum. Verum Iustinianus Aug. ipsis omnia mutavit in melius. Cincto enim Rhaddio moenibus, in ipso surgentium ibi rupium culmine positus, omnem praeclusit hostibus aditum, iuvante utique situ loci. Et quoniam incolis aqua deerat, quippe fontem summi scopuli non habebant, cisternas fecit duas; saxaque illa multis in locis excavans, aquarum receptacula passim comparavit, ut eo confluentibus aquis pluviiis uti liberius, nec siti ad deditionem perpelli possint.

Caetera montium castella, quae hinc atque ex urbe Dara Amidam usque pertinent (ea sunt Ciphās, Sauras, Smargdis, Lurnas, Hieriphthon, Atachas, Siphris, Ripalthas, Banasymeon, Sinas, Rhasis, Dabanas, aliaque ibi posita ab antiquo) cum speciem munimenti haberent plane ridiculam, illa solide reaedificavit, et ad decus perduxit, quod videmus hodie cum tanta firmitate coniunctum, ut hostium viribus superiora, Romanum imperium optime protegant. His in partibus, mons editissimus inaccessibleis horret praecipitiis: ager in planitie subiacet, non lapidosus, sed mollis admodum, et cum arationi tum

ἀτεχνῶς ἔννομος. ἐπεικῶς γὰρ τῇ πᾶσι χλοάζει. πᾶμπληθεῖς
 δὲ κῶμαι παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους εἰσίν. οἰχοῦσι τε αὐτὰς
 ἄνθρωποι τὰ μὲν ἐς κτήσιν τῶν ἐπιτηδείων εὐδιμήμονες, εὐάλωτοι
 δέ, εἴ τις προσίοι. ὅπερ αὐτοῖς ἐπηνώρωθωσεν Ἰουστινιανὸς βασι-
 5 λέως, φρούριον ἐπὶ τοῦ ὄρους τῇ ἀκρωνυχίᾳ δειμάμενος, ἵνα δὴ
 τὰ σφίσις ἐναποθέμενοι τιμωτάτα, ἐπειδὴν προσίοιεν οἱ πολέμιοι, B
 ἀνατρίχοντες διασώζωνται. Βασιλέων δὲ τὸ φρούριον ἐπινώμα-
 σται. καὶ μὴν καὶ τὰ ἀμφὶ πόλιν Ἀμίδαν φρούρια, πηλῷ τε πε-
 ριβεβλημένα καὶ τοῖς πολέμοις βύσιμα παντάπασιν ὄντα, ἐς τὸ
 10 ἀκριβὲς ἀνοικοδομησάμενος ἅπαντα ἐς τῆς ἀσφαλείας τὸ ἀκριβέ-
 στατον μετεστήσατο. ἐν οἷς τὸ τε Ἀπάδνας καὶ τὸ Βυρθὸν πο-
 λύχρονόν ἐστιν. ἅπαντα γὰρ ἀκριβολογεῖσθαι πρὸς ὄνομα σὺν εὐ-
 πετείς ἐστι. συνελόντα δὲ εἰπεῖν ἅπαντα πρότερον τοῖς ἐπιβουλεύ-
 ουσιν ὑποκείμενα τανῶν ἀνανταγώνιστα πεποίηκεν εἶναι. καὶ ἀπ’
 15 αὐτοῦ ἡ Μεσοποταμία τῶν Περσῶν γένει ἄβατος διαφανῶς ἐστιν.
 Οὐ σιωπητέον δὲ οὐδὲ ὅπερ ἐν τῷ Βάρας φρουρίῳ ἐξεῦρεν, C
 οὔπερ ἐπεμνήσθη ἀρτίως. τὰ μὲν γὰρ τοῦ φρουρίου ἐντὸς ἀνν-
 δρα τὸ παράπαν ὄντα ἐτύγγανεν, ἐν ὅρῳ δὲ ὑψηλῷ μάλιστα κατὰ
 τὸ κρημνῶδες τὸ Βάρας τοῦτο πεποίηται. ἔκτοσθεν δὲ αὐτοῦ ὡς
 20 ἀνωτάτω ἐν τῇ ὑπωρεῖᾳ μετὰ τὸ προανὲς πηγὴ ἦν, ἣνπερ ἐδόκει
 ἀξύνφορον εἶναι τῷ τειχίσματι τοῦ φρουρίου περιβαλεῖν, ὥς μή
 τις αὐτοῦ μοῖρα ἐν ὑπὲρ κειμένη εὐάλωτος εἴη. ἐπενόει δὲ τῷδε.
 τὰ ἐντὸς τοῦ περιβόλου διορύσσειν ἐκέλευεν ἕως ἐς τὸ μάλιστα
 ὁμαλές ἵκονται. ὅπερ ἐπεὶ ἐπετελέσθη κατὰ τὴν τοῦ βασιλέως

1. ἔννομος] ἔννομος Maltretus. λειμῶνες εὐνομοι p. 117 a.

alendo pecori perquam commodus: quippe herba copiosissime viret. Montis
 radices obtinent frequentes pagi; quorum incolae fortunis quidem abundant;
 verum incursibus patent. Remedium Iustinianus Aug. attulit, extracto in
 cacumine montis castello: ubi repositis quae habent pretiosissima, adventante
 hoste, perfugium incolumes occupant: Augustorum castrum vocatur locus.
 Adhaec circumposita urbi Amidae castella, quae muris tantum luteis cincta,
 hostem excludere minime poterant, accurate refecit omnia, ac praeclare com-
 muniit. In his sunt Apadnas et Byrthum oppidulum: operae enim maioris
 est recensere singula nominatim. In summa, quaecumque prius exposita
 erant grassantibus, sic ea firmavit, ut expugnari iam nequeant: itaque Me-
 sopotamia Persis planè praeclusa est.

Nec silentio praetermittendum, quod in castro Baras, cuius mentionem
 modo feci, excogitavit, cum intus nihil aquae omnino esset. Imminet Baras
 montis celsissimi praecipitio. Procul extra muros, immo in monte suberat
 clivus fons, quem castrî mœnibus complecti non expedire visum erat; ne qua
 eorum pars in plano sita occupari facile posset. Hanc vero ipse viam in-
 venit. Humum intra murorum ambitum iussit effodi, usque dum ad spatium
 aequale campo perventum esset. Quo peracto uti praescripserat imperator,

ἐπίταξιν, ἐπιρρέον ἐνταῦθα τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς παρὰ δόξαν ἐφάνη. οὕτω δὲ καὶ τὸ φρούριον δεδημιούργηται ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ καὶ ὕδατος πέρι ἐν ἐπιτηδείῳ φαίνεται κείμενον.

- D εἴ. Οὕτω δὲ καὶ Θεοδοσιουπόλεως, τῆς παρὰ ποταμὸν Ἀβόρραν γῆς τῆς Ῥωμαίων προβεβλημένης, τὸν περίβολον, ὅπερ 5
 ὁ χρόνος κατεργάσασθαι μάλιστα ἴσχυσε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῖς τῆδε
 P 38 ἀνθρώποις οὐχ ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας ἐδίδου θαρρεῖν, ἀλλὰ διηγεκὲς
 ἅπαντας ἐξέπλησσε, δεδισσομένους ὅτι δὴ οὐκ εἰς μακρὰν αὐτοῖς
 H 20 ἐμπεσεῖται, ἀνοικοδομησόμενος ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ὁ βασιλεὺς οὗ-
 τος διακωλύειν τὰς γέ κατὰ Μεσοποταμίαν Περσῶν ἐσβολὰς ἱκα- 10
 νῶς ἔσχεν.

Οἷα δὲ καὶ ἐν Κωνσταντίνῃ ἐπιδέδεικται εἰπεῖν ἄξιον. ἦν μὲν τὰ πρότερα ὁ Κωνσταντίνης περίβολος τό τε ὕψος κλίμακα ἀλωτὸς τήν τε ἄλλην κατασκευὴν ἐνέφοδος ἄγαν, ὥσπερ τι πάρεργον γεγενημένος τοῖς πάλαι ἀνθρώποις. τοσοῦτον γὰρ διεστήκει- 15
 σαν οἱ πύργοι ἀλλήλων ὥστε, εἰ προσβαλοῦντές τινες ἐς τὴν με-
 V 418 ταξὺν χώρην προσίοιεν, οὐκ εἶχον οἱ κατὰ τοὺς πύργους ἐστῶτες
 B καθότι ἂν αὐτοὺς ἀμυνόμενοι ἀποκροοῖντο. ἀλλὰ μὴν καὶ χρόνον μῆκει πεπονηκὼς ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον τοῦ καταπεπτωκέναι οὐ μακρὰν που ἐγένετο. πρὸς δὲ καὶ τοιοῦτο τῇ πόλει προτείχισμα ἦν ὁὖν ἐπι- 20
 τείχισμα κατ' αὐτῆς γεγενῆναι δοκεῖν. οὐ πλέον γὰρ αὐτοῦ ἢ ἐς πό-
 δας τρεῖς ἐγεγόνει τὸ πάχος, καὶ αὐτὸ μέντοι πληρὴ σύνθετον, τὰ μὲν κάτω ἐς ὀλίγον ἐκ λίθου μυλίου ἀνεστηκὸς, τὰ δὲ ὑπερθεὶν ἐκ τοῦ λευκολίθου καλουμένου, σφαλεροῦ τε ὄντος καὶ μαλακοῦ λίαν. ὥστε δὴ ὅλον ἦν τοῖς ἐπιούσιν εὐάλωτον. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιαν- 25

2. δὲ] Vulgo te.

promanans ibi fontis aqua se prodidit inopinato. Sic et tuta est structura castrī, et situs ad aquae copiam opportunus.

5. Eodem modo, cum muros Theodosiopolis, quae ad fluvium Aberrham imperii Romani propugnaculum est, vetustas adeo confecisset, ut civibus non fiduciam firmitas ulla, sed metum assiduum offerret impendentis ruinae periculum; imperator noster, refecta eorum parte maxima, Persarum in Mesopotamiam irruptiones praeclare inhibuit.

Quid vero Constantinae praestiterit, par est dicere. Erant Constantinae muri, si spectes altitudinem, scalis superabiles; si fabricam, expugnatu facilissimi; quasi veteres non opus, sed quandam operis accessionem fecissent. Nam turres adeo inter se distabant, ut si qui infestī accederent ad spatium interiectum, ab earum custodibus propulsari non possent. Quin et partis maximae, aevo fatiscantis, ruina instabat. Adde quod urbis murus exterior talis erat, ut ad illam oppugnandam factus videretur. Crassus enim pedes non amplius tres, et luto coagmentatus, infra quidem molaribus saxis constabat ad modicam altitudinem: pars vero superior structa erat candido lapide, infirmo admodum ac praemolli: prorsus ut irruentibus facile esset eo potiri.

νός τὰ μὲν πεπονηκότα τοῦ περιβόλου νέα τινὶ ἀνεσώσατο οἰκοδο-
 μία, καὶ διαφερόντως τὰ πρὸς ἥλιον δύνοντα τετραμμένα καὶ βορ- C
 ρῶν ἄνεμον. τοῦ δὲ δὴ ἐρύματος πανταχῇ μεταξὺ πύργοιιν δυοῖν
 ἄλλον ἐντέθεικε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ πύργοι ἡπαντες ὡς ἀγχοτάτω ἄλ-
 5 λήλοις ὄντες τοῦ περιβόλου προβέβληνται. ὅλων δὲ τελεῖ καὶ πᾶσι
 πύργοις μέγα τι χρήμα ἔνθεν ἐνθάδε ἄμαχον τοῖς πολεμίοις τὸ
 τῆς πόλεως ὀχύρωμα κατεστήσατο. ἀλλὰ καὶ ἀνόδους τοῖς πύρ-
 γοις κεκαλυμμένας πεποιημένους, τριωρόφους τε αὐτοὺς λίθων ἐπι-
 βολαῖς τεκτινόμενος κυρτώμασι γεγονυῖαις θύλων, πυργοκάστει-
 10 λον αὐτῶν ἕκαστον εἶναι τε καὶ καλεῖσθαι πεποίηκε. κασιτέλλους
 γὰρ τὰ φρούρια τῇ Λατίνων καλοῦσι φωνῇ. ἀλλὰ καὶ ἀμφὶ τοῖς D
 ὕδασι καὶ Κωνσταντῖνα τὰ ἀνέκιστα ἔπασχε πρότερον. τὰ μὲν
 γὰρ ἐκτὸς, ὅσον ἐκ σημείου ἑνὸς, πηγὰί τε εἰσι ποτίμων ὑδάτων
 καὶ ἄλλος ἐνθάδε φέρεται ἐπιεικῶς μέγα, οὐρανομήκεσι κατὰφ-
 15 τον δένδροις· τὰ μέντοι ἐντὸς, ἵνα δὴ οὐκ ἐφ' ὀμαλοῦς, ἀλλ'
 ἐν τῷ ἀνάντει τὰς ἀγνιάς ξυμβαίνει εἶναι, ἀνδρός τε ἦν ἡ πόλις
 ἐκ παλαιῶ καὶ δέσφῃ τε καὶ ἀμνηχανῇ πολλῇ οἱ τῇδε ὠκνημένοι ἐς
 αἰεὶ ἔχοντο. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς ὀχετῶ τὸ ῥέεθρον μεταβι-
 βύσας τοῦ τείχους ἐντὸς, κρήναις τε τὴν πόλιν ἀειρρότοις διακο-
 20 σμήσας, οἰκιστῆς ἂν αὐτῆς δικαίως καλοῖτο. τὰ μὲν οὖν ἐς τὰςδε
 τὰς πόλεις Ἰουστινιανῶ βασιλεῖ ἐργασται.

ζ'. Ἦν δὲ Ῥωμαίων φρούριον παρὰ ποταμὸν Εὐφράτην ἐν P 39
 τοῖς Μεσοποταμίαις ἐσχάτοις, ἵνα δὴ Ἀβόρρας ποταμὸς τῷ Εὐ-
 φράτῃ ἀναμιγνύμενος τὴν ἐκβολὴν ἐνταῦθα ποιεῖται. τοῦτο Κιρκή-
 25 σιον μὲν ὀνομάζεται, βασιλεὺς δὲ αὐτὸ Διοκλητιανὸς ἐν τοῖς ἔσχατοις

At Iustinianus Aug. labantes moenium partes, praesertim ad occidentem et septentrionem renovavit: ubique binis moenium turribus aliam interiecit: quo fit ut turres omnes inter se proximae defendant murum. Huic autem toti cunctisque turribus adiecta altitudine ingenti, urbis munimenta supra hostium vires extulit. Praeter haec, in turribus occultos fecit scalarum gradus, ac triplici ipsas camera distinguens lapidea, id illis tribuit, ut unaquaeque dicatur et vere sit pyrgocastellum. Etenim quae Graeci φρούρια, ea Latini castella vocant. Praeterea Constantina magnam aquae penuriam antea patiebatur. Sunt quidem extra muros primo ab urbe lapide fontes aquae potui aptae: unde nemus amplissimum enatum est, arboribus consitum procerissimis. Sed intra moenia, ubi declivia sunt nec sita in plano compita, iam inde olim arebat urbs, et siti gravissimaque difficultate semper cives conflictabantur. Tandem imp. Iustinianus fluata in urbem aquaeductu derivata immisit, eamque ornavit fontium perennitate, ut merito ipsius conditor appellari queat. Haec Iustinianus Augustus in eas urbes beneficia contulit.

6. Castellum est Romanorum ad Euphratem in extrema Mesopotamia: ubi fluvius Aborrhias cum illo aquas commiscens sese exonerat. Nomen habet Circesium, olim conditum a Diocletiano Aug. Qui vero hodie imperat

- χρόνοις ἰδεύματος. Ἰουστινιανὸς δὲ τανῶν βασιλεὺς χρόνον τε μήκει εὖρων συντριβὲς γεγονὸς, ἀπημελημένον δὲ καὶ ἄλλως ἀφύλακτον ὄν, ἐς ὀχύρωμα βεβαιώτατον μετεστήσατο, πόλιν τε διεπράξατο μεγέθει καὶ κάλλει περιφανῇ εἶναι. Διοκλητιανὸς μὲν γὰρ τη-
B καὶ τὸ φρουρίον πεποιήται τοῦτο οὐχ ὅλον ἐν κύκλῳ τείχει περι-5
 βαλὼν, ἀλλὰ μέχρι μὲν ἐς πόταμον Εὐφράτην ἐπέξαγαγὼν τὴν τοῦ
 περιβόλου οἰκοδομίαν καὶ πύργον ἐκατέρωθεν ἀπεργασάμενος ἔσχα-
 τον, ἀπολιπὼν δὲ τὴν ἐνθύνει τοῦ χωρίου πλευρὰν ἀτείχιστον ὅλως,
 ἀποχρήναι, οἶμαι, τὸ τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ ἐς τὸ τοῦ φρουρίου ὀχύ-
 ρωμα τῆδε ἡγούμενος. προϊόντος δὲ χρόνου τὸν ἔσχατον πύργον, 10
 ὃς δὴ ἐτέτραπτο πρὸς ἄνεμον νότον, τὸ τοῦ ποταμοῦ ῥόδιον πα-
 ραζύον ἐνδελεχέστατα κατέσεικεν ὅλον, ἐνθελὸς τε ἦν ὥς, εἰ μὴ
 βοηθοίη τις ὃ τι τάχιστα, καταπείσεται αὐτίκα δὴ μάλα. ἐφάνη
C τοίνυν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τοῦτο πρὸς τοῦ θεοῦ κεκομημένος
 ἀξίωμα, πάσης ἐπιμελείσθαι καὶ ὥς ἐνὶ μάλιστα μεταποιεῖσθαι 15
 τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς· ὃς δὴ οὐ μόνον τὸν πεπονθότα πύργον ἐσώ-
 σατο, ἀνοικοδομησάμενος αὐτὸν μυθῶ λίθῳ καὶ φόνει σκληρῷ,
 ἀλλὰ καὶ τοῦ φρουρίου τὴν ἀτείχιστον πλευρὰν ξύμπασιν ὀχυρω-
 τάτῃ περιβέβληκε τείχει, διπλασιάσας αὐτῇ πρὸς τῷ ποταμῷ τὴν
 ζκ τοῦ περιβόλου ἀσφάλειαν. πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ προτεί-20
V 419 χισμα ἐχυρώσατο προσεποίησεν αὐτὸς τῇ πόλει, καὶ διαφερόντως
D οὐ δὴ τοῖν ποταμῶν ἣ ἐς ἀλλήλους ἐπιμειξία τριγῶνον ἀποτελεῖ
 σχῆμα, ταύτῃ τε τὰς ἐνθύνει τῶν πολεμίων ἐπιβουλὰς ἀπεκρού-
 σατο. καὶ στρατιωτικῶν δὲ καταλόγων ἄρχοντα τῇδε καταστη-

17. *μυλλῶ λίθῳ*] *μυλίου λίθου* p. 38 b. *λίθου μύλου* 43 d. *μυ-
 λίας λίθους* 84 d.

Iustinianus, ipsum temporis longae quietis labefactum, neglectum et immunitum nactus, optime firmavit, urbemque magnitudine ac decore illustrem fecit. Neque enim castellum hoc Diocletianus totum moenibus circumdederat: sed ad fluvium quidem Euphratem producto muro, turrim posuerat in utroque extremo: latus autem, quod hinc porrigitur, omnino nudum reliquerat, ratus, ni fallor, satis id communiri aqua fluminis. Procedente tempore, extremam turrim, austro obversam, profluens amnis assiduo morsu adederat, et apparebat illam propediem collapsuram, nisi quis succurrere praefestina-
 ret. Ergo Iustinianus Augustus, honorem hunc summum adeptus manifesto dei munere, ut Romanum imperium, quam maximum est, curaret, eique pro virili parte consulere, non solum turrim vitiatam servavit, eam reparando molari ac duro natura lapide, sed totum etiam castelli latus, quod nudum erat, muro validissimo cinxit, atque ita munimentum geminavit, flumini nempe addita moenium firmitate. Exteriorem etiam murum urbi adiecit, praesertim ubi confluentem absolvit triquetrum: itaque hostium insidiis nullum ibi locum reliquit. Praeterea constituto numerorum militarium duce (sic

σύμενος, ὃν δοῦκα καλοῦσι, διηλεκτές ἐνταῦθα καθιζήσόμενον, ἀποχρῶν φυλακτήριον πεποίηκεν εἶναι τῇ τῆς πολιτείας ἀρχῇ. καὶ τὸ βαλανεῖον δὲ, ὅπερ δημοσίᾳ τὴν χρεῖαν τοῖς τῇδε ὠκημένοις παρέχεται, ἀνόνητον ὅλως τῇ τοῦ ποταμοῦ ἐπιρροῇ γεγεννη-
 5 μένον ἐνεργεῖν τε τὰ ξυνειθισμένα οὐκέτι ἔχον, ἐς τὸν νῦν ὄντα μετέθηκε κόσμον. ὅσα μὲν γὰρ αὐτοῦ ἀπεκρέματο πρότερον ἐπὶ H 21
 στερεῶς τῆς οἰκοδομίας ἐστῶτα κατὰ τὸ τῷ λουτρῷ τῇ χρεῖᾳ ξυ-
 οῖσον (ὣν δὲ ἐνεργεῖ τὸ πῦρ καλεῖται, χυτρώποδός τε καλεῖν αὐτὰ P 40
 νενομίκασι), ταῦτα δὲ ἅπαντα τῇ τοῦ ὕδατος ἐπιρροῇ ἀποκείμενα
 10 πρόσθεν-εὐρῶν, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν χρεῖαν τῷ βαλανεῖῳ διεφθαρ-
 μένην, λίθων μὲν αὐτὸς ἐμπεδώσας ἐπιβολαῖς ὅσα πρότερον
 ἀπεκρέματο, ἥπερ μοι εἴρηται, ἑτέρας καθύπερθεν ἀποκρεμῶσας
 οἰκοδομίαν, ἵνα δὲ ἀπρόσσοδα τῷ ποταμῷ ἐστιν, ἀνεσώσατο τὴν
 ἐνθένδε εὐπάθειαν τοῖς τῇδε φρουροῖς. τὰ μὲν οὖν δὴ τοῦ Κιρ-
 15 κησίου ἐς τόνδε τὸν τρόπον δεδημιούργηται τῷ βασιλεῖ τούτῳ.

Μετὰ δὲ τὸ Κιρκήσιον φρούριόν ἐστι παλαιὸν, Ἀννόνκας
 ὄνομα, ὃππερ ἐρείπιον τὸ τεῖχος εὐρῶν οὕτω δὲ μεγαλοπρεπῶς
 ἀνωκοδομήσατο Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ὥς μηδὲ τῶν τινος ἐπιφα- B
 νεστάτων πόλεων ὀχυρώματος πέρι τὰ δευτερεῖα τὸ λοιπὸν γέ-
 20 ρεσθαι. τρώπῳ δὲ τῷ αὐτῷ καὶ τὰ φρούρια, ὅσα δὲ ἀμφὶ πόλιν
 Θεοδοσιούπολιν κεῖται, τὰ μὲν ἀτελίστα πρότερον ὄντα, τὰ δὲ
 πληρῶς τε καὶ τῇ ἐνθένδε γελωτοποιῶ τετειχισμένα αἰμασιῶς τρώ-
 πον, φοβερά τε τανῦν καὶ τὸ παράπαν ἀπρόσβατα τοῖς ἐπιούσιν
 εἰργάσατο· τό τε Μαγδαλαθῶν σὺν ἑτέροις δυοῖν, ἅπερ αὐτοῦ
 25 ἐκατέρωθεν τυγχάνει ὄντα, καὶ Θαννούριος δύο, μικρόν τε καὶ

enim vocant) qui illic semper ageret; idoneo praesidio primam oram imperii confirmavit. Balneum quoque publicum, quo utuntur incolae, cum prorsus inutile allapsu fluminis evasisset, nec solitis usibus servire posset, in eum, quem habet modo, ornatum restituit. Quae enim prius supra fornaculas, in quibus ignis ardet, pro lavationis commodae ratione, solida fabrica suspensa erant (chytropodas vulgo appellant) haec omnia profluenti exposita, corruptamque ea-re balnei utilitatem offenderat. Quare structura lapidea firmatis iis, quae prius, ut dixi, pendebant, his alias suspensuras imposuit, ad quas pertingere savius nequit. Quo facto, oblectationem inde capi solitam restituit praesidiariis. Haec sunt, quae imperator noster aedificavit Circesii.

Post Circesium est Annucas, vetus castellum, cuius muros Iustinianus Aug. cum semirutos comperisset, adeo magnifice instauravit, ut si munimenta spectes, illustrissimarum urbium nulli concedat. Similiter castella omnia Theodosiopoli circumiecta, quorum alia carebant muris, alia luto ridendaque materia in maceriae modum septa erant, talia iam fecit, ut terrorem obliciant, omnemque aditum negent oppugnare volentibus. Ea sunt Magdalathum cum duobus aliis, illi hinc inde adsitis, et utrumque Thannu-

μέγα, καὶ Βισμιδέων καὶ Θήμερες, ἔτι δὲ Βιδάμας καὶ Δανσα-
 ρῶν καὶ Θιόλλα, Φίλας τε καὶ Ζαμαρθὰς καὶ τὰ λοιπὰ ὡς εἰπεῖν
 C ἅπαντα. ἦν δὲ τις χῶρος παρὰ Θαννύριος μέγα, ᾧ δὴ ἐπιχω-
 ριάζειν Συρακηνῶς τοῖς πολεμίοις διαβαλόνουσι τὸν ποταμὸν Ἀβόρ-
 ραν πολλὴ ἐξουσία γέγενετο, ἐνθεν δὲ ὀρμημένοις διασκεδάννυσθαι 5
 μὲν ἀνά τε τὴν ὕλην δασεῖάν τε καὶ ἀμφιλαφῇ ὄψαν καὶ τὸ ὄρος,
 ὃ ταύτῃ ἀνέχει, καταθεῖν τε ἀδεότερον τοὺς ὥκημένους ἀμφὶ τὰ
 ἐκείνη χωρία Ῥωμαίους. ἀλλὰ νῦν πύργον κομίδῃ λίθου σκληροῦ
 Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ δευμάμενος ἐνταῦθά τε
 φρουρὰν ἀξιολογωτάτην καταστησάμενος ἀναστέλλειν τὰς τῶν πο- 10
 λεμίων ἐπιδρομὰς παντελῶς ἔσχευε, τοῦτον ἐπιτεχνήσάμενος κατ'
 αὐτῶν πρόβολον.

- D Ζ'. Τὰ μὲν οὖν ἐπὶ Μεσοποταμίᾳς εἴθε Ἰουστινιανῷ βα-
 σιλεῖ ἐργασται. ἀναγκαῖον δέ μοι ἐνταῦθα τοῦ λόγου Ἐδέσσης
 τε καὶ Καρρῶν καὶ Καλλινίκου καὶ τῶν ἄλλων πολικῶν ἁπασῶν 15
 ἐπιμνησθῆναι, ὥσπερ ἐκείνη ξυμβαίνει εἶναι, ἐπεὶ καὶ αὐταὶ τοῖν
 ποταμοῖν μεταξὺ κεύνται. τὴν Ἐδέσσαν ποταμὸς παραρρεῖ τὸ
 ρεῖμα βραχὺς, Σκιρτὸς ὄνομα, ὃς δὴ ἐκ χωρίων πολλῶν ξυνάγων
 τὸ ρεῖθρον ἐπὶ τὴν πόλιν φέρεται μέσην. ἐνθένδε τε ἔξωκιν ἐπί-
 P 41 προσθεν ἵεται, ἐπειδὴν αὐτῶρκε παρέχεται τῇ πόλει τὴν χρεῖαν 20
 τῶν τε εἰσόδων αὐτοῦ καὶ ἐκβολῶν δι' ὀχεταγωγίας κατὰ τὸ τεῖ-
 χος πεποιημένων τοῖς πάλαι ἀνθρώποις. οὗτός ποτε ὁ ποταμὸς,
 ὁμβρων οἱ ἐπιγενομένων πολλῶν, ὑπερπεφυκώς τε ὑψοῦ ἀνέχεε καὶ
 ὡς καταλύσων τὴν πόλιν ἐπήει. τοῦ τοίνυν προτειχίσματος καὶ
 V 420 τοῦ περιβόλου κυδελῶν ἐς τὸ ἔδαφος πολλήν τινα μοῖραν τὴν πό- 25

rium, minus ac maius; Bismideon, Themeres, Bidasas, Dansaron, Thiolla, Philas, Zamarthas, ac caetera fere omnia. Ad Thannurium maius locus erat, quem Saraceni, hostes Romani nominis, traiecit Aborrhia flumine, occupare facile, atque inde per densum et opacum nemus montemque ibi se attollentem dispersi, Romanos circumpositos excursibus infestare poterant. Iam vero Iustinianus Aug. turri illic ex durissimo lapide constructa, praesidium optimum collocavit, atque hostium incursiones prorsus repressit, excitato contra illos eiusmodi propugnaculo.

7. Quae modo dixi, in Mesopotamia fecit Iustinianus Aug. locus vero postulat ut Edessae, Carrarum, Callinici, aliorumque oppidorum illius tractus mentionem habeam, cum inter fluvios Euphratem ac Tigrin sita sint. Edessam alluit Scirtus, amnis minime spatiosus. Collectis aquis ex multis partibus, mediae urbi illabitur: inde egressus pergit ulterius; postquam satis famulatus est civitati, canali ductus veteri, cuius ore atque exitu pervia sunt moenia. Aliquando fluvius hic largis imbris vehementer intumuit, et civitatem, quasi ad ipsius excidium comparatus, invasit. Igitur magna labe rupto utroque muro, minori scilicet ac maiori, per urbem fere totam effusus,

λιν περιεβύλετο σχεδόν τι ὅλην, ἔργα τε ἀνήκεστα τῇδε εἰργάσατο.
 τῶν τε γὰρ οἰκοδομημάτων τὰ κάλλιστα ἐξέτηλα ἑξαπινάλως πε-
 ποίηται καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ τρίτημόριον διεσχέσατο. βασι-
 λεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς μὴ ὅτι ἀνεσώσατο τῇ πόλει τὰ καθρηγμένα.
 5 εὐθὺς ἅπαντα, ἐν οἷς ἢ τε τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησία καὶ ὁ κα-
 λούμενος Ἀντίφορος ἦν, ἀλλὰ καὶ ὅπως μὴ τι αὐτῇ καὶ αὐθις B
 τοιοῦτο ξυμβαῖν διεπράξατο σπουδῇ τῇ πάσῃ. πορείαν γὰρ ἐτέ-
 ραν πρὸ τοῦ περιβόλου τῷ ποταμῷ νεοχμοῦν ἵσχυσε, τοιᾶδε αὖ-
 τὸν περιελθὼν τέχρη. τὰ μὲν ἐν δεξιᾷ τοῦ ποταμοῦ ὑπτιὰ τε καὶ
 10 χθαμαλὰ πρότερον ἦν, τὰ δὲ δὴ ἐν ἀριστερᾷ ὄρος ἀπότομον, οὐκ
 ἐπιχωροῦν αὐτῷ ἐπικλίνειν πον ἢ ἐκτρέπεσθαι τῆς ξυνειδισμένης
 ὁδοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτὴν διορθούμενον ἀνάγκη τῇ πάσῃ.
 οὐ γὰρ ἦν τι αὐτὸν ἐπὶ δεξιᾷ ξυμποδίζον, ἥνικα ἂν τῆς πόλεως
 εὐθὺς φέροιτο. τοῦτο οὖν τὸ ὄρος ἀποτεμῶν ὅλον κοῖλα μὲν τοῦ
 15 ποταμοῦ τὰ ἐν ἀριστερᾷ καὶ γλαφυρώτερα τῆς αὐτοῦ πορείας κα-
 τεσκεύαστο, ἐν δεξιᾷ δὲ τοῖχον ὑπερμεγέθη ἐκ λίθων ἀμαξιαίων
 συνέστησεν, ὥστε, εἰ μὲν κατὰ τὰ εἰωθότα ὁ ποταμὸς μέτριος C
 φέρεται, μήποτε ἀποστεροῖτο τῆς ἐνθὲνδε ὠφελείας ἡ πόλις, λπει-
 δὰν δὲ τύχη τινὶ ἐς ὕψος ἀρθεὶς ὑπερβλύζοι, μετρία μὲν τις αὖ-
 20 τοῦ ἐκροῇ ἐπὶ τὴν πόλιν κατὰ τὰ ξυνειδισμένα χωροῖν, τοῦ δὲ ῥο-
 θίου τὸ ἐπιγιγνόμενον ἐς τὴν Ἰουστινιανοῦ ἐπιτέχνησιν ἀναγκαστὸν
 ᾶι, ἐς τοῦ ἵπποδρόμου τὰ ὅπισθεν οὐ μακρὰν πον ὄντος τέχρη τε. H 22
 ἀνθρωπεία καὶ γνώμη προμηθεῖ παρὰ δόξαν νενικημένον. ἀλλὰ
 καὶ τῷ ποταμῷ τῆς πόλεως γινομένῳ ἐντὸς ὁρθῇν τινα πορείας
 25 ἀνάγκην ἀπεργασάμενος, ὑπερθέν τε οἰκοδομίαν ἐκατέρωθεν ἐπι-

damna gravissima importavit. Repente enim aedificia pulcherrima diruit, ac
 tertiam civium partem extinxit. Protinus imp. Iustinianus non solum quae-
 cumque eversa fuerant, in quibus erat Christianorum ecclesia, et Antiphorus,
 ut vocant, instauravit; sed omni etiam studio providit, ne quid eiusmodi
 urbs denuo pateretur. Est enim pro moenibus novum fecit alveum flumini,
 idque arte hac circumvenit. A dextra adiacebat amni planities humilis; a
 laeva abruptus mons imminebat, cursum alio non sinens flectere, sed in ur-
 bem dirigens omni compulsus necessitate: neque enim a dextra quidquam
 obstat recta urbem petenti. Monte illo penitus exciso, et ad sinistram flu-
 minis ripam humo excavata, fossam duxit eius alveo profundiorē: ad dex-
 tram parietem ingentem ex saxis plaustralibus statuit: ita ut fluvius si con-
 suetam in cursu servet mediocritatem, non privet civitatem opportunitatibus
 suis: sin forte elatus restagnerit, mediocrem aquarum partem pro more
 ad urbem devolvat; quodque abundaverit, in canalem, Iustiniani invento fa-
 ctum, cogatur influere, ac tergum vicini Hippodromi circumire, humanae arti
 ac providentiae mirabiliter cedens. Quin et intra urbem recta ire amnem
 subegit, imposita utrinque crepidine, qua digressio prohibetur: itaque re-

κρεμύσας, ὥς μὴ ἐκτρέπεται τῆς ὁδοῦ δύναιτο, καὶ τὴν χρεῖαν τῇ πόλει ἐσώσατο καὶ δέους αὐτὴν τοῦ ἐνθένδε ἀπήλλαξεν. ἐτύν-
D χανε δὲ τὸ Ἐδέσσης τεῖχος καὶ προτειχισμα, οὐδὲν τι ἤσσαν διὰ χρόνου μῆκος ἐν τοῖς ἐρειπίοις ταττόμενον ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον. διὸ δὴ ἄμφω ἀνοικοδομησάμενος βασιλεὺς, νέα τε αὐτὰ κατεστή-
 5 σατο καὶ πολλῶ ἑυρωτέρα ἢ πρότερον ἦν. μοῖρα δέ τις τοῦ Ἐδέσσης περιβόλου φρούριον κέκτηται, ἧς δὴ ἔκτοσθὲν τις ἐπα-
 νεστήκει λόφος ὡς πλησιατάτα ὑποκειμένη ἐπικύπτων ἐνταῦθα τῇ πόλει· ὅνπερ ἐκ παλαιοῦ καταλαβόντες διατειχίσματι οἱ ἐπιχώριοι ἐντὸς τοῦ περιβόλου πεποίηται, ὥς μὴ ἐπιμαχον ποιοίῃ τὴν πό-
 10 λιν. ἀλλὰ ταύτῃ ἐπιμαχώτεραν αὐτὴν παραπολὺ ἀπειργάσαντο· διατειχισμα γὰρ ὡς βραχύτατον ἐπὶ τῷ ἀνατεταμένῳ τῆς γῆς κείμενον καὶ παιδαρίοις τειχομαχίαν ἐμμελετώσιν ἁλώσιμον ἦν. οὐ
F 42 δὴ ἐνθένδε καθηρημένου ἑτερον ἐν τῇ ὄρους ὑπερβολῇ τεῖχος ἀνέ-
 στη, Ἰουστινιανοῦ βασιλέως διαπόνημα, δέος μὲν ἐξ ἐπιθέσεως
 15 καθύπερθε γεννησομένης οὐδαμῇ ἔχον, συγκαταβαῖνον δὲ τῇ ὑπω-
 ρεῖα μέχρι ἐς τὸ πρᾶνὲς ἐκατέρωθεν καὶ τῷ περιβόλῳ ἐναρμο-
 ζόμενον.

Ἀλλὰ μὲν καὶ Καρρῶν καὶ Καλλινίκου πόλεως τὰ τε τείχη καὶ τὰ προτειχίσματα καθελὼν, ἅπερ ὁ πολὺς αἰὼν μετὰ 20
 ρεύσας διέφθειρε, τανῦν ἀκραιφνῇ ἀπεργασάμενος, ἀμαχώτατα κατεστήσατο. ἔτι μέντοι καὶ φρούριον, ὃ ἐν Βάτναις ἦν, ἀτεί-
 χιστόν τε καὶ ἀπημειλημένον τὰ πρότερα ὄν, τείχεσιν ἑυρωτάτοις
B περιβαλὼν ἐς τὸν νῦν φαινόμενον μετήνεγκε κόσμον.

ἦ'. Ταῦτα μὲν οὖν τρόπῳ, ᾧπέρ μοι ἐρρήθη, ἐπὶ τε Με- 25
 σοποταμίας καὶ Ὀσροηνῆς τῆς καλουμένης Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ

tento civitatis comodo, metum amovit. Et quoniam interiorem pariter atque exteriorem Edessae murum vetustas late fregerat, utrumque imperator nova ac multo validiori fabrica refecit. Castellum habet Edessenī muri pars quaedam, extra quam collis surgebat, urbi subiectae proximae imminens. Cum olim septo complexi indigenae, ambitu urbis incluserant, ne illac facile esset hosti perrumpere. Verum eiusmodi opere urbem multo magis expugnabilem fecerant. Cum enim murus ille esset humillimus et exorrecto in loco situs, vel a pueris ludicra oppugnatione se exercentibus capi poterat. Eo diruto, alterum in vertice montis Iustinianus Aug. excitavit. Is nullam timet ex superiori loco impressionem, et utrinque cum clivo ad imum usque montem descendens, urbis moenibus cohaeret.

Praeterea Carrarum et urbis Callinici maiores iuxta ac minores muros, longinqui temporis lapsu corruptos, demolitus, iam sic integravit, ut invictam habeant firmitatem. Castellum etiam Batnense, quod nudum negligentiae contemptum erat, muris cinxit praevalidis, et ad decus, quo iam nitet, evexit.

8. Haec ita, ut dixi, in Mesopotamia et Osroëne Iustinianus Aug. per-

πιπολήται. ὄντινα δὲ τρέπον Εὐφράτον ποταμοῦ τὰ ἐν δεξιᾷ
 ξυμβαίνει εἶναι, ἐγὼ δηλώσω. τὰ μὲν ἄλλα Ῥωμαίων τε καὶ
 Περσῶν ὄρια τῇδε πη ἔχει. γειτονοῦσιν ἐκατέρωθεν ἀλλήλοις τὰ
 χωρία, ὁρμιούμενοί τε ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀμφοτέροι καὶ διαμάχονται
 5 καὶ συμβάλλουσι τὰς συναλλαγὰς, οἳ γὰρ τὰ ἀνθρώπεια, ὀπητικά
 τοῖς τε ἡθροσι καὶ ταῖς πολιτείαις διάφοροι ὄντες χώραν τινὰ ὁμο- V 421
 ρον ἔχουσιν. ἐν δὲ γὰρ τῇ πάλαι μὲν Κομαγενῇ χώρα, τανῦν δὲ
 καλουμένη Εὐφρατησία, οὐδαμῇ ἀλλήλων ἄγχιστα ὦκῃται. χώρα
 γὰρ ἔρημος καὶ ἄγονος ὅλως διορίζει ἐπὶ μακρότατον τὰ Ῥωμαίων
 10 τε καὶ Περσῶν ὄρια, περιμάχητόν τε οὐδὲν ἔχουσα. ἐκάτεροι
 μέντοι ἐν ἐρήμῳ, ἥπερ ἄγχιστα γῆς τῆς πρὸς αὐτῶν οἰκουμένης
 τυγχάνει οὖσα, φρούρια παρέργως ὠκοδομήσαντο ἐκ πλίνθου
 ὁμῆς· ὥπερ ἐπιβουλῆς οὐδεμιᾶς παρὰ τῶν πέλας ἔτυχε πώποτε, D
 ἀλλ' ἀνεπιφθόνως ἀμφοτέροι τῇδε ὦκῃσαντο, ἐπεὶ οὐκ εἶχον οὐ-
 15 δὲν ὅτου ἂν καὶ οἱ ἐναντίοι ἐφεῖντο. βασιλεὺς δὲ Διοκλητιανὸς
 τρία φρούρια τὸν τρέπον τοῦτον ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἐδείματο·
 ὧν περ ἓν, Μамβρί ὄνομα, καταπεπονηκὸς τῷ μακρῷ χρόνῳ Ἰου-
 στινιανὸς ἀνενέωσατο βασιλεὺς.

Τοῦτον δὲ τοῦ φρουρίου ἐκ σημείων μάλιστα πέντε ἐς τὰ
 20 Ῥωμαίων ἡθρὴ ἰόντι Ζηροβία ποτὲ Ὀδονάθου γυνὴ τῶν ἐκείνῃ
 Σαρακηνῶν ἄρχοντος πόλιν ὦκισέ που ἐνταῦθά τινα ἐν τοῖς ἄνω
 χρόνοις βραχεῖαν, καὶ τὸ ὄνομα ἀφῆκε τῇ πόλει. Ζηροβίαν γὰρ
 αὐτὴν, ὡς τὸ εἶδος, ἐπωνόμασεν. ἀλλὰ πολὺς ἄγαν μετὰ ταῦτα
 ἐπιφρεύσας ὁ χρόνος ἐρείπιον αὐτῆς τὸν περίβολον κατεστῆσατο, P 43
 25 ὥστε Ῥωμαίων αὐτῆς ἐπιμελεῖσθαι οὐδαμῇ ἀξιοῦντων, ἔρημόν τε

egit: iam de rebus agam provinciae, quae ad Euphratis dexteram sita est. Alibi quidem Romanorum ac Persarum limites ita sunt constituti, ut eorum agri inter se vicini sint, atque e suis utrique sedibus profecti vel hostilitatem exercent, vel pacem atque commercium, more hominum, qui in regnis diversis positi, regiones habent conterminas. At in Comagene (sic olim vocabant, quae hodie dicitur Euphratesia) non sunt finitimi: Deserta enim ac plane sterilis regio Romanorum fines atque Persarum longissime distrahit, nihil habens dignum belli contentione. Utrique in solitudinis ora, quam accolunt, castella ex crudo latere defunctorie aedificarunt, quae nunquam vicinorum sensere vim: quippe ibi utraque natio citra invidiam habitat, nulla re cupiditatem hostium proritante. In hac solitudine castella tria imp. Diocletianus eo modo extruxerat: quorum unum, cui nomen Mambri, aevo convulsum Iustinianus Aug. renovavit.

Quinto fere ab isto castello lapide, Romanum versus imperium, olim Zenobia, uxor Odonathi principis Saracenorum illius tractus, parvam urbem condidit, suoque nomine, ut par erat, insigniens, Zenobiam appellavit. Elapsi deinde temporis diuturnitas eius moenia attrivit, et accedente Romanorum in-

αὐτὴν τῶν ἑνοικούντων παντάπασι διειργάσατο. παρὴν οὖν Πέρ-
 σαις κατ' ἔξουσίαν, ἥνικα ἂν ἢ βουλομένοις σφίσιν, ἐν μέσοις γε-
 νέσθαι Ῥωμαίους, ἀνηκῶσις ἔτι τῆς τῶν πολέμιων ἐφθόδου οὖσιν.
 ἀλλὰ τὴν Ζηνοβίαν ἀνοικοδομησάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς
 σύμπασαν, οἰκητόρων τε κατακόρως ἐμπλησάμενος, ἄρχοντά τε 5
 στρατιωτικῶν καταλόγων καὶ διαρκὲς ἄγαν καταστησάμενος φυ-
 λακτήριον, πρόβολον μὲν εἶναι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἐπιτελιγμα
 δὲ διεπράξατο Πέρσαις· ὅς γε οὐχ ὅσον τὸ πρότερον ἀποδέδωκε
 σχῆμα, ἀλλὰ καὶ πλείστον ἐχυρωτέρων ἐργάσατο ἢ πρότερον ἦν.
B σκοπέλοι γὰρ αὐτὴν περιβάλλουσιν ὡς ἀγχοτάτω. τοῖς τε πολέ- 10
 μοις διὰ ταῦτα ἐξῆν τοὺς ἐκ τοῦ περιβόλου ἀμνησμένους κατὰ κο-
 ρυφὴν ἐνθὺνδε βάλλειν. ὅπερ ἀποκρούεσθαι διὰ σπονδῆς ἔχων
 οἰκοδομίαν τινὰ τῇ τοῦ περιβόλου ὑπερβολῇ ἑτέραν ἐνῆψε κατ'
 αὐτὸ μάλιστα τὸ τῶν σκοπέλων γειτόνημα, προκαλνυμμα τοῖς ἐν-
 θύνδε μαχομένοις αἰεὶ ἑσομένην. περὰ τὴν οἰκοδομίαν καλοῦσι 15
 ταύτην ἐπεὶ ὥσπερ ἀποκρέμασθαι τοῦ τείχους δοκεῖ. ἅπαντα μὲν
 οὖν ὅσα βασιλεὺς οὗτος ἐπὶ Ζηνοβίας ἐργάσατο φρεῖσαι ἀμήχα-
 ρον, ἐπεὶ ἐν χώρῳ ἐπὶ μακρότατον ἀγέλτονι οὖσαν καὶ διὰ τοῦτο
 μὲν ἐν κινδύνοις αἰεὶ ἑσομένην, ἐπικουρίας δὲ τυχεῖν Ῥωμαίων πλη-
C σιοχώρων οὐκ ὄντων αὐτῇ οὐκ ἂν δυναμένην, βεβαιωτάτης, ὡς 20
 τὸ εἶδος, ἐπιμελείας πάντων μάλιστα ἡξίωσεν· ὀλίγα δὲ μοι ἅττα
 τῶν τῇδε πεπραγμένων γεγράψεται.

Παραρρεῖ μὲν τὴν Ζηνοβίαν Εὐφράτης ποταμὸς πρὸς ἀνί-
 σχοντά που τὸν ἥλιον, ὡς ἀγχοτάτω τοῦ ἑκείνη περιβόλου ἰών,
H 23 ὁρῶν δὲ παρ' αὐτὸν ὑψηλῶν ἀνεχόντων ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ δια- 25

curia, civibus omnino exhausit. Quare Persis, quoties collibitum esset, il-
 cebat in medios Romanos sese inferre, celerius fama adventus sui. Impera-
 tor vero Iustinianus Zenobiam, ab integro reaedificatam, magno incolarum
 numero frequentavit, validissimoque praesidio cum duce ibi constituto, Ro-
 mani imperii propugnaculum fecit, Persis infestum. Nec satis habuit formam
 pristinam urbi reddere: firmitatis etiam plurimum adiecit. Cum enim vicini
 scopuli, quibus cincta est, hostibus opportunitatem praebent mittendi tela
 ex edito in defensores muri; malum ille avertere satagens, fastigio moenium,
 qua minus a scopulis distant, quiddam aliud astruxit, quo semper tegerentur
 propugnatores. *Alas* ideo vocant, quod quasi muro suspensum videatur. Ac
 nulla quidem oratio complecti potest quidquid imperator noster Zenobiae be-
 nigne praestitit: siquidem urbem procul sitam in solitudine, ac proinde peri-
 culis usque obnoxiam, auxillique inopem, utpote dissitam a Romanis, accura-
 tius, ut consentaneum erat, quam caeteras omnes munit; ego vero eorum,
 quae ibi effecta sunt, pauca attingam.

Zenobiam alluit flumen Euphrates, ab oriente sub moenibus praeterla-
 bens. Et quoniam altis montibus subiectus est, eo loci expatiari non poterat:

σπεδάνυσθαι οὐδαμῇ ἔχων, ἀλλ' ἀνάγκη τοῦ γειτονήματος τῶν ἐνταῦθα ὁρῶν, ταῖς τε ὄχθαις σκληραῖς οὖσαις πεπιεσμένοις καὶ ἐν στενῷ μάλιστα ξυνάγων τὸ ρεῦμα, ἐπειδὴν αὐτῷ ὄμβρων ἐπιγενομένων ὑπερβλύζειν ξυνεχθεῖν, ἐπιχυθεὶς τῷ τείχει, εὐθὺς οὐκ ἀμφοὶ τὰ θεμέλια μόνον, ἀλλ' ἄχρι ἐς τὰς ἐπάλλξεις ἐπέκλυζεν. οὗ δὴ τῷ ῥοθίῳ καταβεβρεγμένου ξυνέβαινε τὰς ἐπιβολὰς ξυγχεῖ- **D**
σθαι τῶν λίθων, ἐπὶ σφαλερᾷ τε αὐτῶν τὸ λοιπὸν τῆς ξυνθήκης ἐστάναι. ἀλλὰ λίθων παμμεγέθη ἐκ λίθου μυλίου πρόβολον τῷ περιβόλῳ ἰσομήκη ἀπεργασάμενος ἐνταῦθα μὲν αἱ ἐνοχλεῖν τὸ τοῦ
10 ποταμοῦ κλυδώνιον ὑπερβλύζοντος κατηνάγκασεν, ἐλεύθερον δὲ τὸ παράπαν τῆς ἐνθένδε λώβης τὸ τεῖχος ἀφῆκεν, ἦν καὶ τὰ μάλιστα ὁ ποταμὸς κυμαίνων ἐς ὕψος ἐγείρεται μέγα. ταύτης δὲ τῆς πόλεως τὸν περιβόλον, ὃς δὴ αὐτῆς ἐτέτραπτο πρὸς βορρᾶν ἄνεμον, πεπονηκότα παντάπασι χρόνου μήκει ἐδῶν, παρέλυσεν
15 μὲν σὺν τῷ προτειχίσματι ἐς τὸ ἔδαφος, ἀντοκοδομήσατο δὲ οὐχ ἥπερ τὸ πρότερον ἦν, ἐπεὶ ἐνταῦθα αἱ τῆς πόλεως οἰκοδομαὶ στενοχωροῦνται μάλιστα τοὺς ταύτῃ ὥκημένους ἡνίων. ἀλλὰ τὴν **P 44**
προτέραν ὑπερβὰς τῶν τε θεμελίων τοῦ περιβόλου καὶ τοῦ προ- **V 422**
τειχίσματος χώραν, ἔτι μέντοι καὶ τὴν τάφρον αὐτὴν, ἐνταῦθα
20 τὸ τεῖχος ἐδεύματο ἀξιοθέατόν τε καὶ διαφερόντως εὐπρόσωπον, ταύτῃ εὐρυτέραν παρὰ πολὺ τὴν Ζηνοβίαν πεποιημένους. ἀλλὰ καὶ λόφος τις πρὸ τῆς πόλεως ἄγχιςτα εἰσίστηκε παρὰ δύοντά που τὸν ἥλιον· ἐξ οὗ δὴ παρῆν τοῖς ἐπιουδοῖν αἱ βαρβάρους βάλλειν κατὰ κορυφὴν ἀδεέστερον τοὺς τε ἀμυνομένους αὐτῆς καὶ οὐχ
25 ἥμισι ταῖς ἐν μέσῃ πόλει ἐστῶτας. τοῦτῃ οὖν τῷ λόφῳ τεί-

8. λίθων delet Maltretus.

12. κυμαίνων] κυματῶν Tolo.

sed cum eorum vicinitate, tum ripis coercitus, sane asperis, in arctissimum spatium coactis aquis, ubi auctus imbris se extulerat, muro statim affundebatur, nec ad ima solum et fundamento proxima, sed ad pinnas etiam exundabat. Muro autem unda perfuso, suis lapides sedibus emovebantur, eratque instabilis eorum coagmentatio. Verum extracto ex saxis molaribus ingenti aggere, eiusdem cum muro longitudinis, coëgit amnem ibi frustra tumultuari, quoties superfluxerit, itaque fecit ut moenia a damno, quod inde contraherant, omnino tuta sint, quamvis ille turgidis fluctibus altissime insurrexerit. Maioris muri partem aquilonarem longa annorum serie penitus fractam esse compertum habens, illam cum minori muro diruit refecitque, non ad pristinum modum; propterea quod urbis domus, cum ibi essent angustiores, regionis illius incolis displicebant: sed locum, in quo muri utriusque fundamenta sederant, adeoque fossam ipsam transgressus, hic murum spectatu dignum pulcherrimumque eduxit, atque ita Zenobiam non parum dilatavit. Praeterea collis quidam erat urbi proximus ab occidente: unde barbari si ingruerent, a vertice telis impune appetere propugnatores, et vel in urbe media stantes ferire poterant. Ad collem hunc Iustinianus Aug. pro-

Β χισμα ἐνάφας Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐκατέρωθεν, ἐντὸς τε αὐτὸν τῆς Ζηνοβίας καταστησάμενος, ἔξυσε μὲν ὅλον ἐνδεδεχέσθαι, ὥς μὴ τις κακουργήσῃ ἐνθένδε ἄνιοι, τείχισμα δὲ ἄλλο τοῦ λόφου ὑπερθεῖν ἔθετο, ἀπρόσδοκόν τε ὅλως τὴν πόλιν οὕτως τοῖς ἐπιβουλεύειν ἐθέλουσιν ἀπειργάσατο. τοῦ μὲν γὰρ λόφου ἐκτὸς κοί- 5 λην εἶναι τὴν γῆν ἐς ἄγαν συμβαίνει, καὶ διὰ τοῦτο ἐγγυτέρω ἵεναι τοὺς πολεμίους ἀδύνατον. ὑπὲρ γῆν δὲ τὴν κοίλην ἐθδὺς τὰ ὄρη ἀνέχει, ἃ πρὸς ἥλιον δύνοντα τέτραπται. οὐ μόνον δὲ τῇ πόλει τὰ ἐς τὴν ἀσφάλειαν οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐπρυτάνευσεν, ἀλλὰ καὶ ἱερὰ

Γ ταύτῃ ἀνέθηκε καὶ στρατιωτικῶν σημείων οἰκίας. ἔτι μέντοι καὶ 10 λοντρῶνας καὶ στοὰς προσεποίησεν αὐτῇ δημοσίας. ἐς ταῦτα δὲ πάντα Ἰσιδώρος τε καὶ Ἰωάννης μηχανοποιοὶ τὴν ὑπουργίαν παρῆσαντο, Βυζάντιος μὲν Ἰωάννης, Ἰσιδώρος δὲ Μιλήσιος γένος, Ἰσιδώρου ἀδελφιδοῦς, ὃνπερ ἔμπροσθεν ἐπεμνήσθη, νεανίαι μὲν ἄμφω, δύναμιν δὲ φύσεως ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν ἐπιδειξάμενοι καὶ τῇ 15 ἐμπειρίᾳ τῶν τοῦ βασιλέως συνακμάσαντες ἔργων.

Δ 9'. Μετὰ δὲ τὴν Ζηνοβίαν τὸ Σοίρων πόλισμα, πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ κείμενον, οὕτω δὴ εὐκαταφρόνητον τὸ τείχισμα εἶχεν ὥστε Χοσρόην προβαλόντα ποτὲ αὐδὲ ὅσον ἡμιῳριον ἀπεκρούσατο, ἀλλ' εὐθύρῳ ἐάλω Πέρσαις. ἀλλὰ καὶ τοῦτο, 20 ὥσπερ Καλλίνικον, Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἀνοικοδομησάμενος τὸ πολίχνιον ὅλον τείχει τε ἐχυρωτάτῳ περιβαλὼν καὶ προτειχίσματα κρατυνόμενος μηκέτι εἴκειν προσβάλλουσι πολεμίους διεσκενάσατο.

Ἔστι δὲ τις νῆὺς Σεργίου ἀνειμένος ἐν τῇ Εὐφρατῇ ἐπι-

20. εὐθύρῳ] εὐθύρως Τολος.

moto hinc et hinc muro, ipsum Zenobiae ambitu comprehendit, et in praeceps undique circumscidit, ne quis inde infestus suggrederetur. Murum itidem colli imposuit, itaque omnes ad urbem aditus praecclusit ei perniciosum molientibus. Nam ultra collem depressior humus accessum hostibus negat: trans vallem statim eminent montes ad solem occidentem obversi. Nec tantum securitati urbis prospexit imperator noster; sed templa etiam tectaque suis destinata militaribus condidit: item balneis ac porticibus publicis ipsam ornavit, navantibus operam Isidoro et Ioanne machinariis: quorum hic ortu Byzantius, ille Milesius erat, Isidori nepos illius, cuius mentionem antea feci: adolescentes quidem ambo; sed in quibus mentis vis aetate maior, et probata in principis nostri aedificiis peritia pariter eluceret.

9. Post Zenobiam, Surorum oppidum, ad fluvium Euphratem situm, muros habebat adeo contemnendos ac tenues, ut ne dimidia quidem hora Chosrois impetum propulsarit; sed in Persarum potestate momento venerit. Huius oppidi aequae Callinici instaurator Iustinianus, totum validissimis moenibus ac muro exteriori cinxit; ita ut hostiles impressiones sustinere in posterum valeat.

Templum est in Euphratesia sacrum Sergio, magni nominis sancto:

φανεῖ ἄγῳ, ὃν δὴ σέβοντες τε καὶ τεθηπότες οἱ πάλοι ἄνθρωποι
 Σεργιούπολιν τε ἐπωνόμασαν τὸ χωρίον καὶ τειχίσματι βραχυτάτῳ
 περιβεβλήκασιν, ὅσον τοὺς ἐκείνη Σαρακηνοὺς ἀποκρούεσθαι οἶόν P 45
 τε εἶναι ἕξ ἐπιδρομῆς αὐτὸ ἐξελεῖν. ἀδύνατοι γὰρ τειχομαχεῖν
 5 εἰσι Σαρακηνοὶ φῶσι, καὶ τι αὐτῶν, ἂν οὕτω τύχοι, τείχοςμα
 φανλότατον καὶ πηλῷ σύνθετον ἐμπόδιον τῇ ὁρμῇ γίνεται. ἀλλ'
 ὕστερον ὁ νεὼς οὗτος κειμηλίων προσόδῳ δυνατός τε καὶ ἀπόβλε-
 πτος διὰ παντός ἦν. ὃ δὴ λογισάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς
 τὸ πρῶγμα εὐθὺς ἐν ἐπιμελείᾳ πεποίηται, τείχει τε ἀξιολογωτάτῳ
 10 ἐν τοῖς μάλιστα περιβέβληκε, καὶ ὕδατων θησαυρίσας μέγα τι
 χρῆμα πλήθειν αὐτοῖς ἐσκενάσατο. ἔτι μέντοι καὶ οἰκίας τε καὶ
 στοῦς καὶ τὰς ἄλλας οἰκοδομίας τῷ χωρίῳ ἐντέθεικεν, ἃ δὴ πό-
 λεως ἐγκαλλωπίσματα γίνεσθαι εἴωθεν. ἀλλὰ καὶ φρουρὰν τῆδε
 στρατιωτῶν εἰς καιρὸν τοῦ περιβόλου ἀμυνομένων ἰδρύσατο. Χοσ- B
 15 ρόης ἀμέλει ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐν σπουδῇ πεποιημένος τὴν πόλιν
 ἐλεῖν στράτευμά τε αὐτῇ ἐπὶ πολιορκίαν πολὺ ἐπιστήσας ἄπρακτος
 ἐνθένδε ὀχυρώματος ἰσχύϊ τὴν προσεδρίαν διέλυσε.

Καὶ πόλίσματα δὲ καὶ φρούρια πάντα ἐν ἐσχατιαῖς τῶν Εὐ-
 φρατησίας ὁρίων ὄντα τῆς ὁμοίας ἐπιμελείας ἤξισσε, Βαρβαλι-
 20 σοῦ τε καὶ Νεοκαισαρείας καὶ τοῦ Γαβούλων καλουμένου καὶ τῆς V 423
 πρὸς Εὐφράτῃ τῷ ποταμῷ Πεντακωμίας καὶ τοῦ Εὐρώπου, ἔτι H 24
 μέντοι καὶ τοῦ καλουμένου Ἡμερίου τὰ τείχη εὐρὼν πῇ μὲν παρ-
 ἔργως τε καὶ ἐπὶ σφαλερᾷ τῆς οἰκοδομίας γεγεννημένα, πῇ δὲ καὶ
 μόνῳ περιβεβλημένα πηλῷ, πιεζόμενα δὲ καὶ ὕδατος ἀπορία πολλῇ
 25 καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῖς πολεμίοις εὐκαταφρόνητα παντάπασιν ὄντα, C

quem adeo venerati sunt ac suspexere veteres, ut locum Sergiopolim nuncu-
 paverint. Muro hunc humillimo sepserant, qui videlicet satis foret prohi-
 bendis illarum partium Saracenis, quominus primo aditu irrumperent. Ne-
 que enim ad oppugnanda moenia nati sunt Saraceni. Eorum certe impetum
 obvius forte murus vel infirmissimus, nec nisi luto compactus, cohibet. Post-
 modum donariis sacraque suppellectili templum hoc summe inclaruit. Quod
 secum reputans imp. Iustinianus curam protinus eo contulit: moenia loco
 circumdedit praeclarissima, et aquae copiam providit, immensae eius collecta
 vi in receptacula. Insuper domos, porticus, aliaque extruxit aedificia, qui-
 bus urbes decorati solent. Praesidium quoque militare ibi constituit, muros,
 cum res posceret, defensurum. Profecto Chosroës Persarum rex, cum urbis
 capiendae percipidus, magnis illam copiis circumsedisset, munitionis firmi-
 tate prohibitus, re infecta, obsidionem solvit.

Pari cura dignatus est oppida castellaque omnia, in extremis Euphra-
 tesiae finibus posita; Barbalissum, Neocaesaream, Gabula, Pentacomiam,
 quae est ad Euphratem, atque Europum: cumque Hemeri muros partim
 opera perfunctoria ac fabrica parum firma constructos, partim mere luteos,
 aqua defectos, et ea-re omnino ridendos ab hostibus offendisset, aequavit

καθεῖλε μὲν εἰς τὸ ἔδαφος, ἔς δὲ τὸ ἀκριβὲς λίθων ἐπιβοῶντες σκληρῶν μάλιστα δειμιόμενος εὐθὺς ἅπαντα, εὐρους τε καὶ ὕψους μέγα τι χρῆμα τῷ ἔργῳ κατὰ λόγον ἐνθέμενος, καὶ ὑδάτων ταμιεῖα τεκτενόμενος πανταχόσε τῶν ὀχυρωμάτων παμπληθῆ, ταῦτά τε κατακορῇ ὑδάσιν ὀμβροῖς καταστησάμενος ἅπαντα, ἰδρυσάμενος δὲ καὶ φρουρὸν ὁμίλον, ἔς τὴν τὴν φαινομένην ἀσφάλειαν καρτερώτατα τὴν αὐτοῦ ἐπικράτειαν μετεβίβασεν. ἃ δὲ ἐπὶ μακρότατον ἦν τις διασκοπούμενος τὰς τε ἄλλας ἀπάσας Ἰουστινιανοῦ βασιλέως ἀγαθοεργίας ὑπεριδὼν, τούτου δὲ μένου φαίη ἂν εἵνεκα τὴν βασιλείαν παραλαβεῖν, τοῦ Θεοῦ δηλονότι τὰ τῆς σωτηρίας 10 Ῥωμαίων τῷ γένει διηνεκὲς προτανεύοντος.

D Πρὸς ἐπὶ τούτοις καὶ τὴν Ἱερσόπολιν, ἥπερ ἀπασῶν πρώτη τῶν τῆδε πόλεων τυγχάνει οὖσα, λαβὼν ἀποκεκμημένη τοῖς ἐπιβουλεύειν ἐθέλουσι, προμηθεῖ διεσώσατο γνῶμη. χώραν τε γὰρ ἔρημιον τὰ πρότερα περιβεβλημένην πολλὴν καὶ διὰ τοῦτο ἀφύλακτον 15 οὖσαν, τῶν μὲν ἀνονήτων αὐτὴν περιόδων ἀπῆλλαξεν, ἐπιτομώτερον δὲ σὺν τῷ ἀσφαλεῖ καταστησάμενος τὸν περίβολον, ἔς τε τὸ τῆς χρείας ἀναγκαῖον ξυναγωγὰν ἐχυρωτάτην τανῦν ἐν τοῖς μάλιστα διεπράξατο τὴν πόλιν εἶναι. οὗ δὲ καὶ τότε ἀγαθὸν εἶργασται. πότιμον ὕδωρ ἐκ μυχῶν τῆς γῆς ἄνισιν ἐν μέσῃ πόλει 20

P 46 διηνεκῶς, λίμνην τέ τινα ἐνταῦθα ἐργῆαν ποιεῖται. τοῦτο πολέμιων μὲν, ἂν οὕτω τύχῃ, προσεδρευόντων γίνεταί τῃ πόλει σωτήριον, ἐν δὲ ἀγαθοῖς πράγμασιν οὐκ ἀναγκαῖον αὐτῇ ξυμβαίνει εἶναι, ἔξωθεν εἰσαγομένων ὑδάτων πολλῶν· προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου εἰρήνῃ μακρᾷ συμβεβωκέτις οἱ τῆδε ὠκνημένοι, ἀνάγκης 25 δὲ οὐδεμιᾶς ἐς πείραν ἐλθόντες, ἐν ὀλιγορρίᾳ τοῦτο πεποιοῦνται.

solo : mox durissimo lapide ex toto restituit, cum magna aptaque latitudinis et altitudinis accensione; complures circum munimenta cisternas fecit, quas omnes aquis implevit pluviis: collocato demum praesidio, effecit quod cerninus hodie, ut locus ille firmissime teneatur. Quae si quis plenius consideret, caeteraque omnia Iustiniani Aug. beneficia iustret animo, illum profecto dicet ob id unum, ut benigne faceret, suscepisse imperium, deo utique Romanorum salutis assidue consulente.

Ad haec, cum accepisset Hierapolim, urbium regionis illius principem, exitum inferre volentibus patere, sua illam providentia servavit. Nam ingens habenti ipsi spatium intra moenia vacuum ac propterea incustoditum, laxiorem et supervacaneum ambitum recidit: tunc contracto et ad necessarios usus coacto muro, eum in statum adduxit urbem, ut iam e munitissimis una sit. Eandem beneficio hoc affecit. Aqua dulcis media in urbe ex terrae sinu prorumpit perenni scatebra, ac latum inibi stagnum efficit, salutare id quidem civitati, si quando forte eam hostes obsederint, sed rebus tranquillis minime necessarium: quippe magna aquae copia foris inducitur. Procedente tempore, cives pace fructi diutissima, neque ullam experti necessitatem, illud

οὐ γὰρ οἶδεν ἀνθρώπου γένους ὑπὲρ τῶν παρόντων κακῶν ἐν εὐ-
 δαμονίᾳ βουλευέσθαι. ῥύπου τοίνυν τὴν λίμνην ἐνδελεχέστατα
 ἐνεπλήσαντο, νηρόμενοί τε καὶ πληνὸς ἐνταῦθα ποιούμενοι καὶ B
 ἀπορριπτοῦντες φορτυοὺς ἅπαντας * * *

- 5 Ἐκεῖτο δὲ καὶ ἄλλα ἄττα ἐν ταύτῃ δὴ τῇ Εὐφρατῇσι χω-
 ρία, Ζεῦγμαί τε καὶ Νεοκαισάρεια. αἱ δὴ πολίχναι μὲν ἄχρι ἐς
 τὸ ὄνομα ἦσαν, τείχεσι δὲ περιβέβληντο αἰμασιῶς τρόπον. τῷ
 μὲν γὰρ τῆς οἰκοδομίας κολοβῶ ἔσβατὰ πόνη σὺδενὶ τοῖς πολε-
 μίοις γίνετο, ἀδείεστερον ἐς αὐτὰ ἐσπηδᾶν ἔχουσι, τῷ δὲ στενῷ
 10 λίαν ἀφύλακτα, οὐκ ἔχόντων τὸ παράπαν τῶν ἐνταῦθα φρουρῶν
 ὅποι ἂν ἐστῶτες ἀμύνοντο. ἀλλὰ καὶ ταῦτα Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς
 τέλχεσιν ἀληθείᾳ περιβαλὼν εὖρους τε καὶ ἵππους ἱκανῶς ἔχουσι, καὶ C
 τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ κρατυνόμενος, πόλεις τε διεπράξατο καλεῖσθαι
 δικαίως καὶ κρείσσους εἶναι τῆς τῶν πολεμίων ἐπιβουλῆς.
 15 ἰ. Ἀλλὰ καὶ τῶν πόλεων τὰς Χοσροῇ ἀλούσας (ἦντα ἔ
 βάρβαρος οὗτος ἀλογήσας τὰ παρ' αὐτοῦ ὁμωμοσμένα ἐν ταῖς
 ἀπεράντοις σπονδαῖς καὶ τὰ διδόμενά οἱ ἐπ' αὐταῖς χρήματα, καὶ
 βασκανίᾳ μὲν ἐς Ἰουστινιανὸν βασιλείᾳ ἐχόμενος, οἷς δὴ Λιβύης τε
 καὶ Ἰταλίας τῷ πολέμῳ κύριος γέγονε, καὶ τὴν ἐς τὰ ὁμωμοσμένα D
 20 πίστιν περὶ ἐλάσσονος τῆς ἐς ταῦτα λύσεως πεποιημένος· καιροφυ-
 λακήσας δὲ ἀπολελειμμένον ἐν τῇ ἐσπερίᾳ ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον τοῦ
 στρατοῦ Ῥωμαίων ἀντάγγελος βέβηκεν ἐς Ῥωμαίον τὴν γῆν, ἀνη-
 κόων ἔτι Ῥωμαίων ὄντων τῆς τῶν πολεμίων ἐφόδου, ἐς τοῦτο δὴ

4. ἅπαντας ***] Locum hunc contulit Possinus cum MS. Vaticano,
 sed nihil reperit quo lacunam expleret. MALT.

neglexerant. Nempe humanum ingenium felicitas ab instantium malorum
 cogitatione avertit. Quare stagnum sordibus oppleverant, ibi natare soliti,
 lavanda tergere, et purgamenta quaevis proicere. * * *

Alia quaedam erant oppida in Euphratesia, puta Zeugma ac Neocaesa-
 rea; oppida inquam nomine tenns: moenibus cincta maceriae speciem refe-
 rentibus. Ac structura quidem eorum mutila faciem dabat hostibus aditum,
 ut illa impune transilire possent, angustiae vero maximae custodias exclude-
 bant, cum nihil esset omnino loci, in quo starent propugnatores. Ea Iusti-
 nianus Aug. veris moenibus latitudinis iustae et altitudinis cinxit, omnique
 apparata munit: quo fit ut iam urbes dicantur merito, et ab hostium moli-
 tionibus tutae sint.

10. Urbes etiam captas a Chosroë, quando hic barbarus nulla nec iu-
 ramenti, quo perpetuam pacem sanciverat, nec pecuniae, quam pro illa ac-
 ceperat, habita ratione, et bello partam Africae Italiaeque dominationem
 Iustiniano Aug. invidens, excitatum his furorem sequi maluit quam iurisiu-
 randi fidem; ac tempus aucupatus, quo pars maxima Romani exercitus in
 occidentem procul distinebatur, in Romanum imperium irrupit, adventus ipse
 sui nuntium ferens: quippe Romani de expeditione hostium nihil audie-

μετεστήσατο βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀσφαλείας καὶ κόσμου ὥστε
 V 424 ἀπάσας εὐδαιμονεστέρας κατὰ πολὺ τῶν ἢ πρότερον εἶναι, καὶ
 μηκέτι πρὸς τὰς τῶν κακουργησόντων βαρβάρων ἐφόδους περιδεεῖς
 εἶναι, μηδέ τινη μηχανῇ πρὸς τὰς ἐπιβουλάς ὑπόπτως ἔχειν.

Μάλιστα δὲ ἀπασῶν Ἀντιόχειαν, ἣ νῦν Θεοῦπόλις ἐπικέ- 5
 P 47 κληται, κόσμον τε καὶ ὄχρῳματος ἐνεπλήσατο πολλῶ μεζονος ἢ
 πρότερον εἶναι ξυνέβαινεν. ἦν μὲν γὰρ αὐτῆς τὸ παλαιὸν ὁ πε-
 ρίβολος μακρὸς τε ὑπεράγαν καὶ περιόδων πολλῶν ἀτεχνῶς ἔμ-
 πλεως, πῇ μὲν τὰ πεδία περιβαλὼν οὐδενὶ λόγῳ, πῇ δὲ τὰς τῶν
 σκοπέλων ὑπερβολὰς, καὶ ἀπ' αὐτοῦ πλείοσιν ἐπιβουλαῖς ὑποκε- 10
 μενος. συστείλας δὲ αὐτὸν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς κατὰ τὸ χρεῖα
 ξυνοῖσον, οὐ τὰυτα φρουρεῖν, ἀπερ καὶ πρότερον, ἀλλὰ τὴν πό-
 λιν ἐς τὸ ἀκριβὲς πεποίηκε μόνην. τὰ μὲν γὰρ κάτω τοῦ περι-
 βόλου, ἔνθα ἡ πόλις ἐπικινδύνως εὐρύνεται, ἐν μαλακῶ τε πεδίῳ
 B κειμένη καὶ περιουσίᾳ τειχίσματος ἀφύλακτος οὖσα, μεταβιβάζει 15
 ὡς ἐνδοτάτω, ἐπικαιριώτατα στενοχωρήσας ἐνταῦθα τὴν πόλιν,
 περιστελλομένην τῷ πεπιόθαι. ποταμὸν δὲ Ὀρόντην, ὅσπερ αὐ-
 τὴν παρέρρει ἐν περιόδοις τὰ πρότερον οὖσαν, διωθήσατο μετα-
 πορευθέντα τὸ ρεῖθρον τῷ περιβόλῳ γειτονεῖν. αἰθρὶς ὀχεταγω-
 H 25 γία τὸν ῥοὺν ὡς ἀγχοτάτω περιελίξας, ταύτῃ τε καὶ τὸ σφαιερὸν 20
 τῆς ἀμετρίας ἀνῆκε τῇ πόλει καὶ τὴν ἐκ τοῦ Ὀρόντου ἀσφάλειαν
 ἀνεσώσατο. ἐνταῦθ' αὖτε νεοχμώσας γεφύρας ἐτέρας ζεύγματα τῷ
 ποταμῷ νέα ἐντέθεικε, περιαγαγὼν δὲ ὡς πορρωτάτω τῆς χρεῖας
 αὐτὸν, εἴτα τὴν προτέραν ἀπέδωκε πορείαν τῷ ρεῖθρῳ. τὰ μὲν-

6. μεζονος] μεζον Tolos.

18. παρέρρει] Legebatur παραρρεῖ.

rant: urbes inquam a Chosroë captas sic munit ornavitque imp. Iustinianus, ut omnes hodie multo beatiores quam antea, non amplius timeant infestas barbarorum irruptiones, et omnino securae sint ab insidiis.

Inprimis Antiochia, cui nunc cognomen Theopolis, longe validior pulchriorque evasit illius ope quam prius fuerat. Ampliora olim erant moenia, atque orbe vastissimo qua agros, qua summas rupes temere complectebantur: quamobrem pluribus erant insidiis obnoxia. Sic autem illa, prout usus flagitabat, arctavit, ut iam non spatium, quod vacuum ambiebant, sed urbem solum optime protegant. Ac moenium quidem partem inferiorem, ubi sese urbs porrigebat non sine periculo, quippe cum sita esset molli in campo, et ob nimium muri complexum incustodita; eam inquam partem penitissime transtulit, ibique urbem contraxit aptissime, et in angustum conclusit. Fluvium Orontem, qui ipsam alluebat longis anfractibus sinuosus, compulsi alibi moenibus mutato cursu, eoque per alveum illis proximum circumducto, immodicae laxitatis periculum amovit a civitate, et quam Orontes praebebat securitatem retinuit. Ibidem fluvium novis pontibus ita iunxit, ut cum ipsum a civium usibus longissime abduxisset, priori alveo deinde reddiderit: urbis

τοι ἄνω ἐς τὸ κρημνῶδες αὐτῶ κατὰ τὰδε διαπεπνῶνται. ἐν τῇ τοῦ ὄρους ὑπερβολῇ, ἥπερ Ὀροκασσιάδα καλοῦσι, πέτρα τις τοῦ C τείχους ἐκτὸς ὡς ἀγχοτάτω ἐτύγχανεν οὖσα, ἐξ ἀντιπάλου τε τοῦ περιβόλου ἐνταῦθα κειμένη καὶ λίαν ἐπιμαχάτατον αὐτὸν τιθε-
 5 μένη. Χοσρόῃ ἀμέλει ἐνθένδε ἡ πόλις ἐάλω, ἥπερ μοι ἐν λόγοις τοῖς ἐπιτηδείοις ἐρρήθη. τὰ δὲ τοῦ περιβόλου ἐντὸς ἐρημός τε χώρα καὶ δῦσδοδος ἐπιπλεῖστον ἦν. πέτραι γὰρ ὑψηλαὶ καὶ χα-
 ράδραι ἀνέκβατοι διακεκλήρωνται τὸν χώρον ἐκείνον, ἀδιεξόδους τὰς ἐνθένδε ποιοῦμεναι τρίβους, ὥσπερ ἀλλοτρίου ἐνταῦθά τις
 10 ἄλλον τῶν Ἀντιοχείων τοῦ τείχους ὄντος. χαίρειν τοίνυν πολλὰ τῇ πέτρᾳ φράσας, ἥπερ ἐν γειτόνων τῷ τείχει οὖσα εὐάλωτον αὐτὸ διαφανῶς ἐσκαίωρητο, ὡς πορρωτάτω αὐτῆς περιβάλλειν τὴν πόλιν ἔγνων, ἀβουλίας πέρι τῶν πρότερον αὐτὴν δειμαμένων D
 ἀπὸ τῶν πραγμάτων τῆς πείρας πεποιημένος τὴν μάθησιν. χώ-
 15 ραν τε ὁμαλὴν μάλιστα τοῦ τείχους ἐντὸς τὴν τὰ πρότερα κρη-
 μνῶδη οὖσαν ἀπεργασάμενος, ἀνόδους ταύτῃ πεποιήται οὐχ ὅσον ἀνδράσι πεζοῖς, ἀλλὰ δὴ καὶ ἵππεῦσι βασιμούς, ἔτι μέντοι καὶ ἑμᾶξήλατους τὸ λοιπὸν οὖσας. ἀλλὰ καὶ βαλανεῖα καὶ ὑδάτων ταμιεῖα ἐν τοῖς ὄρεσι πεποιήται τούτου τοῦ τείχους ἐντὸς. φρέαρ
 20 τε ὥρυξεν ἐν πύργῳ ἐκάστῳ, τὴν πρότερον ἀνδρείαν ἐνταῦθα οὖ-
 σαν ὕδασι νηλίοις ἰώμενος.

Ὅσα δὲ καὶ ἀμφὶ τῷ χειμάρρῳ πεποιήται, ὅς ἐκ τούτων δὴ τῶν ὄρων κάτεισιν, εἰπεῖν ἄξιον. ὅρη μὲν ἀπὸ τομα δύο τῇ πόλει P 43
 ἐπῆρται, ἀλλήλοιν ξυνιόντα ὡς ἀγχοτάτω. τούτων θάτερον μὲν
 25 Ὀροκασσιάδα καλοῦσι, τὸ δὲ δὴ ἕτερον Σταυρὸν κέκληται. ἀπο-

vero verticem praecipitiis asperum ita muniit. In montis culmine, quod ap-
 pellant Orocassiadem, rupes quaedam extra quidem, sed proxime mur-
 rum, aequali surgens altitudine: unde nullo negotio expugnari poterat.
 Hac certe Chosroës urbem cepit, quod a modum suo loco narravimus. Intra
 moenia vacabat spatium valde confragosum: quippe alti illud obtinent sco-
 puli: et insuperabiles torrentium alvei senilis, quibus illinc venit, ita ab-
 rumpunt, ut murus ille ab Antiochia alienus fuisse videatur. Quapropter
 abdicata rupe, cuius vicinia manifestam dabat opportunitatem occupandi
 muri, procul ab ea moenibus urbem cingere statuit, eorum imprudentiam,
 qui ipsam olim aedificaverant, experimento rerum compertam habens. Solo
 etiam, quod intra muros salebris ac praecipitiis deruptum erat, ad aequalita-
 tem redacto, ascensus fecit, non peditibus modo, sed equitibus etiam ac
 plaustriis meabiles. Balneas quoque et aquarum receptacula in montibus in-
 tra muri huius ambitum condidit, ac puteum fodit in singulis turribus, pristi-
 nam loci ariditatem depellens provisa aquae pluviae copia.

Iam dicere consentaneum est, acta circa torrentem, qui ex illis montibus
 decurrit. Urbi imminet gemini montes praerupti, qui inter se proxime coe-
 unt: horum alterum Orocassiadem vocant, alterum Staurin. Ubi desinunt,

- λήγοντα δέ πη αὐτὰ νάπη τις ζεύγνυνσι καὶ χαράδρα μεταξὺ οὖσα, χειμάρρουν ἐπιτελοῦσα, ἐπειδὴν ὄνοι, Ὀνοπνίκτην ὄνομα, ὃς δὴ ἔξ ὑπερδεξιῶν κατιῶν ὑπερθεῖν τε τοῦ περιβόλου φερόμενός ἐπὶ μέγα τε, ἂν οὕτω τύχοι, ἐξιστάμενος, διεσκειδάννυτο μὲν ἐς τοὺς τῆς πόλεως στενωποὺς, ἀντήκεστα δὲ κακὰ τοὺς ταύτῃ ὥχνημένους εἰρ-5 γάζετο. ἀλλὰ καὶ τούτου τὴν ἄκισιν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς εὐ-
 B ράδρας ξυμβαίνει εἶναι, ἔξ ἧς ὁ χειμάρρουν ἐπὶ τὸ τεῖχοςμα ἔτεο, τοῖχον ἰδεύματο ὑπερμεγέθη, ἐκ κοίλης χαράδρας διήκοντα ἐς ἐκά-
 10 τερὸν τοῖν ὁροῖν μάλιστα, ὥς μηκέτι περαιτέρω ἵεναι κυματοῦντι τῷ ποταμῷ δυνατὰ εἶη, ἀλλ' ἐπὶ μακρότερον ξυσιστάμενος ἐν-
 ταῦθα λιμνάζει. ἐν δὲ τῷ τοίχῳ θυρίδας ποιησάμενος ἐνθένδε ἀπορρέοντα ὑπολήγειν κατὰ βραχὺ ἀνάγκη χειροποιήτω τὸν χει-
 V 425 μάρρουν διεσκενῶσατο, οὐκ ἐτι λάβρως τῷ πυντι ῥεύματι τῷ περι-
 βόλῳ προσβάλλοντα, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερβλάζοντά τε καὶ τὴν πόλιν 15
 κατεργαζόμενον, ἀλλὰ πρῶς τε καὶ προσηνῶς ὑπορρέοντα, ἥπερ μοι εἴρηται, ταύτῃ τε τῇ ἐκροῇ διὰ τῆς ὀχεταγωγίας ἰόντα ὅποι ἂν αὐτὸν βουλομένοις ἢ περιώγειν οὕτω μέτριον γεγεννημένον τοῖς πάλαι ἀνθρώποις.
- C Τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τῷ Ἀντιοχείας περιβόλῳ τῇδε Ἰουστινιανῷ-20
 νῷ βυσιλεὶ εἰργασται. καὶ ξύμψασαν δὲ πρὸς τῶν πολεμίων κα-
 ταφλεχθεῖσαν ἀνωκοδομήσατο τὴν πόλιν αὐτός. τετρωμένων
 γὰρ πανταχόσε καὶ κατηρημένων ὑπάντων, λόφων τε μόνον ἐκ
 πόλεως ἐξηρθρακωμένης ἐπανεστηκότων πολλῶν, ἄπορον τοῖς Ἀν-
 25 τιοχεῦσιν ἐγένετο τὴν τε χώραν ἐπιγνῶναι τῆς ἐκάστον ἰδίας γενο-
 μένης τὰ πρῶτα. ἐκφορήσας οὖν τὸ συμπτωθὲν ἅπαν, οἰκίας τε

iunguntur saltu, interiacente alveo, qui post imbres torrentem accipit, Onopnictem nomine. Hic ex edito defluens, moenia translatabatur, ac si forte vehementius intumesceret, in urbis vicos effusus, detrimenta gravissima civibus inferebat. Malo remedium hoc invenit Iustinianus Aug. Ante murum, qui est proximus alveo, unde torrens ad moenia devolvebatur, ingentem parietem excitavit, et ad montem utrumque ex intimo alveo fere perduxit; ne turgidos fluctus propellat torrens ulterius; sed ibi diu collectus stagnet. Hoc autem parietē fenestrato, illum artificii vi coëgit ita manare, ut sensim subsidat, nec iam rapide tota aquarum mole petat moenia, nec, quod consequens est, inundet, urbiq̃ue perniciem afferat, sed leniter, ut dixi, ac placide subterlabatur, et hoc modo effluens sese per canales insinuet, quocumque prisci incolae ipsum deducere voluissent sic tenuatum.

Ita Iustinianus Aug. prospexit muris Antiochiae, quam et ipse restituit, cum eam hostes flamma funditus delevisset. Rebus enim consumptis omnibus penitusque sublatis, nihil ut urbis incensae, nisi rudera tumuli passim extarent, quo cuiusque domus antea stetisset loco, dignoscere Antiocheni non poterant. Quare egestis penitus ruinis, tristes privati cuiusque incendii reli-

πυρκαϊῆς περικαθῆραι τὰ λείψανα, ἔτι μέντοι δημοσίων στοῶν ἡ
 περιστύλων αὐλῶν οὐδαμῇ οὐσῶν, οὐδὲ ἀγορᾶς πη καθισταμένης,
 οὐδὲ τῶν στενωπῶν τὰς ἀγνιάς διαιρούντων τῇ πόλει, οἰκίας τινὸς
 οἰκοδομίαν ἀπανθραδιάσασθαι. ἀλλὰ βασιλεὺς οὐδεμιᾷ μελλήσει D
 5 ὥς ἀπωτάτω τῆς πόλεως τὰ καθηρημένα μετενεγκὼν, ἐλευθέρων
 τε τὸν ταύτῃ ἀέρα ἔξιν τοῖς ἔνερθεν τῶν ἐνοχλούντων καταστησά-
 μενος, πρῶτα μὲν τὰ ἐδάφη πανταχόθι τῆς πόλεως λίθοις ἀμα-
 ξιαλοῖς ἐκάλυπεν. ἔπειτα δὲ στοαῖς τε καὶ ἀγοραῖς αὐτὴν διακρί-
 νας, καὶ διελὼν μὲν τοῖς στενωποῖς ἀμφοδούς ἀπάσας, ὁχετοὺς δὲ
 10 καὶ κρήνας καὶ ὑδροχόας καταστησάμενος, ὅσοις ἡ πόλις κεκόμ-
 ψεται, θείατρά τε αὐτῇ καὶ βαλανεία πεποιημένος, καὶ ταῖς ἄλ- H 26
 λαις δημοσίαις οἰκοδομίαις ἀπάσαις κοσμήσας, αἷσπερ εὐδαιμονία
 διαφαίνεσθαι πόλεως εἶωθε, τεχνιτῶν δὲ καὶ ἐπιδημιούργων πλη-
 θος ἐπαγαγὼν, ὅρῳν τε καὶ ὑπονώτερον τοῖς ἐνοικοῦσι παρέσχετο P 49
 15 δέμασθαι τὰς αὐτῶν ἰδίας οἰκίας. οὕτω τε Ἀντιόχειαν ἐπιφανέ-
 στεραν γεγονέναι τανῦν ἢ πρότερον ἦν ξυνηνέχθη. ἀλλὰ καὶ ἱε-
 ρὸν ἐνταῦθα τῇ Θεοτόκῃ πεποιεῖται μέγα· οὗ δὴ τό τε κάλλος καὶ
 τὸ ἐς ἅπαντι μεγαλοπρεπὲς ἐπελθεῖν λόγῳ ἀμήχανον· ὃ δὴ καὶ
 προσόδῳ ἐτίμησε χρημάτων μεγάλων. ἔτι μέντοι καὶ Μιχαὴλ
 20 τῷ ἀρχαγγέλῳ νεῶν παμμεγέθη ἐδείματο. προδόνῃσε δὲ καὶ τῶν
 ἀρρωστίμασι πυνομένων ἐνταῦθα πτωχῶν, οἰκία τε σφίσι καὶ τὰ
 ἐς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τῶν νόσημάτων ἀπαλλαγὴν ἐν ἐπιτηδείῳ κα-

1. περικαθῆραι] περικαθάραις H. Prior lectio est etiam codicis Va-
 ticani, in quo ad marginem notantur haec, πρῶτα μὲν γὰρ ἐξηγῆθα-
 κωμένην καὶ τετεφρωμένην ἅπασαν καθάραις ἐλευθέρων τὸν ταύτης
 αἶρα παρεσκευάσατο ἔπειτα τὰ ἐδάφη πανταχόθι. MALT. Eadem
 illa πρῶτα — πανταχόθι habet C, loco horum, τετεφρωμένων γὰρ
 πανταχόσε usque ad ἐδάφη πανταχόθι.

quias abstulit. Praeterea cum nullae uspiam essent publicae porticus, nec
 columnata atria, nec forum, nec urbis compita in vicos secta, non erat ut
 domum quisquam aedificandam susciperet. At imperator, abiecta omni cun-
 ctatione, ruinas procul urbe exportari iussit: ubi solum pariter cum aëre ab
 impedimentis vacuum fuit, primum quidem saxis plaustralibus urbem totam
 constravit; dein vero porticibus ac foris illam distinctit: compita in vias
 omnia secuit: aquaeductus, fontes, emissaria fecit, quibus omnibus decora
 est et gloriosa civitas: eandem theatri, balneis aliisque ornavit publicis aed-
 ificiis cuiusque generis, quae urbis felicitatem demonstrare solent. Accito
 fabrorum atque opificum ingenti numero, id incolis tribuit, ut suam quis-
 que domum facilius atque expeditius aedificaret. Hinc factum est, ut ho-
 diernus Antiochiae splendor pristinum superet. Ibidem templum deiparae
 condidit, sane amplum; cuius decus absolutamque magnificentiam verbis as-
 sequi nequeo: ipsi etiam luculentum pecuniae census attribuit. Michaëli
 quoque Archangelo aedem extruxit praecipuae magnitudinis. Quin et pau-
 peribus aegris consuluit: masculis seorsum ac foeminis cubacula, ministeria,
 resque omnes ad recuperandam valetudinem appositae constituit. Nec mi-

Procopius III.

16

τασθησάμενος ἅπαντα, χωρὶς μὲν ἀνδράσι, χωρὶς δὲ γυναῖξι, καὶ οὐδὲν τι ἦσσαν τοῖς ξένοις ἐπὶ καιροῦ γενομένοις ἐνταῦθα ἐνδήμιος.

B αἰ'. Οὕτω δὲ καὶ Χαλκίδος πόλεως τὸν περίβολον, ἐπι-
σφαλῶς τε ἀρχὴν γεγονότα καὶ ὑπὸ τῶν ἐτῶν κατερρακωμένον,
σὺν τῷ προτειχίσματι ἀνανεωσάμενός τε καὶ πολλῷ ἐχυρώτερον **5**
καταστησάμενος ἢ πρότερον ἦν, ἐς τὸν νῦν φαινόμενον πεποιήται
τρόπον.

Ἦν δέ τι ἐπὶ Συρίας κομιδῇ ἀπημελημένον πολίχνιον, Κῦ-
ρος ὄνομα, ὅπερ Ἰουδαῖοι ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐδείματο, δορυά-
λωτοι μὲν ἐκ Παλαιστίνης ἐς τὴν Ἀσσυρίαν ἀποκεκομισμένοι πρὸς **10**
C τοῦ Μήδων στρατοῦ, παρὰ Κῦρον δὲ βασιλέως ἀφειμένοι πολλῶ
ὑστερον· διὸ δὴ καὶ Κῦρον τὸ χωρίον ἐκάλεσαν, ταῦτα τῷ εὐερ-
γέτῃ ἐκτινόντες χαριστήρια. προΐοντος δὲ τοῦ χρόνου ἡ Κῦρος
τά τε ἄλλα ὑπερώφθη καὶ ἀτείχιστος ὅλως μεμένηκεν. ἀλλὰ βα-
σιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἅμα μὲν πρόνοιαν τῆς πολιτείας ποιούμενος, **15**
ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἁγίους Κοσμάν τε καὶ Δαμιανὸν τὰ μάλιστα σέ-
βων, ὧν δὴ ἄγχιστά πη τὰ σώματα καὶ ἐς ἐμὲ κέεται, πόλιν εὐ-
D δαίμονα καὶ λόγου ἀξίαν πολλοῦ, τέλους τε ἀσφαλῆ ἐχυρωτά-
του καὶ φρουρῶν πλήθει καὶ οἰκοδομιῶν δημοσίων μεγέθει, καὶ
V 426 τῆς ἄλλης κατασκευῆς τῷ ἐς ἄγαν μεγαλοπρεπεῖ, πεποιήται Κῦ- **20**
ρον. ταύτης δὲ τῆς πόλεως τὰ μὲν ἐντὸς ὕδατος ἄπορα ἐκ πα-
λαιῶ ἦν, ἔκτοσθε δὲ ὑπερφυῆς τις ἐγγόνει πηγῇ, περιουσίᾳ μὲν
πλήθουσα ποτίμων ὑδάτων, ἀνόνητος δὲ τοῖς τῇδε ὥκῃμένοις παν-
τάπασι οὖσα, ἐπεὶ οὐκ εἶχον ὄθεν ἂν ἐνθρόνδε ἀρούοιτο ὕδωρ,
ὅτι μὴ πόνω τε καὶ κινδύνῳ μεγάλῳ. περιόδοις τε γὰρ αὐτόσε **25**

norem adhibuit providentiam peregrinis, ibi diversantibus ad quoddam
tempus.

11. Sic etiam urbis Chalcidis moenia ab initio infirma atque annis di-
rupta cum exteriori muro instauravit; quod opus longe est priori validius:
et quam ceruimus hodie, formam ipsas ac speciem dedit.

In Syria nullo fere loco habebatur oppidum, cui nomen Cyrus. Id olim
a Iudaeis conditum fuit, quos cum Medorum exercitus a Palaestina captivos
in Assyriam abduxisset, liberos multo post rex Cyrus dimisit. Idcirco locum
appellavere Cyrum, hanc benefico principi gratiam rependentes. Progre-
diente tempore, in tantum venit contemptum Cyrus, ut omnino muros ami-
serit. Verum Iustinianus Aug. simul provido in remp. studio adductus, simul
eximia pietate in SS. Cosmam ac Damianum, quorum corpora etiamnum
proxime condita sunt; muri optimi firmitate, valido praesidio, publicorum
aedificiorum magnitudine, ac caeterarum rerum magnificentissimo apparatu,
Cyrum fortunatam insignemque admodum urbem fecit. Intra hanc urbem
summa fuerat ab antiquo aquae penuria: extra fons erat, maximus is quidem,
ac dulcibus aquis uberrimus, sed inutilis plane incolis: cum inde aquam hau-
rire sine magno labore periculoque non possent. Nam illuc per anfractus

βοῦσιν ἀναγκαῖον ἐγίνετο χρῆσθαι, κρημνώδους χωρίου καὶ ὅλως
 βράτου μεταξὺ ὄντος· καὶ τοῖς πολεμίοις, ἂν οὕτω τύχη, ἐν- P 50
 θρεῦνυσιν ὑποχείριοι ῥᾶστα ἐγίνοντο. διώρυχα τοῖσιν ἔκτοσθε
 τῆς πόλεως ἄχρι ἐς τὴν κρήνην οὐκ ἀπαρκαλύπτως, ἀλλὰ κε-
 5 ρυμμένως ὡς ἐνι μάλιστα πεποιημένους, ἀπονόν τε αὐτοῖς καὶ
 κίνδυνον τὴν τοῦ ὕδατος παρέσχετο χρεῖαν.

Καὶ Χαλκίδος δὲ πόλεως τὸν περίβολον ὅλον, ἐς τε τὸ ἔδα-
 φος καθειμένον καὶ ἄλλως ἀφύλακτον ὄντα, ἐχυρᾷ διαφερόντως
 ἀνεκώσαστο οἰκοδομία, καὶ προτεχίσματι ἐκρατύνετο. ἔτι μὲν-
 10 τοι καὶ τὰ ἄλλα Σύρων πολίσματά τε καὶ φρούρια τὸν αὐτὸν κε-
 κοσμηκῶς τρόπον ζηλωτὰ ἐπιεικῶς κατεστήσατο. B

Οὕτω μὲν Σύριαν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐν τῷ ἀσφαλεῖ διε-
 σῶσατο. πόλις δὲ πού ἐστιν ἐπὶ Φοινίκης τῆς παρὰ Ἀλβανὸν
 Παλμύρα ὄνομα, ἐν χώρῃ μὲν πεποιημένη τοῖς πάλαι ἀνθρώποις
 15 ἀγείτονι, ἐν καλῷ δὲ τῆς τῶν πολεμίων Σαρακηνῶν διόδου κειμένη.
 τοῦτου γὰρ δὴ ἕνεκα αὐτὴν καὶ ὠκοδομήσαντο πρότερον, ὥς μὴ
 λάθοιεν οἱ βάρβαροι οὗτοι ἐξάπινα ἐς τὰ Ῥωμαίων ἥθη ἐμβάλλ-
 λοντες. ταύτην βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς διὰ χρόνον μῆκος ἔρημον C
 ἐπὶ πλεῖστον γεγενημένην ὀχυρώμασι τε λόγον μέλυσιν ἐπιφρώσας,
 20 πρὸς δὲ καὶ ὕδατον περιουσίας καὶ φυλακτηρίου στρατιωτῶν ἐμ-
 πλησάμενος, τὰς τῶν Σαρακηνῶν ἐπιδρομὰς ἀνεχαίτισεν.

15. ἀγείτονι] ἀγειτόνως Tolo.

ire necesse erat: quippe intererat avium prorsus et insuperabile praecipitium: ubi illi hostilibus insidiis, si forte ponerentur, facillime teneri poterant. Igitur extra urbem fossa ad fontem usque perducta, non patente, sed quoad eius fieri potuit tecta, discrimine pariter ac difficultate usum aquae ipsiis expedit.

Urbis Chalcidis moenia iam proclinata, neque ullo protecta opere, structura firmissima reparavit omnino, ac muro sepsit exteriori. Sic demum caetera Syriae oppida castellaque ornavit, ut iam valde sint invidenda.

Ita quidem Syriae Iustinianus Aug. securitatem attulit ac salutem. Phoenice autem, quae est ad Libanum, urbem habet Palmyram, in loco solitudine cincto olim conditam, situ commodo ad observandum iter Saracenum, nostrorum hostium. Eo nempe aedificata fuit consilio, horum ut barbarorum subitae in Rom. imperium irruptiones deprehendantur. Hanc aeo tantum non penitus desolatam Iustinianus Augustus supra quam dici potest communiit: eidem aquarum affatim dedit: impositoque militari praesidio, incursiones Saracenorum inhibuit.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΔΟΓΟΣ Γ'.

PROCOPII CAESARIENSIS

DE AEDIFICIIS DN. IUSTINIANI

LIBER III.

P 51 Χώραν μὲν τὴν ἑῶαν οὕτως Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς δαχρῶμασιν
V 427 ἐκρατύνατο, ἥπερ μοι ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ ἐρρήθη. ἀρξαμένῳ
P 52 δέ μοι ἐκ τῶν παρὰ Πέρσαις ὁρίων τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς περιηγεῖ-
σθαι τὰ πρὸς αὐτοῦ ἐρύματα γεγενημένα, οὗ μοι ἀπὸ καιροῦ ἔδο-
ξεν εἶναι ἐπὶ τοὺς Ἀρμενίους ἐνθὲνδε ἵέναι, οἳ δὴ ἐκ πόλεως Ἀμί-
δης ἕχρη ἐς τὴν Θεοδοσιούπολιν τὴν ἐτέραν προσυικοῦσι τοῖς 5
Πέρσαις. μέλλοντι δέ μοι τῶν ἐκεῖνη οἰκοδομημάτων ἐπιμνη-
σθῆναι προσηγιάτατον φαίνεται εἶναι ὑπειπεῖν πρότερον ὄντινα
δὴ τρόπον σφαλερῶς ἄγαν βιοτεύοντας τοὺς Ἀρμενίους ὁ βασιλεὺς
οὗτος ἐς τὴν παρούσαν ἀσφάλειαν βεβαιότατα μετρημόσατο. οὐ
γὰρ δὴ ὅσον οἰκοδομαῖς τούτους τοὺς κατηχόους ἐσώσατο, ἀλλὰ 10
καὶ τῇ ἄλλῃ προνοίᾳ, ἥπερ μοι αὐτίκα δὴ μάλα γεγράφεται.
ἀρκτέον δὲ μικρὸν ἄνωθεν.

Ita quidem, ut in superiori libro exposui, Iustinianus Aug. orientem operibus firmavit. Ego vero cum extructas ab ipso munitiones describere coeperim ab imperii Romani limite, qui Persas contingit, haud alienum iudico ad Armenios inde progredi, qui ab urbe Amida ad alteram usque Theodosiopolin Persidem accolunt. Ac paranti mihi illius orae aedificia recensere, id rebus omnibus antevertendum videtur, ut dicam qua ratione imperator noster Armenios, vitam agentes in summo discrimine, ad illam, qua iam constantissime gaudent, securitatem traduxerit. Hos enim subditos non tantum aedificiis, sed circa res alias providentia servavit, uti mox literis prodam: verum paulo altius petendum initium.

Βασιλεὺς μὲν ὁμογενὴς πάλοι τοῖς Ἀρμενίοις καθίστατο, Β
 ἥπερ τοῖς ἀναγραφωμένοις τῶν ιστοριῶν τὰ ἀρχαιότατα δεδιήγη-
 ται. ἐπειδὴ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν τὸν Περσῶν βασιλεῖα κα-
 θέλει, Πέρσαι μὲν δεδουλωμένοι ἤσυχῃ ἔμενον, Πάρθοι δὲ Μα-
 5 κεδόσιν ἐπαναστάντες καὶ τῷ πολέμῳ περιγυρόμενοι ἐξήλασάν τε H 27
 αὐτοὺς ἐνθένδε καὶ τὰ μέχρι ἐς Τίγριν ποταμὸν ἔσχον, ὑπ' αὐτοῖς
 τε τὸ λοιπὸν ἐς ἔτη πεντακόσια ἔκειτο τὰ Περσῶν πράγματα, ἕως
 Ῥωμαίοις ὁ Μαρμαίος Ἀλέξανδρος βασιλεὺς γέγονε. καὶ τότε τις
 τῶν ἐν Πάρθοις βασιλέων τὸν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ Ἀρμενίοις βασι-
 10 λεία κατεστήσατο Ἀρσάκην ὄνομα, ὥσπερ ἡ τῶν Ἀρμενίων ιστορία
 φησί. μὴ γὰρ τις Ἀρμενίους τοὺς Ἀρσακίδας οἰέσθω εἶναι. εἰ-
 ρήνῃ γοῦν αὐτοῖς ἐς ἔτη τὰ πεντακόσια κατὰ τὸ ξυγγενὲς διαγέγονε. C
 καὶ ὁ μὲν τῶν Ἀρμενίων βασιλεὺς ἐν Ἀρμενίᾳ τῇ μεγάλῃ καλου-
 μένῃ καθήστο, τῷ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι ἐκ παλαιῶ ὑποχείριος
 15 ὢν, χρόνῳ δὲ ὕστερον παῖδες ἐγένοντο Ἀρσάκη τινὶ Ἀρμενίων βα-
 σιλεῖ δύο, Τιγράνης τε καὶ Ἀρσάκης ὀνόματι. ὅσπερ, ἐπεὶ ἔμελλε V 423
 τὸν βίον διαμετρήσασθαι, διαθήκας τιθεῖς, ἄμφω τῷ παῖδι ποι-
 εῖται διαδόχους αὐτῷ τῆς ἀρχῆς, οὐκ ἰσοστάσιον διορίσας ἑκατέρῳ
 τὸ κράτος, ἀλλὰ τῷ Τιγράνῃ τετραπλασίαν ἀπολιπὼν τὴν μοῖραν.
 20 Ἀρσάκης μὲν οὖν ὁ πατὴρ οὕτω τὴν βασιλείαν διοικησάμενος ἐξ
 ἀνθρώπων ἠφάνιστο, Ἀρσάκης δὲ ὁ παῖς, ἐφ' οἷς δὴ αὐτῷ ἔλασ- D
 σοῦσθαι ξυνέβη ἀγανακτῶν τε καὶ δυσφοροῦμενος ἐπὶ τῶν Ῥω-
 μαίων τὸν αὐτοκράτορα τὸ πρᾶγμα ἤγε, τοῦ τε ἀδελφοῦ καταλῦ-
 σαι τὴν βασιλείαν μηχανῇ πάσῃ ἐλλείδα ἔχων καὶ ἀδικὸν οὖσαν

Olim rex Armeniis praeerat, ex eadem gente prognatus, teste historia
 vetustissima. At postquam Alexander Macedo regem Persarum sustulit,
 Persae quidem sub iugo se tenuerunt; Parthi vero in Macedones rebellarunt,
 victoriamque adepti, illis electis, ditionem suam protulerunt ad flumen Ti-
 grin. Persae postmodum his parvire per annos quingentos ad illud us-
 que tempus, quo Alexander Mamaeae filius Romanis imperavit. Tunc ex
 Parthorum regibus quidam Arsacem fratrem suum Armeniis regem con-
 stituit, ut refert Armeniorum historia. Neque enim quisquam existimet
 ex Armeniis oriundos Arsacidas. Hi per annos quingentos consanguini-
 tatem pace coluerunt. In Armenia maiori sedem habebat Armeniorum
 rex, iam inde antiquitus Romano subditus imperatori. Postea Arsaces
 quidam Armeniae rex, cum filios haberet duos, Tigranem et Arsacem,
 condito sub vitae exitum testamento, ambos regni successores scripsit,
 ditionem utrique haud partitus aequaliter: quippe Tigrani portionem addixit
 maiorem quadruplo. Igitur Arsaces pater, cum de regno sic statuisset, mi-
 gravit e vita; Arsaces vero filio indignans ac graviter ferens quod peiore
 esset conditione, rem ad imperatorem Rom. detulit, ea spe, fore ut omnibus
 admotis machinis fratrem regno exturbaret, et iniquam patris sententiam irri-

τὴν πατρὸς γνώμην ἀβέβαιον καταστήσεσθαι. Θεοδοσίος δὲ τότε Ἀρχαδίου υἱὸς ἔτι παῖς ὢν κομιδῇ Ῥωμαίων ἤρχε. τίσιν τε δειμνίων τὴν ἐκ βασιλέως Τιγράνης Πέρσαις αὐτὸν ἐνεχείρισε, τὴν βασιλείαν παραδιδούς, περὶ πλείονός τε πεποιημένος ἰδιώτης ἐν Πέρσαις εἶναι ἢ πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ δίκαια θέσθαι, καὶ συμβασι-
P 53 λεύειν Ἀρμενίων αὐτῷ ὁρθῶς καὶ δικαίως. καὶ Ἀρσάκης δὲ οὐδέν τι ἤσπον τὴν ἐκ Περσῶν τε καὶ ἀδελφοῦ ἐπιβουλὴν δέισας ἐξέστη τῆς βασιλείας τῆς αὐτοῦ Θεοδοσίῳ τῷ αὐτοκράτορι ἐπὶ ξυνθήκαις τισίν, αἱ μοι ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδήλονται λό-
 γοις. καὶ χρόνον μὲν τινα περιμάχητος Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις **10**
 ἢ τῶν Ἀρμενίων γεγένηται χώρα, ἐν ὑστάτῳ δὲ ξυνέβησαν, Πέρ-
 σας μὲν τὴν Τιγράνου μοῖραν, Ῥωμαίους δὲ Ἀρσάκου ἔχειν. ἐπὶ
 τούτοις τε σπονδαὶ ἀμφοτέροις ξυντετέλεσθαι, καὶ τὸ λοιπὸν ὁ
 Ῥωμαίων βασιλεὺς ἄρχοντα τοῖς Ἀρμενίοις αἰεὶ καθίστη ὄντινά
B ποτε καὶ ὀπηρῖκα ἂν αὐτῷ βουλομένῳ εἴη. κόμητά τε τῆς Ἀρ-
 μενίας ἐκάλουν καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἄρχοντα τοῦτον.

Ἄλλ' ἐπεὶ οὐχ οἷα τε ἦν ἡ τοιαύτη ἀρχὴ ἀποκρούεσθαι τὰς
 τῶν πολεμίων ἐφόδους, οὐ παρόντων αὐτῇ στρατιωτικῶν καταλό-
 γων, κατανενοηκὼς Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς οὕτως ἀτάκτως αἰεὶ φε-
 ρομένην τὴν Ἀρμενίαν, ταύτη τε τοῖς βαρβάροις εὐάλωτον οὔσαν, **20**
 ταύτην μὲν τὴν ἀρχὴν ἐνθὲνδε καθεῖλε, στρατηγὸν δὲ τοῖς Ἀρμε-
 νίοις ἐπέστησε, στρατιωτικῶν τε καταλόγων αὐτῷ κατεστήσατο
 πληθὸς ἀξιόχρεων ταῖς τῶν πολεμίων ἐπιδρομαῖς ἀντιτάξασθαι.
 τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τῇ μεγάλῃ καλουμένῃ Ἀρμενίᾳ διωκῆσθαι ὥδε,
 τῇ δὲ ἄλλῃ Ἀρμενίᾳ, ἥπερ ἐντὸς Εὐφράτου ποταμοῦ οὔσα διέκει **25**

tam faceret. Ea tempestate Romanus erat imperator Theodosius Arcadii filius, adhuc porro puer: quem cum Tigranes vindicem timeret, se Persis cum regno dedit, satius ducens vitam apud illos privatam agere, quam cum germano posita ex aequo lite, in Armenia bona fide simul regnare. Similiter Arsaces, a fratre et Persis insidias metuens, Theodosio imperatori regno cessit suo certis conditionibus, quas in libris de bellis retuli. Aliquamdiu Romanos inter ac Persas controversia de Armenia fuit. Denique convenit, ut Persae, Tigranis, Romani, Arsacis portionem haberent: id quo confecto inter utrosque compositionis instrumento firmatum est. Ex eo tempore, semper imperator Romanus quem et quando voluit praefecit Armeniis. Hunc vero nostra etiam aetate comitem appellabant.

At cum potestas eiusmodi repellendis hostium irruptionibus esset impar, quippe a militaribus numeris imparata, Iustinianus Aug. secum animo cogitans, Armeniam tam male constitutam, semperque in ancipiti positam, occupari a barbaris facile posse, amoto inde hoc magistratu, militiae magistrum Armeniis dedit, militum numero instructum, incursibus hostium coercendis idoneo. Ita quidem ille de Armenia, quam maiorem vocant, constituit. Alteri vero Armeniae, quae flumine Euphrate inclusa ad urbem usque Amidam

εἰς Ἀμίδαν πόλιν, οὐτρόπαι ἐφειστήκεισαν Ἀρμένιοι πέντε, καὶ C
κατὰ γένος μὲν ἐς αἰ ἐς τὰς ἀρχὰς ἐκαλοῦντο ταύτας, ἐχόμενοι
αὐτῶν ἄχρι ἐς θάνατον. σύμβολα μέντοι αὐτῶν πρὸς τοῦ Ῥω-
μαίων βασιλῆως ἐδέχοντο μόνον. ἄξιον δὲ τὰ σύμβολα ταῦτα
5 δηλώσαι λόγῳ, ἐπεὶ σὺν ἑστὶ ἀνθρώπου ὄψιν ἀφίξεται. χλαμὺς
ἢ ἐξ ἐρίων πεποιημένη, οὐχ οὖα τῶν προβατίων ἐκπέφυκεν, ἀλλ'
ἐκ θαλάσσης συντελεγμένων. πίντους τὰ ζῶα καλεῖν νενομίκασι,
ἐν οἷς ἡ τῶν ἐρίων ἐκφυσις γίνεται. χρυσῶ δὲ ἡ τῆς πορφύρας
κατεληπτο μοῖρα, ἃφ' ἧς εἰώθεν ἡ τῆς ἀλουργίδος ἐμβολὴ γίνε-
10 σθαι. περόνη χρυσῇ τῇ χλαμῦδι ἐπέκειτο, λίθον ἐπὶ μέσῃς πε-
ριφρόττουσά τινα ἔντιμον, ἃφ' οὗ δὴ ὑάκινθοι τρεῖς χρυσαῖς τε
καὶ χαλαραῖς ταῖς ἀλώσεσιν ἀπεκρέμαντο. χιτῶν ἐκ μετὰξῃς ἐγ- D
καλλωπίσμασι χρυσοῖς πανταχόθεν ὠραῶσμένους, ἃ δὴ νενομίκασι
πλουμμία καλεῖν. ὑποδήματα μέχρι ἐς γόνυ φοινικοῦ χρώματος,
15 ἃ δὴ βασιλεῖα μόνον Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν ὑποδείσθαι θέμις.
Στρατιώτης δὲ Ῥωμαῖος οὔτε τῷ Ἀρμενίων βασιλεῖ οὔτε
σατράπαις ἤμυνε πώποτε, ἀλλὰ τὰ πολέμια κατὰ μόνους αὐτοὶ
διωκῶντο. χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐπὶ Ζήνωνος βασιλεύοντος Ἰλλῶ
τε καὶ Λεοντίῳ τετυραννηκόσιν ἐπὶ βασιλεῖα διαφανῶς συντάσ-
20 σασθαι τινες τῶν σατραπῶν ἔγνωσαν. διὸ δὴ Λεοντίῳ τε καὶ P 54
Ἰλλῶν Ζήνων βασιλεὺς ὑποχειρίους πεποιημένος, σατράπην μὲν
ἓνα φανοτοτάτην ἀρχὴν ἔχοντα καὶ ὡς ἥκιστα λόγου ἄξιον ἐν χώρῃ
τῇ Βελαβιτινῇ κυλουμένην, ἐπὶ τοῦ προτέρου σχήματος εἴασε, τοὺς
δὲ λοιποὺς καθελὼν ἅπαντας εὐκέτι ἐς τοὺς κατὰ γένος σφίσι
25 προσήκοντας ξυνεχώρησε τὰς ἀρχὰς φέρεσθαι, ἀλλ' ἑτέρους αἰ V 429

pertinet, satrapae quinque Armenii praeerant: quas praefecturas, ad obitum
perpetuas, haereditario iure adire consueverant, nec nisi ab imperatore Rom.
accipiebant earam insignia: quae ut verbis exponam hic locus postulat, ut-
pote nunquam posthac in conspectum ventura hominum. Chlamys erat ex
lana, non ovina, sed ex mari collecta. Pinnae appellantur vulgo animalia,
in quibus illa enascitur. Purpurea vestis auro illam partem habebat, in
qua constringi aeternae solet. In summa chlamyde extabat aurea fibula,
lapillum ambiens pretiosum; unde hyacinthi tres aureis flexibilibusque ca-
tenulis apti pendebant. Tunica serica ubique clavis aureis seu plumis,
ut vulgo vocant, pulchre interstincta. Calceamenta coloris punicei, ad
genu pertinentia; quae nemini, praeterquam Rom. imperatori ac Persarum
regi, induere licet.

Porro militem Romanum nec rex Armeniae, nec satrapae auxiliarem
habuerant: sed ipsi rem bellicam per se soli obibant. Deinde Zenonis prin-
cipatu, cum satrapae quidam contra imperatorem aperte starent ab illo atque
Leontio, qui tyrannidem occupaverant; Zeno Aug. utroque capto, satrapam
unum, cuius erat minima ac nullius momenti praefectura in Belabitine, statu
pristino gaudere sivit: caeteris omnibus exauctoratis non permisit amplius

- τὴν ἀρχὴν διαδέχουσαι διώρισε ταύτην οὗς ἂν βουλομένη βασιλεῖ
εἴη, ὥπερ ἐφ' ἀπάσαις ταῖς ἄλλαις διώριται Ῥωμαίων ἀρχαῖς.
στρατιῶται μέντοι οὐδ' ὥς Ῥωμαῖοι αὐτοῖς εἶποντο, ἀλλὰ τῶν
Ἀρμενίων τινές, ἥπερ τὰ πρότερον εἰδιστο καὶ ἀπ' αὐτοῦ πολε-
B μικοὺς προαβάλλοντας ἀποκροῦσθαι ἀδύνατοι ἦσαν. αὐτὸ δὲ κατα-5
H 28 μαθὼν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὸ μὲν τῶν σατραπῶν ὄνομα ἐξήλα-
σεν ἐνθένδε εὐθὺς, δοῦκας δὲ τοὺς καλουμένους δύο τοῖς ἔθνεσιν
ἐπέστησε τούτοις· οἷς δὲ ἐνεστήσατο μὲν Ῥωμαίων στρατιωτῶν
καταλόγους παμπληθεῖς, ἐφ' ᾧ τὰ Ῥωμαίων ξυμφυλάξουσιν αὐ-
τοῖς ὅρια· ὁχυρώματα δὲ δεδημιούργηκεν αὐτοῖς κατὰ τάδε. 10
- C β'. Ἀρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν ἐν Μεσοποταμίᾳ χωρίων, ὅπως
δὴ λόγος τοῖς ἐμπροσθέν μοι δεδηγημένοις προσεχῶς ἄγοιτο.
τὸν μὲν οὖν ἕνα, τὸν ἐν τοῖς Ἀρμενίων ἔθνεσιν ἀρχοντα, ὃν δοῦκα
καλοῦσιν, ἐν πόλει Μαρτυροπόλει καλουμένην ἰδρύσατο, τὸν δὲ
δὴ ἕτερον ἐν φρουρίῳ, ὅπερ Κιθαρίων καλοῦσιν. ὅπη ποτὲ δὲ 15
τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς τὰ χωρία τάδε ξυμβαίνει εἶναι, ἐγὼ δη-
λώσω. ἐν Ἀρμενίᾳ τῇ Σοφανήνῃ καλουμένην πόλιν ἐστὶ πον Μαρ-
τυρόπολις ὄνομα παρ' αὐτὸν ποταμὸν Νυμφίον κειμένη καὶ τοῖς
πολεμίοις ὡς ἀγχοτάτω πρόσοικος οὖσα· ἐπεὶ δὲ Νυμφίος ποταμὸς
διορρίζει ἐνταῦθα τὰ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν ἥδη. ἐπὶ θάτερα 20
- D γὰρ τοῦ ποταμοῦ Ἀρξάνη ἡ χώρα οἰκεῖται Περσῶν κατήκοος ἐκ
πάλαιον οὖσα. ἀλλὰ καὶ ὡς ἡ πόλις ἀπημελημένη Ῥωμαίοις τού-
τοις δὴ αἰ τοῖς βαρβάροις ἀπέκειτο. ὥστε ἀμέλει Καβάδης ὁ
Περσῶν βασιλεὺς ἐπὶ Ἀναστασίῳ βασιλεύοντος ἐσέβαλε Ῥωμαίων

provincias iure hereditario obtinere; sed statuit ut in posterum dignitatis successor esset quisquis allubesceret imperatori; quemadmodum de caeteris Romani imperii magistratibus est constitutum. Ac ne ita quidem satrapas Romani milites sequebantur, sed Armenii aliquot pro more veteri. Quocirca hostem irrumpentem propellere minime poterant. Quae simul Iustinianus Aug. certo cognovit, eiectis inde satrapis, duces, quos appellant, genti illi binos praeposuit, quibus complures militiae Romanae numeros adiunxit, imperii limitem custodituros, isdemque munitiones extruxit, quas modo dicam.

2. A Mesopotamia incipiam, ut procedat oratio, cohaerens cum superioribus. Igitur Iustinianus eorum, quos praefecit Armeniis, alterum duces appellatione insignem, in urbe Martyropoli sedem habere iussit; alterum in castello, cui nomen Citharizon: quae loca qua in parte imperii Romani sint, declarabo. Est in Armenia, quam Sophanenen vocant, urbs Martyropolis, ad flumen Nymphium sita, atque hostibus proxima: siquidem eo loci Romanos Nymphius seiungit a Persia, Arxanen provinciam trans fluvium antiquitus sibi subditam obtinentibus. Nihilominus minus a Romanis neglecta urbs patebat semper his barbaris. Certe Cabades Persarum rex, quo tempore Anastasius imperabat, in fines Romanorum irrupit, agens exercitum Marty-

τὴν γῆν, διὰ Μαρτυροπόλειως τὸ στρατεύμα ἄγων, ἐπεὶ Ἀμίδης ὀλίγω πλέον ἡμέρας ὁδῷ εὐζώνῳ ἀνδρὶ διειστέθει. ὥσπερ δέ τι πύρεργον ὁδοῦ διαχειρίζων καὶ τῆς ἐφόδου παρενθήκητι τινὰ εὐ-
 5 θύωρον τὴν πόλιν ἐξεῖλεν, οὐ τειχομαχῆσας ἢ προσβολὴν τινα ἢ
 εὖ γὰρ εἰδότες αἱ τῆδε κτημέραι ὡς οὐδὲ βραχεῖαν τινα χρόνον P 55
 στιγμήν τῷ στρατοπέδῳ ἀνδέξουσιν, ἐπειδὴ ἀγχοῦ τῶν Μήδων
 στρατὸν ἤκοντα εἶδον, ἅμα Θεόδωρῳ·τηνικαδὲ Σοφανήνης σατρα-
 πεύοντι καὶ τῆς σατραπείας ἐνδιδουσκμένῳ τὸ σχῆμα. Καβάδῃ
 10 προσήλθον εὐθὺς, σφάς τε αὐτὰς καὶ Μαρτυρόπολιν αὐτῷ ἐνδι-
 δόντες, φόρους τε τοὺς δημοσίους ἐνιωτῶν δοῦν ἐν χερσὶν ἔχον-
 τες. οἷς δὴ ὁ Καβάδης ἡσθεὶς τῆς μὲν πόλειως καὶ χώρου ἀπά-
 σης, ὡς τῇ Περσῶν ἀρχῇ προσηκούσης, ἀπέσχετο, τοὺς δὲ ἀν-
 θρώπους ἀθήκους ἀθήκεν, οὔτε τι λυμηνάμενός οὔτε τι τῆς πό-
 15 λειως μεταβαλὼν, ἀλλὰ Θεόδωρον αὐτὸν αὐτοῖς σπαράξῃ ἐπι-
 στήσας καὶ αὐτῷ, αἵτε οὐ γενηνῆσι ἀγνώμονι, τὰ σύμβολα ἐγκε-
 χειρικῶς τῆς ἀρχῆς, ὡς τὴν χώραν φυλάζοντι Περσῶν. οὕτω τε
 τὸ στρατεύμα πρόσω ἀπαγαγὼν πολιουκία τε Ἀμίδαν ἐξελὼν ἐς τὰ
 Περσῶν ἦθι ἀπῆλυνεν, ἥπερ μοι ἐν λόγοις τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων
 20 ἐρρήθη. βασιλεὺς δὲ Ἀναστάσιος ἐξεπιστάμενος ὡς οὐχ οὐδὲν τε
 ἦν Μαρτυρόπολιν δυχύρωμα οὐδὲν ἔχουσαν ἐκ πόλεμιον διασώσα-
 σθαι προσβολῆς, οὐχ ὅπως ἐπὶ Θεόδωρον καὶ Σοφανηνοὺς ἡγα-
 νήκησεν, ἀλλὰ καὶ χάριτας αὐτοῖς τῆς πράξεως ἔχων ὡμολόγησε
 πολλὰς. ταύτης οὖν τῆς Μαρτυροπόλειως τοῦ περιβάλλου ἐτόγγχευε

ropoli; quippe quam inter et Amidam paulo plus spatii intersit, quam uno die decurrat vir expeditus. Tum ille quasi per ludum a viae praeposito et expeditionis consilio diverteret, momento urbem in sua potestate habuit, non verberatis moenibus, nulla impressione data, nulla facta obsidione; sed tantum significato adventu suo. Haud enim ignari cives, se exercitui ne punctum quidem temporis restitutos, statim ad Medorum copias appropinquantes viderunt, cum Theodoro tunc satrapa Sophanenes, insignibus satrapatus induto, adierunt ad Cabadem, et publica biennii vectigalia habentes in manibus, se ipsi ac Martyropolin permiservunt. Quo officio captus Cabades, ab urbe totaque illa regione, tanquam ad regnum Persicum pertinente, vim abstinuit: tum et cives dimisit intactos, ab iniuria et maleficio temperans; nec movit quidquam de civitatis statu. Theodorum ipsum gentis satrapam constituit, eique magistratus insignia hoc nomine tradidit, quod se non improbum et excoedem, sed eum se praestitisset, qui optime servaturus provinciam videretur. Sic demum copias porro egit, et, quemadmodum dixi in libris, quos de bellis conscripsi, postquam cepit Amidam obsidione, in Persidem rediit. Anastasius vero Aug. cum probe sciret fieri non posse, ut immunita Martyropolis ab hostili impetu se innoxiam praestaret, adeo non Theodoro ac Sophanenis succensuit, ut magnas potius ob tale factum illis gratias habere se palam dixerit. Erat Martyropoleos murus pedes crassus ad summum qua-

C τὸ μὲν πάχος διήκον ἐς πόδας μάλιστα τέσσαρας, τὸ δὲ ὕψος ἄχρι
 V 430 ἐς εἴκοσιν· ὥστε τοῖς πολεμοῖς αὐτὸν οὐ τειχομαχοῦσιν οὐδὲ μηχανὰς προσβάλλουσι μόνον ἐνέφθορα εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐσπηδήσαι ἱκανῶς πρόχειρον.

Αἰὶ δὴ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐπενόει τάδε τοῦ περιβάλλοντος
 ἐκτὸς τὴν γῆν διορύξας, θεμέλιά τε ταύτῃ ἐνδύμενος τείχισμα
 ὠκοδομήσατο ἕτερον ἐς ποδῶν πάχος διήκον τεσσάρων, χώραν
 διαλιπὼν μεταξὺ τετάρων ἑτέρων τὸ εὖρος, ἐς ὕψος δὲ καὶ τοῦτο
 D ἀναστήσας ποδῶν εἴκοσιν, ἴσον τῷ προτέρῳ παντάπασιν ἐσκαυ-
 σατο εἶναι. μετὰ δὲ λίθους τε καὶ τίτανον ἐς χώρον τὰν μεταξὺ 10
 τείχους ἑκατέρου ἐμβεβλημένος ἐς μίαν τινὰ οἰκοδομίαν δυοκαί-
 δεκα τὸ πάχος ποδῶν τὸ ἔργον τοῦτο ἀποτετέρονενται. ὑπερθεῖν
 τε κατὰ πάχος τὸ αὐτὸ μάλιστα ἐς ὕψος τοσοῦτον ἐντέθεικεν,
 ὅσον ξυνέβαινε τὸ πρότερον εἶναι. ἀλλὰ καὶ προτείχισμα λόγον
 πολλοῦ ἄξιον τῇ πόλει διεδημιούργηκε καὶ τὰ ἄλλα ἀπλῶς ἅπαντα 15
 οἷς δὴ πόλεως ὀχύρωμα διασώζεται.

P 56 γ'. Ἐκ δὲ Μαρτυροπόλεως ἐς δύοντά· πον τὸν ἥλιον ἰόντι
 χωρίον ἐστὶ Φεισῶν ὄνομα ἐν Ἀρμενίᾳ μὲν καὶ αὐτὸ κεῖμενον τῇ
 Σοφανήρῃ καλουμένη, Μαρτυροπόλει δὲ ὀλίγον ἕλασσον ἢ ὁδῷ
 ἡμέρας διέχον. τοῦτου δὲ τοῦ χωρίου ἐπέκειντα, ὅσον ἐκ σημείων 20
 ὀκτὼ μάλιστα, ὄρη ἀπότομα καὶ παντάπασιν ἀδιέξοδα, ξυνιόντα
 ἐς ἄλληλα στενωποὺς ἀπεργάζονται δύο, ἀγχιστά· πῃ ἀλλήλοισιν ὄν-
 τας, οὐσπερ νενομίκασι Κλεισούρας καλεῖν. τοὺς δὲ ἐκ Περσαρ-
 μενίως ἐπὶ Σοφανήρῃν πορευομένους, εἴτε ἐξ αὐτῶν τῶν Περσικῶν
 ὁρίων εἴτε διὰ τοῦ Κιθαρίων φρουρίου ἵοιεν, ἀμύχανά ἐστιν ὅτι 25
 B μὴ διὰ τούτων δὴ τῶν δύο στενωπῶν ἐνταῦθα γενέσθαι. καλοῦσι

tuor, altus viginti; ita ut non solum omnia oppugnatione nullisque admotis machinis, illo hostis potiri, sed saltu etiam facili ipsam posset superare.

Quare Iustinianus Aug. rationem hanc iniecit. Extra moenia effodit humum, iactisque ibi fundamentis, murum alterum extruxit, pedes quatuor latum, relicta pedum totidem intercapedine, eumque ad pedum viginti altitudinem perductum, alteri exaequavit. Deinde spatio, quod inter utrumque erat, calce lapidibusque oppleto, opus unum confecit crassitudinis pedum duodecim, idque eadem crassitudine perrexit educere, altitudini pristinae tantumdem adiciens. Ad haec exteriorem murum egregium, utque verbo absolvam, caetera omnia, quibus urbes muniri solent, civitati illi aedificavit.

3. A Martyropoli ad occidentem versus est Phison; id nomen loci in Armenia Sophanene; qui Martyropoli paulo minus diei itinere unius distat. Octavo ultra locum hunc lapide montes abrupti, prorsusque invii, coeundae, angustae fauces efficiunt geminas non procul inter se dissitas, quas vulgo Clisuras vocant. Qui ex-Persarmenia sese conferunt in Sophanenen, sive a limite Persico, sive a castello Citharizo profecti sint, eo nequeunt nisi per has fauces pervenire. Adituum eorum alter ab indigenis appellatur Illyrisis,

δὲ αὐτῶν οἱ ἐπικυῶριοι Ἰλλύριοι μὲν τὸν ἕτερον, τὸν δὲ ἄλλον
 Σαρχάς. ὅπως μὲν οὖν ἀναστέλλοιτο τοῖς πολέμοις ἡ ἐνταῦθα
 ὁδὸς ἀσφαλείας τε αὐτῆς καὶ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας ἄξια ἐν τοῖς
 μάλιστα τὰ χωρία ταῦτα ὄντα ἐτόγγανεν. ἀλλὰ καὶ ὥς ἀφύλακτα
 5 τὸ παρώπαιον μεμένηκε τοῖς πρόσθεν ἀνθρώποις. βασιλεὺς δὲ
 Ἰουστινιανὸς ἐν τῷ Φεισῶν κἂν τοῖς στενωποῖς ὀχυρώματά τε
 ἀξιοθέατα καὶ στρατιωτῶν φρουρὰν ἀνανταγώνιστα καταστήσά-
 μενος, ἄβατον βαρβάρους τὴν χώραν διεπράξατο παντάπασιν εἶ-
 ναι. τὰ μὲν οὖν ἐπὶ χώρας Σοφάνης καλουμένης τῇδε Ἰουστι-
 10 νιανῷ βασιλεῖ εἰργασται.

Ἐν δὲ τῷ Κιθαρίων χωρίῳ, ὅπερ ἐπὶ Ἀσθιανῆς τῆς κα- C
 λουμένης ἐστὶ, φρούριον οὐ πρότερον ὢν ἐν χώρῳ λοφῶδει ὑπερ-
 φνὲς τε καὶ δαιμονίως ἄμαχον κατεστήσατο. ἐνθα δὴ καὶ διαρκές
 ὕδωρ ἰσαγαγὼν τὰ τε ἄλλα πάντα τοῖς τῇδε ὀκημένοις ἐν ἐπιτη-
 15 δειῳ πεπόημένος, τὸν ἕτερον δόδου, ἥπερ μὲν εἰρηται, ἔξιν H 29
 στρατιωτῶν ἐνταῦθα φρουρὰ ἐκὼντάτῃ ἰδρύσατο. ταύτῃ τε
 τοῖς τῶν Ἀρμενίων ἔθνεσι τὴν ἀσφάλειαν ἀνεώσατο.

Ἐκ δὲ Κιθαρίων ἔς τε Θεοδοσιούπολιν καὶ Ἀρμενίαν τὴν
 ἐτέραν ἰόντι Κορζάνῃ μὲν ἡ χώρα καλεῖται, διήκει δὲ ἐς ὁδὸν γ'
 20 ἡμερῶν μάλιστα οὔτε λίμνης τινὸς ὕδατι οὔτε ποταμοῦ ῥεῖσθαι D
 οὔτε ὄρεσι τὴν δίοδον ἐν στενῷ εἰργονσι διοριζομένη τῆς τῶν Περ-
 σῶν γῆς, ἀλλὰ τῶν ὄρων αὐταῖς ἀντιμῆς κειμένων. ὥστε οἱ
 ταύτῃ ὀκημένοι, Ῥωμαίων ἢ Περσῶν ὄντες κατήκοοι, οὔτε τι
 ἀπ' ἀλλήλων δέος ἔχουσιν οὔτε ἀλλήλοις πῃ ἐς ἐπιβολὴν εἰσιν
 25 ὕποπτοι, ἀλλὰ καὶ γάμους ἀλλήλοις ἐπικηδέουσι καὶ ἀγορὰν τῶν
 ἐπιτηδείων συμβάλλονται καὶ τὰ ἐς γεωργίαν ἐπικοινοῦνται. ἦν

21. τὴν δίοδον Maltretus. Legebatur τῇδε ὁδόν.

alter Saphchae. Ac firmo quidem praesidio omnique cura dignissimus uter-
 que erat, ut hostibus hac iter praeccluderetur: omnino tamen incastoditus
 ante nostram aetatem fuit: donec Iustinianus et Phison et angustias prae-
 clare munit, collocatoque ibi praesidio inexpugnabili, barbaris transitum in
 provinciam penitus intercluit. Haec Iustinianus Aug. in Sophanene.

Apud Citharizum (est hoc oppidum Asthanenae) novum tumulosum in loco
 castellum posuit, idque amplissimum ac validissimum: quo et abunde aquam
 deduxit, provisaque incolis rerum omnium copia, ducem alterum, ut dixi,
 cum optimo praesidio ibi constituit: atque ita Armenios asseruit securitati.

A Citharizo Theodosiopolin versus alteramque Armeniam est Chorzan-
 provinciae. Haec fere tridui patet, non stagno ullo, non flumine, non mon-
 tibus, qui angustias viam comprimant, discreta a solo Persico. Permixtis
 finibus incolae, seu Romanis seu Persis pareant, metu metu vacui, nullas
 inter se insidias suspicantur; sed invicem connubia iungunt, rei annonariae
 commercio miscantur, agros communiter colunt; ac si qui gentis alterius du-

- δέ ποτε οἱ τῶν ἐτέρων ἄρχοντες ἐπὶ τοὺς ἐτέρους στρατῶ ἦσαν, ἐπιτεταγμένον σφίσι πρὸς τοῦ βασιλέως, ἀφυλάκτους αἰεὶ τοὺς πλησιαχώρους ἐφίσκουσι. χωρία μὲν γὰρ ἐκατέροις πολυανθρω-
 P 57 παλαιοῦ ἦν. παρῆν οὖν ἐνθένδε τῷ Περσῶν βασιλεῖ ῥᾶόν τε καὶ 5
 ἀπὸνώτερον τὴν δίοδον ἐς τὰ Ῥωμαίων ἤδη ποιῆσθαι ἕως βασι-
 V 431 λεὺς Ἰουστινιανὸς διακωλύτης αὐτῷ γέγονε τρόπῳ τοιῷδε. χω-
 ρίον ἦν ἐπὶ μέσης τῆς χώρας Ἀρταλέων ὄνομα. τοῦτο τεῖχει
 ἐχυρωτάτῳ περιβαλὼν φρούριον τε ἀμαχώτατον ἐξειργάσατο καὶ
 στρατιωτικὸν καταλόγον τῇδε ἰδρύσατο, οἷς δὴ ἄρχοντα ἐς αἰ 10
 ἐφιστάμεναι διώρισεν, ὅπερ δοῦκα Ῥωμαῖοι τῇ Λατίνων καλοῦσι
 φωνῇ. οὕτω τε τὴν ἐσχατιὰν ἐκείνῃ ἐτειχίσατο ἐξυμπασαν.
 B δ'. Ταῦτα μὲν οὖν βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ τεύτῃ ἐξείργα-
 σται. ὅσα δὲ αὐτῷ ἐπὶ τῆς ἄλλης Ἀρμενίας διαπεπόνθηται ἐρῶν
 ἔρχομαι. Σάταλα πόλις ἐπὶ σφαλερᾶς τὸ παλαιὸν ἐλπίδος εἰ- 15
 στήκει, τῶν μὲν γὰρ πολεμίων πῆς γῆς ὀλίγῳ διέχει, ἐν δα-
 πέδῳ δὲ χθοναλῶ κεῖται, λόφοις τε πολλοῖς ἄμφ' αὐτὴν ἐπανε-
 στηκόσῃ ὑπόκειται, περιβόλων τε αὐτῇ διὰ ταῦτα ἔδει τοῖς ἐπι-
 βουλεύουσιν ἀμνηστῶν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τοιαύτη τοῦ χωρίου τὴν
 C φύσιν ὁδοῖ τὰ ἐκ τοῦ ἐρύματος σφαλερώτερα ἦν, φανῶς τε ἀρ- 20
 χῆν τῇ κατασκευῇ καὶ παρέργως περικειμένον καὶ τῷ μακρῷ χρόνῳ
 ἤδη τῆς οἰκδομίας ἐκασταχοῦ διεφθαργότες. ἀλλὰ τοῦτο περι-
 C λων ὁ βασιλεὺς ἄλλον, περίβολον ἐκδομήσασα ἐνταῦθα νέον, ὑψη-
 λὸν μὲν ὅσον ἐπεπεφυκέναι τοὺς ἄμφ' αὐτὸν λόφους δοκεῖν, εὐ-
 ρυνόμενον δὲ ὅσον ἐπ' ἀσφαλεῶς ἐπανεστηκέναι τό γε τοῦ ὕψους 25
 ὑπέρογκον. καὶ προτείχισμα πολλοῦ ἄξιον λόγου περὶ τῶν ἐν

ees alteram copiis succineti petant, sui principis inusu, finitimos praesidio nu-
 dos semper offendunt. Utrique enim sedes habent inter se proximas, ac po-
 pulosissima quidem loca incolunt, sed antiquitus immunita. Quare hinc ad
 Romanos transitus facilis et expeditus patuit Persarum regi, donec Iustinia-
 nus Aug. illum ita prohibuit. In regionis medietate vicus erat Artaleson:
 quo moenibus firmissimis cincto, castrum validissimum fecit, instruxitque
 praesidio cui semper paruisse iussit, quem Romani Latino vocabulo appellant
 ducom; itaque totum illum limitem munivit.

4. Haec ibi acta ab imp. Iustiniano: iam ad ipsius aedificia, quae in
 reliqua sunt Armenia, venio. Olim urbs Satala spe ancipiti nitebatur, cum
 ob soli hostici vicinitatem, tum quia in plano sita, multis collibus circum edi-
 tis subiacet. Quamobrem iis opus habebat muris, qui omnem infestam vim
 frustrarentur. Cum autem talis esset natura loci, moenium fabrica multo
 erat infirmior: siquidem levi brachio olim composita, nec iam vetustatem fe-
 rens, ubique vitium faciebat. Iustinianus imp. hanc funditus demolitus, no-
 vos ibi muros extruxit ea altitudine, ut colles circumpositos superare videan-
 tur, eaque crassitudine, cui ingens altitudo illa tuto incumbat. Iisdem murum

κύκλω τοὺς πολεμίους κατέπληξε. καὶ φρούριον δὲ Σατάλων οὐ πολλῶ ἄποθεν ἔχοντον ἄγαν ἐν χώρᾳ Ὀσροηνῶν καλουμένην ὠκοδομήσατο.

Ἦν δὲ τι φρούριον ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ ἐν ἀκρωνυχίᾳ λόφου 5 κατακρήμνον πεποιημένον τοῖς πάλαι ἀνθρώποις, ὃ δὴ Πορπητίους ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐξελὼν καὶ τῆς χώρας τῷ πολέμῳ κύριος γεγωνὺς ἐκρατόνατό τε ὡς μάλιστα καὶ Κολώνειαν ἐπινόμενασε· καὶ τοῦτο οὖν χρόνῳ πεπονηκὸς τοσούτῳ τὸ D πληθὺς βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀνεσώσατο δυνάμει τῇ πάσῃ. καὶ 10 χρήματα μέντοι προέμενος ἀνάρριθμα τοῖς τῇδε ὠκημένοις, ἐρόματα ἐκαδταχοῦ διεπράξατο ἐν τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἀγροῖς ἢ νέα δειμασθαι, ἢ ἀνοικοδομησασθαι σαθρὰ γεγονότα. ὥστε ἅπαντα σχεδόν τι ὀχυρώματα, ὅσα δὴ ἐνταῦθα ξυμβαίνει εἶναι, Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τυγχάνει ἔργα ὄντα. ἐνταῦθα δὲ καὶ φρούρια 15 ὠκοδομήσατο τὸ τε Βαιβερδῶν καλούμενον καὶ τὸ Ἀρέων. καὶ τὸ Λυσίορμον ἀνεσώσατο πεπονηκὸς ἥδη σὺν τῷ Λυταραρῶν. ἔν τε χωρίῳ, ὅπερ Γερμανοῦ καλοῦσι φροσσᾶτον, φρούριον ἐδείματο P 58 νέον. ἀλλὰ καὶ Σεβαστείας καὶ Νικοπόλεως τῶν Ἀρμενίας πόλεων τὰ τεῖχη, ἐπεὶ καταπεσείσθαι πάντως ἔμελλε, τεταλαιπωρη- 20 μένα τῷ μήκει τοῦ χρόνου, ἀνοικοδομησάμενος πεποίηται νέα. καὶ ἱερῶν τε καὶ μοναστηρίων ἐνταῦθα οἰκοδομίας ἐξείργασται. ἔν τε γὰρ τῇ Θεοδοσιουπόλει νεῶν τῇ Θεοτόκῳ ἀνέθηκε, καὶ μο-

2. Ὀσροηνῶν] Non est haec Osroene, de qua actum supra p. 42 b. sed alia regio, cuius nomen fortasse verum, vel certe minus corruptum codex Tolos. sic prodit cum in textu tum ad marginem ὀροσσηνῶν. Armeniae pars, unde urbs Satala, cuius hic mentio fit, non procul ab erat, Ptolemaeo teste dicebatur Ὀρσήνη. Hanc forte Procopius designavit. MALT.

exteriorem circumdedit adeo insignem, ut hostes obstupescerit. Castellum item haud procul Satala munitissimum condidit in Osroëne.

Qua in provincia castellum vetus collis praecipitis verticem insidebat. Id quondam cum expugnasset Pompeius Romanus exercitus imperator, provincia bello subacta, munierat ipsum sedulo, et Coloniam appellaverat. Hoc etiam Iustinianus Aug. tanto temporis spatio labefactatum, omni ope restituit. Porro pecuniam innumerabilem largitus provincialibus, id concessit, ut munitiones passim in suis agris vel novas excitarent, vel ruinosas reficerent: ita ut quaecumque extant in illis partibus munimenta, omnia fere sint Iustiniani Aug. opera. Ibidem castella Baeberdon et Areon molitus est: Lysiorum iam debile renovavit cum Lytararizo. In loco, qui Germani fossatum dicitur, novum castellum fecit. Moenia quoque Sebastiae et Nicopoleos, quae sunt urbes Armeniae, cum sic aevo confecta essent, ut eorum ruina instaret, nova fabrica reparavit. Praeterea sacras aedes et monasteria aedificavit in illis partibus. Etenim Theodosiopoli templum posuit dei genitrici,

ναστήρια ἔν τε χωρίῳ τῷ καλουμένῳ Πέτριος, καὶ τῷ Κουκαρίζων ἀνεγέωσατο. ἔν τε Νικοπέλει τὸ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα πέντε καλούμενον μοναστήριον, καὶ ἱερὸν Γεωργίῳ τῷ μάρτυρι ἐν Βιζαντοῖς ἐδείματο. τῆς τε Θεοδοσιουπόλεως ἄγχιστα μοναστήριον **Β** ἀνεγέωσατο τῶν τεσσαράκοντα μαρτύρων ἐπικαλούμενον. 5

Ἦν δέ τι χωρίον ἐν τοῖς Ἀρμενίοις τὸ παλαιὸν μικροῖς καλουμένοις οὐ πολλῷ ἄποθεν ποταμοῦ Εὐφράτου, ἐφ' οὗ δὴ λόχος Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἴδρυτο. Μελιτηνὴ μὲν τὸ χωρίον, Λεγεὼν δέ οὗ λόχος ἐπωνομάζετο. ἐνταῦθά πη ἔρμα ἐν τετραγώνῳ ἐπὶ χώρας ὑπτίας ἐδείμαντο ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ῥωμαῖοι, τοῖς τε **V** 432 στρατιώταις ἀποχρώντως ἐς καταλύσεις ἔχον καὶ ὅπως σφίσι τὰ σημεῖα τῆδε ἐναποκεῖσονται. μετὰ δὲ Τραιανῷ τῷ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι δεδογμένον, ἐς πόλεως τε ἀξίωμα ὁ χώρος ἀφίχται καὶ **C** μητρόπολις κατέστη τῷ ἔθνει. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐγένετο **H** 30 ἡ τῶν Μελιτηνῶν πόλις μεγάλη καὶ πολυνάνθρωπος. ἐπεὶ τε ἐρύματος ἐντὸς ἐνοικήσασθαι οὐκέτι εἶχον (ἐς γὰρ ὀλίγον τινὰ ξυγγίχων, ἥπερ μοι εἴρηται) ἰδρύναντο ἐν τῷ ταύτης πεδίῳ, ἵνα διὰ τὰ ἱερὰ σφίσι πεποιήται καὶ τὰ τῶν ἀρχῶν καταγόνια καὶ τὴν τε ἀγορὰν, ὅσα τε ἄλλα ἐμπολημάτων πωλητήριά ἐστι, τὰς τε τῆς πόλεως ἀγνιάς πάσας καὶ στοὰς καὶ βαλανεῖα καὶ θέατρα καὶ εἰς 20 τι ἄλλο πόλεως μεγάλης ἐς κόσμον διήκει. τῷ τε τρόπῳ τούτῳ Μελιτηνὴν ἀστυγέτονα ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ξυνέβαινεν εἶναι. Ἀναστάσιος μὲν οἷν βασιλεὺς αὐτὴν ξύμπασαν τείχει περιβαλεῖν ἐγκειρήκεν. οὕτω μὲντοι τὸ βούλευμα ὑποτελέσας τὸν βίον συνεμετρήσατο. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς πανταχόθεν αὐτὴν κατα- 25

ac monasteria in loco, cui nomen Petrios, et Cucarici refecit. Nicopoli sanctorum quadraginta quinque monasterium, et Bizanis Georgio martyri templum condidit. Proxime Theodosiopolin quadraginta martyrum monasterium instauravit.

In Armenia quondam minori dicta, non procul a flumine Euphrate, collocati fuerant Romani milites stationarii: ac locum quidem Melitenen, eorum vero militum numerum Legionem vocabant. Hic Romani munitionem quadratam olim eduxerant plano in campo, sedem militibus signisque militaribus satis commodam. Post, de Traiani Aug. sententia, urbis dignitatem locus obtinuit, evasitque gentis metropolis. Tempore procedente, cum et amplitudine et hominum frequentia crevisset urbs Melitene, nec iam incolas munitio caperet, quippe angustior, uti dixi, in eius gradu domicilia statuerunt: ubi et templa fecere, et magistratum domos, et forum et alia quaevis venalium loca: insuper compita, porticus, balneas, theatra, et si quid aliud ad urbis magnae splendorem pertinet: itaque suburbana erat maxima pars Melitenes. Illam Anastasius Aug. muris undique cingere aggressus, prius vitae quam consilii finem reperit. Imperator vero Iustinianus

τειχισάμενος μέγα τοῖς Ἀρμενίοις δυνάμει τε καὶ ἐγκαλλώπισμα
Μελιτηνὴν ἀπειργάσατο.

D

ε'. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν Ἀρμενίᾳ, ἣτις ἐστὶν ἐν δεξιᾷ Εὐ-
φράτου ποταμοῦ ἐργάσατο· ὅσα δὲ οἱ ἐν Ἀρμενίᾳ τῇ μεγάλῃ
5 πεποιήται, ἐρῶν ἔρχομαι. ἦν ἱκανὰ Θεοδοσίους ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς
τὴν Ἀρσάκου ἐπικράτειαν ἔσχεν, ἥπερ μοι ἐναγχος διεδίγηται,
φρούριον ἐπὶ τινος τῶν λόφων ὠκοδομήσατο τοῖς προσιοῦσιν εὐά-
λων, ὃ δὴ Θεοδοσιούπολιν ἐπωνόμασε. τοῦτο Καβάδης τότε P 59
ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ἦν ἱκανὰ δὴ Ἀμίδης εὐθὺς ἔτετο, παριῶν εἶλεν.
10 Ἀναστάσιος δὲ ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ οὐ πολλῷ ὕστερον πόλιν
ἐνταῦθα ἐδείματο τὸν λόφον ἐν τῷ τοῦ περιβόλου πεποιημένους,
ἐφ' οὗ δὴ φρούριον τὸ Θεοδοσίον εἰστήκει. καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ
ὄνομα τῇ πόλει ἀφῆκεν, ἑξίτηλον δὲ τὸ Θεοδοσίον ποιεῖσθαι τοῦ
15 πρότερον οἰκιστοῦ ἥκιστα ἴσχυσεν, ἐπεὶ νεοχμοῦσθαι μὲν τὰ κα-
θωμιλημένα τοῖς ἀνθρώποις ἐς αἰὲν πέφυκεν, ὀνομάτων δὲ τῶν
πρόσθεν μεθίσθαι οὐκ εὐπετῶς ἔχει. τοῦτο δὲ Θεοδοσιονπόλεως
τείχος εὐρύνητο μὲν ἱκανώτατα, οὐ κατὰ λόγον δὲ τοῦ εὐρους
ἀνεῖχε. τὸ γὰρ ὕψος αὐτῷ ἐς τριάκοντα ἐξικνεῖτο μάλιστα πό- B
δας· ταύτῃ τε πολέμοις τειχομαχοῦσιν, ἄλλως τε καὶ Πέρσαις
20 ἐγεγόνει λίαν εὐάλων. ἦν δὲ καὶ ἄλλως ἐπίμαχον. οὔτε γὰρ
προτείχισμα οὔτε τάφος αὐτῷ ἦμυνεν. ἀλλὰ καὶ χῶρός τις ὡς
ἀγχοτάτω ἐπεμβαίνων τῇ πόλει τῷ περιβόλῳ ἐπανεστήκει. διὸ
δὴ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀντεμνησανήσατο τάδε. πρῶτα μὲν τά-
φρον ὡς βαθυτάτην ἐν κύκλῳ ὀρύξας, χαράδραις αὐτὴν ὀρύων

absoluto moenium ambitu, magnum Armeniis columnen, et Melitenae decus donavit.

5. Ea sunt nostri principis aedificia in Armenia, quae est ad dexteram Euphratis ripam: nunc ad illa transeo, quae in Armenia maiori fecit. Cum Theodosius Aug. regnum Arsacis, ut paulo supra narravi, obtinisset, castellum imposuit cuidam colli, accedentibus captu facile; quod Theodosiopolin appellavit. Id certe in transitu cepit Cabades Persarum rex, cum recta Amidam peteret. Haud multo post imperator Anastasius urbem ibi condidit, muro amplexus collem, in quo Theodosii castellum erat; et quamvis a se urbem denominaverit, Theodosii tamen primi conditoris nomen abolere non potuit. Sic enim est inter homines comparatum, ut res quidem in usu positae novitatem semper accipiant; priora autem vocabula non facile amittant. Latissima erant haec Theodosiopolis moenia: sed altitudo crassitudini non respondebat; quippe quae ad pedes summum tricenos evaderet. Quocirca occupari facile poterant ab hostibus, praesertim Persis, inferentibus oppugnationem, cui plane patebant: nam nec minori muro ullo protegabantur, nec fossa: immo vero locus quidam, urbi proxime imminens, supra moenia attollebatur. Ea de causa haec Iustinianus Aug. molitus est. Primum, fossam muro praeduxit altissimam similimamque torrentium alveis inter abru-

ἀποτόμων ἐμφερεστάτην εἰργάσατο. ἔπειτα δὲ χώρον τὸν ὑπερ-
 πεφυκότα κατατεμὼν ἕς τε ἀνεκβάτους κρημνοὺς καὶ σήραγγας
 ἀδιεξόδους μετεστῆσατο τὴν αὐτοῦ φύσιν· ὅπως δὲ τὸ τεῖχος
 C ὑψηλὸν τε εἴη διαφερόντως καὶ ὅλως ἀνантаγώνιστον, εἴ τις
 προσίοι, προσεπετεχῆσατο πάντα ὅσα ἐν πόλει Δάρας εἰργάσατο. 5
 τὰς γὰρ ἐπάλξεις ἀποσφίξας ἐν στενῷ μάλιστα ὅσον ἐνθὲνδε βάλλειν
 τοὺς τειχομαχοῦντας δυνατὰ εἶναι, ἐμβολὸν τε αὐταῖς λίθων
 ἐπιβολαῖς ἐν περιδρόμῳ περιελίξας, ἐντέθεικεν ἐμπειρῶς ἐπάλξεις
 ἑτέρας, προτειχίσματι τε αὐτὸ περιβαλὼν κόκλῳ ἐμφερέστατον τῷ
 ἐν πόλει Δάρας περιβόλῳ πεποίηται, πύργον ἑκαστον φρούριον 10
 ἔχουδὸν τεκτινάμενος. οὗ δὲ τὰς δυνάμεις ἀπάσας καὶ τὸν ἐν
 Ἀρμενίαις στρατηγὸν ιδρύσασθαι καταστησάμενος κρείσσους τοὺς
 Ἀρμενίους διεπράξατο τὸ λοιπὸν εἶναι ἢ δεδιέναι τὴν Περσῶν
 ἔφοδον.

D Ἐς μέντοι τὰ Βιζανὰ οὐδὲν εἰργασται τῷ βασιλεῖ ἕξ αἰτίας 15
 τοιαύδε. κεῖται μὲν ἐν τῷ ὁμαλῷ τὸ χωρίον, πεδία τε ἀμφ'
 αὐτὸ ἐπὶ μακρὸν ἐκπῆλατά ἐστιν, ὕδατος δὲ σηπεδόνες πολλὰι
 ξυνοιστάμενου ἐνταυθὰ εἰσι. καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῖς μὲν πολεμίοις
 ἐπιμαχώτατον, τοῖς δὲ οἰκήτορι λοιμωδέστατον αὐτὸ ξυμβαίνει
 V 433 εἶναι. ὣν δὲ ἕνεκεν τὸ χωρίον τοῦτο ὑπεριδὼν ἐτέρωθι πόλιν 20
 ἰδείου αὐτοῦ βασιλέως ἐπώνυμον, ἀξιολογώτατην τε καὶ ἀμα-
 χον ὅλως ἐν χωρίῳ Τζουμινῷ καλουμένῳ, ὅπερ σημεῖοις μὲν τρισὶ
 Βιζανῶν διέχει, ἐν κρημνῷ δὲ μάλιστα κείμενον ἐδεξίας ἀέρων
 εὖ ἔχει.

9. προτειχίσματι τε αὐτὸ] προτειχισμά τι αὐτῷ Τόλος.

ptos montes depressis: deinde tumulum editiorem ita excidit, ut eius situm in praecipitia inaccessa aviosque hiatus mutaverit. Ut vero muri excelleret altitudine, ac, si quis infensus accederet, omnino essent inexpugnabiles, adiecit quaecumque in urbe Dara fieri iusserat. Etenim pinnas valde contraxit, relicta apertura, quantula satis esset ad petendos missilibus oppugnatores, structaque circum lapidea porticu, alias huic pinnas scite imposuit. Murum etiam circumiecit exteriorem, et facto ex quaque turri castello valido, moenia exegit ad eorum similitudinem, quibus cincta est Dara. Ea copiis omnibus ac magistro militum per Armeniam assignata sede, Armenios a Persarum irruptionibus securos reddidit.

Porro causam nihil aedificandi Bizanis hanc habuit imperator. Locus est in planitie situs: campi longe lateque circumiacent equitabiles: corruptae ibi plures lacunae sunt aquae desidia. Unde et hostibus expugnati admodum facilis, et incolis pestilentissimus locus est. Quapropter hunc aspernatus, urbem suo nomine insignem, egregiam atque invictam alibi condidit, nempe in loco cui nomen Tzumina. Hic tertio a Bizanis lapide, situ maxime praeceps, gaudet caeli salubritate.

5. Τὰ μὲν οὖν ἐν Ἀρμενίῳ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τῇδε πη P 60
 ἔχει. τὰ δὲ δὴ κατὰ τὰ Τζανῶν ἔθνη ἀναγράφασθαι μοι ἐν-
 ταῦθα τοῦ λόγου οὗ τι ἀπὸ τρόπου ἔδοξεν εἶναι, ἐπεὶ καὶ πρόσσοι-
 κοι Ἀρμενίοις εἰσίν. αὐτόνομοι μὲν Τζανοὶ ἐκ παλαιοῦ καὶ ἀναρ-
 5 χοὶ ὄκουν, θηριώδη τινὰ βιοτὴν ἔχοντες, θεοὺς μὲν τὰ τε ἄλσῃ
 καὶ ὄρεσι καὶ ἄλλα ἄττα ζῶα ἡγοῦμενόν τε καὶ σέβοντες, ἐν ὄρεσι
 δὲ οὐρανομήκεσι τε καὶ ἀμφιλαφίοι τὸν ἅπαντα αἰῶνα δίαιταν
 ἔχοντες, γῆν δὲ οὐδαμῇ γεωργοῦντες, ἀλλὰ ληστεύοντες τε καὶ τοῖς
 10 φωρίοις αἰὶ ἀποζῶντες. αὐτοὶ τε γὰρ ἀμελέτητοὶ εἰσιν ἐργάζεσθαι B
 γῆν καὶ ἡ χώρα σφίσι, ἔνθα δὴ μὴ ὄρη ἀποτομώτατα περιβέ- H 31
 βληται, λοφώδης ἐστίν. οὐ γήλοφοι δὲ εἰσιν τὰ ἐπαεστηκότα
 τῆς γῆς οὐδὲ γαῶδη οὐδὲ οἷα καρποὺς ἀφείναι, εἴ τις αὐτῶν ἐπι-
 μελοῖτο, ἀλλὰ τραχέα τε ὑπερβαλλόντως καὶ σκληρὰ ὑπεράγαν
 καὶ καρπῶν ἀπάντων δεινῶς ἄφορα. καὶ οὔτε ἄρσσαι τὴν γῆν
 15 οὔτε ἀμῆσασθαι λήιον οὔτε λειμῶνι ἐντυχεῖν ἐνταῦθά πη δυνατὰ
 γίνεται, ἀλλὰ καὶ τοῖς δένδροις, ὅσπερ ἡ Τζανικὴ τέθνηκεν, ἀκάρ-
 ποις τε οὖσιν αἰθῆσι καὶ ὕλως ἀγόνοις, ἐπεὶ οὐδὲ ἀλλήλους ἐκ-
 δέχονται καιροὶ ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον, οὐδὲ νῦν μὲν ἡ γῆ τῷ τῆς
 20 ὥρας ἥρωϊ τε καὶ ψυχρῷ βάλλεται, νῦν δὲ δὴ αὐτὴν ἡ τοῦ ἡλίου C
 θερμὴ ὀνίνησιν, ἀλλὰ χειμῶνι τε ἀπεράντῳ ξινώκιται ἡ χώρα
 καὶ χιόσιν αἰθίοις κατάρρητός ἐστι. διὰ ταῦτα μὲν αὐτόνομοι τὸ
 παλαιὸν οἱ Τζανοὶ ἐβίουν, ἐπὶ τούτῳ δὲ Ἰουστινιανοῦ βασιλεύοντος
 ἡττήθησάν τε Ῥωμαίων τῇ μάχῃ, Τζίτα στρατηγοῦντος Ῥωμαίων,
 καὶ τὴν ἀγώνισιν ἀπογνόντες εἰς τοὺς προσεχώρησαν αὐτῷ ἄπαντες,
 25 πρὸ τῆς ἐπικινδύνου ἑλευθερίας τὴν ἄπονον δουλείαν ἐλόμενοι

6. Sic se habent Iustiniani Aug. res in Armenia: nunc institutae ora-
 tioni consentaneum videtur, ut acta apud Tzanos commemorem; quando-
 quidem Armeniam accolunt. Tzani antiquitus liberi, nullique principi sub-
 dicti, vivebant ferarum ritu. Lucos, volucres et alias cuiusque generis ani-
 mantes pro diis habebant ac venerabantur. In altissimis degentes semper et
 nemorosis montibus, non arborum culta, sed raptu et latrociniis vitam su-
 stentabant. Sunt enim rudes agriculturae, eorumque regio, ubi montibus
 praeruptissimis vacat, in colles attollitur, non terrenos aptosque frugibus,
 si quis curam accommodet, sed asperissimos durissimosque ac plane infocun-
 dos. Ibi tellus aratri impatiens, nullas nec pratum immo nec pratum us-
 quam videre est; et arbores, quas progenerat Tzanica, steriles omnino sunt
 atque infelices: propterea quod illic annus plerumque tempestatum vicibus
 caret; nec terra iam frigido humore subigitur, iam solis calore recreatur,
 verum aeterna premitur hyeme ac perpetua nive perfunditur. Haec olim a
 Tzanis iugum imperii prohibebant. Tandem sub principe nostro Iustiniano
 a Romanis acie victi, nostras ducente copias Tzita magistro militum, cum se
 resistendo impares viderent, statim omnes concesserunt in eius fidem, servi-
 tutem tranquillam libertati, periculorum metu sollicitae, praepoantes. Nec

- ἀποτόμων ἐμπερεστώτην ἐργάσατο. ἔπειτα δὲ χῶρον τὸν ὑπερ-
 πεφυκῶτα κατατεμῶν ἔς τε ἀνεκβάτους κρημνούς καὶ σήραγγας
 ἀδιεξόδους μετεστήσατο τὴν αὐτοῦ φύσιν· ὅπως δὲ τὸ τεῖχος
 C ὑψηλὸν τε εἴη διαφερόντως καὶ ὅλως ἀνταγωνίστον, εἴ τις
 προσίοι, προσεπετεχνήσατο πάντα ὅσα ἐν πόλει Δάρας ἐργάσατο. 5
 τὰς γὰρ ἐπάλξεις ἀποσφίγγας ἐν στενῷ μάλιστα ὅσον ἐνθὲνδε βάλ-
 λειν τοὺς τειχομαχοῦντας δυνατὰ εἶναι, ἔμβολόν τε αὐταῖς λίθων
 ἐπιβολαῖς ἐν περιδρόμῳ περιελίξας, ἐντέθεικεν ἐμπείρως ἐπάλξεις
 ἐτέρας, προτειχίσματι τε αὐτὸ περιβαλὼν κύκλῳ ἐμπερέστατον τῷ
 ἐν πόλει Δάρας περιβόλῳ πεποίηται, πύργον ἕκαστον φρούριον 10
 ἐχυρὸν τεκτονάμενος. οὗ δὴ τὰς δυνάμεις ἀπάσας καὶ τὸν ἐν
 Ἀρμενίαις στρατηγὸν ἰδρύσασθαι καταστησάμενος κρείσσονος τοὺς
 Ἀρμενίους διεπράξατο τὸ λοιπὸν εἶναι ἢ δεδιέναι τὴν Περσῶν
 ἔφοδον.
- D Ἐς μέντοι τὰ Βιζανὰ οὐδὲν εἰργασται τῷ βασιλεῖ ἔξ αἰτίας 15
 τοιαύδε. καίται μὲν ἐν τῷ ὁμαλῷ τὸ χωρίον, πεδία τε ἅμφ'
 αὐτὸ ἐπὶ μακρὸν ἐκπλήγата ἐστίν, ὕδατος δὲ σηπεδόνες πολλαὶ
 ξηνισταμένον ἐνταυθὰ εἰσι. καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῖς μὲν πολεμίοις
 ἐπιμαχώτατον, τοῖς δὲ οἰκήτορσι λοιμωδέστατον αὐτὸ ξυμβαίνει
 V 439 εἶναι. ὣν δὴ ἔνεκεν τὸ χωρίον τοῦτο ὑπεριδὼν ἐτέρῳδι πόλιν 20
 ἰδεύματος αὐτοῦ βασιλέως ἐπώνυμον, ἀξιολογώτατην τε καὶ ἁμα-
 χον ὅλως ἐν χωρίῳ Τζουμινῇ καλουμένῳ, ὅπερ σημείοις μὲν τρισὶ
 Βιζανῶν διέχει, ἐν κρημνῷ δὲ μάλιστα κείμενον εὐξείας ἀέρων
 εὖ ἔχει.

9. προτειχίσματι τε αὐτὸ] προτειχισμά τι αὐτῷ Tolos.

ptos montes depressis: deinde tumulum editiorem ita ex
 in praecipitia inaccessa aviosque hiatus mutaverit. Ut v
 altitudine, ac, si quis infensus accederet, omnino essen
 iecit quaecumque in urbe Dara fieri iusserat. Etenim
 relicta apertura, quantula satis esset ad petend
 structaque circum lapidea porticu, alias huic pinn
 etiam circumiecit exteriorem, et facto ex quaqu
 nia exegit ad eorum similitudinem, quibus nct
 bus ac magistro militum per Armeniam ass nat
 irruptionibus securos reddidit.

Porro causam nihil aedificandi Bi
 est in planitie situs: campi longe latear
 ibi plures lacunae sunt aquae desid
 dum facilis, et incolis pestilentissim
 tus, urbem suo nomine insignem
 nempe in loco cui nomen Tzumina
 praeceps, gaudet caeli salubritate

Χώραν ἐνταῦθα τινα ἐς τρίοδον ἀποκεκριμένην ξυμβαίνει εἶναι. Ῥωμαίων τε γὰρ καὶ Περσαρμενίων τὰ ὄρια καὶ Τζανῶν αὐτῶν τῇδε ἀρξάμενα ἐνθὲνδε διασκεδάννυται. ἐνταῦθα φρού- V 434 ριον ὀχυρώτατον, οὐ πρότερον ὄν, ὄνομα Ὀρονῶν, ἐξείργασται, 5 κεφάλαιον αὐτὸ τῆς εἰρήνης πεποιημένος. ἔνθεν γὰρ τὰ πρῶτα Ῥωμαίοις ἡ Τζανικὴ ἐσβατὴ γέγονεν· οὗ δὴ καὶ ἄρχοντα στρατιωτῶν κατεστήσατο, ὃν δοῦκα καλοῦσιν. ἐν χωρίῳ δὲ ὁδοῦ ἡμέραν δυεῖν Ὀρονῶν διέχοντι, οὗ δὴ Τζανῶν τῶν Ὠκενιτῶν καλουμένων τὰ ὄρια ἔστιν (ἐπεὶ ἐς ἔθνη πολλὰ διακρίνεται Τζαν- 10 νοί), ἐνταῦθα τι ὀχύρωμα πεποιημένον ἦν τοῖς πάλαι ἀνθρώποις, C ἐρείπιον ἤδη πολλῷ πρότερον τῷ ἀπημελῆσθαι γεγεννημένον, Χαρτῶν ὄνομα. ὅπερ ἀνανεωσόμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ἐνοικεῖν τε ἀνθρώπων ἐνταῦθα διεπράξατο μέγα τι χοῦμα καὶ τὰ ἐς τὴν εὐκοσμίαν τῇ χώρᾳ φρουρεῖν. τῷ δὲ ἐνθὲνδε ἰόντι πρὸς ἀν- 15 σχοντα ἥλιον φάραγξ ἔστι κρημνώδης, κατατείνουσα μέχρι ἐς τὰ πρὸς βορρᾶν ἄνεμον· οὗ δὴ φρούριον, Βαρχῶν ὄνομα, ἐδείματο νέον. ἐπέκεινα δὲ κατὰ τοῦ ὄρους τὴν ὑπώρειαν ἐπαύλεις εἰσὶν, ἵνα δὴ οἱ Τζανῶν τῶν Ὠκενιτῶν καλουμένων βόες ἀλλέγονται, οἷσπερ ἐκτρέφουσιν αὐτοῦ οὐ τοῦ ἀροῦν τὴν γῆν ἔνεκα, ἐπεὶ ἀρ- 20 γοί τε τὸ παράπαν οἱ Τζανοὶ εἰσι καὶ γεωργικῶν ἀλλότριοι πύνων, D ἥπερ μοι εἴρηται, καὶ οὔτε ἀρόματά ἔστιν αὐτοῖς οὔτε ἄλλα τῆς γεωργίας διαπονήματα, ἀλλὰ τοῦ γε γάλα ἐς αἰὶ βδύλλειν καὶ σιτίσθαι τοῖς αὐτῶν κρέασι. μετὰ δὲ τοῦ ὄρους τὸν πρόποδα, οὗ Κενὰ τὸ χωρίον ἐν τῷ ὁμαλῷ ξυμβαίνει εἶναι, ἐνθὲνδε τοι 25 ἰόντι ἐπὶ δύοντά που τὸν ἥλιον, τὸ Σισιλισσῶν ὄνομα φρούριόν

25. Σισιλισσῶν] τισιλισσῶν Toloā. et in marg. τισισσῶν.

Est hic ora in trivium desinens, siquidem Romanorum, Persarmeniorum, ipsorumque Tzanorum fines, ducto inde initio, sese abiungunt. Ibi Horonum, castellum novum ac validissimum construxit, idque pacis caput constituit; hac enim Romanis primus fuit in Tzanicam aditus; ubi et praesidium cum duce, quem appellant, locavit. Bidui procul Horono, in finibus Tzanorum Ocenitarum (quippe Tzani in multos populos divisi sunt) Charton erat, munitio vetus ac iamdiu ruinosā, negligentiae culpa. Illam Iustinianus Aug. cum refecisset, eo quamplurimos induxit incolas, qui provinciam in officio continerent. Inde orientem versus, devenitur in praecipitem vallem, quae se ad septentrionem porrigit. Novum ibi castellum posuit, cui nomen Barchon. Post, ad imum montem sunt stabula, quo Tzani Ocenitae boves suos recipiunt. Hos autem alunt non arandi gratia; siquidem Tzani summe inertes et a coloniciis laboribus alieni, rationem nunquam habent cum terra, ut dixi, nec se ulla agriculturae parte exercent, sed illas alunt pecudes, ne lac unquam desit quod mulgeant, utque earum carnis vescantur. Ultra imum montem, ubi Cena (sic locum vocant) est in planitie, ad occidentem solem occurrit castellum Sisilisson, quod olim conditum longa dies desola-

- ἔστιν, ὅπερ ἐκ παλαιοῦ μὲν πεποιημένον, ἔρημον δὲ διὰ χρόνον
μῆκος γεγενημένον ἀνανεωσάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς διαρκές
Ῥωμαίων στρατιωτῶν, ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις ἁπασι, φυλακτῆ-
ριον κατεστήσατο. ἐνθὲν δὲ ἰόντι ἐν ἀριστερᾷ πρὸς βορρᾶν ἀνε-
P 62 μων χῶρός τις ἐστίν, ὅνπερ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι Λογγίνου φουσ-
H 32 σῆτον, ἐπεὶ Λογγίνος ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ῥωμαίων στρατηγός,
Ἰσαυρος γένος, στρατεύσας ἐπὶ Τζανούς ποτε τῇδε πεποιήται τὸ
στρατόπεδον. ἐνταῦθα φρούριον ὁ βασιλεὺς οὗτος ὄνομα Βούρ-
γους νόης δεδημιούργηκεν, ἡμέρας ὁδῷ Σισιλισσῶν διέχον. ὅπερ
Σισιλισσῶν φρούριόν ἐστι καὶ αὐτὸ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλείως, ὥς 10
μικρὸν ἐρρήθη ἔμπροσθεν, ἔχειρασμένον βεβαίωτατα. ἐντεῦθεν
ὄρια τῶν Τζανῶν τῶν Κοξυλίνων καλουμένων ἐστίν· οὗ δὲ φρού-
ρια νῦν καὶ πεποιήται δύο, τό τε Σχημαλινίων καλούμενον καὶ
ὅπερ Τζανζάκων ἐπονομάζουσιν· ἐνθα δὲ καὶ ἄλλον ἄρχοντα
στρατιωτῶν κατεστήσατο. 15
- B. ζ. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν Τζανοῖς Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ εἰρ-
V 435 γασται. ἐν δὲ τῇ μετ' αὐτοὺς χώρα, ἥ παρὰ τὸν Εὐξείνιον οἰκί-
ται πότιον, πόλις ἐστὶ που Τραπεζοῦς ὄνομα· οὗ δὲ ἀπορίας
ὁδῶν οὐσῃς, ὁχετὸν ἐτεκτῆνατο Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ὅνπερ
Εὐγενίου, καλοῦσι μάρτυρος, ταύτῃ τε τὴν ἀπορίαν τοῖς τῇδε 20
ὠκημένοις διέλυσεν. ἐνταῦθα δὲ καὶ τῇ Ἀμασειᾷ τὰ πλεῖστα
τῶν ἱερῶν ἀνενεώσατο, χρόνῳ πεπονηκότα πολλῶ. μετὰ δὲ τοῦς
Τραπεζουντίων δροῦς χωρίον ἐστὶ Ριζαῖον ὄνομα, ὃ δὲ καινοῦρ-
γίας αὐτοῦς δ'χύρωμα περιβέβληκε λόγον τε καὶ ἀκοῆς χρειῶσιν.
πόλεων γὰρ τῶν Πέρσαις δούρων οὐδεμιᾶς ἦσαν μεγέθους περί 25
C καὶ ἀσφαλείας δεδημιούργηται.

verat. Id Iustinianus Aug. refecit, itidemque ut caetera, idoneo militum Romanorum praesidio instruxit. Hinc a laeva, septentrionem versus, locus est, ab indigenis Longini fossatum ex eo dictus, quod olim Longinus Romanorum dux, natione Isaurus, suscepta in Tzanos expeditione, ibi castra metatus fuerat. Castellum hic Bargum nōēs imperator noster aedificavit, diei unius itinere dissitum Sisilisso, quod ipse etiam, ut paulo supra dictum est, firmissima fabrica extruxit. Succedit Tzanorum Coxylinorum limes; ubi gemina castella posuit, Schimalinichon et Tzanzacon; alterumque ducem constituit.

7. Hactenus de Iustiniani Aug. aedificiis apud Tzanos: ultra quos in ora ponti Euxini urbs est Trapezus, ubi cum aquae copia deesset, Iustinianus Augustus aquaeductum construxit, de nomine dictum Eugenii martyris, itaque a civibus inopiam depulit, qua premebantur. Ibidem et Amaseae pleurae templa vetustate quassa restituit. Trapezuntinum limitem excipit Rhizaeum, quod ipse novo opere ita condidit ac circummuniit, ut res famam fidemque superet. Nam urbium Persis conterminarum nulla est, cui magnitudine ac firmitate concedat.

Καὶ φρούριον δὲ ᾠκοδομήσατο ἐπὶ Λαζικῆς Λοσόριον ὄνομα, καὶ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ στενωποὺς ἐτειχίσατο, οὕτως ὡς Κλεισούρας καλεῖν νενομίκασιν, ὅπως δὴ ἀποκεκλεισμένοι τῆς ἐπὶ Λαζικῇ εἰσόδου οἱ πολέμιοι εἴεν. ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν Λαζοῖς τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίαν, ἀρχαίαν τε οὖσαν καὶ σαθρὰν τῇ οἰκοδομῇ γεγενημένην, ἀνενώσατο. οὕτω καὶ Πέτραν ἐν Λαζοῖς πόλιν ἀξιόθεταιον κατεστήσατο, ἥντις Λαζοὶ μὲν ἀβουλίᾳ τῇ σφετέρᾳ παρέδωσαν Πέρσαις, Χοσρόην ἐνταῦθα στρατῷ μεγάλῳ ἐπαγαγόμενοι, Ῥωμαῖοι δὲ Περσῶν καθυπέρτεροι τῷ πολέμῳ γενόμενοι καὶ τοὺς 10 μὲν κτείναντες, τοὺς δὲ δορυαλώτους πεποιημένοι, ἐς τὸ ἔδαφος D τὴν πόλιν καθέειλον, ὥς μὴ αὖτις οἱ βάρβαροι κακουργεῖν ἔχοιεν ἐνταῦθα ἰόντες, ἥτις μοι ἅπαντα ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδῆλωται λόγοις· ἵνα δὴ καὶ τοῦτό μοι δεδιήγηται, ὥς ἐν τῇ ἀντιπέρας ἡπείρῳ Λαζικῇ ἐπὶ τὴν Μαιώτιν ἰόντι λίμνῃ φρούρια δύο, 15 Σεβαστοπόλιν τε καὶ Πιτυνῶντι, καθέειλον Ῥωμαῖοι, Χοσρόην P 63 ἀκούσαντες στρατεύματα στέλλειν ἐνταῦθα διὰ σπουδῆς ἔχειν τὰς τὰ φρούρια ταῦτα καθέξοντας. ἀλλὰ νῦν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ταύτην δὴ τὴν Σεβαστοπόλιν, φρούριον οὖσαν τὸ πρότερον, ἀνενεώσάμενος ἔξυμπασαν, καὶ τῷ μὲν περιβάλλῳ τοῖς τε ἄλλοις δυνάμει 20 ρώμασι πεποιημένους ἀνάλωτον, ταῖς τε ἀγνισαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις οἰκοδομαῖς διακοσμήσας, τῷ τε κάλλει καὶ τῷ μεγέθει πόλιν ταύτην ἀξιολογωτάτην ἐν τοῖς μάλιστα κατεστήσατο.

Καὶ μὴν καὶ Βοσπόρου καὶ Χερσῶνος πόλεων, αἵτις κατὰ τὴν ἑκείνῃ ἀκτὴν ἐπιθαλασσίδια μετὰ λίμνῃν τε τὴν Μαιώτιδα 25 καὶ τοὺς Ταύρους καὶ Ταυροσκύθας ἐν ἐσχάτῳ οἰκοῦνται τῆς

11. κακουργεῖν] καινουργεῖν Tohs.

In Lazica castellum fecit, Lozorium nomine, eiusdemque regionis Clisuras, quas appellant, sive montium angustias, muro sepsit, quo hostes Lazica excluderentur. Veterem quoque Christianorum ecclesiam, cuius erat corrupta fabrica, reparavit. In eadem Lazica Petram, urbem spectatu dignam, condiderat: quam cum Lazi Persia tradidissent imprudentissime, deducto illuc Chosroë cum ingenti exercitu, Romani bello superiores, Persis partim occisis, partim captis, eam solo aequarunt, ne redituris forte barbaris maleficii copia superesset: quae libri de bellis a me plene narrata habent: ubi et istud commemoravi, in adversa continente, qua ex Lazica ad paludem itur Maecotidem, castella duo, Sebastopolin nempe et Pityuntem, Romanos diruisse, ferente fama id sedulo curare Chosroë, ut eo mitteret exercitum, qui illa occuparet. Iam vero Iustinianus Augustus hanc Sebastopolin, quae antea nihil nisi castellum erat, reaedificavit de integro; moenibus caeterisque munitionibus ita firmavit, ut inexpugnabilis sit; campis et cuiusquemodi aedificiis ornavit: denique urbem fecit nitore et amplitudine in primis claram.

Praeterea cum Bospori et Chersonis, quae urbes maritimae in eo littore trans paludem Maecotidem ultraque Tauros ac Tauroscythas ad imperii Ro-

- B** Ῥωμαίων ἀρχῆς, πεπονηκότα παντάπασι τὰ τεύχη εὐρὺν ἐς μέγα
 τι κάλλους τε καὶ ἀσφαλείας κατεστήσατο χρήμα. ἔνθα δὲ καὶ
 φρούρια πεποιήται τό τε Ἀλούστον καλούμενον καὶ τὸ ἐν Γορζου-
 βίταις. διαφερόντως δὲ τὴν Βόσπορον τῷ ἐρύματι ἐκρατύνατο,
 ἥνπερ ἐκ παλαιοῦ βεβρωσμένην, καὶ ὑπὸ τοῖς Οὐννοῖς κειμένην 5
 ἐς τὸ Ῥωμαίων αὐτὸς μετήνεγκε κράτος. ἔστι δὲ τις ἐνταῦθα
 χώρα κατὰ τὴν παραλίαν, Δόρυ ὄνομα, ἵνα δὲ ἐκ παλαιοῦ Γότθοι
 ὥκηται, οἱ Θεωδερίχῳ ἐς Ἰταλίαν ἰόντι οὐκ ἐπισπόμενοι, ἀλλ'
 ἐθελούσιοι αὐτοῦ μέιναντες, Ῥωμαίων καὶ εἰς ἐμὲ εἰσι ἔνσπονδοι.
 ξυστρατεύουσι τε αὐτοῖς ἐπὶ πολέμους τοὺς σφετέρους ἰούσιν, 10
- C** ἥνικα ἂν βασιλεῖ βουλομένῳ εἴη. ἐξαικύνονται δὲ ἐς τριακίλους,
 καὶ τὰ τε πολέμια ἔργα εἰσὶν ἄριστοι τὰ τε ἐς τὴν γεωργίαν ἀν-
 τουργοὶ δεῖσιοι, καὶ φιλοξενώτατοι δὲ εἰσιν ἀνθρώπων ἀπάντων.
 αὐτὴ δὲ ἡ χώρα τὸ Δόρυ τῆς μὲν γῆς ἐν ὑψηλῷ κεῖται, οὐ μέντοι
 οὔτε τραχεῖα οὔτε σκληρὰ ἔστιν, ἀλλ' ἀγαθὴ τε καὶ εὐφορος καρ- 15
 πῶν τῶν ἀρίστων. πόλιν μὲν οὖν ἡ φρούριον οὐδαμῇ τῆς χώρας
 ὁ βασιλεὺς ἰδεύματο ταύτης, καθείργεσθαι περιβάλλοις τισὶν οὐκ
 ἀνεχομένων τῶν τῇδε ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν πεδίῳ ἀσμενέστατα
- V 436** ὥκημένων αἰεὶ. ὅπη ποτὲ δὲ τῶν ἐκείνη χωρίων βάσιμα εὐπετῶς
 τοῖς ἐπιούσιν ἐδόκει εἶναι, ταύτας δὲ τειχίσμασι μακροῖς τὰς εἰς- 20
 ὁδους περιβαλὼν, τὰς ἐκ τῆς ἐφόδου φροντίδας ἀνέστειλε Γότ-
 θοις. ταῦτα μὲν τῇδε πη ἔχει.
- D** Πόλιν δὲ τινα ἐπιθαλαττίαν οἰκοῦσι Θοράκες παρὰ τὴν ἡύονα
 τοῦ Εὐξείνου πόντου, Ἀγγιῶλον ὄνομα, ἥσπερ ἐν ἐπιτηδείῳ ἐπι-
 μνησθείμεν ἂν, περιηγούμενοι τὰ ἐπὶ τῆς Θοράκης χωρία. ἐπεὶ 25

15. οὔτε — οὔτε] Legebatur οὐδὲ — οὐδὲ.

mani limitem sitae sunt, cum, inquam, harum urbium muros funditus labascere comperisset, pulcherrimos fecit ac validissimos. Ibidem Alusti castellum extruxit et Gorzubitense. Praecipue vero urbem Bosporum muniit, quam barbaria pridem infectam, et in potestatem Hunnorum redactam, ad Romanam ditionem traduxerat. In illis partibus est Dory, maritima regio: ubi ab antiquo Gotthi habitant, qui Theodericum petentem Italiam non sunt secuti; at ibi sponte resistere, et Romanorum hac etiam aetate socii, ipsis militarem operam in expeditionibus navant, quando lubet imperatori: ter mille numero, bellatores optimi, iidemque gnavi agricolae, et mortalium omnium erga hospites humanissimi. Haec autem regio Dory, situ quidem edita, non tamen aspera durave est; sed bona, optimisque frugibus ferax: in qua nec castellum usquam nec oppidum condidit imperator. Quippe incolae muris claudi non sustinent, ruri semper habitare gaudentes unice. Qua vero facile eo penetrari posse videbatur, muris longis muniit aditus, et Gotthos ab hostium irruptionibus securos praestitit. Haec hactenus.

Anchialum Thraces incolunt, urbem maritimam in littore ponti Euxini. Illius quidem mentio suo loco incideret in descriptione Thraciae: sed quando

δὲ ταῦτ' ὁ λόγος ἡμῖν διελήλυθεν ὅσα παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Εὐ-
 ξείνου πόντου δεδημιούργηται τῷ βασιλεῖ τούτῳ, οὐδὲν τι χεῖρον
 ἀφηγήσεσθαι ἐνταῦθα τοῦ λόγου ὅσα δὴ ἐπὶ τῆς Ἀγχιάλου ταύτης
 εἰδείματο. ἐνταῦθα οὖν πηγαὶ θερμῶν φύσιν ὑδάτων ἀναβλυστά-
 5 νουσι, τῆς πόλεως οὐ πολλῷ ἄποθεν ἀπαντοματίζουσαι βαλανεῖα
 τοῖς τῇδε ἀνθρώποις· τοῦτον δὲ τὸν χώρον ἀτελῆστον ἐκ παλαιοῦ
 ὄντα ὑπερεώρων οἱ προβεβασιλευκότες τὰ πρότερα, καίπερ ἐν γει-
 τόνων ᾤκημένων αὐτῷ βαρβαρικῶν ἐθνῶν τοσούτων τὸ πλῆθος. P 64
 ἐπεχωρίαζόν τε αὐτῷ οἱ νεοσηκότες τὰ σώματά, μετὰ κινδύνων
 10 τὴν παραφυγὴν κομιζόμενοι. τειχίῃσι τοίνυν αὐτὸν ἐν τῷ παρόντι
 πεποιημένος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ἀκίνδυνον διεπράξματο σφίσι
 τὴν ἄκισιν εἶναι. τὰ μὲν οὖν γῆς τῆς ἑώρας, ἔτι μέντοι καὶ Ἄρ- H 33
 μενίας καὶ Τζανικῆς ὄχρωμάτα καὶ τὰ γε ἄμφι τὸν Εὐξείνου
 πόντον, τῇδε Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ εἰργασται. ἡμῖν δὲ ἐνθὲνδε
 15 ἐπὶ τὰς οἰκοδομίας ἴτεον, ὥσπερ ἐν Εὐρώπῃ τῇ ἄλλῃ πεποιήται.

nes orationis cursus ad ea iam deduxit, quae in ora ponti Euxini imperator
 noster aedificavit, hic locus peraeque postulat ut quae Anchiali construxit
 edam. Non procul ab urbe fontes calidos terra fundit, qui balneas incois
 sponte efficiunt. Locum hunc antiquitus immunitam priores imperatores per
 incuriam siverant patere barbaris, quamvis tot numero, ac vicinis. Qui male
 affecta habebant corpora, ibi sic agebant, ut non sine periculo morbis leva-
 rentur. Imperator autem Iustinianus murum loco circumdedit, itaque cum
 medela securitatem coniunxit. Hae sunt munitiones, quas Iustinianus Augu-
 stus in oriente, Armenia, Tzanicaque extruxit, ac praeterea circum pontum
 Euxinum: hinc ad eiusdem aedificia, quae in reliqua Europa extant, per-
 gendum nobis.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΛΟΓΟΣ Δ'.

PROCOPII CAESARIENSIS DE AEDIFICIIS DN. IUSTINIANI LIBER IV.

P 65 Πέλαγος μέγα νηὶ διαπλεῦσαι ἀπαρασκεῖω μοχθηρόν τε ἡγοῦμαι
V 437 εἶναι καὶ κινδύνων μεγάλων ἀτεχνῶς ἔμπλεων. ταῦτό δέ ἐστι τὰς
Ἰουστινιανοῦ βασιλέως οἰκοδομίας λόγῳ φηλοτάτῳ διαμετροῦσα-
σθαι. ψυχῆς γὰρ μεγέθει ὁ βασιλεὺς οὗτος τά τε ἄλλα, ὡς εἰ-
P 66 πειν, ἅπαντι καὶ τὰ ἐς τὰς οἰκοδομίας οὐδὲν τι ἥσσον λόγου δια-5
πέρικται κρείσσω. ἐν δὲ δὴ τῇ Εὐρώπῃ καὶ τὴν ὑπουργίαν ἐν-
αυρόσασθαι τῷ τῆς χρείας ἀξιώματι διὰ σπουδῆς ἔχων ἔργα οὐκ
εὐδιήγητα οὐδὲ εἰς συγγραφὴν διαπεπότηται πρόχειρα. γεγένη-
ται γὰρ ἐπαξίως τῷ τε γειτονήματι πόνταμοῦ Ἰστροῦ καὶ τῇ ἐν-
θῆνδε διὰ τοὺς ἐγκειμένους τῇ χώρᾳ βαρβάρους ἀνάγκη. ἔθνη 10
γὰρ αὐτῇ γειτονοῦντα διακεκλήρωται Οὐγγικά τε καὶ Γοτθικά, καὶ
τὰ ἐν Ταύροις καὶ τὰ ἐν Σκύθαις ἀνταίρει, καὶ ὅσα Σκλαβηνοὶ

Grave et magnis plenum ausum periculis videtur mihi vastum traicere pe-
lagus exarmato navigio. Idem vero est Iustiniani Aug. aedificia tenui ora-
tione percurrere. Nam ille haec, aequè ut caetera, quaecumque aggressus
est, supra historiae facultatem extulit animi magnitudine. Praesertim in
Europa, cum studeret opem aequare necessitati, opera fecit, in quibus de-
scribendis et lingua et stylus vehementer laborent. Nimirum talia sunt, qua-
lia postulat fluminis Istri vicinitas, et consequens inde necessitas, ob immi-
nentes illis partibus barbaros. Et vero instant Hunni Gotthique accolae:
vim faciunt gentes Tauricae Scythicaeque, Sclaveni, et quicunque vel San-

καὶ ὅσα ἄλλα, εἴτε Σαυρομάτας ἁμαξοβίους εἴτε μετανούστας ταῦτα
 δὴ ἐκάλουν τὰ ἔθνη οἱ τῶν ιστοριῶν ἀναγραφάμενοι τὰ ἀρχαί-
 οτατα, καὶ εἴ τι ἄλλο θηριῶδες ἀνθρώπων γένος ἢ νέμεισθαι, ἢ B
 ἰδρύνθαι. ἐνταῦθα ζυμβαίνει. οἷς δὴ ἀπέραντα πολεμηρείουσιν
 5 ὑπαντιάζειν διατενωμένῳ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ πάρεργον τε οὐδὲν
 ποιουμένῳ ἐπὶ ἀνάγκης ἦν ἐφόματό τε περιβάλλεσθαι ἀνύρισμα καὶ
 στρατιωτῶν ἀμύθητα φυλακτήρια καταστήσασθαι, καὶ ὅσα ἄλλα
 πολεμίοις ἀνεπιμελῆστοις τε καὶ ἀνεπιμήτοις ἐμπόδια εἶη. οἷς
 δὴ τοῖς πολεμίοις τὸν πόλεμον οὐκ ἐξ αἰτίας ἐγειρομένοις ποιεῖσθαι
 10 νόμος, οὐδὲ μετὰ πρεσβείων ἐπενεγκεῖν, οὐδὲ μὴν οὐδὲ ξυνθήκαις
 διαλύσαι τισιν, ἢ κατὰ χρόνον ἀνακωχεῖσθαι, ἀλλ' ἐγχειρίσαι μὲν
 ἀπροφασίστως, καταλύσαι δὲ σιδήρῳ μόνῳ. ἀλλὰ καὶ ὥς ἐπὶ C
 τῆς ιστορίας τὰ λευγόμενα βαδιούμεθα. ἔργον γὰρ ἀρξάμενον V 438
 τῶν ὁρῶν ὁρωσὴν ἐς πέρας ἀφίχθαι ξυνοίσει μᾶλλον ἢ ἀτελεύτητον
 15 ἀπολιπόντως ὁπίσω ἵεναι. ἐπεὶ καὶ ἄλλως ἂν οὐκ ἔξω κατηγορίας
 τὸ πρῶγμα εἶη, βασιλεῖα μὲν τὸν ἡμέτερον εἰργάσθαι τὰ ἔργα,
 ἡμῶς δὲ τοὺς ἐπὶ αὐτῶν ἀποκινῶν λόγους. μέλλοντας δὲ τὰ Εὐ-
 ρωπαῖα τούτου δὴ τοῦ βασιλέως διαριθμεῖσθαι οἰκοδομήματα,
 ὅλγιστα ὅττα ἀμφὶ τῇδε τῇ γῶρᾳ ὑπεκτείνεσθαι ἄξιον.
 20 Ἐκ τοῦ Ἀδριατικοῦ καλουμένου πελάγους ἐπιρροή τις διορ-
 θουμένη τε καὶ ἀποσυλεύουσα τῆς ἄλλης θαλάσσης ἐπὶ τὴν ἡπει-
 ρον ἀναβαίνει, καὶ σχίζουσα τὴν γῆν ἐκπλεῖστον ποιεῖται τὸν Ἰό-
 νιον κόλπον, ἐν δεξιᾷ μὲν Ἠπειρώτας τε καὶ τὰ ἄλλα ἐκείνη ἔθνη, D
 ἐν ἀριστερᾷ δὲ Καλαβροὺς ἔχουσα, ἐν τε πορθμῷ ἐπὶ μακρότα-

1. ἄλλα] Vulgo ἄντα.

17. ἐπεί] ἐπ' Tolos.

romatae hamaxobii, vel metanastae ab historicis antiquissimis dicti sunt; ac si qua alia ferina hominum natio ibi domos habet, aut per pascua vagas, aut stabiles. Cum autem illis in bellum usque praeientibus occurrere contenderet Iustinianus Aug. nec defunctorie quidquam ageret, necesse habuit munitiones ianumeris excitare, ac nescio quot praesidia militaria constituere, nihilque non oblicere, quo hostes implacabiles atque insociabiles arcerentur: bellum ita soliti facere, ut illud nec cum causa suscipiant, nec praevia clarigatione inferant, nec finiant aliqua compositione, vel pactis induciis intermitant, sed capessant absque praetextu, nec nisi ferro dirimant. Nihilominus ad reliquam historiam progrediemur. Nam praestat semel inchoatum opus ad finem perducere, quam retrocedendo relinquere imperfectum: maxime cum sinus culpandi merito, si gravemur dicere quae principem nostrum non piguit benefacere. Prius autem quam Europaea ipsius aedificia reconseamus, pauca de hac orbis parte praefari convenit.

Ex Adriatico pelago aquaram pars influit recta in continentem, a reliquo mari abscedens, sinumque Ionium efficit, terram longo meatu ita scindens, ut a dextra Epirotas atque alias nationes, a laeva Calabros alluat.

τον θλιβομένη περιλαμβάνει τὴν ἡπειρὸν σχεδὸν τι πᾶσαν. κα-
θύπερθε δὲ ἀντιπρόσωπος τῇ θαλάσῃ φερόμενος ποταμὸς Ἰστρος
τῆς Εὐρώπης νησοειδῇ τὴν γῆν τίθεται. ἐνταῦθα οἰκοδομήματα
πολλὰ τε καὶ ἀξιολογώτατα ὁ βασιλεὺς οὗτος ποιῆται. πᾶσαν
γὰρ Εὐρώπην ἐς τὸ ἀσφαλὲς τειχισάμενος ἀπρόσβατον κατεστή- 5
σατο βαρβάροις εἶναι, οἳ δὲ ὑπὲρ Ἰστροῦ ποταμοῦ ῥέχονται.

Ἀλλὰ μοι ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως ἀρχτεόν πατρίδος, ἥ πτωσῶν
μάλιστα τὴν τε πρωτεύα ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦδε τὰς ἀπαρ-
P 67 χὰς τοῦ λόγου δοτέον. αὐτῇ γὰρ ἂν μὲν ὀγκῶσθαι τε καὶ δια-
θρύπτεσθαι καὶ ἀποσεμνύνεσθαι πρέπει βασιλεῖ Ῥωμαίοις θρε- 10
ψαμένη τε καὶ κυρασχομένη τοιοῦτον, οὗ δὲ τὰ ἔργα καὶ λόγῳ
εἰπεῖν καὶ γραφῇ παρακαθεῖσθαι ἀμήχανα.

Ἐν Λαρδόνοις πον τοῖς Εὐρωπαϊαῖς, οἳ δὲ μετὰ τοὺς Ἐπι-
δαμνίων ὄρους ῥέχονται, τοῦ φρουρίου ἄγχιστα, ὅπερ Βεδεριανὰ
ἐπικαλεῖται, χωρίον Ταυρήσιον ὄνομα ἦν, ἐνθεν Ἰουστινιανὸς βα- 15
σιλεὺς ὁ τῆς οἰκουμένης οἰκιστὴς ὤρμηται. τοῦτε μὲν οὖν τὸ
χωρίον ἐν βραχεῖ τειχισάμενος κατὰ τὸ τετράγωνον σχῆμα καὶ
B γωνία ἐκάστη πύργον ἐνθάμενος Τετραπυργίαν εἶναι τε καὶ κα-
λεῖσθαι πεποίηκε. παρ' αὐτὸ δὲ μάλιστα τὸ χωρίον πόλιν ἐπι-
φανεστάτην ἐδέχματο, ἥπερ Ἰουστινιανὴν ὠνόμασε πρῶτα (πρώτῃ 20
δὲ τοῦτο τῇ Λατίνῳ φωνῇ δύναται) ταῦτα τῇ θρεψαμένη τρο-
φεῖα ἐκτίνων. καίτοι Ῥωμαίους ἐχρῆν ἀπαντας τοῦτο δὴ ἀλλή-
λοις ἐπικαινῶσθαι τὸ ὄφλημα, ἐπεὶ καὶ σωτήρα ἐθρέψατο ἡ
χώρα κοινὸν ἅπασιν. ἐνταῦθα δὲ καὶ ὀχετὸν τεκτηνόμενος ὑδασι

15. Ταυρήσιον] ταύριον Τελοσ.

Arctum in spatium longissime se insinuans, totam fere continentem amplectitur. Supra vero fluvius Ister ex adverso decurrens, Europae dat formam insulae. Ibi imperator noster aedificia construxit plurima momenti maximi: his enim monita optime Europa, barbaris trans flumen Istrum habitantibus aditum interseparat.

At mihi iam ordiendum ab imperatoris patria: cui cum primas partes in caeteris omnibus, tum primitias orationis debemus. Nam illa una efferre se, gestire ac triumphare merito potest, quod talem aluerit dederitque Romanis principem; cuius acta omnem dicendi scribendique facultatem excedunt.

Apud Dardanos Europaeos, qui post Epidamniorum terminos habitant, castello, cui nomen Bederiana, vicinum erat Tauresium; ubi natus est orbis reparator Iustinianus Augustus. Brevi spatio locum hunc moenibus quadratis circumdedit, singulisque angulis turri imposita effecit ut Tetrapiyrgia seu quadriturrita reipsa esset ac diceretur. Iuxta eundem locum, urbem condidit nobilissimam, ac Iustinianam primam Latino vocabulo appellavit, nutritionis mercedem altrici solvens. Quamquam Romanos omnes decebat communi studio praestare istud officium, cum illa regio communem omnium servatorem aluerit. Extracto ibidem aquaeductu, benigna aquarum perea-

τὴν πόλιν ἀειρρότοις διεπράξατο ἐπικεικῶς πλήθειν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῷ τῆς πόλεως οἰκιστῇ ὑπέρογκά τε καὶ λόγον πολλοῦ δια-
 πεπόνηται ἄξια. Θεοῦ μὲν τεμένη διαριθμεῖσθαι οὐ ῥάδια, κα-
 ταιγώγια δὲ ἀρχόντων φράζεσθαι λόγῳ ἀμήχανα, στοῶν μεγέθη,
 5 ὠγορῶν κάλλη, τὰς κρήνας, τὰς ἀγνιάς, τὰ βαλανεῖα, τὰ πωλη- C
 τήρια. πόλις ἀπλῶς μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος καὶ τὰ ἄλλα
 εἰδομένων καὶ οἷα τῆς χώρας ἀπάσης μητρόπολις εἶναι. εἰς ἀξιώ-
 ματος γὰρ τοσούδε ἦκει. πρὸς δὲ καὶ τῶν Ἰλλυριῶν ἀρχιερεῖα
 διακεκλήρωται, τῶν ἄλλων πόλεων αὐτῇ, ὅτε πρώτη τὸ μέγεθος
 10 οὔσῃ, ἔξισταμένῳ. ὥστε καὶ ἀνθυπουργήκε τῷ βασιλεῖ κλέος.
 ἡ μὲν γὰρ τροφίμῳ ἀποσεμνύνεται βασιλεῖ, ὃ δὲ ἀντιφιλοτιμεῖται H 34
 δεδημιουργηκέναι τὴν πόλιν. καὶ μοι ἄχρῃ τοῦδε εἵπειν ἀποχρήσει.
 ἅπαντα γὰρ ἐς τὸ ἀκριβὲς λεπτολογεῖν ἀμήχανον, ἐπεὶ τῷ βασι-
 λεῖ προσηκούσης τῆς πόλεως ἐλασσοῦσθαι αὐτῆς ἅπαντα λόγον
 15 ἐπάναικας. D

Ἔτι μέντοι καὶ Βεδεριανὰ τὸ φρούριον ἀνοικοδομησάμενος
 ὅλον πολλῷ ὀχυρώτερον κατεστήσατο. ἦν δὲ τις ἐν Λαρδάνοις
 ἐκ παλαιῶν πόλις, ἥπερ Οὐλπιᾶνα ὠνόμαστο. ταύτης τὸν περι-
 βολον καθελὼν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον (ἦν γὰρ σφαλερὸς ἐς τὰ μά-
 20 λιστα καὶ ὅλως ἀχρεῖος) ἄλλα τε αὐτῇ παμπληθῆ ἐγκαλλωπίσματα
 ποιησάμενος, ἔς τε τὴν νῦν μεταδόμενος εὐκοσμίαν, σεκούνδαν
 αὐτὴν Ἰουστινιανὴν ἐπωνόμασεν. σεκούνδαν γὰρ τὴν δευτέραν V 439
 Λατῖνοι λέγουσι. καὶ ἄλλην δὲ αὐτῇ πλησίον ἐδείμυτο πόλιν οὐ P 68
 πρότερον οὔσαν, ἥνπερ Ἰουστινούπολιν τῷ θείῳ ἐπωνόμως ἐκά-
 25 λειπεν. ἀλλὰ καὶ Σαρδικῆς καὶ Ναῖσουπόλεως, ἔτι μέντοι Γερ-

nitatem civitatem instruxit, aliaque permulta urbis conditori gloriosa et prae-
 clara admodum fecit. Nec promptum est deo dicatas aedes enumerare, nec
 nostrae facultatis describere magistratum domos, porticum amplitudinem,
 platearum decus, fontes, compita, balneas, rerum fora venalium. Ut paucis
 absolvam, urbs est magna, frequens, rebus omnibus beata, ac iure metro-
 polis universae provinciae: ad tantam quippe dignitatem evecta est. Prae-
 terea sedes est archiepiscopi Illyriorum, caeteris civitatibus ipsi, utpote
 omnium maximae, concedentibus: adeo ut honorem principi et gloriam refe-
 rat. Nam illa quidem sese iactat alumno imperatore: hic vero, grata vice,
 urbe condita gloriatur. Hactenus dicta sufficiant: fieri enim profecto ne-
 quit ut singula accuratius persequamur: cum infra urbem imperatore dignam
 omnis oratio subaistat necesse sit.

Adhaec castellum Bederiana reaedificavit a fundamento, ac multo melius
 communivit. Erat apud Dardanos Ulpiana, urbs antiqua; cuius moenia cum
 sic labascere, ut nulli essent usui, eorum partem maximam demolitus, sub-
 inde restituit, multisque ornamentis collatis, civitatem composuit, qualem
 hodie videre est, ac secundam Latino itidem vocabulo nuncupavit Iustinia-
 nam. Nec procul hinc novam urbem aliam condidit; quam de avunculi no-
 mine Iustinopolin dixit. Sardicae, Naisopoleos, Germanae et Pantalae mu-

μυνης τε και Πανταλείας διεφρονότα τῷ χρόνῳ τὰ τέλη εὐρύη
 οικοδομησάμενός τε ζὼν τῷ ἀσφαλεῖ ἄμαχα τοῖς πολέμοις διε-
 πράξατο αἵκαι. και πόλιναι δὲ τούτων δὴ μεταξὺ ἰδεύματο τρία,
 Κρατίσκαρά τε και Κουμίδεαβα και Ρουμισίανα. οὕτω μὲν εὖν
 τάσδε τὰς πόλεις ἐκ θεμελίων ἀνέστησε. πρόβολον δὲ ἰσχυρότα- 5
 τον αὐτῶν τε και πάσης Ἑσρώπης Ἰστρον ποταμὸν ποικῖσαι ἐθέ-
 B λων, ἐρύμασι τοῦ ποταμοῦ τὴν ἡμέτη περιβύλλει συγχροῖς, ὥσπερ
 μοι γεγράφεται οὐ πολλῷ ὥστερον, φυλακτῆριά τε στρατιωτῶν
 πανταχόθι τέθειται τῆς ἀκτῆς, ἀνωχαιτίσοντα τὴν διύβασιν βε-
 βαιότατα τοῖς τῆδε βαρβάροις. ἀλλὰ και τούτων οἱ ἐξεργασμέ- 10
 νων, ὑπόπτως ἐς τῆς ἀνθρωπείας ἐλπίδος πὸ σφαλερὸν ἔχων, λο-
 γισάμενός τε ὥς εἰ τοῖς πολέμοις ὅτω δὴ ποτε τρόπῳ διασφεσμή-
 σωσθαι δυνατὰ εἶη, ἐπιθήσονται ἀφυλάκτοις τὰ παράπαν τοῖς
 ἀγροῖς οὖσι, καὶ ἀνθρώπους μὲν ἑξανδραποδιούσιν ἡβήδον ἄπαν-
 C τας, χρήματα δὲ λήσονται πάντα, οὐκ ἐπὶ κοινῇ αὐτοῖς μένον 15
 τὴν ἀσφάλειαν ἐν τοῖς κατὰ τὸν ποταμὸν δρυφώσων ἀπέλιπεν
 εἶναι, ἀλλὰ και ἰδίαν πεπλόηται· οὕτω συνεχῇ τὰ ἐρύματα ἐν τοῖς
 χωροῖς ἀπεργασάμενος ὥστε ἀγρὸς ἕκαστος ἢ φροῦριον ἀποτετέρο-
 νευται, ἢ τῷ τετειχισμένῳ πρόσκοός ἐστιν, ἐνταυθα τε κἂν τῇ
 Ἠπείρῳ τῇ τε νέᾳ και τῇ παλαιᾷ καλουμένη. οὐδὲ δὴ και πόλις 20
 ἐντῷ πεπλόηται Ἰουστινιανούπολις, ἢ πρότερον Ἀδριανούπολις κα-
 λουμένη.

Ἀνεκώσθη δὲ Νικόπολιν τε και Φωτικὴν και τὴν Φοινίκην
 ὠνομασμένην. αἱ δύο αὐταὶ πόλιναι, ἢ τε Φωτικὴ και ἡ Φοι-
 D νίκη, ἐν τῷ γῥαμαλῷ τῆς γῆς ἔκειντο, ὕδασι περιρροῦμεναι τῇδε 25
 λιμνάζουσι. διὸ δὴ λογισάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς εἶναι ἀμή-

ros aevo solutos sic restauravit, ut ab hostibus expugnari iam nequeant. His urbibus tres alias minores interposuit, Cratiacara, Quimedaba et Rumi-
 siana, easque a fundamentis aedificavit. Cum autem in animo haberet has
 urbes Europamque omnem Istro protegere; flumen illud crebris munitionibus,
 de quibus paulo infra agam, praetexit, et in ripa stationarios milites, qui
 vicinos barbaros transita fortissime prohiberent, passim constituit. Et
 quamvis haec peregrisset, spei tamen humanae lubrico diffidens, ac secum
 reputans, si quo modo hostis traiceret, infestis per agros plane immunitas
 excursibus, omnes sine ullo aetatis discrimine abstraheretur in servitutem,
 et cunctas opes direpturum, non satis habuit impositis fluvio castellis incolas
 communis securitatis fecisse compotes, sed privatim etiam tutos reddidit
 campestribus tot munimentis, ut quilibet ager vel castellum habeat, vel mu-
 nito loco vicinus sit, cum hic, tum in Epiro nova ac veteri: ubi et urbem
 fecit Iustinianopolin, quae prius Adrianopolis dicebatur.

Reparavit Nicopolin, Photicam et Phoeniceam. Postrema haec duo op-
 pida, in humilibus locis posita, stagnantes aquae circumfluent. Quare Iusti-
 nianus Aug. fieri non posse intelligens, ut illis moenia excitaret, quae firmis

χανα ἐπὶ στερεῶς θεμελίων συνθήκης περιβόλους αὐταῖς ἀναστῆ-
 ναι, αὐτὰς μὲν ἐπὶ σχήματος τοῦ αὐτοῦ εἶασε, φρουρία δὲ αὐτῶν
 ἀγχοτάτω ἐν τε ἀνάντει καὶ ἰσχυρῶς ὁρθῶς ἐδείματο. ἦν δὲ τις
 ἐνταῦθα πόλις ἀρχαία, ὅδασιν ἐπιεικῶς κατακορῆς οὖσα, ὀνόμα-
 5 τός τε τῆς τοῦ χωρίου φύσεως. Εὐροία γὰρ ἀνέκαθεν ὀνομάζετο.
 ταύτης δὲ τῆς Εὐροίας οὐ πολλῷ ἄποθεν λίμνη κέχυται καὶ νῆσος
 κατὰ μέσον ἀνέχει καὶ λόφος αὐτῇ ἐπανέστηκε. διαλείπει δὲ ἡ
 λίμνη τοσοῦτον, ὅσον τινὰ ἐν εἰσόδου μοίρᾳ τῇ νήσῳ λελεῖσθαι.
 ἐνθα δὴ βασιλεὺς τοδὺς τῆς Εὐροίας μεταβιβάσας οἰκήτορας, πό-
 10 λιν ὀχυρωτάτην οἰκοδομησάμενος ἐτειχίσαιτο.

β'. Μετὰ δὲ τὴν Ἑπειρον ὅλην Αἰτωλοῦς τε καὶ Ἀκαρ- P 69
 νῆας παραδραμόντι ὃ τε Κρισαῖος ἐκδέχεται κόλπος καὶ ὃ τε
 Ἰσθμὸς ἢ τε Κόρινθος καὶ τὰ ἄλλα τῆς Ἑλλάδος χωρία. ἐνθα
 δὴ τῆς παρ' αὐτοῦ τὰ μάλιστα προνομίας ἤξινονται. μάλιστα δὲ
 15 πάντων θαυμάσειεν ἂν τις ὑπόσοις περιβόλοις ἐτειχίσαιτο τὴν Ρω-
 μαίων ἀρχήν. τῶν τε γὰρ ἄλλων προδύνησε πάντων καὶ οὐχ
 ἥκιστα τῶν ἐν Θερμοπύλαις ἀνόντων. πρῶτα μὲν οὖν τὰ τεῖχη
 ἐς ὕψος αὐτῷ ἀνέστη μέγα. ἦν γὰρ, εἴ τις προσοίει, εὐπειτῶς
 ἁλωτὰ καὶ οὐ τετειχισμένα τὰ ὄρη, ἃ ταύτῃ ἀνέχει, ἀλλ' ἀποτε- B
 20 τριγγωμένα ἐδόκει εἶναι. οἷς δὴ καὶ διπλᾶς τὰς ἐπάλξεις ἐντί-
 θεῖται πάσας. κατὰ ταῦτα δὲ κἂν τῷ φρουρίῳ ἐξείργυσται, ὅπερ
 ἐκ παλαιοῦ ἐνταῦθα ἦν παρέργως οὕτω πεποιημένον τοῖς πάλαι
 ἀνθρώποις. διαρκές τε γὰρ αὐτῷ ὕψος ἐντέθηκε καὶ διπλοῦς
 τοδὺς προμαχώνας πεποίηται. πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ ἀνδρῶ
 25 παντάπασιν ὄντι ταμιεῖον ὑέτιων ὑδάτων ἐπετεχνήσαιο. ἔπειτα

stant ac solidis fundamentis, neutrius sane formam mutavit, sed proxime
 in acclivi arduoque admodum iugo castella posuit. Erat in his partibus urbs
 antiqua, aquis abundans, et nomen nacta consentaneum naturae loci; quippe
 Euroea dicta antiquitus. Non procul Euroea lacus iacet, in cuius medio
 extat insula, unde collis eminet. Tantum vero interstitium terrae lacus re-
 linquit, quantum satis est ad praebendum in insulam aditum. Illuc imperator
 traductis Euroeae incolis, urbem moenibus valdissimam condidit.

2. Post Epirum totam, Aetolia Acarnaniaque percursis, succedunt
 sinus Crissaeus, Isthmus, Corinthus ac reliqua Graecia; ubi imperatoris
 providentia summe enituit. Mirandum in primis quot ille muris imperium
 Romanum firmaverit. Quae quidem ipsius cura se quovis extendit, maxime
 vero ad ascensus Thermopylarum. Ac primum, quoniam montes, qui illic
 eminent, occupari facile poterant, si quis tentaret; cum non tam muro,
 quam quodam septo muniti viderentur; multo altius eduxit muros ac pinnae
 omnes duplicavit. Idem praestitit in castello, quod simili negligentia aedifi-
 catum ibidem fuerat. Huic enim iustam addidit altitudinem, moeniumque
 minas duplices fecit. Praeterea summae loci ariditati prospexit, extracto
 aquae pluviae receptaculo. Deinde complures ascensus, immunis ac per-

- V 440 δὲ καὶ ἀνόδους πολλὰς ἀφυλάκτους τε καὶ ἀτειχίστους τὰ πρότερα οὕσας ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐτειχίσατο. θαναμάσειεν ἂν τις εἰκότως τὸν
- C Περσῶν βασιλέα, ὅτι δὴ χρόνον ἐνταῦθα κατατρήφας πολλὴν, μίαν τινὰ στενὴν ἀτραπὸν εὗρατο, καὶ ταῦτα προδοτῶν Ἑλλήνων τυχὼν, ὁδῶν τε ἀτειχίστων ἐκείνῃ πολλῶν καὶ ἀμαξίτων σχεδὸν τι οὐσῶν. 5 ἥ τε γὰρ θάλασσα τοὺς πρόποδας ἐπικλύζουσα τῶν ὁρῶν, ἀνεστομωμένος ἐκ τοῦ ἐπιπλείστον ἐποιεῖτο εἶναι τὰς ἐνθὲνδε ἀνόδους, καὶ σφράγγων τε καὶ χαράδρων ἀδιεξόδων ἐνταῦθα οὐσῶν, ἀμήχανα ἔδοξεν εἶναι τοῖς πάλαι ἀνθρώποις τειχίσμασιν ἐς τὸ ἀκριβὲς περιβαλῆσθαι τὰ διηρημένα τῇ φύσει, τῇ τε πρὸς τὰ χυλεπώτατα 10
- D τῶν ἔργων ὁκνήσει ἀταλαιπώρως ἀφένενοι τὴν ἀσφάλειαν, ἐπὶ τῇ τύχῃ κατέλιπον, ἐς τὴν ἐσομένην βαρβάρους τῆς ὁδοῦ ἄγροισιν ἀποθέμενοι τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας. ἐπεὶ πρὸς τὴν ταλαιπωρίαν ἀπολέγοντες αἱ ἀνθρώποι, τὰ σφίσιν αὐτοῖς δυσκολώτατα δόξαντα εἶναι οὐδὲ ἄλλοις τισὶν οἴονται ῥάδια ἔσεσθαι. διὸ δὴ οὐκ 15
- H 35 ἂν τις ἔτι φιλονεικίῃ μὴ οὐχὶ ἀνθρώπων ἀπάντων, οἳ δὴ ἐς τὸν πάντα αἰῶνα γεγέννηται, Ἰουστινιανὸν βασιλέα προμηθέστατον γεγενῆσθαι καὶ διαφερόντως ἐπιμελέστατον, ᾧ γε οὐδὲ θάλασσα χαλεπὴ γέγονε, γειτνιωσὺ τε τοῖς ὕρεσι καὶ περιχεομένη καὶ ἐπικλύζουσα, ἐν κλυδωνίῳ τε καὶ ψάμμῳ ὕγρῳ τοῖς θεμέλοις στηρί- 20
- P 70 ζεσθαι, καὶ τοῖς ἐναντιωτάτοις διαφανῶς ἐναρμόζεσθαι, ἀνθρώπων τε προσχωρεῖν τέχνῃ καὶ βιαζομένοις ὑπέκειν. οὐ μέντοι οὐδὲ τὰς λόχμας καὶ νύπας ἀλλήλαις ἀνάψας, οὐδὲ τὴν θάλασσαν τῷ ὕρει ἐναρμολύμενος ὁ βασιλεὺς οὗτος, ὅλην τε τὴν Ἑλλάδα περιβαλὼν τοῖς ὀχυρώμασι, κατέπαυσε τὴν ὑπὲρ τῶν κατηκόων 25

vios, muris diligenter obstruxit. Porro mirum cuiuspiam merito videatur, quod olim Persarum rex, multo hic consumpto tempore, unum dumtaxat tramitem invenerit angustissimum, idque Graecorum proditorum indicio: cum ibi non pauca essent itinera nullo praeclusa muro, ac plaustrorum fere capacia. Nam et mare radices montium inundans, vias, quae inde ascensum dabant, longe laxaverat, et cum terra intereisa esset hiatus alveisque torrentium imperviis, rebantur veteres fieri non posse, ut quae natura divisisset, ea muri bene complecterentur. Tum etiam difficiliorum operum inertis odio capti, omissam a se loci defensionem permittebant fortunae, spe salutis in eo iacta, quod viam barbari ignoraturi essent. Eo vero qui laborem defugiant, quae ipsis videntur operosa, ea nec aliis facilia fore putant. Quare nemo posthac Iustiniano Aug. laudem hanc eripere contendat, ipsum omnibus, quotquot unquam fuerunt, providentia ac sedulitate antecelluisse: qui mare montibus vicinum, atque adeo circumfusus inundansque, coegerit firma in fluctibus humectoque in sabulo fundamenta accipere; rebus, quas manifesto contrarias patitur, sese accommodare; arti humanae cedere, et vim afferentibus famulari. Cum autem lucos saltusque iunxisset, ad montes admovisset mare, totamque Graeciam cinxisset munitionibus, non finem aut modum po-

σπουδῇ, ἄλλα καὶ φρούρια πολλὰ τοῦ τείχους ἐντὸς ἐτεκτῆναιτο, ἄξια τύχης τῆς ἀνθρωπείας βεβουλευμένους; ἢ βέλαιοι οὐδὲν οὐδὲ ἀκαταγώνιστον γίνεται. ὥστε εἰ τοῖς τείχεσι τούτοις τρόπῳ ὀφρῶν ἢ χρόνῳ ἁλῶνας ξυμβαλεῖ, ἐν τοῖς φρουρίοις τὰ φυλακτήρια 5 διασώζοιτο. καὶ μὴν καὶ σιτώνας ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καὶ ὑδάτων B ἕλπερα πανταχόθι πεπολήται, στρατιώταις τε φρουροῦς ἐς διαγίλλους μάλιστα τῇδε ἰδρύσατο· ὃ οὐδέ τις τῶν πρώην βασιλέων πώποτε ἐκ τοῦ παντός χρόνου πεποίηκεν. ἀφύλακτα γὰρ τὸ παρῶν τὰ τεῖχη ταῦτα ἄνωθ' ἐν τε καὶ ἐς ἐμὲ ἦν, ἀγροίκων τε τῶν 10 ἐπιχωρίων τινὲς τῶν πολεμίων καταθεόντων μεθαρμοσάμενοι τὴν δίαίταν ἐν τῷ παραυτίκα, ἐπὶ καιροῦ τε αὐτοσχεδιάζοντες τὰ πολέμια, ἐκ περιτροπῆς ἐνταῦθα ἐφρούρουν, ἁλώσιμοι τε τοῖς πολιμίοις ἀπειρήα τοῦ ἔργου ῥᾶστα ζὺν τῇ Ἑλλάδι γίνοντο, ταύτῃ τε τῇ ομικρολογίᾳ ἡ χώρα ἐπὶ μακρότατον ἀπέκειτο ἐπιούσι βαρ- 15 βάρους.

Οὕτω μὲν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὰ ἐν Θερμοπύλαις ἐρύ- C ματα ἐκρατύναιτο. καὶ πόλεων δὲ ἁπασῶν, αἵπερ αὐτῶν ἐντὸς τῇ χώρᾳ ἐξικανούσιν οἶσαι, ζὺν ἐπιμελείᾳ πολλῇ τεῖχη ὠκισδομή- σατο ἰσχυρὰ, ἐν τε Σάκκῳ καὶ Ὑπῆτῃ καὶ Κορακίοις καὶ Οὐνῶ 20 καὶ Βαλκείαις καὶ τῷ καλουμένῳ Λεονταρίῳ. ἐν δὲ τῇ Ἡρακλείᾳ πεπολήται τάδε. ἔξ Ἰλλυριῶν ἐς Ἑλλάδα ἰόντι, ὄρη δύο ἐπὶ μακρότατον ἀλλήλων ὥς ἀγχοτάτω ξυνίασι, στενωπὸν ἐν βραχεῖ ἀπεργαζόμενα τὴν μεταξὺ χώραν (Κλεισοῦρας νενομίκασι τὰ τοιαῦτα καλεῖν)· πηγὴ δὲ κατὰ μέσον κάτεισιν, ἐν μὲν ὥρᾳ Θερρινῇ

sunt amori illi suo in subditos; sed insuper multa intra muros castella aedificavit, consilio sane opposito ad humanam fortunam, cui nihil firmum est, nihil invictum: ut si quando his muris quomodocumque hostis potiretur, praesidarii se in castella reciperent. Quin et horrea in tuto, et aquarum receptacula ubique fecit: ibidem stationarios milites ad duo fere millia collocavit: quod ante ipsum omni memoria nullus fecerat imperator. Quondam enim, ac nostra etiam aetate, muri illi a defensoribus plane vacui fuerant. Si quando hostes incursiones facerent, agrestes indigenae, mutato repente instituto, ex tempore bellatores praedibant, ibique in orbem custodiam agibat: sed eorum imperitia faciebat, ut cum ipsis Graecia in potestatem hostium facillime caderet. Eiusmodi parsimonia in causa fuit, cur illa regio diutissime patuerit barbarorum incursibus.

Ita quidem Iustinianus Aug. Thermopylarum munitiones firmavit. Urbium vero, quae extra Thermopylas in eo tractu sat multae sunt, nulla fuit, cui valida moenia non extruxerit maxima cura. In his fuere Saccus, Hypata, Coracii, Unnum, Baleae et Leontarium. Haec autem Heracleae fecit. Ex Illyrio in Graeciam venientibus montes gemini occurrunt montes, qui ad multum spatium inter se proxime coeunt, efficiuntque in arcto semitam, sive quas appellant Clisuras. Fons e medio manat, aestate aptam potui limpidamque

πότιμον ἀποβλύζουσα καὶ καθαρὸν ὕδωρ ἀπὸ τῶν δρυῶν, ἃ ταύτῃ
D ἀνέχει, ἐς ῥυακά τε ἀποκεκριμένη βραχύν. ἐπειδὴν δὲ ὕοι, χει-
 μάρρους ἐνταῦθα ἐπικυρτοῦνται ὕψηλός τε ὑπερφυῶς καὶ δεινῶς
 ἄγριος ἐπιπλείστον τῶν ἐκείνῃ σκοπέλων ἀπὸ τῶν χαραδρῶν συνά-
 γων τὸ ρεῦμα. ἐνθένδε τοῖς βαρβάροις εἰσιτητὰ ἐπὶ τε Θερμο-5
 πύλας οὐδενὶ πόνῳ ἐγίνετο καὶ τὴν ταύτῃ Ἑλλάδα. τοῦ δὲ στε-
 νωποῦ ἐφ' ἐκάτερα δύο ἐκ παλαιῶ ὀχυρώματα ἦν, πῇ μὲν
 Ἡράκλεια πόλις, ἧσι περ ἐπεμνήσθην ἀρτίως, πῇ δὲ ὁ Μυρο-
 πώλης καλούμενος, ἐν ὀλίγῃ διεσθηκὼς χώρῃ. ταῦτα δὲ ἄμφω
V 441 τὰ ὀχυρώματα ἐν ἐρεπίλοις ἐκ παλαιῶ ὄντα Ἰουστινιανὸς ἀνωκο-10
 δομήσατο βασιλεὺς καὶ διατειχίσματι τὸν στενωπὸν ὀχυρωτάτω
P 71 περιβαλὼν, τούτῳ δὲ συνάμας ὕψος ἐκάτερον τοῖς μὲν βαρβάροις
 τὴν δίοδον ἀνεχάιτισε, τῷ δὲ χειμάρρῳ ἐπάναγκῆς ἐστὶ ληνύζοντι
 τοῦ τέχους ἐντός, εἴτα ἐφύπερθεν αὐτοῦ φερομένην ὅπῃ παρὰ-
 τόχοι ἴεναι.

15

Καὶ πόλεις δὲ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσας, αἵτις ἐντός εἰσι τῶν
 ἐν Θερμοπύλαις τειχῶν, ἐν τῷ βεβαίῳ κατεστήσατο εἶναι, τοὺς
 περιβόλους ἀναγεωσάμενος ἅπαντας. καταρερέπεισαν γὰρ πολλὰ
 πρότερον, ἐν Κορίνθῳ μὲν σεισμῶν ἐπιγενομένων ἑξαισιῶν, Ἀθή-
 νῃσι δὲ καὶ Πλαταιῶσι καὶ τοῖς ἐπὶ Βοιωτίας χωρίοις χρόνον μὲν 20
 μήκει πεπονηκόσιν, ἐπιμελησάμενον δὲ αὐτῶν οὐδενὸς τῶν πάντων
B ἀνθρώπων. ἐπίμαχον δὲ καὶ ἀφύλακτον οὐδὲν εἶασεν, ἐπεὶ αὐτῷ
 προεργηγοῦσι τῶν κατηκόων ἔννοια γέγονεν ὥς οἱ βάρβαροι κατα-
 θέοντες, ἂν οὕτω τόχοι, τὰ γε ἄμφι Θερμοπύλας χωρία, ἐπει-
 δὴν τάχιστα πύθωνται, οὐδὲν αὐτοῖς ὄφελος εἶσθαι ὑπερβεβη-25
 κόσι τὸ ἔρυνμα τοῦτο, τειχέρους πανταχόθι γεγεννημένης τῆς ἄλλης

fundens aquam ex illis montibus, et in rivulum abiens. Ubi pluit, surgit ibi torrens altissimus ac rapidissimus, collectas ex concavis aquas inter scopulos longe devolvens. Hac facilis ad Thermopylas eamque Graeciae partem aditus patebat barbaris. Hae montium fauces utrinque olim munitae fuerant, hinc urbe Heraclea, cuius proxime memini, inde Myropole, modico spatio interiacente. Collapsa pridem utriusque moenia Iustinianus Aug. reaedificavit, ac muro firmissimo obstruxit angustias, eoque iunctis geminis montibus, barbaris transitum interclusit: inde etiam fit, ut cogatur torrens intra murum stagnare, atque hoc superato effundere se quo sors tulerit.

Urbibus Graeciae citra muros Thermopylarum positae securitatem peperit, moenibus omnium instauratis. Iam enim pridem corruerant, Corinthi quidem, vehementibus terrae motibus; Athenis vero Plataeisque et in reliqua Boeotia, vetustate summaque incuria. Denique nullam oppidum infirmum sivit esse et incustoditum. Ipsi enim subditis advigilanti haec incidit cogitatio, si quando barbari Thermopylarum viciniam incursarent atque intelligerent perituram sibi operam perrupta illa ac superata munitione, quandoqui-

Ἑλλάδος, ἐθελοκακήσουσιν αὐτίκα δὴ μάλα ἐξεπιστάμενοι ὥς πολιορκεῖν σφίσι πόλιν ἐκάστην ἐπάνογκες ἔσται. προσδοκία γὰρ μηχανομένη ταλαιπωρεῖν οὐκ ἀνέχεται, οὐδὲ ἀναβαλλομένης ὠφελείας ἐφίεται, ἀλλ' ἀποδίδεται τῆς περὶ ταῦτα ὁκνήσεως τὴν μέλ-
5 λουσαν τύχην.

Ταῦτα διαπεπραγμένος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ἐπεὶ τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις ἀπάσας ἀτειχίστους ἐμάνθανεν εἶναι, λογι-
σάμενος ὅτι δὴ οἱ πολλοὶ τετράμεται χρόνος; εἰ κατὰ μιᾶς ἐπιμε-
λοῖτο, τὸν ἰσθμὸν ὅλον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐτειχίστο, ἐπεὶ αὐτοῦ τὰ
10 πολλὰ καταπεπτύκει ἤδη. φρούρια δὲ ταύτῃ ἐδείματο καὶ φυ-
λακτήρια κατεστῆσατο. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ ἄβατα τοῖς πολέμοις ἅπαντα πεποίηκεν εἶναι τὰ ἐν Πελοποννήσῳ χωρία, εἰ καὶ τι
ἐς τὸ ἐν Θερμοπύλαις ὀχύρωμα κακουργήσοιεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν H 36
τῇδε κεχώρηκε.

15 γ'. Πόλις δὲ ἦν τις ἐπὶ Θεσσαλίας, Διοκλητιανούπολις D
ὄνομα, εὐδαίμων μὲν τὸ παλαιὸν γεγενημένη, προϊόντος δὲ τοῦ
χρόνου βαρβάρων οἱ ἐπιπεσόντων καταλυθεῖσα καὶ οἰκητόρων ἔρη-
μος γεγονυῖα ἐπὶ μακρότατον· λίμνη δὲ τις αὐτῇ ἐν γειτόνων τυγ-
χάνει οὖσα, ἣ Καστορία ὠνόμασται. καὶ νῆσος κατὰ μέσον τῆς
20 λίμνης τοῖς ὕδασι περιβέβληται. μία δὲ τις εἰς αὐτὴν εἴσοδος
ἀπὸ τῆς λίμνης ἐν στενῷ λείπεται, οὐ πλέον ἢ ἐς πεντεκαίδεκα
διήκουσα πόδας. ὄρος δὲ τῇ νήσῳ ἐπανέστηκεν ὑψηλὸν ἄγαν,
ἥμισυν μὲν τῇ λίμνῃ καλυπτόμενον, τῷ δὲ λοιπῷ ἐκείμενον. δὲ
δὴ ὁ βασιλεὺς οὗτος τὸν Διοκλητιανουπόλεως ἐπεριθὼν χώρον,
25 αἶτε πον διαφανῶς ἐδέφοδον ὄντα καὶ πεπονθότα πολλῷ πρότερον P 72
ἄπερ ἐρρήθη, πόλιν ἐν τῇ νήσῳ ὀχυρωτάτην ἐδείματο, καὶ τὸ

dem reliqua Graecia moenibus firmata esset, eos protinus ardorem remissu-
res, posita ante oculos necessitate urbes singulas obsidendi. Spes enim lon-
gius producta, difficilem detrectat operam, neque animum ad lucrum dilatum
rapit, sed praesenti relaxatione fortunam futuram vendit.

His peractis, ubi omnes Peloponnesi urbes moenibus carere audiit Iusti-
nianus Aug. intellexitque multum temporis abiturum, si curam singulis adhi-
beret, Isthmum, ruinis iam plurimis mutilum, muro valido permunivit. Ibi-
dem castella ac praesidia posuit; ita ut hostis in Peloponnesum penetrare
non valeat, quamvis forte munitionem Thermopylarum perperit: sed haec
bactenus.

3. Erat in Thessalia Diocletianopolis, urbs quondam felix; sed pro-
cedente tempore barbarorum irruptionibus diruta ac iamdiu deserta. Huic
vicina palus Castoria insulam habet in medio, sic aquis cinctam, ut aditus eo
pateat, pedes latus non amplius xv. Surgit ex insula mons altissimus; cuius
dimidia pars palude alluitur, altera insulae imminet. Quocirca imperator no-
ster locum, in quo posita Diocletianopolis fuerat, despiciatus, quod facillimos
haberet aditus, ac dudum ea, quae dixi, passus esset, urbem validissimam

ὄνομα, ὥς τὸ εἰκὸς, ἀφῆκε τῇ πόλει. ἐπὶ μέντοι Ἐχινάϊον τε καὶ Θηβαῖον καὶ Φαρσάλου καὶ ἄλλων τῶν ἐπὶ Θεσσαλίας πόλεων ἀπα-
 σῶν, ἐν αἷς Δημητριάς τέ ἐστι καὶ Μητρόπολις ὄνομα καὶ Γόμποι
 καὶ Τρικαίτους, περιβόλους ἀνανεωσάμενος, ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἔκρα-
 τύνατο, χρόνῳ τε καταπεπονηκότες μακροῦ, εὐπειτῶς δὲ ἁλωτοὺς δὲ
 ὄντας, εἴ τις προσίοι.

Ἄλλ' ἐπεὶ ἐς Θεσσαλίαν ἀφίγμεθα, φέρε δὴ, τῷ λόγῳ ἐπὶ
 τε τὸ ὄρος τὸ Πήλιον καὶ Πηγεῶν ποταμὸν ἴωμεν. ῥεῖ μὲν ἐξ
 ὄρους τοῦ Πηλίου πρῶν τῷ ρεῖθρι ὁ Πηγεῖς, ὠραίεται δὲ αὐ-
 τῷ περιφρομένη πόλις ἡ Λάρισσα, τῆς Φθίας ἐνταῦθα οὐκέτι 10
 Β οὔσης, τοῦτο δὴ τοῦ μακροῦ χρόνου τὸ διαπόνημα. φέρεται δὲ
 ὁ ποταμὸς οὗτος εὖ μάλᾳ προσηγῶς ἄχρι ἐς θάλασσαν. εὐφορὸς
 τε οὖν ἐστὶν ἡ χώρα καρπῶν παντοδαπῶν καὶ ποτίμοις ὕδασι κα-
 V 442 τακορῆς ἄγαν, ὥνπερ ὀνίνασθαι ὥς ἥμισυ εἶχον περίφοβοι ὄντες
 οἱ τῇδε ὠκημένοι, καταδοκοῦντες αἰεὶ τοὺς βαρβάρους ἐγκεῖσθαι 15
 σφίσιν· ἐπεὶ οὐδαμῇ τῶν ταύτῃ χωρῶν ἐχόρεαμα ἦν, ὅπη ἂν καὶ
 καταφρογόντες σωθήσονται. ἀλλὰ καὶ Λάρισσαν καὶ Καισάρειαν,
 πεπονηκότες σφίσιν ἄγαν τῶν ἐρομάτων, σχεδὸν τι ἀτειχίστους
 εἶναι συνέβαινε. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς ἄμφω τεῖχη ἰσχυρό-
 C τατα ποιησάμενος γησίᾳ τὴν χώραν εὐδαιμονίᾳ ξυνώκισεν. οὐ 20
 πολλῶν δὲ ἀποθεν ὄρη ἀνέχει ἀπόκρημνα, οὐρανομήκειαν ἀμφιλαφεῖ
 δένδροις· οἰκεία δὲ Κενταύροις τὰ ὄρη. καὶ γέγονε Λαπίθαις
 ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ πρὸς τὸ Κενταύρων γένος ἡ μάχη, ὥς οἱ μῦθοι
 ἡμῖν ἐκ παλαιῶν ἰσχυρίζονται, νεανιεύόμενοι γεγενῆσθαι ἀνδρῶπων
 γένος ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἀλλόκοτον καὶ ζῶον φύσιν τινὰ δυνεῖν 25

in insula condidit, suoque, ut par erat, donavit nomine. Echinaei quoque, Thebarum, Pharsali, caeterarumque omnium Thessaliae urbium, in quibus est Demetrias, et cui nomen Metropolis, Gomphi item ac Tricattus, muros aevo labentes, ac, si quis adoriretur, nullo negotio expugnabiles, refecit optimeque communiit.

Age vero, quandoquidem pervenimus in Thessaliam, oratione ad montem Pelion flumenque Peneum provehamur. Effundit mons Pelius tacitis lenem aquis Peneum, quo circumfluo ornatur urbs Larissa, ibi Phthia iam non extante; quippe quam vetustas delevit. Placidissime amnis hic labitur ad mare usque: regio cuiusque generis fructibus dulcibusque aquis abundat. Verum incolae his commodis frui prohibebantur metu, quo semper trepidi, barbarorum vim expectant, cum nusquam praesidium esset, nec salutis per-
 fugium. Larissa certe et Caesarea, collapsis grandi ruina moenibus, fere undique nude erant. Iustinianus vero Aug. utrimque muris firmissima fabrica restituit, regionem illam vere beavit. Non procul eminet montes praecipites, procerissimisque arboribus convestiti. Hae Centaurorum sedes, ubi cum Lapithis depugnarunt, ut fabulantur veteres, quoddam iactantes ex-
 citasse olim hominum genus monstrosum ac biforme. Nonnullum retinet fa-

σύμμικτον. ἀφῆκε δέ τι καὶ τῷ μύθῳ ἐν προσηγορίᾳ μαρτύριον
ὁ παλαιὸς χρόνος, φρουρίου ἐν τοῖς τῆδε ὄρεσιν ὄντος. Κενταυ-
ρόπολις γὰρ τὸ χωρίον καὶ εἰς ἐμὲ ὀνομάζεται. ὅπερ τὸ τεῖχος
Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς καταπεπτωκὸς ἤδη, σὺν Εὐρυμένη τῷ φρου-
ρίῳ ἐνταυθὰ πη ὄντι καὶ ταῦτ' ἀνοικοδομησάμενος
ἐκρατύνετο. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα φρούρια ἐπὶ Θεσσαλίας ὁ βασι- D
λεὺς οὗτος ἀνενεώσατο, ὥνπερ τὰ ὀνόματα σὺν τοῖς ἐν Μακεδο-
νίᾳ τετειχισμένοις ἐν καταλόγῳ γεγράφεται μοι οὐ πολλῶ ὕστερον.

Ἀλλὰ νῦν, ἐνυ μηδὲν τῆς Ἑλλάδος ἀπολειφθῆναι μένον ἄρ-
10 ρητον, ἐς Εὐβοίαν ἡμῖν τὴν νῆσον ἰέον, ἐπεὶ Ἀθηναίων τε καὶ
Μαραθῶνος ἄγχιστα ἔστηκεν. Εὐβοία τοίνυν ἡ νῆσος ἥδε προ-
βέβληται μὲν τῆς Ἑλλάδος εἰς θάλασσαν, δοκεῖ δὲ πού ἀπενεχ-
θῆναι, μῖα μὲν οὖσης τῆς γῆς πρότερον, ἀποσχισθείσης δὲ
πορθμῷ ὕστερον. ῥήγνυσι γάρ τις τὴν ἡπειρον ἐνταυθὰ τῆς θα-
15 λάσσης ἐπιρροῇ ἀμφὶ Χαλκίδα πόλιν, ἐν στενῷ τε ξυνοῦσα καὶ
ταῖς ὄχθαις ἐκατέρωθεν σφινγγομένη ἐς ὄρυκος εὖρος. Εὐριπος δὲ
ὁ πορθμὸς ἐπωνόμασται. τοιαύτη μὲν οὖν ἡ Εὐβοία τυχάνει P 73
οὔσα. ζεύγμα δὲ τῷ πορθμῷ μία τις ἐγκειμένη ποιῆται δοκός·
ἥνπερ ἐπιτιθέντες μὲν, ἥνικα ἂν ἡ βουλομένοις σφίσιν, οἱ ἐπιχώ-
20 ριοι ἡπειρώται δοκοῦσιν εἶναι καὶ εἰς γῆν ἀντιπέρασ πεζοὶ ῥισιν,
ἀφαιρούμενοι δὲ ταῖς τε ἀκάτοις διαπορθμύονται τὸν ἀνάπλουν
καὶ νησιῶται γίνονται αὖθις, ἐνός τε ξύλου ἐπιβολῇ καὶ ἀφαιρέ-
σει καὶ πεζεύουσι καὶ ναυτῖλλονται. (ἐντὸς καθειργμένην καλοῦσι
Παλλήνην. τὴν μέντοι εἴσοδον διατειχίσματι τὸ παλαιὸν κατα-
25 λαβύντες οἱ ἐπιχώριοι, ταύτῃ τε τὴν ἐκατέρωθεν συνζεύξαντες θά-

bula testimonium, inditum vocabulo castelli his montibus impositi. Id enim etiamnum Centauropolin vocant: cuius muros iam collapsos Iustinianus Aug. restauravit ac munit cum castello Eurymene ibidem sito indiemque passo. Alia item castella plurima princeps hic noster in Thessalia renovavit: quorum nomina cum his, quae in Macedonia construxit, paulo post in catalogo referam.

Iam vero ne qua pars Graeciae praetermittatur silentio, in Euboeam insulam traficiamus, Athenis et Marathoni proximam. Ergo insula haec Euboea Graeciae obiacet, procurrens in mare. Avulsa olim videtur, ita ut prius continens fuerit, deinde freto rupta discesserit. Hic enim ad urbem Chalcidem terram dividit meatus maris angustus, ac littoribus utrinque contractus in latitudinem rivi: est autem freto nomen Euripis. Talem habet Euboea situm. Porro fretum una iungitur trabe; qua quoties lubet imposita, videntur indigenae continentem incolere, et in oram adversam pedibus eunt: eadem amota, scaphis transfretant, fiuntque denuo insulares. Itaque uno ligno iam superiecto, iam sublato, pedites modo sunt, modo nautae. Peninsula est Pallene; cuius aditum prisci incolae muro praestruxerant; ita-

λασσαν, πόλιν ἐνταῦθα ἰδείμαντο, ἣν πάλαι μὲν Ποτίδαιαν, τα-
B νῦν δὲ Κασανδρίαν ὀνομάζουσιν. οὕτω δὲ τὰς ἐνταῦθα οἰκοδο-
 μίας ὁ χρόνος διέφθιρε πάσας ὥστε δὴ Οὐννικὸν τι ἔθνος οὐ
 πολλῷ πρότερον καταθέντες τὰ ἐκείνη χωρία, ὥσπερ τι διαχειρί-
 ζοντες οἷόν τι πάρεργον, τό τε ξύμβαμα τοῦτο καὶ τὴν πόλιν **5**
 ἄφροβοι ἔξεilon, καίπερ ἔξ οὗ γέγονασιν ἄνθρωποι οὐ τειχομαχί-
 σαντες πώποτε. ἀλλὰ καὶ τοῦτο Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ γέγονε πρό-
 φασις ἀρετὴν τε καὶ μεγαλοφροσύνην ἐνδείξασθαι. τοῖς γὰρ
 ξυμπύπτουσι χαλεποῖς ἀντίξουν ποιοῦμενος αἰετὴν αὐτοῦ πρό-
 νοιαν, τῶν ξυμβεβηκότων τὰ πονηρότατα ταῖς ἐπιγινομέναις ἀγα-
10 θοεργίαις εὐθὺς μεταβιβάζεται ἐς τύχην ἀμείνω. καὶ Παλλήνης
H 37 ἀμέλει πόλιν τε τὴν προβεβλημένην τῆς χώρας ὑπάσης καὶ τὸ
C κατὰ τὴν εἴσοδον κατατείχισμα τοῖς ἐπιβουλεύειν ἐθέλουσιν ἄμα-
 χόν τε καὶ ἀκαταγώνιστον διεπράξατο διαφανῶς εἶναι. ταῦτα
 μὲν οὖν ἐν πράξεσιν αὐτῷ ταῖς ἐπὶ Μακεδονίαν διαπεπότηται. **15**
 Ῥεῖ δὲ τις ποταμὸς Θεσσαλονίκης οὐκ ἄποθεν, Ῥήχιος
 ὄνομα· ὃς δὴ χώραν ἀγαθὴν τε καὶ γεώδη περιερχόμενος τὰς ἐκ-
 βολὰς εἰς θάλασσαν τὴν ἐκείνη ποιεῖται. προσηγνὴς δὲ ὁ ποταμὸς
 ἐστι, γαληνὸν τε ὕδωρ καὶ πότιμον· ἐν γῇ χθαμαλῇ ἀρόματι
 πολλὰ, ἔλος εὖνομον. καὶ ταύτῃ μὲν εὐδαιμονίας ἡ χώρα εὖ ἔχει, **20**
 βαρβάρους δὲ λίαν ἐδέφοδος οὕσα ἐτύγγανεν, οὔτε φρούριον ἐν
D σημείοις τεσσαράκοντα οὔτε ἄλλο τι ἔρυμα ἔχουσα. διὸ δὴ ὁ βα-
 σιλεὺς παρὰ τε τὰς τοῦ Ῥηχίου ποταμοῦ ἐκβολὰς καὶ τὴν τῆς θα-

5. ξύμβαμα] ξύμβαμμα H. Scriptum conicio ξύναμμα. MALT.
 16. Ῥήχιος] ῥίχιος Tolos.

que iuncto utrinque mari, urbem ibi condiderant, Potidaeam olim, Casan-
 drian hodie dictam. Quidquid fuerat eo loci extractum, id longa dies ita
 corruerat, ut quidam Hunni, dum oram illam infestam haberent, quasi
 aliud agendo, et septum et urbem impune expugnaverint; quamvis nunquam
 post homines natos munitionibus oppugnandis operam dedissent. Hinc Iusti-
 nianus Aug. occasionem arripuit virtutis animique magnitudinis ostendendae:
 quippe solitus providentiam suam calamitatibus opponere, casus acerbissimos
 subsequenti munificentia in melius vertit. Pallenes sane urbem, qua regio
 tota protegitur, claustrumque aditus ita munit, ut vim omnem inimicam
 aperte superent. Haec fecit ille in Macedonia.

Haud procul Thessalonica flumen Rhechius labitur: qui postquam
 agrum fertilem ac minime lapidosum pererravit, in vicinum mare sese exone-
 rat. Lenis est fluvii cursus; aqua tranquilla aptaque potui; arva in planitie
 plurima; terrae tractus dulci uligine et pascuis laetus. Quae quidem bea-
 tam regionem efficiunt: sed eadem barbaris patebat; cum nec castellum,
 nec munitionem aliam quampiam haberet per milliaria XL. Quamobrem im-

λάσσης ἡίονα φρούριον ὠκοδομήσατο ἐχυσώτατον, καίνουργῆσας αὐτὸς, ὅπερ Ἀρτεμίσιον ἐπωνόμασται.

- δ'. Ὅσα δὲ καὶ ἄλλα ὀχυρώματα ἐν τῇδε τῆς Εὐρώπης P 74
 πεποιήται μοῖρα εἰπεῖν ἄξιον. καὶ εἰ μὲν παρ' ἄλλοις ἀνθρώπων V 443
 5 τισὶ μακρὰν τε ὥχήμενοις καὶ πολιτείαν ἐτέραν ἔχουσι τὸν κατὰ-
 λογὸν ἐποιούμεθα τῶν τῇδε φρουρίων, ἀπερ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ
 εἵργασται, ἵνα δὴ ἔμελλεν ὁ λόγος ἀμάρτυρος εἶναι, εὖ οἶδα ὅτι
 μυθολόγος τε ἂν τῶν ἔργων τῷ ἀριθμῷ ἔδοξεν εἶναι καὶ ἄπιστος
 ὅλως. νῦν δὲ ἡ τε πάροψις οὐ μακρὰν πον τυγχάνει οὔσα καὶ
 10 παμπληθεῖς ἄγαν οἱ ἐκεῖθεν ἐπιχωριάζοντες ἡμῖν ἀνθρώποι. φέρε
 δὴ οὖν νεανειυσάμενοι τὴν ἀλήθειαν ἐχέγγυνον οὔσαν, ἀπαριθμη-
 σάμεθα μηδεμιᾷ ὀκνήσει ὀχυρώματα, ὅσα δὴ ἀμφὶ τὰς χώρας,
 τὰς μοι ἑναγχος δεδηλωμένας πεποιήται Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ἡ
 τὰ πεποννηκότα ἐρυμάτων ἀνανεούμενος, ἡ νέα τεῖχη ἐπιτεχνώμενος. B
 15 οὐδὲν δὲ χεῖρον ὥς ἐν καταλόγῳ ἐπελθεῖν ἅπαντα, ὥς μὴ τῶν
 ὀνομάτων ἐπιμιξία ὄχλος τις ἐπιγένηται τῷ λόγῳ πολὺς.

perator ad ostia fluminis Rhechii litusque maris, castellum aedificavit, novum opus ac validissimum: idque vocare placuit Artemisium.

4. Officium vero postulat, ut caeteras munitiones, quas in ea parte Europae idem extruxit, recenseamus. Ac si forte arcium, quae ibi sunt a Iustiniano Aug. conditae, enumerationem faceremus apud homines, procul hinc et in alio imperio positos, ubi testibus careret oratio, fabulosa ac plane incredibilis, propter operum ingentem numerum, sine dubio videretur. Nunc autem inspicere prope licet, et quamplurimi inde oriundi nobiscum versantur. Age igitur, veritate nixi ad faciendam fidem idonea, iam nunc munitiones enumeremus, quas in provinciis modo nominatis Iustinianus Aug. fecit, qua ruinas instaurans, qua novos educens muros. Neque abs re fuerit, si omnes ad formam catalogi proponantur; ne promiscua nominum scriptioe inducatur magna confusio.

Φρούρια μὲν οὖν νέα πρὸς τοῦ *Itaque in nova Epiro castella*
 βασιλέως ἐν Ἠπειρῷ νέα γεγένη- *haec nova ab imperatore con-*
 ται τὰδε. *structa sunt:*

20 Σκιμνίτης.

Οὐλίπιανσός.

Ἐπίστερβα.

Ἄργος.

Ἀόνα.

25 Στεφανιανόν.

Ὁ ἅγιος Σαβιανός.

Ἀλιούλα.

Δυρλάχιν.

Πάτανα.

30 Γέμενος.

Βακουστή.

Ἀλιστρος.

Sceminites.

Ulpianus.

Episterba.

Argus.

Aona.

Stephaniacum.

Sanctus Sabinus.

Aliula.

Dyrlachin.

Patana.

Gemenus.

Bacuste.

Alistrus.

Ειρήνη.
Ἐπιδούτα.
Βάκουστα.
Μάρτις.
Γυνακομύτης.
Σπερέτιον.
Λοιων.
Στρέδην.
Δεσφρακος.
Δάβελλος.
Ἐπίλεον.
Πισκιναι.
Κιδινάς.
Δόλεβιν.
Ἡδονία.
Τιτιάνα.
Οὐλίβουλα.
Βρεβατή.
Θησαυρός.

Irene.
Epiduta.
Bacusta.
Martis.
Gynaecomytes.
Speretium.
Aoeon.
Streden.
Deuphracus.
Labellus.
Epileum.
Piscinae.
Cithinas.
Dolebin.
Hedonia.
Titiana.
Ulibula.
Brebate.
Thesaurus.

5

10

15

Ἀνετιώθη δὲ τὰδε·

Τοῦ ἁγίου Στεφάνου.
Κεθρέον.
Ἀπὶς.

P 75 Πήλεον.

Κάμη.
Πακονέ.
Σκιδρέαν πόλις.
Ἀντίπαγραι.
Τίθρα.
Βρεβέτα.
Βουπος.
Ἐνδύμεια.
Διόνυσος.
Τοῦ πτωχείου.
Τυρκανός.

B Κάπαζα.

Πούψαλος.
Γάβραιον.
Διόνα.
Κλημεντιανή.
Ἰλλυριν.
Κιλικάι.
Ἀργύας.
Θέρμα.
Ἀμαντία.
Παρέτιον.

Haec vero renovata : 20

Sancti Stephani.
Cethreon.
Apis.

Peleum.

Come.

Pacue.

Scidreonpolis.

Antipagrae.

Tithra.

Brebata.

Bupus.

Endynia.

Dionysus.

Ptochii.

Tyrcanus.

Capaza.

Pupsalus.

Gabraeum.

Dienaa.

Clementiana.

Illyrin.

Cilicae.

Argyas.

Therma.

Amantia.

Paretium.

25

30

35

40

45

Q Ἐν δὲ τῇ Ἡπείρῳ παλαιῇ, νέα
μὲν φρούρια ἐγένετο τὰδε·

Παρμός.

Οἰβος.

Κιόνιν.

Epiri veteris castella recentia :

Parmus.

Olbus.

Cionin.

50

12. Πισκιναι] πικιναι Tolos.

Μαρμαρά.
 Ἄλγος.
 Κείμενος.
 Ξεροποτοῆς.
 6 Εὐρώπη.
 Χίμαιρα.
 Ἥελα.
 Ὁμόνοια.
 Ἄδανον.

Marciana.
 Algos.
 Cimenus.
 Xeropoetēs.
 Europa.
 Chimaera.
 Helega.
 Homonoia.
 Adanum.

D

10 Ἀντιώδη δὲ ταῦτα·

Refecta haec :

Μουρτιάρα.
 Κάστινα.
 Γενσύσιος.
 Πέρκος.
 15 Μαρμαράτα.
 Λίστρια.
 Πετρονιανά.
 Κάρινα.
 Τοῦ ἁγίου Σαβίνου.
 20 Καὶ ἐν φρουρίῳ Κάμη κινετέρνα.
 Μάρτιος.
 Πέζιον.
 Ὀναλος.
 Καὶ ἀπὸ Ἰουστινιανονπόλεως καὶ
 25 Φωτικῆς, φρούρια δύο τοῦ ἁγίου
 Δονάτου.
 Συμφύγιον.
 Προναθιδόν.
 Ἡδωνες.
 30 Κάσπελλον.
 Βουλβάς.
 Πάλυρος.
 Τράνα.
 Ποσειδών.
 35 Κολοφωνία.

Murciara.
 Castina.
 Genysius.
 Percus.
 Marmarata.
 Lистра.
 Petroniana.
 Carmina.
 Sancti Sabini.
 Et in castello Come cisterna.
 Martius.
 Pezium.
 Onalus.
 In agro Iustinianopolitano ac Photi-
 censi castella duo sancti Donati.
 Symphygium.
 Pronathidum.
 Hedones.
 Castellum.
 Bulibas.
 Palyrus.
 Trana.
 Posidon.
 Colophonia.

V 444

A

B

Ἐνὶ Μακεδονίᾳ·

In Macedonia :

Κάνδιδα.
 Κολοβώνα.
 Βασιλικὰ Ἀμύντου.
 40 Μελίχιστα.
 Πασκάς.
 Αὐλὸν.
 Βολβός.
 Βριγίζης.
 45 Ὀπάς.
 Πλευρόν.
 Κάμινος.
 Θέρμα.
 Βογάς.
 50 Νεάπολις.
 Κάλαρνος.
 Μουσείον.
 Ἀκρέμβα.

Candida.
 Colobona.
 Basilica Amyntae.
 Melichisa.
 Pascas.
 Aulon.
 Bolbus.
 Brigizes.
 Opas.
 Pleurum.
 Caminus.
 Therma.
 Bogas.
 Neapolis.
 Calarnus.
 Museum.
 Acremba.

C

D

'Αδριάνιον.	Adrianum.	
*Εδανα.	Edana.	
Σίκλαι.	Siclae.	
Νύμφιον.	Nymphium.	
Μετίζος.	Metizus.	5
'Αργικιανόν.	Argicianum.	
Βάζινος.	Bazinus.	
Κασσωπάς.	Cassopas.	
Παρθίαν.	Parthion.	
Γεντιανόν.	Gentianum.	10
Πρινιαν.	Priniana.	
Θηστέον.	Thesteum.	
P 76 Κύρρον.	Cyrri.	
Γουρασσών.	Gurasson.	
Κουμαρκιανή.	Cumarciana.	15
Λιμνηδήριον.	Limnederium.	
Βουποώδιον.	Bupoedin.	
Βάβας.	Babas.	
Κυρίαν.	Cyriana.	
Πέλεκον.	Pelecum.	20
Λάγης.	Lages.	
Κραταία.	Crataea.	
Φασκίαι.	Fasciae.	
Πλακιδιανή.	Placidiana.	
Τνεά.	Hynae.	25
Λιμνααί.	Limnaae.	
B *Όπτιον.	Option.	
Χάραδρος.	Charadrus.	
Κάσσωπες.	Cassopes.	

'Ανευρώθη καὶ ἐπὶ Θεσσαλίας *In Thessalia castella haec in-* 30
φρούρια τάδε· *stauratione :*

'Αλκων.	Alcon.	
Λόσσονος.	Lossonus.	
Γεροντική.	Gerontica.	
Πέρβυλα.	Perbyla.	35
Κερκινέον.	Cercinei.	
C Σκιδρεούς.	Scidreus.	
Φράκελλαν.	Phracellan.	

Ἐπὶ Δαρδανίας δὲ πεποιήται *Haec vero sunt castella nova*
τάδε. νέα μὲν· *Dardaniae :* 40

Λαβέριον.	Laberium.	
Κάστιμον.	Castimum.	
Ραβεστόν.	Rabestum.	
Καστέλλιον.	Castellium.	
Ακρένζα.	Acrenza.	45
Τερίας.	Terias.	
D Δροσύλλος.	Drullus.	
Βικτωρίας.	Victoriae.	

'Ανευρώθη δὲ τάδε· *Haec restituta :*

Κεσίαν.	Cesiana.	50
Τεζούλη.	Tezule.	

Ούσιανά.	Usiana.	
Βεσιανά.	Besiana.	
Μασκάς.	Mascas.	
Λίστη.	Liste.	
6 Κελλιριανά.	Celliriana.	A
Ζυσβάες.	Zysbaes.	
Γένζανα.	Genzana.	
Πετρίζην.	Petrizen.	
Εύτυχιανά.	Eutychiāna.	
10 Μουλτά.	Mulato.	
Βελάς.	Belas.	
Κάτταρος.	Cattarus.	
Κατταρικός.	Cattaricus.	
Πέντζα.	Pentza.	
15 Κατταφετέρος.	Cattapheteras.	
Δάβανος.	Dabanus.	
Κουβίνος.	Cubinus.	
Γέτμαζα.	Getmaza.	B
Βικτωριανά.	Victoriana.	
20 Άζετα.	Azeta.	
Δουρβουλλή.	Durbulie.	
Σουρικόν.	Suricum.	
Κούσινες.	Cusines.	
Τουττιανά.	Tuttiana.	V 445
25 Βαλλεσιανά.	Ballesina.	
Βήλλα.	Bella.	
Κατρέλατες.	Catreletes.	
Κασέλλα.	Casyella.	
Μαριανά.	Mariana.	
30 Πρισκονούπερα.	Priscopera.	
Μίλετης.	Miletes.	C
Δαρδάπαρα.	Dardapara.	
Κέσουνα.	Cesuna.	
Βερνιανά.	Veriniana.	
35 Λάσβαρος.	Lasbarus.	
Καστελλοβρέταρα.	Castellobretara.	
Έδετζία.	Edetzio.	
Δίνιος.	Dinius.	
Κέκολα.	Cecola.	
40 Έμαστος.	Emastus.	
Καστελώνα.	Castelona.	
Καπόμαλβα.	Capomalva.	
Σέρετος.	Seretus.	
Πτωχίον.	Ptochium.	
45 Κουινά.	Quino.	D
Βέρζανα.	Berzana.	H 38
Βεσσαϊανά.	Bessaiana.	
Άρσα.	Arsa.	
Βλεζά.	Blezo.	
50 Λάβουτζα.	Labutza.	
Κουίντον.	Quinti.	
Βερμέριον.	Bermerium.	
Κατράσεμα.	Catrasema.	
Ροτούν.	Rotun.	
55 Κοβένκιλς.	Cobenciles.	
Μαρκελλινά.	Marcellina.	P 77
Πριμονιανά.	Primoniana.	

Παμόλινος.
Ἀρία.

Pamylinus.
Aria.

ὑπὸ πόλιν Σαρδικήν·

In territorio urbis Sardicae :

Σκούπιον.
Στένες.
Μαρμίπετρα.
Βρίπαρον.
B Ῥωμανιανή.
Στρούας.
Πρωτιανή.
Μακκουννιανή.
Σκοπεντζιανή.

Scupium.
Stenes. 5
Marcipetra.
Briparum.
Romaniana.
Struas.
Protiana. 10
Maccunniana.
Scopentziana.

Ἐν δὲ τῇ Ἀλβετζῷ χώρῃ, νέον
μὲν Βουλβαί. ἀνενιώδη δὲ τάδε·

*In tractu Cabentzano, novum,
Balbae : reparata isthaec :*

Βυρσία.
Σταμαζώ.
C Κλεσβέστιτα.
Δουλιανή.
Τούρικλα.
Μέδενα.
Πεπλάβιος.
Κοῦνα.
Βίνος.
Τρισκίανη.
Παρνοῦστα.
Τζίμης.
Βιδζώ.
Στενόκορτα.
D Δανεδέβα.
Ἀρδία.

Byrsia. 15
Stamazo.
Clesbestita.
Duiana.
Turicla.
Medeca. 20
Peplabius.
Cunae.
Vineus.
Trisciana.
Parnusta. 25
Tzimes.
Bidzo.
Stenocorta.
Danedebae.
Ardia. 30

* * *. νέα μὲν·

* * *. Recentia :

Βούγαρμα.
Βέτζας.
Βρεγέδαβα.
Βόρβρεγα.
Τουρούς.

Bugarma.
Betzas.
Bregedaba.
Borbrega. 35
Turus.

Ἀνενιώδη δὲ·

Reparata :

Σαλεβρίες.
A Ἀρκούνης.
Δουρίες.
Βουτερίες.
Βαρβαρίες.
Ἀρβατιάς.
Κουζούσουρα.
Ἐταίριες.
Ἰταβερίες.
Βότες.
Βιτζιμαίας.
Βαδζιάνια.
Βάνες.

Salebries.
Arcunes.
Duries. 40
Buteries.
Barbaries.
Arbatias.
Cuzusurg.
Etaeries. 45
Itaberics.
Bottes.
Bitzimaeas.
Badziania.
Banes. 50

Βίμερος.
Τουσουδεάας.
Σκουάνες.
Σκεντουδίες.
5 Σκάρες.
Τουγουρίας.
Βεμάστε.
Στραμεντίας.
Λίγνιος.
10 Ίταδεβά.

Bimerus.
Tusudeaas.
Scuanes.
Scentudies.
Scares.
Tugurias.
Bemaste.
Stramentias.
Lignius.
Itadeba.

B

Ὑπὸ πόλιν Γέρματε, νέον μὲν
Ζκαπλιζώ· ἀνενέωθη δέ·

*In territorio urbis Germanae,
novum, Scaphizo: renovata: C*

Γερμάς.
Κανδαράς.
15 Ρολλιγιάς.
Σκινζήριες.
Ῥιγινουκάστελλον.
Σουαγωγμήντες.

Germas.
Candaras.
Rolligeras.
Scinzerias.
Riginocastellum.
Suagogmense.

Ὑπὸ πόλιν Παντά·

In agro urbis Pautae:

20 Τάρπορον.
Σόβαστας.
Χερδούσκερας.
Βλέπους.
Ζεσπουρίες.

Tarporum.
Sobastas.
Cherduisceras.
Blepus.
Zespurias.

D

V 446

25 Ἐν χώρᾳ Σκασσετάνῃ·

In regione Scassetana:

Ἄλαρον.
Μαγομιάς.
Λουκουνάντα.
Βάλανσον.
30 Βούτις.

Alarum.
Magomias.
Luconanta.
Balausum.
Butis.

Ὑπὸ πόλιν δέ νέα μὲν·

In territorio urbis recentia: P 78

Καλβεντία.
Φαράνορες.
Στρανβάστα.
35 Ἄλδανες.
Βαραχθέστες.
Σάρματες.
Ἄρσενα.
Βράρκεδον.
40 Ἐραρία.
Βερκάδιον.
Ζαβινιβρίες.
Τιμίανα.
Κάνδιλαρ.
45 Ἀρσαζα.
Βικούλεα.

Calventia.
Pharanores.
Stranbasta.
Aldanes.
Barachthestes.
Sarmates.
Arsena.
Brarcedum.
Eraria.
Bercadium.
Sabinibries.
Timiana.
Candilar.
Arsaza.
Viculea.

19. Παντά] Suspicio hanc urbem esse quam p. 68 a. appellatam legimus Παντάλειαν. MALT.

<i>Καστέλλιον.</i>	<i>Castellium.</i>	
<i>Γρόφες.</i>	<i>Groffes.</i>	
<i>Γάρκες.</i>	<i>Garces.</i>	
<i>Πίστες.</i>	<i>Pistes.</i>	
<i>Δούσμανες.</i>	<i>Dusmanes.</i>	5
<i>Βράτζιστα.</i>	<i>Bratzista.</i>	
<i>Όλόδορις.</i>	<i>Holodoxis.</i>	
<i>Κασσία.</i>	<i>Cassia.</i>	
C <i>Γράνδετον.</i>	<i>Grandetum.</i>	
<i>Ούρβριαννα.</i>	<i>Urbriana.</i>	10
<i>Νώγετο.</i>	<i>Nogeto.</i>	
<i>Γουρβικον.</i>	<i>Gurbicum.</i>	
<i>Λαυτζονες.</i>	<i>Lautzones.</i>	
<i>Δουλιάρες.</i>	<i>Duliores.</i>	
<i>Μεδιαννα.</i>	<i>Mediana.</i>	15
<i>Τιούγκαννα.</i>	<i>Tiuncana.</i>	
<i>Καστέγγιον.</i>	<i>Castengium.</i>	

Ἀνευώδη δέ·

<i>Ἐκονούλα.</i>	
D <i>Μουτζιανικάστέλλον.</i>	
<i>Βούρδωπες.</i>	
<i>Κάλως.</i>	
<i>Μιλλάρεκα.</i>	
<i>Δέβρερα.</i>	
<i>Χεσδούπαρα.</i>	

Ἐν χώρᾳ Ῥεμεσιανισίᾳ·

<i>Βολιτσορα.</i>	
A <i>Σούβαρας.</i>	
<i>Λαμπωνιαννα.</i>	
<i>Στρώγγες.</i>	
<i>Δάλματας.</i>	
<i>Πριμιαννα.</i>	
<i>Φερρραρία.</i>	
<i>Τόπερα.</i>	
<i>Τόμες.</i>	
<i>Κούας.</i>	
<i>Τζερεζενούζας.</i>	
<i>Στένες.</i>	
<i>Αιάδαβα.</i>	
<i>Δεύτερεβα.</i>	
<i>Πρετζουρίες.</i>	
B <i>Κουμούδεβα.</i>	
<i>Δενριάς.</i>	
<i>Λούτζολο.</i>	
<i>Ῥεπόρδενες.</i>	
<i>Σπελούγκα.</i>	
<i>Σκουμβρο.</i>	
<i>Βολταρο.</i>	
<i>Τουλκοβοῦργγο.</i>	
<i>Λογγιαννα.</i>	
<i>Λουποφάντανα.</i>	
<i>Δαρδάπαρα.</i>	
<i>Βουρδόμνα.</i>	

Instaurata sunt :

<i>Hercula.</i>	
<i>Mutziani castellum.</i>	20
<i>Bardopes.</i>	
<i>Calya.</i>	
<i>Millareca.</i>	
<i>Debrera.</i>	
<i>Chesdupara.</i>	25

In agro Remesianesio :

<i>Brittura.</i>	
<i>Subaras.</i>	
<i>Lamponiana.</i>	
<i>Stronges.</i>	30
<i>Dalmatas.</i>	
<i>Primiana.</i>	
<i>Frerraria.</i>	
<i>Topera.</i>	
<i>Tomes.</i>	35
<i>Cuas.</i>	
<i>Tzerzenuzas.</i>	
<i>Stenes.</i>	
<i>Aeadaba.</i>	
<i>Deutreba.</i>	40
<i>Pretzuries.</i>	
<i>Cumudeba.</i>	
<i>Deurias.</i>	
<i>Lutzolo.</i>	
<i>Repordenes.</i>	45
<i>Spelunca.</i>	
<i>Scumbro.</i>	
<i>Britaro.</i>	
<i>Tulcoburgo.</i>	
<i>Longiana.</i>	
<i>Lupofantana.</i>	50
<i>Dardapara.</i>	
<i>Burdomina.</i>	

Γριγκιάπανα.
Γραικος.
Δρασιμάρα.

Grinciapana.
Graecus.
Drasimarca.

C

Ἐν χώρᾳ Ἀκυεσία, νέον μὲν Τι-
5 μαθοχωίμ. τὰ δὲ ἀνανεωθέντα·

In territorio Aquienensi, no-
vum, Timathachiom: refecta:

Πετέρες.
Σκουλοβοῦργο.
Βινδιμιόλα.
Βραϊόλα.

Peteres.
Sculcoburgo.
Vindimiola.
Braiola.

10 Ἀργανόκιλον.
Καστελλόνοβο.
Φλωρεντιάνα.
Ῥωμυλιάνα.

Arganocilum.
Castellonovo.
Florentiana.
Romyliana.

D

Σεπτεκάσας.
15 Ἀργένταρες.
Αὐριλιάνα.
Γέμβρο.

Sceptecasas.
Argentares.
Auriliana.
Gembro.

Κλέμαδες.
Τουρρίβας.
20 Γρίβο.
Χάλαρος.

Clemades.
Turribas.
Gribo.
Chalarus.

P 79

Τζούτρατο.
Μουτζίπαρα.
Στένδας.
25 Σκαρίπαρα.

Tzutrato.
Mutzipara.
Stendas.
Scaripara.

V 447

Ὀδριούζο.
Κιπίπενε.
Τρασιάνα.
Πότες.

Odriuzo.
Cipipene.
Trasiana.
Potes.

30 Ἀμουλοσελότες.
Τιμαλκίολον.
Μερίδιο.
Μεριοπόντεδε.

Amuloselotes.
Timalciolum.
Meridio.
Meriopontede.

A

Τρεδετζίλλους.
35 Βραϊόλα.
Μώτρες.

Tredetilius.
Braecola.
Motrees.

Βικάνοβο.
Κουαρτιάνα.
Ἰουλιόβαλλαι.

Vicanovo.
Quartiana.
Iulioballae.

40 Πόντζας.
Ζάνες.

Pontzas.
Zanes.

21. Χάλαρος] χάχαρος Tolos.

ἔ. Οὕτω μὲν σύμπασαν τὴν μεσόγειον Ἰουστινιανὸς βα- B
σιλεὺς ἐν Ἰλλυριοῖς ἐτειχίσατο. τὴν δὲ ὄντινα καὶ τὴν ἡίονα
ποταμοῦ Ἰστρου, ὃν καὶ Δάνουβιν ὀνομάζουσιν, ἐρύμασι τε καὶ
45 φυλακηγίοις στρατιωτῶν ἐκρατόνατο, ἐγὼ δηλώσω. οἱ Ῥωμαίων

5. Ita quidem Iustinianus Aug. Illyrici partes omnes mediterraneas
communiuit: quo autem modo ripam quoque Istri, quem et Danubium vo-
cant, per pugnaculis praesidiisque firmaverit, iam exponam. Olim Rom. im-

τὸ παλαιὸν αὐτοκράτορες τοῖς ἐπέκεινα ψηφύμενοις βαρβάροις τὴν τοῦ Δανουβίου διάβασιν ἀναστέλλοντες ὀχυρώμασι τε κατέλαβον τοῦτου δὴ τοῦ ποταμοῦ τὴν ἀκτὴν ξύμπασαν, οὐ δὴ ἐν δεξιᾷ τοῦ ποταμοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ ἐνιαχῇ ἐπὶ θάτερα πόλισμά τε καὶ φρούρια τῇδε δειμύμενοι. ταῦτα δὲ τὰ ὀχυρώματα ἐξεργά-⁵σαντο οὐκ ἀμήχανα προσελθεῖν, εἴ τις προσίοι, ἀλλ' ὅσον δὴ μὴ C ἀνδρῶν ἔρημον τὴν τοῦ ποταμοῦ ἡύονα λελεῖφθαι· ἐπεὶ τεχομαχεῖν τοῖς ἐκείνῃ βαρβάροις οὐδαμῇ ἔγνωστο. τὰ πολλὰ τῶν ἐρυσμάτων αὐτοῖς ἀμέλει ἀπεκέρκτο ἐς πύργον ἓνα, μονοπύργιά τε, ὡς τὸ εἶκος, ἐπεκαλεῖτο, ἄνθρωποι τε ὅλγοι κομιδῇ ἐν αὐτοῖς¹⁰ ἴδρυντο. καὶ τοῦτο τηνικᾶδε ἀπέχρη τὰ τῶν βαρβάρων δειλοσεσθαι γένῃ, ὥστε δὴ ἀναδύεσθαι τὴν ἐς Ῥωμαίους ἐπίθεσιν. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀττίλας στρατῷ μεγάλῳ ἐσβεβληκῶς, τὰ τε ὀχυρώματα πόνῳ οὐδενὶ ἐς ἔδαφος καθεῖλε, καὶ γῆν Ῥωμαίων ὑπαντιάζοντός οἱ οὐδενὸς ἐληίσατο τὴν πολλήν. ἀλλὰ Ἰουστινι-¹⁵α¹⁵ νὸς βασιλεὺς ἀνγκοδομήσατό τε τὰ καθηρημένα, οὐχ ἥπερ τὰ πρότερα ἦν, ἀλλ' ἐς τοῦ ὀχυρώματος τὸ καρτερώτατον μάλιστα, καὶ πλείστα ἔτι ἐπετεχνήσατο καινουργήσας αὐτός. ταύτῃ τε παντάσῃ ἀνισώσατο ἀπολωλυῖαν ἤδη τὴν ἀσφάλειαν τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. ἕπερ ἅπαντα ὄντινα τρόπον γέγνηται, ἐγὼ²⁰ δηλώσω.

Κάτεισι μὲν ἐξ ὁρέων τῶν ἐν Κελτοῖς ποταμὸς Ἰστρος, οἱ τανῶν Γάλλοι ἐπικυλοῦνται· χώραν δὲ περιβάλλει πολλήν, ἐκ μὲν τοῦ ἐπιπλείστον παντελῶς ἔρημον, ἐνιαχῇ δὲ βαρβάρους οἰκί-²⁵ρας ἔχουσαν, θηριώδῃ τέ τινα δίαιταν ἔχοντας καὶ ἀνεηλίμικτον

peratores, ut positos trans Danubium barbaros traiectu prohiberent, amnis illius oram oppidis et castellis praetexuerant, passim a dextera, alioibi etiam a laeva extractis. Haec autem non sic aedificaverant, ut inaccessa essent adoriri parantibus, sed tantum ne fluminis ripa a defensoribus vacaret omnino; siquidem regionum illarum barbari ab oppugnandis moenibus abhorrebant. Multa certe munimenta una admodum turri constabant; unde merito monopergia dicebantur: nec nisi perpaucis stationariis instructa erant; idque tunc ad incutiendum barbaris terrorem, quo refugerant Romanos aggredi, sufficiebat. Postmodum vero Attilas cum ingenti exercitu irrumpens, munitiones illas nullo negotio disturbavit, ac late Rom. imperium populatus est, nemine repugnante. Demum Iustinianus Aug. eversa restituit, non in pristinam formam, sed in eam, quae longe validissima sit: nova insuper fecit plurima; itaque Rom. imperio plene reddidit amissam antea securitatem: quae plane, uti acta sunt, edam.

Ex montibus Celtae, qui Galli nunc appellantur, natus fluvius Ister, amplam circuit regionem, cuius maxima pars humano cultu penitus vacat: alicubi incolae habet barbaros, qui victu ferino gaudent, aliis gentibus in-

τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις. Δακίας δὲ ὡς ἀγχοτάτω γενόμενος, ἐν P 80
 ταῦθα διορίζων φαίνεται πρῶτον τοὺς τε βαρβάρους, οἳ δὲ αὐτοῦ H 39
 τὰ ἐπ' ἀριστερὰ ἔχουσι, τὴν τε Ῥωμαίων γῆν ἐν δεξιᾷ οὖσαν. διὸ
 δὴ Ῥηψίαν καλοῦσι Ῥωμαῖοι τὴν ταύτην Δακίαν· ὅτι καὶ γὰρ ὃ ὄχθη
 5 τῇ Λατίνῳ καλεῖται φωνῇ. πόλιν οὖν παρὰ τὴν ἐκεῖνη ἀκτὴν,
 ὄνομα Σιγγηδών, ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐδείμαντο πρῶτην. ταύτην
 δὲ βάρβαροι προΐοντος τοῦ χρόνου ἐλόντες, ἕς τε τὸ ἔδαφος καθε-
 λόντες εὐδὸς, ἔρημον ἀνθρώπων παντάπασι κατεστήσαντο. τρό-
 πῳ δὲ τῷ αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων ὀχυρωμάτων κατεστήσαντο τὰ
 10 πλείστα. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς ἀνανεωσάμενος ξύμπασαν καὶ B
 τειχίσματι ὀχυρωσάτω περιβαλὼν, πόλιν περιφανῆ τε καὶ λόγου
 πολλοῦ ἀξίαν πεποίηκεν αὐτῆς. φρούριόν τε ἄλλο διαφερόντως
 ἐχυρὸν ἀνέστησε νέον, πόλειως Σιγγηδονίου δικτῷ μάλιστα σημείοις
 διέχον, ὅπερ Ὀκταβον λόγῳ τῷ εἰκότι καλοῦσιν. ἐπέρωσθεν δὲ
 15 αὐτοῦ πόλις ἦν ἀρχαία τὸ Βιμινάκιον, ἥνπερ ὁ βασιλεὺς (ἐκ θε-
 μέλων γὰρ ἀπολώλει τῶν ἐσχάτων πολλῷ πρότερον) ἀνοικοδομη-
 σάμενος ξύμπασαν ἀπέδειξε νέαν.

ζ'. Ἐκ δὲ Βιμινακίου προΐοντι ὀχυρώματι τρία πρὸς τῇ C
 τοῦ Ἰστρου ἡϊόνι ξυμβαίνει εἶναι, Πικνοῦς τε καὶ Κοόπους καὶ V 448
 20 Νοβαί. οἷς δὴ πρότερον ἢ τε οἰκοδομία καὶ τὸ ὄνομα ἐπὶ πύρ-
 γου ἐνὸς ἔκειτο. ἀλλὰ νῦν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὰς τε οἰκίας
 καὶ τὰ ἐρύματα ἕς τε πληθὸς καὶ μέγεθος ἐν τούτοις δὴ τοῖς
 χωρίοις ἀνεγενῆκ' ἄλλα, πόλειων αὐτοῖς ἀξιώματα οὐκ ἀπὸ τοῦ
 εἰκότος ἐντέθεικε. Νοβῶν δὲ κατασκευὴ ἐν τῇ ἀντιπέρῃς ἡμῶν
 25 πύργῳ ἐκ παλαιοῦ ἀπημελημένος εἰστήκει, ὄνομα Λιτεράτα· ὅν-
 περ οἱ πύλαι ἀνθρώποι Λεδεράτα ἐκάλουν. ὃν δὲ ἐς φρούριον

sociabiles. Daciae proximus, barbaros, qui ad sinistram habitant, discludere incipit a Romanis dexteram obtinentibus. Quapropter Daciam illam Romani Ripensem vocant: ripa enim Latina vox fluminis oram significat. Ad ripam prima olim condita fuerat urbs Singedon; deinde capta a barbaris, statim aequata solo ac penitus desolata: quem in statum alia munita loca iidem redelegerant. Illam Iustinianus Aug. quanta est, instauravit, moenibusque cinxit firmissimis, ut iam denuo urbs clara sit atque insignis. Praeterea novum castellum excitavit, munitissimum et Singedone octo milliaribus dissitum; ut merito inde dictum Octavum sit. Ultra urbs antiqua fuit, Viminacium: quam imperator, iamdiu ab imis dirutam fundamentis, ita restituit, ut nova videatur.

6. Ab urbe Viminacio porro pergentibus, muntiones tres in ora Istrī occurrunt, Picnus, Cupus et Novae: quarum et fabrica et nomen in una turri antea consistebant. At nunc Iustinianus Aug. tot tantaque aedificia ac propugnacula illis adiecit locis, ut ea non inani urbium titulo et dignitate insigniret. Contra Novas, in adversa continente, turris erat derelicta iampridem, nomine Literata: Lederatam veteres appellaverunt. Ex ea magnum

- μέγα τε καὶ διαφερόντως ἐχυρώτατον ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς μετε-
 τεστήσατο. μετὰ Νοβὰς δὲ φρούρια Καντύβαζιτης καὶ Σμόρνης
 τε καὶ Κάμψης καὶ Τανάτας καὶ Ζένης καὶ Λουκέρατον. ἐν
 D δὲ τῇ ἀντιπέρας ἡπείρῳ ἄλλα τε πολλὰ φρούρια ἐκ θεμελίων καὶ
 ταῦτα τῶν ἐσχάτων ἐδείματο. μετὰ δὲ Καποδόβοις ἀνόμασται, 5
 τοῦ Ῥωμαίων αὐτοκράτορος ἔργον Τραϊανοῦ, καὶ πόλιν ἐφε-
 ξῆς παλαιὴν, Ζάνες ὄνομα. οἷσπερ ἅπασιν ἐρύματα περιβαλὼν
 ἐχυρώτατα προβάλλουσιν εἶναι τῆς πολιτείας ἀνταγωνιστοὺς πε-
 ποιήται. τούτου δὲ Ζάνες οὐ πολλῷ ἄποθεν φούριον μὲν ἐστὶ,
 Πόντες ὄνομα· ὁ δὲ ποταμὸς ἐκροήν τινα ἐνταῦθα ἐκβάλλων, 10
 ταύτῃ τε περιπολῶν ὀλίγην τινὰ τῆς ἀκτῆς μοῖραν, ἐπιστρέφει
 αἰθρὶς ἐς ῥοὴν τὸν οἰκεῖον, καὶ ἐφ' ἐαυτὸν ἀναμύγνυται. ποιῇ
 P 81 δὲ ταῦτα οὐκ αὐτόματος, ἀλλ' ἀνθρώπων ἐπινοίαις ἀναγκασθεὶς.
 οὗτον δὲ δὴ ἔνεκα Πόντες τε ὁ χώρος ἐκλήθη καὶ ἀναγκαστὸν
 περιάγουσιν αὐτόσε τὸν Ἰστρον, ἐγὼ δηλώσω. 15
 Ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς, θυμοειδὴς τε ὢν καὶ
 δραστήριος, ὥσπερ ἀγανακτοῦντι ἔρχει, οἷτις δὴ οὐκ ἀπέραντος
 αὐτῷ ἡ βασιλεία εἴη, ἀλλὰ ποταμῷ Ἰστρῷ ὁρίζεται. ζεῦξαι οὖν
 αὐτὸν γεφύρα διὰ σπουδῆς ἔσχεν, ὥς διάβατός τε αὐτῷ καὶ οὐ-
 δαμῇ ἐμπόδιος εἴη ἐς τοὺς ἐπέκεινα βαρβάρους ἰόντι. ὅπως μὲν 20
 οὖν τὴν γέφυραν ἐπῆξато ταύτην, ἔμοι μὲν οὐκ ἂν ἐν σπουδῇ
 γένοιτο, Ἀπολλόδορος δὲ ὁ Λαμασκηδὸς, ὃ καὶ παντὸς γεγὼ-
 B νεν ὄνσης ἐνθένδε Ῥωμαίοις, ἀλλὰ καὶ τὴν γέφυραν ὃ τε Ἰστρος
 ἐπιχυθεὶς ὕστερον καὶ ὁ χρόνος ἐπιρρεῦσας καθέλλον. πεποιήται 25
 δὲ Τραϊανὸς τότε καὶ φρούρια δύο τοῦ ποταμοῦ ἐφ' ἑκάτερα, καὶ

ac praevalidum castellum fecit imperator noster. Post Novas, castella sunt Cantabazates, Smornes, Campses, Tanatas, Vernes ac Ducepratum: et in ripa ulteriori alia multa, quae a fundamento aedificavit. Sequitur quod vocant Caputbovis, Traiani Aug. opus: deinde vetus oppidum Zanes: quae omnia princeps noster firmissime circummunivit, et inexpugnabilia reddidit imperii propugnacula. Non procul a Zane castellum est, cui nomen Pontes. Scissus ibi fluvius exiguam partem ripae circumdat brachio; proprioque alveo redditus, sibi ipse miscetur. Id vero non sponte facit, sed humani arte ingenii coactus. Unde vero Pontium nomen locus acceperit, et Ister vi in alveum redigatur, nunc dicam.

Cum Traianus animo vir acri et impigro, indigne ferre videretur, quod non interminatum haberet imperium, sed Istro finitum, ponte fluvium iungere maturavit, ut libere transiret, quoties barbaros oppositae orae incolas peteret. Quo autem modo pontem illum construxerit, exponere non laboro: describat qui totius, operis architectus fuit Apollodorus Damascenus. Porro nihil postmodum Romanis id profuit: nam et Istri alluvie et temporis lapsu pons corruit. Tum quoque Traianus bina castella imposuit utrique fluminis

αὐτοῖν Θεοδώραν μὲν ἐπωνόμασαν τὸ ἐν τῇ ἀντιπέρᾳ ἡπίερα, Πόντες δὲ τὸ ἐπὶ Δακίας ὁμωνύμως τῷ ἔργῳ ἐκλήθη. πόντην γὰρ τὴν γέφυραν Ῥωμαῖοι τῇ Λατίνων φωνῇ καλοῦσιν. ἀλλ' ἐπεὶ ἐνταῦθα γινομένηαι ναυσὶν ἄπλους τὸ λοιπὸν ὁ ποταμὸς ἦν, 5 τῶν τῆς γεφύρας αὐτόθι ἐρειπίων τε καὶ θεμελίων κειμένων, τοῦτου δὴ ἕνεκα τὸν ποταμὸν ἀναγκάζουσι μεταπορεύεσθαι τὸν αὐτοῦ δρόμον καὶ τὴν πορείαν ἀνακυκλεῖν αὐθις, ὅπως ἂν πλώϊμον καὶ τὸ ἐνθένδε αὐτὸν ἔχοιεν. ἄμφω μὲν οὖν καταπεπονηκότα τὰ φρούρια ταῦτα διὰ τε χρόνον μῆκος καὶ οὐχ ἥκιστα ἐνσκηψάντων ἐν- C 10 ταῦθα βαρβάρων διεφθάρθαι ξυνέβη. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς Πόντην μὲν, ὅπερ ἐστὶ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ δεξιᾷ, νέα τε καὶ ἀμάχῳ ἐπιεικῶς ἀνανεωσάμενος οἰκοδομίᾳ, τὴν ἀσφάλειαν Ἰλλυριοῖς ἀνέσωσατο. τοῦ δὲ αὐτοῦ ἐπὶ θάτερα ὄντος, ὅπερ Θεοδώραν καλοῦσιν, αἵτε ἀποκειμένου τοῖς ἐκείνῃ βαρβάροις, προσήκειν οἱ ἐπι- 15 μελίσθαι οὐδαμῶς ᾤετο· τὰ δὲ νῦν ἐστῶτα μετὰ τὴν Πόντην ὀχυρώματα ὠκοδομήσατο καινουργήσας αὐτὸς, ἅπερ καλεῖται Μαρεβούργος τε καὶ Σουσίαν, Ἀρματὰ τε καὶ Τιμένα, καὶ Θεοδώ- H 40 ρούπολιν τε καὶ Στιλιβούργον καὶ Ἀλικανιβούργον.

Ἦν δέ τι πολίχνιον ἐγγὺς κείμενον, Ἀκνὲς ὄνομα, οὗπερ 20 ὀλίγα ἄττα σαθρὰ γηγενότα ὁ βασιλεὺς ἐπὶ ἐκλήρωσε. καὶ μετ' ἐκείνου Βουργονόβορε καὶ Δακχοβοῦργο, καὶ τὸ Δορτικὸν ἐπικαλούμενον φρούριον, ὅπερ τῷ χρόνῳ ἐξέτληλον γεγεννημένον, ἐς ὀχύρωμα νῦν ἑχυρώτατον κατεστήσατο. καὶ πύργον ἓνα, Ἰουδαῖος καλούμενον, φρούριον διεσκεύασατο κεκαλλιστευμένον καλεῖσθαι 25 τε καὶ εἶναι. καὶ τὸ δὴ Βουργονάλτου ὠνομασμένον, ἐρημὸν τε V 449

17. Ἀρματα] ἄρμα Tolos.

ripae: atque horum quidem alterum, quod in adversa est continente, Theodoram, alterum vero situm in Dacia, eodem quo opus vocabulo, utique Latino, Pontem appellarunt. At quoniam pontis ruderibus et fundamentis sic fluvius impeditur, ut ibi sit innavigabilis, propterea mutare cursum adigitur, subindeque alveum repetit, quo navigia perferat. Utroque castello vetustate et barbarorum impressionibus everso, Pontem a dextra amni appositum nova firmissimaque refecit fabrica Iustinianus Aug. et hac tutos parte Illyrios praestitit. Quod autem est e regione ac Theodora dicitur, nulla id cura dignatus est, utpote barbaris illius orae expositum. Hae vero novae sunt post Pontem munitiones ab ipso excitatae: Mareburgus, Susiana, Armata, Timena, Theodoropolis, Stiliburgus, et Halicaniburgus.

Vicinum est oppidum. Ad aquas dictum, cuius modicam partem collapsam erexit imperator. Postea Burgonovore, Laccoburgus, ac Dorticum castellum, quod aevo deletum instauravit, arcemque munitissimam fecit. Turrinam unam, cui nomen Iudaeus, ea specie formaeque auxit, ut dicatur ac vero sit castellum egregium. Ad haec Burgum altum, desertum antea ac

καὶ παντάπασιν ἀοίκητον τὰ πρότερα ὄν, ἀλλὰ καὶ χώρον ἕτερον περιβόλῳ ἐτειχίστατο νέω, ὅνπερ ἐπικαλοῦσι Γόμβες. καὶ τὸ Κρίσπας ἔρημα καταπεπονηκὸς τῷ μήκει τοῦ χρόνου, ἔτι μέντοι καὶ Λογγιάνῃ καὶ Ποντεσέριον ἐδείματο, ἔργον διαφερόντως ἑξαισιον. ἐν δὲ Βονωνίᾳ τε καὶ Νωβῶ προμαχεῶνας διερρηγνύοντες ἀνευώσατο. καὶ Ῥατιαρίας πόλεις ὅσα καταπεπτῶκει, ὁρῶν ἐστήσατο. καὶ πολλὰ δὲ ἄλλα κατὰ τὸ χρεῖα ξυνοῖσιν ἢ βραχεία
P 82 κομιδῇ ὄντα ἐπὶ μέγα ἐξῆρξεν, ἢ συνέστειλε τὸ περιττὸν ἀφιλόμηνος, ὅπως δὴ μὴ τοῖς πολεμίοις ἢ τῷ ὑπεράγαν βραχεῖ ἢ τῷ ἀμέτρῳ εὐέφοδα εἴη, ὥσπερ ἄμελει Μωκατίανῃ μὲν πύργον ἓνα 10 κατὰ μόνους τὰ πρότερα ὄντα φρούριον τανῶν τελευτέρον κατέστησατο. τὸ δὲ γε Ἀλμοῦ, χώραν περιβεβλημένον πολλήν, ἐς ὀλίγον ξυναγαγὼν σὺν τῷ ἀσφαλεῖ ἄμαχον εἶναι τοῖς πολεμίοις ἐργάσατο. καὶ πολλὰ δὲ πύργους ἓνα κατὰ μόνους ἐστῶτα εὐρῶν καὶ διὰ τοῦτο εὐκαταφρόνητον τοῖς ἐπιούσιν ὄντα φρούριον 15 ἐχυρώτατον κατεστήσατο. ὃ δὴ περὶ τε Τρίκεσαν καὶ Πούτεδιν
B πεποίηκε. καὶ μὴν καὶ ὀχυρώματα τοῦ ἐν Κεβρῶ τὰ καταπεπονηκὸτα θαυμασίως ὥς ἐπηνώρθωσε· φρούριόν τε οὐ πρότερον ὄν ἐν Βιγρاناῇ δεδομιοῦργηκε, καὶ αὐτοῦ ἄγχιστα ἕτερον ἐν χωρίῳ, ἐφ' ὃ δὴ πύργος εἷς τὰ πρότερα ὢν εἰστέκει μόνος, ὄνομα Ὀνος. 20 ἔλειπτο δὲ μόνῃ πόλει ἐδάφη οὐ πολλὰ ἀπόθεν. Ἀγνοῦσθε ὠνομάζετο ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἡ πόλις. νῦν δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ὄνομα ἔχουσα, νέα δὲ καὶ ἀκραιφνὴς ὅλη πρὸς Ἰουστινιανὸν βασιλέως γεγεννημένη, ὁμίλῳ οἰκητόρων ἐπικεικώς πλήθει. ἀλλὰ καὶ τὰ πεπονηκὸτα τοῦ ἐν Αἰδαβῇ ἐρύματος ἐπηνώρθωσε, καὶ Βα- 25

6. Ῥατιαρίας] ῥαστιαρίας Tolos.

penitus vacuum, item oppidum Gombes novis moenibus cinxit. Arcem Crispas longa die labefactatam, necnon Longinianam et Ponteserium aedificavit, opus excellentissimum. Collapsas Bononiae et Novi pinnas restituit. Urbis Ratlariae ruinas omnes reparavit. Alia multa vel minora ampliavit, vel maiora contraxit, prout usus poscebat, ne vel parvitas vel laxitas nimia facilem daret hostibus aditum. Ita certe ex Mocatiana, turri antea singulari, castellum fecit, hodie absolutissimum. Rursus Almu, culus erat spatiosior ambitus, in angustum adduxit citra periculum, ut ab hostibus expugnari iam nequeat. Multis in locis turrim nactus unicam ac vel ob id ridendam oppugnatoribus, castellum posuit munitissimum, puta ad Tricesam Putedinque. Munitiones Cebri ruinosas mirifice restauravit. Novum in Bigranae castellum condidit, itemque alterum in loco, una admodum inessio turri, cui nomen Onos. Haud procul sola urbis vestigia restabant. Ea prisco Augustae vocabulo etiamnum retento, tota iam nova ac recens Iustiniani Aug. beneficio, abundat incolis. Ruinas quoque instauravit arcis Aedabensis. Urbem Va-

ριάνα πόλιν ἐκ παλαιοῦ κειμένην ἀνέστησεν. ἔτι μέντοι καὶ Βα- C
λεριάναν, ἔργμα πρότερον οὐδὲν ἔχουσαν, εἰσιχάστω.

Πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ χωρίων οὐ παρὰ τοῦ ποταμοῦ κει-
μένων τὴν ὄχθην, ἀλλὰ κατὰ πολλὸ ἀποθὲν ὄντων ἐπεμελήσατο,
5 πεσομένων ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον, τειχίσμασ' τε αὐτὰ περιβέβληκεν
ἀμάχοις τισί. Καστράμαρτις τε καὶ Ζητνοκόρτου καὶ Ἰσκὸς τὰ
χωρία ἐπικαλεῖται ταῦτα. παρὰ δὲ τοῦ ποταμοῦ τὴν ὄχθην φρού-
ριον παλαιὸν, Οὐννων ὄνομα, ἐπιμελείας ἤξιώσε τά τε ἄλλα καὶ
ἀμφὶ τῷ περιβόλῳ πολλῆς. ἔστι δὲ τις χώρος οὐ πολλῷ ἄποθεν
10 τούτου δὴ τοῦ Οὐννων φρουρίου, ἐνθα δὴ ὀχυρώματα δύο Ἰστρου D
ποταμοῦ ἐφ' ἑκάτερα ἦν, ἐν μὲν Ἰλλυριοῖς Παλατιόλον ὄνομα,
ἐπὶ θάτερα δὲ Σικίβιδα. ταῦτα καθηρημένα τῷ χρόνῳ ἀνανεω-
σάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τῶν ταύτῃ βαρβάρων ἐπιδρομὰς
ἀνεχάτισεν, ἐπέκεινά τε φρούριον ὠκοδομήσατο παλαιὸν Ἔργμα,
15 ὅπερ Οὐτως ὠνόμασται. ἐν ὑστάτῳ δὲ τῶν Ἰλλυρικῶν ὁρίων
φρούριον ἀνωκοδομήσατο, Λαπιδαρίας ὄνομα, καὶ πύργον ἕνα
ἐσιτῶτα μόνον, Λουκερναριαβοῦργον καλοῦμενον, ἐς φρούριον
ἄξιόθ' ἐταρον μετεστήσατο. ταῦτα μὲν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐν
Ἰλλυριοῖς διαπέπρακται. οὐ μόναις δὲ ταῖς οἰκοδομίαις τὴν χώ-
20 ραν ἐτειχίστω ταύτην, ἀλλὰ καὶ στρατιωτῶν φρουρὰς ἐν τοῖς
ὀχυρώμασι πᾶσιν ἀξιολογώτατας καταστησάμενος τὰς τῶν βαρ-
βάρων ἐπιβουλὰς ἀπεκρούσατο.

ζ'. Τὰ μὲν οὖν Ἰλλυριῶν ὀχυρώματα παρὰ ποταμὸν Ἰστρου P 83
ταύτῃ πη ἔχει. ἐπὶ Θράκης δὲ νῦν ἰτέον ἡμῖν τὰ ἐρύματα, ὅσα
25 δὴ παρὰ τὴν ἐκείνη ἀκτὴν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ εἰργασται. οὐ

rianam excitavit iampridem dirutam; et Valerianae, quae nuda erat et immu-
nita, muros circumdedit.

Insuper ad oppida, non apposita flumini, sed longe remota, quae rui-
nam iamdiu minabantur, intento animo, ea moenibus validissimis incinxit:
videlicet Castramartis, Zetnocortum et Iscum. Ad oram fluvii, Hunnorum,
ut vocant, castro veteri cum alia providit, tum muros accuravit. Non pro-
cul ab hoc Hunnorum castro, geminis hinc inde praesidiis munitus Ister fue-
rat. Ac Palatiolum quidem appellarunt, quod erat in Illyrico; oppositum
vero Sicibidam. Haec aevo pessundata imp. Iustinianus renovavit: quo
facto incursus repressit barbarorum illius tractus. Exin castellum fecit ex
veteri monumento, cui nomen Utos. In extremo Illyrici limite castellum
Lapidarias restituit, solique turri, quam Lucernariaburgum appellabant,
praeclari castelli amplitudinem dedit. Haec sunt Iustiniani Aug. opera in Il-
lyrico: quod non aedificiis solum munit, sed optima etiam praesidia militaria
in omnibus munitionibus collocavit, itaque barbarorum vim repulit.

7. Hactenus de Illyrici munitionibus ad flumen Istrum: nunc ad illas
veniendum, quibus ipsius oram in Thracia Iustinianus Aug. praetexuit.

γάρ μοι ἀπὸ τρόπου ἔδοξεν εἶναι ἅπασαν πρότερον περιγησαμένην
 τὴν ταύτῃ ἡύονα οὕτω δὴ ἐπελθεῖν καὶ τὰ κατὰ τὴν μεσόγειον
 αὐτῷ πεπραγμένα. πρῶτον μὲν οὖν ἐπὶ Μυσοῦς ἐνθ' ἐνδεῖ ἴωμεν,
 οὕσπερ ἀγχεμάχους οἱ ποιηταὶ καλοῦσιν· ἐπεὶ καὶ χώραν τὴν Ἰλ-
 λυριοῖς ὁμορον ἔχουσι. μετὰ τὸν χώρον οὖν, ὅνπερ Λουκερνα-
 5 ριαβοῦργον καλοῦσι, Σεκούρισκα τὸ φρούριον ὠκοδομήσατο Ἰου-
 V 450 στινιανὸς βασιλεὺς, καινουργήσας αὐτῆς. ἐπέκεινά τε τὰ πεπο-
 B νηκότα ἐν Κυντοδήμιον ἀνεγείνατο. καὶ μετὰ τοῦτο πόλιν ἐδεί-
 ματο οὐ πρότερον οὖσαν, ἥνπερ ὁμωνύμως τῇ βασιλίδι Θεοδωρό-
 λιν ἐπωνόμασεν. ἔτι μέντοι φρουρίων τοῦ τε Ἰατρῶν καλουμένου 10
 καὶ Τιγῶς τὰ πεπονθότα νέα τιμὴ διεσώσατο οἰκοδομίᾳ, καὶ τοῖς
 Μαξεντίου πύργον ἐντέθεικεν, ἐπεὶ αὐτοῦ προσδεῖν ὤλετο. καὶ
 τὸ Κυντῶν ἐδεῖματο φρούριον οὐ πρότερον ὄν. μεθ' ὃ δὴ τὸ
 Τραμακαρίσκας ὀχύρωμά ἐστιν· οὕπερ κατασκευὰ ἐν τῇ ἀντι-
 πέρας ἡπείρῳ Κωνσταντῖνός ποτε Ῥωμαίων βασιλεὺς φρούριον 15
 οὐκ ἀπημελημένως ὠκοδομήσατο, Δάφνην ὄνομα, οὐκ ἀξύνφορον
 νενομικῶς εἶναι φυλάσσεσθαι ταύτῃ τὸν ποταμὸν ἐκατέρωθεν.
 C ὃ δὴ προϊόντος τοῦ χρόνου βάρβαροι μὲν ἀφανίζουσι τὸ παράπαν,
 Ἰουστινιανὸς δὲ ἀνὸ ὠκοδομήσατο βασιλεὺς ἐκ Θεμελίων ἀρξάμενος.
 μετὰ δὲ Τρασμαρικῶν ἔρηνμά τε τὸ Ἀλτηνῶν, καὶ ὅπερ καλοῦσι 20
 Κανδιδιανὰ, καθηρημένα πρὸς αὐτῶν πολεμίων πολλῷ πρότερον,
 ἐπιμελείας ἤξιωσε κατὰ λόγον τῆς χρείας. ἔστι δὲ τρία ἐξῆς ὀχυ-
 ρώματα παρὰ τὴν τοῦ Ἰστρου ἡύονα, Σαλτουπύργος τε καὶ Δο-
 ροστόλος καὶ Συκιδάβα. ὧν δὴ ἐκάστου τὰ πεπονθότα οὐκ ἀπη-
 μελημένως ὁ βασιλεὺς ἐπηνόρθησε. καὶ Κονήσορις δὲ, ὅπερ 25

4. ποιηταί] Homerus.

Etenim consentaneum iudico oram prius illam percurrere, itaque demum ad mediterranea aedificia progredi. Ac primum inde ad Mysos, quos poetae *cominus-pugnantes* vocant, eamus; quandoquidem Illyrici fines contingunt. Post Lucernariaburgum, novum castellum Securiscam imp. Iustinianus extruxit: deinde Cynthodemi ruinas restituit. Ultra hoc novam urbem condidit, et Augustae nomine Theodoropolin nuncupavit. Castella etiam Tigas et Iatroh, quibus erant partibus mutila, recenti fabrica refecit. Castra Maxentii turrim addidit, quam necessariam iudicabat, et Cynthon, castellum novum aedificavit. Sequitur arx Tramacarisca, cui in opposita continente respondet Daphne, castellum olim a Constantino Aug. haud perfunctorie conditum; cum e re esse existimaret, ut ibi utraque fluminis ripa praesidio teneretur. Progrediente tempore, barbari id funditus delevere: Iustinianus Aug. reaedificavit a fundamento. Post Trasmaticam, arcibus Altenae et Candidianae, ab hoste dudum excisis, prout opus erat, prospexit. Istri ripam tres arces ordine obtinent, Saltopyrgus, Dorostolus, et Sycidaba: singularum ruinas imperator non levi opera instauravit. Similem suscepit curam Quesoris,

κεῖται τῆς ἀκτῆς ἔκτοσθεν, ἐπιμέλειαν τὴν ὁμοίαν πεποιήται. καὶ Πάλλατις ἐν στενῷ κείμενον μᾶζόν τε κατεστήσατο καὶ διαφερόντως εὐρύτερον, καίπερ οὐ παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ ποταμοῦ ὄν. οὐδὲ δὴ ἄγχιστα καὶ φρούριον Ἀδίνα καινουργήσας ἐδείματο, ἐπεὶ D 5 διηρηκέες διαλανθάνοντες Σκλαβηνοὶ βάρβαροι ἐνταῦθα καὶ ἐνεδρεύοντες κεκρυμμένως αἰετὸς τῇδε ἰόντας ἄβατα ἐποιοῦν τὰ ἐκείνη χωρία. καὶ φρούριον δὲ τὸ Τιλικίων ὠκοδομήσατο, καὶ αὐτοῦ ἐν ἀριστερᾷ κείμενον ἔρμα.

Οὕτω μὲν καὶ Μυσοῖς τὰ ὀχυρώματα ἐπὶ τε τῆς ἀκτῆς τοῦ H 41 10 ποταμοῦ Ἰστρου ἔσχε καὶ ταύτης πλησίον. ἐπὶ Σκόθας δὲ τὸ λοιπὸν βαδιοῦμαι· ἐνθα δὲ φρούριον πρῶτον Κυρῆλλον ἀγίου ἐπώνυμόν ἐστιν, ὅπερ τὰ πεπονηκότα τῷ χρόνῳ ἀνωκοδομήσατο οὐκ ἀπημελημένως Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς. ἐπέκεινά τε αὐτοῦ ἦν P 84 μὲν ἐκ παλαιοῦ ὀχύρωμα, Οὐλμιτῶν ὄνομα, βαρβάρων δὲ Σκλαβηνῶν ἐπὶ χρόνον μῆκος ἐκείνη τὰς ἐνέδρας πεποιηκότων, διατριβὴν τε αὐτόθι ἐπὶ μακρότατον ἐσχηκότων, ἔρημόν τε παντάπασι γέγονε, καὶ οὐδὲν αὐτοῦ ὅτι μὴ τὸ ὄνομα, ἐλλείπτο ἔτι. ὅλον τοίνυν ἐκ θεμελίων δειμάμενος, ἐλεύθερα τῆς τῶν Σκλαβηνῶν ἐπιθέσεώς τε καὶ ἐπιβουλῆς κατεστήσατο εἶναι τὰ ἐκείνη χωρία. 20 ἔστι δὲ πού μετὰ τοῦτο Ἰβιδὰ πόλις, ἥς δὲ τοῦ περιβάλλου πολλὰ ἐπεπόνθει, ἅπερ ἀνανεωσάμενος σὺδεμιῷ μελλήσει ὀχυρωτάτην διεπράξατο εἶναι. φρούριόν τε δεδημιούργηκε νέον αὐτὸς μετ' αὐτὴν, ὅπερ Αἰγιστον ὀνομάζουσι. καὶ ἄλλο δὲ φρούριον Σκυθίας ἐν ὑστάτῳ κεῖται, Ἀλμυρις ὄνομα, οὗ δὲ τὰ πολλὰ σαθρὰ B 25 γεγονότα διαφανῶς ἀνωικοδομησάμενος διεσώσατο. ὅσα δὲ καὶ ἄλλα ὀχυρώματα ἐν τῇ τῆς Εὐρώπης μοίρᾳ εἰπεῖν ἄξιον.

extra ripam positi. In arcto situm castellum Palmatis auxit plurimum laxavitque: quantum hoc ab ora fluminis distat. Huic etiam proximum de novo statuit castellum Adina; propterea quod Sclaveni barbari ibi delitescere et ex insidiis in viatores grassari soliti, ne iter illac fieret impediabant. Castellum quoque Tilicion, et a sinistro eius latere propugnaculum struxit.

Sic in Mysia Istri ripa cum vicinia munita est: nunc ad Scythas procedam. Hic primum sese offert castellum, nomine S. Cyrilli insigne: in quo quidquid temporis succubuerat, id Iustinianus Aug. accurate renovavit. Post, arx vetus erat, Ulmiton dicta; quae quoniam Sclavenis barbaris grassatoribus diu sedem praeberuat, vacabat penitus, nec iam nisi nomen servabat. Tota a fundamentis reaedificata, oram illam ab incursibus et insidiis Sclavenorum liberam reddidit. Succedit urbs Ibida, quae magnam murorum partem amiserat: his sine ulla cunctatione reparatis, locum praeclare munivit: ultra quem castellum novum (Aegisto nomen est) condidit. Almyrin, idem castellum in extrema Scythia situm, cuius pars non exigua pessum iverat, renovata fabrica conservavit. Nec silentio praetermittenda sunt caetera loca, quae in hac parte Europae munita sunt.

C ἦ. Ὅσα μὲν δὴ ἐν τε Δαρδάνοις καὶ Ἡπειρώταις καὶ Μακεδόσι καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰλλυριῶν ἔθνεσιν, ἔτι μέντοι καὶ ὅσα ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀμφὶ ποταμῶν Ἰστρον οἰκοδομήματα Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ εἰργασται, ἤδη μοι, ἐμπροσθεν δεδιγῆνται. ἐπὶ τὴν Θράκην δὲ τὸ λοιπὸν ἔωμεν, ἀρίστην πηγνύμενοι τινα τοῦ λό-5 γου κρηπίδα τὰ ἐπὶ Βυζαντίου χωρία, ἐπεὶ καὶ τῆς Θράκης ἡ πόλις οὐ τῷ κράτει μόνον, ἀλλὰ καὶ χωρίων προέστηκε φύσει, τῇ μὲν Εὐρώπῃ ὥσπερ τις ἀκρόπολις ἐπιμβαλόνουσα, φυλαττομένη δὲ τῆς διοριζούσης αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἀσίας θαλάσσης τὸ πέρας. ἥδη μὲν οὖν τὰς τε ἄλλας ἀπώσας τῆς πόλεως κτίσεις, καὶ ὅσα δὴ 10 ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς ἐντέες τε καὶ ἐκτὸς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως περιβόλου δεδημιουργήκεν, ἐν τοῖς ἐμπροσθεν δεδήλωκα λόγοις. τὰ

D δὲ δὴ ἐνθένδε ἔρων ἔρχομαι.

V 451 Φρούριόν ἐστιν ἐν τῷ προαιστώ τῆς πόλεως, ὅπερ Στρογγύλον ὀμωνύμως τῇ τοῦ ἐρύματος συνθέσει καλοῦσιν. ἐντεῦθεν 15 ἢ ἐς τὸ Ῥήγιον ὁδὸς ἄγουσα, ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ἀνώμαλος οὖσα, ὁμβρων, ἂν οὕτω τύχοι, ἐπιπεσόντων, τελματώδης τε καὶ δυσπάριτος τοῖς τῇδε ἰούσιν ἐγίνετο. νῦν δὲ λίθοις αὐτὴν καταστρώσας ἀμαξιαῖς ὁ βασιλεὺς οὗτος εὐπειτῇ τε κατεστήσατο καὶ ἄπονον ὁλως. μῆκος μὲν τῇ ὁδῷ τῇδε ἄχρι ἐς Ῥήγιον· εὐρύνεται 20 δὲ τοσοῦτον, ἐς ὅσον ἀμάξας οὐ στενοχωρεῖν δύο ἀπεναντίας ἀλλήλαις ἰούσας. τραχεῖς οἱ λίθοι διαφερόντως· εἰκάσαις ἂν αὐτοὺς μυλίας εἶναι. εὐμεγέθεις τέ εἰσι μάλιστα. ὥστε δὴ ἔκα-

P 85 στος γῆν μὲν ἐπικαλύπτει πολλήν, ἐς ἅγαν δὲ ὑψοῦ ἀνέχει. ἐς δὲ τὸ τε ἁμαλὲς καὶ τὸ γε λείον ἐπιεικῶς ἐξεργασμένοι, οὐκ ἐνῆφθαι 25

8. Iustiniani Ang. aedificia hactenus recensui, quae sunt apud Dardanos, Epirotas, Macedones, caeterasque gentes Illyrici, item in Graecia et ad fluvium Istrum. Iam progrediamur in Thraciam, atque optimum orationis fundamentum ponamus Byzantii: quando haec urbs non solum potentia, sed natura etiam loci Thraciam antecellit, Europae imminens arcis instar, servansque terminum maris, quo ab Asia pars ista orbis dividitur. Quoniam vero quidquid ille Constantinopoli cum sacris tum aliis in locis intra extraque muros aedificavit, superioribus libris retuli, ad consequentia modo pergam.

Castellum est suburbanum, quod consentaneo figurae suae vocabulo Strongylon dicitur. Via, quae hinc Rhegium ducit, cum inaequalis ubique fere esset ac salebrosa, si quando largius plueret, crebris lacunis viatores impediabat. Iam saxis plaustralibus illam stravit imp. noster, itaque facilem reddidit ac plane expedit. Eius longitudo ad Rhegium usque pertinet: tanta est latitudo, quanta sufficit ut duo plaustra ex adverso acta non comprimantur. Sunt lapides in primis duri: molares esse diceret. Mole praestant: quo fit ut quisque et magnum terrae spatium tegat, et extet altissime.

τῇ συνθέσει, οὐδὲ πη ἐς τὸ ἀκριβὲς μεμυκέναι, ἀλλὰ συμπεφυκέναι δοκοῦσιν ἀλλήλοις. ταῦτα μὲν οὖν τοιαῦτά ἐστι.

Λίμνην δὲ τινα εἶναι ἄγχιστα τοῦ Ῥηγίου καλουμένου ξυμβαίνει, ἐς ἣν τὰς ἐκβολὰς ἔχουσι ποταμοὶ ἐκ χωρίων τῶν ὑπερθευ 5 τῆδε φερόμενοι. διακέχνται δὲ ἡ λίμνη αὕτη μέχρι ἐς θάλασσαν· ὥστε μία τις ἀμφοτέρων ἀκτὴ ἐν στενῷ μάλιστα τυγχάνει οὖσα. ταύτην δὲ ἄμφω ἐπικλύζουσι τὴν ἀκτὴν ἀντικυματοῦσαι καὶ ἀλλήλοις ἀντιμυκόμεναι, αἰετὲ ἀλλήλαις εὐθὺ ἴενται τὴν ἡύονα ἐπικοινωνόμεναι. ღეიდὸν δὲ ὡς πλησιατάτα ἴκωνται, ἀναχατίζουσι 10 τὴν ἐπιρροήν, ἐφ' ἑαυτὰς ἐπιστρέφουσαι, ὥστε ἐνταῦθα τὰ ὄρια B σφίσι πηξάμεναι. ἔστι δὲ καὶ ἀλλήλαις οὗ ἀναμίγνυνται, πορθμὸν τινα μεταξὺ ἔχουσαι, ἄδηλον δὲ ὅποτέρα ποτὲ ἀπ' αὐτῶν τὸ τοῦ πορθμοῦ ὕδωρ διακκλήρωται. οὕτε γὰρ ἡ τῆς θαλάσσης ἐπιρροὴ ἐς τὴν λίμνην αἰετὲ φέρεται οὔτε διηνεκὲς ἐς τὴν θάλασσαν τὴν 15 λίμνην ἐκβάλλει, ἀλλ' ὁμβρων μὲν ἐπιγενομένων πολλῶν, ἐπινεύσαντός τε ἀνέμου νότου, ἐκ τῆς λίμνης ὁ πορθμὸς προῖον φαίνεται. ἦν δὲ ἀπὸ βορρᾶ τὸ πνεῦμα ἴοι, ἡ θάλασσα τὴν λίμνην ἐπικλύζειν δοκεῖ. ἐν τούτῳ μέντοι ἡ θάλασσα τῷ χώρῳ ἐς βρά- 20 χος κατατείνει παμμίγεδες, ὀλίγης τινὸς ἀπολειμμένης μεταξὺ χώρας, ἥπερ διήκει ἐς ὕβυσσον. ἐς τοσόνδε τυγχάνει οὖσα, ὥστε δὴ καὶ Μύρμηξ ὠνόμασται. οὗτος δὲ ὁπορθμὸς, ὃ τε τὴν θά- C λασσαν καὶ τὴν λίμνην ζευγνύων, ἥπερ μοι εἴρηται, πάλαι μὲν γεφύρα ἐυλίγη διάβατος ἦν ἐπικινδύνῳ μάλιστα ταῖς τῆδε ἰούσιν, ἐπεὶ τοῖς ξύλοις, ἃν οὕτω τύχοι, δεφθείροντο· νῦν δὲ αὐτὴν 25 Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς λίθοις λογάδην ἐμβεβλημένους ἐς ἀψίδας

Tam apte complanati laevigatique sunt, ut non commissi inter se neque accurate compacti, sed in unum coaliti videantur. Sed haec hactenus.

Stagnum est Rhegii proximum. Hoc amnes ex locis altioribus decurrentes accipit, et ad mare usque diffunditur; ita ut commune habeat cum eo litus, idque angustissimum: quod ambo inundant, adversis fluctibus mutuo cum fremitu concurrentia. Semper enim contrarie procedunt, communi litore: ut proxime accesserunt, cursum retorquent seque referunt, quasi illic sibi terminos fixerint. Ubi miscentur, fretum quoddam est interiectum, cuius aquam utrum ipsorum sibi vindicet, parum constat. Nam nec mare semper stagno infunditur, nec stagnum semper in mare influit: sed post largos imbres, flante austro, e stagno fretum manifeste progreditur: rursus spirante borea, exundare videtur mare in stagnum. Eo loci in brevem longe excurrit mare, spatio intercedente arctissimo, quod ad profundum aequor porrigitur, tamque angustum est, ut Myrmex appelletur. Fretum illud, quo mare, ut dixi, cum stagno copulatur, transitum habebat olim ponte coniunctum ligneo, non sine gravi periculo transeuntium: qui, si fors ita ferret, cum lignis mersi

μετεωρίσας μέγα τε χρῆμα, τὴν ἐκείνῃ διάβασιν ἀκίνδυνον κατεστήσατο.

Τοῦ δὲ Ῥηγίου ἐπέκεινα πόλις ἐστὶ που Ἀθύρας ὄνομα, ἥσπερ τοὺς οὐκ ἐκείνου δόξας δέξασθαι δεινοτάτῃ ἐχομένους ἐξῶν τὴν ἀπορίαν διέλυσε σφίσι, ἔλκτρον ἐνταῦθα δειμάμενος, θησουρῶν μὲν ἐπικαιριώτατα τὴν τῶν ὑδάτων οὐκ ἀναγκαίαν περιουσίαν, πρυτανέων δὲ αὐτὴν ἐν ἐπιτηδείῳ τοῖς τῆδε ἀνθρώποις. ἀνω-
D κοδομήσατο δὲ καὶ τὰ πεπονθότα τοῦ περιβόλου.

Ἔστι δὲ μετὰ τὴν Ἀθύραν τις χώρος, ὅνπερ Ἐπισκοπεῖα καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι. ὃν δὴ κατανενοηκῶς Ἰουστινιανὸς βασι-
10 λεὺς ταῖς τῶν πολεμίων ἐπιδρομαῖς ὑποκείμενον, ἐπιπλεῖστον δὲ, ὡς οὐδαμῇ ὀχυρώματος ὄντος, ἀφύλακτα παντάπασιν ὄντα τὰ ἐκείνῃ χωρία, φρούριον ἐνταῦθα ἐδείματο· οὐ δὲ τοὺς πύργους
H 42 πεποιοῦται οὐκ ἤπερ εἰώθει, ἀλλὰ τρόπῳ τοιῷδε. προὔχει τις ἐκ τοῦ περιβόλου οἰκοδομία, στενωπότη μὲν κατ' ἀρχὰς οὖσα, τε-
15 λευτώσα δὲ ἐς εὖρος μέγα· ἐφ' οὗ δὲ ἕκαστος ἐξείργασται πύργος. ταύτῃ τε τοῖς πολεμοῖς ἀγχιστά πῃ τοῦ τείχους ἵκναι ἀμή-
P 86 γανὰ ἐστίν, ἐπεὶ τῶν πύργων κατὰ μέσον γενόμενοι ἐν ἀμφιβόλῳ κατὰ κορυφὴν πρὸς τῶν ἐκείνῃ φρουρῶν ῥᾶστα βαλλόμενοι διαφθέρονται. τὰς τε πύλας ἐνταῦθα οὐ κατὰ τὰ ξυνηθισμένα τῶν
20 πύργων μεταξὺ ἔθεντο, ἀλλ' ἐκ πλαγίας κατὰ τὸ ἐν στενῷ προὔχον τοῦ τείχους, οὐκ ὀρωμένας τοῖς πολεμοῖς, ἀλλ' ὅπισθεν διαλανθανούσας. ἐνταῦθα Θεόδωρος βασιλεὺς τὴν ὑπουργίαν παρέσχeto, Σιλεντιάριος τὴν ἀρχὴν, συνετὸς μάλιστα. τοῦτο μὲν οὖν τὸ

3. Ἀθύρας] ἐθύρας Tolos.

interibant. At nunc Iustinianus Aug. ponte in altissimos arcus educto concinna lapidum selectorum structura, tutum illac transitum dedit.

Ultra Rhegium urbs est Athyra: cuius incolae siti gravissima, qua urgeri ipsos compererat, levavit, extractis ibi cisternis, in quibus aquae maior copia quam postularet necessitas asservaretur et opportune civibus praeberetur. Murorum etiam ruinas instauravit.

Post Athyram locus est, quem Episcopia vocant indigenae. Hunc imp. Iustinianus hostium incursionibus expositum animadvertens, tractumque illum nusquam munitum ac prorsus indefensum patere, castellum ibi condidit, cuius turres hoc modo, non solito, extractae sunt. Ex muro fabrica prominet, angustissima illa quidem initio, sed in amplam desinens latitudinem: eiusmodi prolecturae unaquaeque est turris imposita. Quo fit ut hostes propius ad muros accedere nequeant: quippe inter turres hinc inde defensorum telis facillime ex edito confixi cadunt. Nec portae consuetum locum obtinent inter turres: sed oblique sunt positae ad angustas illas eminentias muri, aversaeque ab hostium oculis pone latent. In his imperatori navavit operam Theodorus Silentarius, singulari vir intelligentia. Ita quidem locus ille est

ἔργον αὐτῇ πεποιήται. ἐπὶ τείχη δὲ τὰ μακρὰ ἐνθένδε ἰόντας ὀλίγα ὑπειπεῖν ἄξιον.

9. Ἡ θάλασσα ἐξ ὠκεανοῦ καὶ Ἰσπανίας γῆν τὴν Εὐρω- B
παίαν ἀριστερᾷ ποιουμένη μέχρι μὲν ἐς Θράκην κατὰ ταῦτα χωρεῖ V 452
5 πρὸς ἀνίσχοντά που τὸν ἥλιον, ἐνθεν δὲ σχιζομένη πῇ μὲν ἐπὶ
τὴν ἑφάν στέλλεται μοῖραν, πῇ δὲ κατὰ βραχὺ ἐγκαρσία γεγενη-
μένη τὸν Εὐξείνιον καλούμενον ἀποτελεῖ πόντον. ἐς Βυζάντιον δὲ
ἀφικομένη ὥσπερ ἐπὶ νύσσης τινὸς καμπὴν ποιεῖται ἀμφὶ τὰ
πρὸς ἑω τῆς πόλεως, πληθύνει τε πολλῶ μᾶλλον ἔτι γινομένη ἐν
10 πορθμῷ ἵεται, ἰσθμὸν τῆς Θράκης τὰ τε πρόσω καὶ ὀπίσω, ὥς
τὸ εἶδος, ἐργαζομένη. οὐχ ὅτι ἐς ἑκροὰς ἐνταῦθα ἡ θάλασσα C
μερίζεται δύο, ἥπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἰσθμοῖς εἶωθεν, ἀλλὰ περι-
στρεφομένη τε θανμασίως ὥς καὶ περιβαλλομένη ἐκατέρωθεν
Θράκην τε τὴν ἄλλην καὶ διαφερόντως τὰ ἐπὶ Βυζαντίου προέ-
15 στεια πάντα. οἰκοδομοῦνται δὲ καὶ περιστέλλουσιν οἱ ταύτῃ ἄν-
θρωποι τὰ προάστεια οὐχ ὅσον ἐς χρεῖαν, ἀλλ' ἐς ὕβριν τε καὶ
τροπὴν ὅρον οὐκ ἔχουσιν, καὶ ὅσα ἄλλα πλούτου ἔχουσι ἐς τοὺς
ἀνθρώπους ἰούσα ποιῇ. ἐπιπλά τε κατατίθενται ἐνταῦθα πολλὰ
καὶ διαπονήματα ἐν αὐτοῖς ἐνδελεχέστατα ἔχουσιν· ἐπειδὴ οὖν
20 καταθεῖν τινὰς τῶν πολεμίων γῆν τὴν Ῥωμαίων ἑξαπιναιῶς ξυνε-
νεχθεῖν, οὐδὲν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις χωρίοις προστρέβεσθαι τὴν ζη-
μίαν ἐνταῦθα ξυμβαίνει, ἀλλὰ κακοῖς ἔχον τοῖς ἀνηκέστοις βα- D
ρύνεσθαι τὰ ἐκείνῃ χωρία. ὃ δὲ ἀναστέλλειν Ἀναστάσιος βασι-
λεὺς διὰ σπουδῆς ἔχων ἐν χώροις οὐχ ἥσσον ἢ τεσσαράκοντα ση-
25 μείοις τοῦ Βυζαντίου διέχουσι μακρὰ οἰκοδομησάμενος τείχη,

communitus: hinc vero priusquam accedamus ad muros longos, pauca prae-
fari convenit.

9. Mare ab oceano Hispaniaque sese insinuans, Europam seponit ad
haevam, et orientem aequaliter petit, donec Thraciam attingit. Hinc se ita
findit, ut pars ad ortum pergat, pars obliquo sensim meatu pontum efficiat
Euxinum. Ut Byzantium pervenit, ad exortivum urbis latus, tanquam ad
metam, cursum flectit: tum se multo magis obliquans procurrit in sinum,
et, quod consequens est, ex Thraciae parte, quam a fronte et tergo inter-
cipit, Isthmum facit; non quod ibi mare, sicuti ad isthmum caeteros assolet,
in recessus geminos divisum hinc inde sit, sed quia mirabili flexione cum reli-
quam Thraciam utrinque amplectitur, tum vero maxime suburbanum agrum
omnem Byzantii. Hunc aedificiis cives occupant decorantque, non solum ad
vitae usus, sed ad luxum etiam insolentem deliciasque immodicas, et ad omnem
licentiam, quam affert mortalibus opulentia. Multam ibi suppellectilem repo-
nunt; multa singulari arte elaborata asservant. Haec autem loca non minus
detrimenti quam caetera ex hostium repentinis in Rom. imperium incursionibus
accipiebant: quin et omnium pessime vastabantur. Malum avertere sa-
tagens imp. Anastasius, quadragesimo ab urbe lapide longos muros aedifica-

ἄμφω τῆς θαλάσσης τὰς ἀκτὰς ἔξενξεν, οὗ δὴ ἀλλήλων διεστή-
 κασιν ὁδῷ ἡμέραιν δυεῖν μάλιστα· ταύτῃ τε ἅπαντα ἐν τῷ ἐχυρῷ
 καθεστάναι τὰ ἐντὸς ὤετο. ἦρ δὲ ἄρα μειζόνων τοῦτο συμφορῶν
 αἴτιον. οὔτε γὰρ οἶόν τε ἦν οἰκοδομῆαι τοσαύτην τὸ μέγεθος ἢ
 P 87 ἐς τὸ ἀσφαλὲς ἔχειργάζεσθαι, ἢ φρουρεῖσθαι ἐν τῷ ἀκριβεῖ. ἐπει-5
 δὴν τε μοίρα τινὶ τούτων δὴ τῶν μακρῶν τειχῶν ἐπισκῆψαιεν οἱ
 πολέμιοι, καὶ τοὺς φρουροὺς ἅπαντας ὑποχειρίους ἐποιεῦντο οὐ-
 δὲνὶ πόνῳ, τοῖς τε ἄλλοις ἐπιπλάττοντας ἀπροσδόκητοι κακὰ οὐκ
 ἐδιδίγηται ἔχειργάζοντο.

Ἀλλὰ βασιλεὺς τὰ τε πεπονθότα τούτων δὴ ἀνοικοδομησά-10
 μενος τῶν τειχῶν, τὰ τε σφαλερὰ ἐπὶ τὸ ἐχυρώτατον κρατηνόμε-
 νος τῶν φρουρῶν ἔνεκα, προσεπετεχνήσατο τάδε. τὰς μὲν ἑξό-
 δους, αἵπερ ἐκ πύργου ἐκάστου ἐς τοὺς αὐτοῦ ἐχομένους ἐξάγου-
 σιν, ἐφράξατο πύσας. ἄνοδον δὲ καθ' ἕκαστον ἐκ τοῦ ἐδάφους
 B ἔντοσθεν ἐτεκτῆνατο μίαν· ἥνπερ ἐπὶ καιροῦ καθεργαζοῦντες οἱ 15
 ταύτῃ φρουροὶ τοὺς πολεμίους περιφρονοῦσι τοῦ περιβόλου ἐντὸς
 γενομένους· ἐπεὶ πύργος ἐς ἀσφάλειαν ἕκαστος αὐτὸς κατὰ μόνας
 τοῖς φρουροῖς ἀπόρη. καὶ τούτων δὴ τῶν τειχῶν ἐντὸς τὰ ἐς
 ἀσφάλειαν ἐνδελεχέστατα διεπράξατο, τὰ τε ἄλλα πεποιημένους
 ἥπερ μοι ἔναγχος εἴρηται καὶ πόλειως Σηλυβρίας ἀνανεωσάμενος 20
 ὅσα πεπονθότα τοῦ περιβόλου ἐτόγγανεν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν μα-
 κρῶν τειχῶν ταῦτα Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ εἰργασται.

Ἡράκλεια δὲ ἡ πόλις ἦδε, ἡ παραλλὰ, ἡ ἐν γειτόνων, ἡ
 Πέρηνθος (ἥ πάλαι μὲν τὰ πρωτεύει τῆς Εὐρώπης ἐδίδουσαν, νῦν
 δὲ δὴ μετὰ γε Κωνσταντινούπολιν τὰ δευτερεῖα παρέχονται) δι-25

vit, quibus gemina iunxit maris littora, ubi inter se bidui fere distant. Quo
 facto, quaecumque cis muros erant, ea se in tuto collocasse existimabat.
 Verum hinc maiora incommoda nascebantur. Neque enim fieri poterat ut
 opus adeo spatiosum vel satis haberet firmitatis, vel diligenter custodiretur.
 Certe hostes, quaecumque muros longos invaderent, omnes partis illius custo-
 des opprimebant nullo negotio, caeterosque ex improvisa adorti, calamita-
 tem infererebant, quantam nemo verbis facile exponat.

At imperator noster, cum horum ruinas murorum reparasset, et partes
 caducas defensorum causa firmasset optime, hoc adiecit inventum artis.
 Omnes cuiusque turris ad turres vicinas exitus obstruxit, et intra singulas
 unum a solo ascensum fecit; quem in tempore obdentes propugnatores ho-
 stem, muros licet transgressum, rident, quoniam suis quaeque custodiis
 turris sufficit. Intra murorum ambitum perfectam peperit securitatem, non
 solum factis quae modo retuli, sed restauratis etiam ruinis moenium urbis
 Selybriae. Haec Iustinianus Aug. egit ad muros longos.

Urbs vero Heraclea, maritima illa ac vicina, alioque nomine Perinthus
 dicta, quae olim locum in Europa principem tenuit, nunc uni cedit Constan-

ἡρώσά τε καὶ λίαν ἀρχαῖα ἐναγχος ἔκειτο, οὐχ ὅτι ἄνδρος ἡ C
 ἀμφ' αὐτὴν χώρα οὐδὲ ὅτι ἀπημέλητο ταῦτα τοῖς ἐκ παλαιοῦ δεῖ- H 43
 μαμένοις τὴν πόλιν, ἐπεὶ καὶ κατάρκυντος Εὐρώπῃ ταῖς κρήναις,
 καὶ ποιεῖσθαι τοῖς πάλοι ἀνθρώποις ὀχετοὺς ἔμελεν, ἀλλὰ τὰ ξυ-
 5 ειθισμένα ποιῶν ὁ χρόνος τῇ πόλει τὴν ὀχεταγωγίαν ἀνήρηκεν,
 ἢ καταγεγρακκυῖαν τὴν οἰκοδομίαν ὑπεριδὼν, ἢ τῷ μὴ ἐπιμελεῖ- V 453
 σθαι τοὺς Ἡρακλεώτας αὐτῆς ἐπὶ τὴν φθορὰν ποδηγούμενος.
 ὀλίγου τε ἀόικητος διὰ τοῦτο Ἡράκλεια ἐλλείπειτο εἶναι. ταῦτο
 δὲ τοῦτο καὶ τὰ ἐκείνῃ βασιλεία ὁ χρόνος ἐποίεε ἄξιόθρατα ἐπιει-
 10 κῶς ὄντα. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς οὐ παρέργως, ἀλλὰ βασιλι-
 κῶς μάλιστα, τὴν πόλιν ἰδὼν, ὕδασι τε αὐτὴν ποτίμοις καὶ διει- D
 δέει ἐπέκλυσε, καὶ τῶν βασιλείων ἀποστερεῖσθαι τοῦ ἄξιωματος
 ὡς ἥκιστα συνεχώρησεν, ἀνοικοδομησάμενος ἅπαντα.

Ἡρακλείας δὲ ἀποθεν ἡμέρας ὁδὸν χωρίον ἐπιθαλασσίδιον
 15 ἦν, Ῥαυδεστός ὄνομα, παρὰ πλοῦ μὲν ἐφ' Ἑλλησπόντου καλῶς παραπλῖνον
 κείμενον, ἐλλείμενον δὲ καὶ τῇ κατὰ θάλασσαν ἐργασίᾳ ἐπιτηδείως
 ἔχον τοῖς ἐμπορίᾳ ναυτιλλομένοις καταφέρειν τε καὶ ἀποφορτίζεσθαι
 προσηγῶς μάλιστα, καὶ αὐτὴν ἀνύγεσθαι οὐδενὶ πόνῳ ἐμπλη-
 20 σάμεναι τοῦ γόμου τὰ πλοῖα· βαρβάροις δὲ ἀποκείμενον κατα-
 θέουσιν, ἂν οὕτω τύχοι, ἔξαπινάκως τὰ ἐκείνῃ χωρία, τῷ μῆτε
 ἀποτετριγκωμένον μῆτε τῇ φύσει δυσπρόσδοκον εἶναι. ὥστε καὶ
 τοῖς ἐμπόροις δέει τοῦ κινδύνου ὑπεροφθεῖν ἐν ἀλιγωρίᾳ ἐγένετο. P 88
 νῦν δὲ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς οὐχ ὅσον τῷ χωρίῳ τὴν ἀσφάλειαν
 προσεποίησεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς περιόικοντες ἐσώσατο πάντας. ἐπὶ

17. ἀποφορτίζεσθαι] ἀμφοτερίζεσθαι Τόλμα.

tinopolis, haud ita pridem siticulosa aridaque iacebat; non quod circumiectus
 ager siccus sit, aut prisci urbis conditores aquam providere neglexerint: cum
 et fontibus Europa benignissime rigetur, et aquaeductum extruendum cura-
 rint veteres: sed aevum solita malignitate illum urbi corruperat, seu vetusti
 contemptu operis, seu Heracleotarum incuria ad ipsum perendum duceretur.
 Quae causa fuit cur brevi incolae Heracleam vacuum liquerint. Eodem ve-
 stustas redegerat palatium perquam splendidum illius urbis: quam cum imp.
 Iustinianus visisset, non perfunctoria levitate, sed plane regia liberalitate
 inductus, aquis dulcibus limpidisque illam inundavit, nec passus est carere
 honore palatii: quippe totum refecit.

Rhaedestus erat locus maritimus, diei unius itinere procul Heraclea,
 commode ad Hellespontum enavigandum situ, portu facili et ad maritimum
 commercium opportuno: ita ut institutores eo naves placidissime appellere
 et exonerare, rursus easdem mercibus onustas facillime possent solvere. Ve-
 rum si contingeret ut repente barbari se in agros eicerent, eorum incursi-
 bus patebat, cum nec munimenta, nec difficiles natura aditus haberet.
 Quare institutores locum illum spernebant, contemptum pariente metu periculi.
 Iam vero Iustinianus Aug. cum ipsum munivit, tum vicinis omnibus salutem

Ῥαιδεστοῦ γὰρ ἀνέστησε πόλιν, τεῖχει μὲν ἱερυνήν, μεγέθει δὲ διαφερόντως ὑπέρογκον. οὗ δὲ βαρβάρων σφίσιν ἐγκειμένων οἱ πλησιόχωροι ὕπαντες εἰς καιρὸν καταφεύγοντες σὺν τοῖς χρήμασι διασώζονται.

- B** **Ι.** Τὰ μὲν οὖν ἐπὶ Ῥαιδεστοῦ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ταύτης πη ἔσχεν. ὅσα δὲ αὐτῷ ἄμφι Χερρονήσῳ διαπεπνῆται, ἐρῶν ἔρχομαι. προβέβληται μὲν πάσης ἡ Χερρόνησος τῆς κατ' αὐτὴν Θράκης. ἐπεμβαίνουσα γὰρ τῇ θαλάσῃ καὶ ὥσπερ ἐχομένη τοῦ πρόσω, δόκησιν παρέχεται ὅτι δὴ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν χωρεῖ. ἀκτὴ δὲ αὐτῆς ἄμφι πόλιν Ἐλαιούντα προὔχουσα μία, σπλίζει τε εἰς δύο 10 τὴν θάλασσαν μοίρας, καὶ αὐτὴ τῷ ῥοθίῳ ὑποτεινόμενη τῆς ἄλλης ἡπείρου, καὶ προσιούσῃ ἐπίπροσθεν τῇ θαλάσῃ ὑποχωρούσα, τὸν Μέλαναν καλούμενον ποιεῖ κόλπον. νῆσος δὲ τὸ λοιπὸν ὀλίγου
- C** δέοντος γίνεται, ὄνομα τῷ ποιουμένῳ προσῆκον κτωμένη. Χερρόνησος γὰρ, ὡς τὸ εἰκὸς, ὀνομάζεται, ἰσθμῷ διειργομένη βρα- 15 χεῖ, μὴ νῆσος παντάπασιν εἶναι. κατὰ τοῦτον οἱ πάλοι ἄνθρωποι τὸν ἰσθμὸν παρέργως τε καὶ λῆαν ἀπημελημένως ἐδείκνυντο διατείχισμα κλιμακί ἁλωτόν. κῆπον γάρ πού τινα εἰκὴ κείμενον αἵμασι περιβάλλειν οἴομενοι, ἰσχνόν τε αὐτὸ καὶ ὀλίγον τῆς γῆς ὑπερανεισθηκὸς ἐξεργάσαντο. πρὸς δὲ καὶ τὴν ἐκατέρωθι τοῦ 20 ἰσθμοῦ θάλασσαν προβόλους τεκτηνήμενοι βραχεῖς τε καὶ φαύλους, οὗσπερ καλεῖν νενομίκασι μῶλους, τὴν μεταξὺ χώραν τοῦ τε ῥοθίου καὶ τοῦ περιβόλου ἐφράξαντο, οὗ ταύτη τοὺς ἐπιβου-
- D** λέοντας ἀπωσόμενοι, ἀλλ' ἐπὶ τὰς εἰσόδους παρακαλέσοντας·

23. περιβόλου] προβόλου Τολος.

dedit. Urbem enim Rhædesti condidit, moenibus validam, magnitudineque insignem: quo vicini omnes, imminentibus barbaris, recipientes se tempestive, vitam cum pecuniis servant.

10. Sic Rhædesti se habuere Iustiniani Aug. coepta: ad illa nunc venio, quae idem apud Cherronesum peregit. Cherronesus totam illam Thraciae partem, cui respondet, praetegit. In mare prominet, ac tanquam si cum ora ulteriore coniuncta esset, sic in Asiam videtur evadere. In littore, circa urbem Elaeuntem, promontorium habet, quo mare bifariam finditur: ipsaque fluente avulsa a reliqua continente ac progredienti mari cedens, sinum efficit, quem Melanem seu nigrum vocant. Parum abest quin fiat insula: unde et nomen consentaneum nacta est: siquidem Cherronesus merito dicitur, angusta dirempta isthmo, ne insula omnino sit. In hoc isthmo veteres murum negligenter extruxerant, scalis superabilem. Perinde enim tenuem humilemque fecerant, quasi hortum, alicubi temere positum, maceria cingerent. Ad utrumque isthmi latus, aggeres, quos appellant moles, in mari excitaverant parvos admodum et contemnendos: ac spatium, quod murum inter undasque intererat, ita sepserant, ut non tam prohibitori vim oppugnantium, quam ad paratos aditus invitaturi viderentur: adeo ridiculum

οὕτω δὲ ἐκκαταφρόνητον αὐτὸ ἐξεργάσαντο, καὶ τοῖς ἀποπειρασ-
 ομένοις ἐκάλωτον. ἡγούμενοι δέ τι τοῖς πολεμίοις ἄμαχον πε-
 ποιῆσθαι δυχέρωμα, τούτου δὲ περιβόλον τὰ ἐντὸς ἅπαντα φυλα-
 κῆς οὐδεμιᾷς ἀξιοῦν ἔγνωσαν, ἐπεὶ οὔτε φρούριον οὔτε ἄλλο τι
 5 ἔργημα ἐπὶ Χερρονήσου ξυνέβαινεν εἶναι, καὶ περ ὄλγον θρόντος ἐς
 τριῶν κατατεινούσης ὁδὸν ἡμερῶν. ἔναγχος γοῦν ἀμέλει οἱ πολέ-
 μοι καταθέντες τὰ ἐπὶ τῆς Θράκης χωρὰ ἐγκειχειρίκασιν μὲν ὡς
 ἀποπειρασόμενοι τῆς κατὰ ἡλιόνα εἰσόδου, δεδιζόμενοι δὲ τοὺς
 ταύτῃ φρουροὺς ἐσπεπηθήκασιν ὥσπερ τι ἄνυρμα παύζοντες, ἐν- P 89
 10 τὸς τε τοῦ περιβόλου γεγένηται οἰδενὶ πόνῳ.

Πολλὰ τοίνυν ἀμφὶ τῶν κατηκόνων τῇ σωτηρίᾳ διασκοπού-
 μενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐποίει τάδε. πρῶτα μὲν αὐτῷ ἐξέ- V 454
 τηλον τὸ παλαιὸν γεγένηται τείχος, οὐδὲ ὅσον ἔχοντες οἱ ἀπολελειμ-
 μένου τινός. ἕτερον δὲ αὐτίκα ἐπὶ τῆς αὐτῆς χώρας ἀνέστη, ὅπερ
 15 ἐπιεικῶς εὐρυνόμενον ὑψοῦ ἀνέχει. ὑπεράνω τε τῶν ἐπάλξεων
 ἀνελημμένη θόλος ἐν στοᾷς τρόπῳ ὄροφον ποιεῖται, καλύπτουσα
 τοὺς τοῦ περιβόλου ἀμυνομένους. ἄλλοι τε τῷ θόλῳ προμαχῶνες
 ἐγκείμενοι διπλασιάζουσι τοῖς τῇδε τειχομαχοῦσι τὸν πόλεμον. H 44
 ἔπειτα δὲ ἀμφοτέρωθεν ἐς τοῦ περιβόλου τὰ πέρατα πρὸς αὐταῖς B
 20 πον τῆς θαλάσσης ταῖς ῥαχίαις μάλιστα, προβόλους πεποῖηται,
 οὓς μύλους καλοῦσιν, ἐπιπλεῖστον μὲν τοῦ ῥοθίου διήκοντας, τῷ
 δὲ τείχει ξυναπτομένους, ὕψους δὲ περὶ τῷ ἐρύματι ἐναμιλλοὺς
 ὄντας. ἀλλὰ καὶ τὴν τάφρον τοῦ περιβόλου ἔκτοσθεν οὖσαν πε-
 ρικαθάρας τε καὶ κατορύξας ἐνδελεχέστατα μέγα τι αὐτῇ ἔϋρους
 25 τε καὶ βάθους ἐντέθεται χρῆμα. καὶ μὴν καὶ στρατιωτῶν κατα-
 λόγους ἐν τούτοις ἰδρύσατο τοῖς μακροῖς τείχεσι πᾶσι βαρβάρους

opus erat ac superabile tentaturis. Nihilominus rati inexpugnabile hostibus propugnaculum id quoddam esse, quidquid intra muros erat, patere sinebant: quippe in Cherroneso nec castellum, nec alia quaequam extabat munitio: quamvis tridui fere in longitudinem pateat. Certe non diu est, cum hostes Thraciam incursantes ad littus tentarunt aditum; mox territis custodibus, quasi ludibundi insiluerunt, ac labore nullo intra muri ambitum progressi sunt.

Quare Iustinianus Aug. animo in subditorum salutem intento, rationem hanc iniit. Principio murum veterem ita diruit, ut nullum eius vestigium superesset. Subinde alterum inibi struxit, latitudine altitudineque praestantem. Supra pinnas eductus fornix concameratam porticum efficit, ac muri defensores tegit. Alter pinnarum ordo fornici superpositus, dimicationem duplicat oppugnantibus. Deinde in utraque muri extremitate, ubi mare illiditur, ac reciprocando subsidit, aggeres sive moles, ut appellant, molitus est; qui in aequor longe procurrunt, de muro continentes, de altitudine cum ipso certant. Exteriorem eiusdem fossam purgavit, plurimaeque humo egesta, latiore multo fecit et altiore. Praeterea militares numeros in his longis

ἀντιτάξασθαι ἱκανὸς ὄντας, ἣν τι τῆς Χερρονήσου ἀποπειρῶνται. οὕτω δὲ ταῦτα ἐν τῷ βεβαίῳ τῆς ἀσφαλείας καταστησάμενος καὶ τοῖς ἔνδον οὐδέν τι ἥσσον ὀχυρώματα προσποίησεν. ὥστε εἰ τοῖς μακροῖς τείχεσιν (ἀπέστω δὲ τοῦ λόγου) παθεῖν τι ξυμβαίη, οὐδέν
C τι ἥσσον Χερρονησιώτας ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι. πόλιν τε γὰρ Ἀφρο- **5**
 δισιάδα ἐρύματι ἐχυρωτάτῳ περιεβάλλετο, ἀτείχιστον ἐκ τοῦ ἐπι-
 πλεῖστον τὰ πρότερα ὄσσαν, καὶ Κίβειριν πόλιν, ἐπ' ἑδάφους κει-
 μένην, τειχίῃ πεποιημένους ξυνώκισεν· ἐνθα δὴ καὶ βαλανεῖα καὶ
 ξενῶνας ὠκοδομήσατο, οἰκία τε παμπληθῆ καὶ ὅσα ἄλλα πέφυκεν
 ἐπιφανῆ ἐνδείκνυσθαι πόλιν. ἀλλὰ καὶ τὴν Καλλίπολιν καλουμέ- **10**
 νην βεβαιόταται ἐτειχίσατο, ἐλπίδι τῶν μακρῶν τειχῶν ἀτείχιστον
 ἀπολελειμμένην τοῖς πρόσθεν ἀνθρώποις. οὗ δὴ καὶ σιτώνάς τε
 καὶ οἰνῶνας ἐδείματο δαπάνῃ τῇ πάσῃ τῶν ἐπὶ Χερρονήσου στρα-
 τιωτῶν ἱκανῶς ἔχοντας.

Ἔστι δὲ τις Ἀβύδου καταντικρὺ πόλις ἀρχαία, Σηστός ὄνο- **15**
 μα, καὶ αὐτὴ τὰ πρότερα παρόργως κειμένη, ὀχυρώμαά τε οὐδέν
D ἔχουσα. λόφος δὲ αὐτῇ τις ἰσχυρῶς ἀπότομος ἐναντίστηκεν· ἵνα
 δὴ φρούριον ἐδείματο ἀπρόσβατον ὅλως, ἔλιν τε, εἴ τις ἐγχειροίῃ,
 ἀμήχανον. Σηστοῦ δὲ οὐ μακρὰν ἀποθεν τὴν Ἐλαιούντα ξυμ-
 βαίνει εἶναι. πέτρα τε τῆς θαλάσσης ἀπορραγεῖσα ἐνταῦθα ἀνέ- **20**
 χει, ἄκραν οὐρανομήκη ἐξαίρουσα τειχίῃ φύσιν. φρούριον οὖν
 καὶ τῇδε ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐδείματο, δυνάμειν τε καὶ τοῖς προσι-
 οῦσι παντελῶς ἄμαχον. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν Θεσκιῷ φρούριον ἐπὶ θάτερα
 τοῦ μακροῦ τείχους ἰδρύσατο, περιβόλῳ κρατυνόμενος ἐχυρῷ μά-

muris locavit, barbaris omnibus arcendis pares, si qua Cherronesi pars ten-
 taretur. His ita firmatis atque in tuto positis, nihilo minori cura interiora
 communiit; ut si quid sinistri (absit verbo malum omen) longis muris acce-
 derit, haud minus securi sint Cherronesiotae. Urbem enim Aphrodisiadem,
 undique fere nudam, moenibus firmissimis cinxit. Urbi Ciberi, quae eversa
 iacebat, muros atque incolas dedit, ibique balneas, xenodochia, aedes quam-
 plurimas, quidquid demum splendorem civitatis probare solet, aedificavit.
 Sed et moenia validissima circumdedit Callipoli, quam veteres tali praesidio
 carere siverant, longis muris confisi. In eadem urbe horrea cellasque vina-
 rias extruxit, quae militibus, quotquot agerent in Cherroneso, alendis
 sufficerent.

Contra Abydum est Sestus, urbs antiqua, et ipsa prius neglecta atque
 immunita: cui collis imminet admodum praeceps. Castellum hic posuit inac-
 cessum, et invadere volentibus inexpugnabile. Sesto haud multum abest
 Elaeus, ubi rupes mari avulsa eminet, in caelum verticem tollens, natura
 munitionum. Ibi quoque castellum imp. noster condidit, aditu difficillimum, su-
 praque vires subeuntium positum. Ad latus alterum longi muri, castellum

λιστα· ταύτη τε τοῖς Χερρονησιώταις τὴν ἀσφάλειαν πανταχόθεν
αὐτὸς προσεποίησε.

ια'. Μετὰ δὲ Χερρόνησον Αἴνος οἰκεῖται πόλις, ἐπὶ τοῦ P 90
οἰκιστοῦ τῆς προσηγορίας ὠνομασμένη. Αἰνείας γὰρ ἦν, ὥσπερ
5 λέγουσιν, ὁ τοῦ Ἀγχίσου. ταύτης ὁ περίβολος εὐάλωτος τε ἦν
τῷ χθαρμαλὸν εἶναι· οὐδὲ ὅσον γὰρ ἐς τὸ ἀναγκαῖον ἀνείχεν ἕψος·
καὶ ἀναπεπταμένην τινὰ εἴσοδον κατὰ τῆς θαλάσσης τὸ γειτόνημα
εἶχεν, ἀμνητέη ἐπιπυάοντος αὐτοῦ τοῦ ῥοδίου. ἀλλὰ βασιλεὺς
Ίουστινιανὸς ἀνέστησε μὲν αὐτὸν ἐς ἕψος, μὴ ὅτι αἰῶναι, ἀλλὰ
10 καὶ ἀποπειρᾶσθαι ἀμήχανον. ὑπεξαγαγὼν δὲ καὶ πανταχόσε
φραζύμενος ἀνάλωτον Αἴνον παντάπασι κατεστήσατο. καὶ ταύτῃ
μὲν ἡ πόλις ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐγεγόνει· ἔμεινε δὲ τοῖς βαρβάροις ἡ B
χώρη καταθεῖν εὐπειτής· ἐπεὶ Ῥοδόπη ὀχυρωμάτων ἐκ πυλαιοῦ
ὑπεσπάνιζεν. ἦν δὲ τις κώμη ἐν τῇ μεσογείᾳ Βέλλουρος ὄνομα,
15 πλουτοῦ μὲν δυνάμει καὶ πολυανθρωπείᾳ ἴσα καὶ πόλις, τῷ μέντοι
τειχέρος οὐδαμῇ εἶναι ληϊζομένοις διηγεκὲς ἐπαρκούσα βαρβάροις,
ἀγροῖς τε τοῖς ἀμφ' αὐτὴν κειμένοις πολλοῖς γε οὔσι ταῦτ' ἀ-
σχουσα. καὶ αὐτὴν δὲ ὁ βασιλεὺς οὗτος πολλῶν τε καὶ ἀποτειχι-
ζει, καὶ αὐτοῦ ἐπιϋψίαν τίθεται εἶναι. καὶ μὴν καὶ ἄλλων τῶν ἐπὶ
20 Ῥοδόπης πόλειων ὅσα δὴ ἐνδεῖν ἢ καταπεπότην καὶ ἐξηγέσθαι τῷ V 455
χρόνῳ σπουδῇ πάσῃ ἀνέστησεν. ἐν αἷς Τραιανοῦ πόλις τε καὶ C
Μαξιμιανοῦ πόλις εἰσιν, ὥνπερ ἐξηγώμεθα τὰ ἐν τοῖς προβόλοις
σαθρὰ γεγονότα. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε πεποιήται.

Ἀναστασιούπολις δὲ ἡ τῇδε οὖσα τειχέρος μὲν καὶ πρότερον

16. ληϊζομένοις] δηϊζομένοις Τολος.

moenibus validissimum Thesi statuit, itaque Cherronesi incolas ab omni
parte securos praestitit.

11. Ultra Cherronesum urbs Aenus incolitur, nomen nacta ab Aenea
conditore, ut perhibent, Anchisae filio. Eius moenia, cum humiliora essent,
occupari facile poterant: nec solum deerat necessaria altitudo, sed apertum
etiam habebant aditum, qua mari vicina erant, cuius fluctibus leviter strin-
gebantur. Illa Iustinianus Aug. tam alte eduxit, ut tentari iam nequeant,
nec capi. Iisdem a mari paulum seductis et undique munitis, Aenum
plane inexpugnabilem reddidit. Urbis quidem securitati sic provisum erat;
sed agros barbari incursare facile poterant, cum ab antiquo munitiones in
Rhodope rarae essent. Pagus erat mediterraneus Bellurus, divitiis hominum-
que frequentia aequalis urbi: is quia moenibus carebat, praeda semper dita-
bat barbaros, et cum agris circumiacentibus plurimis eandem fortunam sub-
ibat. Hic urbem facit imperator noster, locum moenibus cingit ornatque, ut
ipsis munificentiam decet. Quidquid caeteris Rhodopes urbibus deerat, vel
aevo fatiscebat, omni studio aedificavit. In his sunt Traianopolis ac Maxi-
mianopolis, quarum muros, ubi corrupti erant, refecit. Haec ibi.

In eodem tractu Anastasiopolis, moenibus quidem erat circumdata, sed

ἦν, ἐν δὲ τῇ παραλλῇ κειμένη ἀφύλακτον εἶχε τὴν ταύτην ἡῖονα· τὰ πλοῖα πολλάκις ἀμέλει ἐνταῦθα καταίροντα ὑποχείρῳ βαρβάρους Οὐννοῖς ἑξαπινάως γεγένηται· ὥστε καὶ τὰς νήσους ἐνθρόνδε τὰς τῇ χώρᾳ ἐπικειμένους ἠνώχλησαν. Ἰουστινιανὸς δὲ βασιλεὺς

D διατειχίσματι τὴν παραλλῆν περιβαλὼν ὅλην, ταῖς τε ναυσὶ καὶ 5 τοῖς νησιῷταις τὴν ἀσφάλειαν ἀνεσώσατο. ἀλλὰ καὶ τὸν τοῦ ὕδατος ὀχετὸν ἐκ τῶν ὀρῶν, ἃ ταύτῃ ἀνέχει, μέχρι ἐς τὴν πόλιν ὑπέρογκον ἀνέστησεν ὕψος· ἔστι δὲ τις ἐν Ῥοδότῃ πόλις ἀρχαία, Τόπερος ὄνομα, ἣ ποταμοῦ μὲν ῥεῖθρα περιβάλλεται ἐκ τοῦ ἐπιπλείστον, λόφον δὲ αὐτῇ ἐπανεστηκότα ὄρθιον εἶχεν. ἐφ' οὗ δὴ 10 οὐ πολλῶ ἔμπροσθεν Σκλαβηνοῖς βαρβάρους ἔακω. ἀλλὰ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς μέγα τῷ περιβόλῳ ὕψος ἐντέθεικεν· ὥστε ὑπεραίρει τοσοῦτον τὸν λόφον, ὅσῳ δὴ αὐτοῦ καταδέεστος τὰ πρότερα

P 91 ἦν. καὶ στοὰν μὲν ἐπανέστησεν ἐν Θολωτῷ τείχει, ὅθεν δὴ τοῖς 15 τεichoμαχοῦσιν οἱ τῆς πόλεως ἀμυνόμενοι ἐκ τοῦ ἀσφαλούς διαμάχονται, τῶν δὲ πύργων ἕκαστον φρούριον ἐρυμνὸν ἐσκενέασατο εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τοῦ περιβόλου μέχρι ἐς τὸν ποταμὸν διατειχίσματι περιβαλὼν ἐκρατύνατο. ταῦτα μὲν Ἰουστινιανῷ βασιλεὶ τῇδε πεποίηται.

Καὶ ὅσα δὲ αὐτῷ ὀχυρώματα εἰργασται ἀμφὶ τε τὴν ἄλλην 20 Θράκην καὶ τὴν νῦν καλουμένην Αἰμίμοντον, ἐγὼ δηλώσω. πρῶτα μὲν Φιλιππουπόλεως τε καὶ Πλωτινοπόλεως τὰ τε ἐνδόντα καὶ

H 45 καταπεπονηκότα σπουδῇ τῇ πάσῃ ᾠκοδομήσατο· ἐπεὶ αὐτὰς ἐπιμαχωτάτας ξυνέβαινεν εἶναι, καίπερ ἔθνεσι γειτονούσας βαρβάρων πολλοῖς. καὶ φρούρια δὲ ἀνάριθμα ἐπὶ Θράκης ἰδρύσατο πάσης, 25 δι' ὧν τὴν χώραν, ὑποκειμένην τὰ πρότερα ταῖς τῶν πολεμίων

mari apposita littus habebat immunitum. Quocirca saepe contigerat ut Hunni barbari, captis repente navibus, quae illuc appulsae fuerant, negotium insulis circumiectis facerent. Verum Iustinianus Aug. ora omni maritima muro circummunita, navigiis et insularibus securitatem restituit: praealtum etiam aquaeductum a vicinis montibus ad urbem usque construxit. Toperus, antiqua urbs Rhodopes, fere undique ambita fluvio, colli arduo subiacebat; qua non ita pridem a Sclavenis barbaris capta fuerat. Imperator vero Iustinianus tam alte muros extulit, ut collem tanto superent, quanto prius erant inferiores. Hic porticum cameratam imposuit, unde urbis defensores tuto cum oppugnatoribus dimicant. Ex unaquaque turri castellum validum fecit: quae a moenibus ad fluvium patebant, ea muro firmavit. Haec ibi acta ab imp. Iustiniano.

Iam quo pacto reliquam Thraciam, et quam hodie vocant Haemimontum munierit, declarabo. Ac primum quidem quae Philippopoli et Plotinopoli deerant aut lababant, accuratissime aedificavit: infirmissimae enim erant, quamvis barbaras nationes multas vicinas haberent. Tota in Thracia innumera castella condidit, itaque partes illas, incursionibus barbarorum prius

ἐπιδρομαῖς, παντῶν αὐτῶν κατεστήσατο. ἔστι δὲ τὰ πρού-
ρια, ὅσα ἡμῶς μεμνησθαι, παρ' ὄνομα τάδε.

expositas, a populatione prorsus vindicavit. Castella autem quoad meminisse
possumus nominatim haec sunt.

5 Ἐν Εὐρώπῃ·

Λυδικαί.
Ἐλαιαί.

In Europa :

Lydicae.
Elaeae.

Ἐν Ῥοδόπῃ τὰ καινούργια·

In Rhodope, recentia :

- Καστήρα.
10 Θεοδορούπολις.
Τὸ τοῦ Θράσου.
Θουδανελάναι.
Μούνδεκα.
Θαρσάνδαλα.
15 Δένιζος.
Τόπαρον.
Δαλάταρβα.
Βρέ.
Κουσκάβρι.
20 Κούσκουλος.
Θρακίης Βόσπαρα.
Οὔεσσόπαρον.
Καπιστούρια.
Βηρίπαρα.
25 Ἰογίπερα.
Ὀζόρμη.
Βηρητάρος.
Ταμονβαρί.
Σκέμνας.
30 Καράσθυρα.
Πίνζος.
Τουλεούς.
Ἄρζον.
Καστράζαρβα.
35 Ζωσίτερσον.
Βέργισον.
Δίγγιον.
Σάκισσος.
Κυρτουξούρα.
40 Ποταμονκάστελλον.
Ἰσδικαία.
Τὸ ἐμπόριον.
Ταυροκεφάλαιον.
Βηλαϊδίπαρα.
45 Σκίτακες.
Βέπαρα.
Πουσινόν.

Casera.
Theoderopolis.
Thrasi.
Thudanelanae.
Mundepa.
Tharsandala.
Denizus.
Toparum.
Dalatarba.
Bre.
Cuscabri.
Cusculus.
Thraciae Bospara.
Vesiparum.
Capisturia.
Veripara.
Iagipera.
Ozorme.
Vereiarios.
Tamonbari.
Scemnas.
Carasthyra.
Pinzus.
Tuleus.
Arzon.
Castrazarba.
Zositersum.
Bergisum.
Dingium.
Sacissus.
Cyrtuxura.
Potamocastellum.
Isdicaea.
Emporium.
Taurocephalaecum.
Velaidipara.
Scitaceae.
Bepara.
Pusinum.

11. Τὸ τοῦ Θράσου] Cum sequentibus in unum conflat Tolos, τὸ τοῦ
Θρασουσουδάνελον, in altero ms. σουδάνε λάναι. MALT. 16. Τὸ
παρον] τὸ πόρον Tolos.

Τραπεζαριον.	Hymaeparubri.	
Σακριατασολουκρα.	Scariotasalucra.	
Αγιοστας.	Augustas.	
Ουρδαους.	Urdaus.	
Του αγιου Τραιιανου.	Sancti Traiani.	5
Διερταλλος.	Dertallus.	
Σολβανου.	Solvani.	
Βασκον.	Vascum.	
Ζιγκυρα.	Zincyra.	
Αιμιμοντον.	Haemimonti.	10
Ζημαρκον.	Zemarchi.	
Κηρισπαρων.	Ceriparorum.	
Κασιβονων.	Casibonorum.	
Το Ουγκον.	Unci.	
Αντωνινον.	Antoninum.	15
V 456 Γεσυλαφοσσάτον.	Gesilae fossatum.	
Χεροϊνον.	Cheroenum.	
Προβινον.	Probin.	
P 92 Του αγιου Θεοδώρου.	S. Theodori.	
Βουρδεπτω.	Burdepto.	20
Ρακουλη.	Rhacule.	
Του αγιου Ιουλιανου.	S. Iuliani.	
Τζιταετους.	Tzitaetus.	
Βηλαστύρας.	Velastyras.	
Γετρινας.	Getrinas.	25
Βρέδας.	Bredas.	
Βήρος.	Verus.	
Θωκυωδης.	Thocyodis.	
Βία.	Via.	
Αναγονκλιας.	Anagonclias.	30
Σουρας.	Suras.	
Ανθιπαρον.	Anthipari.	
Δορδα.	Dordas.	
Σαρμαθων.	Sarmathon.	
B Κλεισοδρα.	Clisura.	35
Τλασιάναι.	Hylasianae.	
Θρασαρίχον.	Thrasarichi.	
Βαίνα.	Baeca.	
Χρύσανθος.	Chrysanthus.	
Μαρκιέρατα.	Marcerota.	40
Ζεβριν.	Zdebrin.	
Του αγιου Θεοδώρου.	S. Theodori.	
Ασγαρζος.	Asgarzus.	
Βουρετούγιζι.	Burtudgizi.	
Ταυροκόμων.	Taurocomum.	45
Νίκη.	Nice.	
Καβοτοούμβα.	Cavotumba.	
Δείξας.	Dixas.	
C Γητιστράους.	Getistraus.	
Δέβρη.	Debre.	50
Προβινον.	Probin.	
Κάρβερος.	Carberus.	
Το Εσιμόντον.	Esimonti.	
Ασγίζους.	Asgizus.	
Δαλάταρβα.	Dalatarba.	55

32. Άνθιπαρον] ανθιπαρον Tolos.

41. Ζεβριν] ζεβρην Tolos.

Θεοδοροπόλις.

Τζυιδών.

Τζονπολέγων.

Βασιβουνον.

5 Ἀγχιάλος.

Μαρκιανόν.

Κυρίδανα.

Βεκούλι.

Τὰ Θρακικῆς λειπόμενα, κατὰ τὴν

10 Εὐξεινον πόντον καὶ ποταμὸν

Ἰστρον, καὶ τῇ μεσογείᾳ, οὕτως.

Theodoropolis.

Tzyidon.

Tzonpolegon.

Basibunum.

Anchialus.

Marcianum.

Cyridana.

Beculi.

Caetera Thraciae castella ad pontum

Euxinum et flumen Istrum, necnon

in partibus mediterraneis haec sunt.

Παρὰ μὲν ποταμὸν Ἰστρον·

Μυσίας.

Ἐρκουλέντε.

15 Σκατρίνα.

Ἀππίαρα.

Ἐξεντάπριστα.

Δεονιάνα.

Λίμο.

20 Ὀδυσσεύς.

Βίδιγος.

Ἀρίνα.

Νικόπολις.

Ζικιδεβα.

25 Σπίθυρος.

Πολισκάστελλον.

Κιστίδιζος.

Βαστέρνας.

Μέταλλα.

30 Βηρίπαρα.

Σπαδιζός.

Μαρκερότα.

Βόδας.

Ζισνούδεβα.

35 Τουρούλης.

Ἰουστινιανούπολις.

Θερμά.

Γεμελλομουῆτες.

Ἀσίλβα.

40 Κούσκανα.

Κούσκον.

Φοσσάτον.

Βισδίνα.

Μαρκιανούπολις.

45 Σκυθιάς.

Γραψό.

Νονώ.

Τροσμής.

Ναϊοδουνώ.

50 Ῥεσιδίνα.

Κωνσταντιανή.

Καλλάτις.

Βασσιδίνα.

Ad fluvium Istrum:

Mysias.

Erculente.

Scatrina.

Appiara.

Exentaprista.

Deoniana.

Limo.

Odysseus.

Bidigis.

Arina.

Nicomolis.

Zicideba.

Spibyros.

Poliscastellum.

Cistidizus.

Basternas.

Metalla.

Veripara.

Spadizus.

Marcerota.

Bodas.

Zisnudeba.

Turules.

Iustinianopolis.

Therma.

Gemellomuntea.

Asilba.

Cuscana.

Cuscum.

Fossatum.

Bisdina.

Marcianopolis.

Scythias.

Grapso.

Nono.

Trosmes.

Naioduno.

Rhesidina.

Constantiana.

Callatis.

Bassidina.

40. Κούσκανα] κούσκανρι Τολος.

Βελεδίνα.
 Ἀβριττος.
 Ρουβούστα.
 Δινίσκαρτα.
 Μοντερεγινα.
 Βέκις.
 P 98 Ἀλτίνα.
 Μαυρόβαλλε.
 Τίγρ.
 Σκεδεβά.
 Νόβας.

V 457

Ἐν δὲ τῇ μεσογείᾳ·

Κοπούστορος.
 Βιργιναζώ.
 Τίλλιτω.
 Ἀγκυριανή.
 Μουριδεβά.
 Ἰτζες.
 Καστελλονόβο.
 Παδισάρα.
 Βισμαφά.
 Βαλεντινιανή.
 Ζάλδαπα.
 A Ἀξίοπα.
 Κάρσο.
 Γρατιανή.
 Πρεΐδις.
 Ἀργαμό.
 Πανλίμανδρα.
 Τζάσκις.
 Πούλχρα Θεοδώρα.
 Τόμις.
 Κρίας.
 Κατασσοῦ.
 Νίσκονις.
 Νοβειουστινιανή.
 Πρεσιδιώ.
 Ἐργαμία.
 Καὶ τὰ λοιπὰ, οὗχ ὑποκείμενα
 ἀριθμῶ.

7. Ἀλτίνα] ἀλιδίνα Tolos.

30. Τζάσκις] τζέκις Tolos.

Beledina.
 Abrittus.
 Rubusta.
 Diniscarta.
 Monterequine. 5
 Becis.
 Altina.
 Maurovalle.
 Tigra.
 Scedeba. 10
 Novas.

In regione mediterranea :

Copustorus.
 Virginazo. 15
 Tillito.
 Ancyriana.
 Murideba.
 Itzes.
 Castellonovo.
 Padisara. 20
 Bismapha.
 Valentiniana.
 Zaldapa.
 Axiopa.
 Carso. 25
 Gratiana.
 Preidis.
 Argamo.
 Paulimandra.
 Tzasclis. 30
 Pulchra Theodora.
 Tomis.
 Creas.
 Catassi.
 Nisconia. 35
 Noveiustiniana.
 Presidio.
 Ergamia.
 Et caetera, quae numerum excedunt. 40

14. Βιργιναζώ] βιργινασπώ Tolos.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΛΟΓΟΣ Ε΄.

PROCOPII CAESARIENSIS DE AEDIFICIIS DN. IUSTINIANI LIBER V.

Τὰ μὲν δὴ ἐν πάσῃ Εὐρώπῃ δεδημιουργημένα Ἰουστινιανῷ βα- P 94
σιλεῖ ἐς ὅσον οἶδον τε ἦν ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ ἐρρήθη. ἐς δὲ V 458
τῆς Ἀσίας τὰ λειπόμμενα λίτον ἡμῖν. ὅσα μὲν οὖν πόλεων τε καὶ
φρουρῶν ἐρείματα, ἐτέρας τε οἰκοδομίας κατὰ τὴν ἰψὴν πεποιή-
5 ται χώραν, ἐξ ὁρίων τῶν Μηδικῶν ἄχρι που ἐς Παλμύραν πόλιν, P 95
ἢ ἐν Φοίνιξι τοῖς ἐπὶ Λιβάνου τυχάνει εἶδεν, ἤδη μοι ἔμπροσθεν
δεδηλώσθαι οἶμαι. ἐν δὲ γε τῷ παρόντι καὶ ὅσα κατὰ τὴν ἄλλην
Ἀσίαν καὶ Λιβύην αὐτῷ εἰργασται ἢ τὰ κατὰ τὰς ἐδοὺς ἐπανορ-
θοῦντι δυσπάρτητα καὶ κινδύνων ἀτεχνῶς ἔμπλεα, πῇ μὲν ὁρῶν
10 ἐπικειμένων κρημνῶδῃ ὄντα, πῇ δὲ ποταμοῦ γειτονήματι τοὺς πα-
ραλίτιοντας ἀποπνίγοντα, ἢ πόλεων ἰωμένῳ παθήματα πάντα,
ἐρῶν ἔρχομαι, ἀρχόμενος ἐνθένδε.

In superiori libro Iustiniani Aug. aedificia, quaecumque sunt in Europa, quoad eas fieri potuit, recensimus: nunc transcendum ad partes Asiae praetermissas. Ac supra quidem commemorata videntur mihi urbium castellorumque munimenta, ac caetera, quae extruxit in oriente, a limite Persica ad urbem usque Palmyram, in Phoenicia sitam, subiecta Libano. Iam vero eiusdem aedificia cum in Asia reliqua, tum in Africa; cincta moenibus oppida; curam vile adhibitam difficilibus ac periculo plena, cum vel montibus penderent praecipites, vel prolapsos viatores extinguere vicino flumine; factam denique omnibus urbium calamitatibus medicinam aggredior stylo prosequi, atque hinc initium facio.

- Χῶρον τινα πρὸ τῆς Ἐφεσίων πόλεως ἐν ὁρθῇ κείμενον
 ξυμβαινεν εἶναι, οὐ γήλοφον οὐδὲ δυνατὸν ἀφείναι καρπὸς, εἰ
 τις πειρώτο, ἀλλὰ σκληρὸν τε καὶ τραχὺν ὄλως. ἔνταῦθα νεῶν
 B οἱ ἐπιχώριοι ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ἰωάννη τῷ ἀποστόλῳ ἀνέθηκαν,
 θεολόγῳ τὴν ἐπικλήσιν. θεολόγος δὲ ἀπόστολος οὗτος ὠνόμασται, 5
 ἐπεὶ τὰ γε ἅμφι τῷ θεῷ ἄμεινον αὐτῷ ἢ κατὰ ἀνθρώπου δεδοί-
 γηται φύσιν. τοῦτον δὲ τὸν νεῶν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς βραχὺν
 τε ὄντα καὶ καταπεπονηκότα τῷ μέλει τοῦ χρόνου καθέλων ἐς τὸ
 ἔδαφος, ἐς τοσόνδε μετρημέσατο μεγέθους καὶ κάλλους, ὥστε δὴ,
 H 46 ξυνελόντα εἰπεῖν, ἐμφερέστατος καὶ παντάπασιν ἐνάμιλλος τῷ 10
 ἱερῷ ἔστιν, ὅπερ ἐν πόλει τῇ βασιλίδι τοῖς ἀποστόλοις ἀνέθηκε
 πᾶσιν, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν δεδήλωται λόγος.
- C Τὰῦτα μὲν ἐν Ἐφέσῳ ἐξείργασται τῷ βασιλεῖ τούτῳ. ἐν
 V 459 Τενέδῳ δὲ ταύτῃ τῇ νήσῳ σωτήριόν τι πόλει τε τῇ βασιλίδι καὶ
 τοῖς κατὰ θάλασσαν ἐργαζομένοις πεπολιται, ὅπερ ἐγὼ αὐτίκα 15
 δηλώσω, τοσοῦτον ὑπειπὼν· ἡ θάλασσα ἐφ' Ἑλλησπόντου ἐν
 στενῷ μάλιστα φέρεται. ἅμφω γὰρ αἱ ἡπειροὶ ἀλλήλαις ὡς ἀγ-
 χοτάτῳ ἔνταῦθα ἰοῦσαι τὴν τοῦ πορθμοῦ ποιοῦνται ἀρχὴν ἅμφι
 Σηστὸν τε καὶ Ἀβυδον, ἐπειδὴν τε αἱ νῆες ἐνταῦθα ἴκονται,
 δοσαι δὴ Κωνσταντινουπόλεως εὐθὺ ἵενται, τῇδε ὁρμίζονται. ἀνά- 20
 γεσθαι δὲ αὐταῖς ἐνθένδε ἀμήχανά ἐστιν, ὅτι μὴ νότου ἐπιπνεύ-
 σαντος ἀνέμον σφίσιν. ἤνικα γοῦν ὁ σιταγωγὸς στόλος ἐκ πόλεως
 Ἀλεξανδρείας ἐνταῦθα ἴοι, εἰ μὲν ἐμπέσοι τὸ πνεῦμα ἐπιφορον
 D σφίσι, δι' ὀλίγον μὲν οἱ ταύτην τὴν ἐργασίαν διαχειρίζοντες καταλ-
 ρουσι ταῖς ναυσὶν ἐς τοὺς Βυζαντίους λιμένας, ἀποφορτίζόμενοι 25

Locus erat pro urbe Epheso situ arduus, non terrenus, nec, si cultura accederet, fructuosus; sed durus atque asper omnino. Hic olim templum indigenae posuerant Ioanni Apostolo, cui cognomen est theologi inditum, ex eo nempe quod de natura divina supra humanae captum dissuerit. Aedem hanc Iustinianus Aug. parum admodum nec iam annos ferentem, funditus demolitus, felici vice tam amplam fecit ac splendidam, ut, ne longum faciam, simillima sit ac plane par templo illi, quod in urbe regia apostolis omnibus, ut a me in libris superioribus dictum est, consecravit.

Ephesi quidem hoc extat opus principis nostri: quod autem est in insula Tenedo, urbi regiae maritimisque institutoribus salutem affert. Id protinus exponam, ubi animum subiecero. Angustissimum est mare in Hellesponto: quippe ibi proxime coeunt geminae continentes, et ad Sestum Abydumque dant initium freto. Illuc naves cum pervenere, quaecumque rostra petunt Constantinopolim, ad oram illam appulsaе, proficisci inde nequeunt, nisi fiante austro. Quare ubi classis frumentaria eo venit ex urbe Alexandria, si ventus secundus aspi-ret, qui eiusmodi mercaturam faciant, brevi tempore portus Byzantii cum navibus tenent: quas simul exonerarunt, discedunt, ut

δὲ ἀπαλλάσσονται αὐτίκα δὴ μάλα, ἐφ' ᾧ δὴ πρὸ τῆς τοῦ χειμῶ-
 νος ὥρας ἅπαντες δευτέρῳ τε καὶ τρίτῳ διαπεραιώσονται στόλον.
 ὅσοις δὲ αὐτῶν βουλομένοις ἦ, καὶ ἄλλο τι τῶν ἐμπολημάτων ἐν-
 θένδε ἀντιφορτισάμενοι ἀναστρέφουσιν. εἰ μέντοι ἀπεναντίας
 5 σφίσι τὸ πνεῦμα ἐφ' Ἑλλησπόντου ἴοι, ἐνταῦθα δὴ τῷ τε σίτῳ
 καὶ ταῖς ναυσὶ σπρηπέναι συνέβαιεν. ἅπερ ἐν προνοίᾳ πεποιημέ-
 νος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς διαφανῶς ἐπιδέδεικται ὡς ἀνθρώπων
 ἂν ἀμήχανον οὐδὲν γένοιτο, οὐδ' ἦν τοῖς χαλεπωτάτοις ἀνταγω-
 νίζοιτο. ἐν Τενέδῳ γὰρ τῇ νῆσῳ, ἣ τοῦ πορθμοῦ ἄγχιστά ἐστι,
 10 σιτώνας ἐπεεγνήσατο τῷ παντὶ στόλῳ ἀποφορτίσασθαι διαρκῶς P 96
 ἔχοντας, εὖρος μὲν οὐχ ἦττον ἢ ἐνεθήκοντα, μήκος δὲ ποδῶν ὀγ-
 δοθήκοντα καὶ διακοσίων, ἐς ὕψους τε ἄφατον ἐπικεικῶς κατατείνον-
 τας. οὗ δὴ τῷ βασιλεῖ ἐξεργασμένον, ὀπηνίκα ἂν τοῦ δημοσίου
 σίτου παράπομοι ἐνταῦθα ἰόντες ἀνέμων ἐναντιώμασι συμποδί-
 15 ζοιτο, οἶδε τὸν φόρτον ἐν τῷ σιτῶνι καταθέμενοι τοῦτῳ καὶ χαι-
 ρειν φράσαντες τῷ τε βορρᾷ καὶ ζεφύρῳ πολλὰ, καὶ εἴ τις ἄλλος
 ἀπ' ἐναντίας αὐτοῖς ἐνταῦθα ἴοι, ἐς πλοῦν ἕτερον συσχευάζονται.
 καὶ αὐτοὶ μὲν εὐθὺς εἰς τὰ οἰκίᾳ κομίζονται, χρόνῳ δὲ ὕστερον,
 ὀπηνίκα ἂν τὸν ἐνθένδε ἀπόπλουν ἐς Βυζάντιον ἐν ἐπιτηδείῳ γενέ-
 20 σθαι ξυμβαλῇ, πλοίοις ἑτέροις τὸν σίτον ἐκ Τενέδου διακομίζου- B
 σιν οἷς ἐπικείται ἡ τιμὴ αὕτη.
 β'. Ἔστι δὲ τις ἐν Βιθυνίᾳ πόλις, Ἑλένης ἐπώνυμος οὖσα
 τῆς Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως μητρὸς. ἐκ ταύτης γὰρ τὴν
 Ἑλένην ὠρμηθῆναι φασί, κώμης οὐκ ἀξιολόγου τὰ πρότερα οὔσης.
 25 ἥπερ τὰ τροφεῖα Κωνσταντίνου ἐκτίνων ὀνόματι μὲν καὶ ἀξιώματι C

omnes iterum ac tertium ante hiemen classe trañchant. Quicumque etiam
 merces vicissim accipere voluerint, illis in naves impositis reuertuntur.
 Porro contñgebat, ut si ventus reflaret in Hellesponto, illic navigia cum fru-
 mento putrescerent. Huc Iustinianus Aug. animum providentiamque sic con-
 tulit, ut liquido ostenderit, hominem vel in summis difficultatibus nihil non
 efficere posse. Siquidem in Tenedo, proxima freto insula, horrea aedifica-
 vit, quae exposito totius classis frumento sufficiant, pedes fata non minus xci.
 longa pedes cccxxx. altitudine maxima. Iam postquam opus imperator con-
 fecit, si publicis frumentariis adversi moram offerant venti, quando eo pro-
 vecti sunt, exoneratis in haec horrea navibus, boream ac zephyrum ventum-
 que alium quemvis contrarium valere iubent, seque ad renavigandum accin-
 gunt. Ac statim quidem ipsi redeunt domum: postea vero, cum est commo-
 dum navigare Byzantium, aliis navibus ex Tenedo frumentum illi advehunt,
 quibus hoc munus incumbit.

2. In Bithynia est urbs, de nomine dicta Helenae, matris Constantini
 Aug.. Quippe natam ibi Helenam perhibent, cum esset vicus ignobilis: cui
 quidem Constantinus, in praemium nutritionis, nomen ac dignitatem urbis

πόλειως τὸ χωρίον δεδωρηται τοῦτο, οὐ μέντοι οὐδὲν οὐδὲ βασιλικὸν οὐδὲ μεγαλοπρεπὲς τῇδε πεποίηται, ἀλλὰ τῇ μὲν κατασκευῇ ἐπὶ τῆς προτέρας διέμεινε τύχης, κεκόμενυται δὲ μόνῳ τῷ πόλις κεκλησθαι καὶ τῇ ἐπωνυμίᾳ τῆς τροφίμου Ἑλένης ἀποσεμνύνεται. ὁ δὲ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς, ὥσπερ τὴν ἀγνωμοσύνην ἀπολογούμενος 5 τοῦ τῆς βασιλείας προπάτορος, πρῶτα μὲν ὕδατος ἀπορία πιεζομένην τὴν πόλιν ἰδὼν καὶ δέλην ἐπιεικῶς δεινῇ ἐχομένην, ὄχετον αὐτὸς σχεδιάζει θανμάσιον ὅλον, ὕδωρ τε αὐτῷ παρέχεται ἀπροσδόκητον ἰδεῖν, τοῖς τῇδε ἀνθρώποις οὐ πιεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ λούεσθαι ἱκανῶς ἔχον, καὶ ὅσα ἄλλα τρυφῶσιν ἀνθρώποι, εὐπο- 10 ρίαν κατακόρως ὕδατος ἔχοντες. πρὸς δὲ καὶ βαλανεῖον αὐτοῖς

D ἐν δημοσίῳ πεποίηται οὐ πρότερον ὄν, ἕτερόν τε ἀνγκυδομήσατο διεφθαρμένον τε καὶ εἰκὴ κείμενον τῷ τε σπανίζειν, ἥπερ μοι ἐρρήθη, τοῦ ὕδατος καὶ τῷ ἀπημελησθαι καταπεσὼν ἦδη. ἀλλὰ καὶ ἱερὰ καὶ βασιλεία καὶ στοὰς καὶ καταλυτήρια ταῖς ἀρχαῖς ἰδεῖ- 15 ματο τῇδε, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιδέδεικται αὐτὴν πόλιν εὐδαίμονα.

V 460 Ταύτῃ δὲ ρεῖ τῆς πόλειως ἄγχιστα ποταμὸς, ὅνπερ ὁμωνύμως τῷ σχήματι Δράκοντα καλοῦσιν οἱ ἐπιχωριοί. περιστρέφεται γὰρ ἑλισσόμενος ἑφ' ἑκάτερα καὶ ἀπ' ἐναντίας αὐτῷ ἀντιρρεῖ,

P 97 ἄγων τὰς δίνυς, σκολιῶν τε τῷ ῥοθίῳ, πῇ μὲν ἐν δεξιᾷ, πῇ δὲ ἐν 20 ἀριστερᾷ προσιῶν. ὥστε ἀμέλει διαβαίνειν αὐτὸν πλεῖον ἢ εἰκοσάκις ἐπάναγκές ἐστι τοῖς τῇδε ἰούσι. πολλοῖς τε οὕτω διεφθάρθαι ξυνέβαινε τοῦ ποταμοῦ ἑξαπιναιῶς παρὰ τὰ ξυνειδισμένα πλημμύροντος. πρὸς δὲ καὶ δάσος ἀμφιλαφές καὶ καλάμουν τῇδε φρυγμένον μέγα τι χρήμα συμποδίζον αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τὴν θάλασσαν 25

concesserat; sed nullum imperatoriae magnificentiae monumentum reliquerat. Nam si ornatum et structuram spectes, statum pristinum locus retinebat, nudo urbis titulo insignis, Helenaecque alumnae suae nomine gloriosus. At imperator noster, ut animi parum liberalis reprehensionem ab imperii patre amoliretur, primum quidem aquae penuria urbem premi et vehementer sitire animadvertens, exstructo aquaeductu mirabili, spectaculum praebuit insperatum; eam videlicet lympharum vim, quae civibus non modo ad potum abunde esset, verum etiam ad lavacra caeterasque delicias hominum, quibus est aquae affatim. Praeterea novum balneum publicum ipsis aedificavit, refecitque alterum, quod partim aquae inopia, de qua dixi, partim incuria corruptum, ac iam collapsum, temere iacebat. Quin etiam templa, palatium, porticus, ac magistratuum domos ibidem condidit, rebusque caeteris civitatem beavit.

Proxime urbem labitur fluvius, quem indigenae ab ipsius forma Draconem nominarunt. Etenim per anfractus errat sinuosos utroque versum, et in se recurrit, vortices volvens, ac multiplici flexu modo ad dexteram, modo ad sinistram sese contorquet: prorsus ut iter illac facientibus vicies et amplius ipsum tralicere necesse sit. Quocirca multi interibant, repente fluvio praeter solitum exundante. Ad haec cum denso nemore spissoque arundinetο

ἐκβολὴν χαλεπώτερον αὐτὸν ἐσκενωροῦντο εἶναι τοῖς ἐκείνῃ χωρί-
οις. χρόνῳ γοῦν οὐ πολλῷ πρότερον, ὁμβρων οἱ ἐπιγενομένων
πολλῶν, λιμνάζων τε καὶ κυρτούμενος καὶ σκεδαννύμενος ἐπιπλεῖ-
στον τῆς γῆς, ἀνήκεστα κακὰ εἵργασται. χωρία τε γὰρ παμπλή-
5 ῥῃ κατέειλε, προρριζῶνς τε ἀμπέλους, ἔτι μέντοι ἐλαίας τε καὶ Β
δένδρων παντοδαπῶν ἀνάρθμα πρόμα, πρὸς δὲ καὶ τὰς οἰκίας,
αἱ πρὸ τοῦ περιβόλου τῆς πόλεως ἐτύγγανον οὔσαι, πάθει δὲ
ἄλλοις ὑπερμεγέθεσι τοὺς ἐπιχωρίους ἐπέτρηνεν. οὐσπερ ἐποικτι-
σάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐπινύει τάδε. τὰ μὲν ἄλλοι περι-
10 καθήρας καὶ τὸν κάλαμον ἐκτεμῶν ἅπαντα, ἐλευθέρας ποιῆσθαι Η 47
τῷ ποταμῷ ξυγχώρησε τὰς ἐς τὴν θάλασσαν ἐκβολὰς, ὥς μηκέτι
αὐτῷ διασκεδάννυσθαι ἐπάναγκες εἴη· τὰ δὲ ὄρη κατὰ μέσον ἀπο-
τεμῶν, ἃ δὴ ἀνέχει ἀμφὶ τὰ ἐκείνῃ χωρία, ἐν ταῖς πρότερον ἀπο-
τόμοις καὶ κρημνῶδεσι χώραις ὁδὸν ἀμαξιδὸν ἐξεργάσατο. ταύτῃ C
15 τε τοῦ ποταμοῦ τὴν διάβασιν οὐκ ἀναγκαίαν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον
τοῖς ἐνταῦθα οὔσι πεποίηκεν εἶναι. καὶ γεφύρας δύο ἐς ἄγαν εὐ-
ρείας τῷ ποταμῷ τούτῳ ἐντέθειται, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀκινδύνως
αὐτὸν διαβαίνουσι τὸ λοιπὸν ἅπαντες.

γ'. Οἷα δὲ καὶ τὴν ἐν Βιθυνοῖς Νίκαιαν ἐξεργασται ἀγα- D
20 θὰ εἰπεῖν ἄξιον, πρῶτα μὲν τὴν ὁχεταγωγίαν παντάπασι διε-
φθαρμένην τε καὶ τὴν χρεῖαν ὥς ἥκιστα παρεχομένην ἀνανεωσά-
μενος ἄπασιν, ὕδασι τὴν πόλιν κατακορῇ διεπράξατο εἶναι. ἔπειτα
δὲ ἱερὰ τε καὶ μοναστήρια τὰ μὲν γυναιξί, τὰ δὲ ἀνδράσιν ἰδεί-
ματο. καὶ τὰ ἐκείνῃ βασιλεία, ἐκ μοίρας ἥδη κατεπεπτωκότα
25 τινός, ἀνεγέωσατο σπονδῇ ἅπαντα, ἔτι μέντοι καὶ βαλανεῖον ἐν

illius in mare exitus impediretur, hinc factus importunior, vicinitali gravius incommodabat. Nec diu est, cum auctus imbris restagnavit, ac tumidos fluctus in terram lata effundens, damna gravissima intulit. Agros enim plurimos eluvione perdidit; radicitus vites, oleas, atque innumeros omnigenarum arborum truncos avulsit; domos, quae erant pro urbis moenibus, evertit; aliisque calamitatibus maximis attrivit indigenas. Quos miseratus imp. Justinianus, hoc cepit peregitque consilium. Circumciso nemore, erutisque calamis omnibus, viam, qua amnis in mare influeret, expeditit; ne amplius efferre se alveo et inundare cogeretur. Tum excisis in medio montibus, qui circum eminent, ubi praecipitia ac derupta pendebant, viam fecit plaustris meabilem: quo fit ut plerumque incolae non habeant necesse transire fluvium: cui cum binos etiam pontes latissimos imposuerit, iam nemo est quia ipsum tuto transgrediatur.

3. Nec tacenda eiusdem erga Nicaeam Bithyniae beneficentia. Ac primum quidem, aquaeductum diruptum penitus et inutilem refecit, itaque civitati largam aquae copiam suppeditavit. Dein templa ac monasteria, alia feminis, alia viris extruxit. Palatium, cuius pars iam corruerat, a fundamentis sedulo renovavit, itemque thermas, in veredariorum, quos appellant,

τῷ καταλυτηρίῳ τῶν βερεδουρίων καλουμένων ἐκ παλαιοῦ διεφθαρ-
 μένον. ταύτης δὲ τῆς πόλεως ἐς τὰ πρὸς ἥλιον δόντα ὡς ἀγχο-
 τάτω χειμάρρους ὡς τὰ πολλὰ ἐπισκῆπτειν φιλεῖ, ἄπορον ὅλως
 ἐργαζόμενος τὴν ταύτῃ ὁδόν. καὶ γέφυρα μὲν τις ἐνταῦθα πε-
 πόληται τοῖς πάλαι ἀνθρώποις, ἣ προϊόντος χρόνου προσβάλλου- 5
 σαν οὐδαμῇ ἐνεγκοῦσα τὴν τοῦ χειμάρρου ἐπιρροὴν (ἐπεὶ οὐκ ἐν
 ἐπιτηδείῳ διασκευασθεῖσα ἐτύγγανεν) ὑπεχώρησέ τε τῷ ῥοθίῳ
 P 98 βιαζομένῳ καὶ ἀποῦσα σὺν αὐτῷ ὥχεται, οὐδὲ ἴχνος αὐτῆς ἐν τῷ
 χώρῳ ἀπολιποῦσα, οὐ πρότερον ἦν. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς
 γέφυραν ἐπῆξато ἐνταῦθα ἑτέραν ἐς τόσον ὕψους τε καὶ εὗρους 10
 δῆκουσαν, ὥστε δὴ αὐτῆς οὐδὲ κατὰ πολλοστήμυριον τὴν προ-
 τέραν οὖσαν γεγονέναι δοκεῖν, ἣ τὸν χειμάρρον, ἥλικα μορμύρει,
 κατὰ πολὺν ὑπεραιρούσα ἐν τῷ βεβαίῳ διασώζεται τὸς ταύτῃ
 ἰόντις.

Ἐν δὲ Νικομηδείᾳ τὸ βαλάνειον τὸ Ἀντωνίνου ἀνεγέωσατο. 15
 μίσηται γὰρ αὐτοῦ ἡ ἀξιολογιάτῃ καταπεπτῳκεῖ, μέγθει τοῦ ἔρ-
 γου ἀπροσδόκητος ὅτι δὴ ἀνοικοδομηθήσεται γηγενήμην. ὁ μέγας
 δὲ ποταμὸς οὗτος, ὅνπερ Σάγγαριν καλοῦσι νῦν, σφοδρῶ μὲν
 B κατιῶν ἐς ἄγαν τῷ ῥείθρῳ, ἐπὶ μέσης δὲ πεφυκῶς ἄβυσσος, εὐ-
 ρυνόμενος δὲ θαλάσῃ ἴσα, διαγέγονε μὲν τὰ γε εἰς γέφυραν ἀνέ- 20
 παφος πᾶσιν, ἔξ οὗ γέγονασιν ἀνθρώποι, ἀκάτων δὲ συνδέοντες
 ἡλῆθος καὶ φορητὸν αὐτὰς ἀλλήλαις ἐναρμολογούμενοι, ἐνταῦθα
 V 461 διάπυρρμενέσθαι τολμῶσι πεζοί, ὥσπερ ποτὲ δέει τοῦ Ξέρξου τὸν
 Ἑλλήσποντον ὁ τῶν Μήδων στρατός. ἀλλὰ καὶ τοῦτο οὐκ ἀνεπι-
 κινδύνως αὐτοῖς γίνεται. πολλὰ γὰρ ὁμοῦ τοῖς δεσμοῖς σὺλλα- 25
 βῶν τὰς ἀκάτους ἀπάσας, εἴτα τὴν διάβασιν ἀνεχαίτισε τοῖς τῇδε

diversorio iampridem fractas. Proxime latus urbis occidentale saepe irrui-
 torrens, ibique viam prorsus praeccludit. Eo loci pontem veteres fecerant.
 Is, tempore progrediente, non sustinens torrentis impetum (quippe male po-
 situs structusque fuerat) undis violentis succubuit, illisque abreptus abiit, ne
 vestigio quidem relicto ubi ante extiterat. Ibidem Iustinianus Aug. pontem
 alterum eduxit in altitudinem tantam ac latitudinem, ut ille vix multesima
 huius pars fuisse videatur. Hic, quando torrens inflatus murmurat, longe
 ipso editior, transitum tutissimum praebet.

Nicomediae Antonini thermas instauravit: quarum praecipua pars col-
 lapsa, spem magnitudine operis adimebat, fore ut aliquando resurgeret.
 Magnus fluvius, quem hodie Sangarin vocant, cursu violentissimus, in medio
 profundus admodum, latitudineque aequoreus, nunquam post homines natos
 pontem subiit: sed scaphis pluribus connexis, tegetisque instar inter se aptis,
 audent transgredi pedites, ut quondam Medorum exercitus Hellespontum
 transiit, Xerxis metuens indignationem. At res non vacat periculo. Nam
 saepe flumen, scaphis omnibus abreptis cum nexibus, transitum viatoribus

λοῦσαι. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς γέφυραν αὐτῷ ἐγκειρίηκεν ἐποικοδομεῖσθαι ταύτην. ἀρξάμενός τε τοῦ ἔργου ἤδη πολλὴν ἐς αὐτὸ διατριβὴν ἔχει· ὅπερ εὖ οἶδα ὅτι ὑποτελέσει, οὐ πολλῷ ὕστερον, τεκμηριούμενος ὅτι δὴ αὐτῷ τὰ ἔργα συνεπιλαμβάνονται ὁ θεὸς C
ἑῷ πάντα. οὐκοῦν ἀπέραντον αὐτῷ ἐνθύμημα οὐδὲν ἔμεινεν ἐς τόδε τοῦ χρόνου, καίτοι ἐπιπλείστοις τὸ καταρχῶς τοῖς ἀμυχήνοις ἐγχειρεῖν ἔδοξεν.

Ἔστι δέ τις ἐν Βιθυνοῖς ὁδὸς ἐς τὰ Φρυγῶν ἥδη ἐνθὲνδε ἴοντι, ἐνθα δὴ ἀνθρώποις τε ἀναρίθμοις καὶ ζώοις ἑτέροις. χει-
10 μῶνος ὥρα διολαλῆσαι ξυνέβαινε· γεώδης γὰρ ὑπεράγαν ἡ χώρα οὖσα, μὴ ὅτι ὄμβρων ἑξαισιῶν καταρραγέντων ἢ χιόνων πολλῶν ἐπικεχυμένων τε καὶ διαλυθεισῶν ἐν ἰσχύει, ἀλλὰ καὶ ψεκᾶδων ἐπιπεπιτωκυῶν, ἃν οὕτω τόχοι, ἐς τέλος βαθὺ καὶ ἀπόρευτον ξυνισταμένη, τὰς τε ὁδοὺς τεναγώδεις ἐργαζομένη, τοὺς τῇδε ἴοντας
15 ἐκ τοῦ ἐπιπλείστον ἀνέπνυγεν. ἀλλὰ καὶ τοῦτον αὐτὸς τε μεγαλο-
φροσύνη ψυχῆς καὶ ἡ βασιλὶς Θεοδώρα τὸν κίνδυνον τοῖς παριοῦσι δέλυσαν. ἐς ἡμέρας γὰρ ὁδοῦ ἡμῖσι εὐζῶν ἄνδρὶ λίθοις παμμεγέθεσι σκέπας τῇ λεωφόρῳ ἀπεργασάμενοι ἐπὶ στερεῶς τῆς ὁδοῦ παρίεναι διασκεύασαντο τοὺς τῇδε ἴοντας. ταῦτα μὲν Ἰουστινιανῷ
20 βασιλεῖ ταύτῃ ἐξείργυσται.

Πηγαὶ δὲ θερμῶν φύσει ἐν Βιθυνοῖς ὑδάτων ἀναβλυστά-
νουσιν ἐν χώρῳ, ὅπερ ἐπονομάζουσι Πύθια. ταύτας ἔχουσι παραψυχὴν ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ διάφερόντως Βυζάντιοι, ἄλλως
τε ὅσοις νοσώδεσι συμβαίνει εἶναι. ἐνθα δὴ πολυτέλειαν ἐπιδέ-
25 δεικται βασιλεῖ πρόπονσαν· βασιλεῖα τε γὰρ φιλοδομήσασθαι οὐ πρότερον ὄντα καὶ λουτρῶνα ἐν δημοσίῳ τῶν ἐκεῖ φρομένων θερ- P 99

abnuī. Nunc Iustinianus Aug. pontem illi imponere aggressus, acriter in opus incumbit, brevi procul dubio absolvendum; idque ex eo conficiō, quod omnibus illius coeptis manum deus admovet. Quamobrem nullum hactenus consilium imperfectum reliquit; quamvis persaepe visus initio sit suscipere maiora viribus.

Via quaedam est in Bithynia, qua itur in Phrygiam. Haec innumeris hominibus ac iumentis funesta erat hiberno tempore. Etenim pinguisima regio, non solum demissis imbris magnis vel multa effusa nive ac demum soluta, sed rore etiam forte delapso tenui, in coenum altum et ineluctabile coegebatur, ac viatores plerumque enecabat, soli tenacitate adempto spiritu. Discrimen hoc ipse ac Theodora Augusta sustulerunt generosa munificentia. Nam ad dimidium spatium, quod uno die vir expeditus conficiat, munita lapidibus maximis via publica, praeteronantibus iter solidum paraverunt. Haec ibi Iustinianus Augustus fecit.

Apud Bithynos, in loco, cui nomen Pythia, exiliunt fontes aquae naturae calidae. His cum alii multi, tum vero maxime Byzantii, praesertim aegri, recreantur. Ibi ille magnificentiam imperatore dignam exhibuit. Novum

ρῶν ὑδάτων πεποιήται. πηγὰς τε ποτίμων ὑδάτων ὡς ἐκάστη ἀποβλυζούσας ἐς τόνδε τὸν χώρον ὁχεταγωγία διακομίσας, τὸν πρότερον ἐνταῦθα ἐπιχωριάζοντα περιεῖλεν αὐχμὸν. ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀρχαγγέλου τὸ τέμενος καὶ τὸ τῶν νοσοῦντων ἀναπαυστήριον, μεῖζω τε καὶ κατὰ πολὺ ἐπιφανέστερα κατεστῆσαντο. 5

- B** δ'. Ἔστι δὲ ποταμὸς ἐν Γαλάταις, ὃν περ καλοῦσιν οἱ ἐπιχωριοὶ Σίβεριν, τῶν μὲν καλῶν ὀνομαζόμενων Συκίων ἄγχιστα, πόλειος δὲ Ἰουλιопόλεως ἀπὸ σημείων μάλιστα δέκα, ἐς τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον. ὃς δὴ πολλάκις ἔξυπινάως ἀρθεὶς ἐπὶ μέγα τῶν ἐκείνη δόξῃ ἰστώντων πολλοὺς ἐφθειρεν. οἷσπερ ὁ βασιλεὺς ἀπαγγελλομέν- 10 νοις σννταραχθεὶς διακυλυγῆς τοῦ κακοῦ τὸ λοιπὸν γέγονε, τὸν μὲν ποταμὸν γεφυρώσας ἔργῳ ἰσχυρῷ καὶ οἷῳ πλημνύροντι ποταμῷ μάχεσθαι. ἕτερον δὲ τοῖχον ἐν προβόλου σχήματι τῆς γε-
H 48 φέρας ἐς τὰ πρὸς ἔω πεποιημένους, ὃν δὴ πρόμαχον καλοῦσιν οἱ ταῦτα σοφοί. καὶ νεῶν δὲ αὐτοῖς ᾤκοδομήσατο ἐς τὰ πρὸς δύναντα 15 ἥλιον τοῖς παριούσι σωτήριον χειμῶνος ὥρᾳ ἐσόμενον. ταύτης δὲ
C Ἰουλιопόλεως περίβολον ἠνώχλει τε καὶ κατέσειε ποταμὸς, ἀμφὶ τὰ πρὸς ἐσπέραν παραρρέων. ἀλλὰ καὶ αὐτὸν διεκώλυσεν ὁ βασιλεὺς οὗτος, ἀντιτείχισμα τῷ περιβόλῳ ἐπὶ πόδας οὐχ ἥσσον ἢ πεντακοσίους καταστησάμενος. ταύτη τε τὸ τῆς πόλεως ἔνριμα 20 οὐκ ἐπικλυζόμενον διεσώσατο.

Ἐν δὲ Καππαδόκεις ἐποίει τάδε. Καισάρεια μὲν πόλις ἐνταῦθα μεγίστη τε καὶ πολυάνθρωπος ἐκ παλαιοῦ τυγχάνει οὔσα. τεῖχος δὲ αὐτὴν περιέβαλλε τῷ ὑπερβάλλοντι τῆς ἀμετρίας ἐπιμαχώτατόν τε ὃν καὶ ἀφύλακτον ὄλως. χώρας τε γὰρ οὐ τι 25

enim palatium condidit; et ubi calidae prorumpunt aquae, balneas publicas aedificavit. Dulcis aquae fontibus, qui longissime scatent, canali structili huc deductis, aestum, loco antea familiarem, depulit. Templum quoque archangeli, aedemque aegrotorum quieti destinatam, capacitate ac splendore non parum auxit.

4. Est in Galatia fluvius, quem indigenae appellant Siberin, Syceis quidem proximus, Iuliopoli vero diasitus miliaribus decem, ad orientem. Is repente solitus intumescere, viatores multos hauriebat. Rei nuntio permotus imperator, perniciem avertit ponte facto, structura firmo et inundationibus ferendis pari, itemque muro ad pontis latus orientale in propugnaculi modum aedificato, quem huius artis periti *promachon* vocant. Templum etiam ab occidente statuit, praetereuntibus saluti futurum hyeme. Iuliopolis muros tundeat flumen et quatiebat, ab occasu praeterfluens. At ipsam inhibuit imperator praeducto moenibus aggere ad pedes minimum quingentos: itaque urbis munimentum in sicco servavit.

Haec vero fecit in Cappadocia. Ibi Caesarea, urbs maxima et antiquitus frequens, iis erat moenibus cincta, quae ob nimium ambitum indefensa expugnari facile possent. Multum enim spatii supervacanei complecteban-

ἀναγκαίαις τῇ πόλει περιεβάλλετο μέγα τι χοῦμα, καὶ τῇ ἐς ἄγαν
 περιουσίᾳ εὐέροδον ἦν τοῖς ἐπιβουλεύουσι. λόγοι γὰρ ἐνταῦθα. V 462
 ἐπανεστήκασιν ἑψηλοί, οὐκ ἄχχιστα πη ἀλλήλων, ἀλλὰ κατὰ πολὺ D
 ἄποθεν· οὐσπερ ὁ τῆς πόλεως ἀκιστῆς ἐντὸς τοῦ περιβάλλον κατα-
 5·λαβεῖν ἐν σπονδῇ ἔχων, ὥς μὴ ἐπιτείχισμα κατ' αὐτῆς εἶεν, τῷ
 τῆς ἀσφαλείας ὀνόματι τὰ σφαλερώτατα ἐξευργάσασθαι πεδία τε
 γὰρ πολλὰ καὶ κήπους ἐτειχίσαστο, καὶ σκοπέλους τε καὶ θρεμμά-
 των νομάς. ἐνθα δὲ οὐδὲ χρόνον ὑπερὸν οὐκ ὀδομήσασθαι τι οἱ
 τῇδε ἄνθρωποι ἔγνωσαν, ἀλλ' ἐφ' οὐσπερ ἦν σχήματος ἔμεινεν.
 10 εἰ δέ που καὶ οἰκία τετύχῃεν εἶναι, ταῦτα δὲ ἀγείονα κατὰ μόνας
 ὄντα διαγεγόνασιν ἐς τόδε τοῦ χρόνου. καὶ οὔτε τὰ φυλακτήρια
 κατὰ λόγαν τοῦ περιβάλλον ἐς τὴν αὐτοῦ ἐξικνεῖσθαι φυλακὴν εἶχεν, P 100
 οὔτε αὐτοῦ ἐπιμελεῖσθαι τοσοῦδε ὕψους ἐν δυνάμει ἐγίνετο τοῖς
 τῇδε ἀνθρώποις. ἀτελῆστοι τε δοκοῦντες εἶναι περίφοβοι διηνεκὲς
 15 ᾗσαν. ἀλλὰ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τὰ μὲν οὐκ ἀναγκαῖα τοῦ πε- B
 ριβόλου περιεμένων, τὴν δὲ πόλιν ὥς ἀληθῶς ἐρύματι ἐς τὰ ἀσφα-
 λές περιστείλας, δούρωμα μὲν κατεστήσαστο ἀμαχώτατον εἴ τις
 προσίοι, διαρκεῖ δὲ αὐτὸ φυλακτηρίῳ ἐπέρωσσε. Καίσαρεῦσι μὲν
 οὖν τοῖς ἐν Καππαδόκαις οὕτω τὴν ἀσφάλειαν διεσώσαστο.
 20 Ἦν δέ τι φράγριον ἐν Καππαδόκαις Μωκηρὸς ὄνομα, ἐν
 μὲν τῷ ὁμαλεῖ κείμενον, σαθρὸν δὲ οὕτω γεγεννημένον ὥστε δὴ
 αὐτοῦ τὰ μὲν καταπεπτῶκει, τὰ δὲ ἔμελλεν. ὅπερ Ἰουστινιανὸς
 βασιλεὺς καθελὼν, τεῖχος ὠκοδομήσαστο κομιδῇ μέγα ἐς τὰ πρὸς B
 ἐσπέραν τοῦ πάλαι φρουρίου ἐν χωρίῳ ἀνάντει τε καὶ λίαν ὀρθίῳ
 25 καὶ ἀμυγάνῳ προσελθεῖν, εἴ τις προσίοι. ἐνθα δὲ καὶ ἱερὰ τε-

tur, et immodica laxitas facilem aditum aggressoribus dabat. Et vero attol-
 litur locus ille in tumulos, non brevi, sed longo intervallo inter se dissitos:
 quos urbis conditor muro comprehendere satagens ne faverent oppugnationi,
 rem fecerat periculo plenam sub specie securitatis. Moenibus enim conclu-
 serat agros complures, hortos, rupes, pecorum pascua: ubi nec postmodum
 cives ut quidquam aedificarent adducti sunt: sed loco mansit facies pristina;
 ac sicuti domus extant, eae seorsum solae nullam hactenus vicinitatem ha-
 buerunt. Nec muri custodes pro illius modo ac portione sufficere, nec cives
 ipsum adeo spatiosum curare poterant. Quare semper erant in metu, cum
 sibi viderentur moenibus nudi. Tandem Iustinianus Aug. recisa murorum
 parte minime necessaria, urbem coëgit in munimentum vere tutum, et ad-
 orientibus inexpugnabile; quod ipsum iusto praesidio firmavit. Ita securam
 reddidit Caesaream Cappadociae.

Erat Mocesus Cappadociae castellum, in plano situm, adeo debile cor-
 ruptumque, ut ruinam pars iam fecisset, pars minaretur. Eo Iustinianus
 Aug. diruto, in loco acclivi itaque arduo, ut nemo infestus subire queat, qua
 vetus castellum illud occidentem spectaverat, murum ingentem extruxit.
 Multa ibi templa, xenodochia, balneas publicas aedificavit, nihil eorum de-

μένη πολλά καὶ ξενῶνας καὶ λουτρῶνας ἐν δημοσίῳ ἰδεῖν καὶ
 ὅσα ἄλλα ἐνδείκνυται τὴν πόλιν εὐδαίμονα. ἔξ ᾧ δὲ καὶ εἰς
 μητροπόλεως ἀξίωμα ἦλθεν· οὕτω γὰρ πόλιν τὴν πρώτην τοῦ
 ἔθνους καλοῦσι Ῥωμαῖοι. τὰ μὲν οὖν ἐν Καππαδόκαις τοιαῦτα
 ἐγγόνει. 5

- C εἰ. Ἐκ πόλεως δὲ Ἀντιοχείας, ἣ νῦν Θεούπολις ἐπακλή-
 ται, εἰς Κιλικίαν ἰόντι παρ' αὐτὴν μάλιστα τὴν ὁδὸν προόσκειν
 ἔστι, Πλατανῶν ὄνομα· ταύτης δὲ τῆς πόλεως οὐ πολλῷ ἀποθεν
 τρίβος τε ἦν ἐκ παλαιοῦ σφιγγομένη ἐκ τῶ παρὰ τεταμένων ὁρῶν
 ἐν στενῷ μάλιστα, τῶν ὁμβρῶν δὲ αὐτὴν εἰς χρόνον μῆκος ἐπι- 10
 κλυσάντων ἐξίτηλος ἐκ τοῦ ἐπιπλείστον γεγενημένη μετὰ κινδύνων
 τὰς διεξόδους παρήχeto ποιῆσθαι τοῖς τῆδε ἰσθμοῖς. ἄπειρ ἐπεὶ
 βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀκοῇ ἔλαβεν, ἐν βουλῇ τε καὶ προνοίᾳ πάσῃ
 D πεποιημένος, ἄκρῳ εὐθὺς τοῦ κακοῦ εὔρετο. χρήματα γὰρ
 προέμενος ἀριθμοῦ χρεῖσσι, ὅρη τε τὰ ἐκείνῃ ἀνέχοντα ἐπιμα- 15
 κρότατον ἐκτεμῶν ἅπαντα καὶ νενικηκὼς τὰ ἀρχαῖα, ὁδὸν ἁμα-
 ξήλατον ἐκ τοῦ παρὰ λόγου καὶ παραδόξου κατὰ πρόβδον ἀπόκη-
 ρμα ἐν τε τῷ ὑπὲρ καὶ τῷ ἀντιμέτωπῳ διεσκευάσαστο, διαφανῶς ἐν-
 δειξάμενος ὥς γνώμῃ προμηθεῖ καὶ χρημάτων ἐπεροράσει οὐδὲν
 ἀνθρώπῳ ἄπορον γένοιτο. τοῦτο μὲν οὖν ταύτῃ ἐξείργασται. 20

- P 101 Πόλις δὲ πού ἐστιν ἐν Κιλικίᾳ ἡ Μοψουεστία, τοῦ μάντεως,
 ὡς φασιν, ἐκείνου τοῦ παλαιοῦ ἔργον. ταύτην ποταμὸς παραρρεῖ
 Πύραμος, τῇ μὲν πόλει γινόμενος ἐγκαλλώπισμα, γερύρα δὲ μόνῃ
 διαβατὸς ὤν. χρόνον δὲ πολλοῦ ἐπιρρεύσαντος πεπονημέναν τῆς
 γεφύρας τὰ πλείστα ξυλέβη. ἐνέκει τε πεσομένους αὐτὰκα δὴ 25
 μάλα, καὶ τοῖς διαβαίνουσι διὰ ταῦτα ὁ θάνατος ἐν ὀφθαλμοῖς

esse passus, quae ad felicitatem urbis probandam valent. Hinc factum ut
 illa ad dignitatem pervenerit metropoleos: quo vocabulo Romani urbem de-
 signant gentis primariam. Haec in Cappadocia.

5. Via, quae ex urbe Antiochia, iam dicta Theopoli, in Ciliciam ducit,
 adiacet suburbano, cui nomen Platanon. Non procul ab ea urbe, cum vetas
 semita apporrectis montibus arctissime premeretur, longo temporis pro-
 gressu, maxima eius parte superfusa imbris exesa, iam periculosum erat
 illac transire. Quod ubi fama imp. Iustinianus accepit, eo mentem providen-
 tiamque omnem conferens, malo protinus remedium invenit. Infinitam enim
 pecuniam largitus, montes, quotquot illic eminent, longissime praecidit, et
 superatis quae insuperabilia videbantur, praeter omnium spem atque opinio-
 nem, viam, qua plaustra commearent, planam fecit et expeditam ubi fuerat
 praecipitia; clarissimo probans argumento, nihil esse quo homines non per-
 rumpant prudenti consilio ac liberali contemptu pecuniae. Hoc ibi actum.

Urbs est Ciliciae Mopsuestia, vatis, ut ferunt, illius antiqui opus. Eam
 quidem alluit ornatque fluvius Pyramus; sed uno admodum transitur ponte,
 cuius maxima pars vetustate sic fatiscebat, ut iamiam casuras similis, mor-

ἦν. πρῶτά τε εἰς σωτηρίαν ἐπινενοημένον τοῖς πάλοι ἀνθρώ-
ποις, τῇ τῶν προεστηκότων ὀλιγωρίᾳ ἐγίνετο, κινδύνου τε πολλοῦ
καὶ φόβου αἰτία. ὁ δὲ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς τὰ διερχομένητα ἐπα-
νορθώσας σπονδῇ ἅπαντα τῇ τε γέφυρᾳ καὶ τοῖς παρῶσι τὴν
5 ἀσφάλειαν ἀνεώσασατο, τὴν τε πόλιν ἀπέδειξε ἀσθίς τὴν ἐκ τοῦ V 463
ποταμοῦ ἀκινδύνως ἀναδουμένην εὐπρέπειαν.

Ἔστι δὲ τις μετ' αὐτὴν Ἀδανα πόλις, ἥς δὴ ἐς τὰ πρὸς
ἀνίσχοντα ἥλιον ποταμὸς φέρεται Σάρως ὄνομα, ἐκ τῶν ἐν Ἀρμε- B
νίοις ὄρων κατιών. ναυσάτορος δὲ ὁ Σάρως ἐστὶ καὶ ἀνθρώποις πε-
10 ζοῖς οὐδαμῇ ἐσφατός. γέφυρα οὖν ἐκ παλαιῶν τῇδε ὑπερφυῆς τε
ἀποτετόρνευται καὶ λόγῳ ἄξια. γέγενηται δὲ τρώπῳ τοιῷδε.
λίθων μὲν εὐμεγεθῶν οἰκοδομίαι πολλαὶ τοῦ ποταμοῦ ἐκ τῆς γῆς
ἐπανεστήκασιν ἐς μέγα τι πάχος διήκουσαι, καὶ τῷ ποταμῷ κατὰ
μὲν τὸ εὖρος ξυγξυσσόμεναι, τὸ δὲ γὰρ ὕψος πολλῷ υπερβάλλουσαι
15 τῷ ὑπεραίρουσι. ὑπερδέχεται δὲ ἀνοῖν κατὰ μέσον ἀγῶδες ἐν τῷ με-
τεώρῳ ἐπηρμέναι ἀνέχουσαι ὕψους ἐς μέγα τι χρῆμα. ταύτης δὲ
τῆς τῶν λίθων ξυμθέκης, ἥ κατὰ τὸ ὕδωρ οὔσα ἐτίγχανεν, ἅτε
ῥοδίῳ μαχομένης πολλῷ, ἐπὶ χρόνῳ μῆκος ἀπέρακτον ἄσπον διε-
φθάρθαι τὰ πλείεστα ξυέβη. οὐκ εἰς μακράν τε ἡ γέφυρα πᾶσα
20 τῷ ποταμῷ ἐμπεριεῖσθαι ἐπίδοκος ἦν. ἐγίνετό τε μὲν ἐν ἐσχάτῃ τῶν C
διαβυιόντων ἐκάστῃ ἐν τῇ κατ' αὐτὸν διαβύσει τὴν τοῦ χρόνου
στιγμὴν διαμείψαι μόνον ἐν τῷ βεβαίῳ τῇ γέφυρᾳ. ἀλλὰ βα-
σιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἑτέραν τινα τῷ ποταμῷ πορείαν ὁρῶντας, ἐκείσε
μὲν αὐτὸν ἐπὶ καιρῷ μεταπορεύεσθαι διωδήσατο, ὕδατος δὲ χω-
25 ρὶς τὴν οἰκοδομίαν λαβὼν, ἥς ἐπεμνήσθην ἄρτίως, καὶ αὐτῆς τὰ

tem transeuntibus ostentaret. Itaque res olim ad salutem incerta, praefectorum negligentia in causam gravis periculi ac timoris conversa fuerat. Quidquid vitium faciebat, id magno studio imperator noster rescecit, et firmitatem ponti, transeuntibus securitatem, urbi tutum decus, quod olim fluvius afferebat, restituit.

Post illam est urbs Adana, quam ab oriente praeterlabitur flumen Sarus, ex Armeniae montibus defluens. Et quoniam navigia Sarus patitur, nec vadium habet, quo pedites transeant, ideo pons ingens ac praeclarus ibi quondam hac fuit extructus forma. Multa in partibus fluminis, solo exurgunt magnis lapidibus compactae pilae, haud mediocri crassitudine. Sua serie aequant fluvii latitudinem, eundem altitudine longe superant. Binis arcus singuli excelsius attolluntur, earum medio incumbentes. Pilae illae lapideae, qua parte adversum amnem excipiunt, dum vehementibus repugnant fluctibus, per infinitum temporis spatium adeo corruptae fuerant, ut brevi totus pons collapsurus in fluvium videretur. Nemo erat quin transitura oraret, ut pons staret sub pedibus punctum temporis. Iustinianus vero Aug. cum alium fecisset alveum, eo flumen ad tempus detorsit: tum pilas, quarum mentionem proxime feci, aqua nudata admovit manum, ac ruinosas demolitus, sine

πεπονθότα περιελάν ἀνῳκοδομήσατο οὐδεμιᾷ μελλήσει, τὸν τε ποταμὸν αὖθις ἐς τὴν πρὸσθεν ὁδὸν ἐπανήγαγεν, ἣν κοίτην καλοῦσι. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε κεχώρηκε.

Κύδνος δὲ ποταμὸς κατὰ πόλιν μέσσην Τάρσον φέρεται. καὶ χρόνον μὲν τὸν ἄλλον οὐδὲν ἄχαρι διαπεπραγμένους φαίνεται. **H 49** πώποτε, ἀπαξ δὲ αὐτῷ ξυνηρέθη ποτὲ τὰ ἀνήκεστα διεργάσασθαι **D** ἐξ αἰτίας τοιαύτης. τοῦ μὲν καιροῦ ἀμφὶ τροπὰς ἑαρινὰς ἦν ἡ ὥρα· νότος δὲ ἄνεμος ἐξαπιναιῶς ἐπιπνεύσας πολλὰς τὰς χόλνας διέλυσε πάσας, αἷς δὲ χειμῶνος ὥρα ἐπιπνεούσας τὸ ὄρος ὃ Ταῦρος ἐκαλύπτετο σχεδὸν τι ὅλον. εὐάκεις οὖν ὑδάτων πάντα **10** χόθιν ξυνέρρεον τῶν ἐκείνη σκοπελιῶν, αἱ τε χαράδραι χειμάρρους ἀφίεσαν πῦσαι, καὶ κρήναις πολλαῖς αἱ τε ὑπὸ νεύροις καὶ οἱ πρόποδες ὄρων τῶν Ταυρείων κατάρροντο ἤσαν. τοῖς τοῖς οὖν ὁ Κύδνος τοῖς ὕδασι κυματίας γεγενημένος, ἐπεὶ ἐς αὐτὸν ἐν γειτόνων ὄντα ἐπέεβαλλον, ἅμα δὲ οἱ καὶ ὀμβρῶν ἐπιγενομένων πολλῶν, τὰ **15** μὲν Ταυρείων προάστεια πάντα, ὅσα πρὸς μεσημβρίαν τετραμμέντι **P 102** ἐτόγγανεν, κατακλύσας εὐθὺς ἐξέτηκ' ἐπὶ παράπαν ἔποιεν· ἐπὶ δὲ τὴν πόλιν μορμυρῶν ἦεν καὶ τὰς γεφύρας βραχεῖας οὖσας περιελάν τὰς τε ἀγορὰς συνεῖχεν ἀπάσας τὰς τε ἀγυῖας ὑπερέβλυζε καὶ τοῖς οἴκοις καὶ ὑπερφοῖς ἐπιπολύζων ἐπὶ μέγα ἐχώρει. νύκτα τε **20** καὶ ἡμέραν ἡ πόλις ἐν κινδύνῳ διαγέγονε καὶ σάλῃ τοιοῦτῳ, καὶ μάλιστα ἐν ὁσάτῳ ὁ ποταμὸς οὗτος κατὰ βραχὺ ἀπὸ λωφῆσας ἐν τοῖς εἰωθόσι γέγονεν αὖθις. ἅπερ ἐπεὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἤκουσεν, ἐπενόει τοιαύτη. πρῶτα μὲν ἔτερον πρὸ τῆς πόλεως διεσκευάσατο τῷ ποταμῷ κοίτην, ὅπως ἐνταῦθα διασχιζόμενος ἐκατέρωθι τε **25**

10. ἐκαλύπτετο] ἐκαλύπτετο Tolo.

ulla cunctatione restituit, pristinoque alveo seu lecto, ut vocant, fluvium reddidit. Haec ibi peracta.

Urbem Tarsum flumen Cydnus interluit. Is alias semper innoxius, semel gravem perniciem attulit, hac de causa. Circiter aequinoctium vernum, coortus repente auster vehemens nivem penitus dissolvit, quae per hiemem caelo demissa, montem Taurum pene totum tegebat. Tum ex omnibus scopulis aquarum rivi confluere; cunctis ruere torrentes alveis; passim ex imo Tauro eiusque radicibus fontes manare. His Cydnus aquis turgidus, quippe quae ipsi ex propinquo infuebant, simul auctas imbrum vi; Tarsi suburbia, ad meridiem obversa, subita exundatione funditus delet: urbem invadit murmurans: pontes impendio minores disturbat: late fora occupat omnia, compita mergit: domorum cubiculis ac coenaculis innatans, magis atque magis attollitur. Noctem ac diem inquam civitas in eiusmodi periculo ac veluti salo procelloso versata est. Sensim subsidens fluvius vix tandem se recepit. Quae cum audisset imp. Iustinianus, hoc inventum adhibuit. Principio, alterum alveum flumini ante urbem molitus est; ut ibi divortio divinis aquis,

μερῶν τὸν ῥοὺν κατὰ ἡμῖς γεγονώς· μάλιστα ἐπὶ Τάρσον ἴοι·
 ἔπειτα δὲ τὰς γεφύρας παρὰ πολλὰ ἐναντίους πεποιημένους κρεῖσ- B
 σους ἀπειργάσαιο εἶναι ἢ πλημνύοντι βιασθῆναι τῷ Κόδωνι.
 ταύτῃ τε διεπράξατο φόβον καὶ κινδύνον ἐκτός ἐς πάντα τὸν χρό-
 5 νον οἰκίσθαι τὴν πόλιν.

ζ'. Τὰ μὲν οὖν ἐν Κιλικίᾳ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ταύτῃ πη C
 ἔσχεν. ἐν δὲ Ἱεροσολέμοις ἱερὸν τῇ Θεοτόκῃ ἀνέθηνεν, ὥπερ V 464
 ἄλλο εἰκασθῆναι οὐδὲν ὁλόν τε ἔστι· νέαν ἐκκλησίαν καλοῦσι τὸ
 ἱερὸν οἱ ἐπιχώριοι· ὅπερ δὴ ἑκαστὸν ποιεῖ ἔστιν, ἐγὼ δηλώσω,
 10 τοσοῦτον ὑπεπῶν, ὥς ἡ πόλις ἥδε λεγούσης μὲν ἔστιν ἐκ τοῦ ἐπι-
 πλείστον, οὐ γεώδεις δὲ οἱ λόφοι εἰσιν, ἀλλ' ἐν τετραχεὶ καὶ
 ἀποκρήμνῳ ἐπανεστήκασι, τὰς ἀμφόρους ἐν κλίμακος τρόπῳ ἀπὸ
 τοῦ ὁρθίου ἐς τὸ πρηνὲς κατατείνοντες. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τῆς
 πόλεως οἰκοδομήματα ἅπαντα ἐφ' ἐκτὸς χωρίον συμβαίνει εἶναι, ἢ
 15 ἐπὶ λόφον πεποιημένα, ἢ ἐν τῷ χθαμαλῷ κατὰ τὸ ἀναπεπταμένον
 τῆς γῆς, τοῦτο δὲ μόνον τὸ ἱερὸν οὐ ταύτῃ πη ἔχει. ἐπέστελλε
 γὰρ αὐτὸ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐν τῷ προῦχοντι γενέσθαι τῶν
 λόφων, δηλώσας ὅποιον τὰ τε ἄλλα δεήσει καὶ τὸ εὖρος αὐτῷ καὶ D
 μήκος εἶναι. οὐκ ἀπέχρησέ τε κατὰ τὴν βασιλικὴν ἐπὶ τὰς πύ-
 20 τοῦ ἔργου τὴν χρεῖαν ὁ λόφος, ἀλλὰ τοῦ ἱεροῦ τὸ τετραγώνιον
 ἀπελείπειτο πρὸς τε ἄνεμον νότον καὶ ἀντοχοντὶα πον τὸν ἥλιον,
 ἵνα δὴ ὀργιάξιν τοῖς ἱερεῦσι θέμις. διὸ δὴ ἐπενόηον τῆς οὖς
 τὸ ἔργον τοῦτο ἐπέκειτο. ἀπορρηγνύμενοι τὰ θεμέλια εἰς γῆς τῆς
 ὑπτίας τὰ ἔσχατα, οἰκοδομημα πεποίηται συνεπανεστηκὸς τῷ
 25 σκοπέλῳ. ἐπειδὴ τε ἄνω κατὰ τὴν ἀκρωνυχίαν ἐγένοντο, τῶν τοί-
 χων καθύπερθε θόλους ἐνθέμενοι συνάπτουσι τὴν οἰκοδομίαν τῷ

dimidia ad summum pars Tarsum peteret. Deinde pontes multo latiores fecit ac firmiores quam ut Cydni exundantis impetu convelli queant: itaque urbis incolae metu ac discrimine in omne tempus exemit.

6. Sic in Cilicia Iustiniani Aug. coepta se habuere. Hierosolymis vero deiparae templum posuit incomparabile: novam ecclesiam indigenae appellant. Id iam ego describam, hoc unum praefatus, eius urbis maximam partem in colles assurgere, non terrenos, sed asperos ac praecipites, qui vias in gradus fractas ex alto in declive porrigant. Ac caetera quidem urbis aedificia locum obtinent uniusmodi, vel in colle aliquo sita, vel in plano, ubi terra se mollius explicat. Unum hoc templum non ita habet. Id enim iussit in colle omnium editissimo statui, ac praeter caetera latitudinem ipsius longitudinemque praescripsit. Cum autem operi ad imperatoris praescriptam faciendi collis unus non sufficeret, sed a meridie et oriente pars templi deesset quarta, in qua sacerdotibus rei divinae operari licet, hanc artem praefecti operis excogitarunt. Iactis in extrema planitie fundamentis, substructionem fecerunt, assurgentem cum scopulo: ad cuius verticem cum parietes eduxissent, ipsos concamerarunt, atque aedificium reliquo templi pavimento at-

ἄλλω τοῦ τεμένους ἰθάφει. ταύτῃ τε ὁ νεὺς πῇ μὲν ἐπὶ πέτρας
 ἰσχυρῶς ἴδρυται, πῇ δὲ ῥύσεται, τῆς τοῦ βασιλέως δυνάμειος
 μέγεθος ἄλλο ἐπιτεχνησαμένης τῷ λόφῳ. ταύτης δὲ δὴ τῆς οἰκο-
 P 103 δομίας οἱ λίθοι οὐ τοιοῦδ' εἶσι μέγεθος, ὅπολους ἴσμεν. πρὸς
 γὰρ τοῦ χωρίου τὴν φύσιν οἱ ἐπιδημιουργοὶ τοῦ ἔργου τοῦδε δια- 5
 μαχόμενοι ἕψος τε ἀντιτεταγμένον τῷ σχοπέλῳ διαπονούμενοι,
 τῶν ξυνειδυμένων ὀλιγορηχότες ἀπάντων ἐπὶ τὰ παράδοξα καὶ
 ὀλως ἀγνώστα τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐχώρουν. πέτρας οὖν ὑπερμε-
 γέθεις ἐκ τῶν ὀρίων ἑποτεμνόμενοι, ἕπερ οὐρανομήκη ἐν τοῖς πρὸ
 τῆς πόλεως χωρίοις ἀνέχει, ἔξωσαντές τε αὐτὰς ἐπισταμένους, ἐν- 10
 ταῦθα ἦγον τρώπῳ τοιῷδε. ἀμάξας μὲν ταῖς πέτραις ἐτεκταί-
 νοντο μεγέθει ἴσας, ἕνα δὲ λίθον ἐνετίθεντο ἀμάξῃ ἐκάστη,
 βόες τε ἀριστένδην πρὸς βασιλέως ἐξελεγμένοι κατὰ τσσαράκοντα
 B σὺν τῇ ἀμάξῃ τὸν λίθον ἐρεῖλκον. ἀλλ' ἐπεὶ τὰς ἐς τὴν πόλιν
 φερούσας ὁδοὺς ταύτας δὴ φέρειν τὰς ἀμάξας ἀμήχανα ἦν, ἐκ- 15
 τέμνοντες ἐπιπλείστον τὰ ὄρη ἐσιτητὰ ταῖς ἐπιγεγομέναις ἀμάξαις
 ἐποιοῦν, οὕτως τε περιμήκη ἀπειργάσαντο τὸν νεὺν, ἥπερ βουλο-
 μένῳ τῷ βασιλεῖ ἦν. εὐρύς τε αὐτῷ κατὰ λόγον πεποιημένοι,
 τέγος ἐπιτίθειναι τῷ ἱερῷ ὡς ἥκιστα εἶχον. δρυμοὺς τε οὖν καὶ
 δάση πάντα περιμόντες, καὶ εἴ ποῦ τι χωρίον ἠκούετο οὐρανομή- 20
 κεισι κατὰφυτον δένδροις, ἕλην τινὰ ἔδρον ἀμφιλαφῇ, κέδρους
 φέρονσαν ἐς ἕψος ἐξικνούμενας ἀπέραντον ὅσον, αἷς δὲ τὴν ὄρο-
 φὴν τῷ νεῷ ἔθεντο, ἕψος αὐτῷ κατὰ μέτρον πεποιημένοι, ἐς ὅσον
 C τε εὐρύνεται καὶ ἐς τὸ μήκος ἐξάγεται. ταῦτα μὲν οὖν δυνάμει
 τε ἀνθρωπείᾳ καὶ τέχνῃ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐξεργάσατο. ἐπέ- 25

texuerunt. Itaque sacra aedes partim rupi solidae insidet, partim pendet,
 adiuncta colli accensione opibus imperatoris. Substructionis autem illius la-
 pides insinuata sunt magnitudine. Cum enim artifices adversarentur naturae
 loci, et culmen rupi aemulum molirentur, spretis vulgaribus ad insuetas
 planeque ignotas artes se converterunt. Ergo ex montibus, qui sunt extra
 urbem, altissimi, saxa immania excidebant, et affabre scalpta, hoc modo
 vectabant. Plaustris, quae saxis aequalia magnitudine fabricaverant, sin-
 gulis singula imponebant. Tum boves, ex optimis, qui imperatoris iussu
 delecti fuerant, quadraginta cum plastro saxum trahebant. Quoniam vero
 viae, quae ad urbem ducebant, his erant plaustris ferendis impares, longe
 ac late montes excidendo accedentibus carris dabatur aditus. Sic templum,
 prout imperator volebat, in magnam perduxere longitudinem: ad cuius ra-
 tionem cum latitudinem exegissent, non poterant aedi tectum imponere.
 Quare nemora saltusque omnes, ac sicubi locum esse audiebant arboribus
 procerissimis consitum peragrantes, sylvam opacam nacti sunt, in qua cedri
 erant in immensum elatae. His templum texerunt, dimensi altitudinem pro
 latitudinis ac longitudinis portione. Haec quidem Iustinianus Aug. humanis
 viribus atque arte effecit: multum vero contulit pietatis fiducia, quae hono-

δωκε δὲ καὶ ἡ τῆς εὐσεβείας ἐλπίς ἀμειβομένη αὐτὸν τῇ τιμῇ, καὶ
 ξυνεπιλαμβάνουσα τὸ σπούδασμα τοῦτο. τῷ μὲν γὰρ ἱερῷ παν-
 ταχόσε κίωνων ἔδει, τό τε εἶδος οὐκ ἀποδεόντων τοῦ ἀμφὶ τὸ τέ-
 μενος κάλλους καὶ τοιούτων τὸ μέγεθος, οἷοι δὴ ὄντες ἀντέχειν ἐς
 5 τὸ ἄχθος τῶν ἐγκειμένων σφίσιν ἐμελλον. ἡ δὲ χάρα ἐν τῇ με-
 σογείᾳ κειμένη τῆς θαλάσσης πολλῷ ἄποθεν, ὅρεισι τε πανταχόθεν
 ἀποπεφραγμένη ἀποτόμοις τισὶν, ἥπερ μοι εἴρηται, ἄπορον τοῖς
 τεκταινομένοις τὸ ἔδαφος ἐπολεῖ κίονας ἐτέρωθεν εἰσκομῆσθαι. D
 ἀλλὰ βασιλέως δυσφορομένου τῇ τοῦ ἔργου ἀμηχανίᾳ, λίθου
 10 φρίσιν ὁ θεὸς ἐπιτηδείως ἐς τοῦτο ἔχουσαν ἐν τοῖς ἄγχιστα ὄρεσιν
 ἔδειξεν, ἣ οὐσάν τε καὶ κρυπτόμενην τὰ πρότερα, ἣ νῦν γενομέ-
 νην. ἐπ' ἀμφότερα δὲ πιστὸς ὁ λόγος τὴν αἰτίαν εἰς τὸν θεὸν V 465
 ἀναφέρουσιν. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἀνθρωπείᾳ δυνάμει πάντα σταθμώ-
 μενοι πολλὰ ἐς τὸ ἀδύνατον ἀποκεκρίσθαι οἴομεθα, τῷ δὲ θεῷ
 15 τῶν πάντων οὐδὲν οὔτ' ἂν ἄπορον οὔτ' ἀμήχανον γένοιτο. κί-
 ωνων τοίνυν ἐνθένδε μέγα τι χρῆμα ὑπερμεγέθων τε καὶ ἀπομιμου-
 μένων τῷ χρώματι πυρός τινα φλόγα, πανταχόθεν ἐπὶ διστήρῳ
 τὸν νεῶν, οἱ μὲν ἐνεσθαι, οἱ δὲ ὑπερθεῖν, οἱ δὲ ἀμφὶ τὰς στοὰς
 αἱ περιβάλλουσι τὸ ἱερὸν ὅλον, πλὴν τῆς πρὸς ἔω τετραμμένης
 20 πλευρῆς. ὧν περ δύο ἰσῆσαι πρὸ τῆς τοῦ νεῶ θύρας ὑπερφεύ-
 ῶν καὶ τῶν ἐν γῇ τῇ πάσῃ κίωνων ἴσως οὐδεὶς δεύτεροι. στοὰ P 104
 γας ἐκδέχεται ἐντεῦθεν ἑτέρα ἐπὶ τοῦ νάρθηκος ὀνομασμένη, οἴ-
 μαι, τῷ μὴ εὐρύνεσθαι. ἀλλή μετὰ ταύτην κίονων ὁμοίους ἐν
 τετραπλεύρῳ ἀνεχομένη. θύραι μέταυλοι ἱεροπρεπεῖς οὕτως, ὥστε

12. εἰς] ἐπὶ Tolo.

22. ἐπὶ] ἀπὸ Pm.

rem ei rependens, ipsius consilium et incoeptum promovit. Templum enim columnis erat penitus vacuum, quae eius decori responderent nitore suo, eaque essent magnitudine, ut incumbens sibi pondus possent sustinere. Illa autem regio mediterranea, et a mari remotior, deruptisque, ut dixi, montibus undique vallata, opificibus viam, qua columnas aliunde importarent, negabat. Dum operis difficultas imperatorem habet sollicitum, in montibus proximis deus marmoris genus ostendit ad hoc idoneum, sive antea latuerit ibi incognitum, sive tum primum extiterit. Credibilis sane est utraque haec eorum sententia, qui deo causam ascribunt. Equidem nos humanis viribus omnia ponderantes, multa iudicamus haud posse fieri: at deo difficile nihil est, nedum impossibile. Igitur columnae ingentes, magno inde numero excisae, quae ignis flammam colore referunt, sacrae aedem suffulciunt, hae infra, illae supra, aliae circum porticus, quibus omnia ipsius latera cincta sunt, praeterquam orientale. Stant geminae pro templi porta, omnino eximiae, ac forte columnarum omnium, quae in orbe sunt universo, nulli secundae. Altera succedit porticus, quae a narthece seu ferula ideo, mea quidem sententia, nomen habet, quia angusta est. Hanc excipit atrium quadratum, et similibus columnis fultum: medianae ianuae tam angustae, ut intrantibus

- μηνύουσι τοῖς ἔξω ἰούσιν ὁποῖα ποτὲ θείαματι ἐντυχεῖν μέλλουσι. προπύλαια δὲ τὸ ἐνθὲνδε θανμάσια οἶα, καὶ τις ἐπὶ κίωνων δυεῖν ἐπαιρόμενη ἀψὶς ἐς ἄφατον ὕψος. προϊόντι δὲ πρόσω ἡμίκυκλα δύο, ἀλλήλοις ἀντιπρόσωπα ἐκατέρωθεν τῆς ἐπὶ τὸ ἱερὸν ὁδοῦ
- B** ἑστῶσι· ξενῶνες δὲ τῆς ἐτέρας ἐφ' ἑκάτερα δύο, Ἰουστινιανοῦ βα- 5
σιλέως ἔργον· ἄτερος μὲν ξένοις ἐνδημοῦσι καταλυτήριον, ὃ δὲ δὴ ἕτερος ἀναπαυστήριον νοσοῦσι πτωχοῖς. τοῦτον δὲ τὸν τῆς θεοτόκου νεῶν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς καὶ προσόδια ἐτίμησε χρημάτων μεγάλων. τὰ μὲν οὖν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουστινιανῷ βασιλεὶ πεπραγμένα ταύτῃ πη ἔαχεν. 10
- C** ζ'. Ἔστι δὲ τις πόλις ἐπὶ Παλαιστίνης, Νεάπολις ὄνομα· ἐφ' ἧς δὴ ὄρος ὑψηλὸν ἀνέχει, Γαριζὶν ὄνομα. τοῦτο δὲ ὄρος κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ Σαμαρεῖται εἶχον· ὡς εὐξόμενοι τε ἀνέβαινον ἐς τὴν τοῦ ὄρους ὑπερβολὴν, οὐδένα ἀνιέντες καιρόν· οὐχ ὅτι νεῶν τινα ἐνταῦθα ὠκοδομήσαντο πώποτε, ἀλλὰ τὴν ἀκρόρειαν 15 αὐτὴν σεβόμενοι ἐτεθήπεσαν πάντων μάλιστα. ἡνίκα δὲ Ἰησοῦς ὁ τοῦ θεοῦ παῖς, ἐν σώματι ὢν, τοῖς τῇδε ἀνθρώποις ὡμίλει, γέγονεν αὐτῷ πρὸς γυναῖκα τῶν τινα ἐπιχωρίων διάλογος· ταύτῃ τε ἐπὶ τῷ ὄρει πυνθανομένη ὑπἔπιν ὥς χρόνῳ ὕστερον οὐχ οἱ Σαμαρεῖται προσκυνήσουσιν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει, ἀλλ' ἐνταῦθα αὐ- 20
- D** τὸν οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι, τοὺς Χριστιανοὺς παραδηλώσας· ἐγένετό τε προϊόντος τοῦ χρόνου ἔργον ἡ πόρροησις. οὐ γὰρ οἶόν τε ἦν μὴ οὐχὶ ἀψευδεῖν τὸν ὄντα θεόν. ἐγένετο δὲ τρόπῳ τοιούτῳ. ἐπὶ Ζήνωνος βασιλεύοντος ἀθρόοι ἑξαπινάκως

1. ἔξω] ἔσω Pm.

19. ὑπἔπιν] Vid. Ioann. 4. MALT.

indicent quale spectaculum nactari sint. Exin vestibulum admirabile, et arcus columnis elatus geminis in altitudinem immensam. Progredientibus, templi via binos recessus utrinque offert in semicirculum sinuatos, adversosque inter se. Altera via hospitales domos duas hinc inde habet, Iustiniani Aug. opus: haec peregrinorum est in urbe degentium diversorium; illa pauperum aegrotantium sedes. Porro hoc deiparae templum imperator idem annuo redditu luculentissimo cohonestavit. Haec ille Hierosolymis fecit.

7. Urbs est Palaestinae Neapolis, cui mons altus, Garizim nomine, imminet. Hunc olim Samaritani cum possiderent, assidue eius verticem ascendebant precationis causa, non quod illum templo unquam ornassent, sed quia omnium maxime ipsum suspiciebant ac venerabantur. Qua tempestate Iesus dei filius, humano assumpto corpore, in illis partibus agebat, cum indigenae cuiusdam uxore sermonem habuit. Tum ab ipsa de monte interrogatus, praedixit, tempus affore, quo non adorarent Samaritani in eo monte, sed ibi ipse adoraretur a veris adoratoribus: Christianos scilicet designabat. Procedente tempore verbis accessit exitus: neque enim poterat mentiri qui deus erat: res autem ita evenit. Zenonis principatu, coiere sub-

οἱ Σαμαρεῖται γενόμενοι ἐπεισηδῶσιν ἐν Νεαπόλει τοῖς Χριστιανοῖς, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὴν πεντηκοστὴν καλουμένην ἑορτὴν ἄγρουν, καὶ αὐτῶν τε πολλοὺς διαχρῶνται, καὶ ὅσπερ ἦν αὐτοῖς ἐπίσκοπος τότε, Τερεβίνθιος ὄνομα, καταλαβόντες ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ἑστώτα P 105
 5 τραπέζης, καὶ ἱερουργοῦντα τὰ ἄρρητα ξίφεσι παίοντες, ἄλλως τε συγκόπτουσι καὶ τοὺς τῶν χειρῶν ἀφαιροῦνται δακτύλους, ἕς τε τὰ μυστήρια ἔβρισαν, ὥς δρῶσαι μὲν Σαμαρειτῶν προσήκει, σιωπᾶν δὲ ἡμῖν. ὁ δὲ ἱερεὺς οὗτος αὐτίκα ἐν Βυζαντίῳ γενόμενος, τῷ τότε βασιλεῖ ἐς ὅψιν ἦκων, ἐπέδειξέ τε τὸ πάθος καὶ τὰ ξυ-
 10 νεχθέντα σημάνας καὶ τοῦ Χριστοῦ τῆς προρρηθείας ὑπομνήσας, τιμωρὸν αὐτὸν ἐφ' ἅπασιν ἰδεῖτο γενέσθαι. Ζήνων δὲ βασιλεὺς τοῖς ξυμπεπτωκόσι ξυνταραχθεῖς, κόλασίν τε ἀποχρώντως ἐς τοὺς τὰ δεινὰ δεδρακότας πεποιεῖται οὐδεμιᾷ δκνήσει· ἕκ τε ὅρους τοῦ Γαριζίν τοὺς Σαμαρεῖτας ἐξελάσας, εὐθὺς Χριστιανοῖς τε αὐτὸ
 15 παραδίδωσιν, ἐκκλησίαν τε ἄνω δειμάμενος τῇ Θεοτόκῳ ἀνέθηκε, B
 τειχισάμενος τὸ ἱερὸν τοῦτο δῆθεν τῷ λόγῳ, τὸ δὲ ἄληθές ἀπο- V 466
 τριχῶσας. καὶ φρουρὰν στρατιωτῶν κατεστήσατο, κάτω μὲν ἐν τῇ πόλει πολλῶν, ἐν δὲ τῷ τειχίσματι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ οὐ πλέον ἢ δέκα. οἷς δὲ Σαμαρεῖται ἀχθόμενοι ἡσυχᾶλλον μὲν ἐς τὰ μά- H 51
 20 λιστα καὶ δυσφοροῦμενοι ἀπηξίουν τὰ σφίσι παρόντα, δέει δὲ τῇ ἐκ βασιλείας δυσωπούμενοι σιωπῇ εἶχοντο. προϊόντος δὲ χρόνου, Ἀναστασίον τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος, τοιούτῳ τι ξυνηνέχθη γενέσθαι. τινὲς τῶν Σαμαρειτῶν, γυναικὸς ὑποθήκη ἀναπεισθέντες, ἀναβαλόνουσι μὲν παρὰ δόξαν κατὰ τὸ τοῦ ὅρους
 25 κρημνῶδες, ἐπεὶ τῆς ἀπόδου, ἣ ἐκ τῆς πόλεως ἐνταῦθα ἄγει, ἐς C

ito Samaritani. Tum facte Neapoli impetu in Christianos festum in ecclesia celebrantes, quod pentecosten vocant, multos conficiunt: illorum episcopum Terebinthium sacrae mensae astantem occupant, inter sacrificium ineffabile gladiis illum feriunt, vulneribus concidunt, manuum digitis truncant, mysteriorumque illudentes piacula perpetrant digna Samaritanis, ac nobis silentio obruenda. Mox antistes ille Byzantium sese contulit: ubi ad conspectum imperatoris admissus, ostendit manuum cladem; rem pandit ordine, et Christi praedictione in memoriam reducta, plenam ultionem exposcit. Tali casu commotus Zeno Aug. nulla interposita mora, in fontes egregie animadvertit: exactis monte Garizin Samaritanis, statim illum Christianis addixit, et in culmine ecclesiam deiparae posuit: cui templo in speciem murum, reipsa nihil nisi maceriam circumdedit. Infra quidem, in urbe, praesidium validum, ad murum autem et ecclesiam milites non amplius decem collocavit. His offensi Samaritani urebantur dolore maximo, et indignatione pleni praesentem sortem aversabantur: metu tamen imperatoris cohibiti, silentio dissimulabant. Postea imperante Anastasio res huiusmodi contigit. Samaritanorum manus, suasu feminae, per derupta montis inopinato sublit: quippe cum via, quae

τὸ ἀκριβὲς φυλασσομένης, ἐνθὲνδε αὐτοῖς ἀποπειρᾶσθαι τῆς ἀναβάσεως ἀδύνατα ἦν. ἐν δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ ἑξαπινάλως γενόμενοι κτείνουσι μὲν τοὺς ἐνταῦθα φρουροὺς, μετακαλοῦσι δὲ τοὺς ἐν τῇ πόλει Σαμαρείτας φωνῇ ἑξαισίᾳ. οἱ δὲ τοὺς στρατιώτας δειμαίνοντες συνεπιτίθεσθαι τοῖς ἐγκειρηκόσιν οὐδαμῇ ᾔθελον. οὐδ' 5 πολλῶ τε ὕστερον ὃ τὴν χώραν ἐπιτροπεύων (Προκόπιος δὲ ἦν ἐξ Ἐδέσσης πόλεως, ἀνὴρ λόγιος) τοὺς τὰ δεινὰ δεδρακότας συλλαβὼν ἔκτεινε. τοῦ μέντοι ὀχυρώματος οὐδ' ὥς τις λόγος ἢ πρόνοια παρὰ τοῦ βασιλέως τηλικάδε γέγνηται. ἀλλὰ νῦν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, καίπερ τοὺς Σαμαρείτας ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ἐπὶ 10 τὸ εὐσεβέστερον μεταδέμενος καὶ καταστησάμενος Χριστιανὸς εἶναι, τὸ μὲν παλαιὸν τῆς ἐν τῷ Γαριζὶν ἐκκλησίας τεῖχοςμα ἐφ' οὐπὲρ ἦν σχήματος εἶασεν ἀποτετριγχωμένον, ἥπῃ μοι εἴρηται, ἐτέρῳ δὲ αὐτὸ ἐκτοσθεν τείχει περιβαλὼν ἄμαχον διεπράξατο παντάπασι εἶναι. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἱερὰ πέντε Χριστιανῶν ἀνε- 15 νεώσατο πρὸς τῶν Σαμαρειτῶν καταφλεχθέντα. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε εἴρηγασται.

P 106 ἦ. Ἐν δὲ τῇ πόλει μὲν Ἀραβία, νῦν δὲ Παλαιστίνη τρίτῃ
V 457 καλουμένη, χώρα μὲν ἔρημος ἐπὶ μακρὸν κατατείνει, καρπῶν τε καὶ ὕδατων καὶ πάντων ἀγαθῶν ἄφορος. καὶ ὅρος ἀπότομόν τε 20 καὶ δεινῶς ἄγριον ἀποκρέμαται ἄγχιστά' πη τῆς ἐρυθρᾶς καλουμένης θαλάσσης, Σινὰ ὄνομα. οὐδὲν δὲ μοι ἀμφὶ τοῖς ἐκείνῃ χωρίοις ἀναγράφασθαι ἀναγκαῖον ἐνταῦθα τοῦ λόγου, ἐπεὶ ἅπαντά μοι τὰ τε κατὰ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὸν Ἀραβικὸν κα- 25 λούμενον κόλπον, Αἰθιοπίας τε τοὺς Αὐξωμίτας καὶ τὰ τῶν Ὀμη-

illuc ex urbe ducit, intenta custodia tenetur, ascensus tentari inde non poterat. Occupata repente ecclesia, custodes eius trucidant: protinus Samaritanos, qui in urbe erant, contentissima voce inelamant. At illi militem veriti, facinus aggressis adiungere se noluerunt. Haud multo post provinciae praeses (is erat Procopius Edessenus, prudentia vir singulari) fontes comprehensos morte multavit. Tum quidem imperator ad munitionem animum non adiecit: iam vero Iustinianus Augustus, quamvis Samaritanos plerosque ad pietatem Christique sacra traduxerit, ecclesiae tamen in monte Garizim positae veterem murum altero cinxit exteriori, maceriae formam, quam ille, ut dixi, habebat, immutatam relinquens; fecitque opus omnino inexpugnabile. In eadem urbe Christianorum templa quinque a Samaritanis incensa restituit. Haec ibi.

8. In provincia, quam olim Arabiam, hodie Palaestinam tertiam vocant, longissima est solitudo, plane sterilis, siticulosa, atque omnibus vitae commodis vacua. Propter mare rubrum mons Sina asperissimus ac praecipitiis disruptus pendet. Hic mihi non est necesse loca illa describere, cum de mari rubro ac sinu Arabico, de Aethiopibus Auxomiis et Homeritis Sarace-

ριτῶν Σαρακηνῶν γένη ἀκριβολογουμένῳ ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων
 δεδήλωται λόγος· ἵνα δὴ καὶ τοῦτ' ἐμοὶ δεδήγηται, ὅτινα τρέ-
 πον Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὸν φοινικῶνα προσηποίησε τῇ Ῥωμαί-
 ων ἀρχῇ. ταῦτα μὲν οὖν τούτου δὴ ἕνεκα λέγειν ἀφήμι, ὥς μὴ B
 5 ἀπειροκαλίας ἀπενέχοιμι δόξαν. ἐν τούτῳ δὲ τῷ Σινᾷ ὄρει μο-
 ναχοὶ ὄκηται, οἷς ἐστὶν ὁ βίος ἡκριβωμένη τις μελέτη θανάτου,
 ἐρημίας τῆς σφίσι φιλτάτης ἀδείστερον ἀπολαύουσι. τοῦτοις δὴ
 τοῖς μοναχοῖς Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς (ἐπεὶ οὐκ εἶχον οὐδὲν οἴτου
 ἐφεῖντο, ἀλλὰ κρείσσοις τῶν ἀνθρωπείων ὑπάντων εἰσιν, οὐδὲ τι
 10 κεκτῆσθαι οὐδὲ θεραπεύειν τὰ σώματα, οὐ μέντοι οὐδὲ ἄλλου
 οἴτουσιν ἐνίστασθαι ἐν σπουδῇ ἔχουσιν) ἐκκλησίαν ὠκοδομήσατο,
 ἥνπερ τῇ θεοτόκῳ ἀνέθηκεν, ὅπως δὴ αὐτοῖς ἐνταῦθα ἐξῆι εὐχο-
 μένοις τε καὶ ἱερωμένοις διαβιῶναι. ταύτην δὲ τὴν ἐκκλησίαν οὐ C
 κατὰ τοῦ ὄρους ἰδεύματο τὴν ὑπερβολὴν, ἀλλὰ παρὰ πλεὺν ἐνε-
 15 ρεν. ἀνθρώπων γὰρ ἐν τῇ ἀκρωτείᾳ διανυκτερεύειν ἀμήχανά
 ἐστὶν, ἐπεὶ κτύποι τε διηγεκτεῖς καὶ ἕτερα ἅττα θειότερα νύκτωρ
 ἀκούονται, δυνάμιν τε καὶ γνώμην τὴν ἀνθρωπείαν ἐκλήσσαντα.
 ἐνταῦθ' ἀποτε τὸν Μωσέα φασὶ πρὸς τοῦ θεοῦ τοὺς νόμους παρα-
 λαβόντα ἐξεγκειν. ἐς δὲ τοῦ ὄρους τὸν πρόποδα καὶ φρούριον
 20 ἐχυρώτατον ὁ βασιλεὺς οὗτος ὠκοδομήσατο, φυλακτήριόν τε στρα-
 τικῶν ἀξιολογιώτατον κατεστήσατο, ὥς μὴ ἐνθένδε Σαρακηνοὶ
 βάρβαροι ἔχοιεν, ἅτε τῆς χώρας ἐρήμον εὖσης, ἥπερ μοι εἰρηται,
 ἐσθύλλειν ὥς λαθραῖάτα ἐς τὰ ἐπὶ Παλαστίνης χωρία. ταῦτα
 μὲν οὖν τῇδε πεποιεῖται. ὅσα δὲ καὶ τοῖς μοναστηρίοις πεποιε-
 25 ταν τοῖς τῇδε τε καὶ κατὰ τὴν ἄλλην ἐφ' ἃς εἰσιν, αὐτίκα δὴ μοι
 ὥς ἐν κεφαλῇ γεγράφεται.

nis plene accurateque in libris egerim, quos de bellis conscripsi: ubi et illud
 exposui, quomodo Iustinianus Aug. Romano imperio palmetum adiunxerit.
 Quare, ne inepte facere videar, his supersedeo. Montem Sina incolunt
 monachi, quibus, carissima solitudine libere perfruētibz, vita nihil aliud
 est nisi sedula quaedam mortis meditatio. Et quoniam nihil mortale expe-
 tunt, sed rebus humanis omnibus superiores, nec possidere quidquam, nec
 corpus curare, nec re ulla recreari quaerunt, illis ecclesiam Iustinianus Aug.
 condidit dicavitque dei genitrici: ut ipsis liceat ibi vitam in precibus sacris-
 que traducere. Eam autem non in montis vertice posuit, sed longe infra:
 nam nemo hominum pernoctare potest in culmine, propter assiduos strepitus
 et alia quaedam diviniore, quae ibi noctu audiuntur, ac mentem animumque
 humanum percellunt. Ferunt Mosē ibi quondam acceptas a deo leges pro-
 mulgasse. Montis radicibus idem imperator castellum imposuit validissimum
 optimo cum praesidio: ne ex ora illa, quippe deserta, ut dixi, in Palaesti-
 nam Saraceni barbari clam irrumpant. Atque haec quidem ibi: quae vero
 in monasteriis fecit regionis illius ac reliqui orientis, iam summam persequar.

- P 107 9'. Μοναστήρια μὲν οὖν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνενέωσατο τάδε.
 τὸ τοῦ ἁγίου Θαλελαίου. τὸ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου. τὸ τοῦ ἁγίου
 Παντελεήμονος ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ἰορδάνου. ξενῶνα ἐν Ἱερικῷ.
 ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου ἐν Ἱερικῷ. τὰ τῶν Ἰβήρων ἐν Ἱεροσολύ-
 μοις. τὸ τῶν Λαζῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἱεροσολύμων. τὸ τῆς ἁγίας
 Μαρίας ἐν τῷ ὄρει τῶν ἐλαιῶν. τὸ τῆς πηγῆς τοῦ ἁγίου Ἐλι-
 σαίου ἐν Ἱεροσολύμοις. τὸ Σιλλέθως. τὸ τοῦ ἀββᾶ Ῥωμανοῦ.
 B ἐν Βηθλεὲμ τὸ τεῖχος ἀνενέωσε. τὸ τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου ἐν Βηθλεὲμ.
 Φρεατὰ τε ἡ δεξαμενὴς ὑποδομήσασα οὕτως· εἰς τὸ τοῦ
 ἁγίου Σαμωνῆ φρεῖα καὶ τεῖχος. εἰς τὸ τοῦ ἀββᾶ Ζαχαρίου 10
 φρεῖα. εἰς τὸ Σωσάνης φρεῖα. εἰς τὸ Ἀφελίου φρεῖα. εἰς τὸ
 τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τῷ Ἰορδάνῳ φρεῖα. εἰς τὸ τοῦ ἁγίου Σε-
 ργίου ἐν ὄρει καλουμένῳ Κισσερών φρεῖα. τὸ τεῖχος Τιβεριάδος.
 τὸ ἐν Βόστρῳ πτωχῶν Φοινίκης. τὸν οἶκον τῆς Θεοτόκου ἐν
 C Πορφυρεῶνι. μοναστήριον τοῦ ἁγίου Πακᾶ ἐν ὄρει. τὸν οἶκον 15
 τοῦ ἁγίου Σεργίου ἐν Πτολεμαίδι. ἐν Λαμαρχῷ οἶκον τοῦ ἁγίου
 V 468 Λεοντίου. ὑπὸ Ἀπάμειαν πτωχεῖον τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ ἀνενέω-
 σατο. τεῖχος τοῦ μακαρίου Μύρωνος. ὑπὸ Θεοδωλέως τὴν
 ἐκκλησίαν Λάφνης ἀνενέωσεν. ἐν Λαοδικείᾳ τὰ τῶν ἁγίων Ἰωάννου
 ἀνενέωσε. Μεσοποταμίας μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀνε- 20
 H 52 νέωσε. μοναστήρια Θελφράχης, Ζηβίνου, Θεοδότου, Ἰωάννου,
 Σαρμαθῆς, Κυρήνου, Βεγαδαίου. μοναστήριον εἰς τὸ Ἀπάδνας
 D ἐν Ἰσαυρίᾳ. πόλεως Κυρίκων λουτρὸν καὶ πτωχεῖον ἀνενέωσατο.

14. Φοινίκης] φοινίξ Tolas. Ego legendum existime πτωχεῖον. ἐπὶ
 Φοινίκης (vel ἐν Φοινίξ) τὸν οἶκον — MALT. 23. Κυρίκων]
 Fort. Κορύκων. MALT.

9. Hierosolymis instauravit haec monasteria. Sancti Thalelaei, S. Gre-
 gorii, S. Panteleemonis in eremo Iordanis: Xenodochium Ierichuntinum: ec-
 clesiam Ierichuntinam deiparae: monasterium Iberum Hierosolymis; Lazo-
 rum in eremo Hierosolymitana: Sanctae Mariae in monte olivarum: fontis
 S. Eliae Hierosolymis: Siletheos: abbatibus Romani. Bethleemi muros re-
 fecit, et monasterium Ioannis abbatibus.

Puteos cisternarum has struxit. In monasterio S. Samuelis puteum ac
 murum: in monasterio abbatibus Zachariae puteum: in monasterio Susannae
 puteum: in Aphelii monasterio puteum: in monast. S. Ioannis ad Iordanem
 puteum: in monasterio S. Sergii in monte, cui nomen Cissaron, puteum:
 murum Tiberiadis: apud Bostrenos ptochium Phoenices: Porphyreone ae-
 dem deiparae: monasterium S. Phocae in monte: aedem S. Sergii Ptole-
 maide: Damasci aedem S. Leontii: in suburbano Apameae ptochium refecit
 S. Romani: murum B. Maronis: in suburbis Theopoleos ecclesiam Daphnes
 reparavit. Laodiceae templum restituit S. Ioannis. In Mesopotamia mona-
 sterium S. Ioannis refecit: item monasteria Thelphrachae, Zebini, Theodoti,
 Ioannis, Sarmathae, Cyreni, Begadaei: monasterium Apadnense in Isauria.
 Urbis Cyrici balneas pauperumque hospitium renovavit. Ptochium S. Co-

τὸ πτωχεῖον τοῦ ἁγίου Κόνωνος· τὸν ἀγωγὸν αὐτοῦ ἀνενέωσεν ἐν
 Κύπρῳ. οἶκον τοῦ ἁγίου Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ ἐν Παμφυλίᾳ.
 πτωχεῖον τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ ἐν ἐμπορίῳ ἐπὶ κλήνῃ ἐπινείου πόλεως
 Πέργης τῆς Παμφυλίας. Ἐπὶ π. 1

nonis, eiusdemque aquaeductum in Cypro reaedificavit: aedem SS. Cosmae
 et Damiani in Pamphylia, et ptochium S. Michaelis in emporio, quod vocant
 navale Perges, urbis Pamphyliae.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΛΟΓΟΣ 5'.

PROCOPII CAESARIENSIS DE AEDIFICIIS DN. IUSTINIANI

LIBER VI.

P 108 **Τ**αῦτα μὲν οὖν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τῇδε πεποιήται. ἐν δὲ
V 469 Ἀλεξανδρείᾳ ἐξεργασταὶ τάδε. Νεῖλος ποταμὸς οὐκ ἄχρι ἐς
Ἀλεξάνδρειαν φέρεται, ἀλλ' ἐς πόλισμα ἐπιρρεύσας, ὃ δὴ Χαι-
ρέον ἐπονομάζεται, ἐπ' ἀριστερᾷ τὸ λοιπὸν ἔται, ὅρια τὰ γε
P. 109 Ἀλεξανδρέων ἀπολιπών. διὸ δὴ οἱ πάλοι ἄνθρωποι, ὡς μὴ ἄμοι-
ροίη τὸ παράπαν ἢ πόλις, διώρυχα ἐκ τῆς Χαιρέον κατορύξαντες
βαθεῖάν τινα βραχεῖα τοῦ ποταμοῦ ἐς αὐτὴν ἐκροῇ διεπράξαντο
ἐσιτητὰ εἶναι. οὗ δὴ καὶ ἄλλας τινὰς ἐκροὰς ἐκ λίμνης Μαρίας
ἰσβάλλειν ξυμβαίνει. ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς διώρυχος μεγάλαις μὲν
ναυσὶ πλώϊμα οὐδαμῇ γίνεται, ἐς λέμβους δὲ τὸν Αἰγύπτιον οἶτον 10
ἐκ τῆς Χαιρέον μεταβιβάσαντες, οὔτε καλεῖν διαρῆματα νενο-
μίκασιν, ἔς τε τὴν πόλιν διακομίζουσιν· ἵνα δὴ, ἐξικνεῖσθαι δυνα-
τά ἐστι τῷ κατὰ τὴν διώρυχα ποταμῷ· καὶ κατατίθενται ἐν χώρῳ

Ea quidem sunt Iustiniani Aug. in illis partibus aedificia: haec vero fecit Alexandriae. Fluvius Nilus Alexandriam usque non fertur: sed postquam oppidum alluit, cui nomen Cheraeum, ad laevam labitur, relictis finibus Alexandriae. Quocirca veteres, ne civitas plane expers illius esset, alta a Cheraeo fossa perducta, modicam fluminis partem huc admisere; quo et per alios quosdam meatus palus Maria se exonerat. Naves magnas fossa illa non patitur: sed frumentum Aegyptium Cheraei in lembos, quos vulgo diaremata appellant, impositum, in urbem devehunt; quo pervenire licet per illud fluvii diverticulum, ac reponunt in loco, quem Alexandrini Phialam

- ὅνπερ Ἀλεξανδρεῖς καλοῦσι Φιάλην. ἀλλ' ἐπεί τῷ δήμῳ ἐς στά- B
σιν πολλάκις καθίσταμένῳ ἐνταῦθα διωλωλέναι τῷ σίτῳ ἐνέβη,
βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τειχίσματι τάνδε τὸν χώρον περιβαλὼν
τὴν ἐπὶ τῷ σίτῳ ἐπιβουλὴν ἀνεχαίτῃσιν ταῦτα μὲν οὖν Ἰουστι-
5 νιανῷ βασιλεῖ ταύτη ἐξείργυσται. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπ' Αἰγύπτου
ἡμᾶς ἤγαγε τῆς Αἰβύης ὁμόρου τανῦν ὁ λόγος, φέρε δὴ καὶ ὅσα
διαπέπρακται αὐτῷ ἐνταῦθα δηλώσωμεν, ἐπεὶ καὶ Αἰβύην ξύμ-
πασαν ὁ βασιλεὺς οὗτος ὑπὸ βαρβάρους κείμενην εὐρὼν τῇ ἄλλῃ
ἐνήψε Ῥωμαίων ἀρχῇ.
- 10 Νεῖλος μὲν ὁ ποταμὸς ἐξ Ἰνδῶν ἐπ' Αἰγύπτου φερόμενος C
διχα τέμνει τὴν ἐκεῖνη γῆν ἄχρι ἐς θάλασσαν. ἡ δὲ σχιζομένη
τῷ ρείθρῳ καὶ ὀνόμασι διακέκρῃται τὸ ἐνθὺνδε δυεῖν. τὰ μὲν
γὰρ ἐν δεξιᾷ τοῦ ποταμοῦ Ἀσία ὠνόμασται μέχρι πον ἐς Φῶσιν
τὸν Κόλχον, ὅσπερ Ἀσίαν τε διορίζει καὶ γῆν τὴν Εὐρώπης, ἥ
15 μέχρι ἐς πορθμεῖα τὰ Κιμμέρια καὶ ποταμὸν Τάναϊν. τούτων V 470
γὰρ δὴ ἔνεκα διαμάχονται πρὸς ἀλλήλους οἱ ταῦτα σοφοί, ἥπερ
ἐν λόγοις μοι τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδήλωται περιηγουμένῳ τὸν
Εὐξείνιον καλούμενον πόντον. τὰ δὲ δὴ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Νεῖλου
Αἰβύη ἐκλήθη μέχρι ἐς ὠκεανὸν, ὅσπερ ἐς δύοντά πον τὸν ἥλιον D
20 ἐκατέραν ἡπείρον διορίζει, ἐκροήν τε ἀφίεις τινα καὶ θάλασσαν
τήνδε ποιοῦμενος. ἡ μὲν οὖν ἄλλη Αἰβύη ξύμπασα ὀνόματα
κατὰ χώραν ἐκάστην ἕτερα ἅττα διακέκλήρωται, ἐκ τῶν ἐκεῖνη
ἐπιγενομένων, ὥς τὸ εἰκὸς; ἐπικληθεῖσα. ἡ μὲντοι ἐκ τῆς Ἀλε-
ξανδρείας ὁρίων ἄχρι ἐς πόλιν Κυρήνην διήκουσα ἐπὶ Πενταπό-
25 λεῶς ἔστιν· ἐπὶ τούτου δὴ μόνου τοῦ ὀνόματος Αἰβύη καὶ νῦν.

vocant. Cum autem plebs seditionem ibi concire solita, se pariter ac frumentum male perderet, imp. Iustinianus locum hunc muro circumdedit, itaque vim a frumento prohibuit. Haec ibi ille. Age vero, quando nos in Aegyptum Africae conterminam iam duxit oratio, quae idem illic praestitit exponamus: siquidem totam Africam nactus barbaris subditam, reliquo Rom. imperio ipsam adiunxit.

Fluvius Nilus ab Indis in Aegyptum decurrens, plagas illas ad mare usque bifariam secat. Terra amne divisa, duplici nomine discernitur. Ac pars quidem, quae est ad fluminis dexteram, Asia dicitur usque ad Phasin Colchidis fluvium, qui Asiam atque Europam dirimit; vel ad fretum Cimmerium flumenque Tanain. Nam id controversum est inter harum rerum peritos, prout in libris de bellis ostendi, cum ponti Euxini ambitum describerem. Partem vero, quae ad laevam est Nili, Africam vocant usque ad oceanum, qui in occidente utramque continentem distrahit, infundens sese et hoc mare nostrum efficiens. Ac caetera quidem Africa in singulis regionibus alias quasdam appellationes ab advenis, ut verisimile est, desumptas sortita est. Ora autem, quae ab Alexandriae limite ad Cyrenen Pentapoleos urbem pertinet, unum hodie Libyae nomen retinet. Est hic urbs Taphosiris, Alexan-

ἐπιπέκληται. Ἐνταῦθα πόλις ἐστὶν ἡμέρας ὁδῷ Ἀλεξανδρείας διέ-
χουσα, Ταρόσις ὄνομα. ἔκε δὴ ταφῆναι τὸν τῶν Αἰγυπτίων
Θεὸν Ὅσιριν λέγουσιν. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἄλλα τε πολλὰ καὶ τὰ
τῶν ἀρχόντων καταστάθρια καὶ λουτρῶνυς ἰδεῖν αὖτο Ἰουστινιανὸς
βασιλεὺς.

5

P 110 β'. Ταύτης δὲ τῆς Λιβύης ἔρημα μὲν τὰ πολλὰ τετύχη-
κεν εἶναι, ἀπημελημένα ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον. καὶ αὐτῆς δὲ προ-
εργηγορῶς ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς προμηθεὶ γνώμῃ, ὥς μὴ τι αὐτῇ
παθεῖν ἐξ ἐπιδρομῆς πρὸς Μαυρουσίῳ τῶν πλησιωχῶρων ξυμ-
βαθῇ, ὁχυρώματά τε δύο καὶ φυλακτήρια κατεστήσατο, ὧν θά- 10
τερον μὲν Παράτονιον ὀνομάζουσιν, Ἀντίπυρρον δὲ τὸ ἕτερον ἐπι-
πέκληται, οὐ πόρρω Πενταπόλεως κείμενον. διέχει δὲ ἡ Πεντά-
πολις Ἀλεξανδρείας ὁδῷ ἡμερῶν ἑκκοσιν ἐξῶν ἀνδρῶν. Ἐν ταύτῃ
B δὲ τῇ Πενταπόλει καὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς Τεύχρειαν τὴν πόλιν
ἐρύματι ἐτείχεασατο ἐχυρωσάτω. καὶ Βερνίκης τὸν περίβολον ἐκ 15
θεμελίων ἀνωκοδομήσατο τῶν ἰσχυάτων. οὗ δὲ καὶ βυλανεῖον
πέποιήται, δημοσίᾳ παρεχόμενον τῇ πόλει τὴν χρεῖαν. ἀλλὰ κἂν
ταῖς Πενταπόλεως ἰσχυαῖς, αἵπερ εἰσι τετραμέναι πρὸς ἄνεμον
νότον, ὁχυρώματα ἐν δυοῖν μονιστηρίοις ἐξείραχται, οἷσπερ
Ἀγριολίδης τε καὶ Δινάρθιος ὀνόματά ἐστιν. ἄπερ ἐπιτεγίσμα- 20
τα κεῖται τοῖς ταύτῃ βαρβάροις, τῷ μὴ καταθέοντος ὥς λαθραῖο-
τατὰ ἐπισκῆπτειν ἐξαπινάως ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων.

Ἔστι δὲ τις Ἐνταῦθα πόλις, Πτολεμαῖς ὄνομα, τὸ μὲν πα-
C λαιὸν εὐδαίμων τε γεγενημένη καὶ πολυάνθρωπος, προϊόντος δὲ
τοῦ χρόνου ὕδατος ἀπορίας πολλῇ ἐς ὀλιγανθρωπίαν ἀποκριθεῖσα. 25

diei diei in itinere dispartita, ubi Aegyptiorum domum Osirin sepulcrum perhi-
bent. In hac urbe cum alia multa Iustinianus Aug. tum domos, in quibus
magistratus diversarentur, balneasque aedificavit.

2. Magna pars Libyae deserta est: ac licet nullo fere unquam numero
habita fuerit, ei tamen provida mente prospiciens imperator noster, ne quid
detrimenti caperet ex Maurorum vicinorum incursibus, geminas arces cum
praesidiis statuit; quarum alteram Paratonium appellant, alteram Antipyr-
gum, haud procul Pentapoli sitam. Distat Pentapolis Alexandria tanto spa-
tio, quantum diebus xx. viator expeditus conficiat. In hac Pentapoli Iusti-
nianus Aug. urbem Teuchriam validissime munit, et moenia Berenices ab
imo fundamento reaedificavit: ibidem balneas ad publicos civitatis usus ex-
truxit. Quin et in extremis Pentapoleos finibus, qui ad austrum vergunt,
bina monasteria (Agriolodem ac Dinarthion vocant) firmavit munitionibus
adversus regionis illius barbaros, ne clam irrumpebant Romanum imperium
incurserent de improviso.

Est hic urbs Ptolemais, beata quidem olim ac frequens, progrediente
vero tempore redacta ad infrequentiam magis aquae penuria. Civium enim

τῶν γὰρ οἰκητόρων ὁ πολὺς ὁμιλος θέπει ἐχόμενοι πολλῶν ἔμπροσ-
 σθεν ἐνθὲνδε ἑξαναστάντες ἀπεχώρησαν ὅτῃ ἐκάστῳ δυνατὰ γέ-
 γανεν. ἀλλὰ νῦν ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀνανεωσάμενος τὴν ὀχетаγω· H 53
 γίαν τῇ πόλει τὸ πρότερον αὐτῇ τῆς εὐδαιμονίας ἀπέδωκε σχῆμα.
 5 Πενταπόλεως δὲ πόλιν ἐσχάτῃ ἐστὶ πρὸς δύοντά ποσ τὸν ἥλιον,
 Βόριον ὄνομα. οὗ δὴ τὰ ὄρη συννενοκῶτα τε πρὸς ἑλληνας, καὶ
 τῇ ἐνθὲνδε στενοχωρίᾳ συμπεφραγμένα, τῶν ἐπὶ τὴν χώραν εἰσέ-
 δων ἀποκεκλεισθαι τοὺς πολεμίους διασκευάζονται. ταύτην ὁ βα-
 σιλεὺς τὴν πόλιν ἀτειχιστον ὅσων ἐξέστηκεν ἐχυρωτάτῃ περιβαλὼν, D
 10 ἐν τῷ ἀσφαλεῖ τὸ λοιπὸν βεβαιώτατα οὖν πάσῃ ἀμφὶ αὐτὴν χώρῃ
 διεπράξατο εἶναι.

Πόλιν δὲ πού εἰσι δύο ἐπὶ ὀνόματος ἐνὸς ὀκημένα. Ἀδ-
 γηλα ἑκατέρα ἐκλήθη. αὐταὶ τοῦ Βαρίου διέχουσιν ὁδῷ τεττάρων
 ἡμερῶν μάλιστα ἐξώνῃ ἀνδρὶ, τετραμμέναι μὲν αὐτοῦ πρὸς ἑρ-
 15 μων νότον, ἀρχαῖαι δὲ οὖσαι καὶ τῶν οἰκητόρων ἀρχαῖοτροπα
 τὰ ἐπιτηδεύματα ἔχουσαι. Θρηακίαν γὰρ πάντες καὶ εἰς ἐμὲ τῆς
 πολυθείας ἐνόησαν. ἐνταυθὶ ἐκ παλαιῶν τῷ τε Ἀμῶνι καὶ Ἀλε-
 ξάνδρῳ τῇ Μακεδόνι ἀπέκτετο ἔδη. οἷς δὲ ἐσφαγάζοντο πύργοι P 111
 ἐς τὴν Τουστιανῶν βασιλείαν οὐ ἐκχώρησαν. ἦν δὲ καὶ ὄρεος
 20 αὐτοῖς τῶν ἱεραδοίων καλουμένων πόλιν. νῦν δὲ ὁ βασιλεὺς V 471
 οὗτος οὐχ ὅσον ἐς τὰ ἄνωματα τοῖς κατοικοῦσι ἐμποριζόμενος τὴν
 ἀσφάλειαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς διασώσασθαι ἐν ἐπιμελείᾳ ποιού-
 μενος, καὶ τῶν ταύτῃ ἀνδρείων κατὰ πάντα προδόνους κολῶν.
 τὰ τε γὰρ ἄλλα διαφερόντως αὐτῶν ἐπιμελίσθαι ἐδωμῇ ἀνη-
 25 ξίωσε καὶ τὴν εὐσεβείας ἐδιδάξε δόξαν Χριστιανὸς πυναικίστα

quamplurimi iamdiu siti compulsi inde excesserant, neque teteperant quo cui-
 qui licuerat. At nunc imperator noster, restaurato urbis aquaeductu, pristi-
 nam felicitatis faciem ei reddidit. Est Bosium urbs ultima Pentapoleos ad
 occidentem: ubi montes ita coeunt, ut sibi invicem annuere videantur, et
 angustia illa montium, hostem aditu excludant. Urbem hanc, montibus nu-
 dam, munimento cinxit firmissimo imperator, et cum omni circumiecta re-
 gione securissimam reddidit.

Duae sunt urbes unius nominis: utramque enim appellant Auglam.
 Viro expedito quatrimum fere hinc iter est ad Besium, ad cuius lates australe
 obversae sunt, antiquae ambae, eosque habentes incolae, qui praeclis sacro-
 rum ritibus dediti fuerint. Nam omnes ad nostram aetatem superstitione fa-
 laborarunt, diis multis addita. Vetus hic erant templis, sacra Ammoni et
 Alexandro Macedoni, quos ad Iustiliani principatum indigenas victimis ca-
 luerunt. Nec dearat ingens hominum grex, quos vocant Hierodulos. Ve-
 rum imperator hic noster non corporum modo incoluntatem afficiens subdi-
 tis, sed animum etiam salutis consulens, omni ope populo illi prospexit.
 Nam praeter caeteras, quae liberaliter providit, mentes religione, sancta alicui
 feliciter imbuat, ut a patriis institutis ad Christum omnes converterentur: quibus

πεποιημένος καὶ μεταπορεύμενος λελυμασμένα σφίσι τὰ πάτρια
ἦδη. οἷς δὴ καὶ νεὼν τῆς θεοτόκου ἰδεύματος, φυλακτήριον ταῖς
B πόλεσι τῆς τε σωτηρίας καὶ τῆς ἀμφὶ τῇ δόξῃ ἀληθείας ἐσόμενον.
ταῦτα μὲν οὖν τῇδὲ πη ἔσχε.

Βόριον δὲ ἡ πόλις Μαυρουσίοις γειτνῶσα βαρβάροις, φ6-5
ρου ὑποτελῆς οὐ γηγένηται ἐς τὸδε τοῦ χρόνου· οὐδέ τινες πώποτε
δασμολόγοι ἢ φορολόγοι ἐς αὐτὴν ἵκοντο, ἔξ οὗ γεγένασιν ἄν-
θρωποι. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ὤκνητο ἐκ παλαιοῦ αὐτῶν ἄγχιστα· οὗ
δὴ καὶ νεὼς ἦν ἀρχαῖος αὐτοῖς, ὅνπερ ἐσέβαντο τε καὶ ἐτεθήκεσαν
μάλιστα, δειμαμένον τοῦτο Σολομῶνος, ὥσπερ φασί, βασιλεῦσιν-10
τος Ἑβραίων τοῦ ἔθνους. ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἄπικτας Ἰουστινια-
νὸς βασιλεὺς μεταγνῶναι τετὰ πάτρια ἦδη, καὶ Χριστιανούς
γεγονέναι διαπραξάμενος, ταῦτα δὴ τὸν νεὼν ἐς ἐκκλησίας με-
θρημόσατο σχῆμα.

C γ'. Μετὰ τούτους αἱ Σέρτις εἰσὶν αἱ μεγάλαι ὀνόμασμέ-15
ται. ἐφ' οὗ δὲ εἰσι σχήματος ἄπειραι, καὶ ὅτου δὴ ἕνεκα τούτου
μεταλαγχάνουσι τοῦ ὀνόματος, ἐγὼ δηλώσω. προβέβληται τις
ἐνταῦθα ἡμῶν· σχιζομένη δὲ ἀπὸ τῆς τῆς θαλάσσης ἐπιτροπῆς, τῇ
τε ἐξ ἑκτὸς ἀφανιζομένη, ἀποβαίνει δοκεῖ, καὶ ἐφ' αὐτὴν ὑποχω-
17 ραῖσα ὀπίσω ἵκναι· ἐς κόλπον δὲ μηνοειδῆ ἐπὶ μακρότατον τέτρα-20
πται. καὶ ὁ μὲν ἀρχομένης πλευρᾷς διὰ πλοῦς ἐς τετρακοσίους
δάρμια σταδίους τοῦ δὲ μηνοειδούς τὸ περίμετρον ἐς ἡμερῶν ἔξ
ἑξῶν κατακτείνει. ταύτης γὰρ ἡ θάλασσα πεπνευμένη τῆς ἡπείρου
ἐντὸς τὸν κόλπον πάμειται. ἐπειδὴν τε ναῦς ἀνέμῳ ἢ κλύδωνι
D βιαζομένη τὸν διάπλον ἐντὸς ὑπὲρ τοῦ μηνοειδούς τὴν ἀρχὴν γέ-25

7. δασμολόγοι] δασμαφόροι. Τόπος.

et disparare templum aedificavit, praesidium salutis ac verae fidei futurum
urbibus. Haec ibi ita se habere.

Urbis vero Borianae; Mauris barbaris vicina, ad hanc diem immunis fuit,
neque ulli tributorum aut vectigalium exactores eo ivere post hominum me-
moriam. Iudaei, Boriensium veteres incolae, templum habebant antiquum;
quod apud ipsos in honore erat summamque admiratione, conditum, ut ferunt,
a Salomone Hebraeorum rege: Illis quoque omnibus imp. Iustinianus ab avi-
tis moribus ad Christianam religionem traductis, templum hoc in ecclesiae
formam mutavit.

3. His posteriores sunt Syrtis magnae; quarum ego situm, originemque
vocalui explicabo. Praetentum ibi litus scinditur illapsu maris, fluctibus-
que adesum subducere se videtur, et introrsum recedendo refugere. Lunato
arcu longissime obliquatur: qua incipiunt aperire se latera, traiectus stadia
quadringenta patet; sinuosus autem recessus ambitu quo dierum sex iter col-
ligit. Quippe sinum efficit mare, continenti hic interceptum. Si qua navis
vento aut tempestate compulsa, in traiectu sinum semel intraverit, reverti

νηται, τὸ ἐνθένδε αὐτῇ ἐπανεῖναι ἀμήχανά ἐστιν, ἀλλὰ συραμένῃ
τὸ λοιπὸν ὅμοια, καὶ διαφανῶς ἐπιπροσθεῖν αἰεὶ ἐλκομένην. καὶ
ἀπ' αὐτοῦ, οἶμαι, οἱ πάλοι ἄνθρωποι τὸν χώρον τοῦ πάθους
τῶν νεῶν ἔνεκα Σύρταις ἀνόμασαν. οὐ μὴν οὐδὲ διανεῖσαι τοῖς
5 πλοίοις ἄχρι ἐς τὴν ἡύονα δυνατὰ γενήνται. πέτραι γὰρ ὑφαλοῖ
διακεκληρωμέναι τὰ πλείστα τοῦ κόλπου πλώϊμα οὐ ἐνγχωροῦσιν
ἐνταῦθα εἶναι, ἀλλ' ἐν τοῖς βραχέσι τὰς ναῦς διαχωρῶνται. μὲν P 112
νοῖς δὲ τοῖς λέμβοις οἱ πλωτῆρες τοῦτων δὴ τῶν κηῶν αἰεὶ τέ εἰσι
διασώζεσθαι, ἂν αὐτῶ τύχοι, μετὰ κινδύνων τὰς διεξόδους ποι-
10 ούμενοι.

Τριπόλειος τῆδε τῆς καλουμένης τὰ δριῖά ἐστι. Μαυροῦ-
σιοι τε βάρβαροι ἐνταῦθα οἰκοῦσι, Φοινικῶν ἔθνος. οὗ δὴ καὶ
πόλις ἐστὶ Κιδαμή ὄνομα. ἐνταῦθά τε Μαυρούσιοι ὤκνηται
Ῥωμαίων ἔσπονδοι ἐκ παλαιοῦ ὅστις ὅλην ἕκαστες περὶ
15 Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ, δόγματι τῶν Χριστιανῶν ἐβελούσαιοι προσ-
εχώρησαν. Πάκατοι δὲ οὗτοι πάντων οἱ Μαυρούσιοι ἐπικυλοῦνται,
ἐπεὶ πρὸς Ῥωμαίους αἰεὶ σπονδὰς ἔχουσι. πάντες γὰρ τὴν εἰρήνην
τῇ Λατίνων καλοῦσι φωνῇ. Πενταπόλειος δὲ Τριπόλις ἡμερῶν
διέχει ὁδῷ εἰκοσὶ ἐὺζώνων ἀνδρῶν. B
20 δ'. Πόλις ἐκθένδε ἡ Λεπτιμάρνα ἐκδέχεται, μεγάλη μὲν V 472
καὶ πολυάνθρωπος τὸ παλαιὸν εἶσα, ἔρημος δὲ χρόνῳ ὕστερον
γεγεννημένη ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον, ψάμμου τε πλήθει τὰ πολλὰ τῷ
ἀπημελῆσθαι καταχωσθεῖσα. καὶ ταύτης δὲ τὸν περίβολον ἐκ C
τῶν θεμελίων ὁ καθ' ἡμᾶς ὠκοδομήσατο βασιλεὺς, οὐ τοσούτα

12. Φοινικικὸν Τόλος. Legebatur Φοινικόν.

nequit; sed iam tractae et manifesta vi abreptae simillis, porro pergit. Ex
quo tractarum navium infortunio factum arbitror, ut veteres locum hunc Syr-
tes appellaverint. Nec littus contingere maioribus navigiis licet; siquidem
caeci scopuli, qui partem sinus maximam obtinent, non modo cursum impe-
diunt, sed naves etiam male perdunt in brevibus: nec nisi lembis, si fors tu-
lerit, expedire salutem possunt, qui in iis sunt navibus, non sine periculo
transeuntes.

Haec ora litem habet Tripolitanum, incolasque Mauros barbaros,
gentem a Phoenicibus oriundam: ubi urbs quoque est nomine Cidama. Hic
habitant Mauri, iam inde olim Romanis coniuncti foedere: qui omnes Iusti-
niani Aug. impulsu fidem Christianam sponte amplexi sunt. Et quia foedus
cum Romanis initum minime violant, *pacatos* hodie dicimus, a *pace*, quae
Latina vox est, appellatione ducta. A Pentapoli ad Tripolim dierum xx.
iter est viro expedito.

4. Sequitur Leptis magna, urbs olim ampla ac frequens, postmodum
deserta fere penitus, et quia negligebatur, arenae vi late obruta. Huius mu-
ros imperator noster extruxit a fundamentis, non eo ambitu, quem prius ha-

μέντοι, ὅσος τὸ πρότερον ἦν, ἀλλὰ κατὰ πολὺν ἥσσονα· ὥς μὴ τῷ μεγέθει σφαλερὰ καὶ αὐθις ἢ πόλις εἴη, καὶ πολεμίους μὲν ἄλωτῇ, ψάμμῳ δὲ πρόχειρος. νῦν δὲ δὴ τῆς πόλεως τὸ μὲν καταχωσθὲν ἐφ' οὐπὲρ ἦν σχήματος εἴωσεν οὕτω δὴ ψάμμῳ ἐς λόφους συνεκλεγμένη κεκαλυμμένον; τήν τε λουπὴν ἐτειχίστατο ἐν τῷ 5 τῆς οἰκοδομίας ἐχυρῶ μάλιστα. καὶ ἱερὸν μὲν ἀξιοθέατον τῇ θεοτικῇ τῇδε ἀνέθηκεν, ἐκκλησίᾳς δὲ τέτταρας ἐδείματο ἄλλας· πρὸς δὲ καὶ ἀνωκοδομήσατο τὰ τῇδε γεγονότα ἐν τοῖς ἅνω χρόνοις καὶ καταπεπτωκότα βασιλεία, Σεβήρου βουσιλέως τοῦ παλαιοῦ ἔργον· ὅς δὴ ἐνθένδε ὁρμώμενος μνημεῖα τῆς εὐδαιμονίας τὰ βα- 10 σίλεια τάδε ἀπέλιπεν.

- D Ἀλλὰ γὰρ ἐνταῦθα γενόμενος τοῦ λόγου τὸ ξυνεχθὲν ἐπὶ Λεπτιμάρνας ἐν χρόνῳ τῷ καθ' ἡμᾶς ὥς ἥκιστα σαφήσομαι. ἤδη μὲν Ἰουστινιανοῦ τὴν βασιλείαν παραλαβόντος, οὕτω δὲ πό-
H 54 λεμον τὸν Βανδιλικὸν ἀγγεζόμενον, Μαυροδόσι βαρβαροί, οἱ 15 Λευκάθαι καλούμενοι, βιασάμενοι τοὺς Λιβύης τότε κυρίους Βανδίλους, ἔρημον ἀνθρώπων τὴν Λεπτιμάρναν παντάπασι κατεστήσατο. ἐν χώροις δὲ λοφώδεσι ξὺν τοῖς ἡγεμόσι διατριβήν τινα ἔχοντες Λεπτιμάρνης οὐ πολλὰ ἀπόθεν; φλόγα πυρὸς ἔξα-
πινακὸς ἐν μέσῃ τῇ πόλει τεθέστανται. πολεμίους δὲ ἔποτοπήσαν- 20
τες ἐνδήμους ἐνταῦθα γενέσθαι, δρόμῳ ἐπ' αὐτοὺς ἐβοήθουν
P 113 πολλῶ. ἀνθρώπων δὲ οὐδὲν εὐρόντες ἐπὶ τοὺς μάντις τὸ πρᾶγμα ἦγον, οἳ δὴ τῷ ξυμβεβηκότι τεκμηριοῦμενοι τὴν Λεπτιμάρναν οὐκ εἰς μακρὰν οἰκισθῆσεσθαι προέλεγον. οὐ πολλῶ τε ὕστερον ἀφικόμενος ὁ τοῦ βασιλέως στρατὸς Λιβύην τε τὴν ἄλλην καὶ Τρίπο- 25

16. Λευκάθαι] λευάσθαι Tolos.

buerant, sed longe minori: ne urbs in discrimen amplitudinis relaberetur, et cum hosti captu facilis tum arenae esset obnoxia. Ac partem quidem urbis sepultam, qualis erat, iacere sivit; ita ut sub arena in tumulis congesta etiamnum lateat: reliquam autem moenibus validissimis cinxit. Ibidem templum spectatu dignum deiparae posuit: ecclesias praeteras quatuor aedificavit. Restituit collapsum vetus palatium, opus Severi Aug. senioris: qui ibi natus regiam illam in monumentum felicitatis reliquerat.

Et quando huc me deduxit oratio, quod aetate nostra in urbe Leptin magna accidit, silentio non praetermittam. Iam quidem imperium Iustinianus, sed nondum bellum Vandalicum suscepit; cum Mauri barbari, Leucathae dicti, pulsas Vandalis tunc Africae dominis, Leptin magnam penitus desolarunt. Haud procul hinc, tumultoso in loco, cum ducibus commorantes, mediam urbem igni collucere vident. Mox rati ingressum hostem, cursu illic contendunt: neminem nacti, rem deferunt ad divinos. Hi casu coniectura expenso, Leptin magnam brevi frequentatum iri praenuntiarent. Nec multo post eo portatus imperatoris exercitus, Tripolim cum reliqua recepit

λιν ἔσχε, Βανδύλων τε καὶ Μαυρουσίαν καθυπέρτερος τῷ πολέμῳ γεγενημένος. ἐγὼ δὲ ὄθεν τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποησάμην ἐπάνειμι.

Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς καὶ λουτρῶνας ἐν δημοσίῳ πεποιήταί, τὸν τε περίβολον τῆς πόλεως ἐν θεμελίῳ τῶν ἐσχάτων ὠκεοδημήσατο, καὶ τοῖς τε βαλανείοις τοῖς τε ἄλλοις πᾶσιν ἐς πόλεως αὐτὴν κατεστήσατο σχῆμα. τοὺς τε πλησιοχώρους αὐτῇ βαρβύρους, οἱ Γαδαβιτανοὶ ἐπικαλοῦνται, κατακόρως ἐς τόδε τοῦ χρόνου τὴν Ἑλληνικὴν καλουμένην ἀδείαν δοξάζοντας, B
10 Χριστιανὸς διεπράξατο γενέσθαι τὰνν προθυμίᾳ τῇ πίσει. ἀλλὰ καὶ Σαβαραθὰν ἐτειχίσατο πόλιν, οὗ δὴ καὶ λόγον ἄξιον πολλοῦ ἐκκλησίαν ἐδείματο.

Πόλεις δὲ δύο εἰσι ταύτης ἐν ἐσχάτῃ τῆς χώρας, Τάκαπα καὶ Γίργις, ὧν δὴ κατὰ μέσον Σύρτις τὰς μικρὰς ἔνυμβαίνει 15 εἶναι. ἐνταῦθα γίνεται τι ἐς ἡμέραν ἐκάστην θανμάσιον ἡλικόν. ἡ θάλασσα ἐν στενῷ θλιβομένη ἀπεργάζεται μηνιοειδῆ κόλπον, ἥτις γίνεσθαι κατὰ τὰς ἄλλας Σύρτις ἐρρήθη. ἀναβαίνει δὲ εἰς τὴν ἡπείρου πλείον ἢ ὁδῷ ἡμέρας εὐζώνῃ ἀνδρὶ, ἀμφὶ τε τὰ πρὸς ἑσπέραν ἐπάνεισιν αὐθις, ἐπιλιποῦσα ἐπὶ τοῦ ξηροῦ τὴν ἡίονα C
20 ταύτην κατὰ τὰντὰ ταῖς ἄλλαις ἀκταῖς. οἱ τε ναῦται εἰς τὴν ἡπείρου ἀναγόμενοι θάλασσαν ἐπὶ καιροῦ γεγενημένην, τῆς μὲν ἡμέρας ὡς πορρωτάτω τὰ ἐλωθότα ναυτῖλλονται, ἀμφὶ δὲ ἡμέρας ἀπείρων ὡς ἐν γῇ αὐλισόμενοι συσκευάζονται, κοντοὺς τινὰς ἐν παρασκευῇ μακροὺς ἔχοντες. ἐπειδὴν τε τάχιστα τοῦ ῥοθίου αἰσθάνονται ὑπόπτως ἐς τὴν ἀναχώρησιν ἔχοντος, οἶδε τοὺς κοντοὺς

14. Γίργις Ptolem. 4, 3, p. 97.

Africa, Vandalis ac Mauris debellatis: ego vero illuc, unde sum digressus, reverteror.

In hac urbe balneas fecit publicas Iustinianus Aug. et moenia ab imo fundamento construxit: nec solum balneis, sed ornamentis etiam caeteris locum in speciem urbe dignam adduxit. Gadabitanos, finitimos barbaros, qui ad hanc aetatem Graecanicae impietati dediti fuerant, modo perpulit, ut toto animo sese Christo adiungerent. Urbem Sabaratham muris circumdedit, nobilissimaque ecclesia ornavit.

In extrema hac regione urbes sunt geminae, Tacapa ac Girgis, quas Syrtis minor interiacet. Ibi mirabile quiddam quotidie videre est. Arctatum angustius mare sinum lunatum efficit, qualem in Syrti altera fieri diximus. In terram autem effunditur ultra quam viator expeditus uno die procedat. Sub vesperam refluit, litus illud perinde ac caetera siccum relinquens. Provecti nautae in continentem, quae maris faciem ad tempus induit, de die longissime pro more navigant: appetente nocte, ad illam in terra transigendam se comparant, oblongis quibusdam contis instructi. Simul sentiunt mare ad reditum spectare et vergere, contis arreptis sine mora navi exiliunt: ac

ἔχοντες καὶ διαχειρίζοντες ἐκπηδῶσιν ἐν θαλάσῃ σάβημα ἑκ τῆς νεώς. νηρόμενοι δὲ πρῶτον, εἴτα ἐσθήκασιν, ἥντιν ἂν σφίσι τὸ ὕδωρ οὐχ ὑπεραίροι τὰ πρόσωπα. ἔκ τε τῶν ἄκρων τοὺς κοντοὺς ἐπὶ τῆς γῆς προσοσπιδάσαντες ἐν ξηρῇ ἤδη γεγενημένης ἢ ἐσομένης

V 473 αὐτίκα δὴ μάλα, ὁρθὸς ἐστῶσιν, ὑπακισμομένους τῷ πλάτῃ καὶ ὁ

D μετεωρίζοντας ἐκατέρωθεν, ὥς μὴ ἐπικλῖναι ἐπὶ θάλαρα συντριβὲς γένηται. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁρθρον βαθὺς ἢ μὲν ἡπειρος μεταμφισαυμένη τὴν θάλασσαν ἐπικροτοῦται κυμαίνουσα, τὰ δὲ πλοῖα ἐπαιρομένα πλεῖ. οἱ τε ταῦται περιελόντες ἐπικαιριώτατα τοὺς κοντοὺς ναυτίλλονται αὐδῆς. παρὰλλαξίν τε σάβημα τῷ ἔργῳ γινέσθαι, ἀλλ' ἐς ἡμέραν ἐκάστην ἢ τῶν στοιχείων διαδοχὴ ἐκγίνεται.

P 114 Ε'. Μετὰ δὲ Τρίπολιν τε καὶ Σύρτις ἡμεῖς ἐπὶ Λιβύῃν τὴν ἄλλην ἴωμεν. ἀρκτέον δὲ ἡμῖν ἐκ Καρχηδόνης, ἣ μερίστη τε καὶ ἀξιολογωτάτη τῶν τῇδε πόλεων τυγχάνει οὕσα, τοσοῦτον πρό- 15 τερον ἐπειποῦσιν, ὥς ἥντιν Γελειχὸς τε καὶ Βανδῖλοι Λιβύῃν ἔσχον, ἐνθύμημα ἐπιγέγονεν αὐτοῖς ἀξιώλεθρόν τε καὶ κρένον βαρβάρους. ἄμεινον γὰρ ἐλογίσαντο σφίσι τὰ πράγματα ἔξω ἀτειχίστων ὄντων τῶν τῇδε χωρίων, ὥς μὴ τε καταλαβόντες αὐτῶν Ῥωμαῖοι Βανδῖλους κακουργεῖν ἔχοιεν. ἅπαντα οὖν τὰ τέλῃ ἐς 20 τὸ ἔδαφος καθέειλον ἐδδύς. βάρβαροι γὰρ ἅπαντες ἐκ τοῦ ἐπὶ Β πλείστον ἐπὶ πονηρῷ τῶν Ῥωμαίων βουλευόμενοι μὲν ὥς δξύντατα, ἐπιτελοῦσι δὲ ὥς ταχύτατα, ὅσα ἂν αὐτοῖς δοκοῦντα εἴη. μόνη δὲ αὐτοῖς τό τε Καρχηδόνης καὶ ὀλίγα ἄλλα ἐρ' οὐπὲρ ἦσαν στήματος ἕμεναν, ὥνπερ ἐπιμελεῖσθαι ἀπαξιούντες, διαφθορεῖν αὐτὰ 25 τῷ χρόνῳ ἀφῆκαν. βασιλεὺς δὲ Τουστιμιανὸς (ἑνδοφύπων μὲν

primum quidem natant, dein vero consistunt pedibus, ubi valium aqua non superat, et solo vel iam sicco vel mox siccando infixis contorum cuspidibus, ipsos erigunt, ut navigium his suppositis utrinque suspensum extet, nec frangatur in partem alteram inclinando. Postdie, primo diluculo, terra mari induitur, ac tumidis inhorret fluctibus: tum elatae feruntur naves, et nautae refixis peropportune contis denuo navigant. Nec res varias: sed diebus singulis contingit illa elementorum successio.

5. Post Tripolim et Syrtis ad reliquam pergamus Africam. Ducendum autem initium a Carthagine, urbium, quae in illis sunt partibus, maxima ac nobilissima; si modo unum praemonuero: Gizerico et Vandalis Africa potius cogitationem exitiabilem ac barbaris consentaneam incidisse. Res enim suas melius processuras rati, si moenibus spoliarentur munita loca; ne Romani, eorum copiam recepto negotium Vandalis faceressent, muros omnes confestim aequarunt solo. Enimvero id plerisque barbaris commune est, ut consilia Romanis perniciose promptissime ineant, et deliberata calidissime exequantur. Carthaginis moenibus assisue nonnullis cum pepercissent, ea ipsa per incuriam aevo corrumpi siverant. At imp. Iustinianus, hortante

οὐδενὸς λαινοῦντος, ἀλλὰ καὶ πεφορκύτων τὸ ἔργον ὑπάντων, μόνου δὲ τοῦ Θεοῦ εἰσηγουμένου τε καὶ ξυλλαμβάνοντος) Βελισάριον τε καὶ στρατεύμα ἐπὶ Λιβύην πέμψας, Γελλμερά τε καὶ δύναμιν τῶν Βανδύλων καθέειλε, πολλοὺς μὲν κτείνας, τοὺς δὲ 5 λοιποὺς δορυαλώτους πεποιημένους, ἥπερ μοι ἐν λόγοις τοῖς ὑπὲρ C τῶν πολέμων δεδήλωται. καὶ τὰ μὲν καθηρημένα τῶν ἐν Λιβύῃ χρωμάτων ἀνεκώσατο ἅπαντα, ἕτερα δὲ παμπληθῇ ἐπετεχίσασατο νεοχρώσας αὐτός.

Πρῶτα μὲν οὖν Καρχηδόνας, τῆς τῶν καὶ Ἰουστινιανῆς, ὥς 10 τὸ εἶδος, ἐπεμελήσατο, διερρηγμένα μὲν τὸν περιβόλον ἀνοικοδομησάμενος ἅπαντα, καὶ τάφρον ἐν περιδρόμῳ διορύξας, αὐτὸν πρότερον οὖσαν. ἀνέθηκε δὲ καὶ ἱερὰ τιμὴν, τῇ περ θεοτόκῳ, ὅπερ ἐν παλατίῳ ἐστὶ, καὶ τούτου ἐκτὸς τῶν τινὲν ἐπιχωρίων ἁγίων, ἁγία Πόρμυ. ἔτι μέντοι καὶ στοῦς ἐκατέρωθεν 15 τῆς Μαρτίμου ἀγορᾶς καλουμένης ἐδείματο, καὶ βυλωνίῳ ἐν D δημοσίῳ ἀξιοθέατον, ὅπερ ἐπωνόμως τῇ βασιλίδι Θεοδοσιανῶς ἐπωνόμασαν. ἐδείματο δὲ καὶ μοναστήριον τοῦ περιβόλου ἐντὸς ἐπιδαλασιδίου, ἄγχιστα τῷ λιμένος, ὅπερ Μανδρακιστὶ ὀνομάζουσιν, ἐρύματι τε αὐτὸ ἐχρυσάτω περιβαλὼν φρούριον ἀνέτα- H 5 20 γώνιστον ἀπεργάσατο.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ Καρχηδόνας τῆς νέας Ἰουστινιανῆς εἰργασται. ἐν δὲ χώρα τῇ ἄμφ' αὐτὴν, ἣ Προκονσουλاریα ὀνομά- 25 σται, πόλις ἀτείχιστος ἦν Βαγὰ ὄνομα, μὴ ὅτι βαρβάρους ἐπιού- P 115 σιν, ἀλλὰ καὶ τέχῃ τινὶ περισῶσιν ἄλωτῇ οὖσα. ταύτην ἐρύματα

23. Βαγὰ] βάνα Τολοα.

nemine, immo omnibus incoemptum perhorrescentibus, unoque admodum auctore et adiutore deo, misso in Africam cum cepis Belisario, Gelimero opesque Vandalicas fregit, ac multis caesis, caeteros captivos habuit, prout in historia bellorum narraui: nec dirutas modo munitiones Africas refecit, sed novas etiam complures excitavit.

Ac primum Carthagini, quam hodie Iustinianam iure meritoque appellant, curam impendens, muris, qui passim ruinam dederant, omnino reparatis, novam fossam circumdedit. Dei genitrici aedem posuit in palatio, itemque extra palatium alteram S. Primae, quae una est ex sanctis indigenis. Porticus ad utrumque latus fori, quod maritimum appellant, extruxit, publicasque balneas spectata dignas, quas de Augustae nomine Theodotianae nuncuparunt. Monasterium quoque maritimum intra muros aedificavit ad portum, cui nomen Mandracium, ac tam valde munit, ut castellum fesset inexpugnabile.

Haec habet aedificia Iustiniani Carthago nova; in circumiecta autem regione, quae Proconsularis dicitur, erat urbs Baga moenibus nuda; ita ut eam barbari absque impressione ac forte in transita capere possent. Hanc

ἐχρυσάτω περιβάλλον Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς πόλιν τε διεπράξατο καὶ τοὺς οἰκήτορας ἐν τῷ ἀσφαλεῖ δικασάσθαι οἶαν τε εἶναι. οὐ δὴ τετυγχότες τῆς χάριτος ἐς τὴν τῆς βασιλίδος τιμὴν Θεοδορίᾳ καλοῦσι τὴν πόλιν, φρουρίων δὲ ὠκοδομήσατο ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ὃ Τόσκα καλοῦσιν. 5.

- B** 5. Ἐν Βυζακίᾳ δὲ πόλιν, Ἀδράμυτος ὄνομα, ἐν τῇ πα-
V 474 ραλίᾳ οἰκεῖται, μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος ἐκ παλαιοῦ οὖσα, καὶ δι' αὐτὸ τὸ τῆς μητροπόλεως ὄνομα τε καὶ ἀξίωμα κληρουσαμένη ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ἐπεὶ πρώτη αὐτὴν μεγέθει τε καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδοκίᾳ συμβαίνει εἶναι. ταύτης Βανδίλοι μὲν τὸν περιβόλον 10 ἐς Ἰδαρος καθείλον, ὥς μὴ ποτε Ῥωμαῖοι αὐτῆς ἀντιλαβέσθαι δυνατοὶ εἴεν. Μαυρουσίοις τε καταθέουσι τὰ ἐκεῖνη χωρία ἐν ἐπιτηδείᾳ ἀπείκειτο. Λίβεις δὲ κατὰ ταύτην οἰκήτορες, ὅσα γε δυνατὰ τῆς σφῶν σωτηρίας ἐπιμελόμενοι, τὰ διηρημένα τῶν τοίχων ἀποτρεγνύσαντες, τὰς οἰκίας ἀλλήλαις ἐνήψυν. 15
C τοῖς ἐπιστοῖς διαμαχομένοι ἐν τε τῷ σφαλερῷ τῆς ἐλπίδος καὶ τῷ ἐπικινδύνῳ ἤμεινοντο. ἦν δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τριχὸς ἡ σωτηρία διηνεκὲς καὶ ἐπὶ θατέρου σκέλους ἐστῶσα, πολεμουμένοις μὲν ὑπὸ τῶν Μαυρουσίων, ὑπὸ δὲ τῶν Βανδύλων ἀμεινόμενοις. ἀλλ' ἦν ἵκα Λιβύης κύριος τῷ πολέμῳ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς γέγονε, τεῦχος 20 τε τῇ πόλει ἐμμέγεδρος ἄγαν περιβαλὼν καὶ φρουρὰν ἐνταῦθα στρατιωτῶν καταστησάμενος ἀξιόχρεων θαρσύν τε ὑπὲρ ἀσφαλείας τοὺς τῆδε ὠκημένους πεποιθεῖται ἀφροντιστῆσαι τε πολεμίῳ ἀπάντων. διὰ δὲ αὐτὴν καὶ Ἰουστινιανὴν καλοῦσι τανῶν, σῶστρα
D τῷ βασιλεῖ ταῦτα ἐκίνοντες, μόνῃ τοῦ ὀνόματος τῇ παρενθήκη 25

Iustinianus Aug. optime communiendo, vere urbem effecit suis idoneam servandis civibus: qui tali affecti beneficio, in honorem Augustae urbem vocant Theodoriadem. In eo tractu castellum condidit, Tucca dictum.

6. In Byzacio urbs est maritima Adrumetus, antiquitus magna ac frequens, et in ea provincia nomen dignitatemque adepta metropoleos; quod caeteris et amplitudine et absoluta felicitate praestaret. Huius muros Vandali funditus verterant, ut a Romanis nunquam retineri posset: eratque Maurorum incursibus exposita. Qui eam incolebant Afri, saluti suae pro virili parte consulentes, obseptis aedium parietibus, qua erant pervii, inter se domos continuaverant: unde aggressoribus repugnantes, cum spe dubia ac periculo se tuebantur. Eorum certe salus in pilo tenui semper posita erat, nec nisi altero, ut dicitur, stabat crure, cum ipsos Mauri armis appetrent, Vandali nulla omnino cura ac providentia dignarentur. Verum Iustinianus Augustus postquam bello Africam in ditionem suam subiunxit, urbe muris maximis cincta ac iusto instructa praesidio, cives ab hostium quorumvis metu in securitatis fiduciam vindicavit. Quapropter et hanc etiam urbem hodie vocant Iustinianam, servatori principi solventes eiusmodi praemium, solaue seminis impositione gratum animum significantes: quippe nihil aliud,

τὴν εὐγνωμοσύνην ἐπιδεικνύμενοι, ἐκεῖ ἄλλο οὐδὲν ὄντι ἢ καὶ βασιλέως τὴν ἀγαθοεργίαν ἀμείβονται οὔτε αὐτοὶ εἶχον οὔτε οὗτος ἐβούλετο.

Ἦν δέ τι καὶ ἄλλο ἐν τῇ τοῦ Βυζακίου παραλίᾳ χωρίον, ὅπερ ἐκάλουν Καπούδβαδα οἱ ἐπιχώριοι. ἐνταῦθα καταπλεύσας τὰ πρῶτα ὁ τοῦ βασιλέως στόλος Λιβύων τῆς γῆς ἐπεβάτηεν, ἥρκα ἐπὶ Γελμιρά τε καὶ Βανδύλους ἐστράτευεν. οὗ δὴ καὶ τὰ θανμάσιον ἐκείνο καὶ λόγον κρείσσον ἐς τὸν βασιλέα ἐπιδέδεικται ὁ θεὸς δώρημα, ὅπερ μοι ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων διδῶνται P 116
10 λόγοις. ἀνδρῶν γὰρ τοῦ χωρίου τὰ μάλιστα ὄντος, ὕδατος τε ἀπορία πολλῇ πιζόμενον τοῦ Ῥωμαίων σιράτου, ἡ γῆ, πρότερον ἐπὶ ξηροῦ βεβαίωτατα οὔσα, πηγὴν ἀνῆκεν, οὗ δὴ τὸ χαράκιμα οἱ στρατιῶται ἐργάζοντο. οἱ μὲν γὰρ ὥρυσσον, ἡ δὲ ἀνεβλάσταεν. ἡ τε γῆ αὐχμὸν ἀποβαλοῦσα τὸν ἐπιχώριον καὶ μεθυρ-
15 μοσαμένη τὴν αὐτῆς φύσιν ὕδατι ποτίμω ὑγρὰ ἐγεγόνει. ταύτῃ τε τὸ λοιπὸν ἐν ἐπιτηδείῳ στρατοπεδεύσαντές τε καὶ αὐλισάμενοι, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ὡς ἐς τὴν μάχην συσκευασάμενοι, ἔνα τὰ ἐν μέσῳ B
συντέμνω, Λιβύων ἔσχον. μαρτυρῶ τοίνυν διηγεῖται τὸ τοῦ θεοῦ δῶρον πιστόμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ᾧ δὴ βουλομένῳ τὰ
20 ἀμχανώτατα εὐκόλα γίνεται, ἐς πόλιν αὐτῆκα μεταβιβάσαι τὸ χωρίον τοῦτο βεβούλευται, τείχει μὲν ἐρυμνήν, τῇ δὲ ἄλλῃ κατασκευῇ ἐς πόλεως ὄγκον ὑπογεγραμμένην εὐδαίμονος, καὶ γέγονεν ἔργον τὸ τοῦ βασιλέως ἐνθύμημα. τεῖχος τε γὰρ ἀποτετέργευσται καὶ πόλις, καὶ ἀγροῦ τύχῃ ἐξαπινάως ἀμείβεται. οἱ τε ἄγροικοι
25 τὴν ἐχέλτην ἀποσφραγίσαντες πολιτικῶς βιοτεύουσιν, οὐκ ἄγροικον

quo imperatoris beneficentiam remunerentur, neque habent ipsi, neque ille exoptat.

In littore Byzaceno locus erat, dictus indigenis Caputvada. Eo primum appulsa classis imperatoris, invasit Africam, suscepta adversus Gelimere[m] Vandalosque expeditione. Ibidem suam erga Augustum benignitatem deus ostendit mirabili illo nec satis unquam laudando munere, de quo ego in bellorum historia. Cum enim locus esset peraridus, Romanusque exercitus summa aquae penuria premeretur, terra ad eam diem siccissima emisit fontem, ubi milites vallum ducebant. His enim fodientibus, erupit ille, ac tellus nativum squalorem exiit, et, mutata natura, dulci aqua permaduit. Itaque tum castra commode metati, ibi noctem egerunt, postmodum discesserunt ad pugnam provinciam, atque (ut ea quae intercessere praecidam) Africam receperunt. Ergo Iustinianus Augustus, cuius voluntati expedita sunt quae maximam habeant difficultatem, ut monumento mansuro fidem faceret divini muneris, protinus illic urbem condere statuit, quam et moenibus validam, et rebus omnibus, quae splendorem dant civitati, instructam delineavit. In opus exiit imperatoris consilium: urbs cum muris aedificatur: repente mutatur agri fortuna: coloni, abiecta stiva, civiliter vivunt, nec iam rustica instituta, sed

δίδαιταν ἔτι, ἀλλ' ἀστείαν διαχειρόμεντες. ἐπεὶ καὶ ἀγοράζουσιν
C ἐνταῦθα διημερεύοντες, καὶ ὑπὲρ τῶν σφίσιν ἀναγκαίων ἐκκλησιάζουσι, καὶ ἀγορὰν ἀλλήλοις συμβάλλουσι, τᾶλλα τε ἅπαντα πρᾶσσουσιν ὅσα δὴ ἐς πόλεως ἀξίωμα ἔκει.

Y 475 Ταῦτα μὲν ἐν Βυζακίῳ τῷ ἐπιθυλασσίῳ πεποιήται. κατὰ δὲ τὴν μεσόγειον ἐς τῆς χώρας τὰ ἱσχατα, ἵνα δὴ αὐτὴν βάρβαροι προσοικοῦσι Μαυρούσσοι, ἐπιτειγίσματα κατ' αὐτῶν πεποιήται δυνατώτατα, ἧς ὧν δὴ οὐκέτι οἱ τοί τε εἰσι καταθεῖν τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. πόλεις τε γὰρ τὰς ἐνταῦθα οὖσας ἐν ἱσχατιᾷ τῆς χώρας ἐκάστη τειχεῖσιν ἐχυροῖς ἔχον περιβαλὼν, αἷς αἱ προσηγο- 10
D ρίαι Μάμμης τε καὶ Τελεπτή, Κούλουλις, καὶ φρούριον τειχισμένον, ὅπερ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι Αἰμετέρω, ἐχρηγγόνους ἐνταῦθα φρουροὺς στρατιωτῶν κατεστήσατο.

ζ'. Τρόπῳ δὲ τῷ αὐτῷ Νομιδίων τῇ χώρᾳ τειχίσμασι τε καὶ στρατιωτῶν φυλακτηρίοις τὴν ἀσφάλειαν προσποιήσεν, ὧν- 15
P 117 περ ἕκαστα ἑρῶν ἔρχομαι. ὁρος ἔστιν ἐν Νομιδίᾳ, ὅπερ Αὐράσιον ἐπικέκληται, οἷον δὲ γῆς τῆς οἰκουμένης ἐτέρωθεν ὡς ἥμισυ ἐξυμβαίνει εἶναι. τοῦτο γὰρ τὸ ὄρος οὐρανόμηκες μὲν ἐν τῷ ἀποτόμῳ ἀνέχει, ἐς περιμέτρον δὲ ἡμερῶν διήκει μάλιστα ὁδῷ τριῶν. καὶ προσιόντι μὲν ἀπρόσβατόν ἐστιν, ἀνάβασιν οὐδεμίαν διὰ μὴ 20
ἐν ἀποκρήμνῳ ἔχον. ὅνῳ δὲ γενομένῳ γεώδης τε ἡ χώρα καὶ ἑμαλῇ τὰ πεδία καὶ ὁδοὶ προσηνεῖς, λιμῶνες εὐνυμοί, παρὰδεῖσαι κατάφυτοι δένδροις, ἀρώματα πάντα. καὶ πηγὰς μὲν ἀποβλέζουσιν τῶν τῇδε σκοπέλων, γαληνὰ δὲ τὰ ὕδατα, καὶ ποταμοὶ πλήθει ῥοστίου ἐπικυρτούμενοι, καὶ τὸ δὴ πάντων παραδοξότα- 25
τον, τὰ τε λῆια καὶ τὰ δένδρα ἐν τούτῳ τῷ ὄρει διπλάσιον μεγέ-

urbana sectantur. Siquidem ibi forum obeunt quotidie; de rebus sibi necessariis deliberant in conventibus; nundinas habent; nihil denique, quod ad urbis dignitatem spectet, omittunt.

Ea quidem in ora Byzacii maritima fecit: in partibus vero mediterraneis, ad provinciae fines, ubi ipsam Mauri barbari accolunt, propugnacula illis opposuit validissima: quo sit ut Rom. imperium incursare amplius nequeant. Cum enim urbes limitaneas, Mammam, Telepten et Culalim humissimis cinxisset moenibus, castrumque, quod Aumetora vocant indigenae, munisset, fida illic praesidia collocavit.

7. Similiter Numidiam muris militaribusque praesidiis securam reddidit: ad singula venio. Est in Numidia mons Aucasius, cui parem nullum habet orbis terrarum. Abruptas enim surgit altissimus, ac tridui fere iter ambitu colligit. Primo aditu difficilissimus, nusquam ascensum nisi in praecipiti offert. In vertice terrenum est solum, plani campi, viae faciles, prata uberrima, horti arboribus consiti, aromata cuiusque generis, manantes rupibus fontes, aquae placidae fluvii undarum copia tumidi, et, quod maxime mireris, fruges atque arborum fructus tanto altero maiores sunt in hoc monte,

ζους ἄλλοι τὸν καρπὸν φέρουσαν ἢ ἐν Λιβύῃ τῇ ἄλλῃ πέρουσι γί- B
 νουσαι. τὰ μὲν οὖν ἔθνη τοῦ Αὐρυσίου ταύτῃ πη ἔχει. Βαν-
 δίλοι δὲ κατὰ κατ' ἀρχὰς εἶχον, οὓς δὴ Μαυρούσιοι ἀπελόμενοι
 τῆς ἰδρύσαντο. Μαυρουσίους δὲ ἐξελάσας ἐνθύνει Ἰουστινιανὸς
 βασιλεὺς, τῇ ἄλλῃ προσποιήσας Ῥωμαίων ἀρχῇ. παρανόσας τε
 ὡς μὴ καὶ αὐτοὶ αἱ βάρβαροι κατακυροῦν ἐνταῦθα ἰόντες, πόλεις
 μὲν ἀμφὶ τὸ ἄρος ἐρήμους τε καὶ ἀτειχίστους τὸ παρὶπαν εὐρὺν
 ἐτειχίσκοντο, ἔτι μάλιστα καὶ φρούρια δύο, φυλακτήρια δὲ στρα-
 πευτῶν διαφῇ ἐκταῖντα καταστησάμενος, οὐδεμίαν τοῖς ἐκείνῃ
 10 βαρβάροις ἐλπίδα τῆς ἐπὶ τὸ Αδράσιον ἐπιβολῆς ἀπέλειπετο.
 ἐν δὲ πόλεσι ταῖς ἐπὶ Νομιδίας τῆς ἄλλης κειμένους ἀνταγώ- H 56
 νιστὰ ἐρῆματα καταστήσαντο. ταῦτα μὲν ὧδε πη ἔσχε. C

Πόλεις δὲ ποῦ ἔστιν ἐν τῇ νήσῳ Σαρδοί, ἣ νῦν Σαρδινία
 καλεῖται. Τρεῖς αὖ φρούριον αὐτὴν καλοῦσι Ῥωμαῖοι. ταύ-
 15 τῃ τειχίῃ πεποιήται Ἰουστινιανὸς, οὐ πρότερον οὖσαν.

Ἐν δὲ Γαδείροις, κατὰ θάτερα τῶν Ἡρακλέους στηλῶν,
 ἐν διεῖξά κατὰ τὴν Λιβύης ἀκτὴν φρούριον ἦν ποτε Σεπτὸν ὄνομα,
 ὅπερ ἐδείμαντο μὲν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ῥωμαῖοι, Βανδίλων δὲ
 οὐκ ἐπιμελουμένων καθέλειν ὁ χρόνος. ὁ δὲ καθ' ἡμῶς βασιλεὺς
 20 Ἰουστινιανὸς τείχει μὲν ἐρμυρὸν, φυλακτηρίῳ δὲ ἰσχυρὸν καταστή-
 σατο. οὗ δὴ καὶ νεῶν ἀξιοθέατον τῇ θεοτόκῃ ἀνέθηκεν, ἀνα-
 ψάμνος μὲν ἐπ' αὐτῆς τὰ τῆς πολιτείας προόμια, παντὶ δὲ ἀν-
 θρώπων τῷ γένει ταύτῃ ἅμαχον τὸ φρούριον τοῦτο ποιούμενος.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τοιαῦτά ἐστιν. ἀμφίλεκτον δὲ οὐδενὶ γέ- V 476
 25 γονει, ἀλλ' ἐνδύλον ἀνθρώποις διαφανῶς πᾶσιν, ὡς ἐκ τῶν ἐφών

14. φρούριον] φόρον Pm.

quam in reliqua Africa nasci soleant. Haec est natura montis Aurasi: quem
 cum Vandali ipso sui dominatus initio occupassent, Mauri illis ereptum inco-
 luerunt: donec Iustinianus Aug. Mauris inde exactis, Romano eum imperio
 adiecit, ac providens ne denno infesti illuc subirent barbari, urbes, quas cir-
 cum montem desertas ac plane immunitas reperit, moenibus cinxit. Praeter-
 ea castellis ibi geminis iusto cum praesidio positis, nullam vicinis barbaris
 spem reliquit invadendi Aurasi. Urbes in reliqua Numidia sitas firmissime
 communiavit. Haec ibi.

In insula autem Sardo, dicta hodie Sardinia, urbs est, cui nomen apud
 Romanos Trajani castrum. Hanc muris circumdedit, cum esset nuda.

Apud Gades, ad alteram Herculis columnam, a dextera, in Africa lit-
 tore castellum, Septa nomine, fuerat: quod a Romanis olim extractum, cum
 esset neglectui Vandalis, corruerat vetustate. Hoc imp. noster Iustinianus
 muro optimo validoque praesidio munit. Spectandum ibidem templum dei-
 parae posuit, ac primam ipsi dicans consecransque oram imperii, castellum
 hoc universo hominum generi inexpugnabile reddidit.

Quae cum ita sint, nulla iam relicta ambiguitate, omnibus patet, ab ex-

ὁρίων ἄχρι ἐς δύοντά που τὸν ἥλιον, ἃ δὴ πέρατά ἐστι· ὧς Ρωμαίων ἀρχῆς, οὐκ ἐρέμασι μόνοις, ἀλλὰ καὶ στρατιωτῶν φύλακτηρίοις Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὴν πολιτείαν ἐκρατόνηκε. ὅσα μὲν οὖν τῶν Ἰουστινιανοῦ οἰκοδομημάτων μαθεῖν ἵσχυσα ἢ αὐτόπτης γεγενημένος ἢ τῶν θεασαμένων αὐτήκοος, ὅση δύναμις τῷ 5 λόγῳ ἐπῆλθεν. ἐξεπίστυμαι δὲ ὡς πολλὰ με καὶ ἄλλα παρηλθεῖν εἰπεῖν ἢ ὅχλῳ λαθόντα ἢ παντάπασιν ἄγνωστα μέλαντα. ἄστε

P 118 ὅτω διὰ σπουδῆς ἔσται διερευνήσασθαι τε ὑπεκτα καὶ τῷ λόγῳ ἐνθελῖναι, προσέσται αὐτῷ τὰ δέοντα πεποιτημέναι καὶ φιλοπάκου κλέος ἀπενεγκεῖν. 10

ortivo limite ad solem usque occidentem, quas extrema sunt ditionis Romanae, Iustinianum Augustum non solum munitionibus, sed militaribus etiam praesidiis imperium confirmasse. Ego vero quaecumque ab illo aedificata accipere potui, vel oculis ipse meis, vel eorum relatu, qui viderant, literis pro virili parte sum persecutus. Id tamen apprime scio, me multa praetermisisse, sive magno abdita numero, sive prorsus incognita. Quare si quis eo studium conferet, ut scrutetur omnia ac scriptis inserat, is certe cum recte facti conscientia gaudebit, tum cultae honestatis gloriam consequetur.

NICOLAI ALEMANNI
IN
HISTORIAM ARCANAM
PROCOPII
NOTAE HISTORICAE.

THE NATIONAL ARCHIVES

21

THE NATIONAL ARCHIVES

THE NATIONAL ARCHIVES

THE NATIONAL ARCHIVES

NICOLAI ALEMANNI

IN

HISTORIAM ARCANAM

PROCOPII

NOTAE HISTORICAE.

P. 7. PROCOPII CAESARIENSIS] Doctis fere omnibus nulla Pro- A 1
copium alia notum re video, nisi Commentariis, quibus immor- P 89
tale sibi nomen comparavit. Ex qua vero sit ortus patria, quando V 341
Constantinopolim venerit, ut Iustino ac Iustiniano domi atque
militiae navarit operam, in Perside, in Africa, in Italia, quae
cum Belisario gesserit, quibus honoribus auctus, qua dignitate
Byzantii functus sit, nos diximus cum de hoc libro iudicium
tulimus. Multa etiam ad lectorem praefati sumus de eius histo-
riae fide, de libertate dicendi, de genere, formaque scriptionis,
de illius librorum ordine, numero, variaeque fortuna; reliqua
sparsim in his notis, ex occasione. Ad Procopii nomen et pa-
triam in libri titulo Suidas legit *Ἰλλουστρίων*, VIRI ILLUSTRIS,
quo primo fuit honore decoratus a Iustiniano imperatore. Eva-
grius, Agathias et Photius addunt *Πρώτος*, CAUSIDICI; neque
enim medicinam, ut Blondus et Sabellicus credunt, sed iuris-
prudentiam professum fuisse Procopium compertum est; ex eo-
que ordine *Εὐμβούλος*, *Consiliarii*, et *Ἱκέρδης*, *Assessores*, exer-
citus ducibus, summisque magistratibus dabantur; quem locum
apud Belisarium tenuisse se Procopius affirmat. Alius est Pro-
copius Sophista Gasaicus, quem eiusdem patriae cum nostro ideo A 2
Photius dixit, quod Gaza et Caesarea, quam olim Stratonis Tur-
rim appellarunt, in Palaestina sint. Uterque sub Iustiniano flo-
ruit. Alius est Procopius Sophista, cuius extant epistolae, sed
declamationes adhuc ineditae sunt.

ARCANAE HISTORIA] Sic modo velim accipias *Ἀνέκδοτα*, sive
ἀνέκδοτος ἱστορία, quam scilicet in abditissimo loco Procopius
recondidit, neque ut reliquos libros *ἐξέδωκεν*, *evulgavit*. *Ἀνέκ.* P 90

δота consueverant Autores praenotare schedis librorum, de quibus aetatem suam celare volebant. Romanam historiam, quam Cicero lucubrabat, et Q. Fufius Calenus apud Dionem libro 46 deridet in senatu *Ἀνέκδοτα* saepe ipse nominat, lib. 2 epist. 6 et lib. 14 epist. 17 ad Atticum: quod eam (in qua Senatorum, Nobiliumve aequalium res gestas, mores, vitamque carperet) non aliis, sed sibi, Pomponioque suo, et posteritati scribebat. *Itaque*, ait, *ἀνέκδοτα a nobis, quae tibi uni legamus, Theopompino genere, aut etiam asperiore multo, pangentur.* Nam Theopompus Chius homo πολυπράγμων, nimium alienarum rerum curiosus, multorum aequalium vitam in historia sugillavit, quam ut edidit, aliorum invidiam collegit, et Ptolemaei Aegyptiorum regis, a quo prope fuit, ut interiret; sicuti Photius est autor. In fronte huius libri *Ἀνέκδοτα* praescipsimus ex Suida, et ita praenotatum codicem Ioannis Vincentii Pinelli, qui viderunt Petrus Pitheus, et Guidus Pancirolus, affirmant; nam uterque codex Vaticanus et scriptoris, et operis titulo omnino destitutus erat, quam notam olim, eodem teste Suida, praetulisse hanc historiam credimus, ab ipso fortasse Procopio inditam, ut suae Tullius eandem indiderat, quandiu scilicet clam alios erat et in arca recondita; nam alioqui historiarum Procopii liber nonus hic inscribendus est, quippe qui illos ordine sequatur, ut ex primis statim verbis liquet. Nicephorus Callisti l. 17 c. 10. *Ἀντὶλόγησιν* hoc opus appellat, quasi retractatio sit earum, ut ait, orationum, quas apud Iustinianum laudibus eum vehens habuit, et quasdam palinodia, seu recantatio minus recte ab eo dictorum. Nimirum indicat, hunc se minime librum vidisse Nicephorus, ut in iudicio de hoc opere lectorem praemonuimus.

P. 14, 1. *Adolescens nomine Theodosius*] Ad ea quae de Theodosio minute narrat Procopius, adde; ab Epiphania patriarcha Constantinopolitano sacro statim ablutum lavacro (cuius hic mentio est) iussum conscendere praetorianam Belisarii navem, ut fausto omine Byzantio solveret classis, quam ille ducebat in Africam. Procop. l. 1 bell. Vand. *Ἐνταῦθα Ἐπιφάνιος ὁ τῆς πόλεως ἀρχιερεὺς ἀφικόμενος, εὐχόμενός τε ὅσα ἐκός ἦν τῶν τινὰ στρατιωτῶν ἄρτι βεβατισμένον, καὶ τοῦ χριστιανῶν ὄνοματος μεταλαβόντα εἰς τὴν ναὺν εἰσεβίβασε. Ἦν Epiphanius urbis antistes venit, fusisque, ut par erat, ad deum precibus, militem, qui nuper in baptismo nomen Christo dederat, in navem immisit.* Idem Theodosius domus Belisarii magister alibi a Procopio vocatur, cuius industria cum in Africa, tum in Italia usus est Belisarius, ut ad Vitigem pro rebus gravissimis mitteret; et, ἄλλους καὶ Θεοδοσίον τὸν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ἐπεστώτα, alios et Theodosium suae domus praefectum. Procop. l. 2 bell. Gotth.

P. 14, 4. *Quo Christiani more consueverunt filios adsciscere*] Hoc est inter sacras Baptismi ceremonias. Sanctus Nicephorus

in histor. Σηήπεται δὲ Ἡράκλειος τῷ θεῷ λουτρῶν τὸν υἱὸν καθαρῶν, νιοθετεῖσθαι δὲ αὐτὸν ὑπὸ Κρίσπου. *Heraclius cum filium suum divino lavacro abluere, et Crispo adoptandum dare velle se simulasset.* Leonis imperatoris tempore hic adoptandorum ritus filiorum obsoleverat, quare novella 24 liberorum adoptiones factas ἀνεντελής καὶ ἰσῶν ὀδύων, sine ceremoniis, et sacrae regenerationis ritu reprehendit, et omnino prohibet.

P. 14, 6. *Antonina*] Fuit imperatricis Theodorae Ζωστή, a veste, dignitate patricia; ex viro, cui ante Belisarium nupserrat, plures suseperat liberos; in his Photium, de quo infra dicitur; et filiam, quam Ildigeri tradidit in matrimonium. Ex Belisario unam habuit Iocanniam Anastasio Theodora Augustae nepoti desponsam. Mulier solertissima, et ut Procopius loquitur, ἰκνωτάτη ἀνθρώπων ἀπάντων μηχανᾶσθαι τὰ ἀμήχανα, ad impli- P 91 cata negotia explicanda, expediendaque omnium mortalium aptissima. Belisarii coniugis ad quodcumque bellum proficiscentis semper lateri adhaesit. Eidem in Italia rem male gerenti auxilia maiora ab Caesare impetratura Byzantium venit. Ioanni Cappadoci exconsuli, praetoriiue praefecto in gratiam Theodora callide struxit insidias. In Africana navigatione, aquam, quae Romanae classi computruerat, vitreis amphoris arena connectis sola integram servavit. Belisario coniugi superfuit ad Iustinum secundum imperatorem; iamque exacta aetate, suasu Vigilantiae Iustiniani Augusti sororis, templum sancti Procopii post conflagrationem, Byzantii restauravit. *Ἀντωνίνα Βελισσαρίου τοῦ πατριάρχου γυνή, ἣτις ζωστή ἦν Θεοδώρας τῆς γυναικὸς Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου, ἀπὸ τὸ χρηρεῦσαι αὐτὴν κατῴκει μετὰ Βυζαντίας καὶ συναινέσει αὐτῆς ἀνήγειρε τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Προκοπίου τὸν V 342 καλούμενον τὰ Βυζάντια.* Autor de origine urbis Byzantii: *Antonina Belisarii patricii uxor a veste Theodora uxoris Iustiniani magni iam vidua una cum Vigilantia habitavit, cuius suasione refecit templum sancti Procopii de Vigilantiae nomine dictum.* Quaedam de Antonina Procopius in initio statim huius libri narravit, quae tamen in mutilo Vaticano codice non extant, ex iis haec accipe ex Suida in voce, Ἐγγυήσασθαι. *Ἦδε ἔγγυητή ὅσπερον Βελισσαρία γυνή γέγονεν ἤδη παίδων μήτηρ γεγενημένη πολλῶν, εὐθὺς οὖν ἤξιον μοναχίστρια τὸ ἐξῆς εἶναι. Haec deinde multorum iam liberorum mater, Belisarii coniux fuit, statimque adulterio infamis.*

Pag. 15, 16. *Constantinus*] Alibi *Constantianus*. Erat is imperatorii stabuli magister, vir domi et militiae clarus. Res ab A 4 eo in Dalmatia, et Liburnia, Ravennae, Salonisque praeolare gestas, fuse in aliis libris narrat Procopius; historiam vero de Siciis, et praesidio, quam statim innuit, prosequitur l. 2 de bell. Gotth. In Campania occidi a Belisario iussus est, ut habet autor appendicis ad chronicon Marcellini.

P. 16, 8. *Contra Silverium*] Editio Procopii Augustana habet *Αὐρίκιον, Liberium*; Vaticani codices, Latinique scriptores, *Silverium*. Hinc videre licet Silverii necem iniuria adscribi Vigilio pontifici. Liberatus Carthaginensis c. 22. *Vigilius*, inquit, *ne sede pelleretur, Belisario mandavit. Trade mihi Silverium, alioqui non possum facere quod a me exigit; ita Silverius traditus est duobus Vigilii defensoribus, et servis eius; qui in Palmariam insulam adductus, sub eorum custodia defecit inedia*. Procopius hic et Sisarium nominat Eugenium Antoninae satellitem, et Silverium non inedia enectum, sed ferro, aut alia sanguinarii hominis arte; cuiusmodi scelera iisdem, quibus hic verbis, *ἐργάζεσθαι μίσμα, piaculum patrare*, ubique Procopius describere solet. l. 2 bell. Vand. de Uliare, qui iaculo Ioannem occiderat, *μηδμίαν ἐς αὐτὸν γενέσθαι τίσιν, ἀπὸ οὐκ ἐκ προνοίας τὸ μίσμα ἐργασμένον. nullam de illo poenam sumendam esse, qui non data opera piaculum patrasset*. Et l. 1 bell. Gotth. de nece Amalasunthae, *Θεόδωτος πείθειν ἤθελεν ὡς αὐτὸς οὐδαμῇ ἐπαινοῦντος, ἀλλ' ὡς μάλιστα ἀνοσιέων ἐργασθείη τὸ μίσμα. Theodatus persuadere studebat, haudquaquam se approbante, sed plane invito a Gotthis id scelus commissum fuisse*. Illa de Vigilio Liberatus narravit, animo in eundem non ita benevolo; nam Africani ob confirmatam a Vigilio quintam Constantinopolitanam Synodum, de tribus capitibus, non solum scriptis eum lacessiverunt, ut Facundus Hermianensis; sed et epistolam sub eius nomine ab haereticis confictam ipsi vulgarunt, et ad posteros transmiserunt, nempe Liberatus in breviario, et Victor Tunnenensis in chronico; ac denique anathemate illum impetere ausi sunt. Postremo Liberatus de nece Silverii scripsit quae ab aliis acceperat: Procopius vero horum testis fuit oculatus, Romae tunc degens et apud Antoninam tanti sceleris artificem.

P. 16, 17. *Nisi Photius*] Theophani est *Photinus*, de quo infra ad pag. 15 lin. 34 ed. nostrae, Belisarii privignus, Antoninae filius ex priore marito. In Persidem secutus est Belisarium duccem; sub quo in Italia prima stipendia fecerat, *νέος ὢν ἔτι καὶ πρῶτον ὑπήντητος, ξυνετατάτος τε καὶ φύσεως ἰσχυρὸν ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν δηλώσας. adhuc primae lanuginis adolescens, prudentia praestantiaque naturae pòllens, supra quam aetas ferre posset*. Procop. l. 1 de bell. Gotth. Dum Romae agebat, atque Antonina mater Theodoraē imperatrici gratum factura Silverio pontifici tendebat insidias, ad pontificem venit in Basilica B. Mariae Sabinae latitantem, quam, data fide, inde in palatium evocavit. Liberatus Carthag. c. 22.

A 5 P. 17, 4. *Decem millia pondo auri*] Graece est *ἐκατὸν κεντηνάρια*. Hanc numerandi rationem passim hic et in reliqua historia usurpat Procopius, et l. 1 de bell. Pers. ita reducit ad calculum. *ἔλακε λίτρας τὸ κεντηνάριον ἐκατὸν, ἀπ' οὗ ὁ δὲ καὶ*

ὀνόμασται. Centum γὰρ τὰ ἐκαστὸν καλοῦσι Πρασαί. Centenarium ex eo nomen sumpsit, quod centum libras contineat, ut Romanum ipsum nomen declarat; idem habet Isidorus l. 16. Originum c. 24. Constantinus magnus Turrin Byzantii a se exaedificatam centenarium ab impensa nominavit. De variis centenariorum impensis lege Olympiodorum apud Photium.

P. 17, 16. *Comaque, sicut fieri consuevit, detonsa*] Nempe seculari cultu et luxuria. Apud Procopium, aliosque veteres scriptores vel una illa voce ἀποναισις, ἀπεθριζόμενος, detonsus, monachico initiatus ordine significatur. Theodorus Studita epist. 27 inter alia incommoda monachorum, qui in custodiis continebantur, numerat τὴν τῆς κόμης ἀνασιν, intonsam promissamque comam. Et ad Procopium monachum, quam illum coma dedecoret, et aliunde probat, et quod eremitis conveniat is habitus, quem ἀσκητικὴς πολιτεία vocat. Sanctus Nicephorus Constantinopolitanus in histor. de monachis transfugis, τὸ ἐκ μὲν περὶ ἀποκρίσεως ἀνάλογον καὶ ἡμεῖς ἀπὸ περὶ ἀποκρίσεως διδόνοντες καὶ εἰς λαϊκὴν ἀγῆκα εὐδὲς μετατρέποντες. Religioso cultu deposita, ex attonsis in comatos mutati sunt, atque ad laicorum speciem inducti. Quales hodie orientales monachi comati videri possunt.

P. 18, 12. *Belisarius adversus Choroëm*. De Belisario tota Procopii historia est. Accipe de eius tyrocinio, et patria haec summam. Primum sub Iustiniano Romani exercitus duce meruit, eiusque fuit ἀρχηγός, a quo, deinde cum Sitta, aliquot cohortibus praefectur adversus Persas pro Iberia pugnaturus. Tum tribunus militum Dares factus, denique per orientem Romani exercitus imperator designatur; inde in Africam, ac tum in Italiam evocatur. Eius laudes praecipue prosequitur Procopius l. 3 bell. Gothi initio. De eius patria l. 1 bell. Vand. ἀρχηγὸς δὲ Βελισάριος ἐκ Γερμανίας, ἢ Θερμαίων τε καὶ Ἰλλυρμαίων μεταξὺ κείσται. Ducebat Belisarius originem, ex Germania, quae inter Thracas et Illyrios sita est. Hubertus Giphanius in commentario de Iustiniano imperatore, cui adstipulatur Marcus Velserus l. 4 rerum Augustanarum, sic eum locum accepit, ut Belisarium Germanum crediderit: rationes quibus id astruere conatur, ingeniosas sunt, non verae. Nam Germania, quae inter Thraciam et Illyrium iacet, non sunt Quadi in Austria, sed urbs Thraciae et alibi nota, et in sanctionibus orientalium Antistitum; eaque metropolis est. Plura de Belisario infra, ad p. 17, 22. 80 ed. nostrae et alibi.

P. 19, 14. *Ad consularem te dignitatem evesi*] Nec tamen in fastis consularibus Photium reperiās: Seneca de se, *consulem me fecit, sed non ordinarium*. Codicillares hi, et honorarii consules vocabantur. l. 3 bell. Goth. ἑπατος καλούμενος μόνον, consul nomine tenus. Ausonius de patre utriusque Romae senatore:

A 6

*Curia me duplex, et uterque amatus habebat
Muneris exortem, nomine participem.*

- Iustinianus novell. 70. *Novimus enim quia antiquitus erat quaedam praefecturae figura; quam honorariam vocabant, codicillis*
P 93 *ab imperio super ea re collatis; hanc autem sic appellabant, ut nihil aliud nisi purum honorem iis quibus praebebatur, conferret. Hi vocabantur ὄντοροι, sed frequentius ἀνὸ ὄντων; ex consilibus, quasi ex ordine, et numero consulum. Ex his erat Ioannes Cappadox, qui ubi demum consulem ordinarium gessit, sic in epigrapha notatur novell. 71 et 72. Ioanni gloriosissimo per orientem iterum praefecto; exconsuli, consuli ordinario et patricio.* Evagrius qui ecclesiasticam conscripsit historiam, erat ἀνὸ ὄντων, ut eius operis titulus habet, quod perperam vertit Christophorus, *ex praefectis oriundus*; nam ipse de se historia extrema sic ait: *Μαυρικίου δὲ Τιβεριου δέλητος ἐπάχων οὐσιαστος.* Mauricius Tiberius nobis praefecti codicillos misit; id est, *codicillarem praefectum* fecit, quem locum interpres omnino pervertit. Illud animadvertendum; huius dicendi formis, *ex praefectis, ex consilibus*, modo notari praefectos, consulesque codicillares, modo ordinarios; qui tandem iis dignitatibus abierint. Id colligere licet ex una illa Narsetis Eunucho inscriptione ad pontem Salarium: NARSES. VNI GLORIOSISSIMUS. EX PRAEFECTO. SACRI PALATII. EX CONS. ATQUE PATRICIUS. Nam palatii quidem Eunuchis praefuit, eoque functus ipse officio est; consul vero non nisi codicillaris fuit, cum ordinarius esse lege prohiberetur; et omnium eunuchorum primum postremumque
V 343 *que consulem fuisse Eutropium Marcellinus scribat: qui tum id scripsit, cum primum consules esse desierunt.*

P. 21, 4. *De Ioanne Cappadocae narrata sunt*] Integram bes historiam ad calcem libri primi de bell. Pers. Homo fuit sceleratissimus, Iustiniano unice carus, et omnium licet litterarum expert, utpote qui apud ludimagistrum nihil aliud didicerit, nisi γράμματα καὶ τὰ αὐτὰ κενὸς γράψαι; *inlegantes litterarum apices vitiose scribere*, tamen summus iudiciorum arbiter fuit; ad quem extant Iustiniani centum et amplius constitutiones, hoc titulo, *Ἰωάννῃ τῷ ὑποδοχάτῳ ἐπάχῳ τῶν ἐσῶν τῆς ἐκ μαρτυριῶν, τὸ δεύτερον ἀνὸ ὄντων καὶ πατριῶν.* Ioanni gloriosissimo *sacrorum per orientem praetoriorum praefecto, iterum exconsuli, et patricio.* Editio Stühngeriana sic interpungenda, et interpres emendandus est; *per orientem praetorium iterum praefecto, exconsuli, et patricio*; nam quomodo iterum exconsul, qui semel tantum consul fuit? contra vero praefecturam praetorii bis gessit; semel ante victoriorum excitatam seditionem; atque iterum ab anno Iustiniani septimo, et deinceps, ut infra ad pag. 92 in tabella praefectorum praetorio representabo. Deinde codicillares consules, qualis tum erat Ioannes, neque

iterum, neque tertio consules dicebantur, cum illorum nomina A 7
neque in fastis inscriberentur, neque iis anni supputatio ordina-
retur. de Ioanne Cappadoce infra ex occasione. Interim falso
centuriatores narrant, hunc ex praefecto praetorii fuisse Constan-
tinopolitanum antistitem: mitto alias rationes, quas infra ad pag.
30 lin. 21 dicam. Procopius sic habet. *ἱερεὺς γενόμενος ἀκου-
σίας Πέτρον ἑαυτὸν μετωνόμασεν, οὐκ ἐπίσκοπος μὲν, ἀλλ' ὅντιν
καλεῖν πρεσβύτερον νενομίκασιν, ὃ δὲ ἱεροργεῖν ὡς ἡκιστα ἤθε-
λεν, ὥς μήποτε αὐτῷ ἐμπόδιον εἴη ἐς τὰς ἀρχὰς αὐθις ἵκναι.* *Fac-
tus invite sacerdos, Petrus dici voluit. Neque vero episcopus
fuit, sed ex iis, quos presbyteros vocare solemus. Verum sa-
crificiis abstinuit in primis, ne sibi ad dignitates via praeclu-
deretur; hunc nonnulli sub Anastasio consulatum gessisse puta-
runt; sed ille Ioannes Gibbs fuit, quem Procopius et Theodo-
rus Lector κυριῶν appellant.*

P. 21, 13. *Alia in exercitu causa fuit*] Morbus; de quo l. 2
bell. Pers. pag. 74, editionis Augustanae.

P. 22, 6. *Quare Aretam iubet*] Is Gabalae Saracenorum regis
filius plurimis cohortibus a Iustiniano praefectus, et imperatoris
nomine donatus fuit. Rem plerumque male gessit, an hostibus
de industria cedens, an adversa belli fortuna, ipse Procopius in
medio reliquit.

P. 25, 11. *In templum Ioannis apostoli*] Quod ob id ἀποστο- P 94
λεῖον, apostolium, in concilio Ephesino vocatur, sub urbe ipsa
Epheso situm est, olim perexiguum a Iustiniano dirutum, ac
rursus amplissime aedificatum. Procop. de aedif. Iust. l. 5 initio.

P. 25, 13. *Andreas urbis antistes*] A Sancto Timotheo, quem
apostolus Paulus Ephesiorum ecclesiae primum dedit antistitem,
usque ad imperium Marciani septem et viginti Ephesi fuerunt
episcopi, ut Leontius Magnesians refert. Ex his vigesimus-
quartus Memnon, vigesimusquintus Basilius, cui Basianus suc-
cessit ac Stephanus, qui cum eodem Leontio Chalcedonensi
concilio interfuit. Post hos qui fuerit in mentem modo non
venit. Verum sub Iustiniano Hypatius eam rexit ecclesiam, Ro-
mamque legatus venit. Hypatio Andreas sic succedit, qui inter-
fuit quintae synodo Constantinopolitanae, et cum aliis episcopis
ad evocandum Vigilium summum pontificem missus est collatione
secunda.

P. 28, 12. *In dei parae templo*] Templum dei matris, quod
Byzantii sanctissimum fuit, erat ad ipsa urbis moenia, et ostia
Euxini maris in Blacherniano; quod ibi summa religione serva-
retur Mariae virginis ὡμόφορον, pallium, sive lacerna. Apud
omnes fere Graecos scriptores ecclesiasticos, et in concilio Ni-
caeno secundo mentio est templi in *Blachernis*; de quo nomine
inter Graecos minime convenit: alii dictum crediderunt a *Blach-
erno Scythia* ibi interfecto: alii quasi *Βλάχων κέρμα*, *Blachi*

caedes: alii quod ibi *lacunae* aliquando fuerint. A *lacerna*
 A 8 Beatae virginis, de qua modo dicebam, loco nomen fuisse alii
 crediderunt; verum *Blacherniani* vocem reperimus apud Dio-
 nysium Byzantium longe antiquiorem Pulcheria Augusta, quae
 templum illud excitavit: a Iustino seniore deinde instauratum
 est, licet Iustiniano id Procopius tribuat, reddatque rationem
 l. 1 aedif. quae in Augustana editione desideratur. De hoc
 templo etiam infra Procop. p. 109.

P. 28, 14. *Sophiae templi emissarium*] In Graeco est *δεξα-
 μενή*. Suidas qui hunc locum descripsit, sic eam vocem ex-
 posuit, *τούτῳ τῇ ἡρώς τὰ θεία δεχομένη, mensa, quae
 sacra mysteria recipit*. Graecis patribus *Κολυβήθρα* et *βα-
 πτιστήριον* est divini lavacri locus; *δεξαμενή* vero conceptacu-
 lum aquarum, quae sacris perficiendis inservissent. Ab aliis
 dicitur *ὕδρονος*: Gregorius magnus hom. 17 in evang. *clac-
 cam* appellavit. Hic Photius delituit.

P. 28, 17. *Vim omnibus inferre sacris*] Haec in asylum
 Theodoraе impietas, quae et infra saepe ab autore notatur, tam
 insignis fuit, ut illa eius sit vox imperantis Anthemio. *Ex-
 ceptis omnibus, in basilica sancti Petri parēe: nam si in La-
 teranis, aut in palatio, aut in qualibet ecclesia inveneris Vi-
 gilium, mox impositum in navim perduc eum usque ad nos;
 nam perventem in secula excoriari te faciam*. Anast. in Vi-
 gilio. Abstractus est Vigilus e templo sanctae Caeciliae Ro-
 mae, iterum e templo sanctae Euphemiae Chalcedone; Sylve-
 rius ex ecclesia sanctae Mariae Sabinae; aliunde alii.

P. 29, 8. *Zacharias propheta*] Post inventum effossumque
 huius prophetae corpus omnino integrum, ac pene vivum, ut
 Sozomenus scribit l. 9 extremo, et Constantinopolim transla-
 tum Theodosii iunioris tempore, a civibus deinde cultum est
 religione singulari.

P. 29, 6. *Monachorum habitu*] Tum Photius, instituto
 maiorum, seculi vocabulum deposuit, Photinusque appellatus,
 Hierosolymitano deinde monasterio moderatus est. Theophanes,
*Ἰουστινὸς ἀπέστειλε τὸν ἀββᾶν Φωτεινὸν τὸν πρόγονον Βελισ-
 σίου τοῦ πατρικίου δοῦς αὐτῷ ἐξουσίαν κατὰ παντὸς προσώπου
 καὶ πράγματος τοῦ εἰρηνεύσαι τὰς ἐκκλησίας Αἰγύπτου καὶ Ἀλεξ-
 ανδρείας*. Iustinus imperator misit abbatem Photinum *Beli-
 sarii patricii privignum plena in omnes autoritate illi tradita,
 ut ecclesias Aegypti et Alexandriae ad pacem reduceret*. Idem
 ex Theophane Anastasius, et Paulus Diaconus l. 16. Et Gre-
 gorius Turonensis l. 1 de gloria Mart. cap. 6 ubi corrupte
 nomen Photini legitur. *Quando, inquit, Hierosolymam abii,
 Futen abbatem reperi, qui magnam cum Sophia Augusta gra-
 tiam habuit: huic enim omnem orientem quasi praefecto com-
 misit*. Pro Futen, lege, Photinum.

P. 30, 3. *Morbo difficillimo laborabat*] τῶν αἰδολῶν αὐτῷ πονήσας ἐχόντων, καὶ τῆς κύστεως ἔλαει χαλεπῶ κακωθείσης. *Nempe pudendis vitio affectis, et graviter ulcerata vesica*: ita Metaphrastes in vita sancti Sampsonis patricii Romani, a quo adhuc vivo mirifice Iustinianus sanatus est. Longe antiquiorem Iustiniano Sampsonem credit cardinalis Baronius in notis ad martyr. et vacillare fidem illius historiae putat, quae habeat Nosocomium Sampsonis eodem rogante, a Iustiniano erectum; cum Procopius dicat restauratum, quod iam antea idem Sampson exaedificasset. Verum adeo exiguum fuit primum illud Sampsonis aedificium, tam illustre vero, tamque magnificum ab Iustiniano factum, ut qui integram constructionem Iustiniano adscribit Metaphrastes nihil veritati detraxisse videri possit. Quod addit de conflagratione eius Nosocomii, quam tum contigisse arbitratur, cum sub Anastasio sanctae Sophiae templum exustum fuit, clarum est in historiis non semel illud templum incendiis obnoxium fuisse; Iustiniani vero anno quinto illud Nosocomium incensum esse, idem Procopius refert l. 1 aedif. et 1 bell. Pers. et Theophanes ad annum quintum Iustiniani. Fortasse maioris momenti sit in hac re, quod Procopius de Sampsonis aetate ait: ἀνὴρ τις θεοσεβής ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Σαμψῶν ὄνομα. *Vir quidam pius, qui superioribus annis floruit.* At hoc etiam nihil est; nam Procopius librum illum de aedificiis ubi hoc habet, extremo Iustiniani imperio scripsit, nempe sex et triginta, atque amplius annos post mortem Sampsonis. Vigeat tamen adeo eius memoria, ut Iustinianus novella 59 et 131 ubi de Sampsonem loquitur, ὁ τῆς ὁσας μνήμης Σαμψῶν dicat, *sanctae memoriae Sampson.* Quod (obiter) cum in antiquis scriptis, litteris singularibus *S. M.* notatum esset, male in Latinis editionibus novell. 131 exceptum, *sanctae Mariae Sanso.* Quod autem in Metaphraste corrigendum plane censeo, est ratio temporis vitae Sampsonis, et annorum imperii Iustiniani: nam Antistite Mena, Sampsonem superfuisse, haud bene Metaphrastes narrat, cum ante consulatum Belisarii obiisse, ex novell. 59 perspicue constet. Porro eiusdem novellae publicatio, atque electio Menae, fere in idem tempus incidunt; nempe circa annum Iustiniani undecimum: at vero ante annum eius quintum, mortuum Sampsonem fuisse, nemo dubitet. Ad hunc calculum revocanda sunt, quae de incendio Nosocomii a Metaphraste narrantur. De aliis Iustiniani morbis infra ad pag. 43.

P. 30, 9. *Petrus et Ioannes Heluo*] Ambo in exercitu Romano clari duces; de quibus passim Procopius in prioribus libris. *Heluo* Graece est φαγάς, φάγων apud Vopiscum. Huiusmodi cognominum significationes dare Latine praestat, quam sonum Graecae vocis referre. Marcellinus in chronico

Ioannem *Gibbum* nominat, quem infra Procopius et Theodorus Lector *Cyrtum*; quisque pro suae linguae proprietate. Sic Iustinianus a suis gentilibus *UPRAUDA*, hoc est, recta iustitia dictus est: *Venetos* Graeci *Kvavέovς* vocarunt: *Biglenizam* Iustiniani sororem, *Vigilantiam* Latini vocis similitudinem secuti dixerunt. Ad usum ergo illius aetatis nos *Heluonem* vertimus, et infra *cucurbitinum*, *forficulam*, et si quos alios. *φάγας*, barbara vocis forma vulgo etiam ante Iustiniani tempora usurpata; Basilius ad Amphiloichium, *τὸν δὲ φάγαν παροξυτονοῦμεν*, nos *acuta voce pronunciamus φάγον*.

P. 30, 10. *Haec ab iis de se dici*] Nam cum Theodora liberos imperii successores non haberet, omnes sibi persuadebant, feminam solertissimam, et imperandi cupidam ita rem acturam, A 10 ut Iustiniano defuncto, ne prorsus dominatione deturbaretur, paratum haberet hominem benevolum, cui imperium assereret, P 96 vel etiam matrimonio sociaretur: quod Sophia Iustini Iustiniani nepotis uxor, ac Theodorae neptis summa diligentia curavit; quamquam res illi demum sinistre cecidit cum Tiberio Constantino imperatore.

P. 30, 12. *Buzen repente accersit*] Hic in Thracia natus, belloque clarus a Iustiniano in Armenos mittitur; deinde collega imperii per orientem datur Belisario; demum totam unus ipse administrationem habuit, quandiu Belisarius in Italia adversus Gotthos pugnavit: reliqua de eodem hic legis.

P. 31, 10. *Imperator exautoravit*] Autor appendicis ad chronicon Marcellini; *Belisarius de oriente evocatus in offensam periculumque incurrens grave, et invidiae subiaccens, rursus remittitur ad Italiam*. Hoc loco veram et integram de Belisarii exauthoratione atque restitutione videmus historiam. Nam effossis oculis in trivio mendicasse obolos Belisarium narrant alii, quibus Petrus Crinitus l. 15 de honesta disciplina, et Raphaël Volaterranus l. 23 Anthropol. fidem habent. Id etiamsi Ioannes Tzetzes Chiliade 3 commemoravit; tamen illud magis consentaneum huic Procopii narrationi subdidit.

ἄλλοι φασὶ τῶν χρονικῶν μὴ τυφλωθῆναι τοῦτον,
ἐξ ἐπιτίμων δ' ἄτιμον ἐσχάτως γεγονέναι,
καὶ πάλιν εἰς ἀνάκλησιν δόξης ἐλθεῖν προτέρως.

Alii chronologi tradunt, non excaecatam illum fuisse, sed dignitate, et omnibus pene honoribus spoliatum, iterum ad pristinam gloriam revocatum fuisse. De Ioanne Cappadoce viro patricio exconsule, et praetorii praefecto, non de Belisario, narrat Procopius l. 1 bell. Pers. extremo, cum in exilium apud Aegyptum iret, a satellitibus coactum *ἄρτον ἢ ὀβολὸν ἐκ τῶν προσπιπτόντων αἰτεῖσθαι, panem vel obolum ab obviis petere*. Sed de Belisario tyrannidis insimulato, eiusque obitu, infra, ad pag. 80.

P. 31, 12. *Belisarii satellitium*] Milites aere suo conscribebat Belisarius longe plures, ut ait Procopius, quam unquam alii imperatores: nam ex sua familia *ἐπταχιόκλους ἑπτάς, septies mille equites dabat*. 1. 3 bell. Gotth. init. Ainoimus 1. 2 c. 6 de gest. Francor. *Sunt nobis duodecim millia puerorum, quos propriis alimus stipendiis, et decem et octo millia militum*. Fides sit apud autorem: verisimilia narrat Procopius.

P. 35, 1. *Ex filia nepoti*] Hanc Iustiniano duntaxat filiam peperit Theodora; quare Cyrilli Scythopolitani Procopii aequalis locum, in quo Theodora de prole suscipienda Sabam virum sanctum rogavit; de liberis maribus accipias imperii successoribus; quod Sabas omnino se facturum negavit, ut dicam infra ad p. 121. Perperam Constantinus Manasses, *οὐκ ἦν θυγάτηρ, οὐχ υἱὸς, οὐ διαδόχων γένος*. *Non erant Iustiniano filiae, vel filii, nec successorum genus*. Theophanes Byzantius historicus apud Photium meminit *Theodori* cognomento *Ziri* Iustiniani A 11 imperatoris filii, quem fortasse post Theodorae obitum habuit. Falluntur Adolphus Occo, Octavius a Rosberg, Raphaël Volaterranus, et Onophris Panvinius; quorum ille Iustinum iuniorē Iustiniani nepotem ex filio; hi vero ex filia putarunt; nam fuit nepos ex sorore Vigilantia, ut Corippus, et Victor Tunnensis illorum temporum scriptores affirmant. *Iustinus iunior Vigilantiae sororis Iustiniani Augusti filius patre dulcissimo natus*. Haec Anastasii et Ioanninae sponsalia quem exitum habuerint, infra narratur, p. 24.

Pag. 36, 5. *Sane res mortale*] Idem *αὐτοκτελεῖ* Procopius pronuntiavit 1. 4 bell. Gotth. Postrema illa verba, *verum quisque ut libet, de his ita sentiat*, nihil animum offendent, si cum his conferas, quae de fortuna an eandem sententiam scribit infra p. 47.

P. 36, 11. *Turpissime inde reducitur*] Incredibilis est Procopii libertas, haec eadem acerbius 1. 3 bell. Gotth. quem etiamnum superstitē Belisario cum reliqua historia vulgaverat. Integrum P 97 locum ex manuscripto Vaticano emendatum tibi damus, ad quem nostram interpretationem malimus conformare, cum in *ἀνεκδότοις* haec corruptissime legantur. *Βελισάριος μὲν τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον οὐδενὶ κόσμῳ ἔει, γῆς μὲν τῆς Ἰταλῶν πεντάετες οὐδαμῇ ἐπιβας, οὐδέ τι ὁδὸν ἔλναι ἐνταῦθα ἰσχύσας, ἀλλὰ φωνῇ κεκρυμμένη ἐχόμενος πάντα τοῦτον τὸν χρόνον ἔκ τε ὀχυρώματος ἐπιθαλασσίῳ τινὸς ἐς ἄλλο ἐπὶ τῆς παραλίας ὀχύρωμα διηνεκὲς ναυτιλλόμενος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀδεέστερον τοὺς πολεμίους τετύχηκε Πόρην τε αὐτὴν ἀνδραποδίσαι, καὶ τ' ἄλλα ὡς εἰπεῖν ἅπαντα. τότε δὲ καὶ Περυσίαν πόλιν, ἥ πρώτη ἐν Τοῦσκοις οὖσα τετύχηκε πικρότατα πολιορκουμένην κατέλιπεν, ἥτις αὐτοῦ ἔτι ὁδὸν ἰόντος κατακρας ἔαλε. Belisarius turpiter Byzantium discessit, cum quinque totos annos nunquam in Italia pedem*

figere potuerit, neque certis itineribus progredi, sed toto hoc tempore clanculum fugitans, ab uno maritimo praesidio ad aliud classe devehetur, unde tanto securius hostes Romam et caetera omnia subiugarunt. Perusiam vero primariam Tusciae civitatem dira obsidione cinctam reliquit, quae illo Byzantium contendente, capta fuit. Haec infra Procopius, p. 23 et 24.

P. 37, 7. *Vitae cogitationum poenas exegit*] His fere verbis Herodiano Belisarius minatus est, ut habetur l. 3 bell. Gotth. ubi et eiusdem Herodiani ad Totilam defectio, deditio-que Spoleti narratur.

P. 37, 12. *Ioannes Vitalianus*] De Vitaliano infra ad p. 80 lin. 25 Ioannis bellicam virtutem passim in reliquis historiae libris Procopius commendat. Anno belli Gotthici undecimo a Belisario Constantinopolim ad Iustinianum ablegatur, auxilia petiturus: tum vero haec, quae de coniugio Procopius hic narrat, acciderunt; ac licet eas nuptias adornatas potius, quam confectas dicere hoc loco videatur: tamen alibi Ioannem vocat Germani *μηδερην*, et *γαμβρον*, *generum*. Duxit autem Iustinam, de qua hic mentio.

A 12 P. 37, 14. *Fratris filio*] Arnoldus Uvion de Aniciana familia grad. 21 et Antonius Bonfinius rer. Hung. decad. 1 perperam Iustiniani fratrem fecerunt hunc Germanum. Uvion falso etiam credit, a Procopio modo fratris Iustiniani, modo sororis filium eundem appellatum: interpretum lapsus ille est; nam Procopius, non solum hic, sed etiam l. 2 bell. Pers. et 2 Vand. et 3 Gotth. vocat Germanum Iustiniani *ἀνεψιόν*, in cuius vocis ambiguitate vacillarunt interpretes; Raphaël Volaterranus *fratris filium*, Christophorus Persona *ex sorore nepotem*; Leonardus Aretinus *Patrualem* verterunt. Nos Latinos eius aetatis historicos consulimus, ut Graeca sublata dubietate, veritatem interpretando certo statueremus, atque ex Iornande convertimus *fratris filium*, quem ipse *fratruelem* scribit, et iterum ac tertio repetit lib. de reb. Getic. Nam errorem librarii corrigas ad calcem eiusdem libri, ne autor a se et a Procopio discrepet, reponasque pro *fratri suo*, *fratruelem suo*. Caeterum Procopio *ἀνεψιός* est *fratris filius*; *sororis* vero *ἀδελφίδους*, sic Iustinianum vocat, qui erat sororis Iustini senioris filius, et V 345 Proiectam Vigilantiae Iustiniani sororis filiam; idque perpetuo religiose servat: posteriores Graeci scriptores aliquando variant.

P. 37, 15. *Connubia iungere*] Germanus ipse prima coniuge orbatus, curante Iustiniano captivam duxit, licet ex Amala familia Gotthorum nobilissima Mathasuntam reginae Amalasunthae filiam, et Vitigis regis quondam uxorem, quod Iornandes lib. de reb. Get. iterum ac tertio repetit. Ex ea filium habuit Germanum posthumum; ex prima vero nomine Passara Iusti-

num, Iustinam, et Iustinianum suscepit. Ex hoc Procopii loco erroris arguitur Onophrius Panvinus, qui Iustino Germani filio matrimonio iungit Vigilantiam; quam et Iustiniani filiam falso credit; sed de his infra.

P. 39, 9. *Nuptias Anastasio nepoti perficere maturabat*] Nam graviter aegrotans Theodora, paucis post mensibus obiit; haec enim incidunt in annum Iustiniani vigesimum secundum, P 98 quando et Theodora obitum, et Antoninae ex Italia profectio- nem, et Belisarii ob rem male gestam, reditum in orientem narrat Procopius l. 3 bell. Gotth.

P. 40, 5. *Extincta imperatrice*] Mense Iunio, indictione prima, ut habet Theophanes, anno imperii Iustiniani vigesimo secundo, nempe exactis in imperio annis uno et viginti, tribusque mensibus: Procopius l. 3 bell. Gotth. Ex his corrige Octavium a Rosberg. *Theodora*, inquit, *mulier sapientissima, marito ob senectutem delirante, rempublicam maxime gubernavit*. Nam Iustinianus mentis compos complures annos super- fuit. Obiisse Theodoram scribit Victor Tunnensis, *canceris plaga corpore toto perfusam*. Num moriens resipuerit, silent historici. Solus Theophanes brevem illam vocem addit, *εὐσεβὺς ἐκοιμήθη*. *Pie moritur*; si tamen ad poenitentiam male A 13 a Theodora factorum comprobendam eruditus viris satis hoc esse potest, quod ex consueta imperii ac principum reverentia solet usurpari. Nam de Anastasio imperatore Haeretico, qui divinitus fulmine ictus interiit, Iustinianus novella quinquage- sima nona, et alibi saepe ait, *Ἀναστάσιος ὁ τῆς εὐσεβείας λή- ξεως*. *Anastasius qui pie mortuus est*. Et vir sanctissimus Sabas cum eodem Haeretico imperatore loquens venisse se ait *εἰς τὸ προσκυνῆσαι τὰ ἔχνη τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας*, ad ado- randa vestigia vestrae pietatis, apud Cyrillum Scythopolita- num. Et quidquid erat imperatorum ea venerationis forma nominabatur, ut *pium imperium, pium caput, pia vestigia, ac pedes, εὐσεβῆ ἔχνη*, in ep. episcoporum ad Iustinianum. Et Marcellinus eundem Anastasium divum appellat. Lege has notas ad pag. 61 lin. 3.

P. 41, 3. *Sergius Bacchi filius*] Tres Bacchi filii in Afri- cana expeditione fuerunt, Cyrus, Sergius et Solomon iunior; nam senior horum avunculus erat, qui post Belisarium rem praeclare gessit contra Mauritanos, quos et omnino delevit. De utroque Solomone, deque Sergii moribus fusius atque libe- rius scribit Procopius l. 2 bell. Vand. ibidemque de Ioanne Sisinioli, quae multam lucem afferunt huic loco. Meminit Solomonis senioris eiusque patriae Solachonis Theophylactus Simocatta l. 2 c. 3.

P. 41, 10. *Areobynthus*] Legitur et *Areobyndi*; alius est, quem sub Anastasio populus imperatorem consalutavit, ut scribit Mar-

cellinus. Hic senator fuit illustri loco natus, coniux Preiectae, seu Proiectae Vigilantiae Iustiniani sororis filiae, quae, occiso in Africa Areobyndo, cum Ioanne Pompei Anastasii nepotis filio matrimonium contraxit. Praeterea gessit Areobyndus utramque praefecturam, urbanam et praetorianam.

P. 43, 1. *In Illyria nati*] Hoc idem Theodorus Lector, et Theophanes, Victor etiam Tunnensis Procopii aequalis, *Illyricianum* Iustinum dicit in Chronico; sed Zacharias apud Evagrium l. 4 c. 1, et Basilus Cilix apud Photium in Biblioth. et qui post Procopium scripserunt historici, *Thracem* Iustinum vocant. Bene est; nam Bederina, quae, ut statim ait Procopius, Iustino patria fuit, in limitaneis Illyriae, Thraciaeque agris sita erat. Porro saepissime fit, ut quae urbes duarum provinciarum, vel fines terminant, vel circa fines sunt, in ambarum partes aliquando ab autoribus nullo discrimine admittantur; praesertim cum provinciarum partitiones non eadem apud omnes geographos et historicos sint. Etiam Agathias l. 5 Bederinam in Illyria collocat: Iustinianus novella 11 in secunda Pannonia; verum haec nihil discrepant, ut statim dicemus lin. 18.

P. 43, 1. *Exercendisque agris assueti*] Addit Zonaras Iustinum fuisse βουκόλον καὶ ovπορβόν, *armentarium et subulcum*, a quo Pomponius Laetus in Iustino, Andreas Alcicius dispunct. 4 c. 7 et alii acceperunt. Nihil fuisset magis ab re, quam si Iustinum loco non humili solum, sed etiam sordido natum hic siluisset Procopius. Secus alii, *Anicium* fecerunt, nempe fa-
A 14 miliae, Romanorum omnium, qui Christo nomina dederunt, ut
P 99 Prudentius ait l. 1 contra Symmachum, antiquitate et nobilitate praestantissimae. Parum refert, quod in antiquis nummis vel fastorum laterculis Iustinus, *Anicius* habeatur; nam illum, ut ex milite gregario palatii curam accepit, et quemadmodum Theodorus Lector ait, patricii honorem consecutus, et in albo senatorum conscriptus fuit, vero simile est ab Anicianis in familiam fuisse cooptatum, vel tandem sibi id nominis adscivisse, cum imperator est appellatus; sicut etiam in iisdem nummis *Flavium* se inscribit, et Lupicinam coniugem ex serva *Flaviam* nuncupat. Quod ex imperatoribus Christianis factitasse Constantinum, eiusque patrem Constantium, deinde alios, notum est. Sic etiam accipias locum Iornandis lib. rer. Get. extremo, ubi Germanum Iustiniani fratris filium inter *Anicios* refert. Sed emendanda omnino est editio Parisiensis Cassiodori l. 8. Var. epist. prima. *Non vos maiorum purpuratus tantum ordo clarificat, etc. quantum longe lateque potens gratia vestra nobilitat.* Lego, non nos, nam Athalarici pater Eutharicus consulatum gessit cum Iustino, Theodoricus Avus cum Venantio, Theodemirus proavus et avus ipse Gotthorum reges

fuere. Iustinus vero, ad quem ea epistola est (ut infra probabo) quibus maioribus natus sit, hinc liquet.

P. 43, 2. *Zimarchus, Ditybistus, et Iustinus*] Ubi Iustinus cum imperio fuit, socios et commilitones suos dignitatibus et honoribus auxit. Horum alter Zimarchus adhuc sub Iustiniano vivebat, comes orientis; de quo haec Theophanes, *συνβαλον κατ' ἀλλήλων οἱ ὀρθόδοξοι, καὶ οἱ Σενηριανοὶ, καὶ πολλοὶ φόνοι γέγονασι, καὶ ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς Ζήμαρχον τὸν Κόμητα τῆς ἀνατολῆς ἐκώλυσε τοὺς ἀτακτοῦντας, καὶ πολλοὺς ἐξώρισε καὶ ἐδήμευσε. Insurrexerunt in orthodoxos Severiani, et multorum secutae sunt caedes. Quare imperator Zimarchum orientis comitem misit, qui seditiosos cohibuit, eorumque alios exilio, alios capite punivit.* Fuit is etiam curator domus Placidiae, ut infra, ad p. 116 lin. 28.

P. 43, 3. *Bederiana patria fuit*] Agathiae Bederina. Iustini patriam nominat etiam autor chronici Alexandrini, *Ἰουστίνος ὁ βενδαρίτης ὁ θραξ, lege Βεδερίτης.* Corruptus codex fraudi fuit docto interpreti, qui vertit, *Iustinus tribunus, seu vexillifer,* annotavitque *βενδαρίτης videri Vendrich.* Etiam Iustiniani patriam fuisse Bederinam, affirmat Agathias l. 5. Sed aut eum allucinatum putat Svaemborgius, aut Procopium, qui l. 4 de aedif. Tauresium, vel Taufisium scribit. Ortelius ut hos autores conciliet, unam urbem dicit Bederinam, et Tauresium; sed utrumque in errorem induxit mutilus Procopii liber, quo nihilo sanior est editio Augustana: codex Vaticanus emendatissimus sic habet. *Ἐν Δαρδάνοις ποὺ τοῖς Εὐρωπαίοις, οἱ δὲ μετὰ τοὺς Ἐπιδαμνίαν ὄρους ἄκηται, τοῦ φρουρίου ἀγχιστα, ὅπερ Βεδερίαν ἐπικαλεῖται, χωρίον Ταυρήσιον ὄνομα ἦν. Ἐνθεν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ὁ τῆς οἰκουμένης οἰκιστὴς ὥρμηται. τοῦτο μὲν οὖν τὸ χωρίον ἐν βραχεὶ τευχισάμενος κατὰ τὸ τετραγώνον σχῆμα, καὶ γωνία ἐκάστη πύργον ἐνθήμενος τετραπυργίαν εἶναι τε καὶ καλεῖσθαι πεποίηκε. παρ' αὐτῷ δὲ μάλιστα τῷ χωρίῳ πόλιν ἐπιφανιστάτην ἰδελματο, ἣν περ Ἰουστινιανὴν ὠνόμασε πρίμαν, ταῦτα τῇ θρεψαμένη τὰ τροφεῖα ἐπὶ τῶν. Apud Dardanos Europaeos, qui post Epidamniorum terminos habitant ad praesidium, quod Bederiana vocatur, oppidum est Tauresium nomine; hinc Iustinianus princeps orbis reparator ortus est; eum locum muro circumdans quadrangula figura singulis angulis turrim imposuit, effecitque, ut esset, et vocaretur quadriturrita. Iuxta eundem locum urbem nobilissimam condidit, quam Iustinianam primam appellavit, atque nutricationis officium altrici patriae rependit. De qua Agathias nihil a Procopio discrepans, haec habet. Πατρίς ἦν αὐτῷ πόλις Ἀλκυρικὴ Βεδερίνη μὲν ἐκ παλαιοῦ ὀνομαζομένη, ὕστερον δὲ πρώτη Ἰουστινιανὴ μετακληθεῖσα. Ἰουστινιανὸς γὰρ ὅτε δὴ κατ' αὐτὴν εἰς φῶς προηγμένος ἐκόσμησεν εἰκότως τὴν* A 15 V 346

πατρίδα. *Patria illi erat Illyrica civitas Bederina vetusto nomine dicta, deinde prima Iustiniana denominata. Iustinianus namque quia ibi primum editus in lucem est, mirifice patriam ornavit.* Procopius accuratius distinxit locum Iustiniani natalem, qui fuit Tauresium, nam ait, ἐνθεν ὤρμηται, inde prodiit: et locum in quo altus et educatus est, quae fuit
P 100 Bederina, cui τὰ τροφεῖα ἐξέτινεν, altrici debiit persolvit. A Procopio et Agathia nihil discrepat novella undecima de prima Iustiniana: nam provinciarum partitiones et nomina aliis alia sunt. Id saepe legis apud Strabonem, aliosque geographos.

P. 43, 6. *Numeris militaribus inscripti]* Theodorus Lector, ἀπὸ στρατιωτῶν ἀρξάμενος καὶ μέχρ' εἰς συγκλήτου προκόφας, ex militum ordinibus ad senatum pervenit. Quare in diversis antiquis monumentis Ταξιάρχην, ordinarium vocatum Iustinum invenimus; quemadmodum et alios imperatores Iulianum, Iovinianum, Valentinianum, Valentem, Theodosium, qui militari deposito sago purpuram induerunt.

P. 43, 10. *Criminis reum]* Cuius? Neque ipse dicit, neque alii scriptores, qui satis ieiune de Iustini rebus egerunt. At vero ne calumnia Procopii silentio subesse videatur, unum de Iustini flagitiis, cum adhuc erat in castris, referam. Ὁ μικρὸς ἐκεῖνος μεταβολὴς καὶ καλὴ γκάπηλος Ἰωάννης, ἣν εἰς τῶν ὑπὸ Ἰουστινὸν τὸν στρατηγὸν τεταγμένων, ὃς αἰτήσας αὐτὸν ὁλόγον χρυσὸν ὑπέσχετο τοὺς ἐπομένους τῷ στρατηγῷ τρέφειν, καὶ ἀποδοῦναι πάλιν τὸ χρυσὸν ἐκεῖνο. περὶ τῶν οὖν ἀνὰ τὰς καμαρὰς ἐνθα βοῶν οὐδὲ ὄνομα ἤκούετο, ὅδε τούτων χάριν ὠνήσεως ἔλεγεν ἀφικέσθαι, ἐνέκειτό τε ἀπαιτῶν, καὶ χρυσὸν προτεινόμενος ἔστ' ἂν οἱ δειλαιοὶ ἐκείναι συναγαγόντες χρυσὸν μόλις αὐτὸν ἔπειθον λαβόντα τοῦτο ἀπαλλαγῆναι. ἔπειτα οὕτω περιερχόμενος ἐνθα Κάμηλοι οὐκ ἦσαν, τούτων ἕνεκα ἤκειν ἔφρασκε, καὶ οὕτως ἡγενοῦσθαι τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων κατήσθην. ἦδετο δὲ αὐτῷ Ἰουστινὸς ἀπριάτην εὐωχούμενος.
A 16 *Scelestus ille negotiator, et propola Ioannes, erat ex militibus qui Iustinum ducem sequebantur. Is ut paucas sibi pecunias concederet, Iustinum rogabat, pollicens non solum pecuniam se illam redditurum; sed etiam annonam comitatus ministraturum. Ergo per pagos circumiens, in quibus Boum ne nomen quidem notum esset, emendi boves causa illuc venisse se dictitabat, eosque petebat identidem, instabatque, et ostentabat pecuniam. Quare miseri Pagani collatio aere illi oblato, vel sic ab eo vis obtinebant, ut inde discederet. Tum eo pergebat, ubi Cameli non essent, et ad hos ipsos coëmendos se advenisse affirmabat. Porro his artibus pecunias ab omnibus corradebat, victumque sibi parabat iniuste. Quin et Iustinus acceptum illum habuit, quod nullis expensis laute viveretur. Ex veterum historicorum collectaneis cod. Vat. 96.*

P. 43, 11. *Dux ille narrare solebat*] Mirificam Iustini liberationem alii quoque scripserunt, Ioannes Zonaras, Cedrenus, et Ephraemius in chronico; verum alia plane ab hac est, quam Procopius contigisse affirmat in Isauros copias ducente Ioanne Gibbo, sub cuius potestate tum agebat Iustinus, nempe initio principatus Anastasii; nam extremo eiusdem imperio Iustinus erat patricius, senator, et comes praetorianorum; idque magis ac magis confirmat, quod Iustinianus Iustini nepos, cum Gibbus ducebat exercitum, plane puer erat, neque versabatur in castris, ut criminis aut carceris avunculi, quae historici narrant, socius esse posset: nam *candidata militia*, quemadmodum ait Victor Tunnenensis, functus est sub initium imperii Iustini. Ergo secundo Iustinus in carcerem ab Anastasio conicitur cum Iustiniano nepote tunc trigenario maiore perduellionis insimulatus. Eripitur vero non ea hominis specie apparente (ut Zonaras et alii scribunt) quam hic Gibbo militiae magistro apparuisse Procopius refert; sed visis per quietem Anastasio imperatori Sergio et Baccho martyribus, quorum summa erat apud Dardanos et Illyrienses veneratio, et apud hos ipsos contribules atque gentiles Iustinum et Iustinianum, a quibus paulo post superbissimum templum ad urbem Scodram Barbenamque fluvium iisdem Sergio et Baccho martyribus excitatum fuit, ut pluribus narravit Theophilus Iustiniani praeceptor. Prima illa Ioannis Gibbi, et secunda haec Anastasii imperatoris visio in ea voce plane conveniunt, quod Iustinus eiusque propinqui futuri essent; ut Cedreni verbis utar, *σκενὴ χωρητικὰ τῆς τοῦ Θεοῦ βουλῆς τε καὶ προνοίας, καὶ μέλλουσιν ὑποουγγῆσαι τῷ Θεῷ ἕκαστος ἐν τοῖς καιροῖς αὐτοῦ, vasa consilio providentiae divinae exequendo apta, et uterque suo tempore deo esset operam navaturus.*

P. 44, 6. *Praetorianis militibus praefectus*] Horum plur. P 101 res ordines, scholarii, domestici, protectores, silentiarii, de quibus Procop. infra p. 108 et deinceps. Ex his alii in atrio et vestibulo regiae versabantur, alii pro cubiculis desidebant; hi *σωματοφύλακες*, corporis custodes, Latine vero *excubitores*, ut est apud Evagrium l. 4 c. 1 et 2. Illi *φύλακες τοῦ παλατίου*, A 17 *custodes palatii, praetorii milites*, seu *praetoriani, aulae vel aulici milites*, ut Evagr. ibid. praefectum his ordinibus *commitem praetorianorum*, seu *excubitorum* appellat Iornandes, ἀρχόντα τῶν φυλάκων τοῦ παλατίου, principem custodum palatii, Procopius. Corippus *curam palatii* l. 2.

Dispositorque novus sacrae Badoarius aulae

Successor socii factus mox cura palatii est.

Graeci Κουροπαλάτην, deinde πρωτοκουροπαλάτην, nimirum cum imperatores eo nomine alios donare honoris ergo coeperunt. Male interpretatur Octavius a Rosberg procuratorem palatii.

Glossarium Graecobarbarum confundit cum alio *cura palatii*, de quo Cassiodorus l. 7, Var. epist. 5, qui fabricae palatii praepositus erat. Et errorem auget, cum illius magnam fuisse dignitatem credit: quod ante regem Theodoricum auream virgam gestans primus incederet. At Cassiodorus, *primus*, inquit, *inter obsequia numerosa*, hoc est, non inter singulares et primarios viros patricios, senatores et consulares. Aurea vero virga est quam Codinus *διξανλιον* appellat, inferioribus etiam ordinibus honoris ergo concessa; idque ex eodem Cassiodori loco colligere est. Quod foediori lapsu comprobare nititur ex Corippo:

Par extans curis, solo diademate dispar.

Sed hoc de alio est *cura palatii*, ordinum militarium. *Par*, autem inquit, et *dispar* non autoritate, nam is erat praefectus praetorio, ut dicam ad p. 91 sed mutuam Iustiniani imperatoris benevolentiam, et Iustini iunioris ex sorore nepotis fide, atque etiam dignitate. Nam subdit Corippus:

——— *Dispositu nam Caesar eras.*

Denique abusu, qui posteaquam Iustinus senior ex eo gradu ad imperium ascendit, primum coepit inolare, ut officium *curopalatae* gradus proximus esset ad imperii fastigium perveniendi; quamquam Caesares prius creabantur, ut de Tiberio Corippus ait l. 4 et S. Nicephorus de Mauritio. Quis Iustino in ea dignitate successerit non liquet; sed Iustiniani tempore *curopalatae* fuerunt eiusdem nepotes Marcellus, Marcianus, Iustinus, de quibus infra in genealogia Iustiniani; post Iustinum Baduarius, Tiberius, et Mauritius. Video eruditos viros confundere *praefectum praetorianorum*, qui est *cura palatii*, ac *praefectum praetoriorum*. Sed de hoc infra p. 91.

P. 44, 8. *Senex capularis*] Annos natus octo, et sexaginta. Theodorus Lector, *ἄνδρα πρεσβύτατον*, homo qui ad summam senectutem vixerit, infra Procopius, *ἰσχατόγερον*, reliqua ad p. 45.

P. 44, 9. *Analphabetus*] Anni excurrunt centum et viginti, nec amplius, ex quo Iustinianus dicitur, et vulgo habetur *analphabetus*: nempe post impressum Mediolani Suidam, A 18 quem Demetrius Chalcondyles de Graecis litteris benemeritus emendavit. Desinant eruditi iuriconsulti Andreas Alciatus, Gulielmus Budaeus, aliique Iustinianum suum scribere indotum ac plane rudem; et mendosum Suidae locum, qui occasionem illis fecit errandi, ex hoc Procopii corrigant, unde illa verba Suidas describit, *ἀμάθητος γραμμάτων πάντων καὶ τὸ δὴ λεγόμενον ἀναλφάβητος*, quae de Iustino Procopius dixit, non de Iustiniano. Quem *fidem suam chirographo scriptam proprio ad sedem apostolicam misisse* testantur historiae, et Anastius in Ioanne secundo. Recte habent omnes Suidae co-

dices Vaticanani *Ἰουστινός*. Verum ex eadem illa Chalcondyliana editione iam diu poterat illud mendum tolli, si quis animum attendisset; nam in voce *ἀνάθητος*, haec eadem Procopii sententia profertur integro Iustini nomine. At frequens sane est librariorum lapsus in his duobus Iustini ac Iustiniani vocabulis, cum in hac historia, ut infra, et in *notis censoriis* monebimus, tum alibi apud Evagrium, aliosque scriptores, ita ut viri gravissimi eam ob rem longe a veritate historiae aberrarent. Nam Athalarici Gotthorum regis legatio de pace quae habetur l. 8, variat. Cassiodori epist. 1 ad Iustinum est, quem admodum legimus in Vaticano codice; non ad Iustinianum, ut titulus editionis Parisiensis prae se fert, et vir doctus Baronius credere non dubitavit. Siquidem ait Athalaricus: *primordia itaque nostra, solatia mereantur principis longaevis habere*. Atqui Iustinianus *κομιδῇ νέος*, admodum adolescens erat (ut statim subdit Procopius) cum Athalaricus eam legationem adornabat. Ait praeterea; *vos genitorem meum in Italia palmarum claritate decorastis*. Sed genitor Athalarici Eutharicus ante novem annos quam Iustinianus Caesar esset, et ab eo consul creari posset, palmatam induerat in Italia, nec diu post, diem obierat. Ait demum; *desiderio quoque concordiae factus est per arma filius, quamvis vobis pene videbatur aequaevus*. Ergo Iustinianus qui non solum plena pubertate Eutharicum non praecedebat, sed *κομιδῇ νέος*, plane adolescens erat, senem adoptavit, a quo multis annorum decuriis superabatur. Lege Iornandum lib. rer. Getic. extremo. Haec obiter, sed necessario monuimus; plura infra ad p. 45 lin. 15, 135 lin. 16. Et in *Notis censoriis* ad p. 27 lin. 36.

P. 44, 12. *Proclus*] Alius est Proclus insignis mathematicus, qui hoc tempore florebat, et Anastasii imperatoris mortem coniecit, et Vitaliani classem miro artificio combussit, ut Marcellinus et Evagrius narrant. Hic vero fuit Pauli Byzantii filius iuris consultissimus, *ἀνὴρ δίκαιος καὶ χρημάτων ἀδωρότατος*, homo iustus, nullisque largitionibus corrupendus, qui Iustinum imperatorem paratissimum ad Chosroem Cabadae Persarum regis filium sibi adoptandum, a sententia deterruit, ne ad Persas, inquiens, Romanorum imperium veniret. Quod imperante Iustino universa Romana respublica ab huius ore, ut ait Procopius, penderet, sub eius signo aeneo scriptum id erat Constantinopoli.

Πρόκλος ἐγὼ Βυζάντιος, ὃν περὶ δῶμα
τηλεθάοντα δίκης βασιλῆος ἤρπασεν αὐλή,
ὅφρ' εἴην στόμα πιστὸν ἐρισθέντος βασιλῆος.
ἀγγέλλει δ' ὅδε χαλκὸς ὅσον γέρας ἐστὶν ἀέθλων.
καὶ τὰ μὲν εἰκελα πάντα καὶ νῆξιν καὶ γενετήριον,
ἐν δ' ὑπᾶτων ῥάβδοισι πάσις νίκησε τοκήα.

Hoc epigramma, quod Ioannes Brodaeus parum intellexit, ex hoc Procopii loco illustratur. Quod ait de consulatu, de honorario intelligas necesse est.

P. 44, 14. *A magistratu, qui id muneris habet*] Habebat id munus primarius a secretis, quem posteriores orientis imperatores *Καυκκλωνα*, sive τὸν ἀπὸ Καυκκλὸν nominarunt. Frequens est eius mentio apud Gregentium episcopum Taphrensem, Codinum, Nicetam, et recentiores historiae Graecae scriptores. Huius magistratus officium, ac nominis rationem statim explicabimus.

P. 44, 15. *Quae legi Latine possent*] Etiamnum videmus ad calcem Graecarum constitutionum subscriptiones imperatorum, notasque consilium Latinas, sed non ita multo post obsoleverunt. Lege 74. novellam Iustiniani, et has notas ad p. 63 lin. 28.

P. 44, 15. *Formam quatuor litterarum*] Audieram in archivo Cassinensi haberi Iustini diplomata eiusdem manu consignata: ex quibus formam illarum quatuor litterarum excipere, earumque longitudinem latitudinemque, et apicum ipsorum ingenium summa qua fieri potuisset industria adamussim exprimere, tibiue Lector proponere constitueram. Sed perfertur ad me ibi Iustini nomen integrum esse. Quare diplomata quae aliis etiam de causis suspectae fidei olim Baronio visa sunt, ex hoc Procopii loco imposturae iam quisque facile convincat. Caeterum Proclus quaestor quatuor illas tantum litteras tabellae incidendo non commoditati modo Iustini consuluit, sed etiam priscum Romanorum usum utcumque retinuit; qui, autore Plutarcho, praenomina integra non scribebant, sed una litera, ut M. T. L. duabus, ut C. tribus, ut

P 103 SEX. SER. Ausonius,

*Lucius una quidem, geminis sed dissita punctis
Littera praenomen sic nota sola facit.*

Verum haec consuetudo paulo post intermissa est: nam orientis imperatores integrum nomen arcanis quibusdam nodis, et implicationibus litterarum scribere coeperunt, ut in antiquis eorum diplomatibus apparet; et mentio est in sexta synodo, actione 12 *μυρογάμων* imperatoris Constantini Pogonati, quod continebat has voces, *Κωνσταντίνου δεσπότης*. Et in capitulis Caroli Calvi. *Ut in denariis novae nostrae monetae ex una parte nomen nostrum habeatur in gyro, et in medio nostri nominis monogramma*. Verum unica littera I. suum notare Iustinianum consuevisse nomen Corippus indicare videtur libro primo extremo, quamobrem et iota Iustinianum apicem vocat.

*Sic decus imperii sanctum, sic Iota resurgens
Exortum est de fine suo seniumque reponens*

Nominis et recti Iustino in principe vivit

A 20

Iustinianus apex domini. —

P. 45, 1. *Colore imbutus, quo scribere mos est imperatoribus]* Gregorius secundus ad Leonem Isaurum imperatorem. *Litterae tuae, et non alienae sigillis imperatoris obsignatas diligenter essent, et accuratae intus subscriptiones per cinnabarin propria manu tua, ut mos est imperatoribus, subscribere. Cinnabarin vocavit ob coloris similitudinem; sed imperatorum encaustum purpureum erat ex murice. Sacri affatus quoscumque nostrae mansuetudinis in quacumque paginarum scripserit auctoritas, non alio vultu penitus, aut colore, nisi purpurea tantummodo inscriptione lustrentur: scilicet ut cocti muricis, et triti conchylii ardore signentur. Hanc autem sacri encausti confectionem nulli sit licitum, aut concessum habere.* l. 6 c. de divers. rescript. *encaustum* hodie in Italia dicimus *enchioistro*; *enoausta*, et *encaustaria* legendum ad l. 9 c. de agric. liquor ille purpureus, quem hic non atramentum, sed purpuramentum vocare liceat, servabatur in atramentario, nisi dicere etiam malis, purpuramentario; quod cum caniculi formam effugiemque prae se ferret (quales atramentariorum formas hodieque usurpamus) ob id CANICULUS est appellatum. Et a CANICULO erat, qui Caesari eiusmodi purpuramentarium ministrabat. Anastasius Bibliothecarius ad octavam synodum act. 10. *Praepositus caniculi est, qui curam et custodiam gerit caniculi, id est, atramentarii, ex quo imperator PHOENICEAS litteras scribit in chartis.* Ad nomen si quid praeterea Caesari subscribendum erat, id praepositus caniculi manu sua exarabat, quod in calce eiusdem synodi Christophorum Basilli imperatoris a caniculo fecisse liquet. Praeficiebantur caniculo primarii a secretis, quorum magna dignitas et auctoritas fuit, utpote quae solis tandem imperatoris sanguine propinquis concederetur. Quae Iunius de hoc officio apud Eodinum, nugae sunt.

P. 45, 5. *Lupicinas]* Sanctus Nicephorus in chronico *Euphemiam* appellat. Uterque bene; illud vocabulum natalitium fuit, hoc nomine a Iustino, populoque Constantinopolitano Augusta consalutata est, ut habent Graeci scriptores quos infra ad p. 45 lin. 2 laudabimus. Victor Tunnensis in chronico. *Iustini coniux Lupicina nomine dicebatur, quam Constantinopolitani Euphemiam postea vocaverunt.*

P. 45, 8. *Insignis homo stoliditatis]* Idem, sed modestius l. 1 bell. Vand. οὐκ ὡς μὲν ἤκουσι ἐς βασιλείαν, διοικουμένην δὲ αὐτὴν κατ' ἐξουσίαν, ἐπεὶ οἱ ὁ θεῖος Ἰουστίνος υπέργηρως τε ὡς ἐβασίλευε, καὶ τῶν κατὰ τὴν πολιτείαν πραγμάτων οὐ πάντεως ἔμπειρος. Nondum ad imperii administrationem accesserat Iustinianus, eam tamen summa exercebat auctoritate,

quod Iustinus avunculus imperator exacta iam esset aetate, et reipublicae gerendae haud omnino peritus. Vide infra ad p. 45 lin. 5.

P. 45, 9. *Iustinianus sororis filius*] In Graeco est ἀδελφιδούς, sic etiam Evagrius, et Cyrillus Scythopolitanus Procopii aequales; Theophanes vero, et alii posteriores ἀνεψιόν, Anastasius Bibliothecarius vertit *nepotem*, Graecae vocis ambiguitatem secutus, quae tum ex fratre, tum ex sorore filium significat. Vide quae supra notavimus ad p. 22 lin. 38. Latini eius temporis historici explicatius, Marcellinus in chronico ex sorore *nepotem* dixit: sic etiam Iornandes, qui anno Iustiniani vigesimo quarto scribebat, et *Avunculum* Iustinum appellavit, nempe matris Iustiniani fratrem. Andreas Alciatus l. 4, dispunct. c. 7, et Hubertus Goltius in fastis, Iustiniani parentem Iustinum fecerunt. Fortasse quia sic eum in constitutionibus saepe Iustinianus nominavit; sed adoptatus est a Iustino, non genitus.

P. 45, 10. *Aetate iunior*] Graece est νομιδῇ νέος, plane *adolescens*. Quoto aetatis anno ad rempublicam accesserit Iustinianus, inter antiquos scriptores non convenit, minus inter recentiores. Hubertus Giphanius in comm. de Iustin. sub Zenone imperatore consule Fausto natum, ex Marcellino refert; verum id in Marcellino nusquam legimus; Theophilus Iustiniani praeceptor licet sub Zenone et Acacio patriarcha dicat, consulatum tamen reticet. Panvinus l. 3 fastorum, anno aetatis quarto et quadragesimo imperium cepisse, nullo autore, narrat; fortasse acceperit a Zenara, qui quintum et quadragesimum notat annum. Pugnare tamen secum Zonaras videtur, ubi narrat Iustinum avunculum recusasse Iustinianum imperii socium habere, atque id urgentibus principibus dixisse; *vobis optandum est ne hanc purpuram iunior aliquis induat*: nam non est iunior qui quinque et quadraginta annorum est. A Zonara parum discrepat Nicephorus, qui anno aetatis octogesimo secundo Iustinianum obiisse scribit. Scholium ab erudito viro descriptum olim offendi in manuscripto Vaticano. Κωνσταντίνα ἡ γαμετὴ Μανρικίου ἐγέννησεν υἱόν, ὃν ὁ Μανρικίος ἐπωνόμαζε Θεοδοσίον. τῶν οὖν Βενέτων κραζόντων Ἰουστινιανὸν καλεῖσθαι, οἱ Πράσινοι ἔκραζον Θεοδοσίον, διὰ τὸ Θεοδοσίον τὸν βασιλεῖα ὀρθόδοξον γενέσθαι, καὶ πολλὰ ἔτη ζῆσαι. ἤρξαντο οὖν οἱ Βένετοι λέγειν, τὰ δωρηθέντα ἔτη τῷ Ἰουστινιανῷ ὁ Κύριος παράσχοι σοι ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἰσὶ ἔτη καὶ πλείω. ἡ γὰρ ζωὴ τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου ἐγένετο ἔτη ν'. *Constantina Mauricii coniux filium genuit, quem Mauritius Theodosium nominavit; at Veneti Iustinianum appellandum contendebant: contra Prasini Theodosium, quod ille orthodoxus fuerit, diuque vixerit. Tum Veneti acclamarunt, Iusti-*

niani tibi deus annos cum pace concedat; nam illius nonaginta et amplius anni fuerunt, Theodosii vero quinquaginta. Pro nota γ repono non dissimilem, eidemque proximam in ordine numerorum π , ut sint anni octoginta; vereor enim ne in eo scholio mendum sit, vel in Venetorum acclamatione adulatio. Nam ut nonaginta Iustipiani vitae annos computemus, addendi sunt ad novem atque triginta eius imperii, unum et quinquaginta: atqui virum unius et quinquaginta annorum aetate iuniorem Procopius minime dixisset. Quamquam, ut plane liquet, non tum aetate iuniorem fuisse dicit Iustinianum Procopius, cum Caesar declaratus est; sed cum in ipso Iustini principatus exordio per licentiam, vel avunculo permittente A 22 sibi administrationem imperii sumebat. Quando κραταιῶς ἀντιέχετο τῆς πολιτείας, cum potestate rempublicam gerebat, ut Cyrillus Scythopolitanus loquitur. Tunc vero quantum coniectura assequi possumus, tertium et trigesimum aetatis annum Iustinianus agebat. Nam sub finem Anastasii dominatus Byzantium venisse Iustinianum trigenario maiorem Theophilus eius praeceptor affirmat. In obscuro quidem est annus, et consulatus; dies vero Iustiniani natalitius fuit quinto Idus Maii, ludosque ea die celebratos, apud Theophanem notatos habes ad annum vigesimum primum, et vigesimum octavum. Ridiculum est commentum interpretis ad ea verba Suidae in voce Τυμβογέρων. Πρὸ κδ'. ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς τυμβογέρων ἦν ἡδῆ. Non constat, inquit, quid sibi velint haec πρὸ κδ'. id est, ante viginti quatuor: fortasse legendum, ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς πρὸ κδ'. ἐτῶν ἦν τυμβογέρων, hoc est, Iustinianus autem imperator ante vigesimum quartum aetatis annum erat iam ut senex decrepitu. Nugae; Suidas citat huius historiae verba ad p. 29. Deinde de Iustino loquitur, P 105 non de Iustiniano. Tertio, dictio compendiaria, quam iste numerariam notam interpretatur, Procopii nominis (cuius verba citantur) compendium est; ita Προκδ.

P. 45, 10. Qui summam moderabatur imperii] Id constat ex loco, quem paulo ante laudavi l. 1 de bell. Vand. et ex alio l. 1 de aedif. ubi restaurationem templi Blachermiani a Iustino factam Iustiniano nepoti tribuens Procopius, sic rem excusat, quod in impressis non habetur. αὐτῷ γὰρ λογιστέον καὶ τὰ Ἰουστίνῳ εἰργασμένα τῷ θεῷ, ἐπεὶ καὶ αὐτοῦ τὴν βασιλείαν κατ' ἐξουσίαν αὐτὸς διωκεῖτο. Nam Iustiniano, inquit, adscribenda sunt Iustini avunculi gesta, cum huius imperium ille summa auctoritate administraret. Et Cyrillus Scythopolitanus ait Iustinianum antequam Caesar renunciaretur, fuisse πατρικίον, ὑπατον, στρατηγὸν, καὶ τῶν τῆς πολιτείας πραγμάτων κραταιῶς ἀντεχόμενον, patricium, consulem, ducem exercitus, et cum potestate rempublicam rexisse.

P. 46, 11. *Amantium eunuchorum aulae principem*] Marcellinus palatii praepositum nominat; Evagrius imperatoris cubiculi praefectum. Erat is eunuchus, eaque re cum sibi quaerere imperium non posset, id optabat Theocrito familiari suo; unde perduellionis suspicionem incurrens, a Iustino necatur: addit Marcellinus causam haeresis Manichaeorum, quare ἀντάρτης τῆς τριάδος, rebellis trinitatis a Tyriis vocatus est, et a Byzantiis Zummas ab insigni Manichaeo eiusdem nominis: Procopius iniuriam illatam Ioanni patriarchae; fortassis occasio necis captata hinc est. Huius Amantii domus erat, quae deinde sancti Thomae ecclesia fuit Constantinopoli, ut est apud autorem originum CP. et Zonaras confirmat. Antiqua tamen inscriptio Pauli Silentiarrii ad domum suam templum aedificasse Amantium testatur.

Τόνδε θεῶ κάμεν οἶκον Ἀμάντιε μεσόδοι πόντου

Τοῖς πολυδινῆτοις κύμασι μαρνάμενον.

Οὐ νότος, οὐ βορέης ἱερὸν σέο δῶμα τινάξει,

Νηφ̄ θεσπεσίῳ τῶδε φυλασσόμενον.

Ζῶοις ἤματα πολλά· σὺ γάρ νεοθηλέα Πῶμην

Πόντῳ ἐπαΐξας θήκαο φαιδροτέρην.

P. 46, 13. *In Ioannem urbis antistitem*] Quem quod plurimum Iustinianus, ut hic vides, amabat, oecumenici nomen
A 23 tunc primum sibi arrogantem non compescuit, ut in praefatione diximus. Cum hic fuerit Cappadox, a nonnullis confunditur cum alio eiusdem cognomine et concive; sed hic presbyter fuit Constantinopolitanus, ut Theophaues narrat, et Timothei patriarchae Syncellus, et anno Iustiniani tertio moritur; alter vero Ioannes Cappadox praetorii praefecturam cepit primum sub Iustiniano; nam sub Iustino eam gessit Marinus, dein Appion patricius, et alii, quos vide infra ad p. 92.

P. 46, 15. *Vitalianum Tyrannum*] Numeratur a Procopio l. 1 bell. Pers. inter duces exercitus Anastasii imperatoris, adversus quem deinde arma sumpsit. Extincto Anastasio ad rempublicam revocatur a Iustino, septimoque receptionis suae die, ut Marcellinus ait, magister militiae ordinatur, deinde consul. Tanta fuit apud Iustinum autoritatis, ut eo instante Severum et Iulianum Haereticos iusserit exulare; et sanctus Hormisda papa ad eum scripserit de gravioribus ecclesiae rebus, ut est in epistola Iustiniani ad eundem Hormisdam: in qua cum fratrem eum Iustinianus appellet, Arnoldus Uvion sic accepit, quasi de Germano fratre dixerit; sed perperam. Nam Vitaliani, et Iustiniani nepotes, nempe Ioannem et Germanum, non modo consanguineos fuisse negat Procopius, sed familiae dignitate longe inter se distasse etiam affirmat supra p. 23. Praeterea fuit Vitalianus genere Scythae, ut Marcellinus habet, Patricioli filius, ut Procopius narrat l. 1 de bell. Pers.

Iustinianus vero *Illyriensis* ex patre *Sabbatio*, ut infra p. 57 narratur. In ea vero epistola *frater* Iustiniani dicitur, non sanguine, sed ἀδελφοπιστία quam Graeci vocant, *iurata fraternitate*. Nam Vitalianus ob affectatam sub Anastasio tyrannidem sibi timens, publicam postulavit fidem, quam Iustinianus nomine Caesaris non solum dedit, sed etiam super sacram mensam, ritu Christianis consueto, ἀδελφοπιστία, i. e. *iurata mutuo fraterna fide*, Vitalianum sibi devinxit; quod curiose Procopius illis verbis observavit, ὃ δὴ τὰ πρῶτα πρότερον ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας παρέσχετο διαλαχὼν αὐτῷ τῶν ἐν Χριστιανοῖς μυστηρίων: P 106 *impunitate promissa, fide publica, una susceptis Christianorum mysteriis*. Sic et Strategium aerarii praefectum Iustiniani fratrem appellatum video in historia de templo sanctae Sophiae, quem ibidem infra ἀδελφοποιητὸν autor nominat: nam Strategio Appius Aegyptius pater fuit, ut Innocentius Maronianus scribit in epist. ad Thematem. Hos etiam ἀγαπητοὺς nominare Christiani consueverant; quare Felix papa quartus cum adhuc laicus fraternam fidem Iustiniano iurasset, exinde dictus est Ἰουστινιανοῦ ἀγαπητός, ut in Romanorum pontificum serie Graece conscripta observavi. Hac eadem ratione et fide Iustiniani frater fuit Theodoricus Gotthorum rex, ut Theophilus Iustiniani praeceptor explicat. Ritum hunc ἀδελφοπιστίας, antiquissimi patres hausto Christi poculo sacrum fecerunt, quibus curae fuit evertere illas humani cruoris potiones, quas adhibuerunt non solum barbari, et orientis populi, ut refert Lucianus in lib. de amicitia, cui titulus est Τόξαρις, sed etiam A 24 Romani ad amicitias, foedera et coniurationes stabiliendas.

P. 46, 16. *Dato offensioni loco*] Haec acerbis Zacharias apud Evagrium l. 4 c. 3. Emendandus est Theophanes, qui populo Constantinopolitano Vitaliani caedem adscribit, διὰ τὸ πολλοὺς ἀννηρηκέναι τῷ καιρῷ τῆς ἐπαναστάσεως αὐτοῦ καὶ Ἀναστασίου, quod, inquit, multos deleverit quo tempore in Anastasium arma sumpserat. Sed Vitalianus quam fuerit populis acceptus, publicae illae acclamationes declarant. *Vitaliani patricii multi sint anni. Vitaliani orthodoxi multi sint anni*; quas Epiphanius Tyrius in epist. refert.

P. 46, 17. *Eum in aula impie contrucidavit*] Victor Tunnensis eorum temporum aequalis. *Vitalianus Constantinopoli intra palatium, loco quem Delphicum Graeco vocabulo dicunt, Iustiniani patricii factione dicitur interfectus fuisse*. Extincto Vitaliano, qui erat magister militiae, Iustinianus designatus est dux Romanarum legionum. Ita Zonaras; V 349 *Constantinus Porphyrogenitus l. 1 Them. 12, Ὁ μέγας ἐκείνος καὶ περιβόητος βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς (ὅτε τῶν σκήπτρων ἐκράτει τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας ὁ τούτου θεῖος Ἰουστίνος) μόνοςτράτηγος τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων Καῖσαρ ὧν ἐξημεύε.*

Magnus ille ac celebris imperator Iustinianus (imperante Iustino avunculo) solus Romanarum legionum dux, cum iam Caesar esset, appellabatur. Στρατηγὸν eum appellat in senatu Proclus quaestor apud Procopium l. 1 bell. Pers. Sed corrigendus est Constantinus; nam Procopius ibidem diu post Iustinianum consulatutam fuisse Caesarem affirmat. Στρατὰς καὶ Βελισάριος νεανία μὲν καὶ πρῶτῳ ἐπηγήτα ἦσθην, Ἰουστινιανοῦ δὲ στρατηγοῦ δορυφόρος, ὃς χρόνῳ ὕστερον ξὺν Ἰουστίνῳ τῷ θείῳ τὴν βασιλείαν ἔσχεν. Sittas et Belisarius primae Ianuginis adolescentes satellites erant Iustiniani militiae magistri, qui diu post cum Iustino avunculo habuit imperium. Clarius Cyrillus Scythopolitanus Procopii aequalis, Ἰουστίνος Ἰουστινιανὸν ἀνθ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοκράτορα κατέστησε πατριπῖον, καὶ ὑπατον ὄντα καὶ στρατηγόν. Iustinus Iustinianum ex sorore nepotem suo loco imperatorem constituit, qui iam erat patricius, consul et magister militum.

P. 47, 1. *Duae populi factiones*] Duae, quae seditiones agitant; nam alioqui quaternae Circensium Aurigarum priscæ factiones erant: adde *Prasinis* et *Venetis Albatos*, et *Rusatos*, de quibus omnibus extant epigrammata in l. 5 Anthologiae. Domitianus τοῖς ἀρματηλάταις δύο γένη ἕτερα, τὸ μὲν χρυσοῦν, τὸ δὲ ἀργυροῦν ὀνομάσας προσκατέστησε. *Ad numerum Aurigarum*, inquit Dio, *duos alios ordines adiecit, quorum alterum Auratorum, alterum Argentatorum vocavit.* Sunt qui efferant *Prasianos*, et *Venetianos*: ita Antoninus imperator in vita sua; et antiquus lapis.

P 107

VICTORIA
VENETIANORUM
SEMPER
FELICITER.

A 25 *Prasinos* qui viridi colore utebantur, nonnunquam Marcellinus *cereales* dixit. Dio l. 59 illorum vestem βατραχίδα, ranuncularem a ranarum viridate vocat. Veneti a Graecis dicti Κυά-
ννοι, hoc est, *caerulei*, confirmatque Vegetius; quod Christophorus ad c. 31 l. 4 Evagrii parum animadvertit. Τὸ Βένετον ἀπὸ Βενετίας ὀνόμασται, ἐν ᾗ γίνεται πᾶν τὸ χρώμα. *Venetus color a Venetiis dicitur, ubi caerulei colores sunt.* Male, nam ante conditas Venetias id nomen fuit; Venetae namque factionis meminit Suetonius in Vitellio c. 14. *Prasinae*, Dio l. 59. De origine Venetorum, ac Prasinorum sic in antiquis historiarum collectaneis cod. Vat. 96 legebam. Οὐνό-
μαος πρῶτος ἐφεῦρε τὰ τοῦ ἐκποδρόμου χρώματα, ἀγωνιζομέ-
νης γῆς καὶ θαλάσσης. ἱβάλλοντο κλήροι, καὶ ὃν ἔλαχεν ὑπὲρ
τῆς γῆς ἀγωνίζεσθαι ἐφόρει χλοανόν, ὃς δὲ ὑπὲρ τῆς θαλάσσης
κῶαντον, καὶ ἐποίησε τὸν ἀγῶνα μαρτίου εἰκοστῇ τεταρτῇ. Καὶ
εἰ μὲν τὸ χλοανόν ἐνίκη, τῆς γῆς εὐφορίαν ἡλπίζον· εἰ δὲ τὸ

κυνέον, τῆς θαλάσσης εὐπλοῖαν. Καὶ ἤρχοντο οἱ μὲν γεωργοὶ τὸν γλοσσὸν νικᾶν, οἱ δὲ αὖ πάλιν ναυτικοὶ τῷ κυνέῳ ἐβούλοντο τὴν νίκην. Oenomaus primus adinvenit Circensium colores, quibus terrae ac maris quasi certamen repraesentavit. Mittebantur sortes; quem vero contigisset terrae vicem agere certando, ille vestem viridem induebat; caeruleam autem qui partes maris agebat. Hoc certamen vigesima quarta die Martii Oenomaus constituit. Quod si color viridis vicisset, terrae fertilitatem omnes sperabant; si caeruleus, tranquillam maris navigationem. Quare agricolae optabant victoriam viridi colori: nautas, caeruleo. Praeter haec quas Procopius narrat de Venetorum, Prasinorumque seditionibus, lege l. 1 de bell. Pers. Evagrium ibidem, Marcellinum in chronico, Theophanem, et Zonaram in Iustiniano. Vide has notas infra ad p. 43 lin. 13 et 83 lin. 30.

P. 48, 4. *Ut Massagetae solent, quare hunc habitum Hunnicum appellant*] Non Hunnorum, non Massagetarum, sed Saracenorum proprium alii hunc habitum fuisse narrant; Gentilibus passim omnibus hoc tribuit Hieremias o. 10 *super omnem attonsum circa faciem suam*. Οἱ Σαρακηνοὶ (ad eum locum ait Theodorus Mopsuestenus) τὴν κόμην κατὰ τὸ ὀπίσθεν μέρος ἑστάντες μόνον ἀποκαίρονται τὸ μέρος τῶ ἐπὶ τὸ μέτωπον, οἱ εἶναι αὖ νῦν λεγόμενοι γεντίλοι. *Comam ad occipitium promittentes Saraceni, partem solummodo tondent, quae fronti imminet; hos hodie Gentiles appellamus.*

P. 48, 9. *Intenta manu, etc. alios incitarent*] Haec studia faventium in circo festiue Caesarius describit dialogo primo initio; sed hic ea tantum delibo quae ad χειρονομίαν pertinent. Τὴν χεῖρα, inquit, κατ' αὐτῶν παρατείνοντες καὶ τῷ λεγανῷ δακτύλῳ τοὺς ἐχόμενους καίοντες, καὶ τὴν παρὰ τὴν παρακινῶμενοι, καὶ αὐτανδροὶ ἐπὶ τοὺς σταδιοδρομοῦντας διανιστάμενοι χειρονομοῦσιν αὐτοῖς τὰ δοκῶντα πρὸς τὰ ἔσθλιστα.

P. 49, 2. *Antehac armati fere omnes*] Haec de Venetorum Prasinorumque facinoribus narratio quaedam veluti tabula est, in qua contemplari licet, quid sceleratorum in urbibus licentia possit, quando principum favore studiisque foveatur. Neque ad haec Procopii confirmanda operaepretium est aliorum testimonia scriptorum in medium adducere. Satis sit haec Iustiniani tempora ex modestiore aetate, et imperio Theodosii magni coniicere, quod licet hisce factionibus blanditum non sit, earum tamen gravissime damnum sensit, ut Gregorius Nazianzenus iambis declaravit ad Seleucum.

Θάμα πολλῶν ἐμποδῶν
πᾶσι δακτύλῳ, δῆμον εἰς στάσιν φέρει,
μάχας διδάσκει, λοῖδορον θίγει στόμα,
τέμνει πολιτῶν φίλτρα, συγκαρῶν γέννη.

καταισχύνει γέροντας, ἐκμαίνει νέους,
 ἔχθρας ἀνάπτει φιλάτων, πατεῖ νόμους,
 καὶ πρὸς γε τοῦτοις χρημάτων σαφὴς βλάβη.
 πόσους μὲν οἴκους ἀθρόους κατέσπασε;
 πόσους προσαυτεῖν πλουσίους ἠνάγκασε;
 πόσας δὲ τὸ πρὶν εὐνομουμένας πόλεις
 ἄρδην καθείλεν; ὥς γὰρ ἠβῶσα στάσις
 φόνους δυναστῶν ἔκρανε δήμου χέρας,
 χήρωσεν ἀνδρῶν τὰς πόλεις νόμῳ ξίφους,
 πῦρ καὶ σιδηρὸς τὰς πόλεις ἐνέλειπτο,
 σφαγαῖς κολάζων τὰς σφαγὰς, φόνους φόνους.

P. 52, 4. *Neque immunes hac violentia nuptae foeminae*] Et statim exemplo id confirmat Procopius. At illa mulier fuit violentia sceleratorum immunis, quae morte stuprum antevertit. Sed plane non deerant historico exempla, quae adamussim narrationi convenirent. Petrus Apamensis homo factionis Venetae, militis cuiusdam cognomento Psephae coniugem constupravit, ἣ μὴ δυνηθεῖσα τὴν αἰτοπον ἐπιθυμίαν τοῦ ἀνδρὸς φυγεῖν εἰς σφαγὴν ἀπεχάρησε τραγωδοῦσα τὰς τε οἰκίας, καὶ τοῦ γεγαμηκότος ἐπονειδίστους ξυμφορὰς. *Quas cum scelerati hominis perditam vitare cupiditatem nequivisset, suae et mariti infamiae tragicum plane remedium adhibens in suam caedem prorupit.* Episcopi secundae Syriae in epist. ad Conc. sub Iustiniano.

P. 53, 5. *Iisque magnas elargiretur opes, etc.*] Evagr. 1. 4 c. 31. ὥστε καὶ μισαιφονίας αὐτοὺς ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἐργάζεσθαι τῶν ἀπεναντίας, καὶ μὴ μόνον ποινὰς μὴ δεδιέναι, ἀλλὰ καὶ ἀξιοῦσθαι γερῶν. *Ut impune possent ipsa meridie in media civitate adversarios trucidare, et non modo non poenas metuerent, verum etiam dignarentur praemiis.*

P. 53, 11. *Cum neque eorum sensum aliquem acciperet quae se spectante in circo fierent*] Non solum hoc ait de factiosorum caedibus, sed etiam de conviciis et contumeliis in principes, in Theodoram Augustam, et in Iustinianum a vilissima plebe iactis. Chron. Alexandr. πολλῶν ὕβρεων γενομένων
 A 28 *ων μετὰ τῶν μερῶν Βενέτων τε καὶ πρᾶσίνων, καὶ πολλὰ λοιδορήσαντες τὸν βασιλέα κατήλθον οἱ πρᾶσινοι ἑάσαντες τὸν βασιλέα καὶ τοὺς Βενέτους θεωροῦντας. Inde multis inter geminas factiones Venetorum et Prasinatorum iactis conviciis, et in ipsum imperatorem, Prasini ex circo descenderunt relictis imperatore et Venetis in spectaculo.* Haec in eo chronico diminuta, apud Theophanem vero cum integra habeantur, infra ad pag. 56 opportuno loco tibi dabimus cum nostra interpretatione.

P. 53, 12. *Nam mire stolidus fuit*] At in rebus agendis

Iustiniani peracrem ingenium in hoc libro saepe Procopius laudat. Ibi florentis aetatis fervorem, hic senescentis languorem stuporemque notat. Menander Iustiniani protector, οὐ γὰρ ἐσφριγὰ οἱ τὸ σῶμα, οὐδὲ ἤκμαζεν ἡ ἀλήθεια, ἀλλ' ἤδη γηραιός τε ἦν, καὶ τὸ ἀνδρείον ἐκεῖνο φρόνημα μετεβέβλητο εἰς τὸ ἁδουμότερον. *Neque enim amplius vegeto erat corpore, viribusque florentibus; sed iam senuerat, et fortis ille animus in segnitiam recordiamque degeneraverat.* Agathias l. 5. τὰντα Ἰουστινιανῷ νεάζοντι ἐτι καὶ ἐρρωμένῳ ἐξείργαστο, ἀμφὶ δὲ τὴν ἐσχάτην τοῦ βίου ποσὲν ἀπειρηκέναι τοῖς πόνοις ἰδόναι. *Haec praeclare acta sunt Iustiniano adhuc iuniori, ac aetate vigenti; verum is postremo vitae decursu a curis abhorruisse visus est.* Ut vero languori desidiaequae se dederit Iustinianus, et quanto cum reipublicae damno, lege quae statim fuisse scribit Agathias. De Iustiniani penes stolidam senectutem vide notas has ad pag. 137 ex quibus intelligas, quam frigide Corippus eam stoliditatem in sanctimoniam accipiat ac interpretetur.

Plurima sunt viro nimium neglecta parenti;

P 109

Nulla fuit iam cura senis, iam frigidus omnis

Alterius vitae solo fervebat amore,

In coelum mens omnis erat, iam corporis huius

Immemor hanc mundi faciem transisse putabat.

P. 53, 12. *Simillimus asino*] Statimque subdit aures Iustiniano agitari solitas; quamobrem publice in theatro Prasini cum illi conviciarentur, *asinum* appellabant. Fasti Siculi. ἄλλοι δὲ ἔκραζον, ἐπιτοκίς Σγαῦδαρι. *Alii clamitarunt, peterras, Sgaudari, lege Γαῦδαρε, sive Γαῦδάρη.* Matthaeus Raderus, nescio, inquit, *quid hoc vocis; videtur convicium.* Lingua Graecorum vernacula γαῦδαρος, est *asinus*.

P. 53, 16. *Hunnos qui saepius ad se adventarent*] Lege quae infra notamus ad p. 49 lin. 27. 35. 37, et p. 50 lin. 12, et p. 87 lin. 11.

P. 54, 5. *Marinis substructionum molibus*] Quas excitavit in Heraee suburbano; eas in fine primi aedificiorum libri describit Procopius, ibique more suo per speciem commendationis tacitam parat vituperationem, quam aperte in hoc libro erat exaggeraturus. Ἄλλ' ἀποχρήσει τὰντα εἰπεῖν βασιλεῖα τε εἶναι καὶ πρὸς Ἰουστινιανῷ γεγονέναι παρόντος τε καὶ ἐπιχειρουμένου, καὶ οὐδενὸς ἀπεριόπτου, ὅτι μὴ χρημάτων καθιστάμενον. *De hoc toto, inquit, aedificio illud satis sit dicere, regiam esse constructamque a Iustiniano assiduitate, et arte rem urgente, omniaque praeter impensas, diligentissime curante.* Si quis animum attendat, hac solet ambiguitate Procopius, vel etiam ex aliorum opinione, Iustiniani gesta laudare, quae in ἀνεκδοτοῖς erat vituperaturus. Vide has notas ad p. 50.

A 28

P. 54, 16. *Huius hominis formae ducere lineamenta*]

Cedrenus, οὗτος τὴν τοῦ σώματος ἀναδρομὴν εἶχε βραχὺ μείζονα τοῦ μέσου, ἐρυθρὸς τὴν χροιάν χαροπὸν καὶ εὐπερίστροφον βλέπων, καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς κόμης ἀλλος μικρὸν ἐπιλωμένῃν. *Fuit statura corporis aliquantulum mediocrem excedente, colore rubro, aspectu hilari et versatili, capite ad comae pulchritudinem nonnihil glabro.* Omnia respondent Procopianae descriptioni; quod vero addit Cedrenus de coma, et capillitio, perpendemus accuratius ad p. 63. Fasti Alexandrini: ἦν δὲ ἡ ἰδέα Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως κωνοειδής, εὐστηθος, λευκός, ὀλιγότριξ, ἀναφαλός, στρογγύλος, εὐμορφος, ἀνθηροπρόσωπος, ὑπογαλὼν, μισοπόλιος τὴν κάραν, τὸ γένειον κείρων ὡς οἱ Ρωμαῖοι, εὐκνινός, ὑπόλευκος. *Fuit Iustinianus rotunda facie, pectorosus, candidus, raro capillo, recalvaster, rotundis oculis, formosus, florido aspectu, subridens, subcanus, mento rarus ritu Romanorum, nasq̃ iusto, subalbus.* Sed haec tumultuarie ex diversis autoribus hinc inde decerpta videntur. Quod ait *mento rarus ritu Romanorum*; ita Gentiles omnes imperatores ante Adrianum, qui testē Dione primus barbam nutrire coepit; post Constantinum Iulianus Apostata, qui eam ob rem in Antiochenos μισοπάγωνα scripsit. Post Iustinianum passim Graeci imperatores barbati. Porro calvitium in Iustiniano, nummi, extremo eius imperio cusi minime ostendunt. Eius haec imago est, Ravennae secundo et vigesimo imperii anno musivo opere expressa. [Vid. fig. 1.]

A 29 P 110 P. 55, 6. *Ne Domitiani nomen, vel statua illa extaret* Suetonius; *senatus adeo laetatus est, ut et scalas inferri, clypeosque, et imagines eius coram detrahi, et ibidem loco affligi iuberet, novissime eradendos ubique titulos, abolendamque omnem memoriam decerneret.* Idem uberius Plin. in Panegyrico.

P. 55, 10. *Erat Domitiano*] Haec unus omnium historicorum Procopius refert: nam necis Domitiani consciam Domitiam coniugem fuisse scribunt Dio Cassius, Philostratus, Sextus Aurelius, Georgius Syncellus, et alii Graeci, Latiniq̃ auctores. De eius funere narrat haec Suetonius, *cadaver eius populari sandapila per vespilones exportatum Phyllis nutrix in suburbano suo Latina via funeravit.* Haec tamen fidem Procopianae narrationi non minuunt, cum ei contra nihil dicant; et Domitiani aeneam imaginem auctor ad sua tempora in clivo Capitolino extasse affirmet, hoc ipsum quod narrat, repraesentantem, non solum forma, sed etiam inscripto titulo: nam fuit Procopius homo Romanae antiquitatis curiosissimus, ut passim in libris de bello Goth. singulari diligentia descriperit urbis moenia, portas, cloacas, vias, aedificia, suburbia; nullusque illo exactius prosequatur viam Appiam, Aeneae navigium, mausoleum Adriani, bovis Myroniani signum in foro

pacis; quae, compluraque alia, et haec ipsa de Domitiano uni Procopio debemus.

P. 56, 13. *Ipsæ nihilominus fraudibus passim omnium expositus*] Hanc Procopius *μωρεῖαν* appellat, Eustathius Presbyter honestiore vocabulo *ἀπλόγητα*, quam tamen exemplis quae narrat plusquam *μωρεῖαν* fuisse probat.

P. 57, 5. *Mendaciis fallebat*] Ita ut in theatro per contumeliam ab irata plebe id illi obiceretur. Fasti Alexandrini: ἄλλοι δὲ ἐκράζον, ἐπιρροεῖς, Γαῦδαγα. *Alii vero clamitant, peieras Asine.* Cum tamen ad Evangelia pro tribunali iurasset. Idem infra repetit p. 62 *factarum saepenumero aponeisionum, et sacramentorum vel tabulis confirmatarum statim oblivionem simulavit.* Non tamen earum, si Paulo Silentiarlo credimus, quas iuras Theodora nomen fecisset.

Ἡ γὰρ εἶχε εὐσεβεῖ ἀντιπροσέτιν.

Ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν παράστασιν τοῖς ὑπηκόοις

Ὀρκον βόηθον, ὅρκον ἀφ' ὁμοῦ κατατάσσον,

Ὅν οὐ προήλδεις, οὐδ' ἔκριν παραδράμοις.

P. 57, 10. *Aurum ardentissime sitiit*] Evagrius l. 4 c. 29 ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἦν μὲν χρημάτων ἀπληροῦς, καὶ τῶν ἄλλοτρίων οὕτως ἐκτόπως ἐραστὴς, εἰς καὶ τὸ ὑπηκόων ὕψος χρυσίου πιπράσκων. *In Iustiniano tam inexplebilis fuit pecuniae cupiditas, et tam turpis rerum alienarum appetitio, ut subditos omnes pecunia venderet, etc.* Eadem scribit Zonaras, quorum integras pericopas habes integ. huius libri argumenti loco. Iuliana Anicia intelligens hoc *imperatoris ingenium*, ut loquitur Gregorius Tunnensis de gloriâ martyris, c. 133 magnam auri copiam, quam ab ea Iustinianus petierat, artificibus tradit; ite, inquit, et facis iuxta mensuram tignorum tabulis, ex hoc B. Polyucti martyris cameram exornate, ne hæc anaxi imperatoris manus attingat.

P. 57, 10. *Sitiit et sanguinem*] Hoc etiam Prasini, populusque Constantinopolitanus publice Iustinianum inelamabant, eratque eis vox illa sollemnis, quam Theophanes refert, εἰς Σαββάτιος μὴ ἐγελήθῃ, ἵνα μὴ ἔξῃ τὸν οὐρανόν. *Ultimam in lucem Sabbatius non venisset, certe filium, et nam habuisset sanguinarium.* Fuit Sabbatius Iustiniani pater, ut infra dicemus. Huc etiam illa S. Agapetii pontificis vox pertinet; ego ad Iustinianum imperatorem vapire desideravi, sed Diocletianum inveni. Anastasius et historia miscell. l. 16. Et Vigilius; ut video, non me fecerunt venire ad eum Iustinianus et Theodora piissimi principes; sed hodie scio, quod Diocletianum et Eleutheriam inveni. Anastasius in Vigilio.

P. 58, 8. *Insana munificentia*] Iustiniani prodigentiam notant Evagrius et Zonaras, quos paulo ante laudavi. Marcellinus de largitionibus Iustiniani in primo consulatu. *Fa-*

mosissimum hunc consulatum Iustinianus consul omnium orientalium consulum profecto munificentius his liberalitatibus edidit. Nam cclxxxviii. millia solidorum in populum, inque spectacula, sive in spectaculorum machinam distributa, xx. leones, xxx. pardos, exceptis aliis feris, in amphitheatro simul exhibuit. Numerosos praeterea phaleratosque in circo caballos, iam donatis quoque impertivit aurigis; una duntaxat, ultimaque mappa inscienti populo denegata. Theophanes vero de secundo consulatu: Ἰωάνην δ' βασιλεὺς ὑπατεῖαν, καὶ τοσούτα Ἰωάνη χρηματα ὅσα οὐδὲς βασιλεὺς ὑπατεύσας. Dedit populo imperator congiarium, idque tam munificum, ut nullus imperatorum, qui consulatum suscepit. Quod subdit, nullaue ratione barbaris effundebat, vide infra pag. 87 lin. 11.

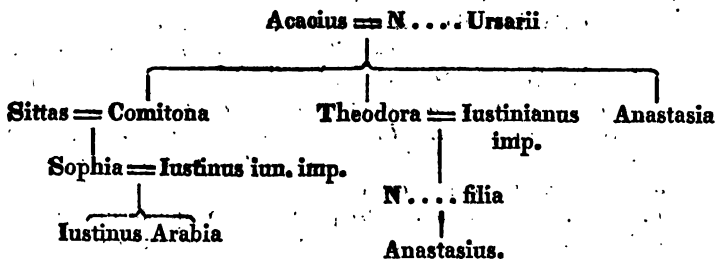
P. 58, 16. *Acacius quidam erat Byzanti*] Ex hoc loco colligere Theodoraē patriam Roeti. Nam video Nicephorum, Zonaram, nonnullesque alias, inter hos est. Quisquius ad novellam ii. quibus huius historiae copia non fuit, asserere Theodoram in ea Cypri urbe natam, quae ob id secunda Iustiniana vocata deinde sit. At secunda Iustiniana est in Epiro, ut infra dicemus. Et ob natale solium Theodoraē, ut aliae, sic ista *Theodoriae* nuntianda fuisset. Vide has notas ad pag. 49 lin. 19.

P. 58, 17. *Ad venationes*] Addidimus amphitheatrales; nam de his intelligit l. 9. bell. Goth. τὸ τῆς πόλεως κρηγέσιον, ἔνθα καλεῖν ἀμφιθέατρον νεωπλασι. Urbanarum venationum locus, quem amphitheatrum nominare consueverunt. Dio Cassius l. 48. Θέατρον κρηγετικὸν ἐκρίνας, ὃ καὶ ἀμφιθέατρον, ἐν τοῦ πύργου ἔδρας ἔχει σκηνῆς ἔχει προεσθῆθη. Theatrum ad venationes circumsepsit; id est amphitheatrum vocatur, quod, nulla in medio scena, circumcirca habeat sub-

P. 58, 17. *Quem vocant ursarium*] In Graeco est ἀρκτοπόπος, ursorum altorem. Leontius quidam fuit ἐκὸ ἀρκτοπόπου, qui ex ursorum altore monachus evasit, hunc antiquus interpres concilii Chalcædonensis *Ursarium* appellavit.

P. 68, 18. *Comitona*] Haec Iustinianus anno primo imperii tradit in matrimonium Sittae patricio Armeniae duci designato. Theophanes; προεβλέπετο δὲ ὁ βασιλεὺς σιγατηλάτην Ἀρμένιος Σίτταν ἄνδρα πλεῖστον, καὶ πανώτατον, ὃ ἔχεν γυναικα Κωνίαν τὴν ἀδελφὴν Θεοδοῦρας τῆς Ἀγούστης. Creavit autem imperator exercitus Armeniae imperatorem Sittam virum bellicosum et strenuum, cui dedit uxorem Theodoraē A 31. *Augustae sororem, nomine Comitona*. An huius Comitonaē, an vero Anastasiae filia fuerit Sophia Augusta Iustini iunioris uxor, quam Victor Tunnenis in throno Theodoraē neptem

appellat, obscurum est. Neque etiam liquet utrius illarum P 112 liberi sint Ioannes consul codicillaris, et Georgius Xenodochii marinae curator, quos Theophanes συγγενεῖς vocat Theodoraē imperatricis. En illos de quibus liquet in hoc diagrammate.

Ex his corrige Pseudogordiani epistolas quae habentur in calce chronici Cassinensis. Is Theodoram non solum ex Aniciorum familia, sed etiam Tertulli primarii Romani patricii cognatam, et sanctum Placidum martyrem Theodoraē nepotem mentitur; sed de hoc infra ad p. 57 liq. 6 et 83 lin. 12.

P. 59, 8. *Impositis puellarum capitibus, manibusque coronis*] Ad maiorem comoliantem commiserationem aspectu trium puellarum virginum, quae infulatis olim coronis dignoscebantur; quas vel revinctas in capite, vel solutas prae manibus, pendentibus infulis vestales virgines in antiquis lapidibus gestantes videmus, et alias etiam quascunque puellas inter sacrificia, et religiones. In Christianarum virginum antiquis tumulis, atque urnis sepulcralibus harum coronarum symbola Romae saepe memini animadvertisse me.

P. 59, 15. *Humerisque subsellium detulit*] Quod ut commodius huc atque illuc portaretur plicatile fuit. Hoc sedium genus hodieque durat: sed circumferendi usus non item; fortasse paulo post Procopii tempora desit. Vocant Graeci θρόνους ὀκλαδίας, ut notat Hesychius: et addit, οὗς οἱ ἀπόλοιθοι φέρονται τοῖς ἐς τὰς ἀγορὰς ἐξεῶσι πλουτοῖς, quos divitiibus in forum prodeuntibus servi deferunt. Athen. lib. 12. Ὀκλαδίας τε αὐτοῖς διφρούς ἔφερον οἱ παῖδες, ἵνα μὴ καθίξουσιν ὅς ἐτυχε. Complicatiles sedes eis pueri ferebant, ne indecore temereque sederent. Synes de regno. τῶν ἀπολούθων οἱ τοὺς χθαμαλοὺς συμποδίζοντες ὀκλαδίας ἐπὶ τῶν ὤμων ἀνατιθέμενοι, ἐφ' οἷς τοῖς ἐπαινετοῖς ἐν ταῖς ἀγυαῖς εἶναι καθίξασθαι, Σκύθαι V 352 εἶσι. Pedisequi, qui sellulas humiles atque plicatiles humeris imponunt, ut iis domini in foris insideant, Scythae sunt. In hoc Synesii loco pro ἀγυαῖς, lego ἀγοραῖς ex Hesychio, ex A 32 quo et ex Procopii hoc loco tam perspicuus iam ille est, ut doctus interpret Synesii haerere non possit.

P. 60, 5. *Inter prostibulas habetur*] Aimsinus l. 2 de Gest. Franc. c. 5 Theodora meretricium refert; at id ipsum, atque totam de Iustiniano, Belisario, eorumque coniugibus historiam tam prodigiose narrat, ut potius ex aliorum sermone, ac levi tenuique fama rem accepisse videatur, quam ex commendata litteris historia. *Iustinianus*, inquit, *et Belisarius* quadam die cum coaequaevs sibi lupanar ingressi conspiciunt duas mulierculas ex gente Amazonum sorte captivitatis abductas inibi esse prostitutas; eas illi rapiunt, atque ad proprias domos deducunt. Uni eorum nomen Theodora, alia vocabatur Antonina. Et Theodoram quidem Iustinianus, Antoninam vero Belisarius accepit.

P. 60, 8. *Mimis in theatro*] In eorum spectacula saepe patres invehuntur; aerius Ioannes Chrysostomus: ea tamen Iustiniani temporibus maxime vigeant. Nam ex septem numeribus, quae a consulibus populo quotiens exhibebantur, quintum hoc erat, *Pornae*, vocatum, de quo novella 105. *Quintum quoque faciet processum, quod ad theatrum ducit, quent Pornae vocant; ubi in scena ridiculorum est locus tragœdis, et Thymelicis choris, et spectaculis, unanem, et audibilibus apertum est theatrum.*

P. 60, 13. *Inflatas alapas tumentibus genis excipiens*] Hoc spectaculi genus carmine Gregorius Nazianzenus exposuit ἐν τῷ Νικοβούλου πρὸς τὸν πατέρα.

ἔβρεσκ' ἄλλοι

ἀνδρῶν, θηλυτέρων, καὶ λυγρὰ τέρατα ἔχοντες,
καὶ μύκων ἀκαχοῖσι βεβήκασιν, οἷς ὕπο κόρβῃ
γυμνοῦται πορνεύουσα γελότιον ἀντὶ γάστο.

Nunc in foemineis, nunc in probrisque virorum
Dum varios animi lusas, et gaudia quaerunt
Prospiciunt avidi colaphismata; queis sibi malas
Dum retegunt illi, sonitus crepitusque cietur,

Ex quo pro lacrymis oritur gemituque cachinnus.

Et ad Seleucum, μῆτοι γελότιον κονδύλοις εἰδιδάμενοι. Scurrae, quibus feriri mos pugnorum ictibus. Tertull. lib. de spectat. Contumeliis alaparum sic obicit, quasi de praecepto domini ludat.

P. 68, 4. *In mulierculas eiusdem theatri*] Ex Byzantiis meretricibus duas tantum habuit amicas Theodora, Chrysomallam et Indaram; quas post acceptum imperium in regia apud apud se continuit, et socias habuit consiliorum. Suidas, Χρυσομαλλὰ ὄνομα ὀρχηστρίδος, εἷτα ἐταίρας. ἤκμαζεν ἐν τοῦρτιανοῦ καὶ Θεοδοῦρας. Chrysomalla, nomen est saltatriculae, ac postmodum meretricis, quae celebris fuit Iustiniani et Theodora temporibus. Innuat huius historiae locum infra p. 78.

P. 68, 5. *Pentapolis praefecto*] Eam intelligit, quae est

in Aegypto, et ab Alexandria decem dierum itinere distat. A 33
Vide infra ubi de reditu Theodoraē ab Hecebolo expulsae.

P. 63, 10. *Oriente toto peragrato Byzantium reducitur*] Orientis provincia, ex qua ultima Byzantium discessit, fuit Paphlagonia. Τὸν ἅγιον παντελεήμονα Θεοδώρα ἡ γυνὴ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ ἀνήγειρε, διότι εἶτε ἤλθεν ἀπὸ Παφλαγονίας ἐκεῖσε ἐν τῷ ἐμβόλῳ πατρὶκει πύνης οὖσα, καὶ ἔρια νήθουσα, ἐξ ὧν εἶχε καὶ τὴν διατροφήν, μετὰ δὲ τὸ βασιλεῦσαι ἔκτισε τὴν πενήχραν ἐκείνην οἰκίαν εἰς τὸν. Theodora uxor magni Iustiniani post reditum ex Paphlagonia in embolo habitavit, ubi propter egestatem lanam nebat, ex quo opificio vitam sustentavit; ubi vero ad imperium pervenit in abiectum illa domo, templum construxit S. Pantaleonis. Autor de antiquitate urbis Constantinopolitanae. In embolo Theodora commorabatur, ubi scilicet abiectissimae meretrices corpora prostituiebant. Hinc apud Plinium EMBOLARIA, de qua tot criticorum eruditissimae nugae. EΜΒΟΛΟΙ (praeter alias eius vocis acceptiones) sunt porticus. Hesychius Milesius in πατοῖς Constantinum muros Byzantii protulisse narrat usque ad Τρωαδικούς ἐμβόλους, porticus Troadenses vocat autor antiquissimus descriptionis urbis Constantinopolis. Quemadmodum ergo a porticum fornicibus fornicariae mulieres dictae sunt; sic a porticibus ipsis, hoc est, embolis, EMBOLARIAS alii vocarunt. Porticibusne tibi monstratur femina voto digna tuo? Iuvenalis Satyr. 6.

P. 64, 6. *Uterque Venetae factionis*] Acacius Theodoraē parens Prasinam secutus est; verum Theodora ad Venetos transivit, ubi post Acacii obitum cum matre, sororibusque munus alendi bestias ab illis accepit. De Iustiniano miror Christophorsonum ignorasse, qui ad c. 31 l. 4 Evagrii, ita interpretatus est. *Placuit Iustiniano in alteram factionem eorum, qui Prasini dicuntur, animo propendere.* In Graeco est Κυανέων, Caeruleorum: hi sunt Veneti. Chosroēs Iustiniano infensissimus Apameae cum esset, ἐπεὶ ἡγεκότε πολλὰ πρότερον Ἰουστινιανὸν βασιλέα χρώματος τοῦ Βενέτου (ὃ δὲ κυανέον ἐστίν) ἐκτόπως ἐρᾶν, ἀπειραντίας κἀνταῦθα αὐτῷ ἵναί τι βουλόμενος, ἤθελε τῷ Πρασίνῳ τὴν υἱὴν ἀρμόσαι, αὐδισσετὶς Iustinianum imperatorem colori Veneto (qui caeruleus est) insane favere; ipse contrariis in hoc etiam studiis, Prasino colori victoriam concedi volebat. Vide has notas infra. Studuit fa- P 114
ctioni Venetae Aulus Vitellius, qui, ut ait Suetonius, quosdam de plebe ob id ipsum, quod Venetae factioni clare maledixerant, interemit; contemptu sui, et nova spe id ausos opinatus. Prasinis favit C. Caligula. Dio l. 59 ἰσχυρῶς γὰρ τῷ τὴν βατραχίδα ἐνδύνοντι, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ χρώματος καλουμένῳ Πρασίνῳ προσέκειτο. Vehementer propensus erat animo in eos

qui rannunciarem vestem induerent, qui et Prasini a colore nuncupati.

P. 64, 9. *Morbo Iustinianus urgebatur*] Cruris affectione gravissime laboravit; omni abiecta spe salutis. De hac Procopius intelligere certum est ex iis quae subdit, *miro casu* imperatorem *convalescere*, nempe adhibitis sanctorum martyrum reliquiis, quas effodi contigit, dum sanctae Irenae templum instaurabatur. Rem totam ipse luculenter prosequitur l. 1 aedif. Haec Iustiniani aegrotatio incidit in annum circiter vigesimum tertium, vel quartum eius imperii; nam anno quinto et vigesimo, mense Septembre, indictione decima quinta illad sanctae Irenae templum dedicatum fuit, ut Theophanes notat. Theodora suum iam diem obierat; quare alia plane Iustiniani haec est valetudo ab ea, de qua supra Procopius p. 16. Atque alia etiam fortassis est a qua liberatus fuit ope sanctorum Cosmae et Damiani, quibus et templum ex voto excitavit, ut eodem libro aedif. primo narrat. Alia itidem illa *δυσουρία*, difficultas urinae, quam removit aqua *τῆς ζωνφόρου πηγῆς*, ut vocant Byzantii, *vivifici fontis*: ad quem deiparae liberatrici aedem dedicavit, ut Nicephorus Callisti refert in officio ecclesiastico feriae quintae *τῆς διακαινησίμου*. Quintum Iustinianus aegrotavit post reditum e Thracia, quo ad restaurationem murorum, quos *longos* appellant, perrexerat: nempe anno imperii trigesimo quarto, nonis Septembris, indictione nona. Ex frequentibus morbis divino praesidio Iustinianum convalescere Paulus Silentarius in libro de sanctae Sophiae templo indicat:

ὅθεν νόσους μὲν διαδιδάσκεις εὐκόλως.

Vide Theophanem, et has notas ad p. 16.

P. 64, 14. *Absentis Caesaris*] Secesserat Iustinianus vel in suburbanum Heraeum, de quo infra p. 70, ad cruris vitium curandum, vel in Sycanum, ubi tum sanctae Irenae templum construebatur, ibidemque fortasse veneratus est reliquias, de quibus modo dicebam. Saepe venit Calchedonem, et anno primo et secundo diutius ibi commoratus est, ut ex plerisque eius constitutionibus patet; longius autem ab urbe Byzantio ad orientem raro discessit, semel anno trigesimo secundo, cum in Selymbriam ad excitandos muros *longos* terrae motu collapsos, et abigendos barbaros, qui inde in Thraciam invaserant. Atque iterum anno trigesimo septimo, mense Octobre, indictione duodecima, ad Myriangelos (perperam *Myrangelos* in historia miscella) hoc est, Germios in Galatia religionis et orationis causa; Theophanes. In Italiam venisse, cives Ravennates haud probare possunt; etsi dedicationi ecclesiae S. Vitalis Iustinianum cum Theodora credant interfuisse, nempe anno post consulatum Basilii sexto, indictione decima, ut refert Hieronymus Rubeus l. 3. Nam Theodora eodem illo anno,

iisdemque diebus Byzantii graviter aegrotans, suaeque vitae timens, in Italiam Belisario scribebat de Ioanninae illius filiae et Anastasii nepotis sui coniugio maturando, et tandem quarto nonas Iulias diem clausit extremum. Vide Procopium lib. 3 bell. Gotth. et hic p. 24. Theophanem ad annum primum et vigesimum Iustiniani, et has notas ad p. 24. Venit quidem Ravennam Iustinianus plane adolescens, eoque missus est obses ad Theodoricum Gotthorum regem a Iustino avunculo exercitus duce, ut Theophilus Iustiniani praeceptor exponit. Theodora quando Byzantio digressa sit, dicemus ad p. 70.

P. 64, 16. *Praefecto urbis Theodoto Cucurbitino*] De quo mentio fit in historia de templo sanctae Sophiae, quam in Vaticana bibliotheca vidimus. Huic Theodoto in exilium, A 35 ut statim ait Procopius, abeunti succedit *Ioannes Coccorobis*. Plures legimus in antiquis monumentis, qui sub Iustiniano urbis Byzantii praefecturam gesserunt: insigniores sunt, *patricius* post consulatum Belisarii, ad quem rescriptum fuit de secundis nuptiis. *Areobindus* Iustiniani neptis Proiectae maritus. *Tribonianus*, qui ob id expraefectus vocatur, ad quem extat edictum Iustiniani nonum. *Tryphon* in seditione victoriorum. *Theodori frater*, qui pridem eundem magistratum habuerat: P 115 chron. Alexandr. *Longinus*, cuius praefecturae infra meminit V 355 Procopius. *Domnicus*, qui Apione consule, cum potestate fuit. *Musonius*, ad quem scripsit Iustinianus novellam 134. *Georgius* falso coniurationis in imperatorem accusatus, ut prodit Theophanes. *Procopius* noster, qui successorem habuit *Andream* anno Iustiniani trigesimo sexto; post quem Victor Tun-nensis ponit *Iulianum* trigesimo nono anno Iustiniani.

P. 65, 2. *Miro sane casu convaluit*] Testem huiusce mirifici casus ipsam imperatoris purpuram fuisse, narrat Procopius l. 1 aedif. quae in regia servabatur eo imbuta liquore, qui ex martyrum reliquiis, vitiatum cruri admotis abunde redundarat.

P. 65, 4. *Quosdam ex familiaribus dire caesos impellit ad falsas illius accusationes*] Quis non credat, cum ecclesiasticos etiam his technis Iustinianus circumveniret? narrat id Eustathius Presbyter in vita S. Eutychii. οἱ τοῦ ἁγίου Θηρόδος ὑπονογοὶ συλλαμβάνουσι σύροντες τοὺς ἐπὶ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἁγίου ἀνδρὸς ὀφειλοντας αὐτοῦ καταμαρτυρῆσαι, ἵνα δέξωσι δῆθεν μετ' εὐλόγον προφάσεως αὐτὸν τῆς ἐπισκοπῆς ἔξουον. Immanis belluae ministri comprehendendos trahunt sancti viri famulos, ut adversus eum testimonium dicant. Ne sine iusta causa ille ex episcopatu pulsus videatur. Sed cum re ipsa pulsus sit a Iustiniano Eutychius, et de eo sit institutum iudicium, quemadmodum hic in Theodoti causa narrat Procopius, τὴ περιεῖχον οἱ λίβελλοι ἀναγκαῖον ἀκοῦσαι, καὶ γελᾶσαι

τρανῶς. ὅτι συνότοκλα ὀρνιθίων ἔφαγε. καὶ ὅτι πόλλας ὄρας γονυκλισίας ποιῶν ἤνυχτο, καὶ ἄλλα τούτων καταγελαστότερα: *quid libelli continerent operaepretium est audire, ac tum effuse ridere. Butyrium gallinarum hepar, et intestina comedissee, multasque horas de geniculis orando consumpsisse; haec in illum, et his similia risu digniora. Et mariti aemula Theodora iisdem artibus in Sylverium usa est, nam misit iussiones ad Belisarium ita continentes; vide aliquas occasiones in Sylverium papam, et deponere illum ab episcopatu, aut certe festinus transmittite ad nos. Anast. in Sylverio.*

P. 66, 4. *In hoc enim illa plane repugnabat]* Non solum Euphemia; sed etiam Iustiniani mater Bigleniza, quod cum evincere illa nequisset, ut Theophilus in vita Iustiniani affirmat, moerore contabuit.

P. 66, 8. *Cum suo nomine sane ignominioso]* Id est, *Lupicinae*, sive *Lupiciae*: nam vilissima scorta Latine *Lupas* A 36 dicimus. Theodorus Lector: *εὐφροσύνην εἶχεν ὀνόματι Λουπικίαν, ἣν γενομένην Αὐγουστὴν Εὐφροσύνην οἱ δημόται ἀνέμασαν. Coniugem habuit nomine Lupiciam, quam creatam Augustam populus Euphemiam vocavit. In publicis acclamationibus; IUSTINE. AUG. TV. VINCAE. EUPHEMIA. AUG. TV. VINCAE. et in antiqua inscriptione. DOMINI. TOTIUS. ORBIS. IUSTINUS. ET. EUPHEMIA. PP. AUGG. Pia foemina venerata est martyrem Euphemiam non solum nominis tessera, sed etiam templo Constantinopoli magnifice constructo, in quo sibi statuum posuit. Εὐφροσύνη τῆς γυναίκος Ἰουστινίου τοῦ Θεοδώρου στήλη ἵστατο ἐν τῇ ἀγλῇ Εὐφροσύνης τῇ ὑπὸ αὐτῆς κτισθείσῃ. Euphemiae uxoris Iustini Thracis statua est in templo sanctae Euphemiae ab eadem aedificato. Suidas.*

P. 66, 9. *Haec non ita multo post excedit e vita]* Non dubito quin ante annum imperii sextum, quo Cedrenus, ut mox dicam, Euphemiae obitum perperam notat. Nam falsum omnino illud etiam est, quod de secunda Iustini coniuge affirmat. Ἰστορεῖ δὲ καὶ Θεοδώραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Αὐγουστὴν τῆς Εὐφροσύνης τελευτησάσης. *Coronavit quoque Theodoram uxorem suam Augustam, iam mortua Euphemia. Ex hoc fonte Octavius a Rosberg, et multi nostri temporis scriptores id hauserunt. Verum enimvero ut ingenium Iustini Procopius declararet, nihil ad rem magis fecisset, quam hominis confecti summa senectute, ac pedis vulnere, ut statim dicemus, gravissime laborantis choreas, nuptiales faces, tibiasque narrare. Sed, in illis Cedreni verbis duo sunt animadvertenda: alterum est, Graecis Ἰστορεῖ matrimonii celebritatem denotare, quod alibi passim, et in matrimonialibus iuris Graeco Romani quaestionibus observes. Etenim Graeci solemnes nuptiarum ritus prolatis coronis absolvunt, quas sponsis imponunt, estque στέ-*

φουσι, quo perfectum stabilitumque connubium explicant. Alterum, quod supra etiam mouebam, viris gravissimis fraudem fecisse illam Iustini ac Iustiniani nominum compendiosam, vel mendosam scriptionem librariorum; nam erat fortassis apud autores, quos Cedrenus compilavit, *Iustinianum* P 116 (non *Iustinum*) *matrimoniali corona Theodoram uxorem suam et dein Augustam ornasse, iam mortua Euphemia*; quod aptissime convenit cum hac Procopii historia, qui Euphemiam Iustiniano ait repugnasse in matrimonio, quod cum Theodora moliretur: idque demum illum confecisse, ubi naturae cessit Euphemia. Ne quid vero dissimulemus, Theophanes ad annum Iustini sextum, sic habet; Ἔσπευε δὲ καὶ τὴν ἐν αὐτοῦ γυναικα Θεοδώραν Ἀγνούσταν ἅμα τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν. *Coronavit autem Augustam uxorem suam Theodoram simulatque cepit imperium.* Hinc, ut vides, suam Cedrenus ipsis verbis rhapsodiam decerpsit ac depravavit: nam Euphemiae mortis nulla mentio est, scilicet ad hunc annum sextum, id ex suo ille addidit: et quod minime debuit, extrema praetermisit Theophanis verba, ἅμα τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν, *simulatque cepit imperium*; quibus nodus huius difficultatis explicatur. Nam ex iis plane intelligimus Theophanem eo loco non agere de Iustini uxore. Qui enim potuit Theodoram Iustinus coronare simulatque cepit imperium, cum sextus ille esset annus eius imperii? At simulatque cepit imperium, Euphemiam Iustinus coronavit, ut sub ipso statim limine anni primi narrat ipse Theophanes; σύμβιον δὲ ἔχων ὀνόματι Λουπικίαν Ἔσπευε Ἀγνούσταν, ἣν οἱ δῆμοι ἐκάλεσαν Εὐφημίαν εἰς τὸ στέφαι αὐτήν. A 37 *Coniugem vero habens nomine Lupiciam coronavit Augustam, eamque populus dum coronaretur, Euphemiam appellavit.* Quare cum tota illa pars historiae Theophanis luxata sit, ita hunc locum puto restituendum. Ἔσπευε δὲ καὶ τὴν (non ἐαυτοῦ, sed) Ἰουστινιανοῦ γυναῖκα Θεοδώραν Ἀγνούσταν ἅμα τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν. *Coronavit Augustam uxorem Iustiniani Theodoram simulatque cepit ille* (hoc est Iustinianus) *imperium.* Sed haec a Theophane per anticipationem narrata sunt ad annum sextum, quae anno Iustini nono contigisse clarum est.

P. 66, 10. *Iustinus summa senectute confectus*] Simeon Metaphrastes in S. Sabae vita. ὁ βασιλεὺς Ἰουστινὸς βαδύτατα ἤδη γηράσκων, ἄλλως τε δὲ καὶ νόσῳ τινὶ τοῦ σώματος βαρυνόμενος, καὶ οὐχ ἱκανὸς ὢν ἔτι πρὸς τὴν τῶν κοινῶν ἐξαρκεῖν προοσιαίαν, τὴν ἀρχὴν ἀποτίθεται Ἰουστινιανὸν ἀνθ' αὐτοῦ τὴν ἀδελφιδοῦν αὐτοκράτορα καταστήσας πατρίκιον, καὶ ὕπατον ὄντα, καὶ στρατηγόν, καὶ κραταιῶς ἤδη τῶν τοῦ κοινοῦ πραγμάτων ἐπιειλημένον. *Iustinus imperator propecta cum esset senectute, et corporis morbo gravatus, neque amplius ad rempublicam*

gerendam aptus, deponit imperium, Iustiniano sororis filio Augusto constituto, qui tum erat patricius, exconsul, militiaeque magister, et serio iam publicam ceperat rerum administrationem. Vide quae notavimus ad p. 29 lin. 16.

P. 66, 14. *Nam cum viris senatoriis (quod prisca lege cautum est) uxorem ducere meretricem non liceat*]. Constantini rescripto ad Gregorium l. 1. Senat. c. de nat. lib. et Valentiniani ac Martiani ad Palladium. l. 7 c. de incest. et inutil. nupt. *Senatores seu praefectos, vel quos in civitatibus duumvirilitas, vel sacerdotii, id est, Phoeniciarchiae vel Syriarchiae ornamenta condecorant, placet maculam subire infamiae, et alienos a Romanis legibus fieri, si ex ancilla, vel ancillae filia, vel liberta, vel libertae filia, vel scenica, vel scenicae filia, vel tabernaria, vel tabernariae filia, vel humili, vel abiecta persona, vel Lenonis, aut Arenarii filia, vel quae mercimonis publice praefuit, susceptos filios in numero legitimorum habere voluerint, aut proprio iudicio, aut nostri praerogativa rescripti.* Hanc legem Iustinus antiquavit.

P. 66, 15. *Principem adigit ad legem nova constitutione evertendam*] Innuat Procopius Iustini legem 23 c. de nupt. Verum quod hic repetere saepe cogor, quatuor illae litterae IUST. quibus nomen Iustinus senior notabat suum, quemadmodum supra pag. 28 Procopius narravit; quaeve illi praefixae Constitutioni in antiquis manuscriptis libris erant, et nos in Vaticano observavimus, doctis viris imposuerunt, qui eius notae ambiguitatem ad Iustiniani, quam ad Iustini nomen interpretari maluerunt, eidemque constitutionem adscribere: et Hubertus Giphanius eam Theodoraе suasa in commodum mulierum editam a Iustisiano etiam credidit. Sed Iustini omnino est: nam in codicem non semel irrepserunt falsae legum inscriptiones, atque etiam subscriptiones. Dicam tantum in re praesenti exploratissimas quasque. l. 6 restituendae. C. de advoc. fisc. et l. 7 per hanc legem, et l. 8 nemo, tum in
A 38 epigrapha, tum in nota consulum ad calcem mense est nomen Iustiniani; nam ex tribus illis constitutionibus, prima sancita est anno Iustini primo; secunda et tertia, anno sexto; notandique sunt duo Iustini Augusti consulatus, alter collega Eutharico, alter Opilione; ut recte est l. 23 consulti. C. de testib. nam Iustinianus cum Valerio primum consulatum gessit anno Iustini avunculi tertio. Ad hanc normam emendandae et aliae sunt, et l. 7 legem. C. de nat. lib. Praeterea legem illam de scenicis mulieribus Iustini esse prorsus evincit alia de iisdem scenicis Iustiniani constitutio, ab illa Iustipi plane diversa, quippe quae non solum plura capita, sed etiam antinomiali continet, ut statim exponam. Ea licet hodie non extet, summam tamen eius habemus in rescripto Iustiniani

ad episcopos in eandem sententiam dato, ut mox declarabo. Quamquam vero Iustini constitutio, cuius hic meminit Procopius, nota consulis careat non solum in impressis libris, sed etiam in antiquo codice Vaticano; tamen ex inscripto Demosthenis nomine, promulgatam eam non dubitamus post annum Iustini tertiam, vel duobus sequentibus, quando praetorii praefecturam Demosthenes administravit, ut ex praetorum serie V 364 ad consulum tempus a nobis revocata videre licet infra ad p. 92. Ipsam Iustini constitutionem, quod ad illustrandam partem huius historiae praecipuam pertineat, hic integram damus. In qua duo velim animadvertas. Post legem Iuliam, Constantinianam, et Marianam de senatorum matrimoniis, primum sub Iustino et Iustiniano auditam esse in orbe Romano sanctionem de senatorum nuptiis cum abiectis personis. Deinde licet in Constantiana lege per hanc antiquata nominatim notentur *anoillae, libertae, scenicae, tabernariae, lenonum et arenariorum filiae, quaeque mercimoniis publice praefuerint*; tamen ut plane intelligeremus pro Theodora sanctam hanc legem fuisse, Iustinum solas hic nominare mulieres *scenicas*, ex qua nimirum faece Theodora fuerat.

IMP. IUST. AUGUSTUS

DEMOSTHENI PRAEFECTO PRAETORIO.

Imperialis benevolentiae proprium hoc esse iudicantes, ut omni tempore subiectorum commoda tam investigare, quam eis mederi procuremus: lapsus quoque mulierum, per quos indignam honore conversationem imbecillitate sexus elegerint, competenti moderatione sublevandos esse censemus: minimeque eis spem melioris conditionis adimere, ut ad eam respicientes, improvidam et minus honestam electionem facilius derelinquant. Nam ita credimus dei benevolentiam, et circa genus humanum nimiam clementiam, quantum nostrae naturae A 39 possibilis est, imitari, qui cotidianis hominum peccatis semper ignoscere dignatur, et poenitentiam suscipere nostram, et ad meliorem eam statum deducere. Quod si circa nostros subiectos imperio nos etiam facere differamus, nulla venia digni esse videbimur. Itaque cum iniustum sit, servos quidem libertate donatos, posse per divinam indulgentiam natalibus suis restitui, postquam huiusmodi principale beneficium ita degere, P 118 quasi nunquam servissent, sed ingenui nati essent: mulieres autem, quae scenicis quidem lapsis esse ante immiscuerunt, postea vero spreta mala conditione ad meliorem migravere sententiam, et inhonestam professionem effugerunt, nullam spem principalis habere beneficii, quod eas ad illum statum reduceret, in quo si nihil inhonesti peccatum esset, commorari

potuerunt. Praesenti sanctione clementissima principale beneficium eis sub ea lege condonamus, ut si derelicta mala et inhonesta conversatione, commodiorem vitam amplexae fuerint, honestatque sese dederint; liceat eis nostro supplicare numini, ut divinos affatus sine dubio mereantur, ad matrimonium eas venire permittentes legitimum: iis, qui eis coniungendi sunt, nullo timore tenendis, ne scitis praeteritarum legum infirmum esse videatur tale coniugium, sed ita validum huiusmodi permanere matrimonium confidentibus, quasi nulla praecedente inhonesta vita uxores eas duxerint: sive dignitate praediti sint, sive alio modo scenicas in matrimonium ducere prohibeantur; dum tamen dotalibus omnimodo instrumentis non sine scriptis tale prebetur coniugium. Nam omni macula penitus direpta, et quasi suis natalibus huiusmodi mulieribus redditis, neque vocabulum inhonestum eis inhaerere de cetero volumus; neque differentiam aliquam eas habere cum iis, quae nihil simile peccaverunt. Sed et liberos ex tali matrimonio procreandos, suos et legitimos patri esse: licet alios ex priore matrimonio legitimos habeat: ut bona eius tam ab intestato, quam ex testamento, isti quoque sine ullo impedimento percipere possint. Sed et si tales mulieres post divinum rescriptum ad preces earum datum, ad matrimonium venire distulerint, salvam eis nihilominus existimationem servari praecipimus tam in aliis omnibus, quam ad transmittendam quibus voluerint suam substantiam, et suscipiendam competentem sibi legibus ab aliis relictam, vel ab intestato delatam haereditatem. Similes vero tale merentibus ab imperatore beneficium mulieribus, illas etiam esse volumus, quae dignitatem aliquam habent, et si non serenissimo principi supplicaverint, ultroneam tamen donationem ante matrimonium meruerint, ex qua dignitate, et aliam etiam omnem maculam, per quam certis hominibus legitime coniungi mulieres prohibentur, aboleri penitus oportet. His illud adiungimus, ut et filiae huiusmodi mulierum, siquidem post expurgationem prioris vitae matri suae natae sint, non videantur scenicarum esse filiae, nec subiacere legibus, quae prohibuerunt filias scenicarum certos homines in matrimonium ducere. Si vero ante procreatae sint, liceat eis preces offerentibus invictissimo principi sacrum sine obstaculo ullo mereri rescriptum, per quod eis ita nubere permittatur, quasi non sint scenicae matris filiae: nec iam prohibeantur illis copulari, quibus scenicae filias, vel dignitatis, vel alterius causae gratia uxores ducere interdicitur: ut tamen omnimodo dotalia inter eos etiam instrumenta conficiantur. Sed et si a scenica matre procreata, quae usque ad mortem suam in eadem professione duraverit, post eius obitum preces imperatoriae clementiae obtulerit, et divinam indulgentiam meruerit, liberatio-

nem maternae iniuriæ, et nubendi licentia sibi condonantem : istam quoque posse sine metu priorum legum in matrimonio illis copulari, qui dudum scenicæ filiam uxorem ducere prohibeantur. Imo etiam illud removendum esse censemus, quod in priscis legibus (licet obscurius) constitutum est, ut matrimonia inter impares honestate personas contrahenda, non aliter quidem valeant, nisi dotalia instrumenta confecta fuerint. His vero etiam non intercedentibus, omnimodo firma sint sine aliqua distinctione personarum; si modo liberae sint et ingenuæ mulieres, nullaque nefariorum, vel incestuum coniunctionum suberit suspicio: nam nefarios et incestos coitus omnibus modis amputamus, sicut et illos qui præteritarum legum sanctione specialiter vetiti sunt: exceptis videlicet iis, quos præsentis lege permittimus, legitimique matrimonii iure muniri præcipimus. His itaque per hanc generalem legem ita constitutis, et de cætero conservandis, præteritas etiam huiusmodi coniunctiones ex subiecto tempore factas secundum prædictam dispositionem indicari præcipimus, ut si quis talem uxorem ab initio nostri imperii (prout dictum est) iam duxerit, et liberos ab ea procreaverit; iustos eos et legitimos, et tam ab intestato quam ex testamento successores habeat, et legitima P 119 in posterum nihilominus ea uxore permanente, procreati quoque liberi legitimi sint.

Hanc legem Iustinianus sæpius deinde confirmavit novell. 89 c. 15 et novell. 117 c. 6. Sed in primis celebri illa constitutione, quæ, ut idem affirmat, olim erat in quinto libro codicis; sed plane ab hac Iustini diversa; nam illa rescripta fuit πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀρχάς, ad civiles magistratus; hæc vero Iustini ad Demosthenem præfectum prætorio. Deinde ad matrimonia scenicarum mulierum dotalia quidem instrumenta requisivit in illa Iustinianus, non autem imperatoris rescriptum: in hac vero contra Iustinus sancivit. Hæc explicitius habes in Iustiniani rescripto ad omnes episcopos, quod Graecæ tibi damus ex Vaticana bibliotheca.

Βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τοῖς ἀπανταχοῦ γῆς θεοφιλεστάτοις Ἐπισκόποις.

A 41

Θεῖαν ἐποιήσαμεν διάταξιν οὐδενὶ συγχωροῦντες ἄκουσαν γυναῖκα δούλην, ἢ ἐλευθέραν εἰς σκηνὴν, ἢ εἰς ὀρχήστραν κατέλκειν, οὐδὲ ἀκαλλαγῆναι βουλομένην κωλύειν τοὺς ἐγγυητὰς τοὺς αὐτῆς, ὡς ὑπὲρ αὐτοῦ τούτου χρυσίον φητὼν ὁμολογήσας ἀπαιτεῖν. ἀλλ' εἴ τι τοιοῦτο γένηται, κωλύεσθαι ταῦτα παρὰ τε τῶν λαμπροτάτων τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχόντων, καὶ παρὰ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων διαταξάμεθα, δόντες ἅδειαν τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις, ἅμα τῷ λαμπροτάτῳ τῆς

ἐπαρχίας ἄρχοντι, καὶ ἄκοντας ἄγειν πρὸς ἑαυτοὺς τοὺς βιασα-
μένους, ἢ τοὺς ἀπαλλάττεσθαι τῆς ἐργασίας κωλύοντας, καὶ
δημοσίαν μὲν αὐτῶν ποιεῖν τὴν οὐσίαν, ἐκείνους δὲ τῆς πώ-
λεως ἐξελαύνειν. εἰ δὲ ὁ τὴν ἐπαρχίαν ἰδύνων αὐτὸς ὁ βιαζό-
V 855 μενος εἴη, ἢ τὴν ἐκ τῆς εἰρημένης ἐργασίας ἀπαλλαγὴν κω-
λύων, διδοῦσαν ἄδειαν καὶ μόνοις τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκό-
ποις προσίεναι τὴν ταῦτα παρασχούσαν, ἢ τὸν αὐτῆς ἐγγυητὴν.
τὸν δὲ ἐναντιοῦσθαι τῷ τὴν ἀρχὴν ἔχοντι, καὶ μὴ συγχωρεῖν
ἀδικεῖν, ἢ εἰμὴ γένοιτο πρὸς τοῦτο ἱκανοί, μηνύειν εἰς τὴν βα-
σιλείαν, ὥστε ἐξ ἡμῶν τὴν προσήκουσαν ἐξελεγχθῆναι ποινὴν,
τῶν ἐγγυῶν καθάπαξ λυομένων, καὶ τῶν ἐγγυητῶν ἀξίμων φυ-
λαττομένων. ἄδειαν διδόντες ταῖς ἀπαλλαττομέναις τοιαύταις γυ-
ναιξίν, ἐλευθέραις καὶ εὐγενέσιν οὖσαις πρὸς γάμον χωρεῖν νό-
μιμον, καὶ εἰ τυγχάνοιεν ταῖς σεμνοτάταις ἐξίαις οἱ ταύτας λαμ-
βάνοντες κεκοσμημένοι, μηκέτι δεσφέναις βασιλικῆς ἀντιγραφῆς,
ἀλλὰ κατ' ἐξουσίαν τὸν γάμον περαινούσαις, γαμικῶν μέντοι
συμβολαίων ἐκ τρόπου παντὸς μεταξὺ αὐτῶν γινόμεναι. τὰ
αὐτὰ καὶ περὶ τῶν θυγατέρων τῶν σκηναίων διαταχάμενοι, τὴν
μὲν εἰρημένην διάταξιν καὶ ἐν τῷ ἑτέρῳ βιβλίῳ τῷ πασῶν δια-
τάξων, τούτου δὲ τοῦ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας ἐπωνύμου βιβλίου
πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς ἀντιγεγραμμένην τεθεικάμεν. ἐπειδὴ
δὲ ἔχρην διὰ τῆς παρούσης νομοθεσίας καὶ ὑμῖν τοῖς πανταχοῦ
γῆς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις ταῦτα ποιῆσαι φανερά, διὰ τοῦτο
συνελόντες τὰ κατ' ἐκείνην ἀφηγήσει πλατυτέρῳ νομοθετηθέντα
τῇδε τὴν θείαν διάταξιν ποιούμεθα καὶ πρὸς ὑμᾶς, ὅπως τὴν
ἐρατικήν διασώζοντες σεμνότητα, καὶ σωφροσύνης ἀντεχόμενοι
ταῦτα φυλάττοιτε, τότε ἐκ τοῦ μεγάλου θεοῦ δέος, καὶ βασιλι-
κὴν ἀγανάκτησιν, εἴτε τούτων παραβαίνοιτε, λογιζόμενοι. D. K.
KON. CP. DM. Iustin. PP. A. IV. et Paulino Coss.

P. 67, 1. *Cum Avunculo Romanorum Caesar consalu-*
tatur] Vir doctissimus Iustinianum tum Caesarem consaluta-
tum putat, cum nobilissimus est appellatus, ex eo loco Mar-
cellini. *Anno regiae urbis conditae cxcvii. Iustinus imperator*
Iustinianum ex sorore sua nepotem iam dudum a se nobilis-
A 42 *simum designatum, participem quoque regni sui, successorem-*
que creavit. Neque vidit Caesaris et nobilissimi dignitates
etiam tempore hic a Marcellino distinctas. Valentinianus iu-
nior, ut refert Olympiodorus Thebanus apud Photium, adhuc
in cunabulis ab Honorio imperatore nobilissimus dictus est,
quinto vero post anno a Theodosio per Helium officiorum
magistrum Thessalonicae Caesar pronuntiatus fuit. Vide Mar-
cellinum ad consulum Maximi, et Plintae, atque Victoris et
P 120 Castini. Sanctus Nicephorus in histor. Τῶν υἱῶν αὐτοῦ τοὺς
μὲν δύο Χριστοφόρον καὶ Νικηφόρον Καίσαρας, Νικήταν δὲ
νοβελίσσιμον. *Duos e liberis suis Christophorum et Nicepho-*
rum Caesares, Nicetum vero nobilissimum creat. Sane multos

legimus nobilissimos, qui nunquam *Caesares* fuerunt; Eumathius, qui Hysminii et Hysminiae descripsit amores, *protonobilissimus* erat. Ergo Iustinianus *nobilissimus* appellatus est, cum a Iustino est adoptatus sub initium imperii, ut clare Procopius significat l. 1 bell. Pers. *Caesar* autem pronunciatus fuit anno nono, ut est apud Evagr. l. 4 c. 9. Τοῦτο τὸ Ἰουστινῶν ὄγδοον ἔτος τῆς βασιλείας ἄγοντι ἐννέα τε μήνας πρὸς τοῖσιν ἡμέραις Ἰουστινιανὸς ἀδελφίδους συμβασιλεύει ἀναβήθεις τῇ πρώτῃ τοῦ ξανθινοῦ. Cum Iustinus octo annos, menses novem, et dies tres regnasset, Iustinianum sororis filium sibi in societatem imperii gerendi ascivit; qui *Caesar* declaratus fuit prima die mensis Xanthici, id est, calendis Aprilis. Idem comprobat antiquum nomisma a viro humanissimo Dionysio Octaviano Sada nobis traditum, in cuius aversa parte est ἐπίσημον ἑ Graecum cum tribus Latinis notulis III. quibus colligitur summa novem annorum. [Vid. fig. 2.]

P. 67, 2. *Metu ac minis S. P. Q. perterritus in eam impellitur sententiam*] Contrarium narrat Victor Tunnensis; Iustinus Augustus Iustinianum nepotem suum ad senatorum supplicationem invitus *Caesarem* facit. Cyrillus Scythopolitanus, συναίνεσει πάσης τῆς συγκλήτου βουλῆς, universo senatu comprobante. Ita loqui solemus, cum in comitiis vel pauci aperte reclamant, vel multi occulte adversantur. Sane in renunciatione suffragiorum universum senatum et populum in eandem minime ivisse sententiam par est credere; quare subindicare Procopius videtur, cum iis Iustinianum minis egisse A 43 qui refragarentur.

P. 67, 3. *Suscipere dominationem tertio ante festum Paschatis die*] Hoc est, feria quinta maiori hebdomadis, ut Cyrillus Scythopolitanus declarat, τῇ ἁγίᾳ πέμπτῃ. Theophanes, τῷ δὲ Ἀπριλίῳ μηνὶ πρώτῃ τῆς αὐτῆς πέμπτης Ἰνδικτιῶνος τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα ἀσθενήσας ὁ βασιλεὺς Ἰουστίνος προχειρίσασθαι ἐτι ζῶν εἰς βασιλεῖα Ἰουστινιανὸν τὸν ἴδιον ἀνεψιὸν, καὶ ἔτεψεν αὐτόν, καὶ συνεβασίλευσεν αὐτῷ μήνας τέσσαρας. Die prima (quinta Cyrillus habet) mensis Aprilis, indictione quinta, die festo Paschae, imperator Iustinus aegrotans, adhuc vivens ad imperium promovit Iustinianum nepotem, eumque coronavit, et simul imperarunt menses quatuor. A Procopio Theophanem discrepare non arbitror; nam ante Pascha designatum Caesarem Iustinianum crediderim; ipso vero Paschatis die a populo consalutatum; hoc Theophanes, illud Procopius narrare videtur.

P. 67, 4. *Festum Paschatis*] In Graeco est τῆς ἑορτῆς. Nos addidimus *Paschatis*; nam festum Christianis omnium festorum celeberrimum, ita per quandam excellentiam Graeci nominarunt. Hinc ἑορταστικαὶ epistolae et homiliae, quibus.

futurum Pascha praenunciatur. Iustinianus novella octava, τὸν παρόντα νόμον ἐγράψαμεν θεῶ τε αὐτὸν ἀνατιθέντες καὶ ταῖς τῆς μεγάλης καὶ κοινοτάτης ἑορτῆς ἡμέραις. *Hanc legem scripsimus, quam deo dicavimus, et hisce magni et universalis festi diebus.* Nonnunquam etiam vocatur κατ' ἐξοχὴν *dies, ἡμέρα.* Ut in synodo Berytensi, ἐπειδὴ τεσσαρακοστὴ ἦν ἐπέλευσε μετὰ τὴν ἡμέραν ἀπαντήσαι. *Quoniam quadragesima*
P 121 *erat post Pascha iussit nos occurrere.* Et statim addit, διὰ τὴν ἑορτὴν ἀπέλυσεν αὐτοὺς τῆς ἀκοινωνησίας. *Propter festum Paschae absolvit eos ab excommunicatione.* Chrysostomus dixit Κυρίαν ἡμέραν.

P. 67, 4. *Quando nulli dicere salutem vel pacem fas est]* In omen infaustum id accipere Procopius videtur, nempe bellorum, coniurationum, pestium, prodigiorum, terraeque motuum, quae imperatore Iustiniano contigerunt. Innuit praeterea veterem ecclesiae ritum, quem consuetum iam olim habuit, hodieque servat ecclesia Romana. Nam die, quem *coenae Christi domini* vocamus, nempe tertio ante Paschatis celebritatem, licet inter missarum solemnia pacem de more sacrorum Antistes a deo petat, qui tamen mysteriis intersunt sacri viri, ac populus, ob moestitiam Christi passionis, a laeto pacis osculo et salutatione temperant. *Agnus dei dicitur, sed pax non datur.* Libri rituales. *Dicat, agnus dei, absque osculo.* Ordo Romanus.

P. 67, 5. *Morbo Iustinus absumptus est]* Recrudescente vulnere quod olim pugnans acceperat. Chronicon Alexandrinum; *Συνέβη ἀσθενήσαντα τὸν βασιλεῖα Ἰουστινὸν ἐκ τοῦ ἔλκου, οὗ εἶχεν ἐν τῷ ποδὶ αὐτοῦ ἐξ ἧς ἔλαβη σταγίτας ἐν τῷ πολέμῳ τελευτῆσαι μηνὶ λόφ, κατὰ Ῥωμαίους Ἀυγούστου πρώτῃ ἡμέρᾳ*
A 44 *κατὰ ὥραν τρίτην τῆς παρούσης πέμπτῃς ἐπινεμήσεως. τελευτᾷ δὲ ἐτῶν ἑβδομηκοντα ἑπτά. Accidit, ut imperator Iustinus ex ulcere pedis, quod ex ictu sagittae in bello contraxit, extingueretur mense Loo, id est, Augusti die primo (secundo; ut*
V 356 *habet Cyrillus) sub horam diei tertiam, indictione hac quinta. Vixit annos LXXVII. ὁ θεῖος τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ ἔκτισε τὰ Προκοπίας σὺν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Εὐφημίᾳ, ἔνθα καὶ θανὼν ἐτάφη. Avunculus magni Iustiniani aedificavit ecclesiam vocatam Procopiae una cum Euphemia coniuge, ubi post obitum conditus est. Ex πατρίοις CP. Nescio, an haec Procopiae ecclesia, eadem cum illa sit, de qua Cedrenus memorat; ἐτελεύτησεν Ἰουστίνος, καὶ ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν μονῇ τῆς Ἀυγούστης ἐν λάρνακι πρασίῃ μετὰ τῆς γυναικὸς Εὐφημίας. Mortuus est piissimus Iustinus: corpus eius in arca prasina repositum est in monasterio Augustae iuxta uxorem Euphemia.*

P. 67, 6. *Annis in principatu novem exaetis]* Ita illorum

temporum aequales Iornandes et Cyrillus; sed non solum annum nonum exegit, verum etiam excessit. Marcellinus Iustiniani Cancellarius duos praeterea menses addit; Evagrius, et ipse Synchronus tres tantum dies; l. 4 c. 9. Sed in utriusque libris mendum inesse palam est. Eam ait Evagrius Iustinum anno imperii octavo, mense nono (is erat Martius) ac tertio die Iustinianum participem regni fecisse, et cum eo imperasse menses quatuor, id est, a Calendis Aprilis ad Calendas Sextiles. Exegit ergo Iustinus in imperio annos novem, mensem unum, dies tres. Nempe decimum annum attigit, quo magistratus Cyzicenus cudebat hoc nomisma, quod ab humanissimo viro Dionysio Octaviano Sada habuimus [vid. fig. 3]; aliud huic simile a Nicopolitis cusum profert Adolphus Occo.

D. N. IUSTINUS. P. P. AUG.

A +
N M X
N
O B

P 122

Tertium vidimus in quo eadem annorum summa Graeco erat A 45 numero notata.

D. N. IUSTINUS. P. P. AUG. VICTORIA. AUGG. I.

Ad huius vero calculi rationem omnino restituas necesse est cum alios historicos, tum editionem Victoris Tunnensis, quae habet *annos octo, menses novem*. Corrigenda praeterea est editio Graeca de sectis Leontii Scholastici, qui sub Iustiniano floruit; nam ex vocis *ἑννία* similitudine, *ἑνα* habet: Leunclavius male cautus, mendum sua interpretatione confirmavit.

P. 67, 6. *Solusque Iustinianus imperavit cum Theodora*] Dum haec Procopius scribebat, annum in imperio agebat Iustinianus secundum et trigesimum. Quid ergo in mentem venit Pseudogordiano in privilegio Casinensi collegam Iustiniano, inde ab anno eius principatus duodecimo, dare Iustinum iuniorem? Adolphus etiam Occo nescio quem Tiberium Iustiniano nostro socium dedit imperii; nec animadvertit aureum illum nummum, ex quo id elicit, Iustiniani iunioris esse, quocum Tiberius filius regnavit. τοῦ αὐτοῦ κόμματος est alter quem profert cum hac inscriptione. D. N. IUSTINIANUS. ET. EKYCHRISTIUS. Denique frustra viri docti Caesar Baronius, et Iacobus Gretserus ex Iustiniani nomismatis alios eius collegas quaerunt. Illud proferunt, in cuius aversa parte est; VICTORIA. AUGGG. B. Tripliçe littera G. tria Augustorum nomina denotari volunt; hoc est, cum Iustiniano ac Theodora Iustinum. Quem Iustinum? iuniorem? Reclamat cum Procopio Corippus, qui nonnisi extincto Iustiniano Caesarem et imperatorem creatum Iustinum fuisse refert, solemnesque ritus inau-

gurationis carmine describit. Seniore? Nonne vident illud nomisma anno Iustiniani. N. secundo cūsum fuisse? Imo cum de hac re consulerem illustrissimum Card. Barberinum virum de omni genere litterarum bene meritum, ex ditissimo suo musaeo, in quo certant inter se rerum antiquitas et opulentia, duo protulit aurea nomismata quarto et sexto anno Iustiniani cusa; in quibus ter nihilominus repetita est littera c. Alterum hic accipe: alterum dabimus infra. Incisorum ille abusus est. In alio nummo ἐν τοῦ ἐναντίου peccarunt, ut vides. [Vid. fig. 4.] D. N. IUSTINUS. ET. IUSTINIANUS. P. F. AUG. in quo litteras singulares, et extremam AUG. geminare oportuisset. Verum haec curiosius persequi, non huius est otii.

A 46 P. 68, 7. Nullus ex senatu, etc. prohibendam censuit rem detestabilem] Contrarium Aimoinus l. 2 c. 5. Quod factum vehementer abhorruit populus, cunctusque senatus, adeo ut palam clamarent nefariam rem fecisse Augustum, ut publicae abiectiois scortum sibi copularet in matrimonium. Hac Caesar exagitatus iniuria, plerosque senatorum pertrahi iubet ad necem. Quae res in tantum perterrui plebem, ut sibi quisque metuens conatibus eius in posterum minime obviare audeat. Haec vera siluisset Procopius? fortasse Aimoinus innuit facta in Iustinianum eam ob rem convicia in circo et theatro, quod et in aliis autoribus legimus.

P. 68, 9. Nullus Antistitum] Epiphanium Constantino-politanum patriarcham hic praecipue carpit, quo ἐνιδέντος τὰς χεῖρας, manus imponente more maiorum Iustinianus adivit imperium, ut Cyrillus Scythopolitanus explicat.

P 123 P. 68, 10. Qui eam dominam esset compellaturus] Scilicet et hunc Procopii locum urgeant, qui illum Gregorii magni nobis obtrudunt, ubi Mauritium imperatorem et Constantiam Augustam sanctissimus pontifex dominos vocat. Procopius quam nominis illius fastum vituperet, habes infra p. 134. Gregorius, aliique prisci pontifices, et orientis episcopi quam modeste, et συγκαταβατικῶς id egerint, omnes intelligunt. Nam Romani quidem pontifices, quos ex usu republ. dominos, eosdem iure filios appellabant. Adrianus Episcopus servus servorum dei dominis piissimis et serenissimis ac triumphalibus imperatoribus, filiis diligendis in deo et domino nostro Iesu Christo Constantino et Irenae Augustis. Et in contextu epistolae: Piissimi et tranquillissimi domini et filii. Eandem compellendi formam observavit Agatho, cum in epigrapha, tum in contextu earum litterarum, quas pro concilio Constantino-politano sexto ad Constantinum Heraclium et Tiberium Augustos dedit. Ex orientalibus autem episcopis plane fuerant et quibus eo uti nomine non libuit, ut Leontio Tripolitano; quem sua aetas Κανόνα τῆς ἐκκλησίας, ecclesiae normam, licet

Ariana infectum labe, vocavit. Is (quoniam hic locus est de Graecis episcopis, et imperatrice Theodora) ad Eusebiam Constantii coniugem, foeminam in episcopos insolentis supercilii ita scripsit. *Si ad te venire me volueris, debita episcopis reverentia conservata, ut ego quidem ingrediar: tu autem statim de sublimi isto solio descendens, reverenter mihi obviam procedas, et caput meis manibus supponas, benedictionem acceptura, ac deinde ego sedeam, tu verecunde adstes; cum iussero, signo dato, sessura: si haec, inquam, tibi conditiones placuerint, veniam ad te: sin alio modo, non tam multa dabis, tam magna non poteris, ut nos honore episcopis conveneriente neglecto, divinum sacerdotii institutum violemus.* Graeci auctoris historiam habes apud Suidam in *Leontio*. Theodora V 357 et Iustinianus ab ecclesiasticis domini dici voluerunt: an et oscula pedum ab iisdem ut a secularibus requisierint, dicam ad p. 133 l. 31.

P. 69, 9. *Erat Theodora venusta facie*] Procopius l. 1 aedif. de statua Theodorae a Byzantiis posita. *Ἡ μὲν εἰκὼν εὐπρόσωπος, ἀλλὰ τῆς βασιλίδος τῷ κάλλει ἐλάσσων, ἐπεὶ αὐτῆς τὴν εὐπρέπειαν λόγῳ τε φράσαι, καὶ ὑδαλματι ἀπομιμῆσθαι ἀνθρώπῳ γε ὄντι παντάπασιν ἀδύνατον.* Praestantis quidem figurae imago est, sed a pulchritudine Augustae longe abest, cum eius formae praestantiam humanum non possit artificium, vel sermone declarare, vel exprimere simulacro. Pauli Silentarii poetae sub Iustiniano apprimè illustris extant l. 4 Anthol. A 47 duo epigrammata de Theodorae pulchritudine. An Augustae? affirmare non ausim. Haec illius imago est musivo opere expressa Ravennae dum adhuc vivebat. [Vid. fig. 5.]

P. 69, 15. *Nihil non in communi actitatum*] Haec summa est litterarum Theodorae ad Zaberganem, quas supra p. 11 Procopius retulit. Quamobrem Iustiniani *συνεργάτιν* Paulus Silentarius nominat: *ἣν ζῶσαν εἶχες εὐσεβῆ συνεργάτιν.* Iustinianus autem in rebus gravissimis consiliorum participem habuisse se Theodoram saepe fatetur. Novell. 8. *Haec omnia apud nos cogitantes, et hic quoque participem consilii sumentes, eam quae a deo data est nobis piissimam coniugem.* Zo-naras in Iustiniano; *οὐδὲν ἥττον τοῦ κρατοῦντος εἰ μὴ καὶ μᾶλλον ἢ κοινοῦς αὐτῷ τοῦ βίου δεδύνητο.* Nihil ipso imperatore minus, nisi etiam plus, uxor pollebat. Qui provincias, et magistratus suscepiebant, aequè Iustiniano ac Theodoraë fidem, iuramenti religione, publice profitebantur, et suam utrique acceptam referebant dignitatem, et utriusque servos sese appellabant. Novell. 8 in iuramento. Belisarius in duobus triumphis ad Iustiniani Theodoraëque vestigia sistit Gelim-erem Vandalum, Gotthunque Vittigem, idque opere musivo in Augustaeo praetorio exprimendum Iustinianus curavit, ut

est l. 1. aedif. Κατὰ τὸ μέσον ἐστάσαν ὃ τε βασίλευς καὶ ἡ βασιλὶς Θεοδώρα εὐκότες ἄμφω γεγηθόσι τε καὶ νικητήρια ἐορτάζουσιν ἐπὶ τε τῷ Βανδάλων καὶ Γοτθῶν βασιλεῖ δορυαλώτοις τε καὶ ἀγωγίμοις παρ' αὐτοὺς ἦκουσι. *Media vero in tabula sunt imperator ac Theodora Augusta gestientibus similes et exultantibus ob devictos Vandalorum, Gothorumque reges, qui*
A 48 *captivi per triumphum ad ipsos trahuntur.* Sic in publicis inscriptionibus communis utrique titulus. Lege apud Cedrenum inscriptionem, quae erat in templo Sophiae. In templo vero S. Sergii, quae domus pridem Iustiniani adhuc patricii fuit, haec extabat inscriptio, quam in manuscriptis Vaticanis codicibus legi.

ἄλλοι μὲν βασιλῆς ἐτιμήσαντο θανόντας
 ἀνέρας, ὧν ἀνοητος ἦν κόπος. ἡμέτερος δὲ
 εὐσεβίην σκηπτούχος Ἰουστινιανὸς ἀέξων
 Σέργιον αἰγλήνenti δόμας θεράποντα γεραίρει
 Χριστοῦ παμμεδέοντος. τὸν οὐ πυρὸς ἀτμός ἀνάπτων,
 οὐ ξίφος, οὐχ ἑτέρη βασάνων ἐτάραξεν ἀνάγκη,
 ἀλλὰ Θεοῦ τέτληκεν ὑπὲρ Χριστοῦ δαμῆναι
 αἵματι κερδαίνων δόμον οὐρανοῦ. ἀλλ' ἐνὶ πᾶσι
 κοιρανίην βασιλῆος ἀποιμήτοιο φυλάξοι,
 καὶ κράτος αὐξήσει θεοστεφὸς Θεοδώρας,
 ἧς νόος εὐσεβίῃ φαιδρύνεται, ἧς κόπος αἰεὶ
 καὶ κτεάνων θρεπτήρες ἀφειδέες εἰσὶν ἁγῶνες.

P. 70, 1. *Simulatus his ex adverso studiis]* Ex adversis studiis in rebus fidei licet colligere, et in reliquis negotiis discrepantiam, vel simulationem. Erat Iustinianus, ut ait Leontius de sectis, plane *Συνδοίτης, Conciliaris*; ita tum vocati sunt concilii Chalcedonensis propugnatores. Contra Theodora (ut Victor Tunnensis affirmat) *occulta esse synodi Calchedonensis nunquam destitit inimica.* Evagr. l. 4 c. 10. Ἰουστινιανὸς μὲν οὖν τῶν Καλχηδόνι συνεληλυθότων, καὶ τῶν παρ' αὐτῶν ἐκτεθειμένων μάλα γενναίως ἀντίχετο. Θεοδώρα δὲ ἡ τούτου σύνοικος τῶν μίαν φύσιν λεγόντων, εἴτε οὕτως ἔχοντες, εἴτε καὶ κατὰ τινα συγχειμένην οἰκονομίαν, ὅμως δ' οὖν ἀλλήλοις οὐκ ἐνεδίδοσαν. *Quemadmodum Iustinianus Episcopis, qui Calchedone in unum convenerant, et decretis ab illis editis valde constanter adhaesit: sic Theodora eius coniux, illis qui eam in Christo naturam asserebant; sive igitur ita re vera sentirent, sive dedita opera sic inter se convenissent, nemo tamen alteri cedebat.* Reliqua Iustiniano flagitia fortasse condones, hac simulatione nihil tum orbi Christiano perniciosius esse potuit.

P. 70, 1. *Christianos inter se quaestionibus concitatos]* Praecipuae quatuor ferme fuerunt; duae sub Zenone et Anastasio eruperunt: *Concilium Calchedonense an referendum in*

Diptycha. Additio facta Trisagio num respuenda. Duæ sub Iustiniano excitatae: *Tria capita a Iustiniano proposita, damanda, neene. Christi corpus an corruptioni obnoxium.*

P. 70, 1. *Ut paulo post dicam*] Ubinam? vel in codicibus Vaticanis hoc desideramus: vel hanc historiam ad umbilicum Procopius non perduxit. Neque enim memoria excidisse crediderim, quod dicturum se saepius promisit, iterum infra p. 121 et constituta eam ob rem Christianis supplicia, p. 53 et 115. Vide quae ad hæc singula loca disserimus. A 49

P. 71, 8. *Quae priscis legibus prohibita essent, in rem publicam introducere*] In antiquis mutandis legibus levitatem Iustiniani alii notarunt, et Andreas Alciatus l. 4 dispunct. c. 7. Quod statim subdit Procopius de magistratuum formis abrogatis. Lege novellas 20. 24 et deinceps usque ad trigesimam primam, Iustinianus ipse fatetur; *a nobis inventos et in ampliorem formam redactos magistratus.* Novella. 29. *Praeconsules ergo et praetores, et moderatores, atque veterum huiusmodi nominum maiestas a nobis adinventæ est.* Novella 102 V 358 idemque repetit novella 103 et edicto 4. Magistratus ait multifariam mutasse *παρὰ τὸ πάλαι κειμένον, contra veterem consuetudinem*, quod id e re publica esse putarit.

P. 71, 11. *Statis magistratuum formis abrogatis*] Eos fere omnes *Iustinianos* vocavit, de quibus in sequenti notatione dicam. Praeterea quaesitorem, et praetorem plebis addidit ad magistratus urbanos; lege novell. 13 et 80.

P. 71, 13. *Ut omnia nova et de suo nomine dicerentur*] Quatuor urbes de Iustiniani nomine vocatas nonnulli recensent, idque nimia honoris cupiditate a gravissimo principe factum mirantur; quid si longe plures? ac praeterea oppida, domos, libros, scholares, magistratus, milites eodem nomine insignitos numerassent? Duodecim urbes ab Alexandro Macedone conditas ac de illius nomine dictas autor chronici Alexandrini refert; et hunc numerum Iustinianus excessit.

URBES.

Iustiniana prima, antea Bederina Iustiniani patria. Procopius l. 4 aedif. Agath. l. 5 hist.

Iustiniana secunda, olim Ulpiana apud Dardanos Europaeos. Procop. ibid.

Iustiniana, post debellatos Vandalos, appellata est Carthago in Africa. Novell. 131.

Iustiniana in provincia Byzacena, olim Adrumetus. Procopius l. 6 aedif.

Iustiniana in regione Lazica, antea Petreum dicta. Novell. 28.

Iustiniana in Armenia interiore, olim Bazanis, seu Leontopolis. Novell. 31.

Iustiniana in Campo Armeniae maioris Zumina vocato. Procopius l. 3 aedif.

Iustiniana, quae Sycae quondam vocabatur, modo Galata. Novell. 59. Chron. Alexandr. Stephan. de Urb. Hesych.

Iustinianopolis nova in insula Cypro. Synod. Trull. can. 39.

Iustinianopolis in Epiro, olim Adrianopolis. Procop. l. 4 aedif.

Iustinianopolis seu Myloma in Pamphylia. In provincial. eccl. orientis.

Iustinianopolis sive Spalaea in Galatia. Ibidem.

Iustinianopolis, quae et Evaria in Phoenicia Libani. Ibidem.

Iustinianopolis in secunda Cappadocia. Synod. V. Constant.

Iustinianopolis dicta Cypselon. Ibidem.

Iustinianopolis in Armenia. Ibidem.

Iustinianopolis Camulianorum. Ibidem.

Iustinianopolis in Bithynia. Ibidem. Quorum episcopi Theodosius, Georgius, Gregorius, Basilius, Macedonius eidem interfuerunt synodo.

OPPIDA.

Iustinianopolis oppidum in Mysia. Procopius l. 4 aedif.

PORTUS.

Iustinianeus portus Byzantii, ἐκεῖ Ἰουστινιανὸς κατῴκει πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι. *Ibi Iustinianus antequam imperaret, habitabat.*
In πατρίοις CP.

DOMUS.

Iustinianeum palatium, in quo rescripta imperatoris vulgabat Demosthenes praefectus praetorio. In cod.

LITTERAE.

Iustinianus apex l. littera dicta fuit, ut Coripp. l. 1.

*Nominis et recti Iustino in principe vivit
Iustinianus apex.* —————

LIBRI.

Iustinianeum digestum.

Iustinianeus codex. Novell. 66 l. unica de nov. cod. fac.

SCHOLARES.

Iustiniani novi; iuris candidati, olim Dupondii. Prooem. digest.

DIADEMA.

Iustinianeum. Genus quoddam diadematis imperialis. Georg. Codin. de quo dicam infra ad p. 68 lin. 26.

MAGISTRATUS.

- Proconsul Iustinianus Cappadociae. Novell. 30.
 Moderator Iustinianus Helenoponti. Novell. 28.
 Moderator Iustinianus Arabiae. Novell. 102.
 Quaestor Iustinianus exercitus. Novell. 41.
 Praefectus Iustinianus militum Mysiae et Scythiae. Novell. 1
 Iustini II.
 Praetor Iustinianus Pisidiae. Novell. 24.
 Praetor Iustinianus Thraciae. Novell. 26.
 Praetor Iustinianus Lycaoniae. Novell. 25.
 Praetor Iustinianus Paphlagoniae. Novell. 29.
 Comes Iustinianus Phrygiae Pacatianae. Novell. 24.
 Comes Iustinianus primae Galatiae. Novell. 24.
 Comes Iustinianus Isauriae. Novell. 27.
 Comes Iustinianus tertiae Armeniae. Novell. 31.

MILITES.

- Vandali Iustiniani stationarii, quibus post triumphum Vandalicum, praesidia in oriente constituit. Procop. l. 2 bell. Vand.
 Non suum modo Iustinianus nomen, sed etiam Theodoraе coniugis ita studuit immortalitati commendare; quod minime referre piget.
 Theodorias urbs prope Carthaginem novam, olim dicta Baga. Procop. l. 6 aedif.
 Theodorias urbs in confinibus Colchidis. Agath. l. 5.
 Theodorias urbs in Asia minori. Synod. Const. V.
 Theodoropolis dicta Laodicea. Ibid.
 Theodoropolis urbs in Thracia. Procop. l. 4 aedif.
 Theodoropolis praesidium ad Danubium. Ibidem.
 Theodoropolis castellum in Thracia. Ibidem.
 Theodora oppidum in altera Danubii ripa. Ibidem.
 Theodorianae Balneae in Africa. Procop. l. 6 aedif. Ut nomina, sic et imagines ubique in imperio Romano extabant; idque passim curarunt subditi, cum suam Iustinianus vel in patinis poculisque, ac vasis caelari vellet effigiem, ut refert Corippus libro tertio.

Aurea purpureis apponunt fercula mensis

Pondere gemmarum plus gravia. Pictus ubique

Iustinianus erat.

P. 71, 13. *Ut omnia nova et de suo nomine dicerentur*
 Verum imperatorum nomina abolevit, ut suum induceret; nam Theodosii magni statua argentea, ut refert Zonaras, e superbissima columna detracta, suam equestrem imposuit, de qua extat Graecum epigramma. Praeterea suum nomen publice scribi voluit, omnium fere exterarum gentium ac populorum

nomini-*b*us quasi satellitio stipatum, Iustinianus *Alamanicus, Gothicus, Francicus, Germanicus, Anticus, Alanicus, Vandalicus, Africanus*, non secus ac si de iis omnibus triumphasset, quamvis nonnullis nationum illarum ipse tributa solveret, alias vero nunquam devicerit. Quare Theodebertus Francorum rex id non solum aegre tulit, sed eam ob rem Longobardos aliosque populos ad inferendum Iustiniano bellum permovit, ut lib. 1 narrat Agathias. Hunc Iustiniani fastum

A 52 Chosroës Persarum rex cum ad eum scribebat, maiore solebat fastu contemnere, ut Menander Protector exponit. Θεῖος, ἀγαθός, εἰρηνοπάτριος, ἀρχαῖος Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων, εὐτυχής, εὐσεβής, ἀγαθοποιός, ὃ τινι οἱ θεοὶ μετὰ τύχην καὶ μεγάλην βασιλείαν δεδώκασι, γίγας γιγάντων, ὃς ἐκ θεῶν χαράζεται Ἰουστινιανῷ Καίσαρι ἀδελφῷ ἡμετέρῳ. Denique rerum a se gestarum, ac praesertim aedificiorum multitudine, atque splendore omnium obscurasse se imperatorum regumque nomina putavit. Quare post absolutum Sophiae templum, ut autor eius historiae narrat, illa Iustiniani vox fuit, ΣΟΛΟΜΩΝ ΝΕΝΙΚΗΚΑ ΣΕ. VICI TE SOLOMON. Quem etiam lapide expressum e regione S. Sophiae collocat, moestum atque κρατοῦντα τὴν σιγὴν αὐτοῦ καὶ ὀρῶντα τὴν ἀγίαν Σοφίαν, ὅτι ἐνικῆθη εἰς μῆκος καὶ κάλλος, genas dum eam Basilicam contemplatur, carpentem, quasi eius aedificii mole ac pulchritudine suum templum superatum doleret. Autor Originum CP.

P. 72, 1. Quas fortunarum rapinas illico vel prodigit barbaris, vel in insana aedificia insumpsit] Ephraemius in chronico pene ad verbum hanc sententiam, ab aliis licet scriptoribus acceptam, carmine expressit.

Σωφοὺς ἀπείρων χρημάτων χρυσοργύρων
ἐκ παντοδαπῶν ἡρانيσμένους τρόπων,
ταῦτ' ἦν ἀφειδῶς ἐκκενῶν ὀσημέραι
εἰς βαθράρων ἄμυναν εἰς κτίσεις δόμων.

Acervos infinitae pecuniae auri et argenti quacumque ratione aggeratos, quotidie prodigus exhausit vel in barbaros, vel in aedificia. Agathias qui haec vidit l. 5. Οἱ δὲ ἀρπὶ τὸν Ζαβεργάν οὐ πρότερον ἀποστήσεσθαι ἔφασαν πρὶν ἢν χρήματα πολλὰ παρὰ Ῥωμαίων κομίσαιντο καθάπερ οἱ Κερυερίγγοι. ὃ δὲ βασιλεὺς χρυσίον αὐτοῖς ἀπέστειλεν ὁπόσον ἀποχερῆν ᾤετο, ὅπως εἰρηναῖοι ἀπαλλαγείεν τῆς χώρας. Miles Zaberganae non ante se discessurum affirmabat, quam multam pecuniam, quemadmodum Curtiguri acciperet. Quare imperator tantum auri ad eos misit, quantum sufficere putabat, ut barbari data pace inde excederent. Is vero qui ad barbaros munera detulit Valentinus fuit βασιλικὸς μαχαιοφόρος, ut Menander Protector narrat. Vide tres sequentes notas.

P. 72, 5. Barbaros inter se commisit] Ioannes Antioche-

nus in collectaneis. Λογισάμενος Ἰουστινιανὸς τὴν δαπάνην τῶν τοσούτων χιλιάδων δεῖν ἔκρινε μᾶλλον δι' ὀλίγων δώρων συμβάλλειν ἀλλήλοις τοὺς τῶν ἐθνῶν ἄρχοντας, ἵνα αὐτοὺς μὲν μῆτε τοσαῦτα δαπανᾷ εἰς τὸν στρατὸν μῆτ' ὀχλεῖται πέμπων κατ' αὐτῶν, ἐκείνοι δὲ ἀλλήλοις αἷτιοι φθορᾶς γίνοντο, ὃ δῆτα τῶς ἐπὶ τοῖς ἐκείθεν τοῦ Ἰστροῦ Οὐννοῖς ἐποίησεν. Ἐγραψε γὰρ πρὸς ἓνα τῶν ἀρχόντων, ὅτι τῷ κρείττονι ὑμῶν πέπομφα δῶρα, καὶ ἔγωγ μὲν σὲ οἰόμενος εἶναι τὸν κρείττονα διὰ σὲ τοῦτο ἔγραψα, ἕτερος δὲ τις ἀφείλετο ταῦτα βλαβέων ἐκείνος εἶναι κρείττων. Σπούδασον οὖν ὅτι σὺ πάντων ὑπερέχεις, καὶ λάβε τὰ ἀφαιρέ- P 128
θέντα τιμωρησάμενος αὐτὸν κατὰ λόγον. Εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσης, εὐδὴλον ὅτι ἔστιν ὁ μείζων, καὶ πάντως ἡμῖς ἐκείνῳ A 53
προσκεισόμεθα, καὶ σὺ στερηθήσῃ τοσούτων. Ταῦτα μαθὼν ὁ Οὐννος ἐκρότησε πόλεμον κατὰ τῶν ὁμοεθνῶν. καὶ οὕτως ἐπὶ πολὺ μαχόμενα ταῦτα τὰ ἔθνη ὑπ' ἀλλήλων ἀπώλοντο. *Revocans ad calculum Iustinianus quae expendebantur in tot militum multitudinem, iudicavit magis expedire paucis muneribus concitare inter se barbarorum tribunos, quam tot pecunias in exercitum, qui in eos immittendus esset, insumere, eaque cura vexari; quo illi sui forent interitus autores. Id sane adversus Hunnos fecit, qui in altera sunt ripa Danubii. Nam scripsit ad unum ex tribunis: munera vestrum praestantissimo misi, te vero omnibus antecellere ratus, haec ad te potissimum destinavi. At alius, ut audio, vi ea diripuit se praestantissimum esse dictitans. Tuum ergo erit studium ostendere quod longe caeteris excellas. Sume tibi ablata, et illum ulciscere, ut par est. Quod nisi feceris, plane manifestum erit, illum praestare; quare nos quidem ei favebimus, tu vero etiam muneribus privaberis. His auditis Hunnus bellum in suos populares excitavit; sicque ea gens diuturnis et intestinis bellis deleta est. Iisdem artibus in Sandicium et Zaberganem Cottigurorum tribunos usus est, ut explicat Agathias l. 5, et Menander Protector in eclogis. qui et Abares, inquit, ἠφάνισεν ἂν, delevisset Iustinianus, εἴγε μὴ τῷ ὀφειλομένῳ τέλει πρότερον ἠφάνιστο αὐτὸς, nisi ipse prius morte deletus fuisset.*

P. 72, 6. *Immanes pecunias perdita munificentia largitus est*] In libris ipsis, quos Iustiniano legendos Procopius tradidit, idem habet, et l. 8. Οὐννοὶ δῶρα πολλὰ ἀνὰ πᾶν ἔτος πρὸς βασιλέως κομίζονται, καὶ διαβαλόντες ποταμὸν Ἰστρον καταθέουσιν ἑσσεὶ τὴν βασιλέως χώραν, ἔνσπονδοὶ τε καὶ πολέμιοι Ῥωμαῖοι ὄντες. *Hunni plurimi quotannis a principe accipiunt donativa, quamquam Danubium transgressi, perpetuo in imperatoris ditionem excurrant, semper foedera, semperque inimicilias cum Romanis exercentes. Toto sui imperii tempore id Iustinianus commisit, sed cum senescere coepit, atque desidia se dedere, haec una illi ad hostium vim repellendam*
Procopius III.

fuit machina, ut ait Agathias l. 5. ἀμφὶ τὴν ἐσχάτην τοῦ βίου πορείαν Ἰουστινιανὸς ἀπειρηκέναι τοῖς πόνοις ἰδοὺν, καὶ μᾶλλον αὐτὸν ἤρεσκεν ξυγκρούειν ἐν σφίσι τοὺς πολεμίους, καὶ δώροις αὐτοὺς εἰ πού τις δεισοὶ καταθωπεύειν καὶ ταύτῃ ἀμωσγέτως ἀποκρούεσθαι, ἢ ἐφ' ἑαυτῷ πεποιθέναι, καὶ μέχρι παντὸς διακινδυνεύειν. *Ad ultimum suae vitae cursum Iustinianus a laboribus visus est abhorruisse, cum potius haberet committere inter se hostes, et muneribus delinitos tantisper repellere quam sibi fidere, et in apertum se inferre discrimen.* Menander, οἷς οὐκ ἐχρῆν τὸ μεγαλόδωρον ἐπεδεικνύτο. Quibus haud conveniebat munificentissimus erat. De hoc saepe in reliqua historia Procopius, et nos infra, ad p. 87 lin. 11.

P. 72, 13. *Qui acta praeda insuper incursionis mercedem consequerentur a munificentissimo principe]* Quod aegro non solum animo tulit populus Constantinopolitanus; sed etiam publice in imperatorem iis vocibus invectus est, ut scribit Agathias l. 5. Οἱ βάρβαροι χρυσίον ἐκομίσαντο χρηστέρῳ, ὥστερ
A 54 ἡμῶν ἐς αὐτοὺς πεπλημεληκότων. *Barbari aurum dono tulerunt, quasi in eos iniurii nos fuerimus.* Qua in re cum excusare Iustinianum Agathias nitatur, eo magis accusat.

P. 73, 3. *Multae provinciae quinta et amplius oppressae sint vastatione]* Plenae sunt illius temporis historiae; nec refert de provinciis dicere, quod una sensit urbs Roma. Hanc anno sexagesimo, quam ab Odoacro capta fuerat, Belisarius primo recuperat. Totilas deinde post secundam Belisarii in Gotthos expeditionem, pulsus Romanis occupat. Insequente anno, Belisarius dirutam, penesque vacuam ingreditur. Rursum tertio post anno, Totilas a Belisario refectam irradit, suoque tenet praesidio. Tandem Narses, fuis Gotthis, profligatoque Totila, adserit imperio Romano. Ex Procopio et Agathia.

P. 73, 7. *Pro pace cum Chosroë stabilienda]* Pecunia Chosroae pro pace numerata fuit δέκα καὶ ἑκατὸν κεντηνάρια. Vide l. 1 de bell. Pers. Iustinianus imperium Romanum Persis tributarium fecit; quanto id cum damno, sensit eius successor Iustinus. Nam arma in Romanos Persae ideo sumpserunt, ut
P 129 Ioannes Epiphaniensis illorum temporum scriptor l. 1 narrat, ὅτι ὁ βασιλεὺς Ἰουστίνος οὐδαμῇ ἤξιον χρυσίου λίτρας πεντακοσίας, ἐφ' αἷς πρότερον γεγόνασιν αἱ σπονδαὶ παρέχειν Μήδοις ἐς ἑκάστον ἔτος, καὶ τὴν Περσῶν πολιτείαν Πέρσαις ὑπόφορον ἐσαεὶ καταστήσασθαι. *Quia Iustinus imperator solvere Persis quatuordecim annis recusabat quingentas auri libras, quibus stabilitae sub Iustiniano induciae fuerant. Ne Romana respublica Persis tributaria perpetuo fieret.* Idem de Abaribus Menander in eclogis; quorum legatio barbarorum haec continebat. Χρεῶν ὁ βασιλεὺς κληρονομοῦντά σε τῆς πατρίδος ἀρχῆς, καὶ τοὺς πατέρας φίλους οὐκ ἄλλως ἢ περὶ ὁ πατήρ ὁ σὸς εὖ ποιεῖν, καὶ

ταύτη φαίνεσθαι μᾶλλον διάδοχον εἶναι τετελεστηκότος τῷ μηδὲν ἐναλλάττειν ὃν ἐκείνος ἔπραττε περιῶν, οὕτω γὰρ καὶ ἡμεῖς τῆς αὐτῆς ἀνθεξόμεθα γνώμης, καὶ οὐχ ἦτον τὸ τῆς εὐεργεσίας ὄνομα μεταθήσομεν, εἰ δὲ καὶ μετ' ἐκείνον εὐεργέτην ἀποκαλέσομεν πρὸς γε καὶ αἰσχυνησόμεθα τῷ πεπονθέναι καλῶς μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμείβεσθαι τὸν δεδρακότα. Καὶ γὰρ πατέρα τὸν σὸν δώσοις ἡμᾶς φιλοφρονούμενον ἀντεδωροῦμεθα τῷ καὶ δυνάμενοι μὴ κατατρέχειν τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἀλλὰ πλέον ἐνδείκνυσθαι τι. τοὺς γὰρ ἐκ γειτόνων ὑμῖν βαρβάρους τὴν Θρακίαν αἰεὶ περικόπτοντας ἠφανίσαιμεν ἀθρόον, καὶ οὐδεὶς ὅστις οὖν αὐτῶν περιλέλειπται τὰ Θρακῶν ὁρίσματα καταδραμούμενος, δεδίασι γὰρ τῶν Ἀβάρων τὴν δύναμιν φιλίᾳς ἔχουσιν πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. πεπείσμεθα δὴ οὖν ὥς ἐν τούτῳ μόνῳ καινοτομήσεις ἡμᾶς, τῷ πλέον παρέχειν ἡμῖν, ἢ ὁ σὸς ἐδίδου πατὴρ. ἀνθ' ὃν καὶ ἡμεῖς ἥπερ ἐκείνῳ γενησόμεθα σοὶ κατὰ τὸ πλέον ὑπέειπνον, καὶ μέλλονας ἐποφλησόμεν σοὶ τὰς χάριτας. πάρεσμεν οὖν ληψόμενοι τὰ κατὰ τὸ εἰωθός. γινῶθι γὰρ ὥς ἄλλως οὐκ ἔστι δυνατόν τὸν καθ' ἡμᾶς ἡγεμόνα σοὶ τε καὶ τῇ Ῥωμαίων εὐνοούσῳ ἐσεσθαι πολίτῃ, εἴγε μὴ ἐγχειρισθῇ πρότερον αὐτῷ τὰ ἐφ' οἷς οὐ κινεῖν ὅπλα κατὰ Ῥωμαίων ἔγνω. Huiusce lega- A 5
tionis sententiam in illis Corippi carminibus habes.

Ad tua nos princeps haec splendida moenia misit

Annua perlargi patris solatia vestri

Sumere tempus adest. Sanctus quae praebuit ille,

Vos etiam praebere decet, si foedera pacis

Intemerata tibi, si mavis pacta manere,

Debita quaerenti transmittite munera regi.

P. 73, 9. *In societatem pertractis Alamundaro, et Hunnis*] De Alamundaro, et Hunnis in societatem vocatis, et de bello ob id recrudescente lege l. 2 bell. Pers. ubi quasi ex aliorum sententia hoc idem Iustiniano flagitium impropere. Nam secundum caput conditionum pacis cum Chosroë stabilitae sic habebat. Ὡς ἂν οἱ σύμμαχοι Σαρακηνοὶ ἐκατέρας πολιτείας ἐμμένοιεν καὶ οἱ τοῖς βεβαιωθείσι, καὶ μήτε τὰς Περσῶν κατὰ Ῥωμαίων, μήτε τοὺς Ῥωμαίων ὁπλήξουσιν κατὰ Περσῶν. Ut narrat Menander Protector. *Saraceni utriusque reipublicae socii, haec stabilita capita observent, ut neque Persarum socii contra Romanos, neque Romanorum foederati contra Persas arma sumant.*

P. 73, 16. *Hos omnes priori sententia decedere iussit*] Non damnat Procopius Iustiniani zelum, sed apostoli censura carpit, quod is non secundum scientiam fuerit. Primo, ob exactas ab haereticis poenas non tam religionis causa, quam pecuniae cupiditate. Deinde, quod Samaritas et Gentiles, qui verbi praedicatione ab erroribus erant abstrahendi, ipsae legum, V 360 et armorum vi ad pietatem cogere maluerit. Tertio, quod

non tam falsas sectas aboleverit, quam Christianam religionem illorum colluvie polluerit, qui legum terrore, et poenae formidine per simulationem ad ecclesiam transierunt. Denique quod ea severitate Romanam rempublicam flagitiosorum hominum coniurationibus perturbaverit, ac tot populorum sanguine, caedibusque compleverit. Quae omnia prudens quisque imperator nullo reipublicae periculo, ac minimo subiectorum incommodo facile obtinuisset. Addit Theophanes, *δὸς αὐτοῖς προθεσμίαν τριῶν μηνῶν πρὸς ἐπιστοφὴν, constitutum his omnibus a Iustiniano fuisse trium mensium tempus ad conversionem.*

P 130 P. 74, 8. *Quibus nemo principum aliquando molestiam intulisset*] Non negat Procopius ab aliis principibus animadversum olim in Arianos fuisse, quorum exiliis, bonorum publicationibus, atque suppliciis plenae superiorum essent temporum historiae: sed indicat a Iustiniano haereticorum fortunas oppidatim, populatimque, et sub idem tempus confertim fuisse direptas; quod alii principes, nonnisi privatim, et per occasionem, parciusque fecissent. Caeterum non solum ecclesiastici ultimo supplicio afficiendos putarunt haereticos; Dioscori siquidem Alexandrini in hominem religionis reum ea vox est, *οὐ μόνον τιμωρίας ἀξίος ἐστίν, ἀλλὰ πυρὸς, non qualicumque dignus poena est, sed igne.* Et contra Eusebium Dorylaei episcopum conclamatum est Ephesi; *ἄρον, καύσον Εὐσέβιον. οὗτος ζῶν κατὰ. οὗτος εἰς δύο γένηται. ὡς ἐμέρισε, οὕτω μερισθῆ. Tolle, incende Eusebium. Hic vivus ardeat. Hic in duo dissecetur. Sicut divisit, ita dividatur.* Verum etiam Constantinopolitani imperatores, ut Constantinus in Arii librorum lectores, sectatoresque, et Marcianus Augustus in Eutychianos capitali supplicio animadvertendum censuerunt. Hi vero neque a ridiculis tam perniciosarum pestium impropertiis abstinnerunt. Nam Byzantii in publicis latrinis haereticorum antesignani ex marmore sculpti humi iacuerunt, ut in teterina capita ventris onera plebs egeret: quod hic satis fuerit addidisse ad sexcenta alia, quae docti viri hac super re ex antiquis monumentis collegerunt. *"Ενθα Ἀρειος τὸν αἰσχιστον θάνατον ἀπέλαβεν, ὑπὸ τοῦ Θεοφιλοῦς Θεοδοσίου ἄρειος ἐν μαρμάρῳ ἀναγλύφῳ γεγνηῶντι τῇ γῇ ἐτέθη, καὶ σὺν ἐκείνῳ Μακεδόνιος, Σαβέλλιος, καὶ Εὐνόμιος πρὸς αἰσχύνην αὐτῶν, ὡς ἂν οἱ παρεχόμενοι κόπρον, καὶ οὐρόν, καὶ ἐμπύσματα ἐνὶ ψώδιν αὐτοῖς. Eo in loco ubi Arius abominandam mortem subivit, a piissimo Theodonio sculptus est ex marmore humi haerens, et una cum illo Macedonius, Sabellius, et Eunomius ad improprium, ut praetereuntes sputis, urina, ac stercore eos deturparent.* In πατρίοις CP. Demum si qui principes, ut Procopius ait, Arianis vel aliis sectariis non intulerunt molestiam, ii vero non solum contra ecclesiasticas sanctiones, sed

imperiales etiam fecerunt; ut idem Iustinianus, qui lege adversus omnes Arianos lata, immunes tamen Exocionitas Arianos pronuntiavit. Eos scilicet qui ad sua sacra extra urbem Byzantium parte septentrionali conveniebant; quem locum *Ἐξω κίονια*, a compluribus extra moenia columnis inibi extantibus dictum fuisse legimus in antiquitatibus CP. Theophanes, ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀπέσπασε πάσας τὰς ἐκκλησίας τῶν αἰρετικῶν, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὰς τοῖς ὀρθοδόξοις, διὰ τῶν Ἐξακονιτῶν Ἀρειανῶν. *Imperator Iustinianus abstulit omnes haereticorum ecclesias, easque orthodoxis concessit, exceptis iis, quae Arianorum Exacionitarum essent.* Hi nempe nobilissimi Arianorum erant, in quorum collegium adscribi Gotthorum reges Italici consueverant. Quare autor chronici Alexandrini, ad annum Zenonis undecimum, Theodoricum *Exocionitam* vocat; quem locum eruditus interpret Matthaeus Raderus parum intellexit.

P. 74, 15. *A seditionum popularibus passim mactati*] In ecclesia sancti Mocii a Constantino exaedificata, et iam inde ab Arianis, occupata, eorum πολλοὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου, *quamp plurimi contrucidati sunt tempore Iustiniani magni.* In πατρίοις CP. ita legimus.

P. 75, 1. *Cum iis temere conflagrarunt*] Similia in historiis habentur; Salustius idem plane de Thalensibus scribit. *Hi postquam murum arietibus feriri, resque suas afflictas vident, aurum, argentumque, et alia, quae prima ducuntur, domum regiam comportant; ibi vino et epulis onerati, illaque et domum, et semet igni corrumpunt, et quas victi ab hostibus poenas metuebant, eas ipsi volentes pendere.*

P. 75, 2. *Lege hac lata etiam in Samaritas*] Quid illa lex contineret; paulo ante Procopius dixit. *Hos omnes priore A 57 sententia decedere iussit, protervis tum alia minatus, tum et ne liberis aut propinquis bona relinquerent interdicens.* Iustiniani ergo constitutio contra Samaritas non est lex nona cod. de haeret. ut vir doctus Caesar Baronius opinatur. Accedit quod in novella 129 singula numerantur capita constitutionis in Samaritas, quae in lege illa nona minime apparent. Porro tres de Samaritis video Iustiniani constitutiones. Prima de religione illis interdicta, cuius hic Procopius meminit; unde turbae et seditiones in Palaestina manarunt. Secundae singula capita in novella 129 recensentur, quam, ut Cyrillus Scythopolitanus ait, instante sanctissimo viro Saba Palaestino- P 131 rum legato Iustinianus sancivit, factam ab eis rebellionem, et damna Christianis illata vindicaturus. Haec summa constitutionis fuit. *παύεσθαι τὰς τῶν Σαμαρειτῶν συναγωγὰς, καὶ πάσης τῆς πολιτείας ἀπελάνεσθαι, καὶ μήτε πληρονομεῖν τοὺς εἰδίους, μήτε κατὰ δωρεὰς δίκαιον αὐτοῖς παραπέμπειν.* ἔτι δὲ

ἀναιρεθῆναι αὐτοὺς, μάλιστα τοὺς ἀρχηγούς, καὶ ἀτάκτους. *Ut Samaritarum synagogae clauderentur. Ipsi vero a republica gerenda submoverentur. Ne ad suos haereditates, vel etiam donationis nomine transmitterent. Ut denique ipsorum primores et seditiosi occiderentur.* Tertia Iustinianus superiorem revocavit Sergii Caesareae praesulis rogatu. Nam novella 45 quae de Iudaeis aequae ac Samaritis est, huc non pertinet.

P. 75, 5. *Christianorum nomine cum suo permutato*] Iustinus iunior novella de Samaritis. *Evaserunt, inquit, in tantam nonnulli eorum vesaniam, ut vel salutari baptismo dignati, denuo ad id mali unde discesserant, redierint, et eadem cum Samaritanis habere in pretio, eodem cum ipsis agitari furore dignoscantur.* Chronicon Alexand. Τινὲς ἐξ αὐτῶν φρβηθέντες προσῆλθον ἐξ ἀνάγκης τῷ Χριστιανισμῷ, καὶ δεχθέντες ἐβαπτίσθησαν, καὶ ἕως τῆς σήμερον ἐπαμφοτερίζουσιν. καὶ ἐπ' αὐστηρίᾳ μὲν ἀρχόντων στήματι διεψευσμένῳ ὑποβλάσ καὶ κακούργως ὡς Χριστιανούς ἑαυτοὺς ἐμφανίζουσιν, ἐπὶ χανότητι δὲ ἀρχόντων φιλοχρημάτων Σαμαρείται καὶ μισοχριστιανοὶ, καὶ ὡς μὴ γνόντες Χριστιανισμόν οὕτω διαπλάττονται τοὺς ἀρχοντας πείθοντας Σαμαρείτιζεν διὰ τῶν χρημάτων. *Quidam ex illis sibi metuentes, urgente necessitate, se ad Christianam religionem contulerunt, qui recepti sacro fonte tincti sunt, hodieque utramque religionem consecantur in speciem quidem propter severitatem praesidum se subdole et perfide Christianos mentiuntur: nacti vero magistratus avaros, et in religione remissos, Samaritae sunt, pessimeque oderunt Christianos, itaque vivunt, ac si Christum nescirent, ut provinciarum procuratores pecunia corrumpunt, ut Samaritis faveant.* Ex his, ut Cyrillus Scythopolitanus ait, fuit Arsenius homo singularis apud Iustinianum et Theodoram autoritatis, de quo Procopius infra p. 120.

P. 75, 10. *Agrestes agmine facto in Caesarem arripiunt arma*] Huiusce Samaritarum rebellionis omnes fere posteriores historici meminere. Theophanes accidisse ait anno Iustiniani secundo, mense Iunio. Chron. Alexandr. anno quarto Lampadio et Oreste consul. Uter verius, haud facile dixerim. Τούτῳ τῷ ἔτει Σαμαρειτῶν στασιασάντων, καὶ ποιησάντων ἐν ταῖς βασιλείᾳ καὶ Καίσαρα, ἐπέμφθη Εἰρηναῖος ὁ Πενταδίας Στρατηλάτης, καὶ ἐθανάτωσε πολλούς. Hoc anno Samaritanis tumultuantibus, sibiue regem et Caesarem creantibus, Irenaeus Pentadiae dux exercitus missus est, qui multos interfecit. Aliam refert Samaritarum seditionem Theophanes ad annum Iustiniani vigesimum nonum; quem locum ita vertit Anastasius Bibliothecarius. *Vigesimo nono imperii Iustiniani anno seditionem concitavere Iudaei et Samaritae Caesareae Palaestinae, et facti quasi in ordine Prasinovenetorum irrue-*

runt in Christianos eiusdem civitatis, et multos interfecerunt, et ecclesias combusserunt. Stephanumque praefectum ipsius urbis in praetorio peremerunt, et substantiam eius surripuerunt. Uxor vero illius ascendens ad urbem, adiit imperatorem, qui iussit Adamantio magistro militum descendere in Palaestinam et occisionem exquirere Stephani, etc. In hac expeditione imperator fuit Adamantius; in priore illa Irenaeum Pentadiae Theophanes memorat, Cyrillus Scythopolitanus Theodorum et Ioannem. Sed huius, utpote eiusdem aetatis scriptoris, integram audire narrationem praestat, quam e scriptis Vaticanis libris decerpimus. Οἱ κατὰ Παλαιστίνην Σαμαρεῖται τὸ ἔθνος ἅπαν κατὰ τῶν Χριστιανῶν στρατεύσαντες πολλὰ ἀθέμιτα διαπράξαντες, τὰς μὲν ἐμπιπτούσας ἐκκλησίας πραιδεύοντες, τοὺς δὲ συμπίπτοντας Χριστιανούς διαφόροις κολάσεσιν ἀφειδῶς ἀποκτείνοντες, καὶ χωρὶς ὁλόκληρα τῷ πυρὶ παραδίδόντες, ἐν τοῖς μάλιστα περὶ Νεάπολιν τόποις, ἔνθα τυραννήσαντες ἔστησαν ἐάντοῖς βασιλεῖα Ἰουλιανόν τινα σύνεδρον αὐτῶν. Τότε δὴ τὸν μὲν ἐπίσκοπον Νεαπόλεως Σαρμωνᾶ κατέσφαξαν, τινὰς δὲ συλλαβόμενοι πρεσβυτέρους, καὶ τούτους κατακόνσαντες ἀπειτηγάνισαν μετὰ λειψάνων ἁγίων μαρτύρων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα δεινὰ πεποιήκασιν, ὥστε τὰς βασιλικὰς καλουμένας ὁδοὺς ἀδιαβάτους τοῖς Χριστιανοῖς γενέσθαι. Τούτων οὖν ὁ πάντων εἰς ἀκοῆς εἰσελθόντων τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐκλεῦθήσαν Θεόδωρος καὶ Ἰωάννης οἱ ἐνδοξότατοι στρατὸν συνα- P. 132 γείρειν, καὶ τῶν Σαμαρειτῶν καταστρατεῦσαι, καὶ συμβολῆς γενομένης ἀντρεθῆναι Ἰουλιανὸς καὶ πλήθος πολὺ Σαμαρειτῶν.

P. 75, 10. *Designatoque sibi imperatore Iuliano*] Sicuti multarum gentium a se profligatarum nomina sibi Iustinianus ascivit, ita et eius tyranni, ut habes in edicto septimo, *imper. Caes. Flav. Iustinianus, Aleman. Gotth. Franc. Germ. Ant. Alan. Vand. Affr. Pius, felix, inclutus, victor, triumphator, semper Augustus, Iulianus*. Parum hoc animadvertit Henricus Agylaeus, vel quisquis alius ad illam inscriptionem notavit: *Quod Iulianus his adiicitur, vitiosum iudicio*. Num (quod modo succurrit) ibi Iustinianus rescribit Iuliano praefecto praetorio? de quo nos infra ad p. 92. Octavius a Rosberg profert huius Iuliani antiquum nomisma; sed allucinatur; nam Iuliani Apostatae id esse cum reliqua omnia declarant, tum aversa nomismatis facies gentilium simulacris insignita, A 59 et votum Cybalae Turritae ac Palladi nuncupatum.

P. 75, 17. *Exactione nullo humanitatis modo imperata*] Non dissimulo Cyrilli Scythopolitani, qui haec pene vidit, narrationem plane contrariam. Is refert primae Palaestinae, ubi potissimum Samaritarum incursio desaevierat, δώδεκα κεντηναρίων συγχώρησιν ἐποιήσαντο δημοσίων, duodecim centenariorum ex publicis vectigalibus remissionem factam fuisse: Scythopoli

vero quæ hostium dāpna minus senserat, ἐνὸς μόνου πεντη-
 ναρίου συγγώρησιν δοθῆναι συνείδον οἱ ἐπίσκοποι, unius tan-
 tum centenarii remissionem dandam episcopos decrevisse. Epi-
 scopos ait decrevisse, nempe Autonium Ascalonitam, et Zacha-
 riam Pellensem, quos pensandis clericorum et ecclesiarum
 damnis Iustinianus praeferat, ut idem Cyrillus narrat. Nam
 Sabas vir sanctus eam remissionem non pro clero tantum, sed
 etiam pro populis Palaestinae fidelibus fortasse petierat: Iusti-
 nianus instante tali tantoque viro ecclesiis negare veritus est;
 reliquis populis concedere noluit. Hoc est de quo Procopius
 conqueritur. Imo ea ipsa tredecim centenariorum remissio, si
 cum cleri, ecclesiarum, et monasteriorum Palaestinae multitu-
 dine comparetur, post tantam cladem minima et pene ridicula
 videbitur. De vectigali ab ecclesiasticis etiam persoluto dicam
 infra, ad p. 102 lin. 31.

P. 76, 1. *In gentiles saevitiam convertit*] Anno imperii
 suo tertio, indictione octava, ut scribit Theophanes, ἐποίησεν
 ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς διαγωγὴν μέγαν κατὰ Ἑλλήνων, καὶ πά-
 σης αἰρέσεως, καὶ τὰς τούτων οὐσίας ἐδήμευσεν ἀπάσας. *Fecit*
Iustinianus imperator persecutionem magnam adversus genti-
les, et omnes haereticos, illorumque substantias publicavit.
 Mirum sane est primarios imperatoriae aulae principes, hac
 lata lege, gentilitiae superstitionis reos actos fuisse. Inter
 hos, ut refert Hesychius, Procopius, Theophanes, et Suidas,
 fuerunt *Tribonianus quaestor, Thomas magister officiorum,*
Ioannes praefectus praetorio, et Phocas patricius magister
militum conficiendo codici a Iustiniano praefecti. His addit
 Theophanes *Asclepiodotum praefectum praetorio, Macedonium*
referendarium, et Pegasium Heliopolitanum patricium. Falso
 Aimoinus numerat *Belisarium*: lege quae supra narrat Proco-
 pius de Theodosio e sacro lavacro suscepto ab Antonina et
 Belisario.

P. 76, 3. *Inter libamina, et sacrificia, atque impias re-*
ligiones deprehensi sunt] Hac infamia notatur Severus, quem
 unice amavit ac fovit Theodora imperatrix. In ep. monacho-
 rum ad Menam.

P. 76, 4. *Quae vero in Christianos ipsos commisit, in-*
fra dicturi sumus] Saevit etiam in Christianos; quod licet
 hic, et rursus infra p. 115 polliceatur, nescio tamen an obli-
 vione promissum non fecerit. Hoc autem loco (quantum as-
 sequi coniectura possumus) dicturus erat Procopius de Chri-
 stianorum caedibus, aliisque suppliciis ob tria capita, et alias
 eo tempore controversas de dogmatibus quaestiones. Id ipse
 A 60 Procopius innuit lib. hist. 8. οἱ γὰρ ἄλλοι ἐν Ἰλλυριοῖς, ἀμφὶ
 πόλιν Οὐλπιάναν βασιλέως ἐπαγγεῖλαντος διατριβὴν ἔσχον στά-
 P 133 σως ἐν ταῦθα πρὸς τῶν οἰκητόρων γεγεννημένης, ὧν περ ἕνεκα

ἐν σφίσιν αὐτοῖς οἱ Χριστιανοὶ διαμάχονται, ἥπερ μοι ἐν λόγοις τοῖς ὑπὲρ τούτων γεγράφεται. *Nam alii Ulpianae in Illyrico Caesaris iussu substiterunt; nempe excitata inibi a civibus seditione ob eas quaestiones, quibus inter se Christiani dissident; de quibus opportuno loco dicturus sum.* Scilicet iam tum librum *Ἀνεκδότων* moliebatur. Vide has notas infra ad p. 115.

P. 76, 5. *Post haec turpes puerorum amores lege vetuit*] Duae hac de re constitutiones extant. 77 et 141 quarum altera cum per aliam occasionem scripta videatur, altera vero data sit anno decimo octavo post consulatum Basili, haud dubito, quin prima intercederit, quam sub initium imperii factam hic Procopius subindicat, ac Theophanes editam anno secundo aperte dicit, et occasionem ferendae legis ita narrat. *Τούτῳ τῷ ἔτει Ἡσαίας ἐπίσκοπος Ῥόδου, καὶ Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Διοσπόλεως τῆς Θράκης καθηρόθησαν ὡς παιδερασταὶ εὐρεθέντες, καὶ ἐτιμωρήθησαν δεινῶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως καυλοτομηθέντες καὶ πομπεύσαντες τοῦ κήρυκος βοῶντος. Ἐπίσκοποι ὄντες τὸ τίμιον σχῆμα μὴ ἐνυβρίζοιτε. καὶ ἐξέθετο ὁ βασιλεὺς νόμους σφοδροὺς κατὰ τῶν ἀσελγαγιόντων, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐτιμωρήθησαν.* *Hoc anno Esaias episcopus Rhodi, et Alexander episcopus Dioepoleos in Thracia exautorati sunt, utpote masculorum corruptores deprehensi, et ab imperatore severe puniti sunt, nam exsecris veretris per urbem ducti, praecone proclamante; quicumque estis episcopi reverendam dignitatem ne dehonestetis. Quare Augustus in libidinosos severas leges edidit, multique supplicio affecti sunt.* Severas nominat leges quas hic Procopius refert, ac detestatur, quibusque nescio an religiosissimus imperator Constantinus magnus bonum factum adscripsisset; praesertim cum in episcopos tam indecore observarentur. Nam ille (ut Theodoretus narrat l. 1 c. 11) *paludamento se obtecturum affirmabat eum episcopum, quem alienae uxori stuprum inferentem forte vidisset, ne facinoris aspectus, eos qui id ipsum cernerent, ulla ex parte laederet.*

P. 76, 7. *Nulla prorsus decore in eos facta animadversione*] Scilicet, ut statim subdit, pudendis truncati, publice ludibrio erant, sicuti modo ex Theophane diximus. Addit Ioannes Siculus et Anonymus in chronico, τοῖς δὲ καλὰ μους ὄξεις εἰς τοὺς πόρους τῶν αἰδολῶν διεπέρασε. *Aliis vero acutos calamios in meatus genitalium ingessit.* Quod nescio quis detestatus, id cur faceret, ab Iustiniano quaesivit, εἰ δὲ ἐροσουλῆ-κασιν, οὐκ ἂν τὴν χεῖρα τούτων ἀπέτεμον; *an non, inquit ille, si sacrilegium commisissent, manus illis amputandae fuissent?* Zonaras.

P. 77, 7. *Senatores vero ut ab iisdem emungi fortunae potuerint, iam dico*] Licet de suppilatis senatorum bonis in

hac tota historia sparsim complura disserat Procopius; hoc tamen loco quasi proprio ex praecipuis senatoribus nonnullos nominat. Inter alios fuit Iuliana nobilissima, eademque piissima femina; a qua tamen singulari prudentia, atque religionis documento delusus est Iustinianus. Longior narratio est, tu eam lege apud Gregorium Turonensem de gloria martyrum c. 133.

P. 78, 1. *Possessionem quasi haeredes adeunt, productis tabulis, quas ab eo minime confectas fama erat*] Hoc etiam supra p. 36 et p. 87. Horum scelerum minister fuit Anatholius domus imperatoriae curator, ἄδικος ἐς τὰ μάλιστα γεγονώς καὶ πολλοὺς ὄσους τῶν οἰκειῶν ἀφηρεμένους γραπτὰς σανίδας, καὶ ῥάκη ὑποπόρφυρα τοῖς τῶν εὐδαιμόνων οἰκίαις θαμὰ ἐπέβαλε τὴν ἐς βασιλέα εὐνοίαν προῖσχύμενος, καὶ ταύτῃ ἅπαντα ἐσφετερίζετο βιαζόμενος μὲν ἀναλίδην, καὶ ἀναβόηγνός τὰ βουλευμάτα τῶν ἀποικομένων, χαίρειν δὲ λέγων πολλὰ τοῖς νόμοις, οἳ δὴ τοὺς παῖδας κληρονομεῖν ἐθέλουσι τῆς τῶν φουσάντων περιουσίας: homo iniustissimus, qui quam multorum bona expilavit, et titulorum tabellas, vel purpurae segmenta divitum domibus saepe affixit, praelataque illorum in Caesarem benevolentia sic omnia furatus est; impudenter violatis, atque abolitis defunctorum voluntatibus, necnon legibus pessumdatis, quae liberos paternae substantiae haereditatem adire volunt.

P 134 Agathias l. 5. Vide has notas ad p. 127. Ut in aere Caesaris ea fuisse bona intelligerentur, scripti illi tituli, vel appensa purpura declararunt. Hoc non est assecutus Christophorus Persona interpres; ad quod illustrandum facit locus ille novellae 28 ubi Iustinianus ait nemini licere titulos affigere praediis vel domibus alienis. μόνον γὰρ ἴδιον τοῦτο τοῦ τε δημοσίου, τῶν τε βασιλικῶν οἰκῶν, τῶν τε ἡμετέρων, τῶν τε τῆς εὐσεβεστάτης Ἀνγούστης, id enim proprium esse fisci, domorum imperialium, nostrarum, et piissimae Augustae. Ibi vocat titulos σανίδας, ut hoc loco Agathias. Iurisconsultus Graecus sic explicat. Μηδεὶς τίτλους ἰδικούς τοῖς ἀγροῖς αὐτοῦ ἐπιθήσῃ ἢ τοῖς τοῦ Πέτρου. οἶον ἵνα τυχὸν θήσῃ ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ ἀγροῦ πινακίδιον, ἢ σκουτάριν, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο, καὶ γράψῃ ἐν ἐκείνῳ ὅτι ὁ παρὼν ἀγρὸς τοῦ Σεβαστοκρατορὸς ἐστίν, ἢ τοῦ μεγάλου Δομεστίκου, ἢ κρεμάσαι βῆλον βασιλικόν, ὥστε νομίσθαι αὐτὸν εἶναι βασιλικόν. Vide has notas ad p. 128.

V 362 P. 78, 2. *Tatiani, Demosthenis, Hilarae*] Tatianus vir ditissimus, magister officiorum, ad quem Iustinus et Iustinianus rescribunt. l. 5 cod. de mag. offic. Demosthenes sub Iustino egit praefectum praetorio, atque iterum sub Iustiniano, ut dicimus infra ad p. 92. De Hilara in antiquis monumentis nihil occurrit.

P. 78, 6. *Ioannis Basilii filii*] Tantaе fuerunt horum

divitiae, ut passim ab imperatoribus darentur obsides, et a barbaris perlibenter acciperentur. Basilius pater ab Anastasio Persis datus est, et anno eius imperii quinto decimo redemptus. Theophanes. Ioannes vero filius datus iisdem est a Belisario. Procopius l. 2 bell. Pers.

P. 78, 11. *Pretium id Darum convectum*] De huius civitatis nomine nescio quid somnari ait Aimoinus l. 2 de gest. Franc. nam *Persarum regi captas Romanorum urbes restituere* A 62 *neganti, Iustinianus, inquit, respondit, Daras. Pro cuius novitate sermonis civitas eo loci constituta est, cui Daras nomen est.* Ἀναστάσιος ὁ βασιλεὺς ἐτείχισε τὸ Δαρὰς χωρίον τῆς Μεσοποταμίας μέγα καὶ ὀχυρὸν μέσον τῶν ὁρίων κείμενον Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν, καὶ ἐποίησεν ἐκκλησίαν, καὶ ἀποθήκας σίτου, καὶ κιστέρνας ὑδάτων καὶ ἐμβόλους, ὀνομάσας αὐτὴν Ἀναστασιούπολιν, καὶ ἔδωκεν αὐτῇ δίκαια πόλεως. Anastasius imperator Daras Mesopotamiae Pagum magnum et munitum ad fines Persarum, et Romanorum situm moeniis cinxit, ornavitque ecclesiis, horreis, cisternis, ac propugnaculis, et Anastasiopolim vocatum, donavit iure civitatis. Idem habet Procopius l. 1 bell. Pers. et Evagrius l. 3 c. 37 additque locum illum Daras ob id appellatum, quod Darius ibidem ab Alexandro rege Macedonum penitus devictus fuerit. Chron. Alexandr. Doras, quia δόρατι, hasta Darius ab Alexandro confossus interierit.

P. 78, 16. *Sed plane difficile memoratu est, quot hominum sese ultroneos haeredes instituerint*] Etiam Evagrius l. 4 carptim breviterque tam uberem historiae partem perstringere maluit. Sed l. 5 c. 3 libere prodidit Aetherium patricium, qui Iustiniano tot scelerum ac furtorum minister fuit. Αἰθέριος διὰ πάσης τῶν συκοφαντίας τὰς τε τῶν ζώντων, καὶ τελευτώντων οὐσίας ληϊζόμενος ὀνόματι τῆς βασιλικῆς οἰκίας, ἥς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ προεისტήκει. Aetherius nullum calumniae genus praeteriens, tum vivos, tum mortuos nomine aulae imperatoriae, cui, regnante Iustiniano, praefuit, fortunis spoliavit.

P. 79, 1. *Antequam seditio existeret victoriorum*] In Graeco est, ἡ τοῦ ΝΙΚΑ στάσις, seditio VINCE. Evagr. l. 4 c. 13. ἡ προσηγορίαν τὸ σύνθημα τῶν δῆμων δέδωκε. τὸ Νικα γὰρ ἐπικλήσιν ποιοῦσι τοῦτο τῶν δῆμων ἀλλήλοις συναφθέντων σύνθημα δόντες τῆς ἐς ἀλλήλους γνώσεως. Quae nomen ex tessera populi accepit: quippe Nica, id est, Vince, fuit propterea appellata, quod populus inter se congressus, hanc tesseram Nica sibi praescripsit, quo alter ab altero internosceretur. Procop. l. 1 bell. Pers.

P. 79, 1. *Seditio Victoriorum*] Quam Procopius fuse prosequitur l. 1 bell. Pers. affirmatque in ea caesa fuisse Constantinopoli triginta hominum millia. Quam parva vero iurgii

scintilla tantum incendium excitavit, Theophanes minutissime narrat ex antiquis et publicis urbis Constantinopolitanae monumentis: in quibus cum velint in tabula videre sit eius imperii statum, Iustiniani mores, circi, et theatri licentiam, alia demum, quae ad hanc illustrandam historiam vehementer faciunt, eaque inedita sint, hic ex manuscriptis Vat. codd. danda curavimus cum nostra interpretatione.

Ἐγένονεν ἡ ἀνταρσία τοῦ Νίκα πρόφω τοιοῦτόν. ἀνελθόντα
 A 63 τὰ μέρη ἐν τῷ ἱππικῷ ἔκραξαν οἱ τῶν Πρασίνων, ἅπαντα διὰ
 Καλοπόδιον τὸν Κουβικουλάριον, καὶ Σπαθαρίον. ΠΡΑΣ. ἔτη
 πολλὰ Ἰουστινιανὲ Ἀύγουστε, Τυ νίνας. ἀδικοῦμαι, μόνε ἀγαθὲ,
 οὐ βαστάζω. οἶδεν ὁ θεός. φοβοῦμαι ὀνομάσαι, μὴ πλέον εὐ-
 τερίῃ, καὶ μέλλω κινδυνεύειν, ΜΑΝΔΑΤΩΡ. τίς ἐστιν; οὐκ
 οἶδα. ΠΡΑΣ. ὁ πλεονεκτῶν με τρισαύγουστε εἰς τὰ τραγῳδία
 εὐρίσκεται. ΜΑΝΔ. οὐδεὶς ὑμᾶς ἀδικεῖ. ΠΡΑΣ. εἰς καὶ μόνος
 ἀδικεῖ με, Θεοτόκε, μὴ ἀνακεφαλῆσαι. ΜΑΝΔ. τίς ἐστιν
 ἐκεῖνος; οὐκ οἶδμεν. ΠΡΑΣ. σὺ καὶ μόνος οἶδας, τρισαύγου-
 στε, τίς πλεονεκτεῖ με σήμερον. ΜΑΝΔ. εἴτις ἂν ἔστιν, οὐκ
 οἶδμεν. ΠΡΑΣ. Καλοπόδιος ὁ Σπαθαρίος ἀδικεῖ με, δέσποτα
 πάντων. ΜΑΝΔ. οὐκ ἔχει πρᾶγμα Καλοπόδιος. ΠΡΑΣ. εἰ
 τίς ποτὲ ἐστιν τὸν μόνον ποιήσοι τοῦ Ἰούδα. ὁ θεὸς ἀνταπο-
 δώσοι αὐτῷ ἀδικοῦντι με, διὰ τᾶχος. ΜΑΝΔ. ὑμεῖς οὐκ
 ἀνέρχεσθε εἰς τὸ θεωρῆσαι, εἰ μὴ εἰς τὸ ὑβρίσαι τοὺς ἄρχοντας.
 ΠΡΑΣ. εἴ τις δὴποτε ἀδικεῖ με, τὸν μόνον ποιήσοι τοῦ Ἰούδα.
 ΜΑΝΔ. ἡσυχάσατε Ἰουδαῖοι, Μανιχαῖοι, καὶ Σαμαρεῖται. ΠΡΑΣ.

Rebellio, quae dicta est Vince, ita contigit. Utraque factio in circum convenerat: magnisque clamoribus rogabant Prasini, ut in Calopodium Cubicularium, et Spatharium ageretur ex lege. PRASINI. Multos annos tu vivas Iustiniane Auguste. Iniusta patior, optime Caesar, nec sum ferendo; testis mihi deus: sed nominare non audeo, ne et illi meliorem fortunam, et mihi ob id periculum pariam. MAND. Quis ille est? nam ignoro. PRAS. Qui me iniuriis afficit, in Sutorum regione habitat, Auguste maxime. MAND. Nemo vos afficit iniuria. PRAS. Unus ac solus est, qui mecum agit iniuste. Sic ille nunquam attollat caput, o deipara. MAND. Quis vero ille est? plane non novimus. PRAS. Imo tu solus nosti Auguste maxime, a quo ego his diebus premor iniuste. MAND. Quis tandem sit ille nescimus. PRAS. Calopodius Spatharius, supreme domine, ille iniurius in me est. MAND. Atqui laedit Calopodius neminem. PRAS. Quisquis ille est, sic ut Iudas dispereat. Homini in me iniurioso vicem deus reddat quantocynus. MAND. Huc non spectaturi vos acceditis, sed conviciis principes insectaturi. PRAS. Quisquis, inquam, iniuria me vexat, sicut Iudas dispereat. MAND. Quiescite Indaei, Manichaei, Samaritae. PRAS. Iudaeos,

Ἰουδαίους, καὶ Σαμαρείτας ἀποκαλεῖς; ἡ Θεοτόκος μετὰ ὅλων.
MANΔ. Ἔως πότε ἑαυτοὺς καταρᾶσθε; *ΠΡΑΣ.* εἴ τις οὐ λέ-
 γει, ὅτι ὀρθῶς πιστεύοι ὁ Δεσπότης, ἀνάθεμα αὐτῷ, ὡς τῷ
 Ἰούδα. *MANΔ.* ἐγὼ ὑμῖν λέγω εἰς ἓνα βαπτίζεσθαι. *ΠΡΑΣ.*
 ἀνεβόησαν ἐπάνω ἀλλήλων, καὶ ἔκραζον, ὡς ἐκέλευσεν Ἀντλας,
 εἰς ἓνα βαπτίζομαι. *MANΔ.* ὅντως εἰ μὴ ἡσυχάσητε, ἀποκει-
 φαλίξω ὑμᾶς. *ΠΡΑΣ.* ἕκαστος σπεύδει ἀρχὴν κρατῆσαι, ἵνα A 64
 σωθῇ. καὶ εἴτι ἂν εἴπωμεν θλιβόμενοι, μὴ ἀγανακτήσοι τὸ
 κράτος σου. τὸ γὰρ θεῖον πάντων ἀνέχεται. λόγον ἔχοντες,
 αὐτοκράτορ, ὀνομάζομεν ἄρτι πάντα. ποῦ ἐστὶν οὐκ οἶδαμεν,
 οὐδὲ τὸ καλᾶτιον, τρισαύγουστε, οὐδὲ πολιτείας κατὰστασις.
 μίαν εἰς τὴν πόλιν προέρχομαι, ὅταν εἰς Βουρδώνην καθέξωμαι.
 εἶδε μὴδὲ τότε τρισαύγουστε. *MANΔ.* ἕκαστος ἐλεύθερος ὅπου
 ἐθέλει, ἀκινδύνως δημοσιεύει. *ΠΡΑΣ.* καὶ θαρρῶ ἐλευθερίας,
 καὶ ἐμφανίσαι οὐ συγχωροῦμαι. καὶ ἐάν ἐστιν ἐλεύθερος, ἔχει V 363
 δὲ Πρασίνων ὑπόληψιν, πάντως εἰς φανερόν κολάζεται. *MANΔ.* P 136
 ἐτοιμοθάνατοι, οὐδὲ τῶν ψυχῶν ὑμῶν φείδεσθε. *ΠΡΑΣ.* ἐπαρ-
 θεῖτω τὸ χρῶμα τοῦτο. καὶ ἡ δίκη οὐ χρηματίζει. ἄνεις τὸ
 φρονεῖσθαι. καὶ ἄφες κολαζόμεθα. Ἴδε, πηγὴ βροῦσα, καὶ
 ὅσους θέλεις κολάζε. ἀληθῶς δύο ταῦτα οὐ φέρει ἀνθρωπίνη

et Samaritas nos appellas? Et nobis propitia deipara est.
MAND. Quousque in vestra capita effundetis maledicta? *PRAS.*
 Quisquis non recte credere Augustum dicat, ut Iudae, sic illi
 anathema sit. *MAND.* Si me auditis, in unum omnes baptiza-
 minor. *PRAS.* Tumultuose exclamarunt; sic ut Antlas iussit,
 in unum baptizor. *MAND.* Omnino, nisi quieveritis, capite pu-
 niemini. *PRAS.* Quisque ambit imperium, ut securus vivat.
 At nos qui in aerumnis versamur, quidquid loquimur, aequi
 bonique consulat imperium tuum: nam et divinum numen sic
 omnes suffert. Quaestionem, imperator, habemus, ideoque
 omnia hic loquimur. Quandoquidem Auguste maxime, neque
 curiae, neque reipublicae dignitatem ullam superesse videmus;
 tum solum prodeò in urbem, cum Burdoni insideo, utinam
 Auguste maxime, ne tum quidem. *MAND.* Quisquis liber, quo-
 cumque libitum illi est, secure prodire potest. *PRAS.* Mea sane
 libertate fido, nec tamen mihi in publicum venire permittitur.
 Quisquis liber cui Prasinæ factionis iniecta suspicio sit, statim
 luce palam punitur. *MAND.* Destinata cruci capita, itane ve-
 stras animas devovetis? *PRAS.* Scilicet de medio tollamur nos
 hoc insigniti colore. Interim nullus sit iustitiae locus. Tu a
 caedibus abstine; ac tum malefactorum nos poenas luamus.
 Ut illae ex fonte saliant aquae, ita fluat illorum cruor, quos
 ad supplicium expetieris. Verum duo illa (iniustitiam et cru-
 delitatem) humanum ingenium plane abhorret. Utinam in lu-

φύσις. εἴθε Σαββάτιος μὴ ἐγενήθη, ἵνα μὴ ἔσχεν υἱὸν φονέα. εἰκοστὸς ἔκτος φόνος ἐστὶν ὁ γεγόμενος εἰς τὸ ζεύγμα. τῇ πρώτῃς ἐθεώρει, καὶ τῇ δῆλῃ ἐσφάγη, ᾧ δέσποτα πάντων. ΒΕΝΕΤ. τοὺς φονεῖς ὅλου τοῦ σταδίου ὑμεῖς μόνοι ἔχετε. ΠΡΑΣ. πότε οὐ σφάζεις, καὶ ἀποδημεῖς; ΒΕΝΕΤ. σὺ δὲ σφάζεις, καὶ διακενῆς. τοὺς φονεῖς γὰρ τοῦ σταδίου ὑμεῖς μόνοι ἔχετε.

A 65 ΠΡΑΣ. δέσποτα Ἰουστινιανὲ αὐτοὶ παρακαλοῦσι, καὶ οὐδεὶς αὐτοὺς φονεύει. Νοῆσει ὁ μὴ θέλων. τὸν ξυλοπώλην τὸν εἰς τὸ ζεύγμα τίς ἐφόνευσεν, αὐτοκράτορ; ΜΑΝΔ. ὑμεῖς αὐτὸν ἐφονεύσατε. ΠΡΑΣ. τὸν υἱὸν τοῦ Ἐπαγάθου τίς ἐφόνευσεν, αὐτοκράτορ; ΜΑΝΔ. καὶ αὐτὸν ὑμεῖς ἐφονεύσατε, καὶ τοὺς Βενέτους πλέκετε. ΠΡΑΣ. ἄρτι Κύριε ἐλέησον. τυραννῆται ἡ ἀλήθεια. ἥθελον ἀντιβάλλαι τοῖς λέγουσιν, ἐκ θεοῦ διοικεῖσθαι τὰ πράγματα. πόθεν αὕτη ἡ δυστηρία; ΜΑΝΔ. ὁ θεὸς κακῶν ἀπειραστος. ΠΡΑΣ. θεὸς κακῶν ἀπειραστος, καὶ τίς ἐστὶν ὁ ἀδικῶν με; εἰ φιλόσοφος ἐστίν, ἡ ἐρημότης τὴν διαίρεσιν εἰπάτω τῶν ἐκατέρων. ΜΑΝΔ. βλάσφημοι, καὶ θεοχόλωτοι, ἕως πότε οὐχ ἡσυχάζετε; ΠΡΑΣ. ἂν θεραπεύεται τὸ κράτος σου, στέγω, καὶ μὴ θέλων τρισαύγουσθε. ὅλα, ὅλα οἶδα, ἀλλὰ σιωπῶ. σῶζον δίκη, οὐκέτι χρηματίζεις. μεταβαίνω, καὶ τότε λουδαῖζω. μᾶλλον δὲ ἑλληνίσαι συμφέρει, καὶ μὴ βενετίσαι, ὁ

cem Sabbatius non venisset, certe filium te non habuisset sanguinarium. Sexta et vigesima nunc caedes ad Zeugma patrata est. Mane ille in theatro spectabat; sub vespertum, supreme domine, caesus fuit. VENETI. Apud vos duntaxat convenientium in stadio sunt homicidae. PRAS. Tu vero sine sanguine, quando hinc abcessisti? VEN. Tu vero nulla etiam de causa in caedes prorumpis. Nam apud vos inquam, duntaxat convenientium in stadio sunt homicidae. PRAS. Domine Iustiniane, isti alios irritant, et a nemine trucidantur. Hoc, et qui nolit, intelligit, puto. Fabrum lignarium ad Zeugma quis interfecit, o imperator? MAND. Vos illum occidistis. PRAS. Filium Epagathi quis interemit, o imperator? MAND. Et illum vos; in causam vero Venetos trahitis. PRAS. Hem modo, propitius sis deus, ut veritas conculcatur. Pene nunc velim cum iis disserere, qui divino nutu res humanas gubernari contendunt. Unde haec infortunia? MAND. Deus intentator malorum est. PRAS. Ita sane, deus malorum est intentator. At quis iniuste me opprimit? Age quisquis es philosophus, vel eremita: cedo utriusque distinctionem. MAND. Blasphemi, impii, quando deum quiescetis? PRAS. Dum tibi Auguste maxime ita cordi est, vel invitatus quiesco. Omnia, singula novi, at obmutesco. Iustitia vale. Nullus iam tibi locus reliquus est. Discedam hinc, ut nomina Iudaeis dem. Omnino praestat et gentilium ritibus initiari, obtestor deum, quam cum Venetis convenire.

θεός οἶδε. BENET. τὸ μισῶ, οὐ θέλω βλέπειν, καὶ ὁ φθόνος παρενοχλεῖ μοι. ΠΡΑΣ. ἀνασκαφεῖτω τὰ ὅστιά τῶν θεωροῦντων. καὶ κατηλθόν οὗτοι, καὶ εἶσαν τὸν βασιλέα, καὶ τοὺς Βενέτους θεωροῦντας ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ.

VENET. Tantum scelus non videam. Vestri tamen odium me ut id velim stimulat. PRAS. Effodiantur illorum post mortem ossa, qui hoc in spectaculo subsederint. Sic PRASINI abierunt, Caesare ac Venetis in circo relictis.

P. 79, 8. *Mihi, et mei ordinis plerisque*] Nempe primariis viris illustribus et ordinis senatorii; nam et urbanam praefecturam gessit Procopius, ut in praefatione dixi. Medicum fuisse somniant Blondus et Sabellicus.

P. 79, 9. *Perniciosi daemones, et funestae hominum pestes*] Hanc fuisse consuetam hominum sui ordinis, hoc est, senatorum vocem, affirmat Procopius. Nam ex quodam usu, et communi consuetudine, qui rempublicam atrocius vexarint principes, id ipsum olim etiam audierunt. Infra p. 84 explicatus. *Alii genio huius hominis comiti adscriberent, pars dictitaret* A 66 *iratum mortalibus numen, Romanorumque exosum imperium perniciosis furiis potestatem fecisse tantorum malorum.* Et Ioannes Cappadox praefectus praetorio omnium sceleratorum P 137 postremus, id ipsum a senatu, populoque Constantinopolitano audivit, ut idem Procopius indicat lib. 1 bell. Pers. extremo. Synesius epist. 57. *Ἀνδρόνικος δαίμων ἀγῆτος ἀπληστός συμφορῶν. Andronicus Martius daemon calamitatum insatiabilis.* Et rursus, *δαίμονιν ἐν τὸν ἄρας προσένευμε. Daemonum se numero aggregavit.* Et epist. 78. *Ὅς ἂν καὶ ὅστις ὠμότατος δαιμόνων ἤλέησεν, ἐξηγήσθων τοῦ λόγον θόας τε καὶ Ἀνδρόνικος. Quorum vel crudelissimus quisque daemonum misertus esset, excipio Thoantem, et Andronicum, qui soli daemonum implacabiles.* Denique eius gentis, ex qua fuit Procopius, nempe Syrorum Palaestinarumque, id proprium est, homines notae improbitatis daemoniis comparare. Sicarii 3. Reg. c. 21. Magus act. 13. *filii diaboli* vocantur. Imo Christus dominus si quid non ad gratiam loquitur, statim Iudaeis, apud Ioannem, *Daemoniacus* est, et appellatur. Christus de Iuda parricida. *Et unus ex vobis diabolus est.* Ioannis 6. De Theodora ita Theophilus in vita Iustiniani. *Duxit Iustinianus Theodoram egregiam puellam, licet reclamante matre Bigleniza, quippe quae indolem puellae alioqui scitissimae et eruditissimae, sed levioris et arrogantioris ingenii aliquando obfuturam fortunae et pietati filii pertimesceret, praesertim quia vetula quaedam divinationibus addicta Theodoram futuram Daemonodoram Romano imperio, inflexuramque rectitudinem Iustiniani ex sortium augurio consulenti Biglenizae praedixerat.*

P. 80, 7. *Sabbatii coniugis*] Hic fuit Iustiniani imperatoris pater. Arnoldus Uvion gradu Aniciano vigesimo alium ita comminiscitur: *Anicius Germanus Probus, Anicii Iustiniani Probi filius. V. C. nulla alia re clarus memoratur, nisi quod ex Anicia sorore Anicii Iustini imperatoris, quae ei uxor fuit, filios tulerit Vitalianum, Germanum, et Iustinianum imperatorem, et filiam Biglentiam. Nomen eius in historiis quidem non reperitur; addidimus tamen illud nos, tum filii Germani coniectura, tum etiam quod omnino arbitremur illum Germanum esse, ad quem extat Hormisdæ papæ epistola 54 tom. 1. Ep. decret. in qua illustrissimus vocatur, hortaturque ad defensionem tam ecclesiæ quam aliquot etiam episcoporum. Si quis tamen aliter repperit, contentioni cedo. Ita sane. Nam et Iustinianus, eiusque parens, et avunculus ex albo Aniciorum delendi. Germanus fratrueis Iustiniani dicendus, ut supra ad p. 23 probavimus. Hormisdæ epistola Germano viro consulari reddenda. De Vitaliano sentiendum, ut ad p. 30 diximus. Iustiniani pater non Germanus, sed Sabbatius appellandus. De Biglentia rectius quam Panvinus, qui Iustiniani filiam esse credit: ἀδελφὴν, sororem vocat Procopius l. 2 bell. Vand. licet Græcorum more *Biglantiam* dixerit, quam Latine *Vigilantiam* nominamus; sic apud Mauritium in Strategicis βῆλῃα et βῆλῆζεν, *vigilia, vigilare*. Corippus de Iustino iuniore;*

A 67

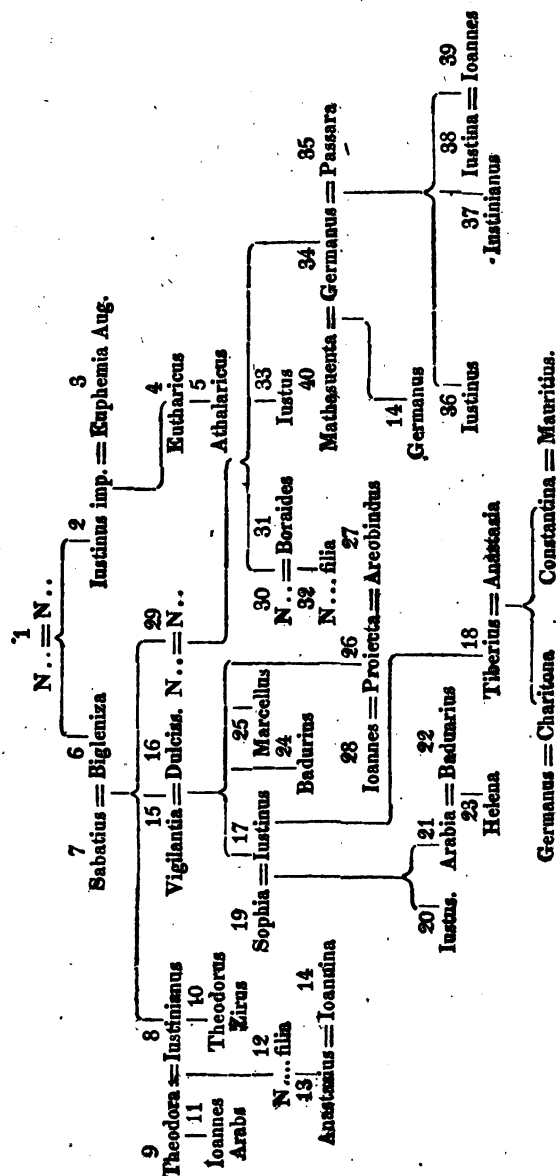
V 364

Mater consilii placidis Vigilantia vestris

Semper inest oculis; quamquam omni pectore gestas

Alma Augusta tui consors Sapientia regni.

Nempe alludit ad nomina *Vigilantiae* matris, et *Sophiae* uxoris Iustini iunioris. Quanquam *Vigilantiae* nomen Latine inflexum puto ex Illyrico nomine *Bigleniza*, quod Iustiniani imperatoris matris vocabulum fuit. Huius *Vigilantiae* maritum facit Arnoldus Dorotheum consulem; bene Victor Tunnensis in ohronico, *Iustinus iunior Vigilantiae sororis Iustini Augusti filius, patre dulcissimo natus*. Sed ne singulos errores, quos in Iustiniani imperatoris genealogia texenda commiserunt Arnoldus, Panvinus, Trithemius, et alii, singillatim enumeremus, eam tibi ob oculos in diagrammate ponimus, eo sane veriore, auctioremque quod ex pluribus autoribus, iisque antiquioribus, nempe eiusdem aetatis, illam collegimus.

1. N. N. parentes Iustini imperatoris in historia prorsus obscuri.
2. 3. *Iustinus* imperator, *Euphemia* Augusta coniuges. Procopius hic p. 29. Victor Tunnensis in chron. Theodorus Lecter.
4. *Eutharicus* Cillicia Amalasuntae maritus, filius adoptivus Iustini imperatoris. Cassiodorus l. 8. Var. epist. 1. *Desiderio quoque concordiae factus est per arma filius, quamvis vobis pene videbatur aequaevus.*
5. *Athalaricus* rex Gotthorum. *Tunc mihi dedistis gratiam nepotis, quando meo parenti adoptionis gaudia praestitistis.* Cassiod. ibidem. Nam ea epistola est ad Iustinum, ut probavimus ad p. 28.
- A 68 6. *Bigleniza* soror Iustini, mater Iustiniani imperatoris, de qua hic Procopius nomine dissimulato, Iornandes lib. de success. Marcellinus ad cons. Mavortii. Iornandes *Biglenizae* Theophilus in vita Iustiniani prodidit.
7. *Sabatus* Iustiniani pater, cuius nomen bis legimus, semel hic apud Procopium: iterum apud Theophanem, quem paulo ante citavimus. *Istokus* etiam appellatus est ab Illyriensibus. Theophilus in vita Iustiniani.
8. *Iustinianus* imperator Iustini ex sorore Nepos, et filius adoptivus; quare in Novellis patrem saepius eum appellat. *Uprauda* a suis gentilibus dictus est. Idem Theophilus.
9. *Theodora* Iustiniani imperatoris uxor. Procopius l. 1 bell. Pers. 1 Vand. 3 Gotth. Evagr. l. 4. Victor Tunn. in chron. Perperam Aimoinus l. 2 de gest. Franc. *Antoniam* vocat.
10. *Theodorus Zirus* Iustiniani filius naturalis, quem extincta Theodora, suscepit; Theophanes Byzantius apud Photium. Vide has notas ad p. 20.
11. *Ioannes* Theodorae filius naturalis ex patre Arabe. Procop. hic p. 76.
12. N. filia Iustiniani, et Theodorae Anonyma. Procop. hic p. 20 et 2 bell. Vand.
13. *Anastasius* Iustiniani et Theodorae ex filia nepos. Procop. hic p. 20.
14. *Joannina* Belisarii et Antoninae filia Anastasio desponsa, et cum illo clanculum a Theodora coniuncta; deinde ab Antonina post obitum Augustae ab eius amplexu abstracta. Procop. ibidem.
- P 139 15. *Vigilantia* soror Iustiniani imperatoris, Iustini secundi mater. Procop. l. 2 bell. Vand. Victor Tunn. in chron. fortasse ex Illyrico nomine *Bigleniza*.
16. *Dulcissimus* Vigilantiae maritus. Victor ibidem.
17. *Iustinus* iunior Augustus Iustiniani imperatoris nepos ex sorore Vigilantia. Victor ibidem. Corippus, Evagr. l. 5.

Ioannes Scholast. Epiphaniensis l. 1. Theophylactus Simocatta l. 3 c. 9. Ioachimus Camerarius male vertit apud Nicephorum *fratris filium*. Menander Protector l. 1. Iustinianum Iustini *μητράδελφον* appellavit, quasi *τῆς μητρός* Iustini *ἀδελφόν*.

18. *Tiberius* a Iustino est adoptatus. Qui uxorem habuit *Anastasia*, ex ea duas filias susceperat antequam Caesar renunciaretur, *Charitonam*, quam Germano in matrimonium collocavit; et *Constantinam*, alii *Constantiam* Mauritio desponsam, qui a Tiberio Caesar creatus eidem in imperio successit. Evagr. Theoph. in chron.
19. *Sophia* Theodoræ neptis, Iustini secundi imperatoris uxor. Victor Tunn. Corippus.
20. *Iustus* Iustini filius ex *Sophia*, antequam imperium parentes cepissent, natus ac mortuus. Theoph.
- 21 et 22. *Arraba* seu *Arabia* filia Iustini iunioris, et *Sophiae*, cuius maritus *Baduarius* Curopalates. Corippus l. 2 sed nomen quidem ipse reticet; in *παρτοῖς* CP. nos invenimus.

_____ *similisque parenti,*

_____ *nomen distabat et aetas,*

A 67

Non tam egregiae distabat gratia formae.

Graeci tamen historici *Sophiam* imperatricem *ᾠβήν* fuisse narrant.

23. *Helena* filia *Baduarii* et *Arrabae* neptis Iustini imperatoris. In *παρτοῖς* CP.
24. *Badurius*, alias *Bidurius* secundus *Vigilantiae* filius, Iustini imperatoris frater, et comes imperatorii stabuli. Theophanes ad annum Iustini octavum.
25. *Marcellum* Iustini imperatoris fratrem vocat Corippus l. 2. *Fratris in obsequium gaudens Marcellus abibat.*
26. *Proiecta* *Vigilantiae*, et *Dulcissimi* filia, Iustiniani imperatoris neptis. Procopius l. 2 bell. Vand. et 3 bell. Gotth.
27. *Areobindus* praefectus praetorio orientis, et *Africae*, primus *Proiectae* maritus. Marcellinus P. C. Basilii 6. Procop. l. 2 bell. Vand. V 365
28. *Ioannes* Pompei, filius *Anastasio* imperatoris pronepos, secundus *Proiectae* maritus. Procop. l. 3 bell. Gotth.
29. N. N. Iustiniani imperatoris frater, et eius uxor a nullo historicorum nominantur, licet eorum filii passim recensentur a Procopio et aliis.
30. N. uxor *Boraidis* Iustiniani imperatoris nepotis, cuius et filiae dissimulatis vocabulis, meminit Procopius l. 3 bell. Gotth.
31. *Boraides* fratris Iustiniani imperatoris filius primus. Procop. ibidem.

32. N. filia Boraidia, Iustiniani neptis, de qua Procopius ibid.
 33. *Iustus* fratris Iustiniani imperatoris filius secundus. Procop. l. 2 bell. Pers.
 34. *Germanus* fratris Iustiniani imperatoris filius tertius; passim de hoc Procopius: Marcellinus, Iornandes de rebus Get. lib. extremo.
 35. *Passara* uxor Germani prior. Procop. l. 2 bell. Gotth.
 36. *Iustinus* primus Germani filius ex Passara. Procop. ibid. Marcell. in eius consulatu.
 37. *Iustinianus* secundus Germani filius ex Passara. Procop. ibidem. Theophylactus Simocatta l. 3 c. 12 *Dux*, inquit, *designatur Ἰουστινιανὸς ὁ τοῦ Ἰερμάνου υἱὸς τοῖς κορυφαϊοτάτοις τῶν ἐν τέλει συναριθμούμενος. Iustinianus Germani filius, unus de optimatum primoribus.*
 38. *Iustina* filia Germani ex Passara. Procopius hic p. 23.
 39. *Ioannes* Vitaliani consulis Nepos, Iustinae Germani filiae maritus. Procop. ibidem, et l. 3 bell. Gotth.
 P 140 40. *Mathasuenta* Eutharici, et Amalasuntae reginae filia Vittigis Gotthorum regis relicta, posterior Germani uxor. Iornand. l. de rebus Geticis extremo. Procopius l. 3 bell. Gotth.
 41. *Germanus* Germani filius posthumus ex Mathasuenta. Iornand. ibidem.

Legimus apud Theophanem in chron. *Marciani* et *Marcelli* Iustiniani imperatoris Nepotum nomina, quorum hic contra Persas duxit exercitum, anno avunculi trigesimo quinto: ille anno trigesimo sexto missus est in Africam contra Mauritanos, qui nescio an alius ab eo sit, quem Theophanes alter Byzantius Iustini imperatoris patruelem nominat. De *Marciano* ita Ioannes Epiphaniensis l. 1. *Ἰουστίνος ἐς τὴν ἐφ' ὧν ἐπέμπει Μαρκιανὸν στρατηγὸν ἐν τοῖς πατρικίοις τῆς συγκλήτου βουλῆς τεταγμένον, αὐτῷ τε πρὸς γένος συνημμένον τῶν τε πολεμικῶν κινδύνων οὐκ ἀπειρον, καὶ ἄλλως ἀνδρεῖον ὄντα τε καὶ δοκοῦντα. Iustinus in orientem Marcianum mittit imperatorem, qui inter patricos et senatores conscriptus erat, et sibi sanguine propinquus, belli vero periculorum minime expers, qui et vir strenuus fuit, et eam apud alios opinionem est consequutus.* De eodem Theophyl. Simocatta l. 3 c. 10. Hos in diagrammate non posuimus, quorum incerti parentes sunt. Legimus praeterea in πατρῷς CP. ad portam aeneam septem Iustiniani συγγενῶν, consanguineorum posita fuisse signa, quorum silentur nomina. Pseudogordianus in epistolis quas Theodora ac Iustiniano falso adscribit, *Tertullum* patricium Romanum Iustiniani *Exadelphum*, et sanctum Placidum nepotem mentitur. Sed facile est fraudem auctoris detegere. Plures Theodora liberos iste memorat; sed praeter unam foeminam,

nulli eidem fuerunt. Sancti Sabae precibus ne vel unum quidem, ut infra dicemus, impetrare potuit marem regni successorem. Ea ipsa foemina praemature obiit, atque etiam Theodora vitam amisit quinquennio antequam quinta synodus Constantinopoli celebraretur, cuius patres a Pseudogordiano illo vitam Theodoraë liberisque eius precantes inducuntur. Sed infra plura de illarum epistolarum impostura.

P. 81, 6. *Monachum deo insigniter gratum*] Zosimus vir eximus, cuius diversa sanctitatis monumenta exponit Evagrius l. 4 c. 7 e Lycia destinatus est ad Iustinianum, ut in novell. 5 c. 2. Sabas homo celebris sanctimoniae a Palaestinis ad eundem est allegatus, ut scribit Cyrillus Scythopolitanus: item alii. Euthymius, Theodesius, alique sanctissimi monachi sub Iustiniano floruerunt: nullius tamen fixum nomen expressit Procopius.

P. 83, 7. *Mansuetissimum hominis ingenium*] Cum in reliquis pertractandis negotiis, tum maxime in disputationibus, quando temperare calorem ingenii, impetum reprimere, sibi imperare perquam difficile est. Ipse de se Iustinianus apud Innocentium Maronianum aequalem suum. *Cognovistis*, inquit, *quantis propositionibus rationabilibus, et pacificis cum omni mansuetudine et patientia prolati a nobis. Episcopus Philoxenus persuasus est. Qua mansuetudine adeo praestare sibi ipse videbatur, ut Episcopos inter disputandam ad eam hortari veritus non sit; quod idem Maronianus Episcopus refert.*

P. 83, 10. *Sacerdotibus indulgebat*] Non solum aliena occupantibus, ut hic narrat, et infra Emessenorum clericorum exemplo explicat: sed etiam Constantinopolitanis patriarchis *Oecumenici* nomen per summam Romanorum pontificum iniuriam aucupantibus. Quod cum primus Ioannes Cappadox ausus fuisset, ipse qui tum Iustino avunculo superstitute republicam administrabat aequo animo tulit, deinde imperium adeptus, ratum gratumque habuit, suisque legibus perniciosum nomen inscriptis. Quare iuriconsulti multis parcant interpretationibus, cum *Oecumenici* nomen Constantinopolitano patriarchae attributum. In Iustiniani constitutionibus offendunt.

P. 83, 12. *Si quando huiusmodi causas cognosceret*] P 141 Eadem licentia causas ecclesiasticorum Iustinianus cognovit, qua iisdem leges praescribere ausus est; nec solum civiles causas, sed etiam religionis et controversias de fide sibi sumpsit, *gaudebatque*, ut Liberatus ait, *se de talibus causis iudicium ferre*; adeo ut ab episcopis saepenumero scriptis, gravissimisque verbis, et aliorum Caesarum exemplo monitus nihil cesserit. Facondus Herminianensis duodecimum eius operis librum quod de tribus capitibus Iustiniano nuncupavit, in hoc argumentum insumit. Ex quo libro pauca delibare ad hanc

historiae partem illustrandam operaepretium duximus. *Cognovit Marcianus quibus in causis uteretur principis potestate, et in quibus exhiberet obedientiam Christo, et ideo ne impius atque sacrilegus videretur, post sacerdotum sententiam opinionioni suae nihil reliquit. Et statim. Ob hoc itaque vir temperans, et suo contentus officio ecclesiasticorum canonum executor esse voluit, non conditor, non exactor. Deinde adlatis exemplis regis Oziae, Dathan, Abiron, Ozae, et aliorum qui se sacris audacter ingesserunt: His autem, ait, atque huiusmodi rationibus et exemplis Augustae memoriae Marcianum commonitum et edoctum fuisse credibile est, ne imperii sibi commissi decorem alieni officii usurpatione foedaret. Quod si etiam minus eius animo quae memoravimus occurrerunt, modestum virum sua procul dubio ratio temperavit, qua nosse facile poterat Christi solius esse regnum cum sacerdotio simul habere, et quae propria sunt sacerdotii regibus interdixisse. Et infra profert exemplum Leonis imperatoris. Idcirco, inquit, piae memoriae Leo quietem non conturbavit ecclesiae, quia non suo arbitrio ac potestate praesumpsit doctrinae Dominicae decreta statuere, nec quidquam solis creditum sacerdotibus usurpavit. Neque solum non extorquere, sed nec praeire tentavit sententiam sacerdotum. Et paulo post ita concludit. Si quis ergo horum periculorum nescius, cum videri doctus appetit importune ac nulla utilitate suadente spontaneis quaestionibus ecclesiam turbat, hic non dispensator familiae Dominicae, sed dissipator est, et mysteriorum dei dispersor. Quod illi principes esse timuerunt, et idcirco non tantum quia vires eorum superabat tanti negotii magnitudo; verum etiam quia non acceperant, non sibi assumpserunt huius dispensationis officium.*

P. 83, 5. *Male parta aliorum bona templis addixit]* Evagr. l. 4 c. 29 narratis Iustiniani rapinis subdit. ἀφειδῆς δὲ χορημάτων ὑπήρχεν ὥστε πρᾶξαι τε ἄλλα μυρία εὐσεβῇ καὶ θεῷ ἀρέσκοντα, εἴπερ ἐξ οὐκείων δρωῖεν οἱ τούτων ἐργάται, καὶ καθάρως τὰς σφῶν πράξεις καρποφορεῖν. *Erat et prodigus ita, ut alia infinita exequeretur opera, sane pia, deoque accepta, si modo vel ille, vel alii qui talia moliuntur, de suis ipsorum bonis efficienda curarent, suasque actiones vacuas a sceleris labe, tanquam hostias deo offerrent.*

P. 84, 3. *Illud etiam pugnavit, ut in unam omnes convenirent de Christo sententiam]* Etiam in hist. de bell. Gotth.

A 72 aegre ferre videtur Procopius eam legationem qua Hypatius
V 366 Ephesinus, et Demetrius Philippopolitanus hac super re functi sunt apud Romanum pontificem. Has de fide quaestiones non solum inutiles esse, verum etiam publicae quieti non parum officere Procopius existimavit. De hac eius absurda sententia

fuse disseruimus, cum de historia hae quid sentiremus, pronuntiavimus. Iustinianus vero non ideo vituperandus quod pugnaverit, ut in unam omnes convenirent de Christo sententiam; sed quia id ut antistes et ecclesiae doctor egisse visus est, non ut imperator; sicuti manifestum erit ex iis quae infra ad p. 83 notabimus, et paulo ante ex Facundo Hermionense ostendimus.

P. 84, 4. *Haud esse homicidium ratus, quod in alienae opinionis populares committeretur*. Haereticos extremo etiam supplicio puniendos perperam hic negat Procopius, ut ex iis quae ad p. 51 notavimus perspicuum est. Fortasse de Catholicorum caedibus dicere voluit, qui discrepant a Iustiniani opinione de incorrupto Christi corpore, de tribus capitibus, antequam quinta synodus celebraretur, ut infra dicemus ad p. 115.

P. 84, 13. *Tribonianus vereri se vehementer affirmabat, P 142 ne ob singularem pietatem in coelum improvise surriperetur*] Hesychius Milesius Procopii aequalis in libello de viris illustribus. *Τριβωνιανὸς κολακεύων Ἰουστινιανὸν τὸν βασιλέα ἐπειθεν αὐτὸν ὡς οὐκ ἀποθανεῖται, ἀλλ' εἰς οὐρανὸν ἀρπαγίσεται. ἣν δὲ ὁ Τριβωνιανὸς Ἑλλήν τε καὶ Ἰσθός. Tribonianus adulando persuadere Iustiniano imperatori conabatur, eum non moriturum, sed in coelum assumptum iri. Erat quippe Tribonianus Gentilis, et atheus. Idem refert Suidas: merito Agapetus Diaconus illud Iustiniano saepe saepius inculcat, ut assentatores caveret. Scilicet ingenium hominis longa consuetudine didicerat Agapetus.*

P. 84, 14. *Ob singularem pietatem*] Scilicet blandiebatur Caesari Tribonianus in ea maxime re, qua ipse summopere sibi Caesar placebat. Inde omnia consilia ducere, ad eam omnes a se sancitas leges referre non est ubi Iustinianus non dicat ac repetat. Suas ad deum preces pro haereticorum conversione apud Episcopos praedicare non desinit, ut Innocentius Maroniae Praesul qui eum coram audivit in epistola ad The matem narrat. *Ingressus sum* (aiebat Iustinianus) *in oratorium gloriosi Michaelis Archangeli, quod est in Cochlio, et rogavi dominum dicens. Quia si in veritate uniri habent nobis, compunge eos velociter consentire, etc. Et cognovistis quantis propositionibus rationabilibus, et pacificis cum omni mansuetudine et patientia prolatis a nobis vir reverendissimus Episcopus Philoxenus persuasus est, etc. Denique in ipso illo communi imperatorum nomine, Prus, licet adscititio gloriam pietatis quaesivit novella 78. Ἀντωνίνος ὁ τῆς εὐσεβείας ἐπὶ οὐρανὸς, ἐξ οὗπερ καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ τῆς προσήγορίας καθήκει. Antoninus qui a pietate nomen invenit, a quo eiusdem nominis decus ad nos usque pertingit. Sed Christiani imperatores*

inde a Constantino magno quasi tesseram religionis quam co-
 A 73 lerant, Pii nomen sibi vindicarunt. A Gentilibus illa se acce-
 pisse fatentur. FLAVIUS. AUGUSTUS. CAESAR.

P. 84, 15. *In coelum improvise surripéretur*] Consecra-
 tionem et ἀποθέωσιν, suo more, hoc est, Gentilium, significare
 Tribonianus volebat, huiusmodi raptus in coelum etiamnum in
 imperatorum nomismatis et in fornice Arcus Titi Romae vide-
 mus, et in suo ludo Seneca deridet. Sic quidem nugator et
 ἄθεος Tribonianus. Verum ex Christianis non defuit Ioannes
 Calcedonii filius Constantinopolitanus patriarcha, qui (ut Nice-
 phorus ait) abhinc annis quadringentis solemniter ritu inter mis-
 sarum religiones Iustiniani quasi coelo recepti memoriam ce-
 lebravit. In quo facta Graeculi schismatici levitatem vides;
 nam in ecclesiasticis Romanis tabulis, et in ipsis Graecorum
 menologiis nullum Iustiniani nominis vestigium apparet. Si
 unquam a quopiam Graecorum inscriptum, et deinde abrasum,
 et obliteratum est; hoc ipsum temerarium illius patriarchae
 factum explodit. Patres concilii Trullani in praefatione suo-
 rum canonum τῆς θελας λήξεως Iustinianum dixere; et patres
 concilii sexti CP. etiam Theodorum. Sed ea dicendi forma
 omnium Christianorum Caesarum memorias prosequi scriptores
 solent. Etiam Anastasium imperatorem Haereticum ita nomi-
 natum supra ad p. 26 lin. 1. notavi. Patres concilii sexti
 Constantinopolitani, ut in quibusdam manuscriptis codicibus
 est, Iustinianum ἐν αἰτοῖς vocant. Sed quid est? etiam An-
 dreas Ephesius Antistes actione decima synodi Chalcedonen-
 sis Theodosium iuniorem ἐν αἰτοῖς semel atque iterum nomi-
 nat, et autor vitae sancti Nili Theodosium seniore ἐν αἰτοῖς
 αἰτοῖς, et concilium Romanum, Gotthorum regem Theodoricum
 sanctum principem dixit; quorum nullus in album sanctorum
 relatus est, et Theodoricus Arianus fuit. Quid plura? Impe-
 ratores passim SACRATISSIMI, et DIVINISSIMI appellantur; ipsi
 de se, NOSTRUM NUMEN; eorum diplomata SACRAE, DIVINAE
 LITTERAE; Aula SACRUM PALATIUM, DOMUS DIVINA; ipsa im-
 peratorum VESTIGIA SACRA nuncupantur. Orbiculari illo dia-
 demate, quod diis olim gentilitas, nos sanctis viris tribuimus,
 redimita imperatorum capita in eorum numinis nonne vide-
 mus? Ea porro non meriti, sed imperialis et regiae dignitatis
 P 143 praerogativa est. Nam sanctissimus martyr Dionysius Alexan-
 drinus, ut autor est Eusebius, etiam Valerianum et Gallienum
 gentiles principes, sanctissimos nuncupavit. Idque omnino est
 observandum apud ecclesiasticos scriptores eas dicendi formas,
 ὁ ἐν αἰτοῖς, ὁ ἐν ὁλοῖς, ὁ ἐν αἰτοῖς, honoris tantum gratia
 nonnunquam usurpari. Quare nimis cautus est interpres octa-
 vae synodi CP. qui PIVM, SACRUM imperatorem quam sanctum
 dicere mavult. Anastasius antiquus interpres bene retinuit

SANCTUM, et Adrianus pontifex Ambrosii testimonio ad Gratianum eam vocem tributam imperatoribus fuisse demonstrat in resp. ad Carolum magnum pro concilio Niceno secundo.

P. 85, 12. *A quibus nullus eum cohibere unquam potuit*] Scilicet Romani pontifices, qui tum saepe Byzantium appulerunt, Ioannes, Agápetus, Sylverius, Vigilius, Pelagius Romanae ecclesiae archidiaconus, aliique orientis episcopi divino zelo succensi: de his non dubito; nam Agapeti diaconi Constantinopolitani etiamnum libellus extat, censor Iustiniani morum ac vitae. A 74

P. 86, 1. *Hoc Romanorum principe nulla firma de deo fuit sententia, vel fides*] Id ecclesiasticae illius temporis historiae loquuntur. Nam tum velut praeseres haereses invaluerunt, ut *Manichaeorum, Sabbatianorum, Monophysitarum*, et aliorum. Vel aliae tum primum extiterunt, *Monothelitarum, Severianorum, Theodosianorum, Gaianitarum, Agnoitarum, Theopaschitarum, Aphthartodocitarum*. Victor Tunn. *Theodosius Sugas* (lege *Sycas*) *relegatus totum pene palatium, et maximam regiae urbis partem sua perfidia maculavit. Quas occasio cunctis pene haeresibus licentiam tribuit, ita ut non solum Theodosianitae, sed et Gaianitae Monasteria atque oratoria apud urbem regiam construxissent.* Sed praestat de uno Iustiniano hic dicere. Sensit ille cum Eutychianis, antequam Byzantium veniret Agapetus pontifex; a quo post diuturnas altercationes, recta est imbutus sententia. Anastasius in Agapeto, Paulus Diaconus in Iustiniano. Theodoram coniugem multarum licet haeresium labe contaminatam, ut ad p. 121 dicemus, et a summis pontificibus semel atque iterum religionis ream ob id pronunciatam, nunquam Iustinianus coërcuit. Evagrius l. 4. Ipse denique in Aphthartodocitarum impietatem lapsus, Eutychio praesule Constantinopolitano a quo redarguebatur in exilium pulso, conscriptoque edicto pro eadem haeresi statuenda, moritur. Evagr. l. 4. Victor Tunn. Eustathius Presbyter in vita sancti Eutychii, qui Iustiniani aequales fuerunt; praeterea Theophanes, Zonaras, Cedrenus, Nicephorus, et alii.

P. 86, 2. *Nullum stabile ius*] Quamobrem tot videmus INIUSTITIAS in Iustiniani constitutionibus.

P. 87, 3. *Cibus, potusque illi nunquam ad satietatem*] Idem habet l. 1 de aedif. οὐ μὲν τοι οὐδὲ τοῖς τοῖς καταρχῇς γέγονε πώποτε, ἀλλὰ καὶ ἡνίκα δαῖτα αἰροῦτο, ἀπογευσάμενος τούτων δὴ τῶν αὐτῶν ἐδωδίσαν, εἰτα μεδίει, οὐκ ἔδηδοκας τὰ αὐτάρκη. Neque is unquam ad satietatem se explevit; sed cum cibum sumeret, delibata tantum fercula statim omittebat, nondum cibariis pro necessitate comestis.

P. 87, 3. *Saepe unum atque alterum diem, noctemque*

cibo abstinuit] Narrat idem fusius ibidem, eamque fuisse morbi causam asserit, de quo nos egimus ad p. 43.

P., 87, 5. *Horam somno indulgens*] Ibidem hoc etiam tangit Procopius, πόρρω γὰρ τῶν νυκτῶν εἰς κοίτην ἰὼν ἐξανίστατο αὐτίκα μάλα, ὥσπερ χαλεπῶς ἔχων τοῖς στρώμασι. *Post multam noctem cubitum ivit, pauloque post surrexit, quasi cubili indignatus.* Haec de vigiliis, atque ieiuniis ibi Procopius fuse atque luculenter, quod Iustiniano gratum id futurum non dubitaret, cum id ipse saepius, et ambitiose repetat; novell. 8. *Omnes nobis dies, ac noctes contingit cum omni vigilantia et cogitatione degere, etc. Et non in vano vigilias ducimus, sed in huiusmodi eas expendimus consilia, pernoctantes, et noctibus subtilitate dierum utentes.* Et novella 30. *Neque quicquam detrectamus eorum, quae vel ad extremam pertingunt difficultatem: vigiliis simul et inediis, caeterisque laboribus iugiter pro subditis nostris ultra quam naturae modus patitur, utentes.* Nescio quis illius aetatis poeta ἀκολυπητον βασιλέα, imperatorem insomnem Iustinianum dixit, ut est in epigrammate, quod supra ad p. 47 dedimus.

P. 87, 13. *Nulla rebus agendis erat opportunitas, nullum vestigium antiquitatis*] Ex his illud etiam est, quod statim subdit, exinde iam turba frequens complexit tribunal postulatura quaestionem, sed apud quos iudices institueret, non habuit. Haec in theatro magnis clamoribus Iustiniano plebs improperebat. Est apud Theophanem, quem supra laudavimus ad p. 56. λόγον ἔχοντες, αὐτοκράτορ, ὀνομάζομεν ἄρτι πάντα. ποῦ ἐστίν; ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν, οὐδὲ τὸ καλῆτιον, τρισαύγουστε, οὐδὲ πολιτείας κατάστασις. *Quaestionem, imperator, habemus; ideoque omnia hic loquimur: quandoquidem, Auguste maxime, neque curiae, neque reipublicae dignitatem ullam superesse videmus.*

P. 87, 15. *Nihil quod imperatoriam deceret maiestatem vel habuit, vel curavit*] De hoc argumento complura hic enumerat Procopius; sed longe plura in reliqua historia, quam eidem Iustiniano legendam tradidit; ex multis unum recitasse sit satis ex l. 2 bell. Pers. τοῦτον μέντοι τὸν Ἰσδιγούναν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς μάλιστα πρέσβειων ἀπάντων, ὧν ἴσμεν, ξὺν τε πολλῇ φιλοφροσύνῃ εἶδε, καὶ διὰ τιμῆς ἱκανῶς ἤγαγεν, ὥστε καὶ ἥνικα δὴ αὐτὸν ἐσιώῃ Βραδονκλίωνα, ὅσπερ αὐτῷ ἐρηγνεὺς εἶπετο, ξὺν αὐτῷ ἐπὶ τῆς στιβάδος κατέκλινε, πρᾶγμα οὐποτε γεγονὸς πρότερον ἐκ τοῦ παντὸς χρόνου. ἐμνηνέα γὰρ οὐδὲ τῶν τινι καταδευστέρων ἀρχόντων, μῆτι γέ δὴ βασιλεῖ ὁμοτράπεζον γεγονότα οὐδεὶς ποτε εἶδεν. ἀλλὰ καὶ μεγαλοπρεπέστερα, ἢ κατὰ πρεσβευτὴν τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐδέξατό τε, καὶ ἀπεπέμψατο, καίπερ ἐπ' οὐδενὶ ἔργῳ τὴν πρεσβείαν (ὥσπερ μοι εἴρηται) πεποιημένον. *Chosroae legatum Isdigunen ea humanitate*

et honore Iustinianus, quo nullum antehac legatum exceperit; cum enim ille secum epulabatur, Braducionem eius assectatorem, ac interpretem, in mensa apud se decumbere voluit; quod nunquam ex omni anteacti temporis memoria usurpatum fuit. Nam interpretem, cum vel infimi ordinis magistratu, nedum cum imperatore, ad mensam considerare, nemo est qui viderit. Quin et Isdigunen ipsum longe honorificentius, quam pro legati conditione, exceperit, ac remisit; licet nullam, ut dixi, rem eius legatio contineret. Haec minus accurate, ut saepe alia, interpretatus est Raphaël Volaterranus. Caeterum Chosroës Braducionem interpretem, post reditum, egit in crucem, iure suspectam habens immodicam, et effusam in eum Iustiniani benevolentiam. Procop. l. 8 hist.

P. 87, 16. *Ad barbarorum morem se citius comparavit* A 76 *sermone, habitu, ingenio*] Fortasse sermonem, habitumque patrium indicat, hoc est, Illyricum; nam passim Procopius eam gentem barbaram vocat, et hic p. 94 Romanus sermo in rescriptis, et mandatis principis aliquandiu perduravit, in privatis vero colloctionibus apud orientis imperatores longe ante Iustinianum desueta res erat. In publicis conventibus Latine et Graece iidem orabant; ut Marciánus in concilio Chalcedonensi: Constantinus magnus in Nicena synodo post Romanam orationem, licet Graecam et linguam calleret, Graeco tamen est usus interprete, ut autor est Eusebius l. 3 de vit. Constant. c. 13. Qua itidem ratione rescripta, legesque nonnquam utraque lingua proponebantur. Rei causam reddit Iustinianus novella 66. Graece quidem διὰ τὸ τῷ πλήθει κατάλληλον, Latine vero διὰ τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας. In publicis inscriptionibus, praesertim ecclesiasticis, passim Iustinianus Graecam linguam admiserat. In nummis integrum servavit locum Romanis vocibus; ex quibus primi Mauritius, et Heraclius eas coeperunt expungere. Quod ait de corporis habitu, curiosam in primis rem brevitate occultavit potius, quam explicavit Procopius; nam ex antiquis Iustiniani nummis nonnisi imperialem eius aetatis cultum observare est. En tibi Iustinum ipso pene P. 145 Iustiniani ornatu ac supellectile vestitum apud Corippum l. 2.

Egreditur, tunicaque pius inducitur artus,

Aurea se veste tegens. —

Purpureo surae resonant fulgente cothurno,

Cruraque puniceis induxit regia vinclis,

Parthica campano dederant quae tergora fuco.

Augustis solis hoc cultu competit uti,

Sub quorum pedibus regum est cruor. —

Nobilibus gemmis, et cocto lucidus auro

Balteus effulgens lumbos praecinxit heriles,

Substrictoque sinu vestis divina pependit

*Poplite fusa tenus, pretioso candida limbo.
Caesareos humeros ardenti murice texit
Circumfusa chlamys, rutilo quae ornata metallo
Principis exerta vincebat lumina dextra,
Aurea iuncturas morsu praestrinxit adunco
Fibula, et a summis gemmae nituere catenis,
Gemmae quas Getici felix victoria belli
Praebuit, atque favens dominis Ravenna revesit,
Quasque a Vandalica Belisarius attulit aula,
Signa triumphorum pie Iustiniane tuorum.*

A 77 Verum in Iustiniani veste nescio quid peculiare fuisse indicare Procopius videtur, quod vel a barbaris mutuatus sit, vel excogitarit ipse Iustinianus. Certe Ἰουστινιάνειον, *Iustinianicum*, diadematis quoddam genus dictum fuisse Georgius Codinus est autor. Quod eius interpret *doctorale* fuisse *capitium* divinat, ut saepe in eo libello divinare solet. Cedo in veste imperatoria huiuscemodi capitii formam et usum. Iacobus Gretserus vir doctus invenisse se putat, profertque aeneum nomisma Iustiniani huic aureo nummo persimile, quem princeps utriusque linguae cardinalis Barberinus ex musaeo suo aureis, argenteisque nomismatis refertissimo mihi dedit; cristatamque illam, quam vides galeam [vid. fig. 6], *IUSTINIANEAM* dictam Gretserus existimat. Verum ante Iustinianum Theodosius, Marcianus, Leo, Zeno, Anastasius, et Iustinus eandem *πτερωτήν, cristam*, in galea gestarunt, ut in eorum nomismatis apparet; atque illa est quam *τροπαίουρχαν* vocatam idem Codinus affirmat. Deinde illud Iustinianicum diadema non bellicum aut castrense fuit, sed civium, et quo in sacris, et in ecclesiis utebatur. Quare eius formam hanc fuisse non dubito, quam nemo ante Iustinianum usurpasse videtur, et in sacris et dam in ecclesiis munera Antistiti offerebat, eum gestasse haec ex musivo tabula Ravennae testatur. [Vid. fig. 7.

P 146 8.] Num *habitus corporis* indicat capillitium a fronte detonsum? Venetorum, quibus favebat Iustinianus, is erat habitus, ut supra docuit Procopius. Quare Cedrenus; τὴν κεφαλὴν πρὸς κόμης κάλλος μικρὸν ἐφαλλισμένην, *capite ad comae pulchritudinem nonnihil detonso*; nam lego ἐφαλλισμένην, non ut habent impressi libri, ἐφαλωμένην: nemo enim est, qui Iustiniani calvitium in antiquis nummis viderit, ut ad p. 37 dixi.

P. 88, 1. *Quae sibi rescripto respondenda forent, haec non uti mos est, quaestori committebat*] Hinc liquet munus fuisse quaestoris edendarum legum formas componere, et ple-raque in senatu ore tenus pronunciare. Cassiod. Var. l. 6 epist. *Quaesturam toto corde recipimus, quam nostrae linguae vocem esse censemus.* Spartian. in Adriano; *quaesturam ges-sit, in qua orationem imperatoris in senatu agrestius pronun-*

cians risus est. Hinc etiam liquet, complures novellarum Iustiniani, quas habemus, ab eo conscriptas esse. Certe illam, quam, instante Saba Palaestinatorum legato, contra Samaritas tulit, cuius in 129 mentio est, cum Triboniano in aula nuncupata magnaure Iustinianus sub horam diei tertiam condebatur, ut Cyrillus Scythopolitanus prodit. De numero et editione Iustiniani novellarum hoc iurisconsulti scholium in calce τῆς ἐξήκοντα βιβλίου τῶν βασιλικῶν legi. Χρηθὲ δὲ εἰδέναι ὅτι ἐκατὼν ἐξήκοντα ὁκτὼ νεαφαὶ συντετέθησαν παρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. ἔξ αὐτῶν ἑκατὼν τεσσαράκοντα μὲν ἐτέθησαν εἰς τοὺς προσφόρους τίτλους τῶν ἐξήκοντα βασιλικῶν βιβλίων. αἱ δὲ λοιπαὶ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι παρεσιωπήθησαν, ἥγουν α. β. γ. δ. ε. ζ. θ. ια. μ. μς. ν. νδ. νε. νς. νη. ξη. οδ. οε. ος. οθ. πγ. πδ. ση. ος. ρξ. ρκθ. ρλξ. ρμ. μα. Hunc numerum si cum editis novellis conferas, multo plures Iustinianum scripsisse invenies. Argumento sint eae, quas eruditi iurisconsulti nuper offenderunt, quasque nos partim κατ' ἐπιτομὴν, partim integras legimus in codice Vaticano manuscripto, ex quo rescriptum illud ad omnes episcopos de scenicarum nuptiis decerpimus, quod supra cum Iustini constitutione collatum primi vulgavimus. Quod vero non omnino compta Iustiniani esset oratio, sed barbare sonaret, id aliquando deprehendere est in novellis, quamquam eruditae alioqui sint, nihilque magis te in illis offendant, quam verbosa sententia, et sane Asiaticum dicendi genus.

P. 88, 3. *Turba frequens complevis tribunal*] Nam Iustinianus sibi plerumque sumebat munus non solum quaestoris, ut dixit, sed etiam iudicum, atque pro tribunali sedebat, audiebatque litigantes, et sententias ferebat. Hoc ipse diserte narrat novella 88. *Litem nuper audientibus nobis (id quod publice in regia raro non facimus) orta est controversia*, etc. P 147 Vide etiam novella 91 initio, et 73.

P. 89, 2. *Ea, de quibus consulendum esset, imperator ac Theodora sibi sumerent*] Argumento sit octava constitutio, quae licet de re gravissima sit, non sententiam senatus, sed unius Theodorae rogasse se Iustinianus affirmat. *Haec omnia apud nos cogitantes, et his quoque participem consilii sumentes eam, quae a deo data est nobis piissimam coniugem.* Lege A 79 quae supra notavimus ad p. 47.

P. 89, 11. *Referendariis vix erat locus opportunus supplicum libellos Caesari ministrandi*] Quale fuit referendariorum munus explicat. En tibi unum ex Iustiniani referendariis ob oculos ponimus suum munus exequentem in synodo quinta Constant. act. 1. *Theodorus circumspectus tribunus, notarius, et referendarius piissimi D. N. dixit. Praesentes venerabilissimi monachi supplicationes porrexerunt divinissimo, ac serene-*

imperium suum digne iudicavit, et me accipere ac portare ad vestram sanctitatem, docereque venerabiles monachos, ut cum vos edocti eritis, quae ab ipsis facta sunt, canonice formetis ea, quae vestrae beatitudini videntur bene habere. Has itaque cum ad manus habeam, vestrae beatitudini porrigo ad legendum. De referendariorum numero ac dignitate vide novellam 10.

P. 90, 2. *In regia curia conventis iudicibus*] Nam in porticibus imperatoriae domus erat praefectorum praetorium, quaestorum tribunal, iudicum subsellia, referendariorum sedes, tabellionum archiva. Vide Procopium l. 1 aedif. extremo, et Agathiam l. 3 initio. Quare palatii seu curiae nomine iudicia, tribunalia, causaeque forenses notantur. Sic in theatro plebs inclamabat Iustiniano, τὸ παλάτιον ποῦ ἔστιν οὐκ οἶδαμεν. *Palatium, seu curia, ubi sit nescimus.* Hoc est, nulla superest iudiciorum forma.

P. 90, 4. *Erat respublica quasi lascivientium puerorum regina*] Haec sententia, et consimiles huic aliae fortasse dictae ὑπερβολικῶς videantur, et oratorie potius, quam ad historiae, ac veritatis modum expressae. Sed aequi rerum aestimatores, uti graviora, quae in hoc libello legunt, aliorum historicorum testimoniiis comprobata vident; ita et leviora illa viderent, quae ob sepultam tenebris antiquitatis historiam, invenire testimonium idem non potuerunt. At vero ut has ipsas sententias, quae veritatem excedere videntur, ab ea minime abhorreere lector intelligat; illud, velim, legat historiae fragmentum, quod ex Theophane ad p. 56 produximus; in eo sane velut in tabula adumbratam contempletur rempublicam Romanam, quasi lascivientium puerorum reginam fuisse Iustiniani temporibus.

P. 90, 6. *Leo quidam genere Cilix*] Hic erat imperatoris referendarius, ut habes infra p. 129.

P. 95, 16. *In maritima suburbana, praesertim in Heraeum secedebat*] Praecipua deliciarum loca sub urbe Byzantio V 369 haec imperatoribus fuerunt; Ἑβδομον, *Septimum*: non septima Byzantii regio, ut opinatur Heribertus Rosveydus in not. ad vit. Pat. sed suburbanum septimo ab urbe lapide distans. Ita Socrates, et Sozomenus, Idatius in fastis, *Valens Augustus Constantinopoli in miliario septimo levatus est*; et infra. *Hic consulibus levatus est Arcadius Augustus Constantinopoli in miliario septimo.* Pleraque alia loca sunt, quae ex mensura certae ab urbibus distantiae nomen acceperunt. Id explicat A 80 Procopius in consimili nomine l. 4 aedif. προύριον δὲ ἄλλο διαφερόντως ἔχον ἄνεσθαι Σιγγιδόνος ὀκτῶ σημείοις διέχον, ὅπερ Ὀκτάβον λόγῳ τῷ εἰκόνι καλοῦσι. *Praesidium aliud apprime munitissimum excitavit, quod ab urbe Singidone octo ferme milliariibus distat; quare Octavum apposite vocatur.*

Ad rem modo. *Βροσιὰ*, de quo Constantinus Porphy. de adm. imper. c. 51. *Πηγαί*, fontes, quem locum primus exornavit Iustinianus; describit Procopius l. 1 aedif. *Ἡρά*, sepulcra, de quibus statim. Ob aëris salubritatem, Heraclius, ut ait Suidas, *πειθόμενος ἀποθανεῖν ἐν τοῖς εἰς τὰ Ἡρά παλατίοις διέτριβε*: instare sibi mortem audiens in Erianis palatiis se continuit. Saepe Chalcedonem Iustinianus et Theodora animi causa secesserunt, ut ex rescriptis, primis imperii annis indidem datis, colligere est. Longius vero ab urbe regia semel Theodora digressa est ad *Thermas Pythias*. Theophanes, τούτῳ τῷ ἔτει Θεοδώρῳ ἡ εὐσεβεστάτῃ Αὐγούστῃ ἐξῆλθεν εἰς τὰ θερμὰ τῶν Πυθίων θερμῆσαι, καὶ συνεξῆλθεν αὐτῇ ὁ τῆ πατρικίος Μηνᾶς ὁ ἑπαρχος, καὶ ὁ πατρικίος Ἡλλας ὁ κόμης τῶν λαργιτιῶνων, καὶ ἄλλοι πατρικιοὶ, καὶ Κουβικουλάριοι, καὶ σατράπαι χιλιάδες τέσσαρες, καὶ πολλὰ ἐχαρίσατο ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ πτωχείοις, καὶ μοναστηρίοις. Hoc anno, nempe Iustiniani sexto, Theodora piissima Augusta egressa est ad *Thermas Pythiorum calefaciendi se causa*; quam comitati sunt *Menas patricius et praefectus praetorio, Elias patricius et comes largitionum, aliique patricii, Cubicularii, et satrapae*; in comitatu vero fuerunt fere quatuor millia hominum, multaque dona largita est ecclesiis, ptochiis, et monasteriis, scilicet recuperandae sanitatis ergo.

P. 95, 16. *Praesertim in Heraeum secedebat*] Procopius uti maluit prisco eius loci nomine *Ἡραῖον, Heraeum*, in quo *Ἡρας*, id est, *lunonis* phapum olim fuerat. Nam alii, ut Suidas, et Cedrenus *Ἡρά*, hoc est, *sepulcra*, quod, ut in πατρίοις CP. legimus, τὸ πάλαι ἐκεῖ ἐθάπνοντο οἱ πολῖται. Olim ibi civium monumenta forent. Alii *ἱερεῖον*, et *ἱερεῖα*. Quare Maximus Planudes, vel quisquis εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἱερείας, in ingressum *Hieriae* titulum fecit epigrammati, quod Iustinianus inscripserat regiis aedibus in Heraeo a se constructis.

Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἱερείας.

Τούτων Ἰουστινιανὸς ἀγαλλία δέλματο χῶρον

Ἰθάτι καὶ γαίῃ κάλλος ἐπιχερμάσας.

Ioannes Brodaeus l. 4 Anthologiae ad hoc epigramma *Ἱερείαν* dictam falso credit aedem D. M. virg. a Iustiniano constitutam. Sanctus Nicephorus Constantinopolitanus in hist. *ἡ ἱερεῖα ἐν τῷ παλατίῳ τῷ καλουμένῳ τῆς Ἱερείας, in palatio quod Hieriae dicitur mansit*. Sozomenus l. 7 c. 5 Demophilum Episcopum Arianum a Theodosio urbe expulsum ad *Ἱερείαν* cum suis secessisse narrat. Hunc locum, in quo sine interpellatoribus Iustinianus ac Theodora se oblectarent, tot instruxerunt deliciis, ut poëtis etiam illius celebrandi causam dederint. Extant etiamnum Pauli Silentiarrii, et Agathiae Scholastici nobilium eius aetatis poëtarum epigrammata 4. Anthol.

A 81 lib. quamquam Philologos, de quo potissimum suburbano in iis mentio sit, adhuc ignorare sciam: sed videant unam illorum esse sententiam, et inscripti foribus distichi, de quo modo dicebam. His multam lucem affert locus Procopii libri primi aedif. extremi.

PAULI SILENTIARII.

Πόντος ὑποκλύζει χθονὸς ἔδραν, ἅπλωτα δὲ χέρσον
Νῶτα θαλασσαίοις ἄλσει τελεθάει.

Ὡς σοφὸς ὅστις ἔμειε βυθὸν χθονὶ, φνκία κήποις,
Νηϊάδων προχοαῖς χεύματα Νηρηϊδων.

E I U S D E M.

Ἐνθάδ' ἐριδμαίνουσι τίνος πλεον ἔπλετο χῶρος
Νύμφαι νηϊάδες, Νηριίδες, Ἀδρυάδες.

Ταῖς δὲ θεμιστεύει μεσάτη χάρις. οὐδὲ δικάζειν
Οἶδεν, ἐπεὶ ξυνήν τέρψην ὁ χῶρος ἔχει.

AGATHIAE SCHOLASTICI.

Ἐξον ἐμοὶ Λαίφνης ἱερὸν κλέτας ἔκτοθι πάντων
Κείμενον, ἀγραύλου κάλλος ἐρημοσύνης.

P 149 Ἐνθάδε γὰρ νύμφαι δεινὰ ἱερὰ, αἳ τ' ἐνὶ πόνερα
Νηρηίδες ξυνήν θέντο συνηλυσίην.

Ἀμφ' ἐμὲ γὰρ μάραντο, δίκασσε δὲ Κυανοχαΐτης,
Καὶ με παρ' ἀμφοτέρων μέσσην ἔθηκεν ὄρον.

P. 96, 2. *Irrumpentis Ceti periculis*] *Porphyriouem*, Cete illud appellarunt Constantinopolitani; quod ex intervallo, annos ferme quinquaginta, ad utrumque Bospori sinum, magnas nautis, atque civibus clades intulit. Vide quae fuse de illo narrat Procopius L. 3 bell. Gotth.

P. 96, 14. *Verae tunc locus narrationi non fuit*] Nimirum adhuc Theodora supererat, cum historiam de bello Gotthico Procopius lucubrabat, ut in praefatione lectorem monuimus.

P. 97, 2. *Theodatum rationibus mihi quidem obscuris in Amalasunthae caedem impellit*] De hac caede audire pene mihi videor submussitantem cum Theodora Theodatum, in ep. 20 l. 10 Var. Cassiod. *De illa persona, de qua ad nos aliquid verbo titillante pervenit; hoc ordinatum esse cognoscite, quod vestris credidimus animis convenire. Desiderium enim nostrum tale est, ut interveniente gratia non minus in regno nostro, quam in vestro iubeatis imperio. De quo tamen nihil statuo.*

P. 97, 8. *Exinde Petrus ad magistri dignitatem evehitur*] Ad quem extant duae Iustiniani novellae 123. 137 hoc

titulo. *Petro gloriosissimo magistro divinatorum officiorum.* A 82

Venit cum aliis imperii primatibus Vigilium papam ad synodum Constantinopolitanam evocaturus, ut est ibidem collat. 2. Alius est Petrus praefectus praetorio, de quo infra. Hic erat Illyriensis patria Thessalonica, ex advocatis ordinariis urbis Constantinopoleos, homo singulari prudentia et mansuetudine, et ad persuadendum comparatus, ut Procopius ait l. 1 bell. Gotth. et Cassiod. l. 10. Var. epist. 19. *Vir eloquentissimus Petrus legatus serenitatis vestrae, et doctrina summus, et conscientiae claritate praecipuus.* Vide epist. 22 eiusdem libri 23 sed profunda avaritia. Post reditum ex Italica legatione ad Theodatum, magister officiorum creatur: tandem in Persidem legatus ad Chosroem mittitur. Scripsit historiam et de republica, vide plura apud Suidam verbo *Πέτρος*, et verbo *ἐμβριθής*. Eius historiam non vidi, sed quaedam fragmenta legi in bibliotheca Vaticana in eclogis de legationibus. Iterum eius mentio est infra p. 107. Huius filius Theodorus anno Iustiniani trigesimo quarto perduellionis insimulatus est. Quod illi manus altera esset brevior, *Κοντοτέργη* appellarunt.

P. 97, 5. *Erat Iustiniano ab epistolis Priscus*] Idem de Prisco ita refert Theophanes, sed ex alio autore, quemadmodum tute lector intelliges; quare non frustra dolemus tot veterum autorum iacturam, qui eadem, quae Procopius de Iustiniano ac Theodora narrarunt. *Τούτῳ τῷ ἔτι Πρίσκος ὕπατος ἀπὸ νοταρίων τοῦ βασιλέως ἀγανακτῆθεις ὑπὸ Θεοδώρου τῆς βασιλείας ἐδημεύθη, καὶ διάκονος Κυζίκου ἐπεροτονήθη κελύσαντος τοῦ βασιλέως.* Hoc anno, nempe Iustiniani septimo, *Priscus consul, et olim notarius imperatoris, qui in se Theodora indignationem converterat, publicatis fortunis, Diaconus Cyzicenus initiatus est, iubente Caesare.*

P. 97, 11. *Detondet, invitamque adigit ad sacerdotium*] Mos fuit orientalium imperatorum minime commendandus, ut quibus viam ad dignitates praecludere vellent, eos vel invitos sacris initiandos curarent. Ioannes Cappadox hac eadem arte a Theodora circumventus, a sacris faciendis abstinuit, ne ad imperium quod sibi vane pollicebatur, impedimento id foret. Primus, quorum mihi modo venit in mentem, hoc egit Theodosius iunior, qui Cyrum praetorio praefectum, ob eam populi P 150 vocem, *Κῦρος καὶ εἰς ἄλλο νικήσει.* *Alia te manet Cyre victoria;* quam in tyrannidem Theodosius interpretatus est, Smyrnae fecit episcopum: posteriorum deinde Graecorum Caesarum V 370 nullus fere est, qui in rebelles amicos, vel consanguineos absurdam hanc rem non commiserit.

P. 100, 4. *Nervo bovino a fronte ad aures circumacto*] Hoc genus crudelitatis et in Bassum patricium exercuisse Theodoram, in πατέροις CP. olim legimus. *Τὰ δὲ Βάσσου ἀνήσεις*
Procopius III. 28

Βάσσως πατρίκιος ἐν τοῖς χρόνοις Ἰουστινιανοῦ. εἰς ἔχθραν δὲ ἑλθούσης μετὰ τοῦ Βάσσου Θεοδώρας τῆς γυναικὸς τοῦ βασιλέως, ἔσφιξε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ μετὰ κόρδας καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἔξω ἐπήδησαν. *Ecclesiam, quae ad Bassum appellatur, aedificavit sub Iustiniano Bassus patrieius: in quem Theodora imperatoris uxor indignata, eidem caput chorda iussit astringi, quamobrem oculi eius exilierunt.* Is fortasse Bassus est, qui praetorianam gessit praefecturam, ut infra p. 92 narrat Procopius. Eodem supplicio et Carpianum patricium affecit, ut autor explicat in πατρίοις CP. uberioribus. Cod. Vat. 162. Simile genus carnificinae Anthemio interminata est Theodora; *Per viventem in saecula excoiri te faciam, nisi vinctum Vigilium pontificem Constantinopolim perduxeris.* Anastasius in Vigilio.

P. 100, 9. *Duo factiosi Cilicis*] Evagr. l. 4. 31 idem narrat, edicitque nomina duorum Venetorum, quos hic Procopius omisit; ut hinc Hubertus Giphanius intelligat, non ex hac historia Evagrium accepisse, quae de Iustiniani flagitiis memoriae prodidit. *Καλλίνικος δὲ τῶν Κιλικίων ἡγούμενος δύο ἀνδροφόνε Κίλικε Παῦλον καὶ Φαυστίνον ἐπελθόντε οἱ καὶ διαχρήσασθαι βουλομένοι, ἐπεὶ ταῖς ἐκ νόμων ποιναῖς ἐπέεθηεν ἀνεσκολοπίσθην, ποινὴν ὑπὲρ ὁρθῆς συνέσεως καὶ τῶν νόμων ταύτην λαβών. Callinicus porro praefectus Ciliciae, cum duo Cilices Paulus et Faustinus, homicida uterque, in eum impetum facerent, occidereque in animo haberent, quoniam poena ex legibus constituta eos mulctavit, in crucem actus est; hoc quoque supplicio pro recta conscientia, et legum observatione affectus.*

P. 101, 4. *Retrusitque in monasterium*] Nomen fecit monasterio, μετάνοια, poenitentia; in quo feminae degerent, quas anteactae vitae poenituisset. Fuse hoc prosequitur l. 1 aedif. laudatque Iustiniani ac Theodorae pietatem: hic tamen vituperat violentiam illatam mulierculis minus ad meliorem frugem paratis.

P. 102, 3. *Ut paulo post edisseram*] Ubinam? Infra enim licet nonnullos magistratus subiectis exosos enumeret; de illarum tamen feminarum maritis nihil aperte. Ex quo et furtim conscriptam, et non omnino absolutam hanc historiam intelligas.

P. 103, 4. *Hac tempestate omnium fere mulierum mores corrupti*] Ita ut soror Sophiae Augustae Iustini uxoris, et Theodorae neptis adulterii manifesta publice facta sit. Nam ut in πατρίοις CP. observavimus, erat Byzantii inde a Constantini temporibus Veneris statua; ad quam παρθένοι ἐν ὑποψίᾳ οὖσαι ὅτε ἐπιλησίαζον, εἰ μὲν ἄμεμπτοι, διηρχοντο ἀβλαβεῖς, τῶν δὲ διεφθαρμένων ἀθρόα ἐσηκούντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ

ἰδεῖννον τὸ αἰδοῖον. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἔχουσαι ἄνδρας ἐὰν λαθραίως μοιχεύοντο τοῦτο ἐγίνετο. ἐκτεῖναι γὰρ εὐθύς ὁμολόγουν, ἢ δὲ γυναικαδελφὴ Ἰουστίνου τοῦ ἀπὸ Κουροπαλατιῶν συνέτριψε τὴν στήλην διὰ τὸ καὶ αὐτῆς φανῆναι τὸ αἰδοῖον μοιχευθείσης ἐκτεῖθεν διερχομένης ἐφ' ἑκπῶ ἐν τῷ λούσματι τῶν Βλαχερνῶν: *Virgines vitii suspectae cum accederent, siquidem illibatae essent, secure discedebant, at vero corruptarum statim vestis reducebatur patefectis pudendis. Nuptis etiam feminis, quae clandestinis adulteriis se foedassent, idem plane accidit, ipsaeque statim rem fassae sunt. Caeterum soror uxoris Iustini, qui post curam palatii imperium cepit, eam Veneris statuam comminui iussit: quod et eius, post adulterium, pudenda detecta sint, cum inde praeteriret, et equo vecta, ad balneas Blachernianas proficisceretur. Sic etiam adulteras vitiatasque virgines deprehensas Iustiniani tempore canis indicio, quem ex Italia Andreas quidam per provincias circumduceret, narrant Theophanes, Anastasius, Cedrenus, historia miscella, et Paulus Diaconus.*

P. 103, 7. *Adita statim imperatrice]* Cuius favorem certo sibi pollicerentur: nam ut est l. 3 bell. Gotth. ἢ βασιλῆς ἐπεφύκει ἀεὶ δυσενθύσας γυναικὶ βοηθεῖν. *Imperatrix quodam naturae instinctu comparata erat ad suscipiendum afflictarum mulierum patrocinium.*

P. 103, 15. *Ipsa magistratus et sacerdotes crearet]* De magistratibus a Theodora constitutis, infra Procopius. De sacerdotibus: plenae sunt historiae. Primarias ecclesias tantum nomino. Byzantii Anthimum Eutychianum, Alexandriae Theodosium Haeresiarcham fovit: Severum Antiochenae ecclesiae invasorem Acephalorum Antesignanum restituendum curavit: Romae, electo Sylverio, Vigilium, Belisarii, Antoninaeque studiis praefecit; quem ad evertendum Chalcedonense concilium, et Anthimum revocandum, fore paratum speravit.

P. 104, 1. *Connubiale ius totum penes se esse voluit]* Lege l. 3 de bell. Gotth. Artabanem virum consularem, comitem praesentem, ac foederatorum principem, ut repudiatam pridem uxorem acciperet, invitum nolentemque coegit. Proiectam Iustiniani imperatoris neptem Artabani desponsam, Ioanni Pompei filio coniungit.

P. 104, 7. *Leontium referendarium, et Saturninum, etc.]* Omnes, quos hic nominat, viri sunt primarii. De Leontio l. 3 bell. Gotth. qui ad Theodebertum a Iustiniano legatus est. Destinatus cum aliis ad compilationem digestorum Const. de conf. 9. Fortasse hic est ille Scholasticus (ex his enim referendarii) cuius extant elegantissima epigrammata. Alius est, qui sub Iustiniano scripsit de sectis; et monachus, cuius Cyrillus meminit sub eodem imperatore. Hermogenes fuit quae-

stor Vitaliani tyranni sub Anastasio, deinde magister officiorum, ad quem extant Iustiniani rescripta. De Cyrillo magistro militum, vide libros de bell. Pers. et Vand.

P. 104, 16. *Puellam duxisse se haud imperviam*] Cui (ut Plinius loquitur l. 7 c. 16) *concretum genitale non erat*. Vel, ut ait Cornelius Celsus l. 7 c. 28. *Cui naturalia inter se minime conglutinatis oris concubitum non admitterent*. Has puellas Aëtius et Graeci vocant ἀτρήτους, imperfossas. Scite Saturninus notavit vitiatam Chrysomallae filiam.

P. 105, 1. *Sublatum (ceu pueros in ludo litterario) Saturninum caederent*] Viros illustres hac affectos ignominia ante
A 85 Theodoraе tempora non legi. Theodoram imitatus est Stephanus aerarii praefectus, qui Iustiniani iunioris matrem ἐν σχήματι ὥσπερ τοὺς παῖδας οἱ γραμματισταὶ (ut S. Nicephorus loquitur) *quemadmodum apud magistros pueri solent*, vapulare iussit. Si hunc cum aliis huius historiae locis conferas, quid *catomis*, vel *catomo caedi* sit videbis, quod saepe in martyrum vitis legimus. Neque enim est demisso capite suspendi, vel sublatum in humeros caedi, ut viri docti explicarunt. Nam p. 13 et 54 Photius et Astrologi neutro modo affecti sunt, qui tamen κατ' ὄμους καὶ νῶτα vapulasse dicuntur, ut Saturninus hic. Ex nostra ad haec loca interpretatione, quid *catomis caedi* sit intelliges.

P. 105, 3. *Quo supplicio Ioannem Cappadocem affecerit, libris aliis diximus*] Lib. 1 bell. Pers. extremo Cappadocis ruinam fuse prosequitur, Theodoraеque insidias, et crudelitatem, ac Iustiniani conniventiam. Ibidem de Antistite hoc Cyzicene, quem Eusebium nominat: is concilio Constantinopolitano interfuit.

P. 107, 8. *Belisarium evocavit insimulatum tyrannidis*] P 152 Falsa perduellionis suspicio ter in Belisarium sparsa est. Semel cum in Perside contineret exercitum, Iustiniano graviter aegrotante, ut est supra pag. 17. Marcellianus; *Belisarius de oriente evocatus in offensam periculumque incurrens grave, et invidiae subiacens, rursus remittitur ad Italiam*. Iterum in Africa post devictum Gelimerem; quod hic indicat, et uberius docet Procopius l. 2 bell. Vand. Tertio cum iam senex ageret Constantinopoli. Σέργιον ἀνέπεισαν ὁμολογῆσαι, ὡς καὶ Ἰσαάκιος ὁ ἀργυροπράτης, καὶ Παῦλος ὁ κουρατωρ Βελισαρίου ἐγίνωσκον τὴν σέψιν. συσχεθέντων ἀμφοτέρων καὶ ἐκδοθέντων Προκοπίῳ τῷ ἐπάρχῳ κατέθεντο καὶ κατεῖπον Βελισαρίου τοῦ πατριῶν. Αὐτίκα ὁ βασιλεὺς γέγονεν ὑπὸ ἀγανάκτησιν Βελισαρίου. Τῇ πέμπτῃ τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σιλέντιον ἐνέγκας καὶ τὸν ὀσιώτατον πατριάρχην Εὐτύχιον κελεύσας ἀναγνωσθῆναι τὰς αὐτῶν καταθέσεις, καὶ ἀκούσας Βελισάριος ὁ πατριῶς μεγάλως ἐβαρύνθη. καὶ πέμψας ὁ βασι-

λεὺς Ἰουστινιανὸς ἔλαβε πάντας τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ, καὶ αὐ-
τὸν δὲ εἶχεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ παραφυλαττόμενον. *Suaserunt*
Sergio, ut Isaacium Numularium, et Belisarium gloriosissi-
um patricium consocios coniurationis indicaret, necnon Vitum
Numularium, et Paulum Belisarii procuratorem. Hi com-
prehensi, traditque Procopio urbis praefecto Belisarium pa-
tricium accuserunt. Quare Belisario Caesar iratus quinta
die Decembris indixit senatum, vocatoque sanctissimo patriar-
cha Eutychio confessiones illorum legi iussit; quod Belisarius
iniquissime tulit; nam iussu imperatoris omni satellitio spo-
liatus, domi sub custodia detentus est. Insequente vero anno
τῇ δεκάτῃ ἐννάτῃ τοῦ Ἰουλλίου μηνὸς ἰδέχθη Βελισάριος ἀπολα-
βῶν πάσας τὰς ἀξίας, *decima nona die mensis Iulii concilia-*
tus est Belisarius, et in pristinum gradum restitutus. Anno
demum trigesimo octavo Iustiniani μηνὶ Μαρτίῳ τελευτᾷ Βελι-
σάριος ὁ πατρικίος ἐν Βυζαντίῳ, καὶ ἡ τοῦτον περιουσία ἤλθεν
εἰς τὸν δεσποινικὸν οἶκον τὸν Μαρτίνης: *decima tertia mensis* A 86
Martii moritur Belisarius patricius Byzantii, cuius fortunae
addictae fuerunt Augustae domus Marinianae. Idem habet
Vaticanum chronicon Anonymum, et Zonaras. Haec paulo fu-
sus, ut falsae de Belisario historiae tandem facessant; neque
in posterum fabellae de Belisarii obolo credamus, vel Aimoino,
qui l. 2 de gest. Franc. Belisarium contrucidatum a Francis
somniavit.

P. 107, 11. *Censitores provinciae mittere*] De his, deque
secta Arianorum ritibus interdicta, singulisque aliis capitibus,
quae hic enumerat, agit autor l. 2 bell. Vand. Porro quae
de Arianis dicuntur, ut supra ad p. 51 explicavimus, acci-
pienda sunt.

P. 107, 15. *Italia triplo licet Africa maior*] Africa et
Αἰθῶν, ut Graecis, sic et Latinis autoribus nunc quidem est
pars, in orbe terrarum tripartito, secunda; nunc vero regio
eidem terrarum parti cognomen, in qua est Carthago urbs no-
bilissima. De hac modo intelligit. Quae sequuntur de variis
provinciarum, et populorum devastationibus, fusius habentur
in aliis historiae Procopianae libris.

P. 107, 15. *Indicto bello inconsulte recidere*] Ob id, at-
que ob auxilia neglecta, sunt a Chosroë devastata complura
orientis oppida, ipsaque Antiochia; cuius miserandum excidium
non tam narrat Procopius, quam deplorat, priore parte l. 2
bell. Pers.

P. 110, 1. *Animum ad sublimia traducere, dei natu-
ram curiosius perscrutari*] Brevissime, sed clare Procopius
indicat Iustiniani studia Theologica. Omnino illiteratum, seu
analphabetum non fuisse ad p. 28 probavimus. Quod autem
de rerum divinarum studio dixi: sic totus in illud Iustinianus

- incumbebat, ut Artabanes et coniurati hic eum neci opportunissimum se habituros sperarent. Procopius l. 3 bell. Goth. *Κάθηται ἀφύλακτος ἀεὶ ἐπὶ λέσχης τινὸς ἀπὸ τῶν νυκτῶν ὁμοῦ τοῖς τῶν ἱερέων ἱστατογέρονσιν, ἄσχετον ἀνακυκλεῖν τὰ Χριστιανῶν λόγια σπουδὴν ἔχων: perpetuo sine custodibus desidet ad nullam noctem in musaeo cum senioribus quibusque sacerdotibus, attentissimo studio arcana Christianorum dogmatum investigans.* Male Procopium Antonius Concius redarguit; id
- P 153 Procopius hic vituperare videtur, quod imperator neglectis reipublicae negotiis apprime necessariis, ecclesiasticis rebus sese immisceret, quod per summam ambitionem nunquam non fecit. Liberatus in Breviar. c. 23. *annuit imperator facillime, gaudens se de talibus causis iudicium ferre;* nempe de ecclesiasticis. Qui disputantem de theologicis quaestionibus Iustinianum audire vult, et videre inter episcopos consistentem, modo haereticos, modo Catholicos praesules monentem, docentemque, et pene exultantem, suis non modo disceptationibus, sed etiam fuis ad deum precibus haereticorum conversionem adscribentem, legat epistolam Innocentii Maroniani. Episcopi ad Thematem presbyterum, in fine. Cum forte Agapetus pontifex Romanus nondum Anthimi damnatione pronunciata diem obiisset; non defuerunt episcopi qui cum Paulo Apameae Iustiniano sic adulati sunt. *Agapetum ὁ Κύριος μετέστησεν, ἵνα τὸ πλήρωμα τῆς κατορθώσεως τῇ ὑμετέρᾳ φυλάξῃ γαληνότητι, dominus transtulit, ut operis consummationem vestrae serenitati reservaret.* Verum antequam imperium caperet, a Theophilo Abbate praeceptore suo his erat iam studiis imbutus: nam cum sanctissimo pontifice Agapeto diu atque pugnaciter pro Eutychniana haeresi disputavit. Anastasius. Paul. Diac. In qua disputatione magistrum Catholicae fidei Agapetum Romanum pravae de religione sententiae insimulare non erubuit inflatissimus scientia Iustinianus, quod ex autore appendicis ad Marcellinum colligere est. *Ipsē Agapetus, inquit, extremum diem obiit in domino; in nullo tamen sicut ei a principe obiciebatur, sentiens contra fidem.* Imo quadriennio ante adventum Agapeti Constantinopolim libros de incarnatione dominica edidit, et Illyricianos Episcopos ad subscribendum coëgit. Victor Tunn. De his et aliis eiusdem libris eorum temporum aequalis Isidorus: *Iustinianus imperator quosdam libros de incarnatione domini edidit, quos etiam per diversas misit provincias. Condidit quoque et rescriptum contra synodum Illyricianam, et adversus Africanos Episcopos, in quod tria capitula contendit dammare.* Libelli confessionis fidei a Iustiniano editi, meminit l. 1. Facund. Hermian. lib. vero 2 secernit ab hoc similem alium, Iustiniani nomine ab haereticis praenotatum: ex his monumentis unum (quod ego sciam) tan-

tummodo superest, nempe libellus pro tribus capitibus Graeco et Latine editus; de quo Liberat. c. 24. Meminit aliarum Iustiniani disputationum cum Victore Tunnensi, aliisque Africanis Episcopis idem Victor in chronico ad annum Iustiniani trigésimum octavum. Refert eiusdem theologicas disputationes cum Severianis Episcopis Innocentius Maronianus in epistola ad Thematem presbyterum. Eustathius in vita sancti Eutychii. Ἐπίστασθε πάντες οἱ μεμνημένοι τὸ ζητητικὸν τῶν θείων δογμάτων τοῦ ἐν εὐσεβείῃ τῇ λήξει Ἰουστινιανοῦ, πῶς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ τὴν τῶν ἄλλων ἀπάντων φροντίδα ταύτην εἶχεν αἰεὶ ὡς μίαν καὶ μόνην, τοῦ μετὰ πάντων τῶν αἱρετικῶν συζητεῖν, καὶ συναίρειν λόγον, ὃν κατέσχευεν ὡς τὰ πολλὰ διὰ συλλογισμῶν πιδανῶν καὶ ἀποδεικτικῶν, καὶ γραφικῶν μαρτυριῶν τροποῦμενος αὐτούς. *Nostis omnes quotquot meministis quam curiose piae memoriae Iustinianus in divinorum dogmatum investigatione versaretur; quodque diu noctuque posthabitis omnibus aliis curis, illam unam et solam nunquam intermitteret, qua ad disputandum omnes provocabat haereticos, et rationes in medium proferendas, quibus ille valde praevalerat; cum ut plurimum eodem haereticos probabilibus modo ratiocinationibus, modo demonstrationibus, modo denique sacrarum testimoniis litterarum confutaret.* Hac scilicet divinarum rerum scientia inflatus ecclesiae tot leges praescribere, A 88 novaque dogmata tradere ausus est, De studiis vero philosophiae Agapetus Iustiniani contubernalis, et ecclesiae Constantinopolitanae Diaconus in Paraenesi. ἐφ' ἡμῖν ἀνεδείχθη τῆς εὐχρίστιας ὁ χρόνος, ὃν προεῖπέ τις τῶν παλαιῶν ἔσεσθαι, ὅταν ἢ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἢ βασιλεῖς φιλοσοφήσωσι. καὶ γὰρ φιλοσοφοῦντες ἡξιώθητε βασιλείας, καὶ βασιλεύσαντες οὐκ ἀπέστητε φιλοσοφίας. *Nostis temporibus ostensum est prosperae vitae tempus; quod praedixit quidam ex veteribus futurum, cum vel philosophi regnarent, vel reges philosopharentur. Nam philosophando digni habiti regno estis, et regnando a P 154 philosophia non descivistis.* Tres tum orbis terrarum habuit reges philosophos, Iustinianum, Chosroem, de cuius eruditione agit Agathias l. 2 et Theodahatum, cui hanc laudem tribuit Procopius l. 1 bell. Gotth. Cassiod. l. 10 Var. De iurisprudentia, qua praeterea Iustinianus pollebat, diximus ad p. 63. De musicae peritia Theophanes profert Graecum Troparium, id est, hymnum, quem de Christi divinitate et oeconomia ad ecclesiasticos modulos concinnavit, hodieque Graeci canunt inter missarum solemnias. Architecturam ita callebat, ut multorum aedificiorum ichnographias, et sciagraphias ipse delinearet, et modum artificibus praescripsit: de templo sanctae Sophiae, de regijs aedibus Heraeanis et portu testatur Procopius l. 1. aedif., de civitate Dara l. 2, de templo deiparae

Hierosolymis l. 5 et de aliis alibi. Ergo Iustinianum tot disciplinis ornatum merito Theodahatus rex Gotthorum modo *sapientissimum imperatorem*, modo *principem doctum* appellavit apud Cassiodorum l. 10. Var. epist. 9 et 22. Et Agathias in prooemio suae collectionis epigrammatum, ἄλλὰ σοφοῦ πτεάνοισιν ὁμιλήσεις βασιλῆος. Et in vetustissimo manuscripto cod. Vat. 1342 legi. *Quinta sancta synodus Constantinopolitana temporibus Iustiniani doctissimi imperatoris*. Genuinos Iustiniani libros paulo ante numeravimus, ut spurios reiciamus hic locus postulare videtur. In calce chronici Cassinensis circumferuntur nomine Iustiniani notatae epistolae ad Vigilium papam, ad Placidum martyrem, et privilegium Cassinensi Coenobio concessum; praeterea Theodorae ad eundem Placidum, et Vigilii ad Iustinianum, et si quae aliae ibi sunt Pseudogordiani litterae, qui Iustiniani iussu sancti Placidi vitam scripsisse se mentitur. Is ergo Tertullum patricium Romanum Iustiniani *exadelphum*, et Theodorae *cognatum*, Placidum vero utriusque *nepotem* vocat. Quid Tertullo cum Iustiniano Bederinae nato Iustini agricolae nepote? Quid cum Theodora meretricula scenica Acacii Ursarii filia? Quam prolem, quos liberos suos Iustinianus ac Theodora identidem commemorant, qui sancti Sabae precibus ne vel unum obtinere sibi successorem

V 372 imperii potuerunt? Qui potest Vigilius et quintae synodi patres vitam Theodorae precari, quae vitam cum morte quintum iam annum ante eam synodum commutarat? Sedet autem Vigilius in eo concilio, ad quod nec sponte accessit, et rogatus venturum se negavit? Ex patriarchis unus in eadem synodo

A 89 defuit Eustochius Hierosolymitanus; Pseudogordianus male cautus cum reliquis patribus eum numerat, Domnum vero Antiochenum, qui conventui intererat, excludit. Ait epistolas Iustiniani et Theodorae ad Placidum in Siciliam per Belisarium missas fuisse anno imperii duodecimo; tum scilicet cum Belisarius Romae a Vitige, Gotthisque dira obsidione premebatur. Quid de notis consulum, quid de ipsis consulibus dicam, quibus eae litterae consignatae habentur? In his nihil integri vel sani est. Privilegium Cassinensibus monachis datum iisdem illis subscriptionibus exploditur, quibus munitum illud voluit Pseudogordianus. Primus subscribit Iustinianus ex stirpe Aeneada. Quid ais? nisi plane nihil sapis, rem omnibus scriptoribus novam et plane inauditam narras. Secundus Iustinus Caesar. Iustinianum nullum imperii habuisse socium quis nescit? *par curis* Iustinus fuit seni iam et pene deliro Iustiniano, sed *diademate dispar*; neque eius filius, sed Dulcissimi et Vigilantiae. Tertius Theodoricus rex Gotthorum, qui ante id tempus quo datum fuit illud privilegium, viginti et amplius annos diem obierat. Quartus Belisarius, qui tum Romae, ut

ἄξι, vallo septus tenebatur. Quintus Mauricius comes excubitorum. Hunc gradum Tiberio principe est consecutus; anno vero illo Iustiniani duodecimo plane puer, nec primae militiae stipendia meruerat. Sextus Tiberius gener iam dicti Iustini. Id anno duodecimo Iustiniani? Deinde gener Iustini? unica filia Iustino fuit Arabia, haec Baduario nupsit. Tiberii uxorem quis nescit Anastasiam? filias vero Ocharitonam, et Constantinam? Ex his reliqua; quae singillatim refellere nihil nunc mihi tanti est.

P. 110, 2. *Dei naturam curiosius perscrutari*] Haec Iu- P 155
stiniano curiositas obfuit, nec minus obfuit ecclesiae. Felices fortasse sunt respublicae quarum reges philosophantur; sed plane infelix ecclesia est, cum seculares principes ita theologiae vacant ut Iustinianus. Disputavit ille de rebus divinis cum ecclesiae doctoribus, ac tandem dirimere quaestiones imperiali fastu et tyrannica vi licere sibi putavit. Agapeto Romano pontifici duas in Christo naturas asserenti contra Monophysitas quibuscum Iustinianus sensit, ita minatus est; *aut consenti nobis, aut exilio te deportari faciam*. Anast. in Agap. Post theologicas disquisitiones cum Eutychio Constantinopolitano patriarcha, ut eius temporis scriptor Eustathius refert, *προέβαλεν ὁ βασιλεὺς ὃν ἐποίησε χάριτην περιέχοντα τὴν βλάσφημον ἐκείνην δογματοποιοῦσαν λέγων τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἐξ αὐτῆς ἐνώσεως ἀφθαρτον. ἀναγνούς δὲ πᾶσι τὸν τοιοῦτον λόγον, ἠνάγκαζε τὸν Εὐτύχιον δέξασθαι, καὶ σύμψηφον αὐτῷ τῆς βλάσφημιας ταύτης γενέσθαι. Protulit imperator a se compositum edictum, quo blasphemum illud dogma de incorruptibili, post unionem, domini humanitate continebatur, quod cum omnibus perlegisset, Eutychium id ratum habere, sibique in tanta blasphemia consentire cogit. Id illum respicientem deportari iussit*. Caeteros episcopos, qui in disceptationibus de fide ac A 90 religione a se dissentirent, vel coniecit in vincula, vel cruciatibus aut nece affecit; experto credamus Victori Tunnensi Africano Episcopo in chronico. Vide has notas ad p. 115.

P. 110, 9. *Quod alterius partis populares magis Caesari studerent*] Nempe Veneti, quibus et Caesar ipse magis studebat, quam Prasinis: quod studium placuit Evagrio nominare *μανίαν, dementiam*, et *θηριώδη γνώμην, belluinam immanitatem*. De qua cum Procopio et aliis saepe in his notis disseruimus. Unum hic addam, Iustini imperatoris illustre testimonium, quod pene me praeterierat. Theophanes. *ἐμπορορίας ἐπιτελεσθείσης, καὶ φιλονεικούντων τῶν μερῶν πρὸς ἀλλήλους ἔπεμψε Μανδάτωρα εἰς ἑκάτερα τὰ μέρη ὁ βασιλεὺς λέγων, εἰς μὲν τοὺς Βενέτους, ὅτι Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς παρ' ὑμῖν ἐτελεύτησεν, εἰς δὲ τοὺς Ἱερασίνους, ὅτι παρ' ὑμῖν Ἰουστινιανὸς ἔτι ζῇ, καὶ ἀκούσαντα τὰ μέρη ἐσίγησαν, καὶ οὐκέτι ἐφι-*

λονελησεν. *Aurigarum curriculo absoluto, factioni inter se tumultuabantur; quare Iustinus utrique factioni per Mandatorem sic interminatus est. Vobis defunctum iam esse Iustinianum scitote Veneti: superesse etiamnum vobis Frasinus Iustinianum credite. Quo illi audito quieverunt, neque amplius altercati sunt.* Vide Mandatoris officium ac munus, qui Caesaris nomine tumultus sedaret in circo, quid facto opus esset praescriberet, imperatoris veluti vox in theatro erat, quemadmodum quaestor in senatu. Suidas, *Μανδάτωρ εἰδος ἀξιωματός. Mandator est genus dignitatis.* Lege Cassiodorum l. 7, Var. epist. 10 de tribuno voluptatum. Et Theophanis fragmentum supra ad p. 56.

P. 111, 7. *Ad urbem Edessam Scyrtus exundavit*] De hac, atque aliis fluminum eluvionibus, urbium ruinis, terraeque motibus, vide l. 3 bell. Gotth., Evagr. l. 4, Theoph. Zonar. Cedr. et alios. Non *Scyrtus*, ut habet codex Vat. sed *Scirtus*, quasi a *σικρῶ*, quod est *salio*, huc enim Sibyllinum carmen alludit, quod subsidente fluvio, lapidi incisum cives invenerunt, ut ait Theophanes.

Σικρὸς σικρήσει τε καὶ ὀνίκτημα πολλταῖς.

Saltabit civi saltum saltator acerbum.

De hac inundatione fuse l. 2 aedif. et ibid. l. 5 de Cydno.

P. 112, 9. *Iustinianum in medio extantem freto, totamque ingurgitantem maris vim*] Amicus ille Procopii per somnium id vidit; Agathias vero quod vigilans observarat, eadem verborum translatione declaravit l. 5 extremo. *Καθ' ἅπαν ἐν καλιρροῖα ὑδάτων, αὐτὸ δὴ τὸ μέτρον τῆς παρασχεθείσης τοῖς τάγμασι δασμόφορας οὐκ οἶδ' ὅτινα τρόπον ἐς τοῦμπλιν μετωχετεύετο, καὶ ἐπανήει ὅθεν δὴ καὶ ἐρρύη. Haec tota*
P 156 *summa stipendiorum quae militibus numerabatur, quod solet in fluxu aquarum atque refluxu contingere, retrorsum manabat, ac tandem eo unde defluserat refluebat.*

P. 113, 2. *Marinis minime necessariis substructionibus*] Alia Iustiniani aedificia mire Procopius celebravit, hoc unum
A 91 *saepissime in hac historia vituperat, quod infinitam vim pecuniarum in illud Iustinianus insumpserit, voluptati potius, atque deliciis, ut supra diximus ad p. 70 quam publicae utilitati. Nam aliis adhuc integris portubus, huius (quippe non necessari) ad hanc usque diem molium et brachiorum vestigia quidem extant, magna tamen ex parte diruta, quae nullam stationem navibus accommodent, ut refert Petrus Gillius l. 3 de Bosporo Thracio. Caeterum huius et aliorum omnium suburbanorum luxum, quae sibi extra urbem Byzantium magnates aedificabant, aliam ob causam vituperare Procopius videtur l. 4 aedif. quod nimirum ea referta cum essent immensis divitiis*

et pretiosissima supellectile, incitamenta barbarorum erant, qui quotidie ad vicinorum oppidorum deprædationem excurrerant.

P. 113, 6. *Tercentum et viginti millia auri pondo*] Idem de C. Caligula narrant Tranquillus et Dio, l. 59. *The-sauros maximos brevissimo tempore exhausit; quippe vices ter millies sestertium, (alii tradunt vices semel millies sestertium, ac cccxxx. insuper sestertia) cum accepisset, in Thesauris nul-lam eius summas partem in tertium annum servavit.*

P. 113, 7. *Iustino etiamnum superetite, ea Iustinianum profudisse*] In alios et Ildericum Vandalum familiarissimum. Procop. l. 1 bell. Gotth. Ἰλδέριχος φίλος ἐς τὰ μάλιστα Ἰουστι-νιανῷ καὶ ξένος ἔγενετο χρημάτων τε μεγάλοις ἀλλήλοις ἰδωροῦντο. *Ildericus hospes Iustiniani, eidemque familiarissimus, magnis se mutuo pecuniarum largitionibus augebant.*

P. 113, 13. *Falsorum criminum reos egit*] Multa crimi-num capita hic Procopius enumerat; quae ita breviter com-plexus est Evagrius l. 4 c. 29. ὁ Ἰουστινιανὸς ἦν χρημάτων ἀπληστος, καὶ τῶν ἀλλοτρίων οὕτως ἐκτοπὼς ἐραστής, ὥς καὶ τὸ ὑπήκοον ἅπαν χρησίου πικράσκειν τοῖς ὄσσει ἀπ' οὐδεμιᾶς αἰτίας ῥάπτειν ἐπιβουλὰς τοῖς ἀνθρώποις ἐθέλουσι. πολλοὺς δὲ καὶ ἀναρίθμους τῶν τὰ πολλὰ κεκτημένων προφάσεις ἀπρο-φασίστους ἐπιχρῶσας τὰς οὐσίας ἀπάσας ἐξημίωσε. *In Iusti-niano vero tam inexplabilis fuit pecuniae cupiditas, et tam turpis rerum alienarum appetitio, ut omnium subiectorum bona ob auri amorem vendiderit iis, qui nulla de causa in-sidias hominibus struere volebant. Complures, imo vero in-numerabiles, qui multa bona possidebant, causa falsa, com-mentitiæque conficta, omnibus fortune multavit.*

P. 114, 1. *Quosdam scelerati coitus*] Tam indignis mo-dis pecuniam Iustinianum aeruscasse, pene Procopio non cre-deretur, nisi eiusdem temporis scriptores id comprobarent. Evagr. l. 4 c. 29. ἦν δὲ γυνή ἑταιριζομένη ἐποφθαλμισασά τῷ ὁμίλῳ τινὰ ἢ μὲν ἀνέπλασεν εὐθὺς ἅπαντα φροῦδα τὰ τῶν νόμων καθίσταντο, καὶ τὸν Ἰουστινιανὸν προσεταιρισμένη τοῦ ἀτόπου κέρδους ὅλον τὸν πλοῦτον συνοφανηθέντος οἴκοι με-τεσκευάζετο. *Quod si quae meretrix oculos cupiditatis ad ali-cuius bona adiiciens consuetudinem se ullam cum eo, vel con-iunctionem (adde ex Procopio illicitam) habuisse simularet, statim omnia iura, ac leges, modo Iustinianum turpis lucri* A 92
socium constitueret, eius causa eversae iacuerunt, facultates V 373
que omnes illius, qui falso in crimen adductus erat, fuerunt in eius domum translatae.

P. 114, 6. *Barbarorum gentes, quae ad ortum et occa-sum*] Reges barbaros, vel eorum legatos, qui ex universo ter-rarum orbe Byzantium sub Iustiniano venerunt, et publica pompa excepti sunt, et magnificentissimis (ut subdit) lautis

onerati, in antiquis monumentis hos invenio, scilicet ex multis paucos. Gretes Erulorum rex anno Iustiniani primo, magno suorum cemitatu Byzantium appulit, e sacro Baptismi lavacro ab imperatore susceptus est, et ex illius propinquis, atque principibus viris duodecim uno fonte lustrati sunt. Eodem anno Gordas rex Hunnorum, qui Bosporo adiacent, Constantinopolim ingressus, dedit Christo nomen, firmataque cum populo Romano societate munificentissime a Iustiniano dimissus est. Anno octavo rex Iberorum Zamanarsus cum uxore et

- P 157 sui regni primatibus Byzantii acceptus, Romanorum societatem petiit. Subdit Theophanes. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν τοιαύτην προαίρεσιν ἀποδεχόμενος πολλὰ αὐτὸν ἐφιλοτιμήσατο καὶ τοὺς αὐτοῦ συγγλητικούς, ὁμοίως καὶ ἡ Αὐγοῦστα τῇ αὐτοῦ γυναικὶ κόσμια παντοῖα διὰ μαργάρων ἐχαρίσατο. *Iustinianus gratam rem habuit, eumque ac illius principes magnis largitionibus cumulavit. Theodora vero Zamanarsi uxori quamplurima donavit ornamenta gemmis distincta.* Anno decimo tertio Mandus Gepædarum rex a Iustiniano non solum civili Romanorum societate, sed etiam magna auri copia auctus Byzantio discessit. Anno trigesimo primo rex Abarorum ad eandem societatem adiungitur a Iustiniano humanissime habitis eius legatis: de quibus (quod hic innuit Procopias) Theophanes ait. Εἰσῆλθεν ἔθνος ἐν Βυζαντίῳ παράδοξον τῶν λεγομένων Ἀβάρων, καὶ πᾶσα ἡ πόλις συνέτρεχεν εἰς τὴν θέαν αὐτῶν, ὥς μηδέποτε ἑωρακότις τοιοῦτον ἔθνος. εἶχον γὰρ τὰς κόμας ὀπίσθην μακροὰς πάνυ δεδεμέναις πρηνδίοις, καὶ πεπλεγμέναις. ἡ δὲ λοιπὴ φορεσία αὐτῶν ὥς δὴ καὶ τῶν λοιπῶν ἐστὶν Οὐννων. *Gens Abarorum nunquam antea visa, ingressa est Byzantium, totaque urbs ad eius conspectum conflavit. Habebant ad humeros valde promissas comas, brandeisque colligatas atque compexas: reliqua veste Hunnis similes.* Anno decimo sexto Adadii regis Azumitarum legati magnificentissime accepti cum Ioanne Episcopo dimittuntur, ut ab eodem Christianorum sacris initiarentur. Anno trigesimo sexto regis Ermechiorum legati publice recepti. De Persarum legationibus, quae pene quotidianae fuerunt, nihil attinet dicere; ἦν γὰρ τις τὰς τε δαπάνας διαριθμήσατο καὶ τὰ δῶρα ὅσα ἐνθένδε κεκομισμένοι Ἰσδιγούνας ἀπὼν ἄχeto, πλεον αὐτὰ κατατείνοντα ἢ ἐς χρυσοῦ κεκτηνάρια δέκα εὐρήσει. *Nam expensas pro uno legato Isdigune, atque munera eidem discedenti collata, ad calculum si quis revocet, excedere inveniet decem auri centenaria.* Procopius l. 2 bell. Pers. Has publicas celebresque pompas, et
- A 93 populi equitationes et occursum innuunt Prasini cum in theatro illud obliiciunt Iustiniano, μίαν εἰς τὴν πόλιν προέτρχομαι ὅταν εἰς βουρδάνην καθέζομαι. εἶδε μὴδὲ τότε τρισαύγουστε. Tum

*solum prodeō in urbem; cum burdoni insideo, utinam; Augu-
ste maxime, ne tum quidem.*

P. 116, 2. *Praefectus urbis*] Est in Graeco, ἡ τῷ δήμῳ ἐπιστάσα ἀρχή, *magistratus plebi praefectus*. Quod vero in urbe omnem quaestionem haberet, Iustinianus vocavit *πολιταρχίαν*. Novell. 13 et Leontius in epigramm. *Καὶ σε σοφὴ πολιταρχε γράφει γαβριήλῃ τέχνῃ*. eadem ratione alii *πολιούχον*. Iustinianus ibidem *ἐπαρχον τῆς πόλεως*. Sic passim distinguitur ab *ἐπαρχον τῶν πραιτωρίων*. Saepissime vero per excellentiam *ἐπαρχος* a bonis autoribus appellatur.

P. 116, 4. *Horum alterum praetorem plebis vocavit*] Quem Romani praetorem, sive praefectum Vigilium, Graeci *νοκτέπαρχον*. Cassiod. l. 7. Var. epist. 7. De huius magistratus institutione erat novell. 3. Ante Iustiniani tempora curam, quae praetori plebis demandatur, gesserunt vicomagistri, et collegiati, qui singulis urbis Byzantii regionibus praefecti erant, ut autor descriptionis Constantinopolis indicat. *Collegiati, qui ex diversis corporibus ordinati incendiorum solent casibus subvenire. Vicomagistri, quibus per noctem tuendae urbis cura mandata est*. Hos primus Augustus, ut Suetonius, ait, instituit.

P. 116, 5. *Alterum quaesitorem*] Antonius Augustinus ad novell. 80 pro *quaesitore* legendum censet *quaestorem*. Et Iacobus Cuicius a *quaestore palatii*, et *quaestore exercitus* hunc nititur distinguere. Nos retinimus codicum Vaticanorum lectionem *Κναίστωρα*, cui Iulianus Antecessor adstipulatur novell. 74. Rem ipse Iustinianus evincit novell. 80. *Τῇ μὲν οὖν ἀρχῇ καὶ τῷ ταύτην παραλαμβάνοντι τὸ τοῦ quaesitoris ἐπιτίθεμεν ὄνομα. οὕτως γὰρ δὴ καὶ οἱ τὴν ἀρχὴν εὐρόντες, φασὲν δὴ καὶ ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ἐρευνάδας ἐκάλουν τοὺς ἐς ταύτην ἀφικνουμένους τὴν τάξιν*. Huic ergo magistratui, et illum capessenti *quaesitoris* nomen imponimus, sic enim qui hunc magistratum invexerunt priscis temporibus, P 158 *Ereunadas, id est, quaesitores vocarunt eos, qui ad hoc munus pervenissent*. Lege Harmenopolum l. 6, de variis legibus tit. 1, Virgilius 6 Aeneid.

Quaesitor Minos urnam movet, ille silentum

Conciliumque vocat, vitamque et crimina discit.

Emendandae sunt etiam editiones Schringeriana et Conciana. Illud hic habet difficultatem; quod in novell. 80 de quaesitoris institutione, nulla mentio sit criminum, ad quae cognoscenda hunc institutum magistratum fuisse Procopius docet. At de acceptis, non scripto, sed verbo, principis mandatis Procopius loquitur; ut liquet ex iis, quae statim de praetore plebis, et urbi praefecto narrat.

P. 117, 5. *Quaesturae munus*] Alii sunt quaestores Ur-

A 94 bani, et Castrensis aerarii praefecti. Hoc vero munere fungebantur viri legum consultissimi, eosque principis *παρόδρους*, *assessores* passim vocat Procopius; qui, quod ex legum praescripto faciendum esset, principem monerent. Lib. 1 bell. Goth. Ὅς δὴ Ἀθαλαρῆς παρόδρου πρότερον, Κωνσταντῶρα τὴν ἀρχὴν ταύτην καλοῦσι Ῥωμαῖοι. *Athalarici assessor*; hanc vero dignitatem Romani quaestorem appellant. Evagr. l. 4 c. 12. Ὅς παρόδρου ἐν Ἰουστινιανῷ (lego Ἰουστίνῳ) Κωνσταντῶρα καθειστήκει. Hic perperam Christophorsonus: *qui assiduus cum Iustiniano fuit*. Iustini assessor et quaestor fuit. Hunc primus Constantinus quaestorem vocavit. Zos. libro 5. Σάλβιος ὁ τὰ βασιλεῖ δοκοῦντα τεταγμένος ὑπαγορεύειν, ὃν Κωνσταντῶρα καλεῖν οἱ ἀπὸ Κωνσταντίνου δεδώκασι χρόνοι. *Salvius, cuius munus erat, imperatoris sententias pronunciare*. Hic vocari quaestor coepit tempore Constantini. Et tamen apud Spartianum in Hadriano legimus: *Quaesturam gessit; in qua orationem imperatoris in senatu agrestius pronuncians risus est*. Unde quaestor στόμα βασιλέως dicebatur, *os imperatoris*, ut est in epigrammate Graeco, quod citavi ad p. 28. Theophylact. Simocatta apud Photium, Κωνσταντῶρ δὲ πρὸς τὸν δῆμον τὴν ἐν τῷ λόγῳ τάξιν ἐτάχθη πληροῦν τοῦ βασιλέως. Sunt et minorum magistratuum quaestores et πάρεδροι, ut proconsulis Cappadociae, comitis Isauriae, praetoris Pisidiae, et aliorum in novellis; Procopius Belisarii fuit.

P. 117, 11. *Primum quaesturae Tribonianum praefecit*] Nam sub Iustino, et aliquandiu sub Iustiniano quaestorem egit Proclus, de quo plura diximus ad p. 28. Huic sufficitur Tribonianus, cui propter Victoriatorum seditionem exauctorato, succedit Basilides in paucos dies: sedatis turbis, iterum Tribonianus: ab eius obitu Iunilus Affer; deinde Constantinus. Τριβωνιανὸς ἔτη πολλὰ ἐπιβιὼς τῇ ἀρχῇ ἐτελεύτησε νόσῳ. *Tribonianus in ea dignitate, ubi vixit complures annos, morbo periit*. Quot annos? coniciamus. Constantinus anno Iustiniani sexto et vigesimo cum dignitate erat, ut habes coll. 2 synodi quintae Constantinopolitanae; septennium Iunilus in eo gradu exegit, ut hic affirmat Procopius: quare ad annum Iustiniani undevigesimum, vel circiter, obiisse Tribonianum verosimile est. Quo potissimum tempore urbanam gesserit praefecturam, non liquet; fortasse ante quaesturam.

P. 118, 6. *Constantinus legum haud imperitus*] Quem tali elogio Iustinianus in constitutione de digestorum confirmatione commendat. *Constantinum virum illustrem comitem sacrarum largitionum, et magistrum Scrinii libellorum, sacrarumque cognitionum, qui semper nobis ex bona opinione et gloria sese commendavit*. De eodem lege coll. 2 synodi quintae Constantinopolitanae.

P. 118, 17. *Praefectus praetorio*] Graece est, ἐπαρχον P 159 τῶν πραιτωρίων, *principis praetoriorum*. Lib. 1 bell. Vand. et alibi saepe ἐπαρχον τῆς αὐλῆς, *aulae principem* eundem vocat. Mirum quanta sit veterum librorum inconstantia, modo ἐπαρχον, modo ὑπαρχον eadem pagina legas. Eam varietatem secutus est Schringerius in editione novellarum. Putarim ἐπαρχους hos dictos fuisse, penes quos summa autoritas, et legum condendarum ius esset, et ad quos provinciales provocarent a suis praefectis; qui quasi minorum gentium iudices ὑπαρχοι vocarentur. Rem tamen in medio relinquo. Sed omnino distinguendi sunt *praefecti praetorianorum*, qui deinde vocati sunt *comites aulicorum*, ut supra ad p. 28 diximus, et tandem circa Iustiniani tempora *curopalatae*. Nam ex Latinis scriptoribus Corippus, ex Graecis Evagrius primum extulerunt eam vocem. Evagr. l. 5 c. 1. Ἰουστινὸς τὴν φυλακὴν τῆς αὐλῆς ἐμπεισιτευμένος ὃν κουροπαλάτην ἢ Ῥωμαίων λέγει φωνή. *Iustinus, cui credita erat aulæ cura, quem Romano sermone curopalatem appellamus. Praefecti vero praetoriorum dignitas*, ab Evagr. l. 3 c. 42. Κορυφαία ἀρχή dicitur *summus magistratus*; et ab Eunapio in Proaeresio βασιλεὺς ἀπόφρωνος, *imperium, cui purpura deest*; a Cassiodoro l. 6. Var. epist. 3 *pater imperii*. Haec distinctio sensim post Constantini tempora increbuit. Lege Zosim. l. 2. Cum vero audis Simocatam, et sanctum Nicephorum in historia, πρῶτην μετὰ βασιλεὺς ἀρχὴν, *primam post imperatorem dignitatem curopalatae*, id est, *comitis*, seu *praefecti praetorianorum* fuisse a Iustini temporibus, id coeptum intelligas necesse est, ut ad p. 28 monuimus.

P. 119, 3. *Aërium*] Vectigal, seu tributum a Iustiniano excogitatum. Ioannes Mercerus in editione sui Harmenopoli l. 1 tit. 4 meminit tituli περὶ ἀερίκων ζημιῶν, *de multis aëricis*, qui aliquam huic loco dare, et hinc accipere lucem fortasse poterat. Sed ille rem, quam se fatetur non intellexisse, omisit. Nos diu perquisitam in Vaticanis codicibus manuscriptis, nusquam offendimus: fortasse hoc illud est tributi genus, quod iam olim abolitum revocavit deinde Michaël Paphlago imperator, de quo vide Cedrenum.

P. 119, 11. *Duos excipio, Phocam et Bassum*] Alios infra nominat praefectos praetorio, qui ob imperii Iustiniani diuturnitatem, et rerum vicissitudinem frequentes sub eo fuerunt: illorum autem notitia multam et huic historiae lucem affert, et Iustiniani constitutionibus, qua nonnullorum Iustiniani atque Iustini rescriptorum ψευδεπιγραφάς, *falsas inscriptiones* supra observavimus: quare in hac tabella praetorum eius temporis nomina diligenter conquisita, et ad notas consulum digesta proponenda tibi lector curavimus.

IUSTINUS IMP.

CONSULES.	PRAEF. PRAET.
Iustinus Aug. Eutharicus.	MARINUS Syrus, iterum; nam fuit primum sub Anastasio. Evagr. l. 8 c. 42 auctor vectigalis ἐπιβολῆς, Cyrill. Scythopolit.
A 96 Vitalianus Rusticus.	APPION Aegyptius in exilium ab Anastasio pulsus, revocatus a Iustino licet sacerdos praetorio praeficitur. Theoph. Procop. l. 1 bell. Pers.
Iustinianus Valerius.	DEMOSTHENES. De quo hic Procop. p. 55 l. 8 Cod. qui testam. fac. poss.
Symmachus Boëtius.	
Maximus.	
P 160 Iustinus Aug. II. Opilio.	THEODORUS } extant ad utrumque constitu- ARCHELAUS. } tiones falso nomine Iustiniani. Lib. 7 c. de advoc. fisc. et l. 8 c. eod.
Polyxenus Probus.	
Olybrius.	THEODORUS. Iterum ad quem Iustinus anno imperii octavo rescripit de sepulchris non violandis.
Mabortius.	
Iustinianus Aug. II.	IUSTINIANUS IMP. MENAS patricius, qui praefecturam gessit usque ad mensem Augustum sequentis consulatus. ATARBIUS ex constitutione ab Ant. Concio edita.
Decius.	DEMOSTHENES iterum.
Lampadius	DEMOSTHENES { Tres eodem anno. Mi- rum est, eodem die, Kal. Mart. (nisi men- dum sit) extare re- scripta ad Iulianum et Ioannem. Lib. 3 c. de verb. sign. lib. 29 de testam. ●
Orestes.	IULIANUS IOANNES CAPPADOX.

CONSULES	PRAEF. PRAET.
P. C. Lampadii et Orestis I.	IOANNES CAPPADOX. Ab hoc anno Procopius incipit numerare decennalem praefecturam Ioannis nempe ad consulatum Basilii. Lib. 1 bell. Pers.
P. C. Lampadii et Orestis II.	Seditio Victoriatorum; in qua Ioannes re- A 97 movetur ab officio mense Ianuario, in- dictione decima, et substituuntur ad pau- cos menses
Iustinianus Aug. III.	PHOCAS, et } Procop. l. 1 bell. Pers. et hic BASSUS. } p. 92.
Iustinianus Aug. IV. Paulinus.	IOANNES CAPPADOX, iterum; nam hoc anno coepta est expeditio Africana; a qua cum in dignitate esset, revocare Iustinianum Ioannes nitebatur. Procopius l. 1 bell. Vand.
Belisarius.	
P. C. Belisarii.	
P. C. Belisarii II.	
IOANNES.	Idem consul, idemque praef. praet.
Apion.	
Iustinus iun.	
Basilus.	Ioannes, Theodora factione, insimulatus perduellionis, exulat; Procop. ibid. suc- ceditque
POST. CONS. BASILII.	THEODOTUS ad paucos menses. Procop. P 161 hic. Deinde V 375
	PETRUS Barsames Syrus. Ibid. Post Ba- silium quoniam nulli fuerunt consules, non libuit ordine numerare praefectos praetorio Barsamae successores; eorum tantum nomina tibi lector damus ex hi- storiis.
	AREOBINDUS, qui et orientis fuit praetor et Africae, ubi diem obivit.
	GABRIEL, de quo extat Graecum epigr. l. 4 Anthol.
	BASSUS, iterum.
	PETRUS Barsames secundo.
	DIOMEDES, de quo mentio est in constitu- tionibus.

CONSULES

PRAEF. PRAET.

POST. CONS.
BASILI.

DOMNICUS, ad huc extant Iustiniani novella
162 περί διαφορών κεφαλαίων.
ASCLEPIODOTUS, de quo Theophanes.
ADDAEUS, ut in cod. Vat. 1185 legebam.
De aliis huius officii Procopius hic p.
110 et Evagr. l. 5 c. 3.

A. 98 P. 120, 2. *Perquam maximi praefecturas locavit*] Evagr.
l. 4 c. 39. τὸ ὑπήκοον ἅπαν χρυσίου ἐπίπρασκε τοῖς τὰς ἀρχὰς
ἐπιτροπεύουσιν. *Subiectos omnes ob pecuniam iis vendebat, qui*
praefecturas administrabant.

P. 120, 7. *Acceptis mutuo praefecturarum pretiis*] Iusti-
nianus novella 8. *Plurimas necesse est manus circumire eum,*
qui donationem facit: et hoc non de suo forte praebere, sed
mutuatum, et ut mutuare possit damnificatum, et computare
apud se, quia convenit eum tantum ex provincia percipere
quantum liberet quidem ei debita, sortes et usuras, et damna
pro ipso mutuo: computabit autem et in medio expensas lar-
giores.

P. 120, 15. *Legem scripserat*] In hac edenda lege (est
autem novella 8) multum ipse sibi plausit Iustinianus; diebus
Paschatis, ceu rem populis gratissimam, evulgari voluit; inci-
sam lapidibus, in ecclesiarum porticibus, publice haberi; exem-
plum in membranis descriptum servari cum sacra supellectile
in omnibus ecclesiis orbis Romani; ad gratias deo agendas uni-
versos populos excitari. Illud plane iactanter; *dedignantes imi-*
tari eos, qui ante nos imperaverunt, qui pecuniis ordinabant
administrationes. Nam in universum, quam verum sit nescio:
Theodosius enim legem eadem super re scripsit: idemque de
Marciano testatur Theodorus Lector, ἄρχοντα ἐπὶ δόσει μὴ γί-
νεσθαι ἐκέλευσε, *magistratum pretio creari vetuit;* et de Ana-
stasio, τὰς ἀρχὰς ὧνλους οὐδας προῖκα παρῆγεν, *magistratus,*
qui venales fuerant, gratis contulit.

P. 120, 16. *Sacramento profiterentur*] Etiamnum extat
iuramenti forma ad calcem novell. 8. Quod ait, *diris omni-*
bus more maiorum devoverentur: eas intelligit: *si vero non*
haec omnia ita servavero, recipiam hic et in futuro saeculo
in terribili iudicio magni domini dei, et salvatoris nostri Iesu
Christi, et habeam partem cum Iuda, et lepram Giezi, et tre-
morem Cain.

P. 121, 9. *Qui omnes ad eum locorum proventus conve-*
herent] Hos indicat Evagrius l. 4. 29. τὸ ὑπήκοον ἅπαν χρυ-
σίου ἐπίπρασκε τοῖς τοὺς φόρους ἐκλέγουσιν. *Subiectos omnes*
auro vendebat iis, qui colligebant tributa.

P. 121, 14. *Ut quique sine controversia sceleratissimi*

rebus praeessent] Tribonianus, Ioannes Cappadox, Addaeus, Petrus Barsames, Aetherius, in summis gradibus Iustiniano semper carissimi fuerunt, quorum flagitia omnes loquuntur historiae. Si vero ab his numerandi principium ducas, aliosque his addas, quos Evagrius, Agathias, Procopius in reliquis historiae libris, Theophanes, Suidas, aliique scriptores commemorant, explorata plane res erit.

P. 123, 8. *Theodotum in eo gradu collocant*] Ad hunc P 162 extant aliquot Iustiniani novellae, nempe 112. De litigiosis, et quinque huic proximae; quae datae sunt IUST. AUG. ANN. XV. BASILIO. V. C. CONS. Eodem scilicet anno, quo Ioannes Cappadox in exilium pulsus est, qui fuit decimus eius praefecturae, ut habet Procopius l. 1 bell. Pers. Ἰωάννης δέκατον ἔτος τὴν ἀρχὴν ἔχων, Ioannes decem in dignitate annos exegit: totidem enim numerabis ab anno primo post consulatum Lam- A 99 padii et Orestis, quando cepit Ioannes praefecturam, ad consulatum Basilii.

P. 123, 10. *Petrus quidam genere Syrus cognomento Barsames*] Habemus ad hunc plurima Iustiniani rescripta. De eodem ita legi in πατρίοις CP. τὸν παλαιὸν Πέτρον Πέτρος τις πατρίκιος ἐπὶ τοῖς χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου ἔκτισεν. ἔλεγον δὲ αὐτὸν Βαρσαμιανὸν τὸν Σύρον πολλὰς ἀρχὰς τῷ τότε χρόνῳ ἀνύσαντα. *Veterem ecclesiam sancti Petri tempore Iustiniani magni Petrus quidam patricius aedificavit; cui cognomen erat Buarsimiano Syro, qui tunc multos gessit magistratus.* Praefecturam aerarii eundem administrasse paulo post Procopius commemorat. Bis praefectum praetorio, bis comitem largitionum fuisse, diversi novellarum tituli demonstrant.

P. 124, 11. *Nomine collector*] Locus in Graeco est corruptissimus, ὄνομα τιθεῖς τὴν πρᾶξιν τὴν συλλογὴν, nomen imponens rei collectionem. Suidas, συλλογῆς ὄνομα ἀρχῆς. *Collectio nomen est magistratus.*

P. 126, 4. *Hoc onus vocari annonae consuevit*] Codex manuscriptus Graecus habet συνωνεῖν, et infra συνωνή: sed utrumque quid est? Nos ἀννωνην, seu ἀννωναν legimus, et interpretati sumus, apposite ad rem. Ille librariorum est lapsus, qui Latinaam vocem non sunt assecuti. Miror Suidam in suo codice mendum non animadvertisse; nam in dictionario in littera Σ posuit vocem συνωνή, hac integra huius historiae descripta pericopa. Vide notam ad p. 102.

P. 127, 9. *Nulla propinquis, vel amicis in illo firma certaque spes ostenderetur*] De propinquis et consanguineis nullo loco habitis a Iustiniano, lege coniurationem Arsacianam, quam Procopius describit l. 3 bell. Gotth.

P. 128, 6. *Imminuta pecunia, quae sublevandis multorum rebus quotannis impartienda erat*] Fortasse hoc est quod

Theophanes narrat ad annum Iustiniani trigesimum quintum. Τῷ δὲ Μαρτίῳ μηνὶ ἐπανεστῆσαν αἱ σχολαὶ τῷ Κόμητι αὐτῶν διὰ τινὰς συνηθείας ἃς ἐλάμβανον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτάς. *Mense Martio insurrexerunt scholae in suum comitem ob largitiones quasdam consuetas sibi dari, quae sublatae fuerunt.*

P. 129, 16. *Septennalem, ut Anastasius*] Procopius l. 1 bell. Pers. φόρους γὰρ τοὺς ἐπετειοὺς ἐς ἑτὴ ἐπτά ἀφῆκε τῇ πόλει: *tributa annualia ad septennium omnia dimisit civitati Amidae Anastasius.*

P. 130, 1. *Cabades enim sartis tectis focis arisque*] Procop. l. 1 bell. Pers. notat solum templum sancti Simeonis incensum sub Cabade fuisse.

P. 130, 14. *Ubi miles stationem habet convehendi*] Non militaris annonae pensionem, sed exigendi modum subditis perniciosum damnat Procop. Sane superiores imperatores non ita subditos oppressisse, testatur Libanius in epist. ad Aristaeonem. Σταθμὸς τις ἐστὶ περὶ τὸν Εὐφράτην Καλλίνικος ὄνομα αὐτοῦ. τοῦτο τὸ χωρίον ἔχει στρατιᾶν ἰδρυμένην, ἣν δεῖ τρέφεσθαι πρὸς ἡμῶν οὐκ ἐκείσε κοιμζόντων, ἀλλ' ἐτέρωσε τὴν τροφήν. ἐκεῖθεν δὲ εἰς Καλλινικὸν ἄγειν νόμος τὸν ἀρχοντα τὸν περὶ τὸν Εὐφράτην. Nam alimenta pro militibus qui Callinici stationem habebant, Euphratesiae praefectus a subditis accepta Callinicum convehenda curabat.

P 163 P. 130, 15. *Exercitus optionibus*] Erant et optiones domesticici, quorum meminit Procopius l. 1 bell. Vand. "Ὅς ἐπεμελεῖτο τῆς περὶ τὴν οἰκίαν δαπάνης, ὁπλῶνα τοῦτον καλοῦσι Ῥωμαῖοι: *qui familiarium expensarum curam gerebat, hunc Romani optionem vocant.* Exercitus optionum dignitatem Nicolaus Pepagomenus in panegyrico sancti Isidori declarat, et ab optionibus fisci distinguit; sic enim ibi legendum φίσκον, non φύσιν. De optionibus exercitus vide novellam 130.

V 376 P. 130, 16. *Annonam hanc rem appellant*] Mendose in Graeco habes *συνωνή*, ut ad p. 98 monuimus. Nos quam recte *ἀννώναν* legamus, videre est ex novella 130 ubi Iustinianus de hac ipsa re agit.

P. 131, 5. *Impositio quaedam est veluti improvisa pestis*] Graece est ἐπιβολή. Quid illa sit, quis eius autor, quaeve eius instituendae occasio, Simeonis Metaphrastae locus declarat, quem nondum iurisconsulti viderunt. Λιμὸς ὁμοῦ καὶ λοιμὸς, τὰ δύο ταῦτα κακὰ, καὶ ἀναιρεῖν ὁμοίως δυνάμενα τισὶ τῶν κειμένων ὑπὸ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ χωρίων ἐνσκήψαντα, πολλοὺς μὲν οἴκους ἀνθρώπων ἐκένωσε, κωμὰς δὲ ὅλας καὶ συνοικίας, καὶ ἀγροὺς ἐρήμους τῶν οἰκούντων εἰργάσατο. Σκεψάμενοι τοίνυν οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμελεῖται, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ βασιλεὺς αὐτός, ὅπως μὴ τὸ κοινὸν τοὺς δι' ἑτοὺς ἐκείνων φόρους ζημιωθῇ, ψηφίζονται τοὺς πλησιοχώρους καὶ αὐτὰ τὰ ἐκτριβέντων τέλη καὶ εἰσχεμένα

εἰσπράττεσθαι, καὶ τοῦτο κατὰ πάσης ἐκράτει τῆς ὑπηρεσίας, καὶ
 πᾶς ὁ ἐκ γειτόνων οἰκῶν καὶ τοὺς τῶν πλησίον παρέχειν ἡναγ-
 κάξτε φόρους, εἴτε ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ καὶ τῆς ἐνδείας ἐκτριβέντες
 ἦσαν, εἴτε τῶν οἰκιῶν ἀνάστατοι διὰ τὴν ἀνάγκην γεγεννημένοι.
*Pestis et fames; duo haec mala aequae perniciose grassabantur
 in quasdam partes imperio Romano subiectas; unde multae
 domus sine hominibus erant, necnon pagi, integraeque fami-
 liae, ac villae habitatoribus vacabant. Quamobrem reipubli-
 cae curatores, necnon imperator ipse praecaventes ne publicum
 aerarium annuis istorum vectigalibus privaretur, decreverunt
 a vicinis exigere tributa illorum, qui deperissent. Idque in
 universo imperio obtinebat, et quisque vicinus cuiusque pro-
 pinqui pendere tributa cogeatur, sive illi ob pestem, atque
 indigentiam deleti fuissent, seu a propriis sedibus excessissent
 ob necessitatem. Hoc iniquum tributum, Sabae viri sanctis-
 simi rogatu tollere volentem Anastasium repressit Marinus
 praefectus praetorio, ut scribit Cyrillus Scythopolitanus. Is
 affirmat ecclesiis idem tributum impositum fuisse. Rem non
 editam placet hio in gratiam iuriconsultorum describere. Οἱ
 κατὰ καιρὸν Τραπευνταί, καὶ Βλνδικεῖς τῶν κατὰ Παλαιστίνην
 δημοσίων, ἑκατὸν χρυσίου λίτρας ἐξ ἀπόρων προσώπων καὶ δυσ-
 πράκτων ἀνυσθῆναι μὴ δυνάμενας εἰσπραττόμενοι ἡναγκάσθη-
 σαν ἐπιβόλῃσι τὴν τούτων εἰσπραξὶν τοῖς κατὰ Ἱεροσόλυμα συν-
 τελεσταῖς κατὰ ἀναλογίαν τῆς ἑκάστου δυνάμεως. Τῶν τοίνυν
 ἑκατὸν χρυσίου λίτρων καθ' ὃν εἴρηται τρόπον διανεμηθεῖσων
 περισσοπρακτῖα, ἀπεγράφησαν ἢ τε ἁγία Ἀνάστασις καὶ οἱ λοιποὶ
 σεβασμοὶ τόποι καὶ οἰκήτορες. πλὴν ὅτι μέρος μὲν αὐτῆς συν-
 ἐχωρήθη ὑπὸ τοῦ εὐσεβῶς βασιλευσαντος Ἰουστίνου ἀναφορᾶς
 γινομένης ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Σάβα καὶ τῶν λοιπῶν τῆς
 ἐρήμου ἡγουμένων. τοῦ δὲ λοιποῦ αὐτῆς τελεία συγχώρησις
 γέγονεν ἐπὶ τῆς παρούσης βασιλείας Ἰουστινιανοῦ διὰ τῆς τοῦ
 πατρὸς Εὐσεβίου μεσιτείας. Qui pro tempore in Palaestina
 publicorum tributorum tractatores, et Vindices fuerunt, cum
 auri centum librae exigendae sibi relinquerentur a personis
 egenis quae solvendo non essent, coacti sunt eam imponere
 exactionem tributariis Hierosolymitanis pro cuiusque facul-
 tate. Ergo illo centum auri librarum residuo, eo quo di-
 ximus modo, singulis imposito, ecclesia etiam sanctae resur-
 rectionis, et reliqui venerabiles loci, eorumque habitatores de-
 scripti sunt. Caeterum tempore pii imperatoris Iustini sup-
 plicantibus patre nostro Saba, et reliquis eremi hegumenis
 pars eius tributi remissa fuit. Tandem reliquae partis abso-
 luta remissio rogatu Eusebi presbyteri ab hodierno imperatore
 Iustiniano condonata est. Condonata est ecclesiasticis Hiero-
 solymae duntaxat, de his enim Cyrillus loquitur. Nam alioqui
 longe secus se res habet; extant enim formae praefecti prae-*

torio sub Iustiniano περί ἐπιβολῆς: eius vero exactionem provinciarum praefectis inculcat idem Iustinianus! Lege novellam 17 et 128. Corrige Suidam, qui ante Iustiniani tempora nullum ἐπιβολῆς usum fuisse, ex hoc Procopii loco videtur colligere in voce ἐπιβολή.

P 164

P. 132, 6. *Militem pulchrioribus*, etc.] Haec vel militum erat effrenata licentia, vel indulgentia principis, contra quam ab eo cautum lege erat novella 130.

P. 132, 15. *Censitores (hos logothetas vocavit)] Λογοθέτην ἑλληνίζοντες τὴν τιμὴν ταύτην καλοῦσι Ῥωμαῖοι. Eum qui publicarum rationum curam gerit, logothetam Graeco vocabulo Romani vocant.* Procop. l. 3 bell. Gotth. In edicto 12 legimus λογοθέσιον πολιτικῶν πόρων. Quod Theophanes vocat γενικὸν λογοθέσιον. S. Nicephorus δημοσίων λογιστὴν, publicarum rationum ministrum, quem vulgo nominari dicit λογοθέτην.

P. 132, 16. *Duodecima quaque parte ipsis constituta]* Ut eo avidius inhierent lucro militemque expilarent. Et optionibus, qui annonam militibus erogabant, πέντε καὶ δεκάτην μοῖραν, quintam decimam partem, ut est in nov. 130 constituerat Iustinianus.

P. 133, 11. *Exercitus numero exiguus esset]* Ioannes Antiochenus in collectaneis; Ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως σὺν Οὐννοῖς ἐπτακισχιλοῖς διαβὰς τὸν Ἰστρον Ζαβεργάν ἐγγὺς τῆς βασιλίδος ἔφθασε λεηλατῶν τὰ μεταξὺ, ἅτε μὴ στρατιᾶς πού φρουρούσης, ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων ἑξακοσίας καὶ τεσσαράκοντα πέντε χιλιάδας μαχίμων ἀνδρῶν ὁ τῶν Ῥωμαίων ἑκορυφούτο στρατός. Ἰουστινιανὸς δὲ μόλις εἰς ἑκατὸν καὶ πενήκοντα περιέστησεν. ὥστε μὴδὲ δύνασθαι ἑξαρκεῖν ἐν τῇ Ἀσικῇ καὶ Ἀρμενίᾳ καὶ Αἰβύῃ, καὶ Γότθοις, καὶ Ἰταλίᾳ. Sub Iustiniano imperatore Zaberganes cum septem millibus Hunnorum traiecto Danubio usque ad regiam urbem pervenit, interiecta omnia devastans, quippe cum militum praesidio destituta essent. Siquidem tempore priorum Caesarum Romanus exercitus reducebatur ad summam sex millium, et quadraginta quinque bellatorum. Iustinianus vero vix ad centum et quinquaginta reduxit; ita ut satis non essent ad praesidia Colchidis, Armeniae, Africae, Gotthorum, et Italiae. Idem testatur Agathias l. 5 idque factum ait τῇ τῶν κρατούντων ὀλιγωρίᾳ, imperatoris negligentia.

A 102

P. 133, 15. *Damnīs milites afficerentur]* Totum hunc locum de militibus, eorumque damnis, et de corruptela militaris disciplinae illustrabit alter Agathiae locus libro quinto extremo; quae omnia mala Iustiniani ῥαθυμῶν, desidiae, eisdemque, et ministrorum avaritiae ille adscribit.

P. 133, 16. *Graecumque nomen ut probrum aliis obiectaretur, quasi nullum Graecia ferret strenuum militem]*

De qua Graecia dicit? Num de tota illa orbis parte, quae Graece loquitur, an de ea, in qua, ut Aristoteles 1 meteor. cap. ult. ait, *ἔχουν οἱ Ἕλληες, καὶ οἱ καλούμενοι τότε μὲν Γραικοί, νῦν δὲ Ἕλληες*, habitabant *Selli*, et qui olim Graeci, nunc vero *Hellenes* vocantur? Horum fines ponit Constantinus Porphy. l. 1 them. 17 hinc Sestum, Abydum, et Propontidem; inde vero Cyzicum et Granicum fluvium. Graecorum et Graeciae nomine raro, vel nunquam veteres autores Graeci, frequenter Romani usi sunt; seculis posterioribus etiam illi vocem usurparunt, et universae quae Graece loqueretur genti accommodarunt, ut est apud Iulianum Apostatam, Athenaeum, Theodorum Studitam in epistolis, et alios. Sic accipiendum hic arbitror. Et hoc sensu primum Iustiniani tempore Romanum imperium Graecorum dici imperium coepit a Romanis, quod eius gentis dominationem et fastum stomacharentur. Anast. biblioth.

P. 134, 12. *Alexander, qui eo censor missus est*] Hic Alexander est Psallidius, sive Forficula, de quo infra Procopius, et fuse ac libere de eius moribus l. 3 bell. Gotth. initio, ab accisa moneta et forfice detonsa vulgo Forficula vocatus.

P. 135, 6. *Limitaneos*] Zosimus l. 2 a Constantino magno limitaneorum numerum diminutum fuisse narrat. Lege quae paulo ante notavimus ad p. 105.

P. 135, 7. *Quadriennalia et quinquennalia stipendia illis a quaestoribus differrentur*] Ob id milites Berhaeae praesidarii ad Chosroem defecerunt. Lib. 2 bell. Pers. Dagistaeus P 165 de eadem re queritur per epistolas ibidem circa finem libri.

P. 135, 13. *Quos vocant scholarios*] Quasi *σχολάζοντες*, bellico ab opere *vacantes*, et veluti feriatos milites. Nam, ut ait Agathias l. 5. *οὗτοι στρατιῶται μὲν ὀνομάζονται, καὶ ἐγγεγράφονται τοῖς τῶν καταλόγων βιβλίοις, εἰςὶ δὲ οἱ πολλοὶ ἄστικοί τε καὶ παιδοεῖμονες, καὶ μόνον οἶμαι ὄγκου τοῦ βασιλείου ἔνεκα, καὶ τῆς ἐν ταῖς προόδοις μεγαλαυχίας ἐξευρημένοι. Ἡ* A 103
milites quidem nominantur, et in albo conscripti sunt, verum quamplurimi eorum urbem colunt, et vestium ornatu gaudent, atque ut reor ad pompam duntaxat principis, eiusque in processibus maiestatem adinveni fuerunt. Horum in palatio uti munia diversa, sic nomina; *praetoriani milites, custodes palatii, excubitores, corporis custodes*, de quibus supra ad p. 28 lin. 17. Horum alii erant qui stipendia merebantur, alii codicillares: quare mirum non est ad tria millia et quingentos fuisse, atque iis supernumerarios a Iustiniano additos esse, cum honoris ergo eum gradum atque nomen ambirent quamplurimi. Horum denique ordines modo appellantur *officia*, atque ab horum praefectura dicitur *magister officiorum*; quem Graeci *μάγιστρον τῶν ἐν παλατίῳ τάξεων*: modo *scholae*, σχο-

λαι, atque inde σχολάριοι. Procopius l. 8. οἱ περὶ τῆς τοῦ παλατίου φυλακῆς λόγοι, οὕτως σχολὰς ὀνομάζουσι. *Militum manipuli qui ad palatii custodiam destinati sunt; hos scholas vocant.* Hoc est, milites, ut dixi, feriatos. Quare ex ingenio alii interpretantur: *domus regis schola dicitur, id est, disciplina: quia non tantum SCHOLASTICI, id est, disciplinati et bene correcti sunt, sicut alii: sed potius ipsa schola, quae interpretatur disciplina, id est, correctio, dicitur: quae alios habitu, incessu, verbo, et actu, atque totius vanitatis continentia corrigat.* Episcopi in epistola ad Ludovicum.

V 377

P. 135, 16. *Inerti et imbelli cuique nomen id sibi adsciscere licuit*] Scilicet tempore Zenonis; adstipulatur Agathias l. 5 et rem exacte narrat. Nam a Zenone γνώριμοι, et συνήθεις, noti ac familiares ea militia donati sunt. Deinde alii οὐ πρὸς ἀξίαν, ἀλλὰ πρὸς χάριν, non pro dignitate eligi coeperunt, sed ad gratiam. Denique a Iustiniano εἰς ἐμπορεῖαν μετέστη τὸ χρῆμα, ad negotiationem redacta res est. ὥς μηκέτι ἄλλως ἐν τοῖςδε τοῖς στρατεύμασι καταλέγεσθαι τοὺς βουλευόμενους πρὶν ἂν χρυσὸν τι μέτρον καταθεῖεν: ita ut nullus in iis numeris inscriberetur, nisi qui prius certam auri summam solviasset.

P. 136, 9. *Certa stipendia Caesari condonarunt*] Saepissime in reliquis suae historiae libris hoc Procopius repetit. Nec mirum, quando et militi in stationibus et in castris degenti eadem stipendia Iustinianus negavit. Lige l. 1 et 2 bell. Pers. et l. 8 historiae.

P. 136, 14. *Sunt in imperatoria domo dignioris ordinis milites*] Nominat hic domesticos, et protectores, infra p. 117. *Silentarios*: iique omnium dignissimi fuerunt, quippe qui ab intimo imperatoris cubiculo essent, ob idque cubicularii etiam appellati. Porro cubiculum antierus ex quo statim in ipsum imperatoris ibatur cubiculum, ob silentium quod principis reverentia servabatur, vocatum fuit *silentium*, et Graeci corrupto vocabulo σιλεντιαρίκιον: et intimi illi cubicularii, *silentiarii*, quamobrem ἐπιστάτας τῆς ἀμφὶ τὸν βασιλέα σιγῆς, praepositos *silentii* quod imperatoribus impenditur, hos Agathias nuncupavit. Cyrillus Scythopolitanus, εἰς τὸ λεγόμενον σιλεντιαρίκιον φθάσαντας οἱ ἐπὶ τῶν θυρῶν σιλεντιαριοὶ ἔνδον εἰσεδέξαντο. Qui cum ad *silentium* pervenissent, a *silentiariis ostio praepositis* introducti sunt. Hic locus dicebatur ad secundum velum; nam primum velum erat in primis ipsis, et exterioribus cubiculis, quod *consistorium* vocabatur a consistente mul-

A 104

titudine, et principis audientiam praestolante. Haec ibidem Cyrillus declarat. *Silentiariorum* dignitas et honor praecipuus fuit, ut eorum tituli ostendant. Magnus Silentarius, θανμασιώτατος, in actis concilii Chalcedonensis, et in antiquissimo

volumine ex corticibus arborum ita legi; ego *Romulus V. C. silentiarius his instrumentis testis subscripsi*. Cum Zonaras ergo χαμαίῃηλον ἀξίωμα dixit, ad praefectos urbis et praetorii, patricosque et senatores, et huiusmodi superiores gradus respexit; inter quos tamen numerare silentiarios Dorotheus non dubitavit doct. 23. τὴν σύγκλητον, τοὺς πατρικίους, στρατηλάτας, ὑπάρχους, σιλεντιαρίους, εἰς αὐτὰι πολῦτιμοι στρατιαί. *Senatum, patricos, praefectos, silentiarios, quae omnes sunt honestissimae militiae.*

P. 137, 4. *Sed plura de his ad hoc unum caput revocemus*] Quae Procopius praetermittit lege apud Agathiam l. 5 extremo; licet et ille quae praeterit, duobus verbis complectatur. περιεῖρα Ἰουστινιανὸς τὰς τάξεις διαφθειρομένης, ὡς δὴ τὸ λοιπὸν ἤμιστά γε αὐτῶν προσδεησόμενος. *Militarium ordinum exitium et corruptelam perinde Iustinianus negligebat, ac si nunquam in posterum illi futuri sibi essent, necessarii.* P 166

P. 137, 10. *Duo iam et triginta excurrunt anni*] Iterum ac tertio idem in hac historia repetit. Imperium autem Iustiniani perduravit novem et triginta totos annos, ita ut extremo eius anno Narses pontem Salarium tertio ab urbe lapide referret. Sic enim ibi legimus. IMPERANTE. D. N. PISSIMO. AC. TRIUMFALI. SEMPER. IUSTINIANO. PP. AUG. ANN. XXXVIII. Hos annos Iustinianum integros exegisse testatur illorum temporum scriptor Ioannes Epiphaniensis scholasticus, quem Evagrius l. 5 extremo civem suum atque cognatum nominat. Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐννέα καὶ τριάκοντα τοῖς πᾶσιν ἔτει Ῥωμαίων ἄρχας ἐτελεύτα τὸν βίον. *Iustinianus imperator novem et triginta integros annos cum Romanum imperium tenuerit, vita functus est.* Unde Zonaram, chronicon Alexandrinum, aliosque corrigas. Verum cum Idibus Novembris diem Iustinianus obierit, ad trigesimum nonum annum septem praeterea menses, ac dies tredecim addamus oportet. Nam anni imperii Iustiniani numerandi sunt a calendis Aprilis consulatus Mabortii, quando Caesar et imperii collega a Iustino renunciatus est; quod non solum Marcellinus comes, et Evagrius tradunt, sed etiam Cyrillus Scythopolitanus Iustiniani aequalis, qui anno secundo post consulatum Lampadii et Orestis sextum Iustiniani computat. Ipse Iustinianus novella 47 imperii sui annum undecimum in secundum P. C. Belisarii annum incidere affirmat; publicasque eius anni tabulas ita notari iubet. *Imperii Iustiniani divinissimi Augusti, et imperatoris anno undecimo P. C. FL. Belisarii V. INL. anno secundo.* Ergo ad quadragessimum annum imperii Iustiniani defuerunt menses quatuor, dies decem et septem.

P. 137, 14. *Suo quique in ordine perpetuo succedunt*] De Asterio scriba praetoriano Synesius epist. 61. τῆς συμμορίας A 105

τῶν ταχυγράφων Ἀστέριος εἰς οὐκ ἔσχατος, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς τρίτος ἢ τέταρτος, νῦν δὲ κἄν πρῶτος εἴη. *Ex ordine scribarum Asterius, in quo non postremus est, sed tertius ferme vel quartus, nunc fortasse primus.* Nam ex quo tempore illinc Synesius discesserat, coniciit Asterium gradum aliquem in suo ordine fecisse.

P. 139, 7. *Ad utrumque fretum publicanorum ordines instituti*] Theophanes de Irene imperatrice, τῆς Ἀβύδου καὶ τοῦ ἱεροῦ τὰ λεγόμενα κομμέτρια ἐκούρισε. *Abydi et templi vectigalium, quae commercia vocantur, modum statuit.* Templi Blacherniani scilicet, quod est ad ostia Euxini maris, ut supra dixi ad p. 15.

P. 139, 13. *Addaeum gente Syrum*] Aliis est Audius. Evagr. l. 5 c. 3. *Non longo tempore post, Aetherium, et Addaeum utrumque ex ordine senatorio, qui principem locum apud Iustinianum diu tenuerant, in iudicium ob piaculum quoddam adducit Iustinus. Quorum alter, Aetherium dico, confessus est se animo instituisse, imperatorem veneno conficere, habuisseque Addaeum illius conatus socium, et in omnibus adiutorem. Verum Addaeus gravi cum iureiurando affirmat, se istius rei prorsus ignarum esse. At uterque tamen securi percussus est: atque Addaeus, cum iam caput abscinderetur, dixit ingenue, se licet falso de iis rebus esset accusatus, iusta tamen, debitaque a deo facinoris cuiusque contemplatore et vindice sibi inflicta supplicia.* Theodotum namque aulae praefectum se praestigiis quibusdam e medico sustulisse. Caeterum ista itane se habeant, an secus, non possum equidem pro certo affirmare: attamen uterque scelestus fuit: quippe Addaeus insano puerorum amore exarsit: Aetherius autem nullum calumniae genus praeteriens, tum vivos, tum mortuos nomine aulae imperatoriae, cui regnante Iustiniano praefuit, fortunis spoliavit.

P. 141, 16. *Unciam serici sex aureis dabat*] Ante Iustinianum carius. Nam sub Aureliano, ut Vopiscus ait, *libra auri, libra serici fuit*, et in lege Rhodia est, ὀλοσηρικὰ ὅμοια. P 167 τῷ χρυσῷ, *sericum et aurum tantundem valent.* Ex his locis corruptissimum hunc Procopii locum emendavimus. Nam quod in Graeco est τὴν οὐκίαν, restituimus τὴν οὐγκίαν, *unicam*: cum enim imperante Iustiniano sericum per totum Romanum orbem distractum fuerit, minus quam tempore Aureliani pendebatur; scilicet aureis octo et viginti minus. Nam si tunc libra auri, libra serici fuit, ut affirmat Vopiscus, centum circiter aureis libra serici erat. Ex quibus si octo et viginti aureos detrahas, duobus et septuaginta aureis libra sub Iustiniano vendebatur. Quam summam colliges, si cum Procopio sex au-

reis constituisse dicamus unciam serici: quare ex coniectura et historia οὐχὺλαν reposuimus.

P. 142, 1. *Quem holoverum vocant*] Ergo holoverum tinctura serici et color est, non sericum, ut ad hanc diem multi existimarunt, inanibusque rationibus id astruere conati sunt.

P. 142, 13. *Causidicorum ordinem statuit evertendum*] In pragmatica Iustiniani sanctione a Petro Pitheo edita c. 12 medicis, causidicis, grammaticis, annonae restituuntur; ergo A 106 ablatae fuerant. *Zonaras, de consilio praefecti stipendia liberalium artium magistris olim constituta in omnibus urbibus sustulit.* Anonymus in chronico, ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς πέμψας εἰς Ἀθήνας ἐκέλευσε μηδένα τολμᾶν διδάσκειν φιλοσοφίαν καὶ ἀστρονομίαν. *Iustinianus imperator nuntios Athenas misit, qui prohiberent philosophiam et astronomiam doceri.*

P. 144, 6. *Duo Romanis consules creabantur, Romae quidem alter, alter Byzantii*] Saepe quidem unus sine collega consul vel in oriente, vel in occidente fuit. Sed quid causae est, quod antiquorum epistolae et pleraque alia monumenta extant unico tantum consulis nomine consignata iis etiam annis, quibus duos fasti consules habent? Ex hoc Procopii loco V 378 peti posse causa videtur. Quia scilicet aliquo opus erat spatio temporis, quo consulum creatorum nuntii ultro citroque perferrentur; interim provinciales consulem solum notabant, cuius primum notitiam habuissent. Synesius epist. 132. *χθὲς καὶ πρῶην ἐπὶ τῶν ἐναγχοῦ ὑπάτων, ὧν ἑτερός ἐστὶν Ἀρισταίνετος, τὸν γὰρ συνάροντα ἄγνοῶ.* *Nudiustertius, novis consulibus, quorum alter est Aristaeetus, collegam enim ignoro.* Ad hunc locum vir eruditissimus Dionysius Petavius; *συνάροντος Aristae-neti Honorius imperator fuit anno 404.* Bene est, sic habent fasti; subdit. *Nec mirum ignorari ab Synesio; etenim consularis honos principali fastigio, velut sidus solis lumine condebatur.* Sed ludi, venationes, munera statim initio consulatus ab Honorio de more data, publicae tabulae eius nomine consignatae consulem nonne prodebant? Dicamus ex Procopio quod est. Synesius orientis consulem commode statimque habere potuit, consulem occidentis nec commode nec statim. In tabulis vero publicis, consulis, cuius nomen ignorabatur, sic mentio fiebat. *Φλαβίου Πρωτογένους καὶ τοῦ δηλωθεσομένου ὑπάτου.* *FL. Protegene, et declarando cons.* Act. 7 concilii Constantinop. sub Flaviano. Chalcedonensis concilii actiones notatae sunt, *Marciano, et qui fuerit nunciatus cons.* in calce diplomatis Theodosii sic legimus, *FL. Antiochi et alterius declarandi consulatu.*

P. 144, 13. *Non est omnino comitia videre consularia*] Ut donativis, strenisque parceretur, quod hic narrat Procopius, et Iustinus apud Corippum confirmat.

*Non solum optati iubeo spectacula circi,
Praemia sed populis, et maxima dona parabo.*

P. 145, 8. *Nam de commissis ab eo in sacerdotes, infra locus erit]* Ubi tandem? tertio hic iam idem pollicetur; neque ullum in hac historia huiusce rei vestigium invenias. Nemp̄ de Iustiniani ac Theodoraē saevitia in sacerdotes dicere animus erat. Theodora iussit Sylverium occidi, Vigilium fune per urbem trahi. Iustinianus quamplurimos Episcopos Africanos custodiis inclusit; viros sanctissimos Eutychium Constanti-
P 168 nopolitanum, et Anastasium Antiochenum ecclesiis expulit. Lege Vict. Tunn. in chron. Liberatus Diac. in breviar. c. 24. Caetera vero, inquit, *quae subsequenter in episcopos et catholicam ecclesiam a Iustiniano facta sunt, quomodo consentientes episcopi in trium damnationem capitulorum muneribus ditabantur, vel non consentientes depositi in exilium missi sunt, vel aliqui fuga latitantes in angustiis felicem exitum susceperunt, quoniam nota sunt omnibus, puto nunc a me silenda.* Vide quae notavi ad p. 48 et 53.

P. 146, 3. *Effracto aquarum ductu]* Fortasse intelligit de Adrianaeo aquae ductu, quem initio sui imperii Iustinianus restauraverat. Anonymus in chronic. Ἰουστινιανὸς ἀνενέωσεν τὸν τοῦ Ἀδριανείου ὕδατος ἀγωγόν, ὃν πρὸ τοῦ τὸ Βυζάντιον βασιλεῦσαι Ἀδριανὸς βασιλεὺς ἐποίησε τοῖς Βυζαντιοῖς χαρίζομενος. Iustinianus restauravit Adrianaeum aquaeductum, quem, antequam Byzantium imperii sedes esset, Adrianus imperator fecerat in gratiam Byzantium. Lege chron. Alexandr. Ad hunc aquarum ductum restaurandum triginta talenta Mauriciū imperatorem Byzantiis donavisse scribit Theophylactus Simocatta l. 8 c. 13.

P. 146, 5. *Frequens multitudo aquatum veniens, sese ad fontes opprimeret]* Theophanes anno Iustiniani trigesimo sexto, μηνὶ Νοεμβρίῳ ἀβροχία πολλή ἐγένετο καὶ λείψις ὑδάτων, ὥστε γενέσθαι μάχας πολλὰς ἐν τοῖς ὑδροεῖσις. Mense Novembre nulae pluviae fuerunt, et ob id aquarum penuria, ita ut ad fontes multae pugnae extiterint. Et eodem anno, mense Augusto, γέγονε λείψις ὑδάτων, ὥστε σφαλισθῆναι τὰ δημόσια λουτρά καὶ ἐγένετο φονοκοπία εἰς τὰ ὕδατα. Talis fuit aquae penuria, ut publicae clauderentur balneae, et ad fontes caedes patrarentur.

P. 146, 8. *Regia non caperet, in qua priores Caesares diutius perque libenter versati fuissent]* Ante Iustinianum in diversis urbis Byzantii regionibus quinque regiae numerantur, quas autor descriptionis vocat palatia; praeterea domus divinae Augustarum sex, nobilissimae tres. Celebres inter has erant domus Placidiae et Marinae in regione prima. Domus Pulcheriae in regione tertia, et undecima. Domus Arcadiae

in regione nona et decima; in qua et *Eudociae* domus fuit. Has domos apud historicos *δεσποινικάς*, et *δεσποτικάς*, *dominicas* appellatas reperies: in quarum aliis imperatores sedes habuerunt; aliae recondendis Caesarum divitiis erant destinatae; harum praefecti *curatores* dicti, et ex primaria electi nobilitate. Imperante Iustiniano domus Placidiae curator Zimarchus fuit, Iustini senioris commilito, domus Marinae Georgius Theodora Augustae consanguineus. Marinae domui Belisarii bona, post eius obitum, addicta fuerunt, ut Theophanes ait; τοῖς βασιλικοῖς θησαυροῖς, Zonaras; eam ob causam quam modo dixi. Ad has omnes regias suas Iustinianus adiecit munificentissime constructas in suburbano *Heraeo* in *lucundiano*, quod deinde *Iustinianum* vocatum est, hodie *Galata* et *Pera*. Procop. l. 1 aedif. extremo.

P. 149, 5. *Alexandrinus id perpetuo contra usurpasse atque liceret, rei publicae interesset*] Impudentissime mentitus est Hephaestus; Iustinianum vero ab eo decipi turpe fuit. Nam ea Diocletiani largitas in egenos erat omnibus nota. Et A 108 cum alii, tum Dioscorus Alexandrinus paucis ante annis in concilio Chalcedonensi eiusdem factus est criminis reus, in quod Iustinianus incurrit. Nam ille in suam rem convertebat, ut in dato libello narrat Ischyrius, τὸν παρεχόμενον παρὰ τῶν βασιλέων σίτον πρὸς τὸ τοὺς παρεπιδημοῦντας, ἔτι δὲ καὶ ἐντοπίους πένητας παραμυθεῖσθαι, *frumentum ab imperatoribus concessum cum ad convenarum, tum ad provincialium pauperum solatium*. Conc. Chalced. act. 3.

P. 150, 1. *Dederat Paulum Alexandrinis Antistitem*] P 169 Cyrillus Scythopolitanus in vita S. Sabae. Miror Evagrium synchronum in serie episcoporum Alexandriae hunc praetermisisse. Licet Iustinianus Paulum Alexandrinae praeficiendum ecclesiae curaverit, vide tamen in eo initiando canonum ecclesiasticorum observantiam. *Paulus quidam* (ait Liberatus in brev. c. 23) *unus abbatum Tabennensium monachorum, ad Alexandrinam sedem ordinatur episcopus Pelagio interveniente Apocrisario Romano, plane orthodoxus suscipiens Chalcedonensem synodum. Ordinatus est a Mena Constantinopoli praesente eodem Pelagio responsario Vigili, et Apocrisariis Ephraemii Antiocheni, et Petri Hierosolymorum.*

P. 150, 4. *Cuius opera facile Alexandrinorum primum studia ad Chalcedonensis concilii firmitatem crederet excitanda*] *Atque ob id Paulus accepit ab imperatore potestatem super ordinationem ducum, et tribunorum, ut removeret haereticos, et pro eis orthodoxos ordinaret, per illos enim populi invalescebant.* Liberat. in brev. c. 23.

P. 150, 6. *Arsenius quidam*] Cyrillus Scythopolitanus, Ἀρσένιος τις Πλουστορίου ἀξίωμα ἔχων πολλὴν οὐκ οἶδα ὅθεν

παρόδον ἔχων παρὰ τῷ βασιλεῖ καὶ Θεοδώρῃ τῇ βασίλισσῃ παραδιδάξας τὴν αὐτῶν εὐσέβειαν εἰς ὄργην κατὰ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ Χριστιανῶν ὁρθοδόξων πιστῶν κελίνηκε. *Arsenius quidam dignitate illustris facilem nescio qua ex causa aditum habuit apud imperatorem et Theodoram Augustam, quod falsis narrationibus contra Christianos, qui in Palaestina degunt, concitavit.* Subdit Procopius, sentiebat ille cum Samaritis, verum ne tantae potentiae iacturam faceret, Christianorum sibi consulto nomen adsciverat. Nempe, ut idem Cyrillus narrat, cum sanctus Sabas Constantinopolim pervenisset Christianorum Palaestinae causam acturus, a quo sibi etiam atque etiam timebat, ob parentis et fratris in Christianos Palaestinae saevitiam, quodque ambo crudelissimum ea de causa supplicium dedissent; Scythopoli enim a Christianis incendio interierunt, quod idem Sabas multo ante praedixerat. Σιλβανὸς ὡς ἐπὶ εἰρήνης ἐν Συνδοπόλει εἰσελθὼν χωρὶς κελύσεως βασιλικῆς ἀρπάζεις ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν εἰς τὸ μέσον ἐκάνθη τῆς πόλεως. Silvanus Arsenii pater fuit, ut Cyrillus ibidem.

P. 150, 14. *Nulla principes affecerunt incommodo, nisi quod regia prohibere]* Addit Cyrillus, Ἀρσένιος ἀφανὴς ἐπὶ χρόνον γέγονε τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἀναιρεθῆναι αὐτὸν κελύσαντος. *Arsenius se ad tempus occuluit, quod eum interfici iusserit imperator.* Id fortasse per speciem; quare per
A 109 simulationem et ipse Christianorum mysteriis tum est initiatus.

P. 151, 3. *Theodoram offendit, quae contrariis Caesaris studiis, ut infra dicam, ea in re niti visa est]* Id est, in causa Chalcedonensis concilii; nam Iustinianus *συνοδότης; conciliaris* erat: contra, Theodora damnabat eam synodum, amplectebatur Severum, Acephalos, Monophysitas, Theopaschitas, et alios eius temporis Haereticos. Vide Evagr. l. 4. Victor Tunn. ad consulatum Basilii, et ad consulat. Decii. *Theodora Augustae factio unum de Trinitate passum asserens non*
V 379 *secundum quid, sed absolute, suscipiendum cunctis generali lege imponit, et a clericis atque monachis subscriptiones violenter exegit.* Sanctus Sabas, ut Cyrillus refert, orare noluit pro sobole, quam sibi Theodora concedi a deo petebat, ἵνα μὴ οἱ υἱοὶ αὐτῆς τῶν Σεύηρου θηλάσῳσι δογμάτων, καὶ χεῖρῳ Αναστασίου ταραξῶσι τὴν ἐκκλησίαν. Ne, inquit, eius quoque filii Severi dogmata gustarent, et quam Anastasius periculosius ecclesiam perturbarent. Quare bis anathemate perculsa est, semel ab Agapeto, ut idem Victor affirmat ad consulatum Iustini; iterum a Vigilio. Sanctus Gregorius l. 9 epist. 36. recordandae memoriae *Vigilius* papa in urbe regia constitutus contra Theodoram tunc Augustam, et Acephalos damnationis promulgavit sententiam. Quod hic de concilio Chalcedonensi, et de contrariis factionibus dicturum se pollicetur

Procopius, omnino desideramus; idem octavo libro superioris P 170 historiae innuebat, ut ad p. 53 notavi.

P. 151, 5. *Psoëm diaconum Rhodoni praefecto necandum tradit*] Bene cum tota hac historia de Psoë conveniunt quae Liberatus eodem loco narrat. *Cogitante Paulo Episcopo remove Eliam magistrum militum, Psoius diaconus quidam et Econumus ecclesiae, amicus Eliae per portitores litterarum velocissimos pedestres, quos Aegypti Symmacos vocant, omnia molimina Pauli Eliae scribebat. Contigit autem Paulum invenire litteras eius Aegyptiace scriptas et legere, et timens quod de Proterio contigerat, sollicitus de eo factus est, et coepit Psoium compellere, facere rationes ecclesiae. Quem tradidit iudici, et imperatori de eo retulit. Eo tempore apud Alexandriam Rhodo erat Augustalis. Qui eum accipiens custodiendum usque ad imperatoris praeceptum, consilio cuiusdam prioris civitatis nomine Arsenii acceptis muneribus, inscio, ut fertur, episcopo, clam nocte totis viribus eum magno cruciatu occidit. Cuius filii et affines imperatorem interpellantes, suggesserunt ei qua vi eorum parens mortis debitum persolvisset. Quod audiens imperator vocavit Liborium, et fecit Augustalem, misitque eum Alexandriam inquirere causam. Ad quam urbem Liberius cum venisset, Rhodone ad se venire iussit, et ab eo requirebat quomodo occidisset diaconum. Ille vero respondit, iussione episcopi fuisse factum: habere se imperatoris delegationem aiebat, ut quidquid iuberet episcopus, modis omnibus impleret. Sed negante Paulo Episcopo, et se nescire clamitante, prior ille civitatis Arsenius homicidii illius autor inventus, morte mulctatus est. Porro Paulo Episcopo Gazam in exilium misso Rhodo cum gestis de eo actis directus est Constantinopolim. Cuius gesta cum intra palatium principi legerentur, iussit eum ab scurrone duci, et foras regiam A 110 civitatem occidi.*

P. 151, 11. *Antistites viros probatos, Alexandriam de causa cognituros mittit*] Causa quidem Alexandriae, ut ait Procopius, cognita est; sed Gazae, ubi Paulus exulavit, depositus est, ut idem Liberatus narrat, et Cyrillus Scythopolitanus.

P. 153, 13. *Iustiniano libuit Christianorum sanctiones pervertere*] Etsi passim in novellis vindicem atque custodem canonum ipse se appellat. Utrum gravius fuit ecclesiasticas sanctiones pervertere, an praescribere? Hoc tam licenter fecit Iustinianus, ut quidquid insigne in ecclesiasticis canonibus est, sua voluerit autoritate stabilitum, declaratum, ac poenis vindictatum. Inde factum est, ut ecclesiarum orientis episcopi eas sibi regularum collectiones concinnare coeperint, quas *νομοκάνονια*, sive *νομοκάνονες* vocant. Quorum primus autor fuit Ioannes Scholasticus, qui Eutychio CP. in exilium pulso suf-

fectus a Iustiniano est. Extat in Vaticana bibliotheca Ioannis illius νομοκάνων in quinquaginta titulos distributus. Sed ea Iustiniani immoderata licentia quemadmodum in occidentis ecclesias minime pervasit, ita in oriente patriarcharum vel oscitantia, vel adulatione invaluisse videtur.

P. 153, 15. *Alienae manus mentiendae peritus*] Horum infinitam suo tempore fuisse multitudinem, Iustinianus ipse confirmat ea lege quam contra eosdem tulit. Novell. 73.

P. 155, 1. *Ille accepta pecunia mox legem scribit, etc.*] Centenariae praescriptionis ecclesiis a Iustiniano concessae, occasionem hic vides. Praeterea non tantum ecclesiae Romanae, ut ex novella 9 quidam colligunt praescriptionem centum annorum amplificatam fuisse; sed hanc legem in universo Romano imperio perinde valuisse.

P. 155, 9. *Quibus ex tanta temporum distantia, atque nocte rerum olim gestarum, nulla defensio suppetet*] Adeo incommodum atque absurdum hoc visum est, ut vel hac de causa centenariam praescriptionem Iustinianus revocare coactus sit, atque omnino tollere, ut habes in edicto quinto, cui falsus est titulus de litigiosis praefixus. Ἐπειδὴ δὲ, inquit, διὰ τοσούτου διαστήματος τοῦ αἰῶνος μᾶλλον ἢ περ τοῦ χρόνου, οὔτε ἡ ἀκεραιότης τῶν ἀποδείξεων, οὔτε ἡ πίστις τῶν πεπραγμένων, οὐδὲ ἡ ἡλικία ἰσχύει βοηθῆσαι τοῖς μάρτυσι. Mirum est & Procopio de revocatione huius centenariae praescriptionis nihil dici. Fortasse id Iustinianus curavit post annum imperii secundum atque trigesimum, quando haec Procopius scribebat.

P. 156, 2. *Si quando enim Paschatis celebritatem*] Non Hebraeis modo, sed ipsis etiam Christianis vertentem Paschatis diem invertere Iustiniano placuit. Nam anno eius imperii undevigesimo, ut narrat Theophanes, a quo Ioannes Siculus accepit, ἐγένετο διαστροφή περὶ τοῦ ἁγίου πάσχα, καὶ ἐποίησαν οἱ δῆμοι τὴν ἀποκρεώσιμον μηνὶ Φεβρουαρίῳ τετάρτῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς προσέταξεν ἑτέραν ἐβδομάδα παραθῆναι κρέα, καὶ πάντες οἱ κρεωπῶλαι ἔσφαξαν καὶ προέθηκαν, καὶ οὐδεὶς ἠγόραζεν, οὔτε ἔσθιε. τὸ δὲ πάσχα γέγονεν ὡς ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε, καὶ εὐρέθη ὁ λαὸς νηστεύων ἐβδομάδα περιττὴν. Facta est eversio, ut vertit Anastasius, de sancto Pascha, et a carnibus coepit vulgus abstinere mense Februario, die quarta. Imperator autem praecepit alia hebdomade carnem apponi, et omnium carnum venditores occidere et apposuerunt, et nemo emebat, aut edebat. Porro Pascha factum est, ut imperator iussit, et inventus est populus ieiunans hebdomada superflua. Ex hoc loco corrige Nicephorum Callisti l. 17 c. 32 qui idem perperam narrat.

P. 156, 9. *Liberio, de quo paulo ante memoratum*] Erat

patricius Romanus a Theodahato Gotthorum rege ad Iustinianum ablegatus. Diversis magistratibus in oriente functus est. Tandem contra Gotthos senex licet et bellorum inexpertus in Italiam mittitur.

P. 157, 12. *Eudaemon frequenti numero propinquorum relicto paulo post intestatus decessit*] Cuius ob id omnia bona Iustinianus rapuit nulla habita propinquorum ratione; idem narrat de Euphrata Eunuchō; de Triboniano et ex Agathia, de aliis diximus supra ad p. 55. Iustinus iunior tantam non tulit Iustiniani impietatem, ut Corippus scribit; verum

*aliena pecunia, dixit,
Reddenda est, vivus patri qui substitit haeres,
Thesaurus fidis privatos ferre ministris
Imperat.*

P. 157, 13. *Euphratas*] De quo mentio est l. 8 historiae non longe a principio.

P. 158, 2. *Irenaei*] Vide Evagr. lib. 4 cap. 4 et chron. Alexandr. ad consulatum Iustiniani 3 et ad consulatum Lampadii et Orestis, et Procop. l. 1 bell. Pers.

P. 158, 10. *Quartam haeredes haberent*] Lege novell. 38. Anonymus in chron. Δοκῶν εὐνομεῖν Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς πράγματι ἐπεχειρεῖ παρανομώτατῳ, τῶν γὰρ τελευτῶντων τὰς περιουσίας οὐκ εἰς κληρονομεῖν τοὺς ἐκ γένους, ἀλλὰ τῷ δημοσίῳ προσαφώριζε. *Iustinianus imperator specie pietatis rem iniquissimam aggressus est; nam haereditates defunctorum cognatos adire minime permisit, sed fisco eas addixit.* Sic Belisarii bona Augustae domui marinae, ut supra diximus, addicta sunt a Iustiniano.

P. 159, 12. *Malthanes*] In inscriptione novellae 142 est *Μαρθάνη*, in epistola Iustiniani, et actis synodi Mopsuestenae, *Marthanii*. Unde colligitur, Malthanem anno imperii Iustiniani vigesimo quarto in Cilicia fuisse; nam Mopsuestia oppidum est secundae Ciliciae, ubi concilium adversus Theodorum celebratum est, cui Malthanes iussu Caesaris interfuit.

P. 161, 6. *Priores Romani principes*] De Augusti cura hac super re lege Suetonium. Pius, ut Capitolinus ait, *vehicularium cursum summa diligentia sublevavit*. Severus, ut V 380 scribit Spartianus, *vehicularium munus a privatis ad fiscum traduxit*. Imperatores ipsi Caesar, Nero, et alii per dispositos equos vel vehiculis ac rhedis prope incredibili celeritate itinera A 112 longissima emensi sunt. Vide Val. Max. l. 5 c. 5. Plin. l. 7 c. 5. Plutarch. in Caes.

P. 161, 7. *Ut quam celerrime ex nunciis cognoscerent*] Suetonius in Augusto eandem sententiam sic extulit. *Et quo celerius, ac sub manum annunciari cognoscique possit, quid in provincia quaque gereretur, iuvenes primo modicis inter-*
Procopius III.

vallis per milliarias vias, dehinc vehicula disposuit commodius, etc.

P. 161, 12. *Octona ferme stabula*] Graecam vocem σταθμὸν cum de Veredariis sermo est, a bonis autoribus *stationem* vel *mansionem* dici non ignoro; sed *stabulum* tam trito usu prisci dixerant, ut de Romanis vocabulis quae ad Graecos transierunt, hoc etiam sit. Autor vitae sancti Hypatii, qui Arcadii imperatoris tempore floruit, πλησίον τῆς μονῆς στάβλος ὑπῆρχεν ἐν ᾧ εἰσιν οἱ ἵπποι τοῦ δρόμου. *Prope monasterium stabulum erat in quod equi publici cursus divertunt.* Procop. l. 5 aedif. καταλυτήριον τῶν βερεδαρίων. *Diversorium veredariorum.* Byzantio in Asiam iter facientibus statim occurrerant stabula in Rufiniano, Chalcedone, Dacibizae, Nicaeae, Helenopoli, Sasimis. Qui vici et urbes σταθμοὶ a scriptoribus hac de re vocantur. De quo nomine, deque aliis publici cursus incommodis suam Sasimorum ecclesiam ita describit Gregorius Nazianzenus.

Σταθμός τις ἐστὶν ἐν μέσῃ λεωφόρῳ
τῆς Καππαδοκῶν, ὅς σπλίζεται εἰς τρισσὴν ὁδὸν, etc.
Κόνις τὰ πάντα καὶ κόνις σὺν ἄρμασι,
Θορήνοι, στεναγμοὶ, πράκτορες, στρέβλαι, πέδαι,
Λαὸς δ' ὅσοι ξένοι τε καὶ πλανώμενοι,
Αὕτη Σασίμων τῶν ἑμῶν ἐκκλησία.
In regiae medio viae est vicus situs
Qui scindit in tres se vias, etc.
Hic cuncta strepitus, pulvis hic cum curribus,
Lamenta, fletus, carnifex, et compedes,
Tormenta. Cives hospites hic et vagi.
Erat haec meorum Sasimorum ecclesia.

Σταθμὸν, vicum Bilius transtulit, *mansionem*, vel *stationem* verius dixisset; sic enim efferendam puto commodius eam vocem, cum de urbibus vel oppidis ubi stabula veredariorum erant, autores loquuntur.

P. 161, 15. *Equis quam exercitatissimis aliis aliunde succedentibus feruntur*] Synesius epist. 132. οὐδεὶς βασιλέως ἀγγελιαφόρος δημοσίαν ἵππον ἀμειβὼν ἔξεισι τῆς πόλεως, ᾧ μὴ τὰ πρὸς τὴν σὴν λογιότητα μέρος γίνεται τοῦ κατόπιν φορτίου. *Nullus imperatoris veredarius equum publicum mutans urbe proficiscitur, cui non humeralis sarcinae pars aliqua sit quod ad eruditionem tuam mittitur.* Non solum equis cursum conficiebant, sed curribus, ut Nazianzeni locus ostendit, et rhedis, unde veredi.

P. 164, 3. Πορφυράνα] Scribendum πορφυρεῶνα, ut eius pagi episcopi in actis synodicis subscribunt. Est nomen περιεκτικόν. Ibi fortasse Tyrii purpuras piscabantur. In epistola

Simeonis Stylitae ad Iustinianum iuniorem *Θηλεκῶς* nomen affertur, *τῆς αὐτῆς πορφυρεῶνος*.

P. 164, 8. *Porphyriionem maritimum pagum*] Talis fuit A 115 ut Episcopum haberet. Iustiniani tempore Theodorus eam rexit ecclesiam, qui in epistola Epiphanii tum Tyriorum Antistitis subscriptus habetur. Huic deinde successit sub eodem Iustiniano Christophorus, qui concilio Constantinopoli a Menna celebrato interfuit, ut ex hac eius manu liquet, *Χριστοφόρος Πορφυρεῶνος Φοινίκης παρῆλλας*.

P. 164, 12. *Cum in conspectum Iustiniani, Theodoraque venirent tum alii, etc. utrumque principis pedem osculo* P 173 *prosequebantur*] Alios inferioris ordinis id observasse credibile est, quando patriciorum hic usus erat, ut hic habes, et p. 68 et 69. Corippus lib. primo,

et poplite flexo

Plurima divinis supplex dabat oscula plantis.

De Persarum legatis idem narrat Menander Protector lib. primo. Ab ecclesiasticis idem servatum ostendere videntur episcoporum et monachorum litterae ad Iustinianum, *ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς πρεσβυτέρας Πώμης Ἀγαπητὸς ὁ ἀξιωθεὶς τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἰχνῶν*. *Archiepiscopus veteris Romae Agapetus qui ad piorum vestrorum vestigia pedum admissus est*. Et monachi, *ἰδεήθημεν τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἰχνῶν, piis vestris vestigiis supplicavimus*. Et alibi, *ἅμα πᾶσιν ἡμῖν τοῖς πρεσβυτέροις εἰς τὰ ἰχνη τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως δραμεῖν, simul cum nobis presbyteris ad vestigia piissimi imperatoris nostri accurrere*. Ab ecclesiasticis hoc genus obsequii minime requisivisse Iustinianum palam est; imo a patriarcha in ingressu discessuque benedicti consuevisse Innocentius Maronianus eius temporis scriptor testatur in epist. ad Thematem. *Piissimus atque amator dei imperator noster accersito sanctissimo patriarcha Epiphanio praecepit nos ingredi cum ipso, et postquam locutus est ei quae deus illi inspiravit, ipsum quidem dimisit, secundum morem oratione facta pro eius pietate*. Si hoc est, qui credere Graecis possumus Agapetum Romanum Iustinia vestigia veneratum fuisse, cum ad eum patris prae se ferens auctoritatem accesserit? nam in epistola ad Petrum Hierosolymitanum, *cum itaque pervenissemus, inquit, ad comitatum serenissimi imperatoris filii nostri, etc.* Sic imperatores Romanos appellare Romani pontifices; quod dicere neque Epiphanius patriarcha, neque alius Graecorum severissimus censor, et ecclesiasticae dignitatis vindex unquam posset. Illa vero loquendi consuetudo est, et Graeca quaedam adulatio. Orientis episcopi suis imperatoribus ita semper blanditi sunt. Photius Tyrius Marciano Augusto, *δέομαι οὖν προκαλινδούμενος τῶν ὑμετέρων ἰχνῶν*. *Oro igitur ad vestrorum pedum vestigia provolutus*.

Eustathium Episcopum Beryti non puduit imperatoris etiam ministros illa dicendi forma venerari τῶν ποδῶν ὑμῶν, *per vestra vestigia*, qui nonnisi usu Graecanico excusari potest, dummodo usus ipse dignus excusatione sit. Qui etiam ante Iustiniani tempora sic invaluit, ut Sabas vir sanctus consueta
 A 116 suae genti locutione Anastasio imperatori Haeretico dixerit: ἦλθον εἰς τὸ προσκυνῆσαι τὰ ἔχνη τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας. *Vestrae pietatis vestigia adoraturus veni*. Agatho pontifex Romanus in summo catholicae fidei discrimine hoc usus est orientalium more per epistolam, ut eo vehementius Constantini Augusti animum ad religionis defensionem permoveeret. *Tanquam praesentialiter prostratus*, inquit, *et vestris vestigiis provolutus, quaeso*. Et ad Constantinum et Irenem eodem pietatis affectu scripsit Adrianus I.

P. 166, 3. *Romanorum opes: pars direptas a barbaris; pars a Caesare in diversis latebris retrusas affirmare*] Quidquid alii opinarentur, grave aes alienum Iustinianus reliquit, quod Iustinus successor dissolvit, ut Corippus affirmat lib. 2.

*Plurima sunt vivo nimium neglecta parenti,
 Unde tot exhaustus contraxit debita fisco,
 Reddere quae miseris moti pietate paramus.*

et paulo post;

*Innumerae mox advenere catervae,
 Fortia centenis onerataque brachia libris
 Deposuere humeris. Turmae glomerantur in unum,
 Et totus fuso circus resplenduit auro.
 Tunc posita ratione palam, populoque vidente
 Debita persolvit genitoris, cauta recepit.*

P. 166, 5. *Ex rebus humanis excesserit*] De Iustiniani morte nihil Procopius, nam post hunc librum ab eo absolutum, totum septennium Iustinianus superfuit. Antiqui scriptores silent; ex recentioribus Sabellicus Enneade 8 lib. 4. et
 P 174 Octavius a Rosberg mente captum obiisse affirmant. Id quidem de Iustino Iustiniani nepote etiam veteres narrant; et illius aetatis historici, Menander Protector l. 2 et Theophylactus Simocatta l. 3 c. 11. Num sicut inscitia Iustini senioris, ita iunioris dementia ob nominis similitudinem (ut supra saepe notavimus) Iustiniano adscripta est? Verum quae de Iustiniani stoliditate ad p. 36 l. 12 notavimus, huc facere videntur. Nam legisse me memini apud Suidam antiqui et boni auctoris haec verba. Ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς εἶτε ὑπὸ γῆρας τὰ καὶρια μὴ φρονῶν, εἶτε ἄλλως ἐμελλε τὴν ὀρθογνώμονα περὶ Χριστοῦ δοξάν διακινῆσειν, εἰ μὴ ἐξ ἀνθρώπων ὦχετο. *Iustinianus vero vel propter senectutem, vel alia de causa minime sana mente paratus erat ad orthodoxam de Christo sententiam perturban-*

dam, nisi ex humanis excessisset. Nescio an ex Evagrio id confirmari possit l. 4 extremo, ἀοράτως τρωθεὶς τὸν βίον κατέστρεψε, ex occulto percussus hanc vitam finivit; et l. 5 c. 1. οὕτω μὲν δὴ Ἰουστινιανὸς ἀπαξάπαντα ταραχὸν καὶ θορύβων πληρώσας, καὶ τὰ ἐπὶ χεῖρα τούτων πρὸς τῷ τέρατι τοῦ βίου κομισάμενος εἰς τὰ κατωτάτω μετεχώρησε δικαιωτήρια. Iustinianus igitur, cum omnia omnino turba ac tumultu complevisset, mercedemque his rebus debitam in extremo vitae suae tempore reportasset, ad supplicia iusto dei iudicio apud inferos luenda profectus est. Mortis quidem genus obscurum; obscurius vero est quod post mortem Iustiniano praemium sit persolutum. An quod hic Evagrius memorat flagitiosae eius vitae sane meritum? an quae flagitiosis etiam, sed poenitentibus, non negatur ἡ ἀκήρατος λήξις, immortalis vitae conditio, ut idem Theophylactus l. 3 c. 9 affirmat? Tantum iudicium in diem supremum remittamus.

INDEX HISTORICUS

IN LIBROS VIII. DE BELLIS.

- A** secretis dicitur scriba arcanorum I, 182, 19.
- Abagarus** vel **Abgarus**. Vide **Augarus**.
- Abandanes Chosrois** scriba I, 243, 3. legatus ad **Belisarium** I, 244, 15. reditum suadet **Chosroi** I, 245, 9.
- Abasgia** II, 499, 17. **Abasgi** ubi siti I, 288, 20. II, 471, 14. vicini **Caucaso** **Hunnisque** contermini II, 502. 5. et **Bruchis** II, 573, 4. veteres **Christianorum** et **Romanorum** amici I, 288, 20. **Christi** fidem amplectuntur sub **Iustiniano** II, 472, 11. qui apud illos deiparae templum aedificat II, 472, 21. mittit ipsis episcopum II, 475, 10. eos castrari vetat II, 472, 16. cum multi eunuchi fierent vi regum tyrannica II, 472, 2. ad **Persas** deficiunt II, 498, 5. 21. ipsos domant **Romani** II, 499, 14. **Persae** tentant II, 548, 21.
- Abigas** **Numidia**e fluvius I, 494, 2. eius derivationes I, 494, 12. vide **Amigas**.
- Abigis**, protector, II, 176, 16.
- Abucharabus** **Phylarchus** **Saracenorum** I, 100, 1, 11.
- Aborrhias** fl. **Circesium** alluens, in **Euphrate**m influit I, 171, 6. ad eum sita **Theodosiopolis** I, 236, 8.
- Abramus**, e servo rex **Homeritarum**, **Christianus** I, 105, 7. vincit **Aethiopes** I, 105, 19. eorum regi tributum pendit I, 105, 19. vanam expeditionem in **Persas** suscipit I, 107, 7.
- Absarus** urbs, olim **Absyrtus** II, 465, 10. quantum distet ab urbe **Petra** II, 476, 3.
- Absyrtus** urbs, sic dicta ex nece **Absyrti**, cuius tumulus ibi extat II, 465, 11.
- Abydus** I, 168, 10. 363, 22. 366, 21. quantum ipsam inter et **Sestum** spatium I, 310, 8.
- Acacius** archiep. **Constantinop.** **Basiliscum** tyrannum templo eiicit I, 343, 6.
- Acacius** **Adolfii** pater I, 243, 12. homo nefarius, sublato **Amazaspe**, fit proconsul **Armeniae** I, 159, 7. interficitur I, 159, 15. 524, 19.
- Acampsis** fl. II, 464, 14.
- Acarnania** II, 116, 15.
- Achaia** terrae motibus concussa II, 594, 20.
- Acherontis** sive **Acherontiae** castellum **Totilas** capit II, 376, 20. **Ioannes** obsidet II, 386, 19. **Morrhias** **Gothus** praesidio tenet II, 597, 4. eo se recipit **Ragnaris** II, 634, 19.
- Achilles** **Vandalorum** dictus **Hoamer** I, 349, 19.
- Aciei** **Romanae** egregia dispositio I, 61, 16. **Persicae** I, 70, 6. **Romanae** et **Persicae** ad **Euphratem** I, 93, 19. **Rom.** et **Vandalicae** I, 420, 6. **Cabaonis** **Mauri** I, 348, 20. **Maurorum** I, 453, 6. **Romanae** I, 453, 19. **Rom.** et **rebellium** I, 486, 19. **Romanae** et **Gotthicae** II, 618, 1. Vide **Praelium**.
- Acilisene** in **Armenia** maiori I, 83, 6.

- 84, 19. illic fanum Dianae Tauricae I, 84, 10. hac de re controversia II, 480, 3.
- Acinaces a Procopio dicuntur *ἐκφιδίαι* II, 178, 19.
- Aclas suburbium Carthaginis I, 440, 7.
- Adagia I, 124, 15. 125, 19. II, 32, 9. 177, 16. 227, 12. 556, 6.
- Adaulfus, Visigothorum rex, migrat in Galliam I, 318, 18.
- Adergudunbades, primus Cabadi in regnum redeunti obsequium defert, fitque Chanaranges I, 33, 1. 12.
- Cabadem alumnus invito Chosroë rege servat I, 115, 12. proditus a filio I, 116, 15. misere perit I, 118, 4.
- Adolius Acacii filius I, 160, 3. natione Armenus et Silentiarius I, 243, 11. in Persarmeniam irrumpit I, 261, 20. ictu lapidis occumbit I, 267, 10.
- Adonachus praesidii Chalcidensis praefectus I, 205, 2.
- Adoptio legitima, ius in bona adoptantis dat adoptato I, 53, 5. adoptio per arma, barbarorum propria I, 54, 2.
- Adrastadaransalanes, novae apud Persas dignitatis nomen I, 54, 13. solus eam obtinuit Seoses I, 33, 13. 56, 15.
- Adriani moles describitur II, 106, 20. oppugnatur frustra a Gotthis II, 108, 1. eo se recipit Paulus II, 434, 19. munit eam Totilas II, 630, 6. capit Narses II, 632, 3.
- Adrianopolis Thraciae urbs, quanto dissita spatio Constantinopoli II, 455, 16.
- Adriaticum mare I, 369, 7. 401, 6. II, 452, 4. 486, 10. dividitur a Tyrreno insulis Gaulo et Melita I, 372, 14. sinum Ionium efficit II, 79, 3.
- Adrumetum, urbs I, 382, 19. astu capitur a Mauris I, 510, 5. 15. astu recipitur a sacerdote Nosocomii praefecto I, 511, 5. in fide manet I, 523, 14.
- Adulitarum in Aethiopia portus I, 101, 10. urbs Adulis I, 105, 8. quantum ab urbe Auxomide et mari distet I, 101, 10.
- Advocati, legati ad principes I, 259, 21. II, 21, 9.
- Aeetes Colchorum rex II, 468, 13. Cytaiae natus II, 535, 20.
- Aegisthus, infantis nomen a capra nutriti mirabili studio II, 215, 3.
- Aegypti montes I, 99, 4. fluvius Nilus II, 62, 6. nautae I, 360, 7. inundatio insolita II, 398, 10. pestilentia I, 250, 8.
- Aemilia ubi sita II, 80, 20. provincia Gotthis carissima II, 220, 13. 272, 1. in ditionem redit imperatoris II, 224, 13. res ibi gestae II, 320, 16. urbs eius princeps Placentia II, 238, 10.
- Aeneas ubinam patrem Anchisem sepeliverit II, 577, 1. Palladium a Diomede accipit Beneventi II, 78, 4. eius navis miranda ad Tiberin servatur II, 573, 3.
- Aeoli insulae II, 328, 11.
- Aerea porta I, 124, 1.
- Aeschmanes Belisarii protector II, 81, 4.
- Aeschylus scripsit Prometheum solutum II, 484, 16.
- Aethiopes cuiusmodi navibus uti soleant I, 101, 14. ferrum a Romanis emere prohibentur lege patria *ibid.* eorum rex Christianus bellum gerit cum Iudaeis Homeritis I, 104, 11. 105, 21. societatem init cum Iustiniano I, 164, 16. frustra I, 106, 20.
- Aëtius dux praestantissimus I, 322, 6. Bonifacio aemulo technam struit I, 322, 13. opibus pollet I, 324, 11.
- Attilae clade inclytus I, 329, 6. Eunuchorum calumniis perit I, 329, 15. de eius caede dictum memorabile *ibid.*
- Aetna Siciliae mons I, 369, 10. Vesuvio in multis similis II, 636, 19.
- Aetolia II, 116, 15.
- Africa Asiae nomine comprehensa I, 309, 18. divisa vocabulo II, 62, 4. nomen habet a foemina II, 484, 13. dividitur ab Asia Nilo flumine II, 481, 21. 484, 13. occupata a Palaestinis, quos Hebraei expulerant, duce Iosue I, 450, 5. et a Phoenicibus I, 450, 12. linguae usum Phoeniciae retinet I, 450, 8. in fide manet Honorii Aug. I, 318, 2. illam obtinent Vandali a Bonifacio comite invitati I, 523, 12. eius urbes moenibus nudant I, 333, 3. 374, 3. recepta a Belisario, militum seditione turbatur I, 469, 23. praefectum habet praetorio I, 482, 20.

- 513, 5. et magistrum militum I, 506, 2. Vandalis Afri subditi per annos xcv. I, 423, 14. vexati ab illis I, 333, 15. praesertim Catholici I, 344, 22. humanissime habiti a Belisario I, 382, 8. instaurata a Iustiniano vectigalia graviter ferunt I, 445, 4. urbes suas cingi moenibus vident a Salomone mag. mil. I, 493, 16. sub eo felices I, 507, 3. vastati a Mauris, et ad paucos redacti I, 512, 14. pace tandem fruuntur I, 534, 5. eorum status sub Ioanne magistro mil. II, 549, 14. Afri *αὐτοζῶνες* I, 450, 15.
- Agamemnon navem lapideam Dianae posuit in Euboea II, 576, 5.
- Aggesta, quid sit I, 271, 7. excitata a Persis contra Edessam, cuniculo evertitur I, 274, 3.
- Aigan Massageta, domesticus Belisarii, equitum dux I, 359, 13. 420, 17. cum Mauris fortiter dimicans occiditur I, 448, 18.
- Ailas urbs ad sinum Arabicum I, 99, 1. 101, 4. 20.
- Aimachus lanius nobilem Persam interimit I, 200, 3.
- Alamanni, ubi siti II, 63, 9.
- Alamundarus Saccines a Persis stat I, 81, 18. Saracenorum rex I, 89, 2. qualis vir I, 88, 2. quam infensus Romanis I, 88, 11. operam pollicitus regi Cabadi, se Persis viae ducem praebet I, 89, 22. pugnat I, 94, 10. litem Arethae movet de Strata I, 154, 5. 197, 17. eius filium Veneri immolat I, 282, 1. ab ipso vexatus II, 507, 10. eum Iustinianus ad defectionem invitat I, 155, 18. 165, 10. accusat per literas apud Chosroem I, 169, 21. ab illo metus Syriae Phoeniciaeque impendit I, 224, 12. et Libano I, 237, 1.
- Alani ubinam siti I, 288. 20. II, 469, 18. Sunitis finitimi I, 74, 8. et Bruchis II, 473, 5. veteres Christianorum ac Romanorum amici I, 288, 20. adiungunt se Gubazi Lazorum regi I, 290, 19. Persis militant II, 461, 16. 495, 10. 496, 5.
- Alani, natio Gotthica, Vandalis iuncti I, 319, 8. nomen cum illis confundunt suum I, 334, 13. in societatem a Romanis asciti II, 6, 8.
- Alaricus senior, Visigothorum rex, Europam vastat I, 313, 15. urbem Salviam diripit II, 213, 14. Romam obsidet, astuque captam diripit I, 314, 16. Attalum creat imp. I, 317, 6. Ravennam infestus petit I, 317, 11. Attalum ab imperio amovet I, 318, 15. morbo obit *ibid.* eius gaza Carcassonem delata II, 67, 9.
- Alaricus iunior, Visigoth. rex, uxorem ducit Theudicisam filiam Theoderici regis Italiae II, 65, 5. bello a Francis petitus II, 66, 17. occiditur II, 67, 11. Giselicum nothum relinquit II, 67, 16. avus Amalarici *ibid.*
- Alba, urbs vicina Romae II, 30, 8. 160, 8. 175, 17.
- Alba, in agro Langivilla II, 80, 18.
- Alba Piceni urbs II, 176, 12.
- Albania I, 47, 18.
- Albes, legatus regis Vitigis ad Belisarium II, 99, 15.
- Albilas, Gotthus, urbi veteri praefectus II, 187, 18. 226, 13.
- Alemanni. Vide Alamanni.
- Alexander magnus portas Caspiae munit I, 48, 16. cum eo comparatus Iustinianus I, 158, 16.
- Alexander equitum dux in bello Gotthico II, 164, 2.
- Alexander logotheta, dictus Forficula, quod nummos circumraderet II, 284, 18. in Italiam missus, cuncta evertit avaritia sua II, 285, 5. Veronam petit II, 290, 19.
- Alexander senator II, 18, 12. Athanasii frater II, 32, 18. legatus ad Chosroem I, 111, 14. et ad Amalasuntham II, 18, 18. Byzantium redit II, 21, 2.
- Alexandriam invadit I, 250, 9. illius cives stulte in ius vocat Ioannes Cappadox coniectus in vincula I, 137, 2.
- Algidum II, 372, 22.
- Alpes vocantur perviae montium angustiae II, 62, 11. montis Pyrenaei Alpes, et aliae quae Gallos a Liguribus dividunt *ibid.* hae ditionem Visigothorum terminabant II, 64, 19. dictae sunt Cottiae II, 264, 18. eas Franci occupant II, 586, 10.
- Althias foederatorum dux I, 359, 11. 420, 16. eius cum Iabda singulare certamen I, 463, 4.

Alveth Erulorum dux II, 199, 14. 235, 21.

Amalaberga, filia Amalafridae, sororia Theoderici regis Italiae, et uxor Hermenefridi regis Thoringorum II, 65, 7. mater Amalafridi II, 593, 19. occiso marito, ad Theodatum fratrem, Italiae regem, se recipit cum liberis II, 69, 13. eius filia nupta Auduino Langobardorum regi II, 594, 1.

Amalafrida, soror Theoderici regis Italiae, vidua, nubit Trasamundo Vandalorum regi I, 346, 9. donatur Lilybaeo I, 346, 13. in castrum traditur ab Ilderico I, 349, 23. mater fuit Theodati, ex prioris marito II, 16, 19. et Amalabergae II, 65, 7. avia Amalafridi et uxoris Auduini II, 593, 19.

Amalafridus Hermenefridi regis Thoringorum et Amalabergae filius II, 593, 18. frater uxoris Auduini Langobardorum regis *ibid.* cui suppetias fert II, 594, 8.

Amalaricus, natus ex filia Alarici iunioris, Visigothorum rex, sub tutela Theoderici regis Italiae II, 67, 17. uxorem ducit sororem Theodeberti Francorum regis II, 69, 22. cum Atalarico consobрино paciscitur *ibid.* uxorem ad Arianismum cogens, Francos irritat, et ab illis occiditur II, 70, 9.

Amalasuntha Theoderici regis Italiae filia II, 15, 15. mater Atalarici I, 370, 18. et Matasunthae II, 61, 12. 447, 1. Iustiniani amicitiam omni fovet obsequio I, 370, 23. quid rescribi iusserit Belisario, orta de Lilybaeo controversia I, 432, 20. rescribit ipsa Iustiniano II, 19, 9. filii tutelam gerens, regnum administrat II, 12, 14. illum literis iubet imbui, et peccantem castigat II, 12, 21. cogitur Gotthis cedere literarum osoribus II, 13, 14. constans ac prudens in difflanda conspiratione II, 15, 4. receptum sibi ad Iustinianum parat II, 15, 14. Theodatum consobrinum offendit amore iustitiae II, 17, 6. de tradenda Iustiniano Italia clam agit II, 18, 16. 20, 22. Theodati rapacitatem coercet II, 21, 12. filio mortuo, eundem ad regnum vocat II, 23, 5. in carcerem ab ipso conicitur II, 23,

14. occiditur II, 25, 9. eius obitus lapsu statuæ significatus II, 117, 6. II, 12, 14.

Amastris urbs ad pontum Euxinum II, 463, 14.

Amazaspes, Symeonis nepos, praeficitur Armeniae I, 159, 4. Acacii dolo perimitur I, 159, 6.

Amazenum castra II, 463, 19. de illis auctoris sententia II, 470, 3.

Ambazuces Hunnus portas Caspiae Anastasio imper. offert I, 48, 18. morbo obit I, 49, 7.

Ambros Saracenus Christianus I, 240, 2.

Ameloberga. vide Amalaberga.

Amicitiae mira lex apud Ephthalitas I, 16, 14.

Amida urbs ad flumen Tigrin sita I, 82, 11. ad eam usque Armeniae nomen extenditur I, 85, 12. quantum diassita Martyropoli I, 108, 11. et a flumine Nympho I, 42, 16. et a castello Siphri I, 41, 4. et ab Endielis I, 34, 16. et a vico Thia-lasamo I, 45, 14. obsessa a Cabade Persarum rege I, 35, 20. egregie defenditur I, 35, 21. capitur I, 38, 7. obsessa a Romanis I, 42, 22. pretio recipitur I, 46, 13. Amidenos captivos humanissime habet Cabades I, 39, 1. cives vectigali levat Anastasius Aug. I, 39, 4.

Amigas Numidiae fl. I, 465, 11. idem forte cum Abiga, de quo supra.

Amisus urbs II, 463, 18. 470, 3.

Ammatas, Gelimeris frater, Ildericum regem aliosque occidit I, 383, 7. re fortiter quidem, at imprudenter gesta, occumbit I, 385, 5. pridie festi S. Cypriani I, 398, 13.

Ammodium locus Darae vicinus I, 62, 2. 65, 20. 235, 10.

Amor coniugalis I, 31, 1. in patriam I, 206, 11. 331, 12.

Amphitheatrum Spoletinum II, 374, 16.

Anastasiopolis, sive Dara I, 49, 11.

Anastasius Aug. avunculus Hypatii I, 39, 9. 54, 8. et Probi I, 57, 14. et Pompeii I, 123, 11. prudentissimus I, 49, 2. hostem passus Vitalianum I, 39, 19. 61, 8. Trasamundo amicus I, 346, 16. pacem cum Vandalis coluit I, 344, 4. et cum Theodorico Italiae rege II,

- 369, 13. Erulos supplices accipit II, 203, 9. Cabadi Persarum regi mutuum pecuniam negat I, 33, 21. Amidenos liberaliter habet I, 39, 3. exercitum in orientem mittit I, 39, 9. oblatam sibi portarum Caspiarum possessionem respuit I, 49, 1. Daram urbem aedificat I, 49, 11. Theodosiopolin moenibus cingit I, 50, 5. moritur I, 50, 9. illo principe lucus Daphnes vento convulsus I, 215, 5.
- Anastasius, civis Darenus, tyrannum tollit I, 138, 4. Iustiniani legatus ad Chosroem I, 169, 4. 193, 14. tenetur invitus I, 170, 21. remittitur I, 175, 5.
- Anatolius Theodosii iunioris legatus, Vararam Persarum regem urbane expugnat, pacemque obtinet I, 15, 2. 80, 17.
- Anatolius Chosrois filius natu maximus II, 504, 3. quid eius nomen Persice valeat II, 504, 3. multatur a patre exilio *ibid.* rebellat II, 505, 10. sumpta ex eo poena II, 505, 15.
- Anchises pater Aeneae II, 78, 4. ubi sepultus II, 577, 1.
- Anchisus urbs, unde nomen accepit II, 577, 1.
- Ancon, palatii Carthaginensis carcer I, 392, 6.
- Ancona II, 404, 1. ubi sita II, 188, 13. vicina Senogalliae II, 579, 2. describitur II, 197, 15. tantum non a Gotthis capta II, 199, 1. ab eisdem terra marique obsessa II, 577, 10. solvitur obsidio II, 584, 18.
- Andreae singularia certamina, sane egregia I, 64, 12.
- Angli in insula Britania sub proprio rege II, 560, 1. cur eorum quodam suis ad Iustinianum legatis adiunxerit Francorum rex II, 560, 4. regis Anglorum soror desponsa Radigeri, filio regis Varnorum II, 560, 18. minus metuendi Varnis quam Franci II, 561, 8. Varnos bello petunt cum classe centum millibus virorum instructa II, 563, 7. vincunt II, 564, 13. vide Britania.
- Anglon vicus et cast. Persarmeniae I, 263, 15. 264, 4. 16.
- Aniabedes Persarum dux I, 225, 17. iussu Chosrois suspenditur I, 226, 13.
- Animae defunctorum quo vehi creditae II, 566, 11.
- Annibal ad Cannas victor II, 322, 20. eius castra in monte Gargano II, 374, 2.
- Annus decem solum mensibus apud Romanos ante Numam constabat II, 118, 2. anni imperii Iustiniani: vide Iustinianus. anni belli Gotthici: vide Gotthi.
- Antae, ubinam siti II, 125, 22. 474, 16. eorum mores II, 334, 15. cur olim dicti Spori II, 336, 3. Romanis infensi II, 331, 12. victi a Germano II, 450, 4. contra Gotthos in Italia militant Iustiniano II, 125, 22. 370, 15. qui illis novas sedes offert II, 336, 11.
- Antaeus cur dictus terrae filius I, 450, 15.
- Antallae Maurorum Byzacenorum princeps I, 349, 21. in fide Romanis data constans I, 462, 20. offensus a Salomone, rebellat I, 503, 23. eius ad Iustinianum epist. I, 506, 20. adiungit se Stozae rebellis I, 509, 1. Carthaginem infestus petit I, 515, 13. cum Gonthari tyranno paciscitur I, 516, 7. illum deserit, offensus periurio I, 523, 3. cum Ioanne magistro mil. pugnat vario Marte I, 533, 8. victus cedit II, 549, 19.
- Anthemius occidentis imperator, Leonis Aug. beneficio I, 336, 11. occiditur a Ricimere genero I, 340, 8.
- Antinopolis Aegypti urbs I, 136, 22.
- Antiochia, urbium orientis princeps, luxu plena I, 87, 12. 189, 21. 192, 2. eius situs I, 178, 4. 189, 10. Antistes Ephraemius I, 183, 3. Daphne suburbium, vide Daphne. bidui Beroea distat I, 181, 3. Seleucia cxxx. stadiis I, 199, 1. horribili terrae motu concussa I, 215, 5. obsessa a Chosroë I, 186, 5. oppugnata I, 187, 3. capitur I, 188, 5. diripitur incenditurque I, 194, 11. parcurit ecclesiae principi *ibid.* et templo S. Iuliani I, 196, 5. Antiocheni dicaces I, 186, 20. eorum clades I, 191, 10. ostentis praenuntiata I, 195, 1. 215, 4. matronarum duarum desperatio ex amore pudicitiae I, 191, 11. qui exciderit urbem Chosroës II, 489, 22. cives captivos venales pro-

- ponit I, 210, 11. abductis novam urbem condit appellatque Chosroantiochiam I, 214, 12.
- Antiochus Syrus Neapolitanis suadet ut se Belisario dedant II, 41, 19.
- Antiquitatis admiratores, saeculi sui contemptores I, 12, 20.
- Antium urbs II, 125, 10.
- Antonina uxor Belisarii, mulier vafferrima I, 131, 15. Photii mater ex priori viro II, 26, 20. 89, 13. socrus Ildigeris I, 444, 19. Belisarium in Africam sequens I, 363, 1. qua arte dulcem aquam servavit in navi incorruptam I, 369, 14. maritum in Italiam comitata, eum Romae curat II, 93, 12. Neapolia petit II, 160, 3. classi providet II, 162, 9. reversa Byzantium, Ioanni Cappadoci dolum struit I, 131, 15. 132, 7. ipsum inadiis caput, hortante Theodora Aug. I, 133, 7. Belisarium sequitur in orientem I, 133, 21. iterumque in Italiam II, 355, 23. 359, 14. 395, 11. 397, 13. Byzantium, repetit II, 401, 10. reditum mariti impetrat II, 405, 8.
- Anzalas Narsetis stipator, singulari certamine inter geminas acies victor II, 619, 16.
- Aordus, frater Todasii regis Erulorum II, 209, 3. occiditur II, 426, 15.
- Apamea urbs I, 199, 7. in ea crucis Christi segmentum exhibetur non sine miraculo I, 200, 18. urbis templum expilat Chosroës I, 203, 2. Circensibus interest I, 203, 13.
- Apebedes Persarum dux I, 107, 20. idem forte cum Aspebede, de quo infra.
- Apenninus mons II, 610, 1.
- Apetiani, Armenii, male a Romanis habiti I, 160, 17.
- Apollinarius Italus Ebusam et Baleares Iustiniano recuperat I, 431, 1.
- Appia via II, 119, 16. 154, 22. Appii opus mirabile II, 74, 15. ab urbe Roma ad Capuum pertinet II, 74, 10. adiacet Albae II, 160, 9.
- Appion Aegyptius, quaestor exercitus, consors imperii ab Anastasio declaratus I, 40, 8.
- Appius, a quo dicta via Appia II, 74, 15.
- Apri, urbs Thraeciae II, 603, 13. apri Calydonii dentes stupendi servantur Beneventi II, 77, 23.
- Apærus: vide Absarus.
- Apsilia II, 502, 21. quid illic in Persas actum II. 503, 15. Apsilii Christiani Lazisque subditi II, 468, 21. 502, 14. Abasgos contingunt II, 499, 16.
- Absyrtus: vide Absyrtus.
- Apulia II, 79, 17. 352, 18. 355, 1. 373, 9. dedit se Belisario II, 77, 4. deinde Totilae II. 301, 21.
- Aqua dulcis qua arte in navi servetur incorrupta I, 369, 14. aqueductus Romae, Carthaginis, Neapolis, Petrae: vide harum vocabula urbium.
- Aquila dat omen imperii Marciano I, 326, 5.
- Aquileia II, 9, 12. urbs florentissima I, 330, 5. eam capit Attila, cum omen a conicia accepisset I, 330, 14. in circo urbis traductus Ioannes tyrannus I, 321, 12.
- Aquilinus praeclarum facinus edit II, 166, 12.
- Arabia, quanam regio dicta I, 101, 5. Arabicus sinus unde nomen acceperit *ibid.* eum Procopius mare rubrum appellat I, 98, 22. illius descriptio *ibid.* noctu non navigatur ob breviam I, 99, 13.
- Aratius Belisarium adolescentem vincit I, 59, 14. ad Romanos transfugit I, 79, 3. in Italiam cum copiis missus II, 199, 11. castra habet ad Auximum II, 212, 16. Firmi hiebat II, 224, 21. obsidioni Auximi navat operam II, 257, 19. Belisario suspectus II, 270, 2. auxiliorum dux in Gepaedes II, 426, 5. contra Sclavenos mittitur II, 455, 12. ad Cuturguros II, 554, 13. iterum adversus Gepaedes II, 593, 14. occiditur II, 604, 7. 18.
- Arbores pro numinibus habitae II, 471, 18.
- Arborychi Francis ac Thoringis finitimi et Romanis subditi II, 63, 4. his militant ac fidem servant II, 63, 15. cum Francis cœunt, Christiani aequae ut illi II, 64, 1.
- Arcadius cum fratre Honorio imperium partitus, orientem obtinet I, 309, 7. Placidiae frater I, 320, 2. socios habet Visigothos I, 313, 12. moriens, de Theodosio filio sollicitus I, 13, 5. eius tutelam mandat Isidigerdi Persarum regi I, 14, 6.
- Arcanorum scriba, Latine ascretis I,

- 182, 19. ab arcanis Georgius Belisario I, 235, 10.
- Archabis, ad pont. Euxinum I, 465, 9.
- Archaeopolis Lazicae urbs I, 289, 8. primaria II, 524, 5. eius situs II, 528, 8. illam obsident Persae II, 528, 18. frustra II, 534 17. 549, 5.
- Archelaus patricius, functus praefectura praetorii. quaestor exercitus I, 360, 14. 384, 4. excensionem in littus Africae dissuadet I, 373, 4. mandata Belisarii reveretur I, 393, 8.
- Ardabigana I, 259, 14. Pyreum ibi clarissimum et oraculum I, 259, 15.
- Ardaburius cum patre Aspare Ioannem tyrannum debellat I, 321, 10. occiditur I, 340, 5.
- Arelate Circensibus praesident Francorum reges II, 417, 11.
- Areobindus Olybrii gener ac magister militum orientis I, 39, 12. turpiter fugit I, 41, 7. Byzantium revocatur I, 42, 21.
- Areobindus maritus Proiectae, neptis Iustiniani I, 513, 15. cum Sergio militum in Africa magisterium partitur *ibid.* id solus obtinet I, 515, 8. Mauros repellere parat I, 515, 21. eorum principem sibi conciliat I, 517, 12. petitur insidiis Gontharis I, 518, 2. effusum in pugna videns sanguinem, pavet ac fugit I, 520, 18. accitus, salutis fidem sibi dari vult per puerum a baptismo recentem I, 521, 13. indutus casula atque Evangelia praeferens, Tyranno supplicat I, 522, 5. post honorificam coenam occiditur I, 522, 14. eius caput ad Antalam Mauro- rum principem mittitur I, 523, 1.
- Arethas Gabalae fil. rex Saraceno- rum, intra fines imperii Rom. agen- tum, primus I, 89, 10. adiungit se Belisario I, 90, 17. ad Euphra- tem male rem gerit I, 95, 6. cum Alamundaro de Strata contendit I, 154, 6. Belisario iterum se adiun- git I, 222, 19. Assyriam populatur I, 234, 2. Romanos fallit I, 236, 1. bellum gerit cum Alamundaro I, 281, 21. II, 507, 9.
- Arethusae portus I, 371, 20.
- Argec praetorianus uno in conflictu Persas 27 manu sua occidit I, 270, 22.
- Argo navis II, 468, 11.
- Argos urbs II, 77, 22.
- Ariadne, Leonis Aug. senioris filia, uxor Zenonis, et mater Leonis min. I, 340, 12. cum marito in Isauriam fugit I, 342, 17.
- Ariani ab imperatoria dignitate ex- clusi I, 336, 4. et a patriciatu I, 447, 5. in Africa templo S. Cy- priani cedunt I, 398, 19. Paschate sacra celebrare vetiti, seditionem excitant I, 470, 22. 472, 5. Roma pulsi eorum sacerdotes II, 315, 8. Roma pulsi eorum sacerdotes II, 315, 8. Ariani erant Gotthi. Van- dali, Visigothi et Gepaedes I, 313, 5.
- Aries, machina bellica describitur II, 102, 11. levio-rem arietem fabri- cantur Sabiri II, 511, 1.
- Ariminum bidui distat Ancona II, 188, 13. diei unius iter Urbino II, 221, 13. urbem hanc Ioannes occupat, Gotthis fuga elapsis II, 185, 7. Gotthi obsident II, 216, 10. obsi- dionem solvunt II, 216, 20. capiunt II, 440, 4. pons difficilis transitu II, 608, 2.
- Arimuthus dux occiditur II, 604, 1. 18.
- Aristoteles, cum aestum Euripi non posset animo comprehendere, moe- rore obiit II, 485, 14.
- Armatus Basiliscum Zenoni prodit I, 342, 22. Basilisco filio exauctorato, perimitur I, 343, 13.
- Armenia vicina est Tzanicae II, 462, 14. 464, 7. contigit Iberiam II, 467, 1. montis Tauri particeps I, 47, 16. 84, 19. sibi templum Dianae vindicat *ibid.* et II, 480, 4. fontem habet fluminis Boae I, 288, 15. nomen extendit suum ad urbem Amidam I, 85, 12. Armenia maior fontes habet Tigridis et Euphratis I, 82, 5. minor, olim dicta Lenco- syria I, 85, 1. huius caput Meli- tene *ibid.* Armeniae pars Theo- dosio iuniori Aug. data ab Arsace I, 163, 5. ibi Theodosiopolis I, 50, 2. Armenia duces habuit Doro- theum, Amazaspe, Acacium; ma- gistros vero militum, Sittam, Va- lerianum, Bessam: vide haec vo- cabula suis in locis. Armenii bel- lum cum Persis gerunt sub rege Arsace I, 26, 11. Nobilis cuiusdam in eum amor I, 29, 12. quinam

- apud illos Arsacidae I, 163, 9. tributis a Romanis oppressi, Acacium de medio tollunt I, 159, 15. et Sittam I, 161, 18. ad Persas deficient I, 163, 7. redeunt in fidem Romanorum I, 249, 1. 513, 9. ipsis militant in oriente sub Adolio I, 243, 14. et sub Narsete Aratii fratre I, 261, 15. in Africa sub Artabane I, 513, 9. in Italia sub Narsete et Aratio II, 257, 18. et sub Phaza II, 302, 18.
- Arrianus citatur II, 535, 18.
- Arpaces, ex quo orti Arsacidae Armeniae principes, Parthorum reges propinquitate contigit I, 163, 9.
- Arsaces Armeniae rex, bellum gerit cum rege Persarum Pacurio I, 26, 11. pace composita, dolo capitur I, 27, 16. se ipse accusat, adactus Magiae vi I, 28, 10. in castellum oblivionis coniectus, manu sua se confodit I, 29, 9.
- Arsaces postremus Armeniae rex, quibus conditionibus Armeniam dederit Theodosio iuniori I, 163, 19.
- Arsaces Armenus, praesidii Surenidux, interficitur I, 172, 11.
- Arsaces a Iustiniano poena affectus, in eius vitam conspirat I, 403, 9.
- Arsacidae in Armenia quinam dicti I, 163, 9. eorum iura I, 163, 22.
- Arsines Persarmeniae fl. in Euphratem influit I, 84, 21.
- Artabanes Ioannis filius Arsacides, Sittam mag. mil. Acaciumque proconsulem e medio tollit I, 161, 18. 525, 4. cum Romanis reconciliatus in Africam proficiscitur I, 513, 9. stat contra tyrannum Gontharin I, 519, 14. aufugit I, 521, 6. fide publica revocatus, de nece illius cogitat I, 523, 19. ab ipso contra Mauros missus, ex composito se remissus gerit I, 525, 18. Carthaginem reversus cum eo epulatur I, 527, 14. caedem parat I, 528, 2. et peragit I, 531, 6. magister mil. Africae factus, reditum Byzantium impetrat I, 533, 1. Preiectae proculus II, 405, 16. magister mil. in praesenti, foederatorum dux et consul honorarius II, 406, 19. uxorem coactus recipere II, 407, 12. in Iustinianum conspirat II, 408, 19. exautoratur II, 416, 9. magister factus mil. Thraciae, adversus Gothos mittitur II, 445, 19. tempestate iactatur II, 452, 6. in Sicilia rem bene gerit II, 585, 5.
- Artabanes Persarmenius ad Romanos transfuga II, 494, 4. fortiter pugnat II, 495, 1.
- Artabazes Armenius, vir fortis II, 291, 15. 293, 9. eius oratio II, 293, 19. singulare cum Gottho certamen II, 297, 3 infelix obitus II, 297, 19.
- Artace suburbium Cyzici I, 135, 5.
- Artasines Persa in Gotthos pugnat Romae II, 150, 19.
- Artasires Persa, idem forte cum Artasine, Belisarii protector II, 324, 5. sub moenibus Romae dimicat II, 327, 17.
- Artasires Artabanis satelles I, 523, 22. ad Gontharidis caedem instruitur I, 528, 2. consilium peragit I, 531, 6.
- Arufus Erulorum dux II, 390, 15.
- Aruthus Erulorum dux, Mauriti gener, Narseti in Gotthos militat II, 599, 8.
- Arzamena ubi sita I, 41, 3. scribere malum ut sequitur.
- Arzanena trans flumen Nymphium I, 42, 17. 217, 10.
- Asbades, Candidatus, a Sclavenis comburitur II, 441, 14.
- Asbadus Gepae II, 599, 6. Totilam regem fugientem lethaliter sauciat II, 624, 21.
- Asbestus, recentius nomen calcis II, 258, 13.
- Ascan Massageta I, 63, 8. 72, 16. fortiter moritur in acie I, 95, 18.
- Asclepiades Palaestinus I, 490, 21. Maximini coniurationem indicat I, 490, 23.
- Asclepiodotus Neapolitanus Causidicus dehortatur cives ne se Belisario dedant II, 41, 22. 42, 20. urbe capta, discerpitur a furente plebe II, 56, 17.
- Asculum Gotthi obsident II, 324, 11. et capiunt II, 326, 6.
- Asia nomen habet a femina II, 484, 5. pars orbis altera, Africam comprehendebat I, 309, 19. ab Africa vocabulo divisa II, 62, 4. et fluvio Nilø II, 482, 5. 484, 13. ab Europa dirimitur Phasia II, 468, 3. hac de re controversia II, 481, 19. seqq. Hunni Asiam vastant I, 168, 10.

- Asiaticus, pater Severiani ducis I, 509, 16.
- Asinaria Romae porta, qua admissus Belisarius II, 75, 11. illac urbs prodita Totilae II, 360, 21. 362, 15.
- Asinarius Gotthorum dux II, 33, 7. conscribit milites in Suabia II, 82, 7. Salonas obsidet II, 83, 6.
- Asino vectus Ioannes tyrannus traducitur I, 321, 12.
- Aspar cum Ardaburio filio Ioannem tyrannum debellat I, 321, 10. victus a Vandalis in Africa I, 325, 12. opibus pollet I, 326, 15. ob Arianismum exclusus imperio I, 336, 4. Leonem ad imperium evehit I, 333, 1. illi infensus, Vandalis favet *ibid.* occiditur I, 340, 5. Marcianus Aug. eius domesticus fuerat I, 326, 5.
- Aspebedes Persa cum Romanis pangit inducias I, 47, 11. avunculus Chosrois I, 51, 1. coniurationis particeps, ab eo morte afficitur I, 115, 11.
- Aspidis mons I, 467, 5.
- Assessor imperatoris: vide Quaestor.
- Assisium Totilas occupat II, 326, 23.
- Assyria I, 259, 13. 261, 12. fluvium Tigrim accipit I, 82, 12. et Euphratem I, 85, 5. urbes habet Ctesiphontem ac Seleuciam I, 281, 1. et Chosroantiochiam I, 214, 12. vastatur ab Aretha I, 234, 3.
- Astica regio II, 456, 15.
- Atalaricus puer, Italiæ rex, post avum Theodericum, sub tutela Amalasunthae matris I, 370, 18. II, 12, 10. traditur a matre literarum doctoribus et castigatur II, 13, 3. Gotthis institutionem literariam improbantibus, pessime educatur II, 13, 9 et seq. cum Amalarico consobрино paciscitur II, 70, 3. gazam ei restituit, quam Theodericus abstulerat II, 70, 8. tabe conficitur II, 18, 5. obit, cum annos octo regnasset II, 22, 1. eius obitus lapsu statuæ praesignificatus II, 117, 4.
- Ataülus: vide Adaülus.
- Athanasius Leontii socer II, 413, 16. frater Alexandri, legatus Iustiniani ad Theodatum Italiae regem II, 32, 19. dimissus a Vittigi, ornatur praefectura praet. II, 238, 2. nimirum Africae I, 513, 8. ubi tyranno Gontharidi adulatur I, 521, 10. donatur vita I, 522, 14. cum ipso epulatur I, 527, 14. in Italiam redit II, 270, 7.
- Athenae quanto Megara spatio distant I, 312, 4.
- Athenae, vicus ita dictus ab Athenaea II, 465, 5. vicinus Lazicae I, 289, 22. 294, 17.
- Athenodorus Belisarii protector II, 137, 12.
- Atreus Agamemnonis pater II, 576, 6.
- Attachae, locus Martyropoli dissitus stadiis centum I, 108, 10.
- Attalus, patricius Rom. ab Alarico fit imp. I, 317, 6. imprudens I, 317, 12. spoliatur imperio ab eodem I, 318, 12.
- Attila Hunnorum rex ab Aëtio victus I, 329, 6. illo occiso, utrumque imperium vectigale habet I, 330, 1. Aquileam obsidens, omen capit ex ciconiae fuga I, 330, 5. urbe illa potitur I, 331, 2.
- Auduinus Langobardorum rex II, 420, 4. antea tutor Valdali regis Langob. II, 430, 1. uxorem ducit filiam Hermenefridi regis Thoringorum II, 593, 20. pace cum Gepaedis facta, Ildisugum repetit II, 430, 9. quem regni successione extruserat II, 602, 6. eundem a Iustiniano reposcit II, 602, 15. Germano auxilia spondet II, 447, 20. bellum renovat in Gepaedes II, 550, 13. inducias pangit II, 551, 15. eos vincit II, 594, 1. de victoria certiores facit Iustinianum II, 594, 11. auxilia mittit Narseti in Gothos II, 598, 16. Ustrigothum supplicem necat, petente Thorisino Gepaedum rege, a quo caedem Ildigalis impetrat II, 606, 5.
- Augan Massageta Romanis militat I, 62, 18. 71, 22. 72, 15.
- Augarus Edessae Toparcha, Caesari Augusto carissimus I, 206, 1. mira narratio de eius amore in patriam I, 206, 19. circum Edessae extruit, Augusti beneficio I, 207, 11. podager opem Christi implorat per literas I, 207, 18. eius ope sanatur, acceptis literis I, 208, 13. ipsius filius Edessam Persis dedit I, 209, 1.
- Augurium: vide Omen.
- Augustulus: vide Augustus Orestis fil.
- Augustus Caesar, primus imp. Thoringis sedes assignat II, 63, 7. Au-

- garo Toparchae Edesseno amicus I, 206, 18. Narniae pontem mirabilem extruit II, 85, 16. eius domus dicta palatium I, 405, 22. nomen tribuitur imperatoribus Romanis I, 300, 11.
- Augustus** Orestis fil. cur dictus Augustulus II, 6, 4. Glycerii successor I, 342, 9. imperio exiit ab Odoacro II, 6, 18. 169, 20.
- Augustus** custos sacrae supellectilis S. Sophiae I, 300, 12.
- Aulon**, urbs ad sinum Ionium sita II, 24, 16.
- Aurasius** Numidia mons, Carthagine dierum iter tredecim dissitus I, 345, 9. eius mirabilis situs I, 467, 15. illum occupant Mauri I, 345, 7. quorum princeps Iabdas I, 462, 19. montem ascendit Salomon mag. mil. I, 466, 21. altera in eum Salomonis expeditio I, 493, 21.
- Aurelia** porta Rom. II, 131, 19. insignis nomine S. Petri II, 106, 20. moli Adriani proxima II, 94, 9.
- Aurifodinae** regis Persarum I, 77, 3. 78, 16.
- Auillas** fortissime dimicat II, 613, 8.
- Autumnus** mirabilis II, 540, 4.
- Auximum** ubi situm II, 239, 2. Firmo diei iter unius distat II, 210, 3. eius navale Ancona II, 197, 12. urbs est validissima II, 184, 20. praesidio munita Gotthico II, 187, 21. obsidetur a Belisario II, 239, 12 et seq. urbis fons II, 255, 18. acre illic certamen II, 257, 4. Gotthi cum urbe se dedunt II, 259, 8 sqq. eam Totilas obsidet II, 321, 20. captam fuisse constat II, 584, 17.
- Auxomis** urbs Aethiopiae, quantum distet Adulide I, 101, 12. et Elephantine I, 102, 6. Auxomitae I, 100, 21.
- Azarethas** Persarum dux I, 81, 16. retrocedit I, 90, 22. hortatur ad praelium I, 93, 17. victoriam cruentam refert I, 97, 6. male acceptus a rege Cabade I, 98, 13. Edessam oppugnat I, 279, 11.
- B** fugabit G. praedictio puerorum Carthaginensium I, 397, 7.
- Babas** dux Rom. II, 498, 3. 525, 5. Archaeopolin servat II, 530, 5.
- Babosis**, Numidia locus I, 495, 5.
- Bacchus** Salomonis frater, Cyri, Sergii ac Salomonis pater I, 502, 1. 504, 11.
- Bagais**, urbs Numidia, deserta I, 494, 3.
- Bagradas** Africae fluvius I, 477, 1.
- Balas** Hunnorum dux I, 360, 4.
- Balas** equus quis dicatur a barbaris II, 87, 21.
- Balistae** descriptio II, 103, 15. eius vis II, 111, 2.
- Balneo** utitur Ioannes Cappadox ad coquendum panem castrensem I, 368, 11.
- Bandalarius** II, 91, 12.
- Bandifer** I, 448, 5. bandum I, 415, 20.
- Baptismo** recens lustratus in navem praetoriam imponitur felici omnis gratia I, 362, 22. baptismum conferre vetantur Ariani I, 471, 5. puer a baptismo recens assumitur in pignus fidei publicae I, 521, 20.
- Baradothus** episcopus Constantinae, vir sanctus, Cabadem Persarum regem mirabiliter sibi conciliat I, 211, 15.
- Barbalissi** castellum I, 205, 9.
- Barbari** nulla re, nisi metu, continentur in fide I, 103, 12. soli dicebantur foederati I, 358, 19. eorum societates Romanis perniciose II, 6, 12. apud ipsos supremus princeps vocatur rex II, 10, 8.
- Barbaricini** in Sardinia, quinam I, 469, 1.
- Barbaricus** campus Sergiopolin habet I, 175, 15.
- Barbation** Belisarii protector II, 324, 5. sub moenibus Romae dimicat II, 327, 17. fugatur II, 397, 10.
- Barbatus** dux Rom. in Africa I, 359, 14. 420, 17. seditiosos petit I, 481, 13. contra datam fidem occiditur I, 484, 17.
- Baresmanas** dux Persarum, luscus I, 62, 5. 70, 15. in acie cadit I, 73, 11.
- Barlai** porta Edessae I, 280, 4.
- Barsanzes** Gubazi Lazorum regi insidias detegit I, 287, 14.
- Basicius** Arsaci Armeniae regi charissimus I, 27, 14. infelix eius exitus I, 29, 7.
- Basilides** quaestor, patricius I, 123, 7.
- Basiliscus** Verinae Aug. frater, bello Vandalico a Leone praeficitur I, 336, 1. affectat imperium *ibid.*

- classem appellit ad Mercurii fanum I, 357, 10. male cunctatur I, 338, 9. clade accepta, reversus confugit in templum Sophiae I, 339, 21. Verinae precibus evadit periculum *ibid* tyrannidem invadit I, 342, 15. proditus ab Armato, in templum confugit I, 342, 22. inde pulsus ob haeresin, cum uxore et filiis frigore enecatur I, 343, 5.
- Basiliscus Armati filius I, 343, 11.
- Basilius, pater Ioannis Edessenii I, 247, 19.
- Basilus, patricius Rom. II, 363, 13.
- Bassaces Armenus, Ioannis gener, Buzis insidias effugit I, 162, 19. dux Armenorum ad Persas deficientium I, 163, 7. redit in fidem Rom. I, 249, 2.
- Batne oppidum, diei unius itinere Edessa dissitum I, 209, 17.
- Belisaria porta Romae II, 89, 19. 106, 7.
- Belisarius, ubi natus I, 361, 3. Antoninae maritus I, 131, 15. Photii vitricus II, 26, 20. in adolescentia stipator Iustiniani magistri milit. Persarmeniam vastavit I, 59, 10. victus est *ibid*. dux Darae a Iustino Aug. factus, Procopium consiliarium accepit I, 59, 21. castellum extruxit Mindone, ubi a Persis vincitur I, 60, 6. magister milit. orientis a Iustiniano Aug. creatur *ibid*. ad Daram egregie disponit aciem I, 62, 13. eius literae ad Mirrhanem Persarum ducem I, 66, 5. 67. 7. concio militaris I, 69, 3. victoria clarissima I, 72, 19. Persis Comagenen ingressis occurrit I, 90, 1. suos dehortatur a pugna I, 92, 3. fortissime dimicat I, 96, 7. victus. Byzantium revocatur, et a magisterio militari amovetur, ut praesit bello Vandalico I, 107, 16. 353. 7. spes est Iustiniani in seditione I, 126, 19. magno septus satellitio *ibid*. in circo stragem seditiosorum edit ingentem I, 123, 19. iterum magister mil. orientis I, 137, 6. tantum usque ad Euphratem, quia absens I, 176, 11. expeditioni Vandalicae praesent summo cum imperio I, 360, 19. vela facit cum uxore I, 363, 1. eius oratio duce Christiano dignissima I, 364, 13. exemplum statuit severitatis I, 364, 4.
- navigationi providet I, 366, 6. in Siciliam delatus, Procopium Syracusas mittit I, 370, 8. appulsa classe in Africam I, 372, 16. de excensione deliberat I, 373, 2. ea facta, dum castra locat, fons mirabilis errumpit I, 377, 9. milites ad modestiam hortatur I, 378, 14. equos cursus publici accipit I, 380, 13. instructa acie, Carthaginem versus iter intendit I, 381, 11. Afros capit humanitate I, 382, 10. hortatur ad praelium I, 387, 10. eius cautio I, 391, 15. Carthaginem ingreditur I, 394, 17. circa festum S. Cypriani I, 398, 21. sedet in Gelimeris solio I, 394, 19. in Delphica prandet I, 395, 8. muros instaurat I, 396, 21. 403, 12. eius victoria praedicta a ludentibus pueris I, 397, 5. Maurorum Regulis dat principatus insignia I, 407, 4. proditorem plectit, sibique Hunnos devincit I, 413, 1. hortatur ad pugnam I, 413, 20. vincit I, 421, 21. dissipatos amore praedae colligit I, 424, 21. supplices Vandalos in fidem recipit I, 425, 10. 428, 6. Gelimerem insequitur I, 425, 16. Ioan. Armenii tumulum annuo pecuniae stipendio cohonestat I, 426, 19. potitur gaza Gelimeris I, 429, 15. Sardiniam et Corsicam recepit I, 430, 11. Caesaream Mauritaniae, Septam, Ebusam, et Baleares I, 430, 13. Lilybaeum a Gotthis repetit I, 431, 14. Gelimerem dedititium accipit I, 440, 8. calumniam apud imp. patitur I, 441, 16. discedit ex Africa I, 444, 13. Byzantii triumphat, Gelimerem captivum ducens I, 445, 5. consul factus, triumphat more veteri I, 447, 8. in Siciliam missus summo cum imperii belli adversus Gotthos II, 26, 8. insulam Gotthis eripit, et Syracusis hiemat I, 469, 6. II, 27, 1. consulatum ibidem claudit magnifice II, 28, 16. in Africam navigat, seditionem compressurus I, 476, 11. adventus sui fama seditiosos fugat I, 476, 16. hortatur ad pugnam I, 477, 8. dissipatis seditiosis, in Siciliam redit, ob aliam seditionem I, 481, 8. in Italiam traiecit II, 38, 18. Neapolin obsidet II, 39, 9. saepe repulsus II,

44, 20. viam discit qua possit urbs capi II, 46. 20. ad deditionem hortatur II, 48, 11. subire parat per aquaeductum II, 49, 15. potitur urbe II, 52, 22. militibus humanitatem suadet verbo atque exemplo II, 54, 3. relicto illic et Cumis praesidio Romam petit II, 73, 15. admissus a civibus, claves urbis ad imp. mittit, et muros reparat II, 76, 1. partem Samnii, Calabriam et Apuliam recipit II, 77, 4. item Narniam, Spoletium ac Perusiam II, 81, 1. adventante Romam Vittigi Gothorum rege, copias e Tuscia revocat II, 84, 13. pontem Tiberis urbi proximum munit II, 86, 1. sub moenibus acerrime et foelicissime pugnât II, 87, 12 seq. eius vigilantia II, 92, 12. moletrinas excitat II, 96, 19. eius induto nomine pastor alterum pastorem Vittigin dictum vincens, dat omen victoriae II, 98, 12. legato Vittigis animose respondet II, 101, 1. illius mira in sagittis mittendis dexteritas II, 105, 19. Gotthos clade stupenda afficit II, 111, 10 et seq. eius ad imp. epistola II, 114, 4. eiusdem providentia II, 119, 5. 121, 14. Sylvio papae relegato in Graeciam, Vigilium sufficit II, 121, 7. ipsius de peditatu iudicium II, 132, 19 tutum iter parat Euthalio, stipendia afferenti II, 150, 7 et seq. stratagemata II, 164, 18. colloquium II, 168, 5. gladio petitus a Constantino II, 180, 16. iubet illum interfici II, 181, 4. proditorem plectit II, 184, 8. Arimino capto providet II, 188, 14. Tuderum et Clusium capit II, 197, 2. iunctis cum Narsete copiis, Arimino obsessio suppetias affert II, 213, 1 et seq. eius cum Ioanne et Narsete dissidium II, 217, 12 et seq. summus belli dux Iustiniani literis declaratus II, 221, 3. Urbinum obsidet II, 221, 10. et capit II, 223, 11. itemque urbem veterem II, 225, 1. de Mediolano obsessio frustra sollicitus II, 228, 22. 231, 4. Picenum petit II, 234, 21. Auximum obsidet II, 239, 1. Procopii consilium sequitur in dando receptus signo tuba pedestri II, 243, 8. per literas expostulat cum Theod-

Procopius III.

berto Francorum rege II, 250, 12. periclitatur II, 257, 8. Auximum capit II, 260, 13. Ravennam comestibus intercludit II, 260, 15. legatos ad Vittigin mittit, Francorum legatis contradicitorios II, 261, 13. paci cum ipso factae subscribere renuens, eam dissuadet II, 267, 8. Gotthis regnum deferentibus assentiri se simulans, et ipsos fallens, Ravennam ingreditur ac Vittigin capit II, 269, 3 et seq. Tarvisium, Caesenam et alia loca recipit II, 271, 21. Byzantium accitus, ut bellum in Persas accipiat II, 271, 14. regnum Italiae occupasse dicitur I, 166, 8. id sibi oblatum repudiat II, 269, 2. 276, 5. Byzantium proficiscitur II, 276, 15. Vittigin et Gotthos captivos deportat II, 280, 1. non donatur triumpho II, 280, 10. satellitum eius numerosissimum II, 282, 20. invidum patitur Ioannem Cappadocem I, 131, 18. spem sustinens Romanorum, contra Persas iterum mittitur I, 131, 22. 216, 16. accipit Saracenorum auxilia I, 222, 17. cum ducibus deliberat I, 222, 22. Nisibin petit I, 228, 19. praesidiarios repellit I, 232, 2. Sisarranum cast. capit. I, 235, 16. Byzantium revocat I, 238, 21. in orientem remittitur contra Chosroem I, 241, 10. qua cautione eius legatum acceperit I, 243, 8 et seq. Chosroem terret compellitque ad reditum I, 246, 20. hinc maximum eius nomen I, 247, 21. revocatur Byzantium, in Italiam rediturus I, 249, 4. eo redit II, 315, 20. Ravennae milites alloquitur II, 319, 9. Pisaurum munit II, 323, 14. Romae providet II, 324, 5. subsidium petit ab imp. II, 324, 15. consilii poenitens et in magnas ad ductus angustias, Epidamnum se confert II, 328, 21. 330, 6. Romam versus navigans, suo Hydruntem adventu Gotthos fugat II, 350, 13. Romae obsessae succurrere parat II, 355, 2. pugnât II, 357, 11. turbatus nuntio, absistit incepto II, 359, 12. morbo corripitur II, 360, 2. Totilae per literas persuadet, ne Romam diruat II, 371, 7 et seq. eo proficiscens

- insidiis petitur II, 374, 7. Romam recipit ac muat II, 377, 5. Totilam validissime repellit II, 378, 11. dissidet a Joanne Vitaliani nepote II, 386, 9. Tarento trepide in Siciliam fugit II, 397, 17. obsessio Rusciano suppetias ferens, repellitur II, 402, 14. Byzantium redit II, 411, 15. 414, 3. quam indecorus ille reditus II, 427, 6. Byzantii manet, divitiis affluens II, 427, 15. datum ipsi olim prosperitatis omen II, 428, 3. in urbe impensus honor II, 569, 5. vir fuit natura clemens II, 181, 6. caeteris ducibus longe praestantior I, 237, 6. 273, 19. amplissimum eius elogium II, 480, 12. illi fuit ab arcibus Georgius I, 235, 10.
- Bellum inchoare facile est; finire non item I, 169, 10. unde eius exitus pendeat I, 414, 10.**
- Beneventum cur olim dictum Maleventum II, 77, 8. eius conditor Diomedes stupendos apri Calydonii dentes ibi reposuit, deditque Aeneae palladium Troianum II, 77, 21. huius imago illic visitur II, 78, 10. urbem Totilas capit II, 301, 5.**
- Benilus frater Buzis, dux Rom. II, 498, 2. 525, 9.**
- Bergomum urbs II, 196, 15.**
- Beroea quantum Chalcide dissita I, 204, 15. eius situs I, 181, 3. ciues cum Chosroë paciscuntur I, 181, 11. ad extrema redacti I, 182, 2. Megas ipserum episcopus I, 179, 11. urbem servat I, 185, 18.**
- Bersathus, nobilis Persa II, 537, 18.**
- Bassas, Gotthus, natus in Thracia I, 39, 17. II, 81, 8. Martyropoli praest I, 107, 22. dux Rom. in bello Gotthico II, 26, 11. Gotthos Neapolitani muri custodes fallit II, 51, 5. Narniam capit II, 81, 12. revocatus Romam a Belisario II, 85, 1. portam Praenestinam defendit II, 92, 6. 96, 6. Gotthos fundit II, 122, 2. 145, 5. a Belisario suspectus II, 270, 1. illo Byzantium revocato, Italiae curam suscipit II, 2, 2, 16. Veronam petit II, 290, 14. et Florentiam II, 298, 21. Spoletii residet II, 302, 8. Romae praef. II, 322, 11. eius ignavia II, 338, 11. inhumana avaritia II, 347, 13. 356, 16. 860, 7. urbe a Gotthis capta, aufugit II, 363, 14. sine opibus II, 364, 18. magister mil. Armeniae, destinatur in Lazicam II, 497, 20. Petram obsidet II, 507, 13. grandaevis licet, fortissime pugnat II, 513, 3 et seq. urbem expugnat II, 517, 9. moenibus nudat II, 522, 13. ab imp. laudatur II, 522, 17. eius sordida cupiditas II, 525, 11. circa illum fortuna ludit II, 631, 20.**
- Bessi, natio II, 251, 15.**
- Bithynia I, 283, 11. II, 463, 13.**
- Blases Peroxis frater subrogatur Cabadi, spoliato regia potestate I, 25, 9. excaecatur post reditum Cabadi I, 33, 5.**
- Bledas Gotthorum dux II, 298, 14.**
- Blemyes ubi siti I, 102, 9. annua pensione a Romanis donati I, 103, 11. perfidi I, 103, 21. solem humanis hostiis colunt I, 104, 3.**
- Bleschanes Persa praesidiis Sisauranensis praef. I, 232, 19. facta Belisario deditione. Byzantium mittitur I, 235, 18. inde contra Gotthos in Italiam *ibid.* et II, 291, 18.**
- Boas fluvius, ubinam Phasis vocari incipiat I, 238, 15. mari vicinus dicitur Acampsis II, 464, 14.**
- Boeotia terraemotibus concussa II, 594, 20.**
- Boës Persarum dux I, 58, 5.**
- Boëtius Symmachi gener, vir laudatissimus, a Theoderico morte afficitur II, 11, 9. eius liberos Amalasuntha restituit II, 12, 12. ipsius uxor Rusticiana II, 365, 4.**
- Bolosia dicta est Lucina, quia *βολα* sunt dolores partus II, 576, 15.**
- Bolum castellum Persarmeniae I, 77, 2. Theodosiopolis proximum I, 79, 10. id Romani occupant *ibid.* Chosroës repetit I, 112, 2. et obtinet I, 114, 4. II, 526, 15.**
- Bombycum ova Monachi ex India Byzantium deferunt, et conficiendi serici rationem Romanos docent II, 546, 17 et seq.**
- Bonifacius comes Africae, technis Aëtii deceptus, ab imperatore deficit I, 322, 6. 323, 4. Vandalos accersit in Africam I, 323, 11. detecta Aëtii fraude, illos remittere conatur frustra I, 324, 16. victus, Hipponem se recipit *ibid.* iterum a**

- Gizerico victus Placidiam adit I, 325, 15. eius clades praedicta a ludentibus pueris I, 397, 5.
- Bonifacius Gelimis gazam Belisario tradit I, 429, 19.
- Bononia II, 320, 17. 321, 12.
- Bonus Genuae praef. II, 317, 21.
- Boraides Iustiniani ex fratre nepos I, 123, 23. Germanum fratrem haeredem instituit II, 408, 8.
- Bos aeneus in foro Pacis Romae II, 570, 16.
- Bosporus Thraciae duplicem habet aquae cursum II, 437, 5.
- Bosporus urbs, ubi sita I, 57, 17. II, 430, 14. Bosporitae Iustino Aug. se dedunt I, 57, 15. huius rei invidia in Iustinianum convertitur I, 164, 14.
- Braducio, interpres legati Persae, accumbit mensae cum Iustiniano I, 286, 4. ob id Chosroi suspectus, occiditur II, 506, 21.
- Britannia insularum maxima I, 312, 6. decuplo minor quam Thule II, 205, 17. eius situs in oceano Boreali II, 559, 13. deficit a Romanis I, 317, 16. nunquam recuperata I, 318, 20. illius clades Sibyllinis oraculis praedictae II, 118, 13. vide Brittia.
- Brittia oceani Borealis insula II, 559, 10. eius incolae Angli, Frisones, Brittones II, 560, 3. ad Francos migrant II, 560, 5. equitandi rudes, quod nullus apud illos sit equus II, 563, 14. Varnos praelio vincunt II, 564, 13. minus illis metuendi quam Franci II, 561, 18. quanti faciant pudicitiam II, 562, 20. Brittia muro divisa II, 565, 19. pars eius inhabitabilis II, 566, 7. fama est eo develi defunctorum animas II, 567, 3.
- Brittones, incolae Brittae insulae, regem habent II, 560, 3. vide Brittia.
- Bruchi, ad Caucasum II, 473, 5.
- Brundisium II, 350, 19. 352, 17. 392, 5.
- Brutii II, 39, 7. 79, 19. 301, 20. 395, 19. conciliantur imperatori II, 353, 2.
- Buchas Belisarii protector II, 150, 20. fortiter pugnat II, 152, 6. moritur II, 153, 18.
- Bucula Myronis, ubi posita II, 571, 3.
- Bulgadu Valeriani stipator Anconam servat II, 198, 23.
- Bulicae, portus Homeritarum I, 101, 9.
- Bullae campus I, 391, 10. 406, 4. 475, 10. ubinam situs I, 406, 8.
- Barcentius, proditor II, 251, 15. vivus comburitur II, 256, 12.
- Burgaen, mons provinciae Byzacense I, 458, 22. in eo stupenda Maurorum clades I, 462, 1.
- Burgundiones ubi siti II, 63, 8. victi a Francis II, 65, 9. 263, 2. ipais militans II, 69, 16. missi Gotthis auxilio II, 196, 7. Mediolano capto, foeminas in praemium accipiunt II, 234, 10.
- Burnus, urbs II, 83, 4.
- Busta Gallorum, loci nomen II, 610, 11.
- Buxes Cuthis frater I, 60, 15. Benili II, 498, 2. avunculus Domnitioli II, 445, 3. praefectus praesidio Libani I, 60, 15. deinde Martyropolitano praesidio I, 107, 22. ad Daram pugnat I, 62, 15. 64, 1. in Armenia Ioannem Arsacidem perfidiose necat I, 163, 4. magister fit militum orientis ab Euphrate ad fines Persicos I, 176, 14. eius oratio ad Hierapolitanos adventante Chosroë I, 176, 18. illos deserit I, 177, 19. impte avarus I, 210, 21. Hierapolin se recipit I, 241, 14. Byzantii Germanum suo defendit testimonio II, 415, 10. auxiliorum dux in Gepaedes II, 415, 10. 426, 5.
- Byzantium I, 371, 16. 394, 10. ducem habet I, 509, 5. 523, 9. pars eius siticulosa I, 377, 20. vastatur a Mauris Leuchatis I, 503, 21. Mauri Byzantini Vandales praelio fundunt I, 349, 21. obsequium Belisario spondent I, 406, 12. in Rom. rebellant I, 442, 17. 448, 7. pugnant I, 453, 8. 457, 3. victi I, 457, 19. bellum instaurant I, 458, 8. eorum stupenda clades I, 461, 9. reliqui in Numidiam concedunt, praeterquam subditi Antalae I, 462, 16.
- Byzantium imperii sedes efficitur et nomen accipit a Constantino magno I, 309, 10. quanto dissitum spatio a Muris longis II, 456, 18. ab Iatri ostiis I, 310, 15. ab urbe Topero II, 442, 11. Adrianopoli II, 455, 16. Carthaginae I, 355, 19. eius archiepiscopus Epiphanius I, 362,

21. plebs seditionem horrendam excitat I, 119, 11 et seq. immanis strages I, 128, 23. suburbia ab Hunnis infesta I, 167, 18. urbis calamitas, grassante peste I, 251, 3. 255, 20 et seq. de illa capienda Chosroës cogitat I, 283, 13. vento illuc delatus Vesuvii cinis, causam prae-buit solenni supplicationi II, 163, 8. cives in expeditione Vandalica I, 360, 17. Byzantii mare infestat cetus immanis II, 399, 3. fretum aquae cursum duplicem habet II, 487, 5. *vocabula partium quarundam urbis in suas digesta sunt literas.*

Cabades filiorum Perozis Persarum regis natu minimus I, 19, 15. patri succedit I, 26, 18. ausus ferre legem de promiscuo foeminarum usu, a subditis regno exiit I, 27, 1. in castellum Oblivionis conicitur I, 28, 2. evadit uxoris ac Seosis ope, seque recipit ad Ephthalitas I, 31, 9. 32, 6. recuperato regno Blasesi sibi suffectum excaecat I, 33, 4. novum magistratum instituit I, 33, 17. mutuam petit ab Anastasio Aug. pecuniam I, 33, 20. repulsam passus, Amidam obsidet I, 34, 10. Iacobum Eremitam invisit, miraculi fama exitus I, 35, 3. Amidam capit I, 38, 9. Glonem urbi praeficit I, 38, 10. captivos remittit I, 39, 2. Romanos incautos occupat ac fundit I, 41, 21. Baradotum Constantinae episcopum benignissime accipit I, 211, 15. cum Hunnis bellum gerit I, 42, 8. portas Caspiae occupat I, 49, 8. queritur cum Anastasio I, 49, 17. de successore sollicitus I, 50, 12. sanatus a Stephano Edesseno Medico I, 271, 13. Caesem filium natu maximum odit I, 50, 15. immerito I, 195, 20. Zame filio a regni successione ob oculi vitium lege excluso, id Chosroi destinat I, 50, 18. petit a Iustino Aug. ut ipsum ad-optet *ibid.* in Scossem ingratus I, 55, 19. Iberos a Christianis ritibus adducere nititur I, 57, 8. contra illos exercitum mittit I, 58, 3. et in Armeniam I, 74, 6. aurifodinas amittit I, 78, 21. eius ad Rufinum legatum oratio I, 80, 3. Mirrhanem a Romanis victum ignominia notat

I, 86, 1. copias in Comagenen mittit I, 90, 1. in Azarethem ingratus I, 97, 16. Hermogensem legatum remittit inanem I, 107, 12. testamentum condit ac moritur I, 109, 15. eius virtuti honor habitus I, 110, 9.

Cabades Zamis filius I, 114, 22. avum anum, regem Cabadem vultu refert I, 118, 8. illi puero regnum decernitur a coniuratis I, 114, 21. morti addictus a Chosroë patruo, clam servatur benignitate Adergudunbadi I, 115, 12. Byzantii honorifice a Iustiniano habitus I, 118, 10. Narsetem in Italiam sequitur cum Persis transfugis II, 599, 1.

Caballarius Erarici legatus II, 289, 20.

Cabao Maurorum Tripolit. princeps I, 346, 20. Christi opem praeclearis officiis ambit in Vandalos I, 347, 15. magna illos clade afficit I, 349, 7.

Cadiseni Persis militat I, 71, 19.

Cadmea victoria II, 33, 16.

Caenopolis, olim Taenarus I, 367, 10.

Caesar a Persis dicitur imper. Rom. I, 244, 17. 204, 1. Basiliscus Armati filius a Zenone creatur Caesar I, 342, 15. vide Augustus.

Caesarea Mauritaniae secundae metropolis I, 501, 9. quantum Carthagine dissita I, 430, 13. redit in ditionem Rom. *ibid.* et I, 501, 12. hinc ad Gades Mauri dominabantur, stante regno Vandalico I, 451, 9.

Caesana castellum II, 188, 3. ubi situm II, 8, 6. frustra a Ioanne tentatum II, 224, 3. in potestatem Belisarii venit II, 272, 1. occupatur a Totila II, 301, 1.

Caiani, vir ex Phylarchico genere I, 106, 16.

Calabria II, 79, 17. dedit se Belisario II, 77, 4. deinde Totilae II, 301, 21. conciliatur imperatori II, 352, 13. Gotthis infensa II, 376, 19.

Calaris, urbs Sardiniae I, 403, 23. 407, 12. frustra a Romanis obsessa II, 591, 1. montes ei vicinos occupant Barbaricini I, 468, 11.

Calchedon. vide Chalcedon.

Callineum urbs I, 202, 21. ad Euphratem sita I, 91, 13. 97, 12. diruitur a Chosroë I, 248, 11.

- Callinicus** acclamatur Iustinianus I, 190, 15. 293, 6. 532, 10.
- Calonymus Alexandrinus**, Romanae classis praefectus I, 360. 9. Carthagine instigator expulsi I, 393, 23. periturus a deo plectitur I, 394, 28.
- Calvdonii** apri dentes stupendi servantur Beneventi II, 77, 22.
- Calypsis insula** II, 575, 8.
- Calx**, vulgo asbestus II, 258, 18.
- Cameli** equos terrent I, 349, 3. illis suam aciem muniat Mauri I, 348, 15. 458, 8.
- Camillus** ubinam Gallos fuderit II, 610, 8.
- Campania** II, 79, 20. 301, 5. nullum habuit mutuum locum, praeter Neapolin et Cumas II, 37, 17. eo senatores ablegati a Totila II, 373, 10. postea a Gothis infecti II, 633, 3. res illic gestae cum Teia II, 635, 13 et seq.
- Campus Bullae**: vide supra in litt. B. campus: salis vicinus Carthagini I, 386, 5.
- Candidati** II, 441, 16.
- Candidus Sergiopelitanus**. Antistes cum Chosroë pro captivis paciscitur I, 175, 22. eos recipit I, 176, 5. non stans promissis, male mulatur a Chosroë I, 339, 3.
- Canis** nomen contemeliosum I, 525, 1. II, 625; 2. canes marini ad Scyllaeum multi II, 394, 2. concharum margaritiferae amasii I, 22, 11. piscatores vorant I, 24, 7. canina habere capita creditus Coreyræe populus II, 394, 10. canum fidelitas II, 556, 18. canes adiuncti excubiis II, 122, 7.
- Cannae**, II, 352, 20.
- Canusium** urbs Apuliae II, 352, 20.
- Caoses filiorum** Cabadis natu maximus I, 50, 15. patri invisus immerito I, 193, 20. eius testamento regni successione exclusus I, 110, 2.
- Capitolini** Iovis templum diripit Glycericus I, 332, 13.
- Cappadocia** montis Tauri particeps I, 47, 16. illam affectat Chosroës I, 233, 10. frigore ibi moritur Basiliscus tyrannus I, 343, 11.
- Capra** altrix infantis derelicti, studio mirabili ipsum fovet II, 214, 5 et seq.
- Caprae**, loci nomen in quo Totilas obiit II, 625, 13. 627, 5.
- Capua** urbs II, 74, 11. tenetur a Gothis II, 353, 16. in urbe certamen improvisum II, 387, 13, 19.
- Caputuada**, locus Africae maritimus I, 372, 17.
- Caralis**: vide Calaris.
- Carcasso** urbs II, 66, 20. 70, 7. obsessa a Francis; quod haberet Alarici gazam, in qua erant vasa Salomonis, obsidione quidem liberatur a Theodorico, sed Thesauro spoliatur II, 67, 10. 68, 4.
- Carnii** ubi siti II, 80, 11.
- Carrheni** maximam partem gentiles I, 211, 1. Edessa a Persis obsessa, fumum ex aggero erumpentem vident I, 276, 11.
- Carthago** I, 324, 5. 331, 17. 341, 22. acondita a Didone I, 450, 19. libera, paucis procul Mauris ibid. occupata a Vandalis, sola urbium Africae muros habuit I, 332, 19. 374, 4. Belisarius cum exercitu accipit I, 391, 18. 394, 7. instauratis ab ille moenibus I, 403, 12. eam frustra Gelimer obsidet I, 412, 2. templo ornat ac munit magister mil. Salomon I, 520, 22. urbis Antistes Reparatus I, 521, 16. palatium I, 394, 19. 474, 1. 491, 16. 521, 14. carcer, dictus Ancon I, 392, 6. circus I, 473, 16. 482, 3. suburbium Aclae I, 440, 7. stagnum portus I, 374, 20. portus alter Mandracium I, 392, 4. 393, 15. navale Messuas I, 474, 18. aquaeductus I, 412, 3. quanto Carthagine spatio distet Aurasius Numidiae mons I, 345, 8. 465, 15.
- Bullae campus** I, 406, 9. Byzantium I, 355, 19. Caesarea Mauritaniae I, 430, 15. Caputuada I, 372, 19. Decimum I, 384, 4. Grasse I, 384, 6. Hippo regius I, 427, 7. Membresa I, 476, 22. Mercurii fanum I, 337, 11. Sicaveneria I, 513, 23. Tebestae I, 504, 10. Tricamarum I, 416, 10.
- Casandria**, olim Potidaea, ab Hunnis capta I, 167, 19.
- Casius** Iupiter, ubi cultus II, 576, 2.
- Caspiae** portae I, 48, 4. 57, 1. II, 469, 17. munitae ab Alexandro magno I, 48, 16. oblatæ Anastasio Aug. I, 48, 21. eas occupat

- Cabades I, 49, 8. vult etiam a Romanis custodiri I, 80, 6. item Chosroës I, 112, 7. Persae custodiunt I, 198, 7.
- Cassiope urbs, unde dicta II, 576, 4.
- Castra Annibalis II, 374, 3.
- Casula, vestis genus I, 522, 2.
- Casus lepidus II, 146, 11.
- Catana, urbs Siciliae II, 27, 22. moribus nuda II, 453, 9.
- Catellus, nobilis Italus II, 318, 23.
- Catholicus dicitur episcopus Persarmeniae I, 263, 11. vide Christiani.
- Caucana, Siciliae oppidum I, 370, 13. 372, 7.
- Caucasus mons I, 78, 12. illum incolunt Hunni I, 216, 21. 221, 9. 283, 5. 288, 19. II, 467, 19. Sabiri II, 509, 14. eius altitudo et portae geminae II, 469, 4.
- Celer magister offic. I, 42, 16. Arzanenem vastat *ibid.* et I, 217, 13. cum Persis inducias pangit I, 47, 11.
- Celtici montes Eridanum fundunt II, 8, 18. et Danubium II, 481, 4.
- Centenarium, quid significet I, 112, 4.
- Centumcellae II, 328, 20. urbs Tusciae maritima et ampla, a Gotthis deseritur II, 176, 12. sola Romanis reliqua II, 438, 22. eam Totilas obsidet II, 438, 3. 448, 19. capta Romanus exercitus obsidet Narsetis iussu II, 635, 18.
- Centuriae, locus Numidiae I, 463, 5.
- Cephalenia II, 452, 2.
- Cepi, oppidum II, 460, 18.
- Ceratæum Antiochia I, 195, 24.
- Cerva Maeotidis vadum monstrat II, 477, 1.
- Cervarium, Apuliae locus II, 355, 2.
- Cerventinus senator Rom. II, 123, 12. Byzantium petit II, 234, 18.
- Cethegus, senator Romani princeps II, 328, 19.
- Chaeronia urbs terrae mota eversa II, 594, 22.
- Chalazar praetorianus II, 402, 2. excarnificatur a Totila II, 404, 14.
- Chalce porta I, 127, 21.
- Chalcedon urbs I, 310, 14. II, 463, 12. quantum a fl. Phaside distat I, 311, 4. II, 481, 15.
- Chalcis urbs ostentia I, 90, 21. quantum Beroëa distat I, 204, 15. pecunia salutem emit a Chosroë I, 205, 5.
- Chalcis Euboeae, haerentem Aristotelem videt II, 485, 15.
- Chanaranges, nomen dignitatis Persicae I, 25, 14. 33, 12. 115, 13. Chanarangis impia contra Cabadem regem sententia I, 25, 14. Chanaranges Persarum dux Martyropolin obsidet I, 107, 20. obsidionem solvit I, 111, 9.
- Chanaranges Persarmenias adulescens in Iustinianum conspirat II, 410, 10. 411, 19. 418, 8. 15.
- Charybdis II, 38, 20. 486, 15. 575, 1.
- Cherronesus: vide Chersonesus.
- Cherso sive Chersona, ubi sita I, 57, 19. quantum ab Istri ostiis distat II, 480, 17.
- Chersonesus Thraciae II, 79, 11. muros eius longos superant Hunni I, 168, 4.
- Chilbudius magister mil. vir egregius II, 331, 4.
- Chilbudius impostor, ac lepidus de illo narratio II, 331, 4.
- Childebertus Francorum rex auxilium Iustiniano in Gotthis promittit II, 27, 17. 73, 6. concessam a Vitigis partem Galliae cum Theodeberto et Clothario dividit II, 73, 2.
- Chiliarchi a Gizerico constituti I, 834, 15.
- Chinialus Cuturgurorum princeps II, 552, 6. 554, 13.
- Chorianes Persarum dux irrumpit in Colchidem II, 461, 15. castra ad flumen Hippin metatur II, 490, 15. occumbit in praelio II, 496, 8.
- Chorsamantis facinora temeraria II, 148, 4 et seq.
- Chorsomanus Belisarii protector II, 81, 4.
- Chorzianene I, 262, 2.
- Chosroës Antiochia a Chosroë Persarum rege condita I, 214, 13. illius iura ac privilegia I, 214, 22.
- Chosroës, tertius filius Cabadia Persarum regis I, 51, 7. offertur Iustino Aug. adoptandus I, 51, 7. repulsam passus, odium concipit in Romanos I, 55, 7. omnium voce rex declaratur, patris testamento in comitiis lecto I, 110, 11. legatorum Rom. blanditiis delinitur I, 111, 17. Rufino gratificatur I, 113, 9. pacem conficit cum Rom. I, 113, 18. inquieto vir animo I, 114, 14. coniuratos e medio tollit, in his Za-

mem fratrem et Aspebedem avunculum I, 115, 7. Adergudenbadem fallit ac perimit I, 118, 4. ingratus et crudelis in Mebodem I, 118, 22. Iustiniano victoriam Vandalicam gratulatur, et ab eo pecuniam elicit I, 137, 11. Alamundarum ad praebendas belli causas inducit I, 154, 5. Iustiniano violatam pacem obicit I, 155, 16. 197, 12. legati Vitigis eum ad bellum hortantur I, 156, 20. II, 237, 14. et Armenii I, 163, 8. invidia stimulatus I, 158, 6. bellum in Rom. decernit I, 166, 17. Iustiniano per litteras dehortanti, nihil rescribit I, 169, 7. 170, 19. Prima eius irruptione in Rom. imperium I, 171, 2. Circesio ac Zenobia abstinet I, 171, 11. urbem Sura oppugnat I, 172, 5. dolo capit ac delet I, 174, 7. Euphemiam Surenam uxorem ducit I, 175, 9. captivos pretio dimittit I, 175, 19. Hieropoli pecuniam imperat I, 180, 7. Beroeam capit I, 183, 15. eius ad episc. Megan oratio I, 183, 15. Antiochiam obsidet I, 186, 5. oppugnat I, 187, 3. capit I, 189, 7. eius oratio ad legatos Rom. plena fictae misericordiae I, 191, 19. ingenium ac mores I, 192, 19 urbem excindit I, 194, 8. cur. H. 490, 3. pecuniam petit annuatim a Romanis I, 198, 1. pacem concedit I, 198, 17. in mari lavat, Soli nymphisque sacrificat I, 199, 5. Apamense a Thoma Antistite exceptas I, 201, 23. templum expiit I, 202, 9. Circensibus interest favetque Prasinis I, 203, 13. Persam stupratorem in crucem agit I, 204, 6. pecuniam exigit a Chalcedensibus I, 204, 19. Euphratem traiecit I, 205, 7. de obsidenda Edeissa cogitat I, 205, 17. eam petit ut Christum falsi convincat I, 209, 16. multas a deo, satis habet pecuniam exigere I, 210, 1. Ghosrantiocham condit I, 214, 12. Daram frustra obsidet I, 212, 8. iterum parat in ditionem Rom. irumpere I, 222, 2. in Cofchiden pervenit et a rege adoratur I, 225, 7. Petram obsidet I, 226, 7. et expugnat I, 228, 15. praesidio munit reditque in Persidem I, 233, 15. tertia eius irruptio in fines Rom. I, 239, 1. Candidum episc. male mul-

tas I, 239, 11. frustra Sergiopolin tentat I, 240, 4. sacro Hierosolymorum thesauro inhiat I, 241, 3. legatum mittit ad Belisarium I, 243, 1. illius nomine territus abacedit I, 246, 20. Callinicum diruit I, 248, 11. de quarta irruptione cogitat I, 259, 13. tenetur peste eius exercitus I, 261, 11. quarta irruptio non tam in Romanos, quam in deum Christianorum I, 267, 15. Edessam obsidet *ibid.* pecuniam obsessis ingentem imperat I, 269, 13. aggerem excitat I, 270, 7. saepe obsessos aggressus I, 274, 10 et seq. obsidionem solvit I, 280, 11. inducias pangit I, 281, 18. legationem ad Iustinianum mittit I, 284, 11. Lazicam sibi asserere contendit I, 283, 2. quibus de causis II, 489, 22. classem illic vult aedificare I, 286, 16. copias eo destinat I, 288, 11. Daram irrita conatu tentat II, 489, 1. valetudinarius II, 504, 11. in tribunum medicum munificus II, 505, 8. Anatozadem filium rebellem qua poena affecerit II, 505, 15. ad Iustinianum mittit legatum II, 506, 8. huius interpretem sibi euspectum occidit II, 507, 1. Romanos vectigales habet II, 538, 22. confirmat inducias II, 548, 8.

Christiani gentilium templa deo consecrant I, 84, 12. Edessam inexpugnabilem praedicant I, 205, 18. Christianorum nomine multis in locis excludit Procopius Arianos aliosque Haereticos, et illos significat quos vocat recte sentientes I, 598, 19. eorum oracula evangelia, per quae et iurant I, 504, 18. Christiana religio sanctorum I, 78, 9. pietas circa festum Paschale I, 91, 19. moderatio maxime elucet in monachis I, 37, 9. Christiani optimi, Iberes I, 56, 22. et Lazi I, 283, 20. Homeritae a Iudaeis vexati I, 104, 12. Afri a Vandalis crudeliter indigneque habiti I, 344, 22. 345, 18. 347, 18. elingues loquuntur I, 345, 2.

CHRISTUS sponte mortuus in cruce I, 200, 19. deus est, ac merito dicitur Sophia I, 339, 22. de eo dictum Cabaonis I, 348, 11. vide Iesus. Ciconia ex Aquileiae turri cum pullis

- avolans, *Attilae* dat omen urbi capiendae I, 330, 14.
 Cilicia, tegumenta bellica I, 271, 5.
 Ciliciae mons, Taurus I, 47, 16. eam Chosroës cogitat I, 141, 14. 180, 6.
 Cilicea nautae I, 360, 7.
 Cimmerii ad paludem Maeotidem, iam dicti Uturguri II, 474, 14. idemque Hunni, in Uturguros et Cuturguros divisi II, 475, 19. Cimmericum fretum II, 484, 15.
 Circaeus mons II, 57, 18.
 Circe ubinam egerit cum Ulyse II, 57, 19.
 Circesium, castellum munitissimum I, 171, 5.
 Circus Apamensis I, 203, 13. Aquileienseis I, 321, 13. Byzantinus I, 125, 13. Carthaginensis I, 473, 16. 492, 8. Choroanthiochenus I, 214, 15. Edesseanus I, 207, 17. 263, 8. Romanus I, 206, 18. in Byzantine strages ingens edita seditionum I, 128, 2. triumphus Belisarii celebratus I, 445, 15. Venetia porticus I, 128, 2. porta Libitinae I, 128, 20. circi factiones et insania I, 119, 14. eius natura lepide expressa I, 207, 16.
 Citharizon, castellum Armeniae I, 261, 17.
 Classes, portus Ravennae II, 270, 11.
 Classis Leonis Aug. in Vandalos I, 335, 16. Iustiniani in eosdem I, 360, 5. huic bene precatur archiepiscopus I, 362, 21. quo pacto conjuncte ierit I, 366, 6. vide praelium navale.
 Claudianus Saloni praef. II, 431, 14.
 Clementinus patricius II, 388, 19.
 Clipea, urbs Africae I, 450, 16.
 Clisurae I, 290, 6.
 Clotharius Francorum rex arma socia Iustiniano in Göthbōs pollicitus II, 27, 17. 73, 6. concessam a Vittige partem Galliae cum Childeberto ac Theodeberto dividit, Gotthisque auxilia spondet II, 73, 2.
 Clusium urbs Tusciae II, 187, 16. 197, 2.
 Cocus singulari certamine inter geminas acies cadit II, 619, 10. 17.
 Cochleas, quid I, 127, 10.
 Colchi olim Persarum socii I, 219, 4. non sunt contenti Trapezuntis II, 466, 5. Colchis unde Cytalis poetis dicta II, 535, 13. Lazicae nomen accepit I, 155, 1. II, 462, 11. vide Lazi et Lazica.
 Colloquium Belisarii cum legatis Gothorum II, 168, 5.
 Columnae Herculis: vide Hercules.
 Comagene, recentiori vocabulo dicta Euphratesia I, 81, 22. 85, 8. 240, 20. cur inde Persae non solerent in Romanos erumpere I, 85, 21. incipit a Samosatis. *ibid.* non videtur extendi ad Sergiopolin usque I, 240, 20. in eam Persae irrumpunt I, 90, 1.
 Comana Cappadociae ab Oreste condita, ac templis duobus ornata I, 84, 1. dicta aurea I, 84, 13. templa illa Christiani habent, nihil mutata structura *ibid.*
 Comana ponti ab Oreste condita I, 83, 10. II, 480, 7. Comanae templum a Taurico diversum I, 83, 9. Comanae utriusque situs similis Tauris I, 83, 12.
 Comes sacri stabuli II, 406, 5. senatorum largitionum, Narses, Strategius: comes Africae Bonifacius, Artabanes: vide *haec vocabula propria*. comes Illyrici Nazares II, 321, 12.
 Cometa I, 167, 3.
 Comum urbs II, 196, 15.
 Concha margaritifera canes marinos habet assecclas I, 22, 11.
 Coniuratio Persarum procerum in Chosroem I, 114, 15. Ioannis praef. praet. in Iustinianum I, 135, 3. Artabasis in eundem II, 405, 13 et seq. Maximi in Valentinianum Aug. I, 329, 10. militum in Salomonem I, 472, 2. Maximini I, 490, 18.
 Conon Isaurorum dux II, 163, 23. Anconam occupat II, 188, 15. eius imprudentia II, 197, 19. praefectus Neapoli obsidetur II, 301, 11. sese dedit II, 307, 20. humanissime habetur a Totila II, 308, 12. Romae obsidetur a Gotthis II, 346, 1. eius avaritia inhumana II, 347, 13. praefectus praesidio Romae II, 393, 14. ob avaritiam occiditur a militibus II, 402, 6.
 Constantianus Illyrius, advocatus, ad Chosroem legatus I, 259, 21. aegrotat I, 260, 5. iterum legatus ad Chosroem I, 280, 22.
 Constantianus sacri stabuli comes, in

- Illyricum missus, exercitum confiat II, 36, 18. Salonas, Dalmatiam ac Liburniam recipit II, 38, 1. 79, 1. Salonas munit II, 83, 21. Ravennam se confert II, 272, 17. cum Totila Tarvisii praefecto agit II, 288, 14. Veronam petit II, 290, 19. Ravennae residet II, 302, 7. Imperatorem de misero Italiae statu certiores facit II, 312, 23. Germanum testimonio suo defendit II, 415, 10. auxiliorum dux in Gepaedes II, 426, 2. contra Sclavenos mittitur II, 456, 12.
- Constantina urbs Africae I, 481, 16.
- Constantina Mesopotamiae I, 216, 17.
- Arzamenia bidui dissita I, 41, 3. sedes olim ducis Mesopotamiae I, 111, 23. illam sibi Chosroës arrogat I, 211, 6. eius episc. Baradatus vir sanctus I, 211, 15.
- Constantinopolis: vide Byzantium.
- Constantinus magnus imperium dividit, translata eius sede Byzantium I, 809, 10. Constantini forum I, 121, 9. illis defossus ab ipso Paladium Troianum II, 78, 19. coronatus Hypatius I, 124, 9.
- Constantinus a militibus imperator in Britannia salutatus I, 317, 17. paelio victus, cum filiis cadit I, 318, 19.
- Constantinus Thrax, dux Rom. in bello Gotthico II, 26, 11. Spoletium ac Perusiam recipit II, 81, 13. cum Gotthis congressus, vincit II, 81, 19. Romam revocatus a Belisario II, 84, 4. ad portam Flaminiam locatur II, 96, 7. deinde in Adriani mole II, 107, 19. Gotthos fundit II, 109, 6. 145, 7. 14. Belisarium, ablata reddere iubentem, gladio petit II, 180, 10. illius iussu occiditur II, 180, 14. 181, 5.
- Constantius Placidiae maritus, imperii consors ab Honorio factus, brevi oblit I, 320, 2. pater Valentianii tertii I, 320, 6.
- Consulatus amplitudo I, 136, 11. claudi solitus in curia II, 28, 23. Gotthis Italiam tenentibus, consul occidentis ab imperatore orientis fiebat II, 169, 19. consules, quorum mentionem facit Procopius, hi sunt: Belisarius I, 447, 8. Boëthius II, 11, 9. Gothigus II, 429, 1. Iovannes Cappadox I, 136, 6. Orestes II, 389, 1. Symmachus II, 11, 9. Theodericus II, 7, 18. 169, 16. consules honorarii, Artabanes II, 407, 7. 409, 12. Iustinus II, 410, 17.
- Corcyra insula, dicta olim Phaeacia II, 574, 21. vastata a Gotthis II, 576, 18. in ea navis lapidea II, 577, 6. Cynocephali II, 394, 11.
- Corinthus eiusque isthmus II, 79, 8.
- Coruelli forum II, 224, 11.
- Coronia urbs terrae motu eversa II, 594, 22.
- Corsica insula, olim dicta Cyrenus II, 591, 11. in ea homines et equi minimi *ibid.* redit in ditionem Rom. I, 430, 7. occupatur iterum a Gotthis II, 590, 17.
- Cotialum seu Cotatisium Lazicae cast. urbs olim Cytaia II, 535, 15.
- Cottiae Alpes: vide Alpes.
- Crisaëus sinus II, 79, 7. 594, 21.
- Croto urbs II, 80, 2. 405, 5. illius situs II, 395, 4. quantum distet Messana II, 397, 16. obsidetur a Gotthis II, 596, 5. obsidio solvitur II, 596, 21.
- Crucis Christi segmentum Apameae servatum I, 200, 19. non sine miraculo exhibetur I, 201, 15. abstinet ab eo Chosroës I, 203, 6.
- Ctenatus, Theodori ducis cognomen I, 359, 15.
- Ctesiphon urbs I, 214, 13. ad fluvium Tigridis condita a Macedonibus I, 281, 1. quantum dissita ab urbe Lapato II, 504, 9.
- Cumae, antro Sibyllae nobiles, a Belisario receptae II, 73, 15. deinde a Totila II, 301, 14. illic huius gaze reposita II, 635, 12. locum Narsetis copiae obsident *ibid.* et capiunt II, 643, 2.
- Cuniculo eversus Persarum agger pro moenibus Amidae I, 36, 5. et Edesae I, 274, 4. capta urbs Lazicae Petra I, 226, 17. eadem tentata I, 291, 21.
- Cursus publici procurator I, 380, 13.
- Cutatium seu Cotiaium, Lazicae cast. olim urbs Cytaia II, 535, 16. 549, 11. id Persae muniant II, 543, 10.
- Cutilas Belisarii protector, miro accepto vulnere, fortiter pugnat II, 150, 21. moritur II, 153, 14.
- Caturgur. Hunnorum Cimmeriorum

- princeps, a quo dicti Cuturguri II, 476, 7.
 Cuturguri qui et unde sic dicti II, 476, 5. Maeotidem traident, et antiquas Gothorum sedes obtinent II, 477, 20. 479, 15. Romanos infestant, traiectione Istro II, 478, 16. acciti a Gepaeidibus, imperium Rom. vastant II, 552, 2. qui remanserant, viantur ab Uturguris II, 553, 19. alii in Thracia consistunt II, 555, 14. cladem accipiunt II, 603, 19.
 Cutzes, Buzis frater, a Persia captus I, 60, 15.
 Cuzinas Maurorum princeps in Rom. rebellis I, 448, 12. Mauros Nami-das Carthaginiens infestus ducit I, 515, 15. opem Areobindo contra Antalam spondet I, 517, 8. Gon-tharidi tyranno se adiungit I, 525, 20. societatem init cum Ioanne magistro militum I, 534, 1. II, 549, 18.
 Cyaneae cautes I, 310, 9.
 Cynocephali in Coreyra insula II, 394, 10.
 Cypriana, tempestas oriri solita circa festum S. Cypriani I, 393, 12. 397, 18.
 S. Cyprianus in somnis visus. Van-dalorum excidium praedicit I, 398, 4. eius templum I, 398, 14.
 Cyprianus foederatorum dux I, 359, 11. 420, 15. ad Gelimerem mittitur I, 439, 23. Romae in Gotthos pugnat II, 112, 15. Faesulas obsidet II, 238, 11. urget II, 246, 7. capit. II, 259, 1. Florentiam petit II, 298, 22. Perusiae residet II, 302, 9. occiditur ex insidiis II, 327, 7. eius caedem ulciscitur deus II, 629, 18.
 Cyrene Africae I, 311, 20.
 Cyrillus Rom. dux I, 63, 6. in Sar-diniam mittitur I, 358, 16. foede-ratorum dux I, 359, 12. Cartha-ginem navigat I, 406, 3. Sardin-iam et Corsicam recipit I, 480, 2. 6. aedificios petit I, 281, 14. con-tra datam fidem occiditur I, 482, 17.
 Cyranus, vetus nomen insulae Corsi-cae I, 430, 9. II, 591, 17.
 Cyrus Persarum rex I, 158, 16.
 Cyrus Bacchi filius et Salomonis ex fratre nepos, Pentapoli praeficitur I, 502, 1. patrum contra Mauros proficiscentem sequitur I, 504, 11.
 Cytalia, olim urbs Colchidis, Aetiae regis patria II, 535, 20. inde Col-chis dicta a poetis Cytalis *ibid.*
 Cyzici suburbium Artace I, 135, 5. episc. Eusebius in foro occiditur I, 136, 1.
 Dacia II, 80, 12. tota Gepaeidibus subdita II, 418, 3. 421, 21. quon-dam eius pars concessa Erulis II, 418, 21.
 Dacius: vide Datus.
 Daemones pestem infligunt I, 251, 5. hominibus imponunt I, 300, 5.
 Dagaris praetorianus captus I, 75, 1. receptus, Hannos imperio Rom. ex-pulsi I, 114, 6.
 Dagisthaeus Rom. dux Petram obsidet I, 288, 4. eius imprudentia I, 291, 9. insolens petitio I, 292, 7. tur-pis fuga I, 294, 6. cum Gubaze Lazorum rege deliberat II, 490, 17. proditiis accusatus, in carcerem conficitur II, 497, 9. Narsetem in Kallam secutus II, 598, 23. cornu aetici dexteram tenet II, 618, 10. Romam capit II, 631, 5.
 Dalmatia II, 80, 6. horrendis ventis obnoxia II, 77, 17. occupata a Marcelliano I, 636, 21. eo mittitur Mundus II, 26, 5. provinciam illam Romani Gotthis eripiunt II, 39, 15. Langobardi infestant II, 418, 14. res velunt cedere Gotthi II, 585, 22.
 Damianus Valerianus nepos, in Pice-ram missus II, 176, 13. tenet se Armini II, 191, 1. Langobardos dedecit II, 628, 2.
 Dani dant Erulis transitum II, 205, 14.
 Danubius fluv. I, 310, 19. II, 481, 1. vide Ister.
 Daphne Antiochiae suburbium I, 190, 6. locum ibi ac fontes miratiz Choroës, Nymphis sacrificat I, 199, 15. templum Michaelis Archangeli incensum I, 199, 23. cu-pressi vento erutas I, 215, 6. lex de illis non excidendis I, 215, 8.
 Dara urbs ab Anastasio Aug. condita, eiusque nomine insignita I, 49, 11. II, 489, 17. Nisibi et Ammodio vicina I, 61, 14. patria Salomonis magistri mil. I, 359, 20. episcopum habet ac palatium I, 138, 5. et horrea militaria I, 435, 5. prae-

- fectum Belisarius I, 60, 1. gaudet
anne mirabili II, 489, 12. majo-
rum descriptio I, 212, 10. sub
moenibus praedium memorabile I,
61, 16 et seq. non vult Choroës
sit ea ducis Romani vel magistri
mil. sedes I, 111, 23, 113, 21. illic
Ioannes tyrannus medio tollitur I,
I, 137, 17. urbem tantat Choroës
I, 202, 19. 212, 8. frustra I, 212,
17. II, 489, 3. indignas legatos
occupare statet I, 284, 14.
- Darius Mediolanensis Antistes, Bel-
sarius addit II, 177, 20.
- December, ultimus mensis I, 423, 20.
- Decennovius Italiae flav. unde nomen
nactus II, 57, 15.
- Decimum, locus Carthagini vicinus I,
383, 12. 384, 7. 385, 16. 387, 6.
389, 23. 392, 12. 516, 23.
- Decius patricius Rom. II, 363, 12.
- Delphica, quid in pelatio I, 396, 10.
- Delphines cetum in exitum trahunt
II, 399, 11.
- Delphis primum vias tripus I, 895,
15.
- Demetrius Philippensium in Macedo-
nia antistes, legatum religionis causa
ad Rom. pont. II, 17, 13. cum
Theodato clam agit II, 18, 2. By-
zantium redit II, 21, 3.
- Demetrius peditum dux II, 26, 16.
223, 12. magister mil. suppetias
parat obsessor Neapoli II, 303, 3.
fugit II, 304, 29. Nervum tentans,
a Totila capitur II, 305, 12.
- Demetrius Cephalenus, procurator
Neapoli, linguae intemperantiam
luis II, 303, 22.
- Demosthenes Rufini frater I, 88, 19.
- Deopheron Tolliani frater II, 401, 20.
404, 11.
- Dertona moenibus nuda a Rom. occu-
patur II, 438, 21.
- Draus victoriae dator I, 364, 22. vio-
letae ultor pacis II, 201, 20. iniu-
stitiae II, 266, 19. et homicidii II,
629, 17. pestilentiae causa I, 249,
16. mendacio falli non potest I,
170, 18. parum industrius, si boni
sint, iuvat I, 318, 8. cum opem
subtrahit, opes humanae ruunt I,
327, 11. non adest iniustus I, 879,
15. nec temerarius I, 92, 19. tur-
bat eorum mentem, quibus infortu-
nium parat I, 390, 7. in deum
Christianorum, suscepta a Choroë
- expeditio I, 216, 17. divina pro-
videntia I, 195, 23. 384, 15. ira
I, 395, 11. Protoph. de deo iudi-
cium II, 17, 20. 270, 12.
- Dextera porrecta, index salutis datae
I, 211, 8. locus ad dexteram ho-
nestior II, 29, 23.
- Diana, cur dicta Boleia II, 576, 16.
navis lapidea illi posita ab Agame-
mone in Euboea II, 576, 8. fa-
num Dianae Tauicae in Acillene
I, 83, 6. hac de re controversia
II, 480, 2. ei templum Orestes
condidit in Ponto I, 83, 22. alterum
in Cappadocia I, 84, 5. istud Chri-
stianis cedit I, 84, 12.
- Dictum sacerdotis Amideni I, 38, 12.
- Angari I, 207, 7. Romani civis I,
329, 18. Gizerici I, 335, 10. Ca-
baonis I, 347, 11. senis Vandali
I, 400, 12. Gelimeris I, 446, 19.
Iudaei I, 446, 5.
- Dido Carthaginem condidit I, 250, 17.
- Dici annus iter quot. stadia, constet I,
312, 3. diei maximae longitudo in
Thule II, 205, 19.
- Dioeletianus Aug. Aegyptum obiens,
Nobatis novas sedes, pensionem
annuam ne templa assignat I, 103,
14. 103, 7.
- Diogenes praetorians I, 443, 11. 243,
10. circumsessus a Mandalla, for-
titer evadit I, 401, 20 et seq. in
Italia militat II, 127, 5. 165, 7.
182, 11. praefectus domni Belis-
arii, Romam propugnat II, 432, 6.
urbe capta elabatur II, 434, 14.
Centumcellas defendit II, 433, 5.
443, 20.
- Diomedes Tydei filius, Beneventi con-
ditor, dentes apri Calydonii illic re-
ponit, et palladium Troianum Ae-
neae tradit II, 78, 4.
- Divinatio per porcos II, 45, 17.
- Dodona II, 576, 21.
- Dolomitae, quae natio II, 529, 9. eo-
rum pugnandi ratio II, 529, 14.
- Dolon, veli nautici genus I, 383, 5.
- Domesticus quis dicatur I, 326, 11.
domesticus magistri milit. I, 359, 7.
- Domnentiolus Buxis nepos Measanam
propugnat II, 445, 3. Iustitiam se-
quitur in Armeniam I, 262, 5.
- Domnicus magister peditum in Africa
I, 482, 21. 486, 21. Byzantium
revocatur I, 493, 3. legatus ad
Vittigis II, 266, 5.

- Dorotheus** Rom. dux ad Daram pugnat I, 63, 7.
- Dorotheus** Armeniae dux I, 74, 14. his Persas vincit *ibid.* et seq. foederatorum dux in bello Vandalico I, 359, 6. in Sicilia moritur I, 372, 8.
- Draco** fl. ex Vesuvio ortus, Nuceriae alluit II, 637, 19.
- Dromon**, navigii genus I, 360, 13. 378, 8. II, 431, 15. dromonem classis instructa a Belisario II, 355, 13.
- Dryas** quid in navi II, 573, 19.
- Dryus** urbs, hodie Hydrus II, 79, 16. 163, 23. 315, 11. vide Hydrus.
- Dubios**, Persarmeniae locus I, 297, 21. commercio Indorum aliarumque gentium celebris I, 263, 1. Theodosiopoli distat botridi I, 263, 4.
- Dux** optimus, quis I, 66, 9. ducum discordia non nocentius I, 40, 16. 42, 2. duces foederatorum, Armeniae, Byzacii, Mesopotamiae, Numidiae, Palaestinae: vide singula haec vocabula suis in locis. *Ant.* reg I, 89, 6.
- Dyrachium**, olim Epidamnus. I, 311, 20. 359, 17.
- Ebrinath** Theodati gener, dedit se Belisario II, 39, 3.
- Elbus**, maris mediterranei insula I, 312, 9. redit in potestatem Rom. I, 430, 21.
- Ecclesia** dicitur princeps templum Antiochiae II, 194, 11. 195, 22.
- Echinacus** urbs II, 595, 9.
- Edessa** caput Osroënes I, 85, 13. in Mesopotamia I, 260, 3. circum habet I, 207, 12. 268, 3. murorum pars dicta castellum I, 276, 19. porta magna I, 277, 5. porta Soina ad Triporygiam I, 279, 12. porta Barlai I, 280, 4. Toparcha Augarus I, 206, 1. urbem inexpugnabilem praedicant Christiani *ibid.* id a Christo per literas Augaro promissum dicunt I, 208, 19. epistola Christi in portis exscripta *ibid.* Edessa persis dedita ab Augari filio I, 209, 7. iisdem olim foederata I, 85, 15. deinde Romanis dedita I, 209, 8. eius obsidionem Cabadi Persarum regi dissuadent magi, capto omine I, 211, 7. illam petit Ghosroës, ut Christum falsi convincat I, 209, 16. pfectitur a deo I, 210, 1. civium egregia in captivos Antiochenos voluntas I, 210, 12. natus in urbe monstrem II, 534, 3. illic se confert Belisarius I, 247, 18. cives obsessi a Ghosroë I, 267, 20. se egregie timentur I, 269, 2 et seq. repulsus elephas grunnitu suis II, 533, 12. soluta obaldio I, 280, 12.
- Elemondus** Gepaedum rex, Ustrigotthi pater II, 605, 2. 606, 5.
- Elephantine** urbs imperii Rom. limitanea I, 103, 7. Philis proxima I, 103, 15.
- Elephas** grunnitu portis fugatur II, 533, 12.
- Elpidius**, Theoderici regis medicus II, 12, 4.
- Elurus** eques I, 161, 13. Eluri cum Belisario I, 244, 6. forte Eruli.
- Endiela**, locus ab urbe Amida unius iter diei distans I, 84, 16.
- Ennes** Isaurorum dux contra Gothos II, 26, 17. 49, 18. 51, 13. Tarmuti frater II, 133, 8. ei subvenit II, 140, 12. Mediolanum missus II, 194, 17. 196, 18.
- Ephesi** Antistes Hypatius, ad pontificem Rom. legatus II, 17, 20.
- Ephremius** Antiochenus Antistes I, 133, 5.
- Ephthalitae** dicuntur Hunni albi I, 15, 16. eorum sedes ac mores *ibid.* Persas insidiis capiunt I, 17, 5. stratagemata delent I, 21, 8. vetigales habent I, 24, 20. confugientem ad se Cabadem accipiunt I, 32, 6. pecunia obstrictum habent I, 83, 20. in S. lacebun eremitam iniuriosi, miraculo plectuntur I, 35, 7. Ephthalitae octingenti a Romanis cassi I, 41, 13.
- Epidamnus** II, 330, 1. 349, 21. 418, 14. hodie Dyrachium I, 311, 20. 359, 16. II, 15, 18. 86, 23. Epiri limes II, 80, 4.
- Epidaurus** urbs II, 37, 19.
- Epiphanius** archiep. C. P. classi bene precatur I, 362, 21.
- Epirus** II, 80, 4. 802, 20.
- Episcopo** et presbytero sacerdotis nomen commune I, 135, 6. 356, 11. episcopi, quorum Procopius meminit, hi sunt Acacius Constantinopol. Baradotus Constantinienis, Candidus Sergiepalitanus, S. Cy-

- prrianus Carthagin. Datius Mediolan. Demetrius Philippensis, Epiphanius Constantinopol. Ephremius Antiochenus, Eudubius Persarmenus, Eusebius Cyzicenus, Hypatius Ephesinus, Mamas Darenus, Megas Beroeensis, Reparatus Carthagin. Silverius Romanus, Thomas Apamensis, Valentinus, Vigilius Romanus. Episcopus Surenus I, 172, 19. legatus Vittigis ad Chosroem episcopi nomen atque habitum induit I, 156, 8.
- Epistolae mutuae Belisarii et Mirrhani I, 66, 5. Iusti et Belisarii I, 241, 17. Iustiniani et Gelimeris I, 351, 11. 352, 14. Tzazonis et Gelimeris I, 404, 4. 407, 14. Belisarii et Gotthorum I, 431, 19. 432, 20. Pharae et Gelimeris I, 435, 18. 437, 6. 439, 7. Salomonis et principum Maurorum I, 451, 14. 452, 9. Iustiniani et Amalasunthae II, 19, 9. 15. Theodati et Iustiniani II, 31, 13. 32, 11. epistola Cabadis Persarum regis ad Iustinum Aug. I, 51, 10. Iustiniani ad Chosroem I, 169, 7. eiusdem ad principes Vandalos I, 380, 20. eiusdem ad Francorum reges II, 27, 10. eiusdem ad Gotthorum proceres II, 36, 8. eiusd. ad copiarum suarum in Italia duces II, 221, 1. Belisarii ad Iustinianum II, 114, 5. eiusd. ad Narsetem II, 231, 8. eiusd. ad Theodebertum Francorum regem II, 250, 12. eiusd. ad Iustinianum II, 325, 2. eiusd. ad Totilam II, 371, 7. Godae ad Iustinianum I, 357, 17. Antalae ad eundem I, 506, 20. Totilae ad eundem II, 369, 8. eiusd. ad senatum Rom. II, 313, 7. Mermoris ad Gubazem II, 544, 18. Usdrilae ad Valerianum II, 607, 2. Valeriani ad Ioannem II, 577, 22. Ioannis ad Belisarium II, 212, 3. Martini ad eundem II, 230, 16. Gotthorum Auximi obsessorum ad Vittigin II, 244, 23. 252, 8. Vittigis ad obsessos II, 252, 15. epistolae summis vexillis impositae a Belisario, cum a Persis frustra pacem petisset I, 67, 18.
- Epizephyrii Locri II, 80, 2.
- Equites Persae flagello instructi I, 65, 5. iidem Romani I, 244, 12. 266, 20.
- Equus Balas apud barbaros idem qui *φάλαξ* apud Graecos II, 87, 20. equi camelos horrent I, 349, 3. 457, 5. in Corsica paulo maiores ovibus II, 591, 18. in Brittia nulli II, 563, 16. equi cursus publici: vide Veredi. equitia imperatoris in Thracia I, 363, 19. II, 603, 15.
- Eraricus natione Rugus, Italiae rex II, 287, 13. dum per legatos cum Iustiniano agit, occiditur II, 289, 13.
- Eridanus fl. II, 293, 12. vide Padus.
- Euli Ariani I, 490, 24. Iustiniano principem veram religionem amplexi II, 203, 17. ingentium gentis ac mores I, 427, 21. 204, 14. antiquae sedes II, 199, 15. in senes et aegrotos crudelitas II, 199, 20. saevus uxerum mos II, 200, 7. mos militaris I, 265, 13. Romanis quidam sub Phara militant I, 62, 15. 72, 1. 360, 1. alii sub Mundo I, 127, 3. 128, 17. sub Narseto, Philemutho et Vero I, 262, 2. quidam rebellant in Africa II, 487, 21. in Gotthos arma gerunt II, 160, 10. Narsetem secuti II, 199, 13. abeunt II, 235, 8. profligantur a Langobardis II, 202, 14 et sequ. pars Thulen petit II, 205, 15. caeteri ad Gepaedes et Romanos se recipiunt II, 203, 2. regem suum occidunt II, 204, 14. in Illyrico cossident II, 205, 6. regem sibi asciscunt ex Thule II, 208, 17. alterum a Iustiniano petunt II, 209, 9. ab ipso deficient ad Gepaedes II, 209, 19. 426, 11. adiungunt se Narseti eunucho II, 330, 7. Sclaveros fundunt II, 330, 18. dominantur parte Daciae et stipendiis, foederati nomine, reipsa grassatores II, 419, 1. in Italia militant II, 599, 11. 608, 13. media in acie locantur II, 618, 13.
- Esdilassas: vide Isdilassas.
- Esimiphaeus Homeritarum rex Christianus I, 104, 20. tributum Aethiopiae regi iidem Christiano pendit I, 106, 4. in custodiam a rebellibus traditur *ibid.* legato Iustiniani frustra pollicetur petita *ibid.*
- Evageas cum Hoamere fratre in carcerem a Gelimere coniectus I, 351, 7. occiditur I, 383, 15.
- Evangelia, Christianorum oracula, in-

- ramentis adhibita I, 504, 19. eorum codicem praefereus Arcobindus tyranno supplicat I, 522, 2. et Pelagius Totilae II, 364, 8.
 Evaria, conditor templi Michaelis Archang. ad Trejum I, 199, 23.
 Euboea ins. Aristotelem ad Euripum moerore confectum videt II, 485, 15. navim habet lapideam ab Agamemnone Dianae positam II, 576, 6.
 Eudocia Valentiniani tertii et Eudoxiae filia I, 332, 8. Honorico Glicerici filio nubit I, 332, 18.
 Eudoxia Theodosii iunioris filia, uxor Valentiniani tertii I, 327, 21. formosissima I, 322, 1. Eudociae et Placidiae mater I, 332, 8. caeso Valentiniano, opem Glicerici contra Maximum tyrannum implorat I, 331, 17. deportata Carthaginem cum filiabus I, 332, 12. Byzantium cum Placidia mittitur I, 332, 22.
 Eudobius Persarmeniae episcopus, Persarum legatus I, 260, 8.
 Eulogius Iustiniani legatus ad Gendam I, 358, 4.
 Eulyisia regio II, 474, 9.
 Eunuchi Aetium perdunt I, 329, 12. multi Abasgi II, 472, 14. eunuchos fieri vetat Iustinianus II, 472, 18. eunuchus Honorii Aug. aviarius I, 316, 13. Scholasticus eunuchus praeficitur coplis ducibusque II, 455, 14. Narses eunuchus: vide Narses. vide etiam Salomon.
 Euphemia, Ioannis Cappadociae filia I, 132, 4.
 Euphemia Surena captiva, uxor Chosrois I, 175, 9.
 Euphratas eunuchus II, 572, 15.
 Euphrates fl. in Armenia maiori natus I, 82, 7. in cursu latet aliquandiu I, 82, 15. in Acilisenae labitur I, 88, 5. reliquus eius cursus I, 84, 20. Aborrhamae fluvium accipit I, 171, 4. Circesium, Sura, Hierapolin, Callinicum, Obbanem, Europam alluit: vide haec nomina suis locis. orientis magisterium militare bifariam dividit I, 176, 11. in eius ripa praelium celebre I, 94, 8. ipsum Chosroes trahit I, 206, 7. 246, 21.
 Euphratesia, dicta olim Comagene I, 81, 22. 85, 7. 240, 21.
 Euripus Aristoteli incomprehensus, mortem ipsi ex moerore affert II, 485, 16. duplex ibi aquarum cursus *ibid.*
 Europa pars orbis altera I, 310, 4. II, 62, 3. nomen nacta a foemina II, 484, 12. dividitur ab Asia fl. Phaside II, 468, 5. hac de re controversia II, 481, 14 et seq. eius initium simile Peloponneso II, 62, 8. illam Hunni vastant I, 167, 14. et Visigothi I, 313, 16. et Attila I, 330, 1.
 Europam oppidum Euphrati adiacet I, 242, 3. 243, 2.
 Eusebius Zenonis Aug. ad Perozem Persarum regem legatus I, 17, 1.
 Eusebius Cyzici episc. homo importunissimus, a civibus in foro occiditur I, 136, 1.
 Eustratius Africae vectigalia instaurat I, 445, 2.
 Euthalius in Italiam militibus affert stipendia II, 149, 20. 152, 19.
 Eutychetis haeresi infectus Basiliscus I, 342, 15.
 Euxinus: vide Pontus Euxinus.
 Excubitores I, 460, 13.
 Exploratores aluntur de publico apud Romanos et Persas I, 108, 15.
 Fabulae ab historico poetis relinquendae I, 10, 18. fabula admonitus Perozes Persarum rex I, 17, 22.
 Factiones circi I, 119, 14. earum insania *ibid.*
 Faesulae a Romanis obsessae II, 238, 12. 246, 7. et captae II, 259, 1.
 Fames humana carne vesci suadet I, 47, 2. II, 228, 2. tristem rixam inter pueros movet I, 438, 9. Romanam a Gotthis obsessam vexat II, 154, 15 et seq. horrendae famis descriptio II, 226, 6 et seq. II, 347, 11 et seq.
 Fanum, urbs II, 323, 10.
 Fata a Romanis dictae Parcae II, 122, 13.
 Faventia urbs Aemiliae II, 293, 12.
 Ferrum Aethiopes a Romanis emere prohibentur lege patria I, 102, 2.
 Fidelius, qui Atalarici fuerat quaestor, Belisarium Romam invitat II, 74, 3. praefectus praet. creatus II, 101, 15. Mediolanum petit II, 194, 19. in via a Gotthis occiditur II, 195, 17.
 Firmum, ubi situm II, 210, 2. 224,

21. obsessum a Gothis II, 324, 11. et captum II, 326, 6.
 Flaminia porta Rom. II, 72, 12. 93, 22. 96, 6. 164, 21. difficilis habet aditus II, 109, 16.
 Flaminia via adiacet Narniae, Spoletio, Perusiae II, 189, 6. et Petrae pertusae II, 609, 7.
 Florentia a Gothis obsessa II, 298, 15. illic Iustinus residet II, 302, 9.
 Florentii facinus militare I, 76, 10.
 Foedera quid proprie; et inde dicti foederati I, 358, 20. 388, 40. II, 478, 5. foederatorum dux II, 406, 19. Eruli foederati II, 419, 4.
 Foelicitas insperata I, 392, 12.
 Foeminarum usus promiscuus lege sancitus Persas ad rebellionem excitat I, 31, 4. foeminae duae viros XVII. fame cogente devorant II, 228, 3.
 Fons mirabilis I, 377, 19.
 Forficula, cognomen Alexandri logothetae, quia nummos circumcidebat II, 284, 18.
 Fortuna quid sit II, 523, 9. rerum omnium domina I, 396, 5. invida II, 180, 14 inceptis calidioribus dominatur I, 125, 1. eius varietas II, 625, 20. 631, 15. ipsi parum fidendum I, 86, 13. de illo auctoris iudicium I, 193, 22. II, 329, 12. in aede Fortunae, imago palladii Troiani II, 78, 13.
 Forum Cornelii II, 224, 11.
 Fretum Gaditanum et Siculum: vide Gades et Sicilia.
 Franci hodie, qui olim dicti Germani I, 319, 8. 61, 18. 63, 2. orthodoxi II, 27, 14. 70, 15. cum Gothis bellum gerant II, 59, 90. veteres eorum sedes Arborychis conterminae II, 63, 4. gesto frustra in eos bello, cum ipsis coeunt, ob religionis Christianae communionem II, 63, 20. eorum potentia Visigothos ac Thoringos terret II, 64, 21. inito cum Gothis foedere, Burgundiones vincunt, eorumque terras dividunt II, 65, 10. 263, 4. Visigothos bello petunt II, 66, 15. caeso ipsorum rege Alarico, Carcassonem frustra obsident II, 67, 7. partem Galliae trans Rhodanum occupant, ac de ea re cum Theoderico rege Italiae paciscuntur II, 68, 1. Thoringos ac Burgundio-

nes debellant II, 69, 10. 263, 4. Visigothos ex Gallia pulsos, dittonem eorum occupant II, 70, 22. socia arma in Gothos Iustiniano promittunt II, 27, 17. promittit ipsis Theodatus Galliae partem cis Rhodanum II, 71, 7. illam accipiunt a Vittigi, occulta contra Belisarium auxilia polliciti II, 72, 23. 416, 21. ea mittunt II, 196, 4. metuendi Romanis II, 219, 23. suspecti Gothis II, 236, 6. eorum arma II, 247, 23. Padum traiciunt II, 248, 12. Gothos et Romanos castris exiunt II, 249, 4. multis dysenteria extinctis, in Galliam remigrant II, 250, 4. illos perfidiae insimulat Procopius II, 247, 16. praeae superstitionis ritus ipsis affingit II, 248, 18. legatos mittunt ad Vitigin II, 261, 18. repulsam passi II, 263, 21. possessionem Galliae confirmat ipsis Iustinianus II, 417, 6. Francorum reges Arelatae Circensibus praesident II, 417, 10. inter barbaros soli nummos aureos cum effigie sua cudent II, 417, 11. Franci maximam agri Veneti partem occupant II, 417, 23. eorum rex filiam suam Totilae matrimonio iungere renuit II, 437, 2. migrantes ex insula Brittia accipit II, 560, 3. cur Anglos missis ad Iustinianum legatis adiunxerit II, 560, 9. metuendi Varnis II, 561, 19. Rheno ab his divisi II, 561, 20. subditos habent nautas, qui animas vehere perhibentur II, 567, 19. partem Italiae maximam tenent II, 585, 20. eorum pacta conventa cum Gothis II, 586, 18. et amicitia II, 588, 18. transitum Narseti negant in agro Veneto II, 600, 4. Langobardorum hostes capitales *ibid.* Veronam capi non sinunt II, 628, 10. Telae et Gothis auxilium negant II, 635, 6.
 Frisones incolae insulae Brititiae II, 560, 2. vide Brittia.
 Funera cantu cohonestari solita I. 257, 11. funus Ioannis Armenii I, 426, 7.
 G fugabit B. praedictio puerorum Carthaginiensium I, 397, 7.
 Gabales pater Arethae I, 89, 10.
 Gabbula, ubi sita I, 90, 20.
 Gades I, 309, 17. 323, 23. II, 432, 9. freti latitudo I, 310, 5. distantia a

- Tripoli I, 311, 15. et a sinu Ionio I, 311, 17.
- Galatia a Chosroë affectata I, 233, 10. in ea fundi Gelimeri assignati I, 447, 4.
- Gallia II, 80, 19. latior quam Hispania, et hinc inde Alpibus intercepta II, 62, 12. eius extremis partibus obliacet insula Brittia II, 569, 10. eiusdem aurum II, 419, 9. fluvii Rhenus et Rhodanus II, 62, 19. montes Eridanum effundunt II, 8, 18. Danubium II, 481, 1. in Galliam navigat Constantinus I, 317, 19. Adaulfus Visigothorum rex migrat I, 318, 18. Gotthorum vires in ea distantiae II, 59, 16. partes trans Rhodanum positas obtinent Visigothi II, 63, 12. 70, 2. deinde Franci II, 67, 20. pars Burgundionibus a Francis Gotthisque erepta II, 66, 9. pulsus Visigothis paret Gallia Franci et Gotthis II, 71, 5. Franci Gotthi portione sua cedunt II, 72, 23. 416, 21. id confirmat Iustinianus II, 417, 3. Gallorum busta, loci nomen, in quo Gallos Camillus fudit II, 610, 11. vide Franci.
- Garganus Apuliae mons II, 374, 2.
- Gaulus insula mare Adriaticum a Tyrrheno dividit I, 372, 13.
- Gauti in Thule habitant II, 208, 15.
- Gazae limes contingit Arabiam I, 101, 5.
- Gazophyla, Numidia locus I, 481, 16. 482, 15.
- Gelaris, Genzenis filius, Gelimeris pater I, 350, 10.
- Gelimer, qua stirpe ortus, qua indole praeditus I, 350, 10. regnum Vandalicum occupat, Ilderico rege in custodiam tradito I, 350, 21. Iustiniano iniuriam Ilderico factam querenti rescribit I, 352, 14. Tripolim Sardiniamque amittit II, 356, 21. Tzazonem fratrem cum classe in Sardiniam mittit II, 361, 13. in se bellum portari nescit II, 371, 12. audito Romanorum adventu, Ilderici aliorumque caedem imperat fratri suo Ammatae I, 383, 6. Belisarium occulte sequitur I, 384, 9. ipsius clades a pueris ludentibus praedicta I, 397, 11. praemiis capta Romanorum addicit I, 401, 10. suam agnoscit negligentiam I, 403, 17. legatos mittit ad Theudin Visigothorum regem I, 404, 18. Tzazonem ex Sardinia revocat I, 407, 10. cum eo luget I, 409, 2. Carthaginem circumsedet I, 412, 1. hortatur ad praelium I, 417, 1. turpiter fugit I, 422, 15. 425, 30. evadit in montem Pappuam I, 427, 8. obsessus, citharam, panem unum et spongiam a Phara hostium duce per literas petit I, 437, 15. tristi puerorum spectaculo permotus, dedit sese I, 438, 7. ridens accipitur a Belisario I, 440, 8. Byzantium deportatur I, 445, 5. circum ingressus, exclamat, *vanitas vanitatum* I, 446, 19. exutus purpura Iustinianum adorat *ibid.* optimis donatur fundis in Galatia I, 447, 4. obstinatus in haeresi, patriciatu excluditur *ibid.*
- Geminiani rupes in monte Aurasio mira dexteritate occupatur I, 500 8.
- Genua, extrema urbs Tusciae, situ opportuna II, 195, 1. praefectam habet Bonum II, 317, 21.
- Genzo, Gizerici filius natu minor I, 338, 17. 339, 15. pater Gundamundi ac Trasamundi I, 345, 15. et Gelaridis I, 350, 10. eius obitus I, 344, 17.
- Georgius Martini stipator praeclare pugnat I, 137, 13.
- Georgius Belisario ab arcanis I, 235, 13. Daram servat I, 285, 13.
- Gepaedes, gens Gotthica I, 312, 19. eorum origo, species, religio, lingua, antiquae sedes I, 313, 2. Singedonem et Sirnium capiunt tenentque ad aetatem Procopii *ibid.* cum Gotthis bellant II, 19, 2. 58, 5. Erulos supplices opprimunt II, 203, 3. ipsos a Romanis deficientes accipiunt II, 209, 19. in Romanos incursum totamque Daciam occupant II, 418, 2. 422, 4. bellum cum vicinis Langobardis suscipiunt, sub rege Thorisino II, 419, 9. auxilium a Iustiniano petunt II, 423, 14. repulsam passi, pacem conficiunt II, 426, 1. cum Langobardis pugnaturi, terrore Panico dissipantur II, 550, 10. inducias pangunt II, 551, 14. Cuturguros in Romanos immittunt II, 552, 2. Sclavenis transitum ven-

- dant II, 592, 13. bello in Longobardos renovato, foedus cum Iustiniano ineunt II, 592, 21. vincuntur II, 594, 7. sub Artabado in Gotthos Narseti militat. II, 599, 6. eorum fides in Ildigisalem supplicem II, 605, 17.
- Gerestus in Euboea II, 576, 6.
- Gergesaei Palaestina ab Hebraeis pulsati I, 449, 22.
- Germani dicebantur olim omnes Rheni accolae: iam uni proprium id genti nomen 620. b. hoc saepe Francis Procopius tribuit: *vide* Franci. ab his captus crucique affixus Gontharis I, 325, 4.
- Germania, urbs, Belisarii patria, I, 361, 4.
- Germanus Iustiniani ex fratre nepos, Patricius I, 482, 19. pater Iustini et Iustiniani II, 410, 17. 447, 12. socer Ioannis nepotis Vitaliani I, 326, 3. II, 446, 8. 598, 14. Antiochiam profectus I, 178, 4. in Ciliciam concedit I, 183, 6. missus in Africam, desertores sibi conciliat I, 483, 8. eius concio militaris I, 484, 11. in Numidia contra seditiosos aciem disponit I, 486, 17. animose pugnat I, 488, 12. Maximini coniurationem diffiat I, 491, 1. Byzantium revocatus I, 493, 3. haeres a Boraide fratre instituitur, II, 408, 2. mortua uxore Passara, Matsuntham ducit II, 447, 1. coniurationem patefacit II, 412, 1. accusatus absolvitur II, 415, 17. 416, 3. celebrè illius nomen II, 440, 5. bello Gotthico praeficitur II, 446, 2. Antaram victor, cum esset in Thracia Magister mil. II, 450, 6. Sclavenos terret II, 450, 11. eius obitus et elogium II, 450, 20.
- Germanus, equitum dux I, 63, 6.
- Getae, olim dicti Gotthi I, 312, 21. II, 117, 18.
- Gezo, peditum optio, praeclarum edit facinus I, 493, 22.
- Gibamundus, Gelimeris ex fratre nepos I, 384, 9. occiditur I, 386, 2.
- Gibimer dux Gotthus I, 187, 17.
- Giblas Gotthorum dux II, 577, 8. 579, 8. capitur, II, 584, 10.
- Gilacius Armenius I, 390, 17.
- Giselicus Alarici iunioris filius nothus, rex a Visigothis creatus, regno Procopius III.
- spoliatur a Theoderico Italiae rege I, 67, 16.
- Gizericus, Godigiseli filius nothus, in Africam accitus a Bonifacio I, 823, 15. Hipponem obsidet I, 325, 1. Gontharin fratrem sustulisse e medio dicitur I, 325, 3. Romanos vincit I, 325, 13. ex aquila concilic Marciannum captivum, imperatorem fore I, 326, 8. eum dimittit I, 327, 2. Valentiniano tributum annuum pendit I, 327, 14. Honoricum filium obsidem recipit. *ibid.* accitus ab Eudoxia contra Maximum tyrannum I, 331, 17. Palatium ac Iovis Capitolini templum diripit I, 332, 3. 445, 23. Eudoxiam Aug. cum filiabus Carthaginem abducit. *ibid.* quarum alteram, nempe Eudociam, matrimonio iungit Honorico filio suo. *ibid.* alteram cum matre Byzantium mittit. *ibid.* urbes Africae, praeter Carthaginem, stulte moenibus nudat. *ibid.* Afros vexat, et Vandalorum sortes constituit, I, 333, 19. iure, quod habebat in patriam, cedere renuit, I, 400, 7. Romanorum vectigalium codices abolet I, 445, 1. eius filii I, 334, 3. militia. *ibid.* incursions. I, 343, 20. dictum memorabile I, 335, 11. crudelitatem Zacynthios I, 400, 23. Occidentis imperium Olybrio frustra petit a Leone Aug. I, 336, 14. huius copias praelio navali fundit I, 337, 11. Maiorianum Aug. ignotum accipit cum prodigio I, 341, 10. pacem cum Zenone Aug. facit I, 343, 21. 353, 2. Regum Barbarorum illustrissimus fuit. 406. b. eius obitus ac testamentum I, 344, 8. victoria praedicta a ludentibus pueris I, 397, 10.
- Glones Persa, Praef. Amidae I, 38, 20. ex insidiis perit I, 45, 20.
- Glycerius Aug. I, 342, 7.
- Goar Gotthus, in Aegypto exul, inde revocatus, fugit cum Ildigisale II, 602, 21. victis Cutarguris, caesisque Romanis ducibus, se ad Gepaedes recipit II, 604, 4.
- Godas Vandalis Sardiniam eripit I, 357, 8. Iustiniani opem implorat I, 358, 4. interit I, 404, 1.
- Godidicus Gotthus I, 39, 22.
- Codigisclus Vandalos ducit I, 399, 7. sedes in Hispania certis conditionibus obtinet ab Honorio imper. I, 32

- 319, 9. *III* mortuo succedunt filii,
 Gontharis et Gizericus I, 323, 19.
 Gontharis Godigiasci filius, rex Vandalo-
 rum I, 323, 14. eius obitus I,
 325, 2.
 Gontharis a Belisario Albam cum Eruli-
 lis missus II, 160, 10.
 Gontharis Salomonis stipator I, 494,
 1. pressus a Mauris, subsidium ab
 ipso accipit I, 494, 7. Numidia
 dux, tyrannidem affectat I, 513, 20.
 cum principe Maurorum paciscitur.
 Areobindi Magistri mil. caedem
 meditantur I, 518, 2. in eum milites
 concitat I, 520, 1. pugnat I, 520,
 13. fuga elapsus, data fide accersit
 I, 521, 7. post honorificam coe-
 nam iubet interfici I, 522, 19. eius
 capite ad Aantalam misso, tali ipsum
 spectaculo a se abalienat I, 523, 1.
 uxorem eiusd. Areobindi honeste
 habet I, 525, 6. multos occidi iubet
 I, 527, 5. ad mensam occiditur I,
 531, 4. II, 409, 6.
 Gorgo, urbs ad Persidis fines, I, 16,
 3, 20, 13.
 Gothigus Patricius et Consularis II,
 429, 1.
 Gotthaeus, Gelimeris legatus I, 404,
 19.
 Gotthi, in multos divisi populos I,
 312, 17. eorum origo, species,
 religio, lingua I, 313, 2. antiquae
 sedes I, 313, 8. II, 476, 15. dicti olim
 Scythae. *ibid.* Sauromatae, Melan-
 chlaeni, Getae I, 312, 20. II, 117,
 13. agnitu faciles I, 156, 10. II,
 237, 6. corporis mole ac forma prae-
 stantes. 446. a. Ostrogotthi, quos
 Procopius non aliter quam Gotthos
 vocat, pulsi patria ab Hunnis Cim-
 meriis II, 477, 15. Pannoniam occupant
 I, 319, 1. deinde sedent in
 Thracia. *ibid.* II, 477, 21. Foederati
 Rom. *ibid.* rebellant duce Theode-
 rico II, 7, 7. In Italiam plerique
 demigrant II, 7, 16. 478, 8. non-
 nulli subsistunt I, 39, 23. II, 81,
 10. triennio Ravennam obsident II,
 9, 18. Galliae partem Burgundio-
 nibus ereptam cum Francis divi-
 dunt II, 66, 8. affinitates cum Visi-
 gotthis contrahunt II, 68, 11. sub
 Atalarico, in Gallia obtinent quid-
 quid est cis Rhodanum II, 70, 4.
 Vandalis offensi I, 349, 21. com-
 meatus vendunt Belisario, petenti
 Vandales I, 370, 20. literarum oso-
 res II, 14, 7. cum Gepaedis bel-
 lant II, 19, 2. 53, 8. sub Theodato,
 cum Romanis in Dalmatia confi-
 gunt II, 33, 7. Italici invisi II, 39, 1.
 Vitigin sibi regem eligunt II, 58,
 6. cum Francis bellum susceptum
 habent II, 59, 19. ipsis cedunt quae
 in Gallia cis Rhodanum tenebant
 II, 73, 3. Roma excedunt, advent-
 tante Belisario II, 75, 2. quibus re-
 gionibus trans sinum Ionium impe-
 rarint II, 80, 15. Salonas obsident
 II, 83, 6. sub moenibus Romae acriter
 pugnant II, 87, 3. *et seq.* urbem
 obsident septem castris II, 93, 16.
 aquaeductus incident II, 95, 18.
 muros frustra oppugnant. II, 105,
 3. illorum clades II, 112, 5.
 lapsu statuæ Theoderici praesigni-
 ficata II, 117, 8. Portum occupant
 II, 125, 3. eorum pugnandi ratio II,
 129, 10. Romanos sub moenibus
 acie vincunt II, 139, 17. templa
 SS. Petri et Pauli minime
 violant II, 160, 17. lue et fame pressi
 desperant II, 167, 17. urbem frustra
 tentant per aquaeductum II, 181, 9.
 obsidionem solvendo, cladem acci-
 piunt II, 186, 6. Ariminum obsident
 II, 191, 4. frustra II, 217, 6. Me-
 diolanum capiunt diruntque, Fran-
 cis iuvantibus II, 234, 17. ab eis
 exuti castris, II, 249, 5. 263, 10.
 obsessi Auximi, cum diu restitissent,
 deditionem fecerunt II, 259, 1. Ra-
 vennae obsessi, Occidentis imperium
 offerunt Belisario II, 268, 14. de-
 cepti, in urbem ipsum accipiunt II,
 270, 1. multi se illi dedunt II, 272,
 2. eidem in Persas militant I, 216,
 1. 232, 3. 244, 4. pauci in urbe
 Ticino regnum Uraiae deferunt II,
 273, 1. Regem creant Ildibadum II,
 274, 17. post hunc, occiso Erarico,
 Totilam eligunt II, 288, 20. 290, 3.
 foeliciter ad Padum pugnant II,
 298, 2. et Mucellae II, 299, 19.
 Italiae partem recuperant II, 301, 1.
 373, 8. eorum in Tiburtinos crude-
 litas II, 318, 13. Romam obsident
 II, 327, 11. capiuntque II, 363, 4.
 itemque Placentiam II, 340, 8. Ro-
 mam a Belisario receptam frustra
 oppugnant II, 378, 11. tandem
 recipiunt II, 433, 5. navalium certa-
 minum rudes II, 583, 1. foede victi

- II, 583, 8. eorum pactio cum Francis II, 586, 18. Corsicam ac Sardiniam occupant II, 590, 15. acie victi a Narsete II, 622, 23. Totilam regem amittunt II, 625, 8. sufficiunt Teiam II, 628, 16. Roma capta a Narsete, in Romanos desaeviunt II, 637, 19. castra ad flu. Draconem metati II, 637, 19. ad montem Lactarium se recipiunt II, 638, 21. fortissime praeliantur II, 639, 5. occiso Tela, pacem petunt et impetrant ea lege, ut ex Italia migrent II, 642, 14. mille se Tictim recipiant II, 642, 17. Gotthorum reges nullam in Italia tulere legem II, 168, 5. Catholicos mutare religionem non aegerunt *ibid.* eorum templa non violarunt. *ibid.* civiles omnes Magistratus Romanis permiserunt. *ibid.*
- Gotthici belli exitus discitur divinatione per porcos II, 45, 17. Annus illius I II, 38, 16. Annus II II, 154, 13. III II, 196, 19. IV II, 238, 6. V II, 276, 16. VI II, 287, 11. VII II, 300, 23. VIII II, 308, 10. IX II, 315, 18. X II, 324, 13. XI II, 340, 3. XII II, 382, 8. XIII II, 401, 4. XIV II, 432, 1. XV II 449, 5. XVI II, 569, 18. XVII II, 596, 14. XVIII II, 643, 2.
- Gotthi Tetraxitae: *vide* Tetraxitae.
- Graecanica superstitio I, 104, 15. impie nugax I, 131, 10.
- Graecia ab Hunnis vastata I, 168, 19. et a Gizerico I, 335, 5. terrae motibus concussa II, 594, 19. Graecia magna II, 80, 1. Graecos per contemptum Gotthi vocant imperatoris duces ac milites II, 93, 3. 313, 22. 366, 10. 368, 7. 581, 13.
- Grasse, oppidum Africae I, 382, 19.
- Grati animi virtus I, 23, 16.
- Gratiana, urbs in Illyrici finibus, II, 19, 3.
- Gregorius Artabanem patrum ad Gonthardis tyranni caedem hortatur I, 524, 2. ad eam ipse instruitur I, 528, 7.
- Grippas Gotthorum dux cum Romanis configit II, 33, 8. Salonas recipit II, 37, 1. inde abscedit II, 38, 2.
- Gubazes, Iustiniani Silentarius, etiam dum Lazicae rex erat, eius muneris stipendia accipiebat I, 291, 8. Chosroem in Lazicam accipit adoratque. I, 225, 9. in fidem redit
- Iustiniani I, 287, 29. cum Romanis Petram obsidet I, 288, 6. eius prudentia I, 290, 10. et constantia I, 296, 6. II, 546, 8. Persas clade afficit I, 298, 14. suos hortatur ad praelium II, 491, 17. tenet se in verticibus montium II, 521, 19. 543, 20. filius erat Romanae foeminae et Opsitis nepos II, 498, 9.
- Gudilas, Praetorianus II, 402, 3. 404, 10.
- Gundamundus Genzonis filius, et Trasamundi frater, Vandalorum rex post Honoricum patrum I, 345, 15.
- Gundulfus: *vide* Indulfus.
- Gurgenes Iberiae rex in Iustini fidem concedit, religionis causa I, 57, 9. 382, 17. in finibus Lazicae, Persarum conatus eludit I, 58, 6. eius filius natu maior Peranius. *ibid.*
- Gusanastades Chanaranges, auctor nefandae in regem suum sententiae I, 25, 14. meritas dat poenas I, 33, 11.
- Guzes: *vide* Ioannes Guzes.
- Hebraei Palaestinae obtinuerunt, duce Iosue I, 449, 14. Hebraei incolae Iotabae insulae se dedunt Iustiniano I, 99, 9. *vide* Iudaei.
- Hebrus flu II, 441, 6.
- Helenae palatium Byzantii I, 125, 8.
- Hellespontus sinum Melanem efficit II, 79, 9. eius latitudo I, 810, 7.
- Hellesthaeus Aethiopiae rex Christianus Iudaeos, Homeritas profligat, et Emesiphaeum regem creat I, 104, 11. eius alii duo exercitus rem male gerunt I, 105, 9. Legato Iustiniani frustra pollicetur petita I, 106, 4.
- Heluo: *vide* Ioannes Heluo.
- Heraclea, olim Perinthus dicta, I, 363, 18.
- Heraclea ad Pontum Euxinum II, 463, 14.
- Heraclius Vandalos ad Tripolim profligat I, 337, 5. domum redit I, 339, 19.
- Hercules ubi cum Antaeo luctatus I, 450, 15. eius columnae I, 324, 21. altera adversa Gadibus I, 810, 12. altera in Europa I, 310, 12.
- Hermegisclus Varnorum rex uxorem ducit sororem Theodeberti Francorum regis II, 560, 13. mortis augur suae II, 561, 4. Radigeri filio subditisque amicitiam potius cum Fran-

- cis quam cum Anglis colendam suadet II, 561, 16. moritur II, 562, 13.
- Hermenefridus** Thoringorum rex, uxorem ducit Amalabergam, ex sorore neptem Theoderici regis Italiae II, 65, 6. occiditur a Francis II, 69, 12. pater fuit Amalafri di et uxoris Auduini Langobardorum regis II, 593, 20.
- Hermione** urbs Africae I, 371, 15. 381, 23. 383, 6.
- Hermogenes** Magister offic. qui Vitaliano a consiliis fuerat, cum Belisario copiis praest I, 61, 13. et seq. Byzantium redit I, 81, 13. Legatus ad Persas I, 92, 1. nihil apud Cabadem proficit I, 107, 12. iterum ad eosd. legatus I, 108, 13. 110, 12. pacem cum Chosroë componit I, 113, 18.
- Herodianus** peditum dux contra Gotthos II, 26, 16. praesidio Neapolitano praef. II, 73, 14. classem Auximum ducit II, 213, 2. cum Belisario Byzantium redit II, 280, 4. Italiam repetit II, 302, 17. Neapoli succurrere frustra nititur II, 305, 12. se et Spoletium Totilae dedit II, 326, 18. ab illo commendatus II, 368, 8. Cumis praeficitur II, 635, 14.
- Herodotus** Hist. citatur II, 484, 10.
- Heruli**: vide **Eruli**.
- Hierapolis** ad Euphratem sita I, 61, 10. 85, 4. quantum Beroea et Antiochia distet I, 181, 3. male munita I, 176, 18. deseritur a Buze. I, 177, 18. Chosroëm pecunia avertit I, 180, 7. eo Iustus et Buzes se recipiunt I, 241, 14.
- Hierosolyma** diripere in animo habet Chosroës I. 241, 3. hic sponte supplicium crucis pertulit Christus I, 200, 19. templi vasa, erepta Vandalis, donat Iustinianus templis Hierosolymitanis Christianorum I, 446, 10. pars eorum in gaza Alarici II, 67, 15.
- Hierum**, locus Byzantio proximus I, 310, 10. II, 485, 4. 486, 20.
- Hildericus**: vide **Ildericus**.
- Himerius** Thrax, Byzacii dux, a Mauris captus I, 509, 5. custodes portarum Adrumeti fallere cogitur I, 510, 4. evadit I, 511, 2. Rhegium propugnat II, 439, 15. se dedit II, 445, 9.
- Hippis** fluvius II, 461, 19. 490, 16.
- Hippo** regius, Numidiae urbs maritima ac valida I, 427, 8. 428, 6. 429, 10. obsidetur a Vandalis I, 324, 21. obsidio solvitur I, 325, 8.
- Hippodromus**: vide **Circus**.
- Hisdigus**: vide **Hidigus**.
- Hispania** II, 80, 20. prima pars Europae, Pyrenaeis Alpibus terminata II, 62, 9. eo navigat Constantinus I, 317, 19. sedes illic figunt Vandalis I, 319, 9. 323, 12. et Visigothi I, 324, 1. 404, 19. II, 63, 12. Theudis tyrannidem occupat II, 69, 3.
- Historiae** ante omnia convenit veritas I, 10, 18.
- Hoamer**, Ilderici ex fratre nepos, Vandalorum Achilles dictus I, 349, 17. in vincula a Gelimere cum Evagee fratre coniectus I, 351, 7. orbatur luminibus I, 351, 24. moritur I, 383, 16.
- Homeritae** I, 164, 18. eorum regio beatissima I, 105, 2. portus Bulicas I, 101, 8. Maaddenis imperant I, 100, 14. Christiani a Iudaeis oppressi, ab Aethiopibus Christianis iuvantur I, 104, 13. inanem in Persas expeditionem suscipiunt I, 107, 4.
- Homerus** quales exhibeat sagittarios I, 11, 14. quid de Circe scripserit II, 57, 20. de Ulyssis ex Phaeacia protectione II, 575, 8.
- Honoriatæ** II, 463, 13.
- Honoricus** a Gizerico patre Vandalorum rege datus obres Valentiano Aug. amice remittitur I, 327, 15. Rudociam, Valentiniani fil. an uxorem ducit I, 332, 20. augetur possessionibus I, 333, 19. regnum adeptus, Catholicos excruciat, ac morbo obit I, 349, 16. Ilderici pater fuit I, 349, 13. eo regnante, S. Cypriani templum Catholicis eriperant Ariani I, 397, 22.
- Honorius**, Theodosio patre mortuo, imperium cum Arcadio fratre partitus, Occidentem obtinet I, 309, 8. Placidiae frater. I, 320, 2. Constantium imperii consortem habuit. *ibid.* rebus Italiae impeditus I, 13, 16. cum multi Barbari irrupissent I, 312, 15. Ignavus

- Romae sedet I, 313, 17. adventante Alarico, Ravennam se recipit I, 313, 21. Romam gallinam inepte amat I, 316, 13. ex incerto rerum eventu pendet I, 317, 20. vir minime malus, dei opem experitur I, 318, 7. sedes Vandalis tribuit in Hispania certis conditionibus I, 319, 11. morbo obit I, 319, 19.
- Hunni vagi deformesque aspectu I, 16, 5. literarum rudes II, 556, 1. merobibi I, 364, 4. sagittarii peritissimi II, 129, 8. 146 3. *ἰπποβοῖται* I, 359, 20. inter ipsos foeminae arma tractant II, 470, 23. cuiusdam privilegium I, 386, 8. dicti Massagetae a Procopio, et vice versa I, 109, 8. 329, 7. 359, 20. 386, 8. II, 146, 2. eorum sedes I, 48, 6. 57, 16. 216, 20. 283, 2. II, 469, 14. 480, 16. in Persidem irrupunt I, 42, 9. quidam Persarum socii I, 268, 2. hos Iustinianus corrumpere nititur I, 154, 2. 165, 12. 197, 18. quidam Romanis militant I, 270, 19. in Gotthos II, 26, 17. 125, 21. 598, 23. in Vandales I, 412, 13. de Romanis queruntur I, 386, 8. in acie stant seorsum I, 420, 22. alii trajecto Istro Europam et partem Asiae populantur I, 167, 13. contra morem suum urbes et castella oppugnant. *ibid.* Illyricum vastant II, 321, 4. Hunni albi; *vide* Ephthalitae. Hunni Cimmerii, Caturguri, Sabiri, Uturguri: *vide singula haec vocabula suis locis.*
- Hydrus urbs I, 310, 15. 311, 9. II, 373, 9. 391, 7. 21. 401, 9. olim dicta Dyrrhus II, 79, 16. 163, 23. quantum Tarento dissita II, 376, 3. eius castellum obsident Gotthi II, 315, 11. obsidionem solvunt II, 317, 7. 350, 16. Praefectum habet Pacurium II, 597, 6. 634, 3.
- Hypatius Ephesinus Antistes, Legatus ad Rom. Pontificem religionis causa II, 17, 12. cum Theodato clam agit II, 18, 2. Byzantium redit II, 21, 3.
- Hypatius Anastasii Aug. ex sorore nepos, Magister mil. in praesenti I, 39, 17. fugit, interceptus a Cabade Persarum rege. I, 41, 12. Iustini legatus, Patricius et Magister mil. Orientis I, 54, 8. exau-
- ctoratur I, 56, 15. in seditione sibi ab eo timet Iustinianus I, 123, 11. per vim a seditionis fit imperator I, 124, 1. torque coronatur I, 124, 9. ducitur in Circum I, 124, 9. sedet in solio imperatoris I, 127, 6. captus occiditur cum Pompeio fratre I, 128, 21.
- Iabdas Maurorum princeps in monte Aurasio I, 462, 19. Numidiam vastat I, 463, 1. eius singulare certamen cum Althia I, 464, 6. Mephaniam socerum occidit I, 465, 5. eius dubia in Stozam fides I, 487, 9. petitur a Salomone I, 493, 20. in montis Aurasii culmen evadit I, 496, 1. saucius fugit in Mauritania I, 500, 1. Carthaginem infestus petit I, 515, 16. victus cedit II, 549, 20.
- Iacobi Eremitae sanctimonia ac miraculum ingens I, 34, 15.
- Ianus deorum Penatium primus II, 122, 9. eius aedes ac simulacrum Romae I, 122, 13.
- Iason et Medea egerunt in media Colchide I, 225, 8. ab ipsis interfectus Absyrus II, 465, 13. eorum fuga II, 466, 7.
- Iberes optimi Christiani in Iustini Aug. fidem concedunt I, 56, 22. Byzantium veniunt I, 58, 14. fit eis optio manendi vel redeundi I, 113, 21. commercium exercent in Persarmenia I, 263, 8. alienissimi a Persis I, 282, 20. Meschis imperant II, 467, 15. Iberiae situs I, 56, 22. australem eius limitem Boas flu. alluit I, 288, 23. in septentrionali est porta Capsia I, 48, 4. evadit illuc mons Taurus. *ibid.* 77, 7. ad Iberiam porrigitur Lazica I, 288, 23. ipsam contingit Armenia II, 467, 2.
- Iebusaei, a Iosue pulsi I, 449, 22.
- Iesus, Dei filium se probat, sanctitate vitae et miraculis I, 208, 1. Augurum Edessae Toparcham, podagra laborantem, literis sanat. *ibid.* Procopii iudicium de providentia Christi in Edessenos I, 209, 1. *vide* Christus.
- Iudaei, filius Naue, Hebraeos in Palaestinam induxit I, 450, 13. ab expulsi indigenis dictus latro in inscriptione I, 450, 13.

- Ignis a Persis cultus, est Vesta I,** 259, 19. in summis hastarum cuspidibus visus I, 416, 13.
- Ilafus transfuga, rem prospere gerit pro Gotthis II,** 431, 2. 20.
- Ildericus Honorici filius, Vandalorum rex I,** 349, 13. Gotthos offendit I, 349, 21. Iustiniani amicus I, 350, 4. in custodiam a Gelimere traditus I, 350, 10. interficitur I, 383, 8. eius filias Iustinianus honorifice accipit. I, 447, 2.
- Idibadus Veronae Praef. II,** 272, 4. nepos Theudis Visigothorum regis II, 274, 12. factus Gotthorum rex, Belisario per legatos regnum offert II, 276, 6. eius liberi Byzantium ducti II, 280, 2. collectis gentis suae reliquiis, Vitalium vincit II, 285, 11. Uralam necat, uxoris impulsu II, 285, 21. in convivio perimitur II, 287, 6. Totilae patruus fuit II, 288, 7.
- Idiger, Antoninae gener I,** 444, 19. in Armeniam se confert I, 261, 17. in Africam profectus, Carthaginis curam accipit I, 281, 8. pugnat in seditiosos I, 487, 2. 488, 16. in Italiam venit II, 175, 4. Belisarium defendit II, 180, 20. erumpit in Gotthos II, 182, 23. Ariminum missus II, 188, 7. in via Petram pertusam expugnat II, 190, 3. classem Ariminum ducit II, 213, 3. castra Gotthorum occupat. II, 217, 9. Ravennam comaeatibus intercludit II, 264, 5. cum Belisario Byzantium redit II, 280, 4.
- Ildigisal sive Ildisgus, Risiulfi filius, regni Langobardici successione extrusus a Vace et Auduino II,** 429, 8. 602, 5. confugit ad Gepaedes II, 429, 8. deinde ad Sclavenos II, 430, 13. Romanos vincit in agro Veneto. *ibid.* Byzantium profectus, scholae uni Palatinae praeficitur II, 602, 11, inde elapsus, Cutarguros in Thracia profligat II, 603, 9. in Illyrico occisis Romanis ducibus quatuor, se ad Gepaedes recipit II, 604, 3. occiditur II, 605, 15.
- Ildisgus: vide Ildigisal.**
- Ilium II,** 78, 6. eius Palladium quale fuerit II, 78, 14.
- Illyricum vastat Gizericus I,** 335, 4. Hunni I, 163, 13. Sclaveni II, 397, 18. 441, 19. 591, 20. Langobardi II, 418, 12. et Eruli II, 419, 1. hic ipsis concessae sedes II, 205, 8. Illyricum hos habuit Magistros mil. Mundum I, 126, 20. II, 26, 4. Iustinum II, 199, 9. Vitalium II, 316, 1. Ioannem II, 446, 8. Praefectum Praet. Archelaum I, 360, 16. Comitem Nazarem II, 321, 12. Illyrios secum habet Belisarius I, 244, 4. ab exercitu discedunt II, 320, 17.
- Immortalium cohors I,** 70, 13. caeditur I, 73, 8.
- Imperator Rom. a Persis dictus Caesar I,** 204, 1. 244, 17. dat regni insignia Lazorum regibus I, 216, 17. et Maurorum regulis I, 406, 16. eius equitia in Thracia I, 363, 20. I, 603, 14.
- Imperii Rom. divisio in Orient. et Occident I,** 309, 7. mensura secundum maris mediterranei littora I, 311, 5. fines ad Lazicam I, 289, 15. *vide* Nymphis, Theodosiopolis, Dara, Elephantine, Circusium.
- Indi, cuiusmodi naves habeant I,** 101, 13. ferrum a Romanis non emunt. *ibid.* sericum in portus Persarum deferunt I, 106, 21. commercium exercent in Persarmenia I, 263, 8. ab India mare Rubrum incipit I, 101, 3. Indiae regio Serinda II, 547, 13.
- Induciae Belisarii cum Gotthis II,** 170, 9. Anastasii Aug. cum Cabade Persarum rege I, 47, 9. Iustiniani cum Chosroës I, 281, 18. earum exitus II, 506, 6. inducias ab illo turpiter emit Iustinianus, non sine querela publica II, 537, 1. I, 538, 8. confirmat illas Chosroës II, 548, 3.
- Indulfus sive Gundulfus, ex Belisarii Protectore Gotthorum dux II,** 577, 8. 579. 8. 584, 9. Ticinum se recipit II, 642, 20.
- Innocentius II,** 26, 15. Castelli Portensis Praef. II, 337, 19.
- Interpres quo numero ad mensam haberi solitus I,** 286, 6. II, 507, 4.
- Invidia foelicitatis comes I,** 451, 15.
- Ioannes Armenius, optio Belisarii I,** 381, 13. Vandalos profligat I, 385, 11. scutarios cum bando educit ad praelium. 238. d. mediam tenet aciem I, 420, 18. Gelimerem insequitur I, 425, 4. occiditur temere ab ebrio. *ibid.* honor mortuo impensus I, 426, 42.

- Ioannes Arsacides, Artabanis pater, et Bassacis socer, contra datam fidem a Buze occiditur I, 162, 18.
- Ioannes Arsacides, Artabanis frater, in Africam missus I, 513, 10. fortiter pugnans occumbit I, 532, 17.
- Ioannes Basilii filius Edessenus datur obses Chosroi I, 247, 19.
- Ioannes Basilisci legatus hauriri mavult fluctibus, quam in manus Vandalorum venire I, 339, 18.
- Ioannes Belisarii scutarius Septam recuperat I, 430, 17.
- Ioannes Cappadox Praefectus Praet. singulari vir ingenio ac perditis moribus I, 121, 15, in seditione submovetur a magistratu I, 123, 1. restitutus, illum exercet per annos decem I, 129, 19. ficto Christianus II, 131, 2. Iustiniano carus I, 134, 7. 136, 14. illi bellum Vandalicum dissuadet I, 354, 15. quaestum facit ex pane militari male cocto I, 368, 9. Theodoram offensam metuit I, 130, 7. promisso a magis imperio inhiat I, 137, 2. dolis Antoninae irretitur I, 133, 8. appetitus, in templum fugit I, 134, 14. abdicata Praefectura, factus Presbyter, mutat nomen, ac Cyzicum deportatur I, 135, 3. cur nunquam sacra facere voluerit. *ibid.* de nece Episcopi Cyzicieni accusatus, virgis caeditur I, 136, 6. coactus obolos mendicare, Antinopolin deportatur I, 136, 22. fuerat Consul et Patrius I, 136, 10. Byzantium revocatus, nullum ex honoribus pristinis recuperat I, 300, 1. falsa praedicatione delusus I, 300, 5.
- Ioannes Dyrrhachius Mag. peditum I, 359, 12. morbo obit I, 482, 23.
- Ioannes foederatorum dux in bello Vandalico I, 359, 12. 420, 15. Caesaream Mauritaniae recipit I, 430, 13.
- Ioannes Guzes Thomae filius, Armenius, in exercitu Rom. dux I, 293, 8. II, 493, 5. rem bene gerit II, 496, 20. in Abasgiam missus II, 499, 10. praeclare vincit II, 501, 6. in obsidione Petrae audax facinus aggreditur II, 516, 5. interit II, 517, 15.
- Ioannes Heluo in Assyriam incurrit I, 234, 18. 236, 6. Iustum sequitur in Armeniam I, 262, 5. in Italia militat II, 238, 16. 330, 13. contra Sclavenos mittitur II, 455, 13. Narsetem secutus II, 599, 12. cornu aciei dexterum tenet II, 618, 10.
- Ioannes Lucae filius captus ab Alamundaro I, 88, 20.
- Ioannes Mesopotamiae dux I, 216, 6. Belisarii consilium male respuit I, 230, 19.
- Ioannes Nicetae filius, dux Rom. I, 63, 5. eius ad Belisarium oratio I, 237, 5. Iustum sequitur in Armeniam I, 262, 6.
- Ioannes Pappi frater in seditiosos Africae pugnat I, 487, 4. 488, 8. Magister mil. factus, cum Mauris bellum gerit vario Marte I, 533, 17. victor Africam pacat I, 533, 21. 549, 16. classem in Sardiniam mittit adversus Gotthos II, 590, 21.
- Ioannes Pompeii fil. Praelectum Iustini neptem uxorem ducit I, 407, 13.
- Ioannes Rufini fil. legatus ad Chosroem I, 182, 17.
- Ioannes Sisinnii filius, dux Rom. in Africa I, 493, 8. offensus Sergio Magistro mil. I, 506, 11. copias in Antalam ac Stozam ducit I, 509, 3. cessat I, 513, 2. eius singularum Stozae certamen I, 514, 11. et obitus I, 514, 22.
- Ioannes Vitaliani nepos, Boni patruus II, 317, 21, in Italiam cum copiis missus, qua cautione Romam ierit II, 164, 5. 172, 16. in Picenum missus II, 176, 11. vastitatem infert II, 184, 14. Arimino capto, per internuntios agit cum Matasuntha uxore Viugis II, 185, 22. Belisario parere renuit II, 190, 23. Ariminum fortiter propugnat II, 191, 22. eius oratio II, 193, 6. obsessus, opem petit a Belisario II, 212, 3. liberatus, ab ipso dissidet II, 218, 4. 231, 4. Urbinum obsidet cum Narsete II, 221, 15. Forum Cornellii totamque Aemiliam recipit II, 224, 10. succurrere iussus Mediolano II, 232, 3. Dertonam occupat II, 238, 21. castris exiit a Francis II, 249, 11. 250, 8. Alpium Cottiarum castella capit II, 265, 13. Belisario suspectus II, 270, 2. illo revocato, curam Italiae suscipit II, 272, 16. Veronam petit II, 290, 10. Mucellae infeliciter pugnat II, 299, 13. Ro-

- mae residet II, 302, 8. *Sacerdotes* Arianos urbe exigit II, 315, 7. *Byzantium* missus II, 324, 15. *Germani* filiam uxorem ducit II, 326, 3. in Italiam reversus II, 330, 4. 349, 20. *Gothos* in Calabria vincit II, 352, 10. Itemque ad Rhegium II, 354, 7. se Hydruntem recipit II, 373, 8. Tarentum munit II, 376, 5. dissidet a Belisario II, 386, 9. matronas Romanas recipit II, 388, 15. invadenti Totilae cedit II, 390, 15. adiungit se Belisario II, 402, 14. auxiliorum dux in Gepaedes II, 426, 5. iussus in Italiam copias ducere II, 451, 13. Salonis hyemat II, 569, 15. 572, 5. copias iungit cum Valeriano II, 578, 8. eius oratio ante navale certamen II, 579, 12. victor Salonas redit II, 584, 21. Narseti se adiungit II, 598, 9. transitum consilio expedit II, 601, 19. stat contra Totilam in acie II, 618, 5. Romam oppugnat II, 630, 19. Narseti victori auctor ut pacem Gothis concedat II, 642, 8. eius elogium II, 185, 7.
- Ioannes*, Praetorianus miles, vir egregius, eligitur imp. I, 321, 2. quinto post anno captus I, 321, 9. in Circo Aquileiensi ignominiose habitus, necatur I, 321, 12.
- Ioannes*, tyrannus in Africa I, 515, 17. Gontharidi se adiungit I, 523, 6. captus ab Artabane, Byzantium mittitur I, 532, 17.
- Ioannes* e milite pedite tyrannus Darae I, 137, 17. occiditur I, 138, 8.
- Ioannes Tzibus* vir improbus I, 217, 21. Monopolio Lazos vexat I, 218, 10. 289, 17. Petram a Chosroë obsessam defendit I, 225, 18. occiditur I, 227, 5.
- Iones* nautae I, 360, 7.
- Ionii* sinus descriptio II, 79, 4. latitudo distantiae a Gadibus I, 311, 10.
- Josephus* scriba custodum Palatii I, 476, 7.
- Iosué*: vide *Isus* fil Naue.
- Iotabe* insula sinus Arabici, I, 99, 7. eius incolae Hebraei Iustiniano se dedunt. *ibidem*.
- Iphigenia* casu suo Dianam placat II, 576, 8. eius fuga e Tauris I, 83, 7. II, 480, 3. templum ipsi ab Oreste fratre conditum I, 84, 11. id Christiani obtinent I, 84, 12.
- Irenaeus* dux in Lazicam mittitur I, 517, 17.
- Iris* flu. Comanam Ponti alluit I, 83, 20.
- Isaces* sive *Isacius*, Narsetis et Aratui frater, ad Roman. transfuga I, 79, 9. Armeniae dux I, 262, 1. Narsetem fratrem saucium pugnae subducit I, 265, 20. in Italiam profectus II, 330, 4. 350, 5. Portum Roman. servare iussus II, 354, 22. sua temeritate Belisarium turbat II, 358, 6. et perit II, 359, 10.
- Isauri* in Persas militant I, 90, 13. 95, 22. et in Gothos II, 26, 16. 163, 22. 172, 16. 194, 16. Neapolin propugnant II, 301, 11. et Tibur II, 318, 13. Romam Totilae produnt. II, 360, 21. iterum II, 360, 21. in Isauriam fugit Zeno I, 342, 17. Isaurica spicula II, 140, 10.
- Isdigerdes* Persarum rex Theodosii iun. tutelam fide optima administrat I, 14, 6.
- Isdigunas*, Chosrois ad Iustinianum legatus, Daram astu occupare studet I, 284, 11. honore nimio a Iustiniano affectus I, 286, 12. 506, 19. quinquennales pangit inducias II, 536, 17. liberalissime habitus, remittitur II, 539, 10.
- Isdil asas* Maurorum princeps in Romanos rebellis I, 448, 12. victus, se dedit I, 462, 8.
- Isis* a Blemymbus et Nobatis colitur I, 104, 2.
- Ister* II, 80, 14. eius fons et cursus II, 481, 1. dictus et Danubius. *ibid.* I, 310, 19. ipsius ostia quantum dissita ab urbe Chersone II, 481, 1. et Byzantio I, 311, 1. trans Istrum siti olim Gotthi, Vandali, Visigothi, Gepaedes I, 313, 8. et Varni II, 559, 3. illum traiciunt Hunni I, 167, 14. Eruli II, 203, 9. Antae et Sclaveni II, 331, 11. Cuturguri II, 352, 19. ad ipsum consident Langobardi II, 418, 12.
- Isthmus* ad sinum Melanem II, 79, 11. isthmi Corinthiaci latitudo II, 79, 4.
- Istria* II, 80, 7. 448, 16.
- Italia* parum frequens, ob vastitatem a Visigothis illatam I, 314, 6. Gizerici incursibus vexata I, 335, 1. habet Praefectum Praet. II, 302,

13. 238. 4. eius dominatum affectant Franci II, 261, 11. et partem maximam obtinent II, 585, 20. Itali Theodoricum amarunt II, 11, 1. odere Gothos II, 39, 1. his data pax, ea lege ut ex Italia migrent II, 642, 15.

Iter unius diei quot stadiis constet I, 312, 3.

Ithaca II, 575, 18.

Inca in Africa I, 374, 1.

Iudaea in Christum ingrata I, 208, 11. Iudaei Homeritae Christianos opprimunt I, 104, 13. Neapolitani comaeus premittunt obsessis civibus II, 44, 18. urbe capta resistunt II, 53, 2. Iudaei cuiusdam consilium circa templi vasa I, 446, 3. alius per porcos divinat belli Gothici exitum II, 45, 15. *vide* Hebraei.

S. Iuliani templum suburbanum Antiochiae I, 196, 5.

Julianus frater Summi I, 155, 7. Imperatori a secretis I, 182, 18. ad Homeritas et Aethiopes legatus I, 106, 5. et ad Chosroem I, 182, 18.

Inlius mensis Quintilis II, 118, 1.

Iuphrates Maurorum princeps in Romanos rebellis I, 448, 12.

Iupiter Casius ubi cultus II, 576, 2. Iovis Capitolini templum diripit Gizericus I, 332, 13.

Iusiurandum, summum fidei pignus I, 196, 13. per Evangelia I, 509, 18. per salem I, 20, 14.

Iustinianaei vel Iustiniani dicti Vandalis, qui Romanae militiae ascripti fuere I, 471, 14.

Iustinianus Iustini Aug. ex sorore nepos I, 51, 22. Vigilantiae frater et Praeiectae avunculus I, 513, 14. et Marcelli I, 280, 18. patruus Boraidis ac Iusti I, 128, 23. et Germani I, 482, 19. Theodoram coniugem summe amat I, 130, 11. Magister militum I, 52, 21. 59, 11. cum Iustino avunculo consors imperii I, 59, 11. id pro arbitrio moderatur I, 350, 6. solus imperat I, 60, 5. Belisarium Magistrum mil. Orientis creat, ac bello Persico praeficit I, 61, 3. Arethan Saracenorum regem constituit novo exemplo I, 89, 9. everti iubet Philarum templa I, 104, 4. legationem mittit ad Aethiopes et Homeritas I, 106,

3. Belisarium revocat ex Oriente, eoque Sittam mittit I, 107, 16. pacem cum Chosroë perpetuam sancit I, 113, 17. 353, 10. fervente seditione se domi tenet I, 121, 19. seditiones placare studet I, 123, 15. ab Hypatio sibi timet I, 123, 15. spem habet in Belisario ac Mundo I, 126, 19. ingenti facta seditionum caede, Hypatium et Pompeium morte afficit I, 129, 11. Senatores damnatos restituit. *ibid.*: Ioannem Cappadocem, nefarium hominem, impensius amat I, 130, 15. 134, 7. 135, 12. Erulos ad Christi fidem pertrahit II, 204, 1. et Abasgos II, 472, 13. et Tzanos I, 79, 9. Ilderici Vandalorum regis amicus I, 350, 4. ad Gelimerem scribit ipsius gratia I, 351, 11. de bello Vandalico deliberat I, 353, 12. divino id. monitu suscipit I, 356, 18. Tripolin recipit I, 356, 21. Sardiniam affectat I, 358, 15. bellum Vandalicum dat Belisario I, 360, 19. vox eius ominosa I, 361, 21. foedus init cum Amalasuntha I, 370, 13. ad Vandalorum proceres scribit I, 380, 20. victori Belisario optionem dat redeundi Byzantium, vel morandi in Africa I, 442, 1. adoratur a Gelimere captivo I, 446, 20. huic Patriciatum negat, ob perviciaciam in haeresi I, 447, 5. Vandalos militiae Rom. ascriptos Iustinianos vocat I, 471, 14. Armenos, Tzanos ac Lazos male habet I, 164, 10. urbem Petram condit in Lazica I, 218, 4. Chosroem pecunia donat I, 137, 15. Amalasunthae parari domum Dyrhachii iubet II, 15, 13. Legatum ad eandem mittit II, 19, 5. post ipsius necem, Gotthis bellum indicit II, 25, 17. et suscipit II, 26, 2. Mundum in Dalmatiam, Belisarium in Siciliam mittit. *ibid.* Francorum reges ad belli societatem invitat II, 27, 9. scribit Italiae regi Theodato. II, 32, 8. et Gotthorum proceribus II, 35, 4. de Strata consilium habet I, 155, 3. accusatus a Chosroë quod Alamundarum Hunnosque in Persas sollicitaverit I, 155, 16. 165, 10. 197, 17. eum per literas a bello dehortatur I, 169, 7. Germanum in Persas mittit I, 178, 1. Callinicus acclamatur I, 190, 15.

293, 6. 532, 10. factioni Venetae favet, 203, 16. ad Chosroem victorem scribit I, 210, 7. conventis stare renuit I, 214, 7. Narsetem ex Italia revocat II, 235, 5. Belisarium cum Gotthis et Vitige rege captivo reversum, contra Persas mittit I, 215, 16. II, 272, 14. mandat ut irrumpat in fines hostium I, 222, 20. Persas captos in Italiam destinat I, 235, 20. iterum Belisarium Persis opponit I, 241, 10. eundem ex Oriente revocat, in Italiam remissurus I, 249, 4. II, 315, 15. laborantibus peste succurrit I, 256, 9. peste ipse corripitur I, 259, 7. irruptionem imperat in Persarmeniam I, 261, 7. inducias pangit cum Chosroë I, 281, 18. honorificentius legatum ipsius accipit I, 286, 2. II, 506, 20. copias in Lazicam mittit I, 287, 20. militare Magisterium Orientis dividit I, 176, 10. et Africae I, 513, 18, hac in parte consilium mutat I, 515, 4. dat regem Erulis II, 209, 9. coniuratione petitur II, 405, 13. *et seq.* ad multam noctem cum sacerdotibus libros sacrosolvere solitus II, 409, 19. Galliae possessionem Francis asserit II, 417, 4. munita Pannoniae loca Langobardis attribuit II, 418, 9. Erulos liberalius habet II, 418, 21. Langobardis mittit auxilia in Gepaedes II, 426, 1. totus in controversiis de religione II, 429, 4. illius circa res Italiae oscillatio II, 432, 18. 440, 13. classem in Siciliam destinat II, 445, 13. bellum Gothicum dat Germano II, 446, 2. Legatum de pace ad Chosroem mittit II, 506, 8. in Praefectos indulgentior II, 525, 21. inducias a Persis turpiter emit II, 536, 19. vectigal pendit Chosroi II, 539, 2. conficiendi serici rationem a monachis accipit II, 546, 17. Uturguros in Cuturguros excitat II, 552, 16. his sedes assignat in Thracia II, 352, 2. cur bello Gotthico Narsetem praefecerit II, 570, 2. 9, 571, 17. Gotthos delere statuit II, 586, 4. Legatum ad Francos mittit II, 587, 5. cum eorum legatis transigit II, 590, 12. icto cum Gepaedis foedere, Langobardos eorum hostes iuvat II, 592, 21.

Narsetem ad bellum Gothicum liberalissime instruit II, 597, 14. Anni ipsius imperii, in hac notati historia IV. I, 81, 14. II, 331, 3. VI. I, 114, 3. VII. I, 362, 18. IX. II, 26, 4. X. I, 469, 21. XI. II, 75, 13. XIII. I, 170, 22. XVII. 287. b. XVIII. I, 299, 20. XIX. I, 281, 19. 532, 21. XXI. II, 475, 5. XXV. II, 538, 7. XXVII. II, 632, 7.

Iustinianus Germani filius et Iustinus frater II, 411, 10. 447, 13. iussus copias in Italiam ducere II, 451, 15. contra Sclavenos mittitur II, 591, 21. et in Gepaedes II, 593, 17.

Iustinus senior, Rom. dux I, 39, 18. 217, 11. Iustiniani avunculus I, 51, 21. Anastasio Aug. succedit I, 50, 9. Chosroem Romano more adoptare renuit I, 53, 13. Hypatium gradu movet I, 56, 16. Iberes recipit in fidem suam I, 57, 12. illis auxilia mittit, duce Petro I, 58, 4. quem educaverat I, 217, 11. huic Irenaeum sufficit I, 58, 14. Iustinianum consortem facit imperii I, 59, 11. Belisario Procopium adiungit consiliarium I, 59, 21. senio confectus et reip. tractandas rudis I, 350, 6. moritur I, 60, 3. pacem cum Vandalis coluit I, 344, 4. illo principe, Antiochia gravissimo terrae motu concussa I, 215, 9.

Iustinus Germani filius II, 447, 13. Iustiniani frater et Boraidis nepos II, 411, 19. Consul II, 410, 17. coniurationem in imperatorem aversatus, eius arcana elicit II, 412, 22. accusatus absolvitur II, 415, 7. contra Sclavenos mittitur II, 455, 12. 591, 21. et in Gepaedes II, 593, 17.

Iustinus Magister mil. per Illyricum, in Italiam missus II, 231, 4. dissidet a Belisario II, 231, 4. Faesulas obsidet II, 238, 11. 246, 7. et capit II, 259, 4. obsidetur Florentiae II, 298, 12. male cessat II, 302, 9. Ravennam ipsi committit Belisarius II, 329, 21. Narseti se adiungit II, 606, 18. Ravennae relinquitur II, 607, 15.

Iustitia quanti ad victoriam momenti sit I, 364, 13. 378, 14.

Iustus, Iustiniani ex fratre nepos, Hypatium capit I, 129, 1. adventante

- Chosroës, se recipit Hierapolin I, 241, 14. in Persarmeniam irumpit I, 262, 18. 267, 12. morbo obit I, 280, 15.
- Labula in Lucaniae montibus II, 396, 1.
- Lactarius mons II, 638, 23.
- Langivilla, ager fertilis II, 80, 18.
- Langobardi Christiani Catholici II, 423, 8. Erulorum vectigales II, 200, 16. illos vincunt non sine miraculo II, 202, 16. societatem cum Gothis inire renuunt II, 236, 11. donati munitis Pannoniae locis, ad Istrum consident; nihilominus Romanos infestant II, 518, 14. bello cum Gepaediis suscepto sub Auduno rege, Iustiniani opem implorant II, 519, 10. et seq. et impetrant II, 426, 3. pacem conficiunt II, 426, 14. eorum lex de regni successione II, 429, 10. cum Gepaediis pugnaturs, terrore Panico dissipantur II, 550, 10. inducias pangunt II, 551, 19. renovato bello auxilla ab imp. accipiunt II, 592, 21. vincunt. *ibid.* in Italia Narseti militent II, 598, 16. capitales Francorum hostes II, 600, 11. quidam in Thracia commorantes II, 602, 13. victor Narses, Langobardos remittit ob nimiam eorum licentiam I, 627, 19.
- Lapato, urbs Vazainae in Perside, quantum distet ab urbe Ctesiphonte II, 504, 8.
- Laribum urbs Africae II, 508, 13. 533, 18.
- Latina via II, 74, 7. 154, 22. 164, 4.
- Laureata, locus maritimus in Dalmatia II, 431, 13.
- Laurus proditor suspenditur I, 413, 1.
- Lazarus Rom. dux in agro Veneto II, 430, 17.
- Lazica, olim Colchis II, 462, 10. eius situs, limites, urbes I, 289, 4. occidua est Iberiae I, 57, 3. multis firmata munitionibus I, 293, 9. 296, 12. propugnaculum adversus Hunnos Caucasios I, 283, 2. quam Persis commoda I, 219, 3. 283, 6. 22. II, 490, 9. confragosa I, 290, 4. sterilis I, 58, 20. 283, 23. sal in ea non fit I, 217, 3. media regio commentis de Medea et Iasone celebris I, 225, 8. trans Phasin vellus aureum olim asservatum II, 468, 9.
- ultra hunc amnem habitant Lazi II, 468, 5. optimi Christiani I, 283, 20. qua conditione Romanis subditi, 216, 14. immunes erant. *ibid.* olim Persarum socii I, 219, 4. eorum Episcopi genti finitimae dant sacerdotes. 168. c. Rex Apsiliis quoque imperat II, 468, 22. Scymniae et Suaniae principes creat II, 467, 9. principatus insignia accipere solitus ab imperatore Rom. I, 216, 18. et uxorem ex ordine senatorio II, 498, 9. indigne subditus Praetori Romano I, 164, 12. Lazica Romanos inter ac Persas controversa I, 55, 1. Iustinus Aug. eo ducem mittit I, 58, 1. regionis castella limitanea Romani deserunt, Persae occupant I, 59, 5. nec vult reddere Chosroës I, 112, 1. tandem reddit I, 114, 5. Lazi pelles et mancipia rebus sibi necessariis permittant. I, 217, 3. monopolio Petrae instituto vexati, ad Persas deficient I, 218, 14. eo profectus Chosroës, adoratur a rege Gubaze I, 225, 7. cur Lazicam affectarit II, 490, 6. vult illic classem aedificare I, 286, 16. dominatu Persico offensi Lazi. *ibid.* 283, 14. rebellant. II, 491, 7. in praelio fugiunt II, 493, 16. regionis partem Persae maximam tenent II, 535, 6. de illa per legatos disceptatio instituitur II, 536, 19. Lazi Romanis offensi II, 541, 1. eorum calamitas II, 544, 4. *vide* Colchis.
- Lebanthae Mauri I, 504, 13. 508, 22.
- Ioannem Magistrum mil. vincunt I, 533, 15. iidem forte cum Leucathis, de quibus infra.
- Lechaicum ad isthum Corinthiacum II, 79, 7.
- Legatis quis honos debitus II, 341, 7. 344, 17. adhiberi solitae custodiae Byzantii II, 539, 15. de iure Legatorum disceptatio II, 35, 4. Anatolius Theodosii Aug. legatus ad Vararanem Persarum regem I, 15, 2. Legati Cabadis ad Iustinum Aug. I, 51, 8. utriusque legati conveniunt frustra I, 55, 6. Iustiniani ad Homeritis legatus Iulianus I, 106, 5. Rufinus ad Persas I, 61, 9. 79, 18. Hermogenes ad eodem I, 92, 1. 107, 12. 108, 13. Legati Romani indigne Chosroi adu-

- lantur I, 111, 17. Ioannes et Iulianus ad eundem I, 182, 17. 186, 18. 191, 19. 196, 9. 197, 12. Constantianus et Sergius ad eundem I, 259, 21. 280, 19. Rhecinarius ad eundem I, 277, 10. Petrus Mag. Offic. ad eundem. II, 506, 7. Vitigis legati sacerdotes duo Ligures ad eundem I, 156, 8. 216, 2. II, 237, 9. Lazorum ad eundem I, 218, 20. Stephanus medicus Edessenorum legatus ad eundem I, 271, 12. Chosrois legatio gratulatoria ad Iustinianum I, 137, 11. Isdigunas Persa ad eundem I, 284, 11. iterum II, 506, 12. Theodati regis legati Liberius et Opilio ad eundem II, 23, 19. Rusticus sacerdos Rom. ad eundem II, 31, 6. Totilae legati Pelagius Diaconus ac Theodorus ad eundem II, 368, 20. Stephanus ad eundem II, 437, 17. Sandilis ad eundem II, 556, 5. Langobardorum et Gepaedum ad eundem II, 419, 14. Leudardus Theodebaldi Francorum regis legatus ad eundem II, 590, 11. Iustiniani Legatus ad Theodebaldum Leontius II, 587, 5. ad Gelimerem alii II, 351, 10. Demetrius et Hypatius Episcopi ad Romanum Pontificem, II, 17, 11. Alexander senator ad Amalasuntham II, 18, 12. Petrus Illyrius in Italiam II, 21, 7. Athanasius et Petrus ad Theodatum II, 32, 15. Abandanes Persa ad Belisarium I, 243, 3. Gotthorum legati ad eundem II, 168, 3. Albes Gotthus ad eundem II, 99, 15. Gelimeris Legati ad Theudin Visigoth. regem I, 404, 19. Francorum ad Vitigin II, 261, 18. Domnicus et Maximinus ad eundem II, 266, 4. Pelagius Diaconus Romanorum legatus ad Totilam II, 340, 14.
- Leo factione Asparis Marciano Aug. succedit I, 333, 1. pater Ariadnes uxor Zenonis I, 340, 11. magnis sumptibus bellum parat in Vandalos, eique praeficit Basiliscum I, 335, 13. Asparem a se abalienat, *ibid.* Anthemium creat Occidentis imperatorem I, 336, 11. Gizericum terret I, 387, 14. classis illius profligatur a Vandalis I, 338, 12. 353, 16. Asparem et Ardaburium in Palatio occidit I, 340, 5. Basilisco ignoscit, inductus Verinae uxoris suae precibus. *ibid.* moritur I, 340, 11.
- Leo minor Aug. Zanonis et Ariadnes filius I, 340, 12.
- Leonianus dux occiditur II, 604, 7.
- Leontius Athanasii gener II, 413, 16. Legatus ad Theodebaldum Francorum regem II, 587, 10.
- Leontius filius Zannae, ac Rufini frater, dux Rom. in Africa I, 493, 7. rem fortiter gerit in Tumaris obsidione I, 499, 18.
- Leptis urbs Africae I, 382, 18. Leptis magna I, 502, 4. 503, 9.
- Lesbus insula I, 471, 18.
- Leucatae Mauri Leptin magnam armati accedunt I, 502, 4. ex illis octoginta a Sergio ad epulas invitati, orta rixa occiduntur I, 502, 14. hinc bellum I, 503, 11.
- Lencosyria, dicta Armenia minor I, 385, 1.
- Leudardus Theodebaldi Francorum regis ad Iustinianum legatus II, 590, 11.
- Leuderis Gotthus praesidii Romae Praef. II, 61, 8. urbe capta Byzantium mittitur II, 75, 8. Libanus mons, munitus praesidiis I, 60, 15. 186, 10. 224, 9. expositus Alamundaro I, 237, 1.
- Liberius senator Rom. Theodati regis ad Iustinianum legatus II, 23, 19. vir candido pectore II, 25, 5. Patricius II, 433, 2. classi praeficitur II, 440, 13. 445, 15. grandaeus ac belli radis II, 445, 18. Syracusas spellit II, 451, 20. Panormum petit II, 452, 19. revocatur II, 585, 4.
- Libidinis poena I, 344, 23.
- Libitinensis porta Circi I, 128, 20.
- Liburnia ubi sita II, 80, 7. recepta a Constantiano II, 38, 14. fit eius mentio II, 79, 1. 82, 19.
- Licelarius ob turpem fugam exauctoratur I, 59, 18.
- Liguriae situs II, 80, 17. divisa Alpibus a Gallia II, 62, 13. 64, 20. in ea ponit Procopius Mediolanum II, 74, 3. eo se confert Maiorianus Aug. I, 341, 19. in potestatem Gotthorum venit II, 234, 18. partem eius occupant Franci II, 586, 9. Ligures sacerdotes duo legati

- Vitigis ad Chosroem I, 156, 8. II, 237, 9.
 Lilybaeum Siciliae promontorium Vandalis donat Theodericus Italiae rex I, 346, 14. id a Gotthis repetit Belisarius Vandalorum victor I, 431, 14. super ea re Iustiniani et Amalasunthae epistolae II, 19, 9.
 Linguis exsectis locuti I, 345, 2.
 Lissa in sinu Ionio posita II, 37, 19.
 Literarum osiores Gotthi, illas virtuti militari adversari dicunt II, 13, 16.
 Locri Epizephyrij II, 80, 2.
 Logotherae, quale munus II, 234, 5. 368, 4.
 Longi muri: *vide* Muri.
 Longinus Isaurorum dux I, 90, 17. sub moenibus Romae animose pugnans occumbit II, 187, 7.
 Longobardi: *vide* Langobardi.
 Lucania II, 39, 7. 79, 20. 301, 21. conciliata imperatori II, 353, 2. ad eius angustias pugna II, 370, 4. ipsius montes II, 389, 16. binas habent fauces II, 395, 19.
 Lucas Ioannis pater I, 83, 20.
 Lucina cur dicta Bolosia II, 576, 16.
 Lunae incrementis accommodati aestus maris II, 9, 16.
 Lupus, machina muralis, describitur II, 104, 11. lupus animal micantes habet in tenebris oculos II, 181, 16. pilum mutat, non ingenium II, 556, 8. lupina capita habere creditus Pisidiae populus II, 394, 14.
 Lycaones in exercitu Belisarii I, 96, 6.
 Lycocranitae in Pisidia II, 394, 12.
 Lysippi multa Romae opera II, 570, 22.
 Maaddeni Saraceni Homeritis parent I, 100, 14. 106, 15.
 Macedones Seleucia et Ctesiphontis conditores I, 281, 2.
 Maeotis palus num mater Ponti Euxini II, 434, 20. in eum evolvitur, accepto Tanai II, 474, 11. 482, 15. illuc evadit mare mediterraneum I, 309, 17. vadum habet II, 477, 11. populi circumpositi II, 476, 12. illic Hunnorum sedes I, 48, 6. et Vandalorum I, 319, 6. Maeotidis accolae Rom. imperium incursant II, 490, 8.
 Magi a regibus Persarum consulti I, 18, 22. 27, 22. ignem inextinctum foveant I, 259, 17. omen capiunt ex impudentia meretricum Amidenarum I, 36, 20. ex hinnitu equi I, 172, 8. ex gestu Cabadis I, 211, 7. magiae stupenda vis I, 28, 5.
 Magister quis a Romanis dictus I, 39, 14. 61, 8. II, 238, 5. 506, 7. apud Persas I, 54, 10. et apud Lazos II, 502, 17. Hi Magistri Officiorum nominantur: Celer, Hermogenes, Petrus.
 Magister militum fuit Iustinianus I, 52, 21. 59, 11.
 Magistri militum in praesenti Patricius et Hypatius I, 39, 16. Artabanes II, 406, 14. Svartuas II, 593, 18. in praesenti simul et per Armenias, Sittas I, 74, 15.
 Magister mil. per Armenias Ponticis imperat II, 525, 18. hoc honore functi sunt Sittas, Valerianus, Dorotheus, Bessas. Magister mil. in Persarmenia Nabedes: in Africa, Salomon, Germanus, Sergius, Areobindus, Artabanes, Ioannes Pappi frater: in Thracia, Chilbudius, Artabanes, Germanus: in Illyrico, Mundus, Vitalius, Iustinus, Ioannes Vitaliani nepos: in Oriente, Anatolius, Areobindus, Hypatius, Belisarius, Buzes Martinus: in Italia, Demetrius. Magistri peditum Ioannes, Domnicus: *vide haec nomina propria suis locis*. Iustinianus bifariam divisit militare magisterium Africae I, 513, 15 et Orientis, inter Belisarium et Buzem I, 176, 10.
 Magistratus apud Persas haereditarii I, 32, 16.
 Magna Graecia II, 80, 1.
 Magnetici scopuli non sunt in mari Rubro, ut multi existimant, I, 101, 18.
 Magnus equitum dux in Gotthos II, 26, 15. Neapolin tentat per aquaeductum II, 50, 2. 51, 13. Ravennam commeatibus intercludit II, 460, 17. Auximi obsessus II, 321, 18.
 Maiorianus Aug. vir maximus I, 340, 15. mutato habitu ac fucata coma, exploratum it Gizerici vires I, 341, 3. dysenteria moritur I, 342, 4.
 Maiorica iusula I, 312, 11. recipitur a Romanis I, 230, 21.
 Malea periculosa I, 367, 1.
 Maleventum urbs, dicta postea Beneventum II, 77, 8.
 Mamas Episc. Darenus I, 138, 4.

- Mammas** locus provinciae Byzacenae I, 453, 3.
- Mandracium**, portus Carthaginis I, 392, 4. 393, 17. 394, 2. 442, 13. 520, 4.
- Mantua** urbs II, 290, 23.
- Marcellianus** Dalmatiae dominatum occupat I, 336, 18. Sardiniam Vandalis eripit I, 337, 4. ex insidiis perit I, 339, 20.
- Marcellus** Iustiniani Aug. ex sorore nepos I, 230, 18.
- Marcellus** dux I, 63, 6. custodiis Palatinis Praef. I, 134, 2. vir egregius II, 412, 5. Ioannem Cappadocem Praefectum Praet. invadit I, 134, 15. coniurationem patefacit II, 414, 21. libera voce Germano apud imperatorem patrocinatur II, 416, 1.
- Marcellus foederatorum** dux in bello Vandalico I, 359, 12. 420, 16. Numidiae Dux I, 481, 14. occiditur a Stoza contra datam fidem I, 482, 17.
- Marcenius Byzacii** dux I, 523, 12. Adrumetum servat I, 526, 16. equitum dux in bello Gotthico II, 164, 2.
- Marcianus Aspari** a secretis I, 326, 7. capto a Vandalis, aquila supervolans dat omen imperii I, 326, 5. dimittitur, pollicitus se nunquam bellum Vandalis illaturum I, 326, 22. stetit promisso, ad imperium evectus I, 327, 4.
- Marcianus** dux sub Belisario I, 359, 16.
- Marcianus nobilis Venetus** II, 291, 1.
- Marcias Gotthorum** dux in Gallia II, 71, 13. revocatus a Vitigi II, 73, 11. 82, 5. Romam trans Tiberin obsidet II, 95, 15. 134, 18.
- Mare aestum** habet mirabilem ad Ravennam II, 9, 1. inundat II, 595, 8. *vide*, Mediterraneum mare, et Rubrum, et Oceanus: Mare Adriaticum a Tyrrheno Melita et Gaulus dividunt I, 372, 14.
- Maria**, uxor Hypatii, laudatissima foemina, maritum retrahit, raptum a plebe ad imperatoriam dignitatem I, 124, 3.
- Mars** apud Thulitas deorum maximus, humanis hostiis colitur II, 208, 11.
- Martis oculus** I, 121, 7.
- Martianus**, simulato ad Totilam transfugio, Spoletium recipit II, 374, 6. 21. 375, 8.
- Martinus a Romanis** datus obses Persis I, 111, 7. Daran propugnat I, 212, 9. Magister mil. Orientis I, 261, 14. in Persarum fines irrumpit I, 262, 16. pugnatur I, 265, 1. Edessam defendit I, 270, 18. agit cum Persis I, 273, 12. 274, 19. cum Chosroë pacem componit I, 280, 9.
- Martinus foederatorum** dux in bello Vandalico I, 359, 11. 361, 15. 367, 12. 420, 15. fervente in Africa seditione in Numidiam a Salomoe mittitur I, 474, 20. Byzantium revocatur I, 493, 8. in Italiam missus. II, 116, 10. eo pervenit II, 325, 19. Gotthos vincit II, 128, 14. in campo Neronis dimicant II, 150, 15. Antoninam deducit II, 160, 2. 161, 8. Romam reversus II, 164, 15. Arimium mittitur II, 188, 7. in via Petram pertusam expugnat II, 190, 3. Arimium petit II, 213, 8. 216, 15. Mediolano succurrere iussus, cunctatur II, 229, 1. 230, 14. Dertonam occupat II, 238, 21. castris exiit a Francis II, 229, 11. 250, 8. Alpium Cottiarum castella recipit II, 265, 13. cum Belisario victore Byzantium redit II, 280, 4. Romanorum dux in Lazica II, 548, 22.
- Martius ante Numam** mensium primus II, 118, 1.
- Martyropolis** ubi sita I, 107, 22. ei proximus fluvius Nymphius. *ibid.* et I, 42, 16. obsessa a Persis frustra I, 111, 9. vicinum habet Phisonem castellum I, 262, 7.
- Massagetae** *Ἰννοτοξόται* I, 359, 20. merobibi I, 364, 4. dicti Hunni: *vide* Hunni.
- Massilia Phocensis** colonia, Francorum regibus subdita II, 417, 8.
- Massonas Mephaniae** fil. Maurorum Numidiae princeps, stat a Romanis I, 465, 4.
- Mastinas Maurorum Mauritaniae** princeps I, 465, 7. Mastigas dicitur I, 501, 10.
- Matasuntha Amalasunthae** filia, Vitigis uxor invita II, 61, 11. cum Ioanne agit de prodenda Ravenna II, 185, 22. horrea incendi iubet II, 264, 11. Vitige mortuo, Germano nubit II, 447, 1.
- Mauri a Palaestinis** orti, quos Iosue debellavit I, 450, 22. impii ac per-

- fidi I, 442, 17. 467, 73. 517, 10. 519, 2. solae apud ipsos foeminae vaticinantur I, 443, 7. plures habent uxores I, 452, 20. quarum ope iuvantur in bello I, 453, 6. quibus utantur armis I, 454, 16. ad obidiones oppugnationesque urbium parum exercitati I, 508, 19. levi-pedes II, 180, 11. victu asperrimo contenti I, 434, 13. quo pacto panem coquant I, 438, 15. nomen suum retinent sub Gizerico I, 343, 21. Mauri montis Aurasii incolae I, 345, 7. 462, 19. Mauri Tripolitani in templa Christianorum pii, ex impilis Vandalis victoriam clarissimam referunt I, 346, 20. Mauri Byzacenti eosdem praelio fundunt I, 349, 20. Mauri Mauritaniae domini a Gadibus ad limites Caesareae I, 451, 7. 501, 5. Mauri Barbaricini in Sardinia, latrones I, 469, 1. Mauri Leucathae et Lebanthae: *vide haec duo vocabula in lit. L.* Maurorum reguli insignia principatus ab imperatore Rom. accipere soliti, ea petunt a Belisario I, 406, 15. et a Sergio I, 502, 4. quatenam ea fuerint I, 406, 21. Maurorum stupenda clades I, 462, 1. pulsi Numidia I, 501, 5. Adrumetum astu capiunt I, 510, 8. astu inde pelluntur I, 511, 22. Afros crudelissime vexant I, 512, 14. Belisario militant in Oriente I, 244, 5. et in Italia II, 26, 18. 120, 5. 137, 17. Mauri cuiusdam vulnus mirabile et pertinacia II, 243, 17. in Africa a Mauris quies II, 549, 20.
- Mauricius Mundi filius II, 33, 9. Thetimidundi pater II, 237, 17. Aruthi socer II, 599, 9. de eius caede Sibyllinum oraculum II, 33, 22.
- Mauritania prima, dicta etiam Zaba I, 501, 6. eius metropolis Sitiphis I, 501, 7.
- Mauritania secunda metropolin habet Caesaream I, 501, 9. ab hac urbe ad Gades usque dominabantur Mauri I, 451, 8.
- Maxentiolus Constantini Scutarius II, 179, 1. 180, 12.
- Maxentius Belisarii Protector, vir fortis II, 89, 1.
- Maximinus senator legatus ad Viti-gin II, 266, 5. Praefectus Praet. Italiae II, 302, 13. eius timida cunctatio II, 305, 3.
- Maximinus Theodori satelles tyrannidem affectat in Africa I, 490, 18. 491, 8. suspenditur I, 492, 20.
- Maximus senior, tyrannus, a Theodosio Magno de medio tollitur I, 328, 4. illius clades festo annuo Romae celebratur. *ibid.*
- Maximus iunior, senator, e stirpe Maximi senioris tyranni I, 328, 3. ignarus ac deceptus, uxorem obicit libidini Valentiniani Aug. I, 328, 11. ut illum perdat, Aetio creat exitum I, 329, 10. Valentiniano occiso, tyrannidem invadit, eiusque uxorem Eudoxiam sibi per vim toro iungit I, 331, 8. discerpitur a Romanis I, 332, 6.
- Maximus senator ac Patricius Rom. II, 121, 13. 363, 14. occiditur a Gotthis II, 633, 6.
- Mebodes inter Persas Magister, legatus Cabadis I, 54, 14. Scosem desert I, 55, 10. Cabadis testamentum scribit I, 109, 17. legitque in Persarum comitiis I, 110, 3. eius mors tragica I, 119, 1.
- Medea et Iason in media Colchide egerunt I, 225, 8. II, 468, 14. Absyrtio perempto, aufugient II, 465, 13. Medae oleum, naphtha II, 512, 16.
- Medenus, urbs Numidiae I, 427, 14.
- Medi, pro Persis, a Procopio dicti I, 13, 4. et alibi *vide* Persae. Medica vestis, hodie dicta serica I, 106, 13. 434, 18.
- Medici, quorum fit mentio, hi sunt: Elpidius, Pegasus, Stephanus, Theoctistus, Tribunus.
- Mediolanum urbs Liguria II, 74, 9. eius situs II, 178, 2. Occidentis maxima, secundum Romam. *ibid.* et II, 229, 13. obsidetur a Gotthis et Burgundionibus II, 228, 23. laborat fame II, 232, 12. capitur ac diruitur cum ingenti civium strage II, 234, 7. eius antistes Datius II, 177, 20.
- Medisinissas Maurorum princeps, in Romanos rebellis I, 448, 13. 449, 4.
- Mediterraneum mare. ab Oceano infunditur I, 309, 16. ipsius litorum mensura I, 310, 17. cursus II, 482, 2. terminus I, 487, 15. *vide* Mare.

- Megara** quanto dissita spatio Athenis I, 312, 4.
- Megas Episc. Beroecensis**, Antiochenorum legatus ad Chosroem I, 179, 11 180, 17. Antiochiam rediit I, 182, 15. reversus ad Chosroem. pro civibus suis ipsum exorat I, 183, 9.
- Melamarum** apud Trapezuntios II, 464, 3.
- Melanchlaeni**, Scythae II, 476, 19. sic olim vocati Gotthi I, 312, 20.
- Melas sinus** I, 168, 6. II, 79, 10.
- Melaeus** Diomedis patruus, apri Calydonii dentes in praemium retulit II, 77, 23.
- Meligedius** Perusiam Narseti dedit II, 629, 11.
- Melita insula** II, 452, 16. mare Adriaticum a Tyrrheno dividit I, 372, 14.
- Melitene**, Armeniae minoris caput I, 85, 3.
- Membresa urbs** Africae I, 476, 21.
- Menephese**, urbs Byzacii I, 509, 7.
- Mephanias Maurus**, pater Massonae, a Iabda genero occisus I, 465, 5.
- Mercurii fanum**, oppidum Africae I, 337, 12. 384, 3. 392, 5.
- Mermeroës Persarum dux**, bis a Romanis victus I, 74, 10. 75, 4.
- Martyropolin obsidet** I, 107, 21.
- obsidionem solvit** I, 111, 8. missus in Lazicam I, 288, 12. 292, 22.
- clisuris Romanos deturbat** I, 293, 22. nova arte ruinas Petrae instaurat I, 295, 5. circa Dubios stativa habet I, 297, 20. quid in Lazica egerit II, 524, 19. 526, 20.
- Archaeopolin obsidet** II, 528, 3. accepta clade obsidionem solvit. II, 535, 4.
- Muchiresin occupat** II, 535, 5. et cast. Uchimerium II, 543, 9. eius ad Gubazem regem epistola II, 544, 17. conatus irriti II, 548, 8.
- Meschi Christiani et Iberibus subditi** II, 467, 15. 468, 22.
- Mesopotomia unde nacta nomen** I, 85, 10. eius pars dicta Armenia. *ibid.* urbes habet munitissimas I, 87, 4. aestuosa I, 236, 14. vexata ab Alamundaro I, 88, 5. et a Chosroë I, 267, 16. Ducis Mesopotamiae sedes urbs Dara I, 111, 22. olim Constantia. *ibid.* Dux Mesopotamiae Ioannes I, 216, 6.
- Messana Siciliae urbs** II, 38, 19.
- quantum Crotonae distet** II, 297, 16. oppugnatur a Totila II, 445, 3.
- Messuas**, navale Carthagini I, 474, 18.
- Metaxa**: *vide* Sericum.
- Methone** I, 367, 11. 368, 15.
- Metropolis quae a Romanis dicatur** II, 239, 3.
- Michaelis Archang. templum in Daphne** I, 199, 23. alterum ad Tretum. *ibid.*
- Milliaria XIX. quot stadia conficiant** II, 57, 16.
- Milvius pons** II, 94, 3. intactus a Gotthis II, 382, 1.
- Mindes Isaurus** II, 436, 11.
- Mindon, locus finitimus Pernis** I, 7. 81, 4.
- Minorica insula** I, 312, 11. recipitur a Romanis I, 430, 21.
- Minturnae** II, 387, 10. 388, 5.
- Miracula** I, 35, 6. 201, 11. 345, 2. II, 202, 10.
- Mirrhaea**, nomen dignitatis Persicae I, 62, 6. *vide* Perozes.
- Mirrhaea**, nomen Praefecti praesidio Petrae I, 293, 15.
- Mochoresis urbs Lazicae** I, 289, 11. *vide* Muchiresis.
- Molatzes Libani dux**, succurrit Antiochiae I, 186, 10. turpiter fugit I, 188, 21.
- Moletrinae Romae** II, 97, 23.
- Monachi Christianorum moderatissimi** I, 37, 17. in divino cultu exercitatissimi I, 521, 1. eorum culpa capitur Amida I, 37, 20. duo ex India profecti, rationem conficiendi serici Romanis tradunt II, 546, 17.
- Monomachia**: *vide* singulare certamen.
- Monopolium in urbe Petra** I, 218, 10. 289, 18.
- Monsferetrus, castellum** II, 188, 3.
- Mopsuestia** I, 195, 9.
- Morades Belisarii stipator** I, 380, 1.
- Morras Gotthus, Urbini Praef.** II, 188, 2. dedit se Belisario II, 223, 2. Praef. Acherontiae II, 597, 5.
- Moses Hebraeorum dux sapiens** I, 449, 12.
- Mucella, Italiae locus** II, 299, 2.
- Muchiresis, Lazicae regio** II, 461, 18. illac Romanis iter in Scymniam ac Suaniam II, 536, 14. 543, 3. eius foelicitas II, 535, 7. tenetur a Persis II, 535, 5. 544, 11. 549, 12.

Mucurum, locus Salonis proximus II, 431. 6.

Mundilas Belisarii Protector II, 127, 4. Procopium deducit II, 158, 22. pugnat II, 166, 2. 187, 8. Mediolanum missus II, 194, 17. vicinas urbes praesidiis munit II, 196, 14. obsessus, frustra suos a deditione dehortatur II, 232, 22. capitur II, 234, 7.

Mundus Magister mil. per Illyricum, stipatus Erulis I, 126, 20. seditiosos in Circo invadit ac caedit I, 128, 17. missus in Dalmatiam contra Gotthos II, 26, 4. Salonas capit. II, 27, 18. Mauricii filii necem ulciscens, occumbit II, 33, 14. de eius morte Sibyllinum oraculum II, 33, 22.

Munitiones novas ne Persae et Romani in suis finibus facerent, utrinque cautum I, 15, 13. contra id venit Anastasius Aug. I, 49, 19. 81, 5. et Iustinianus I, 60, 10. 81, 5.

Mutuli successione regni apud Persas exclusi I, 50, 19. II, 506, 1.

Muri longi ad sium Melanem I, 168, 7. Muri longi Byzantio paulo amplius diei unius itinere dissiti II, 456, 18.

Myronis bucula ubi posita II, 571, 3. Nabatae: vide Nobatae.

Nabedes Persa, Praef. praesidio Nisibeno I, 229, 20. in Romanos erumpit I, 231, 11. Magister mil. in Persarmenia I, 260, 7. Romanos vincit Anglone I, 263, 16. quid in Lazica egerit II, 498, 4.

Naisus urbs II, 449, 11.

Nani in Corsica insula II, 591, 17.

Naphtha seu Medaeae oleum II, 512, 16.

Nar fluvius, Narniae nomen dedit II, 85, 10.

Narniae situs II, 85, 2. unde nomen nacta II, 85, 9. pons eius mirabilis *ibid.* viae Flaminiae apposita II, 189, 8. Tusciae munitissima II, 81, 7. recipit eam Narses II, 629, 3.

Narses Persarmenus, sacrarum largitionum Comes I, 79, 3. Eunuchus I, 134, 2. Ioannem Cappadocem invadit I, 134, 15. mittitur in Italiam II, 199, 4. iungit copias cum Belisario, ipsumque hortatur Procopius III.

ut succurrat Arimino II, 210, 14. eo se confert II, 213, 2. dissidet a Belisario II, 217, 13. 221. 6 ab ipso discedit II, 222, 21. Mediolano suppetias mittit II, 232, 2. Byzantium revocatur II, 235, 5. Erulos sibi adiungit II, 330, 9. Chilibudii imposturam detegit II, 337, 7. cur bello Gotthico praepositus II, 570, 2. et *seq.* eius copiae et apparatus II, 597, 14. Francis transitu prohibentibus, quam viam inerit II, 600, 7. 601, 18. Ravennam pervenit II, 606, 18. Ariminum petit II, 607, 15. progressus, castra metatur ad Busta Gallofum II, 610, 3. Totilam officii admonet II, 610, 13. suos hortatur ad praelium II, 614, 7. disponit aciem, statque in cornu sinistro II, 618, 5. colloqui de pace abnuit II, 620, 2. eius providentia II, 621, 14. occiso Totila, insignem victoriam refert II, 623, 7. 624, 18. et *seq.* in Deum gratus II, 627, 16. Langobardos remittit II, 627, 19. Narniam, Spoletium ac Perusiam recipit II, 629, 3. et Romam II, 629, 20. urbis claves ad Imp. mittit II, 632, 9. Portum, Nepa ac Petram pertusam recuperat II, 634, 20. confert se in Campaniam II, 636, 9. ad flu. Dracoenem castra metatus II, 637, 20. praeliatur II, 639, 8. occiso rege Teia, pacem Gotthis ea lege concedit, ut ex Italia migrent II, 642, 14. Cumas aliaque loca munita recipit II, 643, 2. eius elogium II, 199, 5. 599, 14.

Narses Persarmenus, Aratii et Isaacii frater, vincit in Armenia Belisarium I, 59, 13. ad Romanos cum matre transfugit I, 79, 3. Philarum Praef. evertit Gentilium templum I, 104, 6. in Italiam Belisarium secutus I, 59, 16. II, 199, 5. classem ducit Ariminum II, 213, 2. operam navat obsidioni Auximi II, 257, 19. Belisario suspectus II, 270, 2. Erulos et Armenos in Persarmeniam ducit II, 261, 15. Collegis cunctationem exprobrat I, 264, 7. fortiter dimicans moritur I, 265, 14.

Naves sine ullo ferro compactae I, 101, 15. navis Aeneae, asservata 33

- Romae, describitur II, 573, 3. navis lapidea in Corcyra Iovi Casio posita II, 576, 5. altera Dianae in Euboea II, 575, 16. navigandi ratio I, 366, 12. *voueis* quid in navi II, 573, 20.
- Naupactus urbs, terrae motu eversa II, 595, 1.
- Nazares Illyrici Comes II, 321, 12. contra Sclavenos mittitur II, 455, 12.
- Neapolis in Campania, praefectum habet Vliarin Gotthorum II, 19, 1. urbs parva. 317. b. sed munitissima II, 39, 9. 44, 22. antiqua II, 48, 20. obsidente Belisario, cives deditionem cogitant II, 42, 11. consilium mutant II, 44, 18. in aquaeductu munitur via II, 47, 1. illac capitur urbs II, 51, 10. resistunt Iudaei II, 53, 1. clades II, 53, 11. Belisarii humanitate sedatur II, 54, 1. urbi praeficitur Herodianus II, 73, 14. in foro ominosus lapsus statuæ Theoderici II, 116, 18. Procurator in ea urbe II, 304, 4. obsessa a Totila II, 304, 9. captaque II, 306, 13. moenibus spoliatur II, 309, 17.
- Nepa, Tusciae cast. II, 635, 1.
- Nepthalitae: *vide* Ephthalitae.
- Nepos Imperator I, 342, 6.
- Neronis campus Romae trans Tiberin II, 94, 6. 131, 19. 132, 16. pugna ibi edita II, 137, 16. 148, 3. 151, 24. illic stadium II, 145, 10.
- Nika seu *Vince*, tessera et nomen seditionis Byzantinae I, 121, 13.
- Nicetas pater Ioannis Ducis Rom. I, 63, 5.
- Nicopolis II, 577, 1.
- Nilus flu. Asiam ab Africa dividit II, 482, 5. 484, 13. eius origo ignota II, 62, 6. scopuli I, 102, 17. insula Philae I, 103, 20. ripam incolunt Nobatae I, 102, 20 insolita inundatio II, 398, 40.
- Nisibis, quantum dissita a flu. Tigri I, 54, 18. ab urbe Amida I, 49, 13. et a Sisaurano I, 232, 16. vicina Darae I, 61, 16. munitissima I, 232, 13. horrea habet militaria I, 235, 6. opportuna Persarum irruptionibus I, 85, 16. in eius agrum intrat Licelarius I, 59, 18. et Belisarius I, 228, 19. ubi et configit I, 231, 11. illic Cho-
- aroës cum Legatis Rom. de pace egerat I, 112, 20.
- Nobatae ad Nili ripas I, 102, 9. Oasin prius circumcolebant I, 102, 21. illis assignata pensio I, 103, 11. eorum perfidia I, 103, 21. Isain, Osirin et Priapum colunt I, 104, 2.
- Nouis* quid in navi II, 573, 20.
- Nominum abusus I, 358, 23.
- Norici II, 80, 12. Noricum urbs donata Langobardis II, 418, 10.
- Novaria urbs II, 196, 16.
- Nuceria urbs, Dracone alluitur II, 637, 20.
- Numa rex annum apud Rom. mutat II, 118, 2.
- Numidia urbs I, 450, 9. Numidia regio ducem habet I, 481, 10. 515, 15. in ea urbs Hippo regius I, 324, 21. mons Aurasius I, 345, 9. mons Pappua I, 427, 6. Numidia Mauri obsequium Belisario spondent I, 406, 13. rebellant I, 442, 17.
- Nymphius flu. ad Martyropolin labitur I, 42, 16. 108, 3. Persas a Romanis disterminat *ibid.* trans illum Arzanene I, 42, 17. 217, 10.
- Oamer: *vide* Hoamer.
- Oasin urbem circumcolebant Nobatae I, 102, 21.
- Obbane ad Euphratem I, 205, 9.
- Oblivionis castellum in Perside, unde sic dictum I, 30, 1.
- Obsidio Amidae, Antiochia, Archaeopoleos, Arimini, Auximi, Beroeae, Darae, Edessae, Mediolani, Neapolis, Pappuae montis, Petrae in Lazica, Petrae pertusae in Italia, Romae, Sisaurani, Surorum: *vide* horum locorum nomina.
- Occasionis momentum I, 19, 22. 158, 2.
- Occidentis imperium laceratur II, 416, 13. 417, 22. eius mensura I, 309, 15.
- Oceanus num terram ambiat universam nescitur I, 309, 13. Hispaniam et Galliam alluit II, 62, 10. procul abest a Rhiphaeis montibus II, 482, 21. Oceanus Borealis, eiusque insulae II, 559, 5. 19.
- Ochon, Erulorum rex, occisus a subditis II, 204, 15.
- Octava, locus Armeniae I, 75, 11.
- Odoacer Italiae rex, tertiam agrorum partem suis concedit II, 6, 19.

- triennio obsessus Ravennae a Theoderico II, 9, 20. post pacti-
nem ab illo occiditur II, 11, 6.
regno potitus decennio 401. b. Vi-
sigothorum ditionem ad Alpes pro-
pagari sivit II, 64, 17.
- Odonachus, Rom. dux. II. 498, 3.
525, 4. Archaeopolin servat. II, 530,
5. *seq.*
- Odonathus Saracenorum rex, Zeno-
biae maritus, Imperii Rom. asser-
tor I, 171, 20.
- Oecus Martis I, 121, 7
- Oenochalaci, Armeniae locus I, 160.
16.
- Oilas Praetorianus II, 127, 11.
- Officiorum Magister: *vide* Magister.
- Oldogando Hunnus, praesidii Perusini
Praef. II, 375, 5.
- Oleum Medae, naphtha II, 512, 16.
- Olybrius Gizericum fautorem habet
I, 336, 14. paulo post susceptum
Occidentis Imperium occiditur I,
340, 9. gener fuerat Valentiniani,
Placidiae iunctus matrimonio I, 332,
21, 336, 14. socer Areobindi I,
39, 12.
- Olybrius Patricius Rom. II, 363,
15.
- Omen Imperii captum ex aquila su-
pervolante I, 326, 5. omen victoriae
ex igne in summis hastis micante
noctu I, 416, 13. ex puerorum ludo
II, 89, 10. ex bove castrato II,
571, 5. Omen urbis capiendae, ex
fuga ciconiae cum pullis I, 330,
14. ex impudentia meretricum I,
36, 19. ex equi hinnitu I, 172, 7.
Omen urbis non capiendae, ex
gestu Cabadis regis I, 211, 9.
Omen prosperitatis, ex vino redun-
dante II, 427, 17. ex fonte mira-
bili I, 377, 21. Omen infelix ex
iussu Iustiniani I, 361, 18. ex mon-
stro II, 534, 5. ex lapsu statu-
ae Theoderici II, 116, 21. Omen An-
tiochenae calamitatis I, 195, 1.
vide Cometa.
- Onager, machina muralis II, 104, 11.
- Opilio Senator Rom. Theodati ad
Iustinianum Legatus II, 23, 19.
25, 7.
- Opsites Abasgiae rex II, 499, 1.
502, 4.
- Opsites Lazicae rex, Gubazis patru-
us, Theodora maritus II, 498, 9.
- Optaris Theodatum regem, a quo
fuerat offensus, perimit II, 58,
10.
- Optio quis a Romanis dictus I, 381,
14. 499, 1.
- Oratio piscatoris, vitam suam gra-
tificantis regi suo I, 23, 2. ru-
stici ad insidias pertrahentis I, 44,
5. Procli Quaestoris, dissuadentis
adoptionem Chosrois I, 52, 7. Mir-
rhanis ante pugnam I, 63, 2. et
Belisarii I, 69, 5. Rufini Legati
ad Cabadem regem, et Cabadis
ad Rufinum I, 79, 18. Alamun-
dari dantis consilium Cabadi I, 86,
12. Belisarii dehortantis a praelio
temerarios I, 92, 8. Azarethae suos
animantis I, 93, 19. Caduceatorum
ad Persas Martyropolin obsiden-
tes I, 110, 14. Origenis senatoris,
seditiosorum impetum reprimentis
I, 124, 15. Theodora Aug. sane
animosa I, 125, 21. Legatorum Vi-
tigis bellum Chosroi suadentium
I, 156, 20. Principum Armeniae
in idem argumentum I, 163, 9. Bu-
zis Hieropolitanos fallentis I, 176,
18. Chosrois ad Megan Episco-
pum, et Episcopi deprecantis pro
suis civibus I, 183, 16. Zaberga-
nis Chosroem ad iram provocan-
tis I, 190, 20. Chosrois misericor-
diam simulantis, capta Antiochia
I, 191, 20. Legatorum ad Chos-
roem expostulatoria I, 196, 10.
Lazorum a Romanis deficientium
ad eundem I, 218, 21. Belisarii
consultantis I, 229, 6. altera I,
233, 5. Ioannis filii Nicetae, Be-
lisarii admonentis I, 237, 6. Be-
lisarii ad legatum Chosrois I, 245,
2. Stephani medici, apud Chos-
roem deprecatoris I, 271, 16. Io-
annis Cappadociis bellum Vanda-
licum dissuadentis I, 354, 19. Be-
lisarii ad exercitum de servanda
disciplina militaris I, 364, 13. eius-
dem et Archelai de excensione
facienda deliberatio I, 373, 4. 375,
9. eiusdem hortantis exercitum ad
modestiam I, 378, 14. eiusdem ad
praelium animantis I, 387, 10. 413,
20. Salomonis ante pugnam I,
454, 7. 459, 19. Maurorum prin-
cipum militaris I, 456, 1. Belisa-
rii et Stozae suos ad pugnam hor-
tantium I, 477, 8. 478, 23. Sto-
zae Romanis militibus defectionem

- suadentis I, 481, 21. Germani milites ad officium revocantis I, 484, 12. Salomonis in obsidione Tumaris I, 497, 21. Gregorii Artabanem patrum impellentis ad Tyrannicaedem I, 524, 2. Petri Legati de Legatorum iure II, 35. 4. Stephani Neapolitani et Belisarii Neapolin obsidentis II, 39, 18. Pastoris de ditionem dissuadentis II, 42, 21. Belisarii urbis captae mala commemorantis II, 48, 11. eiusdem hortantis milites ad humanitatem II, 54, 3. Stephani et Asclepiodoti invicem convivantium II, 55, 16. Vitigis regis, cunctationem suadentis II, 59, 4. eiusdem de societate cum Francis inenda II, 71, 18. Albis Gotthorum Legati et Belisarii de pace II, 99, 18. Belisarii hortantis ad praelium II, 130, 15. Romanorum et Belisarii II, 156, 7. eiusdem cum Gotthorum Legatis colloquium II, 168, 5. Ioannis ante pugnam II, 193, 6. Narsetis, Belisarium admonentis II, 210, 17. Belisarii et Narsetis constitantium II, 218, 23. 220, 8. Pauli ad cunctabundos II, 229, 10. Mundilae dehortantis a deditione II, 232, 22. Procopii dantis consilium Belisario, et Belisarii illud militibus declarantis II, 241, 24. Legatorum Francorum ad Vitigin II, 261, 19. Legatorum Belisarii ad eundem II, 262, 18. Gotthorum et Uraiae de regno capessendo II, 273, 3. Ildibadi suadentis ut regnum Belisario deferatur II, 274, 21. Artabazis cautionem necessariam esse ostendentis II, 293, 20. Totilae regis ad pugnam II, 294, 23. eiusdem Neapolitanos ad deditionem invitantis II, 306, 19. eiusdem contra scelorum impunitatem II, 313, 7. Belisarii ad officium milites revocantis II, 319, 9. Totilae ad Pelagium Diaconum pro Romanis obsessis deprecatorem II, 341, 7. Pelagii ad Totilam II, 344, 15. Totilae ad suos de cultu iustitiae II, 365, 19. eiusdem excusatoria II, 382, 19. Arsacis Artabanem instigantis ad coniurationem II, 409, 14. Langobardorum in Gepaedes apud Imperatorem II, 420, 7. Gepaedum in Langobardos II, 423, 14. Gubazis regis ad subditos II, 491, 18. Romani militis Persas desperatione actos hortantis ut se dedant II, 518, 7. Odonachi desperantis II, 530, 10. Sandilis Uturgurorum regis lepida expositatio II, 556, 6. Ioannis ante certamen navale II, 579, 12. Ducum classis Gothicae II, 581, 4. Leontii Legati ad Theobaldum Francorum regem II, 587, 11. Theobaldi ad Leontium II, 589, 11. Narsetis et Totilae ante pugnam II, 614, 8. 615, 18.
- Orbis divisio in Asiam et Europam I, 309, 13. in tres partes II, 484, 4.
- Orestes cum Iphigenia sorore e Tauris fugit I, 83, 12. utraque Comana ab ipso condita et nacta nomen ab eius coma I, 83, 22. II, 480, 7. illius furor, poena matricidii I, 84, 16.
- Orestes, pater Augustuli, Imperium administrat II, 6, 7. interficitur a militibus II, 6, 17.
- Orestes Patricius Rom. II, 363, 15. Consul II, 389, 1.
- Orientis Imperium vexat incursibus Gizericus I, 334, 22 eius mensura I, 311, 19. Praef. Praet. Orientis, et Magister mil. Orientis: vide Praefectus et Magister.
- Origenes Senator seditiosos admonet I, 124, 15.
- Orocasias, vertex Antiochiae I, 178, 9.
- Orontes flu. Antiochiam alluit I, 178, 6. 186, 14. 191, 14.
- Orthaias Maurorum Numidiae princeps stat a Romanis I, 465, 4. ubi sita, illius regio I, 466, 12. ipsius dubia in Stozam fides I, 487, 9.
- Osiris a Blemybus et Nebatis collitur I, 104, 2.
- Osoëne nomen habet a rege Osroë I, 85, 13. eius oppida munitissima I, 87, 4.
- Osoëns rex, foederatus Persarum I, 85, 14.
- Ostia urbs II, 358, 19. ubi sita II, 124, 9. eius via II, 124, 23. 173, 12. Romanorum navale II, 159, 8. 164, 12. II, 124, 2.
- Ostrogotthos Procopius appellat Gotthos: quare vide v. Gotthi.

- Othoni insulae tres, ubi sitae II, 575, 7.
- Pacurius Persarum rex bellum gerit cum Arsace Armeniae rege I, 26, 12. pace composita, illum dolo capit I, 27, 11. Magiae vi confessionem veri extorquet I, 23, 10. ipsam conicit in castellum Oblivionis I, 29, 6. Basicio vivo cutem deripit. *ibid.* patiarum legum tenax I, 29, 17.
- Pacurius Peranii fil. in Italiam proficiscitur II, 391, 14. Hydruntini praesidii Praef. II, 597, 6. perfidiam Regnaris et crudelitatem ulciscitur II, 634, 11.
- Padus flu. dictus etiam Eridanus, ex montibus Celticis decurrit II, 8, 17. quas regiones a dextra laeva-que habeat II, 80, 16. unius diei itinere Mediolano distat II, 229, 2. ponte iunctus ad Ticinum II, 248, 14. mirifice decrescit II, 261, 3. pugna in eius ripa II, 296, 12. et seq. fit etiam ipsius mentio II, 601, 4. 628, 15. 21. 642, 19.
- Palaeestina ab Hebraeis occupata I, 449, 11. dives ac foelix I, 241, 2. Ducem habet I, 155, 6. illius fines ab Oriente I, 98, 21. in ea Saraceni I, 99, 19. ipsam laes invadit I, 250, 10. Palaestini ab Hebraeis pulsi, oram Africae maritimam occuparunt I, 450, 6. Phoenicibus dedere locum I, 450, 17. pulsi a Carthaginensibus, dicuntur Mauri I, 451, 1.
- Palaestricae artis beneficium in singulari certamine I, 65, 16.
- Palatium unde dictum I, 395, 17. Palatium Byzantii Placillianum et Helenae I, 125, 7. Palatium Dariae I, 137, 20. Carthaginense I, 394, 18. Ravennae II, 271, 14. Romanum diripitur a Gizerico I, 332, 5.
- Palatini milites I, 126, 16. 134, 3. 256, 10. Palatinae scholae II, 602, 11.
- Palladium Troianum a Diomede Aeneas accepit Beneventi II, 78, 3. eius imago in aede Fortunae II, 78, 13. Byzantii in Constantini foro defossus creditur II, 78, 19.
- Palladius Rom. dux II, 596, 7.
- Pallas, a quo dictum Palatium I, 395, 18.
- Palmetum Justiniano donatum I, 99, 20. 164, 19. donum inutile I, 100, 7.
- Palmyra urbs I, 154, 14.
- S. Pancratii Porta Rom. trans Tiberim II, 92, 9. 109, 11.
- Panicus terror II, 550, 15.
- Panis castrensis bis coctus ac levior I, 368, 3. male coctus militi perniciosus I, 368, 20.
- Pannonia II, 80, 12. occupata a Gotthis I, 319, 1. munita eius loca Iustinianus Langobardis donat II, 413, 10.
- Panormus urbs Siciliae II, 452, 22. vi capta a Belisario II, 23, 2. munitur praesidio II, 38, 18.
- Panticium in suburbis Byzantii II, 427, 20.
- Paphlagonia II, 463, 14.
- Papilio, quid sit I, 244, 1.
- Pappua mons in Numidia finibus I, 427, 8. Gelimerem ibi obsidet Pharas I, 427, 19. 434, 7.
- Pappus Romanorum dux I, 369, 14. 420, 16. Ioannis frater I, 487, 4.
- Parcae a Romanis Fata dictae II, 122, 13.
- Para, factionem Circensem significat I, 120, 11.
- Parthorum regibus consanguineus Arsaces, ex quo orti Arsacidae Armeni I, 163, 9.
- Paschale festum I, 469, 22. omnium sanctissimum I, 91, 19. pridie, severum ieiunium. *ibid.* tunc Baptismus conferri solitus I, 471, 6. primus eius dies dicitur Magnus I, 472, 8.
- Pasiphilus Gontharidis Tyranni praecipuus minister I, 525, 14. 527, 3. occiditur I, 532, 16.
- Passara, prior Germani uxor II, 447, 1.
- Pastor, Advocatus Neapolitanus, cives dehortatur ne se Belisario dedant II, 41, 21. 42, 19. urbe capta, repente moritur II, 55, 10. eius cadaver suspenditur II, 56, 21.
- Patrae terrae motu eversae II, 595, 1.
- Patriciolus, pater Vitaliani I, 39, 19.
- Patricius Phryx, Magister militum in praesenti I, 39, 16. turpiter fugit I, 41, 12. Glonem cum cc. Persis vita spoliatur I, 45, 11.

- Patricii**, senatores II, 363, 12. 364, 17. 373, 10. 633, 5. hi a Procopio nominantur: Appion, Attalus, Basilides, Basilus, Cethegus, Clementinus, Decius, Ebrimuth, Gothigus, Germanus, Hypatius, Ioannes Cappadox, Liberius, Maximus, Olybrius, Orestes, Petrus, Phocas, Probus, Rufinus, Strategius, Theodericus. Patriciatu excluditur Gelimer ob Arianismum I, 447, 5.
- Patriae** amor praeclaro exemplo illustratus I, 206, 19.
- Patrimonium**, fundi domus regiae II, 21, 14. 32, 22.
- Paucaris**, Belisarii satelles, viam ad capiendam Neapolin munit in aquae ductu II, 47, 15.
- S. Pauli Apostoli** porta Rom. II. 159, 10. 434, 21. templum ubi situm II, 160, 12. Gotthis intactum II, 160, 17.
- Paulus** Sacerdos Adrumetum astu recipit I, 511, 5. *et seq.* Byzantium petit II. 512, 19.
- Paulus** peditum dux II, 26, 16. 109, 15.
- Paulus** Isaurorum dux II, 163, 23. 174, 17.
- Paulus** Thacum dux, Mediolanum missus II, 194, 17. 196, 18. cunctantes obsessae urbi succurrere acri urget oratione II, 229, 10.
- Paulus** Cilix, capta Roma, fortiter Gotthis repugnat II, 434, 15.
- Paulus** miles acerrime dimicat II, 683, 8.
- Paulus** Chosrois interpres I, 180, 10. 269, 3. male ab Antiochenis acceptus I, 186, 15. agit cum Chalcidensibus I, 204, 18. cum Edessenis I, 210, 3.
- Pax**, summum bonum I, 66, 5. Romanos inter ac Persas composita, sub Theodosio iuniore I, 15, 11. sub Iustiniano I, 113, 18. Romanis ignominiosa I, 198, 17. pacis violatae ultor Deus II, 201, 21. Pacis forum ac templum Romae II, 570, 18.
- Pecten**, piscis I, 22, 6.
- Peditatus** antiqua laus, ac recens contemptus II, 133, 13. 16.
- Pegasus** medicus Laribensis, I. 508, 2.
- Pelagius** Diaconus Rom. Iustiniano charissimus, Romanis benigne facit II, 340, 14. legationem pro civibus obsessis ad Totilam suscipit. *ibid.* eius oratio II, 314, 15. urbe capta, Totilam placat II, 364, 8. 368, 16. missus ab ipso ad Imper. legatus II, 369, 18.
- Peloponnesus** I, 361, 17. Hunnis intacta I, 168, 17. vexata a Gizerico I, 335, 5. 400, 23. ei simile initium Europae II, 62, 8.
- Pelusium** Aegypti urbs, gravissimae pestilentiae initium dedit I, 250, 8.
- Penates** dii II, 122, 11.
- Pentapolis** I, 502, 2.
- Peranius** filius Gurgenis regis Iberiae I, 58, 9. Pacurii pater II, 391, 14. Phazae avunculus II, 302, 18. origine subditus Persarum regi I, 272, 11. dux in bello Gotthico II, 26, 12. 146, 11. Urbem veterem obsidet II, 221, 10. Iustum sequitur in Armeniam I, 262, 4. 267, 13. Edessam propugnat I, 270, 18. Azarethem repellit. I, 279, 17. eius obitus I, 280, 15.
- Perinthus**, hodie Heraclea I, 363, 18.
- Periurium** a deo gravi poena affectum I, 21, 4. 395, 1. de Christianorum periurio dictum Maurorum I, 504, 17. periurio Gontharidis terretur Antalas Maurus I, 523, 3.
- Perozes** Persarum rex bello petit Ephthalitas I, 15, 16. tenetur insidiis I, 17, 8. turpiter evadit I, 19, 7. eius altera expeditio. *ibid.* clades memorabilis, periurii poena I, 21, 13.
- Perozes** Mirrhanes, insolens I, 62, 7. eius epistolae I, 66, 19. 67, 17. concio militaris I, 68, 1. victus a Belisario I, 72, 12. qua poena affectus a rege Cabade I, 86, 1.
- Perozes** pater interfectorum Symeonis I, 159, 3.
- Persae** Solem orientem adorant I, 19, 3. ignem seu Vestam colunt I, 259, 15. mortuorum cadavera non sepeliunt I, 56, 6. 57, 10. 295, 1. apud illos haereditarii sunt magistratus I, 32, 16. et regnum I, 25, 9. 50, 12. eius successione exclusi mutili I, 50, 19. II, 506, 1. eorum reges, appellantur regum

reges I, 68, 22. 87, 2. patrias leges religiose observant I, 29, 20. 32, 13. nummis argenteis vultus suos imprimunt, non item aureis II, 417, 14. ubinam aurifodinas habeant I, 77, 2. 78, 16. suis monumentis inscribunt eorum nomina, a quibus beneficium acceperunt II, 541, 12. exploratores alunt de publico I, 108, 15. nemo annulum, zonam ac fibulam auream gestat, nisi regis permissu I, 86, 5. abhorrent Persae ab effundendo regio sanguinae I, 26, 3. 29, 5. quomodo excaecant facinorosos I, 33, 6. cur carcerem quandam appellent castellum Oblivionis I, 26, 4. non nisi sub vesperum cibum capiunt I, 71, 6. 231, 5. eorum Proceres arrogantissimi I, 55, 22. mos in recensendo ante regem exercitu I, 97, 18. lex de hoste non insequendo effuse equis in ipsius solo I, 24, 14. Immortalium phalanx I, 70, 12. pedites vilissimi I, 69, 18. equites flagello instructi I, 65, 5. Persae expediti quidem, sed molles sagittarii I, 94, 16. pontibus fluviis iungunt ex tempore I, 246, 20. sub Peroze rege insignem cladem accipiunt ab Ephthalitis I, 21, 8. sub Cabade illis vectigal solvunt I, 24, 20. bello cum Romanis suscepto. Amidam capiunt I, 37, 16. aedificiis parant I, 46, 8. limitanea Lazicae castella occupant I, 58, 17. praelio memorabili ad urbem Daram profligati I, 72, 20. victi in Persarmenia I, 75, 4. et in Armenia I, 76, 7. ad Euphratem victores I, 95, 10. Martyropolin obsident I, 107, 21. obsidionem solvunt, audita morte Cabadis I, 141, 8. eius memoriae honorem impendunt I, 110, 6. sub Chosroë, soluta pace, Sura capiunt I, 174, 21. et Berocam I. 182, 6. Antiochiam excindunt I, 189, 9. *et seq.* Petram expugnant in Lazica I, 228, 10. capti mittuntur Byzantium, et hinc in Italiam I, 235, 18. Edesam obsident I, 267, 23. *et seq.* frustra I, 280, 9. Petram obsessam servant I, 292, 11. in Lazica caesi I, 298, 15. illuc irrumpunt. 566. a. Petram egregie propug-

nant II, 508, 5. *et seq.* arcis incendio perire malunt, quam se dedere II, 520, 7. pars Lazicae maxima Persis subdita II, 535, 6. quales eorum victoriae ex Romanis II, 488, 8. *vide potissimum v.* Chosroës. Persae transfugae Narsetem in Italiam secuti II, 599, 2. Persarmenia II, 467, 1. in ea pars montis Tauri I, 47, 17. fluvius Arsinea I, 84, 21. Bolum cast. et Pharangium I, 77, 1. Magistrum habet militum, Episcopumque dictum Catholicum I, 260, 7. 263, 11. commercio Indorum aliarumque gentium celebris I, 263, 8. eam Sittas ac Belisarius vastant I, 59, 8. fusus illic Mermeroës I, 75, 4. victi ad Anglonem Romani I, 267, 5.

Persicus sinus conchas habet margaritiferas I, 22, 6.

Perusia ad viam Flaminiam sita II. 189, 8. urbs Tusciae princeps II, 81, 14. recepta a Constantino Rom. Duce. *ibid.* praesidio munitur II, 84, 14. frustra illam Totilas tentat II, 327, 2. obsident Gotthi II, 382, 10, 386, 16. capiunt II, 427, 13. Narses recipit II, 689, 16. fit eiusdem mentio II, 302, 9. 375, 6.

Pestilentiae gravissimae descriptio I, 249, 7. *et seq.* infligitur daemonebus I, 251, 5. quandonam grassata Byzantii. *ibid.* et quandiu I, 255, 20. Romam a Gotthis obsessam invadit II, 154, 15. et ipsos Gotthos II, 161, 22.

Petra, Arabiae Regia I, 101, 7.

Petra, urbs in Lazica a Iustiniano conditur I, 218, 5. 225, 12. 227, 10. 289, 20. eius situs II, 467, 3. 289, 20. capta a Chosroë I, 228, 15. munitur praesidio I, 238, 15. eam Romaani obsident I, 288, 7. obsidione solvunt I, 292, 10. Persae novo more ruinas reparant I, 295, 9. II. 497, 11. 508, 5. Romani iterum obsident II, 507, 14. *et seq.* et expugnant II, 517, 9. aquae ductus egregius II, 521, 9. urbis moenia diruta II, 522, 13. unius diei itinere Absarunte distabat II, 468, 8.

Petra pertusa, secundum viam Flaminiam II, 609, 8. eius situs II,

- 189, 10. illam Romani capiunt II, 190, 15. Totilas occupat II, 301, 1. Narses per Valerianum recipit II, 636, 12.
- Petra sanguinis II, 395, 21.**
- S. Petrus Apostolorum Princeps, ad portam sepultus Aureliam, suum dat ei nomen II, 94, 9. maxime a Romanis colitur II, 110, 6. pars muri in eius tutela posita *ibid.* pons ad ipsius templum II, 434, 20. et porticus II, 108, 8. templum Gotthis intactum II, 160, 17. 364, 4.**
- Petri nomen induit Ioannes Cappadox. sacris ordinibus initiatus I, 135, 6.**
- Petrus Illyrius patria Thessalonicensis, Advocatus Byzantii, in Italiam Iustiniani legatus II, 21, 7. 24, 4. Theodato regi bellum denuntiat II, 25, 17. cum ipso paciscitur. II, 29, 3. *et seq.* Byzantium redit II, 31, 9. iterum in Italiam legatus II, 32, 20. de legatorum iure cum Theodato praeclare disputat II, 35, 2. dimissus a Vitigi, Magister fit Officiorum II, 238, 4. idem Patricius et legatus de pace ad Chosroem II, 506, 7.**
- Petrus Thrax cum Gontharide tyranno epulatur I, 527, 16. Artasirem ad caedem illius animat I, 531, 7.**
- Petrus in Arzanene patria a Iustino captus puer I, 217, 8. fit eius scriba I, 217, 15. dux creatus, suppetias Iberibus fert I, 58, 1. 217, 8. Iustiniani Imperatoris Praetorianus et peditum dux I, 90, 16. fortissime ad Euphratem pugnat I, 96, 12. dat consilium Belisario I, 224, 6. eius consilium respuit I, 230, 19. ipsius vexillo potiti Persae, lucanicas ex eo suspendunt I, 232, 10. in Persarneniam irrumpit I, 262, 12. illic pugnat I, 264, 22. Edessam defendit I, 270, 17. origine subditus Persarum regi I, 272, 11. Hunnos fallit I, 412, 15. avarus et contumeliosus I, 217, 8.**
- Phabrizus Gubazi Lazorum regi insidias struit I, 287, 2. Persarum dux I, 297, 18. Chosrois filium rebellem vincit, ducitque ad patrem II, 505, 15.**
- Phaeacia insula: *vide* Corcyra.**
- Phagas: *vide* Ioannes Heluo.**
- Phalios equus, quis a Graecis dictus II, 87, 20.**
- Phanaguria, oppidum Chersoni vicinum II, 480, 18.**
- Phanotheus Erulorum dux II, 199, 14. occiditur ad Caesenam II, 224, 7. 235, 21.**
- Pharangium in Persarmenia I, 77, 2. illic aurifodinae regis Persarum I, 78, 20. id Chosroës repetit I, 112, 2. et obtinet I, 114, 4. II, 526, 15. vicinum Tzanis I, 288, 16.**
- Pharas Erulus ad Daram pugnat egregie I, 70, 16. in Africam profectus I, 360, 2, Gelimerem regem obsidet I, 427, 19. per litteras ad deditionem hortatur I, 435, 18. eidem citharam, panem unum ac spongiam petenti mittit I, 437, 15. ipsum recipit dedititum I, 440, 3.**
- Pharasmanas Colchus I, 39, 21. pater Zannae. I, 493, 7.**
- Phasis Colchidis fluvius II, 462, 19. quanto spatio Chalcedone diastus I, 311, 4. II, 481, 16. unde oritur I, 77, 11. 289, 1. initio dicitur Boas. *ibid.* longe in Pontum influit, discretis aquis I, 296, 12, natus e Caucaso, Asiam atque Europam dividit II, 458, 2. hac de re controversia II, 481, 19. 299. ultra illum habitant Colchi II, 468, 17.**
- Phazas Armeniorum dux in Italia II, 302, 18. 305, 17. in praelio cadit. 581. a. d.**
- Phidiae multa Romae opera II, 570, 21.**
- Philae, insula Nili, unde nomen acceperint I, 103, 20. profana eius templa everti iubet Iustinianus I, 104, 7. Deorum simulacra aucta Byzantium I, 104, 8.**
- Philegagus Gepaes, in exercitu Rom. dux II, 493, 5. 495, 14.**
- Philemuth Erulorum dux I, 262, 1. II, 235, 21. Italiam petit II, 330, 10. auxiliorum dux in Gepaedes I, 426, 10. Narseti in Gotthos militat II, 598, 22. 630, 20. 636, 2.**
- Philippi in Macedonia II, 17, 13. Philippopolis, II, 571, 22.**
- Phizon castellum prope Martyropolis limitem I, 262, 6.**

- Phocas Praefectus Praet. Orientis 171. b.
- Phocas Belisarii Protector II, 337, 21. perit II, 338, 16.
- Phocensium colonia Massilia II, 417, 8.
- Phoenicia I, 224, 11. quae olim dicta I, 449, 19. lingua Phoenicia in Africa vigeat aetate Procopii I, 450, 8. profecta inde Dido I, 450, 17.
- Photius Antoninae filius II, 89, 13.
- Belisarium vitricum sequitur in Italiam II, 26, 13. animosus II, 50, 19.
- Phredas amicus Areobindi I, 519, 20.
- Phubelius Lazus Persas ex insidiis invadit I, 265, 23.
- Phuascias Gelimeris legatus ad Theudin Visigothorum regem I, 404, 19.
- Phylarchi qui dicti I, 89, 7. 106, 14. Phylarchus Saracenorum Palaestinae I, 100, 3.
- Picenum ad Ravennam usque pertinet II, 79, 18. eius metropolis Auximum II, 239, 2. vastatur II, 184, 15. res illic gestae II, 577, 9. *et seq.* urbes Alba, Asculum, Firmum, *videantur suis locis.*
- Pinciana porta Rom. II. 96, 3. 140, 16. 150, 17. *et alibi.* ei proximus aquae ductus II, 181, 14.
- Pisaurum urbs inter Auximum Ariminumque II, 323, 10.
- Piscator unionis, Perozi Persarum regi vitam gratificatur I, 23, 2, voratur a cane marino I, 24, 7.
- Pisces corrupti, quos inundans mare in campis reliquerat II, 595, 17.
- Pisidia Lycocranitas habet II, 394, 12.
- Pissas Gotthorum dux ad Perusiam victus II, 81, 18.
- Pitiuntis castellum in Lazica I, 289, 9. II. 473, 12.
- Pityazes Persarum dux I, 62, 4. 70. 15. 71, 19.
- Pitzas Gotthus se et partem Samnii Belisario dedit II, 76, 20.
- Placentia, urbs Aemiliae princeps, a Gotthis obsessa. 194. c. capitur II, 340. 11.
- Placidia, soror Arcadii et Honorii, uxor Constantii I, 320, 3. Valentinianum filium pessime educat I, 321, 16. Aëtii technis decepta, a se Bonifacium abalienat I, 322.
14. illis detectis Bonifacium amice invitat I, 323, 7. et reducem accipit 324, 16. Romae obit I, 327, 19.
- Placidia Valentiniani Aug. et Eudoxiae filia, uxor Olybrii I, 332, 9. 336, 15.
- Placillianum palatium Byzantii I, 125, 8.
- Platonis philosophia a bello abhorret II, 30, 20.
- Pogonias cometa I, 167, 3.
- Pola, urbs in sinu Ionio II, 317, 19.
- Pompeius Ioannis pater II, 407, 13.
- Anastasio Aug. ex sorore nepos et Hypatii frater, Iustiniano suspectus I, 123, 11. captus muliebriter luget I, 129, 5. occiditur I, 129, 11.
- Pontici II, 463, 16. Magistro milit. per Armenias subditi II, 525, 12.
- Lazorum accolae I, 289, 4. cum illis commercium habent I, 207, 7. in Pontum venit Orestes cum Iphigenia sorore, et ad Iria fluvium Comanam condidit I, 83, 13.
- Pontus Euxinus I, 283, 9 Phasin fluvium accipit I, 289, 2. 311, 4. ubinam paludem Maeotidem accipiat II, 482, 15. unde oriatur II, 484, 20. 486, 20. illius descriptio II, 463, 11. *et seq.* cur tota ambitus mensura tradi nequeat II, 481, 7. comperta illius ambitus mensura quae sit I, 310, 14.
- Porci ad divinationem adhibiti II, 45, 17. grunnitu elephantem fugant II, 533, 18.
- Porphyrus, cetus immanis, capitur II, 399, 3.
- Portae Caspiae: *vide* Caspiae, Romanae: *vide* Roma.
- Porticus, machina bellica II, 223, 15.
- Portuensis via. 310 c.
- Portus Romanus II, 123, 17. 174, 10. illum Gotthi deserunt. *ibid.* Paulus occupat II, 175, 7. defendit Innocentius II, 337, 18. attingit Belisarius II, 350, 3. morbo illic laborat II, 359, 21. ipsum Totilas occupat II, 432, 16. Narses recipit II, 731, 14.
- Potidaea, hodie Casandria, ab Hunnis capta I, 167, 20.
- Praedictio puerorum Carthaginensium I, 397, 5. mulierum Mau-

- rarum I, 448, 10. Tusci rustici II, 571, 8.
- Praefectus aerarii I, 79, 7. 353, 20.
- Praefectus aerarii castrensis: *vide* Quaestor exercitus.
- Praefectus custodiis Palatinis I, 134, 3.
- Praefectus Praet. Africae Archelaus I, 360, 16. Athanasius I, 513, 8. Symmachus I, 482, 20.
- Praefectus Praet. Illyrici Archelaus I, 360, 16.
- Praefectus Praet. Italiae Athanasius II, 238, 2. Fidelius II, 101, 15. Maximinus II, 302, 14. Reparatus II, 234, 11.
- Praefectus Praet. Orientis Ioannes Cappadox I, 121, 15. Phocas I, 123, 5. iterum Ioannes I, 130, 1.
- Praefectus Praet. dicitur Praetor I, 353, 20.
- Praefectus urbis in sones animadvertit I, 120, 19.
- Praeicta: *vide* Proiecta.
- Praelium Mindone I, 60, 20. ad urbem Daram memorabile I, 61, 16. *et seq.* ad ripam Euphratis I, 93, 13. *et seq.* ad Satalam in Armenia I, 76, 6. navale in Africa I, 338, 16. terrestre cum Vandalis I, 421, 10. cum Mauris I, 457, 3. cum seditionis I, 488, 6. sub moenibus Romae cum Gotthis II, 87, 4. 137, 11. ad flu. Padum II, 297, 4. 298, 1. Mucellae II, 300, 2. ad Tiberim II, 357, 6. in Lazica II, 493, 2. *et seq.* navale cum Gotthis II, 582, 5. *et seq.* cum Totila II, 621, 11. *et seq.* cum Teia II, 639, 17. *seq.*
- Praenestina porta Rom. II, 92, 6. 93, 22. 96, 6. vivario proxima II, 106, 14.
- Praescriptio annorum triginta negata Vandalis ab Honorio I, 319, 12.
- Praesidius a Constantino spoliatus, Belisarium adit I, 178, 14. 179, 15.
- Praetor dicitur Praefectus Praetorio I, 353, 20.
- Praetoriani: *vide* Protectores et Satellites.
- Prasinorum factio I, 119, 15. ei studuit Chosroës Apameae, quia Venetae Iustinianus favebat I, 204, 5.
- Prebalis vel Precalis regio II, 80, 5.
- Proiecta: *vide* Proiecta.
- Presbytero et Episcopo commune sacerdotis nomen I, 135, 7.
- Priapus a Blemibus et Nobatis colitur I, 104, 3.
- Principius Belisarii Protector II, 133, 7. fortiter pugnans occumbit II, 140, 2.
- Proba, matrona Romana, Alarico urbem prodidisse fertur I, 316, 22.
- Probus Anastasii Aug. ex sorore nepos et Patricius, Iustini Aug. legatus I, 57, 14.
- Proclus Quaestor, vir integerrimus, adoptionem Chosrois dissuadet I, 52, 7. 53, 17.
- Procopius Caesariensis, auctor huius Historiae I, 10, 1. testis oculatus rerum, quas scripsit I, 10, 15. consiliarius Belisarii. *ibid.* 60, 1. 370, 8. illum in Africam sequitur, ad id somnio animatus I, 363, 2. Syracusas ab eo missus, mandata egregie conficit I. 370, 7. viso in Africa fonte mirabili, praedicit victoriam Belisario I, 378, 2. fervente seditione elapsus Carthagine, Syracusas navigat, et Belisarium adit I, 475, 4. Neapolin ab ipso missus II, 158, 23. milites colligit et classem curat II, 162, 6. in obsidione Auximi Belisario militare consilium dat II, 241, 24. pestem Byzantii grassantem vidit I, 251, 4. Cappadociam et Armeniam obiit I, 84, 6. pollicetur scripturum se de controversiis religionis Christianae II, 594, 6. de his ac deo, ipsius iudicium II, 17, 20. Francos optime de deo sentire asserit II, 27, 14. 70, 15. Christianorum nomine excludit Arianos, aliosque Haereticos I, 398, 19. *et alibi.* eius in scribendo libertas I, 10, 19. II, 537, 16. 538, 9. quid senserit de divina Providentia I, 195, 13. 384, 14. II, 270, 12. 329, 12. quid de Fortuna I, 193, 22. 523, 7. 589, 3. 631, 14. Christi ad Augurum literis I, 209, 9. de bello Vandalico I, 441, 3. de Christo et Christianis honorifice loquitur: *vide* Iesus et Christiani.
- Prodigia I, 195, 1. 341, 17, 416, 11. II, 45, 10. 534, 3, 540, 3.

Proditori poena irrogata I, 413, 1. 184, 8. 255, 12.

Prometheus solutus, tragoedia Aeschylī II, 463. 7. 484, 16.

Proiecta neptis Iustiniani ex sorore Vigilantia, maritum Areobindum in Africam comitatur I, 513, 13. occupata tyrannide a Gontharide, se in templum recipit I, 521, 5. caeso marito, factū excusare per litteras a tyranno cogitur I, 525, 11. Artabanem Gontharidis interfectorem magna donat pecunia I, 533, 2. eidem vult nubere II, 405, 18. nubit Iohanni Pompeii filio II, 407, 13.

Protectores Belisarii I, 126, 19. ipsum in maximo periculo servant II, 88, 14. Protectores Iohannis Praefecti Praetorio I, 130, 19. *vide* Satellites et Praetoriani.

Providentia divina. *vide* Deus.

Pudentius Tripolius Iustiniano recuperat I, 361, 6. 502, 7. auxilia accipit a Belisario I, 431, 11. dat consilium Sergio I, 502, 7. eius obitus I, 503, 10.

Pudicitiae amor I, 191, 15. 329, 1. Pyladis et Orestis fuga I, 83, 8.

Pyrenaeus mons Alpes habet, et Galliam ab Hispania discludit II, 62, 11.

Pyreum maximo apud Persas in honore I, 259, 15.

Quaestor, Latina vox quid sonet I, 52, 4. 123, 8. II, 74, 5. Imperatori a consiliis I, 52, 3. Quaestores hi nominantur a Procopio: Basilides, Hermogenes, Proclus, Spinus, Tribunianus. *vide haec nomina suis locis.*

Quaestor exercitus quis dictus I, 360, 19. hoc munere functi sunt Ap-pion, Archelaus, Symmachus, Tattianus.

Quintilis mensis, Iulius II, 118, 1.

Radiger Hermegisclī Varnorum Regis filius, sponsalia contrahit cum sorore regis Anglorum II, 560, 18. patre mortuo, uxorem ducit novercam suam, Theodeberti Francorum regis sororem II, 562, 18. bello petitus a sponsa repudiata, infeliciter pugnat II, 563, 7. captus uxorem dimittere et sponsam accipere cogitur II, 565, 2.

Ragnarīs Gotthus, Tarenti Praef.

II, 574, 4. eius fraus, crudelitas et clades II. 633, 15. 634, 13.

Ravennae urbis munitissimae situs I, 313, 21. II, 8, 2. palatium II. 271, 13. mare mirifice aestuosum II, 9, 1. in ea residents Honorius Aug. gallinam alebat I, 316, 12. obsessa triennio a Theoderico II, 9, 18. com meatibus a Belisario Interclusa II, 260, 15. eius horrea incensa II, 264, 8. illam ingreditur Belisarius II, 270, 8. Quantum ab ea distet mare Tyrrenum II, 79, 11. Mediolanum II, 177, 23. Ariminum II, 185, 6. Auximum II, 238, 9. Faventia II, 293, 13. Classes, Ravennae portus II. 270, 11.

Recimer Anthemium Aug. socerum suum e medio tollit I, 340, 9.

Recimundus Gotthorum dux II, 354, 15.

Referendarii munus I, 256, 14.

Regeta, locus Romae vicinus II, 58, 5.

Reparatus Carthaginensis Antistes, Gontharidis nomine dat fidem publicam Areobindo, per puerum baptismō lustratum I, 521, 16.

Reparatus, frater Vigilii Papae, Senator Rom. II, 123, 12. Praefectus Praet. capto a Gotthis Mediolano occiditur II, 234, 11.

Rex apud barbaros dicitur supremus princeps II, 10, 7. regis persona sacra, violenta morte nunquam cadere debet I, 26, 3. 29, 5. reges se invicem fratres vocant I, 79, 18. rex regum, Persarum rex I, 68, 22. 87, 2. regnum praecclarum est linteum sepulcrum I, 126, 12. regii, cognomen peditum II, 109, 17.

Rhecinarius, legatus ad Chosroēm I, 277, 10.

Rhecitangus praesidio Libani Praef. I, 224, 8. 236, 21. in Lazicam mittitur I, 297, 3. occiditur in Illyrico II, 604, 7.

Rhegium II, 38, 19. 39, 7. 354, 7. Mes-sanae respondet II, 397, 17. eius castrum Totilas obsidet II, 439, 13. et capit II, 444, 17.

Rhenus Galliae fluvius II, 62, 20. sedes Francorum alluit I, 319, 8. illos a Varnis separat II, 559, 5. eius ostiis obiacet insula Brittia

- II, 559, 12. pugnant illic Angli cum Varnis II, 564, 9.
- Rheon Colchidis fluvius II, 524, 4. alluit II, 535, 12.
- Rhizaeum urbs I, 289, 22. 294, 16. II, 463, 22. quantum distet Absarunte II, 465, 10.
- Rhodanus Galliae fluv. in mare Tyrrenum exit II, 62, 20. limes ditionis Visigothicae ad tempora usque Odoacri II, 63, 13. partem Galliae trans illum positam occupant Franci II, 67, 21. ex patto inter Amalaricum et Atalaricum inito, ditionem Visigothicam dividit ab Ostrogotthica II, 74, 4.
- Rhodopolis Lazicae urbs I, 289, 11. Lazii illam dirunt II, 527, 1.
- Ricilas Belisarii Protect. male perit. II, 321, 17.
- Riphaei montes in Europa siti effundunt Tanaïm II, 482, 18. ab Oceano longissime distant II, 582, 21.
- Risiulfus, nepos Vacis Langobardorum regis, pater Ildigisalis II, 429, 10.
- Risus Sardonius II, 591, 15.
- Rodericus Gotthorum dux II, 298, 14. eius interitus II, 358, 21. 360. 4.
- Rodulfus Erulorum rex, Langobardos bello iniusto petens, misere perit II, 200, 23. 202, 15.
- Roma, nomen gallinae, quam Honorius inepte amabat I, 316, 16.
- Romae urbium Occidentis maxima II, 178, 5. portas habet quatuordecim II, 93, 18. hae nominantur a Procopio, Asinaria, Aurelia seu S. Petri Belisaria, Flaminia, S. Pancratii, S. Pauli, Pinciana, Praenestina, et Salaria. Viae memorantur istae, Appia, Flaminia, Latina, Portuensis et Ostiensis. *vide singula haec vocabula suis locis.* Aquaeductus sunt quatuordecim II, 95, 20. munimentum Gotthis praebent II, 154, 19. 181, 10. murorum pars Tiberi praetenta valde infirma II, 183, 8. muri pars in tutela S. Petri posita II, 110, 7. magna herbarum copia quovis tempore cum extra tum intra muros II, 155, 20. circa urbem scrobes plurimae frumentariae II, 146, 15. eius moletrinae II, 97, 23. cloacae II, 98, 3. vivarium II, 106, 15. 112, 3. Neronis campus II, 94, 6. stadium II, 145, 10. Portus II, 123, 17. Pons quatuordecim stadiis ab urbe distans II, 85, 23. Pons ad templum S. Petri II, 434, 20. Pons Milvius II, 94, 3. Adriani moles II, 434, 20. 630, 6. templum ac simulacrum Iani in foro pro Curia supra Tria Fata II, 122, 8. Pacis forum ac templum II, 570, 18. multa veteris Graeciae ornamenta II, 570, 20. navis Aeneae sane mirabilis II, 573, 3. porticus D. Petri II, 108, 8. templa SS. Petri et Pauli Gotthis intacta II, 160, 12. 364, 4. pontes a Gotthis rupti, excepto Milvio II, 381, 21. Roma ab Alarico obsessa, capta, direpta I, 314, 17. *et seq.* II, 67, 12. quid passa a Gizerico I, 332, 8. quinque capta sub Iustiniano II, 632, 8. Ac primo quidem invitatus Belisarius a civibus II, 76, 1. et admissus, claves ad Imp. misit, cum per annos sexaginta fuisset urbs in barbarorum potestate II, 75, 13. illam obsedit Vitigis II, 93, 16. mense Martio II, 117, 22. et oppugnavit cum maxima suorum iactura II, 105, 3. *et seq.* in ea observationem certamina edita sunt LXXIX II, 154, 10. uno die xxx. millia Gotthorum caesa II, 113, 17. fames et lues II, 154, 15. *et seq.* cives fame pressi praelium poscunt II, 156, 14. iterum obsessi a Totila, fame laborant II, 327, 11. 840, 7. eorum ad duces oratio II, 346, 2. urbem Totilas capit II, 362, 14. miseranda eius facies II, 364, 17. magna pars murorum diruitur II, 370, 20. illam recipit, munit, frequentat Belisarius II, 377, 5. Totilas frustra oppugnat II, 378, 11. iterum obsidet II, 432, 3. et ab Isauris proditam capit II, 433, 5. diruta instaurat II, 437, 6. illam recipit Narses II, 631, 11. Romani cives meridiari soliti I, 315, 4. festum annuum in memoriam cladis Maximi tyranni celebrant I, 328, 5. Maximum iuniorum disceptant I, 332, 6. S. Petrum maxime colunt II, 110, 5. Religioni Christianae addictissimi II, 122,

21. urbis amantes suae II, 571, 3. illis luctuosa Narsetis victoria II, 632, 14. Romani Senatores: *vide* Senatores. Ab urbe quantum distent Tibur et Alba II, 160, 7. 319, 2. Narnia II, 85, 2. Centuncellae II, 175, 14. Algidum II. 372, 21.
- Romani, sive homines Imperatori Rom. subditi, sagittarii validiores quam Persae I, 94, 21. illis perniciosa barbarorum societas II, 6, 11. ante meridiem prandere soliti I, 71, 7. 231, 6. exploratores alunt de publico I, 108, 15. eorum res gestae narrantur passim.
- Romanum Imperium: *vide* Imperium.
- Rubrum mare cum sinu Arabico confundit Procopius I, 98, 22, 102, 4. 164, 18. alii distinguunt I, 101, 2. *vide* Arabicus sinus.
- Rudericus: *vide* Rodericus.
- Rufinianum Belisarii praetorium in agro suburbano Byzantii I, 133, 14.
- Rufinus, Sylvani filius, Patricius, Iustini Aug. legatus I, 54, 10. Hypatio periculum creat I, 56, 15. Iustiniani legatus ad Cabadem I, 61, 9. eius oratio I, 79, 18. Byzantium redit, infecta pace I, 81, 12. Legatus ad Chosroem I, 111, 14. Byzantium remittitur, consulturus Imperatorem I, 112, 12. apud collegas invidia laborat I, 113, 13. iterum legatus ad Chosroem, pacem conficit. *ibid.* frater fuit Demonstrati I, 88, 20. et pater Ioannis ad Chosroem legati I, 182, 17.
- Rufinus equitum dux, domesticus Belisarii I, 359, 13. eiusdem Bandifer I, 447, 22. fortiter cum Mauris dimicat I, 448, 17. captus obtruncatur I, 449, 3.
- Rufinus Zannae filius ac Leontii frater, Rom. dux in Africa I, 493, 7. rem fortiter gerit I, 499, 18.
- Rugi in Italiam cum Gotthis venere II, 202, 23. 287, 15. Eraricum regem creant II, 287, 21.
- Ruscia Thuriorum navale II, 396, 2. Ruscianum castellum obsident Gotthi II, 400, 21. compositio cum eius praesidio II, 401, 15. capitur II, 404, 8.
- Rusticana Symmachi filia, Boëthii uxor, quo redacta II, 365, 1.
- Rusticus sacerdos Rom. Theodati regis ad Iustinianum legatus II, 31, 6.
- Sabini II, 85, 22.
- Sabinianus Belisarii Protector II, 321, 17. insidiis periclitatus, Pisaurum servat II, 323, 19.
- Sabiri, ubi siti I, 288, 22. II, 469, 22. in multis principatus divisi, partim Romanis, partim Persis student II, 509, 14. alii Persis militanti I, 74, 9. II, 529, 20. 548, 5. alii se adiungunt Gubazi Lazorum regi I, 290, 17. pecuniam a Iustiniano accipiunt I, 296, 22. leviozem arietem fabricantur II, 511, 1. 528, 20.
- Saccines: *vide* Alamundarus.
- Sacerdos, nomen commune Episcopo et Presbytero I, 135, 5. Sacerdotis Amideni dictum I, 38, 12. Sacerdotes duo Ligures legati Vitigis ad Chosroem I, 156, 8. II, 237, 9.
- Sacra insula Tiberis II, 123, 23.
- Sagidae II, 466, 11. ubi siti II, 474, 8.
- Sagittarii signo subiectus Cometa I, 167, 7. Sagittariorum veterum ac recentiorum discrimen I, 11, 9. 12, 8.
- Sal, qui iuramento adhibitus fuerat, e vexillo suspenditur in periurii testimonium I, 20, 13. salis campus prope Carthaginem I, 386, 7.
- Salaria porta Rom. I, 315, 6. 316, 2. II. 92, 21. 96, 4. 110, 19. 126, 14. 131, 18. 146, 12.
- Salomonis Hebraeorum regis sententia I, 446, 7. vasa Vandalis erepta, donat Iustinianus Christianorum templis Hierosolymitanis I, 446, 10. eiusdem vasa in gaza Alarici II, 67, 13.
- Salomon Foederatorum dux in bello Vandalico et domesticus Belisarii I, 359, 7. spado casu I, 359, 8. eius patria I, 359, 18. ad Imper. mittitur, rerum gestarum nunciis I, 406, 6. remissus in Africam I, 441, 20. cladem ab illo Mauris inferendam praedicunt Maurae fatidicae I, 443, 10. Belisario succedit I, 444, 14. Maurorum rebellium principes ad officium per literas hortatur I, 451, 14. eius concio militaris I, 454, 7. victoria I, 457, 19. altera multo illustrior I,

- 462, 2. montem Aurasium ascendit I, 466, 19. classem in Mauros Sardiniae incolas mittit I, 463, 10. coniuratione gravissima petitus I, 472, 7. *et seq.* cum Procopio aufugit in Siciliam ad Belisarium I, 475, 4. hunc in Africam sequitur I, 476, 12. iterum Magister militum Africae, eam optime administrat I, 293, 4. 501, 17. iterum montem Aurasium petit I, 493, 20. in Tumaris obsidione hortatur suos II, 497, 21. montem castellis munit urbiumque Africae moenia instaurat I, 493, 16. 500, 4. Mauritaniam Sitiphensam vectigalem facit. I, 501, 5. templum Carthagine construit ac munit I, 521, 2. Antalam offendit I, 504, 2. in conflictu cum Mauris occumbit I, 505, 17. Bacchi frater fuit, Cyri, Sergii et Salomonis patruus I, 502, 1. 504, 11.
- Salomon Bacchi filius et Salomonis Magistri mil. ex fratre nepos I, 504, 11. captus a Mauris eos fallit I, 507, 19. imprudens eius iactatio Laribensibus damnosa I, 508, 6.
- Salomon, Armenius ignobilis, Sitam Magistrum mil. occidisse fertur I, 162, 10.
- Salonas urbs Dalmatiae II, 26, 6. Muicuro proxima II, 431, 7. Mundus eam capit II, 27, 21. Gotthi recipiunt II, 37, 2. amittunt II, 38, 1. frustra obsident II, 83, 6. fit eius mentio II, 316, 4. 317, 18. 451, 17. 454, 16. 569, 16. 577, 19. 578, 16. 597, 13.
- Salustii Hist. Romani domus a Visigothis semicremata I, 316, 9.
- Samnium II, 78, 23. 164, 4. 301, 5. eius partem recipit Belisarius II, 76, 20.
- Samites pueri ludo dant omen victoriae, quam ex Vitigi retulit Belisarius II, 98, 10.
- Samosata ad Euphratem sita I, 85, 3. inde incipit Euphratesia sive Comagene. *ibid.*
- Sandil Uturgurorum princeps II, 553, 16. per legatos cum Iustiniano expostulat II, 555, 15.
- Sangaris fluvius II, 399, 15.
- Sani: *vide* Tzani.
- Saraceni ad praedam habiles, ad obsidiones parum facti I, 234, 3. idololatrae. 127. d. Veneri humanas hostias mactant I, 282, 8. alii intra Persarum fines agunt I, 89, 3. et Persarum nomine comprehenduntur in pacis instrumento I. 154, 10. inter eos aliqui Christiani I, 240, 1. per duos menses aestate ab incursionibus abstinent I, 224, 17. alii inter Romanos degunt I, 89, 6. eorum rex Odonathus I, 171, 18. et Arethas I, 222. 19. de utrorumque rebus disceptatio per legatos constituitur II, 536, 19. Romani suis pensionem annuam solvunt I, 198, 17. Saraceni incolae Palmeti I, 99, 19. Palaestini I, 100, 3. Anthropophagi I, 100, 17. Maaddeni: *vide* Maaddeni.
- Sarapanis urbs Lazicae I, 289, 10. castellum II, 526, 2. in limite situm II, 543, 13.
- Sarapis Rom. dux in bello Vandalico I, 359, 16. contra fidem datam a seditiosis occiditur I, 282, 17.
- Sardica Illyrici urbs II, 449, 7.
- Sardinia insula dicta olim Sardo II, 590, 19. eius magnitudo ac situs I, 268, 18. eam eripit Vandalis Marcellianus I, 337, 3. occupat Godas I, 357, 9. legatum et copias eo mittit Iustinianus I, 358, 9. classem vindicem Gelimer I, 361, 6. illam Tzazo recipit, sublato Goda I, 403, 22. in ditionem Rom. redit I, 230, 3. infesta a Barbaricinis I, 468, 21. occupata a Gotthis II, 590, 19. risus Sardonius II, 591, 15.
- Sardo: *vide* Sardinia.
- Sarus fluvius Comanam Cappadociae alluit I, 84, 9.
- Satalae urbis Armeniae situs I, 75, 10.
- Satellites Praefectorum, cum ascribuntur satellitio, fidem sacramento astringunt I, 491, 5. mensae astare soliti I, 491, 18. 523, 4. II, 287, 4. in urbe ense solum armati I, 528, 9.
- Sauromatae Scythae II, 476, 19. hoc olim nomine dicti Gotthi I, 312, 20.
- Sbesas Gotthus I, 39, 23. *vide* Besas.
- Scalae veteres, Numidiae locus I, 486, 18.
- Scanda Lazicae urbs I, 289, 9. castellum II, 526, 2. 19.

- Scardona urbs II, 37, 18. 82, 16. 578, 16.
- Scarpbia urbs Boeotiae II, 595, 10.
- Sceparnas Abasgorum rex II, 499, 2.
- Schedia vectus Ulysses II, 575, 10.
- Scholae Palatinae, quid II, 602, 11.
- Scholasticus Palatii Eunuchus praeficitur copiis ducibusque II, 455, 14.
- Scipuar Gotthorum dux II, 577, 8. 579, 8. cum Totila fugiens vulneratur II, 625, 5.
- Scirri, gens Gotthica, a Romanis in societatem asciti II, 6, 8.
- Scaveni cur olim dicti Spori II, 336, 3. eorum mores II, 334, 15. dexteritas II, 254, 8. horrenda crudelitas II, 443, 21. in Italia Iustiniano militant II, 125, 21. dant Erulis transitum II, 205, 12. ab illis victi II, 330, 15. traiecto Istro Romanos infestant II, 331, 12. cum Antis bellant II, 591, 20. Illyricum vastant II, 332, 5. Romanas copias profligant II, 397, 18. 441, 3. Toperum expugnant II, 442, 9. eorum incursio II, 554, 17. clades II, 456, 21. de traiectu Istri cum Gepaedis paciscuntur II, 592, 11.
- Scrithifini in Thule degunt II, 207, 1. eorum stupendi mores. *ibid.* et II, 207, 19.
- Scylaeum, unde dictum II, 393, 17. mons Scylaeus II, 597, 2.
- Scylla II, 38, 20. 354, 4.
- Scymnia trans Muchiresin sita II, 543, 3. Romanis parat II, 536, 13. eius incolae Christiani II, 468, 22. Principem a rege Lazorum accipiunt II, 467, 9.
- Scythae in Taurica II, 479, 23. eorum nomine quinam populi comprehensi II, 476, 17. 480, 5. Scythae ab Aëtio victi I, 329, 6.
- Sebastopolis Lazicae urbs I, 289, 8. II, 473, 11.
- Secreta: *vide* Asecretis.
- Seditio Africana I, 469, 22. *et seq.* Byzantina horrenda I, 119, 11. *et seq.* in ea seditiosorum triginta milia caesa sunt I, 129, 4.
- Seleucia ad Tigrin condita a Macedonibus I, 281, 1.
- Seleucia cxxx. stadiis Antiochia dista I, 199, 1.
- Senatui Rom. scribit Isdigerdes Persarum rex I, 14, 16.
- Senatores Byzantini, seditionis participes, a Iustiniano multati I, 129, 12. deinde restituti *ibid.* foedus cum Gepaedis confirmant II, 593, 7. ex eorum ordine uxores ducere soliti Lazorum reges II, 498, 12. Senatores veteris Romae, quo inopiae redacti, obsessa urbe II, 367, 11. quam male accepti a Totila II, 367, 11. in Campaniam ablegati II, 373, 3. ibi postea interfecti II, 633, 5. *vide* Patricii.
- Senecius a Romanis datur obses Persis I, 111, 8.
- Senogallia, oppidum Anconae vicinum II, 579, 3.
- Seoses fidissimus Regis Cabadis amicus I, 31, 10. fit Adrastadaransalanes I, 33, 17. Legatus Cabadis I, 54, 13. illius exitus funestissimus I, 55, 19.
- Septa, castellum I, 310, 1. redit in potestatem Rom. I, 430, 20.
- Sergopolis unde dicta et ubi posita I, 175, 12. frustra a Chosroë tentata I, 240, 8.
- S. Sergius, illustris I, 175, 13.
- Sergius Edessenus, Advocatus, ad Chosroem legatus I, 259, 21.
- Sergius Bacchi filius, et Salomonis ex fratre nepos, Tripoli praeficitur I, 502, 3. rixatur cum Mauris convivia I, 502, 18. illis occisis, bello impetitur I, 503, 3. arguitur peierasse per Evangelia I, 504, 19. Magister militum Africae, omnes offendit. *ibid.* militiae magisterium cum Areobindo partitur I, 514, 2. revocatus, mittitur in Italiam I, 515, 7. II, 391, 14.
- Serica vestis dicitur quae olim medica I, 106, 12. 434, 8. Sericum ex India in Persarum portus deferitur I, 106, 7. eius conficiendi rationem Romanis tradunt Monachi II, 346, 17.
- Serinda, Indiae regio II, 547, 3.
- Sestus I, 168, 10. quantum Abydo distet I, 310, 8.
- Severianus Asiatici filius, a Mauris captus, evadit I, 509, 16.
- Sibyllae antrum Cumis II, 73, 19. Sibyllinum oraculum de Mundi filii-que eius interitu II, 33, 22. aliud male intellectum II, 117, 15. inspectum a Procopio II, 118, 13.

Septu
aginta

- Sica veneria, Africae urbs I, 513, 22.
- Sicilia insula, Gizerici incursibus vexata I, 335, 1. eius promontorium Lilybaeum dant Gotthi Vandals I, 346, 14. eam recipit Belisarius I, 469, 7. Siculis infensus Totilas II, 342, 1. insulam vastat II, 445, 8. inde excedunt Gotthi II, 453, 20. res ibi gestae ab Artabane II, 585, 3. quis in freto Siculo aquarum cursus II, 486, 10.
- Sidon urbs. 157. d.
- Sigeum I, 366, 22.
- Silentiarii quinam I, 243, 13. ex eorum numero Gubazes Lazicae rex I, 291, 4.
- Silverius Papa Vitigi fidem pollicitus II, 61, 2. Romanos hortatur ut in urbem accipiant Belisarium II, 74, 2. relegatur in Graeciam II, 121, 7.
- Simas Massageta stat a Romanis I, 63, 8. 72, 16.
- Singedon urbs II, 80, 13. 419, 1. capitur a Gepaëdibus I, 313, 9.
- Singularia certamina I, 64, 9. 464, 6. 514, 6. II, 296, 20. 619, 10.
- Sinnio Hunnorum dux in Africa Romanis militat I, 360, 3. Uturgurorum dux trans Istrum II, 555, 11.
- Sinope urbs II, 463, 13.
- Sinthues Tibur missus II, 160, 5. Gothos infestat II, 161, 13.
- Siphris castellum quanto Amida spatium dissitum I, 41, 4.
- Siphyllas Constantiani Protector II, 38, 4.
- Sirmium Pannonia urbs II, 80, 13. in Gepaëdum potestate I, 313, 9. II, 418, 3. 422, 7. illic iidem cum Gotthis bellant II, 19, 2. 58, 7.
- Sisauranum cast. ultra Nisibin I, 232, 17. Romani capiunt I, 235, 22, II, 291, 19.
- Sischi ubi siti II, 80, 9.
- Sisifridus Assisii Praef. II, 326, 9.
- Sisigisis Gotthus, Alpium Cottiarum castella Romanis permittit II, 265, 4.
- Sisinniolus Ioannis pater I, 513, 23.
- Stiphis, Mauritaniae secundae metropolis I, 501, 7.
- Sittas, stipator Iustiniani nondum Imperatoris I, 59, 10. Magister mil. in praesenti simul et per Armeniam I, 74, 15. Persas bis vincit. *ibid.* et seq. Tzanos humanitate sua Romanis et Christo adiungit I, 78, 4. Orientis custodia ipsi credita I, 107, 17. Persas Martyropolin obsidentes timet I, 108, 10. caduceatores mittit I, 110, 12. in Armenia rebelles sibi conciliare studet I, 159, 20. misere occiditur I, 162, 3. vir praeclarus fuit I, 162, 5. 166, 7.
- Soina, Edessae porta I, 279, 12.
- Sol humanis hostiis a Blemys colitur I, 104, 3. Oriens a Persis adoratur, I, 19, 3. ei Chosroës sacrificat I, 199, 5. toto anno similis laboranti I, 469, 15. per dies xl. non occidit aestate, neque oritur hyeme in Thule, eiusque reditus festo maximo celebratur II, 205, 22.
- Sophanene provincia I, 108, 1.
- Sophiae templum. 179. d. Christo deo sacrum I, 339, 22. incensum a seditiosis 121, 6.
- Sortes Vandalorum in Africa I, 333, 21.
- Spinus Totilae Quaestor II, 453, 7.
- Spoletum ad viam Flaminiam situm II, 189, 9. habet amphitheatrum II, 374, 16. templumque suburbanum II, 178, 22. dedit eo Constantino Rom. duci II, 81, 13. munitur praesidio II, 84, 14. tenetur a Bessa II, 302, 8. captum a Totila II, 326, 18. Martianus dolo recipit II, 374, 14. instaurat Narses II, 629, 4.
- Spori cur dicti olim Sclaveni et Antae II, 336, 3.
- Stadium in campo Neronis II, 145, 12. quot stadia unius diei iter conficiant I, 412, 3. quot fiant ex miliaribus xix. II, 57, 16.
- Stagirites dictus a patria Aristoteles II, 485, 14.
- Stagnum, portus Carthaginis I, 374, 20. 393, 19.
- Stephanacius Isaurorum dux I, 90, 17.
- Stephanus Medicus Edessenus ad Chosroëm Edessam obsidentem Legatus I, 271, 12.
- Stephanus Neapolitanorum legatus, Belisario obsidionem dissuadet II, 39, 17. editionem suadet civibus II, 41, 16. urbe capta, Asclepiodotum vellicat apud Belisarium II, 55, 15.
- Stephanus Totilae ad Iustinianum legatus II, 437, 17.
- Stozas Martini Stipator I, 3, 62. II, seditiosorum dux in Africa, Cartha-

- ginem tentat. audito Belisarii adventu abscedit I, 476, 16. hortatur suos ad pugnam I, 478, 22. fugatus, bellum reparat I, 480, 5. hostilem aciem sibi verbis conciliat I, 481, 21. eius duces contra fidem datam interficit I, 482, 15. fortiter pugnatur I, 487, 15. fugit I, 489, 10. habitat in Mauritania, uxore ducta Principis filia I, 490, 13. adiungit se Antalae I, 509, 2. iam potens, omnia devastat I, 512, 21. eius singulare cum Ioanne certamen I, 514, 6. et obitus I, 514 15.
- Strabo** citatur II, 470, 5.
- Strata**, regio inter Saracenos contraversa I, 154, 13. unde nacta nomen I, 154, 19. sterilis I, 155, 12.
- Strategema** Epithalarum I, 20, 4. rustici I, 43, 17. Chosrois I, 174, 7. Alarici I, 314, 17. Cabaonis I, 348, 13. Pauli sacerdotis I, 511, 19. Belisarii II, 49, 15. 164, 21. *vide* *seq.*
- Strategius** sacrarum largitionum Comes I, 155, 4.
- Suabi**, ubinam siti II, 63, 9. Francis subditi II, 80, 10. Suabi alii, Gothi subditi *ibid.* Suabia II, 82, 9.
- Suania** trans Muchiresin sita II, 543, 3. Romanis pareat II, 536, 12. Suanitae Christiani II, 468, 22. Principem a rege Lazorum accipiunt. II, 467, 9.
- Suartuas** a Iustiniano Erulorum rex electus, deseritur II, 209, 10. Magister mil. in praesenti II, 593, 14.
- Summus** Iuliani frater, Palaestinae dux I, 155, 7.
- Sunicas** Massageta Romanis militat I, 62, 18. 72, 4. Baresmanam Persarum ducem, eiusque vexillarium occidit I, 73, 3. 11.
- Sunitae**, Alanis finitimi, Persis militant I, 74, 8.
- Supplicatio** solennis Byzantii II, 163, 8.
- Sura** urbs ad Euphratem I, 91, 17. quantum dissita Sergiopoli I, 175, 12. obsessa a Chosroë I, 172, 5. decepto eius Episcopo I, 172, 19. capta ac deleta I, 175, 1. triste spectaculum praebet matrona I, 193, 5.
- Susurmena**, vicus in limite Trapezuntino II, 463, 22.
- Sutas** Protector II, 176, 17.
- Sybotae** insulae II, 576, 20.
- Sycae** muri I, 257, 3.
- Syllectus** Africae urbs Episcop. et maritima a Romanis capitur I, 379, 18. 382, 8.
- Sylvanus** Rufini pater I, 54, 10. 80, 3.
- Silverius**: *vide* Silverius.
- Symeones** Persarum se et Pharagium Romanis dedit I, 78, 18. occiditur I. 158, 21.
- S. Symeonis** templum, vicinum Amidae I, 46, 7.
- Symmachus**, Rusticianae pater II, 365, 2. Boëthii socer, vir Consularis, a Theoderico morte affectus, horribilis specie ipsum terret ac pavore enecat II. 11, 9. 12, 4. eius liberos Amalasynthia restituit II, 12, 12.
- Symmachus** Senator, Praefectus Praet. Africae et Quaestor castrensis I, 482, 20. Byzantium revocatur I, 493, 3.
- Syracusae**, quantum Caucanis dissitae I, 370, 14. Arethusae portus I, 371, 20. in ea urbe hyemat Belisarius I, 469, 13. cum illam extremo sui Consulatus die munifice ingressus esset. II, 28, 18. ipsam praesidio munit II, 38, 18. Gotthi obsident II, 451, 21.
- Syria** exposita Alamundaro I, 224, 12. 237, 2. petit illam Chosroës I, 171, 13. 180, 5. eius urbes parum munitae Syriacae et Graecaelinguae peritum hominem adiungunt sibi legati Vitigis ad Chosroëm I, 156, 16.
- Taenarus**, hodie Caenopolis I, 367, 10. frustra a Gizerico tentata I, 401, 1.
- Taginae**, vicus in Apennino II, 610, 1.
- Tamugadis** urbs Numidiae I, 466, 4, 495, 18.
- Tanais** fluvius oritur ex Riphacis montibus in Europa II, 482, 13. utrum Europam et Asiam dividat II, 484, 14. vicini populi II, 474, 13. 479, 20. Tanaites ventus II, 474, 22.
- Tarauna**, in Persarmenia I, 267, 13.
- Tarentum** II, 393, 16. eius situs et nova munitio II, 376, 3. sinus II, 394, 17. portus II, 393, 16. 597, 1. castellum a Totila capitur II, 440, 2. res ibi gestae II, 634, 18.
- Tarmutus**, Ennae frater, Belisarii Protector II, 140, 3. animose pugnatur II, 133, 8. moritur II, 140, 18.
- Tarracina**, fluvio Decennovio et mon-

- ti Circae proxima II, 57, 18. fit eius mentio II, 79, 20. 150, 4. 160, 2. 161, 9. 164, 16.
- Tarvisium in potestatem Belisarii venit II, 271, 22. editum ubi praelium II, 285, 13. Totilas urbi Praef. II, 288, 13.
- Tatianus, Quaestor castrensis I, 195, 9
- Tattimuthus dux, Tripolin missus I, 357, 4. subsidium accipit a Belisario I, 231, 11.
- Taulantii I, 313, 20. II, 8, 1.
- Tauri in Acilisenae, ubi Dianae fanum I, 83, 6. 84, 19. Tauri in Taurica, ubi et Dianae fanum II, 480, 1.
- Taurus mons quam longe excurrat I, 47, 16. 77, 7. 84, 8.
- Tebesta, urbs Africae I, 504, 9.
- Teias Veronae Praef. II, 600, 19. post mortem Totilae, rex creatus II, 628, 16. in adolescentes Romanos desaevit II, 633, 13. Francorum opem frustra implorat II, 633, 3. in Campaniam se confert II, 636, 6. Heroicam fortitudinem ostendit in praelio II, 639, 19. occiditur II, 641, 1.
- Tempus, oraculorum interpret II, 118, 20. fabularum artifex II, 394, 4.
- Tenichus, viri nomen in veteri inscriptione II, 576, 15.
- Terdetes, apud Lazos Magister Offic. II, 502, 17.
- Terentius Rem. dux in bello Vandalo I, 339, 15. contra datam fidem occiditur I, 482, 17.
- Terracina: vide Tarracina.
- Terraemotas maximi II, 594, 19. hiberni nocturnique II, 398, 5. terrae motu horribil concussa Antiochia I, 215, 5.
- Tetraxitae Gotthi, Christiani, ubinam siti II, 474, 17. Episcopum a Iustiniano petunt II, 475, 8. antiquae eorum sedes II, 476, 14. quomodo eas liquerint II, 479, 13. fortissimi sunt II, 479, 3. arma sociant cum Uturguria II, 553, 14.
- Thebais superior II, 398, 12.
- Themiscyrum urbs II, 463, 19. 470, 1.
- Theoctistus medicus vulnus mirabile egregie sanat II, 153, 4.
- Theoctistus praesidio Libani Praef. I, 186, 10. turpiter fugit I, 188, 21. Belisarium sequi cunctatur I, 224, 9. 236, 22. Martinum sequitur in Persarmeniam I, 261, 17.
- Theodatus filius Amalafridae sororis Theoderici Regis Italiae, Philosophus Platonius II, 16, 19. 30, 19. ignavus, avarus, et Amalasunthae infensus II, 17, 1. cum Iustiniani legatis clam agit de tradenda illi Tuscia II, 17, 11. eius rapacitas II, 21, 11. 311, 13. in regnum accitus ab Amalasuntha II, 22, 6. in carcerem illam conicit II, 23, 13. et occidit II, 25, 9. Amalabergam sororem suam, Thoringorum reginam, viduam, apud se recipit II, 69, 13. cum eo societatem ineunt Thoringi et Visigothi II, 64, 21. ad Iustinianum legatos mittit II, 23, 7. Petrum legatum accipit, a quo bellum denuntiatur II, 25, 17. cum ipso paciscitur II, 29, 8. et seq. caesurum se regno promittit II, 31, 1. eius perfida inconstantia II, 34, 15. de iure legatorum disceptat II, 35, 4. legatos in custodiam tradit II, 36, 14. divinos consulere solitus, futurum belli exitum prodigio discit II, 45, 8. partem Galliae cis Rhodanum positam Francis promittit II, 71, 7. bellicum apparatus negligit II, 46, 4. subditis invidus, regno spoliatur II, 57, 4. occiditur, cum tres annos regnasset II, 58, 20. pater fuit Theodegiscii. *ibid.* eius filia Theodebantha et gener Ebrimuthus II, 39, 3.
- Theodebaldus Theodeberto patri succedit in regnum Francorum II, 587, 5. Iustiniani legato respondet II, 589, 10. legationem ad imperatorem mittit II, 590, 11. Teiae Gottherum regi auxilium negat. II, 635, 4.
- Theodebertus Francorum rex sororem suam matrimonio iungit Amalarico Visigothorum regi II, 70, 1. eandem ad Arianismum compulsam ulciscitur bello, quo Amalaricum tollit et ditionem eius Gallicam occupat II, 70, 14. sororem apud se recipit. *ibid.* cum Childeberto et Clotario partem Galliae a Vitigi concessam dividit II, 73, 2. auxilia pollicitus Iustiniano in Gotthos II, 27, 17. 73, 7. Gotthos armis sociis iuvat II, 196, 4. ipsius fin Italiam expeditio II, 247, 11. reditus, amissa morbo tertia parte exercitus II,

- 251, 2. ipsius sororem Hermegisclus Varnorum rex uxorem ducit II, 560, 15. et postea Radiger II, 562, 18. eius mors post magnos progressus II, 586, 8. successorem Theodebaldum filium relinquit II, 587, 5. accusatus perfidiae II, 587, 20. purgatur II, 589, 11.
- Theodegisclus Theodati regis filius a Vitigi in custodiam datur II, 58, 24.
- Theodenantha Theodati filia et Ebri-muthi uxor II, 39, 4.
- Theodericus Gotthorum rex, patricius et consul. II, 7, 8. 169, 16. ex Thracia in Italiam migrat I, 39, 23. II, 478, 8. Ravennam triennio obsidet II, 9, 18. caeso Odoacre, imperat in Italia, regis appellatione contentus II, 10, 2. literarum rudis, Gotthorum filios ad ludimagistros mitti vetat II, 14, 1. Gepaedes bello petit II, 58, 8. Amalafridam sororem suam Trasamundo Vandalorum regi matrimonio iungit I, 346, 10. et Theudicusam filiam Alarico iuniori Visigotthorum regi II, 65, 5. Amalabergam neptem ex sorore suam regi Thoringorum Hermenefrido II, 65, 7. Gepaedes bello petit II, 58, 8. inito cum Francis foedere, Burgundionum ditionem cum ipsis dividit II, 65, 10. cum Francis de limite ditionis paciscitur II, 67, 21. sublato Giselico et suscepta Amalarici tutela, eius thesaurum Ravennam asportat. *ibidem*. Theudin, quem Hispaniae praefecerat, non audet lacerare II, 68, 15. pacem coluit cum Anastasio Augusto II, 369, 13. nullam legem tulit II, 170, 13. Regum barbarorum illustrissimus fuit II, 280, 15. calumniis inductus, Symmachum et Boetium morte afficit II, 11, 10. in ferculo visus sibi videre caput Symmachi, territus ac lugens moritur II, 12, 6. cum regnasset annos XXXVII II, 11, 6. regnum reliquit Atalarico filio suae filiae Amalasunthae II, 12, 10. avunculus fuit Theodati II, 16, 19. eius elogium II, 10, 10. ominosus statuæ lapsus II, 117, 3.
- Theodora Augusta Iustiniano marito carissima, Ioanni Cappadoci infensa I, 130, 7. in seditione animosam habet orationem I, 125, 19. Antoninam Ioanni insidiantem hortatur I, 133, 18. conceptum explet odium I, 135, 1. Ilderici regis filias honorifice accipit I, 447, 1. afflictis mulieribus solita patrocinari II, 407, 10. eius obitus I, 300, 2. quamdiu imperaverit. II, 401, 13.
- Theodora genere Romana, uxor Opsitii Lazorum regis II, 498, 8.
- Theodoritus Martini stipator fortiter pugnat. II, 137, 13. re praeclara gesta moritur II, 139, 16.
- Theodorus Gizerici filius natu minimus I, 333, 18.
- Theodorus Cappadox copias in Africam ducit I, 444, 19. in seditione, Salomoni et Procopio fugam expedit I, 473, 18. Carthaginem servat I, 476, 1. hanc Belisarius ei commendat I, 481, 8. pugnat cum seditionis I, 487, 3. 488, 16.
- Theodorus Causidicus Totilae legatus II, 368, 19.
- Theodorus Ctenatus Romanorum dux I, 359, 15.
- Theodorus Excubitorum dux I, 460, 12. interficitur a seditionis I, 474, 1.
- Theodorus machinarius I, 213, 20.
- Theodorus Referendarius I, 256, 11.
- Theodosiopolis ad Aborrhham fl. I, 236, 8.
- Theodosiopolis non procul a fontibus Tigridis et Euphratis I, 82, 5. ad Persarmeniae fines I, 74, 11. 261, 14. Bolo castello proxima. 45. d. quantum dissita Dubio I, 263, 4. et a castello Citharizo I, 261, 19. condita a Theodosio Augusto et moenibus cincta ab Anastasio I, 50, 5.
- Theodosius Magnus, imperator laudatissimus I, 309, 4. Maximum tyrannum tollit I, 328, 3.
- Theodosius iunior Arcadii filius admodum puer, cum pater obiit I, 13, 6, 318, 5. sub tutela Isidigerdis Persarum regis I, 14, 6. Anatolium ad Vararanem legat I, 15, 2. data ipsi Armenia ab Arsace certis conditionibus. I, 163, 19. classe iuvat Honorium patrum 318, 13. apud se Valentinianum educat, eique imperium asserit I, 320, 7. eidem Eudoxiam filiam matrimonio iungit I, 327, 20.
- Theodosius, praefectus domus Belisarii, legatus ad Vitigin II, 261, 16.
- Theophobius nobilis Lazus, proditor II, 541, 7.

- Thermodon fluvius II, 463, 19. 470, 1. 12.
- Thermopylae ab Hunnis oppugnatae I, 168, 14. missum inde auxilium Crotoniatis II, 596, 17.
- Thesalia II, 595, 7. ab Hunnis vastata I, 168, 13.
- Thessalonica II, 21, 8. 449, 16. 572, 3.
- Theudicusa Theoderici regis filia et Alarici iunioris uxor II, 65, 5.
- Theudimundus Mauricii fil. II, 287, 17.
- Theudis Gotthus, Praefectus in Hispaniam a Theoderico missus, uxorem Hispanam ducit II, 68, 15. occupata tyrannide, Visigothis imperat II, 68, 21. pulsos Gallia recipit II, 71, 4. Gelimeris legatos remittit irritos I, 405, 2. et seq. avunculus fuit Ildibadi Gotthorum regis II, 274, 12.
- Thialaasamon vicus prope Amidam I, 45, 14.
- Thomas Apamensis Antistes segmentum crucis Christi exhibet populo cum miraculo I, 201, 11. Chosroem in urbem accipit I, 202, 4. expilato templo, segmentum crucis servat. I, 203, 4.
- Thomas legatus ad Chosroem I, 111, 14.
- Thomas pater Ioannis Guzis II, 493, 6. Lazicam munitionibus cinxit I, 293, 9.
- Thomas Alpium Cottiarum castella recipit II, 265, 2.
- Thorimuthus Belisarii Protector II, 320, 14. insidias passus, Pisanrum servat II, 322, 15. 323, 19. Rhegium propugnat II, 439, 15. sese dedit II, 444, 19.
- Thoringi Arborichis finitimi, sedes habent ab Augusto Caesare sibi concessas II, 63, 9. societatem ineunt cum Theoderico Italiae rege II, 64, 21. eorum rex Hermenefridus II, 65, 6. debellantur a Francis II, 69, 10. 263, 2.
- Thorisinus Gepaedum rex II, 420, 3. bellum renovat in Langobardos II, 550, 12. inducias facit II, 551, 14. ut caedem Ustrigothi, quem regni successione extruserat, ab Auduino Langobardorum rege impetret; Ildigisalem eius hostem, quem in fidem receperat, occidit II, 605, 5. 606, 1.
- Thracia habuit Magistrum militum Chilbudium II, 331, 8. et Artabanem II, 445, 21. et Germanum II, 450, 6. in ea suat imperatoris equitia I, 363, 20. II, 603, 16. illam vastant Visigothi I, 313, 16. Eruli II, 419, 2. et Sclaveni II, 441, 10. in ea consident Gotthi I, 319, 3. Langobardi II, 602, 13. Caturguri II, 555, 14. Thraces militanti Belisario I, 236, 16. 244, 4. Ioanni II, 163, 23. et Herodiano II, 302, 17.
- Thule insula II, 593, 16. ubi sita II, 205, 16. 559, 18. quot gentes habeat II, 205, 20. sol ibi per dies quadraginta aestate non occidit, per totidem non oritur hieme. *ibid.* solis reditus festo maximo celebratur II, 207, 1, illic degunt Scythifini II, 207, 7. et Gauti II, 208, 15. Thulitarum religio II, 208, 4. illuc Eruli sereceperunt II, 205, 15. 208, 16.
- Thurii II, 80, 3. eorum navale, Russia II, 396, 2.
- Thuringi: vide Thoringi.
- Tiberis fluvii cursus et ostia II, 123, 20. 124, 3. 14. pontes eius multi II, 86, 1. ad illum servatur Aeneae navis II, 572, 3.
- Tibur, quanto Roma spatio dissitum II, 160, 6, 318, 13. reparatur Belisarii iussu II, 161, 14. capitur a Totila, caesis omnibus incolis cum Episcopo II, 318, 18. reaedificatur a Gotthis II, 382, 2.
- Ticinum urbs munitissima II, 195, 10. 246, 19. Padi pontem vicinum habet II, 248, 15. una Gotthis reliqua urbs II, 284, 2. 295, 14. reposita illic Totilae gaze II, 628, 15. 635, 11. eo se recipiunt Gotthi II, 273, 1. 642, 18. Ticinenses II, 290, 16.
- Tigisis Africae urbs I, 450, 9. validis moenibus cincta I, 463, 14.
- Tigris flu. bidui distat Nisibi I, 54, 18. eius fons et cursus I, 82, 8. Euphratem accipit I, 85, 6. Ctesiphontem et Seleuciam dirimit I, 281, 4.
- Titus Vespasiani filius triumphat I, 445, 10. vasa templi Hierosolimitani asportat I, 446, 1.
- Todasius Aordi frater, Erulorum rex. II, 209, 2.
- Toparchae qui dicti olim I, 206, 1.

Toperus Thraciae urbs, expugnata direptaque a Sclavenis II, 442, 11.

Totilas, quo ortus genere, quibus dotibus praeditus II, 288, 7. oblatum sibi regnum cepessit II, 289, 1. suos ad pugnam hortatus II, 294, 23. vincit II, 298, 2. Florentiam obsideri iubet. *ibid.* multa Italiae loca recuperat, et Neapolim obsidet II, 301, 9. Romanorum classem frumentariam capit II, 304, 12. Neapolitanos ad deditionem hortatus, potitur urbe II, 306, 18. eius moenia diruit II, 309, 18. victis humanissimum se praebet. II, 308, 12. praecleara oratione ostendit, negandam sceleris impunitatem II, 310, 10. Senatui Rom. scribit. II, 313, 7. in Tiburtinos desaevit II, 318, 13. Auximum obsidet II, 321, 19. Firmum, Asculum, Spoletium et Assisium capit II, 326, 18. Romam obsidet II, 327, 11. eius in Valentinum Episcop. crudelitas II, 339, 22. oratio ad Pelagium Diaconum II, 341, 8. Siculis infensus II, 342, 3. Tiberim munit II, 351, 6. cum Isauris proditoribus agit. II, 361, 4. Romam capit II, 363, 4. in templo D. Petri a Pelagio placatur II, 364, 4. ipsius in foeminas Romanas benignitas II, 365, 11. suos ad aequitatem hortatur II, 365, 19. Senatum male accipit II, 367, 11. pacem a Iustiniano petit II, 369, 1. murorum partem diruit II, 370, 18. in Lucaniam profisciscitur II, 373, 2. Romam a Belisario receptam frustra oppugnat II, 378, 4. se apud suos purgat II, 382, 19. Persiam obsidet recipitque II, 386, 16. 427, 13. Ioannem imprudenter adoritur II, 389, 13. Belisarium fugat II, 397, 13. Ruscianum cast. obsidet. II, 400, 20. eo capto, Chalazarem excarnificat II, 404, 13. Romam obsidet II, 432, 3. capit. II, 433, 12. instaurat II, 437, 6. nuptias filiae regis Francorum frustra ambit. *ibid.* Centuncellas obsidet II, 438, 1. et castellum Rhegii II, 439, 13. Tarentum et Ariminum capit II, 440, 2. Siciliam vastat II, 445, 7. inde excedit II, 453, 1. Romam Senatores aliquot revocat II. 572, 7. classem infestam mittit in Graciam II, 574, 18. 576,

18. et in Picenum copias II, 577, 9. amissa classe, pacem frustra ab imper. petit infimis conditionibus II, 585, 18. castra locat ad Apeninum in vico Taginis II, 610, 1. diem praelio cum Narsete praestitutam anteverit II, 611, 4. suos hortatus II, 615, 16. disponit aciem II, 618, 1. equitandi peritiam hostibus medio in campo ostentat II, 620, 2. eius imprudentia II, 622, 4. fuga et caedes II, 624, 18. *et seq.* annos regnavit. XI. II, 625, 16. ipse gaza Ticini et Cumis reposita II, 628, 17. 635, 12. fratrem suum Cumis praefecerat. *ibid.*

Trachea, castrum Abasgiae II, 500, 8. 20.

Traianus imper. triumphat I, 445, 10. praesidia ad Pontum Euxinum collocat II, 466, 10.

Traiani turris trans Istrum II, 336, 13.

Traianus Protector Belisarii cum Gothis pugnat II, 126, 4. Antoninam deducit II, 160, 2. 161, 8. mirum vulnus accipit II, 167, 4. in Assyriam incurrit I, 234, 17.

Transtiberina porta Rom. II, 94, 11. dicta Pancratiana II, 109, 11.

urbis regio Transtiberina II, 94, 6.

Trapezus urbs I, 289, 23. 294, 17. illius fines II, 464, 2. in eius agro mel amarum II, 464, 3. Trapezuntii non sunt Colchis contermini II, 466, 5.

Trazamundus Genzonis fil. et Gundamundi frater, Vandalorum rex, blande Catholicorum fidem tentat. I, 345, 20. uxorem ducit Amalafridam sororem Theoderici regis Italiae I, 346, 9. Anastasii Aug. amicus I, 346, 17. cladem a Mauris maximam accipit I, 349, 10.

Tretus, locus Antiochiae vicinus, in quo templum Michaelis Archang. I, 199, 22.

Tria Fata, locus Romae II, 122, 12. Tribulus, quid sit II, 379, 8.

Tribunianus, natione Pamphylius, Quaestor, doctissimus, avarissimus, legum nundinator I, 122, 13. exiit magistratu I, 123, 4. restitutus, illum exercet per annos multos I, 129, 19. vir fuit urbanus I, 129, 24. morbo obiit I, 129, 21.

Tribunus medicus ad Chosroem pe-

- tentem mittitur I, 281, 17. eius elo-
gium II, 504, 15. Chosrois in eum
munificentia II, 505, 8.
- Tricamarum, locus Carthagini vicinus
I, 416, 9. 428, 20. 430, 6. 431,
10.
- Triclinium I, 527, 12.
- Tripolis I, 337. 5. 431, 11. vento il-
luc delatus Vesuvii cinis II, 163, 11.
quantum a Gadibus distet I, 311,
15. circumcolentes eam Mauri I,
846, 20. deficit a Vandalis I, 356,
21. 361, 6. praeficitur ei Sergius
I, 502, 3.
- Tripus ferreus pro foribus Palatii re-
gis Persarum, quam faustus I,
119, 1.
- Tripyrgia, locus Edessae I, 279,
13.
- Troianum Palladium: *vide* Palla-
dium.
- Tryphon vectigalia Africae instaurat.
I, 445, 2.
- Tuba duplex, equestris et pedestris
et circa utriusque usum, Procopii
consilium II, 242, 12.
- Tudertum Gotthico munitum praesidio
II, 187, 19. in potestatem Belisarii
venit II, 197, 2.
- Tullianus Venantii fil. Brutios et Lu-
canos imperatori conciliat. II, 353,
1. Lucaniae angustias occupat II,
370. 5. deseritur II, 373, 15. frater
fuit Deopherontis II, 401, 21.
- Tumar, locus munitus in monte Au-
rasio I, 496, 7. obsidetur a Salomo-
ne I, 497, 9.
- Turris Traiani trans Istrum II, 436,
13. turres lignae ad oppugnationem
compositae II, 102, 2.
- Tusci divinationibus dediti II, 571, 9.
- Tusciae situs II, 80, 21. partem eius
magnam Theodatus possidet II, 17,
3. multas urbes recipit Belisarius
II, 81, 1. et postea Narses II, 629,
3. extrema urbs Genua II, 195, 1.
- Tyrrhenum mare ab Adriatico divi-
dunt iusulae Gaulus et Melita I,
372, 14. procellosum I, 429, 6. His-
paniam et Galliam alluit II, 62, 19.
quantum Ravenna dissitum. II, 79,
12.
- Tzani, olim Sani, ubinam siti I, 77,
4. 288, 15. II, 462, 10. victi Sittae
humanitate, ad Christum Romanos-
que accedunt I, 77, 12. domiti I,
164, 11. cum Romanis Petram obsi-
dent I, 288, 5. 292, 12. hisdem mili-
tant II, 525, 10. Tzanica regio I,
288, 15. ex eius montibus Boas flu-
vius oritur II, 464, 7.
- Tzazo, Gelimaris frater, ducta in
Sardiniam classe I, 361, 13. illam
recipit I, 403, 22. revocatus a Ge-
limere I, 407, 13. 408, 12. hortatur
ad praelium I, 418, 22. occumbit
I, 422, 23. eius caput in Sardiniam
fertur I, 430, 3.
- Tzibilum Apuliae cast. II, 502, 16.
frustra a Persis tentatum II,
549, 1.
- Tzibus: *vide* Ioannes Tzibus.
- Tzur, Caucasiarum portarum altera
II, 469, 15.
- Tzurulum Thraciae castellum II, 441,
17.
- Vaces Langobardorum rex, Valdali
pater, Risiulfo nepoti infensus. II,
429, 9.
- Vacimus Gotthorum dux II, 179,
12.
- Vacis Langobard. rex, Iustiniane stu-
det II, 236, 9.
- Vacis Gotthorum dux II, 197, 12.
- Valdalis Vacis filius, Langobard.
rex II, 429, 20.
- Valentinianus tertius, Constantii filius
in aula Theodosii iunioris educatus
I, 320, 6. ab eodem in imperium
missus, Ioannem tyrannum igno-
miniose necat I, 321, 12. Placidiae
matris culpa, pessimus evadit, et
amittit Africam I, 321, 19. Maximo
decepto, uxori eius vim turpem af-
fert I, 328, 21. Aëtium tollit e me-
dio I, 329, 16. dicto memorabilis nota-
tur. *ibid.* occiditur a Maximo I,
331, 10. II, 121, 13. nullam relinquit
masculam prolem, sed duas tantum
filias I, 327, 20. nempe Eudociam
et Placidiam I, 332, 9.
- Valentinus Episcopus a Totila trunca-
tur manibus II, 339, 22.
- Valentinus equitum dux II, 26, 15.
- Valentinus, Photii equiso, praelarum
edit facinus II, 89, 13. turmae eque-
stris dux II, 131, 20. Hydruntem
obsidione eximit II, 316, 16. Ro-
mam missus II, 337, 21. interit II,
338, 16.
- Valerianus Damiani avunculus II, 176,
14. in bello Vandalico foederato-
rum dux I, 359, 11. 361, 15. 367,
12. 420, 13. in Numidia degit I,

- 474, 20. Byzantium revocatur I, 493, 8, in Italiam missus II, 116, 10. 125, 20. Gotthos vincit II, 128, 14. in Campo Neronis pugnat. II, 150. 151, 23. obsidioni Auximi navat operam II, 254, 6. cum Belisario Byzantium redit II, 280, 4. Magister factus militum per Armeniam I, 215, 19. 260, 9. 391, 18. 494, 9. irrumpit in Persarmeniam I, 262, 16. illic pugnat I, 264, 22. Bersathum Persam acie victum capit II, 537, 20. in Italiam redit et convenit Belisarium II, 391, 18. 401, 7. Anconam navigat II, 403, 22. per litteras a Ioanne auxilium petit II, 557, 18. eius oratio ante navale certamen II, 579, 12. Narseti se adiungit II, 606, 19. aciei cornu dexterum tenet in Totilam II, 618, 9. frustra Veronam obsidet II, 628, 5. Petra pertusa potitus, revocatur II, 636, 11.
- Vandali, gens Gothica I, 312, 19. eorum species, religio, lingua, veteres sedes I, 313, 2. fame pressi I, 399, 5. plurimi cum Alanis ad Francos addeunt, relicta Maeotide quam accolebant I, 319, 6. in Hispaniam profecti, sedes obtinent ab Honorio Aug. sine iure praescriptionis triginta annorum I, 319, 17. 323, 24. in Africam traiciunt, acciti a Bonifacio I, 324, 1. II, 477, 13. illo acie victo, frustra Hipponem obsident I, 325, 3. Romanos profligant I, 325, 13. qui in patria remanserant, legationem mittunt ad Gizericum I, 399, 15. horum nomen interit I, 400, 10. Vandalorum sortes in Africa I, 333, 19. et militia I, 334, 5. et pugnandi mos I, 348, 17. et luxus I, 434, 12. pelluntur ex Sardinia a Marcelliano, I, 337, 4. Leonis Aug. classem profligant I, 398, 19. eorum regnum quam legem successionis habuerit I, 344, 10. Catholicos vexant, I, 344, 22. Lilybaeo donantur I, 346, 20. Sacerdotes Catholicos violant, ac templa polluant I, 347, 17. victi a Mauris Tripolitanis I, 349, 10. et a Byzacenis I, 349, 20. Belli a Iustiniano ipsis illati origo I, 351, 11. et seq. apparatus I, 358, 15. de hoc bello Procopii iudicium I, 441, 1. eorum clades I, 385, 22. et alibi. consternatio I, 391, 20. luctus I, 408, 12. 422, 20. in templis suppli-
- ces capiuntur I, 425, 6. 428, 6. quamdiu potiti sint Africa I, 423, 14. militiae Romanae a Iustiniano ascripti, dicuntur Iustiniani I, 471, 14.
- Vararanes Persarum rex, urbanitate Anatolii victus, pacem Romanis concedit I, 14, 22.
- Varazes dux II, 391, 17. 525, 10.
- Varazes nomen dignitatis Persicae I, 58, 5.
- Varni II, 429, 14. eorum sedes II, 559, 3. rex Hermegisclus II, 560, 13. et Radiger II, 562, 15. illis metuendi Franci II, 561, 17. omnes pedibus militant II, 564, 14. ab Anglis praelio victi II, 563, 14. dant Brulis transitum II, 205, 13.
- Varrhames Adergudubadem patrem impie prodit I, 116, 15. fit Chanaranges I, 118, 5.
- Vazaine, Persidis regie II, 504, 8.
- Uchimerium Lazicae cast. II, 536, 6. in potestatem Persarum venit II, 541, 9. et seq.
- Vectigalium remissio I, 39, 4. instauratio in Africa gravior I, 444, 20.
- Vellus aureum ultra Phasin servabatur II, 468, 14.
- Venantius Tulliani pater II, 353, 1.
- Veneti factio Circensis I, 119, 14. illis favet Iustinianus I, 203, 17. Venetia porticus I, 128, 2. Venetus color idem ac caeruleus I, 203, 17.
- Venetiae, Gothorum copius munitae II, 59, 18. ager Venetus ad Ravennam usque evadit. II, 80, 8. in potestatem Belisarii venit II, 271, 22. res in eo gestae II, 284, 3. 285, 9. 290, 14. partem ipsius maximam Franci occupant II, 417, 23. 586, 10. ac tenent II, 600, 4.
- Venus humanis hostiis culta a Saracenis I, 282, 3.
- Veredarii, quinam I, 380, 16. Veredi sive equi publici I, 241, 11.
- Verina Leonis Aug. uxor et Basilisci soror I, 336, 1. periculum a fratre depellit I, 340, 2.
- Veritas, praecipua historiae laus I, 10, 18.
- Verona urbs II, 272, 5. capta a Romanis, et mox amissa II, 290, 14. Praefectum habet Teiam II, 600, 20. illam frustra obsidet Valerianus II, 628, 6.
- Verus Erulorum dux, homo temera-

- rius II, 391, 17. irrumpit in Persarmeniam I, 262, 1. cadit in praefectio II, 440, 18.
- Vespasianus Augustus Titi pater I, 445, 1.
- Vesta, ignis I, 259, 19.
- Vesuvii montis situs II. 162, 14, mugitus II, 162, 11. 656, 15. alta inanis, *ibid.* rivus igneus. II, 657, 9. solennis Byzantii supplicatio ob terrorem injectum civibus delato illuc cinere II, 163, 8. idem vento perlatus Tripolin II, 163, 11. foecundat agros II. 163, 16. circa montem salubre tabidis caelum, *ibid.*
- Via Appia, Flaminia, Latina, Portuensis, et Ostiensis: *videantur haec nomina suis locis.*
- Vibo urbs II, 354, 7.
- Vigilantia Iustiniani soror, et Proiectae mater I, 513, 13.
- Vigiles dicti Executores I, 460, 13. qua cautione locati Romae a Belisario II, 121, 17.
- Vigilius Reparati frater II, 123, 12. Pontificatum Romanum occupat, vivente Sylverio Papa II, 121, 9. frumentum ex Sicilia ad urbem obsessam mittit II, 339, 3. Byzantium petit II, 340, 5. Iustinianum ad Italiam recuperandam hortatur II, 428, 18.
- Vilas Protector Ildibadum regem in convivio occidit II, 286, 17. 287, 6.
- Viliaris cum Artabaze singulare certamen II, 296, 20.
- Vince, tessera et nomen seditionis Byzantinae I, 121, 13.
- Visandus Erulorum dux II, 199, 14. 235, 19. 285, 16.
- Visandus Bandalarius Gotthus, tredecim vulneribus saucius, ac per triduum pro occiso relictus evadit II, 91, 12. Auximi Praefectus II, 188, 1.
- Visigothi dicti olim Scythae 374. c. eorum origo, species, religio, lingua, antiquae sedes I, 313, 2. egressi patria, societatem cum Arcadio Aug. ineunt I, 313, 12. Alarico duce Europam crudeliter vastant I, 313, 16. 314, 6. Romam diripiunt I, 316, 1. Adaulfo duce, concedunt in Galliam I, 318, 18. provincias trans Rhodanum sitas obtinent II, 63, 12. atque Hispaniam I, 324, 1. II, 477, 14. Odoacre in Italia regnante, ditionem extendunt ad Alpes II, 64, 17. foedus ineunt cum Theoderico Italiae rege II, 65, 2. victi a Francis et magna ditionis parte spoliati II, 67, 5. Gallia ab iisdem pulsati II, 71, 2.
- Vitalianus Patricii fil. tyrannus I, 39, 19. Hermogene consiliario utitur I, 61, 8. Ioannis avunculus II, 163, 24.
- Vitalius Rom. dux in agro Veneto II, 235, 17. 264, 3. Ravennam comitatibus intercludit II, 260, 20. victus ab Ilitbado II, 285, 9. Veronam petit II, 290, 11. Magister milit. per Illyricum II, 316, 1. in Aemilia rem gerit. II, 320, 15.
- Vitigis Ulitheii nepos II, 184, 17. Uraiae avunculus II, 196, 2. rex a Gotthis creatus II, 58, 6. Theodatum de medio tollit II, 58, 10. relicto Romae praesidio, Ravennam concedit, ibique uxorem ducit Matasuntham Amalasunthae filiam II, 61, 11. Gallia cedit Francis, auxilia pollicentibus et inde Marciam ducem revocat II, 73, 11. Romam a Belisario captam petit cum ingenti exercitu II, 82, 13. cives ad defectionem sollicitat II, 92, 20. urbem obsidet II, 95, 17. eius induto nomine pastor victus ab altero dicto Belisario, Gotthis dat omen cladis II, 98, 10. legatos mittit ad Belisarium II, 99, 12. muros frustra oppugnat II, 105, 4. *et seq.* Senatores obsides necat II, 123, 8. frustra conatur Belisarium imitari II, 127, 15. suos ad praelium hortatur II, 134, 21. *et seq.* operam perdit II, 182, 4. obsidionem solvit II, 186, 6. multa loca praesidiis munit II, 187, 14. Ariminum obsidet II, 191, 4. Ravennam se recipit II, 217, 6. Langobardos ad societatem invitat II, 236, 9. per legatos Chosroem ad bellum Romanis indicendum impellit I, 156, 7. II, 237, 4. obsessus Ravennae, Francorum societatem repudiat II, 263, 19. agit de pace II, 266, 6. captus a Belisario II, 271, 5. Byzantium deportatur II, 280, 2. et illic manet I, 216, 1.

- Vivarium Romae II, 106, 15. undec dictum II, 111, 14.
- Uliaris praesidii Neapol. Praef. sub regibus Gotthis II, 18, 21. Florentiam obsidet II, 298, 14.
- Uliaris Belisarii Protector I, 390, 1. Ioannem Armenium imprudens occidit I, 426, 6. eximitur poenae I, 426, 22. classem ducit Ariminum II, 213, 2. Mediolano opem ferre cunctatur II, 229, 1. ob id invisus Belisario II, 234, 19.
- Ulias Gotthus, apud Romanos obses II, 174, 19.
- Uligagus Erulus, in exercitu Romano dux. II, 498, 3. 499, 9. 500, 10. 525, 9.
- Uligisalus Gotthorum dux, Salonas obsidet II, 82, 18. Tuderti Praef. II, 187, 18.
- Ulimun, stipator Belisarii, Anconam servat II, 198, 22.
- Uliphus Cyprianum, cuius erat Protector, occidit II, 327, 6. Deo ulciscente, occiditur II, 629, 8.
- Ulitheus, patruus Vitigis, deletur cum copiis II, 184, 17.
- Ulitheus, Gontharidi tyranno fidissimus. I, 516, 10. illius iussu Areobindum Magistrum mil. necat I, 522, 18. occiditur cum Gontharide I, 531, 19.
- Ulpiana Illyrici urbs, turbata controversiis de religione II, 594, 4.
- Ulysses, ubinam cum Circe egerit II, 57, 19. Palladii raptor cum Diomede II, 78, 6. ex Phaeacia vectus schedia II, 575, 1. navis eius lapidea in Corcyra II, 575, 18.
- Unigatus Protector, Belisarium servat II, 257, 12.
- Unilas Gotthorum dux. II, 81, 18.
- Unionis pretiosissimi iactura I, 21, 21. eius piscatus I, 23, 21. uniones assectantur canes marini I, 22, 6.
- Uraias, nepos Vitigis II, 196, 3. Mediolanum cum Burgundionibus obsidet II, 219, 17. 228, 22. captum excindit II, 234, 5. cum Erulis paciscitur II, 235, 12. non audet Romanos aggredi II, 247, 5. Ravennae obsessae succurrere frustra nititur, II, 265, 7. oblatum sibi regnum recusat II, 273, 21. occiditur ab Ildibado II, 285, 21.
- Urbanitatis vis I, 15, 8.
- Urbinum II, 185, 1. eius situs II, 221, 10. praesidio tenetur Gotthico II, 188, 2. capitur a Belisario II, 223, 7.
- Urbs Salvia ab Alarico diruta II, 213, 13. lepidum hic oblatum Procopio spectaculum. *ibid.* II, 213, 18.
- Urbs vetus, praesidio munita Gotthico II, 187, 17. vicina Romae II, 219, 20. illam Peranius obsidet II, 221, 10. Belisarius capit II, 225, 2. eius situs II, 225, 12.
- Uraicinus peditum dux II, 26, 16. 109, 18.
- Utica 213. b.
- Utiguri, *vel* Utriguri: *vide* Uturguri.
- Uturgur, Hunnorum Cimmeriorum princeps, a quo dicti Uturguri II, 476, 1.
- Uturguri Hunni, dicti olim Cimmerii, ad Maeotidem siti II, 474, 14. paludem traiciunt II, 477, 11. reversi in patriam II, 478, 16. in ea manent II, 479, 15. illos Iustinianus excitat in Cuturguros II, 552, 17. d. hos praelio vincunt II, 553, 13. ipsorum rex Sandil cum Iustiniano expostulat II, 555, 15.
- Udrilas Gotthus, Arimini Praef. II, 606, 21. Romanos provocat II, 607, 9. occiditur II, 608, 13.
- Ustrigotthus, Elemundi Gepaedum regis filius, regni successione deiectus a Thorisino, ad Langobardos confugit II, 605, 2.
- Vulgi ingenium II, 156, 8.
- Vulnera mirabilia II, 151, 10, 152, 21, 167, 5. 243, 15.
- Vulsinus Tusciae lacus, castello munitus II, 23, 15. in eo occisa Amauntha II, 25, 9.
- Xiphias, cometa, I, 167, 8.
- Zaba, dicta Mauritania prima I, 501, 1.
- Zaberganes maligno responso Chosroem a Mebode alienat I, 118, 19. eundem in Antiachenos accendit I, 190, 18. cum eo agunt Edesseni obsessi I, 269, 8.
- Zacynthi portus I. 369, 6. in Zacynthios Gizerici crudelitas I, 400, 23.
- Zaidus Rom. dux I, 359, 16.
- Zames Cabadis Persarum Regis filius cocles, ob oculi vitium, successione regni excluditur I, 50, 18. 193, 18. coniurationis in Chosroem particeps morte afficitur I, 115, 12. II, 599, 1.

Zannas Pharesmanae filius, Rufini ac
Leontii pater I, 493, 7.

Zanter, Belisarii stipator II, 81, 4.

Zechi ad Pontum Euxinum siti II,
473, 6.

Zechi ubinam siti I, 238, 21.

Zeno Isaurus, Ariadnes maritus, et
pater Leonis iunioris Augusti I,
340, 12. collega filii *ibid.* in pa-
triam fugit I, 342, 17. imperio ope
Armati recuperato, illum interficit
eiusque filium fallit I, 343, 10. Ba-
siliscum mori frigore cogit. *ibid.*
pacem cum Vandalis facit I, 343,
23. 353, 1. Legatum habet apud

Perozem Persarum regem I, 16,
21. Theoderico suadet ut regnum
Italiae occupet II, 7, 10. 169, 14.
171, 2.

Zeno Equitum dux II, 164, 3. obses
apud Gotthos II, 174, 18.

Zenobia urbs a Zenobia Odonathi uxore
condita, in regione sterili I, 171,
18.

Zerbule, castellum montis Aurasii in
Numidia I, 495, 16. expugnatur a
Salomone. I, 496, 7.

Zeuxippi balneum a seditiosis incensum
I, 121, 6.

I N D E X

IN LIBROS VI.

DE AEDIFICIIS.

- Aborrhás fluvius Theodosiopolin alluit 224, 5. et Circesium, ubi se in Euphratem exonerat 225, 23.
- Abrittum castellum Thraciae 308, 2.
- Abydo respondet Sestus 302, 15. 310, 19.
- S. Acacii templum 190, 3.
- Acarnania 269, 11.
- Achillaeus cultus, qualis 182, 9.
- Acremba castellum Macedoniae 279, 53.
- Acrenza castellum Dardaniae 280, 45.
- Acyes: *vide* Ad aquas, *iam proxime*.
- Ad aquas, Graece *Ἀκύνες*, oppidum ad Istrum flu. 289, 19.
- Adagia 173, 4. 203, 11.
- Adana urbs Ciliciae 319, 7.
- Adanum cast. Epiri veteris 279, 9.
- Adanum cast. Mysiae ad Danubium 293, 4.
- Adrianum castellum Macedoniae 280, 1.
- Adrianopolis in Epiro, dicta Iustinianopolis 268, 21. *vide etiam Lectiones varias ad pag.* 305, 22.
- Adriaticum mare sinum Ionium efficit 265, 20. 265, 22.
- Adrumentus Byzacii metropolis 340, 6. dicta Iustiniana *ibid.* 24.
- Aeadaba cast. Illyrici 284, 39.
- Aedabe arx ad Danubium 290, 25.
- Aegeum mare ubinam coëat cum Ponto Euxino 191, 17.
- Aegistus cast. Scythiae ad Istrum 293, 23.
- Aegyptus 330, 331. eius Pyramides, opus inutile 209, 8.
- Aenus urbs ab Aenea condita 303, 3.
- Aes optimum 181, 22.
- Aesimonti cast. in Thracia 306, 53.
- Aethiopes Auxomitae 326, 25.
- Aetolia 269, 11.
- Africa Nilo dividitur ab Asa 331, 19.
- Africa Proconsularis 339, 22.
- S. Agathonici templum 190, 22.
- Ager Romanus, tractus intra Persarum fines 221, 13.
- Agonclias: *vide* Anagonclias.
- Agriolodes monasterium in limite Pentapoleos 332, 20.
- Aiadaba: *vide* Aeadaba.
- Alae murorum *πύργοι* 232, 15.
- Alarum cast. Illyrici 283, 26.
- Alcon cast. Thessaliae 230, 32.
- Aldanes cast. Illyrici 283, 35.
- Alexander Macedo regem Persarum sustulit 245, 3. eius templum Augilae 333, 12.
- Alexander Mameae filius 245, 8.
- Alexandria classes frumentarias Byzantium mittit 310, 22. quantum dissita Taphosiri 332, 2. et Pentapoli 332, 12. locus in ea dictus Phiala 331, 1.

- Argus, cast. Epiri veteris. 75. c. *vide* Argus.
 Alidina: *vide* Altina.
 Alistrus castellum Epiri novae 277, 32.
 Aliula castellum Epiri novae 277, 27.
 Almus castellum ad Danubium 290, 12.
 Almyris cast. in limite Scythiae ad Istrum 293, 24.
 Altena cast. Mysiae ad Danubium 292, 20.
 Altina vel Alidina cast. Thraciae 308, 7.
 Alusti cast. 262, 3.
 Amantia castellum Epiri novae 278, 45.
 Amasea urbs 260, 21. in Augustano codice Amoria.
 Amida urbs quanto dissita spatio Martyropolio 249, 1. capta a Cabade 249, 18. firmati illius muri 220, 15. castella ipsam inter et Daram posita 222, 15. et circumiecta 223, 8. tractus ab ista urbe ad Theodosiopolin Armeniae nomine comprehenditur 244, 4.
 Ammodium, locus in limite Persico 213, 22.
 Ammonis templum Augilae 333, 17.
 Amoria: *vide* Amasea.
 Amuloselotes castellum Illyrici 285, 30. Editio Augustana sic dividit, *ἄμολο, σέλωτες*.
 Amyntae basilica: *vide* Basilica.
 Anagonglias castellum Thraciae 306, 30.
 Anaplus, ibique templum Michaelis Archangeli 197, 9. 197, 24.
 Anastasiopolis, urbs Rhodopes, 303, 24.
 Anastasius Aug. ex vico Dara urbem fecit 210, 5. eius prudens humanitas 249, 20. Melitenen coepit moenibus cingere 254, 22. Theodosiopolin muniit 255, 16. muros longos extruxit 297, 25. in Samaritanos animadvertit 325, 22. 326, 4.
 Anchialus Thraciae urbs ad Pontum Euxinum 262, 24. munitae ibi balneae salutares 263, 5.
 Anchialus castellum Thraciae 307, 5.
 Ancyriana castellum Thraciae 303, 16.
 S. Andreae corpus inventum 188, 20. 189, 14.
 S. Annae Christi aviae templum 185, 14.
 Annucas Mesopotamiae castellum 227, 16.
 Anthemius Trallianus, templi Sophiae architectus 174, 2. 180, 8. 217, 23.
 S. Anthimi Mart. templum 194, 13.
 Anthipari vel Authipari cast. in Thracia 306, 32.
 Antiochia dicta Theopolis 238, 5. 318, 6. 328, 18. illam a Chosroë incensam reparat Iustinianus 239. 240. Deiparae et Michaelis Archangeli templa aedificat 241, 16.
 Antipagrae cast. Epiri novae 278, 28.
 Antiphorus Edessae 229, 6.
 Antipyrgus, arx in, Libya 332, 11.
 Antonini thermae Nicomediae 314, 15.
 Antoninum castellum Thraciae 306, 15.
 Aoeon cast. Epiri novae 278, 7.
 Aona cast. Epiri novae 277, 24.
 Apadnas cast. prope Amidam 223, 11.
 Apadnense monast. in Isauria 328, 22.
 Apamea urbs 328, 17.
 Aphellii monast. 328, 11.
 Aphrodisias urbs Cherronesi 302, 5.
 Apis cast. Epiri novae 278, 23.
 Apollodorus Damascenus architectus sub Traiano Aug. 288, 22.
 S. S. Apostoli impense culti a Iustiniano 186, 11. commune omnibus templum Byzantii 187, 14. in eo reperta S. S. Andreae, Lucae ac Timothei corpora 188, 20. sepulcra imperatorum 189, 4.
 Appiara cast. Thraciae 307, 16.
 Apsides sive arcus 176, 8. vocantur *λῶγοι* 180, 2. 180, 22.
 Aquas: *vide* Ad aquas.
 Aquienensis agri castella 285, 6. — 14.
 Ara in templi parte Orientali 175, 22. 194, 26. ara S. Sophiae 179, 19.

- Arabia dicta tertia Palaestina 326,
 18. Arabicus sinus 326, 24.
 Arbatias cast. Illyrici 282, 43.
 Arbylae calceamenti genus 182,
 10.
 Arcadianae thermae, ibique atrium
 et statua Theodoraе Aug. 205, 2
 205, 15. 205, 24.
 Arcadii domus in xenodochium versa
 183, 14.
 Arcunes cast. Illyrici 282, 39.
 Ardia cast. Illyrici 282, 30.
 Areon sive Areson cast. Armeniae
 253, 15.
 Argamo cast. Thraciae 308, 28.
 Arganocoli vel Arganocoli cast. Il-
 lyrici 285, 10.
 Argentares cast. Illyrici 285, 15.
 Argicianum castellum Macedoniae
 280, 6.
 Argus vel Albus cast. Epiri novae
 277, 23.
 Argyas cast. Epiri novae 278, 43.
 Argyronum in Asia prope Byzantium
 200, 26.
 Aria cast. Dardaniae 282, 2.
 Arina cast. Thraciae 307, 22.
Aqls, flumineus agger 219, 5.
 219, 16.
 Arma vel Armata cast. ad Danubium
 289, 17.
 Armenia reges olim indigenas habuit
 245, 1. postea a Parthis accepit
 Arsacidas 245, 9. regni divisio
 245, 17. pars Romanae ditioni
 adiuncta paruit Comiti, 246, 15.
 deinde sub Iustiniano, Magister mil.
 praefuit maiori Armeniae 246,
 19. quandiu et quo iure Satrapae
 rexerint Armeniae partem 247,
 1. sublati Satrapis duces suf-
 ficiunt Iustinianus 248, 6. trac-
 tus ab urbe Amida ad Theodosiopo-
 lia Armeniae nomine comprehendi-
 tur 244, 4. Armenia Sophanene
 248, 17. 250, 18. in minori Ar-
 menia Melitene 195, 12. 254,
 8. Armeniae montes 319, 8.
 Arsa cast. Dardaniae 281, 48.
 Arsaces, regis Parthorum frater, Ar-
 meniae regnum consecutus, Arsaci-
 darnum genus illic induxit 245,
 10.
 Arsaces Armeniae regum ultimus
 245, 20.
 Arsaza cast. Illyrici 283, 45.
 Arsena cast. Illyrici 283, 33.
 Artaleson castrum Chorzanen in Ar-
 menia, ducis sedes 252, 8.
 Artemisium cast. ad Ostia Rhechii
 277, 2.
 Arxane in Armenia Persis subdita, ac
 Romanis certamina 248, 21.
 Arzon vel Arxen cast. Rhodopes
 305, 33.
Ἀσπερος, calx 178, 5.
 Asgarzus cast. Thraciae 306, 43.
 Asgizus vel Asgizane cast. Thraciae
 306, 54.
 Asia Nilo ab Africa dividitur, Phaside
 vel Tanai ab Europa 331, 13.
 331, 15.
 Asilba cast. Thraciae 307, 39.
Ἀσπαλτος 187, 5.
 Asthianene in Armenia 251, 11.
 Atachas cast. inter Daram et Amidam
 222, 17.
Ἀθῆναι ἑλληνική 337, 9.
 Athenae in Graecia 272, 19. 275,
 10.
 Athyra urbs Thraciae 296, 3.
 Attila imperii Rom. vastator 286,
 13.
 Augusta, nomen duarum urbium 333,
 12.
 Augusta urbs ad Danubium 290,
 21.
 Augustaeum Byzantii forum 181,
 9. in eo equestris statua Iustiniani,
 181, 19. et Curiae 202, 10.
 Augustas cast. Rhodopes 306, 3.
 Augustorum castrum, prope Amidam
 223, 7.
 Aulon castellum Macedoniae 279,
 42.
 Aumetera cast. Byzacii 342, 12.
 Aurasius Numidia mons describitur
 342, 16.
 Aurea porta Byzantii 185, 8. 201,
 11.
 Aureliana cast. Illyrici 285, 16.
 Authipari: vide Anthipari.
 Autumnale sidus 182, 14.
 Auxomitae 326, 25.
 Axioipa cast. Thraciae 308, 24.
 Azeta vel Euzeta cast. Dardaniae
 281, 20.
 Babas vel Babos cast. Macedoniae,
 280, 18.
 SS. Bacchi et Sergii templum 168,
 18.
 Baccusta et Bacuste, castella Epiri
 novae 278, 3. 277, 31.
 Badziania cast. Illyrici 282, 49.

- Baebardon castellum Armeniae 253, 15.
 Baeca cast. Thraciae 306, 38.
 Baga vel Bana urbs Africae, Theodorias dicta 339, 23.
 Balasum cast. Illyrici 283, 29.
 Balbae cast. Illyrici 282, 14.
 Baleae vel Basileae urbs Graeciae 271, 20.
 Ballesina vel Balesiana cast. Dardaniae 281, 25.
 Balnei chytropodes 227, 3.
 Banasymeon cast. inter Daram et Amidam 222, 17.
 Banes cast. Illyrici 282, 50.
 Barachtestes castellum Illyrici 283, 36.
 Baras vel Baros, cast. prope Amidam 223, 16.
 Barbalissum castellum Euphratesiae 235, 19.
 Barbari pulsi 171, 6. eorum in Romanos odium 338, 21.
 Barbaries cast. Illyrici 282, 42.
 Barchon cast. Tzanicae 259, 16.
 S. Bartholomaei templum in urbe Dara 214, 5, 220, 12.
 Bascum: *vide* Vascum.
 Basibunum cast. Thraciae 307, 4.
 Basileae: *vide* Baleae.
 Basilica Amyntae, cast. Macedoniae 279, 9.
 Bassidina castellum Thraciae 307, 53.
 Basternas castellum Thraciae 307, 28.
 Batnae cast. Osroënes 230, 22.
 Basinus cast. Macedoniae 280, 7.
 Bebrate: *vide* Brebate.
 Becis cast. Thraciae 308, 6.
 Becripara: *vide* Veripara.
 Beculi vel Bescyli cast. Thraciae 307, 8.
 Bederiana castellum vicinum Tauresio ubi natus est Iustinianus 266, 14, 267, 16.
 Begadaei monast. 328, 22.
 Belabitine in Armenia 247, 23.
 Belas cast. Dardaniae 281, 11.
 Belastyras: *vide* Velastyras.
 Beledina cast. Thraciae 308, 1.
 Belisarius victor 204, 8.
 Bella cast. Dardaniae 281, 26.
 Bellurus pagus in urbem crescit 303, 14.
 Bemaste cast. Illyrici 283, 7.
 Bepara vel Bepra cast. Rhodopes 305, 46.
 Bercadium castellum Illyrici 283, 41.
 Berenice urbs Pentapoleos 332, 15.
 Bergisum vel Bertisum cast. Rhodopes 305.
 Beripara: *vide* Veripara.
 Bermerium sive Bermezium cast. Dardaniae 281, 52.
 Berrhoea urbs: *vide* Lectiones varias ad pag. 305.
 Bertisum: *vide* Bergisum.
 Berzana castellum Dardaniae 281, 46.
 Bescyli: *vide* Beculi.
 Besiana cast. Dardaniae 281, 47.
 Bessaiana vel Bezaiana cast. Dardaniae 281, 47.
 Besiparum: *vide* Vesiparum.
 Bethleemi refecta moenia 328, 8.
 Betzas cast. Illyrici 282, 33.
 Bezaiana: *vide* Bessaiana.
 Bia: *vide* Via.
 Biculea: *vide* Vitulea.
 Bidamas castellum Mesopotamiae 228, 1.
 Bidigis cast. Thraciae 307, 21.
 Bidze cast. Illyrici 282, 28.
 Bigranae ad Danubium 290, 49.
 Bimetus cast. Illyrici 283, 1.
 Bimisdeon: *vide* Bismideon.
 Bineus: *vide* Vineus.
 Biodina vel Biodina cast. Thraciae 307, 43.
 Bismapha castellum Thraciae 308, 21.
 Bismideon vel Bimisdeon cast. Mesopotamiae 228, 1.
 Bithyniae aedificia 311, 22 — 316, 5.
 Bitzimaecas cast. Illyrici 282, 48.
 Bizana vel Byzana in Armenia 254, 3, 256, 15.
 Blachernae, ibique templum Deiparae 184, 9, 185, 14, 193, 9.
 Blebois: *vide* Blepus.
 Blepus vel Blebois cast. Illyrici 283, 23.
 Bleschanes Persarum dux 221, 19.
 Blezo cast. Dardaniae 281, 49.
 Bodas cast. Thraciae 307, 33.
 Boeotia 272, 20.
 Bogas castellum Macedoniae 279, 49.
 Bolaodypara: *vide* Velaidipara.

- Bolbus castellum Macedoniae** 279, 43.
Bononia vel Bunonia ad Danubium 290, 5.
Borbrega vel Borgrepa cast. Illyrici 282, 35.
Borriarus: vide Vereiaros.
Borium, urbs ultima Pentapoleos 333, 6. **immunis** 334, 5.
Bospara castellum Rhodopes 305, 21.
Bosporus urbs 261, 23. 262, 4.
Bostra urbs 328, 14.
Bottes cast. Illyrici 282, 47.
Braeola cast. Illyrici 285, 35.
Braiola cast. Illyrici 285, 9.
Bracedum vel Brarctum cast. Illyrici 283, 39.
Bratzista cast. Illyrici 284, 6.
Bre cast. Rhodopes 305, 18.
Brebat castellum Epiri novae 278, 18.
Brebeta castellum Epiri novae 278, 30.
Bredas cast. Thraciae 306, 26.
Bregedaba cast. Illyrici 282, 34.
Brigizes castellum Macedoniae 279, 44.
Briparo: vide Britaro.
Briparum castellum prope Sardicam 282, 7.
Britaro vel Briparo castellum Illyrici 284, 48.
Brittura cast. Illyrici 284, 27.
Brochi nomen corruptum ex Proochthi 197, 13.
Burdomina: vide Burdomina.
Bagama vel Bugarama cast. Illyrici 282, 32.
Bulatto: vide Mulatto.
Bulibas cast. 279, 31.
Bulpianus: vide Ulpianus.
Bunonia: vide Bononia.
Bupoodin vel Burboodin cast. Macedoniae 280, 17.
Bupus vel Butus cast. Epiri novae 278, 31.
Burboodin: vide Bupoodin.
Burdepto castellum Thraciae 306, 20.
Burdomina cast. Illyrici 284, 53.
Burdopes cast. Illyrici 284, 21.
Burgonovore vel Burgonogore cast. ad Danubium 289, 21.
Burgus altus ad Danubium 289, 25.
Burgus noës castellum Tzanicae 260, 8.
Burtudgizi castellum Thraciae 306, 44.
Buteries vel Butries cast. Illyrici 282, 41.
Butis cast. Illyrici 283, 30.
Butus: vide Bupus.
Byrsia cast. Illyrici 282, 15.
Byrthum oppidum vicinum Amidae 223, 11.
Byzacii aedificia 340. 341. 342.
Byzana: vide Bizana.
Byzantium a Byzante conditum 191, 7. **quam commode mari amba-**
tur 191, 10, **eius situs oppor-**
tanissimus 294, 6. **suburbanus**
ager 297, 14. **urbis aedificia**
habet totus liber I.
Cabades Persarum rex 216, 19.
Martyropolin capit 249, 1. **et**
Amidam 249, 18. **et Theodo-**
siopolin 255, 16.
Cabetzani agri castella 282, 15
 — 30.
Caenurgia: vide lectiones varias ad
pag. 305.
Caesarea Cappadociae 316, 22.
 317, 18.
Caesarea Thessaliae 274, 17.
Calabria 265, 24.
Calarnus castellum Macedoniae 279,
 51.
Calcei punicei quorum proprii 247,
 14.
Calis vel Calys castellum Illyrici
 284, 22.
Callatis cast. Thraciae 307, 52.
Callinicus arbs Mesopotamiae 223,
 15. **eius muri refecti** 230, 19.
 234, 21.
Callipolis urbs Cherronesi 302,
 10.
Calventia cast. Illyrici 283, 32.
Calx, ἀσπερος 178, 5.
Camalinichon: vide Schamalinichen.
Caminus castellum Macedoniae 279,
 47.
Campses castellum ad Danubium
 288, 3.
Candaras cast. Illyrici 283, 14.
Candida castellum Macedoniae 279,
 37.
Candidiana cast. Mysiae, ad Danubium
 292, 21.
Candilar cast. Illyrici 283, 44.

- Cantabazates vel Cantrabrazza cast. ad Istrum 288, 2.
 Capaza castellum Epiri novae 278, 36.
 Capina: *vide* Castina.
 Capisturia vel Capituria cast. Rhodopes 305, 23.
 Capomalua castellum Dardaniae 281, 42.
 Cappadociae aedificia 316, 22 — 318, 5.
 Caputhovis castellum ad Danubium, 288, 5. in editione Augustana Puthoses.
 Caputvada facta urbs ob insigne miraculum 341, 5.
 Carasithyra vel Carasyra cast. Rhodopes 305, 30.
 Carberus cast. Thraciae 306, 52.
 Carmina cast. Epiri veteris 279, 13.
 Carrae urbs Mesopotamiae 228, 15. 230, 19.
 Carso cast. Thraciae 308, 25.
 Carthago dicta Iustiniana 399, 9.
 Casandria, dicta olim Potidaea 276, 2.
 Caseera cast. Rhodopes 305, 9.
 Casibonorum castellum Thraciae 306, 13.
 Cassetana regio: *vide* Scassetana.
 Cassia cast. Illyrici 284, 8.
 Cassopas vel Cossopas cast. Macedoniae 280, 8.
 Cassopes castellum Macedoniae 280, 29.
 Castellum cast. Dardaniae 280, 44. alterum 284, 1.
 Castellobretara cast. Dardaniae 281, 36.
 Castellonovo in Illyrico 285, 11. et in Thracia 308, 19.
 Castellum, idem sonat Latine, quod Graece *πούκιον* 225, 10.
 Castellum, nomen proprium castelli 279, 30.
 Castellum, muri pars Edesseni 230, 7.
 Castelona castellum Dardaniae 281, 41.
 Castengium castellum Illyrici 284, 17.
 Castimum castellum Dardaniae 280, 42.
 Castina vel Capina cast. Epiri veteris 279, 12.
 Castoria palus 273, 19. in ea Iustinianopolis 274, 1.
 Castra Martis ad Danubium 291, 6.
 Castrasema: *vide* Catrasema.
 Castrazarba castellum Rhodopes 305, 34.
 Casyella castellum Dardaniae 281, 28.
 Catabraza: *vide* Cantabazates.
 Catassi cast. Thraciae 308, 34.
 Catrasema castellum Dardaniae 281, 53.
 Catrelates castellum Dardaniae 281, 27.
 Catta: *vide* Cattapheterus.
 Cattapheterus castellum Dardaniae 281, 15. Editio Aug. Catta dividit a Phetero sive Phetro.
 Cattaricus castellum Dardaniae 281, 13.
 Cattarus castellum Dardaniae 281, 12.
 Cavotumba vel Cavoturma cast. Thraciae 306, 47.
 Causidici in porticu Regia lites instrunt 206, 13.
 Cebrium, munitus ad Danubium locus 290, 17.
 Cecola cast. Dardaniae 281, 39.
 Celliriana cast. Dardaniae 281, 5.
 Celtae dicti Galli 286, 22. ex eorum montibus Danubius oritur 286, 22.
 Cena, in Tzanica 259, 24.
 Centauropolis, ubi quondam Centauri 275, 2.
 Cephalaeum: *vide* Taurocephalaenum.
 Cepiana: *vide* Cesiana.
 Ceras sinus Byzantii, unde dictus 191, 6. quam tutus 192, 16. aedificia, quibus eius ora praetextitur 193, 4. et *seq.*
 Cercinei castellum Thessaliae 280, 36.
 Cerdinum: *vide* Cheroenum.
 Cerioparorum vel Ceriparorum cast. 306, 12.
 Ceroëssa mater Byzantis, sinui Ceras nomen dedit 191, 6.
 Cesiana vel Cepiana cast. Dardaniae 280, 50.
 Cesuna castellum Dardaniae 281, 33.
 Cethreon castellum Epiri novae 278, 22.

- Chalarus vel Chacharus cast. Illyrici 285, 21.
 Chalce, vestibulum regiae 202, 4. describitur 203.
 Chalcis Syriae 242, 3. 243, 7. Euboeae 275, 15.
 Charadrus cast. Macedoniae 280, 23.
 Charton cast. Tzanicae 259, 11.
 Cheraeum Aegypti oppidum 330, 3. hinc Nili fossa Alexandriam usque 330, 11.
 Cheroenium vel Cerdinum cast. Thraciae 306, 17.
 Cherduscerae cast. Illyrici 283, 22.
 Cherronesi situs 300, 7. in isthmo murus 300, 21. superatus a Barbaris 301, 2. reficitur a Iustiniano 301, 12. urbes 302, 5.
 Cherso urbs 261, 23.
 Chesdupara vel Schedupara cast. Illyrici 284, 25.
 Chimaera cast. Epiri veteris 279, 6.
 Chlamys Satraparum qualis 247, 5.
 Chorzane in Armenia, Persis contermina 251, 19.
 Chosroës Persarum rex urbem Daram frustra tentavit 216, 21. et Sergiopoli 235, 14. Antiochiam exscidit 238, 5.
 Christiani a Samaritanis pessime habiti 325, 1.
 Christus impense cultus a Iustiniano 183, 16. humanam genealogiam habere voluit 185, 16. *vide* Iesus.
 Chrysanthus cast. Thraciae 306, 39.
 Chryses machinarius in somnis obiectam videt imaginem aggeris opponendi fluvio 217, 7. 217, 13. in opus adducit 218, 20.
 Chytropodes balnei 227, 8.
 Ciberis urbs Cherronesi 302, 7.
 Ciconia, nomen compiti Byzantii 201, 9.
 Cidama urbs Africae 335, 13.
 Cilicae cast. Epiri novae 278, 42.
 Ciliciae aedificia 318, 21 — 321, 6.
 Cimenus cast. Epiri veteris 279, 3.
 Cimmerium fretum Europam ab Asia separat 331, 15.
 Cionin cast. Epiri veteris 278, 51.
 Ciphas cast. inter Daram et Amidam 222, 16.
 Cipipene cast. Illyrici 285, 27.
 Circesium castra Diocletiano conditum 225, 24. fit urbs a Iustiniano 226, 14.
 Cisseron vel Cissoeron mons 328, 13.
 Cisternae in porticu regia 206, 23.
 Cistidizus cast. Thraciae 307, 27.
 Citharizon cast. Armeniae, ducis sedes 248, 15. 250, 25. 251, 11.
 Cithinas cast. Epiri 278, 13.
 Clemades cast. Illyrici 285, 18.
 Clementiana cast. Epiri novae 278, 40.
 Clesbestita cast. Illyrici 282, 17.
 Clisura cast. Thraciae 306, 35.
 Clisurae Armeniae 250, 23. Lazicae 261, 2. Graeciae 271, 23.
 Cobenciles cast. Dardaniae 281, 55.
Koln, lectus sive alveus fluminis 320, 2. 320, 25.
 Colobona cast. Macedoniae 279, 38.
 Colonia cast. Armeniae 253, 7.
 Colophonias cast. 279, 35.
 Columna in foro Augustaeo 181, 15.
 Comagene: *vide* Euphratesia.
 Come cast. Epiri novae 278, 25. in castello come cisterna 279, 20.
 Comes Armeniae, *Kóμης* 246, 15. pro illo Magistrum mil. creat Iustinianus 246, 21.
 S. Cononis ptochium, et aquaeductus in Cypro 329, 1.
 Constantiana cast. Thraciae 307, 51.
 Constantina urbs Mesopotamiae 224, 12.
 Constantinopolis: *vide* Byzantium.
 Constantinus Magnus, imperii pater 312, 6. Helenopolin condidit in Bithynia 311, 22. eius forum Byzantii 190, 12. 202, 7. Constantini opus Daphne cast. ad Danubium 292, 16.
 Constantinus Aug. in templo SS. Apostolorum a se condito patrem Constantinum sepeliit, et imperatorum conditoria esse iussit 189, 4. 189, 7.
 Copustorus cast. Thraciae 308, 13.
 Coracii urbs Graeciae 271, 19.
 Cordes, locus Darae vicinus 214, 8.
 Corinthus 269, 13. 272, 19. eius isthmus 273, 9.
 Corycus: *vide* Cyricus.
 SS. Cosmas et Damianus prope urbem Cyrum sepulti 242, 16. eorum templum in Pamphylia 329, 2. alterum Byzantii 193, 18. eorum ope sanatus Iustinianus 193, 22.
 Cossopas: *vide* Cassopas.
 Coxylini Tzani 260, 12.

- Crataea* cast. Macedoniae 280, 22.
Creas cast. Thraciae 308, 33.
Crepidus templi 186, 22. 194, 14.
Criopas vel *Crispas* cast. ad Danubium 290, 3.
Crissaeus sinus 269, 12.
Crux globo imposita quid innuat 182, 18.
Cryniana: vide *Cyriana*.
Cuas cast. Illyrici 284, 36.
Cubinus cast. Dardaniae 281, 17.
Cucabiri: vide *Cuscabiri*.
Cucaricum in Armenia 254, 1.
Cuino: vide *Quino*.
Cululis urbs Byzantiae 342, 11.
Cumarcianna cast. Macedoniae 280, 15.
Cumudeba cast. Illyrici 284, 42.
Cunae cast. Illyrici 282, 22.
Cupus ad Danubium 287, 19.
Curia Byzantina in foro Augusteo 181, 8. describitur 202, 10. eo senatus anno inenante convenit, ut festum solenne celebret 202, 17.
Curicus: vide *Cyricus*.
Cursazura: vide *Cyrtazura*.
Cuscabiri vel *Cucabiri* cast. Rhodopes 305, 19.
Cuscana vel *Cuscauri* cast. Thraciae 307, 40.
Cusculus cast. Rhodopes 305, 20.
Cusum vel *Cusculi* cast. Thraciae 307, 41.
Cusines cast. Dardaniae 281, 23.
Cuzusura cast. 282, 44.
Cydnus fluvius Tarsum interluit 320, 13. divortio scinditur 320, 25.
Cyntodemus cast. Mysiae 292, 8.
Cynton cast. Mysiae 292, 13.
Cyprus insula 329, 2.
Cyrene Libyam terminat 331, 24.
Cyreni vel *Cyrini* monasterium 328, 22.
Cyriana vel *Cryniana* cast. Macedoniae 280, 19.
Cyricus vel *Curicus*, forte *Corycus*, urbs 328, 23.
Cyridana cast. Thraciae 307, 7.
S. Cyrilli cast. in Scythia ad Istrum 293, 11.
Cyrrhi castellum Macedoniae 280, 13.
Cyrtazura, vel *Cortuzura*, vel *Cursazura*, castellum Rhodopes 305, 39.
Cyrus Persarum rex Iustiniano inferior 172, 10. Iudaeos dimisit Herodes 242, 11.
Cyrus urbs Syriae a Iudaeis condita 242, 8. prope illam sepulti SS. Cosmas et Damianus 242, 16.
Dabanus cast. inter Daram et Amidam 222, 18.
Dabanus castellum Dardaniae 281, 16.
Dacia Ripensis, unde sic dicta 287, 4.
Dalassarba vel *Dalatarba* cast. Rhodopes 305, 17.
Dalatarba castellum Thraciae 306, 55.
Dalmatas cast. Illyrici 284, 31.
Damascus urbs 328, 16.
S. Damianus: vide SS. Cosmas et Damianus.
Danedebae cast. Illyrici 282, 29.
Danubius flu. dictus etiam *Ister* 285, 44. male olim munitus ab imperatoribus Rom. 285, 45. eius ortus et cursus 286, 22. 266, 2. munitiones ad illum factae a Iustiniano 287, 10 — 293, 26. 307, 11. positi trans Danubium Barbari 264, 9.
Daphne Antiochiae 328, 19.
Daphne castellum ad Danubium 292, 16.
Dara ex vico facta urbs ab Anastasio Aug. 210, 6. munita a Iustiniano 211, 17. templum habet S. Bartholomaei sacrum 214, 5. 220, 12. eventus mirabilis circa annum 215, 5. urbs haec parum abest Theodosiopoli 216, 3. frustra a Mirrhane et Chosroë obsessa 216, 19 et 21. qualis agger oppositus flumini 219, 1. caetera urbis aedificia 219, 23. quantum distet a Rhabdio 220, 24.
Dardaniae aedificia 266, 13. castella 280, 39.
Dardapara cast. Dardaniae 281, 32. in agro Remesianesio 284, 52.
Dausaron castellum Mesopotamiae 223, 1.
Debre cast. Thraciae 306, 50.
Debrera vel *Derbera* cast. Illyrici 284, 24.
Deiparae templum in Blachernis 184, 8. 193, 9. ad Fontem 184, 20. in Heraceo 185, 11. in Asiae litore 199, 6. Antiochiae 241, 17. Theodosiopoli 253, 22. Hierosolymis 321, 7. in monte Gansim 325,

15. in monte Sina 327, 12. Ierichunte 328, 4. in monte Olivarum 328, 6. Porphyreone 328, 14. Augilae 334, 2. in urbe Leptimagna 336, 7. Carthagine 339, 12. Septae 343, 21. Deiparae templum, praesidium salutis ac verae fidei 334, 2. propugnaculum inexpugnabile 185, 9. 343, 23.
- Delphrachae: *vide* Thelphrachae.
- Demetrias urbs 274, 3.
- Denizus vel Denitus cast. Rhodopes 305, 15.
- Deoniana castellum Thraciae 307, 18.
- Derbera: *vide* Debrera.
- Dertallus cast. Rhodopes, 306, 6.
- Destreba: *vide* Deutreba.
- Deuphracus castellum Epiri novae 278, 9.
- Deurias cast. Illyrici 281, 43.
- Deus merito dictus Sapiaentia 173, 14. factus homo, humanam habere voluit genealogiam 185, 16. nihil ei difficile, nedum impossibile 323, 14. mentiri non potest 324, 24.
- Dei filius Iesus 324, 16.
- Deuteron, ibique templum S. Annae 185, 13 et 14.
- Deutreba vel Destreba cast. Illyrid 284, 40.
- Diaremata, lembi 330, 10 et 11.
- Dinarthion, Monasterium in limite Pentapoleos 332, 20.
- Dingium vel Dyngium cast. Rhodopes 305, 37.
- Dinium vel Dinius cast. Dardaniae 281, 38.
- Diniscarta cast. Thraciae 308, 4.
- Diocletianopolis in Thessalia 273, 15.
- Diocletianus Circesium cast. condidit 225, 25. aliaque tria in Euphratesiae solitudine 231, 15.
- Dionaa vel Dionoea cast. Epiri novae 278, 39.
- Dionysus castellum Epiri novae 278, 33.
- Dixas cast. Thraciae 306, 48.
- Dolebin castellum Epiri novae 278, 14.
- S. Donati castella duo 279, 25.
- Dordas cast. Thraciae 306, 38.
- Dorostolus cast. Mysiae ad Danubium 292, 23.
- Dorticum castellum ad Danubium 289, 21.
- Dory, regio, cuius incolae Gotthi 262, 7.
- Duaco flu. Helenopolin alluit 312, 18. importunus 313, 1.
- Dradiana: *vide* Trasiana.
- Drasimarcas cast. Illyrici 285, 3.
- Drullus castellum Dardaniae 280, 47.
- Ducepratum castellum ad Danubium 288, 3.
- Duiana cast. Illyrici 282, 18.
- Dullares cast. 284, 14.
- Durbulie vel Durbuliana cast. Dardaniae 281, 21.
- Duries cast. Illyrici 282, 40.
- Dusmanes cast. Illyrici 284, 5.
- Dux, Δοῦξ 227, 1. Duces Armeniae 248, 7. 248, 13. 251, 15. 252, 11. Tzanicae 259, 7. 260, 14.
- Dyngium: *vide* Dingium.
- Dyrlachin vel Dyrrhachin cast. Epiri novae 277, 28.
- Ecclesia magna Byzantii 179, 21.
- Darae 220, 11. Edessae 229, 5. nova Hierosolymis 321, 8.
- Ecbinaeus urbs 274, 1.
- Edana cast. Macedoniae 280, 2.
- Edessa Scirto alluitur 228, 17. Ecclesia, Antiphorus aliaque aedificia inundatione eversa 229, 1. novus alveus fluminis post Hippodromum 229, 22. reflecti muri, praesertim circa castellum 230, 3.
- Edetio vel Endetio cast. Dardaniae 281, 37.
- Elleburgus: *vide* Stilliburgus.
- Isidicaea: *vide* Isidicaea.
- Elaeae cast. Europae 305, 7.
- Elaeus urbs Cherronesi 302, 19.
- Elega: *vide* Helega.
- Elephantes turrigeri 211, 10.
- S. Elisaei monasterium 328, 6.
- Emastus cast. Dardaniae 281, 40.
- Emporium, navale Perges 329, 3.
- Emporium castellum Rhodopes 305, 42.
- Endetio: *vide* Edetio.
- Endynia castellum Epiri novae 278, 32.
- Ephesi templum S. Ioannis Evang. 310, 4.
- Epidamnii 266, 13.
- Epiduta vel Epidunta cast. Epiri novae 278, 2.
- Epileum castellum Epiri novae 278, 11.

- Epirus 265, 23. Epiri novae castella 277, 18. et veteris 278, 47.
 Episcopia in Thracia 296, 9.
 Episterba cast. Epiri novae 277, 22.
 Equestris statua Iustiniani 182, 8.
 Eraria cast. Illyrici 283, 40.
 Erculente castellum Thraciae 307, 14.
 Ergamia castellum Thraciae 308, 38.
 Erimonti vel Aesimonti castellum 306, 53.
 Etaeries cast. 232, 45.
 Euboea insula 275, 11.
 Eugenii Martyris aquaeductus Trapezunte 260, 20.
 Euphrates ad Circesium Aborrhama fluvium accipit 225, 22. Zenobiam alluit 232, 23. Sura 234, 17. et Pentacomiam 235, 21.
 Euphratesia dicta olim Comagene 231, 8. eius aedificia 231, 10 — 237, 15.
 Euripus 275, 16. una iungitur trabe 275, 18.
 Euroea urbs 269, 5.
 Europa Tanai-ne an Phaside dividatur ab Asia 331, 13. formam habet insulae 266, 3.
 Europa, Thraciae pars 299, 3. 304, 25.
 Europa cast. Epiri veteris 279, 5.
 Europum in Euphratesia 235, 21.
 Eurymene cast. Thessaliae 275, 4.
 Eutropii portus 208, 3.
 Eutychiana cast. Dardaniae 281, 9.
 Euxinus Pontus: *vide* Pontus.
 Euzeta: *vide* Azeta.
 Exentaprista castellum Thraciae 307, 17.
 Fasciae castellum Macedoniae 280, 23.
 Ferrara cast. Illyrici 284, 33.
 Ferula: *vide* Narthex.
 Florentiana castellum Illyrici 285, 12.
 Fluvii mirabilis exitus 215, 8. et seq. agger 219, 1. Fons, loci nomen pro Byzantii moenibus 184, 20. fons mirabilis 341, 14. fontis S. Elisaei monast. 328, 6.
 Forum Constantini 190, 12. 202, 7.
 Fossatum cast. Thraciae 307, 42.
 Fossatum Germani in Armenia 253, 17. Longini in Transcaucasia 260, 5.
 Gesilae in Thracia, 306, 16.
 Frerraria: *vide* Ferrara.
 Gabraecum castellum Epiri novae 278, 38.
 Gabula vel Zabula in Euphratesia 235, 20.
 Gadabitani ad Christi fidem conversi, 337, 8.
 Grades, ibique Septa 343, 16.
 Galatae aedificia 316, 6 — 21.
 Galli Celtae 286, 23.
 Garces cast. Illyrici 284, 3.
 Garizim mons summo in honore apud Samaritanos 324, 12. in eo templum Deiparae et munitio 325, 15. 326, 12.
 Gelimer victus 339, 3.
 Gembro vel Gembro cast. Illyrici 285, 17.
 Gemellomontes cast. Thraciae 307, 38.
 Gemenus castellum Epiri novae 277, 30.
 Gentianum castellum Macedoniae 280, 10.
 Genysius castellum Epiri veteris 279, 13.
 Genzana cast. Dardaniae 281, 7.
 S. Georgii Mart. templum Bizanisi 254, 3.
 Gerbatza: *vide* Germatza.
 Germana urbs 267, 25. in eius agro castella 283, 11.
 Germani fossatum in Armenia 253, 17.
 Germanas castellum in agro Germanae 283, 13.
 Gerontica castellum Thessaliae 280, 34.
 Gesilae fossatum in Thracia 306, 16.
 Getistraus vel Getistrase cast. Thraciae 306, 49.
 Getmaza vel Getbaza cast. Dardaniae 281, 18.
 Getrinas cast. Thraciae 306, 25.
 Gergis Africae urbs ad Syrtin min. 337, 14.
 Gizericus urbes Africae nudavit moenibus 338, 16.
 Globus in manu imperatoris cum Cruce imposita quid innuat 182, 16.
 Gombes oppidum ad Danubium 290, 2.
 Gomphi Thessaliae urbs 274, 3.
 Gorzubitense vel Gorzubitense cast. 262, 3.
 Gotthi Istri fluminis accellae 264,

- 11, alii in regione Dory 262, 7.
262, 21.
Graeciae aedificia 269, 11.
Graecus cast. Illyrici 285, 2.
Grandetum cast. Illyrici 284, 9.
Grapso cast. Thraciae 307, 46.
Gratiana cast. Thraciae 303, 26.
S. Gregorii monast. 328, 2.
Gribo cast. Illyrici 285, 20.
Grincipana cast. Illyrici 285, 1.
Groffes cast. Illyrici 284, 2.
Gurasson castellum Macedoniae 280, 14.
Gurbicum castellum Illyrici 284, 12.
Gurzubitense cast. 262, 3.
Gynaecium in templo Sophiae 178, 21.
Gynaecomites castellum Epiri novae 278, 5.
Haemimonti aedificia 304, 21. 306, 10.
Halicaniburgus cast. ad Danubium 289, 18.
Hamaxobii 265, 1.
Hebdomum 190, 19. illic templum S. Ioannis Bap. 198, 21. SS. Menae et Menaei 201, 10.
Hedones cast. 279, 29.
Hedonia castellum Epiri novae 278, 15.
Helega cast. Epiri veteris 279, 7.
Helena mater Constantini Magni, nata dicitur in Bithynia 311, 24.
Helenopolis in Bithynia 311, 22. 312, 4. eam alluit fluvius Draco 312, 18.
Helepolis machina 211, 16.
Hellespontus a Xerxe traiectus 314, 24.
Hemerium in Euphratesia 235, 22.
Heraclea Graeciae 271, 20, 272, 8.
Heraclea Thraciae, dicta etiam Perinthus. urbs nobilissima 298, 23. 299, 8.
Heraeum, ibique templum Deiparae 185, 11. et palatium 207, 4.
Hercula cast. Illyrici 284, 19.
Herculis columnae 343, 16.
Heroicus thorax 182, 11.
Hetaeries cast. 282, 45.
Hierapolis, urbs princeps Euphratesiae 236, 12.
Hieriphthon vel Idriphthon cast. Mesopotamiae 222, 16.
Hierium 185, 11.
Hieroduli 333, 20.
Hierosolyma in collibus sita 321, 10. ibi templum Deiparae magnificentum 321, 7. marmoris copia prope urbem reperta 323, 9. caetera, quae illic Iustinianus aedificavit 328, 1.
Hierum, Mochadio vicinum 201, 4.
Hippodromus Edessae 229, 22.
Hispania 297, 3.
Historiae utilitas 170, 5.
Holodoris vel Olodoris cast. Illyrici 284, 7.
Homeritae Saraceni 326, 25.
Homerus citatur 172, 12.
Homonea castellum Epiri veteris 279, 8.
Hormisdas Regia, Iustiniani nondum imperatoris domus 186, 13. 202, 8.
Horum cast. Tzanicae 259, 4.
Horsene. pro qua male Osroëne 253, 2.
Hunni trans Danubium positi 264, 11. loca munita non soliti oppugnare 276, 6. Casandrium capiunt 276, 2. murum Cherronesi superant 301, 5. insulas infestas habent 304, 3.
Hunnorum cast. ad Danubium 291, 8. Hunnum *vide* Unnum.
Hutos *vide* Utos.
Hygea *vide* Hynaea.
Hylasiana castellum Thraciae 306, 36.
Hymauparubri castellum Rhodopes 306, 1.
Hynaea vel Hygea cast. Macedoniae 280, 25.
Hypata urbs Graeciae 271, 19.
S. Ilae templum 201, 12.
Iatron castellum Mysiae ad Istrum 292, 10.
Iberum monasterium Hierosolymis 328, 4.
Ibida urbs Scythiae ad Istrum 293, 20.
Idriphthon: *vide* Hieriphthon.
Ierichunte xenodochium templumque Deiparae 328, 3 et 4.
Ierusalem: *vide* Hierosolyma.
Iesus Dei filius, quid Samaritanae praedixerit 324, 16. 324, 20. *vide* Christus.
Ignis prodigium 336, 19.
Illus in Zenonem Aug. rebellis, perit 274, 18. •
Illyrici metropolis Iustiniana prima 267, 7. Aedificia a pag. 265, 1 — 291, 22.

- Illyrin castellum Epiri novae** 273, 41.
Illyris vel Illyrisma clisura Armeniae 251, 1.
Imperator Rom. Armeniae Satrapis insignia dignitatis dabat 247, 3. **imperatorum sepulchra in templo SS. Apostolorum** 189, 4.
Imperium Rom. a Iustiniano amplificatum 171, 11. 172, 15. **eius limites omnes ab eodem muniti** 172, 1. **limes in Armenia** 248, 17.
India Nilum effudit 331, 10.
Institutores caesarum 206, 13.
S. Ioannis Bapt. templum in Hebdomo 198, 19.
S. Ioannes Evang. cur dictus Theologus 310, 5. **eius templum Ephesi** 310, 3.
S. Ioannis ad Iordanem putens 328, 12.
S. Ioannis templum Laodiceae 328, 19.
S. Ioannis Monast. in Mesopotamia 328, 20.
Ioannis Monasterium 328, 21.
Ioannis Abbatis Monast. 328, 8.
Ioannes Byzantius machinarius 234, 13.
Ionus sinus ex Adriatico mari 265, 22.
Jordanis eremus 328, 3. 328, 12.
S. Irenes templum 182, 25. **alterum in quo repertae reliquiae SS. quadraginta militum Martyrum** 195, 4.
Irene castellum Epiri novae 278, 1.
Isauria, ibique Apadnense monast. 328, 23.
Iscus oppidum ad Istrum 291, 6.
Isidaca castellum Rhodopes 305, 41.
Isgipera castellum Rhodopes 305, 25.
Isidori domus in xenodochium versa 183, 13.
Isidorus Milesius praestantiss. architectus 174, 6. 180, 9. 217, 23. **eius nepos Isidorus** 234, 14.
Ister: vide Danubius.
Isthmus Corinthi 273, 9. **Cheroneasi** 300, 15.
Itaberies cast. 282, 46.
Itadeba cast. 283, 10.
Itzes cast. Thraciae 308, 18.
Iucundianae 207, 4.
Iudaei conditores urbis Cyri 242, 9. **Boriensium accolae, Christi fidem amplexi** 334, 8. **Templum illic habebant a Salomone extractum** 334, 9.
Iudaeus castellum ad Danubium 289, 23.
S. Iuliani castellum in Thracia 306, 22.
Iuliani portus 190, 17.
Iulioballae castellum Illyrici 285, 39.
Iulio polis Galatiae urbs 316, 8.
Ius a Iustiniano servatum 171, 20.
Iustiniana prima ad Tauresium in Dardania, ubi natus Iustinianus 266, 15. 266, 20. **Illyrici metropolis et sedes Archiep.** 267, 8.
Iustiniana secunda in Dardania, ubi Ulpiana 267, 22.
Iustiniana in Armenia, prius Tzumina 256, 22. **Iustiniana dicta Carthago** 389, 9. **et Adrumetus** 340, 24.
Iustinianopolis in Epiro, ubi erat Adrianopolis 268, 21. **altera in palude Castoria** 273, 19. **ad Iustinianopolin castella** 279, 24.
Iustinianopolis castellum Thraciae 307, 36.
Iustiniani Aug. elogium 171, 3. **patria** 266, 15. **in aedificando solertia** 180, 11. 218, 4. **equestris statua** 182, 1. **pietas erga Deiparam** 184, 1. **in SS. Apostolos** 186, 11. **ieiunia ac vigiliae** 196, 3. **Sanatus ope SS. Cosmae et Damiani** 193, 18. **et SS. xl. militum Martyrum** 195, 10. **templa ubique aedificata v l instaurata** 197, 21. **sociam navante operam Theodora coniuge** 183, 14. 199, 22. 208, 17. 315, 16. **et Deo illius coeptis omnibus manum admovente** 315, 4. **ad Christi fidem convertit Tzanos** 258, 2. **Augilenses** 333, 25. **Iudaeos** 334, 12. **Mauros Pacatos** 335, 15. **Gadabitanos** 337, 10. **priusquam esset imperator, habitavit in Hormisdac Regia** 186, 13. **sub Iustino avunculo administravit imperium** 184, 10. 190, 20. **id adeptus, Magistrum militum Armeniae creat, sublato Comite** 246, 21. **Duces substituit Satrapis** 248, 7. **Orbem Romanum munitionibus militaribusque praediis confirmavit** 344, 2.

- Justinopolis 267, 24.
 Justinus Aug. Iustiniano, suo ex sorore nepoti, imperii administrationem permisit 184, 9. 190, 20.
 Labellus castellum Epiri novae 278, 10.
 Laberium castellum Dardaniae 280, 40.
 Labutza castellum Dardaniae 281, 50.
 Laccoburgus ad Danubium 289, 21.
 Laconicum marmor 204, 21.
 Lages seu Lagos cast. Macedoniae 280, 21.
 Lamponiana castellum Illyrici 284, 29.
 Lana ex pinnis piscibus 247, 6. §
 Lantzones: *vide* Lantzones.
 Laodicea urbs 328, 19.
 Lapidarias cast. in Illyrici limite ad Istrum 291, 16.
 Lapithae 274, 22.
 Larissa Thessaliae urbs 274, 10.
 Lasbarus castellum Dardaniae 281, 35.
 S. Laurentii templum 193, 6.
 Lantzones vel Lantzones cast. Illyrici 284, 18.
 Lazicae aedificia 261, 1 — 22. Lazorum Monast. in Eremita Hierosolymitana 328, 5.
 Lederata turris ad Danubium 287, 26.
 Leges multitudine obscurae et mutuae inter se pugna confusae 171, 16.
 Legio, militum numerus 254, 8. Legionis duodecimae milites, Martyres Melitanae 195, 11.
 Lenones sublati Byzantii 199, 15.
 Leo ex ungue nascitur 203, 11.
 Leontarium urbs Graeciae 271, 20.
 S. Leontii aedes Damasci 328, 17.
 Leontius in Zenonem Aug. rebellis 247, 19.
 Leptis magna, Severi Aug. patria, arena obruitur 335, 20. 336, 10. oblatum illic Mauris prodigium 336, 15.
 Leucathae Mauri 336, 16.
 Libanus 248, 13. 309, 6.
 Libya ab Alexandriae limite ad Cyrenen usque pertinet 331, 25. eius pars magna deserta 332, 6.
 Lignius cast. 283, 9.
 Limnae cast. Macedoniae 280, 26.
 Limnederium cast. Macedoniae 280, 16.
 Limo cast. Thraciae 307, 19.
 Liste cast. Dardaniae 281, 4.
 Listria castellum Epiri veteris 279, 16.
 Litterata turris ad Danubium 287, 25.
 Longi muri: *vide* Muri.
 Longiana cast. Illyrici 284, 50.
 Longini fossatum in Tzanica 260, 5.
 Longiniana castellum ad Danubium 290, 4.
 Lora, Λῶροι, quid in aedificio 180, 2. 180, 22.
 Losorium cast. Lazicae 261, 1.
 Lossonus castellum Thessaliae 280, 33.
 S. Lucae corpus inventum 188, 21. 198, 14.
 Lucernariaburgus ad Danubium in Illyrici limite 291, 17, 292, 5.
 Luconanta cast. Illyrici 283, 28.
 Lucra: *vide* Scariotasalucra.
 Lupofontana castellum Illyrici 284, 51.
 Lurnes castellum Mesopotamiae 222, 16.
 Lutzolo cast. Illyrici 284, 44.
 Lydicae cast. Europae 305, 6.
 Lysiorum castellum Armeniae 253, 16.
 Lysippus Sicyonius 205, 28.
 Lytararizum vel Lytarizum cast. Armeniae 253, 16.
 Maccunnania sive Moccunniania cast. in agro Sardicae 282, 11.
 Macedoniae aedificia 276, 1. 279, 36. Persae Macedones imperarunt 245, 4.
 Maeotis palus 261, 24.
 Magdalathum castellum Mesopotamiae 227, 24.
 Magister militum a Iustiniano datus Armeniae 246, 21. eius sedes Theodosiopolis 59, c.
 Magister militum Sittas 257, 23.
 Magomias castellum Illyrici 283, 27.
 Mambri castellum Euphratesiae 231, 17.
 Mamaea Alexandri Augusti mater 245, 8.
 Mamma urbs Byzacii 342, 11.
 Mandepa: *vide* Mundepa.
 Mandracium portus Carthaginis 339, 18.
 Maniana: *vide* Mariana.
 Marathon 275, 11.

- Marcellinasive Marcelliana cast. Dardaniae 281, 56.
 Marcerota cast. Thraciae 306, 40.
 Marciana cast. Epiri veteris 279, 1.
 Marcianopolis cast. Thraciae 307, 44.
 Marcianum cast. Thraciae 307, 6.
 Marcipetra cast. in agro Sardicae 282, 6.
 Mareburgus castellum ad Danubium 289, 16.
 Maria: *vide* Deipara.
 Maria palus 330, 8.
 Mariana vel Maniana cast. Dardaniae 281, 29.
 Maris Mediterranei cursus 297, 3.
 Marmarata castellum Epiri veteris 279, 15.
 Marmorum mira varietas 178, 23.
 marmor Laconicum 204, 21. Parium 184, 14. Hierosolymitanum 328, 9.
 B. Maronis murus 328, 18.
 Martis oecus 202, 4.
 Martis cast. in Epiro nova 278, 4.
 Martius castellum Epiri veteris 279, 21.
 Martyrium, Martyris templum 190, 10. 193, 6. *et alibi*.
 Martyropolis 221, 7. sita in Sophanene ad flu. Nymphium, ac sedes Ducis 284, 14. capta a Cabade 249, 1. munita a Iustiniano 250, 5. quantum dissita ab urbe Amida 249, 1. et a Phisone 250, 19.
 Mascas cast. Dardaniae 281, 3.
 Mauri a Phoenicibus oriundi 335, 11. Pacati, Christiani 335, 16. 335, 15. *vide* Leucathae.
 Maurovalle cast. Thraciae 308, 8.
 Maxentii cast. in Mysia ad Danubium 292, 12.
 Maximianopolis urbs Rhodopes 303, 22.
 Medeca cast. Illyrici 282, 20.
 Mediana cast. Illyrici 284, 15.
 Melas sinus 300, 13.
 Melichiza castellum Macedoniae 279, 40.
 Melitene in minori Armenia, uti creverit evaseritque Metropolis 254, 15. muris cincta a Iustiniano 254, 25. in ea matyrio affecti XL. milites legionis XII. 195, 10.
 SS. Menae et Menaei templum in Hebdomo 201, 10.
 Meretricum poenitentium monasterium Poenitentia dictum 200, 10.
 Meridio cast. Illyrici 285, 33.
 Meriopontede vel Merispontede cast. Illyrici 285, 33.
 Μεσσηνιος δρεα 187, 8. 323, 24.
 Mescreas: *vide* Creas.
 Mesopotamiae aedificia 209, 1 — 230, 24. 328, 20.
 Metalla castellum Thraciae 307, 29.
 Metanastae 265, 1.
 Metanoea: *vide* Poenitentia.
 Metizus cast. Macedoniae 280, 5.
 Metropolis quid significet 67. c. 100. b. 115. b.
 Metropolis, urbs Thessaliae 274, 3.
 Michaelis Archang. templum Byzantii 185, 20. in Anaplo 197, 7. in Asiae littore 199, 2. in Mochadio 201, 5. Antiochiae 241, 19. Pythiis in Bithynia 316, 4. ptochium in emporio 329, 1.
 Miletus castellum Dardaniae 281, 31.
 Milites XL. Matyres Melitenae 195, 10. eorum reliquiae Iustinianum sanant 196, 23.
 Millareca cast. Illyrici 284, 23.
 Mirrhane Persarum dux 216, 19.
 Mocatianae castellum ad Danubium 290, 10.
 Mocunniana: *vide* Maccunniana.
 Moccus ex Cappadociae castello facta metropolis 317, 20. 318, 3.
 Mochadium, vicinum Hiero 201, 3.
 S. Mocii templum 190, 13.
 Moles sive aggeres, μῶλοι 300, 22. 301, 21.
 Monachi Sinaitae 327, 5. qualis eorum vita 327, 6. Monasteria 253, 21. 328, 1. *et alibi*.
 Monopyrgia. quae sic dicta munimenta 286, 9.
 Monteregine cast. Thraciae 308, 5.
 Mopsus Vates 318, 21.
 Mopsuestia Ciliciae urbs 318, 21. eam Pyramus alluit 318, 23.
 Moses in monte Sina leges promulgavit 327, 18.
 Motrees cast. Illyrici 285, 36.
 Muciarra: *vide* Murcia.
 Mulato vel Bulatto cast. Dardaniae 281, 10.
 Mundepa cast. Rhodopes 305, 13.
 Murcia vel Muciarra cast. Epiri veteris 279, 11.
 Muri longi extructi ab Anastasio 297, 25. reparati a Iustiniano 298, 10 et 22.

- Murus Cherronesi 300, 18. 301, 14.
 Murideba cast. Thraciae 308, 17.
 Museum cast. Macedoniae 279, 52.
 Mutziani cast. 284, 20.
 Mutzipara cast. Illyrici 285, 23.
 Myrmex, loci nomen in Thracia 295, 21.
 Myropoles vel Myropolon urbs Graeciae 272, 8.
 Mysi a poetis *cominus pugnantes dicti* 292, 4. Mysiae aedificia 292, 5 — 293, 8.
 Mysias cast. Thraciae 307, 13.
 Naioduno vel Neaedyno cast. Thraciae 307, 49.
 Naisopolis 267, 25.
 Narthex, porticus, unde nomen accepit 187, 7. 323, 22.
 Navale Perges 329, 3.
 Neaedyno: *vide* Naioduno.
 Neapolis: *vide* Samaria.
 Neapolis cast. Macedoniae 279, 50.
 Neocaesarea oppidum Euphratesiae 237, 6.
 Nica, seditio Byzantina 173, 7.
 Nicaea Bithyniae 313, 19.
 Nice cast. Thraciae 306, 46.
 SS. Nicolai et Prisci templum 193, 11.
 Nicomedia Bithyniae urbs 314, 15.
 Nicopolis in Armenia 253, 18. in Illyrico 268, 23. cast. Thraciae 307, 23.
 Niger sinus 300, 13.
 Nilus fossa derivatur Alexandriam usque 330, 2. Asiam et Africam dirimit 331, 10.
 Nisconis cast. in Thracia 308, 35.
 Nogeto cast. Illyrici 284, 11.
 Nomina manent vetera, mutatis rebus 255, 15.
 Nono cast. Thraciae 307, 47.
 Novae, munitio ad Danubium 287, 20.
 Novas cast. Thraciae 308, 11.
 Nove Iustiniana cast. Thraciae 308, 36.
 Novum cast. ad Danubium 290, 5.
 Numidiae aedificia 341, 19. — 343, 12.
 Nymphium cast. Macedoniae 280, 4.
 Nymphius Armeniae fluvius Romanos a Persis sciungit 248, 19. Martyropolin alluit 243, 18.
 Oceanus mare Mediterraneum efficit 331, 19.
 Ocenitae Tzani 259, 18.
 Octavum, cast. octavo a Singedone lapide 287, 14.
 Odonathus Saracenorum princeps, maritus Zenobiae 231, 20.
 Odriuzo cast. Illyrici 285, 26.
 Odysus cast. Thraciae 307, 20.
 Olbus cast. Epiri veteris 278, 50.
 Oleum mirabile ex sacris effusum reliquiis 196, 22.
 Olivarum mons 328, 6.
 Olodori: *vide* Holodori.
 Onalus cast. Epiri veteris 279, 23.
 Onopnictes torrens Antiochiae 240, 2.
 Onos cast. ad Danubium 290, 20.
 Opas vel Optas cast. Epiri veteris 279, 45.
 Option cast. Macedoniae 280, 27.
 Orbis Cruce domitus 182, 16.
 Orientalis parstempli aram habet 175, 22. 194, 26. 321, 21.
 Orocassias, vertex Antiochiae 239, 2.
 Orontes flu. Antiochiam alluit 238, 17.
 Orosene, pro qua male Osroëne 253, 2.
 Osiris ubinam sepultus 332, 3.
 Osroenes aedificia 228, 13 — 230, 24.
 Osroëne vel potius Orosene aut Orosene 253, 2.
 Ozorme vel Ozarba cast. Rhodopes 305, 26.
 Pacati, Mauri, unde sic dicti 335, 16.
 Pacue cast. Epiri novae 278, 26.
 Padisara cast. Thraciae 308, 20.
 Palaestina aedificia 324, 11. et seq.
 Palaestina tertia 326, 18.
 Palatiolum cast. ad Danubium 291, 11.
 Palatium auctum 186, 17. 187, 11.
 Palatium in Heraeo 207, 3. Heraeae 299, 9. Leptis magnae 336, 9. Carthagini 339, 13.
 Παλλάδιον, Palatium 186, 15.
 Pallene peninsula 275, 24. 276, 11.
 Palmatis cast. Mysiae ad Danubium 293, 2.
 Palmetum 327, 3.
 Palmyra urbs Phoeniciae subiecta Libano 243, 14. 309, 5.
 Palyrus cast. 279, 32.
 Pammilinus vel Pamylinus cast. Dardaniae 282, 1.
 Pamphylia 329, 2.
 Pantalía urbs 268, 1.
 S. Pantelemonis templum 200, 19.
 monasterium 323, 3.

- Paratonium arx in Libya 332, 11.
 Paretium cast. Epiri novae 278, 46.
 Parmus cast. Epiri veteris 278, 49.
 Parnusta cast. Illyrici 282, 25.
 Parthi, pulsus Macedonibus, ad Tigrin usque imperantur 245, 4. regem Armeniis imposuerunt 245, 9.
 Parthion cast. Macedoniae 280, 9.
 Pascas cast. Macedoniae 279, 41.
 Paschale festum 195, 22.
 Patana cast. Epiri novae 277, 29.
 S. Pauli templum 186, 12.
 Pauli mandra cast. Thraciae 308, 29.
 Pautani agri castella 283, 19.
 Pelecum cast. Macedoniae 280, 20.
 Peleum cast. Epiri novae 278, 24.
 Pelion mons 274, 8.
 Peloponnesi urbes moenibus nudae 273, 7.
 Peltza: *vide* Pentza.
 Peneus flu. Larissam alluit 274, 9.
 Pentacomia in Euphratesia 235, 21.
 Pentapolis 331, 24. quantum distet Alexandria 332, 12. et Tripoli 335, 18.
 Pentecostes festum 325, 2.
 Pentza vel Peltza cast. Dardaniae 281, 14.
 Peplabius cast. Illyrici 282, 21.
 Perbyla cast. Thessaliae 280, 35.
 Percus cast. Epiri veteris 279, 14.
 Perge urbs Pamphyliæ 329, 4.
 Perinthus dicta Heraclea 298, 24.
 Persae qua pacem conditione cum Theodosio iuniore fecerint 210, 9. quo minus Dara extrueretur impedire non potuerunt 210, 11. elephantas in bellum educunt 211, 10.
 Daram frustra obsident 216, 21.
 eorum limites in Euphratesia 231, 8. Macedonibus paruerunt, deinde Parthis 245, 4. quam partem Armeniae obtinuerint 244, 4. 246, 3.
 Persarmeniae limes 259, 2.
 Πεσσοί, pilae in aedificiis 176, 1.
 Peteres vel Tetres cast. Illyrici 285, 6.
 Petra urbs Lazicae 261, 6.
 SS. Petri et Pauli templum 186, 12.
 Petrios in Armenia 254, 1.
 Petrizen cast. Dardaniae 281, 8.
 Petroniana cast. Epiri veteris 279, 17.
 Pezium cast. Epiri veteris 279, 22.
 Pharanores sive Phranores cast. 283, 33.
 Pharsalus urbs 274, 2.
 Phasis fluvius Europae et Asiae terminus 331, 18.
 Pheterus vel Phetrus: *vide* Catta- pheterus.
 Phiala Alexandriae 331, 1.
 Phidias Atheniensis 205, 22.
 Philas vel Phrichas cast. Mesopotamiae 223, 2.
 Philippopolis in Thracia 304, 22.
 Phison cast. Sophanenes 250, 18. 251, 6.
 S. Phocae monasterium 328, 15.
 Phoenice urbs 268, 23.
 Phoenice ad Libanum 243, 13. 309, 6.
 Phoeniciae aedificia 328, 14.
 Photice urbs 268, 23. 279, 25.
 Phracellan cast. Thessaliae 280, 33.
 Phracte, aggeris fluminei genus 219, 5.
 Phranores: *vide* Pharanores.
 Phrerraria: *vide* Ferraria.
 Phrychas: *vide* Philas.
 Φρούριον idem Graeca valet ac Latine Castellum 225, 11.
 Phthia urbs, deleta 274, 10.
 Picnus vel Pincus ad Danubium 287, 19.
 Pilae in aedificiis, Πεσσοί 176, 1.
 Pincus: *vide* Picnus.
 Pindarus citatur 173, 4.
 Pinni, pisces, ex quibus enascitur laga 247, 7.
 Pinzus sive Pinzum cast. Rhodopes 305, 31.
 Piscinae cast. Epiri novae 278, 12.
 Pistes cast. Illyrici 284, 4.
 Pityus ad Pontum Euxinum 261, 15.
 Placidiana cast. Macedoniae 280, 24.
 Platanon prope Antiochiam 318, 8.
 Plateae urbs 272, 20.
 S. Platonis aedes 190, 10.
 Pleurum cast. Macedoniae 279, 46.
 Plotinopolis in Thracia 304, 22.
 Plumis, πλουμπίοις, interstincta tunica 247, 14.
 Plusinum: *vide* Pusinum.
 Poenitentia nomen Monasterii meretricum poenitentium 200, 10.
 Poliscastellum cast. Thraciae 307, 26.
 Πόλος, globus 182, 16.
 Pompeius Magnus Celoniam in Armenia munit 253, 5.

Pons Sangari impositus 314, 20. pons
Sari 319, 10.

Pontes cast. Daciae ad Danubium
288, 10. unde nomen acceperit 288,
14. 289, 2.

Ponteserium ad Danubium 290, 4.
Augustana editio dividit, Pontes
Erium.

Pontus Euxinus 191, 17. 191, 24.

Pontzas vel Poutzas cast. Illyrici 285,
40.

Poron: vide Toparum.

Porphyreon 328, 15.

Porta aurea 185, 8. porta μέσσωλος
187, 8. 323, 24.

Porticus regia causidicis destinata
206, 13.

Portus Iuliani 190, 17. in Heraeo 207,
11. Eutropii 208, 2.

Posidon cast. 279, 34.

Potamocastellum in Rhodope 305,
40.

Potes cast. Illyrici 285, 29.

Potidaea, dicta Casandria 276, 1.

Praxiteles 205, 23.

Preidis cast. Thraciae 308, 27.

Praesidio cast. Thraciae 308, 37.

Pretzuries cast. Illyrici 284, 41.

S. Primae templum Carthagine 339,
14.

Primiana cast. Illyrici 284, 32.

Primoniana cast. Dardaniae 281, 57.

Princeps religiosus coelum cum terra
sociat 189, 22.

Priniana cast. Macedoniae 280, 11.

SS. Prisci et Nicolai templum 193,
10.

Priscopera cast. Dardaniae 281, 30.

Proбини cast. in Thraciae 306, 18.
306, 51.

Proconsularis Africa 339, 22.

Procopii, qui hos libros conscripsit,
modestia 170, 1.

Procopius Edessenus 326, 6.

Πρόμαχος 316, 14. προμαχών 269,
24.

Pronathidum cast. 279, 28.

Proechthi, pars littoris Asiae 197, 11.

Propontis 205, 1.

Protiana cast. 282, 10.

Προία 232, 15.

Ptochium cast. Dardaniae 281, 44.

Ptochii cast. in Epiro nova 278, 34.

Ptolemais 328, 16. 332, 23.

Pudphoses: vide Caputbovis.

Pulchra Theodora cast. Thraciae 808,
31.

Pupsalus cast. Epiro novae 278, 37.

Purpura Iustiniani delibuta mirifico
oleo 197, 1. purpura Satraparum
qualis 247, 8.

Pusinum vel Plusinum cast. Rhodopes
305, 47.

Putedis cast. ad Danubium 290, 16.

Pyramides Aegypti, opus inutile
209, 8.

Pyramus flu. Mopsuestiam alluit 318,
23.

Pyrgocastellum quid sit 225, 9.

Pythia in Bithynia, palatio, balneis
ac templo ornata 315, 22. 315,
25.

SS. Quadraginta militum Martyrum
reliquiae igventae 195, 10. sanant
Iustinianum insigni miraculo 196,
17. sacrum illis monasterium prope
Theodosiopolin 254, 5.

SS. Quadraginta quinque Martyrum
Monasterium Nicopoli 254, 2.

Quadragesimale ieiunium quam sancte
a Iustiniano servatum 195, 23.

Quadruturrita 266, 18.

Quartiana cast. Illyrici 285, 38.

Quesoris cast. in Mysia ad Danubium
292, 25.

Quimedaba oppidum 268, 4.

Quino cast. Dardaniae 281, 45.

Quinti cast. Dardaniae 281, 51.

Quintodemi cast. in Mysia ad Danu-
bium 292, 8.

Quintum vel Quintorum cast. in Mysia
ad Danubium 292, 13.

Quirini monasterium 328, 22.

Rabestum cast. Dardaniae 280, 43.

Ratiaria urbs ad Danubium 290, 6.

Regia porticus 206, 12.

Religio in uno verae fidei fundamento
firmata 171, 13. Religiosus princeps
coelum cum terra sociat 189, 22.

Reliquis Sanctorum honor habitus
189, 4. 189, 16. 195, 4. et seq.

Remesianesi agri castella 284, 26.

Repordenes vel Repodernes cast. 284,
45.

Rhabdii situs 220, 24. muris cingitur
222, 5.

Rhacule cast. Thraciae 306, 21.

Rhaedestus in Thraciae 299, 15. urbs
ibi condita a Iustiniano 300, 1.

Rhasis cast. Mesopotamiae 222, 18.

Rhechius fluvius Thessalonicae pro-
ximus 276, 16.

Rhegium in Thracia non procul Byzan-

- tio 294, 16. 296, 3. 296, 3. forte idem cum Rhasio.
 Rhesidina cast. Thraciae 307, 50.
 Rhesium 190, 16. forte idem cum Rhegio.
 Rhizaeum ad amplitudinem urbis evectum 260, 23.
 Rhodopes aedificia 303, 3 — 304, 19.
 Riginocastellum in agro Germanae 283, 17.
 Ripaltas cast. Mesopotamiae 222, 17.
 Ripensis Dacia, unde nomen nacta 287, 4.
 Rolligeras cast. 283, 15.
 S. Romani Abbatias Monast. 328, 7. ptochium 328, 17.
 Romaniana cast. in agro Sardicae 282, 8.
 Romanum Imperium: vide Imperium.
 Romyliana cast. Illyrici 285, 13.
 Rotun cast. Dardaniae 281, 54.
 Rubrum mare 326, 21.
 Rubusta cast. Thraciae 308, 3.
 Rullis cast. vide Turules.
 Rumisiana oppidum 268, 4.
 Sabaratha vel Sabathra Africae urbs 337, 11.
 S. Sabianus cast. Epiri novae 277, 26.
 S. Sabini cast. in Epiro veteri 279, 19.
 Sabinibries vel Sabiniribes cast. 283, 42.
 Saccus urbs Graeciae 271, 19.
 Sacissus cast. Rhodopes 305, 38.
 Salebries cast. Illyrici 282, 38.
 Salomon Hebraeorum rex templum condidisse in Africa dicitur 334, 10.
 Saltopyrgus cast. Mysiae ad Danubium 292, 23.
 Samaria, dicta Neapolis, subiaceat monti Garizim 324, 13. Christi cum muliere Samaritanorum colloquium 324, 18. Samaritana seditio, sub Zenone Aug. 325, 1. altera sub Anastasio 325, 23. ad Christum conversio sub Iustiniano 326, 10.
 Samsonis xenodochium 183, 6.
 S. Samuelis monasterium 328, 10.
 Sanctuarium quae pars templi 188, 2.
 Sangaris fluvius ponte iungitur 314, 18, 315, 1.
 Saphchae vel Sarchae clisurae Armeniae 251, 2.
 Saraceni Romanis infesti 228, 4. Saraceni Homeritae 327, 1.
 Sarchae: vide Saphchae.
 Sardica urbs 267, 25. in eius agro castella 282, 3.
 Sardinia insula dicta olim Sardo 343, 13.
 Sarmates cast. Illyrici 283, 37.
 Sarmathae monast. 328, 22.
 Sarmathon cast. Thraciae 306, 34.
 Sarus ex Armeniae montibus defluit urbemque Adanam alluit 319, 8.
 Satala Armeniae urbs 252, 15, 253, 1.
 Satrapae Armeniae 247, 1. eorum insignia 247, 3. rebelles exautorati 247, 24. penitus sublatis 248, 6. Satrapa Sophanenes 249, 8.
 Sauras cast. Mesopotamiae 222, 16.
 Sauromatae 265, 1.
 Scaplizo cast. in agro Germanae 283, 12.
 Scares cast. 283, 5.
 Scariotasa lucra cast. Rhodopes 306, 2. editio Aug. sic dividit, Scariotasa lucra.
 Scaripara cast. Illyrici 285, 25.
 Scasse'ana regio 283, 25.
 Scatrina cast. Thraciae 307, 15.
 Scedeba cast. Thraciae 308, 10.
 Scelenas: vide Scemnas.
 Sceminites cast. Epiri novae 277, 20.
 Scemnas vel Scelenas cast. Rhodopes 305, 29.
 Scentudies cast. 283, 4.
 Sceptecasas vel potius Septemcasas cast. Illyrici 285, 14.
 Schamalinichon vel Camalinichon in Tzanica 258, 17.
 Schedupara: vide Chesdupara.
 Schimalinichon cast. Tzanicae 260, 13.
 Scidreus cast. Thessaliae 280, 37.
 Scidreopolis vel Scyeonpolis cast. Epiri novae 278, 27.
 Scinzerias cast. in agro Germaniae 283, 16.
 Scirthus flu. Edessam alluit 228, 18. inundat 228, 24. cohibetur 229, 8.
 Scitaces vel Scitanes cast. Rhodopes 305, 45.
 Slaveni ad Istrum grassari soliti 264, 12. 293, 5. 293, 14. Toperum capiunt 304, 11.

- Scopentziana cast. in agro Sardicae 282, 12.
 Scuanes cast. 283, 3.
 Sculcoburgo cast. Illyrici 285, 7.
 Scumbro cast. 284, 47.
 Scupium cast. 282, 4.
 Scydeonpolis: *vide* Scidreopolis.
 Scythae 264, 12. Scythiae aedificia 293, 9 — 26.
 Scythias cast. Thraciae 307, 45.
 Sebastia in Armenia 253, 18.
 Sebastopolis ad Pontum Euxinum 261, 16. 261, 18.
 Secundum: *vide* Deuteron.
 Securisca cast. Mysiae 292, 6.
 Selybria urbs Thraciae 298, 20.
 Semicylindrus 175, 11.
 Semiramis 178, 5.
 Senator, templi Michaëlis Arch. conditor 185, 22.
 Senatus in Curia anno ineunte festum celebrat 202, 18. Iustinianum in pictura circumstat 204, 15.
 Septa ad columnas Herculis, ibique templum Deiparae 343, 17. 343, 21.
 Septemcasas: *vide* Sceptecasas.
 Septimum: *vide* Hebdomum.
 Sepulcra imperatorum in templo SS. Apostolorum 189, 4.
 Seretus cast. Dardaniae 281, 43.
 SS. Sergii et Bachii templum 186, 18.
 S. Sergii monast. in monte Cisseron 328, 12. et Ptolemaide 328, 16.
 Sergiopolis in Euphratesia 235, 2. eam ornat munitque Iustinianus 235, 9. frustra Chosroës tentat 235, 15.
 Sestus contra Abydum 302, 15. 310, 19. illic castellum 302, 18.
 Setlotes: *vide* Amuloselotes.
 Severius Aug. senior, natus in urbe Leptimagna 336, 9.
 Siberis Galatiae fluvius 316, 7. 316, 17.
 Sicibida vel Sycibida cast. Illyrici ad Danubium 291, 12.
 Siclae cast. Macedoniae 280, 3.
 Silentariis 296, 24.
 Siletheos vel Siletheon monast. 328, 7.
 Sina mons ad mare Rubrum 326, 22. in eo templum Deiparae 327, 12. in vertice nocturni strepitus 327, 17.
 Sinas cast. Mesopotamiae 222, 18.
 Singedon urbs Daciae ad Danubium 287, 6. 287, 18.
 Sinus Melas 300, 13. Sinus ceras 191, 6.
 Siphris cast. Mesopotamiae 222, 17.
 Sisauranum oppidum in limite Persico 221, 17.
 Sisilissos vel Tisilissos vel Tilissos cast. Tzanicae 259, 25. 260, 9.
 Sittas magister mil. per Armeniam 257, 23.
 Smargdis cast. Mesopotamiae 222, 16.
 Smornes cast. ad Istrum 288, 2.
 Sobastas vel Suabastas cast. Illyrici 283, 21.
 Solvani cast. in Rhodope 306, 7.
 Somnium mirabile 217, 12.
 Sophanene in Armenia, urbem habet martyropolin et fluvium Nymphium 248, 17. 249, 8. in ea Phison cast. et clisurae 250, 18. 250, 23.
 Sophiae templum a seditiosis incensum, restituitur 173, 12. architecti 173, 15. concinnitas operis 174, 15. frons 175, 5. pilae et arcus 176, 1. 176, 8. vertex 177, 1. aedificii firmitas 177, 22. porticus 178, 12. altare 179, 19. Ecclesia magna dicitur 179, 21.
 Spadizus vel Spathisus cast. Thraciae 307, 31.
 Spelunca cast. Illyrici 284, 46.
 Speretium cast. Epiri novae 278, 6.
 Spibyrys cast. Thraciae 307, 25.
 Stadium unde dictum 208, 19.
 Stamazo cast. Illyrici 282, 16.
 Statua equestris Iustiniani 182, 1. statua Theodoraе 205, 24.
 Stauris mons imminens Antiochiaе 239, 25.
 Stelecorta: *vide* Stenocorta.
 Stendas cast. Illyrici 285, 24.
 Stenes cast. 284, 38. 282, 5.
 Stenocorta vel Stelecorta cast. 282, 28.
 S. Stephani cast. in Epiro nova 278, 21.
 Stephaniacum cast. Epiri novae 277, 25.
 Stilliburgus vel Elleburgus cast. ad Istrum 289, 18.
 Stramentias cast. 283, 8.
 Stranbasta vel Strabansta cast. 283, 34.
 Streden vel Straiden cast. Epiri novae 278, 8.
 Stronges cast. Illyrici 284, 30.

- Strongylon cast.** vicinum Byzantio 294, 14.
Struas cast. in agro Sardicae 282, 9.
Suabastas: vide Sobastas.
Suagomense vel Suegogomense cast. in agro Germanae 283, 18.
Subaras cast. 284, 28.
Sudanelanae: vide Thudanelanae.
Sura urbs Euphratesiae 234, 17.
Suras cast. Thraciae 306, 31.
Suricum cast. Dardaniae 281, 22.
Susannae monasterium 328, 11.
Susiana cast. ad Istrum 289, 17.
Sycena regio 192, 11.
Sycibiada cast. Mysiae 292, 24. vide Sicibida.
Symphigium cast. 279, 27.
Syriae aedificia 238, 5 — 243, 11.
Syrtes unde dictae 335, 4. maior describitur 334, 15. minor, ibique mira inundatio 337, 14, 337, 15.
Tacapa urbs Africae ad Syrtin minorem 337, 13.
Tamonbari cast. Rhodopes 305, 28.
Tanaïs Europam ab Asia dividit 331, 15.
Tanatas cast. ad Istrum 288, 3.
Taphosiris urbs, unde nomen sortita et quanto dissita spatio Alexandria 332, 2.
Tarporum cast. 283, 20.
Tarsus, Ciliciae urbs 320, 4. inundatione Cydni vexatur 321, 3.
Tauresium, patria Iustiniani 266, 15.
Tauri 261, 25. 264, 12.
Taurocephalaenum cast. Rhodopes 305, 43.
Taurocomum cast. Thraciae 306, 45.
Tauroscythae 261, 25.
Telepte urbs Byzacii 342, 11.
Teluze: vide Tezule.
Templum Iudaeorum in Africa 334, 11.
Tenedos insula horreis instructa 311, 9.
Terebinthus Episcopus crudeliter habitus a Samaritanis 325, 4. Zenonem Aug. adit 325, 11.
Terias cast. Dardaniae 280, 46.
Tetrapyrgia 266, 18.
Tetres: vide Peteres.
Teuchria vel Teuchira, urbs Penteopoleos 332, 14.
Tezule vel Teluze cast. Dardaniae 280, 51.
S. Thalelaci monasterium 328, 2.
Thannrium maius ac minus in Mesopotamia 227, 25. 228, 3.
Tharsandala cast. Rhodopes 305, 14.
Thebae 274, 2.
S. Theclae templum 190, 16.
Thelphrachae monasterium 328, 21.
Themeres cast. Mesopotamiae 228, 1.
Themistocles Iustiniano inferior 171, 8.
Theodericus in Italiam profectus 262, 8.
Theodora Aug. sociam Iustiniano operam navat ad pia opera 183, 14. 199, 22. 208, 17. 315, 16. una cum ipso pingitur 204, 12. donatur a civibus statua 205, 24. eius forma praestantissima 206, 1.
Theodora cast. ad Danubium 289, 1. 289, 13.
Theodora pulchra cast. Thraciae 308, 31.
S. Theodori templum 190, 15. cast. in Thracia 306, 19. 306, 42.
Theodoriana Carthagine 339, 16.
Theodorias dicta Baga in Africa 340, 3.
Theodoropolis in Mysia ad Danubium 292, 9. cast. ad Danubium 289, 17. Thraciae 307, 1. Rhodopes 305, 10.
Theodorus Satrapa Sophaneas 249, 8. 249, 22.
Theodorus Silentiarius 296, 23.
Theodosiopolis ad Aberrham fluvium sita 224, 4. parum distat ab urbe Dara 216, 3. castella ei circumiecta 227, 21.
Theodosiopolis altera in Armenia 244, 5. 251, 18. eius conditor 255, 8. capta a Cabade Persarum rege 255, 8. munita ab Anastasio 265, 10. et a Iustiniano 255, 23. sedes Magistri militum 256, 12. templum eius ac monasterium 253, 22.
Theodosius iunior qua conditione pacem cum Persis fecerit 210, 9. Armeniae partem obtinet 246, 1. 246, 8. Theodosiopolin condit in Armenia 255, 3.
S. Theodotae aedes 190, 18.
Theodoti monasterium 328, 21.
Theopolis: vide Antiochia.
Therma cast. Epiri novae 278, 44. Macedoniae 279, 48. Thraciae 307, 37.
Thermopylae munitae 269, 17. et seq.
Thesaurus castellum Epiri novae 278, 19.
Thesci cast. in Chersoneso 302, 23.
Thessaliae aedificia 273, 15 — 275, 8. 280, 30.

- Thessalonica flumini Rhechio proxima 276, 16.
 Thesteum cast. Macedoniae 280, 12.
 Thiella cast. Mesopotamiae 228, 2.
 Thocydis cast. Thraciae 306, 28.
 Thraciae aedificia 262, 23 — 263, 12, 291, 24 — 308, 40.
 Thraciae Rospara cast. 305, 21.
 Thrasarici cast. in Thracia 306, 3.
 Thrasi cast. in Rhodope 305, 11.
 Thudanelanae vel Sudanelanae cast. Rhodopes 305, 12.
 S. Thyrsi aedes 190, 14.
 Tiberiadis murus 328, 13.
 Tigas cast. Mysiae ad Danubium 292, 11.
 Tigra cast. Thraciae 308, 9.
 Tigranes Arsacis regis Armeniae filius ad Persas deficit, suaeque ditione illis cedit 245, 16.
 Tilicion cast. Mysiae 293, 7.
 Tillison: *vide* Sisiliason.
 Tillito cast. Thraciae 303, 15.
 Timalciolum vel Timaciolum cast. 285, 31.
 Timatocium cast. 285, 4.
 Timena cast. ad Danubium 289, 17.
 Timiana vel Timbiana cast. 283, 42.
 S. Timothei corpus inventum 188, 21, 189, 14.
 Tisilison: *vide* Sigilison.
 Tithra vel Tithyra, cast. Epiri novae 278, 29.
 Tidian cast. Epiri novae 278, 16.
 Tiunessa vel Tiunessa cast. 284, 16.
 Tomes cast. Illyrici 284, 35.
 Tomia cast. Thraciae 308, 32.
 Toparum vel τὸ Ἰόραρ cast. in Rhodope 305, 16.
 Topera cast. Illyrici 284, 34.
 Toperus Rhodopes urbs a Sclavenis capta 304, 9.
 S. Traiani cast. in Thracia 306, 5.
 Tralani forum in Sardinia 343, 14.
 Traianopolis in Rhodope 303, 21.
 Traianus Aug. Melitenen metropolin fecit 254, 12. Danubium cast. munit 288, 6. 288, 16.
 Tramacarica vel Trismacarias arx ad Danubium in Mysia 292, 14. scribitur Trasmatica 292, 20.
 Trana cast. 279, 33.
 Trapezus urbs 260, 18.
 Trasiana vel Dradiana cast. Illyricae 79, a.
 Trasmatica: *vide* Tramacarica.
 Tredetillus cast. 285, 34.
 Tricattus urbs Thessaliae 274, 4.
 Tricesa cast. ad Istrum 290, 16.
 Tripolis quantum distet pentapoli 335, 18.
 Trisciana cast. Illyrici 282, 24.
 Trismacarias: *vide* Tramacarica.
 Trosmes cast. Thraciae 307, 48.
 S. Tryphonis templum 201, 7.
 Tucca Africae cast. 340, 5.
 Tugurias vel Tuguries cast. 283, 6.
 Tulcoburgo cast. Illyrici 284, 49.
 Tuleus vel τοῦ λεοῦ cast. Rhodopes 305, 32.
 Turica vel Turicata cast. 282, 19.
 Turres triplici contiguatione distinctae 212, 15. turriegeri elephantes 211, 11.
 Turribas cast. Illyrici 285, 19.
 Turules vel Rulli cast. in Thracia 307, 35.
 Turus cast. 282, 36.
 Tusudeas cast. 283, 2.
 Tuttiana vel Tuttina cast. Dardaniae 281, 24.
 Tyrchanus cast. Epiri novae 278, 35.
 Tzanorum mores sedes, et ad Christum conversie 257, 4. aedificia 259, 1 — 260, 15. 61. b. et seq. duces 259, 7. 260, 14.
 Tzanzacon cast. Tzanicae 260, 14.
 Tzascilis vel Tzencilis cast. Thraciae 308, 30.
 Tzerzenuzas cast. Illyrici 284, 37.
 Tzimes cast. 282, 26.
 Tzitaetus cast. Thraciae 306, 23.
 Tzitas: *vide* Sittas.
 Tzonpolegon cast. Thraciae 307, 3.
 Tzumina in Armenia, dicta Iustiniana 256, 22.
 Tzutrate cast. Illyrici 285, 22.
 Tzyidon cast. Thraciae 307, 2.
 Valentiniana cast. Thraciae 308, 22.
 Valeriana urbs ad Danubium 291, 1.
 Vallesiana: *vide* Ballecina.
 Valvae: *vide* Balbae.
 Vandali urbes Africae nudarunt moenibus 338, 16.
 Variana urbs ad Danubium 290, 25.
 Vascum cast. Rhodopes 306, 8.
 Uci: *vide* Unci.
 Veleidipara vel Bolaodypara cast. Rhodopes 305, 44.
 Velastyras cast. Thraciae 306, 24.
 Veredarii 314, 1.
 Vereiaros vel Borliarus cast. Rhodopes 305, 27.

- Veriniana cast. Dardaniae 281, 34.
 Veripara vel Becripara cast. Thraciae 307, 30. cast. Rhodopes 305, 24.
 Verus cast. Thraciae 306, 27.
 Vesiparum vel Besyparum cast. Rhodopes 305, 22.
 Vezaina: *vide* Bessaiana.
 Via cast. Thraciae 306, 29. via ab urbe Antiochia in Ciliciam 318, 7. ex Bithynia in Phrygiam via a Strongylo cast. ad Rhegium 294, 16.
 Vicanovo cast. Illyrici 285, 37.
 Victoriae cast. Dardaniae 280, 48.
 Victoriana cast. Dardaniae 281, 19.
 Viculea cast. 283, 46.
 Vigranaë: *vide* Bigranaë.
 Viminacium urbs Daciae ad Danubium 287, 15. 287, 18.
 Vindimiola cast. Illyrici 285, 8.
 Vineus cast. 282, 23.
 Virginazo vel Virginaspò cast. Thraciae 308, 14.
 Ulibula cast. Epiri novae 278, 17.
 Ulmiton cast. Scythiae ad Danubium 293, 14.
 Ulpiana Dardaniae urbs, dicta Iustiniana secunda 267, 18.
 Ulpianus cast. Epiri novae 277, 21.
 Uci vel Uci cast. Thraciae 306, 14.
 Unnum urbs Graeciae 271, 19.
 S. Urbani cast. *vide* Urdaus.
 Urbiana cast. 284, 10.
 Urdaus vel Urbaus cast. Rhodopes 306, 4. *auspicatur* Hoeschelius legendum S. Urbani.
 Usiana cast. Dardaniae 281, 1.
 Utos cast. in Illyrici limite 291, 15.
 Xenodochium Samsonis 183, 3. alia duo in aedibus Isidori et Arcadii 183, 13. alia in stadio 280, 20. Hierosolymitana 324, 5. Ierichuntinum 328, 3.
 Xenophon Cyrum regem liberalius laudavit 172, 7.
 Xernes: *vide* Zernes.
 Xeropotoës vel Xeropotamos cast. Epiri veteris 279, 4.
 Xerxes Persarum rex 314, 28.
 Xysbaës: *vide* Zysbaës.
 Zabula: *vide* Gabula.
 Zachariae Abbatis monast. 328, 10.
 Zaldapa cast. Thraciae 308, 23.
 Zamarthas castellum Mesopotamiae 228, 2.
 Zanes cast. Illyrici 285, 41. ad Danubium 288, 7.
 Zdebrin vel Zderben cast. 306, 41.
 Zebini vel Zibyni monast. 328, 21.
 Zemarchi cast. in Rhodope 306, 11.
 Zeno Aug. illum ac Lontium tollit e medio 247, 21. Satrapas Armeniae mulctat 248, 3. in Samaritanos animadvertit, templumque Deiparae in monte Garizim extruit 325, 11.
 Zenobia urbs a Zenobia Odonathi uxore condita in Euphratesia 231, 22. instaurata munitaque a Iustiniano 232, 4.
 Zernes vel Xernes cast. ad Istrum 288, 3.
 Zespuries cast. 283, 24.
 Zetnocortum oppidum ad Danubium 291, 6.
 Zeugma oppidum Euphratesiae 237, 6.
 Zeuxippi thermae 202, 5.
 Zicideba vel Zicindera cast. Thraciae 307, 24.
 Zincyra cast. Rhodopes 306, 9.
 Zisnudeba vel Ziosnudeba cast. Thraciae 307, 34.
 Zoe Martyris templum 185, 18.
 Zositerum vel Zositerpum cast. Rhodopes 305, 35.
 Zysbaës vel Xysbaës cast. Dardaniae 281, 6.

I N D E X

IN HISTORIAM ARCANAM.

- Abydi constituuntur publicani 138.
 Acacius ursarius, Theodora Aug. pater 58.
 Addaeus Syrus Iustiniano carus 139.
 Aërium tributum a Iustiniano exco-
 gitatum 119.
 Aeris alieni publici condonatio su-
 blata 129.
 Africa minor quam Italia 107. eius
 calamitas 106.
 Alexander Forficula vexat milites
 134. Romanos et Peloponnesios
 147.
 Alexandriae pauperes annona priva-
 ti a Diocletiano ipsis assignata 148,
 149. illic acta circa Paulum Pa-
 triarcham 150.
 Amalasunthae indoles et pulchritudo
 96, necem Theodora procurat
 ibid.
 Amantius eunuchus occiditur 46.
 Amasea terrae motu eversa 111.
 Anastasia Theodora Aug. soror
 59.
 Anastasius imp. bellum passis vec-
 tigo in septennium remisit 129.
 Iustinum Praetorianis praefecit
 44. eius opes Iustinianus exhaust
 113.
 Anastasius Theodora Aug. nepos
 34. Ioanninae Belisarii filiae stu-
 prum affert 39.
 Anatolius Ascalonita 158.
 Anazarbus terrae motu corrui 111.
 Andreas Episcopus Ephesi 25.
 Annona tributum 126. 131.
 Antae 73. Rom. imperium vastant
 108.
 Antiochia Orientis primaria, terrae
 motu concidit 111. illius cives cap-
 tivi 22.
 Antoninae genus et educatio 12.
 adulteria, postquam vidua Belisa-
 rio nupsit 13. flagitia cum Theo-
 dosio filio 14. huic insidiatur 16.
 18. in delatores saevit 16. Con-
 stantino molitur necem ibid. cae-
 de Silverii Papae Theodoram si-
 bi conciliat 13. innectit fraudem
 Ioanni Cappadoci 21. 26. in cu-
 stodiam datur a Belisario 25. li-
 berata, amasium recipit 27. ma-
 ritum habet supplicem 34. ipsum
 quocunque sequitur 18. Ioanninam

- filiam negat Anastasio sponso 40.
 ipsius aetas 35.
 Aquaeductum restaurare negligit Iustin. 146.
 Areobindus Theodoraе famulus 97.
 Arethas Saracenus 23.
 Arianorum templa a Iustiniano ex-
 pilata 53. iidem sacris in Africa
 interdicti 107.
 Armeni scholas olim Palatinas im-
 plebant 185.
 Arsenius pseudochristianus 150. in
 crucem agitur 152.
 Ascalonae Senatus 158.
 Astrologi a Iustiniano vexati 76.
 Asylum violat Theodora 28. 99.
 101.
 Athenae 147.
 Augusta vocatur Domina 164.
 Barbari muneribus a Iustiniano af-
 fecti 53. 114. illecti Romanam di-
 tionem vastant 72. 108. et qui-
 dem ipso permittente 122.
 Basianus nobilis a Theodora nece-
 tur 99.
 Basilus Edessenus ditissimus 78.
 Bassus Praefectus Praet. 119.
 Bederina Iustini patria 43.
 Belisarius Antoninam deprehendit
 in adulterio 14. eam stulte amat
 15. 41. male ex Africa revocatus
 107. revocat uxoris amasium 16.
 ad cuius necem Photium privignum
 suum hortatur 19. missus contra
 Chosroem 18. rem male gerit in
 Perside 21. uxorem dat in custo-
 diam 25. accitus Byzantium ibid.
 exauthoratur 31. indigne habitus
 se ad pedes coniugis abicit 34.
 magna opum parte privatur ibid.
 Ioanninam filiam Anastasio de-
 spondet ibid. ob periculum infelix
 29. maxime in altera expeditione
 Italica 35. 36. quam Comes sta-
 buli aere suo confecit 35. summe
 tunc avarus 37. Ioanne a se aba-
 lienato ibid. Italiam afflictam re-
 linquit 39. Domestica publicis prae-
 ponit 22. Eius ingenium 40.
 Berytus serici officio ac mercatura
 celebris 140.
 Blechanes Persarum dux 23.
 Buzes Praefectus militum in carce-
 rem truditur 30.
 Cabades Persarum rex aedificiis ho-
 stium parcit 130.
 Caesarea Palaestinae, Procopii pa-
 tria 75.
 Caesariensis causicus 164.
 Calligonus Antoninae leno 25. 40.
 ipsi restituitur 27.
 Callinicus urbs 29.
 Callinicus Ciliciae secundae prae-
 factus 100.
 Carcer in Palatio 28.
 Causidicos vexat Iustinianus 142.
 Censitores in Africa 107. et in Ita-
 lia 108. militem vexant 132.
 Centenaria praescriptio Ecclesiae
 data 154.
 Chalcedon 162. Consilium illic ha-
 bitum 150.
 Chersonesus a Barbaris vastata 108.
 Chosroës Persarum tumultum sedat
 proditis Theodoraе Aug. literis 24.
 exploratores optime alit 163. eius
 irruptiones 109. mala indoles
 ibid.
 Chrysomalla meretrix, Theodoraе a
 consiliis 104.
 Colchis dicta Lazica 22. 23. foede
 vastatur 109, 163.
 Collector, Magistratus 124.
 Comitona Theodoraе soror 59. pro-
 stibula ibid.
 Constantinus Comes stabuli Antoni-
 nam offendit 15. occiditur a Be-
 lisario 16.
 Constantianus Quaesitor 117.
 Consules a Iustiniano sublati 144.
 Corinthi ruina 112.
 Ctesiphon urbs 22.
 Cursus publici vetus ratio 161.
 Cydnus fluvius 111.
 Daciae fines, regni limes Gothici
 108.
 Dacibiza 162.
 Damianus Senator 160.
 Dei providentia 36. 63.
 Demosthenes Patricius 78.
 Descriptio, tributum 131.
 Diocletiani imp. in pauperes largi-
 tas 149.
 Diogenem Theodora exagitat 99.
 Dionysius Edessenus 78.
 Ditybistus Iustini commilito 43.
 Domestici 137. 147.
 Dominus vocatur Imperator 165.
 Domitiani unica statua, ipsius uxori
 concessa, Iustinianum refert vultu
 55.
 Donativum quinquennale sublatum
 137.

Ecclesiis data praescriptio centenaria 154. *vide* Templum.

Edessa corruit 111.

Emesenorum ecclesia 154.

Ephesi templum S. Ioannis Evang. 25.

Evangelus caudicus a Iustiniano iocose emungitur 164.

Eudaemon 156. 157.

Eugenius Antoninae sicarius, Silverium Papam occidit 16.

Euphemia Aug. Iustini uxor, primum nomen deponit 66. impedit matrimonium Iustiniani cum Theodora ibid. eius mores ibid.

Euphratae haereditatem occupat Iustinianus 157.

Exploratores sublati 163.

Factionum Circi licentia 47. et seq. Faustinus Samarita reus absolvitur 153.

Fluviorum inundationes 111.

Foeminae pudicitia 52.

Follis obolus 140.

Forficula, Alexandri cognomen 147.

Fortuna quid sit 36.

Franci: *vide* Germani.

Frumenti putridi distributio 125.

in Galatia aluntur Protectores 137.

Gallia in ditone Francorum 108.

Gentiles vexat Iustinianus 76.

Gepaedes 108.

Germani, sive Franci, in Italia quid possederint 108.

Germanus Iustiniani ex fratre nepos, invisus Theodora 37. Iustinam filiam spondet Ioanni ibid.

Gotthici regni fines 108.

Graeci vexati 147. eorum nomen probrosum 134. regio vastata a Barbaris 108.

Haereticos Iustinianus punit 73. 110.

Procopii de illis sententia 74.

Hebraei vexantur 156.

Hecebolus concubinam habuit Theodora 63. 82.

Helenopolis 162.

ad Hellespontum quomodo actum cum institoribus 138.

Hephaestus Alexandriae Praefectus 148.

Heraeum, Iustiniani suburbanum 95.

Hermogenes Magister Officiorum 104.

Herodianus se Gotthis dedit 37.

Hierum 138.

Hilarae haeredem se facit Iustinianus 78.

Hunni a Iustiniano muneribus aucti

53. Rom. imperium vastant 108.

Hunnicus habitus 48.

Ihora terrae motu eversa 111.

Illyricum a Barbaris vastatum 108.

Imperatores quo scribere colore soliti 44. eorum pedes dignati osculis 164.

Impositio, tributum genus 131.

Indara meretrix, Theodora 4 a consiliis 104.

Ioannes Aerarii Praefectus, Theodora 4 invisus, ob virtutem 127.

Ioannes Cappadox Theodora 4 defert 105. Antoninae periurio fallitur 21. exulat 105.

Ioannes Edessenus, obses Roman. 78.

S. Ioannis Evang. templum Ephesi celebre 25.

Ioannes gibbus, dux Rom. 43.

Ioannes heluo 30.

Ioannes Laxarion Alexandriae Praef. 156.

Ioannes P. E. 46.

Ioannes Sisinnoli filius 41.

Ioannes Theodora 4 filius 102. ab ipsa de medio tollitur 103.

Ioannes Vitaliani nepos, cur alienus a Belisario 37. spondetur ipsi Iustina ibid.

Ioannina Belisarii filia, Anastasio desponsa 34. ab ipso constupratur 40.

Irenaeus 158.

Isauranum castellum 21, 22.

Italia maior quam Africa 107. eius clades ibid.

Iudaei: *vide* Hebraei.

Iulianus apud Samaritanos tyrannus 75.

Innilus Quaestor, legum imperitus 117.

Iuramenti religio 21. iuramentum Magistratum 120.

Ius instabile et venale 89.

Iustina Germani filia, Ioanni desponsa 37.

Iustinianus consulatur Caesar 67. figit ac refigit leges 85. illas exarmat 51. Quaesturam deformat 117.

Magistratus mutat 71. 116. Praefecturas pretio locat 120. amat improbos 86. 127. sceleratos Reip. praeficit 121. seditiosos fovet

- atque ornat 53. 70. Venetos sibi conciliat 60. eorum factioni se adiungit 64. instituit monopolia 115. ministrorum officia sibi sumit 88. Aerarium Rom. exhaurit 53. 112. se ad Barbarorum mores componit 87. ipsos auget largitionibus 53, 114. Sacerdotibus impense favet 83. Belisarium ex Africa male revocat 107. Theodora uxori omnia indulget 64. eiusdem artibus magicis paret 127. habitus ipse daemon 79. et a daemone genitus ibid. ambulare sine capite et mutare figuram visus 80. qualis Monacho apparuerit 81. ad omnia perturbanda natus 107. auctor malorum Reip. 46. bellorum 109. pacem cum Chosroë pecunia redimit 73. iactat suam pietatem 159. assentatores audit 84. rebus nomen suum indit 71. stolidus et asino similis, aures agitat 53. Domitianum vultu reddidit 55. mendax 57. 156. periurus 86. Vitaliano fidem publicam violat 46. subditis affingit crimina 113. avaritia ductus Consules abolet 144. tollit spectacula 143. Sacerdotia vendit 152. vectigalia severe exigit 75. templa Arianorum expilat 74. et Senatores 77. 79. 157. eorumque haeredes 158. raptas opes effundit statim 58. 71. 146. praesente pecunia nec Venetis favet 159. sanguinis avidus 46. Vitalianum et Amantium necat ibid. et Rhodonem 151. infinitosque homines 106. Vexat caudicos, medicos, cet. 142. pauperes 145. Astrologos 76. Mercatores 138. Nummularios 140. Sericarios ibid. Milites 132. Officiales magistratum 137. Hebraeos 156. aegrotat 30. 64.
- Eiusdem cum Theodora matrimonium 66. et consensio 69. 84. 93. lex de praefecturis gratis dandis 120. Decreta in Haereticos, Gentiles et Samaritas 73. 74. in masculorum corruptores 76. lex de Senatorum haeredibus 158. iudicia 88. simulatae altercationes 69. 151. avaritia somnio declarata 112. rapinarum artes 77. in litigatores 70. Eleemosynae ex rapinis 83. pietas qualis 84. levitas ibid. et 127. lenitas affectata 83. ira ibid. amor et odium 85. abstinencia cibi et vigiliae 81. corporis forma 55. dicta 78. 117. 159. 162. oratio barbara 88. studia theologica 110. insanae substructiones 54. illius animi mores nihil Reip. profuerunt 87.
- Iustinus. aenior, quo genere et qua ex patria 43. miles Praetorianus mortem evadit divinitus ibid. Praetorianis praefectus, fit imperator, quamvis analphabetus 44. legem matrimonialem abrogat 66. ut scribere solitus nomen suum 44. stolidus ibid. et 66. principatus anni 67. moritur ibid.
- Lazica: vide Colchis.
- Leo Cilix Referendarius 90. 159.
- Leontius Referendarius 104.
- Leuathae, Mauri 41. 42.
- Liberalium artium profligator Iustinianus 143.
- Liberius Patricius Romanus 151. de Praefectura cum Ioanne contendit 157.
- Limitanei milites 135.
- Logothetae, qui 133. in Italiam et Africam missi 108.
- Longinus Prisci falsarii fraudes detegit 155.
- Ludi publici sublati 148.
- Lupicina Iustini uxor 45. vide Euphemia.
- Lychnidus in Epiro terrae motu corruit 112.
- Macedonia famula Antoninam defert 15. ab ipsa occiditur 16.
- Macedonia meretrix Theodoraе amica 82.
- Magistratus conductitii 121.
- Malthanes Cilix 160.
- Mammianus Ecclesiam Emesenam haerodem instituit 154.
- Mammilianus 158.
- Manichaei 75.
- Martinus Belisario sufficitur 31.
- Matrimonia nobilium curat Theodora 104.
- Maurorum clades 107.
- Medicos vexat Iustinianus 143.
- Mercatorum damna 139.
- Michaëlis Archang. templum 99.
- Militum diversi ordines 132. et sq. male habiti 133.
- Ministris intercepta stipendia 125. eorum damna 137.

- Monachi comam tondent 17. cuidam qualis visus Iustinianus 81.
 Monasterium conversarum meretricum 101.
 Monopolia Iustinianus instituit 115. 140. 145.
 Montanistae sese incendunt 74.
 Mulieris pudicitia 52. favet adulteris Theodora 103.
 Nabedes Persa, Praefectus Nisibi 23.
 Nautarum vexationes 139.
 Nika, seditionis nomen 79. 114.
 Nili inundatio 111.
 Nummularii male a Iustiniano habiti 140. nummus aureus diminutus 128.
 Palaestinam turbant Samaritae 75. 150. 153.
 Paschale festum 87. circa illud vexati Hebraei 156. triduo ante, salutare neminem licet 67.
 Patricius indigne habitus a Theodora 94.
 Paulus Alexandriae Episc. 150. damnatus ac detrusus solio, non restituitur 151. 152.
 Pauperes D. Petri Romae, annona privati 147. itemque Alexandrini 148.
 Pegasus pius monitor, interemptus a Solomone 42.
 Pelagius E. R. Archidiaconus 151. 156.
 Peloponnesii vexati 147.
 Persarum in Chosroem tumultus 24. irruptiones in Rom. Imperium 109. barbae species 48.
 Persua a Gotthis capta 39.
 Pestilentia 112.
 D. Petri pauperes Romae 147.
 Petrus Barsames, veneficus et Manichaeus, Theodora carus 126. Praetorio praeficitur 123. et aerario 127. eius flagitia 124. 141.
 Petrus dux Rom. 30.
 Petrus Magister Offic. Amalasunthae necem procurat 97. eius rapinae 136.
 Philomida urbs Pisidiae 111.
 Phocas Praef. Praet. vir integerimus 119.
 Photius Antoninae filius, Belisarii privignus 16. matris insidiis petitur 17. eius adulteria defert 18. eiusdem amasium in vincula conicit 26. ob id male accipitur 27. elapsus e carcere, fit monachus 28. ipsius natura et mores 16.
 Planipes 60.
 Polybotus terrae motu evertitur 111.
 Polythet 75.
 Porphyrio, pagus maritimus 164.
 Praefecti conductitii 121.
 Praefectorum et Magistratum iuramentum 120.
 Praefecti Praet. cur ditissimi 120. quae quotannis Imperatori penderent ibid.
 Praefecti urbis auctoritas 115.
 Praefectus venalitiis 115.
 Praescriptio centenaria datur Ecclesiis 155.
 Praesidium iniuria affectus a Constantino 16.
 Praetor plebis 116.
 Praetorianorum ordines et numerus 135. licentia 90.
 Prasini: vide Veneti.
 Priscus Iustiniano ab epistolis, adigitur ad sacerdotium 97.
 Priscus Emesenus, falsarius 153.
 Proculus Quaestor 44. vir integer 65.
 Procopius cur scripsit *dyēndora* 10. mentionem facit anni XXXII imperii Iustiniani 129. 137. damnat Haereticos, Gentiles et Samaritas 73. eius sententia de providentia Dei 69.
 Protectores 137.
 Proës Diaconus affectus supplicio 151.
 Quadratus Theodora nuntius 33.
 Quaestor et eius officium 116.
 Quaestor 44. 88. qualis esse debeat 117. quaesturae munus a Iustiniano deformatum ibid.
 Quinquennale donativum sublatum 137.
 Referendariorum munus 89.
 Regiae frequentia 165.
 Reip. status sub Iustiniano 109.
 Rhodo Praefectus Alexandriae 150. necatur a Iustiniano 151.
 Romae Praetorianis stipendium, et D. Petri pauperibus annonam Theodoricus reliquit 147.
 Sabbatiani 73.
 Sabbatius Iustiniani pater 80.
 Salutandi Imperatoris et Augustae mos 164. salutare neminem licet triduo ante Pascha 67.
 Samaritarum rebellio 75. 110.

- Saraceni 73. 109.
 Saturnini matrimonium 104. ludibrium
 ibid.
 Scholarii, olim omnes natione Arme-
 ni 136. postea imbelles ibid. Ro-
 mani 147.
 Sclaveni 73. 108. 109.
 Scirtus flu. 111.
 Scythopolis 150.
 a Secretis 88.
 Seleucia terrae motu concidit 111.
 Senatores approbant Iustiniani ma-
 trimonium 66. expilantur a Iusti-
 niano 77. eorum adulatio 93. au-
 ctoritas nulla 87.
 Sergius Bacchi filius in legatos per-
 fidus et crudelis 41.
 Serici pretium 141. ubi confici so-
 litum 140. Sericarii vexati ibid.
 Sesti et Abydi constituuntur publi-
 cani 138.
 Silentiarii 147.
 Sirmium 108.
 Sisauranum: *vide* Isauranum.
 Solomon Pegasium pie monentem
 occidit 42.
 Sophiae templum 28. 101.
 Spoletnum 37.
 Supernumerarii 136.
 Sylverium Papam occidit Eugenius
 16. ea nece Theodoram sibi con-
 ciliat Antonina 13.
 Tabella quatuor literarum Iustini
 44.
 Tabellio 154.
 Tarsus obruitur 111. illic tumultus
 160.
 Tatianus Patricius 78.
 Templum Deiparae 128. S. Ioannes
 Evang. 25. Michaëlis Archang.
 99. Sophiae 28. 101. D. Petri
 Romae 147.
 Terrae motus 111.
 Theodora Aug. Comitonae sorori
 deseruit in circulis 59. Scenae a
 matre addicitur 60. 143. Mimo-
 rum socia impudentissima et pro-
 stibula planipes 60. meretrix fa-
 mosa, devitatur ab omnibus ibid.
 Heceboli concubina 63. 82. imma-
 turum partum abigere solita 102.
 adamata a Iustiniano, fit opulen-
 tissima 63. Magicis artibus cum
 illo agit 127. Amalasunthae Regi-
 nae parat exitum 96. Prisco in-
 sidiatur 97. Areobindum famulum
 cruciat ibid. Basianum crudelissi-
 me necat 98. Diogenem exagitat
 99. Callineum Ciliciae Praef. in
 cracem agit 100. Ioannem filium
 nothum occidit 102. et Arsénium
 152. Buzem in vincula coniecit 30.
 Patricium male accipit 94. Itemque
 Leontium. ac Saturninum 104. Sil-
 verii P. nece reconciliatur Anto-
 ninae 13. huic amasium reddit 27.
 eiusdem gratia multos interimit
 26. ipsumque Belisarium indigne
 habet 31. cuius filiae procurat
 stuprum 40. mulieribus adulteris
 patrocinator 103. nobiles foeminas
 vexat 101. matrimonia nobilium
 curat 104. Venetis favet 100.
 160. sua facinora studiose celat
 98. meretrices ad meliorem fru-
 gem adigit 101. Sacerdotes et
 Magistratus creat 36. asylum vio-
 lat 28. 99. 101. in Heraeum sece-
 dit 95.
 Eiusdem parentes ursarii 58. So-
 rores ibid. forma corporis 69. mo-
 res 91. corporis cura 92. fami-
 liaritas cum daemonibus 81. fastus
 92. pedum oscula 93. 164. crudeli-
 tas 91. 94. odium in infensos 92.
 in Germanum 37. in Ioannem Cap-
 padoceum 105. epistola ad Zaberga-
 nem 24. ad Belisarium 33. somnium
 de sua fortuna 82. carcer 28.
 Theodorus amicus Diogenis 100.
 Theodoricus Regis in milites et paupe-
 res largitas 146.
 Theodosius Senator ad praesepe dam-
 natus 26.
 Theodosius Antoninae amasius, in
 baptismo ab ipsa adoptatur 15. ae-
 rarium Ravennae et Africae expilat
 17. eius simulas cum Photio ibid.
 et 20. confugit in templum Ioannis
 Evang. 25. fit Monachus 18. Anto-
 ninae redditur 27. eius obitus 28.
 Theodotus Cucurbitinus Praef. Urbis
 iniquissime habitus 65.
 Theodotus Praef. Praet. 123.
 Thermopylarum praesidium 147.
 Tribonianus Quaestor 117. adulator
 Iustiniano 84.
 Tyrus opificio et mercatura serici ce-
 lebris 140.
 Valerianus Rom. dux. 23.
 Vandalorum clades 106.
 Vectigalium condonatio sublata 129.
 Veneti et Prasini Remp. evertunt
 47. eorum habitus 48. rixae et cae-

- des 110. flagitia 49. 160. Venetis
favet Theodora 100.
Venetici agri pars magna in Franco-
rum ditione 108.
Verédaril sublati 162.
Vigilius Papa roganti Iustiniano non
paret 152.
Vitalianus occiditur 46.
Urbium ruinae 111.
- Ursarius 58.
Uxoris mira in maritum fides 52.
Zaberganes legatus Persarum 24.
Zacharias Propheta Photium e carcere
liberat 29.
Zeno Anthemii Imperatoris nepos 77.
Zeno imp. Scholarios temere asciscit
135.
Zimarchus Iustini commilito 43.
-

I N D E X

IN PRAEFATIONES ET NOTAS AD HISTORIAM ARCANAM.

- Acacius ursarius, Theodoraë pater 373.
 Addaeus Syrus, Iustiniano carus 458.
 Ἀδελφίδου et ἀνεψιὸς quo differant 358, 368.
 Ἀδελφοποισία 371, eius ritus ibid.
 ἀδελφοποίητος ibid.
 Adoptare filios in baptismo, extra baptismum non licebat 348.
 Adrianaeus aquaeductus Byzantii 460.
 Adulteras ut deprehendunt Byzantii 434.
 Aeneada familia, quae 440.
 Aërium vectigal 447.
 Aetherius mortuorum bona decerpit Iustiniano 411.
 Africa et Αἰθῶν dupliciter dicitur 437. minor quam Italia ibid.
 Africanorum anathema in Vigilium 350.
 Agapetus Papa minis vexatur a Iustiniano 441. ipsum Diocletiano comparat 377. ab haeresi abducit 425.
 Ἀγανητοί, qui dicti 371. ἀγανητός Iustiniani Foelix Papa ibid.
 Agathias et Procopius in Iustiniani patria non discrepant 361.
 Alapae Mimorum 380.
 Albati, aurigae Circenses 372.
 Alexander Psalidius sive Forficula 455.
 Alexandrinis Diocletianus frumentum largitur 461.
 Amantius, Ecclesiae S. Thomae conditor, rebellis Trinitatis et Zummas dictus, a Iustiniano occiditur 370.
 Amicitiae Ethnicorum firmatae sanguinis potione 371. Christianorum potu sanguinis Christi ibid.
 Ἀμφιδέαρχον idem quod Κυρηναίων 378.
 Anastasius imp. custodia vincit Iustinum 363. remittit septennale tributum 452. Haereticus, cur Pius dicitur 359.
 Anastasius Antiochenus exulat 460.
 Anastasius Iustiniani et Theodoraë ex filia nepos 418. Ioanninae sponsus 349.
 Anatolius mortuorum bona Iustiniano decerpit 410.
 Andreas Ephesi Episc. 353.
 Andreas Praef. urbis 383.

- Ἀνέκδοτα*, quibus libris prae-
batur 348. arcana historia, liber de
vita Iustiniani ibid. *ἀντίγραφος*
a Nicephoro Callisti male inscri-
bitur ib. an sit integra, et cur
seorsum ab alia Procopii histo-
ria in Bibliothecis habeatur XXIII
seq. *ἀνέκδοτα* scripsit Cicero
348, *ἀνέκδοτων* Procopii exem-
plaria quot extent. XXIV. Codex
Vaticanus qualis ib.
- Ἀνεπίος*, vox a Procopii interpretibus
non intellecta 358. quo differat a
voce *ἀδελφιδούς* ibid. et 368.
- Annona male scribitur *συνωνή* 451.
452.
- Annona militaris a subditis exigitur
452.
- Annorum imperii Iustiniani ratio
457.
- Antinomiae in Iustiniani Constitut.
425.
- Antonina, Theodora a veste, ex pri-
ori viro suscepit Photium 349. Be-
lisarium quocunque sequitur ibid.
Belisario ad Iustinianum mittitur
ibid. Belisario superfluit ibid. Ioan-
ni Cappadoci tendit insidias ibid.
aquam, ne putrescat, prohibet ibid.
restaurat Ecclesiam S. Procopii
ibid. eius filia nubit Ildigeri ibid.
- Appion Sacerdos et Praefectus Praet.
448.
- Ἀποθριξάμενος*, quid sit 351.
- Ἀπὸ ὑπᾶτων, ἀπὸ ὑπᾶρχων* quid
sit 352.
- Apostolium, s. Ioannis templum
Ephesi 353.
- Aquae penuria Byzantii 460.
- Arabia sive Arraba, Iustini et Sophiae
Aug. filia, ac Baduarii uxor, mater-
que Helenae 419.
- Arcobindus Proiectae maritus 359.
419.
- Aretas Saracenorum dux. 353.
- Argentati aurigae a Domitiano additi
372.
- Ariani occisi in Ecclesia S. Mocii 405.
Executionis, qui ibid. cur poenis
a Iustiniano exempti ibid.
- Arsenius Samarita pseudochristianus
461.
- Asclepiodotus Praef. Praet. Gentilis
408.
- Asinus cur appellatus Iustinianus
375.
- Assessor et Quaestor 445.
- Asylum a Theodora violatum 354.
- Athalaricus Iustini senioris nepos 418.
eius legatio de pace ad Iustinum
non ad Iustinianum 365.
- Ἀτρετοί* puellae quae 436.
- Avaribus tributum pendunt Romani
403.
- Augustana editio Procopii mutila
XXIV. 354.
- Aula Iustiniani plena Ethnicis 408.
- Aurati aurigae a Domitiano additi
372.
- Aurigarum Circensium origo 373. fac-
tiones quatuor et colores diversi 372.
- Autores, qui de Iustiniano scripserunt
377. eadem quae Procopius XI. an
illa ex Procopio acceperint XIII.
- Bacchi filii tres in Africa sub Iusti-
niano 359.
- Baduarius Caropalata 363. Arabiae
maritus, paterque Helenae 419.
- Badurius Vigilantiae filius 419.
- Barbam Imperatores qui radere, qui
promittere soliti 376.
- Barbaros muneribus auget et inter se
committit Iustinianus 400. 401.
- Baronii sententia de Iustiniano ac
Theodora XII.
- Basilides Quaestor 446.
- Basilus vir ditissimus 410.
- Basus Praef. Praet. 447.
- Bassus Patricius a Theodora occisus
434.
- Βαρβαχίς* vestis Prasinorum 372.
- Bederina sive Bederiana, an eadem
cum prima Iustiniana 361. diversa
a Tauresio ibid. in Illyria 360. in
Pannonia secunda ibid. Iustini pa-
tria ibid.
- Belisarius an Ethnicus 408. Iustiniani
δορυφόρος, deinde Tribunus mili-
tum Barae 351. ex Italia turpiter
discedit 357. perduellionis accusatur
436. exactoratur 356. an effossis
oculis mendicavit ibid. et 436. eius
patria ac laudes 350. filia Ioannina
418. Satellitum numerosissimum
357. triumphus 395. bona domui
Marinae addicta 437.
- Biglantia idem ac Vigilantia 416.
- Bigleniza soror Iustini senioris et ma-
ter Iustiniani 418. moerore extin-
guitur 384. filii cum Theodora ma-
trimonium improbat ibid. et 416.
- Blachernae unde dictae 353 templum
Blachernianum 458.
- Boraides Iustiniani nepos 419.

- Braducionem cur suspendit Chosroës 427.
Bpouâ suburbanum 431.
 Buzes dux exercitus 356.
 Cabades Persarum rex 452.
 Caesaris et Nobilissimi an eadem dignitas 390.
 Callinicus Praefectus Ciliciae 434.
 Caniculus, quid 367.
 Canis adulteras prodit 435.
 Carpianus Patricius a Theodora occisus 434.
 Cassinense privilegium Iustiniani, supposititium 366. 440.
 Catomis caedi quid sit 436.
 Censitor sive Logotheta 454.
 Centenaria praescriptio Ecclesiis data 464. et revocata ibid.
 Centenarium, quid 351.
 Cete Byzantiis infestum 452.
 Chosroës rex Philosophus 439. Iustiniani fastum contemnit 400.
 Christiani a die coenae Christi ad Pascha neminem salutant 392. eorum amicitiae Christi sanguine confirmatae 371.
 Chrysomalla meretrix, Theodora Augusta 380.
 Cicero scripsit *av&thodora* 348.
 Cinnabari, sive colore purpureo, scribunt Imperatores 367.
 Circensium aurigarum origo, colores diversi, flagitia 373. factiones quatuor 372.
 Circi et Theatri licentia in Iustinianum 412.
 Collectio, nomen magistratus 451.
 Color, quo scribunt Imperatores 367. coloribus cur distincti aurigae 373.
 Comae tendendae diversa ratio 373. comam deponunt Monachi, nutriunt Eremitae 351. et Laici, sed ad luxum ibid.
 Comes Praetorianorum et Excubitorum 363.
 Comitona Theodora soror, et Sittae Comitissae uxor 378.
 Commercium Publicanorum 458.
 Concilium Chalced. Theodora damnat 396.
 Consistorium, quis locus 456.
 Constantinus Comes stabuli, necatur a Belisario 349.
 Constantinus Quaestor 446.
 Constitutio Iustini et Iustiniani de scenicarum nuptiis distinguitur 386. 389. saepe a Iustiniano confirmata ibid.
 Constitutiones aliquot Iustini et Iustiniani falso inscriptae 186.
 Consules Orientis et Occidentis, licet in Fastis duo sint, cur unum scriptores nominent 459. eius, cuius nomen ignotum, mentio ut fit ibid. cur illos abolivit Iustinianus ibid. Consules codicillares seu honorarii 351. horum nomina fastis non inscribuntur 352.
 Corippus frigidus Iustiniani laudator 375.
 Coronae in manibus et capitibus puelarum 379.
 Corporis custodes qui 363. 455.
 Cura palatii idem qui Curopalata 363.
 Curatores Dominicarum domorum 461.
 Curopalatae nomen quando usurpatum 447.
 Curopalata Aedilis 363. Militaris, primus post imperatorem quando esse coepit 364. an dignior Praefecto Praet. ibid. Curopalata honorarius ibid.
 Custodes Palatii 363.
 Cyprus an secunda sit Iustiniana, et patria Theodora 378.
 Cyrillus Magister militum 436.
 Daemon dici solet quicumque nefarius homo 415.
 Daemonodora dicta est Theodora Augusta 415.
 Daras urbs unde dicta 411.
 Demosthenes Praef. Praet. 410, 448.
Δεσποινική et *δεσποτική* domus 461.
Δεσπονή, quid 354.
 Diabolus, quicumque nefarius 415.
 Diadema Iustinianum 398, 428.
 Diocletiani Imp. largitas in Alexandrinos 461. ei comparatur Iustinianus 378.
 Ditybistus Iustini commilito 361.
 Domestici 456.
 Domini dicti Imperatores et Dominae Augustae 394.
 Dominicae domus 461.
 Domitianus addit aurigas Auratos et Argentatos 372. eversis illius statuis unica aenea supererat aetate Procopii 376.
 Domnicus Praef. urbis 383.
 Domus Iustiniana 398.

- Dulcissimus Vigilantiae maritus 416.
418. eius filii 416.
Ἐβδόμου, suburbanum 430.
Ecclesia S. Sophiae saepe conflavit 354: Mariae Virg. in Blachernis 353. Ioannis Evang. Ephesi ibid.
Ecclesiastici Dominos vocant Imperatores 394. in eos criminose agunt Iustinianus ac Theodora 383.
Editio Novellarum corrigitur 355.
Electio Imp. a Patriarchis confirmatur 394.
Emboli quid sint, et quae mulier embolaria 381.
Ἐν ἀγγέλοις, ἀγίοις ὁσίοις, usus explicatur 424.
Encaustum, color quo scribunt Imp. qua ratione conficiatur 367. Itali vocant Enchiostro ibid.
Ἐορτῇ per excellentiam Pascha 391.
Ἐπαρχος 445. quo differat ab *ὑπαρχος* 447.
Ephesiorum Episcoporum series 353.
Ἐπιβολή quid 452. Ecclesiis imposita 453. remissa Ecclesiis Hierosolymae ibid. eius auctor Marinus 448.
Episcopi Graeci suis Imperatoribus adulantur 467. contradicentes Iustinianus punit 441.
Eremitae comam nutriunt 351.
Evagrius quaedam uberius quam Procopius de Iustiniano scripsit 434.
Eudaemon Patricius 465.
Eugenius Antoninae Sicarius Sylverium Papam occidit 350.
Eunuchi non fiunt Consules 352.
Euphemia Aug. Iustini senioris uxor 418. antea dicta Lucipina 384. nuptias Iustiniani cum Theodora improbat ibid. sibi statuam ponit et Ecclesiam S. Euphemiae construit ibid. eius et Iustini sepulcrum 392.
Euphratas Eunuchus 465.
Eusebius Episc. Cyzicenus 436.
Eutharicus filius adoptivus Iustini senioris 363. 418. Consul 365.
Euthymius vir sanctus 421.
Eutychius Patriarcha CP. exulat. 441.
Exconsul, quid 352.
Excubitores 363. 455.
Exempla pudicitiae matrimonialis 374.
Exercitus Rom. numerus exiguus 454.
Expraefectus 352.
Facundus Hermianensis Iustiniani licentiam in Ecclesiasticos reprehendit 421. eius acerbus animus in Vigilium PP. 350.
Falsarii sub Iustiniano 464.
Favor Theatri 373.
Fidei publicae dandae ritus 371.
Foelix Papa Iustiniani *ἀγαπητός* 371.
Fornicaria et Embolaria 381.
Γαύδαρος Iustinianus 375.
Gentiles, qui dicti 373. complures in aula Iustiniani 408.
Georgius Praef. urbis 383.
Georgius Theodora Aug. nepos 379.
Curator domus Marinae ibid. et 460.
Germania Belisarii patria, quae 351.
Germanus Iustiniani nepos, non frater 358. 420. Passarae maritus ibid. deinde Mathasuntae 358. 420. eius filii Iustinus, Iustinianus, Iustina; 358. 420. ex Mathasunta Germanus 358. 420.
Graeci, nomine Graeci raro usi 455. *Γραικός* et *Ἕλληγ* differunt ibid. Graecorum Praesulum adulatio 467.
Haeretici plurimi sub Iustiniano 425. ad rectam sententiam cogendi 403. ultimo puniendi supplicio 404. eorum statuae in latrinis ibid.
Helena Baduarii filia 419.
Heraeum Iustiniani suburbanum 431.
Hermogenes Mag. Offic. 435.
Herodianns Belisario infensus, dedit se Gotthis 358.
Hesychius Milesius de Triboniano quid dixerit 423.
Ἡμέρα per excellentiam dies Paschatis 392.
Ἡρά suburbanum, vel *ἡραῖον, ἱερεῖον* et *ἱερεῖα* 431.
Historia arcana Procopii an sit perfecta. XXV. 897. Historicis omnibus ignota XIII.
Historici aequales et posteriores Procopio, qui eadem de Iustiniano scripserunt VII.
Holoverum quid 459.
Homicidium ut describit Procopius 350.
Hunni ut caput comunt 373.
I, apex Iustinianus 366. 398.
Ἰσπερα suburbanum Byzantii 431.

- Ildericus Vandalus, Iustiniano carus 443.
 Imago Iustiniani 376. Theodoraë 395.
 Imperatoria 428.
 Imperatores qui *ταξιδάσαι* dicti 362.
 Christiani *τῆς θείας λήξεως* 424.
 Pii ab Antonino Pio ibid. Domini vocantur ab Ecclesiasticis 394. Latine loquuntur 427. Latine subscribunt 366. quo colore scribunt 367. rebelles ad Sacerdotium adigunt 433. qui Venetis, qui Prasinis fauerint 381 qui barbam raserint 376. illis Patriarchae benedicunt 467. nomina pro gradu, non pro merito tribuntur 424. an Ecclesiastici deosculentur pedes 467. Eorum electio a Patriarchis confirmata 394. leges cur utraque lingua scriptae 427. loca deliciarum 430.
 Imperatoria domus continet omnes Magistratus 430.
 Imperium Romanum quando dici coepit Graecorum 455.
 Impositio quid et quis eius auctor 452.
 Incendium S. Sophiae et Nosocomii Sampsonis 355.
 Indara meretrix, Theodoraë amica 380.
 Inscriptiones falsae in Codice 386.
 Interpretatio nominum et cognominum 355.
 Ioannis Apost. templum Ephesi 353.
 Ioannes Basilii filius 410.
 Ioannes Cappadoces duo sub Iustiniano 370.
 Ioannes alter Cappadox Patriarcha CP. primus Oecumenicus ibid. et 421.
 Ioannes alter Cappadox Praef. Praet. 352. Ethnicus 408. discedet Iustiniano expeditionem Africanam 449. eius Praefectura decennalis ibid. invitatus fit Sacerdos, ac denominatur Petrus 352. 433. hic, non Belisarius, obolos mendicavit 356.
 Ioannes Coccorobius Praef. urbis 383.
 Ioannes Gibbus 363.
 Ioannes Heluo, Graece *φρυγός* 355.
 Ioannes Patriarcha, Chalcedonii filius Iustinianum inter Sanctos retulit 421.
 Ioannes Pompeii filius, Proiectae maritus 419.
 Ioannes Theodoraë filius nothus 418.
 Ioannes eiusdem Theodoraë nepos 379.
 Ioannes ac Theodorus contra Samaritanas 407.
 Ioannes Scholasticus Patriarcha CP Nomocanonis auctor 464.
 Ioannes Sisiniioli filius 359.
 Ioannes Vitaliani nepos, ad Iustinianum a Belisario missus 358. Iustinaë maritus 420.
 Ioannina Belisarii filia 349. Anastasio Theodoraë nepoti despondetur ibid et 418.
 Irenaeus 465.
 Irenaeus Pentadiae Patricius contra Samaritanas mittitur 407.
 Isdigunas Persarum legatus 426.
 Italia maior quam Africa 437.
 Iucundianum hodie Galata 461.
 Iuliana Anicia deludit avaritiam Iustiniani XI. 377.
 Iuliani Apostatae nomisma vindicatur 407.
 Iulianus Samaritarum dux 407.
 Iulianus Praef. urbis 383.
 Iunilus Afer, Quaestor 446.
 Iuramenti forma 450.
 Iurisconsulti, qui hanc Historiam non probabant 11.
 Iustina Germani filia 420.
 Iustinianus Germani filius 420.
 Iustinianus Imp. Illyrice Uprauda 413.
 Iustini ex sorore nepos 418. modo *ἀνερπιδός* illius dictus, modo *ἀδελφιδός* 368. Tauresii natus, Bederrinae altus 361. obses apud Theodoricum regem Gotthorum 383. candidata militia quando functus 363. quando appellatus Nobilissimus 390. Praefectus militiae, antequam Caesar 371. succedit Vitaliano ibid. quando creatus Caesar 390. quoto aetatis anno 368. an invito Iustino 391. sumit imperium 368. an collegam habuerit 393. 439. consilia cum Theodora communicat 395. in propinquos qualis 451. Magistratus mutat 397. Consulatum abolet 459. Praefecturas vendit et ad eas sceleratos promovet 450. Militem negligit ac stipendiis fraudat 456. Romanos Persis tributarios facit 402. Barbaros inter se committit 400. sanguinarius 414. praemiis factiosos fovet 374. Persarum interpretem convivio excipit 426. Illyrice loquitur 427. legem de Scenicarum nuptiis

saepe confirmat 389. agit in Gentiles 408. in corruptores masculorum 409. revocat constituta in Samaritas 405. restituit medicis aliisque anonas 459. demortuorum haeredem se scribit 410. grave aes alienum relinquit 468. mendax et periurus 377. imponit suis praecessoribus 450. crimina subditis affingit 443. falsis accusationibus agit 383.

Idem sapiens et doctus 438. cur creditus analphabetus 364. Philosophus 439. Theologus 437. Musicus, Architectus, Iurisconsultissimus 439. conscribit Novellas et pro tribunali audit litigantes 429. qualis in disputationibus 421. 441. quot libros composuit 440. Athenis artes liberales prohibet 459. Unica litera nomen suum notat 366. sacris se immiscet 438. ob id reprehenditur a Facundo 421. Praescribit leges Ecclesiasticas 463. Oecumenici nomen confirmat Patriarchis CP. 421. invertit Paschatis tempus 464. disputat cum Episcopis 438. 441. punit contradicentes 441. Agapetum PP. haeresis insinuat 438. illo auctore haeresin damnat 425. *συνοδικός* 396. haereticus 425. a poenis eximit Arianos Exocionitas 405. Sacerdotibus indulget 421. in Ecclesiasticos saevit XI. remittit vectigalia Palaestinis 407. et *ἐπιστολήν* Ecclesiae Hierosolymorum 452. *τροπάρχειον* componit 439. male parta templis donat 422. Sergio et Baccho Mart. cur templum dicat 363. suam pietatem iactat 423. et mansuetudinem 421. et vigilantiam 426. se divinissimum appellat 457. *ἐν ἁγίοις* dictus 424. suis precibus conversionem Haereticorum ascribit ibid. omnia de suo nomine dici voluit 397. aliarum gentium nomina usurpat 400. cur dictus Iulianus 407. approbat historiam de vita sua XVII. aegrotat 382. convalescit Martyrum reliquias veneratus 383. a Sampsonē sanatur 355. nunquam a Byzantio longius digressus 382. an venerit Ravennam 383. quot annos imperavit 457. quot vixit 368. an mente captus obierit 468.

Eiusdem pater Sabbatius, mater Bigleniza 377. 416. dies natalitius 369. genealogia 416. 417. 418. soror Vigilantia 418. uxor Theodora ibid.

ex ea filii 440. nepos ex filia Anastasius 418. filius spurius Theodorus Zirus ibid. nepotes, Iustinus iunior, Iustinus alter Consul, Germanus, Boraides, Proiecta 419. 420. Praeceptor Theophilus Abbas 438. inauguratio an a Senatu probata 393. Consulatus famosissimus 377. studium in Venetos 441. *ἀνλόγης* et *μωρία* 377. levitas in mutandis legibus 397. constitutiones in Samaritas 405. prodigientia 377. 400. avaritia 377. deluditor a Iuliana Anicia 410. ex frumento Alexandrino 461. severitas in Haereticos 403. fastus a Chosroë et Theodeberto contemnitur 400. vitia quomodo occultata X. facta praeclara. IX. ieiunia 426. zelus non secundum scientiam 403. simulatio in rebus fidei 396. opinio de Concilio Chalced. 462. saevitia in Christianos 408. in Sacerdotes 460. licentia in causis Eccles. 421. leges Ecclesiasticae in Oriente, non in Occidente valuerunt 463. studia literarum cur Procopius vituperet 438. 442. scientia inflata 438. stylus qualis 429. libri spurii 440. Privilegium Cassinense ibid. vox de puerorum corruptoribus 409. vox de templo S. Sophiae 400. digressus 431. Senectus ignava 401. stolidi 375. monitores viri gravissimi 425. diversi morbi 355. 382. purpura testis recuperatae sanitatis 383. domus facta S. Sergii ecclesia 396. habitus imperialis 428. effigies in poculis 400. corporis forma 376. imago 376. 428. nomismata 428. unica ex Theodora filia 357.

Eidem et Theodoraē communes tituli 394. communes Belisarii triumphi 395. commune Magistratus iuramentum ibid. adulantur Episcopi 438. plebs convitiatur 374. illum vocat asinum 375. caute Procopius laudare solet XV. 375. Ioannes Patriarcha Sanctum credidit 424. alii de ipso plura quam Procopius XIII. 434. Baronii sententia XII. qui de illo scripserint X. multae sub eo haereses 425. quatuor de Religione praecipuae quaestiones 396. Iustiniani et Iustini nomina saepe confunduntur 365. 385.

Iustiniana prima 362. Iustiniana secunda 378.

- Iustinianeae domus 398. Iustinianae urbes 397. Iustinianus apex 366.
- Iustinianei libri 398. Scholares, Magistratus, milites ibid. portus ibid. diadema ibid. 428.
- Iustinus senior Imp. Illyricianus 360. Thrax ibid. an subulcus ibid. an ex familiis Anicia, Flavia ibid. cur *ταξιδάρης* dictus 362. bis e carcere liberatus ibid. Patricius, Cura Palatii 363. an aliam, praeter Euphemiam, uxorem habuerit 384. antiquavit legem de Senatorum nuptiis 387. Scenicas tantum eximit ab ea lege ib. Analphabetes 364. nomen suum quatuor literis scribit 366. recusat socium Imperii Iustinianum 368. SS. Sergio et Baccho Mart. templum excitat 363. quando et quo morbo periit 392.
- Eius uxor Euphemia, soror Bigleniza, nepos et filius adoptivus Iustinianus, Eutharicus filius adoptivus, Athalaricus nepos 416. notum crimen 362. constitutio de nuptiis Senatorum 387. eius gesta cur Iustiniano Procopius tribuat 369. ipsius et Iustiniani nomina confusa 365. 385. diploma supposititium 366. summa senectus 365. stoliditas 367. principatus anni 392. nominata 391. 393. Sepulcrum 392. an eo invito factus sit Caesar Iustinianus 391.
- Iustinus iunior Imp. Iustiniani nepos non ex filio neque ex filia 357. sed ex sorore 416. 418. filius Dulcissimi et Vigilantiae 357. Curopalata 363. an Iustiniani collega 393. Venetos Prasinosque compescit 441. dissolvit aes alienum Iustiniani 468. comprobatur historiam de eius vita XIV. Iustini uxor Sophia, filii Iustus et Arabia, fratres Marcellus et Badurius, neptis Helena, filius adoptivus Tiberius 419.
- Iustinus Germani filius 420.
- Iustus Iustiniani ex fratre nepos 420.
- Iustus Iustini iunioris filius 419.
- Κοροζέτης* Theodorus, cur 433.
- Κυάριοι* et Veneti iidem 372.
- Κυνηγέσιον* idem atque *ἀμφιδάκτυρον* 378.
- Legati Persarum interpres coenat cum Iustiniano 426.
- Leo Cilix Referendarius 430.
- Leontius Referendarius 435.
- Leontii Tripolitani libertas 394.
- Liberatus Carthaginensis imponit Vignilio Papae 350.
- Liberius Patricius Rom. 464.
- Libri Iustinianei 398.
- Limitanei milites 455.
- Litterae singulares S. M. in Novellis 355.
- Loca milliaria 430.
- Longinus Praef. urbis 383.
- Λογοθέτης* 454.
- Lupa, meretrix 384.
- Lupicina Iustini senioris uxor 367. cur nomen mutarit 384. vide Euphemia.
- Macedonius Referendarius 408.
- Magistratus Iustiniano et Theodora iuramentum praestant 395. a Iustiniano mutati 397. in porticibus Imperatoriae domus sedes habent 430. Iustiniani vocati 399.
- Malthanes 465.
- Mandatoris officium 442.
- Marcellus Iustiniani nepos, Curopalata 364. contra Persas exercitum ducit 420.
- Marcellus frater Iustini iunioris 420.
- Marcianus Iustiniani nepos, Curopalata 364. contra Mauritanos mittitur 420.
- Mariae Virg. pallium ac templum 353.
- Marinus Praef. Praet. auctor *ἐπιβολῆς* 448. 452.
- Massagetae ut caput comunt 373.
- Mathasunta uxor Vitigis, deinde Germani 420.
- Mauricius Curopalata 364. quando Comes excubitorum 441.
- Meretrices ducere prohibitum Senatoribus 386. eas ad honestam vitam revocat Theodora 434.
- Μεράνοια*, Monasterium conversarum 434.
- Μίσσρα ἐργάζεσθαι* quid Procopio 350.
- Milites Iustinianei 399. limitanei 455. privati stipendiis, deficiunt ibid.
- Mimorum alapae 380.
- Monachi comam deponunt 351.
- Mulieribus nuptia illata vis 374.
- Musonius Praef. urbis 383.
- Myriangeli in Galatia 382.
- Narses Consul codicillaris 352.
- Nica seditio 411.
- Nobilissimi et Caesaris an una dignitas 390.
- Nomina propria licet interpretari 355.

Nomisma Iuliani Apostatae 407.

Iustini et Iustiniani 391. 393. 394.

Nomocanonis primus auctor 463.

Nosocomii Sampsonis incendium 355.

Novellae a Iustiniano conscriptae 429.
earum numerus ibid. multae non
editae ibid.

Oecumenici nomen quis primus sibi
arrogavit 370. Iustianus confirmat.
IV. 421.

Oenomaus Aurigarum Circensium au-
ctor 372.

Ὀυλαδίας θεόνομος 379.

Officia sunt Praetoriani milites 455.

Optiones, qui 452.

Ordinum Palatii successio 456.

Pacem dare non licet in Coena Do-
mini 392.

Palaestinatorum ac Syrorum, mos 415.
remittit illis tributum Iustinianus
- 407.

Palatia Byzantii quot fuerint 460.

S. Pantaleonis Ecclesia, domus Theo-
doraе Aug. 381.

Pascha per excellentiam *θεοτική* et
ημετέρα 392. illius tempus invertit
Iustinianus 464.

Passara Germani uxor 420.

Patriarchae electis Imperatoribus ma-
nus imponunt 394. illis bene-
dicunt 467.

Patricius Praef. urbis 383.

Paulus Alexandrinus 461. deponitur
464.

Pax a Rom. cum Persis stabilita
402.

Πηγαι, suburbanum 431.

Persis tributum pendunt Romani 402.

Petrus Apamensis, homo impurus
374.

Petrus Barsames, Praef. Praet. 451.

Petrus Magister Offic. 433.

πρωτός πρωτός et *πρώτων* 355.

Phocas Patricius, gentilis 408.

Phocas Praef. Praet. 447.

Photius idem ac Photinus, Antoninae
filius, et Belisarii privignus, Consul
codicillaris, tradit Antoninae Syl-
verium Papam 351. fit Monachus
et in Aegyptum mittitur 354.

Pii dicuntur Imp. etiam impii 359.

Placidus Martyr an Theodoraе Aug.
nepos 379. 420. 440.

Populi CP. maledicta in Iustinianum
413.

Πόρραι, spectaculum 380.

Porphyreon pagus 466.

Porphyrio, cetus 432.

Portus Iustinianus 398.

Praefectus Praet. summa dignitas 447.

Praefectus Praetoriorum et Praeto-
rianorum distinguendi ibid. Prae-
fecti Praet. diversi numerantur
ibid.

Praefectus urbi 445. Praefecti urbi
sub Iustiniano plures 383.

Praetor plebis 445.

Praetoriani milites: vide Scholarii.
Eorum diversi gradus 363. Codicil-
lares ibid.

Prasini et Prasiani aurigae 372. dicti
Cereales ibid. eorum vestis *παρφα-
γής* ibid. rixae cum Venetis 412.

Princeps Custodum Palatii 363.

Priscus Iustiniano ab epistolis, fit
Diaconus 433.

Proclus Mathematicus 365.

Proclus Quaestor ibid. et 446.

Procopius huius historiae auctor, an
Christianus XX. Politicus XXI.
Causidicus, Belisarii assessor, illu-
stris 347. non medicus 415. Prae-
fectus urbi CP. 383. 436. de reli-
gione male sentit 422. de poenis
Haereticorum 423. molitur *ἀνέκδο-
τα* 409. illa scribit Theodora vi-
vente 432. an eadem absolverit
434. Iustinianum caute laudare so-
let XVI. 375. eius studia literarum
cur vituperet 437. an ipsius odio
scripserit XI. quae scripsit de illo
confirmant alii 434. de patria Iusti-
niani non discrepat ab Agathia 361.
Iustini gesta cur tribuat Iustiniano
369. quando scripsit libros de Aedi-
ficiis 355. quodnam ex Iustiniani
aedificiis vituperet 442. antiquitatis
Romanae curiosus 376.

Eiusdem patria XVIII. 347. studia, res
praeclarae, dignitates XVIII. libro-
rum numerus, ordo, tempus. ib. sen-
tentia de Deo et fortuna XX seq.
357. libertas dicendi XIX seq.
357. stylus et forma dicendi XXVI.
ἀνέκδοτα ex aliis eius libris cur
confirmare liceat XVI. quibus sus-
pecta II. an perfecta 397. Operum
Procopii diversi interpretes XXIII.
editio Augustana, Codices Vaticani
XXIV.

Procopius Gazaеus 347.

Procopius alius Sophista ibid.

Proiecta Iustiniani neptis 419. eius

- mariti Ioannes *ibid.* Areobindis 360.
419.
Protectores 456.
Pseudogordianus refellitur 379. 420.
440.
Psoës Diaconus 463.
Purpura ad fores mortuorum 410.
Quaestor *σκόπα βασιλέως* 446. eius
munus 428. 146. ante Constantinum
446.
Quaestores diversi *ibid.* Quaestor &
Quaesitore differt *ibid.*
Quatuor literis nomen scribit suum
Iustinus 366.
Ravennam an venerit Iustinianus
383.
Referendariorum officium 429.
Reges Barbari a Iustiniano excepti
443.
Reges Philosophi tres 439.
Reliquis Martyrum convalescit Iusti-
nianus 383.
Roma quinquies sub Iustiniano capta
402.
Romani praenomina primis literis scri-
bunt 366.
Romani sermonis usus apud Impera-
tores Orientis 427. quando desit
ibid.
Romani Persis et Avaribus tributarii
402.
Rusati aurigae Circenses 372.
Sabas Palaestinarum legatus 421. in-
stat apud Iustinianum contra Sama-
ritas 405. Theodoraē prolem pe-
tentis non obsequitur 357. 421. cur
462.
Sabbatius Iustiniani Imp. pater 377.
416. 418, qui et Istochus dictus
418.
ad Sacerdotium coguntur rebelles Im-
perii 433.
Salomon: *vide* Solomon.
Salutare in Coena Domini non licet
392.
Samaritarum simulatio, seditio, rebel-
lio 406. in eos Iustiniani constitu-
tiones 405.
Sampsø Patricius Rom. Iustinianum
sanat 355. Nosocomium aedificat
ibid. an Iustiniano antiquior *ibid.*
an sub Mena Patriarcha vixerit
ibid.
Sanguinis potu firmatae amicitiae
371.
Ξαβίδης ad fores mortuorum 410.
Saraceni ut caput comunt 373.
Saturninus 435.
de Scenicarum nuptiis Iustini consti-
tutio 386.
Scholae militum 456.
Scholarii 455. Iustiniani 398.
Scirtus fluvius, non Scyrus 442.
Sedes plicatiles 379.
Seditio Vince, Nica 411. et seq.
Senatoribus meretrices ducere non
licuit 386. illis matrimonia cum
abiectis primus permisit Iustinus
Imp. 387.
Septimum, suburbanum 430.
Sepulcra, locus deliciarum *ibid.*
a Sergio et Baccho Mart. liberantur
e carcere: Iustinus et Iustinianus
363.
Sergii Martyris Ecclesia antea domus
Iustiniani 396.
Sergius Bacchi filius 359.
Serici pretium 458.
Series Praefectorum urbis CP. sub Iu-
stino 383. Praefectorum Praetorio
447. Curopalatarum 364. Quaesto-
rum 446.
Severus ethnicis ritibus contamina-
tus 408.
Silentium quid 456. Silentarii et eo-
rum ordo *ibid.*
Silverius Papa occiditur ab Eugenio
350. eius necem Vigilio cur ascri-
bunt Africani *ibid.*
Sittas Patricius Comitonae maritus
378.
Solomones duo in Africa 359.
Solomonis Regis statua a Iustiniano
posita 400.
Sophia. Aug. Theodoraē neptis 419.
eius mater 378. consilium 356.
Stabulum, *σταβλός*, quid 466.
Stephanus Praefectus contra Samari-
tas 407.
Strategius an frater Iustiniani 371.
Suburbana Imperatorum CP. 430.
Suidae soli nota Procopii *ἀνέκδοτα*
XIV.
Συνोधίης quid 396.
Συνωνή pro Annona 451. 452.
Syrorum et Palaestinarum mos
415.
Tatianus Magister Offic. 410.
Taufesium et Bederina an eadem urbs
361.
Ταξιάρχης quid 362.
Tertullus an Iustiniani exadelphus et
Theodoraē cognatus 379. 420.
Thalenses sponte conflagravit 405.

- Theodahatus rex Philosophus 439. Amalasuntha occidit instante Theodora 432.
- Theodebertus Francorum rex Iustiniani fastum contemnit 400.
- Theodora Aug. uxor Iustiniani 418. in embolo habitat, lanam fiet, transitque ad factionem Venetam 381. consiliorum mariti particeps 395. per Sabam frustra prolem petit 421. 440. ne imperio abeat, quid cogitat 356. a Vigilio Eleutheriae comparatur 377. an Ravennam venerit 383. mulieribus patrocinatur 435. matrimonia procurat ibid. meretrices ad meliorem frugem revocat 434. haeretica 425. bis anathemate percussa 462. concilii Chalcedonensis inimica 396. contra illud extorquet Ecclesiasticorum sententias 462. asylum violat, et Vigiliam ab Ecclesia abstrahi iubet 354. criminoſe agit in Ecclesiasticos 384. Sacerdotes creat 435. Daemonodora dicta 415. Ecclesiam S. Pantaleonis aedificat 381. aegrotat canceris plaga 359. moritur 382. ante quintam Synodum 421. 440. an moriens respuerit 359.
- Eiusdem patria 378. genealogia 379. filia unica 357. liberi 420. 440. filius spurius Ioannes 418. nepotes 379. Anastasius 418. Sophia neptis 419. neptis adulterii manifesta 434. imago 395. amicae meretrices 380. flagitia XII. crudelitas 433. in Sacerdotes 460. simulatio in rebus fidei 396. eius causa lex abrogata 386. digressus 431. Eidem et marito communes tituli 394. triumphi et Magistratuum iuramenta 395. de Theodora Baronii sententia XII.
- Theodoriades urbes 399.
- Theodoricus Gothorum rex ἀδελφοποιός Iustiniani 371. cur Exocionita 405. quando mortuus 440.
- Theodorus Cucurbitinus 383.
- Theodorus filius Petri Magistri Offic. 432.
- Theodorus Zitrus filius spurius Iustiniani 357. 418.
- Theodorus contra Samaritas missus 407.
- Theodosii senioris Imp. statua a Iustiniano delecta 399.
- Theodosius iunior ὁ ἁγίος 424. adigit rebelles ad sacerdotium 433.
- Theodosius vir sanctus, sub Iustiniano 421.
- Theodosius Antoninae amasius 348.
- Theodotus Praef. Praet. 451.
- Theophilus Iustiniani praeceptor 438.
- Theopompi scribendi licentia 348.
- Thomas Magister Offic. gentilis 408.
- Tiberius Curopalata 364. adoptatus a Iustino 419. non eius gener 441.
- Tituli ad fores mortuorum 410.
- Tribonianus Praef. urbis 383. Gentilis 408. ἄθεος 424. Iustiniano adulatur ibid. Quaestor 446.
- Τροναυζία quale diadema 428.
- Τρονάριον a Iustiniano compositum 439.
- Tryphon Praefectus urbi 383.
- Valentinus Iustiniani μαχαροφόρος 400.
- Vectigalia Palaestinis remissa 408.
- Velum primum et secundum quid 456.
- Veneti et Venetiani aurigae 372.
- Cyanei 356. 372. Venetus color unde dictus 372. Venetorum rixae cum Prasinis 412.
- Veredarii 466.
- Vitalianus Scythia, Patricioli filius, an sit frater Iustiniani 370. a quo occisus et ubi 371. in Praefectura militum ei succedit Iustinianus ibid. eius nepos Ioannes 358. 420.
- Vigilantia ab Illyrico Begleniza 356. 416. soror Iustiniani et uxor Dulcissimi 416. 418. filii Iustinus, Badurius, Proiecta 419.
- Vigilius Papa non fuit auctor necis Silverii 350. Iustinianum Diocletiano, Theodoram Eleutheriae comparat 377. fane raptatur 460. quinquatae Synodo non interfuit 440. excommunicatur ab Africanis 350. eius epistola supposititia ibid.
- Victor Tunnensis imponit Vigilio Papae 350.
- Vince, seditio 411.
- Virga aurea, δινάριον 364.

Uprauda, Iustinanus Illyrice 356.

Urbes dictae de nomine Iustiniani 397.
de nomine Theodoraë 399.

Ursarius, quis 378.

Χειρονομία in theatro 373.

Ἰππῶτες et *ἀπὸ ἑκάστης* quid differant 352.

Zachariæ Prophetæ reliquiae 354.

Zimarchus Iustini commilito, Comes
Orientis 361. Curator domus Placidiae 461.

Zosimus vir sanctus sub Iustiniano
421.

INDEX AUCTORUM

IN NOTIS AD HIST. ARCANAM.

Abrahamus Ortelius 361.

Acta Apostolorum 415.

Acta publica CP. 413.

Adolphus Occo 357. 393.

Aemilius Portus 368.

Aëtius 436.

Agapetus Papa 377. 467.

Agapetus Diaconus 423. 425. 439.

Agathias Historicus 347. 360. 361.

375. 397. 399. 400. 401. 410. 430.

431. 439. 442. 454. 455.

Aimoinus 357. 380. 394. 408. 411.

418. 437.

Anastasius Biblioth. 354. 367. 368.

377. 384. 406. 424. 435. 438. 441.

455.

Andreas Alciatus 360. 364. 368. 397.

Antholog. Epigram. 372. 431. 449.

Antonius Imp. 372.

Antonius Augustinus 445.

Antonius Bonfinius 358.

Antonius Concilius 438. 445. 448.

Aristoteles 455.

Arnoldus Uvion 358. 370. 416.

Athenaeus 379. 455.

Ausonius 351. 366.

Autor antiquitatum Byzantii 349. 370.

381. 392. 398. 400. 405. 419.

420. 431. 433. 451.

Autor appendicis ad Marcellianum

349. 356. 438.

Autor descriptionis urbis CP. 381.

445. 460.

Autor historiae S. Sophiae 371. 383.

400.

Autor apud Suidam 468.

Autor Poëta Graecus 396. 427.

Autor vitae S. Hypatii 466.

Autor vitae S. Nili 424.

Basilius Cilix 360.

Basilius Magnus 356.

Blondus 347. 415.

Caesar Baronius 355. 365. 393. 405.

Caesarius 373.

Capitolinus 465.

Cassiodorus 360. 364. 365. 418.

428. 432. 440. 442. 445. 447.

Centuriatores 353.

Christophorus Persona 358. 410.

Chronicon Alexandrinum 361. 374.

376. 377. 383. 392. 397. 405. 406.

411. 457. 460. 465.

- Chronicon Cassinense 440.
 Chronicon Vaticanum 409. 437. 459.
 460. 465.
 Cicero 348.
 Codex Iustinianus 367. 382. 386. 398.
 405. 410. 431. 447. 448.
 Collect. historic. 362. 372.
 Concilium Berytense 392.
 Concil. Chalcedonense 378. 424. 456.
 459. 461.
 Concil. V. CP. 353. 398. 399. 429.
 446.
 Concil. CP. sub Mena 408. 467.
 Concil. VII. CP. 353.
 Concil. Ephesinum 353. 404.
 Concil. Nicaenum II. 353.
 Concil. Trullanum 398. 424.
 Constantinus Armenopolus 445.
 Constantinus Magnus Imp. 386. 404.
 Constantinus Manasses 357.
 Constantinus Porphyrog. 371. 431.
 455.
 Corippus 357. 363. 366. 375. 393.
 398. 399. 403. 416. 418. 427. 447.
 459. 455. 467.
 Cornelius Celsus 436.
 Cyrillus Scythopolitanus 357. 359.
 368. 369. 372. 391. 392. 394. 405.
 406. 407. 421. 429. 435. 448. 453.
 456. 457. 461. 463.
 Digesta 398. 435. 446.
 Dio Cassius 348. 372. 376. 378.
 381. 443.
 Dionysius Byzantius 344.
 Dionysius Petavius 459.
 Dioscorus Alexandrinus 404.
 Dorotheus IC. 457.
 Ephraemius Chronologus 363. 400.
 Epiphanius Tyrius 371.
 Episcopi Syriae 374.
 Evagrius 347. 352. 360. 363. 365.
 368. 370. 371. 372. 374. 377. 381.
 391. 393. 396. 411. 418. 419.
 421. 422. 425. 434. 441. 443. 446.
 447. 450. 457. 461. 465. 469.
 Eunapius Sardianus 447.
 Eusebius Caesariensis 427.
 Eustathius Presbyter 377. 383. 425.
 439. 441.
 Facundus Hermianensis 421. 438.
 Franciscus Iunius 367.
 Georgius Cedrenus 363. 376. 384.
 392. 396. 425. 428. 431. 435.
 442. 447.
 Georgius Codinus 364. 398. 428.
 Georgius Syncellus 376.
 Gregorius Magnus 354. 394. 462.
 Gregorius Nazianzenus 373. 380.
 466.
 Gregorius Secundus 367.
 Gregorius Turonensis 377. 410.
 Guidus Pancirolus 348.
 Gulielmus Budaeus 364.
 Henricus Agylaeus 407.
 Henricus Schringierius 352. 445.
 447.
 Heribertus Rosueyds 430.
 Hesychius Grammat. 379.
 Hesychius Magesius 381. 398. 408.
 423.
 Hieremias Propheta 373.
 Hieronymus Rubeus 382.
 Historia Miscella 377. 382. 435.
 Hubertus Giphanius 351. 368. 386.
 434.
 Hubertus Goldius 368.
 Iacobus Billius 466.
 Iacobus Cuiacius 378. 445.
 Iacobus Gretserus 393. 428.
 Idatius 430.
 Innocentius Maronianus 371. 421.
 423. 438. 467.
 Interpres Novellarum 352.
 Iohannus Camerarius 419.
 Ioannes Antiochenus 400. 454.
 Ioannes Brodaeus 366. 431.
 Ioannes Christophorsonus 352. 372.
 381. 446.
 Ioannes Chrysostomus 380. 392.
 Ioannes Epiphaniensis 402. 419. 420.
 457.
 Ioannes Evangelista 415.
 Ioannes Leunclavius 393.
 Ioannes Mercerus 447.
 Ioannes Meursius 364.
 Ioannes Scholasticus 464.
 Ioannes Trithemius 416.
 Ioannes Tzetzes 356.
 Ioannes Zonaras: vide Zonaras.
 Iornandes 358. 360. 363. 365. 368.
 393. 418. 420.
 Ischyron 461.
 Isidorus Hispalensis 351. 438.
 Iulianus antecessor 445.
 Iulianus Apostata 376. 455.
 Iuriconsultus Graecus 410. 429.
 Iustinianus 352. 355. 360. 362. 380.
 383. 385. 386. 389. 392. 395. 397.
 398. 399. 405. 406. 408. 409. 410.
 418. 421. 423. 425. 427. 429. 430.
 432. 445. 446. 450. 451. 452. 454.
 457. 459. 464. 465.
 Iustinus Senior 387.
 Iustinus Iunior 399. 406. 441.

- Leo imp. 349.
 Leonardus Aretinus 358.
 Leontius Magnesianus 353.
 Leontius Poëta 445.
 Leontius Scholasticus 393. 396.
 Leontius Tripolitanus 394.
 Lex Rhodia 458.
 Libanius 452.
 Liberatus Diaconus 350. 421. 438.
 460. 461. 463.
 Lucianus 371.
 Marcellinus Comes 352. 359. 365.
 368. 370. 372. 377. 390. 393. 418.
 419. 436. 457.
 Marcianus Imp. 386. 404.
 Matthaëus Raderus 375. 405.
 Menander Protector 375. 400. 401.
 402. 419. 467. 468.
 Nicephorus Patriarcha 348. 351. 364.
 367. 390. 431. 436. 447. 454.
 Nicephorus Callisti 348. 368. 378.
 424. 425. 464.
 Nicolaus Pepagomenus 452.
 Octavius a Rosbergh 357. 359. 363.
 384. 407. 468.
 Olympiodorus Hist. 351. 390.
 Onuphrius Panvinus 357. 359. 368.
 416.
 Ordo Romanus 392.
 Paulus Apamensis 438.
 Paulus Diaconus 354. 425. 435.
 438.
 Paulus Silentarius 395. 431.
 Petrus Crinitus 366.
 Petrus Gillius 442.
 Petrus Pithoeus 348. 459.
 Philostratus 376.
 Photius Patriarcha 347. 351. 390.
 418.
 Photius Tyrius 467.
 Plinius 376. 381. 436. 465.
 Plutarchus 366. 465.
 Pomponius Laetus 360.
 Procopius, singulis paginis.
 Provinciale Ecclesiae Orient. 398.
 Prudentius 360.
 Pseudogordianus 379. 393. 420.
 Raphaël Volaterranus 357. 358. 427.
 Regum libri 415.
 Rituales libri 392.
 Sabellicus 347. 415. 468.
 Sallustius 405.
 Seneca 351. 424.
 Series Rom. Pont. 371.
 Sextus Aurelius 376.
 Sibylla 442.
 Simeon Metaphrastes 355. 385. 452.
 Socrates 430.
 Sozomenus 354. 430. 431.
 Spartianus 428. 446. 465.
 Stephanus Byzantius 393.
 Suetonius 372. 376. 381. 445. 465.
 Suidas 347. 348. 349. 354. 380. 384.
 395. 408. 423. 431. 433. 442. 451.
 454.
 Synesius 379. 415. 457. 459. 466.
 Tertullianus 380.
 Theodorus Lector 353. 356. 360.
 362. 364. 384. 418. 450.
 Theodorus Mopsuestenus 373.
 Theodorus Studita 351. 455.
 Theophanes Byzantius 357. 418.
 420.
 Theophanes Isaurus 354. 355. 359.
 361. 368. 370. 371. 373. 377. 379.
 382. 383. 385. 391. 404. 405. 406.
 408. 409. 411. 419. 420. 425. 426.
 430. 431. 433. 435. 439. 441. 442.
 444. 448. 450. 452. 454. 458. 460.
 464.
 Theophilus Praeceptor Justiniani
 363. 368. 371. 383. 384. 415.
 418.
 Theophylactus Simocatta 419. 446.
 447. 460.
 Valerius Maximus 466.
 Vegetius 372.
 Victor Tunnensis 350. 357. 359. 363.
 367. 371. 378. 383. 391. 393. 396.
 418. 419. 425. 438. 441. 460. 462.
 Virgilius 445.
 Volumen ex corticibus 457.
 Vopiscus 355. 458.
 Zacharias Hist. 360. 371.
 Zonaras 360. 363. 368. 370. 371.
 373. 377. 395. 399. 409. 425. 437.
 442. 457. 469. 461.
 Zosimus Hist. 446. 447. 455.

INDEX GRAECUS.

Ἀβελτηρία ad I, 217, 19.
ἀβληχρός πυρετός I, 252, 4.
ἄγαν cum superlativo III, 118, 12.
ἀγγαροφορεῖν III, 163, 18. 222, 1.
ἀγγέλλω. *ἡγγελον* eiusque compo-
 sita I, 36, 15. 37, 6. 109, 11.
 112, 13. 17. 181, 21. 191, 8. 277,
 10. 237, 13. 294, 14. II, 41, 17.
 66, 1. 69, 2. 81, 7. 90, 7. 92, 14.
 189, 3. 245, 2. 276, 15.
ἀγέστην I, 271, 7.
ἀγώνιστος III, 257, 24.
ἀδιώματος III, 41, 11.
ἀερικόν III, 119, 3.
ἀδυστολόγιστος II, 304, 6.
ἀλρεῖσθαι ὕπνον I, 299, 2.
αἰσθάνεσθαι cum infinitivo pro par-
 ticipio II, 51, 19.
αἰσχροτότατος I, 158, 4.
ἀκατάγγελος II, 354, 8.
ἀκμήτες II, 89, 9.
ἀκριβής λιμός I, 328, 1. *πολιορκία*
 II, 240, 16. 382, 12.
ἀκρότομος I, 427, 10.
ἀκροτελεύτιον, ἀκρότατον I, 208, 17.
 437, 18. II, 221, 7.
ἀμαρτήσας I, 385, 7.
ἀμνηστία I, 504, 16. II, 402, 10.
ἀμύθητος, ὁλόγη ἀμυθήτω στρατῷ
 I, 514, 5.
ἀμπαγοῦσιν II, 210, 19.
ἀμφοιβητέιν τιμός 473.
ἀν. Constructio soleoca ὅπη *ἂν* σω-
 θήσονται III, 274, 16. οὐδὲν *ἂν*
 λυμνεῖται II, 260, 18. οὐκ *ἂν*

βλαβήση II, 153, 7. οὐ *ἂν* εἰω-
 θεν II, 112, 4. οὐδὲν *ἂν* γένη-
 ται II, 263, 12. οὐκ *ἂν* ἀντεῖκη
 II, 163, 11. 273, 17. et similia
 II, 135, 20. 171, 20. 420, 16. III,
 69, 13. 79, 18. 95, 5. 106, 11.
ἂν (i. e. *ἐάν*). *ἂν* οὕτω *τόχη* I, 63,
 9. 464, 7. II, 44, 3. 120, 10. 163,
 4. 243, 1. 295, 5. 618, 17. III,
 192, 18. 243, 2. *ἂν* οὕτω *τόχοι*
 I, 16, 15. (ubi *τόχη* Par.) 23, 9.
 86, 17. 120, 14. 189, 21. 230, 7.
 (*τόχη* Vat.) 233, 18. 245, 15. 355,
 7. 382, 17. 384, 19. 402, 12. 419,
 8. 435, 7. 452, 21. 478, 5. II,
 41, 1. 177, 10. 189, 17. 372, 5.
 399, 6. (*τόχη* Par.) 638, 12. III,
 12, 8. 50, 16. 54, 14. 61, 11. 76,
 13. 84, 21. 87, 6. 96, 2. 110, 18.
 114, 5. 130, 21. 161, 2. 192, 19.
 243, 2. *ἦν* cum aliis optativis I,
 11, 6. 14, 18. 17, 20. 18, 17. 24,
 16. 43, 22. II, 262, 4. III, 40, 9.
 44, 3. 84, 6. 15. 89, 5. 8. 92, 11.
 93, 17. 96, 4. 23. 98, 5. 117, 4.
 118, 17. 121, 3. 126, 5. 138, 8.
 21. 165, 4. 184, 4. 295, 17. 311,
 8. *ἦν* cum indicativo I, 88, 15.
 119, 20. 134, 5. 230, 11. 258, 19.
 272, 13. 326, 19. 22. 355, 9. II,
 100, 4. 281, 9. II, 292, 7. 273,
 20. III, 71, 18. 98, 15. *καὶ*
ἦν 98, 9. *ἦν* οὐ II, 238, 19.
ἀναβράζειν, ἀναβράσσειν II, 428, 7.
ἀναδηγᾶν II, 228, 10.

- ἀναθολοῦν 107, 20.
 ἀναίδην I, 52, 15. 183, 22. 473, 17.
 II, 6, 14. 263, 9. III, 123, 20.
 ἀνίδην II, 15, 3. 201, 1. 204, 20.
 (ἀναίδην Par.) 381, 4. (ἀναίδην
 Par.).
 ἀνακαχεύειν II, 403, 9. III, 265, 11.
 ἀνδρεία vulgo I, 27, 15. 51, 2. 69, 7.
 478, 21. 479, 2. sed ἀνδρεία I,
 128, 14. 360, 4. 364, 19. 381, 16.
 386, 9. 426, 10. II, 10, 13. 13,
 16. 60, 5. 99, 20. 100, 1. 270, 14.
 362, 16. 379, 5. 553, 7.
 ἀνεπικηρύκκευτος III, 265, 8.
 ἀνεπίμικτος III, 265, 8.
 ἀνευ τούτων, praeterea, II, 282, 12.
 ἀνηκαστα δεῖναι II, 24, 1.
 ἀνθρωπος, ὁ, maritus, III, 101, 12.
 ἀνολγειν. ἀνεφῶγειν I, 22, 3. III,
 212, 3. ἀνέωγον I, 474, 13.
 ἀντικυματεῖν III, 295, 7.
 ἀντιμνησθαι III, 295, 8.
 ἀντίος II, 240, 1. 485, 18.
 ἀντιπαράδεχεσθαι (ἀντιπαρέχεσθαι
 Reiskius) III, 162, 7.
 ἀντιπεριάγειν II, 329, 14.
 ἀντιστατεῖν (in ἀντιστρατεῖν oor-
 ruptum) I, 177, 6. 182, 1.
 ἀξιώλεθρος II, 617, 1. III, 338, 17.
 ἀκallaξείην III, 35, 12. 96, 8.
 ἀπαντιάξην II, 301, 19. ad II, 329, 13.
 ἀπανθαδιάξεται III, 241, 4.
 ἀπαντοματίζειν III, 215, 3.
 ἀπεμπολεῖν III, 72, 12. 90, 17. 114,
 24. 121, 10. 125, 17.
 ἀπισχυρίζεται I, 258, 12.
 ἀποδωσείην II, 422, 18.
 ἀποξῆν ἐλλομοῖς II, 526, 10.
 ἀπολέγειν τῇ ταλαιπωρίᾳ I, 495,
 11. πρὸς τὴν ταλαιπωρίαν III,
 270, 14. ἀπολέγων et ἀπονεύων
 I, 208, 14.
 ἀπορέμειν vulgo II, 564, 9.
 ἀπονῆντι II, 343, 7.
 ἀποπορεία I, 117, 8. 202, 20. 205, 6.
 II, 322, 21. 436, 7. 592, 18.
 628, 5.
 ἀπώρεξ I, 494, 16.
 ἀστίβητος III, 90, 7.
 ἀστρατήγητος I, 264, 11.
 ἀτμηλεῖν I, 396, 23. II, 573, 1.
 αὐθαδιάξην III, 83, 11.
 αὐρὶ τῶν νυκτῶν II, 192, 3.
 βαρήσας III, 89, 12.
 βιβάριον II, 106, 15. 112, 3. 9.
 βεβολῆσθαι II, 89, 4.
 βολαὶ I. q. ὠδῖνες II, 576, 16.
 βουβῶν I, 252, 8.
 βράχους ἐμπλεως θάλασσα I, 99, 15.
 105, 2.
 γειτόνημα II, 557, 11.
 ἐκ γειτόνων I, 199, 7. 219, 22. ἐν
 γειτόνων I, 15, 13. 49, 5. 66, 13.
 II, 57, 5. 161, 21. 219, 20. 230,
 23. 247, 15. 419, 11. III, 212, 18.
 239, 11. 263, 7. 273, 18. 298, 23.
 γελοιώδης II, 483, 18. 571, 15.
 ἐς γόνυ ἐλθεῖν I, 88, 5. III, 91, 2.
 ἐν Λάραϊς I, 235, 5. πόλει Λάρας
 II, 489, 1. ἐν Λάραϊς I, 60, 1. 79,
 16. 90, 14. 111, 22. 113, 21. 169,
 3. 222, 22. 238, 2. 264, 14. ἐς
 Λάρας I, 61, 6. ἐς Λάραν I,
 286, 14.
 δεξιούσθαι τῷ θεῷ III, 156, 7.
 διαδρῦνται I, 228, 5.
 διακοσμία II, 623, 12.
 διακωλυτής I, 60, 11. III, 252, 7.
 316, 11.
 διαλογίζεσθαι I, 53, 4.
 διαμέλλειν I, 171, 14.
 διαμετρήσασθαι βίον II, 450, 20.
 III, 245, 17.
 διαμισθαρεῖν ad III, 121, 12.
 διαπόνημα II, 558, 14.
 διαχρᾶσθαι ναὺς III, 335, 7.
 διαψιδυρίζειν II, 626, 4.
 διδόναι. δώσω III, 221, 2.
 δόλωσις III, 115, 18.
 δομεῖν I, 500, 4.
 δυσθανατεῖν, ἀν, ad II, 544, 10.
 ἐγγόνῃ III, 42, 1.
 ἐγκρυφιάζειν I, 284, 19. III, 17, 17.
 ἐθελοναφεῖν II, 520, 4.
 εἰ cum conjunctivo I, 26, 2. II, 18,
 8. 32, 1. 177, 9. 211, 5. 10. 225,
 8. 228, 12. 239, 10. 247, 4. III,
 91, 9. 212, 19. 229, 17.
 εἶναι. ἦν ἐσησθε I, 479, 17. ἦν
 περιεσώμεθα I, 417, 9. II, 454, 9.
 616, 1. ἦν περιέσωνται II, 43, 13.
 492, 9. et restituendum pro ἦν
 περιέσονται I, 119, 21. II, 115, 9.
 Similes conjunctivi sunt αἰρήσωνται
 I, 518, 14. ἀνούσθηθε II, 71, 20.
 ἀφιζηται I, 479, 10. γενήσονται
 I, 220, 10. διαθήσονται ad I, 54,
 17. διαμαρτήσονται II, 426, 7.
 θνήσονται II, 338, 4. 382, 23.
 385, 17. 616, 22. δάσωσι ad II, 47,
 21. ἐκνήξωνται II, 345, 6. εὐρη-
 σωσι I, 134, 5. (εὐρήσωνται II, 120, 6.).
 θήσονται I, 277, 17. II, 43, 13.
 παρήξωνται I, 402, 12. II, 323, 13.

- παρέρχονται I, 833, 8. συλλήψη-
 ται I, 833, 13.
 ἐκαστάτω I, 315, 18. 330, 20. II,
 8, 16. 31, 18.
 ἐκθαμβεῖν II, 227, 18.
 ἐκμετρεῖν τὸν βίον II, 625, 15.
 ἐκοντὶ II, 36, 2.
 ἐκπαλαι II, 255, 21.
 ἐκτοπος II, 503, 9. III, 14, 9.
 ἔλεος, τὸ, II, 48, 15.
 ἐλετός I, 81, 5.
 ἐμπλήρουν II, 161, 17.
 ἐμπόλημα II, 547, 1. III, 199, 19.
 254, 19.
 ἐμπορῆσαι III, 171, 10. 333, 21.
 ἐμποροχωρεῖν II, 314, 13. 519, 9.
 ἐνακμάζειν II, 465, 17.
 ἐνδιδύσκειν III, 249, 9.
 ἐνθους I, 530, 20.
 ἐξαντῆς I, 352, 6.
 ἐξιάνουσιν αἰσάει III, 249, 9.
 ἐξουβρίτωρες I, 460, 13.
 ἐξουσιόσθαι καὶ θεία II, 70, 18. 160,
 20.
 ἐπειδὴν cum optativo I, 16, 17. III,
 18, 12. 49, 5. 70, 21. 82, 18. 182,
 7. 194, 3. 216, 12. 228, 6. 229,
 18. 233, 3. 240, 2. 272, 2. 297,
 19. 398, 5.
 ἐπεκλέγεσθαι III, 43, 9.
 ἐπηλύτης I, 441, 8. 450, 2. II, 31,
 13. 203, 16. 209, 17.
 ἐπιδαλασσίδιος II, 463, 17.
 ἐπιματασκοπεῖν II, 37, 7.
 ἐπικηδεύειν III, 251, 25.
 ἐπικηαίω ad III, 134, 1.
 ἐπικρινῆς II, 476, 18. 559, 9. ἐπι-
 κοινα II, 622, 2.
 ἐπιπεριστέλλειν I, 219, 23.
 ἐπισαδάζειν I, 232, 11.
 ἐπισημίζειν II, 313, 3.
 ἐπισηθυρῶν III, 141, 17.
 ἐρεῖν ἐρχομαι ad III, 12, 12. ἐρεῖν
 ἐρχομαι III, 220, 20.
 ἐρχατογέρον II, 410, 1. 445, 18.
 514, 16. III, 66, 12.
 εὐθωρον ad I, 244, 11.
 εὐθύνδεσιν I, 416, 3.
 εὖ φ' cum indicativo I, 15, 13. 48,
 21. 53, 15. 57, 16. 110, 17. 113,
 19. 155, 21. cum optativo I, 51,
 6. 107, 17. 111, 21. 131, 14. III,
 71, 13. 147, 24. cum conjunctivo
 I, 74, 18. 243, 7. 269, 15. 278, 8.
 280, 8. III, 120, 6. cum infinitivo
 I, 198, 17. 199, 9. 323, 20. 327, 14.
 343, 3. 380, 21.
 ἡμιώριον II, 566, 8.
 θανατοῦν II, 658, 10.
 θάτεροι III, 110, 14.
 θορῆ ἡ σωτηρία ἐπὶ τριχὸς ἔστα
 III, 340, 17.
 ὁρῶ θυμωθεῖς II, 503, 12.
 ὁρεῖν εἰς ἀλήνη I, 299, 5. 387, 3.
 II, 390, 11. εἰς ἀντίστασιν III, 157,
 10. εἰς ἀπόστασιν I, 27, 18. 282,
 17. 287, 16. II, 376, 20. βλέπειν
 εἰς ἀλήνη I, 461, 12. 488, 21. ὁρᾶν
 εἰς ἀλήνη I, 232, 1. II, 501, 1.
 ἱερᾶσθαι II, 208, 12.
 ἱεραιεῖον III, 188, 2.
 ἱερόδουλοι III, 333, 20.
 ἱεσθαι vel ἱεσθαι II, 501, 11. 548,
 21. 608, 10. 612, 10. 614, 18.
 619, 18. 639, 23. III, 20, 4. 174, 1.
 191, 25. 228, 20. 240, 8. 255, 9.
 295, 8. 297, 10. 310, 20. 330, 4.
 καλεῖσθαι Ῥωμαίων II, 46, 2.
 κατακραυγαλέων II, 558, 2.
 κατέλειπε III, 160, 25.
 καταληγῆσθαι III, 121, 15.
 καταπροδιδόναι I, 485, 8. 507, 5.
 κατατορχαλεῖν II, 603, 14. III, 121,
 18.
 καταφάλλειν I, 257, 11.
 κᾶχλιος (vel κᾶχληος) II, 508, 8.
 κέντον, centum, I, 112, 41.
 κεραιή τῆς ἐλπίδος I, 296, 9.
 κοιαισίστωρ III, 116, 15. κναισίστωρ
 III, 116, 14. κοιαισίστωρ I, 52, 4.
 121, 16. 123, 8. II, 74, 5. 453, 13.
 III, 117, 7.
 κόσμω οὐδενὶ I, 264, 12. 464, 17.
 476, 17. 480, 15. 488, 9. 491, 20.
 492, 15. 534, 3. II, 139, 6. 198,
 14. 201, 3. 213, 22. 441, 11. 493,
 20. οὐδενὶ κόσμω I, 257, 5. 813,
 21. 339, 6. 385, 16. 401, 3. 423,
 2. 444, 10. 457, 7. II, 33, 15.
 82, 2. 166, 24. 377, 13. 380, 21.
 427, 6. 533, 2. 583, 3.
 κωλύω I, 354, 15. 359, 2. 472, 5.
 481, 7.
 λαθραϊότης corrupte III, 99, 20.
 λαθραϊότατα III, 116, 24.
 λεγεών III, 195, 11.
 λεπίδες δεῖται II, 153, 11.
 λεγόντες, τὰς, I, 255, 7.
 λησιτία III, 119, 8.
 μελλήσεσθαι II, 262, 11.
 μεστός, iratus, III, 30, 14. et με-
 στοσθαι, irasci, III, 83, 13.
 μεταμαθεῖν II, 483, 16. οὐκ οἶδα
 ὅ τι μεταμαθῶν II, 440, 13.

μετάμελος I, 452, 4. 485, 2.
μεταμπίλγειν II, 423, 2. 472, 12.
μέταξα II, 546, 20. III, 140, 22.
247, 12.
μετωπηδόν II, 495, 18.
μή ού I, 13, 1. 93, 19. 124, 16.
126, 4. 195, 18. 221, 12. 223, 18.
331, 22. 456, 11. II, 30, 19. 43, 8.
48, 22. 83, 21. 217, 22. 220, 8.
283, 4. 242, 15. 250, 13. 273, 15.
381, 18.
μικρόμισθος II, 592, 14.
μυλίω λίθω III, 226, 17. μυλλίνω
III, 224, 23. μυλλίνην I, 74, 13.
μύρια πάντα ὑποσχέσθαι I, 324, 18.
μυών II, 152, 14. 153, 21.
μωροακοκήθης III, 56, 14.
νάφθα II, 512, 16.
νεομηθέντα III, 164, 11.
ξυνη II, 427, 1.
ῥμογνωμορεῖν II, 413, 11.
ὄνομα. Πέτρος ὀνόματι III, 97, 8.
Πέτρον ὀνόματι III, 123, 15. sed
ὄνομα III, 97, 21. τοῦνομα I,
162, 18. 243, 3. (ubi Par. ὄνομα)
et ὀνόματα (de duobus) III, 245, 6.
δέντης II, 521, 1.
ὀρθοστομεῖν II, 416, 11.
ὀρθοσίτης III, 67, 17.
ὄτων I, 192, 17.
οὐδός I, 174, 4. 18.
οὐ μέγα οὐ μικρόν I, 285, 20. οὐ
μικρόν οὐ μέγα II, 507, 8.
οὐ μή I, 109, 20. 243, 17. 270, 5.
271, 20. 326, 20. II, 201, 12.
237, 2. 256, 1. 259, 11. 325, 4.
341, 18. 490, 1. 527, 17. 626, 3.
III, 30, 8. 109, 3.
οὐ πρότερον εἰ μή I, 272, 11. ἕως
I, 250, 22. III, 157, 16. ὥς III,
111, 17.
ὀχετηγία, ὀχεταγωγία II, 521, 8.
καλλάντιον, καλάτιον I, 395, 18.
II, 280, 8. III, 186, 15. 202, 8.
ἐν παραβύσσῳ I, 93, 14. II, 99, 12.
III, 14, 11. 50, 14. 121, 6.
παρθορασύνω III, 82, 14.
παρὰψηχί II, 319, 21.
πασχαλία ἑορτή I, 91, 19. 469, 3.
III, 87, 3. 156, 4. 195, 22.
τί πεπονθότες II, 518, 7.
πη. ἄγχιτά πη I, 181, 19. 229, 4.
232, 20. 241, 20. 248, 16. 262, 6.
265, 2. οὐδέ πη 208, 18. οὐτα
πη I, 217, 1. 264, 14. ὠδέ πη I,
182, 14. 188, 22. ὥς πη I, 10, 3.

75, 5. 100, 19. 186, 8. 205, 16.
250, 4. 251, 11. 257, 1.
πολεμῶσιν III, 265, 4.
πολυπλασίον I, 459, 19.
προδαπανᾶν II, 228, 19.
προκατατρέβειν II, 616, 12.
προλογίζεσθαι ἐνέδρῳ I, 189, 13.
191, 4. II, 241, 12.
πρόπονος I, 222, 1.
προσδοκᾶσθαι pro προσδοκᾶν II,
276, 11.
προσεπιπέμπειν III, 108, 3.
προσεπιτεχνᾶσθαι II, 97, 14. III,
148, 24. 256, 5. 298, 12.
προσενιτοῦσι II, 574, 5. III, 198,
17. 202, 5. 226, 10. 236, 12.
269, 24. 291, 3.
πρόστων I, 363, 11.
βαῖζειν II, 505, 12.
φαυρερενδάριος I, 256, 14. III, 89,
15. 104, 9. 159, 22.
δοφᾶσθαι, δοφᾶσθαι II, 486, 15.
σίνεσθαι I, 95, 2.
σκορπιαίνεσθαι III, 63, 5.
σοφίζεσθαι πόλεμον II, 384, 5.
στασιαζομένη δόξα II, 564, 5.
συμμετρήσασθαι βίον II, 476, 3.
III, 19, 12. 113, 2. 133, 8.
254, 24. τόλμα δυνάμει συμμε-
τρονυμένη I, 455, 15.
συμμορρίζεσθαι I, 154, 5.
συνδιακοσμεῖν I, 61, 7.
συνδιαφθείρειν I, 338, 29.
συνδιολύναι III, 112, 4.
συνελόντα εἰπεῖν II, 311, 9. 579, 6.
III, 223, 13. 310, 10. ξυνελόντι
εἰπεῖν I, 356, 4. ξυνελών φαίη I,
157, 2.
συνιέναι cum genitivo I, 73, 7. 254,
2. II, 339, 14.
συννέειν I, 257, 5. II, 95, 10. 193, 1.
199, 23.
συννεωτερίζειν II, 463, 2. 510, 21.
συντριβής II, 583, 18. III, 226, 2.
Συρακούση II, 38, 18.
συρφετός ὄχλος III, 173, 6.
τέτρασι I, 204, 16. II, 316, 22. III,
105, 15.
τεχνητής I, 60, 9. 510, 15.
ἐτόλμων ad II, 101, 13. 327, 24.
543, 7.
τριγένεια, τριγωνία III, 91, 23.
τροπαίδη II, 623, 11.
τυγχάνειν. Βελισάριον εὐδοκμητέ-
ναι τετύχηκε II, 26, 1. εἰ τι ἰσχύος
περιεῖναι τοῖς πολιορκουμένοις
τετύχηκε II, 217, 2.

- τυμβογέρον II, 523, 4.
 ὑδροχόαν III, 125, 15.
 ὑπειπεῖν et ἐπειπεῖν II, 34, 3.
 ὑπεραίαν II, 452, 7.
 ὑπερβιάζεσθαι I, 439, 1. II, 145, 9.
 ὑπερβλύζειν II, 428, 8.
 βρώσεις ὑπερόροις τῆς φύσεως II, 347, 13.
 ὑπολήγειν II, 6, 12. III, 240, 13.
 ὑποτωθάζειν ad I, 232, 11.
 φαέλλος II, 103, 10. sed φαέλος
 II, 192, 18.
 φαντάσεις I, 300, 10.
 φιλοτιμειῖσθαι τινα χορήμασι II, 27, 16.
 φρουρὸν δμίλον III, 236, 6.
 ᾠδισμός, ᾠθησμός ad I, 37, 22.
 ᾠδαιζομένη τύχη II, 625, 20.

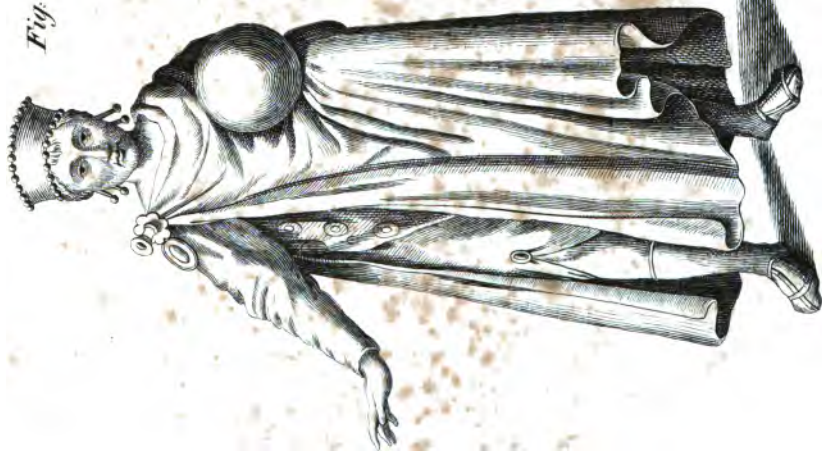
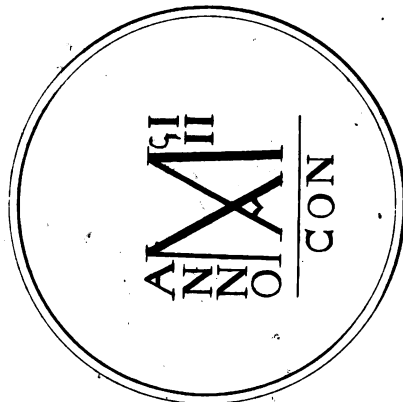

Fig. 1. pag. 376.

Fig. 2. pag. 391.

Procep. vol. III. Tab. 1.

Lithogr. von Adr. Becker in Coblenz.

τυμβογ
υδροχο
υπειπε
υπερ
υπερβ
βρώσει
347.
υπολγ

- σ. 184 Ἰουστινιανὴ πολλὰ τῇ Θεοδοσίᾳ ἐμνηνύσας ἐνέταξε μεγάλο τιμὸν ἢ παρρη-
 χέως πανταχόθεν τῇ Ρωμαίων ἀρχῇ. - 185 ἐν χωρίῳ τῷ παλαιῷ Δευτέρῳ.
- σ. 190 ἐν προστασίᾳ καλοῦμεν τὴν Εὐδοκίαν ναὶ αἱ Θεοδοσίας
- » 201 μαρτύριον Μηνῆ » »
- 239 εἰς τὴν ἑρμηνείαν ἐν τῷ ῥήματι ἐνέταξε (τῇ Ἀντιοχείᾳ)... ὑπερὶ τοῦ θ.
 » δαυν.
- » ὅπου δὲ περὶ Ἀντιοχείας ἔταυρον.
- 240 χεῖραρος » Ἰουστινιανῆς

295, 18 ἐν τῷ τῷ χωρίῳ τῇ θύλῃ κατετάθη αἱ πράξεις παρρηγόμενες.

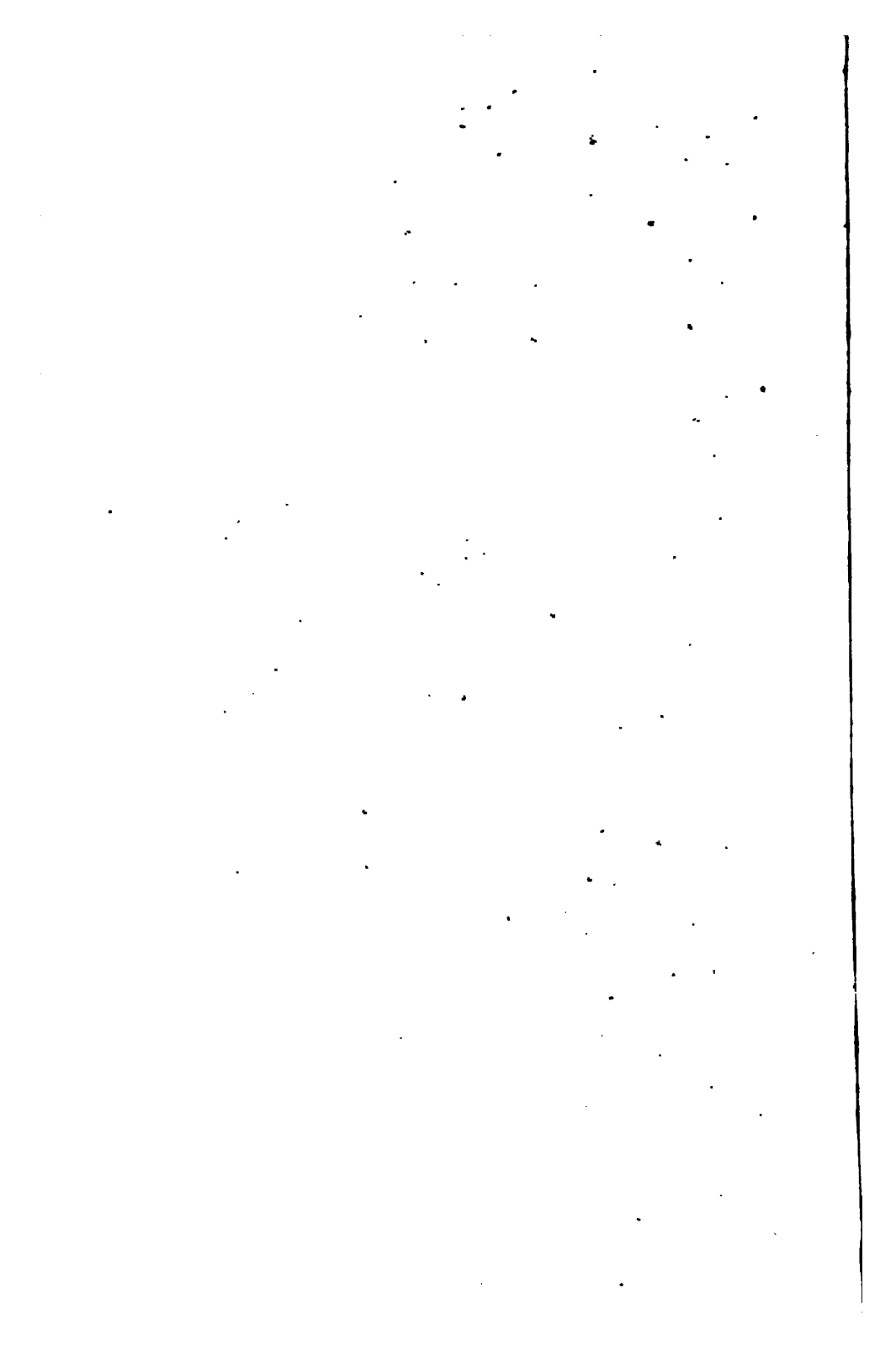
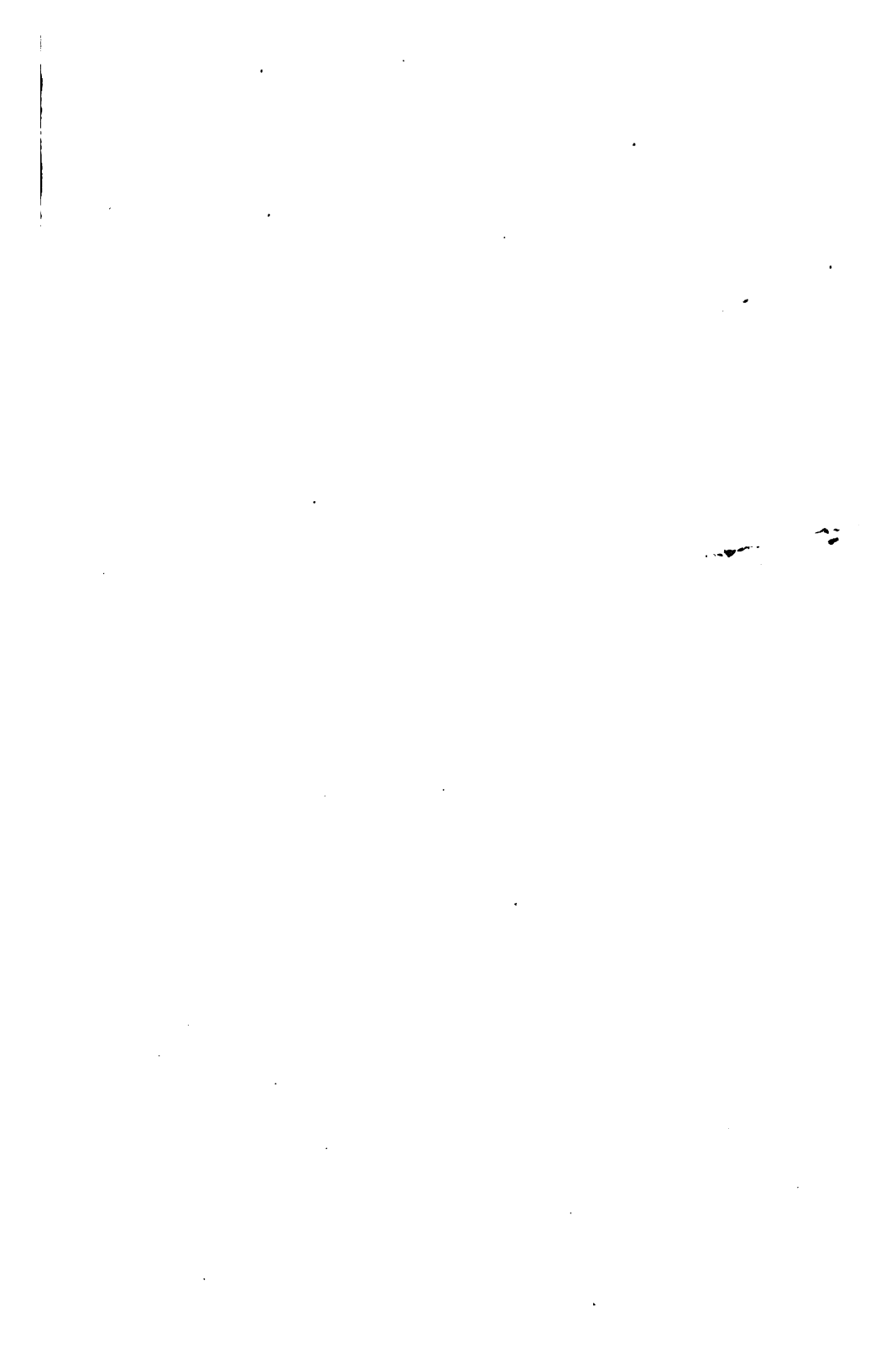

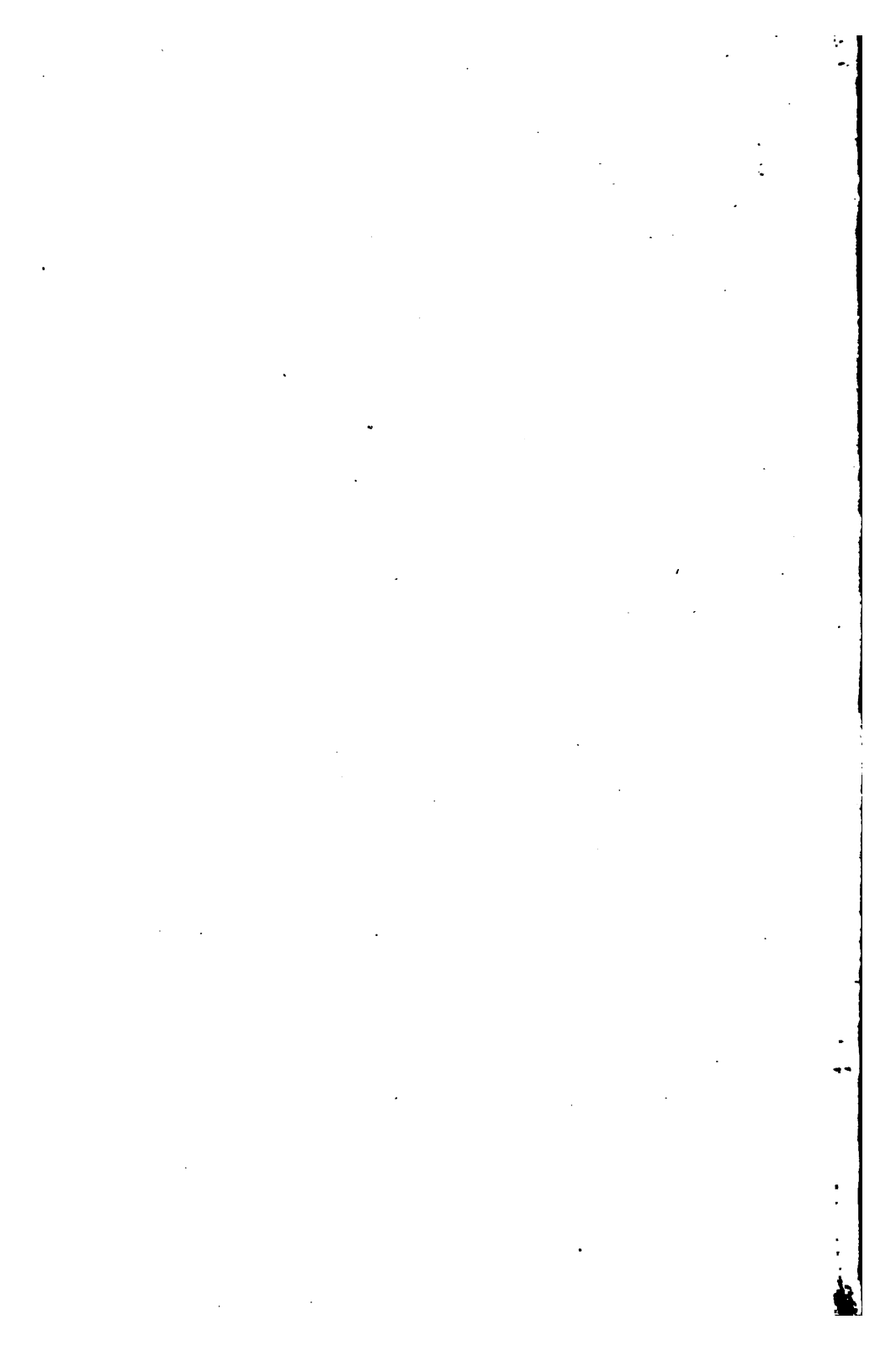

Fig. 8. pag. 428.

792644

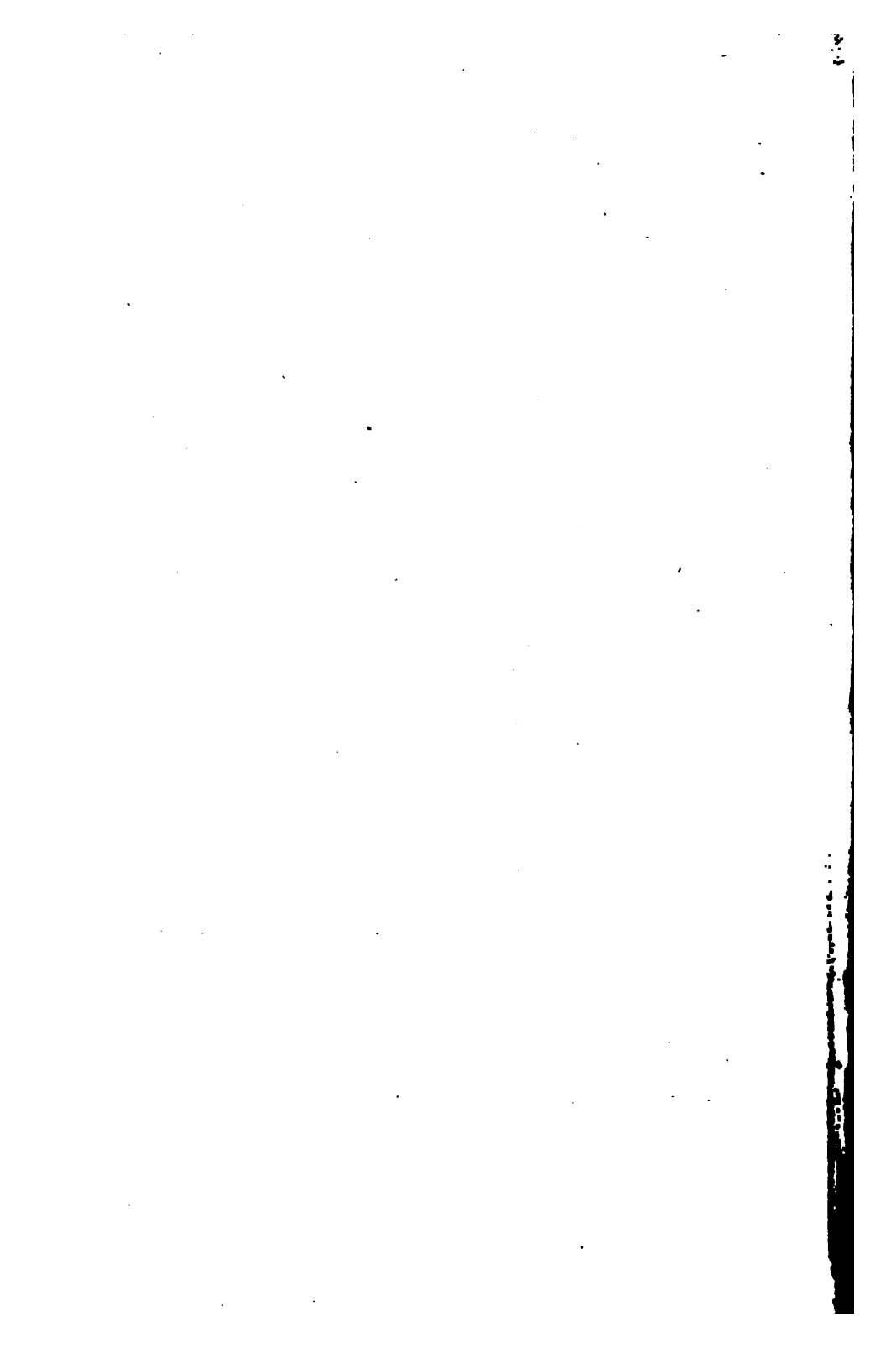

σ. 184 ὁνομασμένη πολλὰ καὶ Θεοδοσίου ἐκκλησίας ἐν αὐτῷ ποταμῷ.
 γέφυρας πανταχόθεν τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. - 185 ἐν χωρίῳ τῷ παλαιῷ Δεσπέρῳ
 σ. 190 ἐν προαστείῳ καὶ ὡς ἐν Ἐρδονίῳ καὶ αὐτῇ Θεοδοσίου
 " 201 μαρτύριον Μηνῆ " "
 239 γέφυρα ἤρξαν ἐν πόλει ἐκδομένη (τῇ Ἀντιοχείᾳ). ... ὑπερὶ τοῦ θ.
 " δαυν.
 " ὅπου ἔκειτο Ἀντιοχείας ἑταίριον.
 240 χιτῶνας " Ὀνοφριανῶν

295, 18 ἐν αὐτῇ καὶ χώρῳ ἡ θύλασσα κατατείνεται εἰς βράχους παρὰ τὴν ἑσπέρην.

σ. 184 Ἰουστινιανὸς πολλὰ τῇ Θεοδοσίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐνέταξε μεγάλα πειρασὶ καὶ παρρη-
χέως πανταχόθεν τῇ ῥωμαίων ἀρχῇ. - 185 ἐν χωρίῳ τῷ πάλαι Δεσφίῳ

σ. 190 ἐν προστασίᾳ καὶ ὡς ἐπὶ τῇ ναυὶ αἱ Θεοδοσίου

» 201 μαρτύριον Μηνῆ »

239 ἡρέα ἀρξάν ἐν τῷ ἔργῳ ἐκείνῳ (τῷ Ἀντιστοχίῳ)... ἐκείνῳ ὁ
δαυν.

» ὅσον ἀπὸ Ἀντιστοχίου ἐστὶν.

240 χαίραρον » Ἰουστινιανὸς

295, 18 ἐν αὐτῇ τῇ χώρῃ ἡ θύλακα κατεστάνη αἱ βράχοι παρρηχέως.

